

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الحق الرحیم

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

اسناد لائحه جاسوسی آمریکا

روز شمار انقلاب اسلامی
(۱۹ دی ۱۳۵۶-۱۳ آبان ۱۳۵۸)
(بخش دوم)

کتاب دهم

مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اسناد لانه جاسوسی آمریکا

نویسنده:

دانشجویان مسلمان پیرو خط امام

ناشر چاپی:

موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۲۰	اسناد لانه جاسوسی آمریکا جلد ۱۰
۲۰	مشخصات کتاب
۲۱	اشاره
۲۵	فهرست
۳۹	مقدمه
۴۲	اشاره
۴۴	[اوضاع ایران]
۴۶	ترتیبات پان آمریکن
۴۷	وضعیت فرودگاه
۴۸	تلاشهایی به جانبداری از شاه و رهبران مذهبی
۵۱	گزارش تماس یکی از اتباع آمریکایی با خمینی
۵۲	مطبوعات خارجی ارتش را نامنظم و تشنه خون توصیف می کند
۵۳	گزارش سیاسی - امنیتی، ورود خمینی، ۱ فوریه (قبل از ظهر)
۵۴	ورود خمینی
۵۵	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۶، ۳۱ ژانویه ۷۹
۵۶	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۷، ۱ فوریه ۷۹
۵۷	گزارش سیاسی - امنیتی، ۱ فوریه ۷۹
۵۹	دیدار فرماندهان دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی آمریکا و CMS
۶۰	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۸، ۱ فوریه ۷۹
۶۰	مشکلات موجود برای کشتی های حامل پرچم ایالات متحده در بنادر ایران
۶۱	مشکلات موجود برای کشتی های حامل پرچم ایالات متحده
۶۲	نظرات مصریها درباره خمینی
۶۳	خلاصه مطبوعاتی وزارت امور خارجه

۶۴	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۹، ۲ فوریه ۱۹۷۹
۶۵	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۰، ۲ فوریه ۱۹۷۹
۶۵	به روز کردن اطلاعات نظامی
۶۷	گزارش سیاسی - امنیتی، ۲ فوریه ۱۹۷۹
۶۸	قانون اساسی جدید و زندانیان سیاسی
۶۹	گزارش سیاسی - امنیتی ۳ فوریه
۷۰	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۱، ۳ فوریه ۱۹۷۹
۷۱	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۲، ۳ فوریه ۱۹۷۹
۷۳	تحلیل موقعیت
۷۴	حوادث ضدآمریکایی در تهران و اصفهان
۷۹	خمینی مصالحه را نمی پذیرد. رویارویی امشب صورت خواهد گرفت
۸۱	سنجایی رهبر مخالفین در مورد وضعیت جاری نظر می دهد
۸۳	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۳، ۴ فوریه ۱۹۷۹
۸۴	تیراندازی آمریکایی دیگری در اصفهان
۸۵	گزارش سیاسی - امنیتی ۴ فوریه ۱۹۷۹
۸۸	فعالیت‌های ضدآمریکایی
۹۰	ایران، گزارش اوضاع پولی تا ۵ فوریه
۹۳	آخرین اوضاع اصفهان
۹۵	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۴، ۵ فوریه ۱۹۷۹
۹۶	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۵، ۵ فوریه ۱۹۷۹
۹۷	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۶، ۶ فوریه ۱۹۷۹
۹۸	گزارش سیاسی - امنیتی، ۶ فوریه ۱۹۷۹ ۵۳
۱۰۱	گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۷، ۵۶
۱۰۳	عملیات تروریستی ادامه دارد ۵۸
۱۰۵	همکاری با ژاپنی ها در طرح خروج کارکنان
۱۰۹	نظرات خمینی در مورد آینده آپک

- توقف کار در بندر و گمرکات و اثرات اقتصادی آنها ۱۱۰
- ملاقات اطاق بازرگانی ایران با خمینی ۱۱۴
- متوقف شدن کار در بنادر و گمرکات و اثرات اقتصادی ناشی از آن ۱۱۵
- تفسیری بر بیانیه خمینی ۱۱۶
- اعتراض خلبانان به وضعیت ایمنی هوایی در ایران ۱۱۷
- گفتگو در مورد مسایل اسلامی با آمریکاییهایی که مدت مدیدی در ۱۱۸
- نامه کنسول ایالات متحده در تبریز به سفارت ۱۲۱
- ملاقات با یکی از نزدیکان خمینی ۱۲۹
- فهرستی از وقایع انقلاب ۱۳۱
- گزارش وضعیت ایران تا ساعت ۵ روز ۱۲ نوامبر ۱۹۷۹ ..... ۱۳۴
- گزارش سیاسی - امنیتی، ۱۲ فوریه ۱۹۷۹ ..... ۱۳۵
- وضعیت کنونی تهران ۱۳۷
- بحث با محوریت ایران در لنینگراد ۱۳۸
- عراق، تشیع و ایران ۱۴۰
- روابط ترکیه و ایران ۱۴۱
- گزارش وضعیت امنیتی - سیاسی، ۱۳ فوریه ۱۴۲
- اوضاع ایران ۱۴۶
- مقاله توجیهی دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی ۱۴۷
- بانک فدرال رزرو و ایران ۱۶۱
- گزارش وضعیت ایران در ۲۴ فوریه ۷۹ ..... ۱۶۱
- مجموعه اخبار سیاسی ۱۶۳
- شهروندان آمریکایی و انگلیسی در پازانان در حوالی آغاچاری توسط ۱۶۶
- گزارش وضعیت ماهانه، تهران - فوریه ۷۹ ..... ۱۶۷
- خلاصه سیاسی ۱۷۱
- گزارش وضعیت برای دوره زمانی ۲۶ - ۲۵ فوریه ۷۹ ..... ۱۷۲
- تلفات وارده در حمله چهاردهم فوریه ۱۷۴

- ۱۷۵ ..... گزارش وضعیت سیاسی - اقتصادی، ۲۷ فوریه
- ۱۷۶ ..... دسته بندی سیاسی ۱۲۵
- ۱۷۹ ..... گزارش نوبه ای ۲۶ و ۲۷ فوریه ۱۲۸
- ۱۸۰ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۸ فوریه ۱۳۰
- ۱۸۳ ..... نظریه در مورد وضعیت سیاسی: همافران
- ۱۸۴ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۷ فوریه تا ۱ مارس ۱۹۷۹
- ۱۸۷ ..... وقایع ۱ مارس ۱۹۷۹
- ۱۸۹ ..... گزارش وضعیت ایران، ۳ - ۲ مارس ۱۹۷۹
- ۱۹۲ ..... مسایل سیاسی، جمهوری اسلامی و ارتش
- ۱۹۴ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۴ مارس
- ۱۹۶ ..... گزارش وضعیت ایران، ۴ - ۳ مارس ۱۹۷۹
- ۱۹۸ ..... گزارش وضعیت سیاسی ۵ مارس
- ۲۰۰ ..... حمله به سفارت
- ۲۱۰ ..... ادعای گروهانگیری یک خانواده آمریکایی
- ۲۱۱ ..... گزارش وضعیت ایران، ۵ - ۴ مارس ۱۹۷۹
- ۲۱۳ ..... تحصیلات و ناآرامی ها
- ۲۱۵ ..... گزارش وضعیت
- ۲۱۷ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۶ مارس ۱۹۷۹
- ۲۱۸ ..... گزارش وضعیت ایران، ۶ - ۵ مارس ۱۹۷۹
- ۲۲۱ ..... وضعیت نیروهای پلیس در ایران
- ۲۲۲ ..... خلاصه گزارش جابجایی اسناد
- ۲۲۶ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۷ مارس ۱۹۷۹
- ۲۲۸ ..... گزارش وضعیت ایران، ۷ - ۶ مارس ۱۹۷۹
- ۲۳۱ ..... گزارش وضعیت ایران، ۸ - ۷ مارس ۱۹۷۹
- ۲۳۴ ..... گزارش وضعیت ایران، ۸ مارس ۱۷۹
- ۲۳۵ ..... وضعیت کنونی سفارت آمریکا در تهران

- گزارش وضعیت، ۱۱-۱۰ مارس ۱۹۷۹ ..... ۲۴۰
- گزارش وضعیت سیاسی، ۱۲ مارس ۲۴۲
- گزارش وضعیت سیاسی، ۱۳ مارس ۲۴۴
- گزارش وضعیت ایران ۲۴۵
- گزارش وضعیت ایران ۲۴۸
- گزارش وضعیت ایران ۲۵۲
- گزارش وضعیت ایران، ۱۴-۱۳ مارس ۱۹۷۹ ..... ۲۵۷
- گزارش وضعیت سیاسی ۲۶۱
- اتهام ارتباط مجله تایم با خاندان پهلوی ۲۶۴
- گزارش وضعیت ایران، ۱۵ مارس ۱۹۷۹ ..... ۲۶۴
- گزارش وضعیت سیاسی ۱۷ مارس ۲۶۸
- گزارش وضعیت امنیتی ۲۷۱
- گزارش وضعیت سیاسی، ۱۸ مارس ۲۷۲
- گزارش وضعیت ایران، ۱۹ - ۱۸ مارس ۱۹۷۹ ..... ۲۷۴
- دولت موقت ممنوعیت سفر را لغو می کند ۲۷۸
- گزارش وضعیت سیاسی ۱۹ مارس ۲۷۹
- ملاقات با یکی از رهبران مذهبی به نام محمد بهشتی ۲۸۱
- گزارش وضعیت ایران، ۲۰ - ۱۹ مارس ۱۹۷۹ ..... ۲۸۴
- گزارش وضعیت سیاسی، ۲۰ مارس ۲۸۸
- شب عید نوروز در تهران ۲۹۰
- مسائل اجتماعی بعد از انقلاب در تهران ۲۹۲
- گزارش وضعیت سیاسی، ۲۵ مارس ۲۹۴
- تلگرام انجمن خدمات خارجی آمریکا ۲۹۶
- گزارش وضعیت ایران، ۲۶ - ۲۵ مارس ۱۹۷۹ ..... ۳۰۰
- گزارش وضعیت امنیتی تهران ۳۰۲
- گزارش وضعیت سیاسی، ۲۶ مارس ۳۰۳

- ۳۰۵ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۲۷ مارس
- ۳۰۷ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۶ - ۲۷ مارس ۱۹۷۹
- ۳۱۰ ..... رفراندوم جمهوری اسلامی
- ۳۱۱ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۷ - ۲۸ مارس ۱۹۷۹
- ۳۱۳ ..... وضعیت سیاسی، ۲۸ مارس
- ۳۱۵ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۲۹ مارس
- ۳۱۸ ..... گزارش وضعیت سیاسی
- ۳۲۰ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۳۱ مارس
- ۳۲۲ ..... گزارش وضعیت ایران، ۳۱ - ۲۹ مارس ۱۹۷۹
- ۳۲۵ ..... تهدیدات متوجه خبرنگار [خبرنگاران] از ناحیه اتحاد جماهیر شوروی
- ۳۲۶ ..... اطلاعات سیاسی گوناگون
- ۳۲۷ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۱ آوریل
- ۳۲۹ ..... گزارش وضعیت ایران، ۳۱ مارس تا ۱ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۳۱ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۲ آوریل
- ۳۳۳ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲ - ۱ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۳۵ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۳ آوریل
- ۳۳۷ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۴ آوریل
- ۳۳۹ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۵ آوریل
- ۳۴۲ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۶ آوریل
- ۳۴۴ ..... گزارش وضعیت سیاسی
- ۳۴۷ ..... گزارش وضعیت سیاسی، ۸ آوریل
- ۳۵۱ ..... دستگیری نمایندگان ایرانی شرکت های آمریکایی
- ۳۵۲ ..... گزارش وضعیت ایران، ۹ - ۸ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۵۶ ..... نامه تهدیدآمیزی که احتمالاً به تحریک شوروی تهیه شده است
- ۳۵۶ ..... گزارش وضعیت ایران، ۱۱ - ۱۰ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۵۷ ..... گزارش وضعیت ایران، ۱۲ - ۱۱ آوریل ۱۹۷۹

- ۳۵۹ ..... ملاقات با یزیدی درباره امنیت سفارت
- ۳۶۰ ..... گزارش وضعیت ایران، ۱۵ - ۱۲ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۶۱ ..... گزارش وضعیت ایران، ۱۶ - ۱۵ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۶۵ ..... گزارش وضعیت ایران، ۱۷ - ۱۶ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۶۸ ..... اطلاعاتی درباره پلیس ملی ایران اسلامی و نیروهای نظامی
- ۳۷۱ ..... سندرم آمریکاستیزی ۳۰۷
- ۳۷۳ ..... گزارش وضعیت ایران، ۱۹ - ۱۸ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۷۷ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۲ - ۲۱ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۸۱ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۳ - ۲۲ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۸۵ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۴ - ۲۳ آوریل ۷۹
- ۳۹۱ ..... گزارش وضعیت ایران، ۲۵ - ۲۴ آوریل ۱۹۷۹
- ۳۹۵ ..... وضعیت امنیتی در تهران
- ۳۹۷ ..... گزارش شرح وضعیت، آوریل ۱۹۷۹
- ۴۰۱ ..... گزارش وضعیت ایران، آوریل ۷۹
- ۴۰۵ ..... گزارش اوضاع ایران
- ۴۰۹ ..... تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹
- ۴۱۳ ..... اوضاع امنیتی سفارت آمریکا در تهران
- ۴۲۳ ..... افزایش نگرانی ها پس از ترور مطهری
- ۴۲۵ ..... روز جهانی کارگر در تهران
- ۴۲۵ ..... تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹
- ۴۲۹ ..... وضعیت ایران، می ۱۹۷۹
- ۴۳۵ ..... مصاحبه با روزنامه تایمز ایران - دکتر ابراهیم یزدی
- ۴۳۶ ..... ایران عضو غیرمتعهدها و بر علیه کمونیزم؟
- ۴۳۶ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۴۴۰ ..... ملاقات با علیرضا نوری زاده مدیر مجله امید ایران
- ۴۴۱ ..... دو روزنامه جدید ایرانی

- ۴۴۳ ..... اوضاع شیراز
- ۴۴۸ ..... گزارشات اجتماعی از اصفهان
- ۴۵۱ ..... نظریات آیت الله بهشتی در مورد انقلاب و روابط خارجی
- ۴۵۳ ..... وضعیت ایران، می ۱۹۷۹
- ۴۵۷ ..... شرایط حاکم بر کرمانشاه، واکنشها در قبال انقلاب اسلامی
- ۴۵۹ ..... تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹
- ۴۶۳ ..... حمله به روزنامه های ایران
- ۴۶۶ ..... تظاهرات در سفارت آمریکا، تهران
- ۴۶۷ ..... تظاهرات ضدآمریکایی و آشوبهای دیگر در اصفهان
- ۴۶۸ ..... انجمن ایران و آمریکا در شیراز
- ۴۶۸ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۴۷۱ ..... رویداد امنیتی در سفارت آمریکا، تهران
- ۴۷۱ ..... اغتشاشات وسیع تر در اصفهان
- ۴۷۳ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۴۷۵ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۴۷۹ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۴۸۲ ..... تظاهرات برنامه ریزی شده ضدآمریکایی
- ۴۸۶ ..... برنامه تظاهرات ضدآمریکایی
- ۴۸۷ ..... وضعیت ایران، می ۱۹۷۹
- ۴۹۳ ..... تظاهرات ضدآمریکایی
- ۴۹۴ ..... تظاهرات ضدآمریکایی
- ۴۹۸ ..... تظاهرات ضدآمریکایی در ۲۶ می ۷۹
- ۴۹۹ ..... تلاش برای ترور شخصیتها: حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی
- ۵۰۱ ..... گزارش وضعیت ایران، می ۱۹۷۹
- ۵۰۵ ..... گزارش وضعیت حاکم در می ۷۹
- ۵۱۰ ..... نا آرامی در استان فارس

- ۵۱۰ ..... تنشها و تنازعات سیاسی در جنبش اسلامی ایران
- ۵۱۲ ..... رویداد امنیتی در سفارت آمریکا، تهران
- ۵۱۲ ..... گزارش وضعیت جاری در ایران
- ۵۱۵ ..... «افشاگری های» روزنامه اطلاعات در خصوص فعالیتهای ساواک و...
- ۵۱۶ ..... گزارش وضعیت جاری در ایران
- ۵۱۹ ..... گزارش وضعیت ۵ ژوئن
- ۵۲۰ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۲۴ ..... گزارش وضعیت ماهانه
- ۵۲۹ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۳۱ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۳۶ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۳۹ ..... پروازهای روزانه هواپیماهای F-۴، F-۵، F-۱۴ و وضعیت آماده باش
- ۵۴۰ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۴۱ ..... اصفهان مشکلاتی در رابطه با انقلاب
- ۵۴۴ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۴۷ ..... خلع لباس شدن چند روحانی
- ۵۴۹ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۵۰ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۵۴ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۵۸ ..... شرایط روحی حاکم بر تهران
- ۵۵۹ ..... گزارش شرح وضعیت ایران، ژوئن ۱۹۷۹
- ۵۶۱ ..... فعالیتهای انقلابی جمهوری اسلامی ایران در ایالات متحده آمریکا
- ۵۶۲ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۶۷ ..... گزارش وضعیت ایران
- ۵۷۰ ..... وضعیت داخلی رادیو و تلویزیون ایران
- ۵۷۲ ..... گزارش وضعیت ایران

۵۷۵	خلاصه رویدادهای هفته
۵۷۸	تظاهرات علیه دولت ایالات متحده آمریکا
۵۷۹	نامه کاردار (لینگن) به ویلیام کلارک
۵۸۰	گزارش وضعیت ایران
۵۸۳	گزارش وضعیت ایران
۵۸۷	گزارش وضعیت ایران
۵۹۰	سفر نمایندگان CBS
۵۹۰	موضوع گزارش ها [پرسش نامه]
۵۹۲	خلاصه ای از رویدادهای هفته گذشته
۵۹۴	اخراج روزنامه نگار آمریکایی
۵۹۵	گزارش وضعیت ایران
۵۹۷	سفر مقامات سی. بی. اس
۵۹۸	احتمال حمله تروریستها به سفارت آمریکا
۵۹۸	گزارش وضعیت ایران
۶۰۱	بودجه ۱۹۸۰ - ۱۹۷۹ ایران
۶۰۳	امنیت سفارت
۶۰۵	ادامه تلاش های اقتصادی انقلاب
۶۰۶	اخراج گزارشگر آمریکایی
۶۰۸	امنیت ساختمان سفارت
۶۱۰	گزارش وضعیت ایران
۶۱۴	افول تعداد پوسترهای ضدآمریکایی
۶۱۴	طرز تلقی ها نسبت به انقلاب
۶۱۵	اوضاع اصفهان
۶۱۶	گزارش وضعیت ایران
۶۱۹	گزارش هفتگی
۶۲۲	نکاتی درباره وقایع تبریز

- گزارش وضعیت ایران ۶۲۳
- خلاصه گزارش اطلاعاتی فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا ۶۲۵
- گزارش وضعیت ایران ۶۲۸
- گزارش وضعیت ایران ۶۳۰
- مدیریت جدید کیهان ۶۳۴
- گزارش وضعیت ایران ۶۳۶
- پاکسازی رادیو و تلویزیون ملی ایران ۶۳۹
- گزارش وضعیت ایران ۶۳۹
- تحولات نظامی در ایران ۶۴۳
- گزارش وضعیت ایران ۶۴۴
- اخبار سیاسی هفته ۶۴۸
- گزارش وضعیت ایران ۶۵۱
- گزارش وضعیت ایران ۶۵۴
- رفت و آمدها ۶۵۵
- گزارش وضعیت ایران ۶۵۶
- عکس العمل رسانه ها ۶۵۹
- اخراج خبرنگار تایمز ۶۶۰
- مسعود مهاجر از آیندگان ۶۶۱
- گزارش هفتگی سیاسی ۶۶۳
- گزارش وضعیت ایران ۶۶۵
- بازدید از مؤسسه تلویزیون و سینما ۶۶۷
- استراق سمع خطوط تلفنی ۶۶۸
- ماشاءالله کاشانی و پست استراق سمع ۶۶۹
- بازدید از مؤسسه تلویزیون و سینما ۶۷۰
- گزارش وضعیت ایران ۶۷۱
- اخراج خبرنگار نیویورک تایمز و روابط ایران و آمریکا ۶۷۱

- تهیه گزارشهای سیاسی ----- ۶۷۵
- نظرات مهدی حائری یزدی ----- ۶۷۵
- نشریه بورس یوسف رحمتی ----- ۶۷۷
- ملاقات با مقام مطبوعاتی سفارت ایران ----- ۶۷۸
- مطالب بیشتر درباره شکار مأموران ساواک از سوی ایران ----- ۶۸۱
- گزارش سیاسی هفتگی ----- ۶۸۱
- گزارش وضعیت کنونی ایران ----- ۶۸۳
- اخراج خدمه فیلمبرداری شبکه ان. بی. سی ----- ۶۸۵
- گزارش سیاسی هفتگی ----- ۶۸۵
- ممنوعیت انتشار روزنامه فارسی زبان آیندگان ----- ۶۸۸
- پروژه ویژه ----- ۶۹۱
- اخراج خبرنگاران ان. بی. سی و روابط ایران و آمریکا ----- ۶۹۲
- راهنمایی های مطبوعاتی مندرج در سرمقاله روزنامه «نیویورک تایمز» ----- ۶۹۴
- انتقال گروههای نامنظم از محوطه سفارت ----- ۶۹۷
- ماشاءالله کاشانی ----- ۶۹۸
- ناآرامی در تهران ----- ۶۹۹
- گزارش وضعیت ایران برای ژنرال گست ----- ۷۰۰
- تهدید به بمب گذاری سفارت آمریکا در تهران ----- ۷۰۵
- رویداد امنیتی ۱۸ اوت ۱۹۷۹ ----- ۷۰۵
- امنیت سفارت ----- ۷۰۷
- امنیت سفارت ----- ۷۰۷
- اقدامات خمینی علیه مطبوعات ----- ۷۰۹
- اعدامها ادامه دارد ----- ۷۱۰
- ماشاءالله کاشانی ----- ۷۱۱
- نامه کاردار (لینگن) به ویلیام کلارک ----- ۷۱۲
- توصیه های مربوط به سفر وابستگان و افتتاح کنسولگری ----- ۷۱۳

۷۱۴	اطلاعات عمومی نظامی
۷۱۵	گزارشات پراکنده سیاسی هفته
۷۱۸	اطلاعات عمومی نظامی
۷۱۹	دادگاهها و اعدامها در رویارویی با مسایل کردستان
۷۲۰	انتشار مصاحبه آژانس خبری پارس با کاردار بروس لینگن
۷۲۱	مطالب بیشتر در مورد تعطیلی مطبوعات
۷۲۳	حرکت های اخیر علیه مطبوعات ایرانی
۷۲۵	سوءقصد به مدیر روزنامه
۷۲۷	بهبادنیای بر مطبوعات خارجی فشار بیشتری وارد می کند
۷۲۸	مسایل حقوق بشر
۷۲۹	بختیار در پاریس
۷۲۹	بازگشت کیهان اینترنتشنال
۷۳۰	گزارش وضعیت ماهانه مربوط به ماه اوت
۷۳۶	حمله به دفاتر لاکهید در تهران
۷۳۷	«سانسور» سخنرانی نخست وزیر
۷۳۸	راهپیمایی آرام به مناسبت ۱۷ شهریور
۷۳۹	درگذشت طالقانی
۷۴۱	مسکو در مراسم سالگرد جمعه سیاه در ایران
۷۴۲	انجمن ایران و آمریکا در شیراز
۷۴۴	مشکلات بازگشایی دانشگاه ها
۷۴۶	سردرگمی در مدارس ایرانی
۷۴۸	دیدار نخست وزیر ایران از بلوچستان
۷۴۹	اوضاع تجاری رو به بهبود ایران - بخش اول
۷۵۲	بهبود جو تجاری در ایران؛ قسمت دوم - رهنمود به تجار
۷۵۴	ملی کردن مدارس خصوصی در ایران
۷۵۵	استعفای سرلشگر تقی ریاحی

- ۷۵۶ ..... پوشش مطبوعاتی در مورد نیروهای آمریکایی و شوروی
- ۷۵۶ ..... علاقه شدید مطبوعات ایران به داستان پردازی
- ۷۵۸ ..... گزارش موضوعات
- ۷۵۹ ..... آغاز سال تحصیلی در ایران
- ۷۶۰ ..... تغییرات در کابینه ایران
- ۷۶۳ ..... مشکلات دوجانبه
- ۷۶۳ ..... عکس العمل نسبت به ملاقات صباغیان و کاردار
- ۷۶۴ ..... درگیری با شورشیان در مناطق مرزی
- ۷۶۵ ..... اصابت گلوله آر.پی.جی. ۷ به ساختمانهای شهر نقده
- ۷۶۵ ..... مجموعه اخبار سیاسی هفته
- ۷۶۸ ..... تظاهرات در سفارت آمریکا، تهران
- ۷۶۹ ..... تمدید دو ماهه مهلت ترخیص مشمولین برای ارتش
- ۷۷۰ ..... گسترش عملیات در کردستان و خوزستان
- ۷۷۳ ..... ملاقات با پیرحسینی سردبیر روزنامه انقلاب اسلامی
- ۷۷۵ ..... تظاهرات در مقابل سفارت آمریکا
- ۷۷۵ ..... گزارش سیاسی
- ۷۷۸ ..... ملاقات با خمینی
- ۷۷۹ ..... عکس العمل مطبوعاتی
- ۷۸۰ ..... رادیو محلی شیراز
- ۷۸۱ ..... ضرب الاجل تحویل سلاح تا اول نوامبر تمدید شد
- ۷۸۱ ..... دانشگاه تهران باز می شود
- ۷۸۳ ..... روزنامه نگاری جمهوری اسلامی
- ۷۸۴ ..... ملاقات با مجله پیام صلح
- ۷۸۵ ..... راهپیمایی مردم آباده در مخالفت با عناصر ضدانقلاب
- ۷۸۶ ..... نظریات شوروی درباره ایران
- ۷۸۶ ..... نقطه نظرات سفیر فرانسه راثول دلایه

۷۸۷	شاه در ایالات متحده
۷۸۸	ملاقات با آیت الله منتظری
۷۹۱	گزارش سیاسی هفته
۷۹۳	ملاقات با بهشتی
۷۹۷	راهپیمایی میلیونی وحدت و خمینی
۷۹۹	ملاقات با مدیرکل جدید مطبوعات خارجی
۸۰۰	واکنش رسانه ها نسبت به شاه
۸۰۴	شهر بندر انزلی (پهلوی) هم اکنون که پاسداران مجبور به ترک آن...
۸۰۵	خرابکاری و انفجار در لوله های انتقال نفت
۸۰۶	برنامه راهپیمایی در مقابل سفارت آمریکا در تهران
۸۰۶	مصاحبه با سخنگوی وزارت امور خارجه در خصوص...
۸۰۷	راهپیمایی در مقابل سفارت آمریکا، تهران
۸۰۷	ناآرامی های دانشجویی
۸۰۹	ایران - خمینی از دانشجویان می خواهد حملات خود را...
۸۱۰	ایران: ترور آیت الله طباطبایی در تبریز
۸۱۰	وضعیت سفارت آمریکا در ساعت ۱۱ صبح، تهران
۸۱۱	وضعیت سفارت آمریکا در ساعت ۱۴، تهران
۸۱۲	ایران، تظاهرات ضدآمریکایی
۸۱۲	ناآرامیهای دانشجویی
۸۱۴	تظاهرات در تهران
۸۱۵	تظاهرات و شعارنویسی ضدآمریکایی
۸۱۵	ریسک سیاسی برنامه بیمه سرمایه گذاری
۸۱۸	تظاهرکنندگان در داخل محوطه سفارت
۸۱۸	تسخیر لانه جاسوسی
۸۱۹	فهرست اعلام
۸۶۱	درباره مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه: ایالات متحده. سفارت (ایران).

عنوان و نام پدید آور: اسناد لانه جاسوسی آمریکا / دانشجویان مسلمان پیرو خط امام.

وضعیت ویراست: [ویراست ۴۳].

مشخصات نشر: تهران: موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی، ۱۳۸۶-

مشخصات ظاهری: ج. + یک لوح فشرده.

شابک: دوره: ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۵۷۵۳؛ ۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۱: ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۵۷۴۶؛ ۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۲: ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۵۷۶۴؛
۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۳: ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۴۵-۷۹-۱؛ ۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۴: ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۵۸۰۷؛ ۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۵:
۹۷۸۹۶۴۵۶۴۵۸۱۴؛ ۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۹: ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۴۵-۸۸-۳؛ ۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۱۰: ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۴۵-۸۹-۰؛
۷۰۰۰۰ ریال: ج. ۱۱: ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۴۵-۹۶-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: ص.ع. به انگلیسی: Documents from the U.S. espionage den.

یادداشت: چاپ قبلی: جهان کتاب، ۱۳.

یادداشت: ج. ۳ (چاپ اول: ۱۳۸۵) (فیپا).

یادداشت: ج. ۴ و ۵ (چاپ اول: ۱۳۸۶) (فیپا).

یادداشت: ج. ۹ و ۱۰ (چاپ اول: ۱۳۸۶) (فیپا).

یادداشت: ج. ۱۱ (چاپ اول: ۱۳۸۸) (فیپا).

یادداشت: نمایه.

مندرجات: ج. ۹. اسناد لانه جاسوسی (روزشمار انقلاب).- ج. ۱۰. اسناد لانه جاسوسی (روزشمار انقلاب).- ج. ۱۱. خلیج

فارس

عنوان دیگر: مجموعه اسناد لانه جاسوسی آمریکا.

موضوع: سفارتخانه ها و کنسولگری های آمریکا-- ایران

موضوع: ایران -- روابط خارجی -- ایالات متحده -- اسناد و مدارک

موضوع: ایالات متحده -- روابط خارجی -- ایران -- اسناد و مدارک

موضوع: ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ -- اسناد و مدارک

شناسه افزوده: دانشجو یان مسلمان پیرو خط امام

شناسه افزوده: موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی

رده بندی کنگره: DSR۱۵۰۲/۳ الف ۹ الف ۸۶ ۱۳۸۶

رده بندی دیویی: ۳۲۷/۵۵۰۷۳

شماره کتابشناسی ملی: م ۸۵-۴۷۸۴۰

ص: ۱

اشاره

کتابی که پیش رو دارید، کتاب دهم اسناد لانه جاسوسی آمریکا در تهران و بخش دوم روزشمار انقلاب اسلامی است که اسناد سال ۱۹۷۹م. را تا روز ۴ نوامبر (۱۳ آبان ۱۳۵۸) دربر دارد. بخش پیشین دربردارنده اسناد مربوط به سال ۱۹۷۸م. بود.

اسناد این کتاب به وقایع هشت ماه اول پس از پیروزی انقلاب اسلامی مربوط می شود. در روزها و ماه های اولیه پس از پیروزی، هنوز بسیاری از نهادهای مدنی و سازمان های موردنیاز جامعه اسلامی شکل نگرفته بود و هنوز بسیاری از وزارتخانه ها و سازمان ها و مجموعه های حکومتی با ساختار پیش از انقلاب در حال فعالیت بودند و نیاز به فرصت بیشتری برای بازسازی و پاکسازی این مجموعه ها و تطبیق آنها با خواست ملت مسلمان ایران بود. این در حالی بود که هنوز غرب و به ویژه آمریکا هم، درک درستی از انقلاب اسلامی نداشت. بر اساس همین عدم شناخت صحیح و تفاوت بسیار فرهنگی و سیاسی جامعه غربی با جامعه ایرانی اسلامی و در نهایت به دلیل ماهیت استعماری دولت آمریکا که امام خمینی (ره) شیطان بزرگش نامید، نکاتی فراوان در اسناد وجود دارد که بر پایه حدس و گمان های گزارشگران، اطلاعات نادرست آنان و در نهایت روایت آمریکایی از انقلاب اسلامی است. با وجود این ترجمه این اسناد بدون کم و کاست آمده تا استفاده از این اسناد برای محققین، اندیشمندان و عموم مردم به راحتی میسر باشد و در آینده شاهد شرح و تفسیرهای کاملی مبتنی بر اطلاعات ارایه شده در اسناد باشیم.

بخشی از نکات فراوان موجود در اسناد به شرح زیر است که به دلیل رعایت امانت، عیناً آمده است:

- نگرش حاکم بر اسناد، آمریکایی است؛ واژه ها، تحلیل ها، داده ها و ... با همان نگرش گزارش شده است و در بسیاری از موارد با واقعیت های جامعه ایران اسلامی در آن دوره

همخوانی ندارد.

- با توجه به منابع جمع آوری اطلاعاتی در لانه جاسوسی آمریکا در تهران، اطلاعات نادرست بسیاری در این اسناد وجود دارد. به طور مثال خبر انتصاب بعضی افراد به سمت های مختلفی آمده که یا اساساً از ابتدا صحت نداشته و یا بنا به دلایلی محقق نشده است.

- در اسناد، نقل قول های فراوانی از افراد، سازمان ها، گروه ها، احزاب و ... وجود دارد که خبر آنها با توجه به ادعای انتصابشان به رهبری انقلاب اسلامی مهم تلقی شده و در اسناد جای گرفته است. این در حالی است که واقعیت های پس از پیروزی انقلاب اسلامی نشان می دهد که این عده تنها در پی یافتن جای پایی در نهضت اسلامی مردم ایران بودند و یا این خبرها تنها با توجه به اطلاعات نادرست گزارشگران لانه جاسوسی آمریکا در اسناد جای گرفته است.

- عدم شناخت اندیشه، آرمان و مواضع امام خمینی (ره) یکی از مشکلات گروه سیاسی لانه جاسوسی بود. بر این اساس، اسناد فراوانی به چشم می خورد که نظریات تهیه کنندگان آن نادرست است. به طور مثال در اسناد، علت مواضع امام (ره) علیه پیمان صلح مصر و رژیم صهیونیستی، نتیجه تحریکات شوروی خوانده شده است! - در اسناد، خبرهایی از غارت اموال عمومی توسط مردم آمده است که واقعیتهای تاریخی نشان می دهد این گونه موارد بسیار اندک بود، بعضاً نیز اگر مواردی یافت می شد، یا توسط افراد وابسته به حکومت پهلوی و برای ایجاد رعب و وحشت در بین مردم و ایجاد ناامنی بود و یا توسط گروه های مخالف انقلاب اسلامی و برای گردآوری سرمایه و سلاح، جهت مقابله با حرکت مردم در آینده صورت می گرفت و انتساب این حرکتها به مردم مسلمان ایران، هم از ناآگاهی تهیه کنندگان اسناد و هم از همراهی آنان با دشمنان مردم ایران سرچشمه می گرفت.

- آنچه در سندها به روشنی هویداست، شخصیت ممتاز رجال انقلاب اسلامی است. به طور مثال می توان به نکاتی که درباره امام خمینی (ره) و شهید آیت الله بهشتی آمده، اشاره داشت.

- نام افراد بسیاری در این اسناد اشتباه درج شده است که اصلاح نام، نام خانوادگی، سمت، نسبت های فامیلی و سایر موارد، همه امکان پذیر نگردید.

- موارد متعدد دیگری نیز وجود دارد که نیازمند شرح، تفسیر، تصحیح و دقت صاحب نظران است.

- و سرانجام اینکه در این کتاب نیز، مانند کتاب نهم، تعدادی از اسناد مذکور در

کتابهای پیشین تکرار شده است. این اسناد عبارتند از:

سند شماره ۲۱، کتاب سوم، ص ۴۱۰؛ سند شماره ۲۹، کتاب سوم، ص ۴۱۱؛ سند شماره ۵۰، کتاب دوم، ص ۱۳۲؛ سند شماره ۵۴، کتاب دوم، ص ۱۳۲؛ سند شماره ۷۱، کتاب دوم، ص ۱۱۰؛ سند شماره ۱۹۰، کتاب سوم، ص ۴۳۳؛ سند شماره ۲۵۱، کتاب دوم، ص ۲۳۹؛ سند شماره ۲۷۸، کتاب دوم، ص ۲۶۰؛ سند شماره ۲۹۳، کتاب دوم، ص ۲۸۲؛ سند شماره ۳۱۶، کتاب دوم، ص ۲۹۴؛ سند شماره ۳۵۵، کتاب دوم، ص ۴۱؛ سند شماره ۳۵۸، کتاب سوم، ص ۸۱۵؛ سند شماره ۳۶۰، کتاب دوم، ص ۳۵۳؛ سند شماره ۳۷۷، کتاب دوم، ص ۳۵۶.

امید است این کتاب دستمایه تحقیقات دیگری درباره انقلاب اسلامی ایران قرار گیرد. مؤسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی از همه دست اندرکاران تهیه این کتاب سپاسگزار است.

مؤسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی

ص: ۲۱

اشاره

ص: ۱

سند شماره ۱ ژانویه ۱۹۷۹ - دی و بهمن ۱۳۵۷ موضوع: [اوضاع ایران] الف- اغتشاشات شهری در تمام ایران افزایش یافته است. عملاً در تمام شهرهای مهم ایران در گریه‌هایی روزمره بین سربازان و تظاهرکنندگان به وقوع می‌پیوندد. در نتیجه تهران به کشوری پادگان مانند بدل شده که سربازان و تسلیحاتشان در جای جای آن به چشم می‌خورد. ماهیت نفرت از اجنبی در این ناآرامیها اینک به ضدآمریکایی‌گرایی خالص بدل شده است. آمریکاییهای فراوانی، از جمله کارکنان نمایندگی در معرض ارسال نامه‌های تهدیدآمیز، و پرتاب بمب به منازل و اتومبیل‌هایشان و همچنین تهاجمات جسمی قرار گرفته‌اند. در اهواز جرج لینک مدیر آمریکایی اسکو که اتومبیلش را با بمب آتش‌زا مورد حمله قرار داده بودند به زحمت از مرگ حتمی گریخت. ۶ هفته بعد یکی از کارکنان آمریکایی تحت امر او به نام پاول گریم در روز ۲۳ دسامبر در اهواز به قتل رسید. روز بعد به سفارت آمریکا در تهران حمله شد و تظاهرکنندگان یک اتومبیل سفارت را که در خارج آن پارک شده بود به آتش کشیدند و با پرتاب سنگ به داخل محوطه تعداد بسیاری از پنجره‌ها را شکستند و به بسیاری از اتومبیلها خساراتی وارد آوردند. شعارهای «یانکی به کشورت برو» مشخص می‌ساخت که ما نقطه مرکزی نارضایتی آنها شده ایم. گروه بسیاری از تظاهرکنندگان در تبریز به کنسولگری ما حمله کرده و برای دست یافتن به محوطه داخلی کنسولگری درب ورودی را به طور کامل ویران کردند. برخلاف تظاهرات آرام و عظیم تهران در روزهای ۱۱ و ۱۲ دسامبر، اصفهان در این دو روز شاهد درگیری‌هایی خشونت‌بار بین تظاهرکنندگان و سربازان بود. تلفات سنگین و خسارات مالی فراوانی به وجود آمد و از جمله ساختمان سه طبقه شرکت هلی کوپترسازی بل در آتش سوخت. طبعاً ماهیت ضدآمریکایی این خطرها و تظاهرات، نگرانی شدیدی در بین جامعه آمریکایی مقیم ایران به وجود آورده است. در تهران، برای پاسخگویی به سیل تلفن آمریکاییهای نگران یک مرکز خبری نمایندگی به صورت هفت روز در هفته و ۲۴ ساعت در روز به کار مشغول شده است. در طول ماه دسامبر فقط در تهران ۵۰۰ مورد حوادث نگران‌کننده مورد تأیید قرار گرفته از قبیل تظاهرات، تیراندازی، تهدید به بمب‌گذاری، پرتاب بمب‌های آتش‌زا، و غیره گزارش شده است. بدون نظر دادن درباره صحت عمل، بسیاری از آمریکاییهای مقیم ایران به خاطر احساس برپایی قیامت در ایران ترسیده و همه روزه تعداد بیشتری از آنها به سیل فراریان از ایران می‌پیوندند. شاید بهترین نمودار این باور جامعه آمریکایی در رابطه با بدل شدن ایران به مکانی غیرقابل اقامت برای زندگی و کار آمار تعداد آمریکاییها، موجود در بخش کنسولی باشد:

شهرتعداد تقریبی ۷/۱/۷۹تعداد تقریبی ۳/۱۱/۷۸ تهران ۸۵۲۶۴۱۹۱۲

اصفهان ۵۰۵۲۱۱۸۱۴ شیراز ۱۴۶۹۴۴۲۱ تبریز ۳۰۶۱۰۴۱ جمع ۳۶۳/۱۵۱۸۸/۵۹ کارکنان FSN ما نیز در معرض تهدید، خشونت و بمب گذاری بوده اند. رانندگان ما جرأت نمی کنند اتومبیلهای سفارت را که به خاطر نمره سیاسیشان به راحتی قابل شناسایی هستند، برانند. مجبور شده ایم نمره های سیاسی ماشین ها را با نمرات عادی عوض کنیم.

ب- وابستگان نمایندگی همگی در روز ۹ دسامبر محل کار خود را ترک کردند و تاریخ بازگشتشان هم مشخص نیست، ولی آشکار است که به این زودیها نخواهد بود. به خاطر خانواده هایی که در مدرسه آمریکاییهای تهران بچه های مدرسه ای داشته اند اعلام شده که امسال به خاطر رفتن آن دسته خانواده های آمریکایی زودتر تعطیل شده و تا سپتامبر آینده باز نخواهد شد، حال وضعیت سیاسی هر چه می خواهد باشد. این امر تقریباً ۰.۰۰٪^(۱) از کارکنان ما را تحت تأثیر قرار خواهد داد. این کارکنان مجبورند غیر از چند دیدار کوتاه حداقل ۶ ماه را از خانواده های خود دور بمانند. قبلاً خواسته ایم که تورها و مرخصی ها را کوتاه کنند. در این رابطه مطالب بیشتری خواهیم داشت.

ج- در تاریخ...^(۲) (فاز اول نقشه EE سفارت اعلام شد. این مرحله زمانی از سوی رئیس نمایندگی اعلام می شود که رئیس نمایندگی تشخیص دهد که شرایط حکم می کند برکناری کارکنان غیرضرور را مورد لحاظ جدی قرار دهد. این مرحله زمانی فعال می شود که حوادثی خطرناک جان اتباع آمریکا و یا گروه بزرگی از جامعه آمریکایی را تهدید کند.

د- کارکنان اعتصابی صنعت نفت میزان تولید نفت را به پایین ترین سطح آن در طول بیست و پنج سال گذشته رسانده و این صنعت را فلج کرده اند. متأسفانه این سطح حتی نیاز داخلی را نیز تأمین نمی کند. در نتیجه کمبود سوخت خیلی جدی شده است. کمبود نفت حرارتی به حدی شده که سفارت دیگر به منازل خصوصی خود نفت نمی دهد. وقتی ذخیره نفت فردی تمام شد، او باید یا در سرما به سر برد یا با کسی زندگی کند که هنوز نفت دارد. گروه فزاینده ای از کارکنان ما اینک در منازل سرد و بدون آب گرم زندگی می کنند. بعضی دیگر هم طی توافقاتی که خود داشته اند به منزل سایر کارکنان رفته اند. گیر آوردن بنزین هم به همین دشواری است. صفهایی به طول یک کیلومتر در پمپ بنزینها تشکیل می شود و تضمینی نیست پس از ۵ یا ۶ ساعت که نوبت شخص می رسد، بنزینی باقی مانده باشد. سفارت با دقت به

ص: ۴

۱- در اصل سند میزان درصد نیامده است. م.

۲- در اصل سند تاریخ نیامده است. م.

ذخیره بنزین پرداخته و از سرویس عمومی استفاده می کند و اتومبیلهای خود را به خدمت خرید بنزین برای افراد خصوصی اختصاص داده است. نفت چراغ و گازهای سیلندری هم بسیار کم است و سفارت می کوشد تا منابع محدود خود را ذخیره کند. متأسفانه این مسایل روی کارمندان محلی ما تأثیر بیشتری گذارده زیرا سفارت می تواند کمکهای محدودی بکند. منظره فراسوی ما در کوتاه مدت مبهم است و پایانی برای آن متصور نیست، مگر اینکه وضعیت سیاسی تغییر کند.

ه- قطع برقه‌های نامنظم که مدت آن از ۲ تا ۱۲ ساعت است همه روزه در سراسر ایران اتفاق می افتد. فقط روز کریسمس و شب سال نو برقه‌ها قطع نشدند. آنچه این قطع برقه‌ها را ناراحت کننده می سازد این است که بدون تغییر از ساعت ۲۰۰۰ تا ۲۲۳۰ برق قطع می شود، و چون متوسط شاغلین به طور معمول ساعت ۱۷۰۰ به خانه باز می گردند فقط سه ساعت وقت دور هم نشستن، غذا خوردن، خواندن مطالب و غیره را دارند. اثر فرسایشی این اوضاع بر روان افراد را پس از دو ماه نمی توان دست کم گرفت.

و- بیش از دو ماه است که گمرکات نیز اعتصاب کرده است. تعدادی از کارکنان ما بیش از پنج ماه به کار مشغول بوده، ولی نتوانسته اند کالاهای خود را دریافت کنند. بعضی از آنها شدیداً به لباسهای زمستانی خود احتیاج دارند، ولی تلاشهای سفارت جهت ترخیص این کالاها به جایی نرسیده است. وضعیت مراسلات رسمی نیز مخدوش شده است.

ز- حکومت نظامی همچنان ادامه دارد، ولی از تاریخ ۷ ژانویه ساعت آن از ۲۱ تا ۵ به ساعات بین ۲۳۰۰ تا ۰۵۰۰ تغییر کرده اند. با این وجود، با توجه به وضعیت موجود این ساعات اضافی، وقت بیشتری به مخالفین می دهد تا دست به تبهکاری بزنند.

ترتیبات پان آمریکن

سند شماره ۱۲ ژانویه ۱۹۷۹ - ۱۱ دی ۱۳۵۷ موضوع: ترتیبات پان آمریکن از: وزارت امور خارجه: سفارت آمریکا، تهران
۱- امروز صبح در تماسی که با پان آمریکن داشتیم، سفیر مکالمه زیر را داشته است. نماینده پان آمریکن می گفت که پروازهای ۲ ژانویه به طور آزمایشی، برای پاسخ به سه سؤال لغو شده است:

الف- در جواب این سؤال که چرا هواپیمای C-۵ امروز به تهران پرواز نداشت ما به او اطمینان دادیم که عدم پرواز امروز صرفاً ناشی از خرابی موتور بوده و هیچ مسئله خاص سیاسی در بین نیست.

ب- مسئله قابلیت برجهای کنترل ایران (اعم از نظامی و یا غیرنظامی) برای حفظ و کنترل فضای مورد استفاده هواپیماهایی که به تهران وارد شده و یا از آن خارج می شوند چگونه

است. پان آمریکن گفت که بورتون رئیس سازمان هوانوردی فدرال (آمریکا) در مورد این مسئله تا اندازه ای شک دارد. پان آمریکن در جستجوی دستیابی به اطلاعات بیشتری می باشد.

ج- مسئله امنیت کارمندان شرکت پان آمریکن در تهران. ما برای آنان نقطه نظرات سفیر سولیوان را کلمه به کلمه تکرار نمودیم. پان آمریکن به نظر می رسید که حصول اطمینان کرده است.

۲- تصمیم در مورد از سرگیری پروازهای فردا بعد از ظهر پان آمریکن، بستگی به تجربه فرماندهی ترابری هوایی (آمریکا) و پروازهای امروز صبح دیگر خطوط هوایی خواهد داشت. اگر فرماندهی ترابری هوایی (آمریکا) و شرکتهای هوایی دیگر بر پروازهایشان به تهران موفق شوند، محتملاً پان آمریکن هم حداقل یک پرواز در بعد از ظهر خواهد داشت. شرکت پان آمریکن به همراه بورتون رئیس سازمان هوانوردی فدرال (آمریکا) متنی را که مربوط به فاصله زمانی بین پرواز هواپیماها می باشد را چک خواهد نمود.

۳- تاکنون هواپیمای پان آمریکن در قبال ۶ تقاضایی که برای هواپیمای در بست صورت گرفته به عمد تقبل نکرده است و همه تقاضاها را ماکول به حل مسایل فرودگاه تهران می کند. به خاطر عدم وجود امکانات زمینی و همچنین سوخت در فرودگاه اصفهان، پان آمریکن به موفقیت پروازهای خود به خارج از اصفهان بسیار مشکوک است. پان آمریکن قویاً تهران را برای انجام پروازهای بین المللی خود ترجیح می دهد. به هر حال نماینده پان آمریکن گفت اگر آنها اطلاعات جامع تر و بهتری از سفارت راجع به رضایت بخش بودن اوضاع فرودگاه خاتمی اصفهان داشته باشند، آنها مسئله پرواز از فرودگاه اصفهان را مورد ملاحظه قرار خواهند داد. لطفاً در مورد مسایل فوق الذکر به ما اطلاعات لازم را بدهید تا آنها را به پان آمریکن منتقل نمایم.

۴- ما همچنین با شرکتهای هواپیمایی «ورلد ایروی» و «تی. آی. ای» در مورد پرواز هواپیماهای آنان به تهران و اصفهان در تماس هستیم. نیوسام

وضعیت فرودگاه

سند شماره ۳ محرمانه ۲ ژانویه ۱۹۷۹ - ۱۲ دی ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۰۰۲۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری از طرف کاردار برای میز کار ایران موضوع: وضعیت فرودگاه ۱- پرواز ۷۴۷ پان آمریکن تقریباً در ساعت ۱۰:۳۰ در تهران فرود آمد. وابسته نیروی هوایی از فرودگاه گزارش می دهد که اوضاع امنیتی رضایتبخش است. پرواز لوفت هانزا نیز به زمین نشست و برای خروج سریع مشغول سوار کردن مسافر است.

۲- سردرگمی در مورد فرود هواپیمای C-۵ هنوز به طور کامل تشریح نشده است. با این

حال ما مطمئن هستیم که کنترل کنندگان ارتشی در حال حاضر امور مربوط به مجوزهای منطقه ای و محلی را در دست دارند. سولیوان

تلاشهایی به جانبداری از شاه و رهبران مذهبی

سند شماره ۴ محرمانه ۳ ژانویه ۷۹ - ۱۴ دی ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۲۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: تلاشهایی به جانبداری از شاه و رهبران مذهبی خلاصه: چندین واسطه وجود دارند که به طرفداری از شاه با رهبران مذهبی سر و کار دارند. یکی از آنها به ما گفت که این رهبران قطعاً خواهان ماندن شاه هستند. با این حال بر اساس سوابقی که تاکنون در چنین مواردی داشته ایم نمی توان چندان خوشبین بود. پایان خلاصه.

۱- عضو جوان یکی از خانواده های سرشناس اینجا در طول چند ماه گذشته به صورت گاه به گاه با رایزن سیاسی در تماس بوده است. چند روز قبل وی پنهانی اظهار داشت که یک ملاقات طولانی با شهبانو داشته است. روز گذشته او اعلام نمود که به گروه زاهدی پیوسته است و در خارج از منزل فعالیت می کند. پدر (عقب مانده) وی یکی از متولیان معبد اصلی قم است.

۲- نقش وی غلبه بر رهبران اصلی مذهبی به خصوص در قم می باشد. وی از تأیید اظهارات رایزن سیاسی امتناع نمود. رایزن سیاسی گفته بود که چندین میانجی دیگر نیز وجود دارند که ظاهراً با رهبران مذهبی کار می کنند. وی در جواب رایزن گفته بود که سخنان قاطعانه ای توسط دکتر حجازی (یکی از رهبران تهرانی که به قرار اطلاع ما در پاریس با گروه خمینی بوده و با رهبران مذهبی محلی نیز ارتباط دارد) به زاهدی گفته شده است مبنی بر اینکه این میانجی تنها نماینده شناخته شده آنها می باشد که با دربار نیز مراوده دارد. این واسطه به تلاش خود برای انجام مشورتهای متعدد با رهبران مختلف ادامه می دهد تا هر از چند گاه به شهبانو گزارش دهد.

۳- این واسطه اصرار داشت که رهبران داخل کشور می خواهند شاه بماند اما در شکل قانون اساسی آن زیرا از این بیم دارند که حتی یک غیبت «موقت» به یک خروج همیشگی منجر شود که در پی آن یک کودتای نظامی یک کودتای کمونیستی خواهد بود. وی این عقیده را ابراز داشت که شاه با اعلام اینکه پس از روی کار آمدن بختیار به عنوان نخست وزیر کشور را ترک خواهد کرد اشتباه بزرگی مرتکب شده است.

(نظریه: به نظر می رسد که این نتیجه گیری یا الهام به زاهدی و شاه رسیده باشد و ممکن است سبب شود شاه در اجرای قولی که علناً داده بود کمی دست نگهدارد.) با این حال وی قبول داشت که اگر ارتشبد جم به فرماندهی نیروهای مسلح منصوب شود مخالفین آرامش

بیشتری احساس می کنند.

(به تلگرام جداگانه ای در مورد جم مراجعه کنید).

۴- این واسطه گفت از طریق شهبانو یک لیست کتبی از درخواستهای رهبران مذهبی برای شاه ارسال نموده است. رایزن سیاسی اظهار داشت که می توان به این صورت نتیجه گیری نمود:

الف- «کمیته ای» قدرت حکومتی را به دست خواهد گرفت که منتصبین رهبران مذهبی در آن عضویت خواهند داشت. این کمیته تحت نظارت شاه کار خواهد کرد اما اعضای آن توسط شاه منصوب نخواهند شد. این واسطه در مورد اینکه چه کسی اعضای کمیته را منصوب خواهد کرد اطلاعی نداشت ولی گفت یکی از ایرادات اصلی مخالفین از بختیار این است که بختیار فرمانی را به جای اینکه از جانب مجلس فعلی بپذیرد از شاه گرفته است.

ب- مجلس منحل خواهد شد و انتخابات آزادی برای تشکیل مجلس بعدی برپا می شود که تحت نظارت این کمیته خواهد بود.

ج- تنبیهات شدیدی برای عاملین اصلی نظیر هویدا و ارتشبد نصیری در نظر گرفته شده است از قبیل زندان ابد و مصادره اموال.

د- نوعی «رفراندوم». هنگامی که رایزن سیاسی گفت به نظر می رسد این مورد با سایر نتایج در تناقض است واسطه چنین اظهار داشت که رهبران مذهبی مایلند در این مورد مذاکرات بیشتری داشته باشند. در واقع آنها حاضرند در مورد هر چیزی مذاکره نمایند اما بر حفظ شاه اصرار دارند.

۵- در همین حال مشاور سیاسی سفارت از منابع خود در مجلس سنا کسب اطلاع نموده است که یکی از آیت الله های برجسته قم (مرعشی نجفی) آماده است تا به نیروهای طرفدار شاه به منظور اصرار بر میانه روی شریعتمداری و سایر همکاران وی مساعدت نماید.

۶- یک واسطه دیگر از مکالمه روز گذشته خود با ملاحسن داماد خمینی گزارش می دهد. وی تصور می کند که ملاحسن را متقاعد کرده است که میانه روی بیشتری نیاز داریم و امیدوار است مجوزی کسب نماید مبنی بر اینکه تا پایان هفته در پاریس به ملاقات خمینی برود و تلاش نماید تا با وی گفتگو نماید. (همین منبع گزارشات را که از سایر کانالها کسب کرده ایم مورد تأیید قرار داد. بر اساس این گزارشات خمینی از صحبت با سلطان حسین در پاریس امتناع کرده و با ارسال پیامی وی را در مورد احترام شخصی خود مطمئن ساخته و اظهار داشته است که از گفتگو درباره هر موضوعی که به شاه مربوط شود پرهیز دارد.) ۷- با این حال واسطه دیگری به کارمند سفارت گفته است که دولت (به عقیده ما از طریق مقدم رئیس ساواک) آیت الله شیرازی در مشهد را خریده است اما به دلیل بی کفایتی دولت هنوز نتوانسته پول را به وی برساند و هنگامی که چند روز قبل منزل آیت الله توسط واحدهای حکومت نظامی مورد حمله قرار گرفت کل این معامله بر هم خورد.

۸- نظریه: ما می دانیم که زاهدی، مقدم، سناتور موسوی و سایرین سرگرم تماس با

ص: ۸

مذهبی ها یا بازاری ها هستند و تلاش می کنند آنها را خریداری کرده یا حمایت آنها را از یک راه حل معتدل جلب نمایند مبنی بر اینکه شاه به عنوان یک حاکم در چهارچوب قانون اساسی باقی بماند. اما چنین فعالیت‌هایی را نیز قبلاً شاهد بوده ایم. یعنی در بهار و تابستان گذشته هنگامی که شریعتمداری به طور مخفیانه با نمایندگان دربار مذاکره می کرد. علیرغم خوشبینی های مداومی که غالباً توسط میانجی های درگیر ابراز می شود با مشاهده تسلیم شدن شریعتمداری به فشارهای خمینی و در تنگنا قرار گرفتن وی تمامی اینها را غیرواقعی تلقی می کنیم. البته شاه در حال حاضر آماده است تا نسبت به گذشته امتیازات بیشتری واگذار نماید، اما مخالفین انتظارات بیش از حدی از وی دارند. از طرف دیگر رهبران مذهبی داخل کشور از درخواستهای تظاهرکنندگان که به نظر می رسد هیچ درخواستی به جز کناره گیری فوری شاه نداشته باشند احساس ترس می کنند. بنابراین ما نمی توانیم نسبت به اینکه تمامی تلاشهای فعلی شانس موفقیت دارند چندان خوشبین باشیم. سولیوان

گزارش تماس یکی از اتباع آمریکایی با خمینی

سند شماره ۵ محرمانه ۵ ژانویه ۱۹۷۹-۱۵ دی ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، پاریس - ۵۰۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری رونوشت: سفارت آمریکا، تهران موضوع: گزارش تماس یکی از اتباع آمریکایی با خمینی خلاصه: یکی از اتباع آمریکایی ۵ ژانویه ما را از یک مذاکره ۵/۱-۱ ساعته ای که غروب گذشته با آیت الله خمینی داشته بود مطلع کرد. خمینی گفت که او خواستار روابط خوب با آمریکا است اما مادامی که دولت ایالات متحده از شاه حمایت می کند در جنایات او شریک است. خمینی از یک کودتای نظامی با حمایت آمریکا نگران بود. (وی گفت) اگر چنین اتفاقی بیفتد مردم ایران با تمام وسایلی که در دسترس دارند مقاومت می کنند و دیگر هیچ امیدی به بهبود روابط میان دو کشور نخواهد بود. خمینی همچنین گفت هیچ دلیلی ندارد که ایالات متحده درباره منابع نفتی نگران باشد، و اینکه حرکت او ضد کمونیستی است و بعد از ترک شاه این جنبش ایران را به سوی یک خلأ قدرت سوق نمی دهد. شهروند آمریکایی (که تحت تأثیر خمینی قرار گرفته بود) پس از خاتمه جلسه معتقد بود که فرصت این مصاحبه طولانی به خاطر آن به وی داده شده بود تا به طریقی به ایالات متحده نشان داده شود که خمینی عمیقاً نسبت به احتمال کودتا نگران است و به دنبال بعضی تضمینات آمریکا در این رابطه می باشد. پایان خلاصه.

۱- صبح روز ۵ ژانویه یک تبعه آمریکایی که خود را لئونارد فریمن رئیس صنایع «جی. ال. تی»، نورثویل، نیوجرسی معرفی کرد با سفارت تماس گرفت و گفت که می خواهد گزارش مذاکره یک ساعت و نیمه خود را با آیت الله خمینی که غروب گذشته صورت گرفت، بدهد.

وی بعداً در همان روز به همراه م. نوربخش به سفارت آمد. نوربخش یک تبعه ایرانی است که کارتش وابستگی او را با صنایع «آمترون»، جریکو، نیویورک نشان می دهد. نوربخش (که در گفتگوی بعدی مشخص شد از حامیان خمینی است.) شریک تجاری فریمن است و ملاقات او را با خمینی ترتیب داده است. فریمن گفت که او بنا به دستور نوربخش فقط برای گفتگو با خمینی به پاریس رفت.

مطبوعات خارجی ارتش را نامنظم و تشنه خون توصیف می کند

سند شماره ۶ محرمانه ۳۰ ژانویه ۱۹۷۹ - ۱۰ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۴۷۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - با اولویت موضوع: مطبوعات خارجی ارتش را نامنظم و تشنه خون توصیف می کند ۱- (محرمانه - تمام متن).

۲- خلاصه (آغاز خلاصه). مطبوعاتی های آمریکایی و خارجی به رؤیت ناآرامیهای ایران از دید تظاهرکنندگان ایران می پردازند که همین امر می تواند موجب پیدایش انتقاد از سیاست دولت آمریکا به عنوان حامی ارتش گردد. پایان خلاصه.

۳- صبح روز ۹ بهمن ماه خبرنگاران ای. بی. سی از سرپرست دفتر روابط عمومی آژانس ارتباط بین الملل و مشاور سیاسی دعوت کردند تا پیرامون مقاومت روز قبل توأم با برخورد تظاهرکنندگان با ارتش در میدان ۲۴ اسفند در نزدیکی دانشگاه تهران تبادل نظر نمایند. این برخورد (که احتمالاً به صورت تحریف شده در آمریکا نشان داده شده) شامل موارد ذیل بوده است:

- نیم دو جین سرباز دائماً به هر طرف شلیک می کردند و بسیاری از گلوله هایشان به هدف اصابت می کرد و بسیاری دیگر از روی سر تظاهرکنندگان می گذشت.

- یک سرباز یک فرد غیرنظامی را که در اتومبیلی به انتظار نشسته کتک می زد. یک سرباز دیگر گلوله ای به پای سرباز اولی زد و به طرف تظاهرکنندگان دوید. تظاهرکنندگان این سرباز را مورد ضرب و شتم قرار دادند تا اینکه متوجه شدند او به آنها پناه آورده است و پس از آن او را در آغوش گرفتند. در همین حال غیرنظامی کتک خورده تفنگ سرباز مجروح را برداشت و به طرف تظاهرکنندگان دوید، غیرنظامیان دیگر به کمک سرباز مجروح شتافتند و با وجود مقاومت وی در برابر کمک آنها، غیرنظامیان او را با آمبولانس به بیمارستان بردند.

- زخمیان وارد بیمارستان می شدند، و بعضی از آنها در همان حال شعار می دادند. احساسات تند تماشاچیان پس از ۲۰ دقیقه متوجه فیلمبرداران شد، که آنها نیز مجبور به ترک صحنه شدند.

- تظاهرکنندگان به طرف نظامیان سنگ پرتاب می کردند ولی به جایی نمی رسیدند، لیکن این کار عزم راسخ آنها را در ادامه مقاومت نشان می داد.

۴- خبرنگاران که عبارت بودند از مخبرین انگلیسی و دیگر ملیت ها و نیز آمریکاییها، به گزارش مطالب دیگر و شواهد علنی در مورد خشونت نظامیان پرداختند. این خشونت ها عبارت بود از تیراندازی به طرف تظاهرکنندگان که بدون اسلحه و با دست خالی وارد میدان شده بودند. چند تن از آمریکاییان و دیگران حاضر در صحنه، به خصوص تولید کننده برنامه، اظهارداشتند که نظامیان در حالت «جنون» به سر برده و تشنه خون بودند.

۵- خبرنگاران توضیح دادند که چگونه آتش نظامیان از چند طرف به سوی آنها گشوده شده بود. آنها دیده بودند که یک غیرنظامی ناشناس از بالای یکی از بامها به طرف یک عکاس ایتالیایی توسط هفت تیر تیراندازی و او را زخمی کرده بود و سپس با ادامه تیراندازی به دیگران اجازه نمی داد که او را به بیمارستان برسانند. آنها شنیده بودند که به نظامیان «دستور تیراندازی» به طرف فیلمبرداران نیز داده شده است.

۶- گزارشگران تحت تأثیر احساسات شدید ضدآمریکایی و ضدخارجی تظاهرکنندگان قرار گرفته بودند. تظاهرکنندگان در شعارهای خود بر رئیس جمهور کارتر تکیه می کردند و او را مسئول تمام جریانات کنونی می دانستند. گزارشگران نیز به وضوح تظاهرکنندگان را به خاطر اتخاذ این موضع سرزنش نمی کردند.

۷- نظریه: واضح است که خبرنگاران ناآرامیهای امروزی تهران از تظاهرکنندگان هواداری می کنند. این هواداری نیز احتمالاً ناشی از بعد عاطفی تیراندازی به سوی آنهاست. آنها از مقاومت در این اوضاع بسیار مغرور هستند- یکی از خبرنگاران انگلیسی معتقد است که ای. بی. سی به خاطر این کار پاداش می گیرد- و می خواهند که مقامات دولت آمریکا این صحنه ها را مشاهده کرده و آن را به واشنگتن گزارش دهند. به نظر ما باید این عامل را در نحوه انتقال اوضاع برای بینندگان آمریکایی به رسمیت شناخت. همین امر می تواند موجب پیدایش انتقاد از سیاست آمریکا توسط مطبوعات گردد. سولیوان

گزارش سیاسی - امنیتی، ورود خمینی، ۱ فوریه (قبل از ظهر)

سند شماره ۷ محرمانه ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۶۱۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی. موضوع: گزارش سیاسی - امنیتی، ورود خمینی، ۱ فوریه (قبل از ظهر) ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- آیت الله خمینی طبق برنامه در رأس ساعت نه صبح با هواپیمای اجاره ای ایرباس به فرودگاه مهرآباد وارد شد. بسیار بیشتر از پنجاه نفری که مقامات امنیتی در نظر گرفته بودند، از وی استقبال به عمل آوردند. ولی این افراد آرام و منظم بودند. تلویزیون برنامه زنده فرود را نشان داد، ولی صدایی نداشت. گوینده اعلام کرد که مجموعاً هزار نفر داخل فرودگاه هستند. رادیوی تهران کلمه ای گزارش نداد و طبق معمول موسیقی ساعت یازده صبح خود را پخش

می کرد. (۱) ۲- چند لحظه قبل از ورود آیت الله، پرده تلویزیون با آرم: «رادیو تلویزیون ملی ایران» روشن شد و طولی نکشید که جمله «بهار شکوفای ایران» جای آن را گرفت، گوینده برنامه اطلاع داد که گزارشگران رادیو و تلویزیون ملی ایران در فرودگاه، مقابل دانشگاه تهران و بهشت زهرا مستقر گشته اند. به محض اینکه خمینی از هواپیما پایین آمد و پا به ترمینال گذاشت، برنامه قطع شد و گوینده اعلام کرد که به علت نواقص فنی پخش برنامه زنده امکان پذیر نیست، ولی تمام برنامه ضبط و بعداً پخش می شود (زمانی تعیین نگردید). بعد از آن عکس شاه پرده تلویزیون را پوشاند و سرود ملی که پایان برنامه تلویزیون را اعلام می دارد، به صدا درآمد. منابع نزدیک ما در رسانه ها در تحقیقی سریع گزارش دادند که بخشی از نواقص فنی مربوط به درگیری گروههای مخالف درون رادیو و تلویزیون ملی ایران یعنی هواداران «بهار شکوفای ایران» در مقابل طرفداران شاه می باشد. ما اطلاع داریم که سرلشگر قره باغی و دیگر فرماندهان ارشد نظامی از آنچه که روی داده، عصبانی هستند و از اخلال در ترتیباتی که بین ارتش و بختیار با هواداران خمینی مورد توافق قرار گرفته بودند، دچار سوءظن شده اند.

۳- علاوه بر برنامه تلویزیون مشاهدات جالب افراد سفارت، پنج دقیقه بعد از قطع برنامه تلویزیون است. در خیابانهای شمالی و جنوبی سفارت، رفت و آمد ماشینها در جهت مسیر رژه روندگان شدت یافت، چراغهای خود را خاموش و روشن می کردند و مرتب بوق می زدند.

۴- تا ساعت یازده صبح به وقت تهران، گزارشی از خشونت دریافت نشده است. ایستگاه بین المللی رادیو و تلویزیون ملی ایران طبق معمول برنامه خود را پس از پخش اخبار صبحگاهی با موسیقی پاپ آغاز کرد. سولیوان

ورود خمینی

سند شماره ۸ بدون طبقه بندی ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۶۴۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری - اقدام شبانه رونوشت به: سفارتخانه های آمریکا در ابوظبی، آنکارا، بغداد، بن، قاهره، طهران، دوحه، فرانکفورت، اسلام آباد، جده، کابل، خارطوم، کویت، لندن، مناره، مسکو، مسقط، دهلی نو، پاریس، پکن، رباط، ریاض، رم، توکیو موضوع: ورود خمینی ۱- (بدون طبقه بندی - تمام متن) ۲- اخبار ساعت ۲ بعد از ظهر به وقت محلی از رادیو تلویزیون بین المللی ایران گزارش

ص: ۱۲

۱- در اصل سند شماره (۲) دو بار تکرار شده است. م.

داد که جملات ابتدایی سخنرانی خمینی عبارتند از: «دوران سلطنت به پایان رسیده است.» بر اساس این گزارش وی هیچ اشاره مستقیمی به شورای انقلاب اسلامی نکرد ولی یکی از دستیاران (شاید قطب زاده در پاریس) گفته بود ظرف دو روز یک دولت موقت معرفی خواهد شد و انتخابات مجلس مؤسسان بعداً فراخواهد رسید. با این حال بخش فارسی زبان خبر در همان ساعت فقط گزارش داد که خمینی به دلیل ازدحام مردم برنامه سخنرانی کوتاه خود را در مقابل دانشگاه لغو کرده و به سمت گورستان حرکت نموده تا ابتدا نماز ظهر را بجا آورد و سپس سخنرانی نماید.

۳- اخبار محلی همچنین با برزین مدیر رادیو تلویزیون ملی ایران مصاحبه کرد. وی در این مصاحبه گفت برای کسب مجوز پخش تلویزیونی مراسم گفتگوهای صورت گرفته بود ولی کارمندان رادیو تلویزیون «تسلیم چنین مذاکراتی نشده بودند.» وی گفت مشکلات تکنیکی که دلیل ذکر شده برای عدم پخش زنده مراسم عنوان شده بود مسایل عمده ای نبودند. وی با پنهان کاری گفت «چپگرایان افراطی نیز فعال بوده اند.» سولیوان

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۶، ۳۱ ژانویه ۷۹

سند شماره ۹ سری ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۶۲۹۹ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۶، ۳۱ ژانویه ۷۹ - (سری - تمام متن).

امنیت آمریکاییان ۲- با وجود از هم پاشیدگی زیاد در فرودگاه بین المللی تهران، پان آمریکن امروز دو هواپیمای ۷۰۷ را با ۸۰۰ مسافر به پرواز درآورد. ۱۸۳ نفر با هواپیمای درستی ۷۰۷ پان آمریکن اصفهان را ترک گفتند. پرواز فرماندهی هواپرد نظامی، ۳۵۰ مسافر را در خود جا داد و دیگر هواپیماهای باربری خارجی با ظرفیت کامل پرواز داشتند.

۳- فرودگاه مهرآباد، امروز در هنگام غروب بسته و ظهر اول فوریه باز خواهد شد و به علت کاهش ساعات کار روزانه و وضع نامطمئن امنیتی، پان آمریکن فردا پروازی ندارد ولی امید است دوم فوریه دو پرواز ۷۴۷ داشته باشد.

۴- ایران در انتظار خمینی است. انقلابی ریشه دار بعد از پانزده سال تبعید فردا در ساعت نه به وقت محلی پا بر خاک ایران خواهد گذارد. فقط پنجاه نفر که قبلاً انتخاب شده اند اجازه دارند در فرودگاه به او خیرمقدم بگویند.

۵- گفتگوهای محرمانه بین حامیان خمینی و نظامیان، در مورد نظم و ترتیب ورود آیت الله منجر به توافقات شکننده ای شده است. مطابق نظر کمیته ویژه ای که روی جزئیات کار می کند،

ارتش امنیت فرودگاه را به عهده دارد و خودروی حامل خمینی را در میدان شهید تحویل پلیس مذهبی و سیاسی خواهد داد.

۶- برنامه خمینی چنین است که ابتدا برای ایراد سخنرانی به منظور ادای احترام رهسپار گورستان بهشت زهرا می شود. و بعد موقتاً در مرکز تهران، نزدیک ساختمان مجلس، در ستاد خودش اقامت خواهد گزید. شاید در آینده نزدیک دو روزی به قم، به خانه قدیمی اش که از جنوب تهران تا آنجا چهار ساعت راه است، برود.

۷- در جبهه سیاسی معلوم نیست چه پیش خواهد آمد. اگر خمینی دولت رقیبی به شکل شورای اسلامی تشکیل دهد، بختیار و ارتش ناگزیرند تصمیمی اتخاذ نمایند.

۸- در شب بازگشت خمینی، اعتراضات مردمی گسترده ادامه داشت. در تهران احساسات شرکت کنندگان در راهپیمائیهها بسیار پرشور و آتشین بود. روز به روز گزارشات بیشتری از بی نظمی در میان نظامیان می رسد.

۹- ژاندارمری، ارتشبد قره باغی، رئیس ستاد ارتش، به بازرگان، حامی خمینی اطمینان داده است که نظامیان با تغییر، حتی تغییر «در کابینه» به شرط اینکه در راستای قانون اساسی کشور باشد، مخالفتی نخواهند داشت. حتی اگر تغییر در قانون اساسی مطابق قانون اساسی باشد، آن را تحمل خواهند کرد.

۱۰- یکی از سخنگویان نزدیک به خمینی، نظریات وی را در مورد دولت آینده ایران مشخص کرده است. صادق قطب زاده، یکی از مربوطین خمینی، به روزنامه لوموند گفته که دولت اسلامی در ایران به همه بر اساس اسلام آزادی می دهد، ارتش را کوچک تر نمی کند، و از منابع کشور به نفع فقرا بهره برداری می نماید. به نقل از قطب زاده، ایران از چنگال دو ابرقدرت آزاد می شود، مستشاران آمریکایی ایران را ترک خواهند گفت و بدین طریق ایران بر فرهنگ تحمیلی جامعه مصرفی چیره می گردد.

ونس

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۷، ۱ فوریه ۷۹

سند شماره ۱۰ سری ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۶۹۱۶ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۷، ۱ فوریه ۱۹۷۹ - (سری - تمام متن) ۲- خمینی، طبق برنامه تنظیم شده، امروز رأس ساعت ۹ صبح به وقت محلی وارد شد. افراد عالی مقامی که برای خوش آمدگویی به فرودگاه آمده بودند، خیلی بیشتر از رقم تعیین شده، یعنی ۵۰ نفر، بودند، ولی همه آرام و منظم بودند.

تلویزیون ملی، پخش مراسم ورود را پوشش داد، ولی متأسفانه صدا نداشت. نقص فنی، نیم

ص: ۱۴

ساعت کامل از پخش برنامه را دچار اشکال نمود، و درست در لحظه ای که خمینی پا بر ترمینال گذارد، برنامه قطع شد. سپس تصویری از شاه ظاهر گشت و سرود ملی که معمولاً نشانگر پایان برنامه هاست، نواخته شد.

روشن است که نیروهای نظامی، به حضور خود در رادیو تلویزیون ملی ایران ادامه می دهند.

۳- جمعیت عظیمی در دو سوی مسیر عبور خمینی، از فرودگاه تا گورستان اصلی شهر، صف کشیده بود. ولی به طور کلی منظم بودند و تاکنون خشونت‌گراش نشده است. «پلیس اسلامی» در میدان شهید، خودروی حامل خمینی را، طبق توافق، از ارتش تحویل گرفت، و ارتش محتاطانه از صحنه کناره گرفت.

۴- خیابانهای تهران مملو از بوق ماشین‌ها و هلهله مردم است. دقایقی پس از قطع برنامه تلویزیون، صدای ولوله و غوغا در منطقه اطراف سفارت بلند شد، ولی به جز این، اقدام ویژه دیگری علیه سفارت صورت نگرفت.

۵- جلسه امروز مجلس که قرار بود انحلال ساواک را به تصویب برساند، با اعلام رئیس مجلس لغو شد. وی گفت که مجلس تا اطلاع ثانوی تعطیل خواهد بود.

۶- لایحه تأسیس دادگاههای ویژه، توسط کمیته قضایی با اعمال تغییرات اساسی در آن، در جهت اعطاء اختیارات بیشتر به دادگاهها و مقامات قضایی، تهیه و آماده گردیده است.

۷- در سی و یکم ژانویه، دولت ۳۵۵ زندانی را آزاد کرد. این افراد، توسط دادگاههای نظامی، به جرائمی غیر از جرائم ضدامنیتی محکوم شده بودند.

۸- دیشب و مجدداً امروز، فرماندار حکومت نظامی تهران اعلام کرد که تظاهرات مسالمت آمیز، در طول سه روز آینده مجاز خواهد بود. البته این اعلان، برخلاف مقررات حکومت نظامی است که اکیداً انجام هرگونه تظاهرات را قدغن می کند.

ونس

گزارش سیاسی - امنیتی، ۱ فوریه ۷۹

سند شماره ۱۱ محرمانه ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۶۴۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش سیاسی - امنیتی، ۱ فوریه ۷۹ - ۱ (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: خودروی حامل خمینی به کندی به سوی گورستان تهران رهسپار است. هواپیمای نظامی ۱۲-C آمریکا نزدیک اصفهان سقوط کرد و تحقیقات ادامه دارد. تظاهرات در سه روز آینده مجاز است. حملات تروریستی در سنندج و کرمان. سازمان کماندویی طرفداران قانون اساسی، دفتر خبرگزاری آسوشیتدپرس را از اخطارهای ترسناک خود، از طریق تلفن،

مطلع ساخت. مجلس جلسات خود را به حال تعلیق در آورد. کمیته قضایی، لایحه دادگاههای رسیدگی به فساد را اصلاح می نماید. دولت ایران ۳۵۵ زندانی را که قبلاً از طرف دادگاههای نظامی محکوم شده بودند، آزاد کرد. هیأت نمایندگی آیت الله طالقانی گزارش مربوط به هفدهم ژانویه خود را در مورد حوادث خشونت بار دزفول، اندیمشک و اهواز کامل کردند.

۳- رادیوی بین المللی رادیو و تلویزیون ملی ایران، در برنامه ظهر خود گزارش حرکت خودروی حامل خمینی را به سوی گورستان بهشت زهرا، در حالی که در هر دو سوی خیابانها مملو از جمعیت بود، پخش کرد (بخش فارسی رادیو و تلویزیون بعد از برخورد بین یاران خمینی که تلاش می کردند صدا و سیما را در تصرف خویش در آورند، و نظامیان حکومت نظامی که مانع آن شدند، هنوز برنامه ای پخش نمی کند). ۴- دیروز بعد از ظهر هواپیمای ۱۲-C نظامی آمریکا در راه اصفهان به تهران سقوط کرد. از هشت نفر پرسنل آن تنها دو نفر زنده ماندند. تحقیقات در مورد علل سقوط در دست انجام است.

۵- فرمانده حکومت نظامی تهران اعلام کرد که در سه روز آینده برگزاری تظاهرات آرام مجاز خواهد بود.

۶- دیروز تروریست ها به کلانتری سنندج حمله کردند و دو نفر را مجروح نمودند. در کرمان مردان مسلح، با مسلسل به ماشین رئیس پلیس، سرهنگ رضا معتمدی، حمله کردند، راننده و محافظ او را به قتل رساندند و خود وی را به سختی مجروح ساختند. سازمان کماندویی مبارزان طرفدار قانون اساسی از طریق تلفن به دفتر خبرگزاری آسوشیتدپرس اطلاع داد که به مخالفان قانون اساسی اخطار کرده است که دست به کشتار بی سابقه و انهدام هواپیمای درستی حامل خمینی خواهد زد. شخص تلفن کننده ادعا کرد که توانایی آغاز جنگ از هوا و جنگ پارتیزانی را دارند. ما این ادعاها را بی پایه می دانیم.

۷- امروز جلسه مجلس تعطیل شد و رئیس مجلس اعلام کرد که تا اطلاع بعدی جلسه ای تشکیل نخواهد شد. کمیته قضایی در لایحه پیگرد قانونی وزراء سابق اصلاحاتی وارد کرده است:

الف- مشخصات جرائمی که به خاطر آن قرار بود افراد محاکمه شوند حذف گردید (که ظاهراً پیگرد قانونی برای اثبات تخلف از قوانین جنایی عادی را مجبور می سازد) ب- تعداد نمایندگان بعضی از سازمانها را در هیأت منصفه کم کرد و سازمانهای جدیدی بر آن افزود که در مجموع تعداد کل هیأت منصفه کاهش یافت.

ج- حدنصاب هیأت منصفه را از دو سوم به نصف تقلیل داد.

د- به رئیس دیوانعالی کشور اختیار قانونی داد تا به جای اعضای که در هیأت منصفه از نمایندگی سازمان های خود استنکاف ورزیدند، به جای اینکه سازمانها را مجبور به انتخاب نمایندگان جدید نماید، اعضاء جدیدی برگزیند.

ه- دامنه تحقیقات را تا دوره حکومت‌های شریف امامی و ازهاری گسترش داد.

و- بویژه هیأت منصفه را محدود نمود تا تنها متهم را مقصر یا بی گناه تشخیص دهد و دادگاه عالی را آزاد گذارد تا در مورد تخفیف حکم قضاوت و تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.

۸- دیروز دولت ایران ۳۵۵ نفر از زندانیانی را که در دادگاه‌های نظامی آنان را به خاطر اقداماتی به غیر از حمله به امنیت دولت محکوم کرده بودند، آزاد نمود.

۹- هیأتی که آیت الله طالقانی جهت تحقیق از حوادث هفدهم ژانویه به شهرهای دزفول، اندیمشک و اهواز فرستاده بود، گزارش خود را کامل کرد. خلاصه گزارش منتشر شده در روزنامه‌ها، مطلبی را روشن نمی‌کرد.

۱۰- جمعیت پشت سر هم از جلوی سفارت عبور می‌کنند و صدای بوق ماشینها و فریاد مردم بر آسمان بلند است. ظاهراً از استقبال بازگشته‌اند و رهسپار خانه‌های خویش‌اند. خودروی خمینی که توسط دانشجویان همراهی می‌شود خیلی کند و سخت راه خود را از میان جمعیت بسیار انبوهی که در دو طرف خیابان ازدحام کرده‌اند می‌گشاید.

سولیوان

دیدار فرماندهان دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی آمریکا و CMS

سند شماره ۱۲ بدون طبقه بندی - فقط برای استفاده اداری ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی، منطقه ۷۲ - تهران - ایران به: اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی، منطقه ۷۱ - آتن - یونان رونوشت: ستاد فرماندهی اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی، واشنگتن دی. سی موضوع: دیدار فرماندهان دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی آمریکا و CMS - اگرچه تا زمانی که بین بختیار نخست وزیر و جناح آیت الله خمینی تفاهمی به وجود نیاید، امکان ادامه وقوع خشونت‌های عمده وجود دارد، ولی در چند روز گذشته وضع نسبتاً آرام بوده است. در تهران و دیگر شهرهای عمده تظاهرات گسترده و آرامی برگزار شد و برخورد جدی بین دو طرف پیش نیامد.

به علت اعتصاب کارمندان هواپیمایی ایران، کارمندان مرکز کنترل و ادعای چندین شرکت هواپیمایی بین المللی مبنی بر ایمن نبودن عملیات کنترل هوایی، در فرودگاه مهرآباد هنوز اغتشاش قابل توجهی وجود دارد. فرماندهی هواپرد نظامی در حد سایر خطوط هوایی فعال است. چندین شرکت هواپیمایی مانند پان آمریکن، کی ال ام، جی ای ال و اس آ اس موقتاً به این یا آن دلیل پروازهای خود را متوقف ساخته‌اند. من نتوانستم وضعیت پرواز ۳۵۸ شرکت هواپیمایی ایریان از آتن را برای روز دوازدهم فوریه ۱۹۷۹، تأیید کنم، ولی باید تا قبل از دهم فوریه ۷۹، وضع آن معلوم گردد.

۲- افراد غیرنظامی آمریکایی، کارمندان قبلی پیمانکاران [وزارت] دفاع و وابستگان آنان با

هواپیمای فرماندهی هوابرد نظامی مشغول ترک ایران هستند. ۲۸۰۰ نفر در هشت روز گذشته به همین وسیله از ایران خارج شده اند و روزانه چهار تا شش فروند هواپیمای فرماندهی هوابرد نظامی از تهران عبور کرده اند. اکثراً از اینجا به آتن یا فرانکفورت پرواز می کنند. اگر شما نتوانستید با هواپیمای تجارتي بیایید (شرکت هواپیمایی ایریان یا شرکت های دیگر) ممکن است از ترمینال فرماندهی هوابرد نظامی در آتن پروازی به اینجا داشته باشند.

۳- ما چشم انتظار ورود شما هستیم و به دقت وضع امنیتی محل و وضع فرودگاه را زیر نظر داریم و شما را از آن مطلع خواهیم ساخت، برای خروج شما از ایران مشکلی نمی بینیم مگر اینکه عملیات پروازی فرودگاههای محلی تعطیل شود و احتمال چنین چیزی در حال حاضر وجود ندارد.

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۸، ۱ فوریه ۷۹

سند شماره ۱۳ سری ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۷۴۳۱ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۸، ۱ فوریه ۷۹ - (سری - تمام متن) سیاسی - امنیتی تا اواخر بعد از ظهر به وقت محلی تهران، ورود خمینی مسالمت آمیز بوده است. آیت الله هر کجا می رود انبوه کثیری از مردم را جلب می نماید. بعد از اینکه فرودگاه را با خودرو ترک کرد، با هلی کوپتر به اطراف تهران منتقل شد.

۲- ظاهراً خمینی اعلان «شورای اسلامی» خود را به خاطر مشورت های بیشتر با پیروانش در داخل کشور، به تأخیر خواهد انداخت. در این مورد که «شورا» باید بر طبق قانون اساسی و یا با دستور ساده و مستقیم خمینی تشکیل گردد، اختلافاتی وجود دارد.

امنیت آمریکاییان ۳- پان آمریکن، برای دوم فوریه در تهران دو پرواز هواپیمای ۷۴۷ (۸۰۰ صندلی) را برنامه ریزی کرده است. هواپیمای ۱۴۱-C، فرماندهی هوابرد نظامی - (۲۱۰ صندلی) و دو هواپیمای باربری ۱۳۰-C نیز پرواز خواهند داشت.

نفت - مالی ۴- امروز تولید نفت خام به ۰۰۰/۶۳۵ بشکه رسید. کنسرسیوم نفت پذیرفته است پرداخت های نفتی ماهانه خود را و مالیات های مربوطه تا بیست و یکم دسامبر را بپردازد. این رقم که به ۵۰۰ میلیون دلار بالغ می شود، به نظر می رسد آخرین پرداخت عمده به شرکت ملی نفت ایران باشد تا وقتی که صادرات نفتی مجدداً از سر گرفته شود.

ونس

مشکلات موجود برای کشتی های حامل پرچم ایالات متحده در بنادر ایران

ص: ۱۸

سند شماره ۱۴ محرمانه ۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۷۴۱۵ به: سفارت آمریکا در تهران موضوع: مشکلات موجود برای کشتی های حامل پرچم ایالات متحده در بنادر ایران نظریه شما در مورد مشکلاتی که ممکن است کشتی های حامل پرچم ایالات متحده در بنادر ایران با آنها مواجه شوند، در اول وقت اداری فردا صبح مورد نیاز است. ممکن است لازم باشد یک اطلاعیه اعلام خطر برای دریانوردان در این مورد منتشر گردد. تنها کشتی آمریکایی که ما نگران آن هستیم و در حال حاضر با پرچم ایالات متحده در بنادر ایران است، کشتی ترانس کلمبیا می باشد.

خواهشمند است در صورت امکان در مورد وضعیت جاری کشتی مزبور تحقیقات لازم به عمل آید و مشخص شود که آیا واقعاً کشتی مزبور در یکی از بنادر ایران پهلو گرفته است یا خیر.

ونس [دست نویس زیر متن اصلی] یادداشت: شرکت کشتیرانی سی لنڈ یک کشتی در حال حاضر در بندرعباس دارد که کالای مواد غذایی خود را تخلیه نموده، محموله میوه خشک را بارگیری و پس از آن بندر را ترک خواهد نمود.

مشکلات موجود برای کشتی های حامل پرچم ایالات متحده

سند شماره ۱۵ محرمانه ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۳ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۶۸۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی مرجع: ۷۴۱۵ وزارت امور خارجه موضوع: مشکلات موجود برای کشتی های حامل پرچم ایالات متحده ۱- (محرمانه - تمام متن).

۲- برای سفارتخانه امکان ندارد، آنگونه که در تلگراف بازگشتی فوق خواسته شده به طور دقیق مشخص نماید که آیا کشتی هایش با پرچم ایالات متحده در بنادر ایران پهلو گرفته اند یا خیر. زیرا به طور معمول شرکت های کشتی رانی در روزهای جمعه تعطیل می باشند. اما در حال حاضر، همه کشتی های موجود در بنادر ایران از هر ملیتی که باشند، توسط کمیته های اعتصابات از خدمات بندری محروم می باشند، به استثناء کشتی هایی که حامل مواد غذایی هستند.

ظاهراً کمیته اعتصاب بندر پاره ای استثنائات نیز برای صدور پاره ای محصولات غذایی، نظیر پسته، آجیل و خشکبار قائل شده اند. سفارت عدم تخلیه بار بعضی از کشتی های باربری را به

استثناء مواد فوق مورد تأیید قرار می دهد. ولی نمی دانیم که آیا صادراتی صورت گرفته است یا خیر.

۳- کارگران گمرک اعلام نموده اند که کالاهای مربوط به ایالات متحده، انگلستان و اسرائیل را تخلیه و انبارداری نخواهند کرد. این تهدید در حال حاضر کمی ممانعتی است، زیرا فقط کالاهای غذایی اجازه ترخیص دارند. اما اگر بنادر و گمرکات باز شوند ممکن است کارگران، از بارگیری و تخلیه کشتی هایی با پرچم ایالات متحده، خودداری نمایند.

۴- سفارت پس از تماس با آژانس های کشتی رانی اطلاعات بیشتری ارائه خواهد نمود.

سولیوان

نظرات مصریها درباره خمینی

سند شماره ۱۶ استفاده محدود اداری ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۳ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، قاهره - ۲۴۳۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی رونوشت: سفارت آمریکا، تهران موضوع: نظرات مصریها درباره خمینی ۱- (بدون طبقه بندی) بازگشت خمینی به ایران در مطبوعات ۲ فوریه مصر بازتاب گسترده ای داشت، و داستانهایی در تأیید حمایت شورویها از آیت الله خمینی، سوژه مطالب آنها بود. به عنوان مثال در گزارش خبرگزاری فرانسه از مسکو ادعا شده است شورویها سیاست اخیر توأم با احتیاط خود را کنار گذاشته و اکنون آشکارا از خمینی حمایت می کنند. گزارش خبرگزاری فرانسه تأکید می کند که انتشار سریع بیانات خمینی به وسیله خبرگزاری تاس در آستانه بازگشت وی به تهران سندی دال بر حمایت شورویهاست.

در سرمقاله یکی از شماره های روزنامه الاخبار درباره این داستان گفته شده «مسکو خمینی را، مرد خود در ایران می داند».

۲- (استفاده محدود اداری) نظریه: اکثر مصریهایی که با آنها صحبت کرده ایم درباره خمینی برخوردهای دوگانه ای دارند. پرواضح است که دیدگاه بنیادگرایان اسلامی درباره او مثبت تر از روشنفکران غیرمذهبی تر است. اکثر طبقات متوسط مصری به نظر می رسد طرفدار تأکیدات خمینی در خصوص ناسیونالیسم و استقلال هستند اما نگران دیدگاه او مبنی بر تداخل مذهب و سیاست بوده و نیز نسبت به توانایی او در اداره یک کشور مدرن و تکنوکرات تردید دارند. به عنوان مثال سامی منصور (که در پاریس با خمینی مصاحبه ای را انجام داد) به کنسول سیاسی سفارت اظهار داشت که به عقیده او خمینی نسبت به مسایل مذهبی و اجتماعی حساسیت داشت اما به نظر می رسید علاقه و یا تسلطی بر امور اقتصادی یا مشکلات واقعی اداره یک حکومت ندارد. نتیجه گیری خود منصور این بود که خمینی درصدد است تا سمت گیری واقعی اداره حکومت را به متخصصین واگذار کند. علاوه بر مذهبی های راستگرا،

ص: ۲۰

دانشجویان طرفدار ناصر و چپگراها بیشترین گرایش را به خمینی دارند. اساتید قاهره به وابسته مطبوعاتی گفته اند که برخی دانشجویان می گویند خمینی شاه را برکنار کرد و این سؤال برایشان مطرح است که چرا مصر مورد بعدی نباشد.

الیتز

خلاصه مطبوعاتی وزارت امور خارجه

سند شماره ۱۷ محرمانه ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۳ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۶۸۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: خلاصه مطبوعاتی وزارت امور خارجه ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- ممکن است نظریات زیر در مورد تعداد آمریکاییانی که به طور روزانه ایران را ترک می کنند برایتان سودمند باشد. خلاصه مطبوعاتی ۳۱ ژانویه حاوی خطاهایی بود و ما نگران این هستیم که مطبوعات بار دیگر شما را به «بازی اعداد» بکشانند. همانطور که مطلع هستید، آمار تقریبی آمریکاییان ساکن ایران در گذشته با توجه به شرکتهای تجاری آمریکایی تا حد معقولی دقیق بوده است.

با این حال با توجه به اینکه آمریکاییها به هنگام امور عادی تجاری در کنسولگری ثبت نام نمی کنند، ما فقط می توانیم در مورد تعداد آمریکاییهایی که اینجا در تجارت خصوصی شاغل هستند تخمین بزنیم.

به همین ترتیب در مورد تعداد آمریکاییانی که با افراد ایرانی ازدواج کرده اند و در مورد تعداد بچه هایی که در آمریکا به دنیا آمده اند فقط می توان تخمین زد. بنابراین اگر هر روز یک آمار تقریبی از تعداد آنهایی که روز گذشته اینجا را ترک کرده اند ارائه دهید در پایان چنین روندی تعداد قابل توجهی کمبود نفرات خواهید داشت.

۳- شما متذکر شدید که «احتمالاً اکثر آنها (هزاران مسافری که با سه پرواز پان آمریکن اینجا را ترک کردند) آمریکایی می باشند.» در واقع حدس ما این است که تعداد نسبتاً کمی از آنها آمریکایی بوده اند. ما اطلاع داریم که گروه زیادی از کارمندان بل هلی کوپتر نتوانستند خود را از میان جمعیت به پیشخوان رزرو بلیط برسانند. ناظرین بازار سیاه گزارش می دهند که قسمت اعظم این جمعیت را ایرانیان تشکیل می دادند. (کارمندان بل هلی کوپتر بعداً عزیمت نمودند.) ما آمار دقیق پروازهای مک را برای وزارت خارجه ارسال خواهیم نمود اما در موقعیتی قرار نداریم که بتوانیم به طور روزانه تعداد آمریکاییانی را که با پروازهای تجاری عزیمت می کنند در اختیار داشته باشیم. البته اکثر آمریکاییانی که به طور خصوصی در ایران هستند «مجبور نیستند به عنوان آمریکایی سفر کنند» ۴- در حال حاضر به نظر می رسد چند هواپیمای اجاره ای در طول هفته وارد خواهند شد

تا تعداد قابل توجهی از آمریکاییان را منتقل نمایند. در اوایل هفته آینده قادر خواهیم بود آمار نسبتاً دقیقی در مورد تعداد آمریکاییان باقیمانده و تمایل آنها [به خروج یا ماندن] را در اختیار شما و سایرین قرار دهیم.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۹، ۲ فوریه ۷۹

سند شماره ۱۸ سری ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۳ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۸۱۰۳ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۲۹، ۲ فوریه ۷۹ - (سری - تمام متن) سیاسی - امنیتی ۲ - خوشنهای دیروز به علت ورود خمینی بود، و امروز روز شلوغی برای وی نبود. به هر حال او برای گروهی از مردان، امروز ظهر در مسجدی واقع در جنوب تهران، سخنرانی کرد، و انتظار می رود که اواخر بعداز ظهر برای گروهی از زنان سخنرانی نماید. انتظار می رود که خمینی فردا بحثهای سیاسی تندی را مطرح نماید.

۳- نهضت آزادی، امشب با دولت بختیار به بحث خواهد پرداخت. تمرکز بحث بر روی نقش یک شورای اسلامی و مسئله نقش بختیار در یک دولت انتقالی می باشد. البته بحث کلیدی، این است که چه کسی کنترل انتخابات را به عهده بگیرد.

۴- یک منبع از مخالفین میانه رو، پیش بینی کرد چهار تا هفت روز طول خواهد کشید تا راه حل سیاسی پیدا شود. طبق گزارش، مخالفین از حلقه امنیتی تشکیل شده به دور خمینی، در روز اول ورود، بسیار خوشحال و راضی بودند، گرچه توده های مردم کلاً طرحها و برنامه ها را در آن روز به هم ریختند. (۱) ۴- امروز صبح در اصفهان تظاهرات عظیمی برگزار شد، که در آن مردم به سمت گورستان شهر می رفتند. اگرچه کامیونهای زیادی پر از مردم از مقابل سفارت عبور می کردند و شعارهای ضدآمریکایی و ضدبختیار سر می دادند، ولی شعارها و فریادها کلاً در حمایت از خمینی بود. دیروز خیابانهای اصفهان اکثراً شاهد پایکوبی و شادی مردم بودند. شب گذشته، سه عدد سه راهی به سمت ساختمان بل هلی کوپتر پرتاب شد که دو تای آن منفجر شد. مجروحی گزارش نشد.

کنسول ما در حال حاضر مشغول جمع آوری اتباع، برای انتقال به موقع از اصفهان می باشد، ولی حدود پانصد نفر باقی می ماند.

ص: ۲۲

۵- به طور کلی تهران امروز صبح خیلی آرام بود، بدون ترافیک و سر و صدا. انتقال آمریکاییان به طور منظم انجام شد، زیرا دور از ترمینال اصلی انجام گرفت. به نظر می رسد پان آمریکن قادر است بدون استفاده از امکانات اضافی فرماندهی هوابرد نظامی بارگیری کند.

ونس

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۰، ۲ فوریه ۷۹

سند شماره ۱۹ محرمانه ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۳ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۸۷۰۴ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۰، ۲ فوریه ۷۹ - (محرمانه - تمام متن) ۲- سیاسی امنیتی: تا اواخر بعد از ظهر به افق تهران، رویداد مهمی گزارش نشد. مردم به تجمع ادامه می دهند ولی آرامند. در خیابانهای تهران امروز نظامیان بیشتری حضور داشتند ولی فعال نبودند. (۱) ۲- خمینی فردا کنفرانس مطبوعاتی خواهد داشت. شایع است که او ممکن است تصمیمات سیاسی مهمی را اعلان نماید. با وجود این، در این لحظه حساس، ما هیچ نشانه ای در دست نداریم که گفتگوهای سیاسی پشت پرده بین مخالفان و دولت بختیار، نتایجی دربر داشته باشد.

۳- شاهزاده رضا، ولیعهد و زاهدی سفیرکبیر، در ساعت یک بعد از ظهر به وقت شرق آمریکا، در راه خود به لابلک برای سوخت گیری وارد پایگاه هوایی آندروز شدند. گزارش می دهند که زاهدی چندین مقام ارشد را، از آن جمله وزیرمختار همایون را به «مرخصی سالانه» فرستاده است.

در این لحظه، دانشجویان ایرانی آنان را محاصره کرده اند و شعار می دهند. تعدادی از آنان در شرف دستگیری توسط پلیس هستند.

۴- امروز دو پرواز پان آمریکن نزدیک به ۸۰۰ مسافر داشت. یکی از هواپیماهای ۷۴۷ پان آمریکن در آخرین دقایق پروازش ۱۲۰ مسافر لوفت هانزا را که پروازشان لغو گشته بود و قبلاً بلیط رزرو نکرده بودند، سوار کرد. سه پرواز فرماندهی هوابرد نظامی، ۱۶۰ مسافر را حمل کرد و در حدود ۵۰ جای دیگر هم داشت.

روز سوم فوریه، یک پرواز با هواپیمای ۷۴۷ پان آمریکن و سه پرواز فرماندهی هوابرد نظامی با C-۱۴ خواهیم داشت.

ونس

به روز کردن اطلاعات نظامی

ص: ۲۳

سند شماره ۲۰ سری ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۳ بهمن ۱۳۵۷ از: دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی به: ستاد فرماندهی تحقیقات ویژه نیروی هوایی آمریکا، واشنگتن موضوع: به روز کردن اطلاعات نظامی ۱۵- (بدون طبقه بندی) الف- (بدون طبقه بندی) محدودیت هایی که برای حفظ منابع حساس و روش های اطلاعاتی به کار می روند. این گزارش نباید به کشورهای خارجی ارائه شود.

۲۲- جزئیات:

الف- (بدون طبقه بندی) این گزارش حاوی اخبار پرورش نیافته است. طرح ها یا تدابیر (سیاست ها) نباید بر اساس مفاد این گزارش تهیه شوند یا تصحیح یا تغییر یابند.

ب- (سری - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) منبع یک افسر ارتش ایالات متحده قابل اطمینان است که به شرح زیر گزارش نموده است:

۱. (سری - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) منبع ثانوی که برای اولین بار گزارش داده است، یک افسر ارشد ارتش ایران است و تصور می رود به اطلاعاتی در مورد مسایل جاری ایران دسترسی داشته باشد. وی توصیه نموده که کلیه آمریکاییان در کشور، در مدت تعطیلات پایان هفته ۸-۹ فوریه، بایستی کاملاً مراقب خود باشند زیرا ممکن است ارتش ایران بر علیه عوامل ناراضی وارد عمل شود.

۲. (سری - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) صحبت هایی که از افسران ارشد ارتش ایران شنیده شده حاکی از آن است که بین نخست وزیر بختیار و آیت الله خمینی ممکن است توافق سیاسی به عمل آید. این افسران و سایر فرماندهان ارتش ایران متوجه هستند که ممکن است ارتش ایران نتواند به طور مؤثر و با موفقیت از دولت فعلی یا یک کودتای نظامی پشتیبانی نماید زیرا وضعیت سلسله مراتب ارتش و درجه و نظم و انضباط مسئله انگیز آن چنین امکانی را متصور نمی کند. این بدین معنا نیست که اگر به نوعی عملیات تروریستی بر علیه افسران ارشد ارتش انجام شود، یا فرماندهان رده بالای ارتش احساس خطر نمایند، کوششی در این مورد توسط هرگونه نیروهایی که بتوانند تحت امر قرار گیرند، انجام نشود. منبع همچنین اشاره نموده که بسیاری از افسران ارتش ایران به وی گفته اند آرزو دارند ایران را ترک نمایند ولی قادر به این کار نیستند.

نظریه تهیه کننده: (سری - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) مذاکرات سیاسی و نظامی برای مدتی در حال انجام بوده است و همزمان سعی شده اقدامات مختلفی انجام شود تا توان و قدرت پشتیبانی لازم برقرار گردد. زمان به سرعت به سوی لزوم ابتکار بیشتر و عکس العمل پیش می رود و حداقل در تهران، در مدت تعطیلات پایان هفته (پنجشنبه - جمعه) گرایش به

لزوم اعمال خشونت، افزایش یافته است. اقدامات جدی ضد آمریکایی به موازات سطح آشوب های مردم نضج گرفته و عملیات تروریستی بیشتری بر علیه آمریکاییان هنوز تهدید درجه اول محسوب می شود. عده ای دست چپی، شامل گروه های تندرویی که حداقل یک صفحه اعلامیه منتشر کرده اند از افزایش درگیری بین دولت و خمینی سود می برند و ممکن است برای رسیدن به این هدف ابتکاراتی به خرج دهند.

گزارش سیاسی - امنیتی، ۲ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۲۱ محرمانه ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۳ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۶۸۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش سیاسی - امنیتی، ۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱ (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: برنامه دید و بازدیدهای خمینی امروز بسیار سبک است، زیرا او بسیار خسته شده است. مذاکرات نهضت آزادی و بختیار قرار است آغاز شود. تظاهرات بزرگی در گورستان اصفهان صورت گرفت. فریدون زند مشت زن سابق در تهران از سوی یک گروه چریکی اعدام شد. شعار عمده اجتماعی که امروز در جنوب تهران در جریان بود عبارت بود از «مرگ بر هائزر». تهران روی هم رفته آرام است. پایان خلاصه.

۳- یک منبع نهضت آزادی می گوید خمینی امروز بسیار خسته است و کم کار خواهد کرد. او فردا بحث های سیاسی فشرده ای خواهد داشت. به نظر نهضت آزادی بختیار نخست وزیر همچنان سماجت دارد ولی مذاکرات نهضت آزادی بختیار قرار است امشب آغاز شود. نهضت آزادی انتظار دارد این مذاکرات در اطراف شورای اسلامی و نقش بختیار در حکومت انتقالی باشد. یک مسئله حساس این است که چه کسی انتخابات قریب الوقوع را کنترل کند.

۴- میناچی به استمپل مأمور سیاسی گفت دیروز نیروی امنیتی روی هم رفته بسیار خوب کار کرده است هر چند در چند نقطه جمعیت چنان با شور و هیجان به سوی خمینی روی آورده بود که بیم آن می رفت او از هر سو در محاصره قرار گیرد. میناچی پیش بینی می کند که برای یافتن راه حل ۴ تا ۷ روز بحث و مذاکره لازم خواهد بود.

۵- تهران روی هم رفته آرام به نظر می رسد و رفت و آمد بسیار سبک است و سر و صدای ناهنجار شنیده نمی شود.

۶- ما همچنان می کوشیم تا آنچه را که خمینی روز گذشته در بهشت زهرا در نطق خود گفته است تجزیه و تحلیل کنیم. گزارش ها ضد و نقیض است ولی این به نظر می رسد به شدت ضد خارجی و ضد آمریکایی بوده است. با وجود این ۲ منبع ایرانی این موضوع را تکذیب می کنند.

۷- یک منبع مطبوعاتی آمریکا به ما می گوید خمینی از نطقی که قرار بود در حضور

گروهی از اشخاص در یک مدرسه در جنوب تهران در نزدیک مقر فرماندهی اش ایراد کند خودداری کرد. این منبع گفت هزارها نفر در آنجا جمع بودند و از شعارهای عمده آن «مرگ بر هائیزر» بود. این منبع اظهار نظر کرد که نسبت به ژنرال هائیزر که به عنوان یک «دستیار سفیر» تصور می شود و از دفتر سولیوان سفیر آمریکا عمل می کند خصومت شدیدی نشان داده می شود. این منبع گفت که رادیوهای شوروی، هائیزر را مورد حمله قرار می دهند. خمینی را قرار است بعد از ظهر امروز در اجتماعی از زنان سخنرانی کند.

۸- از اصفهان گزارش هایی درباره تظاهرات بزرگ می رسد و هزاران نفر به سوی گورستان راهپیمایی می کنند. عده زیادی از راهپیمایی کنندگان سوار بر کامیون ها از کنار کنسول گری آمریکا گذشته و شعارهای ضد آمریکایی و ضد بختیار می دادند.

معدلک راهپیمایان روی هم رفته شعارهای طرفداری از خمینی فریاد می زدند و هنگامی که در میان جمعیت تماشا کننده یک خارجی به چشم می خورد شعار آنها به «مرگ بر بیگانگان» تبدیل می شد. کارمند شرکت بل که به سوی یک راننده تاکسی شلیک کرده بود همچنان در پناه آیت الله خادمی قرار گرفته است.

۹- خبرگزاری آسوشیتدپرس گزارش می دهد که شخصی به نام فریدون زند ۲۸ ساله مشت زن سابق به قتل رسیده است. از قرار معلوم زند را از خانه اش بیرون کشیده اند و شب گذشته به وسیله ۵ مرد مسلح اعدام شده است. آسوشیتدپرس گزارش می دهد که گروهی که خود را «مجاهدین موحد خلق» می نامد مسئولیت قتل او را به عهده گرفته و زند را به داشتن ارتباط های کمونیستی و ساواکی متهم کرده است.

قانون اساسی جدید و زندانیان سیاسی

سند شماره ۲۲ محرمانه ۳ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۴ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۶۹۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی - سی موضوع: قانون اساسی جدید و زندانیان سیاسی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- طبق نظر متین دفتری، حقوق دان برجسته، قانون اساسی جدیدی که خمینی از آن حرف می زند، برخلاف برخی گزارشات، هنوز مراحل نهایی خود را طی نکرده است. متین دفتری معتقد است که تنها اصولی را گرد آورده اند و امیدوار است که بیشتر مورد بحث قرار گیرند. او گفت، رئیس کانون و کلا- نزیه که هنوز در پاریس است پیشنهاداتی داده است. با وجود این، نه نزیه، و نه متین دفتری هیچ کدام در مرکز این جریان قرار ندارند (هر دو از نزدیک به جنبش مذهبی وابسته نیستند). ۳- متین دفتری از طرف کمیته آزادی زندانیان سیاسی، انجمن حقوق دانان ایرانی آزادیخواه، و کانون و کلا- سخت مشغول کار است و ادعا می کند که دست کم نام بیست زندانی نسبتاً کم

اهمیت را که هنوز آزاد نشده اند در اختیار دارد. می گوید یکی از دلایل آزاد نشدنشان این است که وضعشان کاملاً با زندانی سیاسی تطبیق ندارد، ولی شبیه بسیاری از کسانی هستند که آزاد شده اند. در حقیقت، بعضی از افرادی که آزاد شده اند به دلایل تکنیکی بوده و برخی دیگر که در زندان مانده اند، به دلایل تکنیکی است. می گوید زندانیان باقیمانده محکومیت های سبک دو، پنج و ده سال دارند، بنابراین محتمل نیست که اعضاء هسته مرکزی تروریست ها و یا آدم کشان (نامی که بختیار نخست وزیر به باقیمانده زندانیان سیاسی داده است) باشند.

۴- متین دفتری گفت که جدیدترین برنامه کوشش در راه کسب اطلاعاتی از وضع همافران نیروی هوایی است که در سراسر کشور بازداشت شده اند. وی اطلاعی ندارد که آیا از آنان کسی هم اعدام شده است یا نه (مخالفان چنین ادعا می کنند) و با ریزن سیاسی که این عمل را محتمل نمی داند، موافق است. با وجود این، خانواده هایشان بسیار مشتاقند که بدانند تکلیف آنها چه می شود. متین دفتری از طرف همین خانواده ها پرس و جو می نماید.

سولیوان

گزارش سیاسی - امنیتی ۳ فوریه

سند شماره ۲۳ محرمانه ۳ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۴ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۷۰۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی موضوع: گزارش سیاسی - امنیتی ۳ فوریه ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- به طور کلی وضع آرام است، گزارشی از تظاهرات مهم نرسیده است. کنسول اصفهان گزارش می دهد، گروههای کوچکی پیاده روی می کنند ولی در تهران کمترین فعالیتی به چشم نمی خورد. ترافیک چه در تهران و چه در اصفهان نسبتاً سنگین و جو آرام است. با وجود این، روزنامه ها گزارش می دهند دیروز در سمنان (مرکز استان در نزدیکی تهران) در پی تیراندازی مأموران امنیتی، بعد از حادثه انفجاری، دو نفر جان خود را از دست داده اند.

۳- امروز صبح، آیت الله خمینی برای روزنامه نگاران خارجی کنفرانس مطبوعاتی تشکیل داد. همان سخنان قبلی خود را تکرار نمود و در انتقال دولت به نظام جمهوری اسلامی سازشی نشان نداد. گفت که شورای انقلاب اسلامی، که قریباً اعلام می گردد (او هنوز از کسی نام نبرده) به زودی دولت موقتی تعیین خواهد کرد. بعد برای به تصویب رساندن قانون اساسی جمهوری اسلامی که قبلاً تهیه شده، همه پرسشی برگزار خواهد شد. صدای خمینی خوب به گوش نمی رسید و حتی خبرنگارانی که فارسی حرف می زنند، مجبور بودند به ترجمه آن متکی باشند. معلوم است که جناح خمینی ایده قبلی یعنی تشکیل مجلس مؤسسان را کنار گذاشته اند. ظاهراً یک قانون اساسی نوشته اند (یا حداقل اصول آن را) و به همه پرسشی خواهند گذاشت. اگر چنین شود، جایی برای مصالحه و یا نفوذ متعادل کننده دیگران باقی نمی ماند. خمینی

ص: ۲۷

همچنین از جهاد حرف زد ولی لحن ملایمی داشت: «ما می‌کوشیم مسئله را بدون خشونت حل کنیم، ولی اگر دولت غیرقانونی بختیار که آمریکاییها از او حمایت می‌کنند، به مخالفت خود با اراده مردم ادامه دهد و از اسرائیل نیرو وارد کند، آنگاه برای به زیر کشاندن آن دست به اقدامات دیگری می‌زنیم». او گفت با نظامیان تماس گرفته و آنان را دعوت به حمایت از جمهوری اسلامی نموده است.

۴- ما خبر داریم که آیت الله‌های قم، از سخنرانی پنج‌شنبه خمینی در بهشت زهرا، بویژه در مورد خارجی‌ها و لحن تند علیه دولت بختیار، خوشنود نیستند.

۵- امروز بختیار، نخست وزیر، نمایندگان مجلس را نزد خود فراخواند. از موضوع خبری نداریم ولی احتمالاً روی فشار زیاد نیروهای خمینی برای استعفا دادن نمایندگان دور می‌زند. همه تهدید به مرگ شده‌اند و همانطور که قبلاً گزارش شده یکی از آنان ترور شده است. ما می‌دانیم که گروهی چهل نفری از نمایندگان دسته جمعی دارند استعفاء می‌دهند و باید کسان دیگری هم باشند. روزنامه اش گزارش می‌دهد که علی‌آبادی عضو شورای سلطنت روز چهاردهم ژانویه استعفا داد. در آن موقع اطلاع داشتیم که او به همراه تهرانی قصد استعفا دارد، ولی تا آنجا که می‌دانیم فقط تهرانی عملاً استعفا داده است. گزارش آخری را تا از جای دیگری تأیید نشود، موثق نمی‌دانیم.

۵- روزنامه‌ها خبر می‌دهند که خانه رئیس سابق ساواک، نصیری، را شب پنج‌شنبه آتش زده‌اند. (۱) سولیوان

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۱، ۳ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۲۴ سری ۳ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۴ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۰۲۹۶۰۴ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۱، ۳ فوریه ۱۹۷۹ - (سری - تمام متن) ۲ - سیاسی امنیتی: امروز آیت الله خمینی مصاحبه مطبوعاتی داشت و گفت که به زودی شورای اسلامی خود را اعلان خواهد کرد و پس از آن دولت موقت تشکیل می‌شود.

۳- خمینی فاش ساخت که قانون اساسی جدید که ظاهراً پیش نویس آن تهیه شده، توسط دولت موقت تصویب و به همه پرسى مردم گزارده خواهد شد.

۴- خمینی بار دیگر دولت بختیار را غیرقانونی اعلام کرد و برای تشکیل دولتی کاملاً اسلامی، ارتش را به یاری خود فراخواند. دعوت خمینی برای اعلان جهاد با لحن ملایمی همراه بود:

ص: ۲۸

«اگر دولت به مقاومت خود ادامه دهد، اگر آمریکا از او یاری نماید و از اسرائیل نیرو وارد کند، در آن صورت جهاد اعلان خواهد شد.» ۵- خمینی با این اظهارنظر که: «متخصصان خارجی آزادند به کار خویش ادامه دهند و در ایران زندگی نمایند ولی متخصصانی که کار و فعالیتشان به حال مملکت مضر بوده از این قاعده مستثنی هستند»، موضع خود را نسبت به متخصصان خارجی نرم ساخت.

۶- ضمناً امروز بختیار نخست وزیر نمایندگان مجلس را به ملاقات فوری خویش فراخواند. نمایندگان پارلمان برای تسلیم شدن در برابر خمینی زیر فشار شدیدی قرار دارند. گزارش می دهند که گروهی چهل نفری از نمایندگان به حمایت از آیت الله قصد دارند استعفا دهند.

۷- تا اواسط بعد از ظهر، تهران آرام گزارش شده است. در خیابانها نظامیان حضور دارند ولی فعال نیستند. صفهای خرید بنزین کوتاه ترند ولی مغازه ها و کارخانجات تقریباً همه بسته اند. خانه رئیس قلمی ساواک، نصیری، را آتش زدند. اصفهان آرام است.

۸- امنیت آمریکاییان: یکی از هواپیماهای پان آمریکن که به تهران نزدیک می شد، ظاهراً به علت اشتباه ترافیک هوایی خدمات مرکز کنترل، نزدیک بود با هواپیمای دیگری تصادف نماید.

پان آمریکن امروز تمام پروازهای خود را لغو کرد و امکان دارد تمام عملیاتش در ایران تعطیل گردد. با سه پرواز فرماندهی هواورد نظامی مسافرانی وارد تهران شدند.

۹- سپهبد ربیعی، فرمانده نیروی هوایی ایران، موافقت کرده است تا ترخیص اشخاص غیر نظامی که ۷۲ ساعت به طول می انجامد، حذف گردد. سپهبد ربیعی گفت همافران (تکنسین های نظامی) کنترل کامل پایگاه هوایی خاتمی را در اصفهان به دست گرفته اند و در حال حاضر به امور گمرکی و مهاجرت نظارت می نمایند. تاکنون نظم و ترتیب جدید حادثه ای دربر نداشته است.

ونس

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۲، ۳ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۲۵ سری ۳ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۴ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۰۳۰۱۷۶ به: نمایندگان گیهی دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۲، ۳ فوریه ۱۹۷۹ - (سری - تمام متن) ۲- سیاسی امنیتی: تا اواخر امشب، ممکن است آیت الله خمینی در کنفرانس مطبوعاتی «دولت اسلامی موقت» را به نخست وزیر مهدی بازرگان، یکی از حامیان عمده خمینی و متحد جبهه ملی، اعلان نماید. معرفی سایر اعضای کابینه تا مشورت بازرگان با همکارانش به تأخیر می افتد. تصمیم آشکار خمینی بعد از انتشار گزارشاتی است که به موجب آنها، وی هرگونه راه حل سازشکارانه و مصالحه جویانه را رد کرده است. یکی از این راه حلها این بود که

بختیار استعفاء دهد و به عنوان سرپرست همه پرسى ملي در مورد تداوم سلطنت باقى بماند. (۱) ۲- نگرانى از سرسختى خمينى كه ممكن است كشور را دچار برخورد سياسى بزرگى نمايد كه سريعاً به جنگ داخلى تبديل شود روز به روز بالا مى گيرد. بختيار اخيراً در گزارشات مطبوعاتى خود تلويحاً گفته است كه ارتش كسانى را كه خمينى در شورى اسلامى منصوب مى نمايد، بازداشت خواهد كرد. تا ساعت ۱۰ شب به وقت تهران، هيچ گزارشى در مورد اعلاميه خمينى دريافت نداشته ايم.

امنيت آمريكايان: برآورد سفارت آمريكا در تهران اين است كه ۸۸۴۷ تبعه آمريكايى در ايران باقى مى مانند تا در موقع لازم ايران را ترك نمايند. اگر پان آمريكن عمليات پروازى خود را متوقف ساخت، تلاش مى كنيم جانشينى از پروازهاى فرماندهى هواى نظامى براى آن بيايم. چند لحظه پيش پان آمريكن به ما اطلاع داد كه تا هفتم فوريه تمام پروازهايش را لغو كرده است. چند شركت هوايى ديگر پروازهاى خود را به تهران متوقف ساخته اند. هلى كوپتر سازى بل گزارش مى دهد كه پايگاه هوايى خاتمى در اصفهان، به روى پروازهاى دربستى ويژه كارمندانش كاملاً بسته است. شركت بل كارمندانش را براى پروازهاى آتى با اتوبوس رهسپار تهران مى سازد. ونس نظريات تهيه كننده:

اين حادثه دقيقاً پس از تيراندازى تحريك آميزى از طرف كارمندان شركت بل هلى كوپتر اصفهان صورت گرفت، كه باعث شد مردم سر به طغيان بردارند و هتلى را كه پر از آمريكايى است محاصره كنند و به كنسول آمريكا و كارمند آن شركت شديداً توهين نمايند و كارمندانى را بازداشت كنند كه ما از محل و وضع او هيچ اطلاعى در دست نداريم (گزارشات پراكنده اطلاعاتى به شماره ۱۶۶۹۰۰۶۶۷۹). اين حادثه جز اينكه جو دشمنانه سابق را در اصفهان عليه آمريكايان تشديد نمايد، كار ديگرى انجام نمى دهد. مانند حادثه قبلى، روزنامه هاى تهران، آن را منتشر ساختند. بنا بر اين ابداء غير منطقى نيست كه در يكي دو روز آينده، در اصفهان به خانه يك آمريكايى سه راهى يا بمب آتش زايى پرتاب گردد. ونس

تحليل موقعيت

سند شماره ۲۶ سرى - غيرقابل رؤيت براى بيگانگان ۳ فوريه ۱۹۷۹ - ۱۴ بهمن ۱۳۵۷ از: اداره تحقيقات ويژه نيروى هوايى، منطقه ۷۲، تهران به: ستاد فرماندهى اداره تحقيقات ويژه نيروى هوايى، واشنگتن دى. سى موضوع: تحليل موقعيت ۱۵- (بدون طبقه بندى) دستورات ويژه: الف- اين گزارشات پراكنده اطلاعاتى نبايد خارج

ص: ۳۰

از نیروی هوایی آمریکا پخش گردد. ب- به دلیل حفظ اطلاعات، ارتباطات و فعالیت های ویژه کسب خبر، این اطلاعات نباید در اختیار بیگانگان قرار گیرد.

۲۲- (بدون طبقه بندی) [الف]- این گزارش حاوی اطلاعات تجزیه و تحلیل نشده می باشد. هیچ گونه طرح و سیاستی نمی بایست به تنهایی بر اساس این گزارش استنتاج و یا اصلاح شود.

ب (سری- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) منبع یکی از مقامات بانفوذ آمریکایی در ایران است که اطلاعات زیر را در گفتگوهایش با مقامات عالی رتبه نظامی، سیاسی و مذهبی به دست آورده است:

۱- (سری- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) در جناح آیت الله خمینی درگیری های داخلی آغاز گشته و بین عناصری که در پاریس بوده اند و عناصری که در ایران بوده اند اختلافاتی وجود دارد که ممکن است تا حدودی در چند و چون برنامه آیت الله تأثیر داشته باشد.

۲- (سری- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) منبع برای شاه ایران در این کشور هیچ آینده ای نمی بیند. ارتش که خود دچار ناآرامیهای داخلی شدیدی است، اساساً به این علت که ممکن است در غیاب پادشاه، نیروهای مسلح مطیع نخست وزیر باشند، ممکن است از ولیعهد پشتیبانی نماید و نیز به این دلیل که ممکن است شورای سلطنت مورد قبول سران ارشد نظامی نباشد. منبع نتوانست در مورد امکان بازگشت ولیعهد برای ایفاء نوعی نقش رهبری نظری ارائه دهد.

۳- (سری- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) نظامیان ایران برای کاهش کارمندان نظامی آمریکا فشار می آورند و اخیراً در سوم فوریه اظهار داشته اند که نظامیان ضروری آمریکا نباید از ۲۵۰ نفر تجاوز نمایند.

۴- (سری- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) منبع معتقد است که تعداد نیروهای نظامی آمریکا در ایران بسیار زیاد است و او با مقامات بالایی دولت آمریکا برای کاهش آن گفتگو خواهد کرد. منبع شدیداً نگران امنیت آمریکاییان و اموال آنهاست و معتقد است که در آینده نزدیک وضع روشن و حل نخواهد شد.

نظریات تهیه کننده: (بدون طبقه بندی) با توجه به حساسیت اطلاعات و منبع، ما شدیداً خواستار آن هستیم که اطلاعات بالا با دقت زیاد محدود به دریافت کنندگان نیروی هوایی گردد. علاوه بر آن، رقمی که در بند ب ۲۲ (شماره ۳) وجود دارد، تقاضای برخی از مقامات ارشد نظامی ایران است و پیشنهاد رسمی به ما نیست. با وجود این رقم در حد کلی مورد انتظار و پیش بینی توان نیروی آمریکا که حضور نظامی اش را در ایران کاهش می دهد، می گنجد.

ما شدیداً خواستار آن هستیم که بند ب ۲۲ (شماره ۳) تا آنجا که امکان دارد به بیرون از اداره بازرسی های ویژه نیروی هوایی درز نکند. منبع هر روز با بالاترین رهبران دولت آمریکا در تماس است و اطلاعات این گزارش به مقامات مناسب منتقل شده است.

سند شماره ۲۷ فقط برای استفاده اداری شماره گزارش: ۰۰۷۴ ۷۹ ۶۶۹ ۱۳ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۴ بهمن ۱۳۵۷ از: اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی، منطقه ۷۲- تهران- ایران به: ستاد فرماندهی اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی، واشنگتن دی. سی موضوع: حوادث ضد آمریکایی در تهران و اصفهان ۱۶- خلاصه: احتمالاً گلوله ای، افسر بازنشسته ای را در بیرون و از مرکز هیأت مستشاری نظامی آمریکا مجروح ساخت. زیر نظر گرفتن های مشکوک گزارش می شود. به محل زندگی کارمندان شرکت هلی کوپترسازی بین المللی بل سه راهی پرتاب شد. تلفاتی نداشت. کارمند شرکت هلی کوپترسازی بل هنوز در اصفهان نگهداری می شود.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات:

الف- این گزارش حاوی اطلاعات تجزیه و تحلیل نشده می باشد. هیچ گونه طرح و سیاستی نمی بایستی به تنهایی بر اساس این گزارش استنتاج و یا اصلاح شود.

ب- منابع که اعضاء نظامی آمریکا هستند، زیر نظر گرفتن های مشکوک، یا فعالیت های مظنون در نزدیکی محل سکونتشان را بین سی ام ژانویه تا دوم فوریه ۷۹ گزارش می دهند.

۱- سرهنگ دانیل موسی، رئیس ستاد، بخش ارتش، سلطنت آباد، گلستان هشتم، پلاک ۴۳ گزارش می دهد که پیکان سفیدی با دو مرد ایرانی نزدیک منطقه مسکونی پارک شده بود.

۲- سرهنگ دوم چارلز فیلیپس عضو هیأت مستشاری نظامی ساکن جلفا، کوچه سیمرخ گزارش می دهد پیکان سفیدی با سه سرنشین مرد ایرانی منزل مسکونی او را زیر نظر داشتند.

۳- گروهبان، دانی ایست، عضو هیأت مستشاری نظامی، ساکن کامرانیه، بن بست شریفی گزارش می دهد، پاسبان نگهبان خانه اش از ساکنان محلی درخواست مبلغ کمی پول می کند. همچنین همین منبع خبر می دهد که صبح ماشین بدون شماره ای با دو نفر پاسبان در خیابانش پارک شده است. به محض اینکه منبع سر کار می رود، ماشین منطقه را ترک می کند.

ج- منبع خبر نظامی بازنشسته آمریکاست و شرکت لاکهید او را استخدام کرده و اولین بار است که گزارش می دهد. وی مطالب زیر را در اختیار ما گذاشت:

در ساعت یک و ربع بعد از ظهر اول فوریه ۷۹، منبع در بیرون از مرکز هیأت مستشاری نظامی آمریکا منتظر تاکسی بود که دید پیکان مدل بالایی به رنگ روشن در ده قدمی او ایستاد و راننده اش طپانچه ای بیرون آورد و او را نشانه گرفت. منبع فوراً دستهایش را روی صورتش قرار داد و احساس کرد که پشت دست چپش می سوزد. می گوید نه صدای تیراندازی شنید و نه برقی به چشمش خورد. او معتقد است که طپانچه باید از نوع ساچمه ای باشد. زخم پشت دستش را نشان داد که می تواند هم ساچمه ای و هم گلوله کوچک کالیبری چنین زخمی را

ایجاد کند. منبع در فکر مداوای پزشکی نبود و توضیحی نداد که چرا زودتر موضوع را گزارش نداده است.

د- منبع افسر امنیتی شرکت هلی کوپتر سازی بین المللی بل در اصفهان می باشد و به قرار زیر گزارش داد:

در عصر اول فوریه ۷۹ در خیابان تگزاس در جنوب اصفهان به منزل مسکونی پنج تن از کارمندان شرکت هلی کوپترسازی بین المللی بل دو عدد سه راهی پرتاب شد. یکی از آنها منفجر شد و یکی نشد. در ورودی سوراخ شد و مدتی بعد سه راهی سومی از سوراخ ایجاد شده پرتاب و منفجر شد. کارمندان بل هلی کوپتر آسیبی ندیدند و اکنون در هتلی اقامت گزیده اند.

ه- منبع کنسول آمریکا در اصفهان است، او اطلاع می دهد که محل نگهداری و وضعیت فرد آمریکایی که در ۲۹ ژانویه یک ایرانی را با تیر مجروح ساخته و در حمایت عناصر مذهبی در اصفهان قرار دارد، هنوز معلوم نیست. تقاضای ۱۰۰۰۰ دلار غرامت توسط فرد مجروح و خانواده اش بر پیچیدگی وضع افزوده است. اگر آمریکایی به خاطر پول در بازداشت بماند، آزادی تعدادی از همافران ایرانی دستگیر شده با ترکیبی از هر دو، تا حدودی نامعلوم باقی می ماند.

نظریات تهیه کنندگان:

از چند ماه گذشته تاکنون گزارشات مربوط به زیر نظر گرفتن های مشکوک به طور قابل ملاحظه ای افزایش یافته است. دو عاملی که در این افزایش سهم اند عبارتند از:

۱- افزایش آگاهی امنیتی جماعت نظامیان آمریکایی ۲- افزایش گشت زنی مأموران امنیتی ایران در مناطقی که آمریکاییان اقامت دارند. بسیاری از ماشین هایی که در ماههای اخیر گزارش شده اند، ماشین های گشت پلیس بوده اند. مثلاً ماشینی که نزدیک منزل ایست، گروهبان ارتش آمریکا دیده شد، نمونه خوبی است. حادثه ای که در مقابل درب هیأت مستشاری نظامی اتفاق افتاد، خلاف انتظار نیست زیرا معمولاً تعدادی در این محل منتظر تاکسی هستند. در زمان وقوع حادثه، نگهبانان ارتش شاهنشاهی، دم در ورودی کشیک می دادند.

شرکت هلی کوپترسازی بین المللی بل دارد افراد باقیمانده خود در اصفهان را به منطقه مسکونی در خارج از شهر منتقل می سازد و وقتی این نقل مکان کامل گردد، فرصت برای حمله به منازل آمریکایی به مقدار قابل ملاحظه ای کاهش خواهد یافت.

این واقعه منجر به تیراندازی در اصفهان گردید؛ این تیراندازی تا مرز یک شورش پیش رفت و باعث شد که یک گروه پرجمعیت اقدام به محاصره هتلی نمودند که مملو از اتباع آمریکایی بود. این جماعت شعارهای تندی نسبت به کنسول ایالات متحده و کارمندان شرکت هلی کوپترسازی بل سر دادند و از دستگیری کارمند شرکت هلی کوپترسازی بل حمایت کردند.

(شایان ذکر است که از آخرین وضعیت این فرد دستگیر شده، از کارمندان شرکت یادشده، اطلاعی در دست نیست). قدر مسلم این واقعه نیز نشأت گرفته از جوّ ضدآمریکایی حاکم بر شهر اصفهان است و مطمئناً، مانند دیگر وقایع مشابه، اخبار آن در مطبوعات تهران نیز منتشر خواهد شد. در سایه همین جوّ ضدآمریکایی این احتمال متصور است که حتی ظرف ۲۴ الی ۴۸ ساعت آینده بمبهای آتش زا و بمبهای دست ساز به سمت اتباع آمریکایی پرتاب گردد.

خمینی مصالحه را نمی پذیرد. رویارویی امشب صورت خواهد گرفت

سند شماره ۲۸ سری ۳ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۴ بهمن ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۷۰۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: خمینی مصالحه را نمی پذیرد. رویارویی امشب صورت خواهد گرفت ۱- (سری - تمام متن) ۲- خلاصه: آیت الله خمینی در جلسه فشرده مورخ ۲ فوریه دو راه حل مصالحه آمیز را رد کرده و گفت که در تاریخ ۳ فوریه تشکیل دولت «موقت» اسلامی به سرپرستی نخست وزیر بازرگان را اعلام خواهد کرد. نهضت آزادی با انجام آخرین تلاش خویش سعی دارد بختیار را متقاعد کند تا سمت وزارت جنگ را بپذیرد و از ارتش نیز بخواهد که به همراهی تن دهد. در این میان اگر یکی از طرفین موضع خود را تعدیل نکند، آینده اسف باری در پیش رو خواهد بود. پایان خلاصه.

۳- امیرانتظام، مقام برجسته نهضت آزادی در بعدازظهر ۳ فوریه خواستار ملاقات فوری با مقام سیاسی استمپل گردید. انتظام در آغاز ملاقات گفت که در تاریخ ۲ فوریه طی یک ملاقات دو ساعته با بختیار توانسته است موافقت وی را در رابطه با دو پیشنهاد مصالحه گرانه جلب نماید تا بن بست کنونی بین دولت ایران و خمینی از میان برداشته شود. طبق یکی از این پیشنهادات بختیار می باید به عنوان نخست وزیر ابقاء گردیده و فوراً رفراندومی را برگزار کند تا مشخص شود که آیا کشور ایران خواستار سلطنت است یا جمهوری اسلامی. بر اساس راه حل دوم بختیار باید از سمت خویش استعفا داده و در حین برگزاری رفراندوم موردنظر تنها به ایفای نقش ناظر بر جریانات اکتفا کند.

۴- در ملاقات بعدی که در ساعت ۱۰ شب همان روز با خمینی و حامیان مهم وی برگزار شد، مهندس بازرگان به عنوان رهبر نهضت آزادی خواستار پذیرش یکی از این دو راه حل پیشنهادی گردید. پس از ملاقاتی طولانی و طاقت فرسا (که انتظام نیز در آن حضور داشت) خمینی اعلام نمود که نمی تواند هیچ یک از آن دو راه را بپذیرد. از آنجا که بختیار توسط شاه به سمت کنونی منصوب شده نمی تواند به عنوان نخست وزیر قابل قبول واقع شود. دولت ایران باید به همراه شورای نایب السلطنه از صحنه کنار شود زیرا «نامشروع و غیرقانونی» می باشند. بنابراین تنها راه حل موجود اعلام دولت «موقت» اسلامی برای نظارت بر رفراندوم می باشد.

تشکیل این دولت در عصر روز ۳ فوریه اعلام و بازرگان نخست وزیر آن خواهد بود، اعلام اسامی دیگر اعضاء کابینه تا زمان «مشورت» بازرگان با دیگر همکاران خویش به تعویق خواهد افتاد. ارتش نیز چاره ای جز همراهی نخواهد داشت.

۵- مقام سفارت در عین آرامش به تندی عکس العمل نشان داد و یادآور شد که در این صورت یا جنگ داخلی رخ خواهد داد و یا اینکه حداقل ارتش علیه خمینی حرکت می کند. انتظام در پاسخ گفت «درست است اما از دست ما چه کاری برمی آید؟» در پاسخ به همین سؤال شخص انتظام اظهار داشت «در این جا تنها خمینی است که می تواند تصمیم بگیرد، او می داند که حداقل یکی از مشاورانش (یعنی یزدی) خواستار مصالحه است. دیگر رهبران مذهبی حاضر در جلسه سخنرانی مخالف مصاف و درگیری بودند، اما نیروی شخصیت خمینی و «لجاجت صرف» وی در نهایت بر نظریات دیگران غالب گردید. (نظریه: خمینی مهم ترین چهره مذهبی حاکم بر نهضت اسلامی است و با وجود مخالفان بسیار، تاکنون هیچ یک در برابر وی نایستاده اند). ۶- انتظام سؤال کرد که چه باید کرد. مقام سفارت در پاسخ اظهار داشت که تنها راه حل این قضیه ظاهراً در این نهفته است که باید به طریقی خمینی را از ماهیت نیرویی که این حرکت در برابر وی خواهد داد و او را به مصالحه خواهد کشاند، آگاه گردانید. این امکان همیشه وجود دارد که بختیار و ژنرال ها به قبول این امر رضایت دهند، ولی مقام سفارت با صراحت به انتظام گفت که این کار نمی تواند آغاز خوبی باشد، زیرا استعفای نخست وزیر به معنی پایان حیات قانون اساسی و گشوده شدن راه برای اقدام مستقل نظامی خواهد بود. در پاسخ به این سؤال که آیا نهضت آزادی با قره باغی رئیس ستاد ملاقات های دیگری داشته یا نه، انتظام گفت نهضت آزادی سعی دارد این کار را امروز یا فردا انجام دهد. مقام سفارت گفت اگر امشب قرار به اعلام (دولت موقت اسلامی - م) باشد، برای ملاقات مزبور فردا خیلی دیر است. انتظام گفت که در اواخر بعد از ظهر امروز با بختیار ملاقات خواهد کرد و بین ارتش و بازرگان نیز تماسی برقرار خواهد ساخت. ارتش و نخست وزیر تن به همکاری دهند. انتظام قول داد که همگام با پیشرفت اوضاع با ما تماس بیشتری داشته باشد.

۷- نظریه و تجزیه و تحلیل: آنچه در بالا گفته شد کاملاً با این پیش بینی که سرانجام مصالحه به طرز موفقیت آمیزی روی خواهد داد، مغایر است و چنین می نماید که یا مشورتهای خمینی با ملاهای به اصطلاح میانه رو نمی توانسته است وی را در زمینه ضرورت استفاده از یک راه حل مطابق با قانون اساسی متقاعد سازد و یا اینکه صرفاً او حرف و نظر خویش را به کرسی نشانده است (که از شخصیتی چون او بعید نیست). انتظام چنین می نمود که توسل بیشتر به خمینی بی فایده است. البته یک احتمال هست که از نظر مقام گزارشگر بسیار کم اهمیت و ناچیز است و آن این است که انتظام سعی کرده برای پی بردن به عکس العمل ما این راه حل را با دولت آمریکا در میان بگذارد. اگر چنین بوده باشد، که هیچ، چون او نیز چنین

تصور می کند که در صورت اعلام تشکیل دولت جدید ارتش دست به اقداماتی خواهد زد. انتظام از ظاهری افسرده و خسته برخوردار بود. مقام سفارت شدیداً از وی خواست که بررسی کرده و ببیند که آیا اعلام دولت «موقت» اسلامی نمی تواند قدری به تأخیر افکنده شود و مذاکرات بیشتری انجام شود. وی پیشنهاد را رد یا قبول نکرد ولی بدبینی و یأس در او هویدا بود. ما نیز در این بدبینی با او شریک هستیم. اگر تشکیل دولت موقت اعلام شود و ارتش با دستگیری اشخاص دخیل در دولت موقت عکس العمل نشان دهد، سناریوی خشونت و جنگ داخلی به سرعت تحقق خواهد یافت. در صورتی که بختیار اعلام دولت موقت را نادیده بگیرد، باز هم به احتمالی سناریور درگیری و رویارویی در نتیجه با تلاش دولت موقت اسلامی برای به دست گرفتن کنترل تأسیسات مهم و اعمال قدرت به اوضاع چیره خواهد شد.

سولیوان

سنجابی رهبر مخالفین در مورد وضعیت جاری نظر می دهد

سند شماره ۲۹ محرمانه ۴ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۵ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۷۴۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: سنجابی رهبر مخالفین در مورد وضعیت جاری نظر می دهد ۱- (محرمانه- تمام متن) ۲- خلاصه: در یک مکالمه زیرکانه سنجابی این عقیده را ابراز نمود که خمینی از ایده یک شورای انقلاب اسلامی یا یک مجمع بزرگ قانون اساسی صرف نظر کرده است. به نظر می رسد که او به موضع رقابتی با خمینی بازگشته است، هر چند که این را برای ما آشکار نمی کند. او اظهار داشت جمهوری جدید رئیس جمهوری قوی و پارلمانی مطابق آئین و قاعده (نه شورای اسلامی ویژه) خواهد داشت. پایان خلاصه.

۳- در ملاقاتی بنا به درخواست سنجابی در ۳ فوریه با کنسول سیاسی، سنجابی نظرات خود را به روشی حفاظت شده در مورد اوضاع جاری ارائه داد. او گفت که فکر می کرد خمینی وی را در شورای انقلاب اسلامی اش می خواسته است. سنجابی هرگز به طور قطعی این دعوت را رد نکرده است. ولی فکر می کند احتیاجی به یک شورا نیست. ظاهراً خمینی این مشورت را مورد توجه قرار داده و هیچ گونه شورای انقلاب اسلامی را اعلام نخواهد کرد. سنجابی گفت نمی داند چه کسی ممکن است در دولت اسلامی که توسط خمینی اعلام خواهد شد، باشد.

۴- فروهر در پاریس ملاقات های زیادی با خمینی داشت که برخی از آنها تنها و بدون حضور مشاورین بود. خمینی راجع به یک تمایل به دعوت برای نوعی از انجمن قانون اساسی (مجلس مؤسسان) از نمایندگان تمام قسمتهای کشور و تمام حرفه ها و مشاغل صحبت کرده بود ولی فروهر مشکلاتی را که در این کار درگیر بودند تشریح نموده بود و فکر می کرد که خمینی از این ایده صرف نظر کرده باشد.

ص: ۳۶

۵- در اظهار نظر راجع به قانون اساسی سنجابی گفت که فکر می کند نزیه که یک وکیل است در پاریس مشغول نوشتن آن است. او از گفته کنسول سیاسی که دوست نزیه اظهار داشته نقش نزیه ثانوی است نه مرکزی مبهوت و ناراحت نشد (متین دفتری، رجوع شود به تهران ۱۶۹۸). وقتی از او سؤال شد که آیا خمینی نوعی از جمهوری را در نظر دارد که رئیس جمهور در آن قدرت دارد و یا جمهوری که نخست وزیر آن قدرت را در دست دارد، سنجابی گفت او فکر می کند که نوعی که رئیس جمهور قدرت دارد باشد به عنوان مثال او سیستم ایالات متحده را ذکر کرد. هر چند که کنسول سیاسی راجع به سیستم جمهوری پنجم فرانسه فکر می کرد.

۶- سنجابی راجع به پارلمان آینده گفت کاملاً مشابه با پارلمان های گذشته خواهد بود. در حقیقت او اظهار داشت که پارلمان فعلی خیلی متفاوت از پارلمانهایی که در دوران مصدق به قدرت رسیدند نمی باشد. در اولین پارلمان پس از به وجود آمدن جمهوری احتمالاً درصد زیادی ملا انتخاب خواهند شد ولی در غیر این صورت او فکر می کرد که انتخابات با گذشته خیلی فرق نخواهد داشت. سنجابی گفت چند ماه قبل در ملاقاتش با خمینی در پاریس به خمینی یادآوری کرده بود که از ۱۹۶۳ تا به حال خمینی درخواست رفتن شاه را نمی کرده است و فقط از شاه می خواسته که یک پادشاه مطابق با قانون اساسی باشد. این چیزی بود که مصدق نیز می خواسته. او همچنین یادآوری نموده بود که رهبران مذهبی دوران قانون اساسی ۱۹۰۶ - ۱۹۰۷ خیلی برجسته بودند. این کار تعویض قانون اساسی و بقیه را تماماً غیرقانونی خواندن از طرف خمینی نسبتاً جدید است. (نظریه: سنجابی در مورد عکس العمل خمینی ساکت بود). ۷- سنجابی چیزی را که قبلاً به ما گفته بود تصریح نمود که تا آنجایی که به جبهه ملی و خود او مربوط می شود، وی همیشه طرفدار عقیده مصدق بوده که یک رژیم سلطنتی از نظر زمینه جغرافیایی و تاریخی برای ایران مناسب تر از یک جمهوری است. وقتی سؤال شد، او گفت هنوز این شانس را نداشته که با آیت الله صحبت کند. (نظریه: مراجعه شود به زیر) در جواب به سئوالی دیگر او گفت آیت الله به نظر می رسد که در شرایط مزاجی خوبی باشد که برای مردی در سنی حدود ۷۸ خوب باقی مانده است. او وقتی که کنسول سیاسی گفت وی نیز در سن ۷۴ سالگی خوب باقی مانده است خندید.

۸- سنجابی توجه را به محبوبیت ایده جبهه ملی در میان روشنفکران، معلمان و غیره که خیلی ایده یک جمهوری اسلامی را قبول نکرده اند، معطوف نمود. او گفت روزی که خمینی وارد شد وی روی شانه بعضی تظاهرکنندگان حمل شد. او در مورد تماس هایش با بازرگان و گروه نهضت آزادی مبهم و سربسته بود ولی گفت این (تماسها) ادامه دارند.

۹- نظریه: ما اطلاعات نسبتاً خوبی از منبع دیگری داریم که سنجابی در مشورت های محرمانه و سری با خمینی و همراه با بازرگان و چند رهبر دیگر از گروه خمینی شرکت داشته

است. او متمایل به فاش نمودن این موضوع برای ما نبود. شاید او اکنون که در محفل داخلی خمینی، هر چند به عنوان یک عضو جدید، قبول شده به نظر می آید، هنوز دست به عصا حرکت می کند. اگر حقیقتاً این دلیل رفتار زیرکانه او با ما باشد می توان چنین نتیجه گرفت که عقاید او درباره شکل نهادهایی که در جمهوری جدید اسلامی به وجود می آید نسبتاً قابل استناد است. در عین حال او به روشنی می خواهد بازی جداگانه ای با سفارت داشته باشد و تأکید او بر ترجیح سلطنت مشروطه نسبت به جمهوری یکی از شواهد آن است.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۳، ۴ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۳۰ سری ۴ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۵ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۳۰۲۲۲ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۳، ۴ فوریه ۷۹، همه نمایندگیهای سیاسی در آسیای نزدیک و جنوب آسیا، اقدام فوری به عمل آورند ۱- (سری - تمام متن) ۲- سیاسی - امنیتی: امروز خیابانهای تهران، بار دیگر مملو از تظاهرکنندگان ولی بدون اعمال خشونت بود. به ویژه برای جلب توجه خبرنگاران خارجی در مقابل هتل اینترکننتینتال تظاهراتی برپا شد.

۳- بختیار، نخست وزیر، در مصاحبه با خبرگزاری فرانسه لحن تندی داشت. او گفت که اجازه نمی دهد خمینی دولت موقتی تشکیل دهد و با پافشاری خمینی وی هرگز استعفا نخواهد داد. تظاهرات آرام قابل تحمل است، در غیر این صورت به نظامیان دستور داده شده به روی تظاهرکنندگانی که مسلح اند و یا کوکتل مولوتف دارند، آتش بکشایند. اگر بخواهند دست به جنگ مسلحانه شهری بزنند، دستور می دهد تمام سران مخالفان را بازداشت نمایند. بختیار اظهار داشت که دولت وی اهداف و مقاصد مخالفان و برنامه خمینی را به جز برقراری جمهوری اسلامی که آن را شکل دیگری از استبداد و خودکامگی می داند، پیاده و تأمین خواهد ساخت.

۴- آیت الله منتظری یکی از نزدیک ترین رهبران مذهبی به خمینی از ارتش خواست حقوق های گزاف مستشاران آمریکایی را که در میان افراد نظامی ارزشهای غیراسلامی را رسوخ می دهند و مجبور می سازند تا ارتش از افسران فاسد متابعت نمایند، پردازد.

۵- به رغم این سخن تند، مذاکرات فعالی در حال انجام است. در تهران خوش بینی هایی هست که راه حل صلح آمیز، از طریق مذاکره، قابل حصول است. دیرکرد خمینی در معرفی دولت موقتش نشانه مثبتی است که وی راه حل صلح آمیز خروج از بحران را ترجیح می دهد. با وجود این معلوم است که خمینی با در دست داشتن سرخ اعتصابات و تظاهرات و با

ص: ۳۸

اظهارنظرهای فراوان و تند خود می تواند فشار زیادی را وارد نماید.

۶- شایعاتی رواج دارد که استعفاء نمایندگان مجلس بیشتر از حد انتظار است. شهردار تهران استعفای خود را تقدیم خمینی کرد. او بعد از ظهر به دفتر کارش بازگشت و دولت به او دستور داد چون مظنون به فساد است از کشور خارج نشود. دولت دو تن از وزراء سابق، نهایندی و مجیدی را دستگیر کرده است. هیچکدام چهره های محبوب نیستند ولی معمولاً بویژه در زمینه فساد در میان مقامات دولتی، هیچکدام بدنام نبوده اند.

۷- امنیت آمریکاییان: اطلاع داریم که فردا یک هواپیمای C-۵ و سه یا چهار هواپیمای C-۱۴۱S که هر کدام ظرفیت هفتاد مسافر را دارند، فردا به تهران وارد و از آن خارج خواهند شد. امروز ۲۶۸ آمریکایی با پروازهای فرماندهی هواپرد نظامی ایران را ترک کردند.

کریستوفر

تیراندازی آمریکایی دیگری در اصفهان

سند شماره ۳۱ بدون طبقه بندی - فقط برای استفاده اداری شماره گزارش: ۰۰۷۶۷۹ ۱۴۶۶۹ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۵ بهمن ۱۳۵۷ از: اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی، منطقه ۷۲، تهران، ایران به: ستاد فرماندهی اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی، واشنگتن دی. سی موضوع: تیراندازی آمریکایی دیگری در اصفهان ۱۶- خلاصه: آمریکایی مستی متهم است چند تیر به اتوبوس حامل کارگران ایرانی شلیک کرده است. کسی مجروح نشده است.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات:

الف- این گزارش حاوی اطلاعات تجزیه و تحلیل نشده می باشد. هیچ گونه طرح و سیاستی نمی بایست به تنهایی بر اساس این گزارش استنتاج و یا اصلاح شود.

ب- منابع اطلاعاتی متعاقب حوادث مربوط به حادثه شب سوم فوریه ۷۹ در اصفهان، مطالبی را گرد آورده اند:

۱- مک گافی منبع ما اطلاع داد که در حدود ساعت ۵/۶ شب سوم فوریه، آیت الله خادمی از طریق تلفن با او تماس گرفت و گفت یک آمریکایی که با پیکان سفیدی به شماره ۳۵۲۴۴ اصفهان رانندگی می کرده، موازی مینی بوس حامل کارگران ایرانی قرار می گیرد و با اسلحه اش چندین تیر به اتوبوس شلیک می کند. به کسی آسیب نمی رسد ولی چند شیشه اتوبوس خرد می شود. آیت الله خادمی تذکر داد که در صورت ادامه چنین حوادثی امکان دارد حمام خون به راه افتد. (منبع مک گافی) ۲- منبع ما، با ماشینی به دو منطقه آمریکایی نشین خارج از شهر اصفهان سر می زند و

متعاقباً می بیند ماشینی به مشخصات یاد شده در شاهین شهر است، که کارمندان شرکت بین المللی هلی کوپترسازی بل از آن استفاده می کنند.

۳- هندریکس، منبع ما، اطلاع داد که ماشین مذکور به یکی از کارمندان شرکت بل هلی کوپتر تعلق دارد و در شاهین شهر زندگی می کند. تحقیقات بعدی معلوم ساخت که صاحب آن مرد بسیار تنومند مستی بوده و در خانه اش دو مرد تنومند مست دیگر و دو سگ بزرگ به سر می برند. منبع اشخاصی را می گمارد تا آن خانه را زیر نظر بگیرند و خود تصمیم می گیرد صبح روز چهارم ژانویه، موقعی که بر خوردشان کمتر خصمانه باشد، به ملاقاتشان برود.

نظریات سازمان تهیه کننده: این حادثه در پی حادثه تحریک کننده دیگری توسط یکی از کارکنان شرکت هلی کوپترسازی بل، انجام می شود که پس از آن حمله ای به اطراف هتل پر از آمریکاییان صورت گرفت، اعتراضات شدیدی به کنسول ایالات متحده و کارکنان شرکت هلی کوپترسازی بل شد و منجر به بازداشت عضو این شرکت شد که موقعیت و عمل آن نامعلوم است. (IIR ۱۶۶۹۰۰۶۶۷۹) مطبوعات تهران گزارش کردند که مانند حادثه قبل، انتظار می رود این حادثه، فضای ضدآمریکایی را در اصفهان تشدید کند.

غیرمنتظره نخواهد بود، اگر در ۲۴ تا ۴۸ ساعت آینده حملاتی با بمب های آتش زا و کوکتل مولوتف به محل اقامت آمریکاییان در اصفهان صورت گیرد.

گزارش سیاسی - امنیتی ۴ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۳۲ محرمانه ۴ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۵ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۷۴۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش سیاسی - امنیتی ۴ فوریه ۷۹ - ۱ (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: عوامل درگیری ها هنوز وجود دارند. خیابانها آرام هستند. حزب توده دعوت به جنگ مسلحانه نموده است. شهردار تهران در ملاقات با خمینی استعفا داده است. بختیار با نمایندگان مجلس تماس گرفته تا خواسته خود مبنی بر بازماندن ادارات را حفظ کنند. بنی صدر به عنوان سخنگوی اقتصادی خمینی مطرح می شود. اعتراضات نشسته نسبت به دستگیری همافرهای ناراضی سازمان جدید تروریستی. پایان خلاصه.

۳- ایران دیروز و امروز صبح را در آرامش گذراند. تنها گزارش ما در مورد اعمال خشونت، تهاجم نیروهای ارتش به یک تعاونی اسلامی در بندرعباس بوده است، برابر این گزارش نیز هیچگونه جراحاتی به پرسنل وارد نشده است. روز گذشته تظاهرات نشسته ای در مقابل کاخ دادگستری انجام شد. خانواده و طرفداران همافران دستگیر شده نیروی هوایی خواستار آزادی آنان گردیدند. یکی از فعالان حقوق بشر «متین دفتری» برای آنها صحبت نمود

و قول داد که قانون و کلامی ایران از همافران متهم دفاع خواهد نمود. فرماندار با اشاره به رفتار خوب مردمی که از خمینی استقبال کردند مدت زمان انجام تظاهرات را افزایش داد.

۴- وضعیت سیاسی، هنوز کلیه عوامل درگیری را فراهم می آورد. بعد از کنفرانس خبری دیروز خمینی، آیت الله منتظری مستقیماً اعلامیه ای خطاب به ارتشیان ایران منتشر نموده، آنها را تشویق نموده که مستشاران نظامی آمریکایی را طرد نمایند، زیرا آنها کسانی هستند که: «فرهنگ شاهنشاهی ضداسلامی را به وجود آورده و شما را به طور کورکورانه تحت فرماندهی افسران خدانشناس و فاسد قرار دادند. آیا نمی دانید این به اصطلاح مستشاران، حقوقی برابر یک میلیون ریال دریافت می کنند در حالیکه شما باید با درآمد ناچیزی زندگی کنید؟» او از آنها دعوت نمود: «برادران ارتشی به نهضت پیوندید و به عنوان سلاح مقدس در خدمت اسلام در آیدید.» او همچنین اشاره نمود که مستشاران نظامی آمریکایی به قدری وحشت زده شده اند که می ترسند از خانه های خود خارج شوند. دیروز نخست وزیر بختیار نظریه مشخص خود را در مصاحبه ای با خبرنگار فرانسوی اعلام نمود. او گفت به خمینی اجازه نخواهد داد دولت موقت تشکیل دهد. «اگر او از مرحله حرف به عمل پا بگذارد مشکلاتی به وجود خواهد آمد». تظاهرکنندگان آزادند که هر روز راهپیمایی نمایند. به نیروهای ارتشی دستور داده است تیراندازی نکنند. «ولی اگر آنها با اسلحه و کوکتل مولوتف رژه برونند ما به روی آنها آتش خواهیم گشود و آقای خمینی مسئولیت آن را به عهده خواهد داشت. اگر آنها جنگ داخلی اعلام کنند و دست به اسلحه ببرند، من آنها را دستگیر و در صورت لزوم تیرباران خواهم کرد.» او با عصبانیت عجیبی اظهار داشت اگر خمینی بخواهد در شهر مقدس قم حکومت اسلامی برقرار سازد، جالب توجه خواهد بود «ما نیز واتیکان کوچک خود را خواهیم داشت». وی تسلیم نخواهد شد و اگر خمینی مجدداً خواستار استعفای بختیار بشود جواب او شدید خواهد بود. (روزنامه فرانسه زبان این قسمت از مصاحبه را حذف نموده است.) بختیار گفت من همه درخواست های آیت الله را، به استثناء برقراری جمهوری اسلامی، انجام داده ام، زیرا چنین حکومتی، یک دیدگاه موهومی است.

«اگر کسی به تجربیات گذشته مراجعه کند مشمئز خواهد شد. وی نه وحدت سیاسی را قبول دارد و نه دموکراسی را. او می خواهد روحانیت قوانین را وضع نماید و این آغاز و پایان اوست.» (نظریه: مذاکرات بین دو اردوگاه ادامه دارد، ولی این بدین معنی نیست که نظریات سرسختانه ای که توسط خمینی و بختیار ارائه شده به طور صادقانه ای حفظ شده اند. بختیار با لحن منصفانه قابل توجهی می گوید اگر اجازه دهد خمینی به قدرت برسد، امید به یک رژیم آزاد و دارای مجلس از بین خواهد رفت. از سوی دیگر، واقعاً این احتمال وجود دارد که خمینی دولت موقت خود را به سادگی اعلام نماید و حساب نماید که ارتش یا کنار خواهد کشید و یا اگر بخواهد مداخله نماید از هم پاشیده خواهد شد.

۵- دیروز بختیار با ۱۰۰ نفر از نمایندگان مجلس ملاقات نمود تا آنها را مصمم نماید که

علیرغم تهدید به مرگ، در محل کار خود باقی بمانند. برابر گزارشات وی به آنها گفته است که شواهدی در دست دارد که کمونیست‌ها برنامه ریزی نموده‌اند تا ناآرامی‌های مسلحانه ایجاد نمایند. او از آنها درخواست نمود تا وی را برای گذراندن بحران کمک نمایند. کل تعداد استعفاها تاکنون در حد ۳۲ نفر است که نگران‌کننده نیست. اما برابر شایعات منعکس شده در جراید حدود ۴۰ نفر دیگر استعفا خواهند داد. ما همچنین از طریق دربار شاهنشاهی مطلع شدیم که علی‌آبادی عضو شورای نیابت در واقع استعفاء نداده است. علاوه بر این جواد شهرستانی شهردار تهران دیروز به هنگام ملاقات با آیت‌الله خمینی کتباً استعفای خود را به ایشان ارائه نموده است. در عین حال امروز، به محل کار خود بازگشته است. تصور می‌شود انتصاب مجدد وی توسط آیت‌الله صورت گرفته است. دولت امروز بعد از ظهر اعلام نمود که شهرستانی به علت فعالیت‌های فسادانگیز خود (بخصوص در زمان تصدی وزارت راه) از کشور ممنوع‌الخروج شده است. به شورای شهر دستور داده شده که شهردار دیگری انتخاب نمایند.

۶- دو نفر از مقامات عالیرتبه سیستم مخابرات راه دور از شرکت ارتباط بی‌سیم ایران توسط مقامات حکومت نظامی دستگیر شده‌اند. برابر گزارشات ادیسی، مدیرکل و فرخندار معاون مدیرکل، درگیر مذاکرات غیررسمی بر علیه خواسته‌های دولت هستند. ولی مقامات حکومت اتهامی به آنها وارد نکرده‌اند و حتی دستگیری آنها را تأیید نموده‌اند.

۷- حزب توده با صدور اعلامیه شدیدالحنی در خارج از پاریس دعوت به «مبارزه مسلحانه» بر علیه رژیم نموده است. تنها اعتصاب غذا کافی نیست. به «تهاجمات مسلحانه، با اشغال یگانهای نظامی و پایگاههای مهم دشمن، باید ماشین نظامی دشمن را از کار بیاندازید». در همین حال روز گذشته محمدجواد خاتمی یکی از اعضای چپگرای کمیته کارگران صنعت نفت در اعتراض به «جو نامساعد در اهواز و اخلاص در مسئولیت‌های رسمی نمایندگان کارگران اعتصابی صنعت نفت توسط نمایندگان آیت‌الله خمینی به ریاست بازرگان» استعفا داده است. این اولین درگیری علنی بین چپی‌ها-اسلامی‌ها در اجتماع است که در بین کارگران مناطق نفتی بروز کرده است. این مورد قبلاً توسط سفارت و سایر ناظرین پیش‌بینی شده بود.

۸- اگر کارگران گمرک کالاهای وارداتی را ترخیص نکنند، کشور با کمبود بعضی مواد دارویی مواجه خواهد شد. در حالیکه قرار است داروها مانند سایر اقلام ضروری ترخیص شوند. به نظر می‌رسد بعضی اقلام مانند «باند» در این استثناء منظور نشده‌اند. در اقداماتی مشابه کمیته نظارت عالی بر اعتصابات، خمینی دیروز به کارگران اسکله‌ها دستور داد که به منظور جلوگیری از ضررهای جبران‌ناپذیر به کشور اعتصاب خود را پایان دهند. این تصمیم‌گیری به این علت اتخاذ شد که متوجه شدند این گونه کالاها پس از دو ماه در بنادر غیرایرانی حراج خواهند شد. کمیته نظارت عالی بر اعتصابات همچنین به اعتصابیون گمرک دستور داد که فرآورده‌های کشاورزان، به خصوص گندم را ترخیص نمایند و بویژه به مأمورین دستور داده‌اند که حدود ۱۰۰۰ کامیون را که در مرز ترکیه معطل شده‌اند ترخیص نمایند. برای ما مشخص

نیست که آیا این دستورات توسط اعتصاییون انجام می شود یا نه.

۹- ظاهراً ابوالحسن بنی صدر به عنوان سخنگوی اقتصادی خمینی مطرح شده است. برنامه او برای ملی کردن بانکها، تأکید بر صنایع پتروشیمی، لغو وامهای خارجی، مالیات های سنگین بر قطعات یدکی وارداتی، و خط مشی های دیگر در آخرین مصاحبه با مجله فرانسوی مطرح شده است که با نظریات ناموافق سردبیر آن به دست ما رسیده است. امروز بنی صدر در گردهمایی دانشگاه صنعتی سخرانی خواهد نمود.

۱۰- یک گروه تئورسین جدید که خود را «چریک های فدایی قانون اساسی ایران» نامیده اند، در اعلامیه ای که دیروز منتشر شده اعدام نموده اند کسانی را که از «مسکو حقوق می گیرند» اعلام خواهند کرد. اولین شخص مورد نظر آنها کریم سنجابی است. آمریکا با ادعای اینکه ۱۵۰۰۰ نفر عضو در ایران و خیلی بیش از آن در خارج دارند اعلام کردند با هرگونه دیکتاتوری خواهند جنگید حتی اگر این دیکتاتوری از دولت بختیار باشد. در مورد جمهوری اسلامی نیز اشخاص با خمینی طرف مشورت هستند که در جهت منافع بازار فعالیت کرده و از مسکو دستور می گیرند. این گروه با بیش از ۱۵۰۰۰ نفر عضو تاکنون تهدیدات خود را عملی نکرده است.

۱۱- رادیو ایران دیشب خبر دستگیری دو نفر از وزرای سابق: هوشنگ نهاوندی (وزیر علوم و آموزش عالی) و عبدالمجید مجیدی (سازمان برنامه و بودجه) را اعلام نمود. آنها متهم به سوءاستفاده از قدرت و فساد شده اند.

۱۲- حدود ظهر امروز کارمند سفارت شاهد برگزاری تظاهرات حدود ۳۰۰ نفری علیه بختیار در مقابل هتل اینترنشنال (که به طور معمول محل اقامت خبرنگاران خارجی است) بود.

۱۳- کنسولگری تبریز گزارش می دهد زد و خوردهایی بین گروه های مسلمان و چپگرا در نزدیکی دانشگاه روی داده است. مقامات مسئول از قبل اطلاعیه هایی درمورد این درگیری ها دریافت کرده اند و انتظار وضع بدتری را نسبت به آنچه که عملاً روی داد، داشتند. کنسول گزارش می دهد که مارکسیست ها به طور روزافزونی احساس می کنند که کنار گذاشته شده هستند، و سرخوردگی آنها احتمالاً مشکلات بیشتری در آینده به وجود خواهد آورد.

سولیوان

فعالیت های ضد آمریکایی

سند شماره ۳۳ استفاده محدود اداری ۴ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۵ بهمن ۱۳۵۷ از: دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی، ناحیه ۷۲ - تهران به: ستاد فرماندهی تحقیقات ویژه نیروی هوایی، واشنگتن دی. سی موضوع: فعالیت های ضد آمریکایی ۱۶- خلاصه اقدامات: منزل یکی از اعضای ارتش ایالات متحده در تهران که خالی از سکنه

ص: ۴۳

بوده مورد اصابت بمب آتش زا واقع شده و خسارت جزئی دیده است؛ دزدی در منزل پرسنل خدماتی؛ مخالفان در جراید محلی به مستشاران نظامی آمریکا حمله می کنند.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات:

الف- این گزارش شامل اخبار خام است.

طرح ها و یا سیاست ها نبایستی تنها بر اساس این گزارش تهیه شوند یا تغییر یابند.

ب- منبع که یک عضو نظامی است که به قسمت نیروی دریایی ایالات متحده، تهران- ایران مأمور شده است، اظهار داشته که در خانه شماره ۳، خیابان بهارستان اول، در شمال تهران زندگی می کند. منبع به تنهایی در این خانه سکنی دارد، زیرا خانواده وی به منطقه مطمئن دیگری نقل مکان نموده اند. منبع روز ۳ فوریه ۱۹۷۹ از ساعت ۱۵۳۰ الی ۲۱۴۵ در منزل حضور نداشته است. در این مدت شخص (یا اشخاص) ناشناس با شکستن پنجره وارد خانه شده اند. منبع متوجه شده که یک قالی به بهای ۵/۱۱۲ تا ۱۵۰ دلار آمریکایی از منزل وی ربوده شده است.

(تاریخ حادثه ۳ فوریه ۷۹ - تاریخ و محل حادثه ۳ فوریه ۷۹، تهران ارزیابی B-۲) منبع: استوار پاتریک. سی. ناش. با جیمی. ال. استود. قسمت ۷۲) ج- منبع یک عضو ارتش ایالات متحده است و اطلاعات زیر را گزارش نموده است: (۱) او در خانه شماره ۵۳ خیابان کیوان، در شمال شرقی تهران زندگی می کند ولی حدود سه هفته است که با چند نفر از دوستانش به محل دیگری رفته اند. او تقریباً یک روز در میان به منزل خود سرکشی می کند. در تاریخ دوم فوریه او متوجه می شود که شخصی چهار سنگ به شیشه پنجره جلوی خانه وی زده است، خسارت دیگری جز شکسته شدن شیشه پنجره به منزل وارد نیامده است. در ۴ فوریه متوجه می شود که دو کوکتل مولوتف و یک سنگ به داخل منزل وی پرتاب شده است. یک بمب آتش زا و یک سنگ از پنجره به داخل اطاق نشیمن پرتاب شده است. آتش سوزی ناشی از آن خسارت کمی به وجود آورده است. دومین کوکتل مولوتف تقریباً در نزدیکی درب ورودی فرود آمده منفجر شده و پرده جلوی درب را سوزانده است.

(۲) منبع از اواسط سپتامبر ۷۸ در این منزل اقامت داشته است و قبلاً با حادثه ضدآمریکایی مواجه نشده است.

(تاریخ ۲ فوریه ۷۹ و ۴ فوریه ۷۹ با تاریخ و محل حادثه، ۴ فوریه ۷۹، ارزیابی F-۲ منبع: لاری ای دوج - بیمارستان نظامی ایالات متحده؛ سولیوان) د- منبع: از شاهد، از دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی در مورد حوادث فوق می باشد.

(۱) منزل مورد نظر، یک ویلای یک طبقه است که با دیواری به ارتفاع حدود هشت پا محصور شده است.

به هر حال، دیوار حدود ۲ تا ۳ پا از سطح زمین بالاتر است و بدین ترتیب به هر کسی این امکان را می دهد که روی قسمت کم ارتفاع بایستد و به قسمت مرتفع تر برسد. مهاجمان با استفاده از چنین موقعیتی به راحتی می توانستند گلوله های خود را به داخل پنجره اطاق که حدود ۱۰ تا ۲۵ پا تا دیوار فاصله دارد، پرتاب نمایند.

(۲) هر دو کوکتل مولوتف ها با شیشه آججو ساخته شده بودند که محتوی نفت و حداقل یکی از آنها دارای طناب بوده است. گزارش خسارتی که توسط منبع ارائه شده در اصول صحیح بوده است، بطری آتش زایی که وارد منزل شده نزدیک کرکره های «وینزی» روی کف اطاق افتاده و سپس آتش گرفته، قسمتی از پرده نایلونی را سوزانده و به کف اطاق خسارتی وارد کرده و قسمت کوچکی از قالیچه اش که در نزدیکی آن بوده را سوزانده است. دومی وارد خانه نشده بلکه در فاصله حدود یک پا از درب جلویی خانه افتاده است. کلیه دیوارهای اطراف خانه مجاور خیابان با شعارهای ضد شاه و طرفداری از خمینی پوشیده شده اند. هیچ شعاری با طبیعت ضدآمریکایی بر دیوارها نوشته نشده بود.

تاریخ اطلاع ۴ فوریه ۷۹، تاریخ و محل حادثه ۴ فوریه ۷۹، تهران، ارزیابی A-۹ منبع: مشاهدات دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی؛ سولیوان و یاشوها را، قسمت ۷۲) ه- منبع انگلیسی زبان نشریه کیهان اینترنشنال مورخ ۴ فوریه است که در مورد مذاکرات آیت الله حسینعلی منتظری با پرسنل نیروهای مسلح ایران گزارش زیر را منتشر نموده است:

او گفته است که مستشاران ایالات متحده در ایران «آیا آنها سعی نکرده اند که در فرهنگ ضداسلامی شاهنشاهی، خدانشناسی قرار دهند؟ آیا نمی دانید که این به اصطلاح مشاورین حقوقی، حقوقی معادل یک میلیون ریال دریافت می کنند در حالیکه شما باید با حقوق ناچیزی زندگی کنید؟ اکنون مردم ما انتظار دارند که برادران نظامی آنها، به آنها ببینند و به صورت یک سلاح مقدس در خدمت به اسلام قرار گیرند.» تاریخ حادثه ۳ فوریه ۷۹؛ تاریخ و محل کسب خبر ۴ فوریه ۷۹، ارزیابی: وقایع منبع کیهان اینترنشنال به سولیوان) نظریات تهیه کننده: منطقه بخصوص که منزل دوج در آن واقع شده، منطقه ای است که قبلاً نیز حوادث ضدآمریکایی در آن اتفاق افتاده است، از جمله آتش زدن، و ارسال نامه های تهدیدآمیز، این اولین حادثه بمب اندازی در تهران پس از گذشت زمان زیادی بوده است و احتمالاً خالی از سکنه بودن منزل مزبور در آن تأثیر داشته است. بسیاری از پرسنل نظامی ایالات متحده در تهران نباید به دلایل امنیتی با یکدیگر حرکت کنند و به هر حال، این مسئله به طور بالقوه، دزدی و تهاجم فیزیکی به منازل خالی آنها را، بیشتر می کند.

رهبران مذهبی برای تضعیف ارتش از داخل آن فعالیتهای گسترده ای به عمل آورده اند. با توجه به گزارشات اخیر در مورد فعالیت های خرابکاری توسط عوامل نظامی و قرارهای متعدد، گروه های مخالف در این جهت به موفقیت هایی دست یافته اند.

ایران، گزارش اوضاع بولی تا ۵ فوریه

سند شماره ۳۴ محرمانه ۵ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۶ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۸۰۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: ایران، گزارش اوضاع پولی تا ۵ فوریه ۱- (محرمانه) خلاصه: هیأت اعزامی وزارت اقتصاد و دارایی ایران به بانکهای خارجی به سرپرستی اشرفی معاون این وزارتخانه در حال عزیمت است. ظاهراً به دلیل اوضاع سیاسی هیچ تلاشی در جهت مشخص نمودن تعهدات بانک مرکزی به عمل نخواهد آمد. قوانین انجمن بانکداران در مورد خارج نمودن پول در مطبوعات درج شده است. بانکها بر مبنای تصمیم کمیته هماهنگی اعتصابات خمینی از امروز برنامه هفته ای سه روز کار خود را از سر گرفتند. کمبود ریال و ارزهای خارجی همچنان سیستم را فلج کرده است. یکی از شعب بانک عمران گزارش می دهد که پدیده درماندن در مقابل درخواست های خروج در این بانکهای خارجی از جمع سندیکای وام دهندگان خود را تجربه می کند. بانک آمریکا هنوز هم یکی از کارمندان آمریکایی خود را در اینجا نگهداشته است و سیتی بانک ۶ کارمند ایرانی دارد. سایر دفاتر نمایندگی کاملاً بسته هستند. پایان خلاصه.

۲- (محرمانه) دکتر جمشید اشرفی معاون وزارت اقتصاد و دارایی در اعتبارات و سرمایه گذاریهای بین المللی در هشتم فوریه همراه با یک هیأت حسن نیت عازم بانکهای خارجی خواهد شد. وی در طول مسافرت دو یا سه هفته ای خود به فرانکفورت، بن، پاریس، لندن، نیویورک و احتمالاً واشنگتن خواهد رفت. تفاهم به عمل آمده با مخالفین به وی اجازه می دهد که فقط «حسن نیت دولت ایران» را عرضه نماید و هیچ قولی ندهد. وی البته می تواند توضیح دهد که دولت ایران ذخایر ارزی خارجی به قدر کافی دارد تا تعهدات قبلی (سررسیده)، بعدی خود را عملی نماید و اینکه پس از اتمام بدهی ها به دلیل بروز اعتصابات در سیستم بانکداری و ارتباطات راه دور پیش آمده است. بازدید وی از نیویورک شامل مراجعه به دفتر تابعه وزارت اقتصاد و دارایی یعنی یک شرکت سرمایه گذاری که توسط سیروس انصاری برادر انصاری وزیر سابق اداره می شود خواهد بود. جهت اطلاع شما، عزیمت اشرفی تا زمانی که توانست از وزارت دادگستری مجوز سفر بگیرد به تعویق افتاده بود. وی از افراد غیرمشهور لیستی بود از اشخاصی که در اکتبر - نوامبر گذشته پول از ایران خارج کرده بودند. وی در یک لحظه بی دقتی خود نزد کارمند سفارت تأیید کرد که ۵ میلیون دلار منتقل کرده است اما در تحقیقات به عمل آمده توسط وزارت دادگستری وی از اتهامات وارده حتی در مورد انتقال پول مبرا شناخته شد. اشرفی در رابطه با سرمایه گذاریهای خارجی وزارت اقتصاد و دارایی به طور محرمانه به کارمند سفارت گفت علیرغم اینکه در حوزه مسئولیتهای وی می باشد مدتی است در مورد وضعیت این نوع عملکرد وزارتخانه هیچ مطلبی شنیده است.

۳- تلاشها و تمایلات در جهت ایجاد راه چاره ای در مورد راکد ماندن مبادلات ارز

خارجی دولت توسط اعتصابیون بانک مرکزی به نحوی که پرداخت های ضروری تعهدات خارجی ایران را تأمین نماید به دلیل واقعیت های سیاسی ایران با شکست مواجه شده است. پتانسیل تهدید اشخاصی که در عملیات پرداخت بدهی های خارجی بانک مرکزی مشارکت نمایند به مذاکره بین دولت ایران (مهری سامی و پیراسته وزیر اقتصاد و دارایی) با کمیته هماهنگی اعتصابات خمینی به رهبری سبحانی منجر شده است. ظاهراً این عقیده اگر چه به طور بی ضرر مطرح شده است ولی مانع از اجرای آن شده اند و پرداخت های خارجی ناچاراً تا ایجاد راه حلی برای شرایط سیاسی متوقف خواهند بود. ما تأیید نموده ایم که شورای وزیران معمارزاده را در ۳۱ ژانویه به عنوان مدیرکل بانک مرکزی منصوب کرده است ولی وی تاکنون نامه انتصاب خود را بررسی نکرده است.

۴- قوانین حاکم بر خارج نمودن سرمایه ها از بانک که توسط انجمن بانکداران ایران پذیرفته شده و در تلگرام مرجع گزارش گردید (تقریباً به طور کامل) در مطبوعات امروز منتشر شد. خارج کردن سپرده های مطالبه ای تا حد منابع بانک مجاز شمرده می شود. در مورد حسابهای پس انداز شخص می تواند تا ۲۰ درصد سرمایه خود یا تا ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال در ماه برداشت نماید اما نه بیش از یک میلیون ریال در ماه. (مثلاً می توان ماهانه ۱۰۰۰۰۰۰ ریال را از موجودی ۱۵۰۰۰۰۰ برداشت نمود ولی نمی توان بیش از ماهی یک میلیون ریال از موجودی ۱۵ میلیون ریالی برداشت نمود) کمبود ریال کارایی چنین قوانینی را محدود خواهد نمود و ظهور اخیر بانک زنی (سه مورد در هفته گذشته) به خصوص با در نظر گرفتن اخراج پرسنل محافظ از بسیاری از شعب بانک های ایرانی بانکها را نسبت به نگهداری پول نقد زیاد بی میل کرده است.

۵- امروز بانک های تجارت باز بودند که منعکس کننده تصمیم کمیته هماهنگی اعتصابات و بی اعتبار نمودن درخواست برای اعتصاب تا روز ۷ فوریه می باشد. با توجه به پیش بینی ها به خصوص کمبود ریال و ارزش خارجی بانکها باید با حداقل خدمات خود در روزهای شنبه، دوشنبه و چهارشنبه باز باشند. امروز شاهد فعالیت دلالت های ارزش خارجی در سطحی بیشتر از هفته های اخیر بودیم ولی اکثر آنها در بیرون از ماشین های خود و با همراه داشتن محافظ شخصی فعالیت می کنند. بازار «خاکستری» نرخ تبدیل ریال و دلار بیش از گذشته ضعیف شده و نرخ فعلی ۸۸ ریال برای خرید و ۹۱-۹۰ ریال برای فروش است.

۶- بانکهای عمران حتی در سطح بانکهای مخصوص سپرده های تجاری کار نمی کنند ولی بانک توسعه و سرمایه گذاری ایران مستثنی می باشد. بانک توسعه و سرمایه گذاری ایران که ترتیب آخرین قرضه سندیکای بانکداران را داده بود (۶۰ میلیون دلار) با خارج کردن ۳۰ میلیون دلار از آن که به منظور تأمین بدهی های کوتاه مدتی که خود را از قبل برای آن آماده کرده بود دچار مشکلاتی شده است. بانک های قرض دهنده که در رأس آنها چیس و عمدتاً بانکهای آمریکایی می باشند. قبل از اعطای این قرض سئوالاتی برای بانک توسعه و

سرمایه گذاری مطرح کردند. این بانک ادعا می کند با این ۶۰ میلیون دلار می تواند این شرایط را برای مدت دو سال به خوبی سپری کند. در این صورت این مسئله یک استثناء در نظام بانکداری ورشکسته ایران می باشد. این بانک حتی برای یک روز هم درب های خود را نبسته است و کارکنان آن که با احتمال کاهش تعداد پرسنل مواجه هستند اخیراً توافق کرده اند که ساعات کاری روز را کوتاه تر کرده و از تعطیلات سالانه استفاده کنند. (هنگامی که کارکنان بحث می کردند که بایستی همبستگی خود را با دیگران نشان دهند و در طول هفته گذشته در منزل بمانند مدیریت بانک گفت در خانه نشستن به آنهایی که در زجر و محرومیت هستند کمک نمی کند اما اگر کارکنان قبول کنند که حقوق این روزهایی را که سر کار می روند برای کمک به خانواده قربانیان اختصاص یابد با چنین کاری موافقت خواهد کرد. تهدید به اعتصاب بدین ترتیب خاتمه یافت.) ۷- اکثر دفاتر نمایندگی بانکهای آمریکایی همچنان تعطیل هستند و از ۱۵ دفتر نمایندگی فقط ۵ عدد از آنها سه روز در هفته باز هستند (بانک آمریکا و سیتی بانک). جیم ویتز نماینده با تجربه بانک آمریکا در روز ۶ فوریه اینجا را ترک می کند اما مارلین ناروگی یکی از کارمندان بانک هم اکنون بازگشته است. سیتی بانک ۶ کارمند ایرانی در حال کار دارد ولی چند روزی است که هیچ ارتباطی با دفتر مرکزی خود در آتن نداشته اند.

سولیوان

آخرین اوضاع اصفهان

سند شماره ۳۵ بدون طبقه بندی ۵ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۶ بهمن ۱۳۵۷ از: دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی، تهران - ایران به: فرماندهی دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: آخرین اوضاع اصفهان ۱۶- خلاصه: اقدامات یک آمریکایی که به تیراندازی از داخل یک تاکسی متهم شده بود تحویل شهربانی گردید، وی در یکی از کلانتری های محلی مورد حمله قرار گرفت و به کلانتری مرکز منتقل گردید. رهبران مسلمان از پاسخ آمریکا به دومین مورد تیراندازی خشنود شدند و تنها خواستار خروج آمریکاییان مهاجم گردیدند.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات:

الف- این گزارش حاوی اطلاعات تجزیه و تحلیل نشده می باشد. هیچ طرح یا سیاستی نباید به تنهایی بر اساس این گزارش استنتاج و یا اصلاح شود.

ب- منبع کنسول ایالات متحده در اصفهان می باشد و آخرین اطلاعات را در رابطه با حوادث اخیر اصفهان تا ۴ فوریه فراهم کرده است.

ص: ۴۸

۱- ۲۹ ژانویه ۷۹- تیراندازی به سوی ایرانیان توسط کارمند بل هلی کوپتر. در ۴ فوریه ۷۹ پس از اینکه بل هلی کوپتر مبلغ قابل توجهی به ایرانی مجروح پرداخت نمود آمریکایی مذکور توسط عناصر مذهبی تحویل یکی از کلانتری های محلی گردید. منبع به مجرد شنیدن این واقعه و اینکه در نزدیکی آن کلانتری دو بمب منفجر شده بود شخصاً به آنجا رفته و مجوز انتقال زندانی را به کلانتری مرکزی اصفهان دریافت نمود.

فرد آمریکایی در طول انتقال خود اظهار داشت که نگهبانان وی در منزلی که او را حبس کرده بودند از ایرانیان مختلفی تشکیل شده بود: با ملاحظه، بی تفاوت و افراطی. منبع ایرانیان که تصور می شود از مقوله آخرین دسته افراد باشد به هنگام محبوس بودن وی مطالبی از این قبیل ایراد کرده بود: «ما خانه مسکونی تیم مساعدتهای فنی صحرایی را که در حومه شیراز واقع است به آتش خواهیم کشید، اگر آمریکاییان ظرف چند روز آینده ایران را ترک نکنند مجبور خواهند شد به طور اضطراری تخلیه شوند، ما نام فرماندهان تیم مساعدتهای فنی صحرایی را می دانیم.» مهاجمین در کلانتری گفتند که «ما ژنرال گست (فرمانده مستشاری نظامی)، ژنرال هایزر (معاون فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا)، آقای مک کینون (رئیس شرکت بل هلی کوپتر در ایران) و آقای ویلیامز (مدیر بل هلی کوپتر) را خواهیم گشت.» ظاهراً با این آمریکایی توسط زندانبانان خود رفتار بدی نشده بود. یک بمب نیز به داخل هتل کورش که محل این حادثه بود پرتاب گردید اما چون این هتل یک روز قبل تعطیل شده هیچ جراحاتی به وجود نیامد.

۲- گفته می شود که در ۳ فوریه یک راننده ایرانی مینی بوس توسط یکی از کارمندان بل هلی کوپتر هدف گلوله قرار گرفته است: مقامات بل هلی کوپتر صبح روز چهارم فوریه با این آمریکایی برخورد کردند اما وی و دوستانش مشارکت خود در آن حادثه را تکذیب کردند. علاوه بر این ادعا کردند که برای محل حضور خود در طول بعد از ظهر سوم فوریه شهودی دارند و در بازرسی بعدی توسط نمایندگان امنیتی بل هلی کوپتر مشخص شد که چندین آمریکایی اظهارات فرد مظنون را تأیید کرده اند.

در پی این حادثه توسط آیت الله خادمی به منبع تلفن شد و توسط این رهبر مذهبی به او گفته شد از این که آمریکاییان به سرعت با این مسئله برخورد کرده اند راضی است و با در نظر گرفتن اینکه تاکنون هیچ شکایت رسمی در کلانتری عنوان نشده و هیچ فردی زخمی نشده و این مسئله در سطح عموم توسعه نیافته، رهبری مسلمانان از اینکه فرد آمریکایی درگیر شدیداً توییح شده و از ایران خارج شود راضی خواهد شد. منبع نمی داند که آیا بل هلی کوپتر اقدامات دیگری در رابطه با این موضوع به عمل خواهد آورد یا خیر.

۳- در چهارم فوریه سرلشگر گوهری فرمانده پایگاه هوایی خاتمی یکی از نمایندگان کنسولگری را به دفتر اصلی خود فراخوانده و به وی اطلاع داده که در مطبوعات ایران خوانده است که اموالی که توسط آمریکاییان قبل از خروج خود از ایران به فروش می رسد در واقع

متعلق به دولت ایران است و درخواست نمود که کلیه این خرید و فروشها متوقف شود. علاوه بر این سرلشگر خسرو داد فرمانده هوانیروز ارتش ایران گفته است از اینکه آمریکاییان اموال شخصی خود را از کشور خارج کنند ممانعت خواهد شد زیرا در صورت انجام این کار توسط ایرانیان مصادره می شود. با این حال خسارات آمریکاییان پرداخت خواهد شد.

ج- منبع اظهار داشت که استاندار اصفهان در ۵ فوریه ۷۹ به او گفته است که در روز ۴ فوریه جمعاً ۷ بمب در اصفهان منفجر شده است. علاوه بر دو بمب در کلانتری و یک بمب در هتل کورش سایر بمبها نیز در حومه شیراز، ورودی بازار و در دو محل دیگر (نامشخص) منفجر شده اند. سپس منبع اظهار داشت که شب قبل از انتقال فرد آمریکایی به کلانتری مرکزی و هنگامی که به کلانتری محل رفته بود پشت بامهای اطراف مملو از افرادی بود که علیه شرکت بل هلی کوپتر شعار می دادند.

منبع اظهار داشت که مقامات حکومت نظامی اصفهان به وی گفته اند در نظر دارند این فرد آمریکایی را از شهر خارج کنند و امیدوارند اوضاع به طور نسبی بهبود یابد.

نظریه تهیه کننده: به نظر می رسد که احساسات شدید ضد آمریکایی که ناشی از حادثه اولین تیراندازی بود به طور کلی فروکش کرده است. این مسئله به همراه کاهش چشمگیر آمریکاییان در شهر که به کاهش حضور در بین مردم منجر می شود و در واقع تأمین بعضی از خواسته های مخالفین ممکن است به کاهش فعالیتهای خشونت آمیز علیه آمریکاییهایی که در شهر مانده اند منجر شود.

اظهارات مهاجمین و ایرانیان افراطی که از کارمند بل هلی کوپتر نگهداری می کردند ظاهراً لافی بیش نبوده است. ممانعت از فروش وسایل منزل و سوء تعبیر عمومی از احساسات ضد آمریکایی و تصور مصادره شدن اموال غیر واقعی بوده و اجرای آن مشکل است.

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۴، ۵ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۳۶ سری ۵ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۶ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۳۰۲۳۶ به: کلیه نمایندگان دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۴، ۵ فوریه ۷۹، نمایندگیهای سیاسی آمریکا در آسیای نزدیک و جنوب آسیا، فوراً اقدام کنند [۱]- (سری - تمام متن) ۲- سیاسی - امنیتی: فعالیتهای پشت پرده با حرارت هرچه بیشتر ادامه دارد. چه اتفاقی خواهد افتاد، چه وقت، و واشنگتن چه خواهد کرد، هیچ معلوم نیست. تصور می شود خمینی در ساعت ۵/۸ صبح به وقت شرق آمریکا دولت موقت اسلامی خود را اعلان کند. بختیار نخست وزیر گفته است وجود چنین دولتی را ندیده خواهد گرفت. ارتش هم چنین حرفی زده ولی از مؤسسات و نهادهای کلیدی مواظبت خواهد کرد.

۳- آیت الله شریعتمداری علناً اظهار کرده که جمهوری اسلامی بد تعبیر می شود. این جمهوری افراطی نیست و مانند همه جمهوریهای دیگر است. «پلیس اسلامی» چهار مرد را در مشهد دستگیر کرد و توسط آنان به سی ضربه شلاق محکوم شدند. در طی سالهای گذشته، این اولین تنبیهات اسلامی است که عمل می شود.

۴- کارمندان دفتر نخست وزیری در پشتیبانی از خمینی اعتصاب کرده اند. گروه کماندویی محافظین قانون اساسی به دفتر خبرگزاری آسوشیتدپرس تلفن زد و گفت که هر کس به دولت خمینی بیوندد، به قتل خواهد رسید.

۵- نفت: انتظار می رود تولید نفت، امروز اندکی از ۶۰۰۰۰ بشکه بالاتر رود. مشاور اقتصادی خمینی در سخنرانی گفت که در جمهوری اسلامی روزانه ۴/۲ میلیون بشکه نفت استخراج خواهد شد (چهل درصد تولید زمان شاه) و قیمت نفت باید افزایش یابد.

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۵، ۵ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۳۷ سری ۵ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۶ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی. - ۳۰۸۵۷ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۵، ۵ فوریه ۷۹ - ۱ (سری - تمام متن) ۲- سیاسی - امنیتی: آیت الله خمینی در کنفرانس مطبوعاتی عصر روز پنجم فوریه، مهدی بازرگان سیاستمدار کهنه کار جبهه ملی با اعتبار عالی مذهبی و با شهرت خوبی در کارآئی را به عنوان نخست وزیر دولت موقت منصوب کرد. گزارشی از دیگر اعضاء کابینه (در سایه) خمینی نرسیده است. می گویند خمینی گفته است: «همه باید از این دولت اطاعت نمایند. مخالفت با آن به منزله مخالفت با انقلاب اسلامی است.» ۳- قرار است مجلس در ششم فوریه تشکیل جلسه دهد و نمایندگان مخالف تقاضای رأی عدم اعتماد برای کابینه بختیار نمایند. بعد از این رأی گیری، نسبت به دولت بازرگان هم مجلس رأی خواهد داد.

۴- اگر بازرگان و وزرای جدیدش بکوشند مهار دستگاه دولت را در دست بگیرند، فردا اولین آزمایش دو اراده انجام خواهد گرفت. تا این لحظه از واکنش بختیار، نخست وزیر یا ارتش نسبت به این اعلان، گزارش نداریم. مخالفان که از واکنش نظامیان ترسانند آرام و باثبات برای یک رشته برخورد با دولت نظامی بختیار قدم برمی دارند.

۵- مالی - نفت: دکتر جمشید اشرفی، معاون وزیر اقتصاد به عنوان مأمور حسن نیت ایران با بانکهای اروپا و آمریکا، هشتم فوریه تهران را ترک خواهد گفت. مأموریت او تنها اطمینان بخشیدن و اظهار حسن نیت است. گزارش کوتاهی که از کمیته اعتصاب کنندگان مخالف، در دست دارد، به وی اجازه نمی دهد در زمینه پرداختها هیچ قولی بدهد.

۶- بانک ها با برنامه سه روز در هفته فعالیت خود را از سر گرفتند. خدمات فوق العاده اندک است و کمبود ریال و ارز خارجی نظام را دارد فلج می سازد. ابوالحسن بنی صدر که ظاهراً مشاور اقتصادی خمینی است، روز شنبه با خبرنگاران ملاقاتی داشت تا عقاید خویش را در زمینه اقتصاد ایران بیان کند. بنی صدر سیستم اقتصادی جدید و مورد علاقه اش را نه سرمایه داری و نه مارکیستی توصیف کرد. شرکت های خصوصی محترم خواهند بود ولی بعضی صنایع، از آن جمله تولید نفت در اختیار دولت قرار می گیرد و کارگران در اداره و کنترل آن سهم خواهند بود.

۷- این اظهار بنی صدر که در جمهوری اسلامی تولید نفت به ۴/۲ میلیون بشکه در روز محدود خواهد بود، این واقعیت را که پرداختهای دولت (که بار بخشش های اخیر برای خواباندن اعتصابات صورت گرفته و حجم پرداخت های دولت را متورم ساخته است) نسبت به سال ۱۹۷۷ در سال ۱۹۷۹ شش میلیارد دلار افزایش خواهد داشت، ندیده انگاشته است. بازگرداندن تولید نفت (حداقل تا چهار یا پنج میلیون بشکه در روز) و استقراض از بیگانگان تنها طرق قابل تصور تأمین مالی سریع این اضافه پرداختهاست.

۸- امنیت آمریکاییان: پروازهای فرماندهی هواپرد نظامی امروز ۲۱۰ مسافر را از تهران خارج کرد. سفارت برای ۲۲۰ نفر برای پروازهای فرماندهی هواپرد نظامی فردا بلیط رزرو کرده است. (۱) ونس

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۶، ۶ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۳۸ سری ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۷ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۳۱۴۱۹ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۶، ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱ (سری - تمام متن) ۲- با فراخوانی دیروز خمینی، و تعیین بازرگان به عنوان نخست وزیر دولت جدید، امروز صبح خیابانهای تهران از جمعیت موج می زند. تا این لحظه برخوردی پیش نیامده است. عده ای نزدیک مجلس که جلسه علنی دارد، جمع شده اند. بختیار امیدوار است لایحه انحلال ساواک و لایحه تشکیل دادگاههای ویژه برای رسیدگی به فساد را در این جلسه از تصویب نمایندگان بگذرانند.

۳- ارتش هنوز درباره انتصاب دیروز اظهارنظری نکرده ولی نزدیک به یک ساعت تمام هواپیماهای اف-۴ و هلی کوپترها برای نشان دادن خود، بر فراز شهر تهران پروازهای نمایشی داشتند.

ص: ۵۲

۴- بختیار، نخست وزیر، برای هشتم فوریه ترتیب کنفرانس مطبوعاتی را داده است. انتظار می رود در این کنفرانس مطبوعاتی ایستادگی خود در سنگر قانون اساسی و ادامه اجراء آن را مورد تأکید قرار دهد.

۵- چپگرایان تصمیم دارند روز ششم فوریه در تهران، به مناسبت و یادبود نهمین سال قیامی که در استان گیلان در شمال غربی ایران برپا شده و شوروی قبلاً آنجا را اشغال کرده بود، راهپیمایی کنند.

۶- زایش و رشد گروههای تروریستی ادامه دارد. در اصفهان گروه سربازان شهید امام خمینی سربرآورده. یکی از کارهایشان این است که به کنسولگری ما تلفن می زنند و وقتی ما گوشی را برمی داریم قسمتی از نوار خمینی را که مربوط به ضرورت رهایی ایران از چنگ اجانب است، به صدا در می آورند. بعد از آن درخواستشان این است که آمریکاییان ایران را ترک کنند، و الا کشته می شوند.

۷- امروز صبح تبریز، شیراز و اصفهان آرام است و چند تظاهرات کوچک در این سه شهر برپا شده است. دیروز در اواخر بعد از ظهر یک حادثه جدی در اصفهان اتفاق افتاد. موتورسیکلتی در موازی ماشینی که سه کارمند هلی کوپترسازی بین المللی بل سوار بر آن بودند قرار گرفت به داخل آن شلیک کرد. فرماندار حکومت نظامی تقاضا کرده آمریکاییان، حتی در ماشینها جمع نشوند، و دو آیت الله هر یک جداگانه اطلاعیه ای داده اند که مردم به آمریکاییان آسیبی نرسانند: «مهمان نوازی اسلامی باید نشان داده شود.» ونس

گزارش سیاسی - امنیتی، ۶ فوریه ۱۹۷۹ ۵۳

سند شماره ۳۹ محرمانه ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۷ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۸۷۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی. - اقدام شبانه فوری موضوع: گزارش سیاسی - امنیتی، ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: بازرگان نخست وزیر دولت موقت شد، بختیار هنوز محکم ایستاده است. مجلس انحلال ساواک و لایحه دادگاههای رسیدگی به فسادهای مالی را تصویب نمود. مجلس سنا فردا رأی خواهد داد. تعداد زیادی در تظاهرات شرکت کردند و انتظار می رود فردا تعداد بیشتری در تظاهرات شرکت کنند. نمایش نیروی هوایی. برنامه تظاهرات گسترده مارکسیست ها برای روز سه شنبه. گروه جدید تروریستی. دو حزب جداگانه کمونیستی. گشت های شبانه مسلمانان. جوادی نویسنده قدیمی، زندانی شده یا نشده. اقدام به قتل در اصفهان. پایان خلاصه.

۳- آیت الله خمینی دیروز مهدی بازرگان را به عنوان نخست وزیر دولت موقت منصوب نمود. او روز دیگری را نام نبرد، و اشاره ای به شورای انقلاب اسلامی نکرد. (او احتمالاً هیچ وقت این کار را نمی کند)، و در واقع روش مشخصی که او مایل است بازرگان پیاده نماید هنوز مبهم است. سخنان وی، حکم کتبی وی، و ترجمه آنها توسط ابراهیم یزدی، کاملاً منطبق نیستند. بازرگان باید یک دولت تشکیل دهد، رفراندومی در مورد جمهوری اسلامی دهد، مجلس تعیین قانون اساسی را تشکیل دهد. و سپس انتخابات مجلس ملی جدید بر اساس قانون اساسی را انجام دهد. به هر حال، تاکنون نامشخص است که فرم ورقه رأی رفراندوم به چه شکل خواهد بود، و محل قانون اساسی چه کار خواهد کرد. دیروز یزدی بار دیگر تکرار کرد که هم اکنون یک قانون اساسی جدید وجود دارد. هم اکنون قانون اساسی جدید تهیه شده و نوشته شده است. آنچه مشخص است طبیعت مقابله با بختیار است. خمینی اعلام نمود: علاوه بر تشکیل یک دولت «من نخست وزیر را بر اساس مأموریتی که طبق شرع مقدس توسط حق تعالی به من واگذار شده تعیین کرده ام. اطاعت از مهندس بازرگان تکلیف است. ملت باید از وی اطاعت نماید. این یک دولت معمولی نیست، این یک دولت محکم و بسیار قوی است. شورش علیه این دولت محاربه با دین است. جرمی که اسلام برای آن مجازات خشنی قائل است. من باید به همه کسانی که ممکن است سعی کنند این دولت را تضعیف نمایند، هشدار دهم، که مجازات آنها واقعاً سخت خواهد بود». تهدیدات وی به قدری مهلک و ترسناک بود که یکی از دستیاران وی، آیت الله رفسنجانی با شتاب به مطبوعات خاطر نشان نمود که جمهوری اسلامی، آزادی بیان عقاید و انتقادات از دولت را تضمین می کند. در عین حال، بختیار اراده خود را مبنی بر ادامه حکومت به عنوان تنها دولت قانونی ابراز نمود.

۴- مدیر مدرسه مذهبی حسینییه ارشاد در تهران به ما گفت تأکید آیت الله خمینی مبنی بر اینکه مخالفت با دولت بازرگان اهانت به مقدسات است، به سادگی اشاره به این حقیقت دارد که خداوند به کسانی که از دولت اطاعت نکنند با رحمت نظاره نخواهد نمود.

به هر حال که این فتوا، مشروعیت قابل ملاحظه ای برای مردم به وجود می آورد و عکس العمل عمومی آن قابل توجه خواهد بود.

۵- دیروز عصر، تظاهرات خیابانی پس از خروج مردم از مساجد انجام شده است. چرا که مطبوعات اعلام نموده اند که سر یک نفر پاسبان در کاشان بریده شده است ولی زمان آن مشخص نشده است. یک گروه جدید تروریستی «منصورون» (معنی آن را نمی دانیم) مسئولیت قتل اخیر رئیس پلیس کرمان را به عهده گرفته است. گروه دست راستی فداییان قانون اساسی ایران (که تاکنون اقدامی جز انتشار اعلامیه انجام نداده اند) بمب گذاری اخیر در دفاتر UPI را محکوم نموده و خواستار مجازات عاملین آن شده است. یک گروه دیگر که خود را سربازان فدائی امام خمینی نامیده اند هنوز، به طور مرتب به کنسولگری در اصفهان تلفن های تهدیدآمیز می کنند. کنسول گزارش می دهد که سعی نموده نوار سخنرانی خمینی را که به مردم سفارش

نموده مزاحم خارجیان نشوند برای آنها پخش نماید، ولی سربازان فدائی خمینی از شنیدن آن امتناع نموده اند.

۶- امروز مجلس به دو برنامه کلیدی بختیار رأی مثبت داده است: انحلال ساواک و تشکیل دادگاه برای رسیدگی به جرائم وزرای زمان قبل. استعفای اولین گروه ۲۲ نفره از نمایندگان مجلس، امروز قطعی نخواهد شد، مگر این که نظر خود را عوض کنند. امروز جلسه رأی اعتماد برگزار نشد ولی هزاران نفر به مجلس تلفن کردند «بختیار باید برود!» ۷- مارکسیست ها بار دیگر به دنبال اجرای نمایشی از نوع «لایرلا-یت» هستند. جرایم مصاحبه نیوزویک را با نورالدین کیان پور [کیانوری] دبیر حزب توده منتشر کرده اند که همبستگی خود را با نهضت اسلامی اعلام نموده است. حزب جداگانه دیگری به نام حزب کمونیست ایران که ادعا می کند تنها حزب مارکسیست- لنینیست واقعی در ایران است، سه هفته قبل تشکیل شده و دبیر کل آن، با نام «آذریون» به یکی از خبرنگاران گفت، حزب توده به علت خدمتگزاری به مسکو اعتبار خود را از دست داده است. جوهره گروههای (نظریه: به نظر می رسد این حزب مائوئیست می باشد) دست چپی صبح روز ۸ فوریه، که قرار است چریکهای فدایی خلق در خیابان شاهرضا رژه بزرگی برقرار نمایند، مشخص خواهد شد. این تظاهرات برای بزرگداشت سالروز قیام ۹ سال قبل در گیلان است که در آن بیژن جزنی رهبر چریکها دستگیر شد. وی بعدها در زندان مرد.

۸- اعلام نموده اند هر شهردار جدیدی که توسط شورای شهر انتخاب شود نخواهند پذیرفت. در یک اقدام مشابهی، انجمن کارمندان انقلابی وزارت امور خارجه که هنوز به تحصن خود ادامه می دهند خواستار برکناری زاهدی (سفیر ایران در آمریکا) شدند.

۹- غلامرضا کیانپور وزیر دادگستری سابق ظاهراً به اتهام فساد و ارتشاء بازداشت شده است. پس از اولین گزارش در مورد دستگیری وی، نامبرده طی مکالمه تلفنی با یکی از جرایم، گزارش مزبور را تکذیب نموده است. مقامات حکومت نظامی مجدداً اعلام نموده اند که وی بازداشت شده و از آن تاریخ تاکنون خبری از وی به دست نیامده است. انتظار می رود بازداشت های خیلی بیشتری صورت پذیرد و بیش از ۳۰۰۰ نفر از ایران ممنوع الخروج شده اند تا به موارد آنها رسیدگی شود.

۱۰- برابر اطلاع علی اصغر حاج سیدجوادی که اخیراً بار دیگر مشهور شده بود، روز گذشته به علت درج مقاله انتقادآمیزی در جرایم بر علیه ارتش، بازداشت شده است. دفتر ریاست ستاد ارتش نیز با صدور اعلامیه ای هشدار داده است که هر کسی روحیه پرسنل ارتش را تهدید یا تضعیف نماید در دادگاه نظامی محاکمه خواهد شد. به هر حال دستگیری جوادی، تأیید نشده است. ممکن است او قبل از دستگیری فرار کرده باشد و رابط، با مخالفین هم عقیده است که جوادی بجای زندان در مخفیگاه به سر می برد.

۱۱- بعد از ساعات منع عبور و مرور، گشتی ها در مناطق جنوبی تهران فعالیت می کنند تا از

وحشی گری ها و غارت و چپاول جلوگیری به عمل آورند. با وجود اینکه به نظر می رسد مقامات حکومت نظامی تا حدی نرمش نشان می دهند معهذا گشتی ها تعداد زیادی از افراد متخلف را دستگیر نموده اند.

۱۲- امروز در جنوب تهران جمعیت انبوهی گرد هم آمده و حداقل در مقابل ساختمان مجلس تجمع نموده اند با وجود اینکه جو بالقوه درگیری وجود داشت، تاکنون گزارشی در مورد زد و خورد احتمالی دریافت نکرده ایم. انتظار می رود فردا تظاهرات گسترده تری انجام شود. تمامی این تظاهرات در پاسخ به دعوت آیت الله خمینی مبنی بر انجام تظاهرات مسالمت آمیز در پشتیبانی از دولت بازرگان انجام می شود. ارتش صبح امروز با یک مانور به دولت موقت پاسخ داد. برای مدت بیش از ۳۰ دقیقه هواپیماهای اف-۴ در ارتفاع کم روی شهر تهران پرواز نمودند. تعداد زیادی هلی کوپتر با پرواز خود قدرت ارتش را به نمایش گذاشتند.

کنسولگریهای تبریز، اصفهان و شیراز تظاهرات کوچکی را گزارش نموده اند ولی اوضاع آرام بود. با این حال کنسول اصفهان گزارش می دهد که دیروز هنگامی که سه نفر از کارمندان شرکت هلی کوپترسازی بل در حال عبور با خودروی خود بودند مورد سوء قصد قرار گرفتند. یک موتورسیکلت در کنار آنها حرکت کرد و سرنشین آن سه بار با اسلحه کمری کالیبر بزرگ به آنها شلیک نمود. دو گلوله بدون برخورد با کسی از داخل خودرو عبور نموده و گلوله سومی که پس از جلو زدن موتورسیکلت از خودرو شلیک شده به طور کلی به هدف اصابت نکرده است. مقامات حکومت نظامی در اصفهان به آمریکاییان توصیه نموده اند که از تجمع با هم اجتناب نمایند و خود را در موقعیتی قرار ندهند که مورد هدف واقع شوند. به منظور سعی در احتراز از موقعیت های ناگوار، آیت الله خادمی و آیت الله طاهری که بیانیه های آنها موجب ایجاد تشنج گردیده با صدور اعلامیه ای از مسلمانان خواسته اند که آمریکاییان را حفاظت نموده و هرگونه اقدامی علیه آنها را گزارش کنند. در این بیانیه آمده است که بر اساس قوانین مهمان نوازی اسلامی، این افراد مهمان ما هستند و بایستی از آنها محافظت به عمل آید.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۷ ۵۶

سند شماره ۴۰ سری ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۷ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۳۲۰۳۴ به: نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران، شماره ۱۳۷ ۱- (سری - تمام متن) ۲- به نظر می رسد، ایران اولین روز را با داشتن دو دولت رقیب که هر یک می کوشد کنترل را در دست خود بگیرد، بدون حادثه ای جدید سپری کرده باشد. در تهران و شهرهای بزرگ

ص: ۵۶

دیگر درگیری و برخوردی روی نداد ولی اوضاع متشنج بود. در حرکت‌های اخیر خمینی گنجی و احساس عدم اطمینان وجود دارد.

۳- بعداً چه اتفاقی خواهد افتاد روشن نیست. امیدی هست که برقراری دولت «موقت» خمینی احتمالاً پیش در آمد دوره ای از مذاکرات جدی بین نیروهای مذهبی و نخست وزیر باشد. دولت ایران و نه جنبش اسلامی علاقه ای به برخورد عجولانه ندارند. زمانی ممکن است برخورد روی دهد که خمینی وزرا را معرفی نماید و آنان به نوبه خود بکوشند در وزارتخانه ها اعمال قدرت کنند. این نگرانی نیز هست که نیروهای رادیکال (در میان مخالفان و در میان ارتش) که با راه حل مسالمت جویانه مخالفند، توازن صلح آمیز ولی شکننده کنونی را که برقرار است، برهم زنند.

۴- امروز مجلس به دو لایحه مورد حمایت بختیار، لایحه انحلال ساواک و تأسیس دادگاههایی برای محاکمه وزرای سابق، رأی مثبت داد و آنها را به تصویب رساند. در زمان رأی گیری هزاران نفر دور ساختمان مجلس جمع بودند و شعار می دادند: «بختیار باید برود» ۵- منبع که در جای حساسی در وزارت امور خارجه ایران کار می کند، می گوید که دوره سفیری زاهدی در واشنگتن روز هفدهم فوریه پایان می پذیرد. اسد همایون که در غیبت اخیر زاهدی سرپرستی سفارت را به عهده داشته از طرف دولت به عنوان سرپرست دائمی برگزیده خواهد شد.

[۶]- وزیر امور خارجه ایران در یک کنفرانس مطبوعاتی اظهار داشته که ایران پیمان سنتو را ترک خواهد کرد. انتظار می رود این تصمیم برای تصویب رسمی تقدیم کابینه گردد. خروج از پیمان مطابق مواد آن صورت خواهد گرفت.

اقتصادی - نفت ۷- تولید نفت تا ۶۸۰۰۰۰ بشکه در روز بالا می رود. میزان ذخیره و تقاضای همه فرآورده های نفتی به جز نفت سفید و گازوئیل در وضع متعادلی قرار دارد. کاهش کمی که در تولید نفت سفید و گازوئیل به وجود آمده آن قدر وسیع نیست که مشکلات جدی ایجاد کند.

۸- نامه ای که توسط کمیته انقلابی صنعت نفت نوشته و امضاء شده، این هفته در شرکت ملی نفت ایران دست به دست می گشت. نامه، ۳۱ مقام عالی رتبه شرکت ملی نفت ایران را متهم به فساد می نماید. در این لحظه معلوم نیست اگر آخرین مقام باقیمانده مدیریت اخراج گردد، شرکت ملی نفت ایران به کار خود ادامه خواهد داد یا خیر.

۹- در تمام پنج ماهی که اعتصابات ایران را فلج کرده حقوق کارمندان اعتصابی قطع نشده است. بر پایه پرداخت نقدی، دولت ایران نمی تواند حقوق نوزدهم فوریه کارمندان را پرداخت نماید. با وجود این ممکن است با قرض گرفتن از بانک مرکزی، که ناچاراً به چاپ اسکناس مبادرت خواهد ورزید، کمبود پولی خود را جبران نماید.

امنیت آمریکاییان ۱۰- امروز در حدود ۲۰۰ آمریکایی با پروازهای فرماندهی هوابرد نظامی ایران را ترک گفتند. و بقیه آمریکاییان که با پروازهای خارجی دیگر رفته اند تعدادشان معلوم نیست) انتظار می رود فردا صبح هواپیمای ۲۰۱۴۱ پرواز داشته باشد. به علت نگرانی از فقدان خدمات کنترل هوایی در برج تهران پان آمریکن همچنان پروازی نخواهد داشت. همه شرکت‌های هواپیمایی عمده دیگر پرواز دارند. ونس

عملیات تروریستی ادامه دارد ۵۸

سند شماره ۴۱ محرمانه ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۷ بهمن ۱۳۵۷ از: دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی، منطقه ۷۲ - تهران به: ستاد فرماندهی تحقیقات ویژه نیروی هوایی، واشنگتن دی. سی موضوع: عملیات تروریستی ادامه دارد ۱۶- (بدون طبقه بندی) خلاصه: اقدامات مسئولیت انجام فعالیت‌های خشونت آمیز متعددی توسط مجاهدین خلق و گروه توحید [توحیدی صف] به عهده گرفته شده است. تاکنون موجودیت توحید به عنوان یک سازمان تروریستی شناخته شده نبود. احتمالاً بیشترین فعالیت‌های اخیر توسط گروه‌ها و افراد مستقل صورت گرفته است.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات:

الف- (بدون طبقه بندی) این گزارش حاوی اطلاعات پرورش نیافته است. سیاست‌گذاری‌ها نباید به تنهایی بر اساس این گزارش انجام یا اصلاح شوند.

ب- (بدون طبقه بندی) منابع، شماره‌های اخیر جرایم انگلیسی زبان ایرانی هستند که مطالب زیر را در مورد فعالیت گروه‌های تروریستی در ایران درج نموده اند.

۱- (بدون طبقه بندی)- گروه توحید که ظاهراً وابسته به مجاهدین است، مسئولیت ترور منجر به قتل یک عضو ساواک را در تاریخ ۲ فوریه ۷۹، در تهران به عهده گرفت.

۲- (بدون طبقه بندی)- سازمان چریکی رزمندگان راه قانون اساسی «هشدار داد هر کسی را که به دولت موقت خمینی بپیوندد ترور کرده و اعضاء مجلس را که به پشتیبانی آیت الله استعفا داده اند به قتل می رساند.

۳- (بدون طبقه بندی)- چریک‌های گروه توحید طی مکالمه تلفنی با دفتر یونایتدپرس مسئولیت بمب گذاری دفتر خبرگزاری یونایتدپرس را در ۴ فوریه به عهده گرفته است.

۴- (بدون طبقه بندی) - فداییان خلق (چریک‌هایی فدایی خلق) از گروه‌های چپ‌گرا دعوت به عمل آورده است تا در ۸ فوریه ۷۹ به یادبود سالگرد قیام سیاهکل در سال ۱۹۷۰ راهپیمایی کنند. سیاهکل در استان گیلان واقع شده است.

پیش بینی می شود بیش از ۸۰۰۰۰ نفر در این راهپیمایی شرکت کنند.

(تاریخ کسب خبر: برای ۴ فوریه ۷۹- زمان و مکان حادثه ۳ تا ۵ فوریه تهران، ارزیابی سند ردیف S) منبع: تهران ژورنال و کیهان اینترنشنال- (جمع آوری کننده سولیوان، قسمت ۷۲).

ج- (بدون طبقه بندی) منبع افسر روابط عمومی مستشاری نظامی است که قابلیت اعتماد به وی تعیین شده است. گزارش به شرح زیر است: سعید رضوی نماینده خبرگزاری یونایتدپرس در تهران به منبع اطلاع داده است که محل سکونت وی بعد از ظهر ۴ فوریه ۷۹ با بمب آتش زا مورد حمله قرار گرفته است.

منبع فرعی توضیح داده است که بمب مزبور نسبتاً پیچیده از یک محفظه فلزی با چاشنی آتش زنه تشکیل شده بود. آتش به داخل خانه نفوذ نکرده اما با اصابت به دیوار نزدیک به یک پنجره آتش گرفته و خسارت کمی به قسمت خارجی ساختمان وارد آورده است. منبع فرعی گفت چند دقیقه پس از انفجار به وی تلفن شده و یک مرد ایرانی مسئولیت این حادثه را از جانب گروه توحید به عهده گرفته و اظهار داشته که گروه وی همچنین پاول گریم، کارمند شرکت خدماتی نفت، و لاری دیویس سرگرد نیروی هوایی ایالات متحده را به قتل رسانده است. او گفته یک هفته قبل از این حادثه تلفن های متعددی به وی شده است و خود را نماینده گروه های مختلفی معرفی می کردند ولی نظر هم این بود که کلیه تلفن ها توسط یک نفر بوده است. هدف از تلفن ها این بود که منبع فرعی مطالبی به نفع گروه های تروریستی و مخالف منتشر نماید.

د- (بدون طبقه بندی) منبع یکی از پرسنل مأمور به دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی بخش ۷۲ بوده و موارد زیر را گزارش نموده است: منبع در ۲ فوریه ۷۹ یک برگ اعلامیه را که به ماشین شخصی وی الصاق شده بود پیدا کرده است. ماشین وی در منطقه کوی تخت در شمال تهران پارک شده بود. منبع تشخیص داده که آرم روی برگه به یکی از گروه های بزرگ تروریستی در ایران تعلق دارد.

(تاریخ خبر: ۲ فوریه ۷۹ تاریخ و محل کسب خبر ۲ فوریه ۷۹ تهران- ارزیابی A-۱؛ منبع ستوان لاری نیلی؛ اولیس).

ه- (بدون طبقه بندی) منبع بررسی برگه اعلامیه این است که در خودرو شخصی نیلی پیدا شده است. روی برگه آرم و اسم مجاهدین خلق ایران چاپ شده است. اطراف آن عکس هایی از اعضاء گروه که در گذشته توسط نیروهای دولتی به قتل رسیده اند، چاپ شده است. این اعلامیه همچنین حاوی عکسی از آیت الله خمینی با جملات عربی از قرآن در کنار آن می باشد. در پایین صفحه با دستنویس فارسی نوشته شده است «مرگ بر هاینر آمریکایی». در پشت صفحه نیز با دستنویس فارسی نوشته شده است «شرم بر فرماندهانی که مردم را می کشند، سربازان، هشیار باشید، آنها شما را گول زده اند. مردم مسلمان هستند نه خیانتکار. روز شنبه

(۲۸ ژانویه ۱۹۷۹) ۱۴۵۵ نفر در تهران کشته شده اند. مرگ بر هائیزر، مرگ بر آمریکاییان، با سلاح های خود به مردم بیوندید.» به نظر می رسد دستنویس های هر دو روی صفحه توسط توزیع کننده نهایی نوشته شده است، نه در زمان چاپ آن. نوشته های اعلامیه توسط روان نویس مورد تأکید قرار گرفته است. (تاریخ حادثه ۳ فوریه ۷۹- تاریخ و محل کسب خبر ۳ فوریه ۷۹؛ تهران. ارزیابی A-۱ منبع مشاهدات دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی؛ اولیس).

و- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) منبع یک مقام قابل اعتماد ایالات متحده است و گزارش می دهد که در بحث با سایر نمایندگان ایالات متحده که در مورد گروه های تروریستی و عملیات آنها مطلع هستند به این نتیجه رسیده است که هیچ گونه اطلاعی از گروه های جدید تروریستی که اخیراً با تبلیغات زیاد مسئولیت انجام فعالیت های خشونت بار را به عهده گرفته اند در دست نیست. او اضافه نموده که اطلاعات جمع آوری شده در مورد این گروه ها از گزارشات جراید استخراج شده اند. (زمان خبر ۲ فوریه ۷۹- تاریخ و محل کسب خبر ۵ فوریه ۷۹. تهران؛ ارزیابی B-۲ منبع ۱۷۲۰۰-OC؛ سولیوان).

نظریات تهیه کننده: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) مجاهدین خلق ایران همان گروه تروریستی هستند که مسئولیت قتل سه نفر از پرسنل نظامی ایالات متحده آمریکا و سه نفر از کارمندان شرکت بین المللی راکول را به عهده گرفته است، به صورت قهرمانان ملی در بین بسیاری از جوانان طرفدار انقلاب در ایران، درآمده اند. گروه توحید، از زمانهای بسیار قبل به صورت غیرفعال وجود داشتند و طرفدارانش بیشتر از دانشجویان بسیار محافظه کار و به صورت گروه های ۵ تا ده نفری هستند که در بسیاری از دانشگاهها حضور دارند ولی هیچ گونه سابقه تروریستی نداشته اند. مسئولیت بسیاری از اقدامات خونبار اخیر را افرادی یا گروهی به نام توحید به عهده گرفته است ولی هیچ گونه نشانه ای دال بر اینکه چنین گروه تروریستی واقعاً وجود دارد در دست نیست. در این شرایط، احتمال می رود که بسیاری از اجراءکنندگان عملیات موفقیت آمیز خشونت بار، سعی می کنند خود را تحت نام «توحید» یا «مجاهدین» قرار دهند. با ادامه این وضع، تشخیص فعالیت های مجاهدین و گروه بزرگ دیگر یعنی چریکهای فدایی خلق، از اقدامات افراد منفرد، بسیار مشکل تر خواهد شد. در حال حاضر در مورد «سازمان چریکی رزمندگان راه قانون اساسی ایران» به جز اعلامیه آنها که اخیراً در جراید ایران منتشر شده است در دست نیست. اعلامیه ای که از مجاهدین خلق به دست آمده اگرچه کمی دیر است اما چیز غیرعادی نیست اما نکته قابل تذکر وجود تصویر آیت الله خمینی بر روی آن می باشد.

بعضی از (مقامات) افسران آگاه در این مسایل مجاهدین خلق را از مدتها قبل وابسته به خمینی می دانسته اند. گزارشات قبلی، حاکی از اعلام فعالیت توسط گروه های تروریستی متعددی می باشد. مطلب جالب توجه این است که گروه «موحدین» با ترور گریم و گروه «توحید» با ترور «دیویس» برای خود کسب اعتبار نموده اند.

همکاری با ژاپنی ها در طرح خروج کارکنان

سند شماره ۴۲ سری ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۷ بهمن ۱۳۵۷ از: کنسولگری آمریکا، اشتوتگارت - ۲۴۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی - فوری رونوشت: سفارتخانه های آمریکا در بن، لندن، پاریس، تهران، توکیو ستاد مشترک ارتش و وزارت دفاع آمریکا موضوع: همکاری با ژاپنی ها در طرح خروج کارکنان ۱- (سری، تمام متن).

۲- کوروکاووا از سفارت ژاپن در بن روز ۵ فوریه در اشتوتگارت بود و ابتدا به دیدار سرکنسول رفته و سپس به همراه من به ستاد فرماندهی ارتش در اروپا رفته و در آنجا مورد استقبال دریاسالار کارول (از رکن ۳) و ارتشبد کریست که فرماندهی تیم اقدامات بحرانی نیروهای اروپایی مخصوص ایران را به عهده دارد قرار گرفت.

در پی این دیدار جلسه ای با حضور ارتشبد کریست و اعضای تیم اقدامات بحرانی نیروهای اروپا برگزار گردید.

۳- کوروکاووا اطلاعات مربوط به تعداد و موقعیت ۳۹۷۴ تبعه ژاپنی در ایران را تا ۲۰ ژانویه ارائه نمود. وی اظهار داشت این اطلاعات هم اکنون در اختیار سفارت آمریکا در تهران و همچنین در اختیار دولتهای فرانسه، انگلیس و آلمان قرار گرفته است. کوروکاووا تأکید کرد که دولت ژاپن نگران کسب تضمین حتمی دولت آمریکا می باشد مبنی بر اینکه اگر دولت ژاپن نتواند خودش اقدام کند دولت آمریکا با تخلیه اتباع ژاپنی موافقت نماید. دولت ژاپن تاکنون به اتباع خود توصیه کرده است که ایران را ترک نمایند اما خروج آنها هنوز داوطلبانه بوده و از طریق خطوط تجاری صورت می گیرد. کوروکاووا شخصاً در مورد اینکه اگر خطوط تجاری در دسترس نباشند و یا سایر محدودیتهای در مورد تجهیزات خودشان وجود داشته باشد، دولت ژاپن بتواند به تنهایی اقدامی جهت تخلیه افراد انجام دهد اظهار تردید نمود. قانون اساسی ژاپن به دولت این کشور اجازه استفاده از هواپیماهای نظامی یا اعزام نیروهای ارتشی به خارج را نمی دهد و علاوه بر این ارتش ژاپن در طرح دولت ژاپن جهت تخلیه اتباع ژاپن از ایران مشارکت ندارد.

برنامه ریزی این کار فقط به عهده وزارت خارجه ژاپن و از طریق سفارت ژاپن در بن بوده و توسط اداره سیاسی صورت می گیرد. این موضوع مسئله ای را پیش می کشد مبنی بر اینکه آیا نماینده سفارت ژاپن باید یک نظامی باشد یا غیرنظامی تا در جلسات بعدی فرماندهی نیروها شرکت کند و کوروکاووا مجبور است در این مورد بلافاصله با ژاپن مشورت نماید.

۴- به همان ترتیبی که نماینده فرماندهی اروپا توضیح داده بود، مجدداً نقش ELG و مقر مرکزی و نیز کارکردهای کلی طرح E و طراحی خاص عملیات تخلیه اتباع ژاپنی از ایران با

حمایت نیروهای نظامی را برای کوروکاوا تشریح نمودم. نماینده فرماندهی اروپا نیز نسخه ای از دستورالعمل مورد توافق افسران رابط نیروهای مسلح فرانسه، انگلیس و آلمان در خصوص مدیریت فعالیتها و تلاشهای مشترک را در اختیار وی قرار داد و خاطر نشان کرد که تلاشهای مشترک شامل مشارکت در طرح های ملی و تدوین دستورالعمل مزبور بوده است؛ وی تأکید کرد که این اسناد، اسنادی تماماً داخلی هستند که در اختیار ستاد مشترک فرماندهی و سفارت [احتمالاً سفارت آمریکا] در تهران نیز قرار گرفته اند. (در صورتی که وزارت امور خارجه تاکنون موفق نشده که این دستورالعمل را دریافت نماید، پیشنهاد می شود که نسخه مرکز فرماندهی نیروهای آمریکا مستقر در اروپا ژانویه ۷۹ که برای ستاد مشترک فرماندهی ارسال شده است را درخواست نماید.) ۵- بر اساس پراکندگی جغرافیایی اتباع ژاپن در ایران، محرز گردید که مهمترین مشکل فرارو، مربوط به بندر شاهپور است؛ چرا که تا تاریخ ۲۰ ژانویه، تعداد ۱۷۲ تبعه ژاپن در این بندر ساکن بوده اند. با عنایت به فقدان امکان تخلیه به وسیله هواپیما، تنها مسیر ممکن برای خروج اتباع، مسیر آبی خواهد بود. البته بهتر است مشخص نمایم که آیا از آن منطقه کشتی های دولتی ژاپن عبور می کنند یا خیر؛ چرا که در صورت عبور کشتیهای دولتی، خروج اتباع آسانتر و بی دردسستر خواهد بود. کوروکاوا متعهد شد که در خصوص این موضوع تحقیقات لازم را به عمل آورد.

۶- علاوه بر موارد فوق، بر این نکته نیز تأکید شد که دولت ژاپن بایست در فرایند ارزیابی و بازرسی اتباع تخلیه شده مشارکت نماید. کوروکاوا اظهار داشت که دولت ژاپن هیچ گونه دفتر و یا نمایندگی کنسولی در بندر شاهپور ندارد اما این امکان وجود دارد که در صورت نیاز، افسر کنسولی [سفارت] ژاپن امروز در آن بندر استقرار یابد. افزون بر این موارد، دو نکته دیگر نیز مطرح شد: اول این که دولت ژاپن بایست در فرایند بازرسی و ارزیابی و سپس انتقال اتباع خود از ایران به یک نقطه امن و مراحل بعدی مشارکت داشته باشد؛ و دوم این که هزینه های انتقال اتباع ژاپن تحت حمایت نیروهای نظامی که از ناحیه ایالات متحده آمریکا پرداخت می شود، بایست توسط دولت ژاپن [به ایالات متحده] مسترد گردد. موضع دولت ژاپن این است که اتباع خارج شده شخصاً بایست هزینه های مربوطه را پرداخت نمایند. اما در صورتی که این امر محقق نگردد، دولت ژاپن رأساً اقدام به پرداخت هزینه ها به دولت ایالات متحده آمریکا خواهد کرد. این حقیقت برای کوروکاوا تشریح شد که در فرایند تخلیه اتباع با حمایت نیروهای نظامی، زمان از اهمیتی حیاتی برخوردار است و در نتیجه امکان اخذ هزینه از افراد وجود ندارد و به همین دلیل صورت هزینه ها بعداً تقدیم دولت ژاپن خواهد شد.

۷- در جریان گفتگو با کوروکاوا بر این نکته تأکید شد که تمامی این عملیات- تخلیه اتباع ژاپن از ایران با استفاده از هواپیماهای نظامی ایالات متحده آمریکا و تحت حمایت نیروهای نظامی این کشور- از یک سو منوط به توافق دولتهای ایالات متحده آمریکا و ژاپن و از سوی

دیگر منوط به موافقت دولتهای انگلیس، فرانسه و آلمان با تخلیه اتباع خود از ایران می باشد که البته تا این لحظه موافقت غیررسمی صورت گرفته است. نمایندگان فرماندهی اروپا خاطرنشان کرده اند که تا این لحظه مجوز خروج اتباعی به غیر از اتباع آمریکایی دریافت نکرده اند.

۸- کوروکاوا تصریح کرد که دولت ژاپن در خصوص خروج اتباع خود از ایران، علاوه بر مذاکره با دولت ایالات متحده آمریکا، نیز گفتگوهایی ترتیب داده است. دولتهای آلمان و انگلیس با اصل موضوع موافقت کرده اند اما دولت فرانسه از این عملیات حمایت نکرده است؛ پاریس به توکیو اعلام کرده است که ترجیح می دهد این عملیات در فضایی دوجانبه و بین فرانسه و ژاپن صورت پذیرد تا این که از طریق فرماندهی اروپا و با مشارکت آلمان، انگلیس و آمریکا سازماندهی شود. بنا به گفته کوروکاوا، سفارت [آمریکا] در تهران به سفارت ژاپن توصیه کرده است که تعیین تکلیف نهایی موضوع را به وی و مذاکرات سفارت ژاپن در واشنگتن واگذار نماید. ضمناً از سفارت ژاپن در تهران خواسته شده بود که نظر ELG اشتوتگارت را نیز در این خصوص جویا شوند. من مجدداً اظهارات قبلی خود به کوروکاوا درباره نقش خاص ELG، فرماندهی اروپا و دستورالعمل طراحی شده در هدایت و رهبری عملیات را تکرار کردم؛ که البته نمایندگان فرماندهی اروپا نیز از این مقوله حمایت کردند. تنها نکته ای که می بایست به اشتوتگارت ارجاع داده شود طراحی عملیاتی فرماندهی اروپا به منظور اسکان افراد مازاد یعنی همان اتباع ژاپنی، است. (نماینده فرماندهی اروپا بر این باور بود که هیچ گونه مشکل غیرقابل رفعی وجود ندارد و تنها مشکل فرارو امکانات مناسب حمل و نقل دریایی - کشتی - جهت انتقال افراد از بندر شاهپور خواهد بود.) البته این موضوع منوط به موافقت دولت ایالات متحده آمریکا با خروج اتباع ژاپن و تعهد آن دولت دال بر انجام این عملیات می باشد که پاسخ نهایی آن از واشنگتن خواهد آمد.

۹- هم کوروکاوا و هم نماینده ایالات متحده آمریکا تأکید کردند که این گفتگو مفید فایده بوده است. اهداف اولیه مورد نظر محقق گردید از جمله این که ژاپن در زمینه طراحی عملیات مستقیماً با فرماندهی اروپا ارتباط برقرار کرد. ضمناً از کوروکاوا دعوت به عمل آمد که به عنوان نماینده ژاپن، در نشستی با حضور نمایندگان انگلیس، آلمان، فرانسه و فرماندهی اروپا شرکت نماید. این جلسه در تاریخ ۸ فوریه در مقر مرکزی فرماندهی اروپا برگزار خواهد شد و من نیز در آن شرکت خواهم نمود.

۱۰- با عنایت به مطالب یاد شده، نکات ذیل نیازمند تمرکز و تصمیم گیری آنی است:

الف) مشارکت ژاپن در عملیاتی که ما آن را «گروه اشتوتگارت» نامیده ایم، صرفاً زمانی منطقی و قابل توجیه خواهد بود که مسئولیت خروج اتباع ژاپن را نیز برعهده گیریم. دولت ژاپن در این خصوص با وزارت [وزارت امور خارجه ایالات متحده آمریکا] مذاکره کرده اند اما ادعا می کنند که هنوز به آنها پاسخ قاطعی داده نشده است. (در صورتی که دستور وزارت خارجه به سفارت آمریکا در تهران به نحوی است که به صورت تلویحی، اتباع ژاپنی را نیز

مشمول این عملیات کرده، باید مراتب صراحتاً مشخص گردد.) بنابراین، توصیه می شود که وزارت امور خارجه با سفارت ژاپن در واشنگتن تماس برقرار کرده و پاسخ نهایی و شرایط لازم برای خروج اتباع ژاپن، البته در صورت مثبت بودن پاسخ، را اعلام نماید.

ب) چنانچه ما مسئولیت خروج اتباع ژاپنی از ایران را از طریق یک عملیات مشترک با دولتهای انگلیس، آلمان و احتمالاً فرانسه برعهده بگیریم، مشخص نیست که چگونه می توانیم موافقت دولتهای انگلیس، آلمان و فرانسه با خروج اتباع ژاپن به همراه اتباع انگلیس، آلمان، فرانسه و آمریکا را تضمین نماییم در حالی که نیروهای نظامی این کشورها در منطقه حضور داشته و مسئولیت اولیه تخلیه اتباع را برعهده دارند اما نیروهای نظامی ژاپن در منطقه حضور ندارند.

ج) این در حالی است که نمی توانیم قبل از این که، حداقل از بعد سیاسی، به طور قطع به یقین خروج اتباع انگلیسی، آلمانی و فرانسوی به همراه اتباع آمریکایی را تضمین نماییم، بحث خروج اتباع ژاپنی را مطرح کنیم. بنابراین، در چه شرایطی بایست موضوع را مطرح کنیم؟ [د] با توجه به مباحث صورت گرفته بین سفارتخانه های کشورهای فوق در تهران و مذاکرات افسران رابط انگلیس، آلمان و فرانسه با مقرر مرکزی فرماندهی اروپا می توان خاطر نشان کرد که مباحث تاکنون جنبه غیر رسمی داشته و هنوز دولتها هیچ گونه تعهد رسمی اعلام نکرده اند.

۱۱- البته ممکن است ملاحظاتی وجود داشته باشد که ما در اشتوتگارت از آن بی اطلاع هستیم. لیکن با عنایت به بندهای ب و ج فوق الذکر پیشنهاد می شود که وزارت امور خارجه به سفارتهای آمریکا در بن، لندن و پاریس دستور دهد که در سطحی مناسب با دولتهای میزبان وارد مذاکره شده و تعهدات اجرایی لازم را دریافت نمایند تا از این رهگذر طرح اشتوتگارت ابعاد عملیاتی کاملتری به خود گیرد. میلر

نظرات خمینی در مورد آینده آپک

سند شماره ۴۳ استفاده اداری محدود ۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۷ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، کویته: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی. - ۰۶۳۷ موضوع: نظرات خمینی در مورد آینده آپک ۱- روزنامه های عربی زبان «السیاسه» و انگلیسی زبان «عرب تایم» مقاله ای تحلیلی بر اساس گفتگو با افرادی به چاپ رسانده اند که مدعی اند با نظرات اقتصادی آیت الله خمینی کاملاً آشنا هستند. بر اساس این مقاله، که خمینی را رهبر آینده ایران فرض کرده است، در اواخر سال جاری ایران اعضای آپک را به جلسه ای فوق العاده دعوت می کند تا برنامه هایش را به منظور «رهایی بخشیدن آپک از سلطه ی آمریکا» به آنها آشکار نماید. ابعاد این برنامه شامل بازنگری در اولویت های آپک با توجه به قوانین اقتصادی اسلام، تلاش برای برآوردن نیازهای جهان

اسلام و تأمین منافع تولید کنندگان نفت خواهد بود. قیمت نفت و سایر ترتیبات برای هر کشور متفاوت خواهد بود و احتمالاً کشورهای اسلامی نسبت به دیگران ارجحیت خواهند داشت. نهایتاً اینکه روابط تولید کنندگان نفت با شرکت های نفتی بین المللی قطع خواهد شد. قوانین و مقررات آپک به نحوی اصلاح خواهد شد که قابلیت انعطاف بیشتری در معاملات، قیمت گذاری و تولید به اعضا ببخشد و اصل اتفاق نظر را که عالی ترین اصل در تصمیم گیری های آپک محسوب می شود، کنار بزند. اگر اعضای آپک این پیشنهادها را نپذیرند، ایران دست به دامان اعضای مسلمان آپک خواهد شد و تلاش خواهد کرد تا یک سازمان نفتی اسلامی به وجود آورد.

۲- بر اساس سیاست جدید ایران، همه توافق های گذشته با شرکت های نفتی آمریکایی و اروپایی و سایر دولت ها از جمله اتحاد شوروی باطل تلقی شده و در پرتوی «ملاحظات جدید» بازنگری خواهد شد. سطح تولید نفت بسیار پایین تر از سطح کنونی آن خواهد بود و از حربه نفت به منظور تغییر ساختار اقتصاد بین المللی استفاده خواهد شد.

۳- نظریات: بسیار بعید است که حتی کشورهای مسلمان عضو آپک نیز تمایلی به حمایت از چنین طرحی از خود نشان بدهند. اگر خمینی واقعاً چنین نظراتی داشته باشد، مسلماً در آپک منزوی خواهد شد. در کویت، مقامات دولت تأکید دارند که سازمان آپک یک سازمان عربی نیست، تکرار می کنیم، یک سازمان عربی نیست چه رسد به اینکه یک سازمان اسلامی باشد. میسترون

توقف کار در بندر و گمرکات و اثرات اقتصادی آنها

سند شماره ۴۴ محرمانه ۷ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۸ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۹۱۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

مرجع: الف - تهران ۱۶۹۰، ب - وزارت امور خارجه ۲۷۴۱۵ موضوع: توقف کار در بندر و گمرکات و اثرات اقتصادی آنها
۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: ما به اطلاعاتی درباره مالکین و آژانس های ترانس - کلمبیا نیاز داریم تا درباره تلگرام مرجع ب گزارش دهند. وضعیت بنادر ایران به سمت فلج شدن کارها پیش می رود. مواد غذایی فاسد شدنی، گندم و مواد دارویی تفکیک و معمولاً پس از تأخیر طولانی ترخیص می شوند. برخی محصولات کشاورزی صادر شده اند. اعتصاب در گمرک، به علاوه باعث بروز مشکلات بزرگ اقتصادی عموماً برای ایران خصوصاً برای هزاران تاجر شده است. حتی به دنبال ازسرگیری کار، مدت زمان طولانی لازم خواهد بود تا انبوه کالاها در انبار گمرکات ترخیص شوند. کشتی های با پرچم آمریکا مورد تبعیض قرار نگرفته اند (یک کشتی در حال تخلیه محموله مواد غذایی است و پس از آن محصولات کشاورزی ایران را بارگیری خواهد

کرد). بنابراین ما تصور نمی‌کنیم که این امر لزوماً هشدار به دریانوردان باشد (تلگرام مرجع ب)، بویژه آنکه چنین هشدار در شرایط حساس سیاسی کنونی می‌تواند منجر به سوءتعبیرهایی شود. پایان خلاصه.

۳- ما با بسیاری از شرکتهای کشتیرانی آمریکایی و غیر آن تماس گرفته ایم و هیچیک از آنها قادر به شناسایی مالکین یا آژانس های کشتی های ترانس و کلمبیا، تحت پرچم آمریکا، نبودند (تلگرام مرجع ب). در صورت تهیه اطلاعات بیشتر از سوی وزارت متبوع، ما دست به تحقیقات بیشتری خواهیم زد.

۴- مقامات بندر دیگر فهرست کشتی های ورودی و خروجی را منتشر نمی‌کنند. در حالیکه جزئیات موثقی در دست نیست، ما معتقدیم تعداد کمی از کشتی های تحت پرچم آمریکا فعلاً در بنادر ایران حضور دارند. تخمین زده می‌شود ۲۰ کشتی در بندر شاپور، ۱۰ تا ۱۵ کشتی در بندرعباس و حداقل ۱۰۰ کشتی در خرمشهر هستند.

۵- برخلاف اعلامیه های مندرج در روزنامه ها هیچ حرکتی برای کاهش اعتصاب در گمرکات صورت نگرفته است. مواد غذایی و دارویی و دیگر ملزومات ضروری ترخیص می‌شوند اما حتی این کارها به صورت پراکنده و با تأخیر زیادتر از حد معمول انجام می‌گیرند. به علاوه گمرک، عملیات بندری به واسطه اعتصاب کارگران بندر و «اقدامات تند چپگراها» به شدت مختل شده است. این مطلب را یک منبع قابل اطمینان می‌گوید که معمولاً مانع بارگیری یا تخلیه بار کشتی ها حتی در صورت دریافت مجوز گمرکی برای بارها، می‌شود. گزارش می‌شود گروههای صادر کننده کالاها در تاریخ ۲ و ۵ فوریه از خمینی درخواست کرده اند تا با دخالت خود اجازه صادرات محصولات کشاورزی ایران مثل پسته، خشکبار و پوست را صادر نماید. نتیجه این مسئله هنوز روشن نگشته است. با این وجود برخی صادرات انجام گردید و در حال حاضر اسکله های زمینی در حال تخلیه بار در بندرعباس بوده و قرار است محصولات کشاورزی ایران را بارگیری نمایند.

۶- کشتی حامل کانتینر حدود ۱۲۰۰ کانتینر در ایران دارد که ۲۰۰ عدد آنها در منطقه انبار گمرک در حوالی تهران بوده و در انتظار ترخیص به سر می‌برند. موازنه در بنادر جنوب وجود دارد. ۴۰۰ کانتینر در شارجه واقع در امارات متحده عربی تخلیه شده است. حدود ۳۵ تا ۴۰ درصد کالاها، اقلام مصرفی، کالاهای صنعتی و مواد شیمیایی صنعتی هستند.

۷- شرکت سی لند، ۵۰۰ کانتینر در کشور دارد. دیگران در شرکت پایپ لاین رقم کلی ۱۰۰۰ عدد را آورده اند. در حالیکه شرکت سی لند هیچ تخلیه باری در خارج ایران نداشته اما در نظر دارد در آینده نزدیک این کار را انجام بدهد.

۸- شرکت واترمن ۹ دویّه پر از بار در بندر شاهپور دارد. آنها شناور بوده و به هزینه شرکت واترمن نگهبانان محافظت از آن را انجام می‌دهند. هیچ مورد دزدی گزارش نشده است.

۹- تخمین زده می‌شود اکنون ۱۲۰۰۰ کانتینر در بندر شاپور وجود داشته باشد، در

بندرعباس تعداد آنها نامعلوم و در خرمشهر حدود ۷۰۰/۰۰۰ تن بار بر روی زمین مانده است.

۱۰- گزارشات روزنامه ها حاکی است حدود ۱۰۰۰ کامیون در مرز بازرگان در بخش ترکیه در حالت انتظار بسر می برند. بیشتر حمل و نقل زمینی بار از مدتی قبل متوقف شده و در مراحل اولیه اعتصاب، بارها و بنادر ترکیه متوقف ماندند. ظاهراً کشتی رانان اکنون به اندازه در دسرهایی که در ایران دارند نگران مشکلات در ترکیه هستند. حداقل بخشی از کالاهای نگهداری شده در ترکیه جابجا شده و به اروپا بازپس فرستاده شده اند. برخی تحرکات در مرز شوروی با ایران در جلفا وجود دارد، اما به دلیل تعداد زیاد کانتینرهای از دست رفته این انتخاب خوبی نیست. ظاهراً به واسطه تخصیص شورویها.

۱۱- به نظر نمی رسد برای شرکت های کانتینر مسئله دزدی مشکلی ایجاد کند. اکثر آنها برای خودشان ترمینالهایی دارند. و به علاوه نیروهای حفاظتی اضطراری خویش را افزایش داده اند. در عین حال بارهای عمومی به نحو قابل توجهی آسیب پذیرند و گزارش می شود در خرمشهر دله دزدی زیاد است. همچنین گزارشاتی مبنی بر توقف کامیونها در مسیر خلیج فارس و تهران و خالی کردن بارهای آنها توسط راهزنان دریافت شده است.

۱۲- صادرات کمی از سوی اداره گمرک صورت گرفته است. دارندگان کشتی موفقیت هایی در زمینه اخذ مجوز ترخیص کالا- به جهت نفوذ شخصی شان به دست آورده اند اما همین امر نیز به دلیل اعتصاب باراندازان و نبود کشتی آماده برای بارگیری عملی نشده است. تقاضا برای کانتینرها زیاد است، بویژه از سوی گاراژداران اموال خصوصی به تقاضاها نمی توان پاسخ داد زیرا کانتینرها هنوز پر از بارهای ترخیص نشده ای است که در حال آمدن است.

۱۳- نیمه دوم سال محصولی به دلیل اعتصاب متوقف مانده است. در سال دو فصل محصول وجود دارد. محصول فصل اول در اکتبر به مقصد ایالات متحده بارگیری و ارسال شد و دومی که بسته بندی و در انبار است قرار است به مقصد اروپا صادر شود. از آنجا که محصول خرما به شدت فاسدشدنی است خطر آن وجود دارد که تمامی محصول از بین برود. ارزش خرده فروشی محصول بین ۱ تا ۲۵/۱ میلیون دلار است. اگرچه ارزش این محصول چندان زیاد نیست اما اثرات محلی بر روستاها در خوزستان که به تولید خرما مشغولند بدون تردید شدید خواهد بود.

۱۴- به مرور زمان اثرات کلی اعتصاب در گمرکات فقط می تواند بدتر شود. درخواستهای برخی رهبران مذهبی و سندیکای کشتی رانان مؤثر واقع نشده است. اداره گمرک قطع نظر از میزان کارآیی آن با مشکلات بزرگی در ترخیص کالاهای موجود در انبارها مواجه می باشد. گمرک خرمشهر در شرایط عادی هر روز بین ۱۰ تا ۱۲۰۰۰ تن کالا را ترخیص می کند. همانگونه که در بالا اشاره شد در این بندر حدود ۷۰۰/۰۰۰ تن کالا بر روی زمین مانده با حدود ۱۰۰ فروند کشتی که در انتظار تخلیه بار هستند.

۱۵- طبق گزارش، گارازداران به طور آزمایشی در حال آماده شدن برای صادرات، مزایده و فروش کالاها هستند [البته] نه مانند ادعای اعلام شده یک دوره ۹۰ روزه [قبل]. در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس بازار آماده برای بیشتر بارهای کشتی وجود دارد و بدین ترتیب بیشتر هزینه حمل با کشتی که اخیراً توسط ایرانیها پرداخت شده، ممکن است به هدر رود. این امر می تواند باعث افزایش ورشکستگی در میان واردکنندگان ایرانی شده و روند بهبود اقتصادی را بیش از پیش به تأخیر اندازد. طرح تقاضاهای قانونی به عنوان پی آمدهای اعتصاب، مورد انتظار می باشد.

۱۶- به نظر نمی رسد تعداد زیادی از واردکنندگان به دلایل متنوعی نگران ترخیص کالاها باشند. (در پاسخ به آگهی های روزنامه مبنی بر تقاضا از مردم برای کمک به ترخیص بارهای کشتی ها، تنها ۶ کانتینر ترخیص شدند). برخی از آنها حتی در ایران نیستند و نمی توانند توسط گارازداران بار کشتی ها، تعیین محل شوند. دیگران متوجه شده اند که هزینه تأخیر کمتر از هزینه های انبارداری است و لذا ترجیح می دهند کالاها را به شناورهای روی آب منتقل سازند. بیشتر اشخاص قادر به تأمین هزینه های کشتیرانی، انبارداری و گمرکات نیستند. برخی مایل به تلاش جهت ترخیص کالاهایشان نیستند اگرچه پول این کار را دارند، زیرا مشتریان آنها در وضعیت مالی سختی به سر می برند و یا با تقاضای بسیار کمی مواجه هستند. بیشترشان بیش از حد دست خالی بوده و دچار عوارض کلی ناشی از کاهش قیمت ها در اقتصاد کشور شده اند. به خاطر وجود مشکلات در بخش بانکداری آنها قادر به کسب اعتبار یا جابجا کردن پولها نیستند. مورد مربوط به یک وارد کننده به عنوان نمونه مطرح شده است. او در بندر محموله ای از ژنراتور دارد که سفارش آن متعلق به دولت ایران است. او قادر به دریافت اعتباری که با آن بتواند هزینه های ترخیص کالا را پرداخت کند نیست. همچنین نمی تواند دستمزد خویش را از دولت بگیرد مگر آنکه ژنراتورها را ترخیص کرده و تحویل دولت نماید.

۱۷- تا آنجا که ما می دانیم اعتصاب به همه کشتی داران و کیفیت کشتی رانی لطمه زده است. هیچ یک از شرکت های سی ترین و سی لند گزارشی در مورد اقدام علیه کشتی های آمریکایی یا شرکت های کشتیرانی نداده اند. از آنجا که هیچ کالایی غیر از مواد غذایی و سایر اقلام حیاتی ترخیص نشده اند، تعیین این مطلب که با کشتی های آمریکایی تبعیض آمیز برخورد خواهد شد یا نه، میسر نیست. مقامات گمرک اعلام کردند که تنها اموال شخصی وارده متعلق به شهروندان ایرانی و فرانسوی ترخیص خواهند شد. کشتی های آمریکایی که در حال حمل کالاهای ضروری هستند بدون آنکه به مشکلات عادی چیزی اضافه شده باشد، ترخیص شده اند.

۱۸- شرکت سی ترین با شرکت زیم لاینز در اسکله ای در بندر شاهپور شریک می باشد. شرکت زیم در اواخر دسامبر هنگامی که بندر به مدت ۵ روز باز شد، یک کشتی را ترخیص کرد. اما در حال حاضر کلیه پرسنل آن خارج از ایران هستند و در صورت از سرگیری کارها

انتظار بروز مشکلاتی می رود. زیم حدود ۱۰۰۰ کانتینر در ایران دارد که تصور می رود ۲۵ درصد آنها حامل کالاهای نظامی باشند.

۱۹- ما معتقدیم که کلیه شرکتهای کشتیرانی که سرگرم کار با ایران هستند از وضعیت بد در بنادر آگاهی دارند. بنابراین فکر نمی کنیم اعلام هشدار به دریانوردان که به عنوان یک احتمال در تلگرام مرجع ب مورد اشاره قرار گرفته، ضرورتی داشته باشد. در شرایط حساس سیاسی کنونی و شرایط اجتماعی در ایران چنین هشدار با سوءتعبیر مواجه خواهد شد و بدان معنا و مفهومی گسترده از آنچه که هست داده خواهد شد.

سولیوان

ملاقات اطاق بازرگانی ایران با خمینی

سند شماره ۴۵ محرمانه ۷ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۸ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۹۱۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: ملاقات اطاق بازرگانی ایران با خمینی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- الف - م. بنکدارپور دبیرکل اطاق بازرگانی صنایع و معادن روز ۷ فوریه به رایزن اقتصادی و بازرگانی سفارت گفت که قرار است روز ۸ فوریه یک هیأت ۱۲ نفره از اعضای اطاق بازرگانی به ملاقات خمینی بروند تا در مورد مشکلات تجار بخش خصوصی و تأثیر مخرب این مشکلات بر اقتصاد ایران با وی گفتگو کنند. این هیأت شامل صنعتکاران، بانکداران و بازرگانان خواهند بود و تلاش می کنند آیت الله را در مورد شدت وخامت اوضاع تحت تأثیر قرار داده و توصیه نمایند که تأمین منافع کشور به عنوان یک ضرورت کلی راه حلی فوری می طلبد.

۳- بنکدارپور گفت ناخوشایندترین وضعیت تاخت و تازی است که توسط صحنه گردانهای کمونیست در بخش نیروی کارگری صورت می گیرد. وی گفت کمونیستهایی که این کارها را سازماندهی می کنند از دانشگاهها اعزام شده اند. بسیاری از کارگران صنعتی بی کار هستند و حقوق بسیاری از آنها پرداخت نشده است. حتی صنایعی که هم اکنون به کارگران بی کار خود حقوق می پردازند پس از چند هفته ناچار به تعطیل خواهند شد. اطاق بازرگانی از این بیم دارد که اوضاع ناامیدکننده کارگران سبب شود آنها به صورت دستجات بزرگ به رهبری کمونیستها گرایش پیدا کنند.

۴- بنکدارپور گفت معتقد است که خمینی پس از گذشت دو یا سه هفته، دیگر قادر نخواهد بود بر کارگران نفوذ نماید. وی معتقد است در واقع نفوذ خمینی ممکن است قبلاً از نقطه اوج خود افول کرده باشد. بنکدارپور گفت هدف اصلی هیأت اطاق بازرگانی بیشتر تشریح اوضاع می باشد تا اینکه بخواهد راه حل خاصی را توصیه نماید. با این حال مشخص

ص: ۶۹

است که هر روشی جهت کاهش بحران مستلزم ایجاد تسهیلات در ترخیص حدود ۱۰ میلیارد دلار از داراییهای تجاری می باشد که هم اکنون در گمرکات قرار داشته و یا در حال انتقال به ایران است. همچنین ضرورت دارد که نظام بانکی مجدداً کار خود را شروع کند. بنکدارپور گفت وضعیت بدهی های بازرگانان که تعداد آنها فقط در تهران بالغ بر ۲۰۰۰۰۰ صاحب مغازه می باشد ناامیدکننده تر می شود.

۵- پرسیده شد که مشاوران اصلی خمینی در زمینه های اقتصادی چه کسانی هستند. بنکدارپور گفت ابراهیم یزدی، ابوالحسن بنی صدر و صادق قطب زاده که اسامی آنها به طور کلی در مطبوعات ذکر شده است. بنکدارپور حدس می زند که یدالله سبحانی هماهنگ کننده اعتصابات خمینی نیز فرد بانفوذی باشد.

۶- نظریه: تلاشهای اطاق بازرگانی برای نفوذ بر خمینی در پاریس (تلگرام عطف) هیچ موفقیتی دربر نداشت. نمایندگان اطاق بازرگانی معتقدند که خمینی تقریباً به هیچ وجه اعتنایی به مسایل اقتصادی ندارد و در مورد اینکه اوضاع اقتصادی ایران در حال حاضر تا چه حد وخیم شده هیچ اطلاعاتی ندارد. آنها مشخصاً می خواهند تأکید نمایند که بهبود وضع نه فقط برای منافع بازرگانان بخش خصوصی بلکه به عنوان یک راه حل مشکلات برای کشور ضرورت دارد.

۷- گرایشات آیت الله خمینی و مشاوران اصلی وی در مورد تجارت بخش خصوصی هنوز مشخص نشده است. انتقادات قابل توجهی از رهبران تجار به دلیل همکاری با شاه و به وجود آوردن یک ساختار تجاری مصنوعی کاملاً وابسته به حفاظت و ورود مواد خام و کالاهای واسطه به عمل می آید.

۸- یکی از مشکلات دردسز آفرین اطاق بازرگانی غیبت رئیس آن یعنی سناتور طاهر ضیایی است. ضیایی که قائم مقام مدیر بنیاد پهلوی می باشد به شدت در معاملات بازرگانی خاندان سلطنتی درگیر بوده است. ضیایی دیگر در امور مربوط به اطاق بازرگانی فعالیت ندارد و شایع شده که کشور را ترک نموده است. سولیوان

متوقف شدن کار در بنادر و گمرکات و اثرات اقتصادی ناشی از آن

سند شماره ۴۶ محرمانه ۸ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۹ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۶۷۱ به: سفارت آمریکا، تهران موضوع: متوقف شدن کار در بنادر و گمرکات و اثرات اقتصادی ناشی از آن ۱- کشتی ترانس - کلمبیا متعلق به شرکت کشتیرانی هودسن. شهر نیوجرسی (آقای کرگان، تلفن ۳۴۰۰-۶۹۴-۲۱۲). آدرس نماینده آنها در ایران، آژانس نفتکش آمستر، ساختمان جاده ساحلی آبادان، صندوق پستی ۹۵ است. این آژانس همچنین دفتری در بندر شاهپور دارد (تلفن ۲۹۲-۵۵۸؛ تلکس ۶۵۴۰۲۶).

۲- ترانس- کلمبیا، در چارتر (اجاره کامل) فرماندهی ترابری دریایی (هم طراز فرماندهی هوابرد نظامی، تحت امر فرماندهی نیروی دریایی) است. ریاست مستشاری کمک های نظامی با ستاد مشترک و MSC تماس حاصل نموده تا هماهنگی های لازم به منظور صدور دستورات لازم به کشتی مزبور انجام شود.

۳- خواهشمند است مطمئن شوید در کلیه موارد ارتباطات و مخابرات، مربوط به تحریک ترانس- کلمبیا، وزارت امور خارجه در جریان امر قرار گیرد. ونس

تفسیری بر بیانیه خمینی

سند شماره ۴۷ محرمانه ۸ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۹ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۹۳۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: تفسیری بر بیانیه خمینی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- یکی از روشنفکران برجسته مذهبی که کارمند سفارت در ۶ فوریه نظرش را پرسید چنین اظهار نظر کرد که بیانیه خمینی مبنی بر اینکه «دولت بازرگان» شرعی است و مخالفت با آن معصیت می باشد عمده‌تاً یک تاکتیک سیاسی- روانشناسی می باشد. این بیانیه برای اینکه به شدت سربازان منفرد، غیرفرماندهان و حتی افسران را تحریک نماید به خوبی محاسبه شده بود. منبع مؤکداً [این موضوع را] تکذیب می کند که خمینی با داشتن اختیار «تنفیذ حکم خدا» برای برقراری یک حکومت خدایی، ادعای جانشینی امام علی را کرده است (که این یک بدعت خواهد بود). منبع اظهار داشت معنی آنچه که خمینی گفت این است که «با تأییدات خداوند افراد معتقد به او، اراده خود را در تبعیت از من نشان داده اند: بنابراین من مسئولیت بزرگی به عهده دارم، هم نسبت به آنها و هم نسبت به خدا، که یک دولت خوب برای آنها انتخاب کنم. لذا من و چنین حکومتی از یک اعتماد و ایمان مقدس برخوردار هستیم و از آن طریق این مسئولیت عظیم را داریم که علیه این اعتماد و ایمان اقدامی انجام ندهیم.» ۳- یک رابطه خوب اما مستحکم بین این تأکید در مورد مسئولیت دوگانه و ادعای اینکه باید بدون چون و چرا از دولت تبعیت کرد وجود دارد. اطاعت مطلق از دولت در تناقض صریح با ایدئولوژی تشیع علوی می باشد زیرا حکومت فقط به متقی ترین و پرهیزگارترین فرد تعلق دارد. منبع همچنین تکذیب کرد که چنین حکومتی را بتوان به هر نحوی تهدیدی مبنی بر تکفیر (ایده ای که به تشیع مربوط می شود) دانست و این مطلب را نیز تکذیب نمود که «مجازات اهانت به مقدسات» که به آن اشاره شده «مربوط به این دنیا نبوده بلکه در جهان بعد اجرا خواهد شد.» منبع گفت اعلامیه خمینی در نهایت مربوط به این دولت می شود نه دولتهای بعدی که در واقع از جانب آیت الله شریعتمداری روی کار خواهند آمد و توسط افراد معمولی برگزیده خواهند شد.»

۴- نظریه: به نظر ما این مطالب به این معنی نیست که حکومت اسلامی جدید در این جهان از تعقیب و تنبیه فرماندهان نظامی و مسئولین غیرنظامی که با آنها مخالفت کرده اند خودداری خواهد کرد. ما تصور می کنیم این کار یکی از مقاصد آنها بوده و همچنان خواهد بود. سولیوان

اعتراض خلبانان به وضعیت ایمنی هوایی در ایران

سند شماره ۴۸ استفاده محدود اداری ۸ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۹ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۹۸۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: اعتراض خلبانان به وضعیت ایمنی هوایی در ایران ۱- (استفاده محدود اداری - تمام متن) ۲- ما معتقدیم که درگیر شدن با مدیر آلپا (ALPA) در مسایل تکنیکی در یک جنجال عمومی، که برداشت های مختلفی از آن خواهد شد، موردی ندارد. خطوط اصلی مذکور در نامه (وزارت خارجه- ۰۳۲۷۳۶) جهت ارائه به خبرگزاری ها لحن صحیحی دارد. به هر حال، نامه آقای او دائل دارای مواد غیردقیقی نیست. رادار تبریز کار می کند و عملیات راداری را تا شعاع ۱۰۰ مایلی امکان پذیر می سازد. در شعاع مهرآباد رادار کنترل مثبت وجود ندارد؛ به هر حال، کمک راداری در مرحله تقریب هواپیماها، تأمین شده است. در واقع تماس مخابراتی خوبی با کنترل تقریب وجود دارد که از طریق رادیو تلفنی تفکیک هواپیماها را انجام می دهد. همینطور تماس مخابراتی خوبی با برج برقرار است. مخابرات کنترل زمینی وجود ندارد به استثناء تماس از طریق کانال های جداگانه بین دفاتر خطوط هوایی، ترمینال مستشاری و هواپیماهای مربوطه. در صورت لزوم خودروها یا خودروهای فرماندهی هواپرد نظامی هواپیماها را به منطقه پارکینگ مربوطه هدایت می نمایند.

۳- وابسته دفاعی ما دو بار در مورد روش نزدیک شدن، نشستن و پرواز به طور کامل توضیح داده است و شخصاً در مورد این روش ها با مستشاران کشورهایی که ترابری هوایی زیادی دارند بحث نموده است. این افراد در تمام دنیا قابل دسترسی هستند.

۴- در مورد تعداد «نزدیک به گم شدن ها» (منظور گم شدن هواپیما برای برج مراقبت و کنترل نزدیک کننده هواپیما به فرودگاه- م) سوء تفاهم و مقصداری نیز اغراق وجود دارد. چندین روز قبل «برخوردی» به وجود آمد زیرا هواپیمای ال عال از باند پرواز خروجی خطوط هوایی استفاده نمود. در حالیکه این باند مخصوص پروازهای ورودی بود. نماینده پن ام در اینجا به ما گفته که جنجال «نزدیک به گم شدن ها» خیلی بزرگ نمایی شده است.

۵- در واقع پروازهای نیروی هوایی ایران در هفته های اخیر نسبت به گذشته بسیار کم شده است. با در نظر گرفتن اینکه مهرآباد برای یک مدت طولانی توسط هواپیماهای نظامی و غیرنظامی به طور مشترک مورد استفاده قرار می گیرد، هواپیماهای نظامی از رادیوی UHF و

هوایماهای غیرنظامی از VHF استفاده کرده اند، به هر حال هم برج مراقبت و هم کنترل تقرب، دارای UHF و VHF هستند و قادر به کنترل وضعیت هستند. در انتها به نظر می رسد هوایمایی که آقای دانل مطرح نموده یک هوایمای ۷۴۷ بسیار بزرگ بوده است. ما بیش از ۳۰۰۰ نفر خواهیم داشت که انتظار دارند تهران را، برابر برنامه و با زمان بندی مرحله ای، ترک نمایند. همان گونه که می دانید روزانه حدود ۴۰۰ نفر با هوایمای مستشاری مهرآباد را ترک می نمایند و ما انتظار خواهیم داشت که این روند در چندین روز آینده حفظ گردد.

سولیوان

گفتگو در مورد مسایل اسلامی با آمریکاییهایی که مدت مدیدی در...

سند شماره ۴۹ محرمانه ۸ فوریه ۱۹۷۹ - ۱۹ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۹۹۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - با الویت موضوع: گفتگو در مورد مسایل اسلامی با آمریکاییهایی که مدت مدیدی در ایران اقامت داشته اند ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: اظهارات کشیش عضو کلیسای جامعه (پروتستانها - م) در مورد آیت الله طالقانی، ایده شهادت از دیدگاه تشیع، مسایل اعتقادی و عملی تشیع در رابطه با رهبری مذهبی، و تئوری های «توطئه فراماسونها» که فعلاً در بعضی محافل رواج دارد. پایان خلاصه.

۳- رابرت پرایور کشیش عضو کلیسای کامیونیتی که به مدت ۲۰ سال در ایران اقامت داشته به عنوان یکی از چند مترجم در دیدار ۲۲ ژانویه مخبرین خارجی با آیت الله طالقانی حضور داشت. پرایور، طالقانی را به عنوان فردی هوشمند و زیرک توصیف نمود اما گفت «از سوال توهین آمیز و خصمانه» جانانان راندل نماینده واشنگتن پست خشمگین شده بود زیرا وی به مترجم خود دستور داده بود تا پرسد: «ممکن است از آیت الله پرسید که آیا ایشان دیوانه نشده اند؟» طالقانی در جای خود مستقیم نشسته پاسخ داد. «اگر در برابر من بی ادبی به خرج دهد با وی تندی خواهم کرد.» مشکل شما آمریکاییها این است که احمق هستید. شما تشیع در اسلام و روشی که ما مسلمانان ایران رهبران خود را انتخاب می کنیم درک نمی کنید. خمینی ممکن است در این ماه رهبر باشد و در ماه بعد شخص دیگری رهبر شود. کتابهایی که در غرب در مورد اسلام منتشر شده اند غالباً در رابطه با سنی ها بوده و اکثر آنها کفر آمیز است. طالقانی در پاسخ به سئوالی این ادعا را نیز تکرار کرد که نهضت اسلامی سلاح در اختیار دارد و در صورت نیاز توزیع و مورد استفاده قرار خواهد داد.

۴- در طول این کنفرانس مطبوعاتی یک زن ایرانی وارد شده و کنار آیت الله نشست و در ترجمه مطالب کمک نمود. کشیش پرایور پس از کنفرانس مطبوعاتی با آن زن گفتگو نمود. معلوم شد که وی زن جوانی است که دارای مدرک فوق لیسانس ریاضیات از دانشگاه کالیفرنیا

ص: ۷۳

بوده و انگلیس را عالی صحبت می کند. پرایور ترتیبی داد تا وی بتواند با ری ویکرز همسر خبرنگار وال استریت جورنال به طور خصوصی گفتگو نماید. به قرار اطلاع خانم ویکرز در پایان این ملاقات از اینکه این زن تحصیل کرده غرب خود را وقف نهضت اسلامی کرده و مشتاق است تا نقش زن در فرهنگ اسلامی را بپذیرد بسیار شگفت زده شد. (اظهارنظر: لازم به ذکر است که در نهضت اسلامی مشارکت عظیمی هم از لحاظ تعداد و هم از لحاظ اشتیاق به زنان وارد شده است. پایان اظهارنظر.) ۵- پرایور خاطر نشان کرد که آیت الله طالقانی به دلیل اینکه تنها آیت الهی است که به شکنجه ساواک محکوم شده و یک استاد دانشگاه است که توانست فلسفه سیاسی و اجتماعی اسلام را برای بسیاری از دانشجویان از احترام روشنفکرانه ای برخوردار نماید دارای ارزش و اعتبار خاصی می باشد. شکنجه های طالقانی (که ما معتقدیم گزارش شده اند اما بایستی به این نکته نیز توجه داشت که شیوع دائمی چنین اخباری در مورد ایشان و بسیاری از افراد دیگر عمدتاً به این علت است که جو مربوط به آنها همچنان گرم نگهداشته شود) ظاهراً عبارت بودند از: اجبار در مشاهده شکنجه شدن دخترش، ادرار کردن مأموران ساواک بر روی وی در هنگام نماز خواندن (یکی از منابع گفت شخص ثابتی این کار را می کرد)، اجبار به شنیدن ناله های جوانانی که در سلولهای مجاور ایشان شکنجه می شدند. یک منبع دیگر (دکتر صاحب الزمانی) می گوید طالقانی از اوایل سالهای ۱۹۴۰ یعنی قبل از سایر رهبران امروز نهضت اسلامی از جمله خمینی با کمونیستها در حال مبارزه بوده است.

۶- پرایور در مورد تفاوت های بین دیدگاه های مسیحیت و اسلام (حداقل تشیع) در مورد شهادت توضیح داد: شهید مسیحی بدون هیچ مقاومتی به دست دشمنان عقیدتی خود و به دلیل عقیده اش کشته می شود. مسلمان می تواند به دست مسلمان دیگری هم شهید شود مشروط بر اینکه تقریباً هر دلیلی که برای جنگیدن دارد توسط رهبر مذهبی خود به عنوان دفاع از عقیده پذیرفته شود و اعتقادات اسلامی به عنوان یک روش کامل (اخلاقی - اجتماعی، سیاسی) برای نوعی از زندگی پذیرفته شده است. (نظریه: ما در مورد اینکه این نظریه ممکن است تا اندازه ای برداشت معامله گرانه تشیع از شهادت در اسلام باشد تردید داریم) پرایور برای نشان دادن انعطاف پذیری در این نوع طرز تفکر، قضیه مربوط به دکتر نجات الهی را بازگو نمود. وی یک استاد دانشگاه بود که چند ماه قبل هنگامی که از بالکن وزارت علوم و آموزش عالی بیرون آمده بود مورد هدف قرار گرفته و کشته شد. آنچه که برای بسیاری از افرادی که به وی احترام می گذارند نمی دانند این است که او یک یهودی بوده است. اولیای این استاد پس از غلبه بر ترس خود سراغ آیت الله طالقانی رفته و توضیح دادند که این استاد یک یهودی بوده و درخواست نمودند که در صورت امکان جسد وی را تحویل گیرند. طالقانی بلادرنگ موافقت کرده و گماشتگان خود را برای یافتن محلی که جسد نگهداری می شود اعزام کرد و سپس نماینده ای نزد خاخام اعظم فرستاد تا مقدمات بازگرداندن جنازه را فراهم کنند. خاخام پاسخ

داده بود که «نه شما آن را بگیرید. وی هدیه ما به اهداف (انقلاب-م) می باشد.» طالقانی موضوع را به خمینی اطلاع می دهد و وی عمیقاً تحت تأثیر قرار گرفته و «دسته گل بزرگی» برای خانواده نجات الهی ارسال نمودند. بدین ترتیب نجات الهی یک شهید ماند و نهضت در نظر دارد پس از کسب پیروزی دانشگاه فنی آریامهر را به نام ایشان کند. (ما تاکنون تأیید این خبر را از طریق منابع خود در نهضت مذهبی ایران به دست آورده ایم). پرایور افزود که حداقل دو ارمنی «[به قول مسلمانان] شهید» نیز می شناسد و خاطرنشان نمود که نشریات روزانه ای که توسط روزنامه های اصلی منتشر می شود با چاپ دهها آگهی پرشور و حرارت تسلیت نیز به حفظ پویایی روحیه نهضت اسلامی کمک می کنند. در بسیاری از قسمتهای شهر دیوارها با پوسترهایی به عنوان احترام به شهدای مختلف پر شده است.

۷- پرایور دریافته است که کیفیتهای لازم برای یک آیت الله عبارتند از: زهد، تیزهوشی و روحانیت شخصی. اینها خصوصیتی هستند که برای یک رهبر مذهبی احترام می آورند و به مردم نشان می دهد که مشکلاتشان را نزد او ببرند. (تذکر: یک بازاری سرشناس در گفتگوی جداگانه ای به کارمند سفارت گفت هنگامی که یک رهبر مذهبی به داشتن چنین ویژگی هایی مشهور شود تجار بیشتر و بیشتری و همچنین «مردم» وی را به عنوان رهبر خود قبول می کنند و اعانات خود را به او می دهند. رهبر مذهبی این پولها را در راههای خوب و به منظور تأمین طلاب مدارس علمی خود مصرف می کند. هنگامی که درآمدهای وی از راه این اعانات به اندازه ای زیاد شود که وی بتواند تعداد قابل توجهی طلبه را تأمین نماید احتمالاً یک آیت الله خواهد شد. بازاری ها این روش را «تنها شیوه رأی گیری صادقانه در ایران» می دانند. شخص ممکن است در مورد رابطه آزادی و صداقت مسئله دار شود با این حال اخبار متعددی دریافت کرده ایم مبنی بر اینکه «جمع کنندگان» اعانات برای خمینی در طول چند سال گذشته مبالغ فوق العاده زیادی پول از بازارهای مهم گرفته و به خمینی داده اند. آنها به افرادی که پولشان را جمع می کنند رسید می دهند و گفته می شود که این رسیدهها از نظر دارندگان آن بسیار محترم می باشد. آیا چنین کاری می تواند نظام مالیاتی در اسلام را به صورت تقریبی نشان دهد؟) ۸- پرایور متوجه شده که اکثر یا تقریباً تمامی آیت الله ها مصداق بارز چنین خصوصیت هایی بوده اند اما در عین حال ملاهای معمولی چنین خصوصیتی ندارند. بر عکس افکار عمومی به طور کلی این افراد را رفاه طلب، کوتاه فکر و مسلماً مادی گرا می دانند. البته در گذشته درصد عمده ای از کدخداهای روستاها ملا بوده و این کدخداها از لحاظ سنتی اختیار قضاوت در مناقشات معمولی روستائیان را داشته اند. بر اساس دیدگاه پرایور یکی از مهم ترین و محبوب ترین اصلاحات شاهانه ایجاد دادگاههای محلی («خانه عدل») بود تا وظایف ملاها را به عهده بگیرند (ملاها می گویند وظایف را غصب کرده اند). (وکلای مخالف نیز به این اصلاحات حمله می کنند).

۹- تئوریهای توطئه فراماسونها: کارمندان سفارت حجم تعجب آوری از این نوع اخبار را از

رابطینی که در اینجا از ارتباطات نسبتاً قدرتمند برخوردارند و از مسئولین نسبتاً روشنفکر می شنوند. افراطی ترین تئوری در این زمینه به شرح زیر است: فراماسونها عوامل انگلیسی هستند که از زمان خاتمه جنگ جهانی دوم تاکنون دولتهای ایران را به طور کلی اداره می کرده اند. آنها شامل افرادی نظیر هویدا، شریف امامی، علم و اکثر «سیاستمداران» برجسته ایران طی ۲۵ سال اخیر می باشند. بعضی می گویند شاه فراماسون اعظم است و سایرین وی را به طور مؤکد مستثنی می دانند. آنهایی که شاه را از فراماسونها جدا می دانند بحران فعلی را به صورت توطئه فراماسونهای عامل انگلیس و توده ای های عامل شوروی به منظور حذف نفوذ آمریکا در ایران تجسم می کنند. وحی منزل این فیلسوفهای سیاسی سه جلد کتاب چاپ شده برادر پرویز راین در آسوشیتدپرس تحت عنوان فراماسونها در ایران، می باشد. کارمند سفارت در مقابل سخنان پرایور و سایر رابطین با اظهار تعجب گفت ممکن است چنین ایده هایی جدی تلقی شوند. پرایور خاطرنشان نمود در حالی که این تئوری های توطئه گرانه ممکن است نامعقول باشد ولی مبانی آنها این است که نهضت ماسیونهای قابل توجهی وجود دارد که بسیاری از افراد سرشناس را به عنوان عضو در خود پذیرفته اند. یک ماسیونر آمریکایی نقش مهمی در احیای فراماسیون در طی سالهای ۱۹۳۰ داشته است اما پس از جنگ جهانی دوم انگلیسی های مقیم ایران در برپایی مجدد آن نقش داشته اند. وی گفت یک دیدگاه مشترک این است که شاه و انورسادات رئیس جمهور مصر هر دو فراماسیون هستند و مبنای دوستی گرم و نامقدس آنها همین موضوع است. منابع ایرانی نزدیک به شریف امامی تأیید می کنند که شریف امامی در واقع رهبر فراموسیون در ایران بوده و هفت لژ فراماسیونی بزرگ در تهران وجود که بسیاری از افراد سرشناس در آن عضو هستند. وی گفت کتاب راین بسیاری را از قلم انداخته و نام افراد بسیاری را نیز اشتباهاً به عنوان فراماسیون ذکر کرده است. منع گفت ایده ای که در بین فراماسیونها رواج دارد این است که بحران فعلی توسط آمریکاییها طراحی شده تا از شر شاه خلاصی یافته و نهضت اسلامی را به عنوان سدی در مقابل کمونیسم جایگزین آن نماید. این یادداشت پایانی در مورد فراماسونها به این دلیل گزارش گردید که رابطه افکار بعضی از مخالفین را با ایده مداخله خارجی از طریق گروههای مذهبی یا نیمه مذهبی (که ممکن است فراماسونها باشند) نشان می دهد. سولیوان

نامه کنسول ایالات متحده در تبریز به سفارت

سند شماره ۵۰ محرمانه ۱۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ تبریز - ایران موضوع: نامه کنسول ایالات متحده در تبریز به سفارت مسیر امور در این جا به سمتی می روند که دیگر تبریزی وجود نخواهد داشت که من در آنجا کنسول باشم. زد و خورد در این جا از عصر دیروز به طور مداوم در جریان بوده و این

بدان معنی است که همه آن چیزی که کسی می تواند از خارج بشنود تیراندازی و فریادهای گاه و بیگاه و صدای دویدن مردم است. تانکها به آنچه که صداهای عادی به شمار می روند گاهگاهی قطع و وصل موقتی می دهند، ولی علیرغم انطباق سمعی با جنگی که در شهر جریان دارد ۲۴ ساعت جنگ بدون وقفه حتی برای من نیز کافی است. شهر بار دیگر در آتش می سوزد که شاید تا اندازه ای شکفت آور باشد زیرا در واقع به نظر می رسد که پس از آتش سوزی بار قبل چیزی برای سوختن باقی نمانده باشد. آیا آن آتش سوزی، چند روز قبل بود یا چند هفته قبل؟ دیگر نمی توانم چیزی را به خاطر بیاورم.

هنگامی که من حدود نیم ساعت قبل از داخل ساختمان به باغ پشت ساختمان آمدم، شش فقره آتش سوزی را شمردم. از جایی که من الآن نشسته ام و به طرف جلوی کنسولگری نگاه می کنم هاله ای از دود همه جا را فرا گرفته است. لازم به گفتن نیست که مردم در اینجا وضعیت روحی خوبی ندارند. آخرین نفری که تلفنی صحبت کرد (حدود نیم ساعت قبل) بغض گلویش را گرفت و گویی تلفن را زمین گذاشت. من در حال حاضر سالم خوب است، زیرا سی سرباز در اطراف ساختمان هستند، ولی هنوز روشن نیست که اینها چه مدت در اینجا خواهند ماند.

در تهران ارتش به سمت نیروی هوایی روی آورده است و آنها سرگرم کشتن یکدیگر هستند. اکنون وقت مناسبی نیست که هر کس هر یونیفورمی که می خواهد بپوشد و من کاملاً درک میکنم اگر همه آنها یونیفورم خود را به یک سو پرتاب کنند و به جستجوی خانواده هایشان بروند. وقتی که آن حادثه قابل پیش بینی رخ دهد، شما باور خواهید کرد من آن کسی نیستم که بخواهم نامم به عنوان فردی با افکار بزرگ، با مرمر در سرسرای وزارت امور خارجه ثبت شود.

روز گذشته فرمانده محل به دیدن من در خانه آمد و هنگام صرف فنجان چای (او به علت زخم معده مشروب نمی نوشد) به من گفت که رولور را به کمرم ببندم، زیرا او نمی تواند همه چیز را تضمین کند. دانش من درباره سلاحها به طور اعم و رولورم به طور اخص، از دانستن طرز به کار بردن آنها و یا آن فراتر نمی رود، بنابراین یک نوع حالت مکث و درنگی به من دست داد. یکی از این روزها تصور می کنم ناگزیر خواهم بود با این رولور تیراندازی کنم. فقط به این علت که بینم گلوله ها چگونه خارج می شوند، ولی ترجیح می دهم شانس خود را با فرار آزمایش کنم.

امید است که اوضاع به چنین مرحله ای نکشد زیرا دویدن هرگز بهترین ورزش من نبوده است.

در ضمن در حالی که این اوضاع مغشوش در اطراف ما در جریان است، بعضی از کارگران ما مرتکب اشتباه آمدن به کنسولگری شده اند، بنابراین من هم از آنها خواستم تا لوازم روشنایی جدید را در سرسرای اصلی نصب کنند. اگر این لوازم خرد شود لااقل من چند روزی از آنها

برخوردار خواهم بود.

یک روز و اندی بعد...

من نمی دانم امروز چه روزی است و کسی هم نیست که از او پرسم هر چند تفاوت چندانی ندارد زیرا ایران و تبریز در چنان وضعی هستند که دانستن زمان مطلقاً اهمیت ندارد. روز گذشته چند هزار نفر به کنسولگری آمده و خواستار آن شدند که آرم ایالات متحده بر سر در اصلی (که در حدود یک تن وزن دارد) برچیده شود. سپس موقعی که این کار مختصر انجام گرفت (این کار توسط جمعی از کارگران انجام شد که بدون شک کارهای مشابهی را نیز انجام داده اند؟ زیرا مهارت حرفه ای در انجام آن را نشان دادند.) آنها خواستند که نشان روی در اصلی دفتر برچیده شود. از این دستور هم متابعت شد. آن گاه خواستار شدند که کنسول به آنها تحویل داده شود. سربازان در این مرحله تقاضای آنها را رد کردند. لازم به گفتن نیست که تأسف من از این که این دو آرم را از دست داده بودم به علت این امر که خودم به جمعیت تحویل داده نشدم، تسکین یافت.

سربازان این جا (حدود ۳۰ نفر) اوایل بامداد امروز از سوی ژنرال محلی، که به حکومت خمینی روی آورده است، دستور گرفتند که بروند و فرمانده آنها خیلی هم دلش می خواست بدون کلمه ای فرار کند، ولی گروهی از سربازان که من با آنها دوست شده بودم از اطاعت فرمان او، تا زمانی که در وضع امنی قرار گرفتم و لوازم شخصی و اسناد اداری را جمع آوری کردم، سرپیچی کردند. در واقع یک مسابقه داد و فریاد بین فرمانده و سربازان صورت گرفت و سرانجام تعدادی از آنها مرا در یک جیب گذاشتند و ما به پایگاه به سراغ ژنرال مسئول امور رفتیم. من تصور می کنم ژنرال نیز از شور و هیجان سربازان نسبت به من مانند هر چیز دیگری تحت تأثیر قرار گرفته بود. (لازم به گفتن نیست که آنها بیشتر کرد بودند) و او به سربازان گفت که می توانند تا زمانی که بستن بارم را تمام کنم، با من بمانند.

ما از میان یک صحنه کاملاً وحشیانه به کنسولگری بازگشتیم. شهر پس از این همه روز جنگ خیابانی در وضع وحشتناکی است، و زمان تصفیه حسابهای خصوصی پیش روی ما است. دو مقام سابق دولت در این جا در یک خیابان اصلی، بامداد امروز به درخت آویزان شده بودند و دیگران نیز سرگرم سوزاندن خانه های آنها بودند. زمانی که من همه چیز را بسته بندی کردم، «سربازانی» از کمیته تبریز (یعنی غیرنظامیان بسیار جوان با ادعای مأمور پلیس بودن) فرا رسیدند.

کنسولگری به عنوان محلی که نباید غارت یا سوزانده شود، تحت قرق مذهبی قرار گرفت و این امری است که من دلم می خواست در اداره تشریفات مورد بحث قرار دهند. غارتگران سرخورده و ولگردها از آن زمان به بعد به دروازه اصلی می آمدند و اعلامیه را می خواندند و راه خودشان را کشیده و می رفتند، شاید به این تصور که روز دیگری بازگردند. در ضمن بعضی از دوستان من در این جا برای رفاه من فعالانه سرگرم چانه زدن هستند شاید چیزهای

مهمتر دیگری نیز برای من فراهم کنند، و ظرف چند دقیقه قرار است من تلفنی با کمیته روحانیون در شهر تماس بگیرم تا ببینم چه تصمیمی گرفته شده است.

در هیچ جایی در آئین نامه امور خارجه یک چنین پیام تلفنی تشریح نشده است. «هلو من کنسول آمریکا هستم، ببخشید از این که مزاحم می شوم ولی می خواستم بدانم که آیا تصمیم بر این گرفته اید که من دشمن مردم هستم و یا این که ترجیح می دهید که من کنسولگری را باز کنم و امور چند هزار تبریزی را که میل دارند موقتاً برای تسکین اعصابشان به لاس و گاس عزیمت کنند سر و سامان دهم». من در انتظار تلفن نیستم و دلم می خواست که در حال حاضر خودم نیز در لاس و گاس یا دیسنی لند بودم.

(توجه: مراتب فوق از یک یادداشت روزانه حوادث که من شروع به نگهداشتن آن کرده بودم اقتباس شده است ولی همه صفحات قبل و بعد هنگامی که کنسولگری به تاراج رفت ناپدید شد.) هنگامی که به گذشته نگاه می کنم پی می برم که حوادث تشریح شده بایستی در روز ۱۳ فوریه روی داده باشند زیرا «پاسداران اسلامی» تازه چند ساعتی بود که در محوطه اقامت داشتند که در تلویزیون اعلام شد زندان شهر آتش گرفته و داوطلبان فوق العاده «برای نجات جان زندانیان» مورد نیاز هستند.

چهار آمریکایی در زندان بودند که من از اوایل تابستان آنها را ملاقات می کردم (جان بورچیل، پت تیارت، لروی کولیر و تام اسمیت) و با رؤیاهای وحشتناکی که در مخیله من می گذشت، کتی به تن کردم و از دروازه اصلی بیرون جستم که در آن لحظه یک اتومبیل متوقف شد و دو نفر از آنها از اتومبیل خارج شدند. این دو شهروند آمریکایی که همچنان پیژامه های زندان را به تن داشتند همراه با دو زندانی سابق آلمان غربی بودند. آنها به من اطمینان دادند که دو آمریکایی دیگر (همراه با یک استرالیایی و یک اتریشی) به زودی خواهند رسید. نتیجه این شد که آنها بعداً تلفن کردند و روز بعد با یک عضو «کمیته» که در خانه او اقامت داشتند در محل کنسولگری حاضر شدند. با توجه به بوروکراسی ایرانی از من تقاضا شد که برای هر هشت نفر آنها «قبض رسیدی» امضاء کرده و مهر بزنم.

زندانیان در جریان حمله و آتش سوزی از خارج و شورش از داخل زندان سرگذشت وحشتناکی داشته و پس از چند ساعت تیراندازی و هرج و مرج عمومی سرانجام از روی دیوار به خارج راه یافته بودند. لازم به گفتن نیست که عده زیادی از مردم خارج از زندان در انتظار بودند تا به آنها کمک کنند. معذالک ورود آنها به کنسولگری هم زمان با افزایش شدت زد و خوردهای خیابانی بود و آنها به جای آن که در یک خانه آسوده با تختخواب بخوابند، ناگزیر بر روی کف یک زیرزمین خوابیدند (زیرا اتاقهای خواب در معرض تیراندازی قرار گرفته بود).

شب دوم اقامت آنها، شهر در یک وضعیت جنگی علنی قرار گرفته بود. فرمانده ارتش

حکومت نظامی سابق تبریز، یعنی ژنرال بیدآبادی، رسماً رژیم بازرگان را پذیرفته بود، ولی پس از دو یا سه روز هرج و مرج وسیع در شهر، توده ای از جمعیت پایگاه را مورد هجوم قرار دادند و زرادخانه را به تاراج بردند به طوری که چندین هزار تفنگ به دست یک جمعیت مملو از احساسات افتاد.

اگر هرج و مرج را بتوان اندازه گرفت باید گفت که این هرج و مرج پس از انحلال ارتش و پراکنده شدن سربازان به بالاترین اوج خود رسید. عصر روزی که پایگاه سقوط کرد، شماره شلیکها را در دقیقه می شمردیم. ۴۷ شلیک در یک زمان شصت ثانیه ای و این طور که معلوم شد، آن دقیقه یک دقیقه نسبتاً عادی در شهر بود.

ظهور قارچ مانند گروههای رقیب هشیار که از لحاظ نظری مسئول حفظ نظم بودند به فروریختن نظم در تبریز کمک کردند. مأمورین پلیس و ساواک تحت تعقیب قرار می گرفتند. دشمنان قدیمی می کوشیدند انتقام بگیرند. دو گروه «کمیته» (یکی تحت ریاست آیت الله قاضی طباطبایی و دیگری تحت رهبری ملائی بنام بنابی) می کوشیدند هر یک بر دیگری تفوق یابند، چندین نبرد حاد در کلانتریهای مختلف و بیمارستان و دانشگاه و ایستگاه تلویزیون در جریان بود و همچنین توده های انتقام جوی مجازاتگر به مقیاس کامل سرگرم عملیات بودند (۱۲ مأمور پلیس و ساواک و دیگران در یک دوران دوازده روز از درختها بدار آویزان شده بودند). همچنین سیستم مخابراتی از هم پاشیده شده بود، مأمورین سابق و گروه کثیری از دیگران از خانه ای به خانه دیگر حرکت می کردند و در جستجوی یک محل «امن» برای گذراندن شب بودند. تلفنها را یا جواب نمی دادند و یا خطوط قطع می شدند و تماس گرفتن با هر کسی که حداقل برای آن روز مسئول امنیت بود، را تقریباً غیرممکن می ساختند. پاسداران غیرنظامی (کمیته) کنسولگری گاه ظاهر می شدند و پس از آن ناپدید می گردیدند و صراحتاً مدعی بودند که از ماندن در آنجا هراسناکند.

در جریان شب ۱۵ فوریه هیچ کدام از پاسداران کمیته در محل کنسولگری حاضر نشدند و پاسداران نیروی هوایی ایران که در محوطه کنسولگری حاضر نشدند و پاسداران نیروی هوایی ایران که در محوطه خارج کنسولگری سرگرم گشت بودند نیز ناپدید شدند. من کوشیدم که به ستاد کمیته و منزل آیت الله قاضی طباطبایی و دفتر ژنرال ایمانیان تلفن کنم ولی علیرغم وعده ها و اطمینان دادن آنها از همه جوانب، موفقیتی برای به دست آوردن یک نیروی پاسدار کسب نکردم. نگهبانان پست شب خودم که دو نفر بودند (دو مستخدم قراردادی غیرمسلح) سرکار آمدند و با توجه به وضع خیابانها و موقعیت خانه (که در گوشه دور افتاده محوطه بود) هشت زندانی و من بر روی کف ساختمان اداری خوابیدیم.

بامداد روز بعد نگهبانان پست بعد سر کار حاضر نشدند ولی من نگهبانان پست شب را مرخص کردم و بار دیگر کوشیدم تا یک نیروی پاسدار کمیته به دست آورم که باز هم بدون نتیجه ماند. در ساعت ۱۵/۱۰ بامداد در حالی که «زندانیان» سرگرم آماده کردن صبحانه

دیروقت در خانه بودند و من در سرسرای دفتر نشسته بودم (و سرانجام با تهران تماس گرفته و بامداد بی حادثه تبریز را تشریح کردم) متوجه شدم چهار یا پنج نفر از بالای دیوار عقبی محوطه خالی «اصل چهار» به داخل محوطه گاراژ پریدند. آنها بلافاصله آتش گشودند و گلوله های آنها گاه و بیگاه به دفتر اصابت می کرد.

من بلافاصله به طرف سرسرای تحت حفاظت دویدم و از تنها شماره تلفنی که اتفاقاً در جیب داشتم و متعلق به یک دوست «انقلابی» بود که تمامی اعضای خانواده او عضو کمیته بودند، استفاده کردم. مادر او به تلفن پاسخ داده و من توضیح دادم که گروه ناشناسی به کنسولگری حمله کرده اند. او وعده داد که کمک بفرستد و من گوشی را گذاشته و به سرسرا باز گشتم. تیراندازی حدود ۱۵ دقیقه ادامه داشت و ناگهان گروه به ساختمان اداری حمله ور شد. من فریاد زدم که من تنها هستم و غیرمسلح و به محض آن که گروه متوجه شدند که من کنسول هستم (با پرسیدن و آنگاه با خواندن فارسی ورقه هویت وزارت امور خارجه ایران که همراه داشتم)، دستهای مرا بسته و در حالی که دو نفر از آنها عکسها را خرد می کردند و بر روی اثاثیه لگد می زدند و غیره و غیره... دیگران طنابی به دست آورده و حلقه ای به دور گردن من انداختند (فحش می دادند، فریاد می زدند و در عین حال هل داده و سیلی می زدند).

آنها در جستجوی محلی بودند که سر دیگر طناب را از آن آویزان کنند که در این هنگام گروه بزرگتری از «میلیشیا» از طریق در محوطه هجوم آورده وارد سرسرای دفتر شدند. دو گروه ظاهراً به خوبی با یکدیگر آشنا بودند و رهبر گروه دوم (که یا در نتیجه پیام تلفنی من برای کمک آمده بود، یا جزئی از یک جریان قبلاً طرح ریزی شده برای نجات زندگی من بود؟ که من هنوز نمی دانم) بلافاصله مراسم «دار زدن» را متوقف کرد. گروه دوم به گروه اول ملحق شده، شروع به غارت دفتر کردند و مرا به تهدید اسلحه وادار نمودند درهای محوطه طاقدراری را که مربوط به قسمت «امنیتی» است باز کنم.

پس از ریختن کلیه کیسولهای گاز اشک آور و تفنگ و رولور و گلوله ها و رادیوها در کیسه ها، آنها همچنین مهرهای کنسولگری و استامپهای روادید را بردند. آنها قبلاً کیف مرا با گذرنامه سیاسی و کارت هویت وزارت امور خارجه گرفته بودند. پس از یک بازرسی طولانی از همه اتاقها در ساختمان، گروه مرا به طرف خانه هدایت کرد و هشت زندانی سابق را تحت محاصره درآورد. یک اتوبوس ویژه از سوی کمیته به محوطه کنسولگری فرستاده شده بود و پس از این که ما را وادار کردند (البته تمامی جریان به تهدید اسلحه صورت می گرفت) تا کف اتوبوس دراز بکشیم، ما نه نفر را به ستاد کمیته بردند (کاخ جوانان سابق در مرکز شهر). در آنجا ما را در اتاقی قرار دادند که توسط دو نفر که به عنوان مأمورین دستگیر شده ساواک معرفی شدند، و نگهبانانی که تفنگهای خود را به سوی ما نشانه رفته بودند، قبلاً اشغال شده بود.

شاید دو ساعت بعد بود که یک بازپرس سرانجام وارد شد. او شرح حوادث روز را از

سوی من یادداشت کرد و آن گاه یک به یک «زندانیان» را وادار کرد که سرگذشت خود از روزی که وارد ایران شده اند تا ورودشان به زندان کمیته را، شرح دهند. داستانها به زبان فارسی نوشته می شد (ظاهراً طبق سبکی که هر یک از آنها داستان خود را تعریف می کرد) و هر یک از ما را وادار کردند تا این «داستان اعتراف نامه» را امضاء کنیم. تمامی این فرآیند، تا حدی به دلیل هرج و مرجی که در ساختمان و در اطراف آن حکمفرما بود، چند ساعت طول کشید. در خارج غوغا و آشوب عجیبی حکمفرما بود و میلشای انقلابی مرتب «اسیر» به داخل وارد می کرد و جماعت زیادی در نزدیکی سر در کاخ جوانان اجتماع کرده و در اطراف هر اتوبوس تازه واردی جمع می شدند. در خود ساختمان راهروها از گروههای پرجنب و جوش که دستور می دادند و سؤال می کردند و میلشای کنجکاو (اغلب جوانان کم سن و سال با سلاحهای اتوماتیک همیشه حاضر) که مرتب در را باز کرده و در سلول ساختگی ما پرسه می زدند، لبریز بود. صدای تیراندازی تقریباً لاینقطع بود. پس از چندین ساعت یعقوب برق لامع و علیرضا کیمیا که من به خانواده های آنها در جریان حمله تلفن کرده بودم، سرانجام مرا پیدا کردند. آنها گفتند که به کنسولگری رفته بودند ولی آن زمان مرا از آنجا برده بودند و آن گاه به سرکشی به ستاد کمیته ها پرداخته بودند که موفق نشدند و سپس به بیمارستانهای محلی مراجعه کرده و سرانجام به بازپرسی بازداشتگاهها یک به یک پرداخته بودند. ورود آنها بلافاصله تغییری در جو ایجاد کرد و چندین نفر از اعضای کمیته همچنین در وضع ناهنجاری سر رسیدند و از پاسداران پرسیدند که چرا مرا بازداشت کرده اند، حکم استخلاص من بلافاصله صادر شد، ولی آنها توضیح دادند که هشت زندانی خارجی باید در بازداشت بمانند زیرا پرونده آنها هرگز برای محاکمه ارجاع نشده است. من از ترک ساختمان خودداری کردم مگر این که آنها نیز با من بتوانند ساختمان را ترک کنند و با تأکید بر ناخوشایندی شدید از اعضای کمیته از حضور من، گفتم که هرگز این اشخاص که فارسی صحبت نمی کنند و در تکفل من هستند را در یک وضعیت هرج و مرج و بی قانونی رها نخواهم کرد. اگر آنها بمانند من هم در زندان با آنها خواهم ماند.

پس از حدود یک ساعت جر و بحث و با توجه به این که برق لامع احساس می کرد که اوضاع به طور کلی وضع نامطلوبی پیدا می کند، اظهار داشت که بلافاصله یک محاکمه برای این ۸ نفر ترتیب خواهد داد و اتاق زندانی را ترک کرد. پس از گذشت حدود ۲ ساعت او بازگشت. اتفاقاً گروهی از قضات با دادستان کل جلسه داشتند و دوست من ترتیبی داد که پرونده این ۸ نفر مورد رسیدگی قرار گیرد. سرانجام ما اجازه یافتیم در ساعت ۸ بعد از ظهر به اتفاق حرکت کنیم و به خانه یعقوب برق لامع برویم و از آنجا بود که من به سفارت تلفن کردم.

یعقوب برق لامع پیشنهاد کرد که شب را در خانه او بمانیم ولی پس از این که او توضیح داد که یک دسته کامل از پاسداران نیروی هوایی از کنسولگری دفاع می کنند، من تصمیم گرفتم

که به آنجا بازگردم. ما ساعت ۱۰ بعد از ظهر به کنسولگری بازگشتیم و متوجه شدیم که یک عضو نیروی هوایی با چند عکس متعلق به کنسولگری که در زیر بغل دارد از در خارج می شود... تاراج نیروی هوایی از مدتی پیش آغاز شده بود. این شاید هشدار برای من بود، ولی من به طور ناخودآگاه گذاشتم که اوضاع به حال خود باقی بماند و به سادگی از «حامی» کمیته ای خودم خداحافظی کردم. به محض این که برق لامع رفت، حوادث ۱۸۰ درجه چرخش پیدا کرد و من به زودی متوجه شدم که ما به جای این که تحت حمایت قرار گرفته باشیم، بار دیگر زندانی بودیم. از لحظه ورود دوباره من به کنسولگری در آن شب تا بعد از ظهر روز بعد پاسداران نیروی هوایی از حدود نزاکت خارج شده و ما را تا حداکثر ممکن تحقیر می کردند. ما را به تهدید اسلحه و ادا کرده بودند که بنشینیم و آن گاه به ما فحش داده و تهدیدمان می کردند، و به من اجازه نمی دادند که از تلفن استفاده کنم و یا به اتاق دیگری در این خانه، غیر از اتاقی که در آن نگهداشته می شدیم، بروم یا این که به طور کلی حرکت دیگری بدون اجازه (که اغلب هم اجازه نمی دادند) یکی از گاردهای تفنگ به دست انجام بدهم. در جریان چند ساعت بی انتهای این رفتار، وضع روانی من در نتیجه استراق سمع صحبت‌های گروه‌هایی از اسیرکنندگان جدید درباره امکانات مختلف «محاکمه خلقی» ما یا پیشنهاد این که ما را به سادگی تیرباران کنند، و یا این که مدعی شوند که ما می‌خواستیم تفنگ‌های آنها را از دستشان بگیریم و بنابراین نزاعی به راه انداختیم، بدتر می شد (بیشتر گاردها متوجه نبودند که من فارسی صحبت می‌کنم و هیچ کدام از آنها نمی‌دانستند که من ترکی می‌فهمم).

هنگامی که بحث و جدلها درباره حفظ و یا پایان دادن به زندگی ۹ نفر به اوج خود رسید، تقریباً ظهر بود (من آنچه را که می‌شنیدم به ۸ نفر دیگر نمی‌گفتم زیرا نمی‌خواستم که پاسداران نیروی هوایی به طور کلی پی ببرند که من حرف‌های آنها را می‌فهمم و بویژه نمی‌خواستم که یک عکس العمل هراس‌آلود بی‌جهت، از جانب هشت زندانی همراه من صورت بگیرد)، که در این هنگام یک افسر نیروی هوایی سر رسید تا محوطه را بازرسی کند. به بهانه آن که این افسر را به اتاقی دیگر ببرم، من آنچه را که می‌گذشت توضیح دادم و او بلافاصله پیشنهاد کمک کرد. این افسر در حالی که در اتاق خواب من کشیک می‌کشید و مانع مداخله می‌شد به من اجازه داد به سفارت تلفن کنم و من این وضع را توضیح دادم. او همچنین قول داد تا زمانی که گروه دیگری بیاید که جای گروه اول را بگیرد، در آن جا خواهد ماند. ظرف مدت کوتاه حیرت‌انگیزی (شاید ۲ یا ۳ ساعت بعد) یک نفر به نام دکتر رجایی از ستاد کمیته آمد و توضیح داد که او از تهران مأموریت یافته است تا به اوضاع رسیدگی کند. او بلافاصله اقدام کرد و نگهبانان را تغییر داد و برای نگهبانان جدید سخنرانی مفصلی در مورد دستورات خمینی نسبت به بیگانگان و دیپلماتها و غیره و عواقب اتفاقاتی که ممکن است نسبت به آنها صورت بگیرد، ایراد کرد. نتیجه این سخنرانی تغییر محسوسی در اوضاع بود. دکتر رجایی چند ساعت بعد به کنسولگری بازگشت و توضیح داد که ترتیباتی فراهم شده است که یک هواپیما ما را

روز بعد به تهران برود.

شب آخر در تبریز نمونه شبهای هفته های قبل از آن بود: تیراندازی در سراسر شب و بار دیگر آسودگیهای مشکوک در زیرزمین، ولی لااقل وضع اسیرکنندگان و حامیان ما رو به بهبود رفته بود. تا بامداد روز بعد آنها حتی به آن مرحله رسیده بودند که به ۸ زندانی سابق و من اجازه دادند بیشتر مایملک شخصی خود را جمع آوری کنیم و آنها را به سرسرای ساختمان اداری ببریم، هر چند به من دستور داده شده بود چیزی همراه خود نبرم. حدود ساعت ۱۰ بامداد اتوبوسی که قرار بود ما را به فرودگاه برود وارد شد و اندکی قبل از عزیمت من بود که دکتر رجایی نماینده کمیته به هر یک از ما اجازه داد که یک دست لباس اضافی همراهان ببریم (۸ زندانی سابق همه مایملک خود را در آتش سوزی زندان از دست دادند، و من به هر یک از آنها یک دست لباس از خودم به جای یونیفورم های زندان داده بودم). بدین ترتیب ما توانستیم دو چمدان و چند ساک دستی با خود ببریم. در آخرین لحظه ممکن، دکتر رجایی همچنین به من گفت که من می توانم عکسهای خانوادگی و چند قلم نقره آلات همراه ببرم، بنابراین من به اتاق زیرشیروانی بازگشتم تا یک کیسه ای را پیدا کنم که چند روز قبل آماده کرده بودم. چون چند لحظه ای در ساختمان تنها بودم به سرعت فرصت آن را یافتم تا رادیوهای کنسولگری را خرد کنم و ساختمان را با کیسه ای در دست ترک کردم. پس از هرج و مرج و خطر در تمامی طول هفته سفر به تهران تقریباً ضد جو قبلی محسوب می شد. یک هواپیمای نیروی هوایی در فرودگاه تبریز در انتظار ما بود و پس از این که برای بار چندم مورد بازرسی قرار گرفت، ما ساعت یک بعد از ظهر رهسپار شدیم و یک ساعت بعد به فرودگاه مهرآباد رسیدیم. کارمندان نیروی هوایی ترتیب حمل و نقل ما را به سفارت دادند (در یک آمبولانس به طوری که هیچ کس در خیابانها جلوی اتومبیل ما را نگیرد) و ما در اوایل عصر ۱۸ فوریه به سفارت رسیدیم. زندانیان اتریشی و استرالیایی و دو زندانی آلمان غربی به زودی به سفارتخانه های خودشان رفتند و چهار زندانی آمریکایی بلافاصله کارشان از طریق خروج دنبال گردید. (روز بعد ایران را ترک کردند) و من از آن پس در تهران باقی ماندم.

ملاقات با یکی از نزدیکان خمینی

سند شماره ۵۱ محرمانه ۱۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۰۳۰ به: وزارت امور خارجه، در واشنگتن دی.سی.

موضوع: ملاقات با یکی از نزدیکان خمینی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- غلامحسین روغنی، بازرگان برجسته ایرانی (که ۲۷ سال نماینده شرکت فورد موتور در ایران بود) و ظاهراً به خمینی خیلی نزدیک است، امروز ۱۱ فوریه با مشاور سیاسی سفارت دیدار و گفتگو کرد. در این دیدار، پسرش مهدی روغنی وظیفه ترجمه را بر عهده داشت.

روغنی گفت که پانزده سال پیش، خمینی بعد از آزادی اش از زندان و قبل از تبعید به خارج از کشور چهار یا پنج ماه در خانه ی او زندگی کرده بود. در عکس اخیری از خمینی که در حال تکان دادن دست به مردم است، روغنی نیز شانه به شانه او ایستاده است. با وجود این، روغنی خودش مایل به گفتگو با سفارت بود و ابتدا این پیشنهاد را مطرح کرد.

۳- پیام اصلی آقای روغنی این بود که دولت آمریکا از خمینی حمایت کند. او بر اساس اطلاعات دست اولی که داشت به ما اطمینان داد که خمینی «نه یک سیاستمدار است و نه یک دروغگو». او یک مسلمان واقعی است. او از رژیم پهلوی جریحه دار است و بهتر از هر کس دیگری در ایران وسعت فساد را که در دوره پهلوی رواج داشت، می دانست. او نمایندگی مخلص در میان همه اقشار جامعه دارد و قاطعانه در پی ریشه کن کردن مظاهر نفوذ خاندان پهلوی در کشور است.

۴- بخش اعظمی از سخنان روغنی به توصیف تقوی و فضایل خمینی اختصاص داشت که مشاور سیاسی سفارت نیز به همه ی آنها اذعان کرد. مشاور سیاسی به انحای مختلف به روغنی یادآور شد که یک جنگ همه جانبه آشتی ناپذیر ممکن است موجب وخامت اوضاع شود و تأثیر ماندگار این مقابله را به مخاطره بیندازد. مشاور سیاسی گفت شاید بهتر باشد که خمینی کار سیاست را به سیاستمداران بسپارد؛ یعنی اشخاصی همانند بازرگان که همگی نسبت به شخص خمینی میانه روتر هستند. روغنی که ظاهراً با این بُعد از شخصیت خمینی آشنا بود نهایتاً این نکته را پذیرفت.

۵- روغنی به این نکته اشاره کرد (همانگونه که دیگران نیز اشاره کرده بودند) که روسیه با چشمانی حریص به ایران نظر افکنده است. در حال حاضر نهضت اسلامی آنقدر قدرت دارد که بتواند کمونیست ها را خفه کند، ولی خدا می داند که در درازمدت چه اتفاقی خواهد افتاد؟ در حال حاضر، کمک دولت آمریکا به خمینی بسیار ضروری است. روغنی گفت که روس ها دارند از آب گل آلود ماهی می گیرند و تبلیغات ضد آمریکایی شان گوش شنوا پیدا کرده است، و هیچ مدافعی هم پیدا نمی شود. ولی مشاور سیاسی سفارت این ادعای روغنی را رد کرد و گفت هر چند رهبران ایران ماهیت اصلی نقش آمریکا را می دانند، ولی خمینی شخصاً سیاست های ضدآمریکایی دارد. مثلاً آنها از نقش سیاست های حقوق بشر کارتر در رساندنشان به قدرت آگاه هستند. آنها نقش واقعی ژنرال هایزر را در ارتش می دانند ولی اجازه می دهند که طرفدارانشان تعبیری بسیار غلط از این مسئله ارائه بدهند و حتی آن را تشویق می کنند. شاید اینها همه فقط یک تاکتیک سیاسی باشد، ولی مثل این می ماند که در عین حالی که از آمریکا کمک می خواهید، آن را زیر مشت و لگد هم بگیرید. علاوه بر این، خمینی باید بداند که اگر او و همدستانش به قدرت برسند به آمریکا نیاز خواهند داشت؛ مگر اینکه بخواهند با اتحاد شوروی نزدیک تر شوند.

۶- روغنی با بیشتر این استدلال ها موافق بود و اذعان داشت که تعبیر درستی از نقش

آمریکا نشده است، ولی سعی داشت شخص خمینی را از مسئولیت چنین چیزی مبری کند. او گفت یادش می آید که یک روز کنار خمینی نشسته بود و مردم شعارهای ضد آمریکایی می دادند، و او به خمینی گفته بود که چنین کاری درست نیست، و خمینی هم هیچ عکس العملی از خود نشان نداده بود.

۷- روغنی پذیرفت که در این باره با خمینی صحبت کند و هر زمان که مناسب دید برای دیداری مجدد به سفارت بیاید. سولیوان

فهرستی از وقایع انقلاب

سند شماره ۵۲ پیش نویس ۹ ژانویه ۱۹۷۸-۱۹ دی ۱۳۵۶ موضوع: فهرستی از وقایع انقلاب تظاهرات طلاب قم در اعتراض چاپ اجباری مقاله ای توهین آمیز به امام خمینی در روزنامه اطلاعات. تعدادی از تظاهرکنندگان به دست نیروهای دولتی به شهادت رسیدند.

شنبه ۱۸ فوریه ۱۹۷۸- ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ برپایی تظاهرات گسترده در تبریز به مناسبت چهلمین روز شهادت طلاب قم. تظاهرکنندگان با نیروهای دولتی درگیر می شوند، به بانک ها و سینماها و ساختمان های دولتی حمله می کنند. تعدادی از تظاهرکنندگان کشته می شوند.

پنج شنبه ۳۰ مارس ۱۹۷۸- ۱۰ فروردین ۱۳۵۷ برپایی تظاهرات در چندین شهر قم، جهرم، کازرون، شیراز، یزد، اصفهان، و کرمان به مناسبت چهلمین روز شهادت تبریز. تعدادی از تظاهرکنندگان در قم به شهادت می رسند.

سه شنبه ۹ می ۱۹۷۸- ۱۹ اردیبهشت ۱۳۵۷ برپایی تظاهرات گسترده در ۲۱ شهر ایران به مناسبت چهلمین روز شهادت قم. در یزد، کازرون، و جهرم تعدادی از تظاهرکنندگان به شهادت می رسند.

یکشنبه ۱۸ ژوئن ۱۹۷۸- ۲۸ خرداد ۱۳۵۷ برپایی تظاهرات ضد رژیم در بیشتر شهرهای ایران به مناسبت چهلمین روز شهادت یزد، قم و جهرم. تظاهرکنندگان قتل عام می شوند.

جمعه ۲۱ ژوئیه ۱۹۷۸- ۳۰ تیر ۱۳۵۷ (تولد امام دوازدهم) احیای حزب جبهه ملی ایران با تشکیل یک شورای مدیریت موقت.

جمعه ۲۸ ژوئیه ۱۹۷۸- ۶ مرداد ۱۳۵۷ برپایی تظاهرات گسترده در کشور به مناسبت چهلمین روز شهادت ۱۸ ژوئن جمعه ۱۱ اوت ۱۹۷۸- ۲۰ مرداد ۱۳۵۷ برپایی تظاهراتی در اصفهان با شرکت ۵۰ هزار نفر. تظاهرکنندگان به ساختمان های دولتی و

آمریکایی حمله می کنند. در شهر و حومه ی آن حکومت نظامی اعلام می شود.

یکشنبه ۲۰ اوت ۱۹۷۸ - ۲۹ مرداد ۱۳۵۷ آتش سوزی فاجعه بار سینما رکس آبادان.

پنج شنبه ۲۴ اوت ۱۹۷۸ - ۲ شهریور ۱۳۵۷ برپایی تظاهرات بر ضد رژیم پهلوی در بسیاری از شهرهای ایران.

شنبه ۲۶ اوت ۱۹۷۸ - ۴ شهریور ۱۳۵۷ دولت آموزگار استعفاء می دهد و دولت شریف امامی بر سر کار می آید.

دوشنبه ۴ سپتامبر ۱۹۷۸ - ۱۳ شهریور ۱۳۵۷ (عید فطر) برپایی تظاهرات گسترده در تهران پس از اتمام نماز عید فطر در تپه های قیطریه به سوی مرکز شهر.

پنج شنبه ۷ سپتامبر ۱۹۷۸ - ۱۶ شهریور ۱۳۵۷ راهپیمایی عظیم تهرانی ها از نقاط مختلف شهر به سوی میدان آزادی (شهید سابق).

جمعه ۸ سپتامبر ۱۹۷۸ - ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ (جمعه سیاه) قتل عام بی رحمانه و ددمنشانه ی تظاهرکنندگان جوان در میدان شهدا (ژاله سابق). در تهران و ۱۰ شهر دیگر حکومت نظامی اعلام می شود.

شنبه ۱۶ سپتامبر ۱۹۷۸ - ۲۵ شهریور ۱۳۵۷ زلزله ی فاجعه بار طبس که طی آن کل شهر ویران شد و نزدیک به ۲۰ هزار نفر در طبس و روستاهای اطراف آن جان خود را از دست دادند.

پنج شنبه ۵ اکتبر ۱۹۷۸ - ۱۳ مهر ۱۳۵۷ خمینی به قصد کویت از شهر مقدس نجف خارج می شود. سپس از فرودگاه بغداد به پاریس پرواز می کند. امام خمینی آخرین مراحل انقلاب را قاطعانه از پاریس رهبری می کند.

چهارشنبه ۱۱ اکتبر ۱۹۷۸ - ۱۹ مهر ۱۳۵۷ روزنامه های پرتیراژ تهران در اعتراض به سانسور دست به اعتصاب می زنند.

شنبه ۱۴ اکتبر ۱۹۷۸ - ۲۲ مهر ۱۳۵۷ اعتصاب با پیروزی روزنامه ها پایان می پذیرد.

پنج شنبه ۲۶ اکتبر ۱۹۷۸ - ۴ آبان ۱۳۵۷ آزادی نزدیک به ۱۰۰۰ زندانی سیاسی از جمله آیت الله طالقانی و منتظری دوشنبه ۳۰ اکتبر - ۸ آبان ۱۳۵۷ کارمندان شرکت نفت به کارمندان اعتصابی دولت می پیوندند.

شنبه ۴ نوامبر ۱۹۷۸ - ۱۳ آبان ۱۳۵۷ نیروهای دولتی با گروههای سیاسی که در دانشگاه تهران تجمع کرده اند درگیر می شوند و تعدادی از مردم کشته می شوند.

یکشنبه ۵ نوامبر ۱۹۷۸- ۱۴ آبان ۱۳۵۷ برپایی تظاهرات گسترده در ایران در اعتراض به کشتار دانشگاه. عوامل رژیم با حمله به بانک ها، سینماها، و هتل های تهران در شهر هراس می افکنند و راه را برای روی کار آمدن دولت نظامی ازهارى هموار می کنند. دولت شریف امامی استعفا می دهد.

جمعه ۱ دسامبر ۱۹۷۸- ۱۰ آذر ۱۳۵۷ (اولین شب ماه عزاداری محرم) مردم شروع به تظاهرات در بالای پشت بام ها و خیابان ها می کنند. بسیاری از مردم در میدان سرچشمه کشته می شوند.

یکشنبه ۹ دسامبر ۱۹۷۸- ۱۸ آذر ۱۳۵۷ (تاسوعا) راهپیمایی گسترده مردم تهران (و شهرستان ها) در حمایت از امام خمینی.

دوشنبه ۱۰ دسامبر ۱۹۷۸- ۱۹ آذر ۱۳۵۷ (عاشورا) برپایی یک راهپیمایی عظیم دیگر که در آن یک میلیون تهرانی از خیابان انقلاب (شاهرضای سابق) به سمت میدان آزادی حرکت کردند.

جمعه ۲۹ دسامبر ۱۹۷۸- ۸ دی ۱۳۵۷ امام خمینی آقای مهدی بازرگان را مأمور می کند تا به جنوب برود و با کارمندان اعتصابی شرکت نفت به منظور تأمین نیازهای داخلی مذاکره کند.

شنبه ۶ ژانویه ۱۹۷۹- ۱۶ دی ۱۳۵۷ دولت ازهارى استعفا می دهد و بختیار مأمور تشکیل کابینه جدید می شود.

چهارشنبه ۲۰ دسامبر ۱۹۷۸- ۲۹ آذر ۱۳۵۷ شصت و پنج استاد دانشگاه در اعتراض به بسته شدن دانشگاهها دست به تحصن در دانشگاه می زنند.

سه شنبه ۱۶ ژانویه ۱۹۷۹- ۲۶ دی ۱۳۵۷ محمدرضا شاه پهلوی به مقصد مصر و مراکش، ایران را ترک می کند.

چهارشنبه ۱۷ ژانویه ۱۹۷۹- ۲۷ دی ۱۳۵۷ تعدادی از تکنسین های نیروی هوایی در حمایت از نهضت اسلامی خمینی دست به اعتصاب غذا می زنند.

جمعه ۱۹ ژانویه ۱۹۷۹- ۲۹ دی ۱۳۵۷ (اربعین) راهپیمایی گسترده مردم تهران (و شهرستان ها) در پاسخ به دعوت روحانیان برای اثبات حمایتشان از رهبر انقلاب.

پنج شنبه ۱ فوریه ۱۹۷۹- ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ بازگشت پیروزمندانه ی امام خمینی به ایران بعد از ۱۵ سال تبعید در ترکیه، عراق و فرانسه.

دوشنبه ۵ فوریه ۱۹۷۹- ۱۶ بهمن ۱۳۵۷ امام خمینی، رهبر انقلاب ایران، مهدی بازرگان را نخست وزیر دولت اسلامی موقت

منصوب می کند.

شنبه ۱۰ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۱ بهمن ۱۳۵۷ گارد شاهنشاهی در اواخر شبانگاه جمعه به پایگاه نیروی هوایی در شرق تهران حمله ور می شود. این مسئله موجب حمایت گسترده ی مردم از تکنسین های نیروی هوایی، شورش مسلحانه، و سقوط پادگان ها در تهران و شهرستان ها می شود.

یکشنبه ۱۱ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ ارتش عقب نشینی می کند، رژیم پهلوی سقوط می کند و انقلاب اسلامی ایران پیروز می شود.

گزارش وضعیت ایران تا ساعت ۵ روز ۱۲ نوامبر ۱۹۷۹

سند شماره ۵۳ سری ۱۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۳ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۶۵۳۲ به: کلیه نمایندگیهای دیپلماتیک موضوع: گزارش وضعیت ایران تا ساعت ۵ روز ۱۲ نوامبر ۷۹ تمامی مخاطبین به صورت فوری اقدام نمایند ۱- (سری - تمام متن) ۲- بازرگان عصر روز گذشته در یک مصاحبه تلویزیونی کوتاه مدت خواستار حفظ آرامش شده و به مردم اطمینان داد که دولت جدید به صورت عادی امور را در اختیار خواهد گرفت. همچنین تصویری از خمینی در تلویزیون به نمایش گذاشته و در بیانیه ای خواستار حفظ آرامش، برقراری مجدد نظم و عدم حمله به سفارتخانه ها شد.

۳- بسیاری از غیرنظامیان سلاحهایی را حمل می کنند که از پادگانهای مورد تهاجم قرار گرفته بدست آورده اند ولی «پلیس» خمینی در برقراری یک نوع نظم ظاهری در تهران موفق بوده است. کنسولگریهای آمریکا در اصفهان، شیراز و تبریز همگی گزارش می دهند که سالم هستند.

۴- بر اساس گزارشات، فرماندهان گارد شاهنشاهی ایران تسلیم نهضت خمینی شده اند. یکی از منابع خمینی به سفارت اطلاع داده است که تمامی رهبران نظامی اصلی در محل استقرار خمینی بوده و ظاهراً سرگرم مباحث سنگینی هستند. هیچ خبری در مورد بختیار یا محل اختفای وی به گوش نمی رسد و همگی تصور می کنند که استعفا داده است. مجلس دیگر در مصدر کار نمی باشد. هنوز معلوم نیست که آیا همگی استعفا داده اند و یا از کار برکنار شده اند، در شرایط فعلی هیچ اهمیتی هم ندارد.

۵- ساختمان آژانس بین المللی ارتباطات به تصرف مردم درآمد ولی در آن زمان هیچ آمریکایی در آن محل نبود. اوضاع آنجا مشخص نیست زیرا یک مقام محلی که در آنجا بود محل را ترک کرده است. کارمندان آمریکایی فرماندهی هواورد نظامی و یکی از کارمندان

سفارت که در آن موقع آنجا بودند دستگیر شده اند و تصور می شود توسط «پلیس» خمینی صورت گرفته است. سفارت بطور فعال با افراد خمینی در تماس است ولی تاکنون هیچ تأییدیه ای به دست نیاورده است.

۶- در یک گفتگو در ساعت ۶:۳۰ با سفارت به ما اطلاع داد که تعدادی از شهروندان غیرنظامی آمریکایی نیز دستگیر شده اند که احتمالاً جهت پرس و جو می باشد. اخبار ساعت ۱۴:۳۰ با بیانیه ای شروع شد که از مردم می خواست آرام بوده و فردا به سر کارهای خود بروند و از اذیت کردن خارجیها پرهیز کنند و اعلام کرد که فرودگاهها فردا باز خواهند شد.

ونس

گزارش سیاسی - امنیتی، ۱۲ فوریه ۱۹۷۹

سند شماره ۵۴ محرمانه ۱۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۳ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۰۳۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی. - خیلی فوری موضوع: گزارش سیاسی - امنیتی، ۱۲ فوریه ۱۹۷۹ - ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- دو روز پس از پیروزی موفقیت آمیز نیروهای انقلابی به رهبری آیت الله خمینی بر دولت، تیراندازی و مقصداری ناامنی در تهران ادامه داشت. از ساعت ۱۱ بامداد بعد از گزارش آخر که گارد شاهنشاهی در حال حرکت به طرف پایگاه هوایی، برای شروع دوباره درگیری بوده، خبری از اتفاقات در پایگاه هوایی دوشان تپه در دست نیست. به هر حال اوضاع آرام به نظر می رسد و مناطق مهم درگیری در اطراف پادگان گارد شاهنشاهی در لویزان است. مقدار زیادی اسلحه بدون تبعیض به مردم غیرنظامی داده شده است و اکثر آنها به طرف شمال می روند که کمک به تسخیر گارد شاهنشاهی نمایند. سفارت موفق شد رادیو تلویزیون ملی را وادارد که خبر قبلی که تعدادی مشاورین آمریکایی هنوز در لویزان با گاردهای شاهنشاهی هستند را تکذیب کند. باقیمانده شهر ظاهراً در دست دولت انقلابی است و موانع خیابانی در اکثر جاها به وسیله پلیسهای «مردمی» که ظاهراً مجاهدین وابسته به نهضت اسلامی هستند محافظت می شوند.

۳- دیروز اداره ها و زندانهای ساواک «با اعمال زور آزاد شدند» و این وضع شاید هنوز ادامه داشته باشد. مطبوعات گزارش می دهند که مسئولان ساواک و دیگران به جای اعدام دستگیر و زندانی شده اند. کارمند سفارت در نزدیکی مرکز عالی فرماندهی گزارش می دهند که مردان مسلح اسم اشخاص را صدا می زنند و اگر آنها بیرون نیایند به خانه تیراندازی می کنند. معلوم نیست که با آنها چه می شود. منابع مخالف به ما گفته اند که رئیس کمیته اعاده نظم، معاون قبلی رئیس ستاد مشترک، سپهبد قرنی است. ظاهراً تمام آمریکاییها ایمن هستند و یک

ص: ۹۰

گروه بیست نفری از مرکز فرماندهی ستاد مشترک هنگام شب در محیط سفارت پناه گرفته بودند.

۴- در رادیو تلویزیون ملی علائم نفوذ بیشتر چپی‌ها به چشم می‌خورد و اخبار توده‌ای و چریکی نسبتاً به دفعات و شعارهای ضد آمریکایی گاه‌گاهی پخش می‌شود. ما اطلاع داریم که وقتی یک ایستگاه رادیویی شخصی شروع به دادن شعارهای ضد آمریکایی کرد، رادیو تلویزیون ملی به سرعت آن را دروغ نامید و گفت که دولت هیچ قصد حمله به آمریکاییها را ندارد و مردم باید از خارجها حفاظت کنند. این با پیام شب گذشته خمینی به مردم که درخواست هشیاری در مقابل دردمسازان می‌کرد و خصوصاً خواستار شد که به سفارت حمله نشود، تناسب دارد. او گفت که پیروزی بسیار نزدیک است ولی مردم باید تا تحقق پیروزی، هوشیار باشند. رادیو تلویزیون ملی گزارش داد که گارد شاهنشاهی امروز صبح خود را تسلیم کرد.

۵- هر سه کنسولگری اطلاع می‌دهند که اوضاع آرام و آمریکاییها ایمن هستند. تبریز به وسیله پلیسهای انقلابی حفاظت می‌شود و بعد از ظهر در انتظار بازدید آیت الله محل به همراه فرمانده ارتش است. اصفهان همچنان در اختیار مرکز فرماندهی آیت الله خادمی است. سربازان در پادگانهای خود منتظر فرمان دولت جدید می‌باشند. برخلاف گزارشهای گذشته، کنسولگری اصفهان به ما گفته است که درگیری در پایگاه هوایی و دیگر جاها تمام شده است. تیمهای (TAFT) سالم هستند. پلیس مردمی مانند جاهای دیگر کنترل را در دست دارد.

۶- نقطه عطف انقلاب دیروز بعد از ظهر ۱۱ فوریه زمانی روی داد که رئیس ستاد مشترک ارتشبد قره باغی در ملاقات خود با بختیار نخست وزیر و بازرگان نخست وزیر آینده موافقت نمود که ارتش را از شهر تهران فراخواند و کنترل شهر را به دست نهضت انقلابی بسپارد. این باعث شد که رئیس مجلس فوراً اعلام کند که پارلمان استعفاء داده و شب آن بازرگان در رادیو تعهدات خود برای (استقرار) دولت مسئول را تجدید کند. از بختیار خبری در دست نیست، بعضی شایعات حکایت می‌کند که او استعفا داده و بعضی دیگر نیز می‌گویند که خودکشی کرده است. استعفا او به عنوان یک واقعیت در حال جا افتادن است، اگرچه هیچ جا متنی منتشر نشده است. ما خبر داریم که کابینه بازرگان ممکن است امروز یا فردا اعلام گردد. در مطبوعات امروز عکسی از رئیس فرمانداری نظامی تیمسار مهدی رحیمی به چشم می‌خورد که توسط ارتش انقلاب دستگیر شده بود و بر طبق گزارشها تحت محاکمه قرار خواهد گرفت.

۷- به ما گزارش رسیده که زندان جمشیدیه در هم شکسته شده بود و هویدا و نصیری و نیک پی همراه با دیگران به چنگ افتاده بودند. همچنین مطبوعات گزارش می‌دهند که مردم ترغیب می‌شوند به اینکه اسلحه را به ستاد دولت انقلاب مستقر در ناحیه ستاد خمینی واقع در محل ذکر شده در تلگرام مرجع الف و مدارس عمومی تحویل دهند. گفته می‌شود که حیاط آنجا مملو از اسلحه و تجهیزات دیگر ارتش و پلیس است.

۸- قبل از ظهر به ساختمان آژانس بین المللی ارتباطات وارد شدند و آن را جستجو کردند.

هتل اینترکنتیننتال نیز تصرف شد و روزنامه نگاران داخل آن از اتاقهایشان بیرون و در یک جا گرد آورده شدند. گزارش شده که به هیلتون نیز راه یافته اند. کارمندان محلی (سفارتخانه) با مذاکره گروههای غارتگر غیرنظامیان را از تمنای خود به «بازرسی» محوطه سفارت منصرف کردند. تمام دستیاران عالی بازرگانان در ستاد انقلاب هستند و توسط صدها فرد مسلح که بدون کلمه عبور به هیچ کس اجازه نزدیک شدن را نمی دهند، محافظت می شوند. از آنجایی که شماره های تلفن مداوماً اشغالند، تمام مراکز فرماندهی عالی عملاً خارج از دسترسند. منبع (سفارت در) جناح مخالف (که خودش به سبب نداشتن کلمه عبور قادر نبوده راه یابد) به ما می گوید که تیمسارهای عالیرتبه نیز از جمله بدره ای فرمانده گارد شاهنشاهی که امروز صبح خود را تسلیم نمود همگی در ستاد انقلابند.

۹-۲۵ تن از کارمندان آمریکایی فرماندهی ترابری هوایی (که یک کارمند سفارت در بین آنها است) توسط پلیس اسلامی جلب شده اند و سعی داریم که از طریق یک واسطه از اطرافیان خمینی به آنها دسترسی یابیم. تعداد بیشتری از آمریکاییهای شخصی جمع آوری شده و به یک مکان مرکزی، احتمالاً ستاد خمینی و بازرگان برده شده اند که تصور می کنیم این برای بازپرسی از ایشان باشد. ظاهراً این یک جریان عمومی است.

۱۰- تبریز در ساعت ۲ پس از نیمه شب گزارش می دهد که تیراندازی بسیار در محل اتفاق می افتد که شاید برای شادمانی است. گزارش شده که حداقل دو عضو ساواک اوایل صبح امروز توسط مردم خیابانی بدون دادرسی در خیابان اصلی تبریز از درخت حلق آویز شدند. این گزارش را یک شاهد عینی داده است. سولیوان

وضعیت کنونی تهران

سند شماره ۵۵ محرمانه ۱۲ فوریه ۱۹۷۹- ۲۳ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۰۳۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: وضعیت کنونی تهران ۱- (محرمانه- تمام متن) ۲- از شنیدن اخباری که نیمی از آن حقیقت و نیم دیگرش شایعه است واقعاً گیج و مبهوت شده ایم و گزارش زیر را باید در پرتو این وضعیت خواند. در حال حاضر چندین گروه متخاصم در شهر تلاش دارند که از لحاظ سیاسی دست بالاتر را داشته باشند و یا از فرصت کنونی استفاده کنند و دست به غارت اموال بزنند و اسلحه بیشتری به دست آورند. به طور کلی سه گروه بزرگ در خیابان ها فعالیت دارند: نیروهای طرفدار خمینی متشکل از عناصر میانه رویی که از لحاظ سیاسی به جبهه ملی نزدیک هستند و مبارزان؛ چریک ها و هم پیمانان چپ افراطی آنها؛ و شمار زیادی از مردم مسلحی که شور، اگر نگوئی سرمستی، هرج و مرج و فرصت غارت اموال وجودشان را فرا گرفته است.

۳- طبیعی است که «دولت بازرگان» در این مرحله از پیروزی انقلاب نمی تواند تمامی مسایلی را که به وجود می آید، حل کند. در ارتباط با آمریکایی ها، عناصر میانه روی طرفدار خمینی، مثل ابراهیم یزدی نقش بسیار مفیدی در حفاظت از جان آمریکایی ها و تأمین امنیت سفارت داشته اند. کل پرسنل فرماندهی هواپرد نظامی را «بازداشت کردند» و پس از بازجویی خیلی کوتاه در مقر خمینی آنها را به سفارت بازگرداندند. عده ای دیگر را نیز دستگیر کردند، رفتار خوبی با آنها داشتند، و سپس آزادشان کردند. با وجود این، نیروهای مختلفی طرفدار خمینی هستند که احتمالاً یزدی و گروهش آنها را تحت کنترل ندارند، علاوه بر اینکه هم اینک نوعی رقابت بین چریک ها و نیروهای طرفدار خمینی دارد شکل می گیرد. نحوه حل و فصل این موضوع در روزهای آتی اهمیتی اساسی دارد.

۴- مجدانه تلاش داریم با به اصطلاح «نیروهای امنیتی» گروه طرفدار خمینی تماس برقرار کنیم و بر آنها فشار آوریم تا به رفتار مناسبشان با آمریکایی ها ادامه بدهند، و به همین منظور از کانال های زیادی وارد عمل شده ایم.

۵- این گزارش در حال حاضر قطعی نیست و با توجه به عدم اثبات بخش اعظمی از اخبار مندرج در آن، باید با احتیاط کامل آن را در نظر گرفت. سولیوان

بحث با محوریت ایران در لنینگراد

سند شماره ۵۶ استفاده اداری محدود ۱۲ فوریه ۱۹۷۹- ۲۳ بهمن ۱۳۵۷ از: کنسولگری آمریکا، لنینگراد - ۲۸۲۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: بحث با محوریت ایران در لنینگراد ۱- سالن اصلی سخنرانی در روز بسیار سرد یکشنبه مورخ (۱۱ فوریه- ۲۲ بهمن) مملو از جمعیت بود و قرار بود سخنران درباره مسایل بین المللی با محوریت روابط آمریکا و شوروی، ایران و چین صحبت کند. سئوالات حضار در سالن بیشتر به ایران مربوط می شد و سخنران نیز بر این نکته تأکید داشت که «در این مرحله» از انقلاب حزب کمونیست از خمینی حمایت می کند. در ذیل نظراتی که جالب توجه تر بود، آمده است.

۲- ایران. سخنران با تأکید بر نفوذ گسترده آمریکا در ایران و روابط نزدیکش با ارتش این کشور، تشکیل «زودهنگام» یک جمهوری اسلامی را در ایران محتمل نمی دانست. ولی اظهار داشت موفقیت کودتا برای سرنگونی انقلاب مستلزم این است که ارتش «بیشتر مردم» را که نود درصدشان شیعه و طرفدار خمینی هستند، قتل عام کند. سخنران مزبور نیز آیت الله خمینی را عملگرا تر از آنچه تصور می شود، معرفی کرد (مثلاً در ارتباط با حقوق زنان، زنا)، و به تمایل خمینی برای تحمل فعالیت همه احزاب، از جمله حزب کمونیست اشاره کرد، که حاضر بود از جمهوری اسلامی اش حمایت کند. البته سخنران تأکید کرد حزب توده فعلاً «در این مرحله» از خمینی حمایت می کند. او سپس این مرحله را با ریشه کن کردن نظام ارباب و رعیتی و انقلاب

بورژوازی در روسیه ی قبل از انقلاب مقایسه کرد. او خاطر نشان ساخت که غالباً تحولات اجتماعی عظیم از حوزه های مذهبی شروع می شود و سپس به حوزه های اجتماعی سرایت می کند. سخنان در ارتباط با احتمال مداخله شوروی در ایران یادآور شد که برژنف هشدار داده است که «آقایان، مراقب رفتارتان باشید» و گفت که پیمان سال ۱۹۲۱ [۱۳۰۰] بین ایران و شوروی حق اعزام نیرو را به ایران به منظور بازداشتن آمریکا از انجام فعالیت های خصمانه به شوروی می دهد. البته سخنان مزبور توضیح داد که تحت هیچ شرایطی اعزام نیروی نظامی به ایران از «اولویت های» شوروی نیست؛ و شوروی تنها زمانی به این امر مبادرت خواهد کرد که کشور سومی آن را تهدید کند، ولی اگر مسئله ی فعالیت های ضدانقلابی در میان باشد، شوروی حق مداخله نخواهد داشت. (توضیح: احتمالاً بیانگر این امیدواری اتحاد که رویدادهای ایران تأثیری موج گونه در جهان اسلام داشته باشد) سخنان یادآور شد که خمینی ظرف ۱۵ سال گذشته آمریکا را تهدید اصلی برای نهادهای اسلامی و تلویحاً آن را خطرناکتر از کمونیسم دانسته است.

۳- روابط آمریکا- شوروی. سخنان خیلی محتاطانه درباره ی چشم انداز مذاکرات کنترل تسلیحاتی در حوزه های مختلف ابراز امیدواری کرد. او طبق معمول خوش بینی خود را به تغییر نگرش آمریکا نسبت داد. او گفت: «به نظر می رسد که آمریکا دارد با واقع بینی بیشتری به مسئله صلح نگاه می کند.» با وجود این، او هشدار داد که حرکت به سمت جناح راست در آمریکا همچنان ادامه دارد و محافل با نفوذی در این کشور سعی دارند بین کشورها و احزاب کمونیست در درون و بیرون بلوک مشترک المنافع سوسیالیستی تفرقه بیندازند. اظهارات دوستانه رئیس جمهور [آمریکا] درباره لهستان و رومانی بیانگر امیدواری او برای سرد شدن روابط این دو کشور با اتحاد شوروی است. استراتژی اخیر کمیسیون سه جانبه در وادار کردن شوروی به نشان دادن واکنش نسبت به طرح های آمریکا، از جمله مسابقه ی تسلیحاتی، مورد حمایت مقاماتی چون برژینسکی و معاون رئیس جمهور، موندال، و دیگران است. حتی اگر پیمان سالت امضا شود، به معنای کاهش بودجه نظامی و یا توقف ساخت تسلیحات جدید نخواهد بود. تصویب پیمان سالت از سوی سنای [آمریکا] نیز چندان قطعی نیست زیرا ۳۰ سناتوری که می گویند به آن رأی مثبت خواهند داد شرط گذاشته اند که تنها در صورتی این کار را خواهند کرد که پیمان «خوبی» باشد، و بسیاری از سناتورها از جمله آنهایی که اخیراً از اتحاد شوروی دیدار کرده اند، گفته اند که به پیمان رأی نخواهند داد.

۴- چین. سخنان طبق معمول با لحن خصمانه ای درباره ی چین و دیدار اخیر معاون نخست وزیر آن کشور، تنگ شیائو پنگ، از آمریکا صحبت کرد ولی نکات نسبتاً تازه ای را نیز بیان کرد. (توضیح: احتمالاً بیانگر امیدواری اتحاد شوروی از اینکه ایالات متحده و چین نتوانند در بین کشورهای اروپای شرقی شکاف و تفرقه بیندازند.) سخنان اختلاف نظر اتحاد شوروی با رومانی و یوگسلاوی را بر سر روابطشان با چین چندان مهم ندانست و گفت که قصد

بخارست و بلگراد گذاشتن تأثیر مثبت بر چین است. سخنان مزبور زمان دعوت از تنگ شیائو پنگ به آمریکا را که دقیقاً قبل از امضای احتمالی پیمان سالت صورت گرفته است (و انتقاد کیسینجر در این ارتباط)، و اینکه برژینسکی توصیه کرده بود که برخی اطلاعات سرّی در مورد توان نظامی آمریکا را در اختیار چین بگذارند، و قبول بند آنتی-هژمونی در اعلامیه طرفین را نمونه ای از بداخلاقی های آمریکا دانست. می توان پیش بینی کرد که از نظر آنها نگرش آمریکا با نگرش صدراعظم اشمیت که به هم پیمانان خود در کنفرانس گوادلوپ اطلاع داد که اتحاد شوروی در روابط با دولت های آزاد از چین پیشی گرفته است، متفاوت است. سخنان (با اشاره به مطبوعات غربی) پرسید مگر آمریکا تا کجا می تواند بدون برهم زدن توازن روابطش با اتحاد شوروی و چین، سیاست طرفداری از پکن را دنبال کند؟ [۵]- سخنان درباره فعالیت های نظامی چین به تشکیل یک حوزه نظامی غربی جدید اشاره کرد و مدعی شد که چین دارای موشک هایی با بُرد ۱۰ هزار کیلومتر [عیناً] است. در عین حال، او جنگ با چین را بسیار بعید دانست و (با اشاره به گزارش های ژاپن) گفت که حتی اگر چین به هانوی حمله کند، این حمله چندان گسترده نخواهد بود. سخنان در پاسخ به این سؤال که موازنه نسبی قوا بین چین و ویتنام را چگونه ارزیابی می کند گفت که ویتنامی ها، نیروی نظامی قوی، با تجربه، و مجهزی دارند، و علاوه بر آن از جنگده های فانтом آمریکایی نیز بهره می گیرند. (توضیح: نوع صحبت های سخنان درباره جنگ احتمالی بین چین و ویتنام مطابق با پیش بینی های گزارش سفارت آمریکا در مسکو شماره ۳۳۵۵ است، و احتمالاً جنبه تبلیغاتی دارد- یعنی کم اهمیت جلوه دادن شدت بحران، گفتن این مسئله که هانوی آنقدر قوی هست که به تنهایی از عهده چین بریاید، و پرهیز از ذکر روابط ویتنام و شوروی و یا درگیری آمریکا و چین بر سر ویتنام، که ممکن بود مسئله مسئولیت شوروی در صورت وقوع جنگ را مطرح کند.) بوکانان

عراق، تشیع و ایران

سند شماره ۵۷ محرمانه ۱۳ فوریه ۱۹۷۹- ۲۴ بهمن ۱۳۵۷ از: دفتر حفاظت منافع آمریکا، بغداد- ۰۳۴۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: عراق، تشیع و ایران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- با سقوط دولت بختیار و عملاً حاکم شدن آیت الله خمینی در ایران، ظاهراً یکی از عواقب هرج و مرج در این کشور (البته از نظر عراقی ها) رخ نموده است. اگر آنگونه که تصور می شود عراقی ها واقعاً دلایل قانع کننده ای برای نگرانی از تأثیر بالقوه ظهور یک جمهوری اسلامی در ایران بر جمعیت شیعه عراق دارند، مسلماً این نگرانی ها حالا توجیه پیدا کرده است.

۳- به موازات تلاش ناظران سیاسی برای یافتن شواهد و مدارکی جهت تأیید نظراتی که دفتر حفاظت منافع آمریکا نیز با آنها موافق است، احتمال می دهیم که شایعه نارضایتی شیعیان همین روزها رواج پیدا کند. در همین ارتباط، اقداماتی که انتظار می رفت دولت عراق تحت هر شرایطی انجام دهد، حالا با حاکم شدن خمینی در ایران معنا و مفهوم تازه ای پیدا کرده است؛ مثلاً سفر صدام حسین به بصره (که در گزارش جداگانه ارسال شده است) که احتمالاً به منظور جلوگیری از بروز مشکل در این استان صورت گرفته است.

۴- به همین دلایل است که قدری نسبت به گزارش هایی که در مورد انتشار عکس های خمینی در نجف و کربلا مخابره شده است، شک و تردید داریم. بخش سیاسی می گوید که عکس های مزبور چند روز پیش از سقوط دولت بختیار در این دو شهر پخش شده بود. مقامات عراقی خواستار جمع آوری عکس ها شده بودند، و طبق خواست آنها عکس ها جمع آوری شد، ولی بعد از رفتن آنها از محل عکس های مزبور دوباره پخش شد. البته جزئیات بیشتری را به این رویداد نسبت می دهند که از نظر ما بعید به نظر می رسد، مثلاً گزارش تظاهرات مردم و تیراندازی.

۵- ما همچنین مطلع شده ایم که دولت عراق اجازه توزیع چند مجله خبری غیرعرب زبان را داده است که عکس خمینی را بر روی جلد خود چاپ کرده بودند. این امر می تواند یکی از دلایل رواج شایعه ی مربوط به عکس های خمینی باشد. علاوه بر این، معلوم است که عراق نمی خواهد از مردی که آن سوی مرزهایش حاکم است و احتمالاً در آینده به راحتی نمی تواند او را ندیده بگیرد، غافل بماند. با وجود این، رژیم عراق تا زمانی که این گزارش تهیه می شود، هنوز جمهوری اسلامی خمینی را به رسمیت نشناخته است.

۶- در جامعه نیز راهی برای تأیید صحت این شایعات وجود ندارد مگر اینکه این حرف ها را از یک شاهد عینی و یا منبع خبری دسته دوم موثق بشنویم. هر چند دلایل نگرانی عراقی ها از مسئله شیعه برای ما کاملاً قابل درک است، ولی واقعاً نمی توانیم باور کنیم که رویدادها اینقدر سریع و عمیق در نجف و کربلا اتفاق افتاده باشد. با وجود این، نباید فراموش کرد که این دو شهر احتمالاً پذیرای بیشترین تعداد پناهندگان ایرانی است (به نظر فرانسوی ها نزدیک به ۱۰۰ هزار نفر) که در طول سالهای تبعید خمینی به عراق نقل مکان کردند. چون دو شهر فوق از مقدس ترین شهرهای شیعه هستند و بروز مشکل در آنها، اگر مشکلی بروز کند، کاملاً منطقی به نظر می رسد.

۷- مشاهدات عینی دو هفته پیش مأموران دفتر حفاظت منافع آمریکا از دو شهر کربلا و نجف حاکی از این بود که هیچ نشانه ای از نارضایتی شهروندان، چه مذهبی و چه غیرمذهبی، در این دو شهر وجود ندارد. البته آنها طی دیدار بعدی شان از این ناحیه که سه روز دیگر انجام می شود، شاید علایمی از نارضایتی ببینند.

پک

روابط ترکیه و ایران

سند شماره ۵۸ محرمانه ۱۳ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۴ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، آنکارا - ۱۳۰۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: روابط ترکیه و ایران ۱- (بدون طبقه بندی) این سند فقط ارائه دهنده یک گزارش است و هیچ اقدام خاصی لازم نیست.

۲- (بدون طبقه بندی) خلاصه: موضع ترکیه این است که با کشورهای رابطه دارد و نه دولت ها، بنابراین مسئله به رسمیت شناختن رژیم ایران اصلاً مطرح نیست. اجویت با انتشار بیانیه ای برای دولت جدید ایران آرزوی موفقیت کرد. کارمندان سفارت ایران، به استثنای سفیر، وفاداری خود را به دولت جدید ابراز کردند. پایان خلاصه.

۳- (محرمانه) یکی از مسئولان سفارت روز ۱۳ فوریه با مدیر اجرایی سنتو و رئیس بخش ایران، مدحت بالکان، دیدار کرد تا رویکرد دولت آمریکا را در مورد روابط با رژیم جدید ایران به اطلاع او برساند. بالکان گفت که سیاست ترکیه در چنین مواقعی مشابه سیاست آمریکاست: ترکیه کشورها را به رسمیت می شناسد و نه دولت ها، و به همین دلیل اصلاً مسئله شناسایی دولت جدید ایران مطرح نیست. بالکان نمی دانست که آیا سفارت ترکیه با دولت بازرگان تماس گرفته است یا خیر، و اینکه آیا ترکیه بیانیه ای رسمی درباره سیاستش در قبال شناسایی [دولت جدید ایران] صادر خواهد کرد یا خیر.

۴- نخست وزیر اجویت طی انتشار بیانیه ای برای «دولت جدید» ایران آرزوی موفقیت کرد. او خاطر نشان ساخت که عصر جدیدی در ایران آغاز شده و ماهیت دموکراتیک نهضت مردمی ایران مشخصه این عصر خواهد بود. ترکیه تا بحال سیاست عدم مداخله را در امور داخلی ایران دنبال کرده و به کشورهای دیگر نیز توصیه کرده است که همین سیاست را پیشه کنند. رویدادهای اخیر ثابت کرد که مردم ایران توان حل مشکلات خود را دارند و سطح بلوغ سیاسی آنها این مسئله را تضمین می کند.

ترکیه بر اساس دوستی تاریخی و دیرینه اش با ایران برای گسترش روابط بین دو کشور تلاش خواهد کرد.

۵- در همین حال، کارمندان سفارت ایران روز ۱۲ فوریه وفاداری خود را به دولت جدید ایران اعلام کردند و در تخریب مظاهر رژیم گذشته به جمع دانشجویان پیوستند. با وجود این، سفیر ایران، باتمانقلیچ، به دانشجویان نپیوست و مسئولیت هایش را به کنسول ایران، پرویز منصور مؤید واگذار کرد.

کنسول ایران نیز با خواندن بیانیه ای به نمایندگی از کارمندان سفارت حمایت خود را از انقلاب ایران به رهبری خمینی ابراز داشت.

اسپیرز

گزارش وضعیت امنیتی - سیاسی، ۱۳ فوریه

سند شماره ۵۹ محرمانه ۱۳ فوریه ۱۹۷۹-۲۴ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۰۶۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت امنیتی - سیاسی، ۱۳ فوریه ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: تهران دارد آرامش خود را باز می یابد و نشانه هایی از بازگشت وضعیت عادی به آن مشهود است که گاه با درگیری گروههای مسلح به هم می خورد. گروههای سازمان نیافته به خانه ی آمریکاییان در اصفهان حمله کردند و بی سیم ها را به سرقت بردند. آیت الله خادمی که همکاری خوبی با کنسول دارد، به آرام کردن اوضاع بسیار کمک کرد. «پاسدارانی» که در ایست های بازرسی خیابان های اصفهان هستند، چندین آمریکایی را مورد بازرسی قرار دادند. مردم امروز ساعت ۱۳:۰۵ (به وقت محلی) به خانه های تیمی «تافت» حمله کردند و دستگاههای بی سیم SSB را به سرقت بردند. با حمله گروههای مسلح به خانه مقامات سابق دولت و پلیس در تبریز، صدای تیراندازی های شدیدی در اطراف کنسول گری آمریکا شنیده می شود، ولی کنسول آمریکا همچنان تماس خود را با مقامات مذهبی و نظامی شهر که با یکدیگر همکاری دارند، حفظ کرده است. دولت ایران همچنان تلاش دارد کنترل کشور را به دست بگیرد و اعلام کرده است که کابینه دولت را به زودی معرفی خواهد کرد. منابع دولتی گزارشی از مصاحبه ی مطبوعاتی رئیس جمهور کارتر منتشر کرده اند که در اینجا مورد استقبال قرار گرفته و مثبت تلقی شده است. پایان خلاصه.

۳- امروز تهران عمدتاً آرام و مغازه های نسبتاً زیادی باز بود، مردان مسلح کمتری در خیابان ها بودند، و ظاهراً وضعیت عادی دارد به شهر باز می گردد. با وجود این، کاملاً مشخص است که دولت جدید در کنترل گروههای سازمان نیافته متشکل از شهروندان مسلح که شور انقلابی وجودشان را تسخیر کرده است، مشکل دارد. گزارش هایی از درگیری گروههای غیرنظامی رقیب به دستمان رسیده است. کارمند سفارت می گوید که میدان تجریش امروز وضعیتی عادی داشت و مردم در حال انجام امور روزانه شان بودند.

۴- ساختمان سازمان ارتباطات بین المللی هم اینکه در دست گروه مسلحی است که منابع نزدیک به دولت آنها را چریک های فدایی خلق (چپگرا) معرفی کرده اند. عکاس سازمان ارتباطات بین المللی که از ماجرا بی خبر بود امروز صبح طبق معمول به محل کارش رفت و بازداشت شد و به مدت سه ساعت شدیداً مورد بازجویی قرار گرفت. وقتی بازداشت کنندگانش برای تماس تلفنی از ساختمان خارج شدند، او را نیز رها کردند (از قرار معلوم تلفن های ساختمان کار نمی کند). از اواسط روز، شمار زیادی از غیرنظامیان مسلح در اطراف زندان اوین تجمع کرده اند و مبادرت به تیراندازی هوایی می کنند، ولی گاهی نیز اسلحه ی خود را به سوی هتل های که برخی آمریکایی ها در آن ساکن هستند، نشانه می روند.

۵- تا جایی که می دانیم هیچ یک از اتباع آمریکا (به غیر از موریس، خبرنگار لُس آنجلس تایمز) صدمه ندیده اند، و ظاهراً همه در امن و امان هستند.

۶- بیشترین خطرات امنیتی فعلاً در شهرستان ها که هنوز هیچ مقام رسمی ای کنترل را در آنها به دست نگرفته است، وجود دارد. کنسول آمریکا در تبریز می گوید که تیراندازی های اطراف کنسولگری تبریز ساعت ۱۳:۳۰ شروع شد، و ظاهراً به این دلیل بود که مردم مسلح به خانه های مقامات سابق دولت و پلیس ریخته اند. مدیر و معاون سازمان آب امروز صبح «دستگیر» شدند. تیراندازی ها امروز کمی بعد از آن شروع شد که محافظان اسلامی کنسولگری پُست خود را ترک کردند (و به مترینکو گفتند خیلی زود برمی گردند) تا جلوی آتش زدن خانه ی یک افسر پلیس را که نزدیک کنسولگری بود، بگیرند. مترینکو می گوید که یک فرمانده ارتش (که با رهبر مذهبی محل متحد شده) به او اطلاع داده است که ارتش دارد برای برقراری نظم از پادگانها به شهر می آید. او همچنین می گوید که مسئول اسلامی یکی از مناطق (شهر به چند منطقه تقسیم شده و سعی بر این است که یک ساختار رهبری ایجاد شود) به ملاقاتش آمده و از طرف آیت الله قاضی طباطبایی نیز نامه ای کتبی حاوی سلام های گرم دریافت کرده است. آیت الله طباطبایی از او خواسته است تا در تبریز بماند و کنسولگری را بازگشایی کند و همچنین به خاطر مساعدت هایش در اعزام دانشجویان تبریزی به آمریکا از او تشکر کرده است. به دلیل ادامه تیراندازی ها، مترینکو مجبور شد تلفن را قطع کند و به یک مکان امن تر برود.

۷- گزارش هایی مبنی بر ایجاد مشکلات امنیتی از سوی گروههای غیرنظامی سازمان نیافته و مسلح در شهر اصفهان دریافت کرده ایم. یکی از این گروهها ساعت ۱۱:۳۰ امروز به شهرک مسکونی آمریکایی ها به نام خانه اصفهان یورش برد، بعد از خلع سلاح نگهبانان به تیراندازی هوایی در محوطه ی آن پرداخت. آنها همچنین پنج بی سیم دستی دو طرفه و یک دستگاه SSB نظامی را به سرقت بردند. گفته می شود که جمعیت مزبور به دنبال تیمسار خسروداد (که دستگیر شده است) و تیمسار شهناز (که او نیز طبق گزارش ها دستگیر شده است) بودند. بیشتر تیراندازی ها هوایی بود. ولی کنسول آمریکا در اصفهان، مک کافی، حداقل یک گزارش تأیید شده از تیراندازی مردم به سوی ۲ سرنشین آمریکایی یک خودرو (که به خطا رفت) و تیراندازی به یک آمریکایی دیگر مخابره کرده است. کنسول آمریکا توانست با آیت الله خادمی تماس بگیرد و از او بخواهد تا نمایندگانی را به منطقه اعزام کند. نمایندگان فوق توانستند یک بی سیم دستی را از مردم پس بگیرند، اوضاع را آرام کنند، و جمعیت را متفرق سازند. نمایندگان مزبور همچنین قول دادند که بقیه بی سیم ها را برگردانند. با وجود این، مردم هنوز بی سیم ها را در اختیار دارند و هر وقت کسی بخواهد با بی سیم صحبت کند با سر دادن شعارهای ضد آمریکایی کل شبکه گرومن را مختل می کنند. در مورد وضعیت آمریکایی ها گزارش شده است که آنها قدری آرام گرفته اند ولی بسیار مضطرب هستند. کنسول هنوز تلاش

می کند با آزاد کردن کامیون های شرکت هلی کوپترسازی بل بتواند اسباب اثاثیه اتباع آمریکایی را به شهر ک اقماری شاهین شهر انتقال دهد. ظاهراً هنوز وضعیت به دلیل جنگ قدرت بین آیت الله خادمی و یک روحانی دیگر به نام آیت الله طاهری که دستگیری اش موجب شورش های ماه اوت در اصفهان شد، پیچیده است.

۸- کنسول می گوید که حدود ۱۶۰۰ آمریکایی (که در حدود ۷۰۰ نفرشان از بستگان آمریکایی ایرانی و بالعکس هستند) در اصفهان مانده اند.

۹- شب گذشته مردم به زندان اصفهان حمله کردند و آن را به آتش کشیدند. در این حمله ۲ زندانبان کشته و ۱۴۰۰ زندانی آزاد شدند. دو زندانی آمریکایی نیز هم اکنون در منزل کنسول آمریکا، مک کافی، هستند که یکی از آنها خودش به منزل او آمده ولی یکی دیگر را نمایندگان آیت الله خادمی به آنجا آورده اند. آیت الله به او گفته است که دو آمریکایی مزبور می توانند بروند، ولی کنسول هنوز نمی داند با آنها چه بکند.

کنسول می گوید که عده ای سرباز یونیفورم پوش غیر مسلح شعار می دهند «ما همه سرباز توایم خمینی» و غیرنظامیان مسلح نیز در ایست های بازرسی خیابانی عابران را بازرسی می کنند، که طی این بازرسی ها لوازم شخصی چند آمریکایی، از جمله بی سیم، از آنها «ضبط» شده است. کنسول می گوید ظاهراً آیت الله خادمی نسبت به دیگران قدرت بیشتری در اصفهان دارد، ولی گویا فقط نمایندگانش و مردم تا جایی که صدایش می رسد حرفش را گوش می دهند. از قرار معلوم هنوز هیچ نماینده ای از سوی دولت در تبریز معرفی نشده است.

۱۰- کنسول آمریکا در اصفهان می گوید که امروز ساعت ۱۳:۰۵ به وقت محلی داشتیم با دستگاه SSB با ساختمان تافت در شیراز صحبت می کردم که یک گروه مسلح وارد ساختمان تافت شد و بی سیم را ضبط کرد. کنسول آمریکا در شیراز از آن زمان به بعد با ساختمان تافت تماس گرفته است (آنها هنوز یک بی سیم دارند) و دریافته است که آنها آرام هستند و قصد دارند همانجا بمانند.

۱۱- کنسول آمریکا در شیراز می گوید که شهر آرام بوده است. مشکل پایگاه هوایی این است که هیچ مقام مسئولی آنجا نیست. کنسول به طور غیرمستقیم با آیت الله محلاتی تماس داشته و «سر و صداهای دوستانه ای» شنیده است، ولی آیت الله محلاتی هنوز تمایلی به تماس مستقیم با کنسول نشان نداده است.

۱۲- اخبار متفرقه: رادیو و تلویزیون ایران با هیجان زیاد خبر «شناسایی» دولت بازرگان را از سوی سازمان آزادیبخش فلسطین و برخی کشورهای دیگر، از جمله اتحاد جماهیر شوروی پخش کردند. اظهارات رئیس جمهور کارتر درباره ی ایران که در یک مصاحبه ی مطبوعاتی ایراد کرده بود، نیز پخش می شود. منابع دولتی می گویند که استقبال زیادی از سخنان کارتر شده است. خبر موثق داریم که نخست وزیر پیشین ایران، بختیار، در دست نیروهای خمینی است و رفتار خوبی با او می شود. بر اساس گزارش ها، همه زندانی ها به غیر از ۴ شخصیت معروف از

زندان جمشیدیه گریخته اند. ارتشبد نصیری، نخست وزیر سابق هویدا، شهردار تهران نیک پی، و شهردار یک منطقه ی دیگر در بازداشت به سر می برند. نصیری کتک زیادی خورده بود، ولی می گویند وقتی که او را سوار خودرو می کردند تا به زندان منتقل کنند مردم به جانس افتاده بودند. می گویند جسد فرمانده ی گارد شاهنشاهی، تیمسار بدره ای، معاونش تیمسار بیگلری، و تیمسار جعفریان در وزارت دادگستری است. سرلشکر احمدعلی محققى موقتاً فرمانده ی ژاندارمری، و تیمسار نوروزی رئیس شهربانی و سپهبد سیدسجاد[سعید] مهدیون، فرمانده سابق فرماندهی پدافند هوایی، موقتاً فرمانده ی نیروی هوایی معرفی شده اند. اخبار ساعت ۲ رادیو اعلام کرد که سپهبد قرنی از همه افسران خواسته است که امروز خود را به مقر ستاد ارتش معرفی کنند (یونیفورم اختیاری است) و فردا نیز با یونیفورم هایشان به سر کارهایشان بازگردند. اخبار همچنین اعلام کرد که «کمیته دانشگاهها» از کلیه کارمندان دانشگاهها خواسته است که فردا با در دست داشتن کارت ها شناسایی شان سر کار بیایند. و نیز رادیو اعلام کرد همچنان افسران ارتش را به مقر خمینی بیاورند و بعد از بازجویی رها کنند.

۱۳- رادیو و تلویزیون ملی ایران اخیراً گزارش داد که تیمسار رفعت و تیمسار ضرغامی سعی دارند با یک هواپیمای ویژه کشور را ترک کنند، و با دادن شماره پلاک هواپیما از غیرنظامیان مسلح خواستند تا به فرودگاه رفته و هواپیمای مزبور را متوقف سازند. کمی بعد از آن تیمسار رفعت با رادیو و تلویزیون ایران تماس گرفت و گفت که در دفتر کارش نشسته است، و اینکه هم اکنون بازنشسته شده و رئیس شرکت هواپیمایی پارس است، و چندی پیش وفاداری خود را نسبت به خمینی ابراز داشته است. سولیوان

اوضاع ایران

سند شماره ۶۰ محرمانه ۱۳ فوریه ۱۹۷۹- ۲۴ بهمن ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، بن - ۲۶۷۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری رونوشت: سفارت آمریکا، تهران - فوری موضوع: اوضاع ایران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در طی یک توجیه مختصر در مورد اوضاع ایران در سر یک میز ناهار چهار نفره (که در تلگرام جداگانه گزارش شده) وان ول کارمند وزارت خارجه آلمان اظهار داشت که انگلیس توصیه کرده است که جامعه اروپا در مورد روابط با دولت جدید ایران بیانیه ای صادر کند. با این حال طرف انگلیسی ما در سر میز ناهار با چنین مطلبی مخالفت نمود و این مطلب به کناری گذاشته شد. وان ول در ادامه گفت موضع دولت آلمان در قبال دولت جدید ایران این است که آلمان ملتها را به رسمیت می شناسد نه دولتها را لذا به اقدام خاصی جهت شناسایی مجدد نیاز نیست. دولت آلمان به انجام مراودات عادی با دولت جدید ادامه می دهد و به

برقراری روابط خوب امیدوار است.

۳- هم وان ول و هم سفیر انگلیس تصور می کردند که دولت جدید به تأمین نفت برای غرب ادامه خواهد داد ولی مقدار آن را کاهش می دهد. وان ول همچنین گفت که دولت آلمان نیز تصور می کند می تواند حداقل بعضی از پروژه های صنعتی خود در ایران را ادامه دهند.

استوسل

مقاله توجیهی دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی

سند شماره ۱۳۶۱ فوریه ۱۹۷۹-۲۴ بهمن ۱۳۵۷ مقاله توجیهی دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی I - مقدمه - توجیه کوتاه، آشنایی با عمیات بخش ۷۲ مورد بحث ۴ زمینه عمومی هستند:

(۱) آشنایی با منطقه ایران.

(۲) آشنایی با بخش ۷۲، مأموریت و مسئولیتهای خدماتی؛ (قبلاً چگونه بود و در ماههای اخیر چگونه توسعه یافته است).

(۳) خلاصه ای از بازده بخش با تکیه بر ضداطلاعات و زمینه های حفاظتی؛ و (۴) زمینه های محدودیت ها و مسایل مختصه آن.

- یکی از زمینه هایی که خیلی کم تاکنون در جهان شناخته شده است. (و به طور کلی در وزارت دفاع سوءبرداشت بوده است).

- کشوری که در آن استثناء جزو قوانین است.

- کشوری که کنار گذاشته شده است.

II - آشنایی با منطقه ایران ایران ۶۳۶۰۰۰ میل مربع وسعت دارد. تقریباً برابر وسعت ایالات متحده در قسمت شرق رودخانه می. سی. سی. پی است. از شمال با اتحاد جماهیر روسیه شوروی و دریای خزر هم مرز است (۱۲۵۰ مایل مرز مشترک با اتحاد جماهیر روسیه شوروی)، در شرق افغانستان و پاکستان، خلیج فارس در جنوب و ترکیه و عراق در غرب آن است. دارای ۲۲۰۰ مایل مرز مشترک در شرق و غرب با کشورهای عراق و افغانستان است، که هر دو کشور از اقمار اتحاد جماهیر روسیه شوروی می باشند. ایران و عراق به طور تاریخی با یکدیگر مقابله و اختلافاتی داشته اند. روابط ترکیه با ایالات متحده در سالهای اخیر نزدیک تر شده است.

- از نظر جغرافیایی سرزمینی سخت و خشن است. اساساً فلات مرتفعی است که از چهار طرف به سلسله جبالهای سخت و بلند محدود شده است. در قسمت مرکزی آن دو کویر بزرگ وجود دارند. بیشترین شهرهای بزرگ در قسمت فلات مرکزی ولی در حاشیه آن و

نزدیک کوهها قرار دارند که آب لازم را برای آنها تأمین می نمایند.

- جمعیت. جمعیت ایران ۵/۳۲ میلیون نفر است که ۷/۱۵ میلیون آن در مناطق شهری سکنی دارند. جمعیت تهران حدود ۵/۴ میلیون نفر است (از سال ۱۹۶۶ تاکنون حدود ۵۰٪ رشد داشته است. در آن زمان ۳ میلیون نفر بوده اند.) سایر شهرهای بزرگ عبارتند از: اصفهان، مشهد، تبریز و شیراز، همگی دارای جمعیتی بیش از ۴۰۰/۰۰۰ نفر هستند.

- گروههای نژادی. حدود ۷۲٪ از مردم ایرانی و ۲۲٪ ترکمنی هستند و مابقی عرب های سامی و سایر اقلیت ها را تشکیل می دهند. حدود ۹۸٪ آنها مسلمان هستند. برآورد مردم بی سواد آن به طور تخمینی بین ۶۵٪ تا ۸۰٪ است.

- اقتصاد. ۲۳٪ از تولید ناخالص ملی حاصل از فرآورده های نفتی است. تورم سالیانه بین ۷-۱۴٪ در نوسان است. کمبود محسوس نیروی انسانی متخصص وجود دارد.

- دولت. قبلاً حکومت سلطنتی بوده است. در تئوری، ایران یک کشور مشروطه سلطنتی بود، ولی در حال حاضر شاه قدرت سیاسی انحصاری خود را بر تمام امپراتوری اعمال می نماید. در ۶ نوامبر ۷۸، پس از ناآرامیهای گسترده و خرابی های مردمی در سطح کشور، او به طور موقت یک دولت نظامی تشکیل داد. در اوایل ژانویه ۷۹، شاه برای استراحت از ایران خارج شد. (توبی سولیوان شرح مفصلی در مورد تحولات و وضعیت کنونی ارائه خواهد نمود.) - قدرت نیروهای نظامی. نیروی زمینی ۲۰۰۰۰۰ نفر، گارد شاهنشاهی ۱۸۰۰۰، نیروی دریایی ۱۵۴۰۰، نیروی هوایی ۵۸۵۰۰، ستاد مشترک ۷۰۰۰ نفر.

نیروهای مسلح شاهنشاهی قدرتمند و با نفوذ هستند زیرا فرماندهی مستقیم آنها با شاه است و دوم اینکه شاه از آنها به عنوان وسیله قدرت سیاسی خود استفاده می نماید. من قبلاً باید متذکر می شدم که تقریباً از انضباط خوبی برخوردار هستند، وفادار به تاج و تخت سلطنت و عموماً طرفدار غرب هستند. این تجزیه و تحلیل در مدت چند هفته اخیر تغییر کرده است.

- گروه های تروریستی. با وجود اینکه معمولاً جرایم ایران از آنها کلاً به عنوان گروههای مارکسیست - اسلامی یاد می کنند، در واقع گروههای اصلی عبارتند از:

- مجاهدین خلق ایران مسئول حملات به آمریکاییان در ایران. در سال ۱۹۶۱ بر پایه مذهبی تشکیل شد. در حال حاضر، کادر رهبری این گروه عمدتاً مارکسیست هستند ولی اکثریت اعضاء رده پایین و متوسط آن مسلمان و مذهبی می باشند.

- چریکهای فدایی خلق با شروع کار در سال ۱۹۷۰ این گروه مارکسیست تندرو و انقلابی هستند. تاکنون آمریکاییان مقیم ایران اهداف مستقیم آنان نبوده اند.

III - سازمان بخش ۷۲- مأموریت و مسئولیت های خدماتی - محدوده اختیارات عملیاتی و قدرت آن در سراسر کشور است. قسمت انشعابی از آن

یعنی ناحیه ۷۲۰۱ مسئول استانهای اصفهان و فارس می باشد. (شامل دو شهر اصفهان و شیراز می گردد که بیشترین تعداد آمریکاییان در این دو شهر خدمت می نمایند). گستره مسئولیتهای بخش ۵۷۲ منطقه ای به وسعت مجموعه تمام دیگر قسمتهای تحت فرماندهی نیروی هوایی ایالات متحده در اروپا به استثناء ترکیه می باشد.

- دایره تحقیق ویژه تنها آژانس کارآگاهی، حفاظتی و ضداطلاعاتی وزارت دفاع در سطح کشور است و خدمات لازم را برای کلیه پرسنل وزارت دفاع را تأمین می نماید.

- با وجود اینکه تعداد ۱۳ نفر کارآگاه سازمانی رسمی دارد، در حال حاضر فقط ۹ کارآگاه در آنجا مأمور شده اند (۲ نفر در بخش ۷۲۰۱). این رقم قابل مقایسه با جمع ۶ نفر کارآگاه در سال ۷۶ است.

- در واقع، این قسمت از اول اکتبر ۷۸ دارای ۱۸ نفر پرسنل رسمی متشکل از ۱۳ مأمور، ۳ نفر متخصص اداری، یک نفر سکرتر و یک نفر مترجم، مصاحبه کننده، است. این افزایش پرسنل متعاقب بررسی های تیم بررسی نیروهای انسانی اعزامی از وزارت دفاع در ژانویه ۷۸ به تصویب رسیده است. ۶ تا ۷ نفر مأمور موقت برای ۳۰ تا ۶۰ روز از حدود اول اکتبر ۷۸ نیز گمارده شده اند.

- جدول استاندارد سازمانی این واحد شامل قسمت فرماندهی، دبیرخانه، سه بخش و یک واحد تابعه می باشد. بخش ها شامل بخش اداری به ریاست استوار یکم وان و یک متخصص پشتیبانی (سرپرستی کلی یک مترجم، مصاحبه کننده محلی) به ریاست DCO، بخش عملیات را سرگرد مسیگ به عهده دارد.

ریاست DCO، بخش عملیات فعالیت های تخصصی ضداطلاعات را نیز به عهده دارد. IVOA (دو نفر مأمور)، IVOA (۲ نفر مأمور). سرگرد مسیگ سرپرستی ستاد را در کلیه موارد تحقیقاتی و کارآگاهی انجام می دهد. سومین واحد، بخش کارآگاهی (تحقیقاتی) است، که توسط باب وارک اداره می شد. (در ۸ دسامبر ۷۸ رفته است).

این واحد جرائم روزانه، دزدی ها و بررسی سوابق پرسنلی ما به عهده دارد. فعالیت های حفاظت امنیتی (تحقیقات ضدتروریستی) توسط پرسنل بخش کارآگاهی به سرپرستی جیم موراسکی انجام می شوند.

پشتیبانی PSO توسط سایر پرسنل قسمت در صورت لزوم انجام می شود. در نظر است بخش پشتیبانی با ۲ نفر پرسنل متخصص IVOS برقرار گردد.

- پرسنل وزارت دفاع ایالات متحده در ایران. در تاریخ ۳۰ نوامبر ۷۸ جمعاً ۱۱۶۵ نفر، ۹۱۰ نفر نظامی، ۲۲۵ نفر غیرنظامی، همچنین ۶۶۵ نفر FLS'S و ۱۵۲۰ نفر وابستگان به وزارت دفاع هستند.

- مستشاری، کمک های نظامی، در ماههای اخیر بر برنامه های مدیریت متمرکز شده بود که بیش از همه سیستم های فرماندهی، کنترل و پدافند هوایی بودند.

- زمان ترخیص قابل ملاحظه ای دارد: از زمان امضاء ۴، LOA سال به طول می انجامد تا تجهیزات وارد کشور شوند.

- دولت ایران سالیانه یک صد و ده هزار دلار ۱۱۰۰۰۰ دلار به هر نفر نظامی آمریکایی در ایران می پردازد.

- بیشترین پرسنل نظامی ایالات متحده در ایران به مستشاری، کمک های نظامی، به عنوان مشاور یا عضو تیم های کمک های آموزشی عملی تافت اعزام می شوند. (مأموریت آنها در داخل ایران به تافت یا فعالیتهای کمکهای امنیتی تقسیم می شود). (به یادداشت مراجعه کنید)(۱) - فعالیت ها و عوامل وزارت دفاع در ایران عبارتند از:

۱- گروه کمک ها و مشاوره نظامی - پرسنل ستاد (۵۵) قسمت زمینی (۵۵) قسمت دریایی (۱۹)، قسمت هوایی (۵۵)، جمع ۱۸۴ نفر.

۲- تیم مشاورت های آموزش عملی تافت - سه قسمت به علاوه اف ۱۴ و آی - هاوک - اصلاح شده - جمع ۳۱۵ نفر.

۳- نیروهای آمریکا: (۱۲۴ نفر نظامی) پشتیبانی عمده را تأمین می نماید نظیر فعالیت های اداره امور داخلی شامل پرسنل، امور مالی، پشتیبانی لجستیکی و تدارکات. سرهنگ بارلو، فرمانده نیروهای آمریکا نزدیک ترین فرماندهی ما در حد یک فرمانده پایگاه است.

۴- کمیسری، خدمات پزشکی فرماندهی ترابری نظامی ایالات متحده آمریکا، و سایر بخش ها.

- پرسنل نظامی ایالات متحده، به ۲۸ واحد تیم تافت، فعالیتهای کمک های امنیتی، در بیش از ۱۵ نقطه دور افتاده کشور مأمور شده اند. (۲۱۴ نفر پرسنل)، بیشترین تمرکز خارج از تهران عبارتند از اصفهان (۴۹ نفر) شیراز (۳۰ نفر)، بوشهر (۳۷ نفر)، بندرعباس (۳۶ نفر)، وحدتی (۲۲) و شاهرخ (۱۶ نفر). (به یادداشت مراجعه شود). - قسمت ۷۲ با آژانس های متعدد ایالات متحده از جمله، افسر امنیتی منطقه ای و دفتر وابسته دفاعی در سفارت آمریکا ارتباط و تبادل دارد. همچنین رابطه با مشاور اطلاعاتی مستشاری، کمک های نظامی، را برقرار نموده است، نمایندگان امنیتی سه قسمت نظامی، و رئیس ستاد نیروهای آمریکا.

- ارتباط با کشور میزبان ابتدائاً از طریق مأمور سیا با ساواک برقرار می شد. تماس های برنامه ای در موارد امنیتی نظامی و فعالیت های تروریستی بر علیه جامعه وزارت دفاع در ایران با کمیته مشترک برقرار بود.

ارتباطات در موارد جنایی و کنترل حفاظتی یا LAC با شهربانی کل کشور ایران یا از طریق افسر رابط شهربانی کل یا از طریق دفاتر سرکلانتری ها یا مستقیماً با ستاد شهربانی کل کشور

ص: ۱۰۵

۱- ظاهراً یادداشت اشاره شده، جزوه جداگانه ای بوده است که یافت نشد م.

برقرار گردیده است.

IV - خلاصه تولیدات:

- قسمت از اول ژوئن ۷۶ آغاز به کار کرده است.

- به علت تغییرات سریع وضعیت، موانع بیشتر فرماندهی و محدودیت های مدیریت، لازم بود که ارجحیت های کاری مشخص گردند که این فعالیتها از اوایل اکتبر ۷۸ به شرح زیر بوده اند:

(۱) جمع آوری و تجزیه و تحلیل (IVOA).

(۲) ۵۰ مورد پژوهش برای نقاط آسیب پذیر امنیتی محل زیست، راه ها و تسهیلات (گسترده ترین، قابل درک ترین تجزیه و تحلیل در مورد آسیب پذیری های امنیتی که تاکنون توسط دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی آمریکا تهیه شده است). (۳) عملیات حفاظت امنیتی.

(۴) موارد (IVOA) (موردهای فعال به طور اصولی به مرحله سکون رسیده اند. ناشی از ناآرامیهای مردمی مسئله ای بوجود آورده که [نامفهوم].

(۵) بررسی های جنایی، دزدی و سوابق پرسنلی. از آنجا که پی گیری بررسی های جنایی، دزدی و سوابق پرسنلی، به طور مؤثر از اواسط اکتبر متوقف شده اند، من آمار دوره زمانی از اول ژوئن ۷۶ تا اول نوامبر ۷۸ (دو سال و ۵ ماه) را انتخاب کرده ام.

- کل آمار در زمان اول ژوئن ۷۶ تا اول نوامبر ۷۸ (دو سال و ۵ ماه). ۲۰۴ مورد (ave ۷) - جنایی ۱۲۰ مورد (۸/۵۸٪) (ave ۴) - دزدی - ۶۹ مورد (۸/۳۳٪) (ave ۲.۵)، ضداطلاعات ۱۵ مورد (۴/۷٪) (ave ۰.۵)، به علاوه ۳۳۳ مورد بایگانی مختومه.

با بیان دیگر، از فعالیت های سنتی (Traditional) جمع آوری اطلاعات، دزدی و موارد ضداطلاعاتی، حدود ۵۰٪ جنایی، ۳/۱ آن دزدی و درصد خیلی از آن فعالیت های سنتی ضداطلاعاتی بوده اند.

- S۴۵۶ (در حالیکه هنوز وجود دارند و S۵۵۶ به ترتیب ۱۵ و ۹۳ شماره گذاری شده اند). - به هر حال بسیاری افراد این قسمت را اساساً یک قسمت IVO می دانند. در مدت این ۲۹ ماه، پرسنل این قسمت ۸۳۰ مورد بررسی سوابق پرسنلی انجام داده اند (م/۲۹) (بسیاری ۸۳۳، SIC (مورد ۲۹) LAC/م)، آنها ۵۶۹ عملیات خدمات حفاظتی (۳۷۸مورد) (مورد ۲۹/م) انجام داده اند، ۲۶ مورد تحقیقات تروریستی (۹۰مورد) (م/۱) به عمل آورده اند، ۶۸ بار توجیه تشریحی ضدتروریسم انجام داده اند (۳۳۶ مورد پرونده) (م/۲۰۳) که بسیاری از آنها بین ۲ تا ۳ ساعت به طول انجامیده. پرسنل IVOA در سال ۱۹۷۷ تعداد ۱۸۱ گزارش اطلاعاتی شامل ۴۶۵ مورد منتشر نموده اند.

در سال ۱۹۷۸ این رقم به ۳۵۸ گزارش (بیش از ۲۰۰٪) و ۱۷۵۳ مورد (۳۷۵٪) صعود

ص: ۱۰۶

نموده است.

- در این مدت پرسنل ضداطلاعات - توجیه برای جمع ---- نفر پرسنل انجام داده اند.

- در این مدت مأمورین، حدوداً ماهیانه ۲۲۵ ساعت اضافه کاری داشته اند (بر اساس ۵ روز کار، روزی ۸ ساعت در هفته). این اضافه کاری ها به وضوح در ۲ تا سه ماه اخیر افزایش یافته است.

- در حالیکه ما سعی کرده ایم که یک برنامه تهاجمی داشته باشیم، با وضعیت اداری مصوبه خودمان، انجام چنین کاری بی نهایت مشکل بوده است زیرا هنوز نمی توانیم بیش از معادل یک نفر به طور تمام وقت به موارد جنایی و دزدی اختصاص دهیم.

در خلال موجودیت این قسمت، من هیچ گاه قادر نبوده ام که بیش از ۲ نفر را به انجام امور اساسی اختصاص دهم. توانسته ام یک نفر را به طور تمام وقت به PSI بگمارم. وضعیت امنیتی، برنامه های جنایی و دزدی را متوقف کرده است.

تولید بخش ۷۲۰۱ - ابتدائاً یک بخش ضداطلاعاتی برای پشتیبانی از ۴۵±۵۰ نفر به طور جدا شده (مجزا) تشکیل شد.

- فعالیت های جنایی در حداقل تا ژانویه ۷۷ آنها ۹ مورد جنایی را انجام دادند. بیشترین این موارد قاچاق یا مواد مخدر بوده و از اجرای کمک های پشتیبانی به سایر قسمتها.

V- زمینه های مسئله ساز و محدودیت های تحقیقات (کار آگاهی).

- زمینه های مسئله ساز و مشکل آفرین را می توان به بهترین صورت بدین شرح خلاصه نمود.

برنامه های توسعه و مسایل و مشکلات ناشی از محدودیت فضای اداری، کمبود نیروی انسانی، وجود استثنایی غیرمعمول عملیاتی و مسئولیت ها است.

- در ژانویه ۷۶ با برقرار نمودن قسمت جدید، با مسایل بنیادی مواجه شدیم. قسمت ۶۹۰۴ برای انجام مأموریت خود فاقد پرسنل و مدیریت کافی بود لذا زمینه های جنایی و دزدی را اصولاً نادیده گرفت.

- مشکلات مشابه در اکتبر ۷۶ با تشکیل قسمت ۷۲۰۱ به وجود آمدند.

- در ژوئیه ۷۶، مسئولیت پشتیبانی دفاعی ضداطلاعاتی غیرنظامیان ایالات متحده وابسته به شرکت های دفاعی به مسئولیت های قبلی اضافه شد. تصویب واگذاری این مأموریت استثنایی، توسط دفتر برنامه تحقیقات دفاعی انجام شد.

- سپتامبر ۷۶، متعاقب قتل راکول مسئولیت ما به زمینه های کمک های ضد تروریستی برای شرکت های مزبور، گسترش یافت. با افزایش حضور شرکت ها بار تحقیقات سوابق پرسنلی نیز افزوده شده و انتظار می رود که بیشتر شود.

- فضای محدود اداری، وضعیت بسیار ضعیف نقشه فیزیکی اداره، در مارس ۱۹۷۸ به فضای گسترده تری انتقال یافت.
- مسایل لجستیکی اصولی به علت پشتیبانی نیروی زمینی و پراکندگی فیزیکی نظامیان ایالات متحده. تعداد پایگاههای ایالات متحده و حضور ایالات متحده متمرکز نیست.
- تأخیر نامرتب پست (۱۴÷۵ روز به واشنگتن).
- نارسائی های تلفن های داخل کشور و خطوط هوایی.
- عدم تعهد تهران.
- تعداد زیاد جمعیت بازنشسته گان وزارت دفاع.
- دولت ایران برابر مقررات هرگونه تماس با خارجیان را ممنوع نموده، که شامل آمریکاییان نیز می شود.
- مسایل مربوط به پشتیبانی فرماندهی و هماهنگی.
- ادامه آموزش مجدد فرماندهان (سه نیرو) و تعداد زیادی یگانها که باید به آنها پشتیبانی و خدمات ارائه شود.
- تأخیر و قطع متعدد ارتباطات.
- مسایل ترافیک، خطرناک و مهلک است؛ ۴۵ دقیقه تا یک ساعت به سفارت ایالات متحده (فاصله ۶ مایل).
- محدودیت ها و نیازمندی های عمومی.
- فرماندهی کل درگیر کارهای روز به روز بیشتر از سایر قسمت ها است.
- در بسیاری موارد ارزش یابی اولیه مورد برای گسترش فعالیت ها نقص داشته.
- لزوم سند برداری از همه چیز کارهای نوشتنی را مشکل و پیچیده کرده است.
- قطع برق.
- مسایل و مشکلات مربوط به گرمای شدید، کولر و توالت.
- تصادف و سائل نقلیه به طور محدود.
- ریختن سقف و دیوار.

- مسایل پزشکی وابستگان.

- یک نفر آمریکایی در ایران حداکثر ۶۰ تا ۷۰٪ فعال است.

- موارد هزینه پرسنل نظامی که باید در نظر گرفته شوند - تنظیم هزینه های افراد تازه وارد.

عوامل کلیدی که بر مؤثر بودن فعالیت های کارآگاهی لطمه می زنند.

- مسایل حقوقی (قضایی) خارج اداره و محدودیت هایی که از سوی سفارت ایالات متحده اعمال می شوند.

متأسفانه مرزها و مسئولیت های حقوقی (قانونی) دایره تحقیق ویژه از بدو تشکیل قسمت بخش دفاعی منطقه ۷۲ تاکنون هرگز به صورت واضح تعیین نشده اند. این مسئله زمانی

ص: ۱۰۸

مشخص می شود که عملیات کارآگاهی جنائی را به صورت تهاجمی آغاز می کنیم (به خصوص تحقیقات خارج از اداره در مورد مواد مخدر در اوایل سال ۱۹۷۷).

در ایران ما هیچ پایگاهی نداریم، تنها سرزمین ایالات متحده زمینهایی است که در اختیار سفارت ایالات متحده و کنسولگری های آن قرار دارند. SOFA و هیچ نوع توافق نامه اجرایی یا یادداشت تفاهم در مورد فعالیتهای پلیسی بین سفارت ایالات متحده و دولت ایران وجود ندارد.

برابر دستورالعمل های جاری فرماندهی نیروهای ایالات متحده در اروپا، فرماندهی محلی نیروهای ایالات متحده در ایران، در غیاب SOFA یا توافقنامه های اجرایی، می تواند به طور قانونی دستور بازرسی محل را در خارج از اماکن سفارت صادر نماید، در صورتی که آژانس دایره تحقیق ویژه مراتب را با مقامات رسمی محلی هماهنگ نموده باشد. (سطح دقیق هماهنگی مشخص نشده است.) این دستورالعمل به دایره تحقیق ویژه اجازه می دهد که پرسنل وزارت دفاع ایالات متحده را در خانه های مسکونی تیمی آنها (نظیر BOQ و BEQ) (باشگاه افراد مجرد- مهمانسراهای افراد مجرد) به طور قانونی دستگیر نماید و حتی در صورت لزوم «بزور» آنها را بازداشت نماید.

اینگونه اماکن مسکونی دارای ساکنین آمریکایی هستند ولی کنترل آن با عوامل ایرانی است؛ همچنین هر منزلی که ساکن آن اعضاء وزارت دفاع ایالات متحده باشد، شامل این قانون می گردد.

افسران شهربانی کل کشور ایران (INP) تمایل زیادی دارند که براساس این توافقنامه عمل نمایند، به خصوص که کلیه پرسنل ایالات متحده که با مأموریت رسمی آمده اند دارای مصونیت سیاسی هستند (شامل پرسنل وزارت دفاع و وابستگان به وزارت دفاع) (۱) علیرغم مذاکرات و بحث های مفصل با سفیر ایالات متحده، نماینده ستاد مشترک و ریاست مستشاری کمک های نظامی، سفیر سولیوان، نکته مورد نظر وزارت دفاع از این توافقنامه را درک نکرده است که معاون سفیر بتواند تصمیم بگیرد و اجازه جستجو، بازداشت و غیره را صادر نماید.

سفارت نگران یک درگیری و حادثه احتمالی است که ممکن است آمریکاییان و ایرانیان را با یکدیگر درگیر نماید؛ با وجود اینکه تاکنون چنین موردی سابقه نداشته است. اگر معاون سفیر تصمیم مثبت بگیرد، لازم است دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا با شهربانی کل کشور ایران تماس بگیرد تا مجوز قانونی جستجو و بازداشت صادر شود یا مأمور ایرانی مجاز برای تحقیقات معرفی گردد.

اگر شهربانی کل کشور ایران اقدامی نکند، کار دیگری نمی شود کرد. برعکس، اگر مأمور شهربانی با مأمور کارآگاه ما همراه شود، کلیه مدارک و اسناد در اختیار آنها قرار خواهد گرفت؛

افسر متهم آمریکایی (مأمورین نظامی یا غیرنظامی وزارت دفاع یا خانواده های آنها) توسط افسران پلیس محلی بازداشت شده اند.

در این صورت افسران متهم بازداشت شده بلافاصله توسط پلیس محلی آزاد می شوند زیرا مصونیت سیاسی دارند. اعلام جرم و عملیات قانونی تحت [\(۱\) UCMJ](#) مشکل هستند زیرا دفتر تحقیقات ویژه نیروی هوایی کنترل مستقیم بر مدارک و قرائن به علاوه شهادت افسر بازداشت کننده نخواهد داشت. ماده ۱۵ یک مرحله معمولی اجرای این گونه موارد است که هرگونه اقدام قانونی امکان پذیر است. وابستگان به آمریکا فرستاده شده اند.

- دولت ایران مانع ایجاد یک دادگاه عمومی یا ویژه در ایران است. عملاً دادگاه نظامی آلمان وجود ندارد- زیرا مخارج ترابری کلیه اشخاص در گیر در پرونده به آلمان غربی بسیار زیاد است. نظریه ای وجود دارد که مژنونین ایرانی را به همکاری داوطلبانه راضی کنیم. در این صورت همانگونه که در ماده ۱۵ آمده تعداد مواردی که قسمت ۷۱ انجام داده، ذکر شده اند.

- حتی اگر دادگاه نظامی در ایران تشکیل شود، اختلاف زیادی در برداشت فرماندهان از محدوده اختیارات این دادگاهها وجود دارد.

هر نیرو با سایر نیروها فرق دارد. پاره ای توضیحات و تغییرات داده شده اند؛ به هر حال، هنوز مسئله مبهم است، به خصوص در مواردی که متهمین در گیر در یک مسئله از چند نیرو یا یگان مختلف باشند. (به لیست مربوطه مراجعه شود). - بیشترین موارد جنایی، ۱۹، ۱۷، ۴۷ هستند، با وجود اینکه تجربیات کلی در جوّ موارد جنایی داشته اند.

برنامه های ضداطلاعاتی - حضور اطلاعاتی دشمن.

- توان بالقوه در ضداطلاعات وجود دارد؛ من معتقدم محدودیت موجود ناشی از عدم دسترسی به پرسنل آموزش دیده است.

- کلیه کشورهای کمونیستی به استثناء کوبا و آلبانی در اینجا حضور دارند.

- ۶۵۰۰ نفر از ملیت های کمونیستی در اینجا هستند که بین ۶۰ تا ۷۰ نفر آنها به عنوان افسران اطلاعاتی شناخته شده یا مشکوک هستند.

- دو افسر ارشد ایرانی در سپتامبر ۷۷ به علت جاسوسی برای روسها دستگیر شده اند. یک سرلشگر معاون اداره پنجم ستاد ارتش نیروهای مسلح شاهنشاهی از اوایل دهه ۱۹۶۰ در این مورد جاسوسی در گیر بوده است.

- ما سعی می کنیم که با همین پرسنل موجود جنبه تهاجمی به فعالیتهای خود بدسیم، در فعالیت های پشتیبانی نیروی زمینی ایالات متحده هستند.

۱- احتمالاً قوانین دادگاه نظامی آمریکا.

- آمار موارد، ارقام چندان دقیقی برای بیان آنچه در اینجا انجام شده نیستند. باید به اهداف تشکیل این قسمت و مقایسه آن با کارهای انجام شده نگریست. وقتی من به فرماندهی اینجا منصوب شدم سه هدف اصلی داشتیم؛ (۱) درخواست، استخدام منشی واجد شرایط تمام وقت، (۲) دریافت پشتیبانی مترجم و مصاحبه کننده تمام وقت؛ و (۳) در اختیار گرفتن و درخواست برای فضای بیشتر اداری. به هر سه هدف فوق رسیده ایم.

بانک فدرال رزرو و ایران

سند شماره ۶۲ محرمانه ۱۴ فوریه ۱۹۷۹ - ۲۵ بهمن ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۳۸۰۰۵ به: سفارت آمریکا، تهران - فوری موضوع: بانک فدرال رزرو و ایران (محرمانه - تمام متن) ۱- بانک فدرال رزرو نیویورک امروز تلکس زیر را از جانب بانک مرکزی ایران که توسط «شورای عالی نظارت موقت» امضا شده دریافت نموده است.

۲- شروع متن.

آقایان محترم: همانطور که می دانید انقلاب ملت ایران امور مملکت را به دست گرفته است و منافع ملت ایران در چنین شرایط بحرانی بایستی از این طریق حفظ شود. که تمام مبادلات و نقل و انتقالات ارزی خارجی از هر نوع منجمله معاملات نقدی و اعتباری بانک مرکزی ایران و غیره فقط با مجوز و اختیارات رهبری انقلاب صورت پذیرد. در این رابطه یک شورای عالی نظارت موقت در بانک مرکزی ایران تشکیل شده است و لذا از بانک شما درخواست می شود تمام مبادلات ارزی و اعتباری از حسابهای بانک مرکزی ایران را فقط با کسب مجوز قبلی از شورای مذکور انجام دهد - کاملاً واضح است که مساعدت شما با چنین درخواستی تداوم همکاریهای بانک مرکزی ایران را با بانک شما تسهیل می کند.

پایان متن شورای عالی نظارت موقت ۳- فدرال رزرو آماده است تا بر اساس چنین دستورالعملی اقدام نماید اما مایل است تأیید سفارت را در این مورد کسب کند که آیا شورای عالی نظارت موقت در واقع از جانب دولت جدید ایران چنین اختیاراتی دارد یا خیر.

درخواست می شود سفارت در سطح مناسبی با دولت موقت ایران تماس بگیرد و این مطلب را مشخص نماید. فدرال رزرو هیچ نتیجه گیری سیاسی ندارد اما مایل است بداند که حسابهای ایران در بانک فدرال رزرو را چگونه اداره نماید. ما معتقدیم که این حسابها در حال حاضر بالغ بر حدود ۹۰۰ میلیون دلار می باشد. فدرال رزرو از انجام هرگونه مبادلات دیگر در مورد این حسابها خودداری می کند تا توصیه سفارت را که تا ۸ صبح ۱۴ فوریه ضروری است کسب نماید. ونس سند شماره ۶۳

گزارش وضعیت ایران در ۲۴ فوریه ۷۹

سند شماره ۶۳ محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان شماره گزارش: ۷۹ ۱۱۲۲۵ ۶۸۴۶۰ فوریه ۱۹۷۹ - ۶ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت ایران در ۲۴ فوریه ۷۹ - خلاصه (محرمانه): گزارش اطلاعاتی درباره همه پرسسی و انتخابات آینده، تولید نفت، بازنشستگی ژنرالهای متهم، اولین رئیس جمهور احتمالی ایران، شرایط محلی تهران و وضع دیگر شهرها.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) روزنامه ها گزارش می دهند قبل از نوروز، همه پرسسی درباره شکل آینده دولت، برگزار خواهد شد. احتمالاً اولین رأی فقط این است: «آیا با یک جمهوری اسلامی موافقت می کنید؟» بعد از آن انتخاب نمایندگان مجلس مؤسسان برای تهیه قانون اساسی جدید، صورت خواهد گرفت. با انتخابات سوم، نمایندگان مجلس جدید برگزیده می شوند.

ب- تولید نفت: در حال حاضر، ایران روزانه ۷۰۰۰۰۰ بشکه نفت تولید می نماید. پیش بینی می شود این مقدار تا سه میلیون بشکه در روز بالا خواهد رفت که ۴/۲ میلیون آن صادر خواهد شد. معاون نخست وزیر امیرانتظام گفت به محض این که تصمیمی اتخاذ گردد، اولین محموله ها تا پانزده روز دیگر صادر خواهد شد. در چند روز آینده ارقام دقیق تری اعلام خواهد شد. اکثر ۶۵۰۰۰ کارگر صنعت نفت کشور به سر کار خود بازگشته اند.

ج- بازنشستگی ها: ستاد مشترک ارتش ملی اسلامی ایران روز بیست و چهارم فوریه بازنشستگی ۳۲ سرلشگر ایران را اعلان کرد. اسامی آنها منتشر نشد.

د- رئیس جمهور جدید ایران: نوشته روزنامه ها و گفتگو با دکترهای ایرانی نشان می دهد که علی شایگان، به احتمال زیاد اولین رئیس جمهور ایران خواهد بود. شایگان گفت که این کشور باید ملت نوینی با دولتی که مورد قبول همه دنیاست، دادگاههای آزاد، نظام دولتی پارلمانی که قدرت عالی در دست مجلس ملی متمرکز باشد، داشته باشد. او افزود که کشور باید نسبت به آمریکا و شوروی از سیاست عدم تعهد پیروی نماید. شایگان برای خمینی در دولت جدید، نقشی رسمی نمی بیند.

ه- شرایط محلی: در ساعات اولیه صبح، نزدیک سفارت و بیشتر ساعات شب، در شمال تهران صدای تیراندازی به گوش می رسید. علل آن معلوم نیست. در هنگام روز در طول مسیر شمال به مرکز تهران، پست بازرسی دیده نمی شود ولی شب هنگام پست های بازرسی زیادی وجود دارد. پلیس خمینی و نزدیک به ۲۵ گارد نیروی هوایی ایران از سفارت محافظت به عمل می آورند. ورود و خروج به سفارت شدیداً توسط پلیس خمینی و وابسته نیروی زمینی

کنترل می شود. در ساعت دوازده و هشت دقیقه، در حالی که کارمندان ایرانی سفارت و پلیس خمینی نظاره می کنند، سربازان نیروی دریایی آمریکا پرچم آمریکا را بر فراز سفارت به اهتزاز درمی آورند. ترافیک در مرکز شهر تهران تقریباً دارد به وضع سابق خود که بسیار سنگین بود و حرکت قدم به قدم صورت می گرفت باز می گردد.

و- خارج از تهران: گزارش کمی موجود است. ولی تبریز مجدداً آرام گزارش می شود. آبادان و خرمشهر به وضع عادی برمی گردد و آثار کمی از انفجارات اخیر باقی مانده است. دانشگاه اصفهان باز شده و طبق گزارش همه دانشجویان و استادان بازگشته اند.

ز- پراکنده: (۱) خمینی به زودی عازم قم خواهد شد ولی تاریخ آن هنوز معلوم نیست.

(۲) یزدی اظهار می کند که نیروی امنیتی انقلابی اسلامی به زودی تشکیل می شود تا نظم و قانون را در سراسر کشور، در شهرها در محافظت از اموال عمومی و شخصی تأمین و با اقدامات ضدانقلابی مقابله نماید.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) تیراندازیهای فزاینده و مهار نشده شبانه ما را مطمئن می سازد که عادی بودن زندگی در روز را نباید واقعاً دلیل بازگشت صبح به ایران تلقی کرد. نیروهای چپگرا خواسته هایشان را اعلان کرده اند و مخالفت خود با دولت خمینی- بازرگان را وسیعاً به نمایش گذاشته اند. سر بزرگ هنوز زیر لحاف است. تا تماسهای اولیه را برقرار ننماییم نمی توانیم درباره سرهنگ های جدید ستاد نظری بدسیم. هیچ یک از وابسته های نظامی نتوانسته است با رکن دوم یا پروتکل تماسی برقرار نماید. گزارشات پراکنده اطلاعاتی از شماره ۶۸۴۶۰۱۰۱۷۹ تا ۶۸۴۶۰۱۱۰۷۹ به شکل پیام آماده گشته و برای به حداقل رساندن سنگینی بار ایستگاه از طریق پست سفارشی و بسته بندی شده ارسال خواهد شد.

مجموعه اخبار سیاسی

سند شماره ۶۴ محرمانه ۲۵ فوریه ۱۹۷۹ - ۶ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۵۱۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: مجموعه اخبار سیاسی ۱- (محرمانه- تمام متن) ۲- خلاصه: مجاهدین [خلق] از خواسته های چپگرایان حمایت می کنند. آیت الله خمینی روز بیست و هفتم فوریه به قم خواهد رفت. با تسلط احتمالی دولت بر امور، کمیته امام منحل می شود. فهرست جاری انتصاب مقامات بالا- توسط دولت جدید ایران. چپگرایان ادعا می کنند که فهرست اعضا آژانس ارتباطات بین المللی همان فهرست اعضا سازمان سیا می باشد. هنوز وضع دانشگاهها بحرانی و آشوب زده است. اقلیت های مذهبی هنوز می ترسند. پایان خلاصه.

۳- به تبع گردهمایی بیست و سوم فوریه فداییان خلق در دانشگاه تهران، مجاهدین خلق

هم در گردهمایی بیست و چهارم فوریه خود در دانشگاه تهران از دولت جدید ایران تقاضاهای مشابهی داشتند. مسعود رجوی، رهبر مجاهدین تقاضا داشت: «ارتش خلق» تشکیل شود و هیچ محدودیتی علیه «مبارزان راه آزادی» به کار گرفته نشود. محاکمه حامیان شاه در دادگاه علنی انجام گیرد. برای اداره کارخانجات، دانشگاه‌ها، صنایع و بازرگانی، ادارات دولتی و پادگانهای نظامی خواستار تشکیل «شوراهای خلق» بود. رجوی در سخنرانی خود از رئیس انقلابی ستاد ارتش، سرهنگ نصرالله توکلی انتقاد کرد. وی در بیست و یکم فوریه، بعد از اینکه رالف شون من آمریکایی افراطی، او را متهم ساخت که به شیوه سازمان سیا برای در دست گرفتن زمان امور، توطئه می‌کند، استعفاء داده بود. در حالی که ممکن است موضع ذکر شده مجاهدین [خلق] خطری برای قدرت دولت بازرگان فراهم نسازد، ولی قابل توجه است که نیروی عمده نظامی دولت مجاهدین [خلق] هستند. (گزارش می‌دهند که چهار گارد سابق شاهنشاهی در شب بیست و سوم فوریه به خانه نخست وزیر حمله می‌کنند ولی چریکهای انقلابی که از این خانه محافظت می‌کرده‌اند، آنان را دستگیر می‌نمایند.) این حوادث و حوادث دیگر نشان می‌دهد که تجدید ساختمان ارتش پلیس به اندازه کافی پیش نرفته تا بر میزان امنیت بیفزاید و با یورشهای مسلحانه مقابله کند.

۴- منبع نزدیک به خمینی در ملاقات شب بیست و چهارم فوریه با مقام سیاسی ما، تأیید کرد که خمینی روز ۲۷ فوریه به قم عزیمت خواهد کرد. روزنامه‌های صبح ۲۵ فوریه خبر می‌دهند که وی «زود» بازخواهد گشت. در پاسخ سؤال، منبع گفت که فعالیت‌های کمیته خمینی [انقلاب] دارد پایان می‌گیرد.

نظریه: ممکن است برخی از فعالیتهای کمیته مرکزی مورد حرف قرار گیرد، ولی کمیته‌های محلی کمافی السابق به کار خود ادامه خواهند داد با توجه به تهدیدات مداوم چپ، اگر کمیته‌ها یک سره برچیده شوند، برای ما مایه تعجب بسیار است. ولی برنامه این است که دولت بر آنها کنترل بیشتری داشته باشد.

۵- از جمع بندی اطلاعاتی که منابع در اختیارمان قرار داده‌اند، لیست کامل انتصابات جدید دولت ایران به قرار ذیل گزارش می‌شود:

نخست وزیر: مهدی بازرگان معاونان نخست وزیر: ابراهیم یزدی (امور انقلاب) امیرانظام (روابط عمومی) و هاشم صباغیان وزیر امور خارجه: کریم سنجابی وزیر کشور: احمد صدر حاج سیدجوادی وزیر کار و رفاه اجتماعی: داریوش فروهر

وزیر امور اقتصاد و دارایی: علی اردلان وزیر دفاع: ناخدا محمدحسین [احمد] مدنی وزیر دادگستری: دکتر اسدالله مبشری وزیر انرژی: عباس تاج وزیر کشاورزی: دکتر محمد ایزدی وزیر بازرگانی: دکتر رضا صدر وزیر آموزش و پرورش: غلامحسین شکوهی وزیر اطلاعات و تبلیغات و اوقاف ناصر میناچی (این وزارتخانه در حال حاضر سازمان اوقاف را هم دربر می گیرد) وزیر علوم و فرهنگ و هنر: دکتر علی شریعتمداری وزیر پست و تلگراف: حسن اسلامی استاندار خوزستان:

سیدمحمد کیاوش استاندار گیلان:

دکتر حبیب داوران استاندار آذربایجان شرقی:

دکتر رحمت الله مقدم مراغه ای شهردار تهران:

خسرو ارداقی ۶- انتصابات مهم دیگر عبارتند از:

رئیس موقت هواپیمایی ایران: هوشنگ تجدد رئیس ستاد: سپهد محمدولی [ولی الله] قرنی رئیس کل شرکت ملی نفت ایران:

حسن نزیه (رئیس کانون وکلا) مدیر کل رادیو و تلویزیون ملی ایران:

صادق قطب زاده فرمانده ژاندارمری: سرهنگ عزت الله ممتاز رئیس شهربانی کل: تیمسار نوروزی رئیس صنایع دفاع: سرهنگ سیدمجتبی طاهرزاده (بجای طوفانیان) انتصابات نظامی سطح پائین تر از طریق کانالهای افسر وابسته دفاعی گزارش می شوند.

وقتی که وضع کابینه روشن تر گردد، می کوشیم ببینیم در مورد انتصابات بالا چه اطلاعات حیاتی می توانیم به دست آوریم. با وجود این، از آنجا که ممکن است شرکت نفت نسبت به ما حداقل اطلاعات جدیدی در مورد این انتصابات در دست داشته باشد، ممکن است گزارشات مقدماتی تهیه نماید.

۷- تعدادی از منابع دانشگاهی ما، مستقیم و غیرمستقیم می گویند فداییان خلق، فهرست اعضاء آژانس ارتباطات بین المللی را، از طریق اشغال ساختمان آن محل به دست آورده اند و در گردهمایی ها و در کمیته های محلی خمینی از این فهرست استفاده می کنند و می کوشند

ص: ۱۱۵

نیروهای انقلابی را متقاعد سازند که افراد این فهرست، همکاران سازمان جاسوسی سیا هستند. این کار بسیاری از تماسهای عادی دانشگاهی ما را تا اندازه ای دچار اشکال ساخته و حساس نموده است ولی تاکنون به ما گزارشی از دستگیری افراد بر پایه این فهرست نرسیده است. با وجود این، جو سیاسی به گونه ای است که هر دو طرف این نوع اقدامات را جدی می گیرند.

۸- دو دوست نزدیک و صمیمی مقام سیاسی سفارت گفته اند سرشماری که دو سه روز است انجام می گیرد توسط کمیته های خمینی [محل] برگزار می شود و هدف از آن این است که دریابند مردم هر منطقه چه کمکهایی می توانند به امر انقلاب نمایند. سئوالات از پرسش های معمولی «تاریخ تولد» شروع می شود و سئوالات حیاتی و مهم دیگری مانند «کجا تحصیل کردید»، «چند بار به کشورهای خارجی سفر کرده اید؟» را دربر می گیرد و سئوالات دیگری هست که منابع را مشتاق کرده تا بدانند آیا همه این تلاشها برای این نیست که زندگی عادی در قالب رژیم بر پایه اسلام قرار بگیرد.

۱۰- قطع نظر از کشتن کشیش ایرانی به خاطر اجتماع اسقفی ایرانیان شیراز در نوزدهم فوریه، رویداد دیگری از خشونت نسبت به اقلیت های مذهبی، اتفاق نیفتاده است. گزارشاتی داریم که کمیته های محلی خمینی دست به آزارهایی می زنند و اکثر کلیساها یا دفاتر خارجی زیر نظرند و بازرسی می شوند و به ویژه دفاتر و یادداشتهای آنها از دست برد در امان نیست. اسقف ارمنیان آرناک مانوکیان روز بیست و سوم فوریه با بازرگان ملاقاتی به عمل آورد و بازرگان وی را مطمئن ساخت که حقوق اقلیتها مورد احترام خواهد بود. این امر موجب گشت تا ارمنیان با نظام جدید در صلح بسر برند ولی اکثر اقلیت های مذهبی، از آن جمله خود ارمنیان از نظام جدید بسیار نگران هستند و بیشتر ترس آنها از دولت ایران نیست، بلکه از کمیته های خمینی [محل] است که مزاحمتهایی را برای آنان فراهم می آورند.

۱۱- اعضاء هیأت علمی دانشگاه به ما اطلاع می دهند که گردهمایی های چند دانشکده در دو هفته گذشته به آشوب کشیده شده است. همه با هم بحث و جدل می کنند. برنامه ثابتی در پیش نیست. فرد کارکننده ای با ۲۵ سال سابقه نظامی- دانشگاهی معتقد بود که قبل از اینکه وضع تحصیلی منطقی به وجود آید عمر فعالیتهای دانشگاهی به سر خواهد آمد و سپس استفاده از نیرو ممکن است ضروری باشد. سولیوان

شهروندان آمریکایی و انگلیسی در پازانان در حوالی آغاچاری توسط...

سند شماره ۶۵ محرمانه ۲۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۷ اسفند ۱۳۵۷ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۴۶۸۴۲ به: سفارت آمریکا، تهران موضوع: شهروندان آمریکایی و انگلیسی در پازانان در حوالی آغاچاری توسط کمیته های اسلامی برای تحقیقات بازداشت شدند.

۱- شرکت فلور طی گزارشی به وسیله تلکس از دفتر هلند با وزارت خارجه تماس گرفت

و اعلام کرد که جان کاسیا (شهروند آمریکایی) و سه شهروند انگلیسی (به اسامی دلیو. دلیو. والش؛ پی. دیترز؛ و کی. تامپسون) تلاش کردند به همراه ۶ نفر کارمند فیلیپینی شرکت فلور در تاریخ ۲۶ فوریه توسط هوایما، آبادان را به مقصد تهران ترک کنند. این تخلیه به دستور دفتر فلور صورت می گرفت. افراد فیلیپینی، آبادان را ترک کردند اما شهروندان آمریکایی و انگلیسی توسط کمیته اسلامی جهت انجام تحقیقات بازداشت شده و به پازانان عودت داده شدند. گزارش تلکس در عصر روز ۲۶ فوریه از طریق دفتر هلند و به امضای کاسیا و والش دریافت شد که در آن عنوان شد که حال گروه خوب و سالم هستند اما جهت تحقیقات در بازداشت به سر می برند.

۲- برای اطلاع شما: ما می دانیم که گروه در حال حمل مقادیر زیادی پول شخصی و پول شرکت به صورت حواله بوده اند. پایان برای اطلاع شما.

۳- سفارت احتمالاً می تواند با گروه در محل مجتمع فلور در پازانان از طریق شماره تلفن ۵۴۰-۲۳-۵۶۱ یا ۰۵-۲۰۷-۰۶۱ تماس بگیرد. تماسهای تلفنی به پازانان به وسیله ایستگاه محل ژاندارمری صورت می گیرد.

۴- لطفاً نتایج تلاشهایتان برای دسترسی به گروه و تماس با دولت ایران را به ما گزارش کنید. ونس

گزارش وضعیت ماهانه، تهران - فوریه ۷۹

سند شماره ۶۶ سری ۲۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۷ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۵۴۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گزارش وضعیت ماهانه، تهران - فوریه ۷۹ - ۱ (سری - تمام متن) ۲- ذیلاً فشرده ای از حوادث امنیتی ایران در طول فوریه ۷۹ ذکر شده است. در ۵ فوریه ۷۹ افسر حفاظت منطقه وارد سفارت گردید. در ۵ فوریه ۷۹ افسر حفاظت منطقه توانست با سفیر و راینهای کنسولی ملاقات نماید. افسر حفاظت در ۶ فوریه به دیدار کاردار رفت. ارزیابی سریع محوطه نشان داد که ما در قسمتهای بسیاری نقطه ضعف داریم. افسر حفاظت منطقه راهنمایی در اختیار سفیر، کاردار و راین سیاسی قرار داد. حداقل یک گروهان تفنگدار از ارتش یا تفنگداران دریایی لازم است تا به نحو معقولی محوطه را اداره و از آن حفاظت نمایند. با توجه به اوضاع ناپایدار تهران و تهدید حمله به محوطه سفارت، افرادی از ارتش ایران که استعداد آنها بین ۱۵ تا ۶۰ نفر در تغییر است برای حفاظت از محوطه سفارت آمریکا گماشته شده اند تا نیروی ۶۰ نفری شهربانی را که در محل مستقر هستند تقویت نمایند. افراد ارتش ایران تحت کنترل سرهنگ هالند از نیروی هوایی آمریکا و مأمور به دفتر وابسته نظامی سفارت قرار دارند.

تمام طول مدت زمانی ۵ الی ۱۴ فوریه ۷۹ شهر در ناآرامی کامل همراه با شلیک مرتب تفنگ، انفجار و حملات گروه‌های مختلف به پادگانهای ارتش و پاسگاههای شهربانی به سر برد. شلیک های مخفیانه متفاوتی نیز علیه سفارت صورت گرفته است.

در ۱۲ فوریه ارتش و شهربانی ایران سقوط کرد. ارتش و شهربانی ایران از محوطه سفارت خارج شدند. افراد شهربانی قبل از خروج خود سلاحهای خود را به افسر حفاظت منطقه تسلیم کردند.

سفیر دستور داد تا تمامی اسناد طبقه بندی دار باقیمانده به طور کامل نابود گردد. این کار در ۱۲، ۱۳ و ۱۴ فوریه صورت گرفت.

افسر حفاظت منطقه در ۱۲ فوریه تمام سلاحهای موجود را در اختیار پرسنل نیروهای مسلح آمریکا که در محوطه مانده بودند قرار داد. این کار به منظور تقویت تفنگداران دریایی آمریکا که از شدت کار مداوم و پرمشغله خسته شده بودند صورت پذیرفت.

در ۱۳ و ۱۴ فوریه ۷۹ افسر حفاظت منطقه دستور داد تا تمام سلاحهای اتوماتیک از جمله تفنگهای ام-۱۶، یوزی و کلت های کمری کالیبر ۴۵ و غیره جمع آوری شود و ۱۲ تفنگ شکاری به همراه ۹ تیر مشقی و نارنجکهای گاز اشک آور ۱۰۰-MPG به همراه کارتریج پرتاب آن را در اختیار پرسنل قرار داد. این کار در اواخر روز ۱۳ و اوایل صبح ۱۴ فوریه به انجام رسید.

جالب توجه است که حوادث زیر قبل از حمله ساعت ۱۱ روز ۱۴ فوریه به محوطه سفارت مشاهده شدند:

۱) یکی از منابع مورد اعتماد سفارت اطلاع داد که از طریق شنود بی سیم های شبکه امنیتی صحبت‌هایی در مورد استقرار سلاح که احتمالاً بر پشت بامهای پشت محوطه سفارت باشد شنیده است. بعدها این مواضع توسط اکثر پرسنل امنیتی سفارت مشاهده شدند.

۲) تقریباً در حدود ساعت ۱۰ تفنگدار مشغول خدمت در نزدیکی درب روزولت متوجه شد که تردد شلوغ معمولی در تقاطع تخت جمشید و روزولت به طور ناگهانی مرتفع شده است. وی مطمئن بود که مسیر عبور در خیابان روزولت به سمت جنوب توسط موانعی مسدود شده بود و افراد پیاده در خیابان ناپدید شده بودند.

۳) دو نفر که به طور ابتدا به ساکن و با توسل به زور وارد آپارتمان افراد مأمور به خدمت شده بودند (واقع در پشت محوطه سفارت که افسر حفاظت منطقه نیز در آن مستقر است) ملاحی مذهبی بودند که لباس معمولی خود را به تن داشتند اما تفنگهای ژ-۳ اتوماتیک از نوع شکاری آن را همراه داشتند. مزاحم دیگر صورت خود را با نوعی پارچه پوشانده بود.

حدود ساعت ۱۱ روز ۱۴ فوریه محوطه سفارت آمریکا توسط گروههای بزرگی که به تفنگ و سلاحهای اتوماتیک مسلح بودند مورد حمله قرار گرفت، تمام مواضع بیرونی سقوط کرد و کلیه پرسنل یا دستگیر شدند و یا بنا به دستور سفیر تسلیم گشتند. حدود ساعت ۱۲

ساختمان اداری سفارت از تمام جهات مورد حمله قرار گرفت و به تصرف مهاجمین درآمد. به افراد دستور داده شد به زیرزمین بروند و در آنجا سلاحها، بی سیم ها و سایر تجهیزات امنیتی خود را تسلیم کنند. مهاجمین تمام آنچه را که می توانستند به آن در دسترسی داشته باشند برداشتند، تمام افراد به محوطه بین دفتر سفیر و دفتر منشی کاردار منتقل شدند. هنگامی که «نیروهای مخالف برای نجات ما آمدند» تمام پرسنل را مورد تفتیش بدنی قرار دادند. این افراد بد تمام زندانیان آمریکایی را در قبال تأمین جانی خود مبادله کردند. تمامی افراد آمریکایی از جمله پرسنل RC و ارتباطات راه دور مورد جستجوی بدنی قرار گرفته و پس از آن به سمت بیرون ساختمان و در جهت پارکینگ رانده شدند. سپس ما را تا محل اقامت سفیر همراهی کردند و در آنجا برای مدتی بین ۲ تا ۳ ساعت تحت نظر بودیم. می و توماس افسران حفاظت منطقه به ساختمان اداری برگردانده شدند و در آنجا به ما اجازه دادند از بی سیم های رادیویی ماشینها استفاده کرده و به همه پرسنل آمریکایی اطلاع دهیم که محوطه تسلیم (مهاجمین- م) شده است. چندین نفر در طبقه هم کف ساختمان انبار سنگر گرفتند. حدود ساعت ۱۷ به تمام پرسنل اجازه دادند به اقامتگاههای مختلف خود در داخل یا خارج محوطه سفارت بروند. توجه: ساختمان اداری شامل قسمت های CR از قسمت ارتباطات راه دور از حدود ساعت ۱۳ روز ۱۴ فوریه ۷۹ الی صبح ۱۵ فوریه ۷۹ خالی ماند. تمام تجهیزات ارتباطی طبقه بندی دار قبل از تصرف ساختمان اداری نابود شده بودند.

در ساعت ۱۰ روز ۱۵ فوریه ۷۹ سفیر دستور داد تا تفنگداران دریایی آمریکا بدون حمل سلاح به همراه ایرانیان مسلح در مواضع کلیدی مستقر شوند. این شیوه تا امروز نیز به مورد اجرا گذاشته شده است.

از ۱۶ تا ۲۰ فوریه ۷۹ کارمندان سفارت همگی مأمور شده بودند تا از طریق پروازهای اجاره ای که توسط وزارت خارجه آمریکا سازمان داده شده بود نسبت به خروج آمریکاییان از ایران اقدام نمایند.

در طول مدت ۱۵ فوریه ۷۹ تاکنون پرسنل حفاظت منطقه تعداد محدودی از سلاحها را در گاوصندوق ها و صندوق ها گذاشته اند تا محفوظ بماند. (به تلگرام تهران ۲۵۰۰ رجوع کنید). در حال حاضر محوطه سفارت توسط سه گروه از جانب خمینی «محافظت» می شود.

(۱) افراد کمیته های انقلاب که در محل اقامت سفیر مستقر شده اند. (۲) افرادی از یک کمیته انقلاب دیگر که در محل درب اصلی و درب پارکینگ مستقر هستند. (۳) محوطه پست و سایر قسمتهای سفارت توسط پرسنل سابق نیروی هوایی ایران که بعضی از آنها نیز یونیفورم به تن دارند حفاظت می شود.

در روز ۱۴ فوریه ۷۹ ساختمانهای سفارت مورد چپاول قرار گرفته و به صورت زباله دانی درآمد. محلی که بیش از همه دچار خسارت و غارت شده دفتر تفنگداران دریایی و افسران حفاظت منطقه در ساختمان اداری می باشد. علاوه بر این خانه های تفنگداران و افسران

حفاظت منطقه در داخل محوطه و آپارتمان آنها در خارج از محوطه سفارت نیز مورد تاراج و تخریب قرار گرفت. تا به حال تمام آپارتمانها و خانه های داخل و خارج سفارت با توسل به زور باز شده و اموال آن دزدیده شده است. اکثر پرسنل بسیاری از اشیاء کوچک ولی بهادار خود را گم کرده اند. (در حال حاضر هیچ دلاری در دسترس نداریم.) جدیدترین مورد در روز ۲۴ فوریه اتفاق افتاد. درب خانه ای که سه تن از اپراتورهای ارتباطات راه دور در آن اقامت دارند باز شده و یک رادیو و چند وسیله دیگر برده شده است. لازم به تذکر است که این خانه در داخل محوطه و در چند متری ساختمان اداری قرار دارد.

در شرایط کنونی قدم زدن در اطراف محوطه در طول شب ایمن نیست مگر اینکه یک اسکورت از جانب یکی از سه گروه امنیتی فوق الذکر با انسان همراه باشد.

حدود ظهر روز ۲۵ فوریه ۷۹ تفنگداران دریایی پرچم آمریکا را در محوطه سفارت افراشتند. این پرچم از ۱۴ فوریه تا این تاریخ در اهتزاز نبود.

سولیوان

خلاصه سیاسی

سند شماره ۶۷ محرمانه ۲۶ فوریه ۱۹۷۹-۷ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۵۴۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: خلاصه سیاسی ۱- (محرمانه- تمام متن) ۲- خلاصه: اول ماه مارس خمینی در قم گفت: سفیر شوروی نباید در امور داخلی ایران دخالت نماید. منبع نزدیک خمینی به سفارت می گوید که اواخر هفته آینده زندانیان زیادی آزاد خواهند گشت. کمیته اصلی خمینی کارش را متوقف ساخته است. کمیته های محلی در شرف تبدیل به پلیس اصلاح شده است. فرمانده جدید نیروی هوایی معرفی شد. پایان خلاصه.

۳- روزنامه های صبح بیست و ششم فوریه اعلام کردند که خمینی عزیمت خود را به قم تا اول ماه مارس به تأخیر انداخته است. (یکی از همکاران نزدیک، این خبر را تأیید کرد). روزنامه ها همچنین خبر ملاقات سفیر شوروی با خمینی را منتشر ساختند. در این ملاقات روز ۲۴ فوریه خمینی به وینوگرادوف، سفیر شوروی گفت که ایران هیچ نوع دخالتی در امور داخلی خویش را تحمل نمی کند. روزنامه ها این را اختطاری به شوروی می دانند. در تماسهای سیاسی دیگر، خمینی به نمایندگان لبنان گفت که از تعقیب بختیار، نخست وزیر سابق، که مدعی است ایران را ترک گفته، دست نخواهد کشید.

۴- منبع نزدیک به خمینی روز ۲۶ فوریه به سفارت گفت که کمیته خمینی بی سر و صدا ۳۰۳ زندانی را آزاد کرد و در نظر دارد سوم مارس ۹۰۰ نفر دیگر را آزاد نماید. این زندانیان کسانی هستند که صاحب نام بوده اند و به همان علت به زندان افتاده اند و هیچ مدرکی دال بر

ص: ۱۲۰

همان منبع خبر می دهد که دو یا سه اعدام دیگر احتمالاً انجام می گیرد. او مدعی بود که از اعدامهای سطح پایین تر که منابع دیگر به ما گزارش داده اند هیچ اطلاع مشخصی ندارد.

۵- همان منبع خبر داد که سرانجام کمیته خمینی واقعاً منحل شده است. از عناصر انقلابی آن در رسیدگی به مسایل امنیتی استفاده می شود. این کمیته از پایگاه سابق نظامی باغشاه در جنوب غربی تهران، عمل می کرد. کمیته های محلی هنوز برای ایجاد امنیت مشغول کارند، ولی دولت ایران چندین کلانتری را فعال ساخته است و اعضاء کمیته محلی مساجد در آنها ادغام شده اند و در اداره محل زیر نظارت دولت سهم هستند.

(نظریه: بدون شک بین افسران شهربانی و انقلابیون جدید اصطکاک وجود دارد ولی منبع دیگری خبر داد که شهرداریها کاملاً زیر کنترل دولت قرار گرفته اند تا راهی برای متمدن ساختن انقلاب باشد.

۶- نظریه: اگر بتوان از شکاف آشکار بین عناصر نیروهای امنیتی اجتناب ورزید، در چند روز یا چند هفته آتی، احتمالاً ما شاهد این هستیم که دولت واحدهای اداری بسیار بیشتر و کارهای سازمانی بیشتری را در سطح شهر و کشور در چنگ و مهار خود خواهد گرفت. البته، همانطور که در ده روز پیش دیدیم، احتمالاً گاهگاهی تیراندازی و یا سرقت واقع خواهد شد.

۷- آخرین خبر: اخبار بعد از ظهر سرتیپ امامی را فرمانده نیروی هوایی اعلام کرد. (نظریه: این تعویض به دنبال انتقاداتی از سرلشگر آذربریزین به عمل آمد که پرسنل سطح پایین تر نیروی هوایی او را به اندازه کافی انقلابی نمی دانستند. تغییر انتصاب اول دولت، نشان می دهد که در حال حاضر نیروهای مسلح خط دولت را زیاد نمی خوانند.

سولیوان

گزارش وضعیت برای دوره زمانی ۲۶ - ۲۵ فوریه ۷۹

سند شماره ۶۸ محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان ۲۶ فوریه ۱۹۷۹ - ۷ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۵۵۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت برای دوره زمانی ۲۶ - ۲۵ فوریه ۱۶۷۹ - خلاصه: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) این گزارش شامل وضع دفتر وابسته دفاعی آمریکا ۱۲-C، شب پر سر و صدایی در سفارت، وضع مسافرت در ایران، اخطار مجاهدین به بازرگان، وضع حزب توده، عملیات هوایی مهرآباد، و بازنشستگی تعداد بیشتر سرلشگرها می باشد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان)

الف- دفتر وابسته نظامی آمریکا، ۱۲- C. برای آخرین بار هواپیمای ما توسط سروان جانسون و خلبان هیکت مستشاری نظامی به پرواز درآمد و در فرودگاه مهرآباد پارک و قفل شد. هنوز نتوانسته ایم به هواپیما دسترسی پیدا کنیم. ولی می‌کوشیم تا ۲۷ فوریه وضع آن را مشخص و تعیین نماییم.

ب- شب پر سر و صدا در محوطه سفارت. دیشب تقریباً نیمه‌های شب صدای تیراندازی زیادی در محوطه سفارت به گوش رسید. به نظر می‌رسد بعد از ساعت منع عبور و مرور کسی عبور می‌کند و نگهبانان برای ایست دادن تیراندازی هوایی می‌کنند. نگهبانان عصبی دیگر به آنان می‌پیوندند و نتیجه تیراندازی زیادی است. با نگهبانان مجاهد گفتگو کردیم، آنان از اینکه چپی‌ها در ورزشگاه نزدیک سفارت جمع شده‌اند، خیلی نگران بودند. نگهبانان گفتند که شب خطرناکی در پیش دارند و ممکن است مجبور باشند به سوی چپی‌ها تیراندازی کنند.

ج- سفر ایرانیان، دولت موقت انقلابی اعلان کرد که زنان، کودکان کمتر از ۱۸ سال، دانشجویان با گذرنامه‌ها و پذیرش معتبر و بیمارانی که مداوای پزشکی لازم دارند می‌توانند از ایران خارج شوند. با وجود این، ظاهراً این محدودیتها مانع از آن نگشته است که شاهپور بختیار، نخست‌وزیر سابق، که به قول خمینی از کشور گریخته است، از ایران خارج شود. روزنامه‌ها گزارش می‌دهند که خمینی قصد دارد روز پنج‌شنبه به قم بازگردد و در آنجا به اندازه تهران فعال خواهد بود.

د- اخطار و هشدار مجاهدین [خلق]: بنابر گزارش روزنامه‌ها، مبارزان آزاد اسلامی (مجاهدین)، به بازرگان هشدار سختی داده‌اند که اگر خواسته‌هایشان تأمین نگردد انقلاب با مسایل جدی روبرو خواهد شد. خواسته عمده مسعود رجوی (عضو بالای گروه) انحلال فوری ارتش شاه است. از آنجا که این خواسته با خواسته فداییان یکی است، آینده ارتشی متمرکز در دست دولت در خطر قرار می‌گیرد. این دو سازمان نه تنها خواستار یک «ارتش خلق» چپگرا هستند، بلکه برای اداره امور مردمی و تشکیل دادگاههای عمومی از تشکیل «شوراهای خلق» هواداری می‌کنند. به علاوه آنان خواهان این هستند که مقامات دولتی، مدیران کارخانجات و بازرگانی و نیروهای ارتشی از طریق این «شوراهای خلق» برگزیده شوند. معاون نخست‌وزیر، امیرانتظام ایده شوراهای خلق را رد کرد و اظهار داشت که همه باید از افراد انتصابی خمینی اطاعت نمایند تا زمانی که انتخابات برگزار گردد. بدین طریق، سازمان کنونی ارتش و انتخاب مقامات ارشد ارتش (سرهنگان) ممکن است فقط راه حل موقتی باشد. شایگان آب را بیشتر گل آلود ساخته و گفته است که ارتش کاملاً منحل گردد و پاسداران ملی و دموکراتیک جانشین آن گردند.

ه- حزب توده: آینده حزب توده روشن نیست. شایگان می‌گوید حزب کمونیست توده ایران باید غیرقانونی باقی بماند (اگر باز برای شوروی کار می‌کند). بازرگان گفته است که اعضای حزب توده و فداییان چپگرا در انقلاب فراموش نخواهند گشت و افزوده است که از

نقطه نظر آزادی عقیده، آنان نیز مثل سایر احزاب و سازمانها خواهند بود و می توانند فعالیتهای تبلیغاتی خود را انجام دهند.

و- عملیات هوایی مهرآباد: هواپیمایی ایران پروازهای داخلی و خارجی خود را ادامه می دهد. هوشنگ تجدد، مدیرکل جدید می گوید که برنامه های آموزشی جدید در بخش نگهداری، فنی و فعالیتهای پروازی شروع می گردد تا رفته رفته در هواپیمایی ایران، افراد ایرانی جای کارمندان خارجی را بگیرند. شرکت هواپیمایی لوفت هانزا، از دولت اجازه از سرگیری عملیات عادی خود را دریافت کرده است.

ز- سرلشگرهای بیشتری بازنشست می شوند: ۳۴ سرلشگر دیگر و ۱۷ سرتیپ ارتش و شهربانی بازنشسته شدند. این بازنشستگی ها که توسط سپهد قرنی اعلام می گردد، بخشی از تلاش مداومی است که در زمینه تصفیه ارتش از سرلشگران نظام گذشته صورت می گیرد.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) برقراری جمهوری اسلامی و سازماندهی یک نیروی امنیتی ملی هنوز موانع و مشکلات عمده در جریان انقلاب است. امنیت داخلی محوطه سفارت کافی ولی حساس است. در ساعت دو و سی و پنج دقیقه بعد از ظهر به وقت محلی صدای دومین تیراندازی به گوش رسید.

تلفات وارده در حمله چهاردهم فوریه

سند شماره ۶۹ استفاده محدود اداری ۲۷ فوریه ۱۹۷۹- ۸ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۵۸۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: تلفات وارده در حمله چهاردهم فوریه ۱- افراد زیر در حمله ۱۴ فوریه به سفارت کشته و یا مجروح شدند:

الف- غلامعلی کرد، پیشخدمت رستوران سفارت با تیر کشته شد.

ب- محمدعلی صیرفی در طبقه اول ساختمان آپارتمان محل سابق و موقت سفارت با تیر کشته شد. وی کارمند سفارت نبود. او پسر هفده ساله خانم نوروزی کارمند سفارت که در حمله خود وی نیز حضور داشت، بود.

ج- سرگروهان کنت کراوس از ناحیه سر با شلیک تیری آسیب دید. نه روز اسیر بود بعد از آزادی، از وضع تندرستی خوبی برخوردار بود.

د- یعقوب آقاخان تپه وری راننده سفارت هنگامی که در رستوران سفارت بود، از پشت تیر خورد. چهار روز در بیمارستان بود و بعد آزاد شد.

ه- مشهدی محمدعلی، راننده سفارت، از فرق سر او بر اثر گلوله خراش برداشت و روز یازدهم فوریه بار دیگر تیر خورد. تیری شانه چپ او را زخمی کرد و به مداوای کمی نیاز بود. او در حال حاضر به سر کار برگشته است.

و- حبيب الله افتخار، راننده سفارت. يکي از حمله کنندگان با کارد پشت پای او را در اطاق مخايره، زخمی کرد. زخم انتحاری در بیمارستانی پانسمان شد و سر کار برگشت.

ز- سرگروهان نیروی دریایی، لاری. ا. پنامون. پای چپش با ضربات مداوم قنداق تفنگ و لگد کوفته شده و خراش برداشته است.

ح- سرگروهان ارتش ریچارد نوبل. بازوی دست راستش در رستوران سفارت اندکی زخم برداشت. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی - اقتصادی، ۲۷ فوریه

سند شماره ۷۰ محرمانه ۲۷ فوریه ۱۹۷۹ - ۸ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۵۸۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی - اقتصادی، ۲۷ فوریه ۱- (محرمانه- تمام متن) ۲- خلاصه: رئیس شرکت ملی نفت ایران به قرارداد کنسرسیوم نفت به عنوان قراردادی استعماری حمله می کند و می گوید شرکت ملی نفت ایران با کنسرسیوم قرارداد جدیدی منعقد نمی سازد و علاقمند است خود رأساً دست به فروش نفت بزند. بختیار احتمالاً از ایران خارج شده و در فرانسه است. سرباز سابق جنبش آزادیبخش فلسطین فرمانده جدید سپاه پاسداران انقلاب که جانشین ارتش خواهد گشت، برگزیده شد. مولوی رئیس بانک مرکزی شد. هنوز شش تن از وزراء سابق فراری اند و برای محاکمه در تعقیب آنان هستند. خمینی خواستار اصلاح دادگاههاست. خمینی با هیأت‌های خارجی ملاقات می نماید. پایان خلاصه.

۳- روزنامه های صبح ۲۷ فوریه، جملاتی از سخنرانی رئیس جدید شرکت ملی نفت ایران را برای کارگران نفت آبادان تیر کرده اند. او می گوید سیاست جدید ایران تماماً بر پایه منافع ملی قرار دارد و هیچ گونه قرارداد تحمیلی استعماری را نخواهد پذیرفت. تفسیر روزنامه حاکی از آن است که شرکت ملی نفت ایران در فکر قرارداد جدیدی با کنسرسیوم نیست و علاقمند است خود مستقیماً به فروش نفت پردازد. نزیه همچنین گفت که ناگزیر است ۴۰۰ نفر را که شغلی ندارند و حقوق دریافت می کنند اخراج نماید. ملکه فرح هر ماه ۲۸/۴ میلیون دلار حقوق از شرکت ملی نفت دریافت می کرده است. او تکرار کرد قصد دولت تولید سه میلیون بشکه نفت در روز و صدور ۴/۲ میلیون آن است.

۴- مطالب روزنامه منکر آن است که نخست وزیر سابق بختیار در فرانسه می باشد. ولی خانواده منبع نزدیکی به مقام سفارت در ۲۷ فوریه اطلاع داد که بختیار مطمئناً در آنجا پنهان شده است و وی این خبر را قطعی می داند. (این فقره را حفظ کنید).

۵- روزنامه صبح، تهران ژورنال، در ۲۷ فوریه خبری را عنوان کرد که جلال الدین فارسی شخصی که همراه سازمان آزادیبخش فلسطین علیه اسرائیل جنگیده است، فرمانده سپاه

پاسداران انقلاب می شود. یکی دیگر از رهبران مجاهدین، مهدی تقوی، در سخنرانی در دانشگاه تربیت معلم گفت که نیروهای مسلح نمی توانند مورد اعتماد باشند. تقوی مطالب چند روز اخیر چپگرایان را تکرار کرد و گفت که نیروهای مسلح هنوز سلطنت طلب هستند و برای انقلاب تهدید محسوب می شوند. (روزنامه ها همچنین نام کامل با املاء صحیح انگلیسی فرمانده جدید نیروی هوایی را منتشر کرد. سرتیپ اصغر ایمایان [ایمانیان] که در گزارش دیروز به غلط امانی ذکر شده بود.

۶- روز ۲۶ فوریه دولت ایران، محمدعلی مولوی، اقتصاددان با تجربه را رئیس بانک مرکزی معرفی کرد. مولوی سفیر سابق ایران در جامعه اقتصادی اروپا، معاون سابق وزیر تجارت و سالها استاد اقتصاد دانشگاه ملی و نویسنده مقالات اقتصادی بوده است.

۷- روزنامه ها در رابطه با تعقیب پانزده تن از مقامات رژیم سابق که از حبس گریخته اند مطالبی را منتشر می کنند. شش نفر آنان وزرای سابق هستند: منوچهر تسلیمی، فریدون مهدوی، عبدالعظیم ولیان، رضا صدقیانی، هوشنگ نهاوندی و عبدالمجید مجیدی، تجار معروف هژبر یزدانی، رحیم علی خرم و علی رضایی هم تحت تعقیب قرار دارند. همچنین در یک آزاد کردن بعد از آزادی زندانیان در دهم فوریه، معاونان سابق وزارت بهداری، نقابت و نیلی آرام آزاد شدند. همسر آرام که آمریکایی است در ژانویه ایران را به سوی آمریکا ترک گفت.

۸- آیت الله خمینی در گفتگو با وزیر دادگستری اظهار داشت که شیوه نظام دادگاههای اروپایی باید از بین برود و قوانین اسلام حاکم گردد. او مشخصاً از رویه دادرسیهای چند مرحله ای انتقاد کرد و گفت که هر دادرسی باید طی یک مرحله و به صورت قاطع و نهایی انجام گیرد. دولت همچنین اعلام کرد که به دستور خمینی، قانون حمایت خانواده لغو شده است. این قانون زنان طلاق گرفته را تحت حمایت قرار می داد و وضع طلاق را روشن می ساخت. این قانون به عنوان قانونی ضداسلام کنار گذاشته شد.

۹- آیت الله خمینی با هیأت نمایندگی پولیساریو ملاقات کرد و حمایت خود را از مبارزه آن در راه استقلال صحرای غربی اعلام نمود. شایعه ای رواج دارد که قذافی رهبر کشور لیبی به تهران خواهد آمد. منبع وزارت خارجه در ۲۶ فوریه این خبر را انکار کرد و گفت که نه دعوت نامه ای فرستاده شده و نه تاریخی برای ملاقات تعیین شده است.

سولیوان

دسته بندی سیاسی ۱۲۵

سند شماره ۷۱ محرمانه ۲۷ فوریه ۱۹۷۹ - ۸ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۵۸۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی. - فوری موضوع: دسته بندی سیاسی ۱- (محرمانه - تمام متن)

ص: ۱۲۵

۲- احساس گسترده اتحاد نیروها علیه رژیم پهلوی گرایش به پوشانیدن واقعیت جامعه سیاسی ایران را پیدا کرد. با سقوط رژیم پهلوی این واقعیت یعنی تمایل به تجزیه سیاسی به سرعت ظهور پیدا کرده است. این جدایی ها صرفاً در سطوح اجتماعی نیست که مثلاً یک جدایی بین مارکسیستهای چپ و مسلمانهای راست باشد، بلکه در همه جهات است. این مسئله در مورد ائتلافهای عجیب از قبیل آنچه میان عده ای از اعضای سازمان اسلامی مجاهدین خلق و سازمان مارکسیستی فداییان خلق در مورد انحلال ارتش رسمی و جایگزینی آن به وسیله ارتش مردمی روی داد و همچنین در مورد غیرعادی بودن پیشرفت آهسته دولت موقت در اعمال اقتدار خویش به دنبال پیروزی برق آسا بر رژیم قبلی صادق است.

۳- نمونه های جدایی که در دو هفته اخیر صورت گرفته شامل موارد زیر است:

الف) اختلافات ایدئولوژیک که مهمترین گروههای این گروه بندی، مارکسیستهای ضد مذهب و طرفداران حکومت بر اساس تفسیر بنیاد گرایانه تعالیم اسلامی است لکن اندکی قبل از سقوط بختیار، غیر مارکسیستهای ضد مذهب شروع به ائتلاف با تجدد گرایان سیاسی در قالب یک نیروی سیاسی مهم کردند. ناگهانی بودن و همچنین غیر منتظره بودن جهانی سقوط رژیم سابق اجرای این گروه میانه رو سیاسی را دچار بی نظمی و هرج و مرج کرد.

«اکثریت» در جو جاری بی شکلی که عدم اطمینان از آینده سیاسی می تواند منجر به تفسیر سریع در اظهار وفاداری شود چندان معنی ندارد. اما این لغت کاملاً برای ایرانیان که فعلاً ساکت هستند و از لغزش در دامان چپ افراطی و راست افراطی خود را حفظ می کنند اهمیت بالقوه ای دارد.

ب) اختلاف زمانی، که بین بینش خمینی و بازرگان، که در سن ۷۰ سالگی هستند، و مبارزان چریک جوان وجود دارد.

در بهترین شرایط، برای این نسلها ارتباط با یکدیگر مشکل است. در این مورد علائمی در دست است که نارضایتی بین جوانان جنگنده خیابانی بروز کرده است که چرا اعضای مسن تر دولت موقت میل به استفاده از کمک فنی افرادی در نیروهای مسلح و دیوان سالاران رژیم سابق در جهت روی پا ایستادن ایران دارند.

آنها خودشان را به عنوان عامل پیروزی انقلاب و کسانی که حاضر بودند جانشان را در جهت نهضت فدا کنند می بینند و در نتیجه سهم بیشتری در استحکام بخشیدن به دستاوردهای انقلاب می خواهند. برای اعضای دولت که سی و یا چهل ساله بوده و در حال بازگردانیدن و احیای نظم و قانون و ساختمان اداری مملکت، و احیای اقتصاد هستند مشکل است که نسبت به دگماتیسم و انعطاف ناپذیری رهبری ارشد و از طرف دیگر نسبت به سادگی و بی نظمی جوانان مغرور، بی تفاوت باشند.

ج) اختلاف جامعه شناسانه، که یا بر اساس احساسات تجدد گرایانه در مقابل احساسات سنتی است و یا بر اساس طبقات اقتصادی. سفارت از تاریخ حمله ۱۴ فوریه تاکنون فرصت

داشته که حتی بدون ترک محوطه اینگونه اختلافات جهان کوچک را مطالعه کند. محوطه سفارت به وسیله مخلوطی از مجاهدین و پرسنل نیروی هوایی که همافر خوانده می شوند محافظت می شود.

گروه اول از دو بخش که یکی بازاری است و دیگری از متجددین طبقه متوسط تشکیل شده است.

گروه دوم که اعضایش از طبقات پایین هستند بر طبق استانداردهای ایران از نظر تکنیکی سطح بالا بوده (اغلب در آمریکا تعلیم دیده اند) و توسط عوامل بازاری، مجاهدین برای محافظت بیشتر سفارت استخدام شده اند، رقابت بین این سه گروه در کمتر از دو هفته افزایش یافته است. مجاهدین طبقه متوسط، ماتریالیسم ناخالص مجاهدین بازاری و همافران را به عنوان خائن به اصول انقلاب می نگرند. در حالیکه همافران به اعمال هر دو گروه مجاهدین با دیده تحقیر می نگرند. این احساس آنها در رابطه با داشتن مهارت‌های مدرن و از جمله توانایی انگلیسی صحبت کردن ما می باشد.

د) اختلاف نژادی- فوری ترین نشانه این امر تقاضا برای کسب خودمختاری در کردستان است. گروه‌های مختلفی وجود دارند که یا بر اساس زبان مانند ترک زبانان آذربایجان و عرب زبانان خوزستان و یا بر اساس اختلافاتی نظیر سنی های کرد و بلوچ که خود را جزء فرهنگ ایرانی می دانند اما در مواقع بروز ضعف در پایتخت تقاضای خودمختاری در درجات مختلف نموده اند، ناتوانی خمینی و دولت موقت در مناطقی چون کردستان به احساسات جدایی طلبی بار دیگر فرصت بروز داده است. تا موقعی که دولت موقت این چنین بی خاصیت باشد، این پدیده احتمالاً رشد سریع خواهد داشت.

ه) اختلافات در اداره امور- که به صورت سیستم حکومتی دو گانه دولت موقت و کمیته های انقلاب بروز کرده است. یک منبع سفارت در روز ۲۶ فوریه گفت: در مورد انحلال دومی و انتقال قدرت به اولی پیشرفتهایی شده است. همان منبع گفت که بعضی از افراد کمیته ها جزء افراد دوایر حکومتی قلمداد می شوند. بدین ترتیب گرچه یک منبع تجزیه کم خواهد شد ولی این امر ممکن است رقابت را بین اعضای کمیته و کارمندان دولت به خصوص آنهایی که قبلاً در خدمت رژیم قبلی بودند و اکنون به رژیم فعلی پیوسته اند، افزایش دهد.

این چشم و هم چشمی ها عامل مهمی در اختلافات جاری امور در دو هفته اخیر بوده است.

۴- این تجزیه خطرات جدی برای حکومت به بار می آورد. اما پدیده ای است که دولت فقط به طور حاشیه ای بر آن کنترل دارد.

البته اعمالی که دولت برای اعمال اقتدار خویش باید انجام دهد در جهت بدتر کردن جدایی ها که در حال حاضر، بدنه سیاست ایران را شکافته است عمل می کند.

مارکسیستها که از اکثر موقعیت ها در دولت موقت محروم بوده اند از فشارها که در حال آشکار شدن هستند استفاده خواهند کرد. آنها هنوز از نداشتن مسئولیت در دولت برخوردار بوده و بدین ترتیب آزاد هستند، که حمایت کامل خود را از مسایل مورد علاقه و تقاضاهای مخصوص متنوعی که ممکن است متناقض هم باشند اظهار نمایند. در مجموع آنها می توانند از ناتوانی دولت در راضی نگه داشتن همه مردم در تمام اوقات استفاده ببرند. سولیوان

گزارش نوبه ای ۲۶ و ۲۷ فوریه ۱۲۸

سند شماره ۷۲ محرمانه ۲۷ فوریه ۱۹۷۹ - ۸ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۵۸۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش نوبه ای ۲۶ و ۲۷ فوریه ۱۶ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش، اخبار دوره زمانی ساعت ۱۲، ۲۶ تا ساعت ۱۲، ۲۷ فوریه ۷۹ به وقت محلی را دربر دارد. گزارشات دریافتی مبنی بر ادامه اعدام؟، انتصاب افسر سازمان آزادیبخش فلسطین به فرماندهی سپاه انقلاب؛ گشتی های جوان داوطلب در شهر، بازگشایی دانشگاهها، فرماندهی جدید نیروی هوایی، رأی دادن افراد نظامی، به غیر از نیروی دریایی شاهنشاهی می باشد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- اعدامها در تهران ادامه دارند و آخرین کسی که اعدام شده محمدحسن نادری مسئول شکنجه ساواک اصفهان بوده است. همچنین گزارش شده است که دو افسر پلیس اعدام شده اند ولی اسم آنان مشخص نشده است.

ب- سرمقاله های امروز روزنامه تهران ژورنال گزارش می دهد که یک افسر سازمان آزادیبخش فلسطین فرماندهی سپاه انقلاب را به عهده می گیرد. جلال الدین فارسی که بنا به گزارش منابع خبری یک ایرانی تحصیلکرده مترقی است، چندین سال فرماندهی یک گردان رزمی را در سازمان آزادیبخش فلسطین به عهده داشته است. این نظریه به شدت قوت گرفته که او به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب موردنظر برگزیده خواهد شد.

دولت موقت مهدی بازرگان تحت فشار بسیاری قرار دارد که یک سپاه معتقد انقلابی به وجود آورد، این فشار به خصوص از سوی مجاهدین، فداییان، چپی ها و سایر نیروهای انقلابی وارد می آید. ممکن است جلال الدین فارسی رهبر این سپاه باشد.

ج- تهران در این مدت آرام بود و فقط چند صدای تیر در طول شب شنیده شده است. در حال حاضر هزاران جوان داوطلب مسلح به مسلسل دستی، تفنگ، سرنیزه یا با دست خالی، در مدت شب در خیابانها گشت می زنند و سعی می کنند آرامش شهر را پس از ماهها اغتشاش

حفظ نمایند. آنها نگهبانی خود را از ساعت ۲۲۰۰ با ایجاد نقاط کنترل در سراسر شهر آغاز می کنند.

آنها بدون استثناء همه را از وزیر گرفته تا خارجیان متوقف می کنند.

هر شخصی که بازداشت شود، وی را به مسجد می برند که به عنوان وزارت دادگستری، دادگاه حقوقی، ستاد پلیس و ژاندارمری، مورد استفاده قرار می گیرد.

د- وزارت علوم و آموزش عالی و فرهنگ اعلام نمود که دانشگاهها در ایران در سه شنبه ۳ مارس ۷۹ بازگشایی خواهند شد. وزارتخانه رؤسای جدید دانشگاهها را نیز تعیین نموده است.

ه- توسط دولت موقت چهارمین فرمانده نیروی هوایی منصوب گردید و نیروهای مسلح اسم جدیدی دریافت داشتند. «نیروهای مسلح ملی اسلامی ایران» فرمانده جدید نیروی هوایی سرلشکر اصغر ایمانیان است. فرماندهان قبلی نیروی هوایی که به دلایل مختلف تعویض شده اند عبارتند از: (سپهد) ژنرال ربیعی، سپهد سعید مهدیون، سپهد شاهپور آذربزین، این اداره تاکنون بیوگرافی فرمانده جدید نیروی هوایی را دریافت نکرده است.

و- دریادار احمد مدنی وزیر دفاع ملی اعلام نمود، اعضاء ارتش آزاد خواهند بود که به احزاب مختلف بپیوندند و در انتخابات آینده رأی دهند. دریادار مدنی همچنین گفت وزارت جنگ قبلی با نام جدید «وزارت دفاع ملی» نام گذاری خواهد شد زیرا قدرت نظامی در این کشور برای دفاع از حاکمیت ملی به کار خواهد رفت نه به منظور تجاوز.

ز- نیروی دریایی ایران. دریادار مدنی که فرمانده نیروی دریایی نیز می باشد اظهارداشت که او هرگونه گسترش بیشتر نیروی دریایی را متوقف خواهد ساخت و حتی ممکن است ابعاد آن را کوچک تر نیز بنماید.

او گفت «زیرا ما دیگر به عنوان ژاندارم خلیج فارس عمل نمی کنیم و نیاز به نیروی دریایی در این ابعاد نداریم. از این پس تنها مأموریت نیروی دریایی ما حراست از آبهای داخلی است و دیگر در پشتیبانی از منافع استعماری عمل نخواهیم کرد.» دریادار مدنی همچنین مشخص نمود که دیگر اطلاعات دریایی وجود نخواهد داشت و بنابراین دیگر بررسی و تحقیقات و تجسس در مورد پرسنل نیروی دریایی انجام نخواهد شد.

او گفت مشاورین تکنیکی همچنان باقی خواهند ماند ولی نقش سیاسی نخواهند داشت. مشاورین فقط در موارد تکنیکی مساعدت خواهند کرد.

نظریات تهیه کننده (محرمانه): در مورد نیروی هوایی شاهنشاهی، تغییرات سریع و متعدد فرماندهان نشانگر ناآرامی های سیاسی در نیروی مزبور است. نیروی هوایی نقش سرنوشت سازی در قیامی داشت که منجر به سرنگونی رژیم قبل شد و به نظر می رسد هنوز راه طولانی در پیش دارد تا به وضعیت طبیعی خود بازگردد. نام جدید «نیروهای مسلح ملی اسلامی ایران» به نظر می رسد نشان دهنده علاقه دولت به وارد نمودن دستاوردهای انقلاب اسلامی به داخل نیروهای مسلح باشد.

سند شماره ۷۳ محرمانه ۲۸ فوریه ۱۹۷۹ - ۹ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۶۰۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۸ فوریه ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: رئیس شرکت ملی نفت ایران اعلام می کند پنجم مارس صادرات نفت با افزایش تقریبی قیمت از سر گرفته خواهد شد. خمینی با آیت الله طالقانی ملاقات می کند. بعد از عزیمت خمینی به قم، آیت الله طالقانی سخنگوی انقلاب در تهران خواهد بود. صادق قطب زاده، رئیس رادیو و تلویزیون ملی ایران تحت فشار فزاینده مردم و کارمندان قرار دارد. اعدامها و دستگیریها ادامه دارد. پایان خلاصه.

۳- روزنامه های صبح ۲۸ فوریه از سخنرانی ۲۸ فوریه نزیه، رئیس شرکت ملی نفت ایران تیتراژ زده اند. او در جمع کارگران نفت در اهواز گفت، در روز ۵ مارس دوازدهمین سالگرد فوت دکتر مصدق «صادرات نفت از سر گرفته می شود. قیمت نفت مستقیماً به مزایده گذاشته می شود و روزانه و نقد خواهد بود». میانگین قیمت نفت ۱۸ تا ۲۰ دلار برای هر بشکه خواهد بود. نزیه مجدداً تأکید کرد که قرارداد با کنسرسیوم در حال تجدیدنظر است و نظام تنزیلی موجود دیگر به کار نمی رود. با پول نفت اسلحه معامله نمی کنند بلکه وسایل مورد نیاز کشاورزی خریداری خواهد شد. فروش نفت نقداً صورت می گیرد.

۴- روزنامه کیهان صفحه اول خود را به ملاقات روز دوشنبه بین خمینی و آیت الله طالقانی، مقیم تهران، اختصاص داد. به نظر می رسد بعد از اینکه خمینی اول ماه مارس به قم عزیمت کند، آیت الله طالقانی مطمئناً سخنگوی انقلاب خواهد بود. گفتگوی خصوصی دو آیت الله دو ساعت و نیم طول کشید ولی بیانیه ای منتشر نشده است. منابع نزدیک به خمینی این نظر روزنامه ها را که میان آن دو اختلاف وجود دارد، رد می کنند.

۵- روزنامه ها همچنین گزارش می دهند که کارمندان رادیو و تلویزیون ملی ایران خواستار استعفاء سرپرست جدید، صادق قطب زاده هستند. کارمندان مدعی هستند که صادق قطب زاده، مستبدانه رفتار می کند. مردم در رابطه با تأکید زیاد روی حوادث فلسطین، موسیقی انقلابی (تکراری) و اسلاید، و به طور کلی فقدان برنامه های تفریحی تلویزیون روز به روز بیشتر شکایت می کنند.

۶- روزنامه تهران ژورنال خبر داد که محمد توکلی شهردار تهران شده است. توکلی که قبلاً عضو کمیته فنی شهرداری بود، کار خود را از روز ۲۷ فوریه آغاز کرد.

۷- از زمان انقلاب فرمانده ژاندارمری خوانسار (منطقه اصفهان) یازدهمین مقام دولت قبلی است که در تاریخ ۲۷ فوریه در برابر جوخه اعدام قرار گرفت. روزنامه تهران ژورنال مدعی است که بنا بر گزارش مقامات غیررسمی نزدیک به ۳۰۰۰ نفر از رؤسا و صاحبان مشاغل نظام

قبلی هنوز در بازداشت و بازجویی بسر می برند.^(۱) گزارش می شود که فرمانده سابق ژاندارمری سیستان و بلوچستان دستگیر شده است.

۸- روزنامه تهران ژورنال خبر می دهد که دیدار قذافی به تأخیر افتاده است.

سولیوان

نظریه در مورد وضعیت سیاسی: همافران

سند شماره ۷۴ محرمانه ۲۸ فوریه ۱۹۷۹ - ۹ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۶۰۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: نظریه در مورد وضعیت سیاسی: همافران (۲) ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در طی آخرین روزهایی که منجر به انقلاب ایران شد نیروی هوایی، بالاخص شاخه «همافران»، برخلاف سایر نیروهای سنتی ارتش که شدیداً دچار بی انضباطی و سرخوردگی شده بودند، به طور مشخص به صورت یک نیروی نسبتاً منظم و کارآ، ظاهر شد. نیروی هوایی ایران بسیاری از فعالیتهایی که معمولاً توسط پلیس انجام می شوند، به عهده گرفته است، که از بین آنها، قسمتی از مسئولیت نگهبانی از سفارت و کنسولگری تبریز است. علیرغم تغییرات مداوم رده بالای سلسله مراتب نیروی هوایی، به نظر می رسد رده های میانی و پایین به مقدار زیادی همبستگی و هماهنگی بین خودشان را حفظ کرده اند. نقشی که همافران نیروی هوایی ایفاء می نمایند به نحو خاصی قابل توجه می باشد.

۳- کارمند سفارت، در مدت هفته گذشته، موقعیتی به دست آورده و با گروههای مختلفی از همافران مذاکرات مفصلی انجام داده است که در طی آن نظریات زیر ابراز شده است.

۴- در مورد آیت الله خمینی: حتی مذهبی ترین همافران، شامل بعضی از کسانی که نوارهای سخنرانی وی و نامه هایش را سالهای متمادی جمع آوری نموده اند، اظهار می دارند که تا زمانی رهبری (امام) خمینی را پیروی خواهند نمود که تشخیص می دهند او برای ایران به عنوان یک کشور مستقل خدمت می نماید.

به نظر می رسد که به هیچ وجه این تصور که ممکن است (امام) خمینی اشتباه کند، در بین آنان وجود ندارد، و در عوض بحث آزاد در مورد جایگزینی خمینی انجام شد. در یک گفتگوی طولانی با تعداد زیادی از همافران پایگاه تهران، این نظریه از سوی سخنگوی جمع مطرح شد که تا یک یا دو سال دیگر، زمانی که شرایط و وضعیت استقرار و آرامش یابد، نوع دولتی که به نظر می رسد بهترین حکومت برای ایران باشد، از کمونیستی گرفته تا دمکراسی و

ص: ۱۳۱

۱- در اصل سند، از این جمله به بعد، به صورت دستنویس اضافه شده است. م.

۲- در اصل سند، کلمه صورت دستنویس اضافه شده است. م. «همافران»

حتی بازگشت شاهنشاهی، توسط همافران پشتیبانی خواهد شد. پشتیبانی فعلی آنان از حکومت منصوب شده از سوی (امام) خمینی موقتی است و بر اساس درک آنان از اولین گام های مملکت به سوی پیشرفت و آزادی از یوق شاه است.

۵- در مورد آمریکا: مانند بسیاری از ایرانیان، همافران رئیس جمهور کارتر را مهم ترین شخصی که باعث کلیه مشکلات و مسایل چند ساله اخیر ایران بوده می دانند و مورد انتقاد قرار می دهند، ولی علاقه و احترام خود را نسبت به آمریکاییان اظهار می دارند. درست یا غلط آنها با دقت و تأکید این مطلب را بیان می کنند، تماس آنها با ایالات متحده آمریکا در مدت دوره های آموزشی در ایران و در آمریکا مسلماً اثر جدی بر سیستم ارزش های فکری آنها داشته است. همافران علی رغم بی میلی به دیدن سیستم تیم های نیروی هوایی ایالات متحده که در پایگاه های خود در ایران مشاهده می کنند و معترفند که برای بازگشت آمریکاییان باید برای سنگینی پردازند، معتقدند که مشاورین نظامی ایالات متحده احتمالاً باید به ایران بازگردند، البته تحت محدودیت های بیشتر و برنامه های کنترل شده توسط ایرانیان. نظریه آنها در مورد رودرویی ایالات متحده با ایران، و به خصوص، نتیجه گیری آنها در نیاز به ادامه همکاری های تکنیکی و تجاری، به نظر می رسد که به خوبی راجع به آن فکر کرده اند. علاقه آنان به وابستگی های شخصی به ایالات متحده (برای مثال، تحصیلات، فامیل و دوستان، که در حال حاضر در ایالات متحده هستند). کاملاً مشخص است، اگر گروه همافران، به خودی خود، به صورت یک قشر در سیستم نظامی ایران، ادامه حیات دهد در آینده عامل امیدوارکننده ای خواهد بود.

۶- خلاصه: در زمانی که گروه های نیروهای مسلح سنتی ایران (پلیس، ژاندارمری، گارد شاهنشاهی و نیروی زمینی) کاملاً روحیه و وحدت خود را از دست داده اند، نیروی هوایی به طور کلی و به خصوص گروه همافران، اهمیت خوبی به نسبت نقشی که اخیراً در نیروهای مسلح داشته اند، به دست آورده اند. همبستگی فعلی آنان و نقشی که در حال حاضر ایفا می نمایند، ممکن است در آینده ای نه چندان دور بر علیه آنها عمل کند، به هر حال، بسیاری از ایرانیان و به خصوص آنان که عضو نیروهای ارتش و پلیس قبلی بوده اند، به خاطر می آورند که نیروی هوایی و همافرها گروهی بودند که در زمان رژیم پهلوی بیش از همه مورد عنایت و توجه بوده اند.

در حالیکه گروه های دیگر مواجه با خشونت های داخلی ایران بودند، نیروی هوایی موفق شد کنار بکشد و درگیر نشود، و فقط در آخرین روزها بود که آنها با تبلیغات زیاد وارد تحرکات انقلابی در کنار (امام) خمینی شدند، رهبری بسیاری از غیرنظامیان را که سالها مبارزه کرده بودند، به دست گرفتند، همینطور سایر گروهها، مانند ارتشی ها، آنها را فرصت طلبانی می دانند که وفاداری آنان در حقیقت زیر سؤال است.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۲۷ فوریه تا ۱ مارس ۱۹۷۹

ص: ۱۳۲

سند شماره ۷۵ محرمانه ۱ مارس ۱۹۷۹ - ۱۰ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۶۲۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: روزنامه های انگلیسی زبان تهران ژورنال و کیهان اینترنشنال، وابسته های نظامی خارجی مرکز تهیه گزارش: دفتر وابسته دفاعی آمریکا (وابسته دفاعی)، تهران تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۷ فوریه تا ۱ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان - به ویژه برای اعضاء ناتو) این گزارش وقایع ۴۸ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ به وقت محلی روز ۲۷ فوریه تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱ مارس ۱۹۷۹ پوشش می دهد، شامل: وضعیت سفارتخانه. گزارش روزنامه ها درباره تخلیه آمریکایی ها از کبکان. اولین رفراندوم در ایران. نطق بازرگان. عزیمت خمینی به قم. خلع ید کنسرسیوم. محدودیت سفر. قانون اساسی جدید. و گزارش تلویزیون از بهشهر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف) وضعیت سفارتخانه: پاکسازی دفاتر و حمل اثاثیه کارمندان که قصد خروج از ایران را دارند، در حال انجام است. تیراندازی به طرف سفارت و اطراف آن ادامه دارد. شب گذشته در حدود ساعت ۰۲:۳۰ صبح سه تن از محافظان کمیته سوار بر خودروی ضد گلوله سفارت در حال گشت زنی روزمره خود در خارج از مجتمع بودند که از استادیوم روبروی سفارتخانه نزدیک کوچه اردلان هدف رگبار گلوله قرار گرفتند. تعدادی گلوله به داخل خودرو نفوذ کرد و یکی از آنها به بازوی محافظی که در صندلی عقب نشسته بود، اصابت نمود. محافظان نیز با شلیک گلوله پاسخ دادند و خود را به بیمارستان رساندند. جراحت سطحی بود. همچنین، در طول شب، یک تیرانداز که در ساختمان روبروی سفارت موضع گرفته بود پنجره جلوی (ضلع جنوبی) ساختمان کنسولی را هدف رگبار گلوله قرار داد. در طول شب صدای تیراندازی در سرتاسر تهران شنیده می شد.

یکی از کارمندان سفارت استرالیا گزارش داد که شب گذشته هنگام مراجعت از هتل اینترکنتیننتال به خانه اش در شمال کاخ نیاوران در ساعت ۲۳:۳۰، بیست بار مورد بازرسی قرار گرفت. در یک ایستگاه بازرسی، یک نگهبان گلوله ای شلیک کرده بود، ولی هدف او خودروی حامل کارمند سفارت نبود.

ب) گزارش روزنامه ها از تخلیه کبکان: هر دو روزنامه انگلیسی زبان مقالاتی در مورد تخلیه آمریکایی ها از کبکان در صفحه اول خود درج کردند. عنوان مقالات «ایستگاه جاسوسی

آمریکا» و «پایگاه جاسوسی آمریکا» بود. در هر دو مقاله آمده بود که «نیروهای نظامی» و «پرسنل وزارت دفاع» آمریکا «۲۰ آمریکایی» را از محل تخلیه کرده اند. گزارش جداگانه مأموریت وابسته نظامی و وابسته نیروی هوایی به کبکان به همراه جزئیات تخلیه آمریکایی ها امروز مخابره شد. بیست و دو آمریکایی امروز سوار بر هواپیمای ایرفرانس فرودگاه مهرآباد را ترک کردند.

ج) رفراندوم: طبق گزارش روزنامه ها، حاج سید جوادی، وزیر کشور، رسماً اعلام کرد که ایرانی ها برای رأی گیری درباره نظام جمهوری اسلامی در روز ۳۰ مارس به پای صندوق های رأی خواهند رفت. در رفراندوم، از برگه های قرمز (به معنای نه) و سبز (به معنای آری) برای پاسخ به این سؤال استفاده خواهد شد که «آیا با تغییر رژیم گذشته به نظام جمهوری اسلامی که قانون اساسی آن بعداً به رأی گیری عمومی گذاشته خواهد شد، موافقید؟» کلیه ایرانی های ۱۶ سال به بالا شامل «کلیه گروههای اجتماعی و حرفه ای و اعضای نیروهای مسلح» می توانند در این رفراندوم شرکت کنند. بر اساس گزارش ها، حمید آذریون، دبیرکل حزب مارکسیست-لنینیستی «حزب کمونیست ایران» از اعضای حزب خواسته است تا برگه آری را به صندوق بیندازند.

د) نطق بازرگان: شب گذشته، نخست وزیر نطقی بسیار «واقع بینانه و صمیمی» در رادیو و تلویزون سراسری ایراد کرد. او ابراز داشت که دولتش با دو مشکل عمده مواجه است: «بازی کمیته ها» و «انتظار نامعقول برای دستاوردهای یک شبه». اشاره او به «بازی» به سوءاستفاده ها و تصمیمات ضددولتی «کمیته ها» در سرتاسر کشور مربوط می شد. بازرگان به چند نمونه از دخالت کمیته ها در امور دولت اشاره کرد. نخست وزیر به چپگرایانی که خواهان انحلال ارتش بودند شدیداً تاخت و طبق گزارش ها ابراز داشت که «باید هر چه سریعتر ارتش را سامان دهیم تا به مسئولیت خود برای صیانت از مرزهای ایران و خنثی کردن تهدید دشمنان عمل کند.» ه) عزیمت خمینی به قم: امروز خمینی به قم باز می گردد، که بازگشتی با شکوه برای این آیت الله عالی رتبه مملکت به شهر مقدس قم است. روزنامه ها نوشته اند که: «این واقعه فقط یکبار در طول عمر بسیاری از آدمها اتفاق می افتد، و برای برخی دیگر بازگشت امام عصر است.» و) حسن نزیه، مدیر عامل جدید شرکت ملی نفت ایران، اعلام کرد که تمامی معاملات فروش نفت با کنسرسیوم لغو می شود، و از این به بعد شرکت ملی نفت ایران به هر یک از شرکت های خارجی رأساً نفت می فروشد. طبق گزارش های خبری، قرار است اولین نفت کش در روز دوشنبه در جزیره خارک بارگیری کند، و نزیه می گوید که نفت به شرکت هایی که بالاترین قیمت را پیشنهاد کنند، فروخته خواهد شد. سطح تولید نفت روز دوشنبه ۵ مارس ۱۹۷۹ اعلام خواهد شد.

ز) محدودیت سفر برای ایرانی ها: لیست سیاهی از اسامی تقریباً ۱۶ هزار نفر در حال تهیه

است تا از خروج افرادی که متهم به ارتکاب جرم هستند از کشور جلوگیری شود. قرار است بعد از تسلیم این لیست به اداره گذرنامه، خروج از ایران برای همه به استثنای افرادی که نامشان در لیست است، بدون هیچ محدودیتی آزاد باشد. لیست سیاهی نیز از اسامی خانم ها به اداره گذرنامه تسلیم شده است و طبق گزارش ها کلیه خانم هایی که قصد خروج از ایران را داشتند و نامشان در آن لیست نبود، دیروز اجازه یافتند از ایران خارج شوند.

ح) ناصر میناچی، وزیر اطلاعات، دیروز اظهار داشت که جزئیات قانون اساسی پیشنهادی به زودی اعلام خواهد شد. در حال حاضر، خمینی در حال مطالعه متن قانون اساسی است. براساس گزارش ها، منابع مطلع می گویند که در رأس نظام جمهوری یک رئیس جمهور منتخب قرار خواهد داشت که فقط دارای اختیارات اجرایی است و نخست وزیری منصوب می کند که باید از سوی مجلس (که از قرار معلوم تنها مجلس پارلمانی در نظام جمهوری اسلامی خواهد بود) رأی اعتماد بگیرد.

ط) گزارش تلویزیونی از پایگاه بهشهر: وابسته نیروی هوایی بریتانیا گزارش می دهد که خبرنگاران شبکه تلویزیونی آی.تی.ان بریتانیا به سرپرستی جان اسنو و خبرنگاران شبکه تلویزیونی ای.بی.سی از پایگاه بهشهر دیدار کردند و نسبتاً آزادانه از این پایگاه تصویر گرفتند. یکی از مأموران سفارت استرالیا که شب گذشته این تصاویر تلویزیونی را رؤیت کرده بود، مراتب فوق را تأیید می کند.

آقای اسنو به وابسته نیروی هوایی بریتانیا گفت که پایگاه دست نخورده است، و هیچ آثاری از غارت ااثیه منازل در آن دیده نمی شود، و درب ساختمان های پایگاه قفل و زنجیر شده و کسی نمی تواند وارد آنها شود. او همچنین گفت کارگران بهشهر که حقوق خود را دریافت نکرده اند، نا آرامی هایی ایجاد کرده بودند. در حال حاضر، مقامات سفارت دارند برای حل مشکل پرداخت حقوق ها تدبیری می اندیشند.

نظریات مرکز تهیه گزارش: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان - ویژه اعضاء ناتو) تیراندازی شبهای گذشته به سوی سفارتخانه حکایت از آن دارد که مسئله تأمین امنیت در تهران به این زودی ها حل نخواهد شد و معلوم نیست چه کسی و چه سازمانی باید این امنیت را برقرار کند.

تیراندازی و درگیری بین چریک های فدایی، مجاهدین، و دژبان نیروی هوایی و سایر گروهک ها تا چند هفته دیگر، شاید هم چند ماه دیگر، ادامه خواهد یافت. مسافرت های شبانه در تهران، حتی با محافظ، همچنان بسیار خطرناک خواهد بود. برخی از ایرانی ها می گویند که با خروج خمینی از پایتخت، وضعیت تهران بدتر خواهد شد. بازرگان نمی تواند به این زودی ها یک نیروی امنیت مرکزی که توانایی کنترل شهرها و شهرستانها را داشته باشد، تشکیل دهد. تصمیم سفیر به نگاه داشتن حداقل کارمند مورد نیاز سفارت احتمالاً در آینده نزدیک تغییر نخواهد کرد.

وقایع ۱ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۷۶ محرمانه ۳ مارس ۱۹۷۹ - ۱۲ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۶۵۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: وقایع ۱ مارس ۱۹۷۹ - ۱ (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: دولت ایران اعلام می کند که رفراندومی در ۳۰ مارس برگزار خواهد شد. بازرگان در تلویزیون سراسری از فعالیت برخی کمیته ها و گروههای سیاسی شدیداً انتقاد می کند. خمینی پیش از عزیمت به قم به ملت پیام می دهد. تصفیه وزارتخانه ها همچنان ادامه دارد. روزنامه ها از تخلیه پرسنل نیروی هوایی آمریکا از کبکان گزارش می دهند. کمیته حقیقت یاب در مورد وضعیت کردستان گزارش می دهد. انتصاب های جدید. پایان خلاصه ۳- دولت ایران اعلام کرده است که رفراندومی در ۳۰ مارس برگزار خواهد شد که در آن مردم فقط به تغییر رژیم سابق به نظام جمهوری اسلامی رأی آری یا نه خواهند داد. مجلس مؤسسان بعداً قانون اساسی جمهوری را به تصویب خواهد رساند. کلیه ایرانی های بالای شانزده سال حق شرکت در این رفراندوم را دارند. خمینی از همه خواسته است تا رأی «آری» را به صندوق بیندازند. با توجه به سازوکار رأی گیری، انتظار می رود که رأی «آری» چشمگیر باشد.

۴- نطق بازرگان قبلاً گزارش شد.

۵- خمینی پیش از عزیمت به قم در پیامی ۱۴ ماده ای خطاب به ملت، بر ضد «استعمار» در ایران سخن گفت و از ایرانی ها خواست تا «هرچه زودتر» تمامی مظاهر نفوذ نظامی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی آمریکا را از ایران پاک کنند. خمینی پس از آنکه اظهارات نیشدار خود را متوجه اتحاد شوروی، بریتانیا، صهیونیسم، و عناصر چپگرا کرد، بار دیگر از مردم خواست تا به کلانتری ها و پادگان های ارتش، منازل و مکان های دیگر حمله نکنند، و توصیه کرد که دولت جدید آب و برق را رایگان در اختیار اقشار فقیر قرار دهد.

۶- وزارت امور اقتصاد و دارایی اعلام کرده است که قصد دارد تغییراتی سازمانی در این وزارتخانه اعمال کند که موجب حذف ۲۳۷ پست سازمانی، شامل کارمندان ۱۰ مرکز خارجی، خواهد شد. قطب زاده، رئیس رادیو و تلویزیون ملی ایران، خبر از اخراج ۵۰ «مدیر بلندپایه» داده است.

۷- هر دو روزنامه کیهان [اینترنشنال] و تهران ژورنال در تاریخ ۲۷ فوریه گزارشی از تخلیه پرسنل آمریکایی از کبکان که آن را پایگاه جاسوسی آمریکا توصیف کرده اند، در صفحه اول خود به چاپ رساندند. گزارش های ضدونقیضی منتشر شده است، و روزنامه ها مدعی اند که تخلیه نیروهای آمریکایی پس از چند روز درگیری مسلحانه صورت گرفته است، که طی آن ابتدا شبه نظامیان به پایگاه مذکور حمله و دستگاههای فوق سری آنجا را تصرف کردند و سپس

پرسنل نیروی هوایی ایران ایستگاه فوق را از دست شبه نظامیان آزاد ساختند.

۸- فروهر، وزیر کار و امور اجتماعی، که در رأس یک هیأت حقیقت یاب به کردستان سفر کرده بود، طی گزارشی ناآرامی های کردستان را «وخیم، ولی غیر بحرانی» خواند. سخنگویان دولت می گویند که کردها خواهان خودمختاری هستند، ولی قصد جدایی از ایران را ندارند.

۹- طبق گزارش مطبوعات ایران، نصرت الله امینی به سمت استاندار فارس، و نصرت الله گرجی به سمت استاندار هرمزگان منصوب شده اند.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۳ - ۲ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۷۷ محرمانه ۳ مارس ۱۹۷۹ - ۱۲ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۶۶۸ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: روزنامه های ایران، مقامات سفارت مرکز تهیه گزارش: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۳ - ۲ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۳ مارس ۱۹۷۹ را پوشش می دهد، شامل: درگیری های مسلحانه پراکنده در شهر. ورود خمینی به قم. گزارش های خبری درباره پایگاه «استراق سمع». ممنوعیت گوشت منجمد. سفر وزیر دفاع. بازنشستگی های بیشتر. اعدام های بیشتر. فعالیت کمیته های انقلابی. بیانیه حزب توده و وضعیت هواپیمای ۱۲-C دفتر وابسته نظامی آمریکا.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- جناح های متخاصم متشکل از انقلابیون جوان روز گذشته بر سر کنترل خیابان های اطراف محوطه اصلی دانشگاه تهران با اسلحه با یکدیگر درگیر شدند، و این درگیری ها به صورت پراکنده ادامه یافت. همچنین در شرق و جنوب شهر نیز درگیری برای به دست گرفتن کنترل این مناطق بین اعضای سازمان های فداییان و مجاهدین و همچنین بین آنها و نیروهای دولت بازرگان ادامه دارد.

منابع سیاسی مطلع می گویند که این درگیری ها پس از آن رخ داد که افراد مسلح ناشناس قصد غارت منازل متروکه را داشتند. علاوه بر این، شب گذشته بین ساعت ۲۰:۳۰ تا حدود ۲۳:۰۰ تهیه کننده گزارش و سایر اعضای سفارتخانه صدای تیراندازی هایی را در اطراف

سفارتخانه شنیدند که علت آن معلوم نبود.

ب- آیت الله خمینی روز ۱ مارس وارد قم شد و اعلام کرد که از آنجا همچنان انقلاب را هدایت خواهد کرد. او همچنین اظهار داشت که «فساد غرب باید از ایران زدوده شود. من به غرب گرایی پایان می دهم ولی تمدن را می پذیرم. با وجود این، مظاهر فاسد غرب باید برچیده شود.» ج- آیت الله طالقانی خواستار آن است که پیش نویس قانون اساسی پیش از برگزاری رفراندوم منتشر شود. آیت الله طالقانی در یک مصاحبه تلویزیونی طولانی پیشنهاد کرد که پیش نویس قانون اساسی پیش از برگزاری رفراندوم ۳۰ مارس منتشر شود تا مردم بدانند باید به چه چیزی رأی بدهند. طالقانی تقریباً از ایده تشکیل یک ارتش مردمی متشکل از سربازان وظیفه که در مواقع اضطراری سلاح به دست خواهند گرفت، حمایت کرد؛ با وجود این، تأکید کرد که ارتش باید بازسازی شود.

د- تیترو صفحه اول روزنامه های ایران «انهدام پایگاه استراق سمع آمریکا بر ضد شوروی» بود. طبق گزارش ها، روز گذشته ۲۲ متخصص آمریکایی با هواپیمای ایرفرانس خاک ایران را ترک کردند. این متخصصان الکترونیک در ایستگاه محرمانه «استراق سمع» کبکان کار می کردند. همچنین در این گزارش آمده بود مسافرانی که در طول مرز شمالی ایران با روسیه سفر می کنند می توانند بشقاب های ماهواره و تجهیزات دیگری را در ۵ پایگاه مختلف ببینند، و اینکه آنها تصور می کنند که این تجهیزات بخشی از سیستم نظارت بر حسن انجام موافقت نامه های محدود سازی سلاح های استراتژیک از سوی روسیه است. رادیوی انقلابی گزارش می دهد که یک ایستگاه استراق سمع دیگر آمریکا در کلارآباد، در شمال تهران، به دست نیروهای انقلابی افتاده است. رادیو همچنین اعلام کرد که ایستگاه استراق سمع دیگری که ظاهراً نیروهای آمریکایی سراسیمه آن را ترک کرده اند در بهشهر، واقع در شرق ساری، قرار دارد. طبق گزارش رادیو، هنوز پرسنل نیروی هوایی ایران و غیرنظامیان این ایستگاهها را در تصرف خود دارند.

ه - گوشت منجمد ممنوع شد. گوشت منجمد از لحاظ شرعی نجس و مصرف آن حرام اعلام شده است. واردات گوشت منجمد قطع و گوشت های منجمد موجود در انبارها معدوم خواهد شد. آیت الله خمینی بعد از ورود به قم این مطلب را اعلام کرد. خمینی به نخست وزیر بازرگان دستور داده است تا دولت واردات گوشت منجمد را قطع کند «زیرا گوشت منجمد نجس و حرام است، و مردم حق ندارند آن را مصرف کنند.» و- دریادار احمد مدنی (این آخرین درجه نظامی مشارالیه است)، وزیر دفاع و فرمانده نیروی دریایی، روز گذشته از استان سیستان و بلوچستان دیدار کرد. او با روحانیان سنی و اقشار مختلف مردم دیدار و گفتگو، و از تأسیسات نظامی این استان، که هم مرز پاکستان است، بازدید کرد. دریادار مدنی ابراز داشت که هیچ افسر و یا سرباز ارتش ایران دیگر به روی مردم

آتش نخواهد گشود. مشارالیه همچنین اعلام کرد که طبق لایحه ای که در دست تهیه است، مدت خدمت نظام وظیفه برای مردان فقط یک سال خواهد بود و زنان دیگر به سربازی نخواهند رفت. او گفت که «ارتش ما یک ارتش ملی و اسلامی است و برادران سرباز ما در کنار شما هستند و در های تمامی اداره ها و پادگان های ارتش بر روی همه ایرانی ها باز خواهد بود.» ز- دفتر فرماندهی ستاد نیروهای مسلح ملی اسلامی ایران اعلام کرده است که ۵۱ سرتیپ و ۲۰ سرهنگ دیگر بازنشسته شده اند. هنوز نام هیچیک از این افسران اعلام نشده است.

ح- شرکت هواپیمایی ملی ایران اعلام کرده است که پروازهای روزانه به نیویورک از طریق پاریس و لندن بزودی از سر گرفته خواهد شد. این شرکت همچنین اعلام کرده است که قصد دارد دفاتر نمایندگی خود را در سنگاپور، مانیل، بانکوک، شیکاگو، راولپندی، سانفرانسیسکو، دهلی نو، شارجه، و مسقط تعطیل کند. گزارش شده است که این دفاتر نمایندگی فقط برای مطامع سیاسی رژیم گذشته تأسیس شده بودند، و فعالیت تجاری نداشتند.

ط- اعدام های بیشتری صورت گرفته است. سه افسر پلیس که تحت محافظت شبه نظامیان انقلابی به یک زندان محلی در نجف آباد (نزدیک اصفهان) منتقل می شدند، با ضربات چاقو از پای درآمدند. سه افسر دیگر نیز در آبادان و قزوین به جرم قتل مردم بی گناه تیرباران شدند. با احتساب این اعدامها، تعداد اعدام شدگان از زمان پیروزی انقلاب تا کنون به ۱۴ نفر بالغ می شود.

ی- فعالیت کمیته های انقلاب هماهنگ می شود. مهدوی کنی وظیفه یافته است تا فعالیت تمام کمیته های انقلاب را هماهنگ سازد. مهدوی کنی از طرف آیت الله خمینی به این سمت منصوب شده است و در دفتر نخست وزیری به کار مشغول خواهد شد. کنی ابراز داشت که کمیته های تحت نظارت در تمامی استان ها شعبه خواهند داشت و در رأس آنها یک روحانی انجام وظیفه خواهد کرد، ولی مقر اصلی کمیته ها در تهران باقی خواهد ماند. انتظام، معاون نخست وزیر، اعلام کرد تا زمانی که پلیس و ژاندارمری آماده انجام وظیفه اجرای قانون و اعمال نظم شوند، موقتاً سپاهی از پاسداران انقلاب به منظور انجام این وظایف تشکیل خواهد شد.

ک- حزب توده. ده تن از اعضای برجسته حزب (کمونیست) توده با صدور بیانیه ای به ادعای اخیر نخست وزیر بازرگان مبنی بر غیرقانونی بودن حزب توده اعتراض کرده اند. آنها اعلام کردند که همچنان به فعالیت های خود تحت لوای حزبشان که هرگز از مبارزه بر ضدامپریالیسم در کشور از پا ننشسته است، ادامه خواهند داد.

ل- وضعیت هواپیمای C-۱۲ دفتر وابسته نظامی. وابسته نظام و وابسته نیروی هوایی امروز از هواپیمای C-۱۲ بازدید کردند. لاستیک چرخ های هواپیما پاره شده و پنجر بود. هیچکس وارد هواپیما نشده و ظاهراً هیچ خسارت دیگری به آن وارد نشده بود. گزارشی جداگانه در

همین باره ارسال خواهد شد.

م- نظریات مرکز تهیه گزارش: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) سفرهای شبانه هنوز بسیار خطرناک است و کارمندان سفارت و دفتر وابسته نظامی فقط در صورت ضرورت شبها در سطح شهر تردد می کنند. از آنجایی که شمار زیادی سلاح در دست جناح های مختلف است، تهیه کننده گزارش اعتقاد دارد که درگیری های مسلحانه از نوع درگیری های شب گذشته تا زمانی که مهمات آنها تمام شود، که البته قدری طول خواهد کشید، ادامه خواهد داشت. حال که آیت الله خمینی به قم رفته است، آیت الله طالقانی بار دیگر والامقام ترین روحانی تهران است. این دو روحانی اختلاف نظرهایی با یکدیگر دارند، ولی منابع می گویند که بین آنها دودستگی نیست.

درباره ممنوعیت مصرف گوشت منجمد نیز هنوز نمی دانیم که آیا این ممنوعیت شامل محموله گوشت منجمدی که به مقصد سفارت آمریکا ارسال شده نیز می شود، و اینکه آیا گوشت منجمد موجود در انبار آذوقه ارتش آمریکا (که هم اینک در دست نیروهای انقلابی است) معدوم می شود و یا به سفارت تحویل داده خواهد شد. برای اطلاع بیشتر از مسئله «پایگاه استراق سمع» به گزارش ۶۸۴۶۰۱۱۶۷۹ که امروز صبح از طریق تلگرام ارسال شد، نگاه کنید.

اعدام های جدیدی که هم اکنون انجام می شود ظاهراً بیشتر به دست مردم خشمگین صورت می گیرد تا نیروهای انقلابی. نخست وزیر بازرگان برای تشکیل کمیته های جدید و متوقف کردن «بازی کمیته ها» (بازی هایی که جناح راست به اسم انقلاب انجام می دهد) با مشکل مواجه خواهد شد، زیرا چنانکه تهیه کننده گزارش مشاهده کرده است، کمیته های مختلف در بعضی قسمت های شهر عملاً مستقل عمل می کنند و هیچ اعتنایی به دولت ندارند، و دولت نیز از تصمیمات آنها بی خبر است.

مسائل سیاسی، جمهوری اسلامی و ارتش

سند شماره ۷۸ محرمانه ۴ مارس ۱۹۷۹- ۱۳ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۶۸۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

مرجع: گزارش های (الف) تهران ۲۶۸۱، (ب) تهران ۲۵۸۷، (ج) تهران ۲۵۸۳، (د) تهران ۲۶۲۴.

موضوع: مسائل سیاسی، جمهوری اسلامی و ارتش ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: مهمترین مسئله سیاسی در یک ماه و یا شش هفته آینده مشخص شدن نوع جمهوری در ایران است. چپی ها و بسیاری از میانه روها از بیانات خمینی در مورد اسلامی بودن کامل جمهوری ناراحت هستند. برخی آیت الله ها و بسیاری از سیاستمداران نهضت های

ص: ۱۴۰

اسلامی نیز بیانات خمینی را نمی پسندند. وضعیت نهایی نیروهای مسلح و رابطه سپاه پاسداران انقلاب با ارتش دومین مسئله مهم لاینحلی است که حاکمان جدید ایران و آنهایی که قصد دارند انقلاب را به پیش ببرند، با آن مواجهند. پایان خلاصه.

۳- طی چند روز گذشته، تعدادی از گروهها در ایران اعتراض کرده اند که قانون اساسی پیش بینی شده برای جمهوری جدید ایران بیشتر بر مبنای شریعت اسلامی است و «آزادی» نظام دموکراسی را فراهم نمی آورد. اظهارات خمینی مبنی بر اینکه پیش نویس قانون اساسی پس از برگزاری فراندوم جمهوری اسلامی منتشر خواهد شد، خشم بسیاری از محافل را برانگیخته است.

چریک های فدایی خلق که بزرگترین و مبارزترین گروه کمونیستی در ایران است، این مسئله را همچون گروههای دیگر در سرلوحه اعتراضات خود قرار داده است (نگاه کنید به ارجاع الف) برخی حامیان رژیم گذشته نیز به این امر اعتراض کرده اند. آیت الله طالقانی قرار است به ملت هشدار دهد که «هفت یا هشت هزار مأمور سابق ساواک (مطبوعات روز بعد اضافه کردند «و سیا») قصد براندازی انقلاب را دارند».

۴- تماس های سفارت در طول چند روز گذشته فاش ساخت که ایرانی های متجددی که از انقلاب اسلامی حمایت کرده بودند (نگاه کنید به ارجاع ب) و قلباً باور نداشتند که خمینی به اسلام ناب سختگیرانه روی خواهد آورد نیز از این امر نگران هستند. آنها هم اینک نگرانند که خمینی واقعاً خواهان این امر باشد.

۵- نگرانی و ناراحتی رهبران سیاسی میانه رو در نهضت اسلامی، نظیر بازرگان و زبردستانش، از همه بیشتر است زیرا آنها در طول چند ماه گذشته در گفتگو با سفارت اصرار داشتند که جمهوری اسلامی در واقع چیزی بسیار شبیه به یک دموکراسی مدرن غربی خواهد بود. حتی آیت الله میانه رو آقای شریعتمداری روز ۲ مارس با صدور بیانیه ای علناً اعلام کرد که جمهوری اسلامی به معنای ۱۰۰۰ سال عقب گرد نیست.

از آنجایی که رژیم باید از مبنای اسلامی خود در مقابل حملات چپی ها دفاع کند و در عین حال نظر روحانیان سنتی و دیگران را نیز جلب نماید، مسئله پیچیده تر شده است. این واضح ترین تصویر از مشکلی است که خمینی و بازرگان در تلاش برای استقرار یک نظام سیاسی جدید بر مبنایی چنین از هم گسیخته با آن مواجهند (نگاه کنید به ارجاع ث). فعلاً بحث بر سر این است که آیا قانون اساسی باید پس از آنکه خمینی آن را بازنگری کرد، منتشر شود یا خیر (رئوس مواد پیش نویس قانون اساسی در ارجاع ت مذکور است). ارزیابی های اولیه ما حکایت از آن دارد که حتی اگر متن کامل پیش نویس قانون اساسی منتشر نشود، حداقل مورد بحث قرار خواهد گرفت، و مبارزات سیاسی اصلی به هنگام انتخاب مجلس مؤسسان که قرار است قانون اساسی مذکور را بازنگری و تصویب کند، رخ خواهد داد.

۶- زمانی که اصل جمهوری اسلامی مورد قبول قرار گرفت (حتی چریک های فدایی نیز

برای سرنگونی نظام سلطنتی از رأی «آری» حمایت کرده اند)، دولت ایران با همان مشکلی مواجه خواهد شد که نیروهای اسلامی پس از «پیروزی» ۱۱-۱۲ فوریه بر دولت گذشته با آن مواجه شدند، یعنی چگونگی حفظ ائتلاف انقلابیون. هر گروه کوچکی که خود را در مورد قانون اساسی صاحب نظر می داند سعی می کند با اعمال فشار نماینده ای به مجلس مؤسسان بفرستد و همین امر موجب تشتت و از هم گیستختگی صحنه سیاست ایران خواهد شد. انتظام، معاون رئیس جمهور علناً می گوید که اکثریت «قاطع» نمایندگان (طبق بر آورد میناچی، وزیر اطلاعات، ۸۵ تا ۹۰ درصد) از نهضت اسلامی خواهند بود، ولی این حرف را با اطمینان چند هفته پیش نمی زند. شکی نیست که مسئله قانون اساسی در آینده قابل پیش بینی محور اصلی بحث های سیاسی در ایران خواهد بود.

۷- دومین مسئله سیاسی عمده به آینده نیروهای مسلح و رابطه آنها با سپاه پاسداران انقلاب مربوط می شود که به دستور یزدی، معاون نخست وزیر، شکل گرفته است. عناصر تندرو در هر دو گروه چریک های فدایی و مجاهدین، سپاه پاسداران انقلاب را نیروی مسلح اصلی کشور و تنها راه تضمین خلوص انقلاب تلقی می کنند. حتی خود یزدی نیز با این امر موافق نیست، و بسیاری از سیاستمداران، از جمله افسران سابق ارتش، سازماندهی و جان بخشیدن به نیروهای مسلح را برای امنیت انقلاب و ملت ضروری می دانند. فعلاً بحث این است که پاکسازی ارتش تا چه اندازه باید پیش برود و در صورت استفاده از افسران سابق ارتش، نیروهای مسلح را چگونه باید بر اساس مبانی انقلابی سازماندهی کرد. نتیجه پاکسازی ها تا کنون اعدام هشت افسر عالی رتبه ارتش، بازنشست کردن کلیه ژنرال های سه و چهار ستاره، و همچنین دستگیری موردی افسران دیگر تا درجه سرهنگ دومی بوده است. تغییر سریع فرماندهان عالی رتبه در نیروی هوایی، عدم انتصاب فرماندهان جدید در پُست های عالی، و همچنین اصرار بسیاری از سربازان به انتخاب فرمانده خود روند اقدامات دولت جدید ایران را کندتر از آنچه انتظار می رفت، کرده است.

همین مسئله موجب شده است تا دولت ایران تصمیم گیری درباره میزان حضور نظامی آینده آمریکا، اگر اصلاً قرار باشد آمریکا حضوری در ایران داشته باشد را به تعویق بیندازد، زیرا حداقل یکی از دلایل کسانی که خواهان اصلاح کامل ارتش هستند حذف کامل باقیمانده نفوذ قوی آمریکا در نیروهای مسلح است (چنانکه یزدی در اظهارات خود به خبرنگاران و دیگران گفته است).

۸- درگیری در درون ارتش و درباره بقای آن حکایت از آن دارد که مسئله مرجعیت و استفاده از زور (این مسئله بر آینده ژاندارمری و شهربانی نیز تأثیر خواهد گذاشت، ولی قدری خفیف تر) خیلی بیشتر از آنکه دولت ایران تمایل دارد، لاینحل باقی خواهد ماند. نتیجه، حداقل در کوتاه مدت، احتمالاً تداوم وضعیت امنیتی متزلزل در ایران خواهد بود.

سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۴ مارس

ص: ۱۴۲

سند شماره ۷۹ محرمانه ۴ مارس ۱۹۷۹-۱۳ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۶۸۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۴ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: خمینی خواستار اسلامی شدن کامل ایران می شود. روند خشونت ها و اعدام ها ادامه می یابد. سنجابی در مورد اعطای پناهندگی به شاه هشدار می دهد. قرنی می گوید که ایران یک «دولت ضداسرائیل» است، و نقش نظامی ایران در خلیج فارس باید کمتر باشد. دولت موقت هنوز تلاش دارد کمیته های خودسر را مهار کند. پایان خلاصه.

۳- خمینی طی نطقی که در روز ۱ مارس در قم ایراد کرد، خواستار آن شد که ایران کاملاً اسلامی و از تمامی مظاهر نفوذ فساد غرب پاک شود. او گفت که دستگاه دولت، نظام قضایی، آموزش و پرورش، فرهنگ و رسانه های ارتباط جمعی باید کاملاً متحول و اسلامی شوند. او خواستار ایجاد وزارتخانه ای به نام «امر به معروف و نهی از منکر» برای نظارت بر تحقق این هدف شد. او همچنین حمله به دولت بازرگان را تضعیف اسلام توصیف کرد، و گفت وارثان انقلاب نباید آنهایی باشند که در حاشیه (معمولاً خارج از کشور) مانند، بلکه انقلاب به آنهایی تعلق دارد که فرزندان و یا عزیزانشان را در مبارزه با شاه از دست داده اند. طبق معمول، خمینی کلی گویی کرد، و قول داد که در نظام جمهوری اسلامی آزادی کامل برقرار باشد، ولی فحوی کلامش این بود که مردم ایران هیچ گزینه ای جز پذیرش نظامی که او به آنها حکم کرده است، ندارند.

۴- رخدادهای خشونت بار به طور پراکنده در تهران و شهرهای دیگر ایران ادامه دارد. بر اساس گزارش کیهان اینترنتی، طی درگیری های مسلحانه ای که در روز جمعه و شنبه در تهران رخ داد، ۳ نفر کشته و ۶ نفر مجروح شدند. دانشگاه تهران مدام صحنه درگیری بین گروه های رقیبی است که برای کنترل دانشگاه با یکدیگر مبارزه می کنند، و همچنین با نیروهایی که حداقل ظاهراً با دولت موقت متحدند، درگیر هستند. افراد مسلح مسلمان و «ضدانقلابیون» بار دیگر در روز ۳ مارس در تبریز با یکدیگر درگیر شدند، و در همان روز چریک های فدایی خلق رهبران مذهبی را متهم ساختند که از حمله صدها تن افراد مسلح با تفنگ و چماق به نمایشگاهی که سازمان فداییان خلق در شهر شمالی لنگرود بر پا کرده بود، جلوگیری نکرده اند.

۵- یک جوخه اعدام متشکل از شبه نظامیان انقلابی دو درجه دار پلیس را در روز ۱ مارس در آبادان تیرباران کرد، و در همان روز یک گروه بان ارتش به همین شیوه در قزوین اعدام شد. در روز ۳ مارس یک درجه دار دیگر پلیس در رفسنجان اعدام شد. با احتساب این چهار تن، کل تعداد اعدام شدگان تا به حال به ۱۵ نفر بالغ می شود. در یک حادثه دیگر، سه درجه داری

که از مقر انقلابیون در نجف آباد به زندانی محلی منتقل می شدند، مورد حمله جمعیت خشمگین قرار گرفتند و با ضربات چاقو به قتل رسیدند.

۶- تماس سفیر مصر در روز ۱ مارس موجب صدور هشدار جدی از سوی سنجابی، وزیر امور خارجه، شد مبنی بر اینکه «دولت ایران اعطای پناهندگی به شاه از سوی هر دولتی و به هر بهانه ای را محکوم می کند و این امر تأثیری منفی بر روابط آتی ایران با آن کشورها خواهد گذاشت.» سنجابی گفت که دلیل سادات را برای پناه دادن به شاه پس از خروجش از ایران در تاریخ ۱۶ ژانویه نمی پذیرد. سادات علت پذیرفتن شاه را «دوستی شخصی» طرفین ذکر کرده بود.

۷- طبق گزارش روزنامه الوطن، چاپ کویت، در روز ۳ مارس، قرنی رئیس ستاد ارتش گفت که ایران یک «دولت ضداسرائیلی» است و به همین دلیل تصمیم گرفته است نیروهای خود را از جمع صلح بانان سازمان ملل در جنوب لبنان فرا بخواند. طبق گزارش همین روزنامه، قرنی افزوده است که ایران مابقی نیروهای خود را از عمان بیرون می کشد، و دیگر نقش «ژاندارم» منطقه خلیج فارس را ایفا نخواهد کرد.

۸- دولت موقت همچنان تلاش می کند تا کمیته های انقلاب را که غالباً مستقل از دولت عمل می کنند، تحت کنترل خود درآورد. نخست وزیر بازرگان اعلام کرد که کمیته های مذکور در ارگان های مختلف دولت ادغام خواهند شد، و خمینی نیز محمدرضا مهدوی کنی را مأمور هماهنگی ساختن وظایف کمیته ها کرد. با وجود این، هنوز معلوم نیست که اظهارات بازرگان و یا انتصاب مهدوی کنی عملاً تأثیری بر عملکرد کمیته ها خواهد داشت یا خیر.

۹- خبرهای جالب توجه دیگر: سفیر شوروی در روز ۳ مارس به مدت دو ساعت با نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین در ایران دیدار و گفتگو کرد. گروهی از دانشجویان مسلمان دانشگاه تهران شدیداً از دانشجویان مارکسیست انتقاد کردند. خمینی مهدی هادوی را به سمت دادستان کل منصوب کرده ولی وظایف مشخصی برای او تعیین نکرده است. سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۴ - ۳ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۸۰ محرمانه ۴ مارس ۱۹۷۹ - ۱۳ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۷۰۱ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: روزنامه های فارسی زبان، مقامات سفارت، منبع ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه کننده گزارش: ای. بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۴ - ۳ مارس ۱۹۷۹
۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز

۳ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۴ مارس ۱۹۷۹ را پوشش می دهد، شامل: درگیری های بیشتر در تهران. درگیری های مسلحانه در تبریز. وزارت دفاع غیرنظامی در ایران. اعدام های بیشتر. ایران دولتی ضداسرائیلی. گردش تهیه کننده گزارش در شهر به همراه فرمانده محافظان سفارت. احتمال معرفی فرمانده کل جدید نیروی دریایی اسلامی ایران و احتمال جایگزینی ارتشید طوفانیان، معاون وزیر جنگ.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف- در طول ۲۴ ساعت گذشته درگیری ها در تهران همچنان ادامه داشت. طبق گزارش ها در جریان درگیری های شدید خیابانی بین جناح های انقلابی رقیب بر سر کنترل خیابان های شهر، سه نفر کشته و ۶ نفر مجروح شدند. نیروهای انقلابی که از یک مقر ژاندارمری در شهر محافظت می کردند مورد حمله عناصر ناشناس قرار گرفتند ولی توانستند آنها را متواری سازند و یک قبضه سلاح خودکار از آنها به دست آورند.

ب- جمعه شب درگیری مسلحانه شدیدی بین مسلمانان مسلح و «ضدانقلابیون» در شهر همیشه پرآشوب تبریز رخ داد. گزارشی از تعداد تلفات مخابره نشده است. بر اساس گزارش منابع خبری، بیش از ۱۰۰۰ سربازی که در جریان انقلاب از پادگانهای تبریز فرار کرده بودند، آماده بازگشت به سربازخانه ها هستند. یک هفته به آنها مهلت داده اند تا خود را معرفی کنند و مورد عفو قرار بگیرند.

ج- وزارت دفاع غیرنظامی خبر از اخراج چندین تن از افسرانش داده و اعلام کرده است که ایرج عامری به ریاست این سازمان منصوب شده است. عامری متخصص امور دفاع غیرنظامی شناخته می شود.

د- اعدام نیروهای پلیس هنوز ادامه دارد و آخرین مورد در این ارتباط یک ستونیار بود که در شهر جنوبی رفسنجان به دست یک جوخه اعدام انقلابی تیرباران شد. او به اتهام قتل دو پسر دانش آموز و یک روستایی در جریان آشوب های آن شهر، مجرم شناخته شده بود. بر اساس گزارش ها، او پیش از اعدام مراحل کامل دادرسی را در دادگاه طی کرده بود.

ه- طبق گزارش روزنامه های امروز، رئیس ستاد ارتش ایران سپهد علی محمد [ولی الله] قرنی، اعلام کرده است که «کشورش را یک دولت ضداسرائیلی می داند.» او ایران را «یک دولت ضداسرائیلی» می داند و همین امر در تصمیم ایران برای فراخواندن نیروهایش از جمع صلح بانان سازمان ملل در جنوب لبنان دخیل بوده است. او ابراز داشت وقتی ما خودمان یک دولت ضداسرائیلی هستیم، درست و منطقی نیست که حایلی بین اعراب و اسرائیل باشیم. روابط ایران با کشورهای عرب تولیدکننده نفت در منطقه به جای «چماق»، «آغوشی باز» خواهد بود. او همچنین به خبرنگاران گفت که ایران ظرف چهار روز آینده باقیمانده نیروهای خود را از عمان خارج می کند و دیگر نقش «ژاندارم منطقه خلیج فارس» را بازی نخواهد کرد.

و- تهیه کننده گزارش بیشتر روز را به همراه فرمانده مأموران شبه نظامی کمیته اسلامی که از سفارتخانه محافظت می کنند در شهر گردش کرد. از دو ساختمان که قبلاً منازل نیروهای آمریکایی بود ولی حالا شبه نظامیان کمیته در آن سکنی داشتند، بازدید کردیم. هر دو ساختمان و محتویات آنها دست نخورده بود و ظاهراً هیچ خسارتی به آنها وارد نشده بود. ما همچنین از «منطقه خلیج» دیدن کردیم (منطقه ای که در آن باشگاههای نظامی، سینما، دفتر پست، دفتر اداره مطبوعات، دفتر حسابداری مرکزی، منازل پرسنل نظامی، و واحدهای اداری دیگر قرار دارد). تهیه کننده گزارش با خودرو از اطراف مجتمع دیدن کرد ولی اجازه نیافت به همراه محافظان وارد ساختمان ها شود. ظواهر امر از آن حکایت داشت که به جز چند جای گلوله در بعضی پنجره ها و بر روی خودروهایی که در پارکینگ قرار داشتند خسارتی به مجتمع وارد نشده است. تهیه کننده گزارش فردا نیز به همراه فرمانده محافظان به آنجا خواهد رفت و سعی خواهد کرد در صورت امکان وارد برخی از ساختمان ها بشود.

ز- تهیه کننده گزارش از منبع ۶۸۴۶۰۰۸ خبردار شد که آقای ام.ای. قهرمانپور، رئیس یک شرکت فلیپینی به نام پندیکس، به او (منبع) خبر داده است که نیروی دریایی ایران از شرکت آنها خواسته تا دوباره از تاریخ ۷ مارس قرارداد خود را اجرا کنند. آقای قهرمانپور همچنین اظهار داشته است که طبق شایعات (در نیروی دریایی ایران) به جای جانشین فعلی فرمانده کل که در رسانه ها از او صحبت می شود، قرار است دریادار بازنشسته، علوی، فرمانده کل نیروی دریایی ایران شود. او همچنین اطلاع داد که دریادار بازنشسته آریانپور به جای ارتشبد طوفانیان معاون وزیر جنگ خواهد شد. منبع ۶۸۴۶۰۰۸ اظهار داشت که آخرین پست دریادار آریانپور در نیروی دریایی اسلامی ایران، فرماندهی مرکز پشتیبانی آن بوده است.

نظریات مرکز تهیه گزارش: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) منبع ۶۸۴۶۰۰۸ در حال حاضر منبع زیر دست خود را F-۶ ارزشیابی می کند، ولی همچنان با او تماس خواهد داشت و جدیدترین تحولات در نیروی دریایی ایران را به تهیه کننده گزارش اطلاع خواهد داد. وابسته نیروی زمینی می گوید که شخصاً مدیر جدید واحد دفاع غیر نظامی را می شناسد و شاید بتواند با او تماس بگیرد و اطلاعات تازه ای به دست آورد. تهیه کننده گزارش در طول دیدارش از منطقه خلیج متوجه یک آمبولانس ارتش آمریکا شد که در آنجا پارک بود و از محافظ پرسید آیا می تواند خودروی مذکور را به سفارت آمریکا برگرداند. محافظ به تهیه کننده اطلاع داد که این امر به دلیل خطرات احتمالی مقدور نیست زیرا هر دو طرف درگیر در انقلاب از این آمبولانس ها به منظور انتقال مهمات برای جناح خود استفاده می کند و او می ترسد مبادا به هنگام برگرداندن آمبولانس کشته شود. پزشک سفارت سعی دارد آمبولانس را به سفارتخانه برگرداند زیرا این امر در صورت وقوع وضعیت اورژانس هم به نفع محافظان ایرانی و هم به نفع کارمندان سفارت است، چرا که ترافیک تهران در طول روز به حالت عادی قفل شده اش بازگشته است، و سفر با خودروهای عادی در سطح شهر بسیار وقت گیر است.

گزارش وضعیت سیاسی ۵ مارس

سند شماره ۸۱ محرمانه ۵ مارس ۱۹۷۹-۱۴ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۱۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت سیاسی ۵ مارس (۱) خلاصه: راهپیمایی یادبود مصدق. قطع روابط ایران و آفریقای جنوبی. ادامه ناآرامی ها در کردستان. ادامه درگیری های تبریز. اعدام های بیشتر. اعلام برنامه های جدید شهرداری از سوی توسلی شهردار تهران. خمینی از مطبوعات دفاع می کند، فلسفی به مطبوعات می تازد.

۱- مطبوعات تهران بیشترین صفحات خود را به راهپیمایی ای که قرار است به مناسبت یادبود مصدق در محل دفن او در ۱۰۰ کیلومتری تهران برگزار شود، اختصاص دادند. شرکت کنندگان در این راهپیمایی که متین دفتری، نوه مصدق آن را ترتیب داده است، شامل آیت الله طالقانی، مجاهدین، فداییان، و هزاران نفر دیگر خواهد بود.

۲- ایران رسماً روابط خود را با آفریقای جنوبی قطع کرده و از آلن فریزر، سر کنسول آفریقای جنوبی، خواسته است تا فوراً از ایران خارج شود.

۳- فشار کردها برای خودمختاری ادامه دارد، و یکی از رهبران کرد در مهاباد مدعی شده است که برخی مشاوران خمینی به درستی اخبار را به او اطلاع نمی دهند. (تلگرام جداگانه) ۴- روغنی (محفوظ) به کارمند سیاسی استمپل خبر داده است که خشونت ها در تبریز شدت یافته و هر روز بیش از ده نفر در درگیری ها کشته می شوند. روغنی گفته است که هیأت ویژه ای به تبریز اعزام خواهد شد تا مشکلات انتقال قدرت از کمیته به دولت را بررسی کند.

۵- در خبرهای دیگر مربوط به تبریز، رادیو ایران اعلام کرد که سرلشگر احمد بیدآبادی، فرماندار نظامی سابق تبریز، و شش تن دیگر اعدام شدند. سرلشگر عبدالله خواجه نوری و تیمسار فخر مدرس (که قبلاً متصل به دربار سلطنتی بود)، سرتیپ علی اکبر یزدجردی از مشهد، سرهنگ منصور زمانی رئیس سابق زندان قصر، جهانگیر تارخ (معروف به جهانگیر) که طبق شایعات سرشکنجه گر ساواک بوده، و سالار جاف نماینده سابق کردستان در مجلس از جمله اعدام شدگان هستند.

۶- محمد توسلی (که حالا معلوم شده است همان طرف تماس کارمند سیاسی استمپل به نام توکلی بوده و پرونده اطلاعات شخصی او در اداره موجود است) برنامه های جدیدی برای شهرداری اعلام کرده است، از جمله تأکید بر عدم اخذ برخی مالیات ها از ساکنان جنوب شهر تهران، توسعه جنوب شهر، توقف پروژه شهر اقماری عباس آباد و لغو قرارداد کنونی ساخت مترو و مذاکره برای عقد قرارداد جدید. استمپل از انتظام (محفوظ)، معاون نخست وزیر، شنیده است که توسلی (معروف به توکلی) پستی کمتر از آنچه انتظار داشته، یعنی شهرداری تهران، به

ص: ۱۴۷

دست آورده است زیرا از چپی ترین عناصر کمیته رهبری انقلاب است، و بازرگان قصد دارد او را از جریان اصلی سیاست در ایران دور نگاه دارد.

۷- خمینی در پاسخ به حمله یزدی، معاون نخست وزیر، به مطبوعات از روزنامه های فارسی زبان دفاع کرده است. مبارزه ضد مطبوعات (یزدی مطبوعات را به ضداسلامی و ضدانقلابی بودن متهم ساخته بود) منجر به حملاتی به بعضی از دفاتر روزنامه ها در شهرستانها شده بود. در حمله لفظی دیگری، محمدتقی فلسفی، که از «روحانیون برجسته» توصیف می شود، طی نطقی در قم به رادیو و تلویزیون ملی ایران و مطبوعات تاخت و مدعی شد که آنها رسالت خود را مبنی بر انعکاس درست خبرهای جمهوری اسلامی به مردم انجام نمی دهند. در عین حال، پوشش خبری مطبوعات انگلیسی زبان و فارسی زبان همچنان با یکدیگر متفاوت است و در مطبوعات فارسی زبان تأکید بیشتری بر گزارش های ضدآمریکایی است. سولیوان

حمله به سفارت

سند شماره ۸۲ محرمانه ۵ مارس ۱۹۷۹-۱۴ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۱۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: حمله به سفارت ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: در این تلگرام کوشش شده است تا وقایع ۱۴ فوریه ۱۹۷۹ که طی آن تعداد زیادی از چریک های کاملاً مسلح ایرانی به سفارت حمله کردند و به آن خسارت زدند، گزارش شود. این گزارش براساس مصاحبه تهیه کننده گزارش با تفنگداران دریایی، کارمندان آمریکایی، کارمندان ایرانی، و اعضای مختلف کمیته و دولت موقت ایران تهیه شده است. در گزارش حاضر به این سؤال که چه کسی و چرا حمله را طرح و اجرا کرده است، نمی پردازیم، بلکه صرفاً تلاش داریم وقایع را آنگونه که اتفاق افتاد گزارش کنیم تا سندی رسمی برای تحلیل های آینده از این نوع به دست داده باشیم. پایان خلاصه.

۳- پیش زمینه الف) بعداز ظهر روز ۱۱ فوریه، پس از آنکه ارتش ایران تصمیم گرفت نیروهای خود را به پادگان ها فراخواند، سفارت از نیروهای محافظ ارتشی ایران محروم شد. سفیر سولیوان همان روز با حضور معاون سفیر، کنسول اداری، وابسته نظامی و کارکنان دفتر امنیتی جلسه ای برگزار کرد تا در مورد امکان دفاع در مقابل یک حمله مسلحانه بحث و گفتگو کنند. نتیجه بحث این بود که تعداد ۲۰ تفنگدار دریایی برای دفاع از سفارت در مقابل یک حمله بزرگ کافی نیست و بنابراین در صورت بروز چنین حمله ای باید تسلیم شد تا میزان تلفات جانی به حداقل برسد. مأموریت یافت تمام تفنگ های ام-۱۶ را از دست تفنگداران دریایی جمع آوری کند و به

آنها دستور دهد که تفنگ های ساچمه ای شماره ۹ خود را که کشنده نیست، برای بازداشتن کسانی که ممکن است قصد نفوذ به محوطه سفارت را داشته باشند، به کار ببرند. علاوه بر این، تفنگداران دریایی اجازه یافتند اسلحه کمری شان را به منظور دفاع شخصی نگاه دارند. در صورت یک حمله بزرگ، آنها اجازه تیراندازی نداشتند، بلکه فقط باید از گاز اشک آور، و در صورت فرمان سفیر، از تفنگ های ساچمه ای شان استفاده می کردند.

(ب) روز بعد، مورخ ۱۲ فوریه، چریک های مجاهد پایگاه نظامی پشت ساختمان سفارت را تسخیر کردند. پس از آن، خیلی زود چریک های مسلح مسلمان در نقاط مختلفی در بیرون از دیوارهای سفارت مستقر شدند. مقامات سفارت از گفتگوهایی که با برخی عناصر نزدیک به کمیته های انقلاب داشتند دریافتند که حداقل برخی از این مجاهدین دستور دارند از سفارت محافظت کنند.

(ج) این نگهبانان در روز ۱۳ فوریه محل را ترک کردند. همان شب، جان استمپل با امیرانتظام تماس گرفت تا از او بخواهد که محافظان را بازگردانند. انتظام قول داد که محافظان روز بعد بازخواهند گشت.

۴- نفوذ اولیه به محوطه سفارت (الف) حمله به سفارت در روز چهارشنبه، ۱۴ فوریه، ساعت ۱۰:۳۰ دقیقه صبح شروع شد. دو مرد مسلح با یونیفورم جنگی از دیوار نگهبانی درب خیابان روزولت بالا آمدند. در آن زمان سه تفنگدار دریایی مشغول نگهبانی بودند: گروهبان دوفرنز، گروهبان داونی، و گروهبان نوبل. یکی از این نگهبان ها از طریق بی سیم تجاوز به حریم سفارت را گزارش داد. در همان حال چهار چریک دیگر از دیوار نگهبانی درب اصلی بالا آمدند و شروع به تیراندازی به سوی ساختمان سفارت کردند. سپس دوفرنز را بلافاصله خلع سلاح کردند، او را از دیوار بالا کشیدند و در خودرویی نشاندهند که بیرون از سفارت منتظر ایستاده بود، و مستقیماً به مقر کمیته مرکزی در خیابان ایران نزدیک مدرسه علوی بردند. داونی و نوبل در حال عقب نشینی به سوی محل اقامت سفیر شروع به پرتاب گاز اشک آور کردند. یک گلوله به گاز اشک آوری که در دست داونی بود اصابت کرد و او شدیداً در معرض گاز اشک آور قرار گرفت. در همین اثنا، یک چریک با شلیک گلوله قفل دروازه خیابان روزولت را شکست و چریک های بیشتری وارد محوطه سفارت شدند. پس از احتمالاً ۱۰ یا ۱۵ دقیقه، کامیون هایی در مقابل درب ایستادند و مردان مسلح بیشتری از آن پیاده شدند. چند چریک اول یونیفورم جنگی به تن داشتند، ولی گروههایی که بعد از آنها در مقابل سفارت پیاده شدند یونیفورم های مختلف و یا قسمتی از یونیفورم و یا حتی بعضی از آنها لباس شخصی پوشیده بودند. همه آنها مسلح بودند و بعضی ها هم ماسک ضد گاز داشتند. ظرف ۱۵ دقیقه، نزدیک به ۴۰ تا ۱۰۰ مرد مسلح در اطراف دروازه خیابان روزولت جمع شدند. این مردان مسلح ظاهراً قصد داشتند به سوی محل اقامت سفیر بروند، هر چند برخی از آنها از پشت درختها و بوته ها مدام به طرف ضلع شرقی

ساختمان کنسولی تیراندازی می کردند.

(ب) تقریباً در همان زمان، عده ای از بالای دیوار مقابل ساختمان کنسولی به محوطه پارک موتوری حمله ور شدند. چند دقیقه بعد به محوطه تعاونی و سپس به دروازه خیابان بیژن نیز حمله شد. از همان ابتدا، تیراندازی که در بالای پشت بام های اطراف سفارت موضع گرفته بودند، مدام به سوی سفارت تیراندازی می کردند.

(ج) گروهبان پنمن و استوار دوم کوتس در حیاط مجاور به خیابان تخت جمشید که مستقیماً روبروی ساختمان کنسولی بود، نگهداری می دادند. پنمن گزارش داد که ۵۰ تا ۶۰ نفر با استفاده از نردبان از بالای دیوار مقابل ساختمان به داخل حیاط آمده اند. به خاطر تیراندازی شدید، او در پایین ساختمان کنسولی گیر افتاده بود و با تفنگ ساچمه ایش به سوی مهاجمان شلیک می کرد. کوتس به داخل اتاق نگهداری بخش مراجعان دوید و پنمن را پوشش داد تا او بتواند به داخل ساختمان بدود.

(د) پنمن و کوتس درب اتاق نگهداری را قفل کردند و از پشت شیشه ضد گلوله مهاجمان را زیر نظر نگرفتند. مهاجمان ابتدا سعی کردند از درب اصلی ساختمان کنسولی وارد ساختمان شوند، سپس یک کوکتل مولوتوف به سوی پنجره لابی پرتاب کردند، و سپس به سوی دیواری که حیاط را از پارکینگ کوچک دروازه شرقی جدا می کرد، رفتند. آنها با استفاده از نردبان از دیوار بالا رفتند و ظاهراً به طرف دروازه خیابان روزولت حرکت کردند تا به همزمانشان پیوندند. در همین اثنا، دو نفر یک مسلسل کالیبر ۳۰ را در مقابل درب اتاق نگهداری دروازه مستقر و به سوی آن تیراندازی کردند.

(ه) در دروازه پارک موتوری، مهاجمان با مشکل مواجه شدند. گروهبان هیل، سرجوخه موتن و سرجوخه آوری در اتاق نگهداری دروازه پارک موتوری مشغول نگهداری بودند که تعدادی از مردان مسلح از پشت دروازه به درون محوطه پارک موتوری شروع به تیراندازی کردند. تفنگداران دریایی گاز اشک آور به خارج از دروازه و به درون محوطه پرتاب کردند. شاید گاز اشک آور و شاید هم دیوارهای بلند، و شاید هم به احتمال بیشتر ترکیب این دو ورود مهاجمان به محوطه پارک موتوری را به تأخیر انداخت. ولی نهایتاً تفنگداران دریایی مجبور به عقب نشینی به سوی ساختمان کنسولی شدند. آنها به محض رسیدن به ساختمان کنسولی موقتاً در پارکینگ ضلع شمالی ساختمان توقف کردند تا جلوی ورود مهاجمان از محوطه پارک موتوری را بگیرند. بعد از گذشت چند دقیقه که هیچ مهاجمی دیده نشد، آنها به طرف در شرقی رفتند و وارد ساختمان کنسولی شدند. وقتی چریک ها بالاخره وارد محوطه پارک موتوری شدند، دفاتری را که آنجا قرار داشت تفتیش و چند آمریکایی را دستگیر کردند. این گروه ۱۲ نفری را ابتدا به دانشگاه تهران و سپس به کمیته انتقال دادند و روز بعد آزاد کردند.

(و) در محوطه تعاونی، سرجوخه لوجکوک و سیبی میتی پُست نگهداری را از گروهبان

هینوجوس که در غذاخوری مشغول صرف صبحانه بود، تحویل گرفته بودند. وقتی تیراندازی در مقابل سفارت شروع شد، هینوجوس و گروهبان کراوس که ساعت ۰۹:۰۰ پُست خود را ترک کرده بود تا بخوابد، به آنها پیوستند. آنها به دفتر سفیر رفتند، درها و گاوصندوق ها و همچنین درب اصلی که مقابل پارکینگ پشتی سفارت بود را قفل کردند. در حدود ۱۵ دقیقه بعد از شروع حمله، به سوی آنها نیز تیراندازی شد. آنها ابتدا مطمئن شدند که خطری متوجه افراد داخل غذاخوری نیست، سپس هینوجوس و کراوس به سوی درب کوچه آمریکا که کلیدش را پیدا کرده بودند، رفتند تا آن را قفل کنند. از ساختمان اتاق بازرگانی شدیداً به سوی آنها تیراندازی می شد، و آنها مجبور شدند به سوی درب اصلی غذاخوری که لوجکوک و میدی در آنجا منتظرشان بودند، عقب نشینی کنند. هینوجوس، گروهبان ارشد جمع، از لوجکوک که متخصص شناسایی بود، پرسید چه باید بکنند. لوجکوک نیز گفت که بهتر است به غذاخوری بروند و از داخل سنگر بگیرند. افرادی که در داخل غذاخوری بودند، تقریباً ۲۵ آمریکایی و ایرانی، به داخل آشپزخانه رفته بودند.

۵- تسلیم تفنگداران دریایی (الف) داوونی و نوبل سریعاً از درب خیابان روزولت عقب نشینی کردند و پشت گلدان های پاسیوی محل اقامت سفیر سنگر گرفتند. سرجوخه اندرسن که به هنگام شروع تیراندازی در آسایشگاه تفنگداران بود نیز به آنها پیوست. اندرسن پشت اتاقک آجری نگهبانی در کنار دیوار خیابان روزولت سنگر گرفت. تفنگداران دریایی از این موضع به آتش مهاجمان پاسخ می دادند. ولی مهاجمان به تدریج به داوونی و نوبل که از ساختمان های مجاور سفارت در معرض تیراندازی قرار داشتند، نزدیک شدند. یک گلوله به بازوی نوبل اصابت کرد. آنها تصمیم گرفتند از یکدیگر جدا شوند. نوبل از ضلع غربی محل اقامت سفیر دوید، از آشپزخانه گذشت و به سمت اتاق تفنگداران دریایی رفت. داوونی نیز به اندرسن ملحق شد.

(ب) سپس داوونی و اندرسن در طول دیوار عقب نشینی کردند تا اینکه به پنجره شمالی اتاق مطالعه سفیر رسیدند. آنها با بی سیم اجازه خواستند که پنجره را بشکنند و وارد اتاق مطالعه شوند، سپس وارد محل اقامت سفیر شدند و به آشپزخانه رفتند. چهار نفر از خدمتکاران سفیر در آشپزخانه پناه گرفته بودند.

(ج) در همین اثنا، نوبل با عبور از درب به حیاطی رفت که روبروی درب اتاق تفنگداران قرار داشت، و به سوی ورودی غربی زیرزمین انبار دوید. وقتی به انبار رسید، تفنگدارانی که در کنار درب خیابان بیژن نگهبانی می دادند، و همچنین بسیاری از تفنگدارانی که در آسایشگاه بودند و نگهبانان دیوار خیابان روزولت- اردلان پُست خود را ترک کرده و به زیر زمین پناه آورده بودند.

(د) داوونی و اندرسن چهار خدمتکار را به حیاط کوچک کنار آشپزخانه محل اقامت سفیر بردند. ظرف چند لحظه، مهاجمان وارد خانه شدند و تفنگداران دریایی خود را تسلیم کردند و

(ه) مهاجمان درباره اینکه باید با اسرا چکار بکنند حرفشان شد، ولی بالاخره یکی از آنها، که ظاهراً دکتر بود، حرفش را بر کرسی نشاند و گروه‌گانها را به اتاق نشیمن بردند. جالب است که یک گروه فیلمبرداری از تلویزیون ایران هم در آنجا حاضر بود. چریک‌ها سه بار آنها را تفتیش کردند ولی نتوانستند اسلحه مگنوم ۳۵۷ اندرسن را پیدا کنند. بار چهارم، اسلحه را پیدا کردند، که این مسئله ایرانی‌ها را به خشم آورد. لباس نظامی دو تفنگدار را روی سرشان کشیدند و آنها را روی مبل‌های روبروی هال نشاندند. برای تفنگداران مسجل بود که می‌خواهند اعدامشان کنند، ولی یک آمبولانس به درون سفارت آمد و تفنگداران و چهار خدمتکار را به مقر کمیته بردند. در طول راه، یکی از مهاجمان با فریاد به مردمی که در خیابان بودند می‌گفت که آمریکایی‌ها را دستگیر کرده‌اند.

(و) پنمن و کوتس در داخل اتاق کوچک نگهبانی مجاور خیابان تخت جمشید که یک مسلسل کالیبر ۳۰ به سوی درش تیراندازی می‌کرد، حبس شده بودند. تعدادی از مهاجمان که از طرف پارک موتوری به محوطه وارد شده بودند آنها را دیدند و به طرف در غربی نگهبانی شروع به تیراندازی کردند. پنمن دید که گلوله یکی از مهاجمان که از چند متری به سوی شیشه ضد گلوله اتاق نگهبانی تیراندازی کرده بود، کمانه کرد و به خودش خورد. چند دقیقه بعد، پنمن و کوتس تسلیم شدند و بلافاصله به کمیته انتقال یافتند.

(ز) در قسمت تعاونی، چریک‌ها وارد محوطه کوچک پارکینگ شده بودند و به سوی ساختمان تعاونی و غذاخوری تیراندازی می‌کردند. غیرنظامیان داخل غذاخوری در آشپزخانه پناه گرفته بودند و تفنگداران دریایی پشت پیشخوان بودند. آنها تعدادی از سلاح‌های خود را پنهان کردند تا در موقع تسلیم آنها را به همراه نداشته باشند. هینوجوس از ایرانی‌ها پرسید برای تسلیم شدن چه کلمه‌ای باید به کار ببرند و سپس با بی‌سیم از سفیر اجازه گرفت که خود را تسلیم کنند. در این موقع، مردان مسلح سعی داشتند با شکستن درب کناری غذاخوری از طریق کفاشی وارد غذاخوری شوند. هینوجوس فریاد زد «تسلیم» ولی تیراندازی شدیدتر شد، به طوری که هینوجوس فکر کرد کلمه را اشتباه می‌گوید. او از ایرانی‌ها کمک خواست و یک زن از میان آنها بیرون آمد و به سوی مهاجمان فریاد کشید. آنها از پشت در گفتند که باید یک نفر پشت پنجره بایستد تا آنها بتوانند او را ببینند. هینوجوس داشت از پشت پیشخوان بیرون می‌آمد تا پشت پنجره برود که یکی از پیشخدمتان غذاخوری از آشپزخانه بیرون دوید و فریاد زد «تسلیم». ناگهان به داخل رستوران تیراندازی شد، و گلوله‌ای به سینه او اصابت کرد و او را کشت. هینوجوس فکر می‌کند که یک گلوله سرگردان موجب مرگ پیشخدمت شد، زیرا گلوله یکی از شیشه‌های سالم پنجره را شکست و وارد شد، در حالیکه چریک‌ها بیشتر شیشه‌ها را شکسته بودند.

(ح) سپس چریک‌ها وارد غذاخوری شدند و همه را به اسارت گرفتند و آنها را مقابل

تعاونی بردند. بعد از آنکه تفنگداران دریایی را خلع سلاح کردند، اُسرا به دو گروه ایرانی و آمریکایی تقسیم شدند. مهاجمان بسیار هیجان زده بودند و مثل اتفاقی که در محل اقامت سفیر افتاد، درباره اینکه باید با اُسرا چکار بکنند، شدیداً حرفشان شد. این بار پیش از آنکه تصمیم بگیرند اُسرا را به محوطه پارک موتور بزنند یکی از چریک ها برای ساکت و تهدید کردن هم‌رزم خود مجبور شد تیراندازی هوایی کند.

(ط) نزدیک به ۴۰ تا ۴۵ نفر از مردان مسلح در محوطه پارکینگ کارمندان سفارت را به اسارت گرفته بودند. آنها نیز لباس های مختلفی به تن داشتند، از لباس های چریک های سازمان آزادیبخش فلسطین گرفته تا یونیفورم های نیروی هوایی و لباس های شخصی. آنها طوری عمل می کردند که گویی اعضای یک گروه هستند. (توضیح: اُسرا در مورد اینکه در اینجا چه اتفاقی افتاد با یکدیگر اختلاف نظر دارند. هینوجوس و کراوس می گویند که تمام مدت فقط یک گروه در آنجا بود. ولی کارمندان ایرانی سفارت می گویند بعد از آنکه آنها را در مقابل تعاونی به صف کردند یک گروه دیگر نیز به آنجا آمد. نظر دوم با آمدن دکتر یزدی و «آدمهای خوب» به سفارت که در پایین شرح داده ایم، مطابقت دارد.) (ی) چریک ها از تفنگداران دریایی پرسیدند که آیا سلاح دیگری دارند، هینوجوس می خواست بگوید نه که کراوس گفت بله. کراوس به همراه تعدادی از چریک ها به داخل ساختمان رفت و محل سلاح هایی را که پنهان کرده بودند به آنها نشان داد. یک چریک یکی از تفنگ های ساچمه ای سفارت را برداشت و با آن ور رفت، و ساچمه آن را کف زمین شلیک کرد، ساچمه کمانه کرد و به بالای چشم کراوس خورد و او را بیهوش به زمین انداخت.

(ک) پیش از این، پس از آنکه اُسرا را از ساختمان غذاخوری بیرون آورده بودند، چند نفر برای انتقال جسد پیشخدمت با برانکارد از آمبولانسی که آنجا بود به داخل ساختمان رفتند. حالا چند نفر دیگر برای آوردن کراوس به داخل ساختمان رفتند. پس از آن اُسرای ایرانی را آزاد کردند. اُسرای آمریکایی را نیز سوار بر خودرویی کردند که در محوطه سفارت پارک شده بود. (توضیح: اُسرای ایرانی می گویند که در همین اثنا بود که یک ملا به همراه «گروه دوم» به آنجا آمد، و تعدادی از نفرات گروه اول با دیدن آن ملا پنهان شدند و دیگر سر و کله شان پیدا نشد.) (ل) پس از آن اُسرای تعاونی را به پارک موتور بردند و آنها را به اُسرای ساختمان کنسولی ملحق کردند، که شرح آن در زیر آمده است.

۶- اشغال ساختمان کنسولی (الف) پس از تسلیم نگهبانان در محل اقامت سفیر، اتاق نگهبانی و تعاونی، و نبود مقاومت در نقاط دیگر، مهاجمان توجه خود را کاملاً به ساختمان کنسولی معطوف کردند.

(ب) وقتی اولین گلوله ها شلیک شد، نزدیک به ۶۰ نفر در ساختمان بودند. در ابتدا، اکثر آنها صرفاً خود را روی زمین انداختند و از پنجره ها دور شدند. به موازات شدت گرفتن

تیراندازی، اکثر آنها به گنبد مخابرات و سپس به منتهی الیه CRU و TCU رفتند. تعدادی از آنها خود را به تلفن‌ها رساندند و درخواست کمک کردند. با شدت گرفتن حملات، بیشتر آنها به گنبد مخابرات آمدند و در چند مرحله تجهیزات مخابراتی را معدوم کردند.

(ج) در دفتر جلویی، سفیر و معاون زیر میز دراز کشیده بودند، و سفیر با بی سیم دستورات لازم را به تفنگداران دریایی می داد. تا زمانی که همه تفنگداران دریایی تسلیم شوند، آنها همانجا ماندند و سپس به گنبد مخابرات آمدند.

(د) در طبقه پایین، در ضلع شرقی، ریک تامس، هری جانسون و جیم رابرتز پشت درها را مسدود کردند و میزها را پشت پنجره‌ها گذاشتند، و آماده دفاع از آن قسمت شدند. وقتی هیل، موتن و آوری به درب شرقی رسیدند، داخل ساختمان شدند و به آنها پیوستند. زمانی که مهاجمان از فاصله نزدیک شروع به تیراندازی به سوی درب شرقی کردند، رابرتز با بی سیم از سفیر کسب تکلیف کرد و سفیر گفت اگر می‌تواند، خود را تسلیم کنند. آنها سپس اجازه خواستند از گاز اشک آور استفاده کنند. سفیر به آنها اجازه این کار را داد، و آنها قسمت‌ها را پر از گاز اشک آور کردند و به طبقه بالا درون گنبد مخابرات رفتند.

(ه) مهاجمین از بال غربی و در، وارد بال شرقی مرکز اطلاعات شدند و بال غربی به راحتی با هل دادن پانل چوبی باز شد و داخل شدن و دسترسی به بار امکان پذیر گردید.

(و) در طبقه دوم همه جمع بودند به غیر از سرهنگ هالند و ال جردن که یک کارمند ایرانی و مترجم هالند بود. ریک تامس که یک کپسول گاز اشک آور اتفاقاً به گردنش اصابت کرده و او را شدیداً دچار سوختگی کرده بود، در حال افتاده بود و از درد به خود می پیچید.

(ز) در درون گنبد، تلفن‌ها و برق اصلی قطع بود (و از برق اضطراری استفاده می‌شد)، و گاز اشک آور داشت به تدریج وارد گنبد می‌شد. تمامی تجهیزات رمزگذاری پیام‌ها معدوم شد. (توضیح: سفارت دارای یک ژنراتور برق مستقل است. در طول حمله یک نفر که از کارکرد ژنراتور اطلاع کافی داشت آن را از کار انداخت.) (ح) در همین اثنا، ژنرال استون که در کنار سفیر بود از لبه پنجره مشرف به شمال نگاهی به بیرون انداخت و تعدادی از خبرنگاران آمریکایی را در محوطه پارکینگ دید. خیلی زود شایع شد که آدم‌های خوب به پارک موتوری رسیده‌اند. هیچکس نمی‌دانست معنی این حرف چیست، ولی تقریباً در همان حدود بود که تیراندازی‌ها هم متوقف شد.

(ط) در همین حال، هالند یک عرقگیر و دستمال سفید را روی بالکن طبقه دوم انداخت و به پشت در فولادی برگشت. او و جردن صدای پای مردان مسلح را شنیدند که داشتند از پله‌ها بالا می‌آمدند، و فریاد زدند «تسلیم». سپس آنها درب‌ها را باز کردند و وارد حال شدند و راه پله مملو از مردان مسلح شد.

(ی) این مردان مسلح وارد گنبد شدند و دستور دادند که همه دست‌هایشان را روی سرشان بگذارند و از گنبد خارج شوند. حدود پنجاه نفر آمریکایی را در راهرو تاریک به صف کردند

و به طرف دفتر جلویی حرکت دادند. چریک ها خیلی عصبی بودند و به یکدیگر فریاد می زدند که مواظب باشید چون می ترسیدند بعضی از آمریکایی ها مسلح باشند.

(ک) وقتی که همه را در دفتر جلویی جمع کردند، اُسرا چند لحظه پراالتهاب را پشت سر گذاشتند زیرا چریک ها با فریاد به یکدیگر دستوراتی می دادند. برخی از آنها آمریکایی ها را دست می انداختند، و برخی دیگر توضیح می دادند که با مردم آمریکا هیچ دشمنی ندارند و فقط دشمن دولت آمریکا هستند که امپریالیست است. سه نفر هم لوله تفنگ خود را به سوی گردن سفیر گرفته بودند.

(ل) ناگهان افرادی که بیرون ساختمان بودند شروع به تیراندازی به درون ساختمان کردند. همه، هم چریک ها و هم اُسرا، خود را روی زمین انداختند و تیراندازی چند لحظه ادامه داشت. سپس یکی از چریک ها به افراد بیرون ساختمان فریاد زد که تیراندازی نکنند، و یکی از آنها که خیلی خشمگین بود سر پا ایستاد و مسلسلش را به سوی آمریکایی هایی که روی زمین دراز کشیده بودند، گرفت و فریاد زد «چه کسی اسلحه دارد؟» سپس قدری آرام شد و مهاجمان تصمیم گرفتند که اُسرا را از ساختمان بیرون ببرند. آمریکایی هایی که فارسی بلد بودند شروع به صحبت با مردان مسلح کردند، و به آنها توصیه کردند که چشمانشان را به خاطر سوزش با گاز اشک آور با دست نمالند و سپس در طول بقیه ماجرا نقش مترجم را بازی کردند. چریک ها هر آمریکایی را که از اتاق خارج می شد تفتیش می کردند.

(م) سفیر سولیوان و اسکپ بویس که نقش مترجم او را ایفا می کرد در اتاق ماندند. چریک ها برای آنکه مطمئن شوند او واقعاً سفیر است از سولیوان خواستند که کارت شناسایی اش را نشان بدهد. پس از آنکه از این مسئله اطمینان یافتند، آنها را از ساختمان سفارت خارج کردند و به محوطه پارک موتوری بردند. آمریکایی های دیگر را نیز از ساختمان کنسولی و غذاخوری به آنجا آورده بودند.

۷- بعد از ماجرا (الف) دکتر یزدی، سرهنگ توکلی و حداقل یک ملا با گروهی از مأموران کمیته به سفارت آمده بودند. وقتی سفیر سولیوان را به پارک موتوری آوردند، یزدی روی یک خودرو ایستاده بود و داشت با بلندگو چیزهایی می گفت. محوطه پارک موتوری مملو از چریک های مسلح بود. چریک های مسلح بر روی دیوارهای اطراف پارک موتوری ایستاده بودند، و می شد سایه روشن چریک هایی را که بالای ساختمان مشرف به خیابان تخت جمشید ایستاده بودند را دید. خیابان های اطراف سفارت مملو از جمعیت بود، و به خاطر ازدحام جمعیت، ترافیک گره خورده بود.

(ب) یزدی از حمله ای که صورت گرفته بود بسیار عذرخواهی کرد و گفت که در هر انقلابی، گروههای تندرو روند انقلاب را مختل می کنند. یکبار یک ملا با بلندگو اعلام کرد مردان مسلحی که کارت کمیته ندارند، می توانند آنجا را ترک کنند. تقریباً ۱۲ نفر از چریک ها

به طرف دروازه پارک موتوری به راه افتادند. یکی از آنها برگشت و با فریاد به مأموران کمیته گفت که آنها را از پشت نزنند. بعد از آن تصمیم گرفتند که آمریکایی ها را از درون محوطه سفارت به محل اقامت سفیر ببرند. ابتدا گفتند که آمریکایی ها را با اتوبوس به آن محل ببرند (یک اتوبوس در کنار سفارت پارک بود) ولی نهایتاً همه پای پیاده راه افتادند. وقتی که این گروه از پشت سفارت حرکت می کرد، گروه دیگری از آمریکایی ها را دیدند که به سمت مخالف اسکورت می شوند. این گروه در تمام مدت حمله در محل دفتر وابسته نظامی در ضلع شرقی سفارت مستقر بودند، و فقط وقتی چریک ها از در شرقی وارد شدند، از محل خود بیرون آمده بودند. حالا همگی به هم ملحق شدند و به سمت محل اقامت سفیر حرکت کردند.

(ج) بیرون از محل اقامت سفیر همگی منتظر ماندند تا جیم کانینگهام تعدادی از «آدم های خوب» را به داخل ساختمان هدایت کند تا مطمئن شوند هیچ «آدم بدی» درون ساختمان نیست. در همین اثنا، بویس با بلندگو در اطراف ساختمان کنسولی قدم زد و اعلام کرد که اگر کسی هنوز در ساختمان است، از آن خارج شود، ولی ظاهراً ساختمان کاملاً خالی بود.

(د) سپس همه را به داخل اتاق نشیمن سفیر بردند و یزدی از همه عذرخواهی کرد و توضیح داد که از این به بعد مأموران او از سفارت محافظت خواهند کرد. کانینگهام و بویس دو گروه از محافظان را در اطراف سفارت چرخاندند تا اگر کسی هنوز در آنجا پنهان شده است، پیدا کنند. تعداد کمی در ساختمان های فرعی پنهان شده بودند، و عده زیادی نیز در زیر زمین انبار بودند.

(ه) اوضاع آرامتر شد، و مردم به تدریج به پاسیوی محل اقامت سفیر رفتند. تنش ها به قدری کاهش یافت که گویی جمعیت حاضر در سفارت در یک میهمانی فضای باز شرکت کرده اند. همه در آفتاب ایستاده بودند و با یکدیگر صحبت می کردند. درست در همین موقع، گلوله ای از تفنگ یکی از مجاهدین شلیک شد و به بالکن طبقه دوم ساختمان در بالای سر جمعیت اصابت کرد، و همه خود را روی زمین انداختند، تا آنکه مشخص شد چه اتفاقی افتاده است. بعد از آن تذکر دادند که جمعیت حاضر هدف آسانی برای تیراندازان است و تصمیم گرفتند که آنها را به غذاخوری ببرند. همه به غیر از سفیر، ژنرال گست، هوراس فلدمن، اسکپ بویس و یک محافظ از محل اقامت سفیر خارج شدند.

(و) یک ساعت نگذشته بود که سه ملا، که از شاگردان خمینی در قم بودند، وارد محل اقامت سفیر شدند. آنها آمده بودند تا به خاطر حمله ای که صورت گرفته بود عذرخواهی کنند و قول دادند که متخلفین را دستگیر خواهند کرد.

(ز) تا اواخر بعد از ظهر، اکثر آنهایی که در غذاخوری بودند اجازه یافتند به خانه هایشان بروند، و سفارت اولین شب خود را در حفاظت نیروهای مجاهد آرام گرفت.

۸- در کمیته (الف) باید چند نکته را در مورد کمیته مرکزی انقلاب که تفنگداران دریایی به آنجا انتقال

یافته بودند، توضیح بدهم. داخل ساختمان یک زرادخانه واقعی بود. مقدار زیادی آر.پ.جی. تفنگ، سلاح کمری، و نارنجک در آنجا دیده می شد. ساختمان کمیته احتمالاً متعلق به یک مسجد قدیمی بود. زندانی ها را در یک اتاق کوچک حبس کرده بودند، رفتار خوبی با آنها داشتند و پیش از آزاد کردنشان، دوباره به آنها غذا داده بودند. در خارج از ساختمان حداقل یک خبرنگار غربی و یک تیم فیلمبرداری را می شد دید.

(ب) مقامات کمیته خیلی مایل بودند که تفنگداران دریایی با مطبوعات مصاحبه کنند، ولی تفنگداران از این کار خودداری کردند. ظاهراً مأموران کمیته می خواستند به مطبوعات نشان بدهند که کارمندان سفارت را نجات داده اند.

(ج) این گروه را همان شب ساعت ۰۹:۰۰ با اتوبوس به سفارت برگرداندند. مأموران کمیته از مقام سفارت که به استقبال آزادشدگان رفته بود، خواستند تا رسیدی را مبنی بر تحویل گرفتن تفنگداران امضا کند.

(د) گروهی را که به دانشگاه تهران انتقال یافته بودند، و شرح ماجرای آنها در قسمت ۴ آمد، نیز صبح روز بعد به سفارت برگرداندند و بعد از گرفتن رسید آنها را به مقامات سفارت تحویل دادند. سولیوان

ادعای گروگانگیری یک خانواده آمریکایی

سند شماره ۸۳ محرمانه ۵ مارس ۱۹۷۹ - ۱۴ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۱۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: ادعای گروگانگیری یک خانواده آمریکایی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- یک مرد ایرانی در ساعت ۰۴:۱۰ دقیقه بعد از ظهر به وقت محلی با بخش سیاسی سفارت تماس گرفت و به یکی از مسئولان این بخش به نام پترسن گفت که گروه او به تلاشی دستگیری گروهی از دانشجویان ایرانی در نیویورک، یک خانواده آمریکایی را به گروگان گرفته است. این شخص گفت اگر دانشجویان ایرانی تا فردا آزاد نشوند خانواده آمریکایی را خواهد کشت. فرد مزبور در پاسخ به سؤال پترسن مدعی شد که یکی از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق است. وقتی پترسن از او پرسید که چرا فکر می کند ایرانی ها را در آمریکا دستگیر کرده اند، گفت که «چون برادرم یکی از آنهاست.» او از ذکر نام خانواده آمریکایی خودداری کرد و فقط گفت که بهتر است سفارت خودش بررسی کند و ببیند از کدام خانواده خبری نیست. مسئول بخش سیاسی توضیح داد که تا نام خانواده را ندانیم نمی توانیم مطمئن شویم که او راست می گوید علاوه بر اینکه هیچ راهی برای فهمیدن اینکه کدام خانواده گم شده است، نداریم. در این زمان شخص مزبور تماس را قطع کرد.

۲- این حقیقت که شخص مزبور تا زمانی که از او سؤال نشد نام گروه خود را فاش نکرد

و همچنین از افشای نام خانواده آمریکایی و یا حتی ترتیب دادن تماس های بعدی خودداری کرد ما را در مورد صدق گفته هایش به شک انداخته است. گمان می کنیم دانشجویانی که این شخص می گوید در نیویورک دستگیر شده اند همان هایی باشند که از آنها خواسته شده مدارک لازم را جهت ادامه اقامت خود در آمریکا ارائه دهند. لطفاً هرگونه اطلاعاتی مربوط به این دانشجویان دارید برایمان ارسال کنید. (۱)

گزارش وضعیت ایران، ۵ - ۴ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۸۴ محرمانه ۵ مارس ۱۹۷۹ - ۱۴ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۷۲۹ به : سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، منبع ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۵ - ۴ مارس ۱۹۷۹ - ۱۶ خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۴ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۵ مارس ۱۹۷۹، پوشش می دهد، شامل: ادامه تیراندازی ها در تهران از جمله تیراندازی به سفارت. بازنشستگی های بیشتر، اولین صادرات نفت و نام نفت کش، آموزش نظامی دانش آموزان، تشکیل سپاه پاسداران انقلاب، خروج آخرین پیمانکاران نظامی بریتانیا از ایران، نطق انتظام، معاون نخست وزیر، درباره ارتش.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- تهیه کننده گزارش و سایر کارمندان سفارت شب گذشته نیز صدای تیراندازی هایی را در تهران شنیدند. در حدود ساعت ۲۳:۴۵ تفنگداری که در ورودی پشت مجتمع نگهبانی می داد به دلیل تیراندازی به آن نقطه از محافظان کمیته ای سفارت کمک خواست. هیچ مجروحی گزارش نشده است.

ب- طبق گزارش های خبری، پاکسازی ارتش و پلیس ادامه دارد و ۵۲ نفر دیگر از افسران بازنشست شده اند. هنوز نام آنها فاش نشده است.

ج- اولین محموله نفت صادراتی پس از انقلاب و ملی شدن مجدد صنعت نفت ایران با قیمت «بالای ۲۰ دلار در هر بشکه» به ژاپن ارسال خواهد شد. نفت کش «ورلد کمندر» امروز بارگیری تقریباً ۱/۵ میلیون بشکه نفت را در ترمینال دریایی خارک در خلیج فارس شروع

ص: ۱۵۸

می کند. نفت مذکور را شرکت میتسویی که مشتری دایم شرکت ملی نفت ایران است، خریداری کرده است. دومین محموله روز چهارشنبه (۷ مارس) به شرکت نفت اشلند در ایالات متحده فروخته خواهد شد. میزان نفت و نام نفت کش ذکر نشده است.

د- دانش آموزان تعلیمات نظامی می بینند. دانش آموزان عادی و دبیرستانی آموزش نظامی خواهند دید. هیأت نظام وظیفه عمومی اخیراً این طرح را تهیه کرده است. این دانش آموزان پاسداران ارتش انقلابی را تشکیل می دهند و به مدت یک تا دو ماه آموزش استفاده از اسلحه و غیره را خواهند دید و بعد از تکمیل دوره به کلانتری های محل مأمور خواهند شد. طرح جدید برای تصویب به وزیر دفاع ملی تسلیم شده است.

ه (آیت الله لاهوتی مأمور تشکیل سپاه پاسداران انقلاب شده است. او در یک مصاحبه خبری اظهار داشت که «سازمان جدید به منظور دفاع از انقلاب در برابر ضد انقلابیون تشکیل می شود. این سازمان ستون فقرات و حافظ انقلاب اسلامی خواهد بود. تمامی گروههای سیاسی که به اسلام و رهبری بلامنازع امام خمینی اعتقاد دارند، می توانند به این سپاه بپیوندند.» وقتی از او سؤال شد که آیا می توان ارتش را که به مدت چندین سال متأثر از ایدئولوژی فاشیستی بوده است، بدون مشکل به یک ارتش انقلابی تبدیل کرد یا خیر، آیت الله لاهوتی اظهار داشت «کشور به ارتش نیاز دارد و در عین حال کسانی که در طول انقلاب به ارتش حمله کردند، گناهی مرتکب نشده اند.» و- تمامی بریتانیایی هایی که در چارچوب قراردادهای دفاعی در ایران مشغول به کار بودند، از ایران خارج شده اند، و بدین ترتیب بزرگترین بازار صادرات نظامی بریتانیا بسته شده است. آخرین بریتانیایی هایی که برای وزارت دفاع بریتانیا کار می کردند نیز هفته گذشته ایران را ترک کردند. طبق گزارش منبع اطلاعاتی (۶۸۴۶۰۰۰۸)، تعداد کارکنان بریتانیایی در ایران نزدیک به چند صد نفر بود.

ز- امیرانتظام، معاون نخست وزیر، فهرست دیگری از نام افرادی که حق خروج از ایران را ندارند به اداره گذرنامه و پاسگاههای مرزی تسلیم خواهد کرد. نخست وزیر اعلام کرد که زنان ایرانی دیگر به سربازی نخواهند رفت و مدت خدمت اجباری نظام وظیفه برای مردان از دو سال به یک سال کاهش یافته است. شورای انقلاب این تصمیم را اتخاذ کرده است. نخست وزیر در مصاحبه ای، با اشاره به این مطلب که بازنشستگی فرماندهان با تجربه ارتش و جایگزینی آنها با فرماندهان جوان ممکن است به ارتش لطمه بزند، اظهار داشت «بازنشستگی فرماندهان ارتش به خواست مردم صورت می گیرد. بدیهی است که تعدادی از آنها واقعاً به انقلاب اسلامی ایمان دارند، که بعد از تحقیقات لازم دوباره به خدمت فراخوانده خواهند شد.» نظریات مرکز تهیه گزارش: (محرمانه) تهیه کننده گزارش معتقد است که تصمیم ایران برای کاهش مدت خدمت نظام وظیفه برای مردان و معافیت زنان از خدمت اجباری از اقداماتی است که ایران در جهت کاهش نقش ژاندارمی اش در منطقه خلیج فارس بر می دارد. اطلاعات

بیشتری حاکی از خروج نیروهای ایرانی از عمان، که روز گذشته در گزارش وضعیت ایران ذکر شد، به دست نیآورده ایم. در مقاله ای کوچک ذکر شده بود که دولت انقلابی ایران روابط دیپلماتیک خود را با آفریقای جنوبی قطع کرده است. آفریقای جنوبی بعد از اسرائیل دومین کشوری است که ایران روابط خود را با آن قطع می کند. تهیه کننده گزارش تنها نام نفت کش «ورلد کمندر» را در گزارش های خبری دیده است. اگر نام نفت کش دیگری ذکر شد حتماً به اطلاع خواهد رسید.

تحصیلات و ناآرامی ها

سند شماره ۸۵ محرمانه ۶ مارس ۱۹۷۹ - ۱۵ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۴۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: تحصیلات و ناآرامی ها ۱- (محرمانه - تمام متن).

۲- خلاصه: صحنه تحصیلات در ایران از ناآرامی های عمیق و شدید متأثر شده است. دبیرستانها سریع تر از دانشگاهها شکل می پذیرند. خطابه های انقلابی به وفور ایراد می شوند. پایان خلاصه.

۳- تعدادی از اساتیدی که همچنان مایلند با کارمندان سفارت (که تا حد قابل ملاحظه ای کاهش یافته اند) گفتگو نمایند در مورد ناآرامی هایی که در حال حاضر بر صحنه دانشگاههای ایران مسئول شده است اظهار نظر نموده اند. تا صبح ۶ مارس تا جایی که ما خبر داریم تنها هیأت های علمی که سر کار حاضر بوده و به تدریس پرداخته اند دانشکده امور اداری دانشگاه تهران، دانشکده داروسازی دانشگاه پهلوی شیراز و کالج آر. سی. دی. در تهران (که نیمی از دانشجویان آن ترک و پاکستانی هستند) می باشند. هیأت های علمی دیگر تا حدی مشغول هستند، بعضی ها تدریس می کنند ولی اکثریت آنها از چنین موقعیتی برای ایراد سخنانی های سیاسی استفاده می کنند.

۴- جنگ برای تحت کنترل در آوردن دانشگاهها و جلب هواداری دانشجویان بین فداییان و گروه های مارکسیست کوچک در یک طرف و مجاهدین متحدین آنها در نهضت اسلامی از طرف دیگر همچنان ادامه دارد. اکثر احزاب به نوعی سازمان فعالی در محوطه دانشگاه تهران که سنگر انقلاب محسوب می شود دارند. در سایر مراکز تحصیلی مانند دانشکده فنی تهران، دانشکده علوم و تکنولوژی و دانشگاه ملی شاهد گروه هایی هستند که فقط برای چند روزی بر صحنه دانشگاه ظاهر شده و سپس جای خود را به دیگری می دهند.

۵- یکی از جناح های دانشگاهی یعنی سازمان ملی اساتید دانشگاه خواستار مداخله بیشتر دانشگاهیان در انتخاب رؤسا و مقامات عالی رتبه دانشگاهی شده است. این گروه خواستار آن است که یک شورای خاص به انجام این انتخابات بپردازد و از بازرگان به دلیل معرفی محمد

ملکی به عنوان رئیس دانشگاه تهران در ۲۲ فوریه که بدون مشورت با این شورا صورت گرفت انتقاد کرده است.

چند تن از اعضای هیأت‌های علمی اظهار می‌کنند که مباحثات هیأت‌های علمی به بروز ناآرامی‌هایی منجر شده است. ظاهراً به نظر می‌رسد این اساتید کمتر از دانشجویان بالغ شده‌اند. اجلاس‌ها به ندرت به نتیجه می‌رسد و انشعاب کردن به صورت یک قانون روزمره درآمده است. یکی از این اساتید گفت که در گردهمایی اعضای هیأت علمی دانشگاه ملی بیشتر از ۵ گروه اصلی حضور داشتند که به شدت بر اظهار عقاید کاملاً مختلف خود در مورد موضوعات کوچکی در زمینه ترتیبات اداری دانشگاه تأکید می‌کردند.

۶- اکثریت اعضای هیأت علمی معتقدند که باید در امور دولتی به کار گرفته شوند اما به ندرت روحیه سازش از خود نشان می‌دهند. دو تن از اساتید زیرک تر که در مورد مشکلات دانشگاهی اظهار نظر می‌کردند گفتند تحصیلات دانشگاهی تا فرا رسیدن تعطیلات سال جدید ایرانی (۲۱ مارس) به صورت نیم بند ادامه خواهد داشت و در طول تعطیلات افراد سازمان یافته تر در بین اعضای هیأت علمی این موقعیت را خواهند داشت تا نظامی که به وجود خواهد آمد یا حداقل همین نظام آموزشی را نسبتاً فعال کنند.

۷- در طول این مدت بسیاری از اعضای هیأت علمی تدریس نخواهند کرد بلکه از تشکیل کلاسهای دوره ای (اگر کلاسی تشکیل شود) برای انجام سخنرانی در مورد فلسفه انقلاب و اشاعه دیدگاههای خود استفاده خواهند کرد. آنچه که قابل توجه است از دست رفتن کامل تخصص گرایی می‌باشد، مباحثات در مورد ایدئولوژی انقلاب صورت می‌گیرد نه اعاده مجدد استانداردهای علمی مناسب. اساتید قدیمی تر که می‌توانند قوام روحیه شورانگیز جوان فعلی باشند به دلیل همکاری با رژیم گذشته اعتبار خود را از دست داده‌اند. بسیاری از اساتید جوانتر که تحصیلات آمریکایی دارند و مایلند در سطوح تخصصی خود مشغول باشند به اتهام ارتباط با سازمان سیا سرگردان هستند و سایرین که شاهد شعارنویسی بر روی دیوارها بودند بیش از انقلابیون، انقلابی شده‌اند. نمونه خوب این مدعا احمد داوران استاد ادبیات انگلیسی در دانشگاه تهران می‌باشد که در دانشگاه برکلی کالیفرنیا تحصیل و چند سالی تدریس کرده است. داوران حدود چهار سال قبل به ایران مراجعت کرد. در طول ۸ تا ۱۰ ماه گذشته وی از یک روشنفکر نسبتاً میانه رو که سرگرم امور دانشگاهی است به یکی از اعضای پیشرو سازمان ملی اساتید دانشگاهی تبدیل شده است و ارتباطات گسترده‌ای با فداپیان دارد. افراد دیگری نیز مانند وی هستند.

۸- یکی از ویژگیهای برجسته نظام جدید آموزش ایران منع عملی اساتید خارجی از تدریس در دانشگاهها می‌باشد. به تعدادی از اساتید آمریکایی منجمله اساتید برنامه دولتی فولبرایت گفته شده است که دیگر نیازی به خدمات آنها وجود ندارد. حتی در دانشکده‌های کوچکتر همسران اتباع آمریکایی که چهارچوب اصلی بخش تدریس زبان انگلیس در پنج یا

شش مدرسه تهران را تشکیل می دادند از کار اخراج شده اند. دو تن از کارمندان سفارت که به صورت نیمه وقت در مدرسه آر. سی. دی تدریس می کردند بدون هیچ گونه توضیحی توسط ایرانیان جایگزین شده اند. همکاران دیپلمات آلمانی و فرانسوی ما در اینجا نیز گزارش می دهند که تأثیرات زنجیره ای این حالت بسیاری از اتباع آنها را که در اینجا تدریس می کردند فرا گرفته است. فردی گفت «به نظر می رسد که تصفیه انقلابی به جای رقابت یکی از ویژگیهای مهم استخدام اعضای هیأت علمی شده است.» ۹- ظاهراً دبیرستانها سریعتر به حالت معمولی باز می گردند. با اینکه در طول تدریس بر عقاید انقلابی تأکید می شود و بحث در مورد چگونگی «تلخیص» متون کتابها به منظور جبران زمان از دست رفته همچنان ادامه دارد اکثریت قریب به اتفاق مدارس حداقل کار تحصیلی را شروع کرده اند و ساختار مدرسین آنها تقریباً سالم مانده است. دلیل اصلی این است که اتحادیه معلمان که تحت کنترل درخشش می باشد عملاً تمام معلمان را تحت پوشش دارد و اقلیت کوچکی از چپگرایان هم نخواستند در شرایط فعلی با آنها مبارزه کنند. دبیرستانها و محصلین مدارس ابتدایی در حالی که نسبت به برگشتن به مدرسه تمایل چندانی ندارند از «تعطیلات» طولانی خسته شده اند و در انتظار هستند تا آنچه که در مورد کارهای مدارس صورت می گیرد تا حد قابل توجهی خوب باشد. سولیوان

گزارش وضعیت

سند شماره ۸۶ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۱۲۰ ۶۸۴۶۶ مارس ۱۹۷۹ - ۱۶ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش اطلاعات مربوط به فاصله زمانی بین ساعت ۱۲ پنجم مارس تا ساعت ۱۲ ششم مارس ۷۹ به وقت محلی را ارائه می دهد. اطلاعات ارائه شده شامل موارد زیر است: اعدام های بیشتر، تک تیراندازیهایی به طرف محوطه سفارت، پایگاه دریایی «چا بهار»، سربازان وظیفه، بیرون راندن چپگرایان، اطلاعاتی در مورد نفتکشها و آموزش و پرورش ایران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- هفت تن دیگر به جوخه اعدام سپرده شدند. جوخه های اعدام اسلامی، دیروز در محوطه زندان قصر هفت تن دیگر از «مفسدین فی الارض را به خاطر همکاری با رژیم ساقط شده در کشتن مردم» اعدام نمودند. اعدام شدگان عبارت بودند از: یک گروهبان ارتش در آبادان به اتهام کشتار تظاهرکنندگان بر علیه شاه در این شهر، سرتیپ «علی اکبر یزدجردی»، فرماندار نظامی سابق مشهد؛ تیمسار «عبدالله خواجه نوری»، رئیس سابق

ص: ۱۶۲

دادگاه مخوف نظامی شاه؛ تیمسار «فخر مدرس»، دادستان نظامی سابق؛ تیمسار «سیداحمد بیدآبادی»، فرمانده سابق حکومت نظامی تبریز؛ «سالار جاف» نماینده کردستان در مجلس سابق؛ سرهنگ «منصور زمانی» رئیس سابق زندان قصر و «جهانگیر تارخ» ملقب به «گوریل»، شکنجه گر با ارزش شاه. با اعدام های دیروز، تعداد اعدام های مقامات رژیم سابق به نوزده تن رسید.

همچنین چهار تن از شهروندان ایرانی نیز به جرم تجاوز به یک پسر نوجوان اعدام گردیدند. این اولین بار است که شهروندان عادی توسط شورای انقلاب اعدام می شوند.

ب- شب گذشته دوباره تک تیراندازان ناشناس اقدام به تیراندازی نمودند. دو گلوله از بیرون سفارت شلیک و به جاده واقع در محوطه پارک موتوری اصابت نمود. همچنین سه گلوله نیز به سوی محوطه فروشگاه سفارت شلیک شد که به نقاط مختلف اصابت کرد. طبق گزارش، کسی مجروح نشده است. تقریباً در ساعت پنج و نیم بعد از ظهر یک تاکسی در حال عبور از کنار درب اصلی سفارت از سرعت خود کاسته و سرنشینان آن اسلحه هایشان را از پنجره تاکسی بیرون آوردند. در آن موقع وابسته نیروی زمینی جلوی در بود لکن به سرعت خود را به کنار کشید. تاکسی بدون شلیک گلوله ای به مسیرش ادامه داد. مثل همیشه، در سرتاسر شب صدای شلیک گلوله در شهر شنیده می شد.

ج- پایگاه دریایی «چا بهار» به عنوان یک مجتمع ماهیگیری مورد استفاده قرار خواهد گرفت. دریادار «احمد مدنی» وزیر دفاع کشور، دیروز گفت که پایگاه دریایی ۴ میلیارد دلاری «چا بهار» واقع در گوشه جنوب شرقی ایران تکمیل نخواهد شد و تأسیسات فعلی آن به عنوان مجتمع ماهیگیری مورد استفاده قرار خواهد گرفت. مدنی گفت: اگر دفاع ملی موردنظر باشد، موجودیت پایگاه هوایی «چا بهار» کافی است.

د- اخبار امروز بیانگر این است که ۳۳ سرتیپ دیگر ژاندارمری بازنشسته شده اند. این مطلب توسط فرمانده جدید ژاندارمری، سرهنگ «عزت الله ممتاز» اظهار شده است. در گزارش مطبوعات اسامی ذکر نشده است.

ه- تقاضای سربازان وظیفه جهت یاری: گروهی از سربازان وظیفه ارتش از وزیر دفاع تقاضا کرده اند که به تمامی سربازان وظیفه اجازه دهد که در باقیمانده خدمتشان کمک نمایند تا کشور روی پای خود بایستد. آنان پیشنهاد نمودند که مشمولین جهت کار به کارخانه ها و سازمانهای هر دو بخش دولتی و خصوصی اعزام گردند.

این گروه که شامل فارغ التحصیلان دانشگاه و دارندگان مدارج عالی بودند، اظهار کردند که می بایستی حدود ۵۰۰ سرباز وظیفه از پادگان «فرح آباد» و هزاران نفر دیگر در سراسر کشور جهت حفظ ثمرات انقلاب و به راه اندازی دوباره چرخهای اقتصادی مملکت به کار گرفته شوند.

و- بیرون راندن چپگرایان. چریکهای چپگرای مدعی وفاداری به حزب (کمونیست) توده

توسط مردان مسلح مجبور به تخلیه ستاد جدید خویش در تهران شدند. چریکها (که در آغاز قبل از بازگشایی دانشکده فنی در آنجا پایگاه زده بودند)، اظهار داشتند که هفته پیش چند مرد مسلح به ستاد آنها در خیابان «وصال شیرازی» تهران یورش برده و آنان را مجبور به تخلیه آنجا نمودند.

ز- رویال داچ- شل، یکی از اعضای برجسته کنسرسیوم سابق، وقتی که دیروز صادرات از سر گرفته شد، دومین محموله نفت ایران را دریافت نمود. در آخرین ساعات روز گذشته، یعنی چند ساعت پس از اینکه اولین محموله بعد از انقلاب به سوپر نفتکش «ورلد آمباسادور» بارگیری شده و کشتی مذکور عازم ژاپن شد، نفتکش ۳۲۰۰۰۰ تنی دانمارکی موسوم به «کریستین میرسک» نیز بارگیری و عازم «روتردام» گردید. نفتکش «الریاض» اولین محموله نفت در نظر گرفته شده برای ایالات متحده آمریکا را روز چهارشنبه جهت تحویل به شرکت نفتی «اشلند» بارگیری خواهد کرد.

ح- رسانه های خبری ایران اعلام کرده اند که از شروع ترم بعدی دیگر آموزش مختلط در کشور وجود نخواهد داشت. قانون اسلام این نوع آموزش را جایز نمی داند.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) مأمور گزارشگر معتقد است که در آینده نزدیک اقدامهای دیگر صورت خواهد گرفت. زیرا هنوز تعداد زیادی از تیمسارها بدون محاکمه در بازداشت کمیته به سر می برند. وابسته نیروی زمینی به مأمور گزارشگر خبر داد که در چند روز آتی مجاهدین محافظ سفارت این محل را ترک می کنند و جایشان را پرسنل نیروی هوایی اسلامی ایران خواهند گرفت.

جالب است که ببینیم، آنان چه نوع کنترلی بر ما اعمال خواهند کرد. امکان دارد که آنان افراد را از ساعت ۱۰ شب تا ۵ صبح در ساختمانهایشان محبوس نمایند و یا ممکن است که آزادی بیشتری جهت تردد به ما بدهند. اطلاعیه دولت مبنی بر برچیدن کلاسهای مختلط ممکن است موجب شورشی توسط دانشجویانی گردد که به سیستم مدرن آموزش مختلط عادت کرده بودند. دانشجویی که جهت ترجمه، خارج از سفارت با ما همکاری می کند، اظهار می دارد که دانشجویان برای برقرار ماندن سیستم آموزشی مختلط شدیداً مبارزه خواهند کرد. او شخصاً به سیستم مدرن معتقد است.

گزارش وضعیت سیاسی، ۶ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۸۷ محرمانه ۶ مارس ۱۹۷۹ - ۱۵ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۵۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۶ مارس ۱۹۷۹ - ۱ (محرمانه - تمام متن) ۲ - خلاصه: یک میلیون نفر مراسمی را به یاد سال مرگ مصدق برگزار کردند، اعدام ها

ادامه می یابد، شایگان داشتن جاه طلبیهای سیاسی را رد می کند. خمینی بر روی برپایی حکومت اسلامی پافشاری می کند و می گوید حقوق زنان تحت لوای آن تضمین خواهد شد. پایان خلاصه.

۳- تقریباً یک میلیون نفر در گردهمایی در احمدآباد محل دفن مصدق، سالروز دوازدهمین سال درگذشت او را برگزار کردند. در این مراسم از اعضای مجاهدین خلق اسلامی تا نمایندگان حزب توده کمونیست، (که عملاً هنوز غیرقانونی هستند) و نیز عناصر پراکنده همچون اعضای حکومت موقت بازرگان، گروههایی از جبهه ملی، پیروان آیت الله طالقانی و گروه مارکسیستی فداییان خلق شرکت داشتند. مسئول این گردهمایی نوه بزرگ مصدق، هدایت الله متین دفتری بود، که فرصت یافت تشکل سازمان سیاسی جدید، موسوم به جبهه دموکراتیک ملی و یازده بند برنامه آن را اعلام کند. (گزارش در تلکس جداگانه) یکی دیگر از سخنرانان طالقانی بود که به دو جناح افراطیون راست و چپ حمله کرد و از این جهت که مبادا عوامل امپریالیسم از اختلافی که در همه انقلابات وجود داشته سود ببرند، بر لزوم وحدت پافشاری کرد.

۴- هفت تن از شخصیت های عالی رتبه نظامی، اطلاعاتی و سیاسی، روز ۵ مارس اعدام شده اند (گزارش در تلگرام جداگانه).

علاوه بر این، سه نفر با رتبه پایین تر که متهم به جنایاتی بر علیه مردم ایران بودند در آبادان و رشت به ترتیب روز ۵ و ۶ مارس اعدام شدند. بالاخره همینطور در جرائد ۶ مارس گزارش شده بود که چهار مرد متهم به عمل لواط اعدام شده اند. در هر صورت سخنگوی کمیته انقلاب این را نتوانست تأیید کند.

۵- در بین گزارشهای خبری آمده است به دکتر علی شایگان که اخیراً به تهران بازگشته پیشنهاد اولین ریاست جمهوری ایران شده است (احتمالاً شایگان خودش این شایعات را ساخته باشد). او از قدیمی ترین شخصیت های سیاسی ایرانی می باشد که خمینی را به عنوان رهبری انقلاب تأیید کرده، او همچنین آرزوی رئیس جمهوری ایران را رد کرده است.

۶- خمینی در اعلامیه رسمی اخیرش در قم از رهبران مذهبی خواسته که از نفوذشان در مردم نسبت به حقوق زنان استفاده نمایند و تأکید کنند که حقوق آنها تحت لوای جمهوری تضمین خواهد شد. او در مدرسه دینی فیضیه به گروهی از دوشیزگان دم بخت گفت، که آنها تحت لوای اسلام حق طلاق دارند و اینکه آنها به راستی از مقام بالاتری نسبت به مردان برخوردار هستند.

او اضافه کرد حق طلاق برای ایشان «در شرایط معین» لازم می باشد. در تهران اعلام اینکه تحت ساختار اسلامی جدید آموزش مختلط نهایتاً ملغی خواهد شد تردیدهایی را در مورد آینده نامعلوم زنان برانگیخت. هر چند خبر اینکه ظاهراً قرص ضدحاملگی از طرف «آقا» تأیید شده است خبر خوبی بود. سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۶-۵ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۸۸ محرمانه ۶ مارس ۱۹۷۹ - ۱۵ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۷۵۷ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی آمریکا، ایران تهیه کننده گزارش: ای. بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأییدکننده گزارش: تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۶-۵ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۵ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۶ مارس ۱۹۷۹، پوشش می دهد، شامل اعدام های بیشتر. تیراندازی به محوطه سفارت. پایگاه دریایی چاه بهار. سربازان وظیفه. بیرون راندن چپی ها. اطلاعات مربوط به نفتکشها. نظام آموزش ایران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- هفت نفر دیگر توسط جوخه های اعدام تیرباران شدند. جوخه های اعدام اسلامی روز گذشته هفت نفر دیگر از «مفسدین فی الارض را که با رژیم سابق برای کشتار مردم همکاری کرده بودند» در زندان قصر تهران تیرباران کردند. اعدامی ها عبارت بودند از یک گروهبان ارتش در آبادان به اتهام کشتن تظاهرکنندگان ضد رژیم در این شهر؛ تیمسار عبدالله خواجه نوری، رئیس سابق دادگاههای مخوف نظامی شاه؛ تیمسار فخر مدرس، دادستان نظامی سابق؛ تیمسار احمد بیدآبادی، فرماندار نظامی سابق تبریز؛ سالار جاف نماینده سابق کردستان در مجلس؛ سرهنگ منصور زمانی، رئیس سابق زندان قصر؛ و شکنجه گر معروف دستگاه شاه به نام جهانگیر «گوریل» تاریخ. با احتساب اعدامی های دیروز، تعداد مقامات رژیم سابق که اعدام شده اند به ۱۹ نفر بالغ می شود. علاوه بر این، دیروز چهار غیرنظامی نیز به جرم لواط با یک پسر نوجوان اعدام شدند. اعدام اخیر اولین مورد از اعدام غیرنظامیان به دستور شورای انقلاب بود.

ب- تیراندازان شب گذشته نیز بیکار ننشستند. دو گلوله از خارج سفارتخانه شلیک شد و به محوطه پارک موتوری اصابت کرد. علاوه بر این، سه گلوله دیگر نیز به محوطه تعاونی ساختمان شلیک شد که به قسمت های مختلف آن اصابت کرد. هیچ مجروحی گزارش نشده است. در حدود ساعت ۱۷:۳۰ یک تاکسی به درب اصلی سفارتخانه نزدیک شد، سرعتش را کم کرد، و سرنشینان آن اسلحه های خود را از شیشه تاکسی بیرون آوردند. وابسته نیروی زمینی در آن زمان جلوی درب بود ولی سریعاً خود را کنار کشید. ولی آنها تیراندازی نکردند، و تاکسی از محل دور شد. طبق معمول، در طول شب در شهر صدای تیراندازی شنیده می شد.

ص: ۱۶۶

ج- قرار است از پایگاه دریایی چابهار برای شیلات استفاده شود. دریادار احمد مدنی، وزیر دفاع ملی روز گذشته گفت که پروژه ۴۰۰۰ دلاری پایگاه دریایی چابهار در جنوب شرقی ایران متوقف و از تأسیسات آن برای شیلات استفاده خواهد شد. مدنی گفت از حیث دفاع ملی، پایگاه هوایی موجود در چابهار کفایت می کند.

د- طبق گزارش های خبری امروز سی و سه (۳۳) سرتیپ دیگر ژاندارمری بازنشست شدند. این خبر را سرهنگ عزت الله ممتاز، فرمانده جدید ژاندارمری، اعلام کرد. در این گزارش نام افسران مذکور فاش نشده است.

ه- سربازان وظیفه می خواهند به انقلاب کمک کنند. گروهی از سربازان وظیفه از وزیر دفاع ملی خواسته اند تا به آنها اجازه بدهد در مدت باقیمانده از دوره خدمتشان، چرخ های اقتصاد کشور را به حرکت در آورند. آنها پیشنهاد کردند که سربازان وظیفه برای کار به کارخانه ها و سازمان های دولتی و خصوصی فرستاده شوند. این گروه، که شامل فارغ التحصیلان دانشکده ها و مؤسسات عالی هستند، می گویند که نیروی کار ۵۰۰ سرباز وظیفه در پادگان فرح آباد و هزاران سرباز وظیفه دیگر در سرتاسر کشور باید برای حفظ ثمرات انقلاب و به حرکت در آوردن دوباره چرخ های اقتصاد کشور به خدمت گرفته شوند.

و- چپی ها از مقر خود بیرون رانده شدند. مردان مسلح چریک های چپی وفادار به حزب (کمونیست) توده را از مقر جدید خود در تهران بیرون راندند. این چریک ها که پیش از بازگشایی دانشگاه فنی ابتدا در آن مستقر بودند گفتند که روز جمعه گذشته تعدادی از مردان مسلح به داخل ساختمان مقر آنها در خیابان وصال شیرازی هجوم آوردند و آنها را مجبور به ترک محل کردند.

ز- شرکت رویال داچ - شل، که از اعضای اصلی کنسرسیوم بود، دومین محموله نفت صادراتی ایران را پس از آغاز صادرات مجدد نفت در روز گذشته، دریافت کرد. نفتکش ۳۲۰ هزار تنی دانمارکی به نام «کریستین مارسک» که قصد عزیمت به روتردام را دارد، اواخر روز گذشته چند ساعت پس از آنکه اولین محموله نفت صادراتی ایران بعد از انقلاب توسط سوپرتانکر «ورلد امبسدور» راهی ژاپن شد، بارگیری نفت را شروع کرد. نفتکش «الریاض» اولین محموله نفت صادراتی را به مقصد آمریکا برای تحویل به شرکت نفتی اشلند در روز چهارشنبه بارگیری خواهد کرد.

ح- رسانه های خبری فارسی زبان اعلام کردند که با شروع نیمسال جدید تحصیلی آموزش مختلط پسران و دختران در کشور برچیده خواهد شد. شریعت اسلامی این نوع آموزش را منع می کند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): تهیه کننده گزارش معتقد است که اعدام ها در آینده نزدیک ادامه خواهد یافت زیرا هنوز ژنرال های زیادی تحت بازداشت هستند که محاکمه نشده اند. وابسته نیروی زمینی آمریکا به تهیه کننده گزارش خبر داده است که محافظان کمیته ای

که هم اینک در محوطه سفارت هستند، جای خود را به افسران نیروی هوایی اسلامی ایران خواهند داد. هنوز نمی دانیم چه نوع کنترلی بر ما اعمال خواهند کرد. آنها ممکن است ما را از ساعت ۲۲:۰۰ تا ۰۵:۰۰ بدون محافظ در ساختمان سفارت حبس کنند و یا اجازه بدهند آزادانه تردد کنیم. تصمیم دولت برای حذف آموزش مختلط ممکن است موجب آشوب دانشجویانی شود که به این نوع نظام آموزشی مدرن عادت کرده اند. دانشجویی که در سفارت به ترجمه مطالب کمک می کند، می گوید که احتمالاً دانشجویان با این تصمیم دولت سخت مخالفت می کنند تا نظام آموزش مختلط حذف نشود. او شخصاً طرفدار نظام مدرن است.

وضعیت نیروهای پلیس در ایران

سند شماره ۷۸۹ مارس ۱۹۷۹ - ۱۶ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۷۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: وضعیت نیروهای پلیس در ایران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: برخی نیروهای پلیس انجام وظایف معمول خود را از سر گرفته اند ولی هنوز مشکلات جدی و درازمدت سازمان های انتظامی به قوت خود باقی است. پایان خلاصه.

۳- حضور افسران راهنمایی و رانندگی در خیابان های تهران به تدریج به وضعیت نیمه عادی خود باز گشته است، ولی افسران راهنمایی و رانندگی دیگر اسلحه به کمر ندارند. از تاریخ گزارش قبلی تا بحال دانشکده پلیس هنوز آموزش نیروهای خود را از سر نگرفته است، و ساختمان دانشکده تحت «حفاظت» پاسداران انقلاب قرار دارد. در روزهای آخر سقوط رژیم گذشته بسیاری از کلانتری ها مورد حمله قرار گرفتند و غارت شدند. بخش تحقیقات جنایی در کلانتری ها ظاهراً ناپدید شده و تلاش شهروندان برای گزارش دزدی ها، سرقت ها و موارد دیگر به کلانتری ها بی نتیجه است و تحقیقات عادی را نیز «کمیته های» انقلاب انجام می دهند.

۳- هرچند کنترل ترافیک (یا بهتر است بگوییم عدم کنترل ترافیک) در تهران تدریجاً به دست نیروهای یونیفورم پوش پلیس افتاده است ولی تا بحال هیچ شواهدی دال بر اینکه سایر فعالیت های انتظامی نیز از سوی نیروهای پلیس قبل از انقلاب از سر گرفته شده باشد، وجود ندارد. کمیته مرکزی انقلاب اسلامی در بیانیه اخیر خود اعلام کرد که حفظ نظم و قانون هنوز بر عهده «کمیته هاست» ولی این مسئولیت ها موقت است و به محض آنکه دواير انتظامی بار دیگر مستقر گردند، مسئولیت فوق به آژانس های دولتی واگذار خواهد شد. (۱) ۵- هنوز «پاسداران انقلاب» در بسیاری از ساختمان های دولتی، از جمله منازل دولتی مقامات رژیم گذشته مستقر هستند. وضعیت سفارت که تحت محافظت مشترک پاسداران و

ص: ۱۶۸

پرسنل نیروی هوایی است نیز تغییری نکرده است. کلانتری هایی نیز که بازگشایی شده اند در اشغال مأموران کمیته هستند، و کارمند سفارت، استمپل، که اخیراً به کلانتری شماره هفت رفته بود می گوید هیچ اثری از نیروهای پلیس در کنار مأموران کمیته ندیده است.

۶- مترینکو، کارمند سفارت، هفته گذشته فرصت یافت تا مفصلاً با تعدادی افسر پلیس صحبت کند و می گوید که آنها کاملاً روحیه خود را از دست داده اند. بر اساس گفته یک سرهنگ پلیس که در سمینار افسران ارشد در دانشکده پلیس تهران شرکت کرده بود، ساختمان مزبور کاملاً غارت شده و حضور پلیس در آن فقط محدود به چند افسری می شود که به آنجا می روند، چای می نوشند و تا آنجا که بتوانند خیلی زود از آنجا خارج می شوند. وضعیت روحی دو ستوان (افسر راهنمایی و رانندگی) نیز که در جلسه حضور داشتند را نیز فقط می شد با اصطلاح افسردگی شدید توصیف کرد. البته این وضعیت کاملاً قابل درک است، زیرا در روزهای آخر سقوط رژیم گذشته نیروهای پلیس و گشتی های محلی در سرتاسر کشور ترور می شدند و یا مورد حملات شدید مردم قرار می گرفتند. مثلاً همین سرهنگ مدعی است که در زادگاهش (سنقر در استان کرمانشاه) مردم در هرج و مرجی که بلافاصله بعد از سقوط دولت بختیار بر کشور حاکم شد، کلیه نیروهای پلیس شهر را قتل عام کردند. این سه افسر لیست بلندی از دوستان و همکارانشان را که در پلیس کشی ها کشته شده، دستگیر شده و یا ناپدید شده بودند نام بردند.

با توجه به نفرتی که کلاً نیروهای انقلابی از پلیس در دل دارند، ادامه اعدام افسران سابق پلیس و در بوق و کرنا کردن آن (امروز عکس بزرگی از یک ستوان پلیس که در برابر جوخه های مرگ دادگاههای انقلاب در قم جان می داد صفحه ی اول روزنامه کیهان را مزین کرده بود)، فقدان ساختمان های اداری و امکانات و تجهیزات اولیه (بی سیم، اسلحه و غیره که پس از سرنگونی دولت بختیار از کلانتری ها به سرقت رفت) و تخریب و ویرانی بسیاری از کلانتری ها در سرتاسر کشور، تصور می کنیم که زمان زیادی طول خواهد کشید تا نیروهای پلیس ایران اعتماد به نفس خود را باز یابند و یا بتوانند به نحو احسن وظایفی را که قبل از انقلاب بر عهده داشتند، انجام دهند. سولیوان

خلاصه گزارش جابجایی اسناد

سند شماره ۹۰ محرمانه ۷ مارس ۱۹۷۹ - ۱۶ اسفند ۱۳۵۷ از: فرماندهی نیروهای آمریکا، اروپا - وینگن - آلمان به: ستاد فرماندهی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: خلاصه گزارش جابجایی اسناد الف - سفارت آمریکا در تهران، فوریه ۷۹، موضوع: تخریب اضطراری پرونده ها (بدون طبقه بندی).

ب- FONCON، آقای الداکر، دفتر شما و آقای لین، این ستادها، ۲۲ فوریه ۷۹ (بدون طبقه بندی).

۱- (بدون طبقه بندی) از ماه اکتبر ۷۸، فعالیت‌هایی در ایران به صورت کوشش‌های هماهنگ برای یکی کردن و محو کردن پرونده‌ها از گزارشات غیرضروری که در دست اشخاص بود، به خصوص گزارشات طبقه بندی شده، آغاز شد.

۲- (محرمانه) مرجع A نشان می‌دهد که هیأت مستشاری نظامی عملیات تخریب اضطراری را در ۱۱ فوریه ۷۹ انجام داد. حجم زیادی از پرونده‌های بدون طبقه بندی در دفترها در سرتاسر تهران به جا مانده است.

بیشتر پرونده‌های معمولی فعالیت کمکی ایالات متحده که از آن جمله گزارشات امور مالی است هنوز در محل است. به پرسنل ایالات متحده که در ایران مانده اند تاکنون اجازه دسترسی به این پرونده‌ها داده نشده است.

۳- (محرمانه) پرونده‌های شخصی به طول دو فوت که در دفتر رئیس ستاد مستشار نظامی (ژنرال گست) بود از بین رفت.

۴- (بدون طبقه بندی) پرونده‌هایی از SJS به طول ۴ فوت به وسیله کشتی به این ستاد حمل شد تا به طور موقت نگهداری شود.

۵- (بدون طبقه بندی) پرونده‌های گروه کمک‌های تکنیکی تافت مجزا شده و گزارشات اساسی با پرونده‌های بخش مربوط به خود، یکی شده است.

۶- (بدون طبقه بندی) نوزده جعبه بارگیری شده شامل گزارشات مربوط به اسناد معاملات فروش نظامی خارجی به ایران (مربوط به سال مالی ۷۶، سال مالی ۷۷ و سال مالی ۷۸) به وسیله کشتی به مرکز مالی و حسابداری نیروی هوایی پایگاه نیروی هوایی، معاونت مخصوص کنترل نظامی، فرستاده شد.

۷- (محرمانه) بخش نیروی هوایی، هیأت مستشار نظامی، ۱۶ جعبه پرونده (که بیشتر شامل گزارشات هفتگی، فرمانده‌های تکنیکی و پرونده‌های مربوط به فروش نظامی خارجی است) را برای نگهداری موقت به وسیله کشتی به ستاد نیروی هوایی ایالات متحده در اروپا، بخش نظامی (DA) فرستاد.

به اندازه ۶۰ فوت از پرونده‌ها از بین رفت. اعتقاد بر این است که دسترسی به پرونده‌هایی که به جا مانده و موازنه و هماهنگ کردن آنها برای همیشه غیرممکن است.

۸- (بدون طبقه بندی) سی و پنج جعبه از پرونده‌های حسابداری مرکزی به وسیله کشتی به ستاد ارتش ایالات متحده در اروپا حمل شد.

۹- (بدون طبقه بندی) گزارشات پزشکی هنوز در تهران هستند. به جز آن گزارشات شخصی که در زمینه پزشکی و دندانپزشکی بود و در هنگام تخلیه به وسیله افراد خارج شد، اما مقداری پرونده در مرکز اقتصادی باقی ماند. چونکه بعضی از افراد قادر نبودند قبل از تخلیه

به داخل مرکز برگردند.

۱۰- (محرمانه) پانزده تا بیست قفسه پرونده از گزارشات مربوط به پرسنل نظامی باقی ماند. چهار قفسه از گزارشات بخش های مجزای جغرافیایی مربوط به پرسنل نیروی هوایی که به وسیله DETA نگهداری می شد در گروه نظامی فعالیت مخصوص نیروی هوایی ایالات متحده ST ۱۱۴۱ جا مانده بود.

گزارشات آزمایشی از بین رفت. (گزارشات مربوط به پرسنل نیروی هوایی در سازمان اصلی در اشتوتگارت - وینگن در آلمان نگهداری می شود) اعتقاد بر این است که مقداری از گزارشات به جا مانده جزو طبقه بندی محرمانه است.

۱۱- فرماندهی روابط نظامی ایالات متحده: بنا به فرمان ابلاغیه ارتش آمریکا یک قفسه پرونده از پرونده های طبقه بندی شده نابود شدند. چهار قفسه از پرونده های بدون طبقه بندی نابود شدند. چند بسته از اسناد حسابداری به، دفتر پست نیروی هوایی حمل شد (دستی). چند بسته به دفتر وابسته دفاعی سفارت آمریکا در تهران برگردانده شد.

۱۲- (محرمانه) دفتر پست نیروی هوایی تحت فرماندهی اسکادران هوایی، آلمان مورد جستجو قرار گرفت. اعتقاد بر این است که گزارشات و نامه ها گم شده است.

۱۳- (بدون طبقه بندی) اداره دفاع، خدمات ممیزی. یک قفسه از پرونده ها نابود شد. کپی گزارش های اصلی در پرونده در واحد اصلی در اشتوتگارت - وینگن است.

۱۴- (بدون طبقه بندی) اعتقاد بر این است که دو جعبه پستی از گزارشات پرونده های خدمات محیط دسته یک به ستاد تقسیم سیستمهای الکترونیکی میدان هانس کام، ماساچوست فرستاده شده باشد.

۱۵- (محرمانه) سرویس رادیو و تلویزیون نیروهای آمریکا.

اعتقاد بر این است که کاستهای برنامه های کوتاه تلویزیونی در جایی بیرون شهر نابود یا رها شده اند. سی کاست به سفارت آمریکا برگشته است.

۱۶- (بدون طبقه بندی) گزارشات مدرسه بچه های متکی به خانواده. گزارشات مربوط به مدرسه قراردادی (بچه های ۱ تا ۱۲ ساله) که به وسیله شرکت AIDES اداره می شود و بچه های متکی به خانواده، سازمان دفاع و دیگر بچه های انگلیسی زبان در تهران به آنجا می روند، (گزارشات محل های مذکور) و گزارشات مدرسه به ستادهایش منتقل شد (به وسیله کشتی) و همچنین به شرکت، الکساندریا، ویرجینیا.

۱۷- (بدون طبقه بندی) این گزارش مختصر شامل اطلاعاتی است که از مصاحبه های کارمندانی که اخیراً ایران را به خاطر شایعات ترک کرده اند به دست آمده است.

اوضاع در ایران و تقدم نسبی «وضعیت گزارشات». اعتقاد بر این است که در حال حاضر به دست آوردن اطلاعات بیشتر از

کارمندان باقیمانده در ایران غیرممکن به نظر می رسد. اطلاعات بیشتر در این زمینه به مجرد دسترسی این ستاد آماده خواهد شد.

گزارش وضعیت سیاسی، ۷ مارس ۱۹۷۹

ص: ۱۷۱

سند شماره ۹۱ محرمانه ۷ مارس ۱۹۷۹ - ۱۶ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۷۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۷ مارس ۱۹۷۹ ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: شایعات پیرامون استعفای بازرگان، توسط دفتر نخست وزیری تکذیب شد. شاه غیباً محاکمه می شود. اعدامها و محاکمات دادگاه انقلاب ادامه دارد. مدنی می گوید آمریکا کودتایی را به طرفداری از شاه تدارک دیده. شریعتمداری حمله به جراید را محکوم می کند، اما بر سانسور «نامحسوسی» که تاکنون در صدا و سیما اجرا شده، صحنه می گذارد. پایان خلاصه.

۳- در هفتم مارس، تهران ژورنال شایعاتی را گزارش کرد که به موجب آن بازرگان نخست وزیر به خاطر ناتوانی دولتش در کنترل دستگاه کمیته انقلاب، حتی به صورت ظاهر، به ستوده آمده و جهت تسلیم استعفانامه اش به خمینی، به قم مسافرت کرده است. دفتر نخست وزیر، این شایعات را کاملاً بی اساس دانسته و تکذیب نموده است. بازرگان قبلاً تهدید کرده بود چنانچه سیستم دو دولت موازی از بین نرود، استعفا می دهد. در همین حال سنجابی وزیر امور خارجه به سفیر گفت، بازرگان فی الواقع قصد استعفا نداشته، حقیقت این است که کمیته ها به مثابه یک موجودیت مستقل به اقدامات خود ادامه می دهند. بویژه نحوه محاکمات در دادگاه انقلاب به صورت یک گرفتاری حاد برای بازرگان درآمده است و هنوز نشانه ای در این مورد که دولت بخواهد کنترل این وظیفه مهم (یا هر کار دیگر، در رابطه با موضوع) را به زور از دست کمیته ها بگیرد، وجود ندارد.

۴- انتظام معاون نخست وزیر روز ششم مارس، در یک گزارش مطبوعاتی مختصراً اعلام کرد که شاه و خانواده او غیباً محاکمه خواهند شد. او اتهامات مورد نظر را مشخص نکرد، ولی به نظر می رسد که هدف اصلی این محاکمه متقاعد کردن دولتهای خارجی برای همکاری در استرداد اموال پهلوی می باشد. دولت موقت مدعی است این اموال به ایران تعلق دارد. انتظام گفت که امیدوار است به محض اثبات اتهامات وارده در دادگاه، سوئیس ثروت شاه را که در حسابهای بانکی آن کشور اندوخته شده، بلوکه نماید. او گفت: «چنانچه شخصی به خاطر جنایاتی که در کشورش مرتکب شده محکوم شود، همه کشورها به حکم دادگاه احترام گذاشته و طبق آن عمل خواهند کرد.» ۵- اعدام چهار نفر در تاریخ چهارم مارس در تهران، که به خاطر ارتکاب عمل لواط مقصر شناخته شده بودند، تأیید شده است (در گزارش وضعیت ۶ مارس آمده است). به علاوه در چهارم مارس در شیراز، سه نفر افغانی به خاطر عمل لواط اعدام شدند. در ششم مارس، یک ستوان شهربانی، به نام یدالله مفتی زاده به اتهام قتل پنج نفر و زخمی کردن صد و سه نفر در قم اعدام شد. محاکمه مفتی زاده که دو روز به طول انجامید اولین محاکمه ای بود که در انتظار عموم

توسط دادگاه انقلاب انجام می شد. مفتی زاده یک وکیل غیرروحانی داشت ولی قضات دادگاه شش روحانی مسلمان بودند. طبق فتوای اخیر خمینی حکم اسلامی سریع الاجرا است و نباید با مراحل دادگاه استیناف که موجب اتلاف وقت است، قید و بندی بر آن گذاشته شود. طبق این فتوا حکم دادگاه نهایی بوده و مفتی زاده، تقریباً بلافاصله پس از صدور حکم اعدام گردید. در جای دیگر یک زن شوهردار و معشوقه اش حین عمل زنا دستگیر شده و در کلارآباد در ملاءعام شلاق خوردند. انتظام در مصاحبه مطبوعاتی پنجم مارس به طور اختصار تصدیق کرد که دادگاههای انقلاب، در اجرای احکام اسلامی، به طور کلی مستقل از دولت عمل می کنند. روزنامه تهران ژورنال، در شماره ۶ مارس خاطرنشان کرد که ممکن است تا این تاریخ حکم محکومیت به مرگ بالغ بر ۲۰۰ نفر صادر شده باشد و بیش از ۲۵ مورد حکم اعدام اجرا گردیده است. رقم غیررسمی ما به ۲۹ نفر رسیده است.

۶- احمد مدنی وزیر دفاع، در یک مصاحبه تلویزیونی آمریکا را به طرح یک کودتا، در اوایل سال جاری متهم کرد. وی گفت دیدار ژنرال هایزر در ماه ژانویه (از ایران-م) به منظور «سازماندهی یک کودتا به طرفداری از شاه و غرب بوده است.» چنانچه در این مورد سئوالی شود تصمیم داریم سکوت کنیم.

۷- از طرف دیگر، شریعتمداری در صحبت با دست اندرکاران مطبوعات، حمله به مطبوعات را محکوم کرد. او گفت مطبوعات وظیفه دارند تا اهداف ملی را به تفصیل بیان کنند، و افزود، البته اهداف اسلامی بهترین است. او گفت که روزنامه نگاران باید از طرح موضوعاتی که موجب ضعف یا هدم اصول اساسی اسلام می شود، برحذر باشند. او چنین محدودیتهایی را یک نوع سانسور دانست که قابل قبول بوده و در جهت منافع ملت است. شاید، در انعکاس نقطه نظر شریعتمداری، نورالدین غروی رئیس بخش خبر رادیو و تلویزیون ملی ایران، در ششم مارس اظهار داشت که شکل برنامه های صدا و سیما تغییر می کند و هر چیزی که در تضاد با عقاید اسلامی باشد حذف می شود. بنابراین هنرمندان مشهوری چون گوگوش، مهستی و هایده بدین خاطر که به رژیم فاسد سابق وابسته اند دیگر در صحنه حاضر نخواهند شد. همچنین غروی گفت اگر چه او شخصاً دوستدار (صدای-م) عبدالوهاب شهیدی، خواننده است، ولی به خاطر ارتباطاتش با ساواک، از این پس در رادیو و تلویزیون ملی ایران جایی ندارد. به عنوان نمونه ای از خودسانسوری در رسانه ها در جهت مصالح اسلام، در شب ششم مارس، رادیو و تلویزیون ملی ایران بیانات کامل آیت الله طالقانی و سخنگوی مجاهدین که روز گذشته در احمدآباد انجام شده بود را پخش کرد، ولی سخنرانی هدایت الله متین دفتری را که از فرصت استفاده کرده و تأسیس تشکیلات سیاسی و غیرمذهبی جدید خود را اعلام کرده بود، پخش نکرد. رادیو تلویزیون ملی ایران علت قطع برنامه را دیری وقت اعلام کرد و قول داد که بقیه برنامه بعداً پخش شود، ولی زمان آن را مشخص نکرد.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۷ - ۶ مارس ۱۹۷۹

ص: ۱۷۳

سند شماره ۹۲ محرمانه ۷ مارس ۱۹۷۹ - ۱۶ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۷۷۷ به : سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: اخبار داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: تی.ای. شافر، وابسته دفاعی گزارش وضعیت ایران، ۷ - ۶ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۶ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۷ مارس ۱۹۷۹، پوشش می دهد، شامل: گزارش روزنامه ها درباره استعفای بازرگان. محاکمه غیابی شاه. اعدام های بیشتر. برنامه هسته ای ایران با آلمان غربی. خرید هلی کوپترهای ایتالیایی. فروش نفت خام. صدای تیراندازی در اطراف سفارت. و احتمال تظاهرات دانشجویی.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- هر دو روزنامه (انگلیسی زبان) گزارش هایی درباره استعفای مهدی بازرگان به چاپ رسانده اند. منابع خبری گزارش می دهند که دستگیری احمد بنی احمد، نماینده سابق تبریز در مجلس، بازرگان را وادار به اتخاذ این تصمیم کرده است. بازرگان به بنی احمد وقت ملاقات داده بود، ولی محافظان بازرگان، بنی احمد را دستگیر کرده و به زندان بردند. علیرغم اعتراض بازرگان، بنی احمد هنوز در زندان به سر می برد. روزنامه های فارسی زبان دلایل بیشتری برای استعفای بازرگان ذکر کرده اند. هنوز هیچ گزارش رسمی از استعفای نخست وزیر به دستمان نرسیده است.

ب- هر دو روزنامه (انگلیسی زبان) «محاکمه غیابی شاه» را تیترو صفحه اول خود قرار داده اند. طبق گزارش این روزنامه ها، دولت موقت انقلاب اعلام کرده است که شاه سابق، محمدرضا پهلوی، و اعضای خانواده اش در یک دادگاه انقلاب به اتهام جنایت بر ضد ملت ایران به طور غیابی محاکمه خواهند شد. اتهامات شاه خیانت، فساد و انتقال غیرقانونی پول به خارج از کشور عنوان شده است.

عباس امیرانتظام، معاون نخست وزیر، به هنگام اعلام این مطلب نوع دادگاهی را که قرار است شاه و خانواده اش در آن محاکمه شوند مشخص نکرد، ولی احتمالاً این دادگاه یکی از دادگاههای انقلاب اسلامی خواهد بود که تا به حال ۲۰۰ نفر از مقامات سابق رژیم شاه را به مرگ محکوم کرده است. مقالات دیگری که درباره این محاکمه به چاپ رسیده است، به نحوه بازگرداندن شاه به ایران، بیشتر از طریق ربودن او، پرداخته اند.

ص: ۱۷۴

ج- اعدام های بیشتری این بار در قم صورت گرفت (که اولین اعدام در این شهر بود). یک افسر پلیس به نام ستوان یدالله متقی زاده در کنار قبور شهدای قم تیرباران شد. او به قتل، جرح، و شکنجه متهم شده بود. در رشت، یک غیرنظامی به اتهام جنایات متعدد، و یک استوار به نام مهدی محمدی صفت به اتهام قتل دو مبارز جوان اعدام شدند. طبق گزارش روزنامه ها، نزدیک به ۲۰۰ نفر از مقامات لشکری و کشوری سابق در انتظار اجرای حکم اعدام در تهران هستند، ولی نام آنها فاش نشده است.

د- متخصصان امور انرژی در ایران خواستار ارزیابی مستقل پروژه ۸ میلیارد دلاری نیروگاه هسته ای با آلمان غربی شدند. این پروژه به تکمیل دو رآکتور ۱۲۰۰ مگاواتی در نزدیکی بوشهر مربوط می شود. اگر چه سازمان انرژی اتمی ایران تا به حال نزدیک به ۲/۷ میلیارد دلار صرف این رآکتورها کرده، ولی فقط ۶۰ درصد پروژه تکمیل شده است. کارشناسان ایرانی می گویند شاید برچیدن این پروژه در نهایت به نفع ایران باشد زیرا هزینه های عملیاتی و سوخت رآکتورها بیشتر از هزینه کل نیروگاههای گازسوز خواهد بود. دولت قصد دارد در آینده نزدیک در مورد این معامله رایزنی کند. ایران همچنین قرارداد ۶ میلیارد دلاری ساخت رآکتور سوم و چهارم را با فرانسوی ها لغو کرده است.

ه- طبق گزارش ها، شرکت ایتالیایی آگوستاسپا قرارداد ۴۲۵ میلیون دلاری خود برای فروش ۵۰ هلی کوپتر را اجرا خواهد کرد. پیتر و فاشونه، مدیرعامل شرکت، اعلام کرده است که تا به حال ۱۲ هلی کوپتر شینوک به همراه قطعات یدکی به ایران تحویل شده است، و مابقی نیز تحویل خواهد شد.

و- پنج شرکت بین المللی مستقیماً در حال خرید نفت خام از شرکت ملی نفت ایران به قیمت روز هستند. تا به حال، پنج قرارداد صدور نفت خام به امضا رسیده است که هر دو روز یکبار بارگیری خواهد شد. در حال حاضر، پنج نفت کش در اسکله خارک پهلوی گرفته و منتظر بارگیری نفت خام هستند. نام هیچ نفت کشی در روزنامه ها ذکر نشده است. روز گذشته تولید نفت به ۱/۷ میلیون بشکه رسید و احتمالاً در طول چند روز آینده در همین سطح باقی خواهد ماند.

ز- تفنگداران دریایی و پرسنل نیروی هوایی آمریکا که در محوطه سفارت نگهبانی می دادند، شب گذشته نیز خبر از شنیدن صدای تیراندازی در سطح شهر دادند.

ح- یک منبع سابق خبری، که استاد دانشگاه تهران است، گزارش کرده است که دانشجویان در حال سازمان دادن گروههایی به منظور تظاهرات علیه نظام دانشگاهی هستند. آنها خواستار حق انتخاب استادان خود هستند. او نگفت که تظاهرات در چه تاریخی انجام خواهد شد. این تظاهرات می تواند برای اعتراض به ممنوعیت برگزاری کلاس های مختلط در نیمسال آینده که از سوی دولت اعلام شد نیز باشد. این استاد دانشگاه هیچ اطلاعاتی درباره موضوع فوق ارائه نداد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه):

(الف) شایعات فراوانی در مطبوعات و حتی در بین محافظان ایرانی سفارت جریان دارد مبنی بر اینکه بازرگانان استعفا داده است و یا اینکه می خواهد استعفا دهد. شاید بازرگان قصد دارد از این گزارش ها برای تحکیم موقعیت خود استفاده کند، زیرا بسیاری خواهان ماندن او هستند.

(ب) در حدود ساعت ۱۷:۳۰ شب صدای تیراندازی خیلی زودتر از معمول در اطراف سفارت به گوش رسید. در حدود ساعت ۱۷:۴۵ کارکنان ایرانی محل اقامت سفیر به تفنگداران دریایی سفارت اطلاع دادند که شایعاتی را درباره حمله به سفارت در همین امشب شنیده اند، ولی بجز اظهارات این کارمندان، هیچ خبر دیگری در تأیید این شایعات به دستمان نرسیده است.

گزارش وضعیت ایران، ۸ - ۷ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۹۳ محرمانه ۸ مارس ۱۹۷۹ - ۱۸ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۸۰۰ به : سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۸ - ۷ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۷ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۸ مارس ۱۹۷۹، پوشش می دهد، شامل تولید نفت خام. نطق آیت الله خمینی بر ضد دولت کنونی نخست وزیر بازرگان. واکنش دولت بازرگان به نطق خمینی. اعدام های بیشتر. تعطیلات رسمی جدید. انضباط نیروی هوایی از بین می رود. اعتراض سربازان وظیفه. فعالیت در سفارت. توانایی پزشکی ایران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- تولید نفت خام هم اینک ۲ میلیون بشکه در روز است. پالایشگاه آبادان هم اینک ۴۵۰ هزار بشکه در روز نفت تولید می کند. بارگیری فرآورده های نفتی در بندر ماهشهر آغاز شده است. حسن نزیه، مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران اعلام کرد که شخصاً بر فعالیت کلیه شرکت های وابسته به شرکت ملی نفت ایران نظارت خواهد داشت. شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی پتروشیمی ایران از جمله شرکت های وابسته به شرکت ملی نفت ایران هستند. نزیه همچنین روز گذشته اعلام کرد که جریان گاز طبیعی از طریق خط لوله اصلی ایران به اتحاد شوروی به محض افزایش کافی تولید نفت در میدان های جنوبی و بهره برداری کامل از میدان گازی عظیم «بید بلند» آغاز خواهد شد. پیش از اعتصاب صنعت نفت، اتحاد شوروی نزدیک به روزانه یک میلیارد فوت مکعب گاز را که محصول فرعی تولید نفت خام بود از ایران

ص: ۱۷۶

ب- آیت الله خمینی، رهبر انقلاب، روز گذشته به دولت موقت نخست وزیر مهدی بازرگان تاخت و ضربه سیاسی جدیدی به آن وارد کرد. او دولت جدید را ضعیف و هنوز تحت نفوذ قدرتمندان خواند. او به دولت و طرفداران «دموکراسی» حمله کرد و خاطرنشان ساخت که آنها تحت نفوذ ایده های غرب هستند. او ابراز داشت که «قانون ما شریعت اسلامی است، شریعت غنی اسلام. همه چیز باید تغییر کند- درست همانگونه که ملت تغییر کرد.» خمینی همچنین زنان را به دلیل حاضر شدن با لباس نامناسب بر سر کار و نقض اخلاق اسلامی ملامت کرد. او گفت «نباید در وزارتخانه های اسلامی گناه شود، زنان نباید برهنه بر سر کار بروند.» او وزارتخانه های مختلف را به دلیل تجملات و ساختمان های پرهزینه شان ملامت کرد و گفت که باید از تجملات پرهیز و پول آن خرج فقرا شود. او همچنین نحوه پذیرایی تجملاتی پرسنل دولت از میهمانان خارجی را مورد انتقاد قرار داد. خمینی نطق خود را با این جمله به پایان رساند که «بروید و روزهای طلایی اسلام را مطالعه کنید و خودتان ببینید که مردمی که یک روز بر جهان حکمفرما بودند چه زندگی و رفتاری داشتند.» ج- واکنش دولت بازرگان به نطق خمینی در واقع اظهار بی اطلاعی بود. عباس امیرانتظام، سخنگوی دولت، ابراز داشت که «دولت حتی از انتقاد خمینی خبر ندارد» و بار دیگر شایعه استعفای نخست وزیر را تکذیب کرد.

د- اعدام های بیشتر. روز گذشته شش تن دیگر از اراذل پس از محاکمه در یک دادگاه انقلاب به جرم لواط در تهران اعدام شدند. دادگاه اعلام کرد این شش نفر اعدام شدند تا درس عبرتی باشد برای آنهایی که شاید قصد تضعیف بنیان جامعه اسلامی را داشته باشند. منابع خبری همچنین گزارش دادند که دو ورزشکار معروف صبح امروز در زندان قصر اعدام خواهند شد. شعبان جعفری، پهلوان زورخانه، و پرویز بادپا، قهرمان سنگین وزن بوکس آسیا روز گذشته به مرگ محکوم شدند. جعفری به اتهام داشتن دار و دسته جنایتکار و فعالیت هایش برای شاه سابق که معروفترین زورخانه جنوب تهران را به او بخشیده بود، و بادپا به اتهام تجاوز به عنف، سرقت و معرفی خود به جای یک مأمور محکوم شدند.

ه - تعطیلات رسمی جدید. تمامی رویدادهای مهم انقلاب در تعطیلات رسمی تقویم سال آینده کشور گنجانده شده اند. طبق گزارش یک منبع، سال آینده دارای ۶۵ روز تعطیل رسمی خواهد بود که شامل روزهای جمعه و ۱۳ روز دیگر است، که دو تعطیل رسمی نسبت به سال جاری ایرانی به آن اضافه شده است. تعطیلی رسمی روز تولد شاه از تقویم حذف خواهد شد.

و- نظم و انضباط در نیروی هوایی از بین رفته است. طبق یک گزارش خبری «نیروی هوایی هم اینک در بی نظمی به سر می برد.» این گفته یک کارمند زن بخش فرماندهی پشتیبانی است. او می گوید که پادگان فرح آباد هیچ نظم و انضباطی ندارد. «نظام قدیم معلق شده است، ولی تا به حال نظام جدید نتوانسته است هیچ روش و یا مسئولیتی برای کارکنان تعریف کند.»

این زن ایرانی است و مدیریت یک برنامه آموزشی در پادگان فرح آباد را بر عهده دارد. او گزارش می دهد که از تاریخ ۱۱ فوریه که پادگان به دست مردم افتاد و کلیه تدابیر امنیتی از بین رفت، وضعیت قدری بهتر شده است. نگهبانان، متشکل از نیروهای قدیمی و مأموران کمیته در جلوی درب پادگان مستقر هستند و ورود و خروج را کنترل می کنند، ولی در داخل پادگان بازرسی ها خیلی سطحی و شتابزده است. فضای حاکم بر پادگان به ادعای این کارمند بی نظمی و بلا تکلیفی است. افراد بدون لباس های فرم در پادگان پرسه می زنند و افسر یونیفورم پوش خیلی کم دیده می شود، «حتی سرهنگ ها و سروان ها نیز لباس شخصی می پوشند.» از آنجایی که یونیفورم ها متعلق به رژیم گذشته است، تعداد کمی از افسران یونیفورم می پوشند اگر چه هنوز هیچ دستوری مبنی بر تغییر یونیفورم ها صادر نشده است. او می گوید که احساس ناامنی بر پادگان سایه افکنده است و اگر چه هنوز حقوق ها پرداخت می شود، ولی کارکنان در مورد آینده شغلی شان و حتی آینده خود پادگان مطمئن نیستند. «روحیه ها بسیار ضعیف است و هیچ کس نمی داند چه چیزی اتفاق خواهد افتاد.» ز- سربازان وظیفه اعتراض می کنند. بیش از ۴۰۰ سرباز وظیفه با درجه های مختلف که در واحدهای مختلف نیروهای مسلح خدمت می کنند روز گذشته بیرون از دفتر نخست وزیری تجمع کردند و خواستار کاهش دوره خدمت خود به یک سال شدند. درخواست آنها بعد از آن مطرح می شود که وزارت دفاع اخیراً اعلام کرد سربازان وظیفه ای که هم اینک دوره خدمت خود را می گذرانند مشمول طرح کاهش دوره خدمت نخواهند شد. اگر چه وزارت دفاع کاهش دوره خدمت نظام وظیفه را شامل سربازانی که مشغول خدمت هستند، نمی داند ولی گفته می شود که دولت در حال اندیشیدن تدابیری برای کاهش دوره خدمت این دسته از سربازان نیز هست. سربازان وظیفه با صدور قطعنامه ای گفتند که انتصاب افسران در هر سربازخانه باید تحت نظارت یک شورا صورت گیرد و یک شورای ویژه نیز باید بحث آزاد در مورد مسایل سیاسی و عقیدتی را تصویب نماید. در همین حال، سربازان وظیفه پیاده نظام شیراز با ارسال تلگرامی به آیت الله خمینی و نخست وزیر مهدی بازرگان خواستار کاهش دوره سربازی شان شده اند.

ح- فعالیت در سفارت. شایعه حمله همه جانبه به سفارت در شب گذشته تأیید نشد. صدای تیراندازی در درون و اطراف مجتمع شنیده می شد ولی هیچ اتفاق خاصی گزارش نشد. تنها اتفاقی که افتاد این بود که طبق گزارش یکی از افراد نیروی هوایی آمریکا که در محل تعاونی و کارپردازی نگهبانی می داد، یک محافظ نیروی هوایی ایران گلوله ای به بالای سر او شلیک کرد و باعث شد گچ و خاک روی سرش بریزد. محافظ ایرانی فکر کرده بود با این کار شوخی خنده داری کرده است. وقتی فرمانده تفنگداران دریایی در اوایل صبح به درب سفارت نزدیک شد، محافظ نیروی هوایی ایران تیراندازی هوایی کرد که ظاهراً برای ترساندن فرمانده بود. طبق گزارش ها هر دو اتفاق عمدی و برای ترساندن آمریکایی بوده است. در ساعات

گذشته هیچ گزارشی از تیراندازی به درون سفارت ارسال نشده است.

ط- توانایی پزشکی ایران. ایران تا زمانی که پزشکان ایرانی بیشتری را به خدمت بگیرد همچنان ۲۵۰۰ پزشک را که ۲۰۰۰ تن آنها هندی هستند در استخدام خود خواهد داشت. دولت موقت سه راه برای جذب پزشکان ایرانی اندیشیده است: جذب برخی از تقریباً ۱۰ هزار پزشک ایرانی که در آمریکا و اروپا مشغول به کارند، انتقال پزشکان از پست های اجرایی به کارهای پزشکی، و جذب دانشجویان پزشکی بیشتر. سپاه بهداشت شاه، یعنی جوانانی که تعلیمات اولیه بهداشتی را به منظور کار در مناطق دور دست دیده بودند همچنان به فعالیت خود ادامه خواهند داد و قرارداد ساخت بیمارستان با شرکت های خارجی تجدید خواهد شد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): تهیه کننده گزارش نمی تواند صحت گزارش مربوط به پادگان فرح آباد را تأیید کند، ولی مسئله مربوط به یونیفورم ها قطعاً صحت ندارد. وابسته نظامی طی دیداری که از پادگان مزبور داشت، شاهد افسران یونیفورم پوش در آنجا بود. تهیه کننده گزارش همچنین شاهد است که اکثر محافظان سفارت که از نیروی هوایی ایران هستند یونیفورم به تن دارند. مقاله ای که در مورد حقوق برابر زنان چاپ شده است نشان می دهد که زنان هیچ چیزی به جز بازگشت به سنت های اسلامی گذشته در این انقلاب نصیب شان نشده است، بدین ترتیب که آموزش مختلط برچیده خواهد شد، زنان باید در محل کار حجاب داشته باشند، سقط جنین مجاز نیست، و زنان در زمین های تنیس باید شلوار و پیراهن بلند بپوشند و در برخی موارد باید در زمین های جداگانه بازی کنند. از آنجایی که زنان در این انقلاب بسیار فعال بودند، تهیه کننده گزارش معتقد است که احتمالاً بر ضد این روند ارتجاعی تظاهرات خواهند کرد.

گزارش وضعیت ایران، ۸ مارس ۱۷۹

سند شماره ۹۴ محرمانه ۸ مارس ۱۹۷۹ - ۱۷ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۸۰۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۸ مارس ۱ - (محرمانه - تمام متن) ۲ - خلاصه: حمله خمینی به دولت بازرگان، شکاف در جبهه ملی، ادامه اعدامها و دستگیریها، اعلام انتصاب استانداران بیشتر، انحلال شورای شهر تهران، آزادی بنی احمد نماینده قبلی تبریز، ورود وزیر امور خارجه پاکستان به تهران در آینده نزدیک. پایان خلاصه.

۳- خمینی در طی یک سخنرانی خطاب به روحانیون و طلبه های مدرسه علوم دینی، دولت بازرگان را به واسطه ضعفی که در تحت تأثیر قرار گرفتن از ایده های «غربی» از خود نشان می دهد و به خصوص به دلیل درک غربی دولت از دموکراسی مورد حمله قرار داد. وی با تأکید بر تضاد ماهیت «اسلامی» با ماهیت «غربی» جمهوری دموکراتیک پیشنهاد شده از سوی

دولت بازرگان از طلبه ها و دیگر روحانیون قم خواست که قبل از رفراندوم به ترویج و نشر نظراتش در سرتاسر ایران بپردازند. خمینی که هر چه بیشتر به ساوونارولا مشابهت پیدا می کرد زنان ایران را به خاطر لباسهایشان مورد ملامت قرار داد و پیشنهاد کرد که کارمندان زن در ادارات چادر به سر کنند. (توجه: مطبوعات اخیر فارسی زبان ادعا دارند که تعدادی از زنان «بی حجاب» در خیابانهای تهران مورد ضرب و شتم قرار گرفته اند و کلوپ های تنیس نیز در مورد رعایت پوشش کامل زنان در زمین اصرار می ورزند و غیره) وی هم چنین به اثاثیه گران قیمت و ولخرجی و سبک تجملی زندگی وزرای دولت حمله نمود.

۴- گروهی موسوم به «سوسیالیست» که شماری از اعضای ناشناس جبهه ملی هستند این جبهه را ترک کردند و به جبهه دموکراتیک ملی جدیدالتأسیس متین دفتری پیوستند.

۵- طبق گزارش مطبوعات شعبان جعفری رئیس سابق زورخانه تهران و همچنین پرویز بادپا قهرمان مشت زنی بازیهای آسیایی اعدام شده اند. جرائم جعفری عضویت در باندهای تبهکاری در رژیم سابق و جرائم بادپا ارتکاب جنایاتی در لباس مبدل شبه نظامیان انقلابی بوده است.

در هفتم مارس شش تن دیگر به اتهام جرائم جنسی (لواط) تیرباران شدند. و به این ترتیب تعداد رسمی مرتکبین جرائم جنسی که اعدام شده اند به سیزده تن رسید. گزارش مطبوعات هم چنین حاکی از آن است که یک پلیس در آذرشهر (نزدیک تبریز) توسط جمعیت خشمگین محلی به قتل رسیده است. و نشانه هایی دال بر ادامه دستگیری ها و اعدامهای گسترده و اعلام نشده در سرتاسر ایران وجود دارد. (رجوع شود به تلگراف جداگانه) ۶- وزیر کشور انتصاب طاهر احمدزاده را به سمت استاندار خراسان و ناصر اخوان ملایری را به سمت استاندار استان مرکزی، باقر شاهپور را به سمت استاندار بوشهر و هادی مؤتمنی را به سمت استاندار سیستان و بلوچستان اعلام کرده است. هم چنین محمود هاشمی، صدرالدین رحیمی اردستانی و محمدحسن صادقیان، به ترتیب به سمت فرماندار قم، دماوند و امام شهر (شاهرود سابق) منصوب شدند.

۷- مطبوعات فارسی زبان همچنین گزارش می دهند که شورای شهر تهران بر طبق دستور وزارت کشور منحل شده است.

۸- بنی احمد نماینده سابق تبریز بعد از پنج روز تلاش بازرگان برای آزادی وی که انعکاس وسیع خبری داشت بالاخره از بازداشت آزاد شد. جریان دستگیری بنی احمد بر ماهیت خودسرانه و اختیاری دستگیریهای فعلی توسط کمیته ها صحه گذارد. (او بلافاصله بعد از مکالمه تلفنی با بازرگان دستگیر شد. به او حکم امضا نشده ای نشان دادند و اجازه ندادند به کسی اطلاع دهد.

۹- مطبوعات هم چنین اعلام کرده اند که وزیر امور خارجه پاکستان آقاشاهی فردا برای یک دیدار سه روزه عازم تهران خواهد شد. سولیوان

وضعیت کنونی سفارت آمریکا در تهران

سند شماره ۹۵ محرمانه ۸ مارس ۱۹۷۹ - ۱۷ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۷۹۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: وضعیت کنونی سفارت آمریکا در تهران ۱- (محرمانه- تمام متن) ۲- در تاریخ هشتم مارس ۱۹۷۹، بیست و دو روز بعد از حمله مسلحانه، که خساراتی را به سفارت وارد آورد، سفارت آمریکا در تهران فعالیت دوباره خود را در ساختمان مرکزی که هنوز بقایای آزاردهنده گاز اشک آور را در خود دارد، شروع کرده است. با ارتباطات کمی که داریم انجام این امر کار سخت و طاقت فرسایی است. به منظور کم کردن آثار گاز اشک آور بعضی از وسایل که گاز را در خود نگه می دارند از قبیل کلیه قالیچه ها، پرده ها و اشیای اضافی دیگر به محل دیگری منتقل خواهند شد. امروز به اقتضای فصل به شدت برف می بارد.

۳- در هر صورت تمام شیشه های شکسته پنجره ها تعویض شده اند و درب های ساختمان یا با سیم خاردار بسته و یا سنگربندی شده اند و به جز اثرات گلوله ها و کرکره های جلوی پنجره ها که از بین رفته اند نمای بیرونی ساختمان کم و بیش عادی به نظر می رسد. در داخل ساختمان، مبلمان اتاقها که صدمه ندیده و نشکسته است از آلودگی ها پاک شده و در قسمت اداری جای داده شده اند اما تقریباً هر چیزی که صدمه پذیر بوده از قبیل تابلوهای نقاشی، عکس ها و نقشه ها و غیره از بین رفته است.

۴- چون تعداد کارکنان و مقدار کار سفارت خیلی کم شده است، ما بی معطلی از ساختمان مرکزی و محوطه سفارت استفاده می کنیم. در اثر این اقدام، کلیه فعالیت ها و کارهایمان به جز فعالیتهای مربوط به «سازمان ارتباطات بین المللی» و بیمارستان را به محوطه سفارت آورده ایم. این بدین معنی است که باقیمانده افراد گروه مستشاری کمک های نظامی به اضافه قسمت کنسولی، هر دو در این قسمت کار خود را انجام می دهند. وضعیت حاضر نیاز به کنترل آسان تری دارد ولی در همان حال می تواند هدف تمرکز یافته ای (جهت اقدامات خرابکارانه- م) باشد.

۵- کارمندان ایرانی ما، کم و بیش دست نخورده اند و به طور تقریب داریم حساب می کنیم که چه تعداد از کارمندان ایرانی خود را از دست داده ایم، اگر داده باشیم. و می کوشیم که بعد از سپری شدن تعطیلات آخر هفته- جمعه و شنبه- با راه انداختن برخی کارهای اساسی، از سفارت یک چهره عادی داشته باشیم. بنابراین از روز یکشنبه یازدهم مارس تنها با محروم بودن از ارتباطات سریع، قادر خواهیم بود نسبتاً به صورت عادی فعالیت کنیم. به محض اینکه ارتباط هوایی ما برقرار و تجهیزات ارسال سریع ما به دستمان برسد و نصب گردد انتظار داریم که بتوانیم محدودیتهای مخابراتی خود را برطرف سازیم.

۶- امروز زمان مناسبی است که آنچه را در خلال سه هفته گذشته انجام داده ایم مرور کنیم

و بررسی نماییم که چه وظایف فوری در پیش رو داریم. تمام این مسایل باید با توجه به شرایط و موقعیت انقلابی ایران، یعنی جایی که هیچ گونه قدرت ثابتی وجود ندارد و صفر گلوله ها رویداد ثابت و روزمره است مورد بررسی و مطالعه قرار گیرند.

۷- در بازبینی و مرور فعالیتهای گذشته مان، مهم ترین و قطعاً وقت گیرترین کار، تخلیه آمریکاییان بوده است. این کار و انتقال این گروه تنها بخشی از تلاش ما را شامل می شود. بعد از ترک آنها مجبور شدیم در مورد جماعت آمریکاییان رسمی و اداری وقت زیادی صرف جمع و جور کردن اموال و اسباب و اثاثیه آنها، بسته بندی کردن، موقتاً انبار کردن و فرستادن آنها به فرودگاه برای حمل به خارج با هواپیمای کرایه ای کنیم و این کارها هنوز هم ادامه دارد. گرفتاری خاص ما در مورد اتومبیلهایی است که به جا گذاشته اند و حفاظت از آنها، کلیدها و مدارکشان در مقابل دزدیهای تهدیدکننده، باعث شده که محوطه چمن کاری سفارت به پارکینگ ماشینهای مستعمل تبدیل شود.

۸- موضوع بسته بندی، حمل و نقل و جور کردن این اثاثیه خصوصاً برای گروه مستشاری کمک های نظامی کاری دست و پا گیر بوده است. بعضی از اموال خانه های گروه مستشاری کمک های نظامی متعلق به دولت ایران است. تعدادی از این اتومبیل هایی که مورد استفاده خصوصی پرسنل این گروه قرار گرفته بود از خدمات نیروهای مسلح ایران قرض گرفته شده بود. تعدادی از مجوزهای عبور اتومبیل ها منقضی شده و تعدادی دیگر هنوز به قوت خود باقی اند و دریافت اسناد و مدارک در دفتر مهندسی خلیج غیرقابل دسترسی است. مأموران گروه مستشاری کمکهای نظامی که این کار را دنبال می کنند، هر از گاهی (تقریباً به طور روزانه) توسط کمیته های محلی دستگیر می شوند که باید با وساطت مقام های بالاتر آزاد شوند.

۹- در اثر این تخلیه و انتقال، هم اکنون تعداد آمریکاییان رسمی مستقر در ایران کم تر از صد نفر است. کل آمریکاییان دور از وطن در ایران تخمیناً کم تر از ۱۰۰۰ نفر می باشد. رقم آخر شامل ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ نفری که ادعای قانونی مبنی بر تابعیت کشور ما را دارند، (افراد دو ملیتی، فرزندان زوج های مختلط و یا ایرانیان متولد شده در آمریکا) نمی شود. از این گروه که به طور دائم ساکن شده اند انتظار نمی رود که در صدد ترک اینجا برآیند اما آنها گاه به گاه از کنسولگری خواسته ها و از این هیأت توجهاتی را انتظار دارند.

۱۰- کار دوم مرمت ساختمان خود سفارت بوده است. قبلاً وضع ساختمان اصلی را گزارش کرده ایم. منزل سفیر کبیر را که تقریباً تمام شیشه های پنجره آن در اثر تیراندازی مثل بقیه جاها خرد شده بود دوباره شیشه انداخته ایم و قفل ها و درب ها را مرمت کرده ایم. خسارات داخلی وارده به روکش سقف ها و دیوارها، آینه ها و درب هایی که قفل و دستگیره های آن در اثر تیراندازی از بین رفته است در مرحله بعد تعمیر خواهد شد. تعمیرات موقت و سطحی در مورد ساختمانهای دیگر نیز انجام شده است. ما درگیر مقابله مستمری بر علیه دست اندازیهای نیروهای حفاظتی ایرانی مان به چندین تأسیسات خصوصاً شرکت تعاونی

پر از جنس مان هستیم و در این زمینه کاری از دست ما برنیامده است. تغییر محل بعضی از فعالیتها و خدمات به علت همین قضیه صورت گرفته است.

۱۱- کار سوم، اقدام خسته کننده و ملال آور بازپس گیری ساختمان سازمان ارتباطات بین المللی، سازمان ارتباطات بین المللی که در مالکیت ما قرار دارد- از فداییان خلق بوده است. ظاهراً با اعتقاد به این که این ساختمان متعلق به «سیا» است، فداییان خلق به مدت دو هفته آن را اشغال کردند. (در نام گذاری اینجا، آدمهای خشک و احمق و کم توجهی که اسم سرویس اطلاعات و ارتباطات آمریکا، سرویس اطلاعات و ارتباطات آمریکا، را عوض کردند، درسهای عبرت آموزی گرفتند). ساختمان فعلی تنها یک چهاردیواری محض است که کلیه تجهیزات آن به سرقت رفته و یا تخریب شده است. در این لحظه ابتدایی ترین کار این است که چگونه امنیت این ساختمان را که بتواند فعالیت آتی خود را شروع کند، فراهم سازیم.

۱۲- چهارمین کاری که انجام داده ایم ادای مطالبات کارمندان ایرانی است که در گروه مستشاری کمک های نظامی آمریکا، در پستهای اطلاعاتی شمال و در گروه های پشتیبانی پستهای مذکور کار می کردند. این پرداخت مدتی کارمندان را ساکت و آرام خواهد کرد اما هنوز لازم است در پی راه حل های بلندمدت تری باشیم.

۱۳- وظیفه مستمر دیگر مسئله امنیت محوطه سفارت است. هم اکنون محوطه سفارت توسط سه گروه جداگانه حفاظت می شود. گروه اول دسته ای از مجاهدین اند که توسط کمیته به این کار گماشته شده اند و مسئولیت کلی به عهده آنانست. گروه دوم دسته کوچکی است که «دکتر یزدی» برای حفاظت از سفیر و خانه اش تعیین کرده است و گروه سوم دسته مختلطی از نیروی هوایی اند که در اطراف دیوارهای شرقی و جنوبی سفارت گشت می زنند. علاوه بر اینها مأمورین نگهبان تمام وقت ایرانی و یک نفر مأمور امنیتی از نیروی دریایی خودمان است که جلوی درب ورودی نگهبانی می کنند. همچنین ما سه افسر امنیتی داشتیم. ما به محافظین ایرانی برای مقابله به مثل با تیراندازان ناشناس و تروریستهایی که از داخل اتومبیلهایشان تیراندازی می کنند و آرامش شبهای تهران را به هم می زنند نیاز داریم. بنابراین نمی خواهیم همه آنان را کنار بگذاریم. بازداشتن آنها از دعوای با یکدیگر، از چاپیدن اموالمان و تیراندازی کردن به ساختمانها وقت زیادی از ما می گیرد.

۱۴- مشکلات و مسایل زیاد دیگری در ارتباط با رویه و طرز عمل گذشته ما وجود دارد. داستانهای زیادی راجع به گماشتگان و مأمورین ما، تسهیلات پستخانه نظامی، داروخانه های ما و تجهیزات و دستگاههای ما در بخش ارتباطات و ترمینال حمل و نقل هوایی نظامی، منطقه گلف واقع در خانه های سازمانی آمریکاییان بر سر زبانهاست. در حالی که کمیته های مختلف، شخصیت های اسلامی و عناصر رقیب در دولت هر کدام مشکلات و مسایلی دارند. این موضوعات نیز در چنین جوی همیشه مورد حمله و انتقاد قرار می گیرند. ما همیشه به نگهبانان و گماشتگان دسترسی نداریم و قادر نیستیم حملات مداوم را دفع کنیم و هر روز با

تاکتیک های جدید و ماهرانه بر ما فشار وارد می آورند.

۱۵- همچنین مشکل خاص نقد کردن اجناس شرکت تعاونی بزرگ ما است. سعی ما آن است که محموله های موجود در بنادر را به منظور بازپرداخت پول طلبکارهایمان به فروش برسانیم. سعی داریم که اقلام باارزش را برای فروش های بعدی صورت برداری و نگه داری کنیم تا مطمئن شویم که از فروش آنها پول کافی برای پرداخت حقوق به کارمندان به دست می آوریم. سعی داریم شرکت تعاونی کوچک و مناسب تری (که به جای دادن خدمات به ۸۰۰۰ نفر تنها یک صد نفر را تحت پوشش خدماتی داشته باشد) ایجاد کنیم. موجودیهای لیکور (نوعی شراب) ما که در جمهوری اسلامی قابل فروش نیست سهم سرانه «لیکور» هر یک از ما را در دنیا به بالاترین رقم خواهد رساند.

۱۶- در میان همه این مسایل ما باید بر پایه اولویت ها، ضرورت های اساسی و بنیادی را نظم داده و تعیین کنیم. مثلاً گفتگوی دائمی با مقامات فرودگاه جهت امکان مراسلات سیاسی، با مسئولین عبور و مرور جهت کسب اجازه عبور آزاد، با فروشندگان جهت به دست آوردن مواد غذایی و با شرکت های خصوصی جهت گرفتن خدمات داشته باشیم.

۱۷- در ضمن همه مسایل فوق سعی ما بر آن است که به عنوان یک سفارت انجام وظیفه کنیم. این به معنای حفظ ارتباطات سیاسی، جستجو برای تماس های تازه، جمع آوری اطلاعات و نظرات و اخبار است. سعی ما بر آن است که وضعیت های دشوار و پیچیده تر را تجزیه و تحلیل کنیم و به درخواست هایی که گاه به گاه واشنگتن از ما دارد جواب بدهیم.

۱۸- با توجه به آینده، وظایف فوری و مبرم روشن است. باید حضور فیزیکی خود را مجدداً سر و سامانی بدهیم. این امر مستلزم تعمیر ساختمانها، جایگزین کردن اقلام از بین رفته، برقراری ارتباطات کافی، و تعیین کارمندان ثابت برای اداره کارهای محدودتر از گذشته می باشد. اگر قصد تجدید فعالیتهای کنسولی را در سطح وسیع و معقول داشته باشیم برای مبلان و رنگ ساختمان «ایران گالری» که در مقابل ساختمان مرکزی سفارت قرار دارد نیازمند بودجه فوری هستیم، چون اجاره نامه محل سابق دارد منقضی می شود و در حال واگذاری آن هستیم.

۱۹- مسئله امنیت در آینده موضوع مهمی است. امیدواریم که گارد حفاظت ۲۴ نفره ای از نیروی دریایی داشته باشیم، اما با عدم برقراری امنیت بیرون از ساختمان توسط ایرانیان، آنها نخواهند توانست از محوطه سفارت، در مقابل حمله ای از نوع حمله ای که در روز چهاردهم فوریه متحمل شدیم، محافظت نمایند. پیش بینی اینکه چه زمانی، در این شهر، شرایط امنیتی برای وقوع حملات مشابه فراهم می شود ممکن نیست، اما می توان گفت بعضی حوادث، مثل دیدار شاه از ایالات متحده آمریکا می تواند بهانه و باعث حمله دیگری گردد.

۲۰- چیزی که باقی می ماند حوزه فعالیت آینده ماست که باید مشخص شود. ما نمی دانیم چه موقع مشخص خواهد شد که می توانیم به فعالیت کنسولی کامل مبادرت ورزیم و نمی دانیم

آیا در آینده روابط لجستیکی نظامی خواهیم داشت یا خیر؟ در مورد اینکه هرگونه ارتباط اطلاعاتی داشته باشیم، شک داریم ولی آنهم باید همواره مدنظر قرار گیرد.

۲۱- حل و فصل تمام این موضوعات احتیاج به زمان دارد. حل آنها تا اندازه ای در ارتباط با رفع کشمکشهای مختلف سیاسی که هم اکنون ایران را دربر گرفته است، می باشد. اگر قرار باشد دولت بازرگان با آرمانهای انسان گرایانه و دولت دموکراتیکش بر سرکار باقی بماند، ما از جو نسبتاً مساعدی برای کار و فعالیت برخوردار خواهیم بود. اگر در این مبارزه برای کسب قدرت، افراطیون مذهبی و یا مارکسیستها غالب شوند، احتمالاً چشم انداز فعالیت های آینده سیاسی ما در اینجا فوق العاده محدود خواهد شد. هفته ها و ماهها طول خواهد کشید تا به گنه امور پی ببریم. سولیوان

گزارش وضعیت، ۱۱-۱۰ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۹۶ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۱۲۵ ۶۸۴۶۱۱ مارس ۱۹۷۹ - ۲۰ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت، ۱۱-۱۰ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه گزارش: گزارش زیر حاوی اطلاعاتی راجع به فاصله زمانی ساعت ۱۲ روز دهم مارس تا ساعت ۱۲ روز یازدهم مارس به وقت محلی و در ارتباط با موضوعات زیر است: نظم و قانون- اظهارات وزیر دفاع کشور- تیراندازی به طرف روس ها- حقوق زنان- پایگاه دریایی خرمشهر- بیکاران ایران- اطلاعاتی راجع به هواپیمایی ملی ایران «ایران ایر».

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف- نظم و قانون در تهران: در خلال دوران انقلاب فعالیت ارگانهایی (چون شهربانی و ارتش) که به طور معمول مجری قانونند متوقف شده است. اکثریت بیست و دو کلانتری تهران بسته شده اند و به استثنای حضور اتفاقی و گاه گاه افسران راهنمایی و رانندگی، افراد پلیس به ندرت در خیابانها دیده می شوند. برقراری نظم و اجرای قانون بر عهده کمیته هاست و به نظر می رسد که گاهی بر اساس هوی و هوس تصمیم می گیرند. به هر حال لازم است که جای خالی پلیس و ارتش را پر کنند. در هر صورت به زودی اقتدار کمیته ها از حدی که دولت «بازرگان» اجازه می دهد فراتر خواهد رفت و در حقیقت به منزله دولت سایه ای هستند که «بازرگان» کنترلی روی آنها ندارد. گفتگوهای اخیر بین بازرگان و خمینی زمینه مورد نیاز برای سازماندهی کمیته مرکزی و کمیته های فرعی را ایجاد کرده است. بخشی از نکات عمده این اساسنامه اولیه به شرح زیر است:

۱- مهدوی کنی به سرپرستی کل کمیته ها انتخاب شده است.

۲- شهر تهران به ۱۴ منطقه تحت حفاظت کمیته ها تقسیم شده که تحت سرپرستی یک روحانی قرار دارد و به طور معمول در یکی از مساجد مستقر شده است.

۳- هیچ کس به کمیته احضار نمی شود مگر با حکم کتبی.

۴- پاسداران یک کمیته حق اختیار قانونی در منطقه تحت نفوذ کمیته دیگر را ندارند.

۵- تنها حالتی که نیاز به حکم کتبی ندارد در مورد جلوگیری از ارتکاب اعمال جنایتکارانه است.

جزئیات و شرح مفصل تر این نکات منتشر شده است. طبق این اساسنامه امیدواریم که شروع کار کمیته ها را در ارتباط و هماهنگی با دولت در مناطق تحت حفاظت شان ببینیم. در صورتی که کلانتری ها بازگشایی شوند، در مسئولیت برقراری نظم و اجرای قانون با کمیته ها سهیم خواهند شد.

ب- اظهارات وزیر دفاع ملی: دریادار احمد مدنی، وزیر دفاع ملی اعلام کرد که نام صنایع نظامی به صنایع دفاع ملی تغییر خواهد یافت. وی اضافه کرد که مجتمع صنعتی ارتش دیگر تنها محصولاتش را برای نیروهای مسلح تولید نخواهد کرد بلکه تولیداتش را در جهت ترقی و پیشبرد اقتصاد کشور نیز به کار خواهد گرفت.

ج- تیراندازی به طرف روس ها: گزارشات روزنامه ها حاکی از آن است که صبح روز جمعه در یکی از پستهای بازرسی کمیته ها یک مهندس روسی کشته و یک نفر دیگر مجروح شد. پاسداران کمیته گفتند که آنها قبل از تیراندازی به سمت اتومبیل به آن ایست دادند ولی آنها توقف نکردند. اما فرد مجروح روسی گفت که آنها تنها تیراندازی می کردند، بدون آنکه ایست بدهند. این اولین گزارش در مورد تلفات افراد روسی در زمان انقلاب است.

د- حقوق زنان: آیت الله طالقانی در مورد درخواست امام خمینی از بانوان جهت پوشیدن حجاب اسلامی توضیحاتی داده و مسئله را روشن کرده است. او گفت که این موضوع به معنی بازگشت به پوشیدن چادر نیست. آیت الله طالقانی در تلاشی آشکار به بانوان اطمینان داد که نقش تعیین کننده آنها در پیروزی انقلاب فراموش نشده است. وی همچنین گفت «اعتقاد بر این است که زنان ایرانی سهم عمده ای در انقلاب دارند.» وی اضافه کرد که حکومت اسلامی نسبت به زنان به چشم شهروندان دست دوم نگاه نمی کند.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): برانگیختن زنان ایرانی یکی از اشتباهاتی بوده است که هر کدام از افراد حکومت و مجامع مذهبی به نوبه خود در فرونشاندن آن تلاش می کنند.

ه- پایگاه دریایی خرمشهر: گزارشات روزنامه ها خبر می دهند که پایگاه دریایی خرمشهر تبدیل به بزرگترین پایگاه ایران خواهد شد. دریادار مدنی گفت که موقعیت سیاسی و جغرافیایی خرمشهر چنین اقدامی را طلب می کند. در نتیجه تمام کشتی های مین روب و شناورهای محافظ دریایی مستقر در خلیج فارس به خرمشهر مراجعت خواهند کرد.

و- بیکاران: طبق گزارشات، تعداد بیکاران در ایران به مرز سه میلیون نفر رسیده است. بیشتر این بیکاران جدید کارگران ساختمانی اند که از اوایل شروع انقلاب بی کار شده اند.

ز- هواپیمایی ایران:

۱- از تعداد ۴۰ پرواز معمول روزانه، هم اکنون «ایران ایر» تنها ۱۳ یا ۱۴ پرواز در روز انجام می دهد.

۲- قبل از انقلاب تقریباً ۴۰۰ نفر از خارجیان در استخدام «ایران ایر» بودند که به خدمت یکصد و سی نفر پایان داده شده است و منبعی اظهار کرد که بیشتر آنها نهایتاً از کار برکنار خواهند شد. منبع موردنظر یکی از خارجیانی است که مدیریت لجستیکی هواپیمایی ایران را برعهده دارد. وی و دو نفر از معاونین ارشدش در استخدام هواپیمایی ایران خواهند ماند.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): امروز روز آرامی بوده است. اولین حادثه تیراندازی امروز در محوطه سفارت در ساعت ۸ به وقت محلی شنیده شد.

گزارش وضعیت سیاسی، ۱۲ مارس

سند شماره ۹۷ محرمانه ۱۲ مارس ۱۹۷۹- ۲۱ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۸۷۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۱۲ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: شریعتمداری خواستار گسترده تر شدن نوع همه پرسى شد. ادامه تظاهرات بانوان. هشدار فداییان نسبت به خطراتی که ضعف دولت در پی خواهد داشت. ترکمانها خواهان به رسمیت شناختن زبانشان هستند. عدالت در ایران امروز: ادامه دستگیری ها و اعدامها. اظهارات جیم سیل درباره دستیاران طرفدار آمریکا در دولت بازرگان. پایان خلاصه.

۳- شریعتمداری در مصاحبه با کیهان اظهار داشت که در طرح سئوالات مربوط به رأی گیری همه پرسى آینده بایستی با تعیین عبارات بهتر به مردم آزادی بیشتری در انتخاب نوع حکومت داده شود. به هر حال وی ادعا می کند که نتیجه قطعی انتخابات همچنان جمهوری اسلامی خواهد بود. لکن این آزادی بیشتر شک و تردید در مورد آزادی انتخاب را از بین خواهد برد. در سایر اخبار و همه پرسى، مطبوعات فارسی بحث های گسترده ای درباره اظهارات دکتر مفتاح (به عنوان عضو شورای انقلاب) انجام داده اند، طبق اظهارات وی در رأی گیری آینده امکان انتخاب نوع حکومت از میان فرمهای حکومتی متنوع میسر می باشد. بنا بر اظهارات امیرانتظام معاون نخست وزیر، به هر حال دولت همچنان در نظر دارد که از ورقه های رأی گیری تک سئوالی قرمز و سبز استفاده کند.

۴- تظاهرات بانوان امروز نیز ادامه خواهد داشت و مطبوعات بحث گسترده ای درباره موضوع «چادر یا بی چادری» به عنوان تجلی وضعیت کلی بانوان در نظام پیشنهادی جمهوری

اسلامی مطرح کرده اند. راهپیمایی امروز از دانشگاه به سمت میدان آزادی (میدان شهید سابق) انجام خواهد شد و انتظار می رود مردان گروههای چپ در این تظاهرات، بانوان را همراهی کنند. همچنین از تبریز و آبادان تظاهرات و اعتراضاتی علیه تحمیل پوشش اسلامی گزارش شده است.

۵- سازمان فداییان خلق نسبت به همکاری با دولت بازرگان ابراز علاقه کرده است ولی در عین حال هشدار داد که اگر چنانچه دولت هر چه زودتر اعمال قدرت نکند خطر افزایش درگیری های خشونت بار و جنگ ناخواسته داخلی وجود دارد.

۶- زد و خوردهایی در بندر شاه [ترکمن] که منطقه ای از دریای خزر است رخ داد. و طبق گزارشات دوازده نفر از یک گروه پانزده هزار نفری مجروح شده اند. این گروه که از اقوام ترکمن می باشند سعی بر تغییر نام شهر به بندر ترکمن داشتند و با یک گروه رقیب دیگر که آنها نیز برای تغییر نام شهر به بندر اسلام تلاش می کردند درگیر شدند. علاوه بر احتمال تغییر نام شهر گروههای ترکمن (که عمدتاً سنی مذهب هستند) خواستار خودمختاری بیشتر و همچنین به رسمیت شناختن زبان ترکمنی در مدارس ترکمن صحرا می باشند.

۷- دستگیریها و اعدامها همچنان در سراسر ایران ادامه دارد. طبق آمار رسمی، دیروز شش نفر به جوخه های آتش سپرده شدند. علاوه بر این شش نفر، افراد دیگری از قبیل پلیس، افراد ژاندارمری، و دیگر مقامات مسئول به جرم اقدامات «ضدانقلابی» محکوم به اعدام شدند (یعنی که اقدام به تیراندازی به سوی تظاهرکنندگان در طول اعتراضات اولیه بر ضد شاه) و تعداد دیگری به جرم داشتن روابط جنسی نامشروع محکوم به مرگ شدند. با توجه به شرایط فعلی، که افراد کمیته همچنان با قدرت مشغول دستگیر کردن مردم هستند و آنها بر اساس ادعاهای واهی، مردم غیرمتجاوز و غیرمجرم را بدون دلیل محاکمه می کنند، جایی که اداره پلیس شهربانی هنوز در قربانگاه است و بالاخره جایی که وزارت دادگستری کلاً در جریان تجدید سازماندهی است، هیچگونه ثبات و قوامی در تحمیل مجازاتها وجود ندارد. مناطقی هستند که امور و احکامشان بر اساس قوانین «اسلامی» صادر می شود و به نظر می رسد احکام صادره بر اساس تعصبات محلی استوار است. در آستارا دو جوان به جرم تجاوز به دختر جوانی محکوم به مرگ شدند که حکم اعدام یکی از آنها از طریق سنگسار شدن انجام شد. در شهر کرد یک نفر مجبور شد که با یک روسپی که در اختیارش بود ازدواج نماید و هفت نفر دیگر که متهم به قماربازی بودند در ملاء عام شلاق خوردند. شلاق زدن در ملاء عام به جرم نوشیدن مشروبات الکلی از نقاط مختلف کشور گزارش شده است. همچنین گزارشاتی از امتناع مقامات نسبت به دادن اجازه ملاقات به اعضای خانواده هایی که بستگانشان متهم به جنایت هستند دریافت شده است. در میان بسیاری از مردم نظراتی وجود دارد که اعدامها حقیقتاً گسترده تر از آنچه که روزنامه ها گزارش می کنند انجام می شود.

۸- در مطبوعات فارسی و در مطبوعات انگلیسی درباره نظرات جیمز بیل در مجله تایم

گزارشاتی درج شده است. این گزارشات حاکی از آن است که در دولت فعلی (ایران-م) چندین دستیار وزیر «طرفدار آمریکا» وجود دارد. هم اکنون ارتباط آشکار یا با سفارت آمریکا و یا با حکومت آمریکا در نظر عده ای از ایرانیان شبیه به بیماری مزمن جذام است. در این اوضاع و احوال که از یزدی به عنوان «طرفدار آمریکا» و «انتظام» به عنوان شخصی که تا حد ممکن آمریکایی شده است یاد می شود، انتظار نمی رود که هیچگونه کمکی به آن دو بشود.

گزارش وضعیت سیاسی، ۱۳ مارس

سند شماره ۹۸ محرمانه ۱۳ مارس ۱۹۷۹ - ۲۲ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۹۱۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۱۳ مارس ۱- محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: ادامه تظاهرات زنان - اعلام دولت مبنی بر عدم هرگونه تغییر در فراندوم - مشکلات ایرانیان در فرودگاه «هیترو» - اقدامات اعتراض آمیز «دیوان بین المللی دادگستری» دادگاههای انقلاب - تظاهرات بر علیه کارتر. پایان خلاصه.

۳- روزنامه ها گزارش می دهند که در تاریخ دوازدهم بیش از ده هزار زن و مرد جهت استماع صحبتها و سخنرانی هایی در مورد حقوق زنان، از دانشگاه به سمت میدان آزادی (شهید سابق) راهپیمایی کردند. اگر چه گروههایی از بنیادگرایان اسلامی زنان را مسخره می کردند، اما اجتماع دیروز در مقایسه با تظاهرات گذشته از وضعیت آرام تری برخوردار بود. همچنین «کیت میل» از رهبران جنبش زنان در آمریکا در این تظاهرات شرکت کرد. در ارتباط با این موضوع، طی تظاهراتی، گروه دیگری از زنان موقعی که «قطب زاده» مدیرعامل رادیو تلویزیون ملی ایران وارد مرکز رادیو تلویزیون شد، به اتومبیل او حمله کردند. یکی از زنان مسلح گلوله ای به سمت قطب زاده شلیک کرد. بالاخره پاسداران تجمع زنان را که نسبت به پخش مغرضانه گزارشات رادیو تلویزیون در مورد تظاهرات آزادی زنان معترض بودند، متفرق کرد.

۴- احمد حاج سیدجوادی، وزیر کشور هرگونه تغییر در شکل فراندوم سی ام مارس را انکار کرد. «میناچی» وزیر اطلاعات نیز اظهارات دکتر «مفتح» را در مورد فراندوم پیشنهاد شده رد کرد و دکتر «مفتح» تصدیق نمود که وی نه دیدگاه رسمی دولت، بلکه نظر شخصی خود را ابراز داشته است.

۵- روزنامه های فارسی و انگلیسی زبان، هر دو مقالاتی در مورد اذیت و آزارها و بازپرسی ایرانیان توسط اداره مهاجرت بریتانیا درج کرده اند و در همین حال سفارت انگلیس در تهران ادعا می کند که تنها یک درصد از ایرانیانی که از اول ماه ژانویه وارد فرودگاه «هیترو»ی لندن شده اند، (۳۳۴ نفر از ۳۰ تا ۴۰ هزار نفر) چون نتوانسته اند ثابت کنند که غیرمهاجرند رواید ورود دریافت نکرده اند. «امیرانتظام» معاون نخست وزیر گفت که دولت ایران با این توضیحات

قانع نشده است.

۶- طبق گزارشات خبرگزاری «یونایتدپرس» که در روزنامه های محلی درج شده است، دیروز «دیوان بین المللی دادگستری» نسبت به شرایط زندان و نحوه صدور احکام اعدام که توسط دادگاههای انقلاب ایران به اجراء درمی آید اعتراض کرد. امروز اعدام یازده نفر اعلام شد.

۷- امروز دانشجویان ایرانی در دانشگاه تهران، تظاهرات اعتراض آمیزی نسبت به سیاستهای خلیج فارس و خاورمیانه ای «کارتتر» ترتیب داده اند. این اولین تظاهرات خاص ضدآمریکایی و ضدکارتتر بعد از انقلاب است. سولیوان

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۹۹ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۱۲۷ ۶۸۴۶۱۳ ۰۱۲۷ ۷۹ مارس ۱۹۷۹ - ۲۲ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: این گزارش حاوی اطلاعاتی از ساعت ۱۲ روز ۱۱ لغایت ساعت ۱۲ روز ۱۲ مارس ۷۹ است. اطلاعات ارائه شده در مورد سازمان فداییان خلق، وضعیت نفت ایران، رفتارندوم قریب الوقوع، اعدام ها، فعالیت در تهران، حوادث اطراف ایران و انتصاب رئیس جدید ستاد نیروی زمینی ایران می باشد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف- طبق گزارش مطبوعات، سازمان فداییان خلق ایران به دولت بازرگان هشدار داد چنانچه دولت وی گامهای سریعی در جهت جلوگیری از تضعیف قدرتش بر ندارد، «خطر غوطه ور شدن کشور در یک جنگ داخلی ناخواسته» وجود خواهد داشت. فداییان با اشاره به کمیته های انقلاب بیان داشتند: «آنها باور ندارند که کلیه کسانی که خود را از مدافعین انقلاب می دانند، بخواهند که تمام قدرت و اختیارات در دست دولت باشد».

در چند هفته گذشته فداییان هم به مجاهدین که خواهان سهمی از انقلاب می باشند ملحق شده اند. گزارش مطبوعاتی دیگری حاکی است که فداییان تمایل خود جهت همکاری با دولت موقت نخست وزیر بازرگان را اعلام کرده اند.

نظریات تهیه کننده (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): به دنبال گفتگوهای هفته گذشته خمینی با بازرگان، همچنین حمایت خمینی از بازرگان، ممکن است بعضی از گروههای سیاسی که در اقلیت اند به حمایت و پشتیبانی از مواضع دولت گرایش پیدا کنند. در صورت اتحاد گروههای فوق الذکر با نخست وزیر روشن است که موضع، قدرت و عزت

و احترام نخست وزیر تحکیم می یابد. اوضاع چندان هم پایدار نیست ولی هرگونه قول و تعهد همکاری، برای دولت نشانه خوبی است.

ب- وضعیت نفت: گزارش مطبوعاتی شرکت ملی نفت ایران حاکی است که کمبود بنزین در سطح کشور وجود ندارد. صفهایی که در چند روز گذشته مشاهده شده به خاطر نگرانیهایی است که بعد از برف سنگین هفته گذشته پدید آمده است. توزیع بنزین توسط شرکت ملی نفت ایران در تهران روزانه ۲/۴ میلیون لیتر است و حدود ۶۰ میلیون لیتر ذخیره اضافی وجود دارد. نفت سفید و سوخت خانگی هنوز از کمبود ناشی از اعتصاب نفتی نجات پیدا نکرده است.

چهار پالایشگاه داخلی با ظرفیت کامل روزانه ۲۱ میلیون لیتر سوخت تولید می کنند. از آنجایی که بسیاری از کارخانجات کار نمی کنند، فعلاً مازاد تولید سوخت وجود دارد. پر شدن مخازن و انبارها، کاهش تولید به سطح ۵/۱۲ میلیون بشکه در روز را ایجاب می کند.

ج- اخبار رفراندوم: نخست وزیر بازرگان دستور نهایی برای همه پرسى ۳۰ مارس را صادر کرده است. موضوع رأی گیری یک رأی بله ساده (برگ سبز) یا نه (برگ قرمز) درباره تغییر سیستم شاهنشاهی به یک سیستم جمهوری اسلامی می باشد. این رأی را اکثر اقلیت ملت پذیرفته اند.

با این حال، شریعتمداری (یکی از ۳ نفر قدرتمندترین رهبران مذهبی ایران) امروز اظهار داشت: به جای اینکه از مردم پرسیم آیا جمهوری اسلامی را می خواهید یا نه؟ باید پرسیم چه نوع حکومتی می خواهید؟ نظریات تهیه کننده (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): این مخالفت آشکار با مسئله مطروحه در همه پرسى، اولین حمله ای است که از طرف یکی از اعضای عالیرتبه جامعه مذهبی در رابطه با رفراندوم مطرح می شود. عواقب این حمله نامشخص است ولی مطمئناً آقای بازرگان یا خمینی به آن پاسخ خواهند داد.

د- اعدام ها: ۶ نفر به لیست کسانی که در سراسر کشور اعدام شدند افزوده شد. این ۶ نفر را افراد نسبتاً ناشناس و دون پایه پلیس و سربازانی که در کشتار مردم طی میتینگ های ضدشاه مجرم شناخته شده بودند و همچنین دو نفر غیرنظامی به جرم اعمال منافی عفت تشکیل می دادند.

ه- تهران :

۱- در شب ۱۱ مارس یک پاسدار انقلاب توسط مردان مسلح ناشناس، که سوار یک اتومبیل در حال حرکت بودند، به قتل رسید.

۲- در حدود ساعت یک اتومبیلی که از برابر درب غربی سفارت عبور می کرد، با سلاحهای اتوماتیک تیراندازی کرد. محافظین ایرانی سفارت به آتش آنها پاسخ گفتند، در مجموع خسارت جانی وارد نشد. در ساعت ۵۵/۲ محافظین سفارت ۲ گلوله به سمت یک

اتومبیل ناشناس مشابهی که از کنار محوطه سفارت عبور می کرد شلیک کردند. راننده اتومبیل از ناحیه پا زخمی شد.

مشخص شد که او در حمله ساعت ۱ دخالت نداشته و با داروهایی که برای همسرش می برد از داروخانه بازمی گشته است.

علاوه بر حوادث ذکر شده در بالا، چهار حادثه دیگر از تیراندازی در درون یا اطراف محوطه سفارت در طی شب گزارش شده است.

۳- مأمورین سفارت گزارش کرده اند که در بعضی از قسمتهای شهر گروههای «کشیک شبانه که متشکل از خود صاحبخانه ها می باشند» در حال شکل گیری است. این عده از گروههای مسلح که متشکل از صاحبخانه ها می باشند، جهت مراقبت از خانه ها و اموال تشکیل شده اند.

۴- مشخصات نیروهای محافظ سفارت تغییر کرده است. در حال حاضر علاوه بر تشریفات معمول که از طرف مجاهدین انجام می گیرد، ما از سه شیفت هشت ساعته نگهبانی متشکل از پرسنل نیروی هوایی ایران با ۳۸ نفر در هر شیفت برخوردار هستیم.

و- حوادث در سراسر کشور:

۱- زد و خورد فرقه های مذهبی مخالف در بندر شاه: گروههای مسلمانان شیعه و سنی بر سر نامگذاری مجدد شهرشان به زد و خورد پرداختند. قبل از آنکه رهبران مذهبی بتوانند جنگ را کنترل کنند، ۳ نفر کشته و ۱۳ نفر زخمی شدند. برای کمک به رفع مشاجرات، نماینده خمینی به آنجا اعزام شد.

۲- تبریز، در طی شب ۱۱ مارس صحنه تیراندازی های بی هدف از پشت بامها بود. طبق گزارشات این تیراندازها کار اشخاص ناشناخته ای است که در طی انقلاب سلاح به دست آورده اند.

ز- سرلشگر ولی فلاحی به سمت رئیس جدید ستاد نیروی زمینی ایران منصوب شد.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): با گذشت یک ماه از انقلاب حداقل ۱۳ گروه یا شخصیت برای کسب قدرت تلاش می کنند. در حال حاضر بخش عمده قدرت در دست پیروان مذهبی سرسخت خمینی است.

با این حال کنترل مرکزی وجود ندارد و در بعضی مواقع سلاح قدرت حرف اول را خواهد زد. اگر رفراندومی در ماه مارس برگزار شود، بی شک جمهوری اسلامی خمینی آن را خواهد برد.

با این حال، احساس می کنیم که تنها جمهوری که اکثریت گروههای فعال سیاسی را راضی کند، یک جمهوری دموکراتیک بر اساس مفاهیم نوینی از اسلام خواهد بود. دستگاه پیچیده ماکروویو، سینما و تلویزیون در اسلام زمان محمد (ص- م) پیش بینی نشده بودند ولی آنها بخشی از مسائلی است که در اسلام دوره خمینی مطرح است.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۱۰۰ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۱۳۰۱۲۸۷۹ مارس ۱۹۷۹ - ۲۲ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش حاوی اطلاعاتی از ساعت ۱۲ روز دوازدهم تا ۱۲ روز سیزدهم مارس ۷۹ می باشد. این اطلاعات مربوط است به بودجه سال ۸۰-۱۹۷۹، تحریم گوشت یخی، جبهه ملی، کمونیسم، حقوق زنان، رفراندوم، اخبار نفت، تظاهرات ضد آمریکایی و پیمان ستو.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- بودجه سال ۸۰-۱۹۷۹: لایحه بودجه تا تاریخ بیست و یکم مارس تکمیل نخواهد شد. بنابراین سهمیه خواروبار برج دوازدهم بودجه سال جاری به اولین ماه سال آینده تخصیص خواهد یافت. پس، بر اساس حساب ماهانه لایحه بودجه تا زمانی که بررسیهای لازم جهت تعیین بودجه مناسب برای سال ۸۰-۷۹ تکمیل شود، آماده خواهد شد. وزیر سازمان برنامه و بودجه اظهار داشته است که بخشهای دولتی بر اساس میزان خدماتی که به مردم ارائه می کنند بودجه دریافت خواهند کرد.

ب- خمینی از نظرش در مورد تحریم گوشت یخی صرف نظر کرد. برای دومین بار در مدت یک هفته حکمی که از جانب وی اظهار شده بود اصلاح یا لغو شده است. اولین آن نرم شدن موضع خمینی در مورد لباس زنان بود. دومین اظهار نظر وی در مورد تحریم گوشت یخ زده بود، که به نظر می رسد اینک از ترس کمبود گوشت در ایران مصرف آن ممنوع نباشد. نخست وزیر بازرگان گفته است که چنانچه گوشت یخی طبق اصول اسلامی ذبح شود خوردن آن مجاز خواهد بود.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): مسئله لباس زنان مسئله عمده ای شده است. تحریم گوشت مسئله کوچکی است اما باعث شده است که خمینی در برابر مخالفین عقب نشینی نماید. در فرهنگ مردم ایران به محض اینکه وضعی دیده شود فوراً از طرف مخالفین مورد بهره برداری قرار می گیرد.

ج- جبهه ملی: جبهه ملی که طی چند سال گذشته نیروی سیاسی رهبری کننده مخالف شاه به حساب می آمد، اعلام کرده است که این حزب نقش قاطع تری را در سیاست مملکت در آینده ایفا خواهد کرد. این جبهه که معمولاً کارش حرف زدن است در اوایل سال ۱۹۷۹ به آرامی شروع به پیروی از نیروهای مذهبی کرد. به همین دلیل این حرف مانند گروههای کوچک ورشکسته ای که در جستجوی ژست سیاسی فعال تری هستند مقام سیاسی اش را از دست داده است. کوشش جهت سازماندهی و ایفای قدرت جبهه برای اینکه در امور سیاسی

ایران نیرویی بشود در بیستم ماه مارس به اوج خود خواهد رسید. جبهه برای این روز مردم را برای برپایی راهپیمایی عظیمی دعوت کرده است و آینده سیاسی آن می تواند به انجام این گردهمایی بستگی داشته باشد.

د- کمونیسم: کمیته تبلیغات شورای انقلاب دیروز گفت که تمام مسلمانان باید از رأی دادن برای استقرار یک حکومت کمونیستی خودداری کنند. این کمیته سپس می افزاید که تنها یک رژیم اسلامی قادر است دموکراسی و آزادی حقیقی را تأمین نماید.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): وابسته آمریکا در ایران هنگام رانندگی کاغذی دریافت کرد که روی آن نوشته شده بود «فقط جمهوری اسلامی». آن یک پوستر «تبلیغاتی» سیاسی مبهم بود. اما اولین پوستری است که او در رابطه با رفراندوم دیده است.

ه- حقوق زنان: علیرغم این که گروه زنان که از جانب سازمان فداییان و دیگر گروههای مسلح محافظت می شدند و به سمت میدان [نامعلوم] راهپیمایی کردند، توسط یک گروه از متعصبین مسلمان مورد حمله واقع شدند. گروه قبلی زنان قانون صیغه (در ایران قانونی است) و لغو قانون حمایت از خانواده را محکوم کردند و خواستار حقوق مساوی با مردان شدند. در اقدام دیگر گروهی از زنان به اتومبیل صادق قطب زاده، مدیرعامل سازمان رادیو و تلویزیون ایران، حمله کردند. این حمله به واسطه نمایش یک برنامه مغرضانه تلویزیونی راجع به تظاهرات آزادی زنان شدت گرفت. در خلال این حمله زنی به طرف آقای قطب زاده شلیک کرد و خانم دیگری با چاقو به یکی از مخاطبین وی حمله کرد. مدیر رادیو تلویزیون و محافظ امنیتی وی آسیبی ندیدند.

نظریات تهیه کننده (محرمانه): تظاهرات زنان ادامه خواهد داشت. آنها مانند بسیاری گروهها دریافته اند که در تظاهراتشان کسب قدرت می کنند. آنها از موضوع عقیده صرف برابری زن و مرد به صحنه سیاست برگشته اند.

یک گزارش مطبوعاتی در تاریخ سیزدهم مارس اظهار می کند که جنبش زنان خواستار این است که قبل از رفراندوم قانون اساسی از محتوای آن آگاه شوند. بخشهای زیادی از جامعه فعال سیاسی مشتاق این آگاهی هستند. زنان می توانند نوک پیکان نیرویی باشند که دولت را وادار نمایند تا محتوای قانون اساسی جدید خود را برملا سازد.

و- رفراندوم: دکتر محمد مفتاح روحانی برجسته تهران اظهار کرده است که رفراندوم باید به مردم اجازه دهد تا حکومت دلخواهشان را انتخاب نمایند. وی گفت مردم باید حق انتخاب هر یک از حکومتهای زیر را داشته باشند: جمهوری اسلامی، جمهوری دموکراتیک، جمهوری دموکراتیک خلق و مشروطه سلطنتی، در پاسخ به اظهار نظر دکتر مفتاح، منابع دولتی موضع تهدیدی گرفته اند و اظهار داشته اند که تنها پاسخ به سؤال رفراندوم «آری» یا «نه» خواهد بود.

ز- اخبار نفت: شرکت ملی نفت ایران اعلام داشته است که این شرکت از اول ماه آوریل

تحت قراردادهای مشروطی به شرکتهای آمریکایی، ژاپنی و اروپایی نفت خام خواهد فروخت. به هر حال شرکت ملی نفت ایران برای مدت باقیمانده ماه مارس نفت خام خود را به قیمت روز و نقداً در بازار خواهد فروخت.

تولید روزانه نفت به حدود ۵/۲ میلیون بشکه افزایش یافته است. با این مقدار تولید می توان صادراتی به میزان ۶/۱ تا ۸/۱ میلیون بشکه در روز داشت.

ح- تظاهرات ضدآمریکایی: روزنامه ها و مقامات رسمی سفارت گزارش کرده اند که دانشجویان ایران تظاهرات ضدآمریکایی گسترده ای را در روز سیزدهم مارس برنامه ریزی کرده اند تا به سیاستهای جیمی کارتر در خاورمیانه اعتراض نمایند. اجتماع تظاهرکنندگان تقریباً ساعت ۳ بعد از ظهر در دانشگاه تهران انجام خواهد شد.

همچنین گزارش شده است که تظاهرکنندگان به سمت سفارت آمریکا راهپیمایی خواهند کرد. در ساعت یازده صبح یک اتوبوس که حامل جوانان بود و فریاد می زدند «یانکی به خانه ات برگرد» از مقابل سفارت عبور کرد. مدیر رسمی محوطه سفارت در ساعت دو و چهل و پنج دقیقه بعد از ظهر در محل حضور یافت و نظرات خود را مبنی بر ترک محوطه سفارت از طرف کلیه کارکنان ایرانی ابراز کرد.

نظریات تهیه کننده (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): گاو صندوقها قفل هستند، ما باز هم منتظر دستور هستیم. ساعت سه و شش دقیقه بعد از ظهر.

ط- پیمان سنتو: ایران کناره گیری خود را از پیمان سنتو رسماً اعلام کرده است.

نظریات تهیه کننده (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): سئوالات در رابطه با رفتارندوم به کرات بیشتر می شود. مسایلی نیز در رابطه با محتوای قانون اساسی به تدریج مطرح می شود. امروز بعد از یک زمان سه هفته ای اولین تظاهرات ضدآمریکایی را مشاهده می کنیم. برای دولت کنونی (وقت دارد از دست می رود) رفتارندوم باید انجام شود.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۱۰۱ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۱۳۰ ۶۸۴۶۱۴ مارس ۱۹۷۹ - ۲۴ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش اطلاعات مربوط به ساعت ۱۲ چهاردهم مارس تا ۱۲ پانزدهم مارس ۱۹۷۹ به وقت محلی را ارائه می دهد. اطلاعات ارائه شده شامل موارد ذیل است:

اعتراض بازرگان به محاکمات، رفتارندوم، جبهه دموکراتیک ملی، محاکمه هویدا، ادامه تیراندازیهها در محوطه سفارت، سخنرانی های متداول خمینی، خردمندی اسلامی طالقانی،

پیشنهادات میانه روانه شریعتمداری، تظاهرات در مقابل سفارت انگلستان، اعدامها، شایعه استعفای سنجابی و استاندارد غذایی نیروهای مسلح.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- اعتراض بازرگان به اعدامها: شب گذشته نخست وزیر «مهدی بازرگان» در تلویزیون، محاکمات پشت درهای بسته و شیوه انجام اعدامها را محکوم کرد. او همچنین اظهار داشت که دولت از داخل کشور تهدید می شود و نه از خارج. او از دانشجویان خواست که سر کلاسهایشان برگشته و از پرسه زدن در اطراف شهر پرهیز نمایند. او گفت که کارگران نبایستی مدیریتها را از طرف خویش نصب نموده و موجب مشکلات بیشتری گردند. او از اینکه زنان بر سر حجاب این چنین هیاهویی به راه انداخته اند، اظهار تأسف کرد. نخست وزیر افزود موقعی که من زمام امور کشور را به دست گرفتم، ذخایر ملی ۵ میلیارد تومان بود در حالیکه اکنون بالغ بر ۲۰ میلیارد تومان شده است.

بخش برنامه او با تلاوت آیات قرآنی که بر ایمان، حاجات، شکیبایی، کوشش، کار و مهربانی و صمیمیت تأکید داشت، پایان یافت.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): اگرچه بازرگان در برابر عموم با سروصدا از خود دفاع می نماید، ولی شاید از دوران صدارتش چند روزی باقی نمانده باشد. مخالفت او با محاکمات، ناتوانی آشکار او از گرداندن چرخ اقتصاد، (پیداست که ایرانیان نمی توانند این مطلب را درک کنند که ماههای زیادی وقت لازم است تا اقتصاد روال طبیعی خود را پیدا کند) و پاسخ ساده او به زنان «جماعت زن این چنین هیاهوی بزرگ به راه انداخته اند» موجب خواهد شد که نخست وزیری او دیری نپاید.

ب- رفراندوم: محدودیت سنی برای رأی دادن از ۱۶ سال به ۱۸ سال افزایش یافت. وزیر کشور به کلیه نواحی انتخاباتی دستور داد تا «سریعاً هیأت‌های نظارت بر انتخابات را تشکیل بدهند.» هیأتها متشکل از ۵ نفر از «معمدین مقیم محل» به اضافه اعضای علی البدل خواهند بود.

ج- جبهه دموکراتیک ملی: جبهه دموکراتیک ملی کوششهای همه جانبه ای برای جلب حمایت مردم، کارگران، معلمین و نویسندگان به طرف خود می کند. گزارش شده که گروههای فداییان و مجاهدین خلق نامه های تشکرآمیزی برای «هدایت الله متین دفتری» رهبر جبهه دموکراتیک ملی فرستاده اند.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): با پشتیبانی این دو گروه، جبهه دموکراتیک ملی احتمالاً به یکی از قوی ترین احزاب در دولت ایران تبدیل خواهد شد.

د- محاکمه هویدا: روزنامه ها گزارش می دهند که یک دادگاه انقلاب محاکمه «هویدا» را شروع کرده است. او نیز با تأسی جستن به دیگر متهمین، با اظهار بی گناهی اعلام کرد که تنها از اوامر شاه پیروی می کرده است.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): چه کسی محاکمه ها را هدایت می کند و یا تحت چه قانونی این محاکم عمل می شد. احتمالاً- او نیز از همان نتایج و آزادیهایی که در دادگاه برای رهبران سیاسی سابق وجود داشت، برخوردار خواهد شد.

ه- تیراندازی در منطقه سفارت ادامه دارد: شب قبل نیز بیش از شبهای گذشته، محافظین ایرانی عدم کنترل و آموزش نظامی خویش را به نمایش گذاشتند. مابین ساعت ۱۱ شب الی ۳ صبح تیراندازی شدیدی در منطقه سفارت در گرفت.

یک مقام سفارت هنگامی که از اقامتگاه سفارت به سوی درب شمالی می رفت توسط یک گارد نیروی هوایی مسلح آماده تیراندازی اسکورت می شد، شاید او فکر می کرد که مشغول انجام وظیفه حفاظت از یک آمریکایی است. اما برعکس در اقامتگاه وابسته دفاعی واقع در منطقه «نیاوران» شب نسبتاً آرام بود؛ و تنها صدای تیراندازیهای گاه به گاهی در طول شب شنیده می شد.

و- سخنرانی متداول خمینی، خردمندی اسلامی طالقانی و پیشنهادات معتدل شریعتمداری: سخنرانی اخیر خمینی به مردمش شامل هشدارهایی بود که خطاب به گروهی از کارمندان مخابرات که در قم با ایشان دیدار می کردند، ایراد شد. آیت الله العظمی گفت: «ما هنوز در نیمه راه هستیم، و هنوز در بین ما جنایتکاران و خائنان زندگی می کنند. جنایتکاران خارجی و نفت خواران هنوز دست از سر ما برنداشته اند. شما باید هوشیار بمانید و توطئه های آنان را خنثی کنید.» طالقانی طی یک مصاحبه رایویی و در یک گفتگوی بسیار خردمندانه و با اتکای به نفس از تمامی ایرانیان خواست که عید نوروز را همراه با تلاش سراسری برای خانه تکانی جشن بگیرند. او اظهار داشت «تمام ایرانیانی که در شهر زندگی می کنند باید آستینهایشان را بالا- بزنند» و شهرها را تمیز نمایند چون که «اسلام طهارت و پاکیزگی کامل و پاکیزگی درون و بیرون خانه را مطالبه می نماید.» او همچنین در دفاع از دولت وقت اظهار کرد که «ایرانیها می بایستی جهت تقویت و پیشبرد امور دولت تلاش نمایند. شریعتمداری از مردم دعوت نمود که در امور سیاسی شرکت نمایند. او مجدداً اظهار داشت که مردم می بایستی حق داشته باشند که یک حزب سیاسی را به عنوان «بهترین نماینده افکارشان» انتخاب نمایند. آیت الله میانه رو گفت که «او کلیه احزابی را که افکار دموکراتیک اسلامی را منعکس می نمایند، تأیید می کند» و سپس به حزب جدید جمهوری اسلامی اشاره نمود. دیروز اصول این حزب جدید اعلام شد. در میان متدهای آشفته بکارگیری اسلام و اهداف اصلی آن، سخنانی مبنی بر این وجود دارد که می بایستی یک ارتش ملی برای حفظ مرزهای ایران در مقابل تهدید بیگانگان تشکیل شود.

نظریات تهیه کننده (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): ما مرتباً شاهدیم که نظریات خردمندانه و عملی طالقانی و شریعتمداری در صفحات اول و بر جلد نشریات درج می گردد. و با افول آرام آرام خمینی در «قم»، رهبران مسلمان آگاه تر و کارا تر نفوذ خویش را بر توده های مذهبی گسترش می دهند.

ز- تظاهرات در برابر سفارت انگلیس: وابسته هوایی سفارت انگلیس و روزنامه های انگلیسی زبان از یک تظاهرات نسبتاً آرام و مسالمت آمیز در برابر سفارت انگلیس گزارش می دهند. وابسته هوایی انگلستان اظهار داشت که تقریباً تعداد ۱۵۰۰ نفر متشکل از دو یا سه گروه به مدت دو الی سه ساعت جهت اعتراض به رفتار با ایرانیان در نقاط ورودی انگلستان، دست به تظاهرات زدند. او احساس نموده که تظاهرات ساختگی بوده و بدین وسیله می خواستند موجبات سرشکستگی انگلستان را فراهم نمایند.

در حدود ۱۰ ایرانی وارد سفارت شده و با «گراهام» سفیر انگلستان بیش از یک ساعت در مورد شکایاتشان صحبت کردند. از ۱۵۰۰ نفر تنها یک نفر اظهار داشت که از ورود او به انگلستان ممانعت شده و او را بازگردانده اند. پاسداران انقلاب جمعیت را کنترل کرده و در مذاکرات نیز نقش میانجی را ایفا نمودند.

[ح]- اعدامها: با اینکه خبر اعدامها از صفحه اول به صفحه دوم روزنامه کیهان منتقل شده و دیگر از عکس اعدامیان که معمولاً در سابق درج می شد خبری نیست، گزارش شد که پنج ایرانی توسط جوخه های مرگ به دیار عدم شتافتند. نام سرتیپ «اکبر غفاریان» فرمانده تیپ زرهی دزفول در اول لیست قرار داشت و سه تن از چهار نفر باقیمانده افسران شهربانی دزفول و نفر آخر گروهبان گارد سلطنتی از «نهاد» بود.

ط- شایعه استعفای سنجابی: وزارت امور خارجه شایعات مبنی بر استعفای سنجابی را به شدت تکذیب کرد. بیماری به عنوان علت عدم حضور سه روزه او در سر کار ذکر شد.

ی- استاندارد غذایی نیروهای مسلح: بنا به دستور سپهد قرنی «به تمامی پرسنل نیروهای مسلح، از ژنرال گرفته تا سرباز وظیفه، در حین مدت خدمت یک نوع غذا داده می شود.» دیدار وابسته دفاعی و وابسته نیروی هوایی از «دوشان تپه» و فرودگاه مهرآباد مؤید این نظر است که حتی دیپلماتها نیز می بایستی با برنج و لوبیای سربازان بسازند. هزینه هر نظامی در ماه ۳۰۰ تومان (در حدود ۴۰ دلار) خواهد بود.

نظریات تهیه کننده (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): مقدمات قبل از رفراندوم و زندگی نوروزی در ایران با آرامش پیش می رود. بسیاری از کارکنان دولت که شامل پرسنل نظامی هم می شود هنوز بر سر کار بازنگشته اند. قواعد آزاردهنده ای که توسط کمیته ها اعمال می گردد، موجب پیشگیری از نقل و انتقال منظم اثاثیه منازل آمریکاییان و حمل آنها به ایالات متحده می شود.

در طول هفته گذشته سفارت مشغول نقل و انتقال اموال شخصی از اقامتگاهها بود اما این اقدام به میزان کمتر از ۴۰ درصد برنامه تعیین شده پیش رفت. از زمانی که اعضای کمیته خواستار بازرسی کامل کانتینرها شدند، حمل و نقل هوایی مستشاری نظامی تا اطلاع ثانوی لغو شده است. احساس دو گانه درباره آمریکاییان مقیم ایران ادامه دارد. به عبارت دیگر، آنها می گویند ما نمی خواهیم شما آمریکاییان اینجا باشید، اما حمایت دولت و کمک شما برای

دوباره جان بخشیدن به اقتصاد در حال سقوطمان را لازم داریم. ارتباطات وابسته جدید سفارت عملاً کند است و موقعی هم که ارتباط برقرار می‌کند، اگر اعضای کمیته به همراه باشند، مرتب‌ترین از بحث واقعی سر باز می‌زنند. از زمانی که گردهمایی‌های رسمی برگزار نمی‌شود، از میزان ارتباطات وابسته سفارت کاسته شده است. ناهارها و شامهای سرشب با حداقل حضور و بدون ایرانیان امری طبیعی شده است. شکیبایی و تحمل، به طوری که در قرآن بر آن تأکید شده در نظر ایرانیان دارد به یک ارزش فضیلتی تبدیل می‌شود.

گزارش وضعیت ایران، ۱۴-۱۳ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۰۲ محرمانه ۱۴ مارس ۱۹۷۹-۲۳ اسفند ۱۳۵۹ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۲۹۴۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: رسانه‌های خبری محلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته نظامی، ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه‌کننده گزارش: سروان اچ. اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی آمریکا مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۴-۱۳ مارس ۱۹۷۹-۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی): این گزارش اطلاعاتی درباره وضعیت ایران از ساعت ۱۲ روز ۱۳ مارس تا ساعت ۱۲ روز ۱۴ مارس ۱۹۷۹ ارائه می‌دهد، شامل: تظاهرات ضد آمریکایی. ادامه اعدام‌ها شامل شخصیت‌های سیاسی. قراردادهای دفاعی. اطلاعات مربوط به نفت. فعالیت‌های سازمان آزادیبخش فلسطین. جبهه ملی. تظاهرات ضد روزنامه کیهان اینترنشنال. اجازه مسلح شدن وابسته نیروی زمینی آمریکا. تظاهرات در مقابل سفارت انگلستان.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف- تظاهرات ضد آمریکایی. هزاران جوان ایرانی روز گذشته (۱۳ مارس - ۲۳ اسفند) در اعتراض به سفر رئیس جمهور کارتر به خاورمیانه و اعزام ناوهای آمریکایی به دریای عرب در دانشگاه تهران دست به تظاهرات زدند. پس از پایان تظاهرات جمعیتی نزدیک به ۳ تا ۵ هزار نفر به سمت دفتر سازمان آزادیبخش فلسطین و سپس سفارت آمریکا راه افتادند. اولین گروه در ساعت ۱۷:۰۰ از مقابل سفارت عبور کرد، در حالی که شعار می‌داد «مرگ بر کارتر»، «کارتر در خانه ات بمان» و «مرگ بر کارتر کثیف».

اولین گروه بدون هیچ حادثه‌ای از مقابل سفارت عبور کرد. دومین گروه که تعداد آنها از گروه اول بسیار بیشتر بود ساعت ۱۸:۰۰ به مقابل سفارت رسید. این گروه در خیابان تخت جمشید در مقابل سفارت توقف کرد. تظاهرکنندگان به مدت یک ساعت نیم شعار دادند و سرود خواندند. ترجمه «دقیق» یکی از مترجمان پاسدار محافظ سفارت از ناسزاهایی که

تظاهرکنندگان به سفارت می دادند از نوع همان شعارهای تبلیغاتی فداییان و سازمان آزادیبخش فلسطین بود. تظاهرکنندگان پوسترهایی را به دیوار سفارت چسباندند. نقطه اوج تظاهرات فوق سوزاندن پرچم اسرائیل و آمریکا بود.

نظریات مرکز تهیه گزارش: به نظر می رسید که پاسداران و پرسنل نیروی هوایی محافظ سفارت برای دفاع از سفارت آماده بودند. شایان ذکر است که در تمام طول تظاهرات که جمعیت در مقابل سفارت تجمع کرده بود، حتی یک بار هم شعار «یانکی برگرد به خانه» نیز از تظاهرکنندگان شنیده نشد. یکی از مترجمان پاسدار گفت که تظاهرکنندگان ضدآمریکایی نیستند بلکه فقط به سیاست های آمریکا اعتراض دارند. او گفت که تعدادی از تظاهرکنندگان گفته اند که به هیچوجه قصد صدمه زدن به پرسنل سفارت را ندارند. ساختمان سفارت تنها نماد مشهود آمریکا در ایران است. هر وقت که بخواهند به سیاست ها یا حضور آمریکا حمله کنند هیچ جا بهتر از ساختمان عظیم و قدیمی سفارت آمریکا برای لجن مال کردن وجهه آمریکا نیست.

ب- ادامه اعدام ها: روز گذشته دادگاههای انقلاب در ایران ۱۳ مرد را محاکمه و اعدام کردند. بعضی از آنها به اتهام همکاری با رژیم شاه در سانسور مطالب اعدام شدند، و برخی نیز از پرسنل پلیس مخفی و یا از جلادان رژیم بودند. برای اولین بار شهروندان غیرنظامی به اتهام همکاری سیاسی با رژیم سابق مورد محاکمه قرار گرفتند و یک ملای طرفدار شاه نیز به دلیل اینکه در هنگام قتل عام مردم توسط ارتش در حوزه انتخابیه اش، یعنی آبادان، هیچ اعتراضی نکرده بود، تیرباران شد. شخصیت های مهم سیاسی یا نظامی که دیروز اعدام شدند، به ترتیب زیر هستند:

۱- محمود جعفریان: رئیس سابق خبرگزاری ملی (خبرگزاری پارس نیوز) ۲- سپهبد نادر جهانبانی: قائم مقام سابق فرمانده نیروی هوایی و رئیس سازمان تربیت بدنی ایران ۳- پرویز نیکخواه: مدیر سابق خبر رادیو و تلویزیون ملی ایران ۴- تیمسار محمد زند کریمی: رئیس سابق زندان ها در ایران ۵- غلامحسین دانشی: یک روحانی و نماینده سابق آبادان در مجلس. او به حمایت از رژیم شاه و عدم اعتراض به آن رژیم اعدام شد.

۶- سرگرد منوچهر قشقایی: فرمانده نیروهای ضدشورش نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): با توجه به گسترش دامنه اعدام ها از نظامیان به غیرنظامیانی که به اتهام اعمال غیراخلاقی تیرباران شده اند، دیروز شاهد اعدام اولین غیرنظامیان در ایران بودیم. شکی نیست که غیرنظامیان بیشتری اعدام خواهند شد. با وجود این، وزیر دفاع داخلی روز گذشته گفت که دولت از آیت الله خمینی خواسته است تا برای تمامی آنهایی که با رژیم گذشته همکاری داشته ولی مرتکب قتل، شکنجه یا غارت اموال عمومی نشده اند، عفو

عمومی صادر کند. این اقدام از آن جهت اتخاذ شده است که هراس مردم خاتمه یابد و با اطمینان خاطر بر سر کارهایشان باز گردند.

ج- قراردادهای دفاعی: وزیر دفاع، مدنی، گفته است که دستوراتی برای بازبینی کلیه قراردادهای کلان دفاعی صادر شده است. او همچنین گفته است که طرح احداث پایگاه نیروی دریایی در چابهار با اختصاص ۵۰ میلیون دلار دیگر به یک مجتمع ماهیگیری تبدیل خواهد شد.

د- نفت: تولید نفت خام ایران هم اینک ۵/۲ میلیون بشکه در روز است که از این مقدار ۸/۱ میلیون بشکه به صادرات اختصاص دارد.

افزایش استخراج نفت خام با افزایش تولید گاز طبیعی همراه بوده است. شرکت ملی نفت ایران اعلام کرده است که شرکت ملی گاز ایران به زودی قادر خواهد بود تا نیازهای داخلی کشور را، یعنی تقریباً ۶۰۰ میلیون فوت مکعب در روز، تأمین کند.

ه- فعالیت های سازمان آزادیبخش فلسطین: طبق گزارش روزنامه ها، مرکز سازمان آزادیبخش فلسطین اعلام کرده است که به زودی دفتری در شهر نفت خیز اهواز افتتاح خواهد کرد.

و- جبهه ملی: کریم سنجابی، وزیر امور خارجه و رهبر جبهه ملی به خبرنگاران گفته است که جبهه ملی به جمهوری اسلامی رأی خواهد داد و از طرفداران جبهه ملی خواسته است که آنها هم به جمهوری اسلامی رأی بدهند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): این شایعه بر سر زبانهاست که کریم سنجابی، وزیر امور خارجه، قصد استعفا دارد، ولی شواهد بیشتری از این در دست نیست. در حال حاضر این مسئله صرفاً یک شایعه است.

ز- تظاهرات بر ضد روزنامه کیهان اینترنشنال: یک هزار طلبه روز گذشته در مقابل ساختمان روزنامه کیهان اینترنشنال تجمع کردند و خواستار روشن شدن موضع این روزنامه در قبال انقلاب اسلامی شدند. نمایندگان تظاهرکنندگان از روزنامه خواستند که تا روز ۱۵ مارس سیاست های سردبیری اش را تغییر دهد و گرنه انجمن اسلامی کیهان روز شنبه ۱۶ مارس در این ارتباط اقدام خواهد کرد.

- نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): در اینجا نیز شاهدیم که یک گروه دیگر قدرت سیاسی خود را با استفاده از تظاهرات مردمی و تهدید به رخ دیگران می کشد.

ح- پاسداران محافظ سفارت به وابسته نیروی زمینی اجازه داده اند که بار دیگر مسلح شود. وابسته نیروی زمینی به همراه پاسداران دربهای ورودی و خروجی سفارت را کنترل می کند. با توجه به مشکلاتی که دیروز پیش آمد، ایرانی ها موافقت کردند که وابسته نیروی زمینی به سلاح مجهز شود. این اولین گام در راه مسلح شدن تفنگداران آمریکایی به حساب می آید.

ط- تظاهرات در سفارت انگلستان حدود ساعت ۱۰:۳۰ به وقت محلی، یک گروه ۳۰۰

۲۰۰ نفره از تظاهرکنندگان جوان به نزدیک سفارت انگلستان رسیدند تا اعتراض خود را به تهدید علیه ایرانیان در فرودگاه هیترو اعلام کنند. جمعیت شعار می دادند که خواهان ایجاد یک حکومت اسلامی به رهبری خمینی بوده اند. وابسته هوایی آلمان گزارش داد که رفتار تظاهرکنندگان آرام بود و سرود می خواندند. تا ساعت ۱۱:۴۵ هیچ تلاشی برای ورود به محوطه سفارت انگلستان دیده نشده است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) به نظر می رسد منحنی فعالیت ها در تهران، امروز رو به کاهش است. این کار همیشگی ما در آرام کردن ایرانی ها در تعطیلات آخر هفته است. تعطیلات آخر هفته، به یقین افزایش اقدامات را در پی خواهد داشت، سؤال این است که چه اقداماتی و در کدام مسیر؟

گزارش وضعیت سیاسی

سند شماره ۱۰۳ محرمانه ۱۴ مارس ۱۹۷۹ - ۲۳ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۹۴۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت سیاسی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: تظاهرات ضدآمریکایی - ضد کارتر دیروز تهران، تظاهرات ضدانگلیسی امروز در تهران، اعدام ۱۲ نفر، معاون نخست وزیر به مجله «تایم» حمله می کند، درخواست عفو عمومی برای مقامات رژیم شاه، ۷۵ نفر دیگر از کارکنان رادیو تلویزیون ملی ایران اخراج شدند، تظاهرات بر علیه روزنامه کیهان، بازرسی زندانها، روند دستگیریها ادامه دارد، برنامه رادیو به زبان کردی متوقف شد، هیأت اعزامی هند از ایران بازدید می کند، سازمان آزادیبخش فلسطین به دنبال افتتاح دفتری در اهواز، نظریات و سخنرانی متین دفتری در راهپیمایی زنان. (۱) (پایان خلاصه).

۳- یک جمعیت چند هزار نفری در یک میتینگ در ۱۳ مارس در دانشگاه تهران اجتماع نمودند تا به سیاست خاورمیانه ای کارتر اعتراض نمایند.

تظاهرات شامل سخنرانی های هانی الحسن نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین در ایران و یک راهپیمایی اعلام پشتیبانی در برابر دفتر سازمان آزادیبخش فلسطین بود که این راهپیمایی به یک راهپیمایی اعتراض آمیز در برابر سفارت آمریکا مبدل گردید. جمعیت که به تخمین شاهدان عینی بین ۷ الی ۱۰ هزار نفر (و تا ۲۰ هزار نفر طبق گزارش و اخبار روزنامه ها) بود و با خود پلاکاردهایی حمل و شعارهای «مرگ بر کارتر»، «سرنگون باد کارتر کثیف» و «کارتر در خانه بمان» را سر می داد، حدود یک ساعت طول کشید تا از برابر سفارت رد شدند که متناوباً

ص: ۲۰۲

توقف می نمودند تا مشتها را بلند کرده و شعارهای ضد آمریکا- ضد کارتری خود را سر دهند. میتینگ و راهپیمایی با نظم برگزار شد و هیچ گزارشی از درگیری نرسیده است. طبق نظر بعضی از منابع این تظاهرات توسط سازمان آزادیبخش فلسطین هدایت می شد. ما فقط می توانیم حمایت احتمالی شوروی در پشت صحنه را حدس بزنیم.

۴- صبح روز ۱۴ مارس یک تظاهرات دو هزار نفری که عمدتاً از دانشجویان تشکیل می شد، مجموعه سفارت انگلیس را محاصره و شعارهای ضدامپریالیستی سر دادند که این شعارها به اعتراض علیه سیاست مهاجرتی انگلیس، که بنا به ادعای دانشجویان در مورد ایرانیان تبعیض آمیز است، مبدل گردید. تظاهرکنندگان وارد املاک سفارت نشدند و پس از آنکه سفیر با تنی چند از نمایندگان آنها صحبت کرد، به آرامی متفرق شدند.

۵- روزنامه ها اعدام دوازده نفر که نخستین نفراتش در رابطه با جرایم «صرفاً سیاسی» بودند، را در تیرهای مورخه ۱۳ مارس خود اعلام کرده اند. در میان آنهايي که به دلایل سیاسی در مقابل جوخه آتش قرار گرفتند، عبارت بودند از محمود جعفریان رئیس سابق خبرگزاری پارس و معاون رادیو تلویزیون ملی ایران؛ پرویز نیکخواه مدیر خبری سابق رادیو تلویزیون ملی ایران؛ غلامحسین دانشی نماینده آبادان در آخرین دوره مجلس سابق و سپهد نادر جهانبانی رئیس سابق سازمان تربیت بدنی ایران و معاون سابق ستاد طرح و برنامه نیروی هوایی. دیگر افراد اعدامی نیز عبارت بودند از: تیمسار ولی الله زند کریمی رئیس سابق زندانها و رئیس سابق ساواک تهران؛ ستوان منوچهر وثوقی افسر گارد سابق شاهنشاهی؛ محمد نوید که از او به عنوان «شکنجه گر» ساواک نامبرده شد؛ امیراحمد کوچصفهانی بازجوی ساواک؛ ستوان دوم حسین شاه کمان افسر ضدشورش؛ سرگرد منوچهر قشقایی فرمانده نیروی ضدشورش؛ حسین فرزین سردسته «چماقداران»؛ آقاحسینی گروهبان پلیس قم. بر طبق یک گزارش، با اعدام های دیروز مجموع احکام اعدامی که تاکنون توسط دادگاههای انقلاب اعلام و اجرا گردیده به ۶۳ مورد می رسد. احتمالاً رقم واقعی بیشتر است.

۵- در یک مصاحبه مطبوعاتی در روز ۱۳ مارس، انتظام معاون نخست وزیر به مجله تایم که طبق اظهار او مرتباً از شاه به طور مخفیانه پول دریافت می نمود، حمله کرد. انتظام مدعی شد که مدارکی مبنی بر واريز چكهايي به حساب «شرکت تایم» در دست دارد و «تایم» را به انتشار گزارش های مغرضانه در طی انقلاب متهم نمود.^(۱) آنچه موجب حمله انتظام به «تایم» گردیده، مقاله ای است که اخیراً جیمز بیل نوشته و در آن مدعی است که انتظام «تا حدی که بتواند آمریکایی است» و چندین مقام عالیتره ایرانی پیوندهای نزدیکی با آمریکا دارند. انتظام توضیحات نقل شده از «تایم» را تکذیب کرد. گزارشگر تایم در کنفرانس مطبوعاتی به مقابله با انتظام برخاست و از او خواست تا اتهام

ص: ۲۰۳

رشوه گیری او و «تایم» را اثبات نماید. سخنگوی «تایم» دان. ام. ویلسون دیروز بیانه ای انتشار داد و اتهامات انتظام مبنی بر رشوه دهی پهلوی به «تایم» را تماماً نادرست نامید.

۶- دولت تصمیم گرفته است که از خمینی درخواست نماید تا برای کلیه مربوطین به رژیم سابق که علیه آنها مدرک جرمی وجود ندارد، عفو عمومی اعلام نماید. با ارائه دلایلی مشابه آنچه که بازرگان در دفاع خود از ارتش در سخنرانی تلویزیونی دو هفته قبل خود به کار برد، مدنی وزیر دفاع تصمیم کابینه مبنی بر درخواست عفو عمومی برای کسانی که در دوره پهلوی در خدمت ارتش یا کارهای دولتی بوده اند را اعلام کرد.

۷- هفتاد و پنج نفر دیگر از کارکنان رادیو تلویزیون ملی ایران به عنوان ادامه پاکسازی کسانی که «در خدمت رژیم سابق بوده اند یا در حیف و میل اموال عمومی شرکت داشته اند» اخراج شدند و مجموع کارکنان اخراجی از رادیو و تلویزیون ملی ایران به ۱۲۵ نفر رسید. رادیو تلویزیون ملی ایران همچنین لغو یکصد و شصت بورس اهدایی برای تحصیل در خارج را اعلام کرد.

۸- دیروز بیش از یک هزار نفر که «دانشجوی مذهبی» توصیف می شدند، بر علیه روزنامه کیهان اعتراض کرده و از روزنامه خواستند که مواضع خود را در مقابل انقلاب مشخص نماید. این جمعیت بویژه به تجدید چاپ آن بخش از مقاله جیمز بیل در مجله تایم مبنی بر «آمریکایی بودن» اعضای دولت جدید، معترض بودند.

۹- طبق گزارش مطبوعات فارسی زبان، دیروز سه نفر بازرس صلیب سرخ که از سوئیس آمده اند از زندان قصر بازدید کردند و در حدود دویست نامه از زندانیان آنجا دریافت داشتند تا به خانواده های آنها تحویل دهند. این تیم بازرسی از زندانهای دیگر در تهران بازدید خواهد کرد و سپس به شهرستانها خواهد رفت. انتظار می رود که کریم لاهیجی حقوقدان برجسته و عضو «کمیته دفاع از آزادی و حقوق بشر» امروز از زندان قصر بازدید نماید.

۱۰- علی اصغر امیرانی سردبیر مشهور مجله خواندنیها دیروز دستگیر شد. هنوز اتهامات او افشا نشده است.

۱۱- به دستور قطب زاده رئیس رادیو تلویزیون ملی ایران، کلیه برنامه های کردی زبان ایستگاههای رادیویی کرمانشاه و قصر شیرین قطع شده است. برنامه های رادیویی فوق قریب یک سال قبل شروع شد و معمولاً نه ساعت در روز پخش می شد.

۱۲- یک هیأت سه نفره هندی به ریاست آشوک مه تا، دیروز وارد تهران شد و طی دیداری با بازرگان رسماً حسن نیت دولت خویش را به وی اعلام کرد. انتظار می رود که این هیأت امروز در قم با خمینی دیدار کند.

۱۳- طبق گفته ابوجعفر نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین که در حال حاضر از اهواز دیدار می کند، سازمان آزادیبخش فلسطین به زودی دفتری در اهواز افتتاح خواهد کرد.

۱۳- گزارش مطبوعات در مورد سخنرانی ۱۱ مارس متین دفتری در میتینگ زنان در

دانشگاه تهران از قول او نقل می کند که ادعا کرده است جنبش مشروطه خواهی ۱۹۰۶ به علت اینکه حامیان آن فوراً خلع سلاح شدند و ارتجاعیون کنترل آن را به دست گرفتند، یک شکست بوده است. رهبر «جبهه دموکراتیک ملی» در سخنان دیگری، نسبت به پیشنهادهای جدا کردن زنان و مردان در میادین ورزشی و بی عدالتی رادیو تلویزیون ملی ایران به خاطر ندادن فرصت به مخالفین برای ایراز نظراتشان، اعتراض کرد.^(۱) سولیوان

اتهام ارتباط مجله تایم با خاندان پهلوی

سند شماره ۱۰۴ محرمانه ۱۵ مارس ۱۹۷۹ - ۲۴ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۹۷۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: اتهام ارتباط مجله تایم با خاندان پهلوی ۱- یک روز پس از انتشار گزارش اظهارات جیمز بیل در مورد یزدی و انتظام در سمیناری که به دعوت مجله تایم برگزار شده بود، انتظام در یک مصاحبه ی مطبوعاتی مجله تایم را به گرفتن رشوه از شاه متهم ساخت. انتظام سمیناری را نیز که جیمز بیل در آن صحبت کرده بود، از همین قماش خواند. خبرنگار تایم که در مصاحبه حضور داشت بلافاصله این اتهام را بی پایه و اساس خواند. دان ویلسون، معاون شرکت تایم، تکذیب نامه رسمی آن شرکت را مبنی بر اینکه تایم هیچ پولی از شاه یا دولت ایران دریافت نکرده است روز بعد منتشر ساخت.

۲- هر چند ممکن است مجله تایم هیچ پول «سری» از شاه یا دولت ایران دریافت نکرده باشد، بخش تدوین زندگی نامه های تایم در اینجا فعال بوده و در انتشار چندین کتاب در مورد شاه و خاندان پهلوی مشارکت داشته (که احتمالاً از بابت آن پولی هم دریافت کرده است) و با انتشارات «دانش نو» که از حمایت خاندان پهلوی برخوردار بود نیز همکاری می کرد. شاید واقعاً چک های باطل شده ای باشد که نشان می دهد تایم از این بابت از خاندان پهلوی پولی دریافت کرده است. سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۱۵ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۰۵ محرمانه ۱۵ مارس ۱۹۷۹ - ۲۴ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۲۹۹۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۵ مارس ۱۹۷۹ ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: بازرگان در پیام ویژه ای که به مناسبت فرا رسیدن عید نوروز به مردم می دهد،

ص: ۲۰۵

۱- در اصل سند، شماره (۱۳) ، دوبر آمده است. م.

به منتقدان از جمله خمینی اخطار می‌کند که دست از سر دولتش بردارند. او همچنین از نحوه کار دادگاه‌های انقلاب انتقاد می‌کند. شریعتمداری از مردم می‌خواهد که به حزب سیاسی مورد علاقه و انتخاب خود بپیوندند. خمینی شدیداً به شیاطین خارجی حمله می‌کند. پنج نفر دیگر روبروی جوخه‌های اعدام قرار گرفتند. دادگاه هویدا آغاز می‌شود و فعالان حقوق بشر در زندان با او ملاقات می‌کنند. تشکیل گارد ملی شبه نظامی ادامه می‌یابد. فداییان با صدور بیانیه‌ای از دولت موقت حمایت می‌کنند. وزارت کشور برنامه‌های خود را برای برگزاری رفراندوم اعلام می‌کند. داشتن حجاب همچنان مسئله‌ای بحث‌انگیز است. پایان خلاصه.

۳- نخست وزیر بازرگان در پیام ویژه‌ای که به مناسبت فرا رسیدن عید نوروز به مردم داد، مشکلاتی را که دولتش در طول یک ماه تصدی امور مملکت با آن مواجه بود، بر شمرد. او حتی رهبر معظم انقلاب، آیت‌الله خمینی، را نیز از نیش انتقادات خود مصون نداشت و گفت که هر چند «او انسان با احساس، مهربان و خوش قلبی است و می‌خواهد به پابرهنگان کمک کند» ولی غالباً «مجبور می‌شود بیانیه‌ها و یا دستوراتی صادر کند که دولت را به مشکل می‌اندازد». بازرگان گفت «مردم به او حرف‌هایی می‌زنند و او هم به دولت دستور می‌دهد که از فروش گوشت یخی جلوگیری کند و یا به آب و برق و اتوبوس اقسشار محروم برسد». بازرگان گفت هفته گذشته که با تعدادی از اعضای هیئت دولت به دیدار خمینی در قم رفته بودم به او گفتم که اگر می‌خواهد دولت موقت مؤثر و کارآمد باشد باید پیش از اینکه دستوری صادر کند ابتدا با دولت مشورت نماید. بازرگان گفت که انتقاد از دولت هم هیچ دردی را دوا نمی‌کند. بازرگان گفت که مردم به خمینی می‌گویند که نخست وزیر مرسدس بنز سوار می‌شود و طوری جلوه می‌دهند که انگار مقامات دولت طلا می‌خورند و هر کدام یک زن لخت کنارش دارد، «ولی با این حرف‌ها فقط عرض خود می‌برند و زحمت ما می‌دارند». ۴- بازرگان از دادگاه‌های انقلاب نیز شدیداً انتقاد کرد و گفت اعدام‌های بدون محاکمه «شکوه انقلاب را لکه دار کرده است». او گفت که سفیر یکی از کشورهای خارجی به درستی به او گفته است که وقتی یک نهضت انقلابی که ادعای احیای آرمان‌های مذهبی را دارد محاکمات را پشت در‌های بسته انجام می‌دهد این شبهه به وجود می‌آید که این نوع عدالت نیز ملهم از مذهب است. بازرگان خاطر نشان ساخت که نهادهای بین‌المللی حمایت از حقوق بشر که در زمان رژیم گذشته موارد نقض حقوق بشر را گزارش می‌کردند نقش مهمی در سرنگونی نهایی رژیم شاه داشتند، و حالا همان نهادها از نحوه شرم آور اجرای عدالت در ایران به دولت او شکایت کرده‌اند.

۵- نکات دیگری که بازرگان در نطق خود به آنها اشاره کرد: وضعیت اقتصاد (او گفت که کشور ورشکسته است) و مطالبات غیرمعقول گروه‌های مختلف از اقسشار محروم روستایی تا کارگران. او خاطر نشان کرد که دولتش صرفاً یک دولت موقت است، و حتی اگر هم یک دولت موقت نبود نمی‌توانست یک شبه مطالبات همه مردم را برآورده سازد. او از هموطنان

خود به دلیل اینکه هر اتفاقی را حمل بر وجود توطئه خارجی می کنند شدیداً انتقاد کرد. بازرگان گفت: «در حال حاضر، هیچ خطر خارجی ما را تهدید نمی کند.» کشورهای دیگر آنقدر سرشان به پاییدن یکدیگر گرم است که دیگر فرصت نمی کنند در امور ایران دخالت کنند. او گفت: «اگر چیزی هم باشد از همین داخل مملکت است، چون عده ای هستند که می خواهند نظام قدیمی را باز گردانند.» بازرگان برای حفظ یکپارچگی و تمامیت کشور بر وحدت ملی تأکید کرد. او گفت که نشانه های امیدوارکننده ای می بیند از جمله تمایل سازمان مجاهدین خلق اسلامی به تعدیل برخی مطالبات افراطی اش و ابراز حمایت سازمان مارکسیستی فداییان خلق از دولت.

۶- توضیح: صداقت و عقلانیتی که بازرگان در پیامش بروز داد نوعی حس آشنا را در انسان به وجود می آورد. همین چند هفته پیش بود که بختیار همین صفات را از خود بروز داد- و نهایتاً هم هیچ فایده ای نداشت. پایان.

۷- شریعتمداری نیز خیلی معقول سخن می گوید، هر چند در ارتباط با او هم این سؤال مطرح است که این همه چه فایده ای دارد. او در روز ۱۴ مارس گفت که همه ایرانی ها باید با پیوستن به احزاب سیاسی مورد علاقه خود نقش فعالی در امور مملکت ایفا کنند. او به مطبوعات گفت که «وظیفه ملی و دینی» ایرانی هاست که در سیاست مشارکت داشته باشند، و باید از آزادی نویافته خود برای بررسی برنامه های احزاب مختلف استفاده و حزبی را انتخاب کنند که نماینده نظرات آنهاست.

۸- اما خمینی به کارگران شرکت مخابرات هشدار داد که «هنوز سایه ی خیانکاران و آدم کشان از سر ملت کوتاه نشده است و جنایتکاران خارجی و انگل های نفتی دست از تلاش برنداشته اند.» او گفت که «امپریالیست ها با از دست دادن ایران زخم برداشته اند و خطرناکتر از قبل شده اند.» خمینی گفت که «هم اکنون استراتژی آنها این است که گروههای مختلف را به جان یکدیگر بیندازند» و به مخاطبانش هشدار داد که «هوشیار باشند و قربانی دسیسه های دشمن نشوند. آنها می خواهند یک جمهوری ایجاد کنند که اسلامی نیست، یک جمهوری دموکراتیک، یا یک جمهوری دموکراتیک اسلامی با آب و رنگ غربی.» ۹- در جبهه دادگاههای انقلاب نیز ۵ اعدام دیگر صورت گرفت. اعدام شدگان از پرسنل پلیس بودند که در میان آنها یک تیمسار نیز دیده می شد که در روز ۱۴ مارس در استان خوزستان در برابر جوخه های اعدام قرار گرفت. مطبوعات همچنین گزارش دادند که «محاکمه ی مقدماتی» هویدا، نخست وزیر پیشین، از روز ۱۳ مارس در برابر «دادگاه انقلاب اسلامی» در محلی مخفی آغاز شده است. کریم لاهیجی، وکیل و عضو کمیته دفاع از حقوق بشر و آزادی، روز ۱۴ مارس از زندان قصر بازدید و با هویدا و چند زندانی دیگر از جمله یک تاجر به نام رحیم علی خرم، وزیر سابق بهداشت شجاع الدین شیخ الاسلام زاده، و حسن پاکروان که زمانی رئیس ساواک بود و اخیراً نیز معاون وزیر دربار شده بود، دیدار کرد.

بر اساس گزارش کیهان اینترنتشنال همه زندانی ها به کریم لاهیجی گفته اند که در زندان با آنها بدرفتاری نشده است. گفته می شود که هویدا رضایت خود را از جریان محاکمات ابراز داشته است، هر چند ظاهراً هنوز اجازه داشتن وکیل و مشاور را به او نداده اند.

۱۰- به نظر می‌رسد که در تشکیل یک «گارد ملی» شبه نظامی پیشرفت‌هایی حاصل شده باشد. صدور کارت‌های شناسایی برای این افراد از روز ۱۴ مارس آغاز شده است. بر اساس گزارش‌ها، شورایی متشکل از نمایندگان وزارت کشور و دادگستری، ارتش و روحانیان نظارت بر این نیرو را بر عهده خواهد داشت. وظایف فرماندهی نیز بر عهده ستادی است که تحت نظر ابراهیم یزدی، معاون نخست وزیر، انجام وظیفه می‌کند. تصور می‌شود که یزدی که تقریباً به قدرتمندترین شخصیت دولت موقت مبدل شده است قصد دارد از گارد فوق به عنوان نیروهای شبه نظامی تحت امر خویش استفاده کند.

۱۱- سازمان فداییان خلق در نامه‌ی سرگشاده و مفصلی که روز ۱۴ مارس خطاب به نخست وزیر منتشر ساخت بر حمایت خود از دولت موقت تأکید کرد ولی هشدار داد که اختیارات کمیته‌های انقلاب باید محدود شود. در این نامه آمده است: «فداییان به خوبی آگاه هستند که ... تضعیف حکومت مرکزی و دادن کنترل به کمیته‌های مختلف فقط به رویارویی نهضت‌های ملی و جنگ داخلی ناخواسته منجر خواهد شد و همین امر فقط بر غلبه جناح راست خواهد افزود.» هر چند بازرگان در پیام نوروزی خود در روز ۱۴ مارس از این ابراز حمایت استقبال کرد ولی احتمالاً نامه فوق بیشتر از آن جهت اهمیت دارد که ارزیابی فداییان خلق را انعکاس می‌دهد؛ بدین معنی که فداییان از کمیته‌های قوی انقلابی بیشتر از یک دولت موقت ضعیف و بی‌خاصیت می‌ترسند.

۱۲- وزارت کشور اعلام کرده است که حداقل سن رأی دهندگان در فراندوم ۳۰ مارس ۱۸ سال خواهد بود و نه ۱۶ سال. وزارت کشور همچنین اعلام کرد که به استانداران و فرمانداران سراسر کشور دستور داده است تا برای نظارت بر مراحل رأی‌گیری با همکاری کمیته‌های انقلاب دست به تشکیل شوراهای محلی بزنند. با توجه به اینکه فقط دو هفته به تاریخ برگزاری فراندوم باقی مانده و بیشتر این وقت در تعطیلات نوروز هدر می‌رود، واقعاً بعید است که دولت بتواند بر مشکلات لجستیکی موجود فایز بیاید. بنابراین، چشم انداز فراندوم را اینگونه ارزیابی می‌کنیم: یا برگزاری این فراندوم در آخرین لحظات به تعویق می‌افتد و یا چنان ضعیف برگزار می‌شود که بسیار بحث‌انگیز خواهد بود.

۱۳- صحبت‌های خمینی در مورد لزوم پوشیدن چادر همچنان بحث‌انگیز است. مجاهدین با انتشار بیانیه‌ای گفته‌اند که در حال حاضر مسایل بسیار مهمتر دیگری در مملکت وجود دارد و مطرح ساختن مسئله حجاب فقط به نفع ضدانقلابیونی تمام می‌شود که قصد ایجاد هرج و مرج را دارند. صادق قطب‌زاده، رئیس سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران نیز تقریباً همین حرف را زده و مدعی شده است که گفته‌های خمینی را بد تفسیر کرده‌اند. در عین حال، زنانی

که طرفدار پوشیدن چادر هستند قرار است در روز ۱۶ مارس در مقابل ساختمان رادیو و تلویزیون ملی ایران تظاهرات کنند.
سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی ۱۷ مارس

سند شماره ۱۰۶ محرمانه ۱۷ مارس ۱۹۷۹ - ۲۶ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۰۱۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت سیاسی ۱۷ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: هویدا محاکمه می شود. بازرگان خمینی را متقاعد می کند که دادگاههای انقلاب باید تحت کنترل درآیند. سخنگویان دولت موقت اظهارات ضد و نقیضی درباره سانسور مطبوعات ایراد می کنند. حمایت حزب توده از استقرار جمهوری اسلامی. تظاهرکنندگان از قطب زاده رئیس رادیو و تلویزیون ملی ایران حمایت می کنند. پایان خلاصه.

۳- چنانکه قبلاً گزارش شد، محاکمه نخست وزیر سابق، هویدا، روز ۱۵ مارس در «دادگاه انقلاب» در تهران آغاز شد. بر اساس گزارش روزنامه ها، در همان روز ۱۷ اتهام به او وارد شد:

الف- مفسد فی الارض.

ب- محارب با خدا و خلق خدا.

ج- توطئه بر ضد امنیت و استقلال ایران با تشکیل کابینه ای تحت نفوذ آمریکا و بریتانیا و حامی منافع امپریالیسم در ایران.

د- توطئه بر ضد حاکمیت ملی با دخالت در روند انتخابات مجلس و انتصاب و عزل وزرا به دستور سفارتخانه های خارجی در ایران.

ه- بذل و بخشش منابع معدنی کشور از قبیل مس و اورانیوم.

و- کمک به گسترش فعالیت های امپریالیستی در ایران، به ویژه فعالیت ایالات متحده و متحدان اروپایی اش، و تبدیل کشور به بازاری برای این قدرت ها.

ز- دادن درآمدهای نفتی به شاه، فرح و کشورهای مرتبط با غرب و سپس تقاضای وام از آنها و پرداخت بهره های سنگین بابت همان وام ها.

ح- نابودی کشاورزی و جنگل های کشور.

ط- مشارکت مستقیم در فعالیت های جاسوسی برای غرب و صهیونیسم.

ی- مشارکت در سازمان های توطئه گری نظیر سنتو و ناتو به منظور محو کردن مردم ویتنام، فلسطین و ایران از روی زمین.

ک- عضویت در سازمان فراماسونری ایران.

ل- مشارکت در سیاست های ظالمانه نظیر کشتن و مجروح کردن، و توطئه برای محدود ساختن آزادی ها با سانسور روزنامه ها، مجلات و کتاب ها.

ص: ۲۰۹

م- تأسیس و سپس احراز پست دبیر کلی حزب رستاخیز.

ن- گسترش فساد فرهنگی و اخلاقی، مشارکت در تحکیم پایه های استعمار، از جمله مشارکت در احیای «کاپیتولاسیون» که حق محاکمه اتباع آمریکایی را به آمریکا می داد.

س- همدستی مستقیم در قاچاق هروئین به همکاری نخستوزیر سابق، منصور، در فرانسه.

ع- تهیه گزارش های کذب، نشر اکاذیب از طریق انتشار روزنامه های سرسپرده، و انتصاب سردبیران حلقه به گوش، و اعمال سانسور شدید، همگی با هدف نگاه داشتن شاه که تحت حمایت دولت های خارجی بود در قدرت. طبق گزارش ۱۷ مارس روزنامه هایی که ظاهراً خبرنگاران شان در جلسه دادگاه حاضر بودند، هویدا به محدودیت هایی که در تهیه دفاعیه خود داشت، و همچنین کلی بودن اتهامات اعتراض کرده است.

۴- محاکمه هویدا، که جدیدترین مایه شرمندگی قضایی دولت موقت را فراهم آورده است، نخست وزیر بازرگان را بر آن داشت تا اواخر همین روز شتابزده به قم سفر کند و در آنجا خمینی را متقاعد سازد که فعالیت دادگاههای انقلاب باید تا حدودی تحت کنترل درآید. خمینی نیز بیانه زیر را صادر کرده است: «محاکمات و اجرای احکامی که به متهمان ابلاغ شده بسیار شتابزده بوده است. بنابراین، از این پس تمامی محاکمات کان لم یکن تلقی می گردد. شورای انقلاب موظف به تهیه و تصویب آیین نامه جدیدی شده است.» اگر دولت موقت واقعاً بتواند کنترل دادگستری را از دست کمیته انقلاب خارج کند، پیروزی بزرگی برای بازرگان رقم خواهد خورد. اگر چه به نظر می رسد که بیانه خمینی فعلاً صدور شتابزده حکم اعدام برای هویدا را متوقف ساخته است، ولی باید دید که آیا به اجرای عدالت از سوی دادگاههای انقلاب نیز پایان داده است یا خیر. نمونه ای از مشکلات دولت موقت در این ارتباط اظهارات انتظام، معاون نخست وزیر در روز ۱۵ مارس بود. او اذعان داشت که از تعداد دقیق زندانیان زندان قصر اطلاعی ندارد زیرا نمایندگان دولت به این زندان دسترسی نداشته اند.

۵- سخنگویان دولت موقت سخنان ضد و نقیضی درباره سانسور اخبار ایراد کرده اند. ناصر میناچی، وزیر اطلاعات، در روز ۱۵ مارس به خبرنگاران خارجی گفت که آنها مورد هیچگونه سانسوری قرار نخواهند گرفت، و تقریباً در همان زمان انتظام، معاون نخست وزیر، تأیید کرد که عکس ها و فیلم ها پیش از خروج از ایران بازرسی می شوند.

۶- حزب توده از اعضایش خواست تا در فراندوم ماه مارس با انداختن رأی «آری» در صندوق به استقرار جمهوری اسلامی کمک کنند.

۷- عده زیادی از مردم، که اکثراً زنان چادرپوش بودند، روز ۱۶ مارس در مقابل ساختمان رادیو و تلویزیون ملی ایران و در حمایت از رئیس این سازمان، صادق قطب زاده، تظاهرات کردند. قطب زاده، در نطق خود خطاب به جمعیت از مطبوعات خارجی انتقاد کرد و گفت آنها فقط از دانشگاه تهران بازدید کرده و توده های واقعی ملت را ملاقات نکرده اند و به همین دلیل تصویر مخدوشی از انقلاب ایران ارائه داده اند.

بنی صدر نیز در یک نطق تلویزیونی طولانی در شب ۱۶ مارس مسئله پوشیدن چادر را مورد بحث قرار داد و کلاً از آن دفاع کرد. سولیوان

گزارش وضعیت امنیتی

سند شماره ۱۰۷ محرمانه ۱۸ مارس ۱۹۷۹ - ۲۷ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۰۳۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت امنیتی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- فضای امنیتی سفارت از زمان حمله ۱۴ فوریه بهبود یافته است. گروه‌های مختلفی که وظیفه حفاظت از سفارت را دارند اصولاً مانعی برای تردد در درون محوطه سفارت ایجاد نمی‌کنند، هر چند طبق قانون منع آمد و شد در ساعت ۲۲:۰۰ هرگونه تردد باید با همراهی یک نیروی محافظ ایرانی انجام شود. خصومتی که پس از حمله ۱۴ فوریه بر ضد کارکنان سفارت ایجاد شده بود جای خود را به نوعی کنجکاوی خجالت آمیز داده است. با وجود این، نکات منفی عبارتند از تیراندازی‌های پراکنده که پس از ساعت‌ها متوجه سفارت می‌شود، دسترسی محدود مراجعان به داخل سفارت، و تمایل سه گروه بی انضباط که مشترکاً وظیفه حفاظت از سفارت را دارند برای نشان دادن تفنگ هایشان. نکات مثبت عبارتند از اقدام قطعی برای خلع ید نیروهای غیرمنظم به فرماندهی ماشاءالله قصاب و بدین ترتیب ایجاد یک ساختار فرماندهی واقعی که با کمک آنها بتوانیم به اقدامات امنیتی نظم بیشتری بدهیم. محافظان ایرانی توانستند تظاهرات بزرگی را که در روز ۱۲ مارس در مقابل سفارت برگزار شد کنترل کنند، هر چند تحریکاتی از سوی برخی تظاهرکنندگان صورت گرفت.

۳- امنیت فیزیکی: طبق توافق سفیر قراردادی برای نصب نرده و توری فلزی برای پنجره‌هایی که در معرض آسیب قرار دارند، نوشته شد. تهیه‌کننده گزارش همچنین با توجه به تجربه‌ای که از حمله ۱۴ فوریه به سفارت کسب شد، قصد نصب درب‌های فولادی و اجرای برنامه آمد و شد جدیدی را برای سفارت دارد. در حال حاضر، امنیت ما بیشتر در دست محافظان ایرانی است ولی گارد محافظان تفنگدار آمریکایی به تدریج دارد کنترل دسترسی به ساختمان کنسولی را به دست می‌گیرد و موانع فیزیکی نیز دوباره مستقر شده‌اند.

۴- امنیت روال کار: بر خلاف گزارش‌های اولیه، سفارت توانست پیش از حمله تمامی مدارک طبقه‌بندی شده‌اش را نابود کند. در حال حاضر مدارک هر روز سوزانده می‌شوند و مدارک طبقه‌بندی شده بسیار محدود شده است. تجهیزات ارتباط اضطراری هم اینک نصب شده است، و امنیت این تجهیزات بسیار بالاست.

۵- امنیت فنی: بر اساس تماس تلفنی با SY/T احساس می‌کنیم که چهار سیستم تلویزیون مدار بسته از راه دور را بتوانیم بخوبی استفاده کنیم. همچنین در نظر داریم دو دوربین ثابت را

نصب، و برای آنها محل‌هایی را تجهیز کنیم. افسر امنیتی منطقه ای همچنین از پاسخ بموقع تان به درخواست تجهیزات حفاظتی بیشتر بسیار سپاسگزار است.

۶- پرسنل: در پیامی تکراری درخواستمان برای محافظان تفنگدار را به ۱۳ نگهبان بعلاوه ۲ TAD برای شش هفته آینده کاهش داده ایم. سیبی میتی سفارت را در روز ۷ آوریل ترک می کند، و قویاً توصیه می کنیم فردی برای جانشینی او انتخاب شود. افسر امنیتی منطقه ای تامس برای خروج از ایران در ۲۸ مارس بلیط رزرو کرده است.

سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۱۸ مارس

سند شماره ۱۰۸ محرمانه ۱۸ مارس ۱۹۷۹ - ۲۷ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۰۴۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۱۸ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: خمینی مصرانه از مردم می خواهد تا به دولت و اقتصاد یاری برسانند. بازرگان نیز درخواست مشابهی از مردم می کند. طالقانی در یک مصاحبه مطبوعاتی درباره جمهوری اسلامی و عدالت اسلامی توضیح می دهد. سازمان آزادیبخش فلسطین در اهواز دفتر باز می کند. قرار است استاندار جدید کردستان با رأی مردم انتخاب شود. لاهیجی در مورد بازدیدش از زندان قصر توضیح می دهد. اعلام راهپیمایی. آخرین اعدام بعد از محاکمات بدون تشریفات قانونی. پایان خلاصه.

۳- کیهان آنچه را اولین نطق جدی خمینی درباره آینده اقتصاد ایران تلقی می شود، و همچنین سخنان او خطاب به اعضای سازمان های اطلاعاتی [SCOUTING] در قم در روز ۱۵ مارس را تیتراول خود قرار داد. خمینی در نطقی خطاب به ملت، که یادآور سخنان پیشین بازرگان بود، از مردم خواست تا با دولت همکاری کنند و «اقتصاد ورشکسته» کشور را نجات دهند.

بازرگان در روز ۱۷ مارس درخواست مشابهی از مردم کرده و از کلیه کارکنان دولت و کارگران بخش صنعت خواسته بود تا کار خود را با جدیت از سر بگیرند. علت اصلی کار نکردن کارکنان دولت و کارگران کارخانه ها را انقلابیون دوآتشه ای می دانند که همچنان سلیقه های خاص خود را در نحوه اداره ادارات و کارخانه دیکته می کنند. کارمندان سفارت با تعداد زیادی از کارآفرینان بخش خصوصی و کارکنان دولت صحبت کرده اند. آنها می گویند روال کارشان شده است دیرآمدن سر کار، نوشیدن چای، کشیدن چند نخ سیگار و رفتن به منزل. می توان دلایل مختلفی برای رخوت کاری در کارخانه ها و ادارات دولتی، که ظاهراً تضاد کاملی با جنب و جوش دفتر نخست وزیری و مراکز کمیته انقلاب دارد، شمرد. گروههای

انقلابی در بسیاری از کارخانه ها همچنان قدرت تصمیم گیری درباره روال کار را از مدیران و صاحبان آنها سلب کرده اند و اصرار دارند که مدیران جدید باید با رأی کارگران انتخاب شوند، و غالباً ادعا می کنند که مالکیت کارخانه ها به مردم منتقل شده است. کارمندان ادارات نیز بلاتکلیف هستند، و پاکسازی مدیران قبلی تأثیری منفی بر روحیه آنها گذاشته است. اظهارات غیر رسمی رهبران انقلابی و مذهبی در مورد مسایل مختلف، بعلاوه بلاتکلیفی در سیاست های دولت همچنان به هرج و مرج در ادارات و کارخانه ها دامن می زند، و ادامه بازداشت ها و بازجویی ها، که طی آنها گاه افراد مستقیماً از محل کارشان بیرون کشیده می شوند، مسلماً هیچ روحیه ای برای قبول انضباط کاری که بازرگان سعی در ایجاد آن دارد، باقی نگذاشته است.

۴- آیت الله طالقانی روز گذشته در یک کنفرانس خبری به انتقادهای از اعدام اخیر مقامات سابق رژیم پهلوی پاسخ داد و گفت که این اعدام ها بر اساس موازین اسلامی صورت گرفته است. آیت الله طالقانی با تکذیب این مسئله که محاکمات مخفیانه صورت گرفته است، گفت که مردم اجازه حضور در جلسات دادگاه را داشته اند و روزنامه ها نیز نکات مهم را منتشر کرده اند، اگر چه گزارش کامل جلسات دادگاه به خاطر مسایل امنیتی فاش نشده است. طالقانی در توضیح این مسئله که چرا مقامات رژیم سابق اعدام می شوند، گفت شریعت اسلام همانند قوانین کیفری غرب برای افراد گناهکار حبس مقرر نکرده است، زیرا قاتلان و «مفسدان» اصلاح پذیر نیستند و بنابراین فقط باید کشته شوند. او درباره فراندوم پیشنهادی توضیح داد که جمهوری جدید ضرورتاً یک جمهوری اسلامی خواهد بود، که در آن قانون اسلامی حاکم است، حتی بر آراء یک مجلس منتخب.

۵- وزیر دادگستری، مبشری روز گذشته اعلام کرد که به محض تهیه آیین نامه جدید دادرسی برای دادگاههای انقلاب و نحوه اجرای احکام طبق دستور ۱۶ مارس، خمینی برای توقف تمامی محاکمات و اعدام های بدون تشریفات قانونی، محاکمه هویدا ممکن است یا در محل مجلس سنا و یا در کاخ دادگستری ادامه یابد. قرار است دولت بازرگان و شورای انقلاب آیین نامه جدید حاکم بر چنین محاکماتی را تهیه کنند. هفده اتهام از قتل عام گرفته تا خیانت و جاسوسی به هویدا وارد شده و ظاهراً او هنوز به وکیل مدافع دسترسی ندارد. پیش از دستور خمینی، دادستان خواستار صدور حکم اعدام برای هویدا شده بود.

۶- سازمان آزادیبخش فلسطین با افتتاح دفتری در اهواز دومین دفتر خود را در ایران راه اندازی کرد. برخی می گویند که افتتاح این دفتر در استان نفت خیز خوزستان بدان معناست که بزودی فلسطینی ها جایگزین خارجیان دیگری می شوند که طی چند ماه گذشته میدان های نفتی را ترک کرده اند.

۷- طبق گزارش کیهان، بازرگان با انتخاب استاندار کردستان با رأی مردم موافقت کرده است. اگر این گزارش حقیقت داشته باشد، نخست وزیر گام اول را در تحقق بخشیدن به خواست کردها برای داشتن نوعی خودمختاری برداشته است. این مسئله، روال گذشته را که

طبق آن وزیر کشور استانداران را منصوب می کرد، نقض می کند.

۸- لاهیجی، سخنگوی کمیته محافظت از حقوق بشر، از زندان قصر بازدید کرد، و می گوید که هر چند برخی زندانیان به وضعیت کلی زندان اعتراض داشتند، ولی همه آنها مدعی بودند که به وکیل مدافع دسترسی ندارند و هنوز اجازه تماس با خانواده هایشان را نیافته اند. هویدا، نخست وزیر سابق، نیز از نداشتن وکیل مدافع شکایت داشت که این مسئله در بخشی از گزارش بازجویی های او که در روزنامه ها به چاپ رسیده بود، انعکاس یافته است.

۹- نیروهای ژاندارمری و پلیس قصد دارند روز ۱۹ مارس در تمامی شهرهای ایران به راهپیمایی بپردازند.

شرکت کنندگان در این راهپیمایی در ساعت ۱۰ صبح تجمع می کنند و از محل تجمع به سمت نقاط تعیین شده راهپیمایی می کنند، که در آنجا تعدادی از روحانیان برایشان سخنرانی خواهند کرد.

۱۰- جبهه ملی نیز اعلام کرده است که روز ۲۰ مارس یک راهپیمایی ترتیب داده است. حزب تازه تأسیس جبهه دموکراتیک ملی نیز قبلاً روز ۲۰ مارس را برای راهپیمایی مشخص کرده بود.

۱۱- طی آنچه که امیدواریم آخرین اعدام پس از محاکمات بدون تشریفات قانونی باشد، علی اصغر حدادی، راننده معاون رئیس پلیس قم، در روز ۱۶ مارس روبروی جوخه اعدام قرار گرفت و تیرباران شد.

۱۲- طبق گزارش روزنامه ها ۸۵۰ متخصص و کارمند شرکت بین المللی تلفن بل آمریکا بیشتر از ۲۵۵۰۰ کارمند ایرانی شرکت ملی مخابرات ایران حقوق گرفته اند. روزنامه ها با این ادعا که در قرارداد این شرکت حقوقی برابر با ۲۲۴۰۰۰ دلار برای هر یک از کارمندان آمریکایی تعیین شده بود، گزارش دادند که پروژه پرهزینه فوق عمدتاً به منظور بهبود سیستم ارتباطات نیروهای مسلح در حال اجرا بوده است.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۱۹ - ۱۸ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۰۹ محرمانه ۱۹ مارس ۱۹۷۹ - ۲۸ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۰۸۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، پرسنل دفتر وابسته دفاعی، مقامات سفارت، منبع ۶۸۴۶۰۰۰۸ موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۹ - ۱۸ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۸ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۹ مارس ۱۹۷۹ پوشش می دهد، شامل: نیروی هوایی

ص: ۲۱۴

ایران. ارتش ایران و افغانستان. سنجایی. نفت و گاز. و آزادی مطبوعات.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان):

الف- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) نیروی هوایی زمین گیر شده است. عباس امیرانتظام، سخنگوی دولت، در روز ۱۸ مارس ابراز داشت که بخش عمده نیروی هوایی ایران به علت عدم تعمیرات و نگهداری لازم زمین گیر شده است. او گفت که ۹۵ درصد ناوگان هوایی ایران متشکل از ۹۰۰ هلیکوپتر در حال حاضر زمین گیر شده است، و سیستم های هواپیمایی دیگر کشور نیز همین شرایط را دارند.

نظریات مرکز تهیه گزارش: (محرمانه) در طول دو سال گذشته شاهد بودیم و گزارش دادیم که نیروی هوایی ایران در زمینه نگهداری، قطعات، و تأمین و تهیه قطعات کمبودهایی دارد. ظاهراً با نزدیک شدن پیروزی انقلاب و خروج کارکنان خارجی از ایران، نیروی هوایی ایران در زمینه تعمیر و نگهداری از برنامه خود عقب افتاد. به نظر می رسد پس از فروپاشی نظام ارتش و در جریان پاکسازی بسیاری از پرسنل با تجربه آن، مشکل تشدید شده و نتیجه آن ایجاد پرخرج ترین نمایشگاه هواپیماهای بی مصرف در جهان بوده است.

ب- ایران- افغانستان (محرمانه): بر اساس گزارش ها، مرز ایران و افغانستان برای جلوگیری از ورود سیل پناهندگان افغان به کشور در روز ۱۸ مارس بسته شد. پناهندگان افغان برای فرار از جنگ های خونینی که در هرات گزارش شده است، در حال ترک کشور خود هستند. در طول دو هفته گذشته دو تن از آیت الله های سرشناس ایرانی کشتار مسلمانان در این منطقه عمدتاً شیعه نشین را محکوم کرده اند. طبق گزارش های خبری، دولت تره کی ابراز کرده است که ایران نزدیک به ۷۰۰۰ نیروی نظامی را با لباس مبدل به این استان مرزی اعزام داشته تا برای دولت او ایجاد مشکل کنند.

از ساعت ۲۱:۳۰ روز ۱۸ مارس، دولت ایران «هیچ اظهار نظری» در مورد اتهامات وارده از سوی دولت افغانستان مبنی بر تجاوز به خاکش نکرده است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): اگر چه شور و شوق انقلاب در ایران هنوز بالاست، ولی بعید به نظر می رسد که نیروهای مسلح ایران بتوانند اصلاً نیرویی به درون خاک افغانستان بفرستند، چه رسد به ۷۰۰۰ نفر. بر اساس گزارش روزنامه ها که احتمالاً صحت دارد، مرز بسته است. ولی ما احساس می کنیم که دلیل اصلی بستن مرزها تلاش دولت ایران برای اخراج و جلوگیری از ورود سیل پناهندگان افغان باشد.

ج- مجاهدین، فداییان، و کانون وکلا در مورد رفراندوم ابراز نظر می کنند (محرمانه): سازمان مجاهدین روز گذشته با صدور بیانیه ای حمایت خود را از استقرار جمهوری اسلامی ابراز کرد. با وجود این، در این بیانیه آمده بود که جمهوری اسلامی نباید به مردم تحمیل شود. آنها باید بتوانند نظرات خود را در مورد انواع مختلف جمهوری ابراز کنند. در عین حال یکی

از سخنگویان سازمان فداییان خلق اظهار داشته است که «اجبار مردم به انتخاب بین دو نوع حکومت توهین به ملت است.» طبق یک گزارش خبری دیگر، کانون وکلا ضمن ابراز حمایت از دولت بازرگان از او خواسته است تا جمله بندی سؤال فراندوم آتی را تغییر دهد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): سه گروه دیگر نیز به جمع مخالفان با فراندوم «تک سئوالی» پیوسته اند که یازده روز بیشتر به برگزاری آن نمانده است. اگر قرار باشد سؤال فوق تغییر کند، فراندوم در ماه مارس برگزار نخواهد شد. علاوه بر این، اگر دولت نتواند شرایط برگزاری فراندوم را مهیا سازد، کسی رأی نخواهد داد، و اگر فراندوم برگزار نشود، مردم بیشتری به توانایی دولت برای اداره کشور شک خواهند کرد. به نظر دفتر وابسته نظامی حتماً رأی گیری انجام خواهد شد. حتی اگر بسیاری از گروهها با فراندوم مخالفت کنند، این فراندوم مشروعیت بیشتری به دولت بازرگان و فرصت بیشتری در اختیار ملت جدید قرار خواهد داد.

د- رژه همبستگی نظامی (طبقه بندی نشده): مطبوعات گزارش داده اند که قرار است نیروهای مسلح، پلیس و ژاندارمری برای نشان دادن «همبستگی» خود در روز ۱۹ مارس در تمام شهرهای ایران رژه بروند. دلیل برگزاری این رژه ظاهراً نشان دادن همبستگی با دولت بازرگان است. در تهران، رژه از پادگان ها شروع و به برخی میدان ها ختم می شود و در آنجا روحانیان برجسته شیعه برای سربازان سخنرانی خواهند کرد.

محمدعلی [ولی الله] قرنی، رئیس ستاد نیروهای مسلح از عموم مردم خواسته است تا به این راهپیمایی سراسری ملحق شوند.

ه- سنجابی (طبقه بندی نشده): سنجابی، وزیر امور خارجه، روز گذشته به سر کارش بازگشت. بازگشت او شایعاتی را که در مورد استعفایش بر سر زبان ها بود، فرو نشاند.

و- نفت و گاز (طبقه بندی نشده): بر اساس گزارش ها، تأسیسات «بیدبُلند» در میدان های نفتی جنوب ایران روزانه بین ۷ تا ۸ میلیون فوت مکعب گاز تولید می کند. این حجم گاز برای برآوردن نیاز روزانه ایران کافی است. با وجود این، تولید نفت باید به تقریباً ۵ میلیون بشکه در روز برسد تا گاز کافی برای صدور و اجرای تعهداتی که ایران در قبال اتحاد شوروی دارد، به دست آید.

ز- آزادی مطبوعات (بدون طبقه بندی): وزارت اطلاعات، تبلیغات و امور خیریه با صدور بیانیه ای اعلام کرده است که انتشار هرگونه مجله یا روزنامه بدون مجوز این وزارتخانه جرم بزرگی محسوب خواهد شد.

سخنگوی این وزارتخانه با اشاره به روزنامه های بدون مجوزی که در خیابان های تهران دیده می شود، گفت که دولت قصد جلوگیری از انتشار این روزنامه ها را ندارد بلکه می خواهد انتشار آنها را قانونمند کند.

نظریات مرکز تهیه گزارش: (محرمانه) این اقدام کوچک که انتشار آزاد را به «جرم» مبدل

ساخته، علاوه بر اظهارات هفته گذشته مبنی بر بازرسی فیلم هایی که به خارج از ایران مخابره می شوند، چیزی شبیه به سانسور است.

دولت موقت ممنوعیت سفر را لغو می کند

سند شماره ۱۱۰ استفاده محدود اداری ۱۹ مارس ۱۹۷۹- ۲۸ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۰۸۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

مرجع: گزارش لندن ۱۸۱۳۲۴ از مارس ۷۹ موضوع: دولت موقت ممنوعیت سفر را لغو می کند ۱- (بدون طبقه بندی): انتظام، معاون نخست وزیر، در یک مصاحبه مطبوعاتی در روز ۱۸ مارس اعلام کرد که دولت موقت فهرست ایرانی هایی را که اجازه خروج از کشور را ندارند تکمیل کرده است، و به همین دلیل تمامی شهروندان دیگر می توانند از ۱۹ مارس به خارج از کشور سفر کنند.

طبق گزارش روز ۱۸ مارس (تلگرام جداگانه) سرویس داخلی تهران، کسانی که می خواهند از کشور خارج شوند باید مراحل زیر را طی کنند:

- متقاضیان باید شناسنامه، گذرنامه و عکس خود را به اداره گذرنامه در تهران تحویل دهند.

- متقاضیان باید یک فرم پرسشنامه را پر کنند.

- تمامی کارکنان دولت، اعم از کشوری و لشکری، و همچنین تمامی کارکنان سابق که در طول سه سال گذشته بازنشست و یا اخراج شده اند، باید اجازه نامه کتبی از سازمان هایشان مبنی بر بلامانع بودن خروج آنها از کشور ارائه دهند.

- دانشجویان باید گواهی پذیرش در یک مؤسسه آموزشی خارج از کشور و مدارک مربوطه دیگر را ارائه دهند.

متقاضیان باید پس از ۷۲ ساعت به اداره گذرنامه مراجعه کنند، و اگر نامشان در فهرست افراد ممنوع الخروج از کشور نبود، گذرنامه و اجازه خروج از کشور به آنها داده خواهد شد.

۲- (استفاده محدود اداری) پیش بینی می کنیم که این تحول موجب افزایش فشار بر سفارت برای از سرگیری روند عادی صدور ویزا بشود. با وجود این، در حال حاضر، شرایط امنیتی برای از سرگیری این روند مناسب نیست. سفیر قصد دارد این مسئله را در تماسی که روز ۱۹ مارس با بازرگان خواهد داشت، به او خاطر نشان سازد و تذکر بدهد که ما حتی از دست «محافظانی» که دولت موقت برای نگهداری از سفارت گماشته است، در امان نیستیم. در آخر هفته، تعدادی از این افراد به ساختمانی که موقتاً بخش کنسولی در آن فعالیت می کند، وارد شدند و سیم های تلفن را قطع کردند. این اقدام ظاهراً برای تلافی آن بود که چند روز پیش به آنها گفته بودیم نباید در آن ساختمان بخوابند.

۳- (استفاده محدود اداری) انتظام اشاره ای به تعداد افراد ممنوع الخروج از ایران نکرد، ولی شنیده ایم که تقریباً نام ۲۰۰۰۰ نفر در این فهرست قید شده است.

سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی ۱۹ مارس

سند شماره ۱۱۱ محرمانه ۱۹ مارس ۱۹۷۹ - ۲۸ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۰۹۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش وضعیت سیاسی ۱۹ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: نحوه برگزاری رفراندوم هنوز مایه اختلاف نظر است. قصد ایران برای پیوستن به جنبش غیر متعهدها. فیلم ها و عکس های مطبوعاتی سانسور نمی شود. دستگیری ریاضی، رئیس سابق مجلس. کردهای عراق در امور داخلی ایران دخالت نخواهند کرد، ولی اقلیت های قومی هنوز ناراضی هستند. نیروهای ارتش، پلیس و ژاندارمری در حمایت از انقلاب راهپیمایی می کنند. پایان خلاصه.

۳- سازمان اسلامی مجاهدین خلق با صدور بیانیه ای در روز ۱۸ مارس از دولت موقت خواست تا با محدود نکردن سؤال رفراندوم به «آری» و «نه» به نظام جمهوری اسلامی، از لطمه زدن به رفراندوم و انتخاب نوع حکومت در کشور خودداری کند. در این بیانیه ضمن ابراز اطمینان از رأی اکثریت قاطع مردم به نظام پیشنهادی جمهوری، گفته شده بود که جمله بندی سؤال مطرح شده در رفراندوم نهضت اسلامی را در داخل و خارج کشور نزد افکار عمومی بی جهت جنبشی دیکتاتوری و انحصارطلبانه جلوه خواهد داد.

۴- درباره همین موضوع، معاون نخست وزیر اعلام کرد که وزارت کشور تصمیم گرفته است که احتیاجی به نوشتن نام و آدرس رأی دهندگان بر روی برگه های رأی نباشد. این تصمیم متعاقب انتقاد مردم به نحوه رأی گیری اتخاذ شده است. انتظام گفت که برای جلوگیری از تقلب در انتخابات، شناسنامه رأی دهندگان مهر می خورد و انگشتشان با جوهر پاک نشدنی آغشته می شود. حتی انتظار می رود که این نحوه رأی گیری نیز موجب بروز اختلاف نظر شود. علاوه بر این، از همین حالا شایعاتی بر سر زبانهاست که افرادی که شناسنامه شان مهر نخورده باشد بعد از رفراندوم حق خروج از کشور را نخواهند داشت.

۵- انتظام همچنین در مصاحبه مطبوعاتی روز ۱۸ مارس خود اعلام کرد که ایران رسماً تقاضای عضویت در جنبش کشورهای غیرمتعهد را تسلیم این جنبش کرده است. او گفت که تصمیم برای اینکار متعاقب تصمیم برای خروج از پیمان سنتو اتخاذ شده است.

۶- بالاخره اینکه انتظام از موضع قبلی خود عقب نشست و گفت که عکس ها و فیلم های خبری که به خارج از کشور مخابره می شود مشمول طرح بازرسی دولت موقت نخواهند شد.

او گفت خبرگزاری‌هایی که نمایندگی دائمی در ایران دارند می‌توانند با پذیرش کتبی مسئولیت گزارش‌های خود از این مسئله پرهیز کنند. او نگفت اگر مطلب گزارش شده بعداً غیر قابل قبول تشخیص داده شود، چه پیامدهایی خواهد داشت.

۷- عبدالله ریاضی، رئیس سابق مجلس در روز ۱۷ مارس دستگیر شد و هم‌اینک در زندان قصر در حبس است. دستگیری او به همراه دو تن از بازرگانان سرشناس کشور دو روز پس از آن صورت می‌گیرد که ظاهراً خمینی در مورد دادگاه‌های انقلاب تسلیم نظر نخست وزیر بازرگان شد. این مسئله حاکی از آن است که علیرغم بیانیه آیت‌الله و حمایت رسمی مجاهدین از مهار دادگاه‌ها انقلاب، کمیته انقلاب هنوز اختیارات خود در اجرای قانون را به دولت موقت واگذار نکرده است. از سوی دیگر، از یک منبع نزدیک به خمینی شنیده ایم که تمامی دستگیرشدگان به جز ۱۲ نفر به مناسبت شروع سال جدید مورد عفو قرار خواهند گرفت.

۸- حزب دموکرات کردستان عراق ضمن ارسال پیام تبریک به دولت موقت گفته است که علیرغم ادامه مبارزه کردها در عراق برای خودمختاری در درون مرزهای یک عراق آزاد و دموکراتیک، کردهای عراق در امور داخلی ایران دخالت نخواهند کرد. در عین حال، یک کرد ایرانی به نام مجید وثوقی شدیداً به اسماعیل اردلان که از طرف دولت موقت برای تحقیق و تفحص در مورد ناآرامی‌های کردستان مأموریت یافته است، تاخت. وثوقی معتقد است که اردلان به هنگام انحلال حزب رستاخیز در سال گذشته از حامیان بلندپایه این حزب بوده است.

۹- نهایتاً اینکه در ارتباط با اقلیت‌های قومی، هیأتی که از سوی خمینی و دولت موقت برای تحقیق و تفحص درباره ناآرامی ترکمن‌های استان گرگان به این منطقه اعزام شده بود، مورد ضرب و شتم ترکمن‌های خشمگین قرار گرفت.

۱۰- طبق گزارش‌ها واحدهای ارتش، پلیس و ژاندارمری در روز ۱۹ مارس در تهران، و شهرهای دیگر ایران به راهپیمایی پرداختند. راهپیمایی فوق برای نشان دادن حمایت این سازمان‌ها از انقلاب ایران و ایجاد یک جمهوری اسلامی ترتیب داده شده بود. رژه یک واحد ارتشی در نزدیکی شهرک‌های جمشیدیه که یکی از کارکنان سفارت شاهد آن بود، حکایت از آن داشت که ارتش هنوز نتوانسته است به نیروی مؤثری تبدیل شود. افسران اندکی در این رژه حضور داشتند، و در واقع ظاهراً رهبری رژه را ترکیبی از پرسنل غیرنظامی، و احتمالاً مجاهدین، بر عهده داشتند.

نیروهای رژه رونده یونیفورم‌های مختلفی به تن داشتند، ظاهراً موهای خود را از زمان پیروزی انقلاب در یک ماه پیش اصلاح نکرده بودند، و چند روز متوالی نیز صورت خود را نتراشیده بودند. بیشتر پرچم‌هایی که با خود حمل می‌کردند حامل شعارهای غیر توهین‌آمیز درباره همبستگی اسلامی بود، ولی یک جوان که پشت بلندگو در خودرویی نشسته بود، شعارهای شدیداً ضدآمریکایی می‌داد. سولیوان

ملاقات با یکی از رهبران مذهبی به نام محمد بهشتی

سند شماره ۱۱۲ محرمانه ۱۹ مارس ۱۹۷۹ - ۲۸ اسفند ۱۳۵۷ از: جی.بی. لمبراکیس - [؟] ۳۱۰ (۱) به: وزارت امور خارجه موضوع: ملاقات با یکی از رهبران مذهبی به نام محمد بهشتی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: در دیداری یک ساعته بین نمایندگان سفارت و یکی از دستیاران عالی رتبه خمینی، ایشان ابراز داشتند که ایرانی ها صبورانه سعی دارند آمریکایی ها را درک و با آنها همکاری کنند، هر چند که معتقدند آمریکایی ها موجب شدند شاه بیشتر از آنچه که باید بر سر کار بماند. او پیشنهاد کرد که آمریکا مناسبات خود را کاملاً با رژیم مخلوع شاه قطع کند. او همچنین پذیرفت که با خمینی در مورد امنیت اتباع آمریکایی در ایران و همچنین شرایط کاری بهتر برای آمریکایی ها صحبت کند. پایان خلاصه.

۳- روز ۱۹ مارس ۱۹۷۸، مسئول بخش سیاسی سفارت آمریکا، لمبراکیس به همراه تامست و مترینکو با دکتر محمد بهشتی در خانه اش دیدار و گفتگو کردند. این دیدار را مهدی روغنی ترتیب داده بود که خود نیز در جلسه حضور داشت. آقای بهشتی که یک روحانی است، علاوه بر اینکه از دستیاران عالی رتبه خمینی محسوب می شود رئیس حزب جمهوری اسلامی نیز هست که در حدود سه هفته پیش به منظور ساماندهی و شرکت در رفراندوم، و همچنین انتخابات آتی مجلس به نمایندگی از نهضت اسلامی تشکیل شد. بهشتی با یادآوری دیدار دو ماه پیش خود با اسکودرو، مسئول بخش TDY، گفت که اسکودرو ظاهراً خیلی زودتر از دیگران ماهیت نهضت اسلامی را درک کرده است.

۴- بهشتی به پیشنهاد لمبراکیس با توضیح نظرات خود در مورد انقلاب و سیر آتی آن بحث را شروع کرد. او گفت که تلاش اصلی ما این است که به مردم بفهمانیم که دلیل بدبختی های گذشته آنها نفوذ خارجیان نبوده است، بلکه خودشان مسئول بدبختی هایشان هستند. او گفت که هدف ما این بوده و خواهد بود که ایرانی بسازیم که حاضر است پس از شناسایی دشمن از سوی رهبری، بجنگد و از خود دفاع کند. بهشتی ادامه داد که نسل کنونی ایرانی ها بسیار منضبط است، که پیروزی انقلاب نیز شاهی بر این مدعاست. داریم به آنها همبستگی با یکدیگر را برای حفاظت از کشور در مقابل تهدید های خارجی ناشی از وضعیت جغرافیایی و تاریخ گذشته مان، می آموزیم.

۵- بهشتی گفت که داریم به مردم می آموزیم که شکیب باشند و سعی کنند آنها را که تاریخ گذشته ایران لایق اعتماد نمی شناسد، درک کنند. بهشتی این صحبت ها را در پاسخ به سئوالی که درباره ی روابط ایران و آمریکا مطرح شد، کرد. او در پاسخ به سئوال لمبراکیس

ص: ۲۲۰

گفت که مردم ایران از آمریکایی‌ها متنفر نیستند، بلکه برخی سیاست‌های آمریکا را دوست ندارند. بهشتی گفت که شاید مردم ایران مطالب زیادی نخوانده باشند، ولی بسیار شنیده‌اند و به خوبی می‌فهمند که آمریکا شاه را در همه این سالها بر سر قدرت نگاه داشت.

سیاست‌های آمریکا برای مخالفان اسلامی در دسرهای زیادی ایجاد کرده است (مثلاً در مراحل پایانی پیروزی انقلاب). او با این فرض که ایرانی‌ها از سیاست‌های نیکسون آگاه بودند، مدعی شد که همه مردم جهان از این سیاست‌ها متنفرند. با وجود این، به مبارزان اسلامی گفته‌اند که شکبیا باشند و اینکه آنها می‌توانند آمریکایی‌ها را درک و با آنها همکاری کنند، البته به شرطی که آنها نیز استقلال ایران را محترم بشمارند.

۶- لمبراکیس نیز نظرات خود را ابراز داشت و گفت که احترام به استقلال ایران از دیرباز یکی از سیاست‌های آمریکا بوده و خاطر نشان ساخت که اصل بنیادین دکترین نیکسون این بود که دولت‌های دوست با کمک‌های آمریکا به قدری قوی شوند که برای دفاع از خود دیگر نیازی به مداخله آن کشور نداشته باشند. ادامه بحث با مزاح و حتی برخی اوقات قهقهه همراه بود (که طبق گفته روغنی قبلاً چنین چیزی را از بهشتی ندیده بود). در مورد چند موضوع دیگر نیز بحث شد. بهشتی پرسید که نظر آمریکایی‌ها در مورد سیاست‌های نفتی حکومت جدید ایران چیست. لمبراکیس گفت که مبنای این سیاست‌ها را درک می‌کنیم و مشکل چندانی با آن نداریم، و به هر حال مایلیم مسایل سیاسی را از مسایل اقتصادی مجزا کنیم. ما می‌دانیم که ایران مایل است تولید و صادرات نفتش را بر اساس نیازهایش تنظیم کند، و نظرم آن این است که قیمت‌های نفت در روند‌های تصمیم‌گیری اوپک که ایران نیز عضوی از آن است تعیین خواهد شد.

[۷]- با وجود این، اعتقاد داریم که میزان تولید نفت ایران خیلی کمتر گذشته نخواهد بود، زیرا دولت کنونی ایران برای تحقق اهدافش در کشور به درآمد نفت نیاز دارد. لمبراکیس سپس به مشکلات اقتصادی عدیده کشور و ۴ میلیون بیکار آن اشاره کرد. بهشتی از دادن هرگونه پاسخ صریح به این سؤال و اینکه دولت چه برنامه‌هایی برای حل مشکل مزبور دارد، طفره رفت ولی بحث را در سطح تئوری ادامه داد.

۸- بهشتی در پاسخ به این سؤال که نفوذ کمونیست‌ها و چپ‌گرایان را چه اندازه ارزیابی می‌کند، گفت آنگونه که در اولین اساسنامه‌ی حزب جمهوری اسلامی آمده است، این گروه‌ها آزادی کامل خواهند داشت، و این آزادی‌ها فقط زمانی محدود می‌شود که معلوم گردد گروه‌های ایرانی وابسته به خارجیان هستند و یا به نفع آنها کار می‌کنند، فرقی نمی‌کند که جناح راستی باشند یا چپی.

۹- بهشتی در پاسخ به درخواست لمبراکیس در ارتباط با حفظ امنیت ساختمان سفارت و کلاً اتباع آمریکایی بلافاصله گفت که نگرانی او را درک می‌کند و در این ارتباط با آیت‌الله خمینی صحبت خواهد کرد. بهشتی در ارتباط با مسئله فلسطین و احتمال تظاهرات

ضد آمریکایی پس از هرگونه امضای احتمالی توافق صلح بین مصر و اسرائیل گفت چنانچه سخنگوی فلسطینی ها، که نفوذ قابل ملاحظه ای در بین دانشجویان دارد از مردم بخواهد که با آمریکایی هایی که در ایران میهمان هستند، کاری نداشته باشند احتمالاً این مسئله حل خواهد شد. مسئول بخش سیاسی سفارت اذعان داشت که اگر چنین کاری صورت بگیرد مسلماً رویکرد مؤثری خواهد بود. بهشتی همچنین قول داد که با آیت الله خمینی در مورد مسئله آزار و اذیت پرسنل سفارت و هیأت مستشاری در مراحل انتقال اسباب و اثاثیه و اموال دولت آمریکا با آیت الله [خمینی] صحبت کند.

۱۰- نظریات: بهشتی هیکل بزرگ و ریشی بلند و ردای گشادی دارد و حالت چهره و ذهن زیرکش انسان را تا حدودی به یاد اسقف اعظم ماکاریوس می اندازد. او که به وضوح سیاستمداری خبره است، می داند چگونه از بیان جزئیاتی که مایل نیست ذکر شود طفره برود و حرف خودش را بزند. زبان انگلیسی را خوب می داند و فقط گاه از واژه های آلمانی استفاده می کند (به دلیل آنکه ۷ سال امام جماعت مسجد هامبورگ بوده است).

بهشتی آشکارا یک متفکر قوی و روشمند و یک مدیر قوی است، برخلاف ملاهای دیگر در صحبت هایش اصلاً از شاخه ای به شاخه ی دیگر نمی پرد. استقبال او از مذاکرات و آمادگی اش برای بحث و گفتگو و لبخند و پیشنهادش برای برگزاری یک مجلس دیگر ظرف دو یا سه هفته آینده بیانگر تمایلش به همکاری با ما بر سر منافع مشترک است. او به طور خاص پیشنهاد کرد که دولت آمریکا با قطع کلیه مناسبات خود با رژیم شاه دوستی اش را با حکومت اسلامی جدید ایران به اثبات برساند. او پیش بینی کرد که در این صورت روابط آمریکا با ایران سریعاً بهبود خواهد یافت. سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۲۰ - ۱۹ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۱۳ محرمانه ۲۰ مارس ۱۹۷۹ - ۲۹ اسفند ۱۳۵۷ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۱۲۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، پرسنل دفتر وابسته دفاعی، مقامات سفارت، منبع ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه کننده گزارش: سروان هری اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأییدکننده گزارش: تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۰ - ۱۹ مارس ۱۹۷۹ - ۱۶ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۹ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۰ مارس ۱۹۷۹ پوشش می دهد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان)

الف- (محرمانه) شورش کردها. شورش کردها در استان کردستان موقتاً با آتش بسی که رهبران مذهبی کرد، شیخ عزالدین حسینی و احمد مفتی زاده، ترتیب دادند، فرو نشسته است. طبق گزارش رادیو انقلاب، درگیری ظاهراً زمانی شروع شد که یک رهبر مذهبی که ریاست کمیته انقلاب در سنندج (۲۵۰ مایلی غرب تهران) را بر عهده داشت، از تحویل مهمات به یک گروه مسلح کرد خودداری کرد. کردها برای اعتراض به دفتر استاندار رفتند و تیراندازی از آنجا شروع شد. در طول ۲۴ ساعت پس از شروع درگیری ها، کردهای مبارز در سنندج ساختمان یک مقرّ نظامی، سربازخانه های پلیس، ایستگاه رادیو و تلویزیون محلی، را اشغال و یک پادگان ارتش را به محاصره درآوردند. بر اساس گزارش ها، دولت برای راندن مهاجمان از اطراف پادگان چهار هلی کوپتر توپدار را به خدمت گرفته است. تعداد کشته شدگان از چند ده نفر تا ۱۷۰ نفر گزارش شده، و بیمارستان های محل مملو از مجروحین است. آیت الله خمینی شخصاً خواستار توقف درگیری ها شده است. او گفت: «ما هیچ اختلافی با برادران سنی مان نداریم. همه ما اعضای یک امت واحد، و معتقد به یک قرآن واحد هستیم.» خمینی این بیانات را پس از آن ایراد کرد که از مردم خواسته بود این شورش را که حرکتی ضدانقلابی و کار عوامل خارجی توصیف کرده بود، سرکوب کنند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): هر چند رهبران کرد مدام همبستگی خود با جمهوری اسلامی جدید را ابراز کرده اند، ولی کردها قبیله ای بسیار مستقل هستند. آنها سالهاست که برای خودمختاری مبارزه کرده اند. اگر خواست آنها برای داشتن نماینده ای کرد در دولت، تأسیس مدارس کردزبان، و خودمختاری در اداره کردستان برآورده نشود، [نامفهوم] در مبارزه برای استقلال [نامفهوم] اگر دولت نخست وزیر بازرگان راهی برای آرام کردن کردها پیدا نکنند، شاهد درگیری های بعدی در بلوچستان یا آذربایجان خواهیم بود.

ب- عفو عمومی (بدون طبقه بندی): سازمان فداییان اولین گروهی است که به طرح پیشنهادی دولت برای عفو عمومی علناً اعتراض کرده است. این طرح شامل حال کسانی می شود که به اقتضای شرایط مجبور به همکاری با رژیم گذشته بودند. فداییان با این طرح مخالفند و می گویند که عفو مجرمین «فعالیت های ضد انقلابی عوامل امپریالیسم را تسهیل می کند.» آنها همچنین اظهار کرده اند که اعدام شدگان و کسانی که در حال محاکمه اند، به خاطر اعمال گذشته شان مستحق مجازات هستند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): فداییان با تشکیل ارتشی که تحت کنترل دولت مرکزی باشد مخالفند. آنها معتقدند که بازسازی ارتش، ملی گرایی را نابود می کند. بنابراین، یک ارتش خلقی باید تشکیل شود.

ج- نظریات جبهه دموکراتیک ملی درباره فراندوم و وحدت ملی: جبهه دموکراتیک ملی اولین حزبی است که از مردم خواسته است تا در صورت برگزاری فراندوم در شکل پیشنهادی اش، در آن شرکت نکنند. جبهه دموکراتیک ملی خواسته است که فراندوم اول فقط

به مسئله جایگزینی نظام جمهوری به جای رژیم سلطنتی محدود شود. پس از آنکه این مسئله حل شد، مدت زمانی برای بحث و گفتگو مجال باشد، و سپس رفراندوم دومی برای تعیین نوع جمهوری برگزار شود. جبهه دموکراتیک ملی همچنین در بیانیه اش از دولت خواسته است تا به کردها خودمختاری ببخشد. این حزب معتقد است که اعطای خودگردانی به گروههای ملی بهترین راه حفظ وحدت ملی و تضمین تداوم دموکراسی در ایران است. جبهه دموکراتیک ملی تأکید کرده است که برای حفظ وحدت ملی از دولت بازرگان حمایت می کند. ولی حمایت آنها از دولت بستگی به رعایت اصول دموکراسی خواهد داشت، که ضامن حکومت مردم است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (بدون طبقه بندی): اگر چه حزب جبهه دموکراتیک ملی با شکل پیشنهادی رفراندوم مخالف است، ولی تمامی شواهد و قرائن حکایت از آن دارد که رفراندوم ۳۰ مارس با برگه های «آری/نه» برگزار خواهد شد.

د- (بدون طبقه بندی) جبهه ملی: رهبر جبهه ملی و وزیر امور خارجه، کریم سنجابی، برای راهپیمایانی که به فراخوان جبهه ملی امروز در میدان آزادی تجمع خواهند کرد، سخنرانی خواهد کرد. این راهپیمایی به مناسبت سالروز ملی شدن نفت برگزار می شود. با وجود این، حزب جبهه ملی سعی دارد با برگزاری این راهپیمایی قدرت و مقبولیت مردمی خود را به دولت نشان دهد.

ه- (بدون طبقه بندی) ممنوعیت سفر: ممنوعیت خروج تمامی مردان ایرانی بالای هجده سال از کشور اسماً لغو شده است. تنها افرادی که حق خروج از ایران را ندارند، کسانی هستند که نامشان در فهرست ۱۶۰۰۰ نفری کسانی است که مظنون به «اقدام بر ضد ملت» هستند. لغو ممنوعیت خروج موجب شد که جمعیت زیادی از ایرانی ها روز گذشته به اداره گذرنامه هجوم بیاورند. کسانی که قصد خروج از ایران را داشتند در اداره گذرنامه با این حقیقت مواجه شدند که هر چند دولت ممنوعیت سفرهای خارجی را لغو کرده است، ولی دستگاه بوروکراسی آماده قبول چنین دستوری نیست.

و- (بدون طبقه بندی) سرنوشت کارگران خارجی: وزیر کار و امور اجتماعی اعلام کرده است که تمامی کارگران خارجی مشغول در مشاغل غیرضروری طی دو مرحله از ایران اخراج خواهند شد:

۱- پروانه کار اتباع خارجی غیرماهر و آنهایی که در سطوح پایین سرپرستی مشغول به کار هستند، فقط تا ۲۱ آوریل ۱۹۷۹ اعتبار خواهد داشت.

۲- پروانه کار اتباع خارجی که در سطوح بالاتر سرپرستی مشغول به کار هستند، نظیر مهندسان، مدیران و معلمان تا ۲۱ ژوئن ۱۹۷۹ اعتبار خواهد داشت. وزیر کار گفت که اتباع خارجی بدون شک نقش بزرگی در مشکل بیکاری جوانان کشور داشته اند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): این مسئله مسلماً بر آینده عملیات شرکت های

خارجی در ایران تأثیر بسزایی خواهد گذاشت، زیرا آنها به اتباع خارجی تکیه داشتند که هم با نوع کار آشنا بودند و هم تمایل به کار داشتند.

ز- (بدون طبقه بندی) کنترل کمیته های انقلاب: طبق گزارش مطبوعات، تعداد مآوران کمیته های انقلاب شدیداً کاهش یافته و قرار است برای اعضای باقیمانده کارت مخصوص کامپیوتری صادر شود. ظاهراً این تصمیم به خاطر نارضایتی از اقدامات کمیته های محلی اتخاذ شده است. اگر این مسئله حقیقت داشته باشد، نقش کمیته های انقلاب کاهش یافته و پلیس و کارکنان دیگر دولت به تدریج وظیفه عادی حفظ قانون را ایفا خواهند کرد.

ح- (بدون طبقه بندی) رژه ارتش: هزاران سرباز به همراه واحدهای نیروی پلیس روز گذشته برای نشان دادن همبستگی خود با دولت در خیابان های تهران رژه رفتند. دانش آموزان، زنان و شهروندان دیگری که برای خرید از خانه خارج شده بودند، با ابراز احساسات برای نظامیان که روزی دشمن شان محسوب می شدند، به آنها پیوستند.

نظریات مرکز تهیه گزارش: ایران هم اینک ملتی بدون نیروی مسلح مؤثر است. این رژه و حمایت مردم از رژه روندگان علامت خوبی است. شاید ارتش بتواند با حمایت مردم بار دیگر غرور و حیثیت لازم را برای تبدیل شدن به یک نیروی ملی بازیابد. البته این روند کند خواهد بود زیرا مجاهدین و فداییان با تشکیل مجدد ارتش مخالفند. دولت باید مردم را متقاعد سازد که ارتش جدید متعلق به ملت است، به ملت خدمت می کند، و نیرویی است که مردم می توانند به آن افتخار کنند.

ط- (بدون طبقه بندی) افزایش هزینه خدمات فرودگاهی: کیهان گزارش داد که «قرار است هزینه های خدمات فرودگاه مهرآباد ۱۰ تا ۱۲ برابر شود.» آقای مهندس ولی، رئیس کائو، روز گذشته گفت که: «تغییراتی اساسی و همه جانبه در هزینه های خدمات فرودگاهی خواهیم داد.» این هزینه ها شامل هزینه ورود، جابجایی، نگهداری، ترانزیت و هزینه های مرتبط دیگر می شود. کمیته ای برای بررسی هزینه ها کنونی تشکیل شده است که تصمیمات خود را برای تصویب نهایی به دولت تسلیم خواهد کرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): پرسنل دفتر وابسته نظامی امروز در فرودگاه حاضر می شوند تا اطلاعات بیشتری درباره این هزینه ها کسب کنند.

ی- (بدون طبقه بندی) خارج از تهران: در حمله ضد انقلابیون به یک پاسگاه ژاندارمری در جزیره قشم، چهار نفر کشته و تعداد زیادی مجروح شدند. پس از آن، نیروهای انقلابی «بدون خشونت» پاسگاه را مجدداً به دست گرفتند. در شیراز، شورش زندانیان منجر به مجروح شدن ۵ زندانی شد. پاسداران انقلاب نقشه فرار زندانیان را عقیم گذاشتند.

نظریات مرکز تهیه گزارش: فعالیت های قبل از تعطیلات سال نو در تهران، راهپیمایی ها، تجمعات، سخنرانی ها و خریدهای نوروزی فضایی عادی را در شهر متجسم می کند. ولی هنوز مشکلات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و نظامی بزرگی وجود دارد. سرخوشی کاذبی که پس از

سرنگونی شاه سرتاسر ایران را فرا گرفت خیلی زود جای خود را به این حقیقت خواهد داد که کشور هیچ نظام سیاسی مستقری ندارد، اقتصاد توان برآوردن نیازهای روزمره و جاه طلبی های ملت را ندارد، و هیچ ارتش یا نیروی پلیس مؤثری نیست که امنیت کشور را تأمین کند.

گزارش وضعیت سیاسی، ۲۰ مارس

سند شماره ۱۱۴ محرمانه ۲۰ مارس ۱۹۷۹ - ۲۹ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۱۳۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۲۰ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: درگیری کردها با نیروهای انقلاب. رژه ارتش و پلیس در حمایت از انقلاب. اعلام راهپیمایی ها و رژه های دیگر. ایران اتهام دخالت در امور داخلی دولت کابل را رد می کند. جبهه دموکراتیک ملی و فداییان با فراندوم مخالفت می کنند. پان ایرانیست ها از نظام جمهوری اسلامی حمایت می کنند. ادامه آشوب ها در شهرهای ایران. انتصاب های جدید. اخراج کارگران خارجی. اداره گذرنامه علیرغم اعلام دولت همچنان بسته است. پایان خلاصه.

۳- درگیری ها در منطقه کردنشین ایران ادامه دارد و آتش بسی که ۲۴ ساعت بعد از شروع خشونت ها مورد توافق قرار گرفته بود، نقض شده است. (تلگرام جداگانه) ۴- در روز ۱۹ مارس نیروهای ارتش و پلیس در حمایت از انقلاب در خیابان های سرتاسر کشور راهپیمایی کردند و رژه رفتند. اگر چه روزنامه ها گزارش داده اند که مردم تهران «با شور و هیجان» از «هزاران» سرباز و پلیس استقبال کردند، ولی گزارش منابع دیگر حکایت از آن دارد که استقبال مردم از این راهپیمایی و رژه چندان هم «با شور و هیجان» نبوده است. کارمند سیاسی که خود شاهد عبور چند کامیون پر از سربازانی بود که به محل راهپیمایی می رفتند، می گوید به رغم تعداد زیاد پوسترهای خمینی و شاخه گل هایی که در دست سربازان بود، و همچنین شعار ها و مشت گره کردن های پرشور سربازان، ظاهراً مردم کوچه و خیابان چندان توجهی به آنها نداشتند. این راهپیمایی و راهپیمایی های دیگر به خوبی «خردک موج های پس از موج بزرگ» توصیف شده اند. راهپیمایی های بزرگداشت دیگری را برای روز ۲۰ مارس در میدان شهدا (ژاله سابق) و ۲۱ مارس در بهشت زهرا ترتیب داده اند. در هر دو راهپیمایی آیت الله نوری سخنرانی خواهد کرد. آیت الله طالقانی، نخست وزیر بازرگان و اعضای کابینه اش برای گروه زیادی از مردم که در مراسم نوروز در استادیوم آریامهر (نام جدیدی برای آن انتخاب نشده است) جمع خواهند شد، سخنرانی می کنند. حزب جمهوری اسلامی نیز مردم را به راهپیمایی در روز ۲۲ مارس در سراسر ایران دعوت کرده است.

۵- دولت ایران به اتهام وارده از سوی افغانستان مبنی بر دخالت ارتش این کشور در درگیری های افغانستان، شدیداً اعتراض کرد. در همین حال، روحانیان قم در یک راهپیمایی با

شرکت ۱۰۰۰۰ دانش آموز و پناهنده افغان، کشتارهای افغانستان را محکوم کردند. راهپیمایی مشابهی در شهر ساحلی ساری برگزار شد. مطبوعات ایران همچنان پوشش خبری گسترده‌ای به درگیری‌های افغانستان می‌دهند، از جمله حمله لفظی پراودا به ایران و به ویژه آیت الله شریعتمداری. در عین حال، دفتر وزارت امور خارجه گزارشی از ایزوستیا (که از شبکه بی.بی.سی. پخش شد) را مشاهده کردند که در آن ایالات متحده و بریتانیا به دخالت در شورش‌های افغانستان متهم شده بودند. رایزن سیاسی به وزارت امور خارجه گفت که ظاهراً این گزارش ما و جمهوری اسلامی موقت را در یک گروه قرار داده است.

۶- بر اساس گزارش مطبوعات، حزب دموکراتیک ملی تصمیم گرفته است طی بیانیه‌ای که قرار است امروز از سوی متین دفتری صادر شود، رفراندوم آتی را تحریم کند. جبهه دموکراتیک ملی خواهان آن است که رفراندوم آتی به مسئله جایگزینی نظام جمهوری بجای نظام سلطنتی محدود شود، و سپس رفراندوم دیگری برای تعیین نوع جمهوری برگزار گردد. فداییان خلق نیز علناً با رفراندوم پیشنهادی مخالفت کرده و مدعی‌اند که فضای رأی‌گیری «جانبدارانه و غیردموکراتیک» است، قانون اساسی باید قبل از رأی‌گیری منتشر شود تا مردم از ماهیت جمهوری اسلامی مطلع شوند، و اینکه رأی‌دهندگان باید حق انتخاب بیشتری داشته باشند. فداییان همچنین مخالفت خود را با طرح دولت بازرگان برای عفو کسانی که در خدمت رژیم سابق بودند، ابراز داشته است. با وجود این، بازرگان قبلاً به ما گفته است که انتظار دارد رفراندوم طبق برنامه در روز ۳۰ مارس برگزار شود.

۷- محسن پزشکی پور، رهبر حزب پان ایرانیست، از اعضای حزب خواسته است تا در رفراندوم آتی به نظام جمهوری اسلامی رأی آری بدهند، و از همه ایرانی‌ها خواسته است تا در این همه‌پرسی شرکت کنند زیرا این امر یک وظیفه «ملی» است. پزشکی پور پس از «معالجات پزشکی» در خارج از کشور، تازه به کشور بازگشته است.

۸- طبق گزارش روزنامه‌ها، در درگیری بر سر کنترل یک پاسگاه ژاندرمری در جزیره قشم در خلیج فارس (نزدیک بندرعباس) ۴ نفر کشته و تعداد زیادی مجروح شدند. نیروهای «ضدانقلاب» به این پاسگاه حمله و آن را اشغال کرده بودند، ولی شبه‌نظامیان انقلابی آن را از دست ضدانقلابیون آزاد کردند. روزنامه‌ها همچنین خبر از درگیری در بهبهان (بین شیراز و اهواز) دادند. درگیری کردستان نیز در تلگرام جداگانه گزارش شده است.

۹- وزارت کشور اعلام کرد که سید احمد طباطبایی به سمت استاندار استان مازندران، و علی اصغر معنوی به سمت استاندار استان لرستان منصوب شده‌اند.

۱۰- وزارت کار و امور اجتماعی اعلام کرد که پروانه کار کارگران خارجی غیرماهر (نظیر راننده‌ها و کارگران ساده) و آنهایی که در سطوح پایین سرپرستی مشغول به کار هستند فقط تا ۲۱ آوریل اعتبار دارد، و پروانه کار کارگران سطوح بالاتر سرپرستی (نظیر مهندسان، مدیران، و معلمان) نیز فقط تا ۲۱ ژوئن اعتبار خواهد داشت. اگر به نیروی کار خارجی نیاز مبرم باشد،

پس از این تاریخ‌ها درباره آن تصمیم‌گیری خواهد شد. هنوز نمی‌دانیم که این تصمیم چه تأثیری بر سرنوشت کارمندان و سرایداران کشور ثالث در سفارت خواهد داشت، ولی این مسئله را به محض بازگشایی وزارت کار از آنها خواهیم پرسید.

۱۱- علیرغم اطلاعیه دولت در رسانه‌های خبری مبنی بر آمادگی اداره گذرنامه برای رسیدگی به تقاضای صدور مجوز خروج از کشور برای مردان ایرانی بالای ۱۸ سال در روز ۱۹ مارس، روز گذشته جمعیتی زیادی که مقابل اداره گذرنامه جمع شده بودند به بهانه نبود فرم‌های لازم بازگردانده شدند.

۱۳- در طول تعطیلات نوروزی فقط در روزهایی گزارشی مخابره می‌کنیم که حجم اخبار کافی باشد. (۱) سولیوان

شب عید نوروز در تهران

سند شماره ۱۱۵ محرمانه ۲۰ مارس ۱۹۷۹ - ۲۹ اسفند ۱۳۵۷ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۱۴۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: شب عید نوروز در تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- این روزها فضای عجیبی بر ایران حاکم است. فصل نوروز است و بهار با شکوه تمام به تهران قدم گذاشته است. آسمان آبی است و برف هنوز بر قله‌های رشته کوه البرز رخ می‌نماید، و درختان شکوفه داده‌اند. ترافیک در خیابان‌ها گره خورده است، بازار گرم است، و چهره شهر تقریباً عادی به نظر می‌رسد.

۳- در ستون‌های خبری مطبوعات، ظاهراً اخبار آزادانه انتشار می‌یابد و روزنامه‌های فارسی و غیر فارسی زبان بحث سیاسی داغی به راه انداخته‌اند. وزارتخانه‌های دولت اطلاعیه صادر می‌کنند و وانمود می‌کنند که دارند کشور را از لحاظ سیاسی و اقتصادی به پیش می‌برند. توجهات بیشتر معطوف رفراندومی است که قرار است در روز ۳۰ مارس برای انتخاب جمهوری اسلامی برگزار شود.

۴- رادیو و تلویزیون عامه مردم را زیر بمباران خطابه‌های بی‌پایان آیت‌الله‌ها و ملاها و شاعران و اهل جدلی گرفته‌اند که انقلاب و اصول اسلام را می‌ستایند. اگر چه خطابه‌هایشان با لحنی موقر ایراد می‌شود، ولی محتوای آن چیزی جز مسایل کلی و کسالت‌آور نیست.

۵- البته اتفاقاتی نیز می‌افتد که روال عادی را بر هم می‌زند، مثلاً جار و جنجال ۴ روزه بر سر چادر. به نظر می‌رسد که آیت‌الله‌ها فعلاً در مقابل زنان کوتاه آمده باشند، ولی هنوز آینده‌زنها در ابهام است. گاه درگیری مسلحانه ناگهان در یک گوشه شهر شروع می‌شود، مثل وقتی

ص: ۲۲۸

که گروهی از زندانیان در روز ۱۸ مارس قصد فرار از زندانی در مرکز شهر را داشتند. شبها هنوز صدای تیراندازی‌های پراکنده می‌آید، و هوا که تاریک می‌شود ایست‌های بازرسی ترافیک را مختل می‌کند.

۶- با وجود این، مهمترین حقیقتی که زندگی بسیاری از ایرانی‌ها را متأثر ساخته، وجود «کمیته‌ها» است. هر محله‌ای، هر مسجدی، هر اداره‌ای، هر کارخانه‌ای یک کمیته دارد. هر چند درست معلوم نیست چه کسی و یا چه چیزی وجود این گروهها را مجاز ساخته است، ولی اعتبار کمیته‌ها بیشتر به سلاحهای کشنده آنهاست؛ معمولاً مسلسل ژ-۳ که دست هر کسی دیده می‌شود. این گروهها سعی دارند تمامی زوایای زندگی مردمی را که در حوزه فعالیت شان زندگی می‌کنند، تنظیم کنند.

۷- در وزارتخانه‌ها، این کمیته‌ها هستند که تصمیم می‌گیرند دولت چه کاری می‌تواند انجام دهد؛ البته اگر اصلاً کاری از دستش بر بیاید. از آنجایی که معمولاً با هم توافق نظر ندارند، معمولاً هم هیچ کاری انجام نمی‌شود. در نیروهای مسلح نیز آنها تصمیم می‌گیرند چه کسی باید فرمانده باشد و روال چیست. در محله‌ها هم تردد مردم را زیر نظر دارند، از بقایای رژیم گذشته بازجویی می‌کنند، و پلیس اخلاق هستند.

۸- اگر کسی زندگی آرام و مرفهی داشته باشد و به دنبال کارهای روزمره اش برود، به خصوص در حومه شمال تهران، شاید بتواند این حقیقت انقلاب را نادیده بگیرد. چیز زیادی نسبت به آن روزهای بد گذشته تغییر نکرده است. ولی اگر کسی بخواهد خانه اش را جایجا کند، کار بانکی داشته باشد، از کشور خارج شود، و یا به هر ترتیب روال عادی را نقض کند، آنوقت باید با یک عالمه کمیته طرف شود. اگر یک کمیته راضی شود، که معمولاً با نامه یک وزیر یا یک آیت الله ممکن است، یک کمیته دیگر با وظایفی مشترک پیدا می‌شود که دوباره مانع تراشی کند. در این هزار تو، هر تلاشی بی‌ثمر است.

۹- ولی از طرف دیگر، اگر یکی از این انقلابیون فکر کند که شخصی یا خانواده‌ای طاغوتی بوده است، آنوقت انقلاب می‌شود حکومت ترس و وحشت. کمیته شخصی را که فکر می‌کند مجرم است دستگیر می‌کند و به زندان انفرادی می‌اندازد، جایی که هیچ تماسی با دنیای خارج ندارد. هیچ، تکرار می‌کنم، هیچ امکاناتی که شایسته یک انسان باشد غیر از آنچه کمیته در اختیار او می‌گذارد، ندارد، و اگر تا همین هفته پیش به زندان می‌افتاد ممکن بود از بد حادثه گیر یکی از «دادگاههای اسلامی» بیفتد و بدون تشریفات قانونی به دست جوخه‌های مرگ سپرده شود. به نظر می‌رسد که با توافق بازرگان و خمینی این رویه جابرانه دادگاهی متوقف شده باشد، ولی هیچ کس به یقین نمی‌داند.

۱۰- وقتی که این مجرم دارد در زندان می‌پوسد، کمیته‌های دیگر به خانه اش هجوم می‌برند و هر چه به دستشان بیاید غارت می‌کنند. شاید از خانواده اش بازجویی کنند، کسب و کار و دارایی‌های دیگرش را مصادره کنند و نهایتاً به خاک سیاهش بنشانند. به همین دلیل، بسیاری از

بازرگانان موفق در رژیم گذشته ترجیح داده اند در خارج کشور بمانند تا اینکه خطر بازگشتن را به جان بخرند.

۱۱- هرج و مرج حاکم بر کمیته ها بازتاب هرج و مرج گسترده تر حاکم بر کل ملت است. انقلابی که توانست طومار رژیم شاه را در هم بپیچد، برای این هدف منفی از حمایت قاطع مردم برخوردار بود، ولی هیچ گونه توافق نظر واقعی درباره آینده وجود ندارد. در ببحوحه این روند، خمینی در نقش رهبر واقعی انقلابیون ظهور کرد، ولی سلطه او بر گروههای مختلف با ایدئولوژی های متفاوتی که دارند به هیچوجه تضمین شده نیست. بازرگان نیز که سعی دارد اراده انقلاب را اجرا کند، موفقیت کمتری در ابراز و یا کنترل مجموعه هماهنگی از سیاست ها داشته است.

۱۲- تقاضا برای انجام رفراندوم، به مثابه عامل سازماندهنده ای در تغییر خواست انقلابی، افزایش یافته است. برخی گروهها اعلام کرده اند که رفراندوم را تحریم می کنند، و برخی دیگر خواهان تغییر شکل و محتوای آن هستند. با وجود این، به طور کلی، بیشتر مردم اذعان دارند که رفراندوم برگزار خواهد شد و نتیجه آن هم رأی قاطع به یک جمهوری اسلامی است. تنها پس از حل این مسئله است که شاید فعالیت سیاسی قدری جدی تر شود.

۱۳- مسئله دیگری که باید در آینده حل شود، مسئله قانون اساسی است، و اینکه آیا قانون اساسی جدید محصول یک فرایند شکل گیری تدریجی خواهد بود و یا اینکه مثل رفراندوم به حلق ملت فرو می شود. یک مسئله دیگر مسئله انتخابات عمومی است، اینکه اصلاً باید انتخاباتی صورت بگیرد و چه وقت. در این صحنه نبرد، نامعقول نیست اگر انتظار داشته باشیم که گروههای سیاسی متشکل تری ظهور کنند و به مبارزه با یکدیگر ادامه دهند. این تشکل ها، در کنار ارگانهای دیگری که قصد و نیت شوم تری دارند، از هم اینک در حال شکل گیری هستند.

۱۴- با وجود این، نباید توقع داشت که مبارزات سیاسی آتی به شیوه رایج در هاید پارک و انتخابات آمریکا انجام شود. گروههایی که تعداد زیادی اسلحه در دست دارند و عادت کرده اند برای رسیدن به اهداف خود از آنها استفاده کنند، مسلماً تمایلی به بحث و استدلال های شیرین برای جلب نظر سیاسی دیگران نخواهند داشت. در عوض، این گروههای مسلح در مبارزات آتی خواهان بیشتری دارند، زیرا رهبران سیاسی به دنبال جلب حمایت آنها می خواهند بود که بیشترین قدرت آتش و بی رحمتی رهبران را داشته باشد. می توان انتظار نوعی جنگ سالاری را داشت. از آنجایی که نیروهای امنیت ملی از هم پاشیده و ضعیف هستند، نمی توان توقع داشت که بتوانند این تمایل را مهار کنند.

۱۵- صحنه سیاست ایران در آینده نزدیک بسیار پر جنب و جوش خواهد بود، ولی لزوماً این جنب و جوش رضایت بخش نخواهد بود.

سولیوان

مسائل اجتماعی بعد از انقلاب در تهران

ص: ۲۳۰

سند شماره ۱۱۶ محرمانه ۲۲ مارس ۱۹۷۹ - ۲ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۱۶۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: مسایل اجتماعی بعد از انقلاب در تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در روزهای ۲۰ و ۲۱ مارس، اولین دعوت های رسمی به دو مراسم پس از انقلاب در تهران را پذیرفتم. اولین مراسم در روز ۲۰ مارس و از طرف شرکت ملی نفت ایران به مناسبت سالروز ملی شدن صنعت نفت در سال ۱۹۵۱ برگزار می شد. دومین مراسم، در روز ۲۱ مارس، همان مراسم سنتی دیدار هیأت های دیپلماتیک با شاه در نوروز بود. به پیشنهاد سفیر بلغارستان، که مسن ترین سفیر در ایران بود، مراسم فوق برای نخست وزیر بازرگان اجرا شد، که در جشن شرکت نفت میهمان افتخاری مراسم بود.

۳- در مراسم شرکت نفت، از دیدن برخی چهره های آشنا نظیر برادر جوانتر فلاح و تعدادی از بازرگانان سرشناس رژیم گذشته تعجب کردم. همگی قدری عصبی بودند. تعداد زیادی از اعضای هیأت های دیپلماتیک در این مراسم شرکت کرده بودند.

۴- پذیرایی نسبتاً ساده بود، و شربت پرتقال، کوکا کولا و چای سرو می شد. بر روی میزها شیرینی های زیادی چیده بودند که هیچکس نخورد. چند نفر ریشو، از نوع انقلابیون، در اطراف سالن ایستاده بودند.

۵- چند دقیقه فرصت کردم با دکتر نزیه، مدیرعامل شرکت ملی نفت صحبت کنم. از او پرسیدم آیا حقیقت دارد که او پیش نویس قانون اساسی جدید را که قرار است در آینده نزدیک منتشر شود، تهیه کرده است. او گفت چون حقوقدان قانون اساسی هستم به پاریس دعوت شده بودم تا پیش از بازگشت خمینی به تهران، قانون اساسی جدید را «مرور» کنم. چند روزی را در هتل محل اقامتم ماندم تا نسخه ای از پیش نویس قانون اساسی به دستم برسد، ولی نهایتاً ناامید شدم و بدون اینکه سند را دیده باشم پاریس را ترک کردم. بنابراین اصلاً نمی دانم که در قانون اساسی جدید چه چیزی مطرح شده است.

۶- مهمترین بخش مراسم ورود بازرگان، انتظام، و یزدی بود. بعد از ورود آنها سه نطق ایراد شد. اول نزیه، دوم بازرگان، و سوم یک «کارگر» به ایراد نطق پرداختند. سخنان دو سخنران اول ملایم بود و یکی از مترجمان شرکت ملی نفت ایران آن را برای حضار به انگلیسی ترجمه می کرد. ولی سومی دکلمه ای آتشین بود که یک جوان ریشوی بدون کراوات که معلوم بود تحصیلکرده است، آن را با صدای بلند خواند. یک دوست ایرانی که کنارم بود سخنان پر شور او را اینگونه ترجمه کرد که او سوگند یاد می کند تا آخرین قطره خونس از تأسیسات نفتی در مقابل تمایل امپریالیسم برای تسخیر مجدد آنها دفاع کند. هیچ ترجمه رسمی از این خطابه ارائه نشد.

۷- در مراسم دیدار با نخست وزیر، بازرگان، سنجابی، سحابی و انتظام در یک صف به استقبال میهمانان می آمدند. رئیس تشریفات نیز در مراسم حضور داشت. یزدی دیرتر به مراسم آمد. مراسم نخست وزیری نیز همانند جشن شرکت نفت ساده بود و همان چیزها سرو می شد. به محض اینکه صف استقبال کنندگان از هم جدا شد، سنجابی مراسم را ترک کرد.

۸- سفیر بلغارستان خیلی کوتاه سال نو را از طرف هیأت های دیپلماتیک تبریک گفت. بازرگان مؤدبانه و با قدردانی به او پاسخ داد و یزدی سخنانش را برای حضار ترجمه کرد. پس از خاتمه این مراسم، بازرگان نزد سرفرا رفت تا شخصاً با آنها صحبت کند، و این کار را با من شروع کرد که قدری عجیب بود. سپس با سفیر فرانسه شروع به صحبت کرد.

۹- جای سفیر شوروی بسیار خالی بود. او به قم رفته بود تا پیام تبریک سال نوی رهبر شوروی را شخصاً تسلیم خمینی کند، و بدین ترتیب نظرش را در مورد سلسله مراتب رهبری در ایران عملاً نشان بدهد. رئیس تشریفات به من گفت که این مراسم، از جمله فهرست میهمانان، را تماماً سفیر بلغارستان ترتیب داده و تهیه کرده است. در نتیجه، جالب بود که نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین در مراسم حضور نداشت. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۲۵ مارس

سند شماره ۱۱۷ محرمانه ۲۵ مارس ۱۹۷۹ - ۵ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۲۱۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۲۵ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: کردستان همچنان آرام است. بختیار ایران را ترک می کند و سخن می گوید. نخست وزیر از خوزستان دیدار می کند. خمینی از همه می خواهد در رفراندوم شرکت کنند. هیأت اعزامی سازمان آزادیبخش فلسطین از مشهد دیدار می کند. تظاهرات بر ضد پیمان صلح مصر و اسرائیل، که خمینی آن را «خیانت به اسلام» نامیده است. پایان خلاصه.

۳- آتش بس موقت در کردستان همچنان برقرار است. (تلگرام جداگانه).

۴- در روز ۲۴ مارس، پیامی که روی نوار ضبط شده بود و گفته می شود متعلق به بختیار، نخست وزیر سابق، باشد تحویل دفتر خبرگزاری فرانس پرس در تهران شد. نوار مذکور به همراه یادداشت دست نویسی که بر روی سربرگ هتل کلاریج لندن نوشته شده بود، به خبرگزاری مذکور تحویل شد. فرانس پرس می گوید که صدای ضبط شده واقعاً صدای بختیار است.

۵- بختیار در این پیام می گوید «آنچه هم اینک در افق می بینم به هیچوجه شباهتی به آزادی، دموکراسی، پیشرفت اقتصادی و گسترش فرهنگ ملی ندارد.» بلکه بالعکس «ما یک حکومت استبدادی پیر و فاسد را برداشتیم و یک دیکتاتوری همراه با هرج و مرج را جایگزین

آن کردیم- فقط به امید ایجاد یک جمهوری اسلامی.» بختیار گفت که به این جمهوری رأی نخواهد داد زیرا «آن را مانعی بر سر راه پیشرفت جامعه، عظمت ملت، شکوفایی اقتصاد، و حقوق بشر می دانم.» او مصرانه خواست تا قدرت از دست فاسدان گرفته شود، حقوق فردی و اجتماعی تضمین شود، قوانین ضداسلامی لغو شود، و سیاست مستقل ایران تداوم یابد. او گفت «این برنامه ایست که می توان بر مبنای آن وحدت ایجاد کرد، بر خلاف رفتار دولتی که خود را ناتوان حس می کند و حقیقتاً هم ناتوان است.» ۶- انتقاد بختیار از دولت موقت، و به طور ضمنی، از خمینی، مسلماً بر دل آنهایی که از وقایع بعد از انقلاب شدیداً مضطرب هستند، خواهد نشست. توده ملت هنوز به خمینی وفادار است، ولی در میان نخبگان تجدد طلب بسیارند کسانی که نخست وزیری بختیار را صبح کوتاه و نویدبخش سیاسی پیش از حاکم شدن دوباره سیاهی استبداد، می دانند. البته سخنان بختیار برای همقطاران سابق او در جبهه ملی که هم اینک در دولت موقت خدمت می کنند و از لحاظ فنی مسئول استبداد آیت الله و افراط گرایی پیروانش هستند، طعنه آمیز بود.

۷- گویی دولت موقت به اندازه کافی مشکل نداشت که استقبال متفاوت از نخست وزیر بازرگان، معاونش عباس امیرانتظام، و وزیر دفاعش مدنی طی دیدار روز گذشته شان، ۲۴ مارس، از خوزستان نیز به آنها اضافه شد. در خرمشهر، جمعیت خشمگینی بیرون از خانه آیت الله طاهر خاقانی تجمع کرده بود، و برای اینکه بازرگان و همراهانش بتوانند وارد خانه شوند، مجبور شدند با تیراندازی هوایی مردم را متفرق کنند. بازرگان و انتظام هر دو در مصاحبه هایشان گفتند که خواست اقلیت های قومی، از جمله مردم عرب زبان خوزستان، را درک می کنند. در خرمشهر مردم از بازرگان و هیأت همراهش تقاضا داشتند که سهم بیشتری از درآمد نفت که عمدتاً از خوزستان استخراج می شود، برای توسعه این استان اختصاص یابد. بازرگان و هیأت همراهش امروز ۲۵ مارس در تبریز به سر می برند.

۸- خمینی با صدور بیانیه ای از تمام ایرانی ها، اعم از مرد و زن، خواسته است تا از حق رأی خود در فراندوم جمهوری اسلامی استفاده کنند. به نظر می رسد که دولت بدون اعتنا به اعتراضاتی که به شکل فراندوم و مسئله امکان برگزاری زود هنگام آن مطرح شده است، قصد دارد فراندوم را در زمان مقرر برگزار کند. اخبار شبانه ۲۵ مارس به رأی دهندگان احتمالی اطمینان داد که نباید نگران عضویت خود در حزب منحل رستاخیز باشند. نگرانی مردم از آنجا ناشی می شود که عضویت آنها در حزب رستاخیز در شناسنامه هایشان ثبت شده است و به هنگام رأی گیری باید شناسنامه خود را در محل رأی گیری ارائه دهند. همچنین اعلام شد که یک بار دیگر حداقل سن رأی دهندگان به ۱۶ سال تمام کاهش یافته است، که موجب بهم ریختن بیشتر اوضاع شد.

۹- برخلاف آن که انتظار می رفت به مناسبت نوروز زندانیان از جمله حداقل صد ها نفر زندانی سیاسی که هم اینک در حبس به سر می برند، مورد عفو قرار بگیرند، در طول تعطیلات

نوروز چنین عفوی اعلام نشد. ظاهراً پیشنهاد عفو مورد اعتراض چندین محفل سیاسی قرار گرفته است. با وجود این، خمینی اجازه ملاقات ۲۵۰ زندانی را با خانواده هایشان صادر کرد (چنانکه مطلع شده ایم هر زندانی اجازه داشت فقط با یکی از اعضای خانواده اش آن هم فقط به مدت ۵ دقیقه ملاقات کند). کارمند سیاسی مترینکو در تعطیلات آخر هفته از مقابل زندان قصر عبور کرد و می گوید که منظره آنجا هیچ تغییری نسبت به گذشته نکرده است. هنوز زنان و کودکان زیادی مقابل در زندان منتظرند تا به داخل زندان بروند و شوهر، پدر، برادر و غیره را ملاقات کنند. تنها فرقی که وجود داشت این بود که مردم لباس های بهتری پوشیده بودند.

۱۰- سازمان آزادیبخش فلسطین همچنان فعال است. یک هیات فلسطینی به همراه تعدادی از اعضای کمیته مرکزی انقلاب روز ۲۲ مارس از مشهد دیدار کرد. در ارتباط با همین دیدار اعلام شد که سازمان آزادیبخش فلسطین نیروهای موسوم به سپاه پاسداران انقلاب را که یک نیروی شبه نظامی است، آموزش خواهد داد. سپاه پاسداران تحت نظر ابراهیم یزدی، معاون رئیس جمهور، در حال شکل گیری است.

۱۱- در بعد از ظهر روز ۲۵ مارس، گروه کوچکی از تظاهرکنندگان در اعتراض به امضای پیمان صلح بین مصر و اسرائیل از میدان آزادی (شهید سابق) به سمت سفارت مصر راهپیمایی کردند. خمینی این پیمان را «خیانت به اسلام» توصیف کرده است که مسلماً به خشم مردم دامن خواهد زد. گوش بزنگ خواهیم ماند. سولیوان

تلگرام انجمن خدمات خارجی آمریکا

سند شماره ۱۱۸ استفاده اداری محدود ۲۶ مارس ۱۹۷۹ - ۶ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، ایران - ۳۲۴۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: تلگرام انجمن خدمات خارجی آمریکا ۱- خلاصه: در این گزارش توصیفی از زندگی در تهران و برخی شکایات پرسنل باقی مانده در ایران از نظرتان خواهد گذشت. انجمن خدمات خارجی آمریکا در تهران معتقد است که شاید بخشی از این اطلاعات برای آنهایی که در سفارت مسئول بخش ایران هستند مفید یا جالب باشد. لازم به تأکید است که این تلگرام فقط به منظور اطلاع مسئولان وزارت امور خارجه ارسال می گردد و نباید بین سایر ارگانها توزیع گردد. پایان خلاصه.

۲- تعدادی از کارمندان سفارت که به منظور نظارت بر ارسال اسباب و اثاثیه منازل، لغو قول نامه ها، جابجایی اموال چه شخصی و چه دولتی، و حل مشکلات پرسنل و تلاش برای بازگرداندن وضعیتی عادی به سفارت در تهران مانده اند، احساس می کنند که در حق شان بی انصافی شده است، به ویژه در مقایسه با آنهایی که در هنگام تخلیه پرسنل از ایران خارج شدند. آنهایی که مسئول نقل و انتقالات مستقیم هستند غالباً باید بدون استراحت و تفریح از نقطه ای به نقطه دیگر سفر کنند. TDY یا دیدار با خانواده هایشان می تواند تأثیر زیادی بر روحیه

۳- این احساس در بین کارمندان وجود دارد که آنهایی که به اروپا پناه برده اند از مزایای بیشتری نسبت به آنهایی که در آمریکا مستقر شده اند، بهره مند هستند. کارمندانی که در اروپا ماندند به مدت یک ماه یا بیشتر از مرخصی اداری یا TDY استفاده کردند، ولی آنهایی که به آمریکا رفتند مجبور بودند از مرخصی های سالیانه شان استفاده کنند. فوق العاده مأموریتی که به کارمندان مستقر در اروپا تعلق می گیرد بسیار بیشتر است، و آنها از امکانات بیشتری برای دیدار با خانواده هایشان نیز برخوردارند. اکثر خانواده هایی که آمریکا را برگزیدند بیشتر به تحصیل فرزندانشان فکر می کردند، ولی از لحاظ مالی امتیازات زیادی را از دست دادند، و فقط در محدوده واشنگتن دی.سی. دستور دریافت می کنند ولی آنهایی که در اروپا مستقر شده اند معمولاً اصالتی غیرآمریکایی دارند و با خانواده هایشان آنجا زندگی می کنند، بنابراین از لحاظ مالی نیز به نفع آنها تمام می شود.

۴- هر تلاشی که با هدف تسریع در تفکیک نامه ها در سیستم پست صورت بگیرد نیز می تواند به بهبود روحیه کارمندان کمک کند. بسیاری از بسته های متعلق به کارمندان گم شده، خیلی از آنها منتظر چک های خود بوده اند، و هنوز نمی دانند آیا چکی که در روز پیش از قوع اتفاقات پست شده بود، به مقصد رسیده است یا خیر. البته می دانیم که کار ساده ای نیست، ولی به هر حال اگر بدانیم که هنوز چیزی از اعتبارمان باقی مانده است، خوشحال می شویم.

۵- در زیر شرح کوتاهی در مورد شرایط زندگی در سفارت برایتان می فرستم. شاید بخشی از این اطلاعات قبلاً در تلگرام های ارسالی ذکر شده، و بخشی از آن نیز تازه باشد. به خاطر مسایل امنیتی و همچنین به دلیل اینکه تعداد کارمندان باقی مانده به قدری نیست که از سرگیری کار سرویس های سفارت را توجیه کند، اکثر پرسنل را به یک یا دو ساختمان واقع در پشت سفارت انتقال داده ایم. هنوز دو گروه مستقل از شبه نظامیان (سابق) و تعداد زیادی از پرسنل نیروی هوایی محافظت از ساختمان سفارت را بر عهده دارند. البته این سه گروه همیشه با یکدیگر کنار نمی آیند، هر چند هم اکنون تنش بین آنها خیلی کمتر از روزهای بعد از حمله به سفارت است. دسترسی به ساختمان سفارت برای آنهایی که مایل به ورود به سفارت هستند یک مشکل جدی است و تا بحال چندین بار اتفاق افتاده است که محافظان سفارت محتویات کیف کارمندان را بازرسی کرده اند.

۶- حضور این محافظان هیچ کمکی به کارمندانی که در سفارت مشغول به کار هستند، نمی کند، حال می خواهد این کارمندان آمریکایی باشند یا بیگانه و با توجه به گسترش احساسات ضدآمریکایی، باعث می شود که طرف های ایرانی تماس ما حتی دیگر تمایلی به نزدیک شدن به سفارت نداشته باشند.

۷- تلاش مدیران سفارت برای بهبود کیفیت محافظان بسیار نتیجه بخش بوده است. حالا متوسط سن پرسنل نیروی هوایی در مقایسه با قبل که ۱۸ سال بود، چیزی نزدیک به ۲۰ تا ۲۵

سال است. ظاهر آنها قابل قبول تر شده و مسئولیت پذیری بیشتری نسبت به گروه قبلی از خود نشان می دهند. با وجود این، محافظان سفارت از ما پتو، بخاری برای پُست های نگهداری شان، اجاق برای درست کردن چای، فرش و ماشین لباس شویی برای شستن یونیفورم هایشان خواسته اند. البته رد خواسته آنها بسیار مشکل است، زیرا اینها را کسی از ما می خواهد که یک تفنگ ژ-۳ روی دوشش انداخته است، هر چند هر وقت یکی از خواسته هایشان را بر آورده می کنیم، فردا توقعشان بیشتر می شود.

۸- تیراندازی های شبانه در محوطه سفارت دیگر امری عادی است، هر چند محافظان سفارت اکثر این تیراندازی ها را برای آن انجام می دهند که خوابشان نبرد و یا اینکه مطمئن شوند که تفنگ هایشان هنوز کار می کند. در روز ۲۱ مارس تیراندازی محافظان سفارت تمام کارمندان را سراسیمه کرد، البته این بار تیراندازی استثنائاً به خاطر شروع سال نوی ایرانی بود. هر چند اکثر این تیراندازی ها شخصاً تهدیدی برای کسی نیست، ولی اعصاب انسان را به هم می ریزد، البته اگر از بی خوابی ناشی از آزمایش تفنگ ها آن هم درست زیر پنجره ی اتاق تان در ساعت ۳ صبح بگذرید.

۹- از تعاونی سفارت تا بحال سه بار سرقت شده است. SY می گوید که این سرقت ها کار خودی هاست. احتمالاً محافظان سفارت که به آنها گفته بودیم نباید در بخش کنسولی بخوابند، از حرف ما ناراحت شده و چند روز پیش درب بخش کنسولی را که موقتاً به اتاق قبلی تفنگداران انتقال یافته، باز کرده و داخل آن شده بودند. سیم تلفن های قطع شده و خسارات جزئی دیگری نیز به آنجا وارد شده بود.

۱۰- با وجود این، چون احتمال حمله مجدد به سفارت بسیار زیاد است، گمان می کنیم که حضور یک نیروی محافظ محلی در سفارت ضروری باشد. سازمان آزادیبخش فلسطین دارد نفوذ زیادی در ایران پیدا می کند و مخالفت آن با پیمان صلح مصر و اسرائیل کاملاً آشکار است. در همین ارتباط، چندی پیش تظاهراتی عظیم، ولی خوشبختانه صلح آمیز، در مقابل سفارت انجام شد.

۱۱- هنوز بقایای گاز اشک آور در ساختمان کنسولی انسان را آزار می دهد، ولی اکثر پنجره ها را عوض کرده و دفاتر را رنگ زده ایم، و اکثر اوقات شرایط کاری قابل تحمل است.

۱۲- امکانات تفریحی عملاً صفر است. درخواست کرده ایم تعدادی از فیلم هایی را که ارتش آمریکا بین پرسنل توزیع می کند به دستمان برسانند، ولی هنوز چیزی دریافت نکرده ایم. البته بعضی رستوران ها باز هستند ولی باید ساعت ۱۰:۰۰ شب در سفارت باشیم زیرا از آن ساعت به بعد گشتی های غیرنظامی به خیابان ها می ریزند و به سوی خودروهایی که رانندگان احتمالاً فریاد ایست آنها را نشنیده و به راه خود ادامه داده اند، تیراندازی می کنند. در ماه اخیر هیچ یک از کارمندان آمریکایی جرأت خارج شدن از تهران را به خود نداده است، ولی گزارش روزنامه ها نشان می دهد که وضعیت امنیتی در شهرستان ها نیز بسیار متزلزل است.

غرب ایران، به ویژه کردستان، صحنه درگیری های مداوم است. اخباری از راهزنی در اتوبانها به دستمان رسیده است، و احتمالاً به خاطر وضعیت افغانستان بخش شمال شرقی ایران نیز باید پرتنش باشد. اگر ناآرامی های کردستان به مناطق قبیله نشین دیگر نیز سرایت کند، سفر زمینی در این کشور غیرممکن خواهد شد.

۱۳- اکثر ما هر روز بین ۳۰۰ تا ۶۰۰ یارد راه می رویم تا از خانه به سفارت بیاییم و خدا را شکر می کنیم که به قدر کافی کار هست که شش روز هفته سرمان را گرم کند چون واقعاً اینجا هیچ کار دیگری نیست که بتوانیم انجام دهیم.

۱۴- از سوی دیگر، وضعیت امنیتی تهران در ساعات روز عادی شده است. ترافیک واقعاً وحشتناک و گاهی اوقات حتی بدتر از روزهای قبل از انقلاب است (به این معنی که هیچ خودرویی از جایش تکان نمی خورد). اخبار سرقت از منازل کمتر شده است.

۱۵- کاهش شدید پرسنل ایرانی هیأت مستشاری و آژانس های دیگر فشار شدیدی بر روی آنها می کشد که باید پاسخ شکایت های پرسنل مزبور را بدهند وارد می کند. جلساتی برای رسیدگی به شکایات پرسنل باز خرید شده ایرانی برگزار شد، ولی آنها خواسته های بسیار نامعقولی دارند (خواسته های آنها را در گزارش جداگانه برایتان ارسال کرده ایم). از آنجایی که اکثر خواسته هایشان برآورده نخواهد شد، باید انتظار افزایش سطح خصومت ها را داشت.

۱۶- انتقال اسباب و اثاثیه به خارج از ایران امر بسیار دشواری است. بازرسان غالباً خواستار بازرسی کامیون ها هستند، که تازه این امر بعد از روزها مذاکره برای اخذ مجوز انتقال اسباب و اثاثیه صورت می گیرد. از آنجایی که دولت مرکزی هنوز کنترل کامل اوضاع را در دست ندارد، هیچ مقام واحدی نیست که بتوانیم چنین مشکلاتی را از طریق آنها حل کنیم.

۱۷- بخش کنسولی دارد خدمات مهاجرتی و صدور ویزا را در سطح بسیار محدودی انجام می دهد. صدور ویزا عملاً متوقف شده و احتمالاً در آینده نزدیک باید آن را از سر بگیریم. در دو مورد با زور اسلحه ما را مجبور کردند که ویزا صادر کنیم. قضاوت تحت چنین شرایطی بسیار دشوار است به ویژه با توجه به این حقیقت که اکثر ایرانی ها احتمالاً درباره مهاجرت به آمریکا راستش را نمی گویند. علاوه بر این، چون انتقال ارز لازم برای تأمین هزینه های تحصیل دانشجویان در آمریکا فعلاً بسیار مشکل است، متقاضیان احتمالی شرایط اخذ ویزای دانشجویی را نخواهند داشت.

۱۸- فعالیت در بخش سیاسی و اقتصادی- بازرگانی تقریباً به همان اندازه است، و تنها مانع موجود عدم تمایل مقامات ایرانی به ملاقات با آمریکایی ها و یا ارائه اطلاعات است. یک مشکل دیگر هم پیدا کردن شخص با اطلاع و ذیصلاحی است که بتواند به سئوالات ما پاسخ بدهد و یا خدماتی در اختیارمان بگذارد.

۱۹- حتی با فرض اینکه وضعیت از آن چیزی که هست وخیم تر نشود، احساس می کنیم که صلاح نیست خانواده ی کارمندان سفارت تا حداقل شش ماه دیگر به ایران برگردند. پیمان

صلح خاورمیانه، رفراندوم، انتخابات آتی مجلس مؤسسان و تهیه پیش نویس قانون اساسی همگی رویدادهایی است که می تواند موجب برانگیختن وقایع خشونت بار شود. نباید فراموش کرد که ایران هنوز ارتش قدرتمندی ندارد که بتواند از آن برای فرونشاندن خشونت ها استفاده کند. البته گمان می کنیم شاید در آینده نزدیک بتوان مجوز سفر بعضی از همسران کارمندان را به ایران صادر کرد، به ویژه اگر مهارت های مفیدی داشته و مایل به کار در سفارت باشند. در اینجا شدیداً به منشی و یا حتی کارمند بخش آرشیو که مهارت کار با اسناد طبقه بندی شده را داشته باشد، نیاز داریم و احتمالاً اگر بتوانید یک پانچیسیت برای تهیه پیش نویس مکاتبات در بخش پرسنلی و کنسولی (ویزای مهاجرت) بفرستید، بسیار سپاسگزار خواهیم بود. اگر قرار است بستگان کارمندان سفارت به ایران سفر کنند باید در سلامت کامل باشند (زیرا امکانات پزشکی ما کاهش یافته است) و اسباب و اثاثیه زیادی با خود نیاورند.

۲۰- انجمن خدمات خارجی آمریکا در تهران از وزارت امور خارجه تقاضا دارد که وقت کافی برای توجه به مشکلات و نگرانی هایی که از بابت تخلیه آمریکایی ها از ایران ایجاد شده است، مبذول کند. البته مستحضر هستیم که در برخی موارد محدودیت های آیین نامه ای وجود دارد، ولی پیشنهاد می کنیم که این آیین نامه ها اصلاح شود تا آنهایی که در آینده از ایران تخلیه می شوند شرایط برابر با دیگران داشته باشند. با احترام سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۲۶ - ۲۵ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۱۹ محرمانه ۲۶ مارس ۱۹۷۹ - ۶ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۲۵۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، پرسنل دفتر وابسته دفاعی، وابستگان نظامی خارجی، منبع ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۶ - ۲۵ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۵ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۶ مارس ۱۹۷۹ پوشش می دهد، شامل: وضعیت داخلی. وضعیت مهرآباد. نطق بازرگان در تبریز. وضعیت دوشان تپه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- وضعیت داخلی: تهران در طول پنج روز تعطیلات نوروزی نسبتاً آرام بود. بسیاری از واحدهای تجاری به استثنای مغازه های خرده فروشی تعطیل بودند. اداره های دولتی نیز تا امروز

صبح تعطیل بودند. صدای تیراندازی های پراکنده ای در طول شب در نزدیکی دفتر وابسته نظامی شنیده می شد. روز گذشته تهران به جز در خیابان های اصلی مرکز شهر، ترافیک سبکی داشت. روز گذشته تظاهر کنندگان (که تعداد آنها در بعد ظهر به چند هزار نفر می رسید) در مقابل سفارت مصر تجمع کردند. بی.جی. شمی، وابسته نظامی مصر، امروز ۲۶ مارس اظهار داشت که دانشجویان امروز صبح به داخل سفارت مصر نفوذ کردند. دانشجویان، امروز صبح با سفارت مصر تماس گرفته و به مقامات سفارت گفته بودند که قصد دارند در اعتراض به امضای پیمان صلح نزدیک به ۲۴ ساعت در سفارتخانه تحصن کنند. بی.جی. شمی گفت که تعدادی از تظاهرکنندگان از دانشجویان عرب زبان بودند، و افزود که فکر نمی کند هیچ مشکل عمده ای در سفارت و یا دفتر او ایجاد شده باشد. در حدود ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۵ مارس تعدادی تظاهرکننده (که تقریباً چند صد نفر بودند) بدون خشونت از ضلع شرقی سفارت در خیابان روزولت عبور کردند و به سمت تخت جمشید رفتند. آنها شعارهای ضد کارتر می دادند. امروز صبح در حدود ساعت ۱۰:۰۰ نزدیک به ۲۰۰ ایرانی مقابل درب اصلی سفارت تجمع کردند. اکثر آنها کارکنان سابق مرکز مستشاران نظامی آمریکا بودند که به عدم پرداخت حق سنوات خود اعتراض داشتند و گروه دیگر که تقریباً ۳۰ تا ۴۰ نفر می شدند، دانشجویانی بودند که قرار بود در آمریکا تحصیل کنند و درخواست ویزا داشتند. کارکنان سابق مرکز مستشاران نظامی به تدریج متفرق شدند ولی دانشجویان تصمیم گرفتند در مقابل درب تحصن کنند و موقتاً تردد خودروها را دچار مشکل کردند. احتمالاً تا چند هفته دیگر که بخش صدور ویزای دانشجویی تعمیر شود و کارکنان در آن مستقر شوند، این وضعیت ادامه خواهد داشت. روزنامه های اصلی فارسی زبان روز سه شنبه ۲۷ مارس کار خود را شروع خواهند کرد.

ب- وضعیت فرودگاه مهرآباد: طبق مشاهدات وابسته نظامی، فعالیت بخش غیرنظامی فرودگاه تقریباً عادی است. امنیت فرودگاه هم اینک تقریباً به طور کامل در دست پلیس غیرنظامی است که یونیفورم های آبی به تن دارند. در ترمینال اصلی تعدادی پلیس با یونیفورم نظامی دیده می شوند. وابسته نظامی با نشان دادن کارت شناسایی دیپلماتیک خود بدون محدودیت توانست در ترمینال اصلی تردد کند. کارمندان ترمینال برخوردی دوستانه داشتند و با وابسته نظامی گرم می گرفتند، به ویژه آنهایی که ویزای آمریکا می خواستند. تعداد مسافران اروپایی که با لوفت هانزا و بریتیش ایرویز به فرودگاه می آمدند مثل گذشته زیاد نبود، ولی تعدادی از خانواده های اروپایی (زن و کودک) داشتند به تهران بازمی گشتند. یک کارمند بخش گمرکات - مهاجرت به وابسته نظامی گفت که زنان و دانشجویان ایرانی می توانند از کشور خارج شوند، ولی مردان ایرانی هنوز اجازه خروج از کشور را ندارند. به عقیده او تا چهارم یا پنجم آوریل مردان ایرانی هم می توانند از ایران خارج شوند. مأموران گمرک بازرسی عادی چمدان ها را شروع کرده بودند. هیچ مشکلی برای ورود مجدد سی. دبلیو او بارتکو، (مأمور دفتر وابسته نظامی آمریکا) به ایران پیش نیامد.

ج- بازرگان در تبریز: روز گذشته بازرگان نطقی طولانی در تبریز ایراد کرد. بخش سیاسی سفارت محتوای سخنرانی را گزارش خواهد داد.

د- وضعیت دوشان تپه: وابسته نیروی هوایی آمریکا و نماینده شرکت بیچکرافت امروز صبح به پایگاه هوایی دوشان تپه رفتند تا جک، ابزار و تجهیزات موردنیاز برای تعویض لاستیک های هواپیمای C۱۲- متعلق به دفتر وابسته نظامی در مهرآباد را تحویل بگیرند. مأموران کمیته آنها را همراهی کردند و اجازه دادند تجهیزات و چند کیسه نامه را که در انبار مانده بود با خود بیاورند. از نماینده بیچکرافت استقبال گرمی شد و ایرانی ها به او گفتند که احتمالاً موتور سه هواپیمای C۱۲۶- به روغنکاری نیاز دارد. وابسته نیروی هوایی یک گروه ۳۰ نفره از نیروی هوایی ایران را دید که با لباس غیرنظامی آنجا نشسته بودند و یک گروهبان نیروی هوایی برایشان سخنرانی می کرد. وابسته نظامی شنید که گروهبان مزبور می گوید: «مصر باید با اسرائیل بجنگد، نه اینکه پیمان صلح امضا کند.» هر چند پرسنل زیادی در پایگاه هوایی بودند ولی هیچ کار مثبتی در آن انجام نشده بود. بسیاری از پرسنل بی هدف در پایگاه قدم می زدند. یک سرگرد نیروی هوایی سعی کرد از خروج تجهیزات از پایگاه جلوگیری کند، ولی سروان نیروی هوایی که عضو کمیته بود به او توضیح داد که تجهیزات برای چه کاری و به کجا برده می شود. هیچ مشکل دیگر پیش نیامد.

گزارش وضعیت امنیتی تهران

سند شماره ۱۲۰ محرمانه ۲۶ مارس ۱۹۷۹ - ۶ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۲۵۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت امنیتی تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- وضعیت امنیتی از زمان ارسال آخرین گزارش امنیتی تا به حال تغییر محسوسی نکرده است. ادامه تیراندازی های کوتاه شبانه در اطراف سفارت قدری کارکنان را عصبی کرده است. هیچ پیشرفتی در جابجایی گروه ماشاءالله از درب اصلی سفارت صورت نگرفته ولی گروه نیروی هوایی و گروه رضا در محل اقامت با یکدیگر کاملاً هماهنگ هستند. روند ایجاد اعتماد بین کارکنان آمریکایی و نیروهای محافظ بسیار کند پیش می رود. به نظر می رسد که این بار موازنه به نفع ما باشد. عده ای با توسل به زور وارد تعاونی شدند و اقلام گرانقیمتی به ارزش ۱۰۰۰۰ دلار را با خود بردند. وجود مقادیر زیادی مشروب و کالاهای مصرفی در این محوطه ی اصولاً ناامن زمینه را برای بروز چنین اتفاقاتی مهیا می کند و سفارت دارد خود را از شرّ مازاد اقلام موجود خلاص می کند.

۳- امنیت فیزیکی در طول دوره گزارش: قوطی های نیترا سدییم را در دسترس قرار داده ایم تا در صورت لزوم تجهیزات ارتباطی و گزارش های حساس را سریعاً نابود کنیم.

قفل های موقتی در تمامی طبقات نصب کرده ایم که به ما اجازه می دهد دسترسی به بخش های مختلف را کنترل کنیم و طبقه دوم را مسدود کرده ایم. سیبی میتی سه دوربین مداربسته نصب کرده و تا به حال کسی به طرف این دوربین ها شلیک نکرده است. گیت حفاظت در ورودی به طور اضطراری از فرانکفورت برایمان ارسال شده است که بدین وسیله از مساعدت RTC در این ارتباط تشکر می کنیم. تعدادی جلیقه ضد گلوله نیز به دستمان رسیده است که اطمینان بیشتری به تفنگداران دریایی بخشیده است.

۴- امنیت روال کار: افسر امنیتی منطقه ای دو طرح دفاعی جداگانه برای سفارت نوشته است که طبق آنها کارکنان می توانند ساختمان را تخلیه کنند و به زیرزمین انبار بروند. کارکنانی که باید در ساختمان کنسولگری باشند و تفنگداران دریایی نیز طرح مکتوبی برای عقب نشینی به انبار دارند. هر چند طرح های فوق شاید فایده چندانی نداشته باشد، ولی در صورت بروز یک حمله دیگر شانس بیشتری برای زنده ماندن به ما می دهد. همه کارکنان و تفنگداران دریایی در مورد این طرح ها توجیه شده اند.

۵- امنیت پرسنل: در حال حاضر هنوز نمی دانیم که آیا قرار است شخص دیگری جایگزین سیبی میتی بشود یا خیر. سیبی میتی در اینجا بسیار مفید بوده است و تعویض او باید بموقع انجام شود. افسر امنیتی منطقه ای، هالند قرار است روز ۲۶ مارس به اینجا بیاید و RSO تانس روز ۲۷ مارس ایران را ترک می کند.

۶- محافظان تفنگدار آمریکایی: در حال حاضر با توجه به نیروهای جایگزینی که بموقع از طرف شرکت A به سفارت اعزام می شوند، تقریباً تفنگداران مان به اندازه کافی (۱۳) هستند. معلوم است که شرکت A بهترین افراد خود را برایمان فرستاده است، و آنها محافظان ایرانی را با پختگی و رفتار شان تحت تأثیر قرار داده اند. طرح انتقال تفنگداران دریایی به «انبار» ممکن نیست زیرا هوای این محوطه که قبلاً محل تجهیزات ارتباطی حساس بود خفه و بدون پنجره است. کار تعمیر چهار آپارتمان را در خیابان بیژن در پشت سفارت برای اسکان تفنگداران آغاز کرده ایم. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۲۶ مارس

سند شماره ۱۲۱ محرمانه ۲۶ مارس ۱۹۷۹ - ۶ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۲۵۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۲۶ مارس ۱ - (محرمانه - تمام متن) ۲ - خلاصه: نطق بازرگان در تبریز. آرامش در کردستان. اعتراض تظاهر کنندگان به پیمان مصر و اسرائیل. پایان خلاصه.

نطق طولانی و بی سرو ته بازرگان در روز ۲۵ مارس در تبریز فقط یک نکته قابل توجه

داشت- رعایت انصاف در مورد شاه. اگر چه بازرگان شیوه های استبدادی او را موجه ندانست، ولی گفت تا جایی که می داند انگیزه شاه قصد و نیت خیر بوده است. بازرگان به مخاطبانش گفت: «او واقعاً می خواست که ملت ایران به یک قدرت جهانی تبدیل شود و تمدنی بزرگ داشته باشد.» او همچنین افزود که ایرانی های بسیاری این رویای ناممکن را پذیرفته بودند و در کنار شاه برای تحقق آن گام بر می داشتند. قبول منفعلانه حق شاه برای رهبری مردم به همان اندازه مهم بود که اعتقاد شاه به حق ادامه حکومت استبدادی در ایران.

۴- بازرگان هشدار داد: «اگر دولت انقلابی نیز همان راه را ادامه دهد، به ملت و انقلاب خیانت کرده است. ملتی که همه چیزش را گدایی می کند و همه چیزش را از دولت می خواهد، ناتوانی و بیچارگی اش را ثابت می کند، که به معنای اسارت و پذیرش فقر و فلاکت است، حال می خواهد تقصیر را به گردن دولت بیندازد، یا همسایگان و یا بیگانگان.» ... توانایی آنها برای رها شدن از عادت سلطه پذیری که در طول ۲۵۰۰ سال حکومت استبدادی و جابرانه شکل گرفته است، و اتکا به نفس بی سابقه ای که «منشاء و ضامن پیروزی و جاودانگی است.» باید شخصیت و صداقت بازرگان و درک صحیح او را از این مسئله که انقلاب روحی مردم ایران برای موفقیت واقعی انقلاب سیاسی امری ضروری است، واقعاً ستود. ولی باید دید که آیا مردم ایران می توانند واقعاً عادت های پیشین خود را به همان آسانی که بازرگان ظاهراً معتقد است، کنار بگذارند.

۵- کردستان همچنان آرام است. ما شایعاتی شنیده ایم مبنی بر اینکه رهبران سرشناس بلوچ با کردها تماس گرفته اند. هنوز معلوم نیست که آیا این تماس ها بیانگر یک ائتلاف احتمالی بین این دو جامعه مهم سنی ایران است یا خیر. در منطقه ترکمن صحرای استان گرگان، چند روز پیش جت های جنگنده نیروی هوایی برای نشان دادن قدرت بر فراز شهرها به پرواز درآمدند. ولی احتمالاً شکستن شیشه پنجره ها به خاطر صدای مهیب جت های جنگنده بیشتر مردم را خشمگین کرده است تا اینکه ترسانده باشد.

۶- روز ۲۵ مارس، سفارت مصر صحنه چندین تظاهرات جداگانه در اعتراض به پیمان صلح مصر و اسرائیل بود. بزرگترین تظاهرات بعد از ظهر روز گذشته برگزار شد (که شاید چندین هزار نفر در آن شرکت داشتند). تظاهرکنندگان به هنگام رفتن به سوی سفارت مصر از مقابل کانون ایران و آمریکا و به هنگام بازگشت از مقابل سفارت آمریکا عبور کردند. در هیچ یک از این محل ها اتفاقی نیفتاد ولی شعارهای ضد کارتر شنیده شد. سفارت مصر امروز، ۲۶ مارس، تعطیل بود، ولی اطلاع یافته ایم که عده ای که تعدادشان مشخص نیست ساختمان سفارت را اشغال کرده و هنوز در آنجا تحصن کرده اند. آنها دانشجویان عرب از ملیت های مختلف هستند. همسر سفیر مصر (که در محل اقامت محفوظ است) به رایزن سیاسی گفت که هیچیک از اتباع مصر در میان این دانشجویان نیستند. برخی از آنها قمه به همراه دارند ولی هیچ رویداد خشونت باری رخ نداده است. تعدادی از کارکنان مصری در ساختمان کنسولی

هستند که عملاً گروگان گرفته شده اند- هر چند که هیچ دیپلماتی بین آنها نیست. دولت ایران قول داده است که تحصن کنندگان را «به زودی» از سفارت خارج کند، ولی هنوز که ساعت ۱۶:۰۰ به وقت محلی است، هیچ کاری صورت نگرفته است.

۷- درست قبل از ظهر عده ای در مقابل درب اصلی سفارت تجمع کردند، که ما را نگران کرد. ولی آنها فقط خواهان از سرگیری روند صدور ویزا بودند. به هنگام تهیه این گزارش اطلاع یافتیم که تظاهرکنندگان با اتوبوس به سوی سفارت آمریکا می آیند. اگر گزارش دیگری ندادیم، خبر بدی برایتان نداشته ایم. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۲۷ مارس

سند شماره ۱۲۲ محرمانه ۲۷ مارس ۱۹۷۹- ۷ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۲۸۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۲۷ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: توقف انتشار سه روزنامه مهم غیر فارسی زبان در ایران. انتشار فهرستی از درخواست های دانشجویان عرب که سفارت مصر را اشغال کرده اند. ادامه دستگیری ها. اخراج کارکنان وزارت امور خارجه و دانشگاه تهران. تشکیل یک حزب جدید. مراحل خروج از کشور برای ایرانی ها. خمینی هیأت هندی را نمی پذیرد. پایان خلاصه.

۳- اولین شماره روزنامه های کیهان اینترنشنال و تهران ژورنال پس از تعطیلات شش روزه نوروزی، آخرین شماره آنها نیز خواهد بود. این دو روزنامه انگلیسی زبان به همراه روزنامه فرانسوی زبان دو تهران (DE TEHERAN) اعلام کرده اند که از ۲۷ مارس دیگر منتشر نخواهند شد. آنها دلیل توقف انتشار خود را مسایل اقتصادی و فنی ذکر کرده اند، از جمله نبود مواد خام، کارکنان بیش از حد، نبود درآمدهای تبلیغاتی، و کاهش تیراژ به دنبال خروج اتباع خارجی از ایران. تهران ژورنال که به موسسه اطلاعات وابسته است همچنین خبر داد که دو روزنامه دیگر وابسته به این مؤسسه، یعنی روزنامه عربی زبان الاخی و روزنامه فارسی زبان اطلاعات هوایی نیز بسته خواهند شد. همچنین خبرهایی به دست ما رسیده است مبنی بر اینکه شاید کیهان فارسی و آیندگان نیز تعطیل شوند.

۴- نزدیک به ۵۰ نفر دانشجوی عرب که سفارت مصر در تهران را در تاریخ ۲۶ مارس اشغال کردند (نک تلگرام جداگانه) بیانیه ای منتشر ساخته و مدعی شده اند که:

- سازمان آزادیبخش فلسطین تنها نماینده مشروع مردم فلسطین است و تنها این سازمان حق دارد برای فلسطینی ها تصمیم بگیرد.

- موافقت نامه صلح مصر و اسرائیل حق مالکیت اسرائیل بر سرزمین های اشغالی اعراب را به رسمیت می شناسد و به همین دلیل باید رد شود.

- مذاکرات دو جانبه صلح به معنای تسلط صهیونیست ها بر بیت المقدس و به تبع آن مسجد الاقصی است.

- امپریالیسم آمریکا با همکاری مصر به منطقه وارد می شود و کشورهای مسلمان باید از سادات برای مهار نیروهای صهیونیست و امپریالیست استفاده کنند.

- موافقت نامه صلح بین اسرائیل و مصر یک موافقت نامه دو جانبه است که موجب تفرقه در جهان عرب می شود. وحدت برادران مسلمان در دفع تهدید صهیونیسم بسیار مهم است و متأسفانه سادات بقیه جهان عرب را نادیده گرفته است.

- سادات حقوق فلسطینی ها را نادیده گرفته است و به همین دلیل تمام کشورهای عرب باید با مصر قطع رابطه کنند.

طبق گزارش روزنامه ها، شبه نظامیانی که خارج از ساختمان سفارت بودند هیچ تلاشی برای بیرون راندن اشغالگران نکردند. رادیو تهران گزارش می دهد که دفتر سازمان آزادیبخش فلسطین هر گونه مسئولیتی را در قبال اشغال سفارت مصر از خود سلب کرده است، اگر چه مطبوعات گزارش می دهند که راهپیمایی ۱۰ هزار نفری قبل از اشغال سفارت با حمایت سازمان آزادیبخش فلسطین صورت گرفت. تظاهرکنندگان همانگونه که به مقامات وزارت امور خارجه ایران قول داده بودند، در ساعت ۸:۰۰ صبح امروز سفارتخانه را ترک کردند. سفیر مصر به ما خبر داده است که در جریان اشغال سفارت هیچکس مجروح نشده است.

۵- روزنامه ها گزارش می دهند که گروههای ظاهراً بسیار فعال کمیتة های انقلاب در طول تعطیلات نوروزی بیش از ۹۰ تاجر و مقام سابق رژیم را دستگیر کرده اند. یک خارجی به نام فرانکونه وینچنزو، عضو حزب رادیکال ایتالیا، نیز در بین دستگیر شدگان است. وینچنزو که مدعی است برای دفاع از حقوق همجنس بازان ایرانی به ایران سفر کرده است، به هنگام مصاحبه با خبرنگاران در مقابل زندان قصر دستگیر شد.

۶- وزارت امور خارجه ایران ۲۴۱ کارمند، از جمله ۳۶ سفیر و ۱۴ کنسول خود را اخراج کرده است. یک سخنگوی وزارت امور خارجه گفت که این وزارت به پاکسازی پرسنل ادامه خواهد داد. کارمندان سفارت قبلاً شنیده بودند که تمام کارمندان زن وزارت امور خارجه که در تظاهرات «حمایت از حقوق زنان» شرکت کرده اند، اخراج خواهند شد، و احتمال دارد این اخراج ها در همین ارتباط انجام شده باشد. دانشگاه تهران نیز در شب نوروز به خدمت ۲۰ استاد دانشگاه خاتمه داد، و مدعی شد که آنها «در فعالیت های رژیم سابق مشارکت داشتند». طبق گزارش تهران ژورنال، این استادان دانشگاه بدون دریافت ابلاغ خاتمه خدمت و پاداش سنوات خدمت گذشته شان اخراج شدند.

۷- حزب جمهوریخواه فدرالیست موجودیت خود را اعلام کرده است. این حزب در اولین مانیفست خود خواستار تحریم رفراندوم ۳۰ مارس شده است. این حزب مدعی حمایت از نظام جمهوری فدرال متشکل از دولت های ملی خودمختار است.

۸- دولت ایران شرایط جدید و پیچیده تری برای مقاضیان خروج از کشور اعلام کرده است، بدین ترتیب که تقاضای صدور گذرنامه و جواز خروج پس از برگزاری رفراندوم بررسی خواهد شد و مراحل آن پنج روز طول خواهد کشید. بررسی های قبلی فقط ۴۸ ساعت طول می کشید. به خاطر تقاضای بیش از حد مردم برای صدور گذرنامه، اداره گذرنامه به محل دائمی نمایشگاه بین المللی منتقل شده است.

۹- روزنامه ها خبر می دهند که خمینی، علی نصیر سعید ابقتی، رهبر شیعیان هند را که در روز ۱۴ مارس به همراه هیأت حُسن نیت به قم سفر کرده بود، به حضور نپذیرفت. خمینی او را رهبر شیعیان هند نمی شناسد. در گزارش های دیگری که درباره ملاقات های خمینی در تهران جریان دارد، گفته می شود حمله لفظی خمینی به پیمان صلح مصر و اسرائیل نتیجه تحریکات سفیر شوروی بوده است. طبق گزارش ها، سفیر وینوگرادوف در طول تعطیلات نوروز دوبار در قم به دیدن خمینی رفته است، که دومین بار یک روز قبل از صدور بیانیه خمینی بود. (توضیح: این گزارش را رد نمی کنیم، ولی روابط خوب خمینی با سازمان آزادیبخش فلسطین نیاز به توضیح ندارد.) سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۲۷ - ۲۶ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۲۳ محرمانه ۲۷ مارس ۱۹۷۹ - ۷ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۲۹۰ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۷ - ۲۶ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۶ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۷ مارس ۱۹۷۹ پوشش می دهد، شامل: روزنامه های تهران. مسئله کردستان. رفراندوم. خروج ایرانی ها از کشور. اخراج کارمندان وزارت امور خارجه. کشته شدن شبه نظامیان. امنیت سفارت. سفارت مصر. ۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان):

الف - (بدون طبقه بندی) روزنامه های تهران: سه مورد از مظاهر باقیمانده نفوذ غرب و نفوذ احتمالی امپریالیسم نیز «غزل خداحافظی» را خواندند. در ایران، روزنامه های انگلیسی زبان کیهان، تهران ژورنال و همچنین روزنامه فرانسوی زبان دو تهران اعلام کرده اند از روز ۲۷ مارس دیگر منتشر نخواهند شد. هر سه روزنامه، ملاحظات اقتصادی و فنی را دلیل تعطیلی خود و

عمده ترین دلیل فنی را ناتوانی در تهیه مواد چاپ و موادخام ضروری دیگر ذکر کرده اند.

نظریات تهیه کننده گزارش: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): چندین ماه است که جامعه جهانی از پوشش خبری انقلاب توسط رادیو و تلویزیون چند زبانه محروم شده است- تنها اطلاع ما از «اخبار» از طریق روزنامه های صبح بوده است. بعد از انقلاب: روزنامه ها وقایع روز گذشته را خیلی عینی به همراه اطلاعات مفید گزارش داده اند. با خاتمه انتشار این روزنامه ها، حلقه ارتباطی ما با روند تحولات روزانه جمهوری اسلامی قطع خواهد شد. دفتر وابسته نظامی از یک مترجم خواهد خواست گزیده ای از اخبار روزنامه های فارسی زبان را برایمان ترجمه کند، ولی اینکار مسلماً نمی تواند جای خواندن اخبار و تفسیرهای خودمان را از وقایع بگیرد. معلوم نیست که دلایل مطرح شده (اقتصادی و فنی) واقعاً حقیقت داشته باشد. اگر این روزنامه ها به دلایل سیاسی بسته شده باشند، شاید دیگر منتشر نشوند.

ب- (بدون طبقه بندی) مشکل کردها: ابراهیم یونسی، که یک کرد است، به سمت استاندار کردستان منصوب شده است. اولین بار در تاریخ است که یک کرد استاندار کردستان می شود. طبق گزارش روزنامه ها، دولت موقت ایران طرحی هفت ماده ای برای اعطای خودگردانی محدود به کردستان تهیه کرده است. رهبران کرد پس از ۴ روز مذاکره با آیت الله طالقانی و حاج سید جوادی، وزیر کشور، با این طرح موافقت کردند. این طرح به کردها اجازه می دهد تا در تدوین قانون اساسی جدید کشور و تصمیم گیری های دولت شرکت کنند، به آنها آزادی فرهنگی از جمله استفاده از زبان کردی در کنار زبان فارسی در مدارس، حق پوشیدن لباس کردی، و آزادی گرداندن امور خود را می دهد، و در آن پیش بینی شده است که منابع کردستان صرف توسعه خود استان شود. علاوه بر این، دولت در این موافقت نامه قول داده است که گام های محکمی برای توسعه این استان برخواهد داشت.

نظریه (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): دیگر اقلیت های فعال ایران در بلوچستان، آذربایجان، و خوزستان اعطای این «خودگرانی محدود» را دقیقاً زیر نظر خواهند داشت. اگر برای انتخاب یک شورای اجرایی در کردستان انتخابات عمومی برگزار شود، مطمئن هستیم که اقلیت های دیگر نیز خیلی زود خواستار خودگردانی از دولت خواهند شد. اگر درخواست مسالمت آمیز به نتیجه ای نرسد، شاید اقلیت های دیگر تنها راه را مبارزه مسلحانه بدانند.

ج- رفراندوم: دولت قصد دارد همان رفراندوم آری یا نه را در روز ۳۰ مارس برگزار کند. خمینی شرکت در رفراندوم را یک وظیفه ملی خوانده است. سن قانونی رأی دهندگان که ابتدا ۱۸ سال بود، سپس به ۱۶ سال تغییر کرد و بعد از آن دوباره ۱۸ سال اعلام شد، بار دیگر به ۱۶ سال کاهش یافته است تا حداکثر مشارکت جوانان کشور در رفراندوم تضمین شود. در عین حال، برخی گروهها و افراد همچنان به نحوه برگزاری رفراندوم اعتراض دارند.

(۱) بختیار، نخست وزیر سابق ایران، در یکی از برنامه های شبکه بی.بی.سی. گفت که به نظام جمهوری اسلامی رأی نمی دهد.

(۲) یک حزب جدید التأسیس به نام حزب جمهوریخواه فدرالیست از ایرانی ها خواسته است تا رفراندوم را تحریم کنند.

(۳) روزنامه نگار سرشناس، فریبرز عطاپور، از دولت بازرگان خواسته است که استعفا بدهد. طبق گزارش روزنامه ها، گفته است: «برای اعاده نظم در کشور، دولت بازرگان باید جای خود را به جبهه متحدی متشکل از فداییان مارکسیست، مجاهدین اسلامی و دموکرات ها بدهد.» د- خروج ایرانی ها از کشور: مشکل مکرر گذرنامه و ویزا برای ایرانی هایی که می خواهند از کشور خارج شوند، پیچیده تر شده است. رئیس پلیس کشور، نصرالدین مجللی، گفته است مسافرانی که قصد خروج از کشور را دارند باید بعد از برگزاری رفراندوم اقدام کنند.

ه- اخراج پرسنل وزارت امور خارجه: روزنامه ها بیانیه ای از وزارت امور خارجه منتشر کرده اند که طبق آن ۳۶ سفیر و ۱۴ سر کنسول در روز ۲۶ مارس از کار برکنار شده اند. یک سخنگوی وزارت امور خارجه تأکید کرد که پاکسازی عناصر نامطلوب ادامه خواهد داشت.

و- (بدون طبقه بندی) کشته شدن شبه نظامیان: گزارش روزنامه ها حاکی از آن است که در طول یک ماه گذشته ۷۰ شبه نظامی در حین انجام وظیفه به قتل رسیده اند. برخی از این موارد در نتیجه شلیک تصادفی تفنگ آنها بوده است.

نظریات: در سفارت نیز هر روز شاهد شلیک تصادفی تفنگ ها هستیم، ولی تا به حال فقط یک مجروح داشته ایم.

ز- (بدون طبقه بندی) امنیت سفارت:

(۱) در طول شب ۲۶ مارس صدای تیراندازی پراکنده ای در محوطه سفارت شنیده شد که تقریباً از ساعت ۲۰:۰۰ شب آغاز شد و به طور پراکنده تا ساعات اولیه صبح ادامه یافت.

(۲) اسلحه کمربند و وابسته نیروی زمینی از اتاق خوابش در محل اقامت سفیر به سرقت رفت. اسلحه در کشوی تختخواب بود و تصور می شد در محل امنی باشد. محافظان مجاهدی که مسئولیت محافظت از محل اقامت سفیر را دارند مظنون اصلی هستند، زیرا به همه قسمت های خانه دسترسی دارند.

(۳) وابسته نیروی زمینی به وابسته نیروی هوایی گفت که اخیراً با گروهی که در محل اقامت سفیر مستقر هستند، مشکل پیدا کرده است. آنها شدیداً ضد یهودند و او را به یهودی بودن متهم کرده اند. وابسته نیروی زمینی هم در پاسخ به این اتهام گفت: «مادر بزرگ ایرلندی من از قبر در می آید و چشم هایتان را در می آورد.» ح- سفارت مصر: دانشجویان عراقی و اردنی که سفارت مصر را در روز ۲۶ مارس اشغال کرده بودند، در ساعت ۷:۰۰ روز ۲۷ مارس سفارت را ترک کردند. دانشجویان مسلح نبودند و هیچ صدمه ای به ساختمان و زمین سفارت وارد نشده است. سفیر مصر و مقامات سفارت با دانشجویان تماس تلفنی داشتند. تمام مراحل کاملاً مسالمت آمیز بود.

ط- سرلشگر ناصر فرید، رئیس جدید ستاد ارتش ایران. سپهبد قرنی استعفا داده است.

جزئیات بیشتر بعداً ارسال خواهد شد.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): منابع به مقامات سفارت و دفتر وابسته نظامی خبر داده اند که قرار است امروز تظاهراتی در اعتراض به پیمان صلح در مقابل سفارت برگزار شود.

از ساعت ۱۴:۰۰ تا کنون دو خودرو که با بلندگو مردم را به شرکت در فراندوم دعوت می کرد، از مقابل سفارت عبور کردند. باران سنگین صبح بند آمده است. امیدواریم با فروکش کردن آب جوی ها و سبک تر شدن ترافیک، بعد از ظهر آرامی داشته باشیم.

رفراندوم جمهوری اسلامی

سند شماره ۱۲۴ محرمانه ۲۷ مارس ۱۹۷۹ - ۷ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۲۹۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: رفراندوم جمهوری اسلامی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: وزارت کشور بالاخره برخی مراحل رفراندومی را که قرار است در روز ۳۰ مارس برای انتخاب بین جمهوری اسلامی و یا ادامه نظام سلطنتی برگزار شود، اعلام کرد. برغم اختلاف نظرهای موجود، رفراندوم پیشنهادی تثبیت شده است، و ظاهراً دولت مصمم به برگزاری رفراندوم است.

۳- شکل واقعی برگه رأی هنوز مشخص نیست. شبکه سی.بی.اس چند روز پیش نمونه ای به دست آورد که سه قسمت دارد، و قسمت های آن از یکدیگر جدا می شود. قسمت اول برای ثبت نام و آدرس رأی دهنده است. قسمت دوم به رنگ سبز و حاوی این جمله است: «من به جمهوری اسلامی رأی می دهم». قسمت سوم قرمز و حاوی این جمله است: «من به نظام سلطنتی رأی می دهم». با وجود این، نمی توان مطمئن بود که این برگه رأی مورد استفاده قرار بگیرد، زیرا سخنگویان مختلف دولت، در مقابل انتقادهای شدید به شکل اولیه رفراندوم، خاطرنشان کرده اند که احتیاجی به ثبت نام و آدرس رأی دهندگان نیست، و در استفاده نه چندان با ظرافت از رنگ های نمادین سبز و قرمز در برگه های رأی تجدیدنظر خواهد شد. آنها همچنین خاطرنشان کرده اند که آراء در رفراندوم فقط به آری یا نه به جمهوری اسلامی خلاصه خواهد شد.

[۴]- طبق اطلاعیه وزارت کشور، مراحل رأی گیری در روز ۳۰ مارس به ترتیب زیر خواهد بود: شناسنامه رأی دهندگان مهر می خورد و انگشت شصت شان با جوهر رنگ ثابت رنگی می شود (تا کسی نتواند بیشتر از یکبار رأی بدهد). حداقل سن برای رأی دادن ۱۶ سال است. یک شورای شش نفره بر هر یک از صندوق های رأی نظارت خواهد داشت، که پنج نفر آنها را کمیته های محلی انتخاب می کنند و نفر ششم یک مأمور دولتی است. تقریباً ۱۸۰۰۰ صندوق

رای در سرتاسر کشور مستقر خواهد شد. ایرانی های خارج از کشور می توانند برای رای دادن به نزدیک ترین دفتر کنسولگری ایران در محل اقامت خود مراجعه کنند. هر کس اعتراضی به فراندوم دارد می تواند تا یک هفته پس از برگزاری فراندوم اعتراض خود را به مقامات تسلیم کند. نتیجه فراندوم ۱۵ روز پس از رای گیری اعلام خواهد شد.

۵- واضح است که دولت قصد دارد علیرغم اختلاف نظرهایی که فراندوم پیشنهادی موجب شده است، آن را برگزار کند. جبهه ملی [احتمالاً: جبهه دموکراتیک ملی] و فداییان خلق مارکسیست هر دو گفته اند که فراندوم را تحریم خواهند کرد. هیچیک از این دو گروه طرفداران زیادی ندارند (و شاید به همین دلیل است که به جای آنکه از طرفداران خود بخواهند به نظام دیگری غیر از جمهوری اسلامی رای بدهند و یا برگه رای خود را پاره کنند، فراندوم را تحریم کرده اند)، ولی اعتراض رسای آنها مایه شرمساری دولت بوده است.

۶- علاوه بر این، فکر می کنیم که فراندوم به هیچوجه بدون مشکل برگزار نخواهد شد. دولت برای استقرار صندوق های رای گیری خود، بخش را مبنای قرار داده است. کل ایران به ۳۵۰ بخش تقسیم می شود. اگر چه بیش از ۲۰۰۰ صندوق رای در تهران مستقر خواهد شد، ولی بسیاری از ۶۶۰۰۰ منطقه مسکونی دیگری که جمعیتی کمتر از ۵۰۰۰ نفر دارد بدون صندوق خواهد ماند. اندازه متوسط هر بخش ۳۵۰۰ کیلومتر مربع است، ولی بسیاری از این بخش ها به قدری وسعت دارند که رسیدن از حاشیه آن به مرکز یک روز کامل وقت می برد. بنابراین، به احتمال بسیار قوی ۵۲ درصد جمعیت ایران که در روستاها زندگی می کنند خیلی دشوارتر از ساکنین شهرها و شهرستانها می توانند در فراندوم شرکت کنند. نکته طنز اینجاست که اکثر قریب به اتفاق روستائیان در صورت دسترسی به صندوق های رای احتمالاً به جمهوری اسلامی مورد نظر خمینی رای خواهند داد، ولی اگر تعداد قابل ملاحظه ای از آنها موفق به دادن رای نشوند، این مسئله مسلماً بهانه به دست کسانی خواهد داد که با فراندوم مخالف بوده اند.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۲۸ - ۲۷ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۲۵ محرمانه ۲۸ مارس ۱۹۷۹ - ۸ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۳۲۰ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: پرسنل دفتر وابسته دفاعی، رسانه های خبری داخلی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۸ - ۲۷ مارس ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰

ص: ۲۴۹

روز ۲۷ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۸ مارس ۱۹۷۹ پوشش می دهد: شامل بازرسی کمیته از محل اقامت وابسته نیروی هوایی. درگیری در گنبد کاووس. وضعیت فرودگاه مهر آباد و وضعیت تهران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان):

[الف]- (بدون طبقه بندی) بازرسی کمیته از محل اقامت وابسته نیروی: بعد از ظهر روز ۲۷ مارس، ۱۶ مرد مسلح به محل اقامت وابسته نیروی هوایی آمدند. وابسته نیروی هوایی در منزل نبود، ولی یک سرایدار افغان در منزل حضور داشت و مشغول به کار بود. مردان مسلح گفتند که از کمیته ظفر به آنجا آمده اند و شخصی به آنها خبر داده است که شش نفر در منزل این آمریکایی پنهان شده اند. سرایدار افغان این اتهام را رد کرد، ولی مأموران کمیته تقاضای ورود به ساختمان را کردند و سرایدار غیر مسلح به آنها اجازه ورود داد. آنها آپارتمان سروان جانسون را مورد بازرسی قرار دادند و چند قلم از ارقام نظامی را مصادره کردند. مأموران کمیته در مورد محل نگهداری اسلحه و تجهیزات ارتباطی از سرایدار افغان بازجویی کردند- او از محل آنها مطلع بود ولی به آنها گفت که اسلحه و تجهیزاتی در ساختمان نیست. مأموران کمیته تقاضای جستجوی سه آپارتمان دیگر را هم داشتند، ولی سرایدار افغان به آنها گفت که ایرانی ها در آنها ساکنند و کلیدی در اختیار او نیست. آنها تهدید کردند که درب آپارتمان ها را خواهند شکست. سرایدار سروان جانسون به آنها گفت که ایرادی ندارد، ولی هیچ چیزی در آن آپارتمان ها نیست. این حرف مأموران کمیته را متقاعد ساخت و آنها هیچ خساراتی به ساختمان وارد نکردند. آنها محل را ترک کردند، ولی گفتند که دوباره برای صحبت با مأمور آمریکایی برمی گردند.

نظریات (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): اگر چه رفتار مأموران کمیته خیلی مؤدبانه بود، ولی آنها مقرراتی را که دولت موقت در ارتباط با اقدامات کمیته ها وضع کرده است، نقض کردند. آنها هیچ حکمی برای تفتیش خانگی به همراه نداشتند، بجز تفنگ هایشان، و ضمناً چیزهایی را هم مصادره کردند. این نمونه ای از عدم کنترل مرکزی دولت بر کمیته ها و خودمختاری کمیته های محلی بود. هر کمیته هنوز به میل خود عمل می کند.

ب- درگیری در گنبد کاووس (بدون طبقه بندی): روزنامه های فارسی زبان گزارش داده اند که در روز ۲۵ و ۲۶ مارس بین ترکمن ها و نیروهای انقلاب درگیری رخ داده است. طبق گزارش روزنامه ها در روز ۲۵ مارس یک روحانی به همراه سربازان انقلاب قصد دستگیری یک قاچاقچی سیگار را داشتند که تعدادی از عابرین مانع از این اقدام شدند و درگیری سر گرفت. در خلال این درگیری یک دانش آموز کشته و یک نفر دیگر مجروح شد. جسد مقتول به بیمارستان شیر و خورشید انتقال یافت. در روز ۲۶ مارس جمعیتی تقریباً ۷ تا ۸ هزار نفری به سمت بیمارستان راهپیمایی کردند و جسد را تحویل گرفتند و سپس مراسم تشییع و تدفین

بدون خشونت انجام شد. کمیته مرکزی ترکمن صحرا از مردم خواست پس از مراسم تدفین اجتماع کنند. نزدیک به ۱۰ تا ۱۵ هزار نفر حاضر شدند که قرار بود نظر خود را درباره رفراندوم ابراز کنند و به کشتار یک هفته پیش در شهر کردنشین سندج اعتراض نمایند. در جریان تجمع، تیراندازی بین نیروهای انقلاب و ترکمن ها شروع شد. جمعیت سعی داشت کلانتری پلیس و سربازخانه شهر را اشغال کند که عقب رانده شد. طبق گزارش روزنامه ها، نزدیک به ۱۵ تا ۳۰ نفر در این درگیری ها کشته و بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر مجروح شدند. روزنامه ها گزارش می دهند که درگیری ها پس از فراخواندن استاندار گراگان به تهران و اعزام نماینده نخست وزیر (آقای رادینا) به محل، خاتمه یافت.

نظریات (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): این رویداد می تواند شروع جنبش خودگردانی در منطقه ترکمن نشین ایران باشد. کردها در هفته های اخیر آزادی نسبی بیشتری برای اداره امور استان خود یافته اند. به نظر می رسد که ترکمن ها نیز خواهان حقوق یکسانی هستند.

ج- وضعیت مهرآباد (بدون طبقه بندی): وابسته نیروی هوایی صبح روز ۲۸ مارس به فرودگاه مهرآباد رفت. به نظر می رسد که فرودگاه مهرآباد تقریباً به حالت عادی بازگشته است. در طول ساعات پرازدحام صبح، چند هواپیمای خارجی در فرودگاه بود. علاوه بر این، به نظر می رسد که ایرانی ها در حال آزمایش بخشی از ناوگان هوایی خود هستند که قرار است پرواز کند. سه هواپیمای ۷۴۷، دو هواپیمای ۷۳۷ و دو هواپیمای ۷۲۷ در حال تمرین نشستن و بلند شدن از باند فرودگاه بودند. هواپیمای شاهین (که قبلاً متعلق به شاه بود) نیز در جدول پروازها قرار داشت.

د- وضعیت تهران و سفارت:

(۱) شهر تقریباً وضعیتی عادی دارد. در طول ۲۴ ساعت گذشته گزارشی از تظاهرات به دستمان نرسیده است. با وجود این، وابسته نیروی هوایی دیده بود که جمعیتی نزدیک به ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ نفر در ساعت ۱۱:۳۰ در مقابل درب اصلی دانشگاه تهران تجمع کرده اند. دلیل تجمع آنها مشخص نبود و وابسته نیروی هوایی نیز آنجا را ترک کرد.

(۲) محوطه سفارت تا امروز صبح زود آرام بود تا اینکه محافظان سفارت شروع به تیراندازی هوایی کردند. علت آن مشخص نبود - شاید از روی بی حوصلگی.

وضعیت سیاسی، ۲۸ مارس

سند شماره ۱۲۶ محرمانه ۲۸ مارس ۱۹۷۹ - ۸ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۳۲۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: وضعیت سیاسی، ۲۸ مارس ۱ - (محرمانه - تمام متن)

۲- خلاصه: درگیری در گرگان بین ترکمن ها و دولت. اعراب خوزستان خواهان کنترل نفت استان هستند. یک رهبر میانه رو کردها را به رأی دادن به جمهوری اسلامی تشویق می کند، ولی هفت سازمان سیاسی گُردِ رفراندوم را تحریم کرده اند. علما از هیچ تلاشی برای تشویق مردم به رأی دادن فروگذار نمی کنند. تغییر نام اماکنی که یادآور روزهای بد گذشته است.

۳- ناآرامی های قومی در منطقه گنبد کاووس در استان گرگان (معروف به ترکمن صحرا)، که مدتی است آشکار شده است، منجر به درگیری های مسلحانه متعددی بین ترکمن ها و نیروهای دولت ایران ظرف چند روز گذشته شد. ظاهراً نقطه شروع این درگیری ها کشته شدن یک نوجوان ۱۷ ساله و بسته شدن مدارس و مغازه ها در روز ۲۵ مارس بود. جلسه ای که در روز ۲۶ مارس برای رسیدگی به شکایات مردم تشکیل شد نیز به خشونت گرایید. در روز ۲۷ مارس، ترکمن ها، که طبق گزارش ها اعضای سازمان مارکسیستی فداییان خلق به آنها کمک می کردند، چندین کلانتری و پاسگاه ژاندارمری را در نزدیک گنبد کاووس اشغال کردند. با وجود این، در اوایل روز ۲۸ مارس، رادیوی دولتی صدای انقلاب اسلامی ایران (صفت اسلامی ظرف چند روز گذشته اضافه شده است) مدعی شد که هیچ پاسگاه پلیس یا ژاندارمری در گنبد کاووس نیست که تحت کنترل دولت نباشد (جمله بندی پیچیده حاکی از آن است که برخی پاسگاه در کنترل دولت نیست). شدت درگیری ها هنوز دقیقاً مشخص نیست (تعداد تلفات بین ۷ تا ۵۰ نفر گزارش شده است).

۴- واکنش دولت به این وقایع فراخواندن استاندار گرگان و اعزام یک هیأت سه نفره از وزارت کشور به گنبد کاووس برای میانجیگری است. آیت الله طالقانی نیز با صدور بیانیه ای مسئولیت درگیری های قومی در ایران را بر عهده رژیم سابق «با حمایت اربابان استعماری اش» انداخته و به ترکمن ها قول داده است که چیزی کمتر از کردها نصیبشان نشود. طالقانی گفت «اداره امور داخلی استان ها باید حتی الامکان به دست خود مردم و با مشورت با شوراهای شهر و روستا صورت گیرد.» ۵- فداییان داشتن هر گونه نقشی را در وقایع گنبد کاووس تکذیب کرده اند، ولی احتمالاً نباید گزارش حمایت آنها از ترکمن ها را به سادگی رد کرد، به ویژه با توجه به گزارش های مشابهی که هفته پیش در ارتباط با وقایع سنندج منتشر شد. آنها که می دانند هنوز توان کافی برای رویارویی مستقیم با دولت موقت را ندارند، تا زمانی که توان بیشتری پیدا کنند، حمایت از اقلیت های قومی را راه مناسبی برای ضربه زدن به دولت موقت یافته اند.

۶- طبق گزارش ها، در نقطه دیگری از ایران، اعراب خوزستان نیز خواهان داشتن همان کنترلی بر ثروت های معدنی استان شده اند که به کردها اعطا شده است. (در واقع، در توافقی که هفته پیش با میانجیگری آیت الله طالقانی در سنندج حاصل شد، هیچ اشاره ای به مرجع کنترل کننده منابع طبیعی نشده است، اگر چه تعدادی از رهبران کرد در مناسبت های مختلف

خواهان داشتن این حق بوده اند.) البته، اعراب خوزستان می گویند که حاضرند نفت خود را به بقیه کشور بفروشند.

۷- در کردستان، احمد مفتی زاده، کرد میانه رویی که نقش مهمی در مذاکرات سندج با طالقانی داشت، از تمامی کردها خواست تا در فراندوم ۳۰ مارس به نظام جمهوری اسلامی رأی بدهند. با وجود این، هفت سازمان سیاسی کرد، که ظاهراً برخی از آنها چپگرا هستند، با صدور بیانیه ای گفته اند که فراندوم را تحریم خواهند کرد و از تمام کردها نیز خواستند که از آنها تأسی کنند.

۸- در طول چند روز گذشته تعدادی از شخصیت های برجسته مذهبی، از جمله آیت الله شریعتمداری، روحانی، گلپایگانی، منتظری، و شیرازی از مردم ایران خواسته اند تا به جمهوری اسلامی رأی بدهند. تعداد زیادی روحانی و طلبه با عنایت به حرف های آیت الله خمینی برای رساندن پیام او در ارتباط با جمهوری اسلامی به شهرها و روستاها رفته اند. هنوز معلوم نیست که آیا این افراد فقط مردم را به استفاده از حق رأی خود تشویق می کنند یا وظایف اجرایی نیز دارند. شنیده ایم که علما (در کنار «پاسداران انقلاب» و جوانان دیگر) بر صندوق های رأی نظارت خواهند داشت. بر اساس گزارش ها، دولت ایران از هیأتی متشکل از حقوقدانان انجمن بین المللی حقوقدانان دعوت کرده است که بر مراحل رأی گیری نظارت کند، و این هیأت امروز از فرانسه وارد تهران می شود.

۹- سپهد قرنی، رئیس ستاد عالی، یا استعفا داده و یا برکنار شده است، و بجای او سرلشگر ناصر فرید انجام وظیفه می کند. فرید ظاهراً به دلیل اختلاف نظرهایی که با رژیم پهلوی داشت در سال ۱۹۷۵ اجباراً بازنشسته شد.

۱۰- کمیته ای برای تغییر نام برخی خیابان ها و اماکن عمومی تشکیل شده است. طبق گزارش ها، خیابان پهلوی به خیابان مصدق، و خیابان شاه به خیابان جمهوری تغییر نام خواهد داد. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۲۹ مارس

سند شماره ۱۲۷ محرمانه ۲۹ مارس ۱۹۷۹ - ۹ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۳۹۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۲۹ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: مشکل ترکمن ها ادامه دارد. دو روز برای برگزاری فراندوم اعلام شده است. فعالیت موافقان و مخالفان فراندوم شدیدتر می شود. قطع واردات مشروبات الکلی. منشور دادگاههای انقلاب به شورای انقلاب تسلیم می شود. صد و شش افسر عالی رتبه پلیس شهربانی بازنشست می شوند. استعفای سپهد قرنی. انتشار نام «توطئه گران» ضدانقلاب. آزادی ۳۰۴ متهم

۳- روزنامه‌ها گزارش می‌دهند که آیت‌الله طالقانی اکنون در گنبد کاووس در شمال شرق کشور است. گفته می‌شود که طالقانی با هدف برقراری صلح در منطقه آشوب زده ترکمن صحرا در روز ۲۸ مارس راهی این منطقه شد. رادیو مدعی است که در اوایل روز ۲۸ مارس در گنبد آتش بس اعلام شده است، ولی گزارش روزنامه‌ها حاکی از ادامه درگیری هاست. برآورد می‌شود که تا به حال بین ۲۰ تا ۸۰ نفر کشته و بیش از ۲۰۰ نفر مجروح شده باشند. گزارش‌ها همچنین از آن حکایت دارد که مأموران کمیته مشغول دستگیری تحریک‌کنندگان هستند و تا به حال بین ۵۰ تا ۷۰ نفر از اعضای کانون فرهنگی و سیاسی ترکمن را دستگیر کرده‌اند. از سوی دیگر گفته می‌شود که ترکمن‌ها نیز تعدادی از مأموران کمیته، دو کامیون نیروی کمکی ارتش، و رئیس پلیس محل را دستگیر کرده‌اند.

۴- برگزاری رفراندوم دو روز طول می‌کشد و احتمال تمدید آن برای روز سوم نیز وجود دارد. مدت زمان برگزاری رفراندوم که در ابتدا فقط یک روز اعلام شده بود، حالا به دو روز افزایش یافته و رأی‌دهندگان می‌توانند در روزهای ۳۰ و ۳۱ مارس رأی خود را به صندوق بیندازند. انتظار می‌رود که در حدود ۱۰ تا ۱۲ میلیون نفر در رفراندوم شرکت کنند. در عین حال، فعالیت موافقان و مخالفان رفراندوم ادامه دارد. بیشتر برنامه‌های تلویزیون به لزوم شرکت در رفراندوم اختصاص یافته است. برنامه شب گذشته شامل مصاحبه‌های متعددی با «مردم» بود. اکثر آنها اظهار داشتند که خواهان جمهوری اسلامی هستند. تنها استثنا یک سخنگوی فداییان بود که گفت اگر چه فداییان به اسلام معتقد هستند، ولی با شکل رفراندوم مخالفند. شخصیت‌های برجسته کرد و ترکمن نیز با رفراندوم مخالفت کرده‌اند. شیخ عزالدین حسینی، امام جمعه مهاباد و از رهبران مذهبی سرشناس کرد گفته است که در رفراندوم شرکت نخواهد کرد. کمیته مرکزی شوراهای ترکمن (که کانون فرهنگی و سیاسی گنبد کاووس وابسته به آن است) نیز تصمیم گرفته است که رفراندوم را تحریم کند. شایعات و گزارش‌های زیادی از احتمال تقلب در رفراندوم وجود دارد. خمینی هشدار داده است که «عوامل رژیم سابق» قصد خرابکاری در صندوق‌های رأی را دارند و از جوانان ملت خواسته است تا از آنها حفاظت کنند. طباطبایی، معاون وزیر کشور در امور سیاسی، شب گذشته در یک مصاحبه تلویزیونی اظهار داشت که عده‌ای دست به پراکندن شایعات گمراه‌کننده در بین اقشار پایین جامعه زده‌اند. یکی از شایعات این است که چون انقلاب اخیر یک انقلاب «خونین» بوده است، روستاییان باید برای تضمین موفقیت انقلاب بر گه «قرمز» را به صندوق بیندازند (دولت برگه سبز را می‌خواهد). همچنین هشدار داده‌اند که برخی گروه‌ها قصد دارند برای ممانعت از رأی‌گیری، شناسنامه روستاییان را جمع‌آوری کنند. کارکنان سفارت همچنین شنیده‌اند که اگر شناسنامه کسی مهر شرکت در رفراندوم را نداشته باشد، در آینده اجازه خروج از کشور را نخواهد داشت. این شایعه می‌تواند بر روی آنهايي که قصد شرکت در رفراندوم را ندارند، تأثیر بگذارد.

دولت همچنین اعلام کرده است آنهايي که شناسنامه خود را گم کرده اند، می توانند از کارت شناسایی سازمانی به جای سَجل استفاده کنند. در عین حال، پارچه نوشته های فراوانی در سطح شهر نصب شده و خودروهایی با بلندگو در سرتاسر تهران مردم را به شرکت در رفراندوم دعوت می کنند که حس و حال سیاست های قدیمی دوران جنگ را القا می کند.

۵- رضا صدر، وزیر بازرگانی، اعلام کرده است که واردات مشروبات الکلی به ایران کاملاً ممنوع خواهد شد. مشروباتی که هنوز در انبارهای گمرک نگهداری می شوند مرجوع می شود و خسارت واردکنندگان که قبلاً هزینه مشروبات را پرداخته اند، جبران خواهد شد. به نظر می رسد کمبود ویسکی در بازار بسیاری از ایرانی ها را چنان نگران کرده که اغلب از شرایط سیاسی نیز برای آنها مهمتر است، و داستان مرگ کسانی که از عرق های دست ساز استفاده کرده اند، به روزنامه ها هم کشیده شده است. یک کارمند سفارت اخیراً در یک میهمانی ایرانی مزه ودکای دست ساز را چشیده و اثرات احتمالی آن را باور می کند. با توجه به عطش ایرانی ها برای مشروبات، به احتمال بسیار قوی ساخت غیر مجاز و قاچاق مشروبات الکلی علیرغم اعلام مجازات شلاق برای مصرف آن به زودی فعالیت بسیار سودآوری در ایران خواهد شد.

۶- به گزارش روزنامه اطلاعات، دادستان عمومی کل کشور، هادوی، آیین نامه ای برای دادگاههای انقلاب به شورای انقلاب تسلیم کرده است. به دستور خمینی دادگاههای انقلاب تا زمان تهیه و ابلاغ این آیین نامه کار خود را متوقف کرده اند، و به محض تصویب آن فعالیت خود را از سر خواهند گرفت.

۷- روزنامه ها گزارش دادند که ۱۰۶ تیمسار و سرهنگ پلیس شهربانی بازنشست شده اند. تمام افسران پلیسی که کارمند سفارت با آنها صحبت کرده است کلاً نسبت به آینده و حرفه شان نا امید هستند. در طول دو هفته گذشته کارمند سفارت توانست مفصلاً با هفت افسر پلیس با درجه ستوانی تا سرهنگی صحبت کند و شش نفر آنها خودشان گفتند که قصد دارند هر چه زودتر استعفا بدهند. محاکمه بسیاری از افسران پلیس به اتهام اقدامات ضد انقلابی و ادامه بی نظمی های سازمانی برای آینده نیروهای پلیس ایران نشانه خوبی نیست.

۸- کیهان دلایل احتمالی استعفای قرنی، رئیس ستاد ارتش، در اوایل هفته جاری را بررسی می کند. از میان شایعاتی که بر سر زبانهاست اتهام شکنجه، و داستان کودتا با همکاری ارتش انقلابی جدید نیز ذکر شده است. ولی روزنامه کیهان بیشتر بر این شایعات تأکید دارد که قرنی به دلیل مقصر بودن در سرکوب نظامی ناآرامی های سنندج، و اینکه به قول مدنی، وزیر دفاع، «پایش را از گلیمش درازتر کرده بود» مجبور به استعفا شده است. کیهان مدعی است که قرنی فرمان اقدام نظامی علیه کردها را صادر کرده و نیروهای سابق گارد «جاوید» را به منطقه اعزام کرده بود. همچنین گفته می شود که قرنی از دستور وزیر کشور مبنی بر توقف پرواز جنگنده های فانтом بر فراز محل مذاکرات کردها با هیأت اعزامی از سوی خمینی سرپیچی کرده بود. کیهان از قول برخی منابع در سنندج گزارش داده است که بیانیه ها و دستورات قرنی

موجب طولانی تر شدن خونریزی ها در کردستان بوده است.

۹- روزنامه اطلاعات تیر اصلی شماره ۲۸ مارس خود به توطئه علیه انقلاب اختصاص داده بود. طبق این گزارش، شاه ۲ میلیارد دلار به گروهی از ایرانی های مستقر در لندن پول داده است تا صرف فعالیت های ضدانقلابی کنند. نام و عکس هفت توطئه گر اصلی نیز چاپ شده بود، که عبارتند از: اردشیر زاهدی، تیمسار هاشمی نژاد، نخست وزیر سابق شریف امامی، آقا خان بختیار، استاندار سابق آذربایجان شرقی، اسکندر آزموده، مدیر سابق پروژه جزیره کیش محمود منصف، علی عبده.

۱۰- رادیو تهران اواخر امروز اعلام کرد که پس از بررسی های دادگاههای انقلاب اسلامی ایران، ۳۰۴ متهم زندانی روز گذشته از زندان آزاد شدند. نام آنها بعداً در روزنامه ها منتشر خواهد شد. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی

سند شماره ۱۲۸ محرمانه ۳۰ مارس ۱۹۷۹ - ۱۰ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۴۰۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: رأی گیری در ایران. ادامه درگیری ها در گنبد کاووس. حزب دموکرات کردستان فراندوم را تحریم می کند. تعدادی دستگیر و تعدادی آزاد می شوند. پایان خلاصه.

۳- رأی گیری فراندوم برای تعیین نوع حکومت آینده ایران در ساعت ۱۲:۰۰ امروز به وقت محلی مورخ ۳۰ مارس در جریان است. ظاهراً استقبال مردم از فراندوم در تهران نسبتاً زیاد بوده است. بررسی های تصادفی امروز صبح از سطح شهر حکایت از آن دارد که شبه نظامیان غیر ارتشی شدیداً از صندوق های رأی حفاظت می کنند و رأی دهندگان نیز با نظم و ترتیب رأی خود را در صندوق می اندازند. تغییرات ایجاد شده در مراحل رأی گیری تا دقیقه آخر از طریق رادیو به اطلاع مردم می رسد و خمینی در آخرین ساعات روز ۲۹ مارس اعلام کرد اگر کسی نمی خواهد به جمهوری اسلامی یا نظام سلطنتی رأی بدهد، می تواند نوع حکومت دلخواه خود را بر روی برگه قرمز (که در واقع برای رأی به نظام سلطنتی است) بنویسد. روند واقعی رأی گیری بر سر صندوق ها نشان می دهد که رأی گیری چندان هم آزاد نبوده است. در برخی حوزه های رأی گیری که امروز صبح مورد بررسی قرار گرفت، شخصی که مسئول دادن برگه های رأی به مردم بود از آنها سؤال می کرد که آیا قصد دارند به جمهوری اسلامی رأی بدهند (قسمت سبز) یا به نظام سلطنتی (برگه قرمز) و سپس فقط قسمت سبز را به دست آنها می داد. جدای از چند کلیسای متعلق به ارامنه که حوزه رأی گیری هستند و تعداد زیادی مرد و زن در آن مشاهده شده اند، به نظر می رسد که مشارکت مردان در فراندوم نسبت

به زنان بیشتر بوده است. گزارشی نیز در ارتباط با کشف یک حوزه رأی گیری تقلبی (غیرمجاز) شنیده ایم.

۴- دولت موقت بعد از ظهر روز گذشته مورخ ۲۹ مارس اعلام کرد که واحدهایی از ارتش را به گنبد کاووس اعزام خواهد کرد. ظرف چند روز گذشته درگیری بین ترکمن ها و نیروهای انقلابی در این شهر ادامه داشته است. رادیو صدای انقلاب اسلامی ایران اعلام کرد که با توجه به «خلع سلاح چند پاسگاه ژاندارمری، دستگیری رئیس پلیس محل، اشغال کلانتری ها و چندین پاسگاه دیگر، تصمیم گرفته شد که خلأ- فقدان نیروهای امنیتی با اعزام نیروهای ارتش اسلامی کشور پر شود.» امیرانتظام، معاون نخست وزیر، در یک کنفرانس خبری گفت که نیروهای فوق «به منظور اعاده نظم عمومی به منطقه اعزام می شوند تا مردم بتوانند در فراندوم روزهای جمعه و شنبه شرکت کنند.» ۵- بر اساس گزارش منابع مستقل، نیروهای نظامی در روز ۲۸ مارس وارد گنبد کاووس شدند و شهر عملاً در حالت حکومت نظامی به سر می برد. مأموران کمیته انقلاب که ظاهراً یک ملای جوان شیعه فرمانده آنهاست با تیم خبرنگارانی که قصد تهیه گزارش از وقایع روز چهارشنبه را داشتند، بدرفتاری کردند. خبرنگارانی که به تهران بازمی گشتند وضعیت گنبد کاووس را اینگونه توصیف کردند که ترکمن ها قسمت شمال شهر را در کنترل دارند و بقیه شهر و همچنین جاده های مواصلاتی منتهی به آن در دست شبه نظامیان کمیته است، و تیراندازی بین آن دو جریان دارد. گزارش دیگر حاکی از آن است با ورود نیروهای ارتش درگیری شدت گرفته است، و جت های نیروی هوایی بر فراز شهر غرش می کنند و مواضع ترکمن ها زیر آتش نارنجک و خمپاره قرار گرفته است. گزارش هایی نیز از گسترش درگیری به مناطق خارج از گنبد کاووس مخابره شده است. در ساعات اولیه روز ۳۰ مارس، ظاهراً هنوز توافقی بر سر آتش بس نشده است.

۶- از سوی دیگر، طالقانی هم فرصتی برای میانجیگری نیافته است. بالگرد حامل او که در روز ۲۸ مارس به سوی گنبد پرواز کرده بود در نزدیکی شهر هدف گلوله قرار گرفت و نتوانست به زمین بنشیند. امیرانتظام در روز ۲۹ مارس اعلام کرد که شاید طالقانی بعداً تلاش خود را از سر بگیرد. نیروهای ترکمن هشت شرط را برای ترک محاصره تعیین کرده اند که شامل آزادی ترکمن های دستگیر شده، شناسایی شوراهای ترکمن از سوی دولت، و آزادی این شوراها برای انجام فعالیت است.

۷- امیرانتظام در اشاره به درگیری های گنبد کاووس ادعا کرد «آنهايي که منافع خود را به خاطر انقلاب از دست داده اند در قسمت های مختلف کشور در حال توطئه هستند...» بیانیه خمینی در روز ۲۹ مارس بر ادامه شورش های قومی در مناطق دیگر ایران صحه گذاشت، ولی خمینی بر خلاف امیرانتظام تقصیر را آشکارا بر گردن آمریکا انداخت. خمینی با اشاره به «گزارش های نگران کننده» از گنبد کاووس، زاهدان (مرکز استان سیستان و بلوچستان) و اردبیل

(در استان آذربایجان شرقی) گفت که «برخی جناح های منحط مشغول سمپاشی و تفرقه افکنی هستند» و اینکه «این جناح ها شایعه کرده اند که روحانیان برادران سنی را از حقوقشان محروم می کنند.» خمینی ادامه داد که «این آدم های گمراه، که از آمریکا الهام می گیرند و در لباس چپگرها ظاهر می شوند، قصد دارند دوره غارت و چپاول رژیم گذشته را به شکل دیگری به کشور عزیزمان برگردانند.» خبر سفر مدنی، وزیر دفاع، به بلوچستان به طور غیرمستقیم حکایت از آن دارد که این منطقه نیز آستان حوادثی است.

۸- در ارتباط با مسایل قومی، حزب دموکرات کردستان اعلام کرده است که رفراندوم را تحریم خواهد کرد. عبدالرحمن قاسملو، دبیر کل حزب، رفراندوم فوق را به دلیل آنکه هیچ حق انتخابی به رأی دهندگان نمی دهد، «غیردموکراتیک» نامیده است. او همچنین موافقت نامه ای را که با میانجیگری طالقانی در سنجندج به دست آمد، یک مشت «حرف های تو خالی» توصیف کرد.

[۹]- طبق گزارش روزنامه فارسی زبان اطلاعات، مأموران کمیته پنج وزیر سابق کابینه، یک نماینده سابق مجلس، و یک ژنرال را دستگیر کرده اند. وزرای سابق عبارتند از احمد میرفندرسکی وزیر امور خارجه، و سیروس آموزگار وزیر اطلاعات کابینه شاپور بختیار، و کریم معتمدی وزیر پست، تلگراف و تلفن، همایون جابرائصاری وزیر مسکن، و مرتضی صالحی وزیر راه و ترابری در کابینه های قبلی. مهدی هادوی، دادستان عمومی کل کشور، اعلام کرد که علاوه بر ۳۰۴ زندانی آزاد شده در روز چهارشنبه، پرونده زندانیان دیگر نیز تحت بررسی است و تکلیف آنها نیز هر چه زودتر روشن خواهد شد. طبق گزارش خبرگزاری فرانس پرس برآوردهای تأیید نشده نشان می دهد که حدود ۸۰۰۰ نفر در زندان قصر و حدود ۵۰ هزار نفر در کل ایران در زندان به سر می برند. رادیو صدای انقلاب اسلامی ایران به نقل از نخست وزیر بازرگان در روز ۲۹ مارس گزارش داد که از اواسط ماه فوریه تا کنون ۶۲ نفر در ایران اعدام شده اند. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۳۱ مارس

سند شماره ۱۲۹ محرمانه ۳۱ مارس ۱۹۷۹ - ۱۱ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۴۱۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۳۱ مارس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: رأی گیری ادامه دارد. مشارکت زیاد است. مشکلات اجرایی در برخی شهرستان ها و تلاش برای مختل کردن روند رأی گیری در کردستان. ادامه درگیری ها در گنبد کاووس. اعزام هیأت هایی برای میانجیگری و برقراری آتش بس و تحقیق در مورد ناآرامی های قومی در بلوچستان و آذربایجان شرقی. برکناری مدنی، وزیر دفاع، و انتصاب یک

ژنرال بازنشسته سالخورده که با جبهه ملی ارتباط دارد. ایران خواهان استرداد شاه برای محاکمه در ایران شده است. پایان خلاصه.

۳- رفراندوم ایران امروز مورخ ۳۱ مارس نیز ادامه دارد. روز گذشته رأی گیری در تهران بدون هیچگونه مشکل عمده ای انجام شد و حضور مردم در حوزه های رأی گیری بسیار چشمگیر بود. طبق مشاهدات پرسنل سفارت، تعداد رأی دهندگان زن در بیشتر حوزه ها بسیار کم بوده است، هر چند تا آنجا که خبر داریم هیچ محدودیتی برای رأی دهندگان زن در نظر گرفته نشده است. در واقع، تعدادی از ایرانی هایی که کارمندان سفارت با آنها صحبت کردند گفتند که زنان خانواده همگی با هم به پای صندوق های رأی رفته اند. گزارش های تلویزیونی از چند حوزه رأی گیری این احساس را القا می کرد که بیشتر رأی دهندگان زن چادری هستند. مصاحبه هایی که در حوزه های رأی گیری با رأی دهندگان مرد و زن انجام شده بود نشان از [نامفهوم] درک بسیار ساده آنها از چیزی داشت که به آن رأی می دادند. بسیاری از آنها جمهوری اسلامی پیشنهادی را معادل [نامفهوم].

۴- روز گذشته مشکلاتی گزارش شد. در برخی از حوزه های رأی گیری، رأی دهندگان تحت فشار قابل توجهی بودند که به جمهوری اسلامی رأی بدهند. به نظر ما، این امر بیشتر ناشی از دو آتشه بودن برخی مسئولان برگزاری انتخابات در حوزه های رأی گیری است تا تلاش هماهنگ دولت مرکزی برای تضمین اکثریت قاطع آراء به نفع جمهوری اسلامی. علاوه بر این، قدری تقلب نیز در کار بود. معلوم شد جوهر به اصطلاح رنگ ثابتی که قرار بود تا ۲۴ ساعت پاک نشود و انگشت سبابه رأی دهندگان را با آن رنگی می کردند، همان جوهر های معمولی استامپ است که به راحتی پاک می شود. یک کارمند سفارت با مردی صحبت کرد که مدعی بود دوبار رأی داده است. او گفت که بار اول مسئولان صندوق فراموش کرده بودند شناسنامه او را مهر کنند، و او جوهر انگشتش را پاک کرده بود.

۵- در خارج از تهران، مشکلات عدیده ای در ارتباط با پشتیبانی حوزه های رأی گیری پیش آمد. برگه های رأی در تعداد زیادی از حوزه های رأی گیری کافی نبود. طبق گزارش ها، هواپیماهای نیروی هوایی ایران در ساعات اولیه روز ۳۱ مارس مشغول رساندن تدارکات به اقصی نقاط کشور مانند چابهار و اردبیل بودند. علاوه بر این، به دلیل ادامه درگیری بین ترکمن ها و نیروهای دولتی، مردم گنبد کاووس اصلاً نتوانستند در رأی گیری شرکت کنند. در کردستان، گزارش های متعددی از تلاش برای مختل کردن روند رأی گیری مخابره شده است. در سقز، یک گروه غیرقانونی مدرسه ای را که به حوزه رأی گیری تبدیل شده بود، اشغال کرد و صندوق رأی را سوزاند. در نقاط دیگر استان، به رأی دهندگان گفته بودند که اگر برگه سبز (آری) را به صندوق بیندازند، به مصادره زمین هایشان رأی داده اند.

۶- گزارش دیگری بجز اینکه ظاهراً درگیری های گنبد ادامه دارد از این منطقه مخابره نشده است. طبق گزارش ها، از ساعت ۰۸:۰۰ صبح روز ۳۱ مارس تمامی ارتباطات با این شهر قطع

شده است. احتمالاً ناآرامی های قومی در بلوچستان جدی تر از آن است که قبلاً تصور می کردیم. علاوه بر سفر مدنی، وزیر دفاع، به زاهدان که قبلاً گزارش آن ارسال شد، هیأتی نیز از سوی خمینی به این استان اعزام شده است. هیأتی نیز برای تحقیق و تفحص درباره ناآرامی بین شیعیان و و سنی ها در اردبیل- زنجان به اردبیل اعزام شده است. نهایتاً اینکه وزارت کشور در آخرین تلاش برای برقراری آتش بس در گنبد کاووس، هیأتی به این شهر فرستاده است.

۷- سرلشگر (بازنشسته) تقی ریاحی بجای وزیر دفاع، دریادار مدنی، منصوب شد. ریاحی که ۷۰ ساله است روابط نزدیکی با جبهه ملی دارد، ولی از سال ۱۹۵۳ به این سو در امور نظامی دخالتی نداشته است. انتصاب او گام دیگری در تحکیم قدرت جبهه ملی در دولت موقت است، که قبلاً نیز به این مسئله اشاره کرده بودیم. در اطلاعیه ای که در همین ارتباط صادر شد آمده بود که مدنی از دولت خواسته است تا مسئولیت های وزارت دفاع را از دوش او بردارد. هنوز معلوم نیست که آیا مدنی فرمانده نیروی دریایی باقی خواهد ماند یا از این پست هم کناره گیری خواهد کرد. یک منبع خبری در نیروی دریایی می گوید که او از فرماندهی نیروی دریایی کناره گیری نمی کند.

۸- در بحبوحه گزارش هایی که در مورد سفر شاه از مراکش به باهاما مخابره شده است، یک سخنگوی وزارت امور خارجه در روز ۳۰ مارس گفت که ایران همچنان مصرانه خواستار استرداد شاه به ایران است تا او را به اتهام جنایت بر ضد مردم ایران محاکمه کند. رادیو صدای انقلاب اسلامی ایران در روز ۳۰ مارس این جمله سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا را نقل کرد که ایالات متحده دیگر شاه را رئیس دولت ایران نمی داند.

سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۳۱ - ۲۹ مارس ۱۹۷۹

سند شماره ۱۳۰ محرمانه ۳۱ مارس ۱۹۷۹-۱۱ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۴۲۰ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: کارمند سفارت، روزنامه فارسی زبان آیندگان، وابستگان نظامی خارجی تهیه کننده گزارش: تی.ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأیید کننده گزارش: تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۳۱ - ۲۹ مارس ۱۹۷۹ -۱۶ خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۴۸ ساعت گذشته را، از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۹ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۳۱ مارس ۱۹۷۹ پوشش می دهد، شامل: مشکلات در ترکمن صحرا. رفراندوم سراسری. وزیر جدید دفاع. از سرگیری ارتباط مجدد دفتر وابسته نظامی با رئیس تشریفات ارتش و دفتر رابط خارجی.

ص: ۲۶۰

۲۲- جزییات: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان):

الف- (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) مشکلات ترکمن صحرا. آخرین گزارش های روزنامه فارسی زبان آیندگان حکایت از ادامه درگیری ها بین مردم و نیروهای دولتی در گنبد کاووس دارد. در یک پادگان نیروی زمینی در شاه پسند ۵۰۰ نیروی دولتی مستقر هستند که شاید برای سرکوب شورش ترکمن ها از آنها استفاده شود. آیت الله طالقانی و مقامات دیگر دولتی سعی داشتند [با هلی کوپتر] در گنبد کاووس به زمین بنشینند که به سوی آنها تیراندازی شد و در نتیجه در گرگان فرود آمدند. این هیأت سعی خواهد کرد، و شاید هم تا به حال این کار انجام داده باشد، تا با اتومبیل به گنبد برود و با رهبران محلی به مذاکره بپردازد. تماس تلفنی با گنبد قطع و مسافرت به این منطقه متوقف شده است. تعدادی از مجروحین به بیمارستان های گرگان انتقال یافته اند. مثل همیشه، روزنامه ها کمونیست ها و ساواک را مقصر می دانند.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): یک گروه قومی بزرگ دیگر خواهان خودمختاری است و دولت در می یابد که نیروی نظامی قابل استفاده ای برای سرکوب این شورش ها ندارد. البته احتمالاً گفتگو و مذاکره به حل مسالمت آمیز مشکل منجر خواهد شد، ولی دولت از موضع ضعف وارد مذاکرات خواهد شد و نه از موضع قدرت. بلوچستان همچون میوه ای رسیده بر درخت، چشم به عاقبت وقایع گنبد دارد.

ب- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) رفراندوم سراسری: در حالی که ایرانی ها تشویق می شوند به جمهوری اسلامی رأی بدهند، رأی گیری امروز هم ادامه داشت. وابسته نظامی شاهد صف طولانی رأی دهندگان، عمدتاً مرد، در مسجد نیاوران بود. سه محافظ مسلح در بیرون مسجد امنیت آن را تأمین می کردند. طبق گزارش وابسته نیروی هوایی هند و راننده دفتر وابسته نظامی [آمریکا] رأی گیری به صورت مخفی انجام نمی شد. صاحبخانه وابسته نیروی هوایی هند قصد دادن رأی «نه» را داشت ولی وقتی دید او را نگاه می کنند، رأی «آری» را به صندوق انداخت. راننده دفتر وابسته نظامی گفت که او خانواده اش نیز رأی داده اند و اینکه مردم می توانستند هم آن قسمتی را که درون صندوق و هم آن قسمتی را که در سطل کاغذ باطله می اندازد، ببینند. شناسنامه تمامی رأی دهندگان مهر می خورد و انگشت سبابه آنها جوهری می شود. شایعات زیادی بر سر زبانهاست که اگر کسی رأی ندهد، که از شناسنامه اش معلوم می شود، بعدها او را اذیت و یا محدودیت های دیگری برایش ایجاد می کنند مثلاً اجازه خروج از کشور به او نمی دهند، حق ندارد در رأی گیری بعدی شرکت کند و شایعاتی از این قبیل.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): مشتاقانه منتظریم ببینیم که آیا رأی نهایی به جمهوری اسلامی ۹۹/۸ درصد خواهد بود یا ۹۹/۹ درصد. جالب تر

از آن مسلماً تعداد دقیق رأی دهندگانی است که در این رفراندوم شرکت کرده اند، اگر دستیابی به آن ممکن باشد.

ج- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) وزیر جدید دفاع: سرلشگر تقی ریاحی از سوی خمینی و بازرگان در روز ۳۰ مارس به سمت وزیر دفاع منصوب شد. طبق گزارش روزنامه های فارسی زبان در یادار مدنی گفته است که حجم کار در دو مقام (وزیر دفاع و فرمانده نیروی دریایی) برای او بیش از حد زیاد است. از این به بعد او فقط در مقام فرمانده تمام وقت نیروی دریایی انجام وظیفه خواهد کرد.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): وابسته نظامی آلمان غربی می گوید که در یادار مدنی به دلیل اظهارات ضددولتی اش در بلوچستان برکنار شده است. همانگونه که در گزارش قبلی نیز ذکر کرده بودیم، وابسته نظامی فکر نمی کند مدنی فرمانده نظامی قوی و مقتدری باشد. او برای فرماندهی نیروی دریایی کنونی مناسب است و احتمالاً در این مقام وظایفی را که پیش از بازنشستگی اجباری اش بر عهده داشت، انجام خواهد داد.

د- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) از سرگیری تماس با رئیس تشریفات ارتش و دفتر رابط خارجی: امروز صبح وابسته نظامی و وابسته نیروی هوایی با رئیس جدید تشریفات، سرهنگ فکور (که قبلاً معاون رئیس تشریفات بود) ملاقات کردند. ملاقات بسیار صمیمی بود. فکور تأیید کرد که سرتیپ ها دانشور، وجدی، مسیح زاده و پرورش بازنشست شده اند. سرهنگ منتظمی (مترجم ارتش به هنگام دیدار تایت) بازنشسته نشده است و منتظر ابلاغ پست جدید است. سرهنگ دوم توفیقی معاون رئیس تشریفات شده است. توفیقی در گذشته دوست صمیمی دفتر وابسته دفاعی بوده و کمک به سزایی در برنامه ریزی و هماهنگی آخرین دیدار کرده است. سرهنگ خاتمی هنوز رئیس جی ۲ است و سرهنگ افرهی رئیس فرماندهی اطلاعات جی ۲ است. سرهنگ فکور که لباس غیرنظامی پوشیده بود و کمی سیل و ریش بزی داشت، گفت که روابط ما تقریباً عادی خواهد بود، و هرگونه تقاضای پرواز، دیدار از سرویس های دیگر، و سفر و غیره باید از طریق او صورت بگیرد. با وجود این، برخی از تصمیمات او حالا باید به تصویب کمیته ستاد کل برسد. وقتی از او سؤال کردیم چه وقت می توانیم سرهنگ خاتمی را ببینیم، او گفت یک مدت دیگر، شاید یک یا دو هفته دیگر. وقتی از او پرسیدیم ستاد عالی چه اسمی دارد، او خندید و گفت ستاد کل اسلامی. همه پرسنل وظیفه و کادر لباس های غیر نظامی به تن داشتند و سرهنگ توفیقی یک بلوز یقه اسکی با کفش های کتانی پوشیده بود. ما صحبت کوتاهی در بیرون از ساختمان تشریفات داشتیم، ولی وقتی یک ماشین سرباز (که احتمالاً از مأموران کمیته بودند) به ما نزدیک شدند، او محترمانه صحبت را قطع کرد و گویی از آمدن آنها نگران باشد، گفت که باید برود.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): اگر چه ملاقات ما گرم و صمیمی بود، ولی فضا و گفتگوها مثل دوره قبل از انقلاب باز و صریح نبود. نظر ما این

است که افسران ارتش هنوز دقیقاً نمی دانند در آینده چه خواهد شد، و با توجه به فضایی که کمیته ها بر ارتش حاکم کرده اند، آنها چقدر می توانند همکاری کنند. سرهنگ فکور ابراز داشت که در آینده به انجام وظایف اجتماعی مشغول خواهد شد. بنابراین، وقتی از دفاترشان خارج شوند، می توانیم آزادانه تر و بی پرده تر با هم صحبت کنیم.

تهدیدات متوجه خبرنگار [خبرنگاران] از ناحیه اتحاد جماهیر شوروی

سند شماره ۱۳۱ محرمانه آوریل ۱۹۷۹ - فروردین ۱۳۵۸ سفارت آمریکا، تهران وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: تهدیدات متوجه خبرنگار [خبرنگاران] از ناحیه اتحاد جماهیر شوروی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- مدیر ایرانی دفتر خبرگزاری آسوشیتدپرس، که تا همین اواخر مدیریت این شبکه را برعهده داشت، در تاریخ ۵ آوریل در ملاقات با کنسول، جزئیات ملاقات هفته های اخیر خود با سفارت شوروی را تشریح نمود. منابع آگاه از محتویات اظهارات ایشان در ملاقات با کنسول آمریکا خاطرنشان می کنند که وی در خصوص حمله مورخ ۱۴ فوریه به سفارت آمریکا معتقد است که هم کمیته و هم دفتر نخست وزیر، دستور حمله را از ناحیه «کمونیست ها» دریافت کرده بودند. وی این دیدگاه را به چاپ رسانده بود.

۳- روز بعد نماینده [خبرگزاری] تاس ما با نام کارول، با آقای راین تماس گرفته و در یک مکالمه طولانی و اهانت آمیز، وی را کاملاً طرفدار آمریکا و ضد کمونیست خطاب کرد؛ (نظریه: این موضوع صحت دارد.) و اظهار داشت که «ما» به زودی به دفتر آسوشیتدپرس حمله کرده و منبع را خواهیم کشت. نماینده خبرگزاری تاس، حتی پا را فراتر از این نهاده و آیت الله خمینی را «عامل سازمان سیا» خطاب کرد.

۴- منبع، از این ماجرا بسیار آشفته و ناراحت بود. وی یک دستگاه ضبط صوت به تلفن متصل کرد و سپس با کارول تماس گرفت و وی را به سمت و سویی هدایت کرد که مجدداً تهدیدات قبلی را مطرح نماید؛ تهدیداتی که در اثنای آن، کارول صراحتاً خود را منتسب به فعالیت های یک سلسله گروههای چپگرا در ایران عنوان کرده بود. منبع اظهار داشت که در جریان مکالمه تلفنی مجدد، وی این نکته را فراموش کرد که در خصوص موضوع انتساب خمینی به سازمان سیا، بحث به میان آورد. شایان ذکر است که نوار این مکالمه هنوز در اختیار منبع قرار دارد. وی متن این مکالمه را پیاده کرده و آن را برای دفتر مرکزی خبرگزاری آسوشیتدپرس در نیویورک مخابره کرده است. منبع در ملاقات با کنسول خاطرنشان کرده است که تمایل دارد به مجرد حضور در نیویورک، نسخه ای از متن فوق را در اختیار وزارت امور خارجه قرار دهد.

۵- دفتر مرکزی آسوشیتدپرس در خصوص این تهدیدات به نمایندگان تاس اظهار انتقاد و

گله مندی نموده است. تاس) نیز از این ماجرا، عذرخواهی کرده است. اشرف احمد جانوف، خبرنگار ایزوستیا در تهران، با برقراری تماس با منبع، از وی در این خصوص عذرخواهی کرده است. اشرف احمد جانوف، که سابقاً به عنوان خبرنگار خبرگزاری تاس در تهران حضور و فعالیت داشته است، ظاهراً «فردی مطلوب و جذاب» است. وی به منبع اظهار داشت که کارول حق نداشته چنین مطالبی مطرح نماید و در نتیجه به شدت مورد مؤاخذه قرار گرفته است. وینو گرادوف، سفیر شوروی، منبع را به سفارت شوروی دعوت کرده است که با وی ملاقات نماید.

۶- منبع تصریح کرد که به اعتقاد وی، کارول هرگز بدون مجوز دولت شوروی، چنین مطالبی ایراد نکرده است. البته، وی هرگز خواهان تنبیه کارول نیست. وی بر این باور است که ملاقات با وینو گرادوف در سفارت، به صلاح نیست. البته منبع دعوت‌های مکرر احمد جانوف به صرف ناهار یا نوشیدنی را مؤدبانه رد کرده است. افزون بر این، احمد جانوف از منبع دعوت کرده است که در منزل احمد جانوف پناهنده شود تا شوروی از وی «حمایت» نماید؛ که البته با پاسخ منفی منبع مواجه شده است.

۷- نظریه: این اولین باری است که سفارت شوروی با اجبار و یا پرداخت رشوه به خبرنگاری‌های محلی، در مقابل ایالات متحده صف آرایی کرده است. اعتقاد ما بر این است که این موضوع در یک سطح گسترده و به مدتی طولانی در حال اجرا بوده است، البته حداقل در غالب پرداخت رشوه. کنسول به یاد دارد که یک خبرنگار ایرانی سال گذشته در جریان میهمانی سفارت هند خطاب به وی اظهار داشته است که چندین نفر از افسران سفارت شوروی در مراسم مختلف بارها با وی ملاقات کرده و تلاش کرده اند که وی را به سمت شوروی سوق دهند و صراحتاً به وی پیشنهاد کمک‌های مالی داده اند. با عنایت به این که متعاقب پیروزی انقلاب، شرایط قانون و مقررات حاکم بر کشور دچار انسداد شده است، برخی افسران شوروی (افسران کا.گ.ب) صراحتاً به حربه اجبار متوسل شده و در راستای تعمیق و گسترش نفوذ گروه‌های چپگرا وارد عمل شده اند.

تاس

اطلاعات سیاسی گوناگون

سند شماره ۱۳۲ محرمانه آوریل ۱۹۷۹ از: سفارت آمریکا، تهران: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: اطلاعات سیاسی گوناگون ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- پرویز راین، اولین و تنها رئیس نمایندگی خبرگزاری آسوشیتدپرس در ایران، قبل از خروج از ایران به مقصد اروپا و سپس نیویورک، ملاقاتی با کنسول داشت. وی در جریان این

ص: ۲۶۴

ملاقات در خصوص موارد مختلفی از جمله موارد ذیل ابراز تمایل نمود:

۳- حجم گسترده ای سلاح به وسیله قایق به بوشهر قاچاق می شود. این سلاح ها به قیمت‌های بالا به قبایل قشقایی - مردان و دیگران - فروخته می شود.

۴- در تأیید رکود اقتصادی حاکم به اطلاع می رساند که تعداد ۴۲۳ باب کارخانه در شهر رشت (در حاشیه دریای خزر) یا کاملاً تعطیل شده اند و یا این که در مرز تعطیلی قرار دارند. شهر رشت به عنوان مرکز صنعتی برخی اقلام از قبیل کفش، سیم و غیره می باشد.

۵- از نظر وی طراحی مجله مورخ ۱۴ فوریه به سفارت آمریکا، برعهده کمیته مرکزی بوده است و دلیل اصلی این حمله، احتمال اختفای برخی افراد تحت تعقیب از جمله داریوش همایون، هوشنگ نهبانندی، مجید مجیدی [مجیدی] و غیره در ساختمان سفارت بوده است.

(نظریه: ما نیز این موضوع را به عنوان یکی از سلسله دلایل احتمالی حمله به سفارت مدنظر قرار می دهیم.) ناس

گزارش وضعیت سیاسی، ۱ آوریل

سند شماره ۱۳۳ محرمانه ۱ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۲ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۴۳۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۱ آوریل ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: رفراندوم در ایران با تمام بهم ریختگی اش خاتمه می یابد. انتظار می رود جمهوری اسلامی با رأی اکثریت قاطع مردم انتخاب شود. درگیری در منطقه ترکمن صحرا در استان گرگان ادامه دارد. تنش ها در تبریز بالا می گیرد و جوامع سنی حاشیه خلیج فارس نا آرام می شوند. ریاحی می گوید بازنشست کردن شتابزده تعداد زیادی افسر ارشد اشتباه بوده است. طبق گزارش آیندگان، سفر قذافی به ایران به خاطر برگزاری رفراندوم عقب افتاده است. دستگاه بوروکراسی ایران زنده و فعال است. پایان خلاصه.

۳- رأی گیری رفراندوم در ایران روز گذشته مورخ ۳۱ مارس خاتمه یافت، ولی در آخرین دقایق رأی گیری مهلت آن تا ساعت ۱۰:۰۰ شب تمدید شد تا آنهایی که هنوز موفق به دادن رأی نشده بودند، بتوانند رأی خود را به صندوق بیندازند. این مسئله به همراه دستور وزارت کشور در اواخر روز گذشته مبنی بر تکثیر برگه های رأی در آن دسته از حوزه های رأی گیری که برگه های آنها تمام شده بود، آخرین مجموعه اقدامات خلق الساعه ای بود که دولت در طول برگزاری رفراندوم اتخاذ کرد و به احتمال قوی شیوه برگزاری رفراندوم را شدیداً زیر سؤال خواهد برد. روز گذشته نیز، حداقل در تهران، استقبال مردم بسیار زیاد بود و طبق گزارش ها در شهرهای دیگر نیز استقبال مردم به همین اندازه بوده است. در عین حال، دولت در اوایل صبح امروز اعلام کرد که ظرف دو روز گذشته نزدیک به ۱۸ میلیون نفر به پای صندوق های رأی

رفته اند. به نظر می رسد که اکثریت قاطع آراء به نفع جمهوری اسلامی باشد. یک حوزه رأی گیری در تهران اواخر شب گذشته گزارش داد که از نزدیک به ۲۰۰۰ رأی ماخوذه در آن، فقط ۶ رأی منفی بوده است.

۴- ناآرامی ها در منطقه ترکمن صحرا در استان گرگان همچنان ادامه دارد، و خبرگزاری فرانس پرس گزارش داده است که نیروهای ترکمن کنترل تمامی منطقه از گنبد کاووس تا مرز شوروی را به دست گرفته اند. طبق گزارش فرانس پرس فقط دو پاسگاه مرزی در دست نیروهای دولتی است. تلاش دولت برای انتقال نیروهای نظامی تازه نفس، که ظاهراً از نیروهای ضربت گردان (سابق) ۵۵ هوابرد هستند، ناکام مانده است زیرا هواپیمای حامل آنها نتوانست در فرودگاه گنبد کاووس به زمین بنشیند. روزنامه های فارسی زبان لغو سفر آیت الله طالقانی به گنبد کاووس در اواخر هفته گذشته را که قرار بود برای میانجیگری بین دو طرف درگیر انجام شود، نبودن هیچیک از رهبران ترکمن برای مذاکره ذکر کردند. ظاهراً در گنبد کاووس هیچ کسی نیست که بتواند نقش میانجیگری مهمی را که رهبر میانه روی کرد، احمد مفتی زاده، در سنندج ایفا کرد، در اینجا بازی کند، ولی دولت ایران علت لغو سفر طالقانی را تیراندازی به سوی هلی کوپتر حامل او به هنگام نزدیک شدن به شهر ذکر کرده است. رادیوی دولتی صدای انقلاب اسلامی ایران همچنان در مورد وقایع ترکمن صحرا سکوت اختیار کرده است، و مدعی است که ارتباطات با این منطقه قطع شده است.

۵- پیام های رادیویی رمزی درباره برگزاری تظاهرات که در طول تعطیلات آخر هفته از تبریز پخش شد نشان می دهد که آرامش در این شهر بیشتر ظاهری است تا واقعی. یک تبریزی که کارمند سیاسی مترینکو در روز ۳۱ مارس با او صحبت کرد، گفت که تنش ها در تبریز بالا است. همچنین طبق گزارشی که دریافت کرده ایم ناآرامی ها در اطراف شهر لابر در استان فارس، واقع در جنوب شرقی کشور، و مناطق شرقی آن به سمت بندرعباس رو به گسترش است. اکثر جمعیت این منطقه سنی هستند، و بسیاری از سکنه دلیل سکونت خود در این منطقه را به دوران حکومت شاه عباس و فرار نیاکان سنی شان از آزار و اذیت شیعیان ربط می دهند.

۶- روزنامه های فارسی زبان از قول ریاحی، وزیر جدید دفاع، نقل کرده اند که بازنشست کردن شتابزده آن همه افسر ارشد از ارتش اشتباه بوده است. احتمالاً حق با اوست، ولی دیگر دیر شده است. در حاضر، بازگرداندن افسران ارشد بر سر پست هایشان، حتی آنهایی که بدون شک خطایی مرتکب نشده اند، غیر ممکن است. با وجود این، جالب اینجاست که چنین فردی (یکی از یاران قدیمی مصدق) علناً چنین حرفی را زده است.

۷- روزنامه های فارسی زبان همچنین گزارش می دهند که از اواسط ماه فوریه تا کنون ۲۲ نماینده سابق مجلس و هفت سناتور دستگیر شده اند. تعدادی از آنها رابط قدیمی سفارت بودند.

۸- طبق گزارش روزنامه آیندگان، چپگراترین روزنامه در بین سه روزنامه اصلی فارسی زبان کشور، سرهنگ قذافی سفرش به ایران را به تعویق انداخت تا در برگزاری رفراندوم دخالتی نکرده باشد. اطلاع یافته ایم تا زمانی که خبری از امام صدر، رهبر شیعیان لبنان، نشود کسی در ایران از او استقبال نخواهد کرد.

۹- نهایتاً آیا آن روزهای بد گذشته را به خاطر دارید که اگر یک شهروند ایرانی قصد خروج از کشور را داشت باید ۴۸ ساعت قبل از پرواز گذرنامه اش را به اداره مهاجرت تحویل می داد؟ همه می دانیم این کار صرفاً برای آن بود که ساواک بتواند سوابق او را بررسی کند. دولت جدید اخیراً اعلام کرده است که مسافران باید گذرنامه های خود را پنج روز قبل از پرواز تحویل دهند تا بررسی شود که نام آنها در فهرست جدید افراد ممنوع الخروج از کشور نیست. البته این تأخیر مضاف بر حداقل دو هفته ایست که اداره گذرنامه گفته است بررسی تقاضای مجوز خروج طول می کشد، که قبلاً حداکثر دو یا سه روز بیشتر طول نمی کشید. سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۳۱ مارس تا ۱ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۳۴ محرمانه ۱ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۲ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۴۴۰ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی. سی منابع: پرسنل دفتر وابسته دفاعی، رسانه های خبری فارسی زبان، کارکنان سفارت تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۳۱ مارس تا ۱ آوریل ۱۹۷۹ [۱۶]- خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۳۱ مارس تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان):

[الف]- نظریات در مورد رفراندوم (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): اگر چه روزنامه های فارسی زبان گزارش داده اند که ۸۹ درصد مردم به جمهوری اسلامی رأی داده اند، ولی استقبال مردم از رأی گیری در روز ۳۱ مارس ظاهراً بیشتر از روز اول رأی گیری بود. باید چند روز تا اعلام نتیجه قطعی منتظر بمانیم. استقبال مردم از رأی گیری شاید نتیجه این مسئله بود که گفته می شد شناسنامه رأی دهندگان مهر می خورد و انگشت سبابه آنها جوهری می شود. مهر کردن شناسنامه ها بسیاری از مردمی را که در غیر این صورت در رأی گیری شرکت نمی کردند، بر آن داشت تا پای صندوق های رأی حاضر شوند. خیلی از مردم می ترسیدند که اگر شناسنامه هایشان مهر نخورد، بعداً دچار عواقب آن شوند. هر چند نمی دانستند اگر قرار

باشد مهر نخوردن شناسنامه ها عواقبی داشته باشد، این عواقب دقیقاً چیست، ولی همین مسئله کافی بود که پای صندوق های رأی حاضر شوند. با وجود این، از حوزه های رأی گیری شدیداً محافظت می شد. در حوزه های مختلف رأی گیری افراد مسلح زیادی نگهبانی می دادند. معلوم نیست که این افراد برای محافظت از صندوق های رأی در حوزه ها هستند یا برای اجبار کردن رأی دهندگان [به دادن رأی «آری»]. یک منبع اطلاعاتی (C-3) به تهیه کننده این گزارش گفت که یکی از دوستانش قصد داشت رأی «نه» را به صندوق بیندازد. یک محافظ مسلح بر گه قرمز (نه) و سبز (آری) او را گرفت، سپس بر گه قرمز را پاره کرد و بر گه سبز را به او برگرداند و گفت «باید این را به صندوق بیندازی.» ب- بازداشت راننده سفارت (بدون طبقه بندی): برای دومین بار در طول سه روز گذشته یکی از رانندگان سفارت به دست نیروهای انقلاب بازداشت شد. او را به یک کمیته بردند و در بازداشت نگاه داشتند تا با تماس تلفنی هویتش را با توجه به کارت شناسایی اش احراز کنند تا معلوم شود واقعاً برای سفارت کار می کند.

نظریه تهیه کننده گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): انتظار داریم موارد بیشتری از این نوع تکرار شود. سرقت خودروها مسلماً مشکل بزرگی است [که قدری این مسئله را توجیه می کند]، ولی توقف پرسنل سفارت دیگر از حد عادی خارج شده است و به نظر می رسد که نوعی آزار و اذیت بر اساس سوءظن به جامعه دیپلماتیک باشد.

ج- مشکلات ترکمن صحرا (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): روزنامه های فارسی زبان گزارش داده اند که درگیری های گنبد کاووس تا ساعت ۱۷:۳۰ روز ۳۱ مارس همچنان ادامه داشته است. نزدیک به ۳۳ تن از نیروهای انقلاب کشته و ۱۳۲ نفر از آنها مجروح شده اند. گزارشی از تلفات ترکمن ها در دست نیست. گزارش ها حکایت از آن دارد که دو طرف با مذاکرات صلح موافقت کرده اند ولی زمان آتش بس هنوز معلوم نیست.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): هر دو طرف، دیگری را به کج فهمی متهم می کنند و در عین حال، طبق معمول برخی گروههای اپوزیسیون مقصر شناخته شده اند: مارکسیست ها، فداییان، ساواک و زمین دارها. حداقل این است که بالاخره مذاکرات شروع شده و امید می رود که به صلح بیانجامد.

د- وزیر جدید دفاع، سرلشگر ریاحی (محرمانه): به گزارش روزنامه ها، سرلشگر ریاحی گفته است بازنشست کردن شتابزده بسیاری از افسران آزموده و با تجربه ارتش اشتباه بوده است.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای ائتبارع خارجی): شاید اظهارات کوتاه وزیر جدید دفاع به مذاق عامه مردم و تندروهای گروههای انقلابی چپ و راست چندان خوش نیاید. این اظهارات از اولین اظهارات مقتدرانه سرلشگر ریاحی است. ولی اگر بخواهد به گفتن حقایق ناخوشایند در این جامعه انقلابی هنوز بی ثبات ادامه دهد، شاید نتواند در پست خود باقی بماند.

(۱) سفارت در شب ۳۱ مارس اصولاً آرام بود. یک گلوله در ساعات اولیه بعد از ظهر شلیک شد. محافظان نیروی هوایی نیز در ساعت ۰۲:۵۰ صبح دو گلوله شلیک کردند. آنها گزارش دادند که شیء متحرکی دیده اند و به طرف آن شلیک کرده اند. در محدوده زمانی گزارش هیچ تیری به سوی سفارتخانه شلیک نشد.

(۲) در حدود ساعت ۱۰:۳۰ گروهی متشکل از ۲۰۰ تا ۳۰۰ نفر تظاهرکننده به مقابل سفارت رسیدند. این گروه از کارکنان مرکز هیأت نظامی و مستشاران نظامی آمریکا بودند که خدمت آنها خاتمه یافته بود. دلیل تظاهرات این ایرانی ها نارضایتی از میزان پولی بود که بابت پاداش خاتمه خدمت دریافت کرده بودند. بعد از یک گفتگوی کوتاه، آنها در حالیکه شعار می دادند و سرود می خواندند به طور مسالمت آمیز متفرق شدند.

گزارش وضعیت سیاسی، ۲ آوریل

سند شماره ۱۳۵ محرمانه ۲ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۳ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۴۸۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۲ آوریل ۱ - (محرمانه - تمام متن) ۲ - خلاصه: جنگ داخلی در گنبد کاووس ادامه دارد. معاون نخست وزیر می گوید شاید خوزستان استان بعدی باشد. بر اساس گزارش ها بلوچستان آرام و کاملاً تحت نظر است. احتمالاً برخلاف ادعای دولت، کمتر از ۹۸ درصد از رأی دهندگان در رفراندوم شرکت کرده اند. تلاش های دولت برای به دست گرفتن وظیفه اعمال قانون همچنان عقیم مانده است. قانون اساسی به زودی منتشر خواهد شد. انتظام رابطه بین سپاه پاسداران انقلاب با ساختار کنونی فرماندهی ارتش را توصیف می کند. دانشگاه تهران عناصر نامطلوب را پاکسازی می کند. شاید ایران روابط خود را با مصر قطع کند. کاپوچی به ایران سفر می کند. پایان خلاصه.

۳ - علیرغم اینکه در اواخر روز گذشته ۱ آوریل اعلام شد که موافقت نامه آتش بسی بین دولت و نمایندگان ترکمن های گنبد کاووس به امضا رسیده است، ولی ظاهراً برخی شورشیان ترکمن آتش بس را رعایت نمی کنند. هم در ساعات پایانی دیشب و هم امروز رادیو و تلویزیون دولتی مکرراً از قول وزیر کشور گفته اند که «اگر تا ساعت ۱۵:۰۰ روز دوم آوریل تیراندازی ها، آشوب ها و شرارت های دیگر خاتمه نیابد ... اقدامات ضروری قاطعی اتخاذ خواهد شد.» امیرانتظام، سخنگوی دولت، روز گذشته در یک مصاحبه مطبوعاتی مدعی شد که شهر گنبد کاووس در کنترل دولت است، ولی تعدادی تیرانداز به مردم کوچه و خیابان تیراندازی می کنند. او بار دیگر به ترکمن ها و سایر اقلیت های قومی اطمینان داد که حقوق مشروع آنها در قانون اساسی جدید ایران به رسمیت شناخته خواهد شد. او اظهار داشت که

اقلیت اندکی از ضدانقلابیون با این تفکر غلط که دولت و نیروهای مسلح تضعیف شده اند، سعی داشتند از تمایل ترکمن ها برای اداره بیشتر امور خود سوءاستفاده کنند.

۴- انتظام همچنین گفت که دولت احتمال می دهد خوزستان دومین منطقه ای باشد که ضدانقلابیون سعی خواهند کرد با سوءاستفاده از مسایل قومی در آن شرارت کنند. با وجود این، او مدعی شد که اقدامات احتیاطی لازم برای جلوگیری از خونریزی ها اتخاذ شده است. او گفت که احتمالاً ناآرامی در استان ها چند ماه دیگر ادامه خواهد یافت.

۵- ظاهراً بیشتر ترور نافرجام یک رهبر مذهبی در زاهدان، مرکز استان سیستان و بلوچستان، در روز ۲۸ مارس بود تا آشوب های قومی که خمینی را در اواخر هفته پیش واداشت که نماینده ای به زاهدان اعزام کند. با وجود این، اوضاع استان کاملاً تحت نظر است و برغم آرامش پر تنش در زاهدان، گزارش ها حکایت از ناآرامی بلوچ ها دارد.

۶- علیرغم ادعای وزیر کشور که گفته است ۹۸ درصد واجدین شرایط رأی در فراندوم روز ۳۰ و ۳۱ مارس شرکت کردند، ظاهراً تعداد قابل ملاحظه ای از مردم به دلایل مختلف در رأی گیری شرکت نکرده اند. گزارش ها حکایت از تلاش های متعدد برای مختل ساختن روند رأی گیری در کردستان داشت، و درگیری در ترکمن صحرای گنبد کاووس نیز مسلماً تعداد رأی دهندگان در این منطقه را محدود کرده است. علاوه بر این، گزارش هایی از تحریم فراندوم در برخی قسمت های بلوچستان و شرکت فقط ۶۰ درصد کل واجدین حق رأی استان در فراندوم مخابره شده است.

۷- دولت اعلام کرده است که دادستان کل نمایندگانی به ۱۴ دفتر کمیته انقلاب که ظاهراً مسئولیت گرداندن امور شهر تهران را بر عهده دارند، و همچنین دفتر مرکزی پاسداران شبه نظامی انقلاب و کمیته های انقلاب در استان ها مأمور کرده است. پیش از این اعلام شده بود که مأموران کمیته فقط با داشتن حکم کتبی حق بازداشت افراد، بازرسی اماکن، و مصادره اموال را دارند. بر اساس آخرین اطلاعیه، مأموران کمیته و اعضای سپاه پاسداران فقط با تأیید و حضور نماینده دادستان کل حق مبادرت به انجام چنین اعمالی را خواهند داشت. با وجود این، در اطلاعیه فوق آمده است که: «هر شهروندی که مجرم شناخته شده ای را ببیند و یا شاهد جنایتی باشد، می تواند فرد مجرم را دستگیر کند، ولی باید او را هر چه سریعتر به دادگاههای انقلاب تحویل دهد، و به خاطر داشته باشد که دستگیری افراد در خانه هایشان و بازرسی اماکن فقط با [حکم] دادستان عمومی انقلاب [مجاز] است...» چنانکه اطلاع یافته ایم، مأموران انتظامی در واقع بدون هیچ محدودیتی به دستگیری ها، بازرسی ها و مصادره خودسرانه اموال ادامه می دهند. بنابراین، تلاش دولت برای به دست گرفتن اجرای قانون تا به حال بی نتیجه بوده، و این امر از هشدارهای اخیر دولت، که در بالا ذکر شد، کاملاً پیداست.

۸- انتظام، سخنگوی دولت، در ارتباط با قانون اساسی جدید ایران گفت چنانکه اطلاع یافته است پیش نویس قانون اساسی بزودی منتشر خواهد شد و مردم ایران یک ماه وقت دارند

که آن را مطالعه کنند. معلوم نیست منظور انتظام چیست، یعنی اینکه آیا بعد از آن قانون اساسی، چنانکه دولت قبلاً اعلام کرده بود، برای بررسی بیشتر و احتمالاً برخی اصلاحات به مجلس مؤسسان خواهد رفت، و یا اینکه طبق بیانات اخیر مقامات به فراندوم عمومی گذاشته خواهد شد. اگر چه نحوه صحبت انتظام نشان می داد که او شخصاً متن قانون اساسی جدید را ندیده است، ولی مدعی شد که قانون اساسی جدید آزادی کامل بیان و فعالیت سیاسی را تضمین می کند.

۹- انتظام در ارتباط با نیروهای مسلح گفت که سپاه شبه نظامی پاسداران انقلاب یک نیروی کمکی در کنار نیروهای منظم ارتش خواهند بود. انتظام گفت که وجود چنین نیرویی از بروز کودتا از نوعی که مصدق را در سال ۱۹۵۳ سرنگون ساخت، جلوگیری می کند. او گفت که عضویت در سپاه برای مرد و زن آزاد است. انتظام همچنین گفت که ساختار فرماندهی ارتش همچنان در دست یک شورای سه تا پنج نفره است که «تصمیم می گیرند، فرمان صادر می کنند، و آنها را به اجرا می گذارند.» این جملات آنچه را که خودمان از مشاهد محدود حتی واحدهای منظم ارتش در منطقه تهران فهمیده بودیم، تأیید می کند، بدین معنا که فرماندهان به تنهایی تقریباً هیچ اقتداری بر گروههایی که ظاهراً تحت فرمان آنها هستند، ندارند.

۱۰- شورای دانشگاه تهران، که اعضای خود گماشته چپگرایش از استادان، دانشجویان و کارمندان غیر آموزشی هستند اعلام کرده است که هر کسی که در دانشگاه تهران هر نوع رابطه ای با رژیم گذشته داشته است، پاکسازی خواهد شد. رابطه با رژیم گذشته از تماس با ساواک تا عضویت در هر یک از احزاب سیاسی شاه تلقی می گردد. اگر در رعایت این معیارها سختگیری شود، تعداد کمی در دانشگاه باقی خواهند ماند و گویا شورای دانشگاه نیز این مسئله را فهمیده است. در این اطلاعیه آمده بود که شورا تصمیم گرفته است «به آنهایی که برخلاف اخلاقیات دانشگاه رفتار ضدانقلابی و ضد مردمی از خود بروز داده اند، اجازه ادامه کار بدهد، به شرطی که رفتار خود را اصلاح و تصحیح کنند.» با وجود این، آنها اجازه ی داشتن پست های اجرایی را نخواهند داشت. در اطلاعیه هیچ توضیحی در مورد پست اجرایی ذکر نشده بود.

۱۱- بر اساس گزارش کیهان، ایران در نظر دارد روابط دیپلماتیک خود را با مصر قطع کند. «یک منبع سیاسی مطلع» مدعی بود که پس از محکومیت پیمان صلح مصر- اسرائیل از طرف خمینی و تصمیم کشورهای عرب در اجلاس هفته پیش بغداد، نخست وزیر بازرگان و وزیر امور خارجه، سنجابی، در حال بررسی این مسئله هستند.

۱۲- اسقف اعظم، والرین کاپوچی، که بر اساس گزارش ها عضو الفتح است و زمانی را در زندان اسرائیلی ها گذرانده است، در تهران به سر می برد و به همراه هانی الحسن، نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین، در جلسات متعددی حضور می یابد. او قرار است فردا برای ملاقات با خمینی به قم سفر کند. سولیوان

گزارش وضعیت ایران، ۲- ۱ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۳۶ محرمانه ۳ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۴ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۵۱۰ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: کارکنان سفارت، رسانه های خبری فارسی زبان، وابستگان نظامی سایر کشورها تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲ - ۱ آوریل ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱ آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات:

[الف]- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) آتش بس احتمالی در ترکمن صحرا: گزارش های ضدونقیضی از برقراری آتش بس در گنبد کاووس وجود دارد. آیندگان، روزنامه فارسی زبان صبح تهران، گزارش می دهد که ساعت ۱۶:۰۰ روز ۱۳ فروردین طرفین بر سر برقراری آتش بس به توافق رسیدند. این موافقت نامه چهار ماده دارد: (۱) مجروحین به بیمارستان انتقال خواهند یافت؛ (۲) دو گروهی که بر ضد نیروهای دولتی می جنگند، دست از جنگ خواهند کشید؛ (۳) اسرا باید آزاد شوند؛ (۴) ارتش ایران حافظ صلح در شهر خواهد بود. دو گروهی که در ماده «۲» به آنها اشاره شده است، ترکمن ها و یک گروه مسلح ناشناخته (برای دولت ایران) هستند. بر اساس گزارش ها ۱۳۲ نفر کشته و بیش از ۳۰۰ نفر مجروح شده اند، که اجساد برخی از کشته شدگان هنوز در خیابان های گنبد افتاده است. دولت ایران در روز ۲ آوریل به ترکمن ها ضرب الاجل داده بود که اگر تا ساعت ۱۵:۰۰ همان روز دست از جنگ نکشند، ارتش برای سرکوب شورش ها وارد عمل خواهد شد. بر اساس گزارش های خبری، در حال حاضر واحدهای ارتش در منطقه گنبد مستقر شده اند، ولی در درگیری ها دخالتی ندارند. وابسته نظامی آلمان (محفوظ) تأیید کرده است که تعدادی تانک از تهران به سمت شرق در حرکت هستند. او گفت که در روز ۱ و ۲ آوریل تعداد ۱۰۰ تانک سوار بر تریلی های حمل تانک در حال حرکت از تهران به سمت شرق دیده شده اند. در روز ۱ آوریل وابسته نظامی و وابسته نیروی هوایی شخصاً یک توپ ۱۵۵ میلیمتری هوویتزر را در خیابان نیاوران مشاهده کردند که به سمت شرق یدک می شد. سه پرسنل یونیفورم پوش ارتش نیز سوار بر توپ بودند. روزنامه ها گزارش داده اند که یک تیم مذاکره کننده دولت در گنبد به سر می برد. نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): اگر حرکت تانکها به سوی گنبد صحت داشته باشد، دولت ایران بالاخره تصمیم گرفته است از موضع قدرت مذاکره کند. شاید این

ص: ۲۷۲

شورش های قومی، بیشتر از هر دلیل دیگری، نظر بعضی از پیروان خمینی را که می گویند وجود ارتشی با فرماندهی مرکزی لازم و مطلوب نیست، عوض کند. نکته اصلی نطق اخیر آیت الله شریعتمداری نیز این بود که ایران باید یک ارتش قدرتمند داشته باشد. فکر می کنیم افکار شریعتمداری تأثیر بسزایی بر دولت بازرگان داشته باشد، هر چند نیروهای اپوزیسیون (یعنی فداییان و گروههای مارکسیستی) علاقه ای به وجود یک نیروی زمینی قدرتمند ملی در ایران اسلامی ندارند.

ب- (بدون طبقه بندی) نتایج اولیه رفراندوم: روزنامه های فارسی زبان صبح نتایج رأی گیری در بسیاری از شهرهای ایران را منتشر ساخته اند. شمارش آراء نشان می دهد که بیشتر از ۹۸ درصد رأی دهندگان رأی «آری» به صندوق ها انداخته اند. خمینی، با علم به اینکه اکثریت قاطع رأی دهندگان به جمهوری اسلامی رأی خواهند داد، در روز ۱ آوریل رسماً تشکیل یک جمهوری اسلامی را اعلام کرد. فحواى سخنان او در مورد حقوق بشر نیز عملاً این بود که هیچ فرقی بین حقوق زنان و مردان نیست، اقلیت های مذهبی به رسمیت شناخته می شوند، و با همه به عدالت رفتار می شود.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): اگر قرار است روز تولدی برای «جمهوری اسلامی ملی» در ایران در تقویم ها ذکر شود، پیشنهاد می کنیم که فقط تقویم فارسی، یعنی همان ۱۲ فروردین، برای برگزاری جشن تولد آن ذکر شود، هر چند احتمالاً جشن سالانه احمق ها در تقویم مسیحی [که مقارن همین روز است] از نظر بسیاری از ایرانی ها (که نظر واقعی خود را پای صندوق های رأی ابراز نکردند، ولی آن را به وابسته نظامی بروز دادند) با مسما تر است، ولی این احساسات ضد جمهوری اسلامی مسلماً تا چندین ماه آینده بروز نخواهد کرد.

ج- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) عملیات هواپیمای ۱۲C-: دفتر وابسته نظامی امروز صبح مجوز پرواز آزمایشی هواپیمای فوق را در روز ۴ آوریل و مأموریت باربری آن به آتن را در روز ۶ آوریل دریافت کرد. مجوز کبکان و بهشهر هنوز دریافت نشده است.

نظریات تهیه کننده گزارش: در حال حاضر، شاید کمیته ها با پرواز آزمایشی و مأموریت های باربری موافقت کنند، ولی با پرواز به مناطق حساس موافقت نخواهند کرد.

گزارش وضعیت سیاسی، ۳ آوریل

سند شماره ۱۳۷ محرمانه ۳ آوریل ۱۹۷۹-۱۴ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۵۱۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۳ آوریل ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: دولت ادعا می کند که در ترکمن صحرا آتش بس برقرار شده است، هر چند تیراندازی های پراکنده ادامه دارد. بازدید از زندان قصر. بازرسی خانه ها و خمینی و حقوق

قانونی زندانیان. احتمال قطع رابطه ایران و مصر. توضیحاتی در مورد ریاحی، وزیر دفاع ایران. در دسرهای سفیر سولیوان ادامه دارد. شریعتمداری برای ملت پیام می فرستد. شایعات مجله اسپیکل. پایان خلاصه ۳- رادیو ایران اواخر روز گذشته مدعی شد که در گنبد کاووس آتش بس برقرار شده و اینکه دولت و نیروهای ترکن به توافق رسیده اند. طبق این توافق: (۱) کلیه مجروحین به بیمارستان انتقال خواهند یافت؛ (۲) نیروهای تمامی طرف های درگیر کاملاً از سنگرها و مواضع دفاعی خود عقب نشینی خواهند کرد و شهر پاکسازی خواهد شد؛ (۳) مذاکره برای آزادی فوری اُسرا آغاز خواهد شد؛ (۴) ارتش ملی تا اطلاع ثانوی عهده دار حفظ نظم و قانون در شهر خواهد بود. نخست وزیر بازرگان تهدید کرده بود که اگر تا ساعت ۰۳:۰۰ روز ۲ آوریل تیراندازی در شهر متوقف نشود، به نیروهای مسلح دستور می دهد تا «اقدامات قاطعی» اتخاذ کنند. دفتر وابسته نظامی گزارشی دریافت کرده است مبنی بر اینکه نزدیک به صد تانک از تهران خارج شده و به سمت «شرق» در حرکتند، که این امر احتمالاً در پی توافق اخیر بوده و یا به تهدیدهای بازرگان ربط دارد. رهبر سرشناس سنی های بلوچستان، مولوی عبدالعزیز، پیامی برای جمعیت (عمدتاً سنی) گنبد کاووس فرستاده و از آنها خواسته بود که از جنگ دست بکشند. او در این پیام گفته بود که در آینده نزدیک به گنبد سفر خواهد کرد. اگر چه نیروهای کمیته چند تن از اعضای سازمان فداییان خلق را در گنبد دستگیر کرده اند، ولی این سازمان دخالت اعضای خود را در درگیری های گنبد شدیداً تکذیب کرده است.

رادیو فارسی بی.بی.سی. شب گذشته مدعی شد که تا به حال ۲۰۰ نفر در گنبد کاووس کشته شده اند؛ ۵۰ نفر از نیروهای طرفدار خمینی و ۱۵۰ نفر از جنگجویان گنبد. آیندگان از قول سازمان فداییان این اتهام را مطرح ساخته است که درگیری های گنبد و سایر نقاط بخشی از توطئه سیا برای به راه انداختن جنگ داخلی در ایران است. طبق تلکس های خبری، از نیمه های امروز تیراندازی های پراکنده ای در گنبد صورت گرفته است. آسوشیتدپرس توانست تعدادی از خبرنگاران و عکاسانی را که چند روز در حبس خانگی بودند، آزاد کند، از جمله لیز هرگود، خبرنگار گاردین.

۴- هیأتی متشکل از حقوقدانان فرانسوی امروز از زندان قصر بازدید می کند. این هیأت گزارشی برای دولت و احتمالاً مطبوعات تهیه خواهد کرد، و همچنین هفته آینده کنفرانسی خبری در مورد یافته هایش در پاریس برگزار خواهد کرد. روزنامه ها خبر از دستگیری فروغی، وزیر سابق فرهنگ، و پسرش داده اند (چنانکه اطلاع یافته ایم فروغی پیش از این نیز یکبار دستگیر ولی آزاد شده بود). خمینی در روز ۱ آوریل در نطقی تلویزیونی (تلگرام جداگانه) به فعالان حقوق بشر که در مورد سرنوشت زندانیان ایرانی ابراز نگرانی کرده بودند، تاخت. آیت الله خمینی گفت که اصلاً با محاکمه زندانیان مخالف بوده و معتقد است که آنها باید فوراً اعدام می شدند.

او همچنین به سازمان های حقوق بشر تاخت و مدعی شد که آنها در ارتباط با حقوق بشر در طول سلطنت پهلوی «ساکت» بوده اند و به حمایت کارتر از شاه اعتراض نکرده اند. (توضیح: خمینی یا اطلاعی از این امر ندارد و یا حافظه اش خوب کار نمی کند). ۵- بر اساس گزارش روزنامه ها، دولت در حال بررسی قطع احتمالی روابط با مصر است.

۶- وزیر جدید دفاع، تقی ریاحی، وجهه خوبی در میان ملت نداشته است. علاوه بر اظهارات گذشته اش مبنی بر اینکه بازنشست کردن افسران ارشد دوره پهلوی کار اشتباهی بود، روابط خانواده او نیز موجب بروز شایعاتی شده است. بر اساس شایعات، او وابسته به خانواده آتابای است که روابط اجتماعی و مالی نزدیکی با شاه داشتند، و برخی از شایعات نیز او را با اردشیر زاهدی ربط می دهد.

۷- کیهان با انتشار مقاله ای، سولیوان، سفیر آمریکا در ایران را به دست داشتن در کشتار میدان ژاله و وقایع دیگر انقلاب متهم ساخته است. کیهان مدعی است که سولیوان درست پیش از واقعه میدان ژاله با شاه دیدار کرد و بار دیگر پس از «آتش سوزی تهران» ۵ نوامبر پیش از انتصاب ازهارای در پست نخست وزیر نیز به دیدن او رفت.

۸- آیت الله شریعتمداری طی نقطی ۲۰ دقیقه ای خطاب به ملت در روز ۱ آوریل اولویت های جمهوری اسلامی جدید را برشمرد. او گفت که ابتدا باید ارتش، پلیس و ژاندارمری را تقویت کرد. او بار دیگر گفت که مردم باید از دولت حمایت و در بازسازی اقتصاد، به ویژه بخش کشاورزی، همکاری کنند.

۹- چند روزی است شایعاتی در مورد شماره اخیر مجله اشپیگل بر سر زبانهاست. بر اساس این شایعات، اشپیگل عکسی از یزدی، معاون نخست وزیر، بر روی جلد خود چاپ کرده است که او را در حال دست دادن با شاهپور غلامرضا نشان می دهد، و همچنین مقاله ای چاپ کرده است که در آن یزدی، قطب زاده رئیس رادیو و تلویزیون ملی ایران، و ابوالحسن بنی صدر دستیار خمینی را جاسوسان سیا معرفی کرده است. مأمور سفارت شایعه دیگری شنیده است که طبق آن عکس روی جلد اشپیگل بازرگان را در حال بوسیدن دست شاه نشان می دهد. این مطلب در کنفرانس مطبوعاتی بازرگان در ۱ آوریل مطرح شد، و حتی می گویند که خمینی دستور تحقیق در این مورد را صادر کرده است. چنانکه اطلاع یافته ایم، سفارت جمهوری فدرال آلمان چنین شایعاتی را تکذیب کرده است. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۴ آوریل

سند شماره ۱۳۸ محرمانه ۴ آوریل ۱۹۷۹- ۱۵ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۵۶۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۴ آوریل ۱- (محرمانه - تمام متن)

۲- خلاصه: کنفرانس مطبوعاتی بازرگان. اعلام نتایج رأی گیری. درگیری مجدد در مهاباد. دستگیری فداییان در گنبد کاووس. تظاهرات در ساختمان شهرداری تهران. انتصاب دو سفیر جدید. استعفای قضات دادگاه انقلاب در تبریز. دیدار کاپوچی از ایران. شایعه پراکنی بر ضد دولت ادامه می یابد. پایان خلاصه.

۳- بازرگان در کنفرانس مطبوعاتی روز ۳ آوریل تأکید کرد که بسیاری از مسایل مربوط به برنامه ها و سیاستگذاری ها فقط بعد از تشکیل مجلس مؤسسان و تصویب قانون اساسی حل خواهد شد.

بازرگان در پاسخ به این سؤال که آیا برای ریاست جمهوری نامزد خواهد شد یا خیر گفت که نه چیزی را تکذیب می کند و نه از هم اینک نامزدی خود را اعلام می کند. بازرگان در ارتباط با حقوق اقلیت ها گفت که قانون اساسی جدید حتی حقوق بیشتری نسبت به قانون اساسی قبلی برای مشارکت اقلیت ها در امور کشور در نظر خواهد گرفت. بازرگان در پاسخ به این سؤال که دولت در مورد «هزاران» مستشار نظامی آمریکایی که هنوز در ایران به سر می برند چه تصمیمی گرفته است، گفت که مستشاران نظامی آمریکایی باقیمانده در ایران فقط چند نفرند، نه هزاران و یا حتی صدها نفر. او افزود که دولت ایران هنوز در مورد سرنوشت مشاوران نظامی و اقتصادی آمریکایی در ایران با دولت آمریکا صحبتی نکرده است. او گفت فقط صحبت هایی کلی با سولیوان، سفیر آمریکا در ایران، انجام شده است. با وجود این، برای تعیین سرنوشت پروژه ها و قراردادهای به وقت و بررسی های بیشتری نیاز است. از بازرگان پرسیده شد که آیا ایران در اجلاس سران کشورهای غیر متعهد در هاوانا شرکت خواهد کرد یا خیر و بازرگان پاسخ داد که هنوز هیچ توافق یا تعهدی صورت نگرفته و این مسئله در وزارت امور خارجه تحت بررسی است.

بازرگان در ارتباط با خودمختاری مناطق قومی گفت که اگر این امر به معنای جدایی طلبی و حذف رهبری ملی و حاکمیت ایران باشد، مسلماً قابل قبول نخواهد بود. دولت ایران منتظر دریافت نظرها و خواست های اقلیت های قومی است. مجلس مؤسسان تصمیم نهایی را در این ارتباط اتخاذ خواهد کرد.

۴- بر اساس گزارش یک روزنامه، وزیر کشور اعلام کرده است که در فراندوم جمهوری اسلامی ۱۴۷،۰۵۵،۲۰ رأی «آری» و ۱۴۰،۹۶۶ رأی «نه» به صندوق ها انداخته شده است. هنوز تعداد آراء ماخوذه به تفکیک شهرها اعلام نشده است، ولی در آماری که برای شهر اهواز اعلام شده، تعداد آرای رأی دهندگان شانزده سال به بالا بیشتر از کل جمعیت شهر بوده است.

۵- مهاباد، واقع در کردستان، در روز ۲ آوریل مجدداً صحنه درگیری بود. روزنامه های تهران نیز این مسئله را امروز گزارش دادند. بر اساس گزارش روزنامه ها، در درگیری نزدیک یک پادگان ارتش ۲ نفر کشته و ۱۰ نفر مجروح شدند.

۶- روزنامه ها به نقل از منابع رسمی گزارش داده اند که نزدیک به ۷۰ نفر از فداییان در

جریان درگیری های گنبد کاووس دستگیر شده اند. اگر چه سازمان فداییان قبلاً دخالت اعضایش را در این درگیری ها تکذیب کرده بود، ولی هیأتی را برای بررسی این موضوع به گنبد اعزام کرده است.

۷- در روز ۳ آوریل تظاهراتی در ساختمان شهرداری تهران برگزار شد. تظاهرکنندگان که ادعا می کردند از کارکنان شهرداری هستند به روند استخداها از سوی شهردار جدید اعتراض داشتند. آنها شهردار را متهم ساختند که کارکنان شهرداری را از میان دوستان و حامیانش استخدام می کند.

۸- دو سفیر جدید برای خدمت در مسکو و پاریس منصوب شدند. شمس الدین امیرعلایی برای خدمت در پاریس و دکتر مکرری برای خدمت در مسکو. آنها سفرای حرفه ای نیستند و با حزب جبهه ملی ارتباط دارند.

۹- بر اساس گزارش روزنامه ها، تعدادی از قضات دادگاه انقلاب در تبریز به طور دسته جمعی استعفا داده اند. آنها مدعی بودند که دخالت های بیش از حدی در کارشان می شود. در واقعه دیگری که در تبریز اتفاق افتاد، روز گذشته اخبار تلویزیون به زبان آذری در این شهر پخش شد که اولین باری بود که از زبان محلی در برنامه های عادی تلویزیون استفاده می شد. کارمند سفارت شنیده است که یکی از معدود سینماهای تبریز که از آتش سوزی ها سالم مانده است، فیلم هایی به زبان آذری نمایش داده است. این فیلم ها از باکو آورده می شوند.

۱۰- بر اساس گزارش پاپال نانسو (محفوظ) اسقف کاپوچی تصمیم گرفته است که به تنهایی به خاورمیانه سفر کند. با وجود این، او از گذرنامه دیپلماتیک استفاده می کند. اسقف کاپوچی هنوز با نمایندگان پاپ در ایران تماس نگرفته است. اطلاع یافته ایم که احتمالاً پاپ شدیداً کاپوچی را مورد مؤاخذه قرار داده است. در اینجا، او یکی از اعضای افتخاری شورای حاکم سازمان آزادیبخش فلسطین به بینندگان تلویزیون معرفی شده است.

۱۱- خبرنگاران آمریکایی که تشنه خبر هستند دیروز و امروز این شایعه را شنیدند که «یزدی به اتهام همکاری با سیا» دستگیر شده است. به عقیده ما این یکی دیگر از موارد شایعه پراکنی هماهنگ گروههای چپگرا علیه دولت فعلی است. مورد دیگر مربوط می شود به شایعه مجله اشپیگل (که در تلگرام دیروز ذکر شد). سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۵ آوریل

سند شماره ۱۳۹ محرمانه ۵ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۶ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۵۹۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۵ آوریل ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: بازرگان طی نطقی رادیو و تلویزیونی دلایل ناآرامی های سیاسی در ایران را

توضیح می دهد. دولت رویه قضایی جدیدی را اعلام می کند. شتاب دستگیری ها تندتر می شود. گنبد کاووس آرام است ولی گروههای مختلف به یکدیگر تهمت می زنند. کیهان توطئه ترور رهبران انقلاب را برملا می کند. دانشجویان به اعدام یک انقلابی اعتراض می کنند. پایان خلاصه.

۳- بازرگان در یک نطق رادیو و تلویزیونی در روز ۴ آوریل با اظهارات ضد و نقیض به بررسی دلایل ناآرامی های سیاسی در ایران پرداخت. او گفت که بهانه های متعددی از قبیل اختلاف شیعه و سنی، و عرب و فارس و ترکمن برای این ناآرامی ها ذکر شده است، ولی سپس افزود که در واقع این ناآرامی ها نتیجه نقشه های عامدانه برخی گروههاست، «اعم از طرفداران تروتسکی، یا مائو و یا مارکسیست ها» که از نبود پاسگاههای مرزی کافی برای آوردن اسلحه به داخل خاک ایران سوءاستفاده می کنند. بازرگان مدعی شد که فرماندهی «این نیروهای ضد انقلابی و برانداز» در گنبد کاووس را برادر یکی از چریکهای چپگرایی بر عهده داشت که چند سال پیش در شورش نافرجام سیاهکل کشته شده بود. سپس گویی بازرگان نظرش را عوض کرد و ناآرامی های سیاسی را بر گردن نیروهای انداخت که در پی اعاده سلطنت شاه هستند. او در این ارتباط مشخصاً از اسرائیل نام برد. او ظاهراً هیچ تناقضی بین این اظهارات و گفته های چند دقیقه پیشش که در آن نیروهای چپگرا را دشمن ایران نامیده بود، نمی دید. تنها نتیجه ای که از این اظهارات می توان گرفت این است که بازرگان نیز مثل خیلی از ایرانی ها دیگر نسبت به قبول تئوری توطئه مصون نیست و او نیز حاضر است در توضیح پدیده های سیاسی در کشورش از فرض های ضد و نقیض استفاده کند.

۴- دولت رویه قضایی جدیدی را برای انجام دادرسی ها در نظام دادگاههای انقلاب اسلامی اعلام کرده است. هنوز از جزئیات این طرح خبری نداریم، ولی از اطلاعات کمی که به دستمان رسیده است می توان فهمید که دولت مرکزی سعی دارد با اجرای طرح فوق قدری بر فعالیت کمیته های انقلابی که بسیار غیر متمرکز بوده و تا به حال سرسختانه اختیارات قضایی شان را حفظ کرده اند، اعمال نظارت کند. ابلاغ علنی این طرح سؤال جالبی در ذهن ایجاد می کند، و آن اینکه در ایران انقلابی قانون چگونه وضع می شود؟ تا آنجا که می توانیم حدس بزنیم، قانون پیشنهادی ابتدا به خمینی تسلیم می شود، و پس از بررسی و تأیید او، برای تصویب به شورای مرموز انقلاب و هیأت دولت انقلابی ارائه می شود. به نظر نمی رسد که هیچیک از این دو نهاد دارای حق وتو باشد.

۵- شاید تقارن اعلام رویه قضایی جدید با شتاب گرفتن روند دستگیری ها چندان هم اتفاقی نبوده است. شخصیت هایی که با رژیم پهلوی ارتباط داشته اند- از قبیل وزیر سابق اطلاعات و جهانگردی، رضا عاملی تهرانی، و وزیر سابق آموزش و پرورش، علی رنجبر، که اخیراً بازداشت شده اند- و یا پرسنل انتظامی و امنیتی ظاهراً اهداف اصلی هستند، ولی حیطه دستگیری ها گسترده تر از این افراد است. گزارش هایی نیز در بازداشت چندین بازرگان به

دستمان رسیده است، و روز گذشته ۴ آوریل کارمند ایرانی آژانس ارتباطات بین المللی ایالات متحده به نام دکتر رضا امینی بدون تفهیم اتهام بازداشت شد.

۶- ناآرامی ها در کردستان ادامه دارد. به دنبال واقعه روز گذشته مورخ ۴ آوریل در مهاباد که گزارش آن در تلگرام دیروز ارسال شد، گروهی از کردها در همان شهر یک پاسگاه پلیس را محاصره کردند و چند نفر از پرسنل آن را گروگان گرفتند. بر اساس گزارش ها، این واقعه بدون خشونت فیصله یافت. هیأتی از سوی حزب دموکرات کردستان در روز ۳ آوریل با نخست وزیر بازرگان ملاقات کرد و از او خواست اجازه دهد که به منظور تضمین حقوق و خواست های مردم کرد در قانون اساسی جدید، یک نماینده کرد نیز در تهیه پیش نویس این قانون مشارکت داشته باشد. نخست وزیر گفت که دولت این مسئله را بررسی خواهد کرد. در همین حال، روزنامه اطلاعات مدعی شد که توطئه ای با مشارکت اقوام سالارچاف، نماینده سابق مجلس که بعد از پیروزی انقلاب اعدام شد، تیمسار پالیزیان، استاندار سابق کرمانشاه، و مأموران سابق ساواک در کردستان جریان دارد. بر اساس گزارش ها، این افراد مزدوران عراقی را با هدف بازگرداندن شاه بر سر قدرت، به خدمت گرفته اند. یک نشریه دیگر به نام مجله سیاسی ایران، گزارش می دهد که کردستان عملاً تحت کنترل حزب دمکرات کردستان است، و کرد شیعه ای که ریاست کمیته انقلاب سنندج را بر عهده داشت و نماینده خمینی بود، از استان کردستان گریخته و رهبر میانه روی گرد، احمد مفتی زاده، نیز نفوذ خود را از دست داده است.

۷- آرامشی توأم با تنش بر گنبد کاووس حکمفرما شده است، ولی گروههای مختلف سخت مشغول وارد آوردن اتهام توطئه به یکدیگر هستند. مأموران کمیته، فداییان مارکسیست را متهم می کنند، ارتش مدعی است که شوروی ها از شورشیان حمایت می کردند، مسکو می گوید که سیا در درگیری های گنبد کاووس دست داشته است، و یک مقام وزارت کشور که نامش فاش نشده است در روزنامه چپگرای آیندگان، بی.بی.سی. را به دامن زدن به ناآرامی های گنبد متهم ساخته است.

۸- کیهان مدعی است شواهدی به دست آورده است که نشان می دهد ساواک با کمک سازمان سیا و گارد سلطنتی سعی داشت در اوایل فوریه خانه چند تن از رهبران انقلاب را منفجر کند، و قرار بود که خود رهبران اعدام شوند. کیهان نگفته است چرا این طرح اجرا نشد. بسیاری از این رهبران با جبهه ملی ارتباط داشتند و یا از گروههای میانه روی دیگر بودند.

۹- بر اساس گزارش ها، نزدیک به ۵۰ دانشجو در روز ۴ آوریل در اعتراض به اعدام چند هفته پیش یکی از اعضای فداییان خلق به نام محمود رئیسی در رفسنجان، در وزارت دادگستری تحصن کردند. رئیسی پس از تلاش نافرجام برای سرقت از یک بانک، که در جریان آن یک کارمند بانک جان باخت، دستگیر شد. او در یک دادگاه انقلاب محاکمه و به اتهام قتل نفس مجرم شناخته شد و در روز ۲۷ فوریه، اعدام شد. جناح چپ اعدام رئیسی را در بوق و کرنا کرده و مدعی است که او در حال سرقت پول برای کمک به انقلاب بوده است

(سرقت نافرجام از بانک درست قبل از سرنگونی دولت بختیار صورت گرفت) و اینکه او قربانی تندروهایی اسلامی شده است. سولیوان

گزارش وضعیت سیاسی، ۶ آوریل

سند شماره ۱۴۰ محرمانه ۶ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۷ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۶۳۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۶ آوریل ۱ - (محرمانه - تمام متن) ۲ - خلاصه: سازمان فداییان هرگونه دخالت در درگیری های گنبد کاووس را تکذیب می کند، از خودمختاری اقلیت های قومی در چارچوب یک ایران متحد حمایت می کند. نخست وزیر از استخدام کارمندان کشوری و نیروهای ارتش رژیم گذشته دفاع می کند، و خواهان هماهنگی فعالیت کمیته های انقلاب می شود. قطب زاده از سیاست هایش در رادیو و تلویزیون ملی ایران دفاع می کند. انتظام در جریان یک مصاحبه خبری می گوید که مأمور سیا نیست، و در مورد مسایل دیگر نیز صحبت می کند. سنجابی اعدام بوتو را محکوم می کند. پایان خلاصه.

۳- به نظر می رسد که وضعیت گنبد کاووس دارد به حالت عادی باز می گردد. بر اساس گزارش ها، در اواخر روز ۴ آوریل تعداد ۱۶۰ اسیر مبادله شدند. مذاکره بر سر آزادی بقیه اسرا، از جمله عباس هاشمی، نماینده فداییان خلق که در مراحل اولیه درگیری در گنبد کاووس به دست نیروهای عمدتاً شیعه کمیته انقلاب در این شهر دستگیر شده بود، ادامه دارد. یک سخنگوی فداییان تأیید کرده است که هاشمی به همراه ۲۰ تا ۳۰ نفر از اعضای کانون فرهنگی و سیاسی ترکمن دستگیر شده اند، ولی هرگونه دخالت سازمان متبوعش را در درگیری های ترکمن صحرا شدیداً تکذیب کرد. دو نفر از نمایندگان ترکمن نیز سخنان او را تأیید کردند و همچنین اظهار داشتند که گزارش های مبنی بر کمک شوروی به نیروهای ترکمن صحت ندارد.

۴- همین سخنگوی فداییان گفت که سازمان متبوعش معتقد به حق خودمختاری اقلیت های قومی در چارچوب یک ایران متحد است، ولی تلاش برای دامن زدن به تمایلات جدایی طلبانه را که در صورت تحقق تنها به تضعیف ایران و قرار دادن آن در معرض استثمار امپریالیسم می انجامد، محکوم می کند. او گفت که همین امپریالیست ها هستند که سعی می کنند «احساسات پاک مذهبی» جوانان تحریک پذیر کمیته های انقلاب را بر ضد فداییان بشورانند. در همین ارتباط، او گفت که سازمان متبوعش به آزار و اذیت اعضا، از جمله دستگیری و ضرب و شتم یکی از اعضای آن به دست کمیته انقلاب در فرودگاه مهرآباد اعتراض کرده است. دولت نه به این اعتراض، و نه به اعتراض دیگری که به سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران شده بود، پاسخ نگفته است. سخنگوی فداییان مدعی بود که رادیو و تلویزیون ملی ایران از پخش بیانیه

فداییان خلق برای درخواست پایان درگیری در گنبد کاووس امتناع کرده است.

۵- سخنگوی فداییان گفت که پیش بینی می کند توطئه ها برای خدشه دار ساختن وجهه سازمان متبوعش نزد مردم در آینده نزدیک بیشتر خواهد شد. با وجود این، فداییان به تلاش خود برای توسعه روابط با طبقه کارگر به منظور تشکیل یک حزب سیاسی در آینده ادامه خواهند داد. این سخنگو در آخر اظهار داشت که سازمان فداییان هنوز با استخدام کارکنان عالی رتبه رژیم سابق، حتی آنهایی که ظاهراً سوء سابقه ای ندارند، از سوی دولت موقت مخالف است، زیرا «این آدم ها از شاه سرکوب را آموخته اند» و بنابراین «نمی توانند در خدمت منافع مردم باشند». ۶- این اظهارات آخر سخنگوی فداییان با موضع دولت، حداقل آنگونه که نخست وزیر بازرگان در نطق ۴ آوریل خود خطاب به ملت ایران تبیین کرد، تضاد داشت. بازرگان ضمن اینکه قول داد مقامات خاطی و مجرم مجازات خواهند شد، گفت که ایران به مهارت های فنی کارمندان [سابق] دولت و نیروهای ارتش شدیداً نیازمند است. او به مردم ایران و کمیته های انقلاب هشدار داد که «مراقب باشند مبادا کشور به وضعیتی شبیه به دوران حکومت احمد شاه و مظفر الدین شاه دچار شود، که در هر محله، در هر گردنه، در هر گوشه از خیابان، و یا در هر شهری یک حاکم، یک تبهکار، یک ارباب و یا یک گردن کلفت بود- و هر کسی برای خودش قانون بود». ۷- بازرگان همچنین خواستار هماهنگی بیشتر کمیته های بی شمار انقلاب شد. او گفت وقتی دو هفته پیش در تبریز بودم مصرانه خواستم تا یک کمیته مرکزی در شهر تشکیل شود، حتی اگر لازم باشد رئیس آن با قرعه کشی مشخص شود. او گفت متأسفانه «حالا طوری شده که یک کمیته اینجاست و یک کمیته آنجا که آخر سر هم کارهای همدیگر را خنثی می کنند». ۸- صادق قطب زاده، امپراتور تبلیغات ایران، روز ۴ آوریل شخصاً جلوی دوربین تلویزیون قرار گرفت و از سیاست هایش در سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران دفاع کرد. او از «اقلیت» معترضی، از جمله برخی از اعضای سازمان متبوع خودش، که سعی دارند فعالیت های رادیو و تلویزیون ملی ایران را مختل کنند، ابراز انزجار کرد. او گفت «ما به خوبی از نظرات مردم آگاه هستیم» و رادیو و تلویزیون ملی ایران بحث در مورد «مسایل بشری و اسلامی» را متوقف نخواهد کرد. قطب زاده گفت که «هدف من آن است که برنامه های [رادیو و تلویزیون] کیفیتی ضد امپریالیستی و ضد صهیونیستی داشته باشد» و «از مستضعفان و پابرنه ها دفاع کند». او مدعی شد که واکنش اکثر کارکنان رادیو و تلویزیون، به ویژه در رده های پایین، مثبت بوده است و فقط تعداد اندکی از کارکنان، بیشتر در بخش تولید، با سیاست های او مخالفت کرده اند. البته قطب زاده حتی برای این مشکل هم راه حلی داشت. با وجود این، او اعلام کرد که هیأت مدیره رادیو و تلویزیون ملی ایران تصمیم گرفت کل بخش تولید را تعطیل کند.

۹- عباس امیرانتظام، معاون نخست وزیر، نیز از کنفرانس خبری ۵ آوریل خود برای حمله

به دشمنانش استفاده کرد. این کنفرانس های خبری به صورت منظم برگزار می شود. او شایعه ارتباط خود (و قطب زاده و ابراهیم یزدی، معاون نخست وزیر) با سازمان سیا را کذب محض خواند. انتظام با اشاره به سابقه طولانی فعالیت هایش در اپوزیسیون سیاسی ایران، گفت بگذارید «بگویم اگر دانستن زبان انگلیسی و تحصیل کردن در آمریکا به معنای آمریکایی بودن است، پس در مورد ۴۰۰۰۰ (کذا) ایرانی که هم اکنون در آمریکا هستند چه باید گفت؟» او گفت من همیشه یک ایرانی بوده ام، و یک ایرانی باقی خواهم ماند. علاوه بر این، انتظام گفت که به «مبارزه برای تحقق اهداف انقلاب» و به «وظایف مذهبی، انسانی، و اجتماعی خود»، ادامه خواهم داد.

۱۰- انتظام در مورد مسایل دیگر گفت:

اقلیت های مذهبی کاملاً آزادند که از زبان خود استفاده کنند ولی زبان فارسی، زبان رسمی کشور باقی خواهد ماند.

- فقط حدود ۹۰۰ آمریکایی در ایران باقی مانده اند، از جمله ۴۰ مستشار نظامی که دولت از آنها خواسته است که در ایران بمانند.

- سپاه پاسداران حق ندارد بدون محاکمه آنهایی را که دستگیر کرده است، مجازات کند (این اظهارات ظاهراً اشاره به شلاق زدن یک پزشک سرشناس و همسرش در تهران دارد، که بر اساس گزارش ها طبق دستور یک ملای محل انجام شد. پاسداران انقلاب که آنها را در راه بازگشت از یک میهمانی متوقف کرده بودند، متوجه شدند که آن دو نفر مشروبات الکلی مصرف کرده اند). ولی دلیل ادامه چنین اتفاقاتی این است که ایران هنوز در وضعیت انقلاب به سر می برد.

- ایران به یک سازمان اطلاعات ملی نیاز دارد، ولی هنوز جایگزینی برای ساواک ایجاد نشده است. انتظام گفت که سازمان جدید تحت نظر دفتر نخست وزیر انجام وظیفه خواهد کرد.

- انتظام از پاسخ به این سؤال که تعداد افراد ممنوع الخروج چند نفر است طفره رفت. او از تأیید یا تکذیب این مسئله که ۲۲۰۰۰ نفر ممنوع الخروج هستند، خودداری کرد.

۱۱- کریم سنجابی، وزیر امور خارجه، در روز ۵ آوریل به دار آویختن بوتو، نخست وزیر سابق پاکستان، را محکوم کرد و آن را «عملی شرم آور» خواند. ناس

گزارش وضعیت سیاسی

سند شماره ۱۴۱ محرمانه ۸ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۹ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۶۷۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: محاکمه ها و اعدام ها از سر گرفته می شود. دستگیری افراد بیشتر و ادامه

جستجو برای یافتن دیگران. سنجابی می گوید که ایران خواهان داشتن مناسبات خوب با کلیه کشورهای جهان است، ولی خمینی مدعی است که ایران با شرق و غرب در جنگ است. علیرغم اعتراض مارکسیست ها سازمان شبه نظامی جدیدی تشکیل می شود. فداییان نیز هدف اعتراض شدید قرار می گیرند. حسینیه ارشاد، مرکز ترقی خواهان اسلامی بازگشایی می شود. تعیین ۱ ژوئن برای برگزاری انتخابات مجلس مؤسسان. دولت غصب زمین در ترکمن صحرا را تأیید ولی قانونی برای جلوگیری از غصب زمین از سوی دیگران پیشنهاد می کند. پاکستانی های ایران به اعدام بوتو اعتراض می کنند. پایان خلاصه.

۳- محاکمه ها و اعدام ها بلافاصله پس از ابلاغ عمومی آیین نامه دادرسی در دادگاههای انقلاب اسلامی در روز ۵ آوریل از سر گرفته شد. طبق یکی از مواد این آیین نامه، احکامی که قبل از ابلاغ آن صادر شده بود قابل اجراست و به همین دلیل دو نفر که ادعا می شد مأمور ساواک هستند و یک افسر پلیس که قبلاً در دادگاه انقلاب اصفهان محکوم به مرگ شده بودند، در روز ۶ آوریل اعدام شدند. این سه نفر محمود شهیدی، بازجوی ساواک، کمال ادیب، بازجو و شکنجه گر ساواک، و محمود اصغری زاده، افسر پلیس بودند. پس از آن در روز ۶ آوریل دادگاهی در تهران تشکیل شد که پس از ۱۵ ساعت جلسه ۶ پرسنل ارتش و پلیس را محکوم به مرگ کرد، و حکم آنها بلافاصله در اوایل روز ۷ آوریل اجرا شد. این شش نفر عبارت بودند از: سرلشگر محمد جواد مولوی طالقانی، فرمانده پلیس ضدشورش؛ سرتیپ غلامرضا ایرج امینی افشار، فرماندار نظامی سابق نجف آباد؛ سرهنگ دوم هادی گلستانی، فرمانده گردان ۱۴۰؛ سرهنگ دوم ماشاءالله افتخارمنش؛ ستوان یکم بهادر بهادری؛ و سرباز مصطفی صدری. چهار نفر آخر به مشارکت در وقایع جمعه سیاه، ۸ سپتامبر که در آن تعدادی از مردم پس از نقض مقررات حکومت نظامی مبنی بر عدم تجمع کشته شدند، متهم بودند. نهایتاً، محاکمه امیرعباس هویدا، نخست وزیر سابق، که چند هفته پیش در اوج تهدیدهای بازرگان به استعفا در صورت کنترل نشدن دادگاههای انقلاب متوقف شده بود، در روز ۷ آوریل از سر گرفته شد، و حکم اعدام او در ساعت ۱۹:۳۰ همان روز اجرا شد.

۴- چشم انداز های آینده نویدبخش نیستند. بر اساس گزارش روزنامه ها در روز ۷ و ۸ آوریل علاوه بر اجازه محاکمه افراد دیگر، اجازه محاکمه ربیعی، فرمانده نیروی هوایی؛ مقدم، رئیس سابق ساواک؛ نیک پی، شهردار سابق تهران؛ و برنجیان، رئیس سابق بخش ضداطلاعات نیروی هوایی نیز صادر شده است. بر اساس اطلاعات سفارت بریتانیا، این محاکمه ها امروز ۸ آوریل در جریان است. روزنامه ها همچنین گزارش داده اند که ۳۵ فرد دیگر به اتهام فعالیت های ضدانقلابی دستگیر شده اند. علاوه بر رضا امینی، کارمند آژانس ارتباطات بین المللی ایالات متحده، افراد سرشناسی نیز در میان این افراد هستند، از جمله سردبیر سابق روزنامه رستاخیز، مهدی سمسار؛ آخرین رئیس رادیو و تلویزیون ملی ایران پیش از انقلاب، مسعود برزین؛ نمایندگان سابق مجلس سید علی اکبر فیروزآبادی، محمد دهقان نژاد، و محمدرضا

سادات فر؛ استاد دانشگاه، ابراهیم شیرازی؛ و وزیر سابق دادگستری، حسین نجفی. بر اساس گزارش ها، این افراد از جمله ۱۵۲ نفری هستند که کمیته های مختلف انقلاب در تعقیب آنها بوده اند. نام این افراد هنوز منتشر نشده است، ولی گفته می شود که ۲۷ خبرنگار نیز در میان آنها هستند.

۵- سنجابی، وزیر امور خارجه، در مصاحبه اخیر خود با یک خبرنگار مجارستانی گفت که ایران خواهان روابط دوستانه با کلیه کشورهای جهان، از جمله ابرقدرت ها، بر اساس احترام و تفاهم متقابل است. او گفت که ایالات متحده قبلاً سیاست های بسیار کوتاه بینانه ای در قبال ایران داشته است، ولی ابراز امیدواری کرد که واشنگتن به اشتباهات گذشته اش پی ببرد و سعی کند آنها را جبران نماید. سنجابی گفت که ایران به هیچ کشوری اجازه نخواهد داد از خاکش بر ضد اتحاد شوروی استفاده کند. او در مورد چین بدون اینکه موضعی در قبال روابط چین و شوروی اتخاذ کند، گفت که ایران امیدوار است روابط خوبی با چین داشته باشد.

۶- خمینی مکرراً نظرات دیگری درباره روابط ایران و دنیای خارج ابراز کرده است. او در روز ۶ آوریل خطاب به جمعیت عظیمی که در قم گرد آمده بودند، گفت که ایران «هنوز با ابرقدرتها در جنگ است.» او گفت «در حال حاضر، هم غرب و هم شرق بر ضد ما هستند.» او مسئولیت ناآرامی های سیاسی اخیر در ایران را مشخصاً بر گردن آمریکا انداخت و گفت: «ایالات متحده آمریکا منافعی دارد که حاضر نیست از آنها دست بکشد.» ۷- گروهی از هفت سازمان ناشناخته که خود را پیرو اسلام می دانند در روز ۷ آوریل اعلام کردند که به منظور توسعه و حفاظت از انقلاب اسلامی با یکدیگر ادغام خواهند شد. بر اساس گزارش ها، ابوالحسن بنی صدر، دستیار نزدیک خمینی، و هانی الحسن، نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین، برای اعضای این سازمان جدید سخنرانی کردند. گروه جدید نام سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی را بر روی خود گذاشته است. این سازمان که از ادغام حداقل هفت گروه کوچک تشکیل شده است (از جمله توحید صف و موحدین، که قبل از پیروزی انقلاب مسئولیت حمله به آمریکایی ها را بر عهده گرفته بود) ظاهراً هیچ رابطه ای با سازمان مجاهدین خلق ندارد ولی مانند آنها بیش از آنکه یک سازمان سیاسی باشد، اصولاً یک گروه شبه نظامی است. هنوز نمی دانیم که آیا این گروه با سپاه شبه نظامی پاسداران انقلاب، یزدی معاون نخست وزیر، چه رابطه ای خواهد داشت. حضور هانی الحسن، نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین، وعده های قبلی سازمان آزادیبخش فلسطین برای آموزش نظامی پاسداران انقلاب، و شواهد و قرائنی که نشان می دهد منطقه خلیج (که قبلاً محل سکونت گروه مستشاران نظامی آمریکایی بود) به محل آموزش نظامی سازمان آزادیبخش فلسطین تبدیل خواهد شد، احتمالات جالبی را به ذهن می آورد.

۸- سازمان مارکسیستی فداییان خلق نیز شدیداً به سازمان جدید تاخته است. یک سخنگوی فداییان گفت که سازمان متبوعش مجاهدین انقلاب اسلامی را چیزی بیشتر از یک

تشکل تروریستی نمی شناسد. او همچنین گفت که یکی از هفت گروه تشکیل دهنده سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی به نام توحید، صرفاً «گروهی از جنایتکاران و تبهکاران است که برای رسیدن به اهداف خود از ارباب مردم استفاده می کند و هیچ بویی از اسلام نبرده است.» ۹- خود سازمان فداییان نیز در تعطیلات آخر هفته هدف حملات لفظی قرار گرفت. اجتماعی چند هزار نفری عمدتاً از جوانان محلات فقیرنشین جنوب شهر تهران، که در روزهای ۵ و ۶ آوریل در دانشگاه تهران تجمع کرده بودند، فداییان را «ریاکارانی فرصت طلب» خواندند. رهبران تظاهرکنندگان مدعی شدند که مدارک مستندی در دست دارند که نشان می دهد فداییان در ناآرامی های قومی اخیر در کردستان و گنبد کاووس دست داشته اند. بر اساس گزارش ها، تظاهرکنندگان، که بسیاری از آنها زنان چادرپوش بودند، در نزدیکی مسجد دانشگاه با اعضای فداییان درگیر شدند.

۱۰- در گوشه دیگر تهران، حسینیه ارشاد که قهرمان روشنفکر انقلاب، علی شریعتی، در آنجا سخنرانی می کرد، رسماً در روز ۵ آوریل بازگشایی شد. حسینیه ارشاد مرکز شناخته شده ای برای ترقی خواهان اسلامی است که طبق تعالیم شریعتی با قرائت تحت اللفظی از قرآن مخالفند. بر اساس گزارش ها، غیر از آیت الله طالقانی، فقط یک ملای دیگر در مراسم بازگشایی حضور داشت. یزدی، معاون نخست وزیر، نیز در این مراسم سخنرانی کرد.

۱۱- روزنامه ها به نقل از جوادی، وزیر کشور، گزارش داده اند که انتخابات مجلس مؤسسان در روز ۱ ژوئن برگزار خواهد شد. این مجلس احتمالاً بین ۳۳۰ تا ۳۶۰ نماینده خواهد داشت. بر اساس گزارش ها، جوادی گفته است که تمام احزاب یا گروه های سیاسی می توانند نامزد معرفی کنند و اینکه اقلیت ها نیز در این مجلس دارای نماینده خواهند بود. علاوه بر این، پیش نویس قانون اساسی بزودی منتشر خواهد شد و مجلس مؤسسان می تواند در آن اصلاحاتی انجام دهد.

۱۲- گزارش های روزافزونی از زمین خواری در مناطق مختلف ایران منتشر شده است. به نظر می رسد که تلاش ترکمن های گنبد کاووس برای غصب زمین های بزرگی که صاحبان آن غایب هستند، عامل مهمی در شورش های اخیر در این منطقه بوده است. جوادی، وزیر کشور، گفته است که زمین های متعلق به خاندان سلطنتی، «اربابان فئودال» و فرماندهان ارتش که از سوی ترکمن ها مصادره شده است، رسماً به آنها واگذار خواهد شد. در عین حال، ایزدی، وزیر کشاورزی، اعلام کرده است که لایحه ای به منظور توقف و جلوگیری از غصب زمین ها به هیأت دولت تسلیم شده است.

۱۳- پاکستانی های ساکن در ایران روز ۶ آوریل در اعتراض به اعدام بوتو، نخست وزیر سابق پاکستان، تظاهرات کردند. تظاهرکنندگان از محل سفارت پاکستان به سوی دانشگاه تهران حرکت کردند و در آنجا با قرائت قطعنامه ای خواستار سرنگونی دولت رئیس جمهور ضیاءالحق شدند. ناس

گزارش وضعیت سیاسی، ۸ آوریل

سند شماره ۱۴۲ محرمانه ۸ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۹ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۷۱۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت سیاسی، ۸ آوریل ۱ - (محرمانه - تمام متن) ۲ - خلاصه: محاکمه ها و اعدام ها ادامه دارد. افزایش ناآرامی بین بیکاران. کمبودها و تورم قیمت ها به مسئله ای سیاسی مبدل می شود. حوادث و تیراندازی ها مشخصه بارز زندگی در ایران انقلابی است. تلاش رئیس دانشگاه تهران برای پایان دادن به تظاهرات در محوطه دانشگاه. مدنی استاندارد خوزستان می شود. مصاحبه مطبوعاتی انتظام.

۳- نه حکم اعدام دیگر اجرا شد. یک دادگاه حکم اعدام امیرحسین ربیعی، فرمانده سابق نیروی هوایی؛ سپهبد علی محمد خواجه نوری؛ منوچهر آزمون، وزیر کابینه سابق و استاندار فارس؛ و یک مأمور پلیس به نام بلالی را در اوایل روز ۹ آوریل صادر کرد. نفر آخر به کشتن چند نفر در یک مسجد و حمام در تهران متهم بود، ولی اتهامات سه نفر دیگر مشخص نشده است.

بر اساس گزارش ها، ربیعی به دادگاه گفت متأسف است که ندانسته خدمت کسی را کرده که «پوشالی» بودنش موقعی برای او مشخص شد که دید یک آمریکایی، ژنرال هایزر، دُمش را گرفت و او را از ایران بیرون انداخت. در نقطه دیگری از ایران، دادگاه در رقم یک مأمور پلیس به نام محمد باقر رستمی را به جرم کشتن تعدادی از مردم محکوم به اعدام کرد، و حکم در اواخر روز ۷ آوریل اجرا شد. در دزفول، سید کاظم اشرف زاده و یک پلیس به نام رحمان عبداللہی در روز ۸ آوریل اعدام شدند. اشرف زاده به زمین خواری، همکاری با رژیم پهلوی و تضييع حقوق دیگران متهم بود. جرم عبداللہی نیز کشتن یک جوان ۱۶ ساله در جریان تظاهرات ضد شاه بود. در شیراز، ستوان حسین مختاری اردکانی و یک مأمور پلیس به نام عبدالرسول شیخی در روز ۸ آوریل اعدام شدند. اتهام آنها مشخص نبود. نهایتاً، سرهنگ ناصرقلی هوشمند، که به گزارش روزنامه ها به مدت ۱۲ سال رئیس ساواک اصفهان بود و در روز ۸ آوریل به هنگام فرار از دست مأمورانی که او را از قم به اصفهان انتقال می دادند، به ضرب گلوله کشته شد.

۴- دولت سعی کرده است آغاز مجدد محاکمه ها و اعدام ها را به بهترین نحو ممکن توجیه کند ولی سخنگوی اصلی آن، امیرانتظام، در روز ۸ آوریل اذعان کرد که دادگاههای اسلامی مستقل هستند و دولت کنترلی بر آنها ندارد. انتظام گفت که از شروع مجدد محاکمه نخست وزیر سابق، هویدا، خبر نداشته و شنبه شب که به خانه برگشته، از اعدام او اطلاع یافته است. با وجود این، او از اقدام دادگاه دفاع کرد و گفت که هویدا یک جنایتکار و مرگ حقش بود. او گفت که نخست وزیر بازرگان با اعدام هایی از این قبیل مخالف نیست، و قبلاً مخالفت

او با محاکمه‌ها به این دلیل بود که رویه دادگاهی مطابق با هیچ قاعده و قانون مشخصی نبود. حالا که رسماً آیین نامه دادرسی ابلاغ شده است، محاکمه‌ها نیز می‌تواند روند خود را آغاز کند. انتظام در پاسخ این سؤال که چرا محاکمه هویدا به صورت علنی صورت نگرفت، گفت که قاضی می‌تواند به تشخیص خود محاکمه را به صورت غیرعلنی برگزار کند. ولی وقتی یک نفر از او پرسید پس چرا یک خبرنگار روزنامه اطلاعات - که اتفاقاً کارت عضویت کمیته نیز به همراه داشته - در محاکمه هویدا حاضر بوده است، امیرانتظام جواب داد «پس می‌بینید که محاکمه غیرعلنی نبوده است.» انتظام اذعان داشت که دولت توصیه‌هایی در مورد هویدا از خارج دریافت کرده بود، ولی گفت که این آدم‌ها از جنایات هویدا رنج ندیده بودند، بلکه او به آنها فایده رسانده بود، به همین خاطر از هویدا حمایت می‌کردند.

۵- گزارش‌ها حاکی از تظاهرات روزافزون لشکر بیکاران در ایران است. دویست و پنجاه نفر از بیکاران در تبریز چندین روز است که دست به اعتصاب غذا زده‌اند و ۴۵ نفر آنها به بیمارستان انتقال یافته‌اند. چند صد نفر از بیکاران نیز در روزهای ۷ و ۸ آوریل به سوی دفتر آیت‌الله طالقانی در تهران راهپیمایی کردند و از دولت خواستند تا به وعده و وعیدهایش پایان دهد و عملاً کاری برای آنها ایجاد کند. تعدادی از این بیکاران که روز گذشته در راهپیمایی شرکت کردند قبلاً در خیابان سعدی تجمع کرده و این شعار را سر داده بودند که «مرگ بر تو و مرگ بر من که گفتیم مرگ بر شاه.» طالقانی در دفترش حضور نداشت، و سخنگوی دفتر او به تظاهرکنندگان گفت که شکایت خود را باید به وزارت کار ببرند. در اصفهان، یک مهاجم ناشناس به سوی کارگران بیکاری که در روز ۸ آوریل تجمع کرده بودند، تیراندازی کرد و یک نفر را کشت و چهار نفر دیگر را مجروح ساخت. گزارش‌هایی نیز از تظاهرات در شیراز و ساری مخابره شده است.

انتظام در مصاحبه مطبوعاتی ۸ آوریل اذعان کرد که سطح بیکاری بالاست. او گفت که رقم دقیق بیکاران را نمی‌داند، ولی حدس می‌زند که بیشتر از ۳ میلیون نفر باشند. انتظام گفت که دولت دارد تمامی سعی خود را مبذول می‌کند تا صنعت دوباره به راه بیفتد و مردم بتوانند بر سر کارهایشان بازگردند.

۶- کمبود فزاینده کالاهای مختلف نیز دارد به مسئله‌ای سیاسی مبدل می‌شود. انتظام در کنفرانس مطبوعاتی اش وجود این مشکل را قبول کرد ولی مدعی شد که دولت سخت تلاش دارد اقلامی نظیر سیگار، گوشت مرغ، میوه و کره را از خارج وارد کند و از مردم خواست که شکبیا باشند. انتظام ابراز امیدواری کرد که به محض ورود اقلام وارداتی به بازار، قیمت‌ها پایین بیاید. بالا رفتن قیمت‌ها نتیجه طبیعی کاهش عرضه اقلام مختلف است، که شخص خمینی نیز از آن اطلاع یافته است.

آیت‌الله در روز ۸ آوریل از تجار خواست که قیمت‌ها را بالا نبرند و اشاره کرد که این کار عواقب بدی برای آنها خواهد داشت.

۷- یکی از مشخصه های زندگی در ایران انقلابی پیامد مستقیم وجود مقادیر زیاد سلاح و مهماتی است که تقریباً در دسترس همگان قرار دارد و همچنین بی تجربگی اکثر ایرانی ها در استفاده از آنهاست. در اینجا ندرتاً روزی سپری می شود که حادثه تیراندازی و یا انفجار گزارش نشود. اسف بارترین حادثه در روز ۷ آوریل رخ داد که طی آن بر اثر انفجار بمبی که ظاهراً خنثی شده بود ۵ نفر کشته و ۴ نفر دیگر به شدت مجروح شدند. طبق گفته یکی از مجروحین، او و چند تن دیگر از پاسداران انقلاب که این وسیله را کشف کرده بودند، ابتدا سعی داشتند با تیراندازی آن را منفجر کنند. در سفارت نیز هر شب و حتی در طول ساعات روز هم تیراندازی صورت می گیرد، زیرا پرسنل بی انضباط و آموزش ندیده ای که برای حفاظت از ما مأمور کرده اند به طور اتفاقی و یا برای سرگرمی اسلحه خود را شلیک می کنند. البته به خاطر درگیری های مرگبار چریکی بین گروه های رقیب نیز مکرراً صدای تیراندازی در خارج از سفارت به گوش می رسد. در روز ۷ آوریل دو زن مسلح به مسلسل که سوار بر یک خودروی بی.ام.و بودند و با سرعت حرکت می کردند، یک مقر کمیته های انقلاب در شرق تهران را به گلوله بستند.

۸- ملکی، رئیس دانشگاه تهران دستور داده است که هیچکس حق ندارد بدون اخذ مجوز از مدیریت دانشگاه در محوطه دانشگاه تظاهرات کند. این دستور مسلماً تلاشی است برای کنترل کردن یکی از فعالترین و پرشورترین مراکز سیاسی که مکرراً محل بروز خشونت بوده است. در حال حاضر نمی توان گفت که آیا مدیریت دانشگاه توان عملی کردن حرف خود را دارد یا خیر.

۹- مدنی، فرمانده نیروی دریایی که اخیراً از پُست دیگرش در مقام وزیر دفاع استعفا کرد، یک پست جدیدی به دست آورده و استاندار خوزستان شده است. این مسئله احتمالاً به معنای مهمتر شدن نقش نیروی دریایی در مسایلی نظیر حفظ امنیت در این استان خواهد بود.

۱۰- مسایل دیگری که انتظام در مصاحبه مطبوعاتی اش به آنها اشاره کرد، عبارتند از:

- ایران بیش از ۱۰۰۰ قرارداد فقط با آمریکا دارد، که اکثر آنها نظامی هستند، که پیش از اتخاذ تصمیم نسبت به لغو و یا ادامه اجرای آنها، باید به دقت بررسی شوند.

- آمریکا سفیر جدیدی را به ایران معرفی نکرده است، ولی این مسئله از نظر ایران اهمیت چندانی ندارد. نه سفیر آمریکا و نه هیچ خارجی دیگری بر ایران نفوذ ندارد.

- از آنجایی که ایران هشیار است، حضور ناو کانستلیشن آمریکا در اقیانوس هند و یا هر ناو جنگی دیگری در خلیج فارس هیچ خطری را متوجه ایران نمی کند.

- ثبت نام عضویت در سپاه پاسداران انقلاب بدون توجه به ایده های سیاسی انجام می شود. سایر گروه های مسلح نباید سعی کنند مثل کردستان و ترکمن صحرا در دسر ایجاد کنند.

- مأموران کمیته های انقلاب که بدون مجوز اقدام به دستگیری افراد کنند، مجازات خواهند شد. ناس

سند شماره ۱۴۳ محرمانه ۹ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۰ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۶۹۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: دستگیری نمایندگان ایرانی شرکت های آمریکایی ۱- (بدون طبقه بندی) کاردار طی دیداری با امیرانتظام، معاون نخست وزیر، دستگیری نمایندگان ایرانی [شرکت های آمریکایی] ای. آی. یو. و موتورولا را متذکر شد و همچنین مشکلات شرکت ریتون برای دسترسی به دفتر و محل سکونت کارمندان جهت انتقال ااثیه را به اطلاع او رساند. او همچنین گفت که مآوران کمیته در حال انتقال ااثیه منازل مسکونی هستند.

۲- (محرمانه) رایزن سیاسی، که کاردار را در این دیدار همراهی کرده بود، نیز دستگیری اخیر ایرج باقرزاده، رئیس بخش انتشارات تایم لایف در اروپا را به اطلاع او رساند. او گفت که باقرزاده با قید قرار آزاد است، و یکی از دوستان او سند خانه اش را گرو گذاشته است (این دوست در واقع رئیس سابق دفتر خبرگزاری آسوشیتدپرس و تایم - لایف در ایران، پرویز رائین است).

۳- (محرمانه) انتظام مراتب را یادداشت کرد ولی ما را به یزدی و یا صباغیان (یکی دیگر از معاونان نخست وزیر که مسئولیت انتقال قراردادها و یا پروژه های دیگر را از رژیم سابق به رژیم کنونی دارد) ارجاع داد. ما قصد داریم با آنها دیدار کنیم.

ناس

گزارش وضعیت ایران، ۹ - ۸ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۴۴ محرمانه ۹ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۰ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۷۰۱ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

منابع: رسانه های خبری فارسی زبان، کارکنان سفارت، وابستگان نظامی سایر کشورها، منبع ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۹ - ۸ آوریل ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۸ آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۹ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد: اعدام سپهد ربیعی و خواجه نوری. انتصاب دریادار مدنی به مقام استانداری خوزستان. تظاهرات بیکاران. کشته شدن چند نفر بر اثر انفجار بمب در تهران. و خبرهای دیگر.

ص: ۲۸۹

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- (بدون طبقه بندی) اعدام سپهبد ربیعی و خواجه نوری: در ساعت ۰۱:۳۰ بامداد امروز، دوشنبه ۹ آوریل، سپهبد امیرحسین ربیعی، فرمانده و رئیس سابق ستاد نیروی هوایی و سپهبد علی محمد خواجه نوری، رئیس سابق جی ۳ ستاد عالی فرماندهی در تهران تیرباران شدند.

سپهبد ربیعی در جریان محاکمه اش در روز گذشته گفت که متأسف است که برای کسی (شاه) کار می کرده که او را نمی شناخته است. او گفت زمانی شاه را شناختم که ژنرال هایزر تصمیم گرفت او را از ایران بیرون ببرد. بر اساس گزارش ها، سپهبد خواجه نوری گفت که چون اطلاعات سیاسی کافی نداشتیم، نمی دانستم واقعاً چه خبر است.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): مرگ دو رهبر نظامی بزرگ نقطه آغاز دور دیگری از اعدام افسران ارشد ارتش است. محاکمه مجدد و اعدام ربیعی هم برای ما و هم برای تمامی افسران نیروی هوایی که اخیراً با آنها صحبت کرده بودیم، غیرمنتظره بود. ما دیگر امیدی به زنده ماندن سپهبد مقدم و سایر ژنرال های ارتش که احتمالاً سپهبد بخشی آذر نیز در میان آنهاست، نداریم. وابسته نظامی سعی دارد از طریق مقر نیروی هوایی ایران، محل اقامت خانم ربیعی را پیدا کند.

ب- (بدون طبقه بندی) انتصاب دریادار مدنی به مقام استانداری خوزستان: در روز ۸ آوریل دریادار مدنی به سمت استاندار خوزستان منصوب شد، ولی پُست خود در مقام رئیس ستاد نیروی دریایی را نیز حفظ خواهد کرد. مدنی ابراز داشت که خوزستان نه فقط به دلیل نفت بلکه در آینده به دلیل کشاورزی از مهمترین مناطق کشور است. او گفت که سالها در خوزستان بوده و با این منطقه کاملاً آشناست. مدنی افزود که سعی می کند کار و مسئولیتش را در استان از یکدیگر جدا کند و نهایت تلاشش را برای انجام وظیفه در این استان انجام خواهد داد. مدنی همچنین گفت که کارش موقت خواهد بود.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): مدنی در این شغل دوشم نیز همچون زمانی که وزیر دفاع بود، چندان موفق عمل نمی کند و احتمالاً مدت زیادی در این پُست باقی نخواهد ماند. از آنجایی که مدنی با مشکلات زیادی در خوزستان مواجه خواهد شد، دریادار علوی، جانشین رئیس ستاد نیروی دریایی قدرت روز افزونی خواهد یافت که این مسئله به نفع نیروی دریایی خواهد بود.

ج- (بدون طبقه بندی) تظاهرات بیکاران: در طول چند روز گذشته بیکاران در سرتاسر ایران دست به تظاهرات و راهپیمایی زده اند. روزنامه های فارسی زبان گزارش می دهند که ۵۰۰۰ نفر (البته عدد ۱۰۰۰ به حقیقت نزدیک تر است) به سوی منزل آیت الله طالقانی راهپیمایی کردند. آنها گفتند که کار می خواهند، حقوق می خواهند، و نباید اخراج شوند. آنها گفتند که فقط حرف زدن کافی نیست، و دولت باید کاری بکند. این راهپیمایی خشونت آمیز

نبود. ولی تظاهرات کارگران در اصفهان منجر به مرگ یک دانشجو و چهار نفر دیگر شد. تظاهرکنندگان شکایت داشتند که ۵ یا ۶ ماه است که بیکارند.

در آبادان، ۵۰۰ دیپلمه بیکار در باشگاه شهرداری آبادان تجمع کردند و می خواستند بدانند که دولت قصد دارد برای آنها چه کاری انجام دهد. در شمال ایران در شهر تبریز بیکاران با اعتصاب غذا دست به اعتراض زده اند. گفتگوهایی که با آیت الله قاضی طباطبایی و پسر آیت الله شریعتمداری، که یک مهندس است، انجام شد موقتاً برخی مشکلات را حل کرد، ولی تظاهرکنندگان گفتند که یک هفته منتظر می مانند تا ببینند دولت برای آنها چه خواهد کرد.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): با فرونشستن سرخوشی انقلاب و به صدا درآمدن شکم های گرسنه، مشکلات اساسی یک جامعه را کد نیز خود را نشان می دهد. اگر دولت جدید اسلامی یاد نگیرد که از طریق واردات مواد غذایی و یک برنامه کاملاً پیشرفته کشاورزی نیازهای اولیه مردم را بر آورده کند، آنگاه ناآرامی های گسترده ای در میان توده های فقیر جامعه رخ خواهد داد.

د- (بدون طبقه بندی) کشته شدن چند نفر بر اثر انفجار بمب: بر اثر انفجار یک بمب ظاهراً خنثی شده در مقر فرماندهی مرکزی کمیته نیروی هوایی در میدان ونک پنج نفر کشته و چهار نفر دیگر مجروح شدند. این بمب در یک مسجد کشف شده و به کمیته نیروی هوایی انتقال یافته بود تا خنثی شود. تلاش یک «متخصص» برای خنثی کردن بمب ظاهراً کافی نبود و بمب چند ساعت بعد منفجر شد.

ه- سایر خبرها (محرمانه):

(۱) ژنرال گست در روز ۸ آوریل با وزیر جدید دفاع دیدار کردند. نگاه کنید به پیام محرمانه مرکز مستشاران نظامی آمریکا شماره ۳۶۷۷، مورخ ۸ آوریل ۱۹۷۹.

(۲) دو نفر از افسران مرکز مستشاران نظامی طی چند روز گذشته به کمیته های محل رفتند. مأموران کمیته از یک سرهنگ که داشت به خانه اش سر می زد، خواستند تا برای پاسخ دادن به برخی سئوالات به کمیته برود. سوء تفاهم در فضایی دوستانه حل شد و به او اجازه دادند باز گردد.

(۳) همسایگان یک وابسته سابق نیروی دریایی از بانکوک که هم اکنون شغلی غیرنظامی در ایران دارد به او هشدار داده اند که به ظن همکاری با سیا تحت مراقبت است. او حالا هر روز با سفارت تماس می گیرد.

(۴) محافظان ایرانی سفارت که از نیروی هوایی مأمور شده اند با تیراندازی در ساعت ۰۳:۰۰ صبح باز هم کارمندان آمریکایی سفارت را که در خواب بودند، بیدار کردند. بر اساس گزارش های تأیید نشده، ظرف ۳ تا ۴ هفته آینده مأموریت محافظان نیروی هوایی خاتمه می یابد و پلیس ایران وظیفه حفاظت از سفارت را بر عهده خواهد گرفت.

(۵) اولین محموله از اثاثیه منازل مرکز مستشاران نظامی امروز ساعت ۱۱:۳۰ به وقت

محلی، مورخ ۹ آوریل با پرواز شماره RCE ۷۰ هوابیمای ۷۴۷ از فرودگاه مهر آباد ارسال شد.

نامه تهدید آمیزی که احتمالاً به تحریک شوروی تهیه شده است

سند شماره ۱۴۵ سری ۹ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۰ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۷۱۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: نامه تهدید آمیزی که احتمالاً به تحریک شوروی تهیه شده است ۱- (سری - تمام متن) ۲- در روز ۸ آوریل رایزن سیاسی نامه ای چاپی دریافت کرد که حامل هشدار در مورد دوستی چین و آمریکا بود و اینکه «مجازات سخت» و یکسانی در انتظار «متجاوزان آمریکایی» و «متجاوزان چینی» خواهد بود. نامه دارای حاشیه ای سیاه بود که نام ۳۶ پایتخت جهان در اروپا، آسیا، و آمریکای لاتین در آن ذکر، و سر برگ نامه نیز نام احتمالاً سازمان تهدید کننده به عنوان «سازمان سَرّی جهانی مجازات» چاپ شده بود. این نامه به نام رایزن سیاسی (و نه پُست او) از وین ارسال شده بود. نامه در روز ۶ مارس پست شده و در روز ۶ آوریل وارد اداره پست [ایران] شده بود. از آنجایی که روابط چین و ایالات متحده به هیچوجه مورد توجه هیچیک از گروههای تروریستی ایران نیست، این نامه تنها می تواند به تحریک شوروی ارسال شده باشد. این نامه برای بررسی های بیشتر از طریق کانال های دیگر به واشنگتن ارسال شده است. علاوه بر مسایل دیگر، این مسئله که نامه به نام رایزن سیاسی ارسال شده است این ذهنیت را ایجاد می کند که شاید مأموران سفارت شوروی در تهران تمام ماجرا را هماهنگ کرده اند، و یا علاوه بر ارباب دیگران - که گزارش آن به طور جداگانه ارسال شده است - به مرور دست به ارباب گزینشی آمریکایی ها نیز زده اند. ناس

گزارش وضعیت ایران، ۱۱ - ۱۰ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۴۶ محرمانه ۱۱ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۲ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۸۱۳ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: مشاهدات شخصی، رسانه های خبری فارسی زبان، کارکنان سفارت تهیه کننده گزارش: سرهنگ ال. جی. هالند مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۱ - ۱۰ آوریل ۱۹۷۹ الف - (محرمانه): دولت اعلام کرد که ۱۲ نفر دیگر از مقامات عالی رتبه رژیم پهلوی اعدام شدند. نام آخرین اعدام شدگان به شرح زیر است (اعدام شدگان جمعیاً ۱۲ نفر اعلام شدند ولی در حال حاضر نام همه آنها را در اختیار نداریم):

- سپهد ناصر مقدم

ص: ۲۹۲

- سرلشگر حسن پاکروان، رئیس سابق جی ۲ و ساواک - سرلشگر محمد تقی مجیدی - علی نشاط، فرمانده گارد - عباسعلی خلعتبری، وزیر امور خارجه - عبدالله ریاضی، رئیس مجلس نمایندگان - سناتور علامه وحیدی - علی حجت کاشانی - تقی روحانی، وزیر کشاورزی - نیک پی، شهردار تهران ب- (بدون طبقه بندی) - منابع دولتی تأکید دارند که تولید نفت دیروز به ۳/۴ میلیون بشکه رسید. به احتمال قریب به یقین، حدود ۵۰٪ این تولید برای صادرات خواهد بود. وابسته اقتصادی سفارت این احتمال را مدنظر قرار می دهد که این افزایش تولید، خیلی کمتر از حداقل نیاز برای تنظیم بودجه سال آتی است.

ج- (بدون طبقه بندی) - هنوز مشکل بیکاری در بین مردم در حال افزایش است، میزان قابل توجهی بیکاری در منطقه آبادان، جایی که پیش از این ۵۰۰/۱۳ نیرو توسط پیمانکاران خارجی اداره می شدند و آنها در اعتراض به کاهش درآمدهایشان اعتصاب کردند، قابل توجه است. اینها [کارگران اعتصابی]، مستخدمین شرکت ملی نفت ایران نیستند، با این حال، این شرکت با اهداف اعتصاب کنندگان ابراز همدردی کرد. در تهران [نیز] ۲۰۰۰ نفر از وابستگان [اعتصاب کنندگان] اعتصاب مشابهی در مقابل وزارت دادگستری انجام دادند.

د- (بدون طبقه بندی) - منابع مطبوعاتی گزارش دادند که ۶۲۰ نفر از نیروهای زمینی ارتش ایران، از مأموریت در لبنان، به ایران بازگشتند. اینها شامل همه نیروهای رسمی ایران بودند که نقش حفظ صلح را برعهده داشتند.

گزارش وضعیت ایران، ۱۲ - ۱۱ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۴۷ محرمانه ۱۲ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۳ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۸۵۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: کارکنان سفارت، مشاهدات شخصی، رسانه های خبری فارسی زبان تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۲ - ۱۱ آوریل ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز

۱۱ آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۲ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد: محاکمه سپهبد ربیعی. ناآرامی در سفارت. ادامه اعدام ها.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات:

الف- (محرمانه) محاکمه سپهبد ربیعی: روزنامه فارسی زبان اطلاعات در روز ۱۰ آوریل یک صفحه کامل خود را به گزارش محاکمه سپهبد ربیعی اختصاص داد. گزارش مزبور در دست ترجمه است، ولی کلیات گزارش به اتهامات ربیعی و دفاعیات او در برابر دادگاه اختصاص دارد. بر اساس گزارش ها، سپهبد ربیعی وکیل نداشت و به او گفته شد که شخصاً از خودش دفاع کند، ولی وقت کافی برای آماده کردن دفاعیات، فراخواندن شاهدان، و دسترسی به اسناد و مدارک جهت اثبات بی گناهی اش به او داده نشد. اتهامات ربیعی نیز مشابه اتهامات هویدا بود، یعنی مفسد فی الارض، محارب با خدا و رسول خدا، اقدام برای تضعیف استقلال و امنیت کشور، و متزلزل ساختن ارکان استقلال و امنیت کشور. برخی از اتهامات خاص او به همان اندازه [نامفهوم] بود، حداقل برای اذهان غرب، از قبیل: تلاش برای تأثیر گذاشتن بر عقاید سربازان و همافرها، تلاش برای جلوگیری از تحقق اراده نیروی هوایی جهت پیوستن به ملت، و دستگیری پرسنل مخالف شاه در نیروی هوایی و تبعید آنها از خانه هایشان. بر اساس گزارش روزنامه ها، یکی از اظهارات ربیعی این بود که تا زمانی که ژنرال آمریکایی، رابرت هایزر، آمد و دُم شاه را همچون موش مرده ای گرفت و بیرون انداخت، شاه را نشناخته بود.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): محاکمه های شتابزده ای که بی طرفی، انصاف و قانونمندی کمی در آنها دیده می شود و اعدام فوری مجرمان حاکی از نیاز انقلابیون اسلامی تندرو به اثبات روزانه این مسئله به ملت است که مجرمان رژیم گذشته به مکافات اعمال خود می رسند. اختصاص تیر اول روزنامه ها به این مسئله به همراه عکس های وحشتناک مجرمان پس از اعدام بیشتر به مذاق انقلابیون خوش می آید تا حقایق مربوط به اقتصاد کمر شکسته، بیکاری زیاد، و قیمت های بالای مواد غذایی. یک دلیل اصلی دیگر برای این اعدام ها که نمی توان از آن چشم پوشید آن است که بسیاری از این رهبران انقلابی نمی خواهند گروهی از رهبران قدرتمند و با نفوذ رژیم سابق را چند سالی در زندان نگاه دارند مبادا آنها مترصد فرصتی برای به دست گرفتن دوباره قدرت باشند. با توجه به این دلایل، فکر نمی کنیم اعدام ها، حتی با وجود فشارهای بشر دوستانه از سوی جهان غرب، به این زودی ها متوقف شود.

ب- (محرمانه) ناآرامی در سفارت: در ساعات اولیه صبح، بین ۱۲:۳۰ و ۰۲:۰۰، صدای تیراندازی شدیدی در سفارت پیچید. وابسته نیروی زمینی حدس می زند که بین ساعت ۱۵:۰۰ و ۲۰:۰۰ نیز محافظان ایرانی سفارت با اسلحه کمری و تفنگ تیراندازی هوایی کردند. محافظان سفارت مدعی بودند که تعدادی غیرنظامی از بیرون سفارت تیراندازی می کردند و

آنها نیز باید پاسخ می دادند، ولی به سوی غیرنظامیان شلیک نکردند. هیچ نشانه ای از اصابت گلوله به درون سفارت وجود ندارد و هیچ کس نیز مجروح نشده است. همچنین، در طول شب فرمانده محافظان کمیته (درب اصلی و محوطه) فرمانده گروه دیگر محافظان (مسئول حفاظت از محل سکونت سفیر) را بازداشت کرد. حسادت ها و نفرت های متقابل از این نوع بین این دو گروه انقلابی کله شق و خود رأی که اجازه خمینی را نیز برای حفاظت از سفارت دارند، وجود دارد.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): بخش اعظم وظایف خارج از برنامه وابسته نیروی زمینی به پا در میانی بین این دو فرمانده و اصرار به آنها برای بوسیدن روی یکدیگر و آشتی کردن، اختصاص دارد. تلاش برای حل این مشکلات در سطوح بالاتر جریان دارد.

ج- (بدون طبقه بندی) اعدام ها ادامه دارد: دولت ایران اعلام کرد که ۴ پلیس تهرانی اعدام شدند.

اسامی این چهار اعدامی عبارتست از:

- سرهنگ دوم داوودی، رئیس کلانتری شماره ۲ - خسرو ملک زاده، پلیس - سید هاشم موسوی، پلیس - اسدالله رفعت نیا، پلیس طبق روال اعدام های قبلی، عکس قبل و بعد از اعدام این افراد در روزنامه های فارسی زبان به چاپ رسید.

ملاقات با یزدی درباره امنیت سفارت

سند شماره ۱۴۸ محرمانه ۱۲ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۳ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۳۸۷۵: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: ملاقات با یزدی درباره امنیت سفارت ۱- (محرمانه- تمام متن - تلگرام گزارشی) ۲- در تاریخ ۱۲ آوریل در ملاقاتی که با یزدی روی داد، کاردار مسئله امنیت محوطه سفارت و همچنین کشمکشهای گاه به گاهی را که بین عناصر سه واحد حفاظت کننده روی می دهد، مطرح ساخت. یزدی که بلاشک از این مطالب اطلاع داشت گفت او در جریان تهیه ترتیبات جدیدی است که برای واحد حفاظت کننده (که شاید ارتشی باشد) یک سلسله مراتب فرماندهی فراهم کند. او گفت اولین گام این خواهد بود که خروج دو نیروی غیرمنظم را ترتیب دهد: او قصد داشت دستور دهد گروهی که در اقامتگاه سفیر مستقر شده اند هر چه زودتر محل را ترک کنند. در پاسخ به پیشنهاد کاردار مبنی بر اینکه یک افسر رابط مورد

اطمینان از دفتر یزدی مأمور شود، معاون نخست وزیر گفت او افسران رابطی ظرف چند روز آینده معرفی خواهد کرد و اینها درباره امور امنیتی و همچنین مسایل مربوط به بازیابی و بسته بندی و حمل و نقل لوازم شخصی با سفارت همکاری خواهند کرد.

۳- نظریه: امیدواریم که این راه حل عملی شود. ناس

گزارش وضعیت ایران، ۱۵ - ۱۲ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۴۹ محرمانه ۱۵ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۶ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۹۳۲ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۵ - ۱۲ آوریل ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش حاوی اطلاعات حاصله در طول ۱۲ الی ۱۵ آوریل ۷۹ می باشد. این گزارش حاوی اطلاعاتی در این موارد می باشد: اعدامهای آخر هفته، دستگیریها در طول تعطیلات آخر هفته، احتیاج ارتش به ۳۰۰۰۰۰ سرباز وظیفه، وضعیت نیروگاه اتمی، تغییر و تحولات در تهران، معرفی افراد برای ستاد مشترک ارتش، تغییراتی در اوضاع امنیتی محوطه سفارت و موضوعات متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف: اعدامهای آخر هفته: (بدون طبقه بندی) در طول آخر هفته گذشته ۱۷ ایرانی در شهرهای تهران، اهواز، شیراز، کرمان، خرمشهر و خرم آباد اعدام شدند. در صدر این لیست سپهبد هاشم برنجیان بازرگ کل و رئیس اداره ضداطلاعات نیروی هوایی شاهنشاهی ایران بود که در سحرگاه جمعه ۱۳ آوریل تیرباران شد. سپهبد برنجیان به جرم جاسوسی، فساد مالی، شرکت در کودتای نظامی و همکاری با سازمان سیا محکوم شد. روزنامه های فارسی زبان گزارش می دهند که وی در مورد عملیات پایگاههای رادار در ایران آگاهی داشته است. سایر افسرانی که اعدام شده اند عبارتند از: سرتیپ کمالی، رئیس سابق ساواک در قم؛ سرلشگر اسفندیاری، فرمانده حکومت نظامی در آبادان؛ سرگرد طوطیان، رئیس کلاختری در شیراز؛ سرهنگ پرویز یغمایی معاون سرلشگر اسفندیاری؛ سرهنگ رحمانی، رئیس ساواک گچساران؛ و سه افسر شهربانی در خرمشهر؛ سایر اعدام شدگان شامل جنایتکاران خرم آباد و آبادان بودند.

ب: دستگیریهای تعطیلات آخر هفته (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) روزنامه های فارسی زبان اعلام کردند که در طول آخر هفته ۶۰ الی ۱۴۱ نفر شامل ساواکیها، معاونین وزرا؛ اساتید دانشگاه و افسران ارتش دستگیر شده اند. در صدر این لیست دستگیری چهارشنبه ۱۴ آوریل سرتیپ رضا پرورش وابسته سابق نظامی ایران در ایالات متحده بود. آخرین سمت او از اکتبر ۱۹۷۸ تاکنون ریاست اداره هفتم ساواک بوده است.

سرتیپ پرورش قبل از آن رئیس فرماندهی اطلاعات رکن دو ستاد مشترک ارتش بوده است. روزنامه ها از سرتیپ پرورش نقل می کنند که گفته است وی به دستور مستقیم از هاری ناچار شد به ساواک برود و کار او در ساواک به عنوان مترجم مطبوعات خارجی هیچ آسیبی به ایرانیان نمی رسانده است. همچنین در بین دستگیرشدگان می توان سرلشگر علی اشرف سعیدی مدیرکل سابق وزارت راه و ترابری، رئیس اطلاعات و ضداطلاعات ارتش و رئیس رکن دو ستاد مشترک ارتش را مشاهده کرد.

نظر افسر گزارشگر: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) سرتیپ پرورش یکی از دوستان شخصی مدیر تیم فنی نظامی و یکی از باهوش ترین افسران ایرانی می باشد.

او یکی از افسران باهوش و تحصیل کرده بوده و یک ایرانی فداکار می باشد. از دست دادن او خلأ بزرگی در جامعه اطلاعاتی به وجود خواهد آورد زیرا قرار بود به عنوان رئیس رکن ۲ ستاد مشترک ارتش انجام وظیفه کند.

ج- احتیاج ارتش به ۳۰۰۰۰ سرباز وظیفه: (بدون طبقه بندی) روزنامه فارسی زبان اطلاعات مورخه ۱۴ آوریل طی خبری بیان می کند که ۷۰۰۰۰ جوان دیپلم برای پیوستن به ارتش واجد شرایط هستند. به هر حال ارتش اعلام کرده است که فقط به ۳۰۰۰۰ سرباز وظیفه نیاز دارد. به دانش آموزانی که رتبه تحصیلی بهتری دارند اجازه داده خواهد شد تا به تحصیلات بیشتر ادامه دهند.

د- وضعیت نیروگاه اتمی: (بدون طبقه بندی) بنا به گفته مطبوعات فارسی زبان، دکتر سبحانی، قائم مقام سازمان انرژی اتمی، در یک برنامه تلویزیونی پیشنهاد کرده است که پروژه نیروگاه اتمی در بوشهر به دلیل خطراتی که این طرح در بر دارد مانند مشکلات دفن زباله های اتمی، باید متوقف شود. (۱)

گزارش وضعیت ایران، ۱۶ - ۱۵ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۵۰ محرمانه ۱۶ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۷ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۳۹۷۰ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: کارکنان سفارت، رسانه های خبری فارسی زبان، مشاهدات شخصی تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۶ - ۱۵ آوریل ۱۹۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز

ص: ۲۹۷

۱۵ آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۶ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد: سنجابی استعفای خود را تسلیم دولت می کند. اعدام ها ادامه دارد. خروج خارجیان از ایران. اعتراض به نتیجه رأی گیری در سنندج. دستگیری خواهر خسروداد. وضعیت طالقانی. تولید نفت و اخبار متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف- (بدون طبقه بندی) سنجابی استعفای خود را تسلیم دولت می کند: وزیر امور خارجه، سنجابی، در روز ۱۵ آوریل استعفای خود را به نخست وزیر بازرگان تسلیم کرد. سنجابی قبلاً نیز در ماه فوریه این کار را انجام داده بود ولی بازرگان با استعفای او موافقت نکرد. کارشناسان معتقدند که این بار با استعفای او موافقت می شود. بر اساس گزارش ها سنجابی گفت که با توجه به وضعیت کنونی که دولت به سرعت کافی به امور رسیدگی نمی کند، ادامه کار را غیرممکن می داند و به همین خاطر باید استعفا بدهد.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): استعفای سنجابی ضربه سهمگین دیگری بر پیکر دولت بازرگان وارد می آورد و نظر آن عده از ایرانی هایی را که معتقدند بازرگان نمی تواند کشور را اداره کند، تقویت می کند. احتمالاً استعفای بازرگان چندان دور نخواهد بود.

ب- (بدون طبقه بندی) اعدام ها ادامه دارد: ظرف مدت ۲۴ ساعت گذشته هفت نفر دیگر در ایران اعدام شدند. در رأس فهرست اعدام شدگان امروز نام سرتیپ حمید آشتیانی، رئیس پلیس سابق کرمانشاه و شهرداری تهران دیده می شد. اتهام او کشتن مردم در کرمانشاه بود. همچنین یک افسر پلیس در تهران و سه پلیس دیگر در تبریز اعدام شدند. یک سرگرد ارتش نیز در آبادان و یک نفر دیگر در اردبیل اعدام شدند.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): هنوز امیدی به خاتمه اعدام ها در آینده نزدیک نیست. تعدادی از ایرانی ها محاکمه و به حبس محکوم شده اند ولی اکثر آنها حکم شیپور صبحگاهی اعدام را دریافت می کنند.

ج- (بدون طبقه بندی) خروج خارجیان از ایران: دولت ایران از طریق رادیو، تلویزیون و روزنامه ها اعلام کرده است که خارجی ها باید ایران را ترک کنند. آخرین مهلت برای خروج کارگران ساده نظیر کارمندان دفتری، خدمتکاران، راننده ها و غیره روز ۲۱ آوریل و آخرین مهلت برای خروج کارگران سطح بالاتر نظیر مهندسان، مدیران و متخصصان روز ۲۱ ژوئن اعلام شده است. برخی کارشناسان بازار کار معتقدند که خروج نیروی کار ماهر خارجی از ایران ضربه شدیدی به صنایع این کشور وارد می آورد. بسیاری از کارخانه های ایران بعد از یک دوره تعطیلی ۵ ماهه تازه کار خود را از سر گرفته اند و [در صورت خروج نیروی کار ماهر خارجی از ایران] مهندسان خارجی برای تعمیر و نگهداری دستگاهها در دسترس نخواهند بود. بر اساس گزارش روزنامه ها دو مرکز صنعتی بزرگ کشور در کرج و قزوین بیشترین ضربه را خورده اند و اگر دولت نتواند به بخش ساخت و ساز رونق ببخشد، این بخش نیز به مخاطره

نظریات تهیه کننده گزارش (بدون طبقه بندی): برخی کارشناسان بازار کار فکر می کنند که بخشی از ۲/۵ تا ۳ میلیون بیکار ایرانی را می توان در پُست های خالی کارگران خارجی مشغول به کار کرد. البته بدیهی است که نمی توان با پین گرد سوراخ چهارگوش را پر کرد، ولی غرور ایرانی ها و هدف آنها برای خودبسندگی بر حقایق زندگی سایه افکنده است. در درازمدت به کارشناسانی برای تعمیر و نگهداری، بازرسی و راه اندازی تجهیزات فنی نیاز خواهد بود. در برخی صنایع ایرانی ها با توسل به زور بازوی کارگران ساده قادر خواهند بود تولید را در سطح غیر کارآمد و بدون بازده نگاه دارند، ولی به هر حال در صنایع دیگر به مشاور و تکنسین نیاز خواهند داشت.

د- (بدون طبقه بندی) اعتراض به نتیجه رأی گیری در سنندج: اگر چه کمتر کسی به نتیجه فراندوم ماه مارس اعتراض عمده ای کرده است، ولی رأی دهندگان سنندجی به عدم بی طرفی در شمارش آراء این شهر اعتراض کرده اند. شورای ۵ نفره فراندوم در این شهر گفته است که اگر حداقل ۱۷۵۰۰ نفر عملاً به شمارش آراء اعتراض کنند، آنگاه شاید رأی گیری در این شهر تجدید شود. تعداد اعتراض کنندگان کمتر از میزان فوق بود، ولی مردم اعتراض کردند و [با مقامات دولتی] درگیر شدند که پیامد آن دستگیری تعدادی از آنها بود.

ه- (بدون طبقه بندی) دستگیری خواهر سپهبد خسروداد: روزنامه کیهان در شماره ۱۵ آوریل خود گزارش داد که خواهر سپهبد خسروداد به دلیل شرکت در فعالیت های ضدانقلابی دستگیر شده است. بر اساس گزارش ها، یک سخنگوی کمیته گفت که خواهر خسروداد به تعدادی از مأموران کمیته حمله کرده و گفته است تا جان در بدن دارد به آنها حمله می کند و تا بتواند از آنها می گُشد.

نظریات تهیه کننده گزارش (بدون طبقه بندی): شایعات زیادی در مورد حمله انتقام جویانه اعضای فامیل اعدام شدگان به نیروهای انقلابی در تهران بر سر زبانهاست. آنطور که شنیده ایم تا به حال ۲۵ نفر از مأموران در جنوب تهران کشته شده اند و اینکه مأموران از ماندن بر سر پُست های خود در شب خودداری می کنند. البته بیشتر چیزهایی که می شنویم شایعه است، ولی اعضای فامیل اعدام شدگان واقعاً چند مأمور را در جنوب تهران کشته اند. هنوز معلوم نیست که این انتقام جویی ها چه تأثیری بر روند محاکمه ها خواهد گذاشت، ولی مسلماً قضاات دادگاه با دانستن این مطلب که جان آنها نیز در خطر است، شبها خواب آشفته تری خواهند داشت.

و- (بدون طبقه بندی) وضعیت آیت الله طالقانی: محل اقامت طالقانی و خانواده اش هنوز برای خیلی ها مشخص نیست. آنچه مسلم است اینکه اختلاف بین طالقانی و خمینی برای ایرانی های آگاه چندان تعجبی ندارد. طالقانی مدتی است که به رفتار خودسرانه کمیته ها اعتراض کرده، ولی نتیجه ای نگرفته است. بر اساس گزارش خبرنگار ما، احتمالاً طالقانی وقتی دیده است که حتی نخست وزیر بازرگان نیز نتوانسته پسران و عروسش [دخترش] اعظم را آزاد

کند، بسیار ناراحت شده است. در نتیجه همین بازداشت‌ها، اعظم استعفای خود را از عضویت در هیأت مدیره سازمان زنان انقلاب اسلامی اعلام کرده است. اطلاعات در شماره ۱۵ آوریل خود گزارش داد که گروه‌های متعددی از مردم روز یکشنبه در تهران تظاهرات کرده و خواستار دستگیری و محاکمه افراد مسئول در این مسئله شده‌اند. روز گذشته نیز گروهی از جوانان که شعار می‌دادند از کنار سفارت عبور کردند و امروز صبح ۱۶ آوریل) تقریباً صد نفر تظاهرکننده در ساعت ۱۰:۱۵ دقیقه از کنار سفارت عبور کردند. این گروه کوچک دانش آموزان، که بین ۱۲ تا ۱۵ ساله بودند، و روپوش مدرسه به تن داشتند، بسیار سازمان یافته و ظاهراً تحت نظر معلمان تظاهرات می‌کردند. شاید در نتیجه همین اتفاق بود که دادستان کل انقلاب، مهدی هادوی، در روزنامه‌ها اعلام کرد که تا اطلاع ثانوی دستگیری مردم و تفتیش خانه‌ها متوقف می‌شود.

نظریات تهیه‌کننده گزارش (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): آیت الله طالقانی احترام زیادی در بین اکثر ایرانی‌ها دارد. زمانی که خمینی زندگی راحتی در خارج از کشور داشت، طالقانی در ایران رنج کشید (که ۱۵ سال آن را در زندان بود). او فردی با ذکاوت، مورد احترام روشنفکران و اهل فن، نسبتاً جوان - ۶۲ ساله - و جانشین منطقی خمینی است که طبق گزارش‌ها وضعیت جسمانی خوبی در قم ندارد. هر گونه پرخاشگری به طالقانی موجب برانگیختن واکنشی شدید در سرتاسر ایران خواهد شد. بنابراین هر کسی (چپ‌گراها، مارکسیست‌ها) که تمایلی به بی‌ثباتی دولت کنونی داشته باشد، طالقانی را هدف اصلی خود می‌گیرد. در ارتباط با اعلام توقف دستگیری‌ها و تفتیش‌های خانگی از سوی هادوی نیز یک مأمور سفارت امروز صبح وقتی از خانه به محل کار می‌آمد با چشم خود دیده بود که گروهی از انقلابیون مسلح به شیوه «غرب وحشی» خانه‌ای را محاصره کردند. خلاصه: اتفاقی که اخیراً برای طالقانی افتاد خاری در چشم دولت ایران خواهد بود. از چهار هفته پیش تا کنون کنترل بازرگان بر زندگی روزمره در ایران به هیچوجه بیشتر نشده است.

ز- (بدون طبقه بندی) تولید نفت: روزنامه فارسی زبان صبح، آیندگان، در شماره روز ۱۵ آوریل خود گزارش داد که تولید نفت ایران در روز ۱۳ آوریل به ۴/۷ میلیون بشکه رسید. این روزنامه نوشت که سطح تولید فوق یک استثنا بوده و میزان تولید در آینده به وضعیت اقتصادی کشور بستگی خواهد داشت. این گزارش نشان می‌داد که تولید نفت به تدریج از ۲/۷ میلیون بشکه در روز در ۲۱ مارس به ۳/۲ میلیون بشکه در روز در ۱۲ آوریل افزایش یافته است.

نظریات تهیه‌کننده گزارش (بدون طبقه بندی): تهیه‌کننده گزارش اظهارات بالا در مورد تولید آینده نفت را پوششی برای عدم موفقیت مقامات در نگاه داشتن میزان تولید بالاتر از سطح ۴/۸ میلیون بشکه در روز تفسیر می‌کند. دیر یا زود نبود قطعات یدکی و فقدان تعمیر و نگهداری پیشگیرانه فنی بر تولید نفت اثر خواهد گذاشت.

ح- اخبار متفرقه (محرمانه - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان):

(۱) (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): امروز نیز مأموران کمیته از ورود افسران مرکز مستشاران نظامی آمریکا به مقر های نظامی جلوگیری کردند.

(۲) (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): بر اساس گزارش وابسته نیروی دریایی بریتانیا به وابسته نظامی آمریکا، شیراز از معدود شهرهایی است که روال زندگی در آن عادی، و تقریباً به شیوه قبل از انقلاب است. گزارش جداگانه ارسال خواهد شد.

(۳) (بدون طبقه بندی): با توجه به انضباط و عملکرد حرفه ای محافظان کمیته ای، سفارت روز آرامی دیگری را پشت سر گذاشت.

(۴) (بدون طبقه بندی): انقلابیون هیچ مزاحمتی برای برگزاری مراسم عید پاک در کلیسای انجیلی آلمان از سوی پدر روحانی پرایر که کارمندان سفارت نیز در آن شرکت داشتند، ایجاد نشد. در هنگام خواندن آخرین سرود برق قطع شد، ولی مراسم به خوبی برگزار شد.

گزارش وضعیت ایران، ۱۷ - ۱۶ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۵۱ محرمانه ۱۷ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۸ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۴۰۳۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

منابع: کارکنان سفارت، رسانه های خبری فارسی زبان، وابستگان و پرسنل نظامی خارجی تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۷ - ۱۶ آوریل ۱۹۷۹ خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۶ آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۷ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد: بازرگان با استعفای سنجابی موافقت می کند. اعدام ها. خودکشی ها. دکتر کیانوری، دبیر اول حزب توده به ایران باز می گردد. تظاهرات به طرفداری از طالقانی ادامه دارد. خمینی از ارتش حمایت می کند. تعیین سقف تولید نفت، و اخبار متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- (بدون طبقه بندی) بازرگان با استعفای سنجابی موافقت می کند: نخست وزیر بازرگان با استعفای وزیر امور خارجه، دکتر کریم سنجابی، موافقت کرده است. بر اساس گزارش ها، دلیل استعفای سنجابی ناتوانی دولت در ادای وظایف، وضعیت به هم ریخته کشور، و فقدان احترام برای دولت بوده است. در حال حاضر، دکتر احمد سلامتیان، معاون وزیر امور خارجه در امور سیاسی، کفالت این وزارتخانه را بر عهده خواهد داشت.

نظریات تهیه کننده گزارش (بدون طبقه بندی): دکتر سنجابی در حالی پُست خود را ترک

می کند که دولت ایران با مشکلات اقتصادی، سیاسی، و اجتماعی عدیده ای روبروست، تا بدین ترتیب زمانی که نامزد ریاست جمهوری می شود، مسایل باقیمانده از رژیم گذشته بر سابقه او خدشه ای وارد نساخته باشد. بعید می دانیم که سنجابی از صحنه سیاست خارج شده باشد. به احتمال قوی او در مقام نامزد اصلی حزب جبهه ملی تمام تلاشش را بر مبارزات ریاست جمهوری متمرکز خواهد ساخت.

ب- (بدون طبقه بندی) اعدام ها: در طول ۲۴ ساعت گذشته چهار ایرانی دیگر اعدام شدند. دو افسر پلیس از سبزوار (غرب مشهد)، یک گروهان ارتش از شیراز، و یک سرگرد ارتش از آبادان تیرباران شدند. جرم همه آنها کشتن مردم بی گناه بود.

ج- (بدون طبقه بندی) خودکشی ها: دو افسر پلیس ایران ظرف ۲۴ ساعت گذشته خودکشی کردند. سرتیپ بازنشسته، فتح الله مهاجر، رئیس پلیس سابق سنندج، در خانه یکی از اقوامش در کرج با خوردن سم خودکشی کرد و یک سروان پلیس به نام جعفری، که در بخش ضد اطلاعات همدان کار می کرد، در تهران دست به خودکشی زد.

د- (بدون طبقه بندی) بازگشت دکتر کیانوری به ایران: دکتر نورالدین کیانوری، دبیر اول حزب (کمونیست) توده پس از ۳۰ سال دوری از کشور به ایران بازگشت. کیهان فارسی در شماره روز ۱۶ آوریل خود گزارش داد که کیانوری روز گذشته در یک کنفرانس مطبوعاتی شرکت کرد. اظهارات کیانوری شامل جملات ضد و نقیضی در حمایت و ضدیت با دولت بود. کیانوری از دستگیری فرزندان طالقانی ابراز تاسف کرد و افزود که برخی مأموران کمیته آدم های خوبی نیستند. او گفت که دولت باید قراردادهای خود را با آمریکا لغو کند زیرا این قراردادها با توسل به زور منعقد شده اند. او گفت که بازرگان باید برای تقریباً ۳ میلیون کارگر بیکار کاری بکنند، و چون بازرگان هیچ کمکی نکرده است، حزب توده آماده است پیشنهادهایی در این مورد به دولت ارائه بدهد. او گفت که دولت باید کارخانه هایی را که صاحبانشان کشور را ترک کرده اند، و کارخانه هایی را که در مالکیت مشترک ایرانی ها و خارجی ها و یا ایرانی ها و خانواده شاهنشاه است، تصاحب کند. او در پاسخ به این سؤال که آیا حزب توده نامزدهایی را برای نمایندگی مجلس معرفی خواهد کرد یا خیر، گفت که ما مسلماً نامزدهایی را برای نمایندگی مجلس معرفی خواهیم کرد. کیانوری گفت که تعداد سازمان ها و گروههای وابسته به حزب توده در آینده بیشتر خواهد شد. او دادگاههای انقلاب را تحسین کرد و گفت که آنها بسیار خوب کارشان را انجام داده اند. او در خاتمه گفت که حزب توده آماده حمایت و همکاری با دولت ایران است و به هیچوجه قصد ندارد موجودیت آن را زیر سؤال ببرد.

ه- (بدون طبقه بندی) ادامه تظاهرات به طرفداری از طالقانی: در روزهای ۱۶ و ۱۷ آوریل راهپیمایی در حمایت از آیت الله طالقانی در سرتاسر تهران برگزار شد. روزنامه صبح، آیندگان، گزارش می دهد که بیش از ۵۰۰۰ دانشجو خواهان بازگشت سریع طالقانی و توضیح دلایل غیبت او شده اند. آنها همچنین خواستار «پاکسازی» مأموران کمیته و مجازات عاملان این واقعه

شدند. در صبح روز ۱۷ آوریل گروه‌های متعدد دانش آموزان در دسته‌های ۵۰ تا ۱۰۰ نفری و دامنه سنی ۱۲ تا ۱۶ سال به آرامی از کنار سفارت عبور کردند. معلمان یا مأموران کلانتری بر آنها نظارت می‌کردند.

و- (بدون طبقه بندی) خمینی از ارتش حمایت می‌کند: رادیو، تلویزیون و روزنامه‌ها خبر از حمایت خمینی از ارتش ملی داده‌اند. خمینی گفت ارتشی‌هایی را که گناه کمتری داشتند بخشیده است و مردم باید از ارتش حمایت کنند و در امور آن دخالت نکنند. او گفت اگر سربازان از فرامین مافوق خود اطاعت نکنند ضدانقلاب هستند. خمینی همچنین روز ۲۹ فروردین را روز ارتش اعلام کرد و نیروهای ارتش در این روز در تهران و شهرهای دیگر رژه خواهند رفت. ژاندارمری نیز اعلام کرد که واحدهایش در این رژه شرکت خواهند کرد.

نظریات تهیه‌کننده گزارش (بدون طبقه بندی): اعلام روزی به نام روز ارتش و حمایت کامل خمینی از یک ارتش منظم موجب می‌شود تا افسران ارشد بتوانند گام‌های مثبتی برای کنترل زیردستانشان بردارند. چنانکه قبلاً گزارش شده بود، فقدان نظم و انضباط از مشکلات بزرگ نیروی زمینی و هوایی و تا حد کمتری نیروی دریایی است. چنانچه افسران جوان، همافرها، درجه‌داران، و سربازان وظیفه به توصیه خمینی عمل کنند و اگر کمیته‌های مستقر در ارتش منحل شوند، آنگاه شاهد بهبود قطعی و بجای مدیریت نیروهای مسلح ایران خواهیم بود. علاوه بر این، حمایت خمینی از ارتش ملی به معنای آن است که تمایل چپگراها به تشکیل یک سپاه ملی شبه نظامی تحقق نخواهد یافت.

ز- (محرمانه) تعیین سقف ۴ میلیون بشکه در روز برای تولید نفت: بر اساس گزارش‌ها، حسن نزیه، رئیس شرکت ملی نفت ایران اعلام کرد که سقف تولید نفت ۴ میلیون بشکه در روز خواهد بود. با وجود این، ناظران غربی معتقدند که بدون کمک تکنسین‌های خارجی رسیدن به چنین هدفی غیر واقعی است. آنها معتقدند که تولید ۲ تا ۲/۵ میلیون بشکه در روز به واقعیت و توانایی شرکت ملی نفت ایران نزدیکتر است. یک مهندس هندی صنایع و مدیر بازاریابی که ۵ سال در ایران کار کرده است شب گذشته به وابسته نظامی گفت که کیفیت نفت ایران بسیار تنزل کرده است. او گفت که تنزل کیفیت نفت و فرآورده‌های نفتی در درجه اول موجب خرابی زودتر موتورها، توربین‌ها و پمپ‌ها می‌شود و خرابی زود هنگام دستگاهها دارد صنایع را فلج می‌کند.

نظریات تهیه‌کننده گزارش (محرمانه): وابسته نظامی نمی‌تواند دقیقاً اظهارات این مهندس هندی را ارزیابی کند، ولی کارمند بخش اقتصادی نیز به وابسته نظامی گفت که چیزهایی در مورد تنزل کیفیت تولید نفت در ایران شنیده است. اگر چنین چیزی صحت داشته باشد، شرایط را کد اقتصادی در ایران ممکن است وخیمتر شود.

ح- اخبار متفرقه (بدون طبقه بندی):

(۱) وزیر پست، تلگراف و تلفن، محمد حسن اسلامی، روز گذشته اعلام کرد که

قراردادهای امضاء شده با شرکت مخابراتی آمریکایی بل، لغو شده اند.

(۲) روزنامه اطلاعات در شماره روز ۱۶ آوریل خود گزارش داد که ۵۵ نفر دیگر از عوامل رژیم گذشته دستگیر شده اند. تیمسار فتحی امین، فرمانده سابق تیپ همدان، نیز در میان دستگیرشدگان است.

(۳) آقای حسن پور، رئیس پالایشگاه ماهشهر گفت که ظرفیت تولید گاز مایع در ماهشهر به ۳۰۰۰۰ بشکه در روز رسیده است و ابراز امیدواری کرد که این ظرفیت در آینده نزدیک به ۵۷۰۰۰ بشکه در روز برسد. او همچنین گفت که تولید گاز در تأسیسات گاز اهواز و آقاجان برای مصرف داخلی کافی است.

(۴) روزنامه ها گزارش می دهند که خمینی دو عضو هیأت منصفه دادگاه انقلاب اسلامی را به دلیل «تلاش برای غصب قدرت» و «اقدام برخلاف مصالح دادگاه» از کار برکنار کرده است.

اطلاعاتی درباره پلیس ملی ایران اسلامی و نیروهای نظامی

سند شماره ۱۵۲ محرمانه ۱۸ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۹ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۴۰۵۲ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: مقام سفارت آمریکا تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: اطلاعاتی درباره پلیس ملی ایران اسلامی و نیروهای نظامی ۱۶- خلاصه: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) این گزارش مربوط به اطلاعاتی است که منبع خبری در روز ۳ آوریل در ضیافت شام مردانه یکی از دوستان که در وزارت دادگستری مشغول به کار است، به دست آورده است. موضوع گزارش عبارت است از اطلاعاتی در مورد نیروی پلیس ایران، قتل عام پلیس در سنقر، انضباط در نیروی دریایی ایران، نظر دیگران در مورد همافرها، و اثبات دست نشاندگی خمینی از سوی آمریکا.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): اطلاعات ذیل از سوی منبع خبری در اختیار تهیه کننده گزارش قرار گرفت و در ضیافت شام مردانه یکی از دوستان که در وزارت دادگستری مشغول به کار است، در روز ۳ آوریل به دست آمد. میهمانان دیگر این ضیافت مردانه، یک تاجر تهرانی، دو ستوان و یک سروان پلیس و یک سرگرد نیروی دریایی بودند. علاوه بر مسایل کلی و سیاسی، در مورد موضوعات زیر نیز صحبت شد:

الف- نیروی پلیس در ایران: به نظر می رسد که نظم و انضباط و سازمان پلیس هیچ بهبودی حاصل نکرده است. سه پلیس حاضر در میهمانی به اداره راهنمایی و رانندگی منتقل شده اند که

ظاهراً نسبت به اداره های دیگر پلیس وضعیت بهتری دارد. هنوز اسلحه ای به آنها تحویل نشده است و معلوم نیست که چه زمانی و آیا اصلاً دوباره رولوری به آنها تحویل خواهد شد یا خیر. یکی از ستوان های پلیس گفت «وقتی همه مردم در خیابان ژ ۳ دارند، داشتن رولور چه فایده ای دارد!» نظم و انضباط حتی در اداره آنها نیز چندان سفت و محکم نیست و هیچ کس در صدد کنترل واقعی اوضاع برنیامده است. به نظر می رسد که نیروی پلیس هنوز بلا تکلیف و در پی التیام زخم هایش است.

ب- قتل عام پلیس در سنقر (استان کرمانشاه): یکی از ستوان های پلیس تازه از تعطیلات نوروزی در زادگاهش برگشته بود و قتل عام نیروهای پلیس در این شهر را تأیید کرد. حادثه اینطور اتفاق افتاده بود: در طول دوره نخست وزیری بختیار، یک افسر ژاندارمری در پاسگاه جاده سنقر - کرمانشاه مسافران سنقر را با نحوه تفتیش، و فحاشی و گاه ضرب و شتم، و همچنین رفتارشان با مسافران زن بسیار ناراحت کرده بود. یکبار زنی را که سوار بر یک مینی بوس بود، مجبور کرد تا برای او و زیردستانش در جاده برقصد، و کلاً حضور او در آن پاسگاه ژاندارمری برای مردم سنقر عذاب آور بود. کمی بعد از تغییر دولت، همان افسر ژاندارمری به شهر سنقر آمد و چند نفر که مورد توهین او قرار گرفته بودند او را شناختند و به دنبالش افتادند. افسر مزبور پا به فرار گذاشت و به کلانتری محل پناه برد. خیلی زود جمعیتی خشمگین و مسلح در مقابل ساختمان کلانتری جمع شد و از کلانتری خواست تا او را تحویل مردم بدهد. رئیس کلانتری به جمعیت گفت که افسر ژاندارمری را به کمیته محل تحویل می دهد تا مجازات شود، ولی معاونش که آنجا ایستاده بود با او حرفش شد و جلوی جمعیت با رولورش رئیس کلانتری را هدف قرار داد. جمعیت خشمگین با دیدن این واقعه از خود بی خود شد و به ساختمان کلانتری حمله برد و هر پلیسی را که در ساختمان بود به قتل رساند. مردم سپس برای یافتن پلیس های دیگر دست به جستجوی خانه به خانه زدند و حتی یک پلیس را که به خاطر جراحت گلوله در بیمارستان بستری بود، بیرون کشیدند. وقتی غائله خوابید، مردم همه پلیس های شهر را کشته و جسد اکثر آنها را تکه و پاره کرده بودند.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه - غیر قابل رؤیت برای بیگانگان): منبع خبری ابراز داشت شرح ماجرابی که این ستوان پلیس گفته است دقیقاً مشابه همان چیزی است که سه نفر دیگر از منابع خبریش، که دو نفرشان در زمان وقوع کشتار در سنقر حضور داشتند و یکی از آنها تازه از سنقر به تهران برگشته است، به او اطلاع داده بودند. منبع می گوید به همان ستوان پلیسی که این ماجرا را تعریف کرد دوبار پیشنهاد شده است که رئیس پلیس شهر شود، ولی او می گوید با اتفاقی که در شهر افتاده است، حتی فکر رئیس پلیس شدن را هم نمی کند.

ج- نظم و انضباط در نیروی دریایی: سرگرد نیروی هوایی به تفصیل در مورد مشکلات سازمانش صحبت کرد و مدعی شد که سلسله مراتب فرماندهی در نیروی دریایی تقریباً از بین

رفته است. او گفت که چندی پیش یک سرهنگ نیروی دریایی تعداد زیادی از نیروها را جمع کرد تا برای آنها سخنرانی کند و بگوید موقع آن رسیده است که آستین‌ها را بالا بزنیم و کار را شروع کنیم. در پایان سخنان پر شور سرهنگ در مورد لزوم نظم و انضباط و وطن پرستی، یک گروه‌بان فریاد زد: «قبول است سرهنگ، اگر می‌خواهی دستور بدهی، اول خودت یک جارو بردار و پادگان را جارو کن تا ما هم پشت سرت راه بیافتیم.» طبق گفته این سرگرد، همه آنها پراکنده شدند و تا به حال هیچ کاری انجام نشده است.

د- نظر دیگران در مورد «همافران»: همه میهمانان حاضر در ضیافت فرصت را غنیمت شمردند و از «همافران» نیروی هوایی بد گفتند، و آنها را به دلیل حقوق بالا و امتیازات بسیار زیادشان «لوس‌ترین» گروه نظامی در ایران توصیف کردند و توانایی و مهارت همافرها را زیر سؤال بردند. آنها مدعی بودند که همافرها فقط وانمود می‌کنند طرفدار انقلاب هستند ولی در واقع اصلاً انقلابی نیستند، و دلیل اصلی پیوستن آنها به جریان انقلاب عقب نماندن از قافله و گرفتن پُست و مقام و بهبود وضعیت و امنیت شخصی بعد از انقلاب بود. آنها می‌گفتند که همافرها به دلیل اینکه افسران نیروی هوایی اصلاً قبولشان نداشتند و هیچکس آنها را یک نظامی حرفه‌ای نمی‌دانست، دارای عقده روانی هستند. آنها مدعی بودند که همافری در آینده منحل خواهد شد، زیرا همافران نشان دادند که نه از لحاظ حرفه نظامی لیاقت دارند و نه از لحاظ سیاسی قابل اعتماد هستند. چون وفاداری همافرها فقط به خودشان است، هیچ دولتی در آینده آنها را نخواهد خواست.

ه- اثبات دست‌نشانندگی خمینی از سوی آمریکا: در میان داستان‌های متعددی که منبع خبری راجع به «مسئولیت آمریکا در قبال مشکلات ایران» شنیده است، این استدلال هم از دهان سرگرد پلیس بیرون آمد: او همیشه به این فکر می‌کرد که چطور سازمان سیا می‌تواند اقدامات جنایتکاران و یا تروریست‌ها را به این خوبی پیش بینی کند و تمامی اطلاعاتی که سیا به پلیس ایران می‌داد، صد در صد درست از آب در می‌آمد. با توجه به این مسئله و مهارت سیا در ترور شخصیت‌ها، سرگرد مزبور به این نتیجه رسیده بود که اگر دولت آمریکا واقعاً طرفدار شاه بود، حتماً خمینی را ترور می‌کرد. چون خمینی توانست انقلاب را از پاریس رهبری کند و هنوز هم زنده است، پس حتماً آمریکا به طور پنهانی از او حمایت می‌کند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): منبع خبری یکی از کارمندان با تجربه سرویس خارجی است که فارسی را عالی صحبت می‌کند و روابط نزدیکی با ایرانی‌ها دارد و تا همین اواخر سر کنسول آمریکا در تبریز بود. تهیه‌کننده گزارش اطلاعاتی را که در این گزارش در مورد نیروی دریایی ایران ذکر شده از طریق یک منبع دیگر نیز به دست آورده است.

همین منبع اخیراً به تهیه‌کننده گزارش گفت که نیروی دریایی اسلامی ملی ایران مسئولیت حفظ سپاه دریایی ایران را قبول نمی‌کند و به وزیر دفاع گفته است که هر چه سریعتر این سپاه

را منحل کند. تهیه کننده گزارش سعی می کند اطلاعات بیشتری در مورد این مسئله به دست آورد که به محض کسب اطلاعات جدید آن را گزارش خواهد داد. تهیه کننده گزارش این منبع را B۳ تلقی می کند.

سندرم آمریکاستیزی ۲۰۷

سند شماره ۱۵۳ محرمانه ۱۸ آوریل ۱۹۷۹ - ۲۹ فروردین ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۰۶۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: سندرم آمریکاستیزی ۱- (محرمانه - تمام متن - تلگرام گزارشی - هیچ اقدامی نیاز نیست) ۲- خلاصه: در طول دو هفته گذشته «سندرم آمریکاستیزی» (البته با عرض معذرت از جین فوندا) هم در مطبوعات و هم در بیانیه های سیاسی نمایان تر شده است. ریشه این آمریکاستیزی، پارانوئای ضدغربی خمینی است و غرب ستیزی فداییان که تحت تأثیر سازمان آزادیبخش فلسطین هستند و گروههای دیگر نیز به آن شدت می بخشد. این ویروس «ضد» چیزی بیشتر از یک شعار معمولی انقلابی است، و هر چند اکثر ایرانی ها نسبت به آن بی اعتنا هستند، ولی تلاش های تبلیغاتی دارد به تدریج بر مردم، به ویژه بر جوان ها، تأثیر می گذارد. آمریکا باید فعلاً شکیبایی به خرج دهد. پایان خلاصه.

۳- سفارت قصد ندارد بی جهت بر این موضوع تأکید کند، بلکه هدفش آشنا ساختن مخاطبان با افزایش چشمگیر روند آمریکاستیزی است که از حدود ۱ آوریل آغاز شد و به تدریج، خصوصاً در طول چهار روز گذشته، افزایش یافت. افزایش این تلاش های ضد آمریکایی کیفیتی تقریباً جهان سومی دارد و مستقیماً از ایدئولوژی انقلاب اسلامی و حب و بغض های شخصی آیت الله خمینی و برخی از حامیان نزدیک او از یک طرف و گروههای متعدد چپگرا، از جمله فداییان که تحت تأثیر سازمان آزادیبخش فلسطین هستند، از طرف دیگر ریشه می گیرد.

۴- ظواهر نمایان این روند عبارتند از اظهارات ضد آمریکایی رو به رشد در روزنامه های فارسی زبان (که تنها رسانه چاپی بعد از تعطیلی تمام روزنامه های خارجی زبان در تاریخ ۲۷ مارس هستند)، استفاده از برنامه های متعلق به شوروی و بلوک های دیگر در تلویزیون، و اعترافات مقامات رژیم گذشته در محاکمه ها مبنی بر اینکه با سازمان سیا و یا ژنرال هایزر همکاری داشته اند نگاه کنید به گزارش ۱۴ تا ۱۷ آوریل ایران پول (IRAN POOL) که توسط پانچ ارسال شد). سپهبد ربیعی و برنجیان در جلسه محاکمه شان به مأموریت ژنرال هایزر و آنچه پایگاه جاسوسی آمریکا می خواندند، اشاره کردند. دفاعیات صادقانه آنها هم در روزنامه ها چاپ شد و هم در تلویزیون پخش شد. کارمند ارشد ایرانی بخش اقتصادی سفارت را به هنگام دیدار منظمش از بانک مرکزی در روز ۹ آوریل از بانک بیرون انداختند و بلافاصله

نوشتند «عامل امپریالیسم را بیرون انداختیم.» کارمند ارشد ایرانی سازمان ارتباطات بین المللی هنوز به دلیل اتهامات نامشخص که احتمالاً به کارش در سفارت مربوط می شود در کمیته خمینی تهران بازداشت است. شهروندان آمریکایی که برای بخش خصوصی کار می کنند و هنوز در ایران هستند، همینطور اروپایی ها، می گویند که مردم در خیابان ها خصمانه تر از یک ماه پیش به ما نگاه می کنند (و فریاد سرمان می کشند).

۵- شخص خمینی در روز ۱۶ آوریل خطاب به پاسداران انقلاب در قم خواستار «قطع دستان آمریکایی های شیطان صفت شد» (که اطلاعات نیز این عبارت را در تیتراژ اول خود چاپ کرد). آنهایی که خمینی را می شناسند، حتی دستیاران متجددترش، می گویند که او نسبت به آمریکا دچار پارانوئاست و اکثر مشکلات دوران شاه را به آمریکا نسبت می دهد. از سخنان و رفتار آیت الله خمینی چنین بر می آید که او قصد دارد آخرین مظاهر نفوذ آمریکا در ایران را نیز از بین ببرد. بازجویان و قضات دادگاههای انقلاب اسلامی مدام متهمان را وادار می کنند تا روابط خود را با آنچه آنها امپریالیسم غرب می نامند، توضیح دهند و یا به دنبال کشف رابطه رژیم گذشته و سازمان سیا و یا سازمان های دیگری (نظیر سازمان روتاری اینترنشنال، فراماسونری و غیره) می گردند که بتواند چهره آمریکا را خدشه دار سازد.

۶- چندین منبع دانشگاهی که تا پنج هفته پیش نسبتاً خیال راحتی داشتند حالا گزارش می دهند که تعدادی از همکارانشان را که در آمریکا تحصیل کرده بودند بدون اخطار قبلی در خیابان دستگیر کرده اند. در برخی موارد، آنها را به کمیته های انقلاب برده اند، و در یک مورد هم به اتهام «کمک به آمریکایی ها» در یک دادگاه پایین تر محاکمه کردند (ظاهراً این امر دارد در ایران انقلابی به یک جرم، حداقل یک اقدام مشکوک، تبدیل می شود). یک رابط و دوست صمیمی ریچارد کاتم به مقام سفارت گفت که تعدادی از دانشگاهیان در حال حاضر بدون هیچگونه جرم مشخصی در زندان به سر می برند و مقامات سفارت بهتر است سعی نکنند، تکرار می کنم سعی نکنند، مستقیماً با دوستان دانشگاهی شان تماس بگیرند زیرا ممکن است این مسئله «بد تعبیر» شود. تعدادی از رابطان غیر دانشگاهی سفارت نیز «تا زمانی که اوضاع آرام نشود» تمایلی به ملاقات در اماکن عمومی ندارند و تعدادی از آنها اصلاً تمایلی به ملاقات با مقامات سفارت نشان نمی دهند. مسئول امور مطبوعاتی نیز مشکل مشابهی با تعداد زیادی از خبرنگاران پیدا کرده است. فضای حاکم بر روابط مطبوعاتی نیز از دو هفته گذشته سنگین تر شده است.

۷- افرادی که می شناسیم و به هر طریقی با فدیایان و سایر گروههای چپگرا رابطه ای دارند به ما گفته اند که تلاش های ضد آمریکایی از حمایت و مساعدت کامل جناح چپ برخوردار است. نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین در ایران علناً به تلاش های صلح خاورمیانه و ایالات متحده تاخته و استفاده از عباراتی نظیر امپریالیسم و استعمارستیزی را در سخنرانی ها و مطالب دیگر تشویق کرده است. اگر حرف برخی عناصر چپگرا را باور کنیم باید انقلاب ایران را صرفاً

حرکتی برای رها شدن از بند امپریالیسم بدانیم که نقشه های شیطانی برای کل منطقه دارد. البته ایستگاههای رادیویی شوروی نیز چنین حرف هایی می زنند ولی به اعتقاد ما ایران بیشتر سبک و سیاق جهان سومی سازمان آزادیبخش فلسطین را می پسندد. تمایل شدید ایرانی ها برای پیدا کردن توطئه در هر وضعیت سیاسی نیز به این مسئله کمک کرده است: مثلاً یکی از شایعاتی که در محافل ایرانی های تحصیلکرده دهان به دهان می چرخد این است: آمریکا تصمیم گرفته است که از خمینی حمایت کند تا سدی در مقابل کمونیسم باشد. اگر اینطور نبود، پس چرا سازمان سیا وقتی می توانست خمینی را ترور نکرد؟ بنابراین نفوذ آمریکا در ایران هم قوی تر و هم ظریفتر از گذشته است. بسته به نظر شخصی افراد، نتیجه این است که یا باید الف) با تلاش ابرقدرت [آمریکا] برای ثبات بخشیدن به ایران همراهی کرد و یا ب) سخت تر از گذشته سعی کرد تا ارزش های شیطانی غرب و امپریالیسم آمریکا را ریشه کن کرد.

۸- مثال بالا- نشان می دهد که حتی انقلابیون مسلمان نیز ممکن است گاه به خاطر باور نداشتن موفقیتی که خود به دست آورده اند چه حرف هایی بزنند. بنابراین، بخش اعظم جمعیت ایران، حداقل در تهران، تا به حال تحت تأثیر این نوع آمریکاستیزی قرار نگرفته اند، ولی نباید از تأثیر تدریجی تبلیغات غافل بود، به ویژه بر دانش آموزان دبیرستانی و دانشجویان که چیزی برای ارزیابی این تبلیغات و راهنمایی تاریخی برای آشنا شدن با وجهه مثبت [آمریکا] ندارند.

[۹]- پس چه باید کرد؟ سفارت در حالت بلا تکلیفی به سر می برد و تا حدود زیادی همه همینطور هستند، بنابراین، هر چه بی سر و صداتر باشیم بهتر است، و شکیبایی ظاهراً بهترین کاری است که می توان انجام داد. البته دیپلماسی صبورانه و بی سر و صدا با رهبران می تواند به مرور زمان از سفت و سختی [آمریکاستیزی] بکاهد. معرفی سفیر جدید احتمالاً بهترین فرصتی است که می توان از آن برای ارائه یک وجهه مثبت جهت کاهش آمریکاستیزی بدون وخیم تر کردن اوضاع استفاده کرد.

ناس

گزارش وضعیت ایران، ۱۹ - ۱۸ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۵۴ محرمانه ۱۹ آوریل ۱۹۷۹ - ۳۰ فروردین ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۴۱۲۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

مناب-ع: روزنامه های فارسی زبان، وابستگان نظامی خارجی، مقامات سفارت آمریکا، منبع ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۱۹ - ۱۸ آوریل ۱۹۷۹ - خلاصه: ۱۶- (محرمانه) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۸

آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۹ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد: اعدام های بیشتر. ادامه مشکلات در سنندج. ادامه تظاهرات در حمایت از طالقانی. اولین بیانیه شورای انقلاب. پاسداران انقلاب باید تحت نظر طالقانی باشند. رژه بی نظم روز ارتش. معرفی رئیس پلیس تهران. گفتگوی سفیر شوروی با سلامتیان. معرفی نماینده وزارت دفاع در نیروی زمینی. و اخبار متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- ادامه اعدام ها: شش نیروی گارد سلطنتی در اوایل صبح روز چهارشنبه ۱۸ آوریل اعدام شدند. سرهنگ پرویز شمیرانی، دو ستوان و سه گروهان که متهم به شرکت در کشتار میدان ژاله در ۸ سپتامبر بودند، تیرباران شدند. بر اساس گزارش کیهان، ۱۳۸ نفر دیگر از نیروهای گارد سلطنتی به اتهام شرکت در کشتار میدان ژاله در زندان به سر می برند.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): هنوز اعدام ها خاتمه نیافته است، ولی اشخاصی که اخیراً اعدام شده اند مستقیماً در کشتار مردم دست داشته اند. شاید این مسئله نشانه خوبی برای بی گناهی نظیر سرتیپ پرورش و آنهای دیگری باشد که تنها جرمشان خدمت در رژیم گذشته است.

ب- ادامه مشکلات در سنندج: اگرچه شمارش نهایی آراء مربوط به انتخابات شورای شهر در سنندج پایان یافته است ولی نام برندگان هنوز اعلام نشده و تا بهبود یافتن اوضاع شهر اعلام نخواهد شد. گروهی که نماینده رهبر شیعه گرد، احمد مفتی زاده، هستند در مسجد شهر تحصن کرده و خواستار باطل شدن انتخابات شده اند. روزنامه آیندگان نیز گزارش داده است که فداییان محل که از یک جناح مذهبی رقیب مفتی زاده حمایت می کنند، اشغال ایستگاه رادیو به دست گروههای حامی مفتی زاده را محکوم کرده اند.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): شوق کردها برای خودمختاری آتش جدایی طلبی را در ایران شعله ور می سازد. حل و فصل صلح آمیز این نوع مشکلات در آینده نزدیک بعید به نظر می رسد، زیرا هنوز پیش بینی می کنیم که تظاهرات و شورش های جدایی طلبانه بیشتری رخ خواهد داد.

ج- تظاهرات در حمایت از طالقانی: برای چهارمین روز پیاپی تظاهراتی در تهران و استان های دیگر در حمایت از آیت الله طالقانی برگزار شد. دانشجویان صبح زود کلاس ها را ترک کردند تا به تظاهرکنندگان پیوندند و ترافیکی را که به خاطر رژه روز ارتش سنگین شده بود، سنگین تر کنند.

روز گذشته دفتر طالقانی در تهران بازگشایی شد و در همین حال طالقانی به قم سفر کرد و دیداری خصوصی با خمینی داشت. اگر چه خبری از گفتگوی آنها پخش نشده است، ولی روزنامه آیندگان گزارش می دهد که احتمالاً گفتگوی آنها در مورد تغییرات عمده در نحوه اداره

کشور بوده است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): صرف همین مسئله که آیت الله شماره یک و دوی کشور با یکدیگر ملاقات کرده اند، نشانه خوبی است. شکاف عمده بین این دو رهبر با نفوذ شیعه فقط به طولانی تر شدن روند استقرار یک کشور اسلامی جدید خواهد انجامید- گفتگوهای جامع و جدی بین خمینی مصالحه کار و طالقانی با ذکاوت و میانه رو، که محبوبیتش در چند روز اخیر بسیار افزایش یافته است، می تواند موجب تحکیم دولت موقت ایران و کاهش تأثیر و نفوذ شوراها و کمیته های انقلاب شود که تا به حال مانع بزرگی بر سر راه دولت بوده اند.

د- انتشار اولین بیانیه شورای انقلاب: شورای انقلاب برای اولین بار بیانیه ای رسمی صادر کرد. این بیانیه طولانی شامل تمجید و تحسین طالقانی و دادن این اطمینان به ملت بود. شورای انقلاب دستور رسیدگی به این مسئله را صادر کرده است. همچنین در ادامه این بیانیه آمده بود که «شورای انقلاب نسبت به فعالیت های غیرقانونی بی اعتنا نخواهد بود» و اینکه «اجازه بازگشت رژیم گذشته را به کشور نخواهد داد.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): محل استقرار شورای انقلاب و منشور آن برای سفارت و بسیاری از ایرانی ها یک راز است. آنها در واقع «گروهی» ناشناخته اند که تحقیق می کنند، متهم می کنند، مجوز صادر می کنند، لغو می کنند، و تصویب می کنند و کلاً مسئول بیشتر چیزهایی هستند که خارج از حیطه فعالیت دولت موقت اتفاق می افتند.

ه- پاسداران باید تحت کنترل طالقانی باشند. روزنامه اطلاعات در روز ۱۸ آوریل گزارش داد که چریک های سازمان مجاهدین خلق درخواست کرده است که پاسداران کمیته های انقلاب تحت کنترل طالقانی باشند. آنها گفته اند که تحت رهبری طالقانی، پاسداران انقلاب کارایی بیشتری در خدمت به خلق و جلوگیری از بازگشت استعمار و استبداد به کشور خواهند داشت. آنها همچنین درخواست کرده اند که وظایف و اختیارات شورای انقلاب علنی شود و رابطه آن با دولت کاملاً مشخص گردد. آنها گفته اند که نخست وزیر بازرگان باید دارای اختیارات کافی برای اداره دولت باشد و هیچ مرجع دیگری نباید در امور دولت دخالت کند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): دنبال کردن بازیگران اصلی و نقشی که در حمایت از جمهوری اسلامی ایفا می کنند هر روز مشکل تر می شود. هنوز نتوانسته ایم سر از این پازل جدید ایرانی در بیاوریم و یا دشوارتر از آن، معنای طیف وسیع رنگ های صورتی و قرمزی را که در زمینه آن است بفهمیم. حداقل آنچه مسلم است اینکه برخی مجاهدین شدیداً از طالقانی حمایت می کنند، برخی از فداییان مشغول فعالیت های زیرزمینی شده اند، حزب توده دوباره سر برآورده است، اتحادیه آزادی خود را حزب اعلام کرده است (آنها قبلاً یک کانون بودند)، سازمان آزادیبخش فلسطین در جبهه ملی نفوذ کرده است، جبهه دموکراتیک ملی با هشدار در مورد تهدیدهایی که متوجه آزادی های دموکراتیک است ابراز وجود کرده است، و خمینی بار

دیگر آمریکایی‌ها را تهدید کرده است. این پازل هر روز گیج‌کننده‌تر و بهتر آورتر می‌شود.

و- رژه روز ارتش: رژه روز ارتش که به فرمان خمینی اعلام شد برایمان ثابت کرد که نیروهای نظامی ایران همه چیز هستند غیر از نیرویی با انضباط، تعلیم دیده، و تحت فرمان. نمایش بی‌نظم و به هم ریخته‌ای که روز گذشته در تهران برگزار شد مورد استقبال پر شور ناظران داخلی قرار گرفت، ولی به هیچوجه رنگ و بویی از رژه عالی و نمایش سیستم‌های تسلیحاتی مدرن که قبلاً در ایران دیده بودیم، نبرده بود. راننده دفتر وابسته نظامی آمریکا و وابستگان نظامی سایر کشورها می‌گویند که تعدادی تانک چیفتن و APC را در این رژه دیده‌اند، ولی عمدتاً سخت‌افزار نظامی دیگری را به نمایش نگذاشته بودند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): همانگونه که پیش‌بینی می‌شد، توقع و انتظار ما غربی‌ها برای دیدن یک رژه نظامی پرابهت برآورده نشد. با وجود این، از نقطه نظر ایرانی‌ها، رژه ارتشی که مورد تحقیر قرار گرفته، نیروی ژاندارمری که استهزا شده، و پلیسی که به آن بی‌اعتنایی شده بود، یک موفقیت عظیم به حساب می‌آید. علاوه بر این، همه تماشای رژه نظامی را دوست دارند؛ حتی اگر رژه گروهی به هم ریخته و بلند و کوتاه و نیمه یونیفورم پوشیده و یک گروه موسیقی بدنواز (و حیران) باشد.

ز- پلیس تهران: روزنامه فارسی زبان اطلاعات نام رؤسای جدید ادارات پلیس و کلانتری‌ها را منتشر ساخته است. در رأس این فهرست نام سرهنگ بنی‌پور، رئیس پلیس به چشم می‌خورد. رؤسای جدید ادارات پلیس که ۲۱ نفر و رؤسای جدید کلانتری‌ها که ۸ نفر هستند درجه‌هایی از سروان تا سرهنگ دارند. طبق گزارش اطلاعات کمیته‌ها طی دو مرحله بسته خواهند شد. در مرحله اول کمیته‌های اصلی، کمیته‌های فرعی را تعطیل می‌کنند و سلاح آنها را به اداره پلیس تحویل می‌دهند. در مرحله دوم و پس از تکمیل مرحله اول، کمیته‌های اصلی وظایف خود را به اداره پلیس محول خواهند ساخت.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): اگر چه هیچ دوره زمانی و یا تاریخی برای تعطیلی کمیته‌های محلی اعلام نشده است، ولی برنامه تعطیلی تدریجی کمیته‌ها اقدامی بسیار بجا و ضروری است.

بدیهی است که همه داوطلبانه سلاح خود را به اداره پلیس تحویل نخواهند داد. در ایران، بزرگترین خطری که جان ایرانی‌ها و خارجی‌ها را به یک اندازه تهدید می‌کند تفنگ‌های ژ-۳ و سلاح‌های کوچک‌تر دیگری است که به دست غیرنظامیان گاه تعلیم دیده ولی عمدتاً بدون صلاحیت افتاده است.

ح- گفتگوی سفیر شوروی و سلامتیان، کفیل وزارت امور خارجه: سفیر شوروی در ایران، وینوگرادوف، روز گذشته با معاون سیاسی وزارت امور خارجه، احمد سلامتیان، دیدار و گفتگو کرد. سفیر شوروی «توجه دولت موقت ایران را به قدرت نیروهای آمریکایی حاضر در اقیانوس هند و خطر حاصل از پیمان صلح مصر و اسرائیل در شرق دریای مدیترانه» جلب

کرد. بر اساس گزارش ها، سلامتیان در پاسخ گفت که سیاست ایران در اقیانوس هند مخالفت با هر گونه دخالت قدرت های خارجی در این منطقه است. او در مورد وضعیت خاورمیانه نیز گفت که موضع ایران کاملاً مشخص است و ایران پیمان صلح مصر و اسرائیل را محکوم می کند.

نظریات مرکز تهیه گزارش: روس ها برای اشاعه احساسات ضدآمریکایی در خاورمیانه از هر فرصتی استفاده می کنند، و وینوگرادوف هم استثنا نیست. خیلی مایلیم بدانیم آیا سلامتیان در مورد نیروهای شوروی که آزادانه در اقیانوس هند جولان می دهند هم حرفی زده است یا خیر.

ط- معرفی نماینده وزیر دفاع در نیروی زمینی: وزیر دفاع سروان (ارتش) ایرج داورپناه را به عنوان نماینده خود در نیروی زمینی منصوب کرد. سروان داورپناه فرمانده محافظان نخست وزیر بازرگان بود. او قبلاً همین وظیفه را در زمان مصدق داشت و به مصدق کمک کرده بود تا از دست سرهنگ ناصری بگریزد. او سابقه بازداشت و حبس را دارد، ولی وظایفش در این پست جدید مشخص نیست.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): روزنامه های فارسی زبان پوشش خبری متوسطی به انتصاب سروان داورپناه در این پست جدید دادند. هنوز اهمیت این انتصاب برایمان مشخص نیست، ولی درصدد جمع آوری اطلاعات در این ارتباط هستیم.

ی- اخبار متفرقه:

(۱) یزدی، معاون نخست وزیر، گفت که هیچکس حق ندارد به صرف اتهام داشتن بطری مشروب و آمدن بوی مشروب از دهان کسی او را مجازات کند. او افزود که دولت موقت مستقیماً در بازداشت ها و مجازات ها دست ندارد. ما وابستگان نظامی امیدواریم که پاسداران انقلاب به گفته یزدی گوش کنند.

(۲) شرکت ملی نفت ایران اعلام کرد که در سال جاری قیمت بنزین افزایش نخواهد یافت. نخست وزیر لغو سیاست افزایش ۲۵ درصدی قیمت بنزین در هر سال را از کارهای خود می شمارد. بنزین معمولی ۱۰ ریال به ازای هر لیتر و بنزین سوپر ۱۲ ریال به ازای هر لیتر باقی خواهد ماند. بعضی از ایرانی ها توقع کاهش قیمت ها را داشتند.

(۳) هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران-آبادان اخیراً استعفا داد، زیرا کارگران خواهان استعفای آنها شده بودند. کارگران می گفتند که آنها آدم های خوبی نیستند و متعلق به رژیم گذشته هستند.

نظریه تهیه کنندگان: (محرمانه) ما از این دست کارگران که اصرار بر تغییر مدیریت دارند، هم در بخش عمومی و هم خصوصی، بسیار دیده ایم. پیش بینی می شود بسیار مدیران کم تجربه و ناکارآمد سر کار بیایند. ما پیش بینی می کنیم که شاهد ادامه مشکلات نه تنها در سطح پایین که در سطوح عالی مدیریت باشیم.

گزارش وضعیت ایران، ۲۲ - ۲۱ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۵۵ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۱۶۵۷۹ ۲۲ آوریل ۱۹۷۹ - ۲ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۲ - ۲۱ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۶ خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در دوره زمانی ساعت ۱۲ (به وقت محلی) روز ۲۱ تا ساعت ۱۲ روز ۲۲ آوریل ۷۹ می باشد.. این اطلاعات مشتمل بر موارد ذیل است: اطلاعات مربوط به اعدامهای جدید، بازگشت به کار کارمندان شرکت نفت در آبادان، درخواست از گروههای مختلف برای توجه به روز کارگر، تداوم مناقشات و ناآرامی ها در شهر نقده، ملاقات اعضای ارشد کمیته های تهران با امام خمینی، رؤیت تجهیزات مربوط به سازمان ملل متحد و رژه های مربوط به روز ارتش در استانهای مختلف.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- اعدامهای جدید. ۱- سه شنبه شب اخیر، سرهنگ محمد طاقی جوان رئیس سابق سازمان ساواک شیراز، و سرهنگ فضل الله جعفری قائم مقام سابق پلیس به اتهام قتل عام، فساد و سرکوب آزادی مردم در تهران و شیراز اعدام شدند.

۲- سرهنگ مهدی اشرفی، فرمانده سابق نیروهای نظامی شهر خرمشهر، به اتهام قتل عام مردم بی دفاع خرمشهر، اعدام شد.

۳- در شهر همدان احمد علم زاده، از اعضای ساواک که خود را در نقش یک روحانی جازده بود، به جرم شکنجه و قتل مردم بی گناه اعدام شد.

۴- در شهر ملایر، دادگاه انقلاب ستوان حسن شکری، رئیس سابق زندان محلی و ستوان محمد تاخی نجفی، رئیس اسبق پلیس ملایر را به اتهام فساد فی الارض، محارب شناخته و محکوم به اعدام نمود.

۵- در شهر دهاقان، یکی از رؤسای سابق ژاندارمری به دار آوریخته شد. از سویی دیگر، بهرام حسینی پور به جرم هدایت سربازان برای سرکوب تظاهرات ضدشاه در اصفهان که منجر به قتل عام «هزاران فرد بی گناه» گردید، مجرم شناخته شده و به اعدام محکوم شد.

۶- در خرمشهر، دادگاه پس از استماع شهادت ۵۰ نفر از مردم، سرهنگ محمد مهدی اشراقی را به جرم صدور حمله به مردم، که منجر به قتل ۳۴ نفر شد و ۱۳۴ مجروح نیز به دنبال داشت، را مجرم شناخته و به اعدام محکوم کرد.

۷- در شهر اردبیل نیز یک گروهبان و یک افسر پلیس به جرم فساد فی الارض و قتل مردم بی گناه، مجرم شناخته شده و به اعدام محکوم شدند. پنج نفر دیگر از همدستان این افراد به حبس محکوم شدند.

ب- بازگشت کارمندان شرکت نفت آبادان به محل کار. بنا به درخواست حسن نزیه، رئیس شرکت ملی نفت ایران، کارمندان پالایشگاه نفت آبادان به محل کار خود بازگشتند. کارمندان پالایشگاه در اعتراض به عدم تفویض اختیار لازم به نزیه در راستای تعیین خط مشی و سیاست گذاری امور، استعفا داده بودند. نزیه فاش کرده است که ایران در سال جاری روزانه بیش از ۵/۳ تا ۴ میلیون بشکه نفت تولید نخواهد کرد؛ وی خاطرنشان کرده است که این کشور به فرایند صادرات نفت به تمامی کشورها به جز اسرائیل و افریقای جنوبی ادامه خواهد داد.

ج- درخواست برای توجه به روز جهانی کارگر: جنبش ملی مجاهدین، شاخه سیاسی سازمان مجاهدین چریکهای خلق، از تمامی اقشار مردم درخواست کرده است که در مراسم بزرگداشت مقام کارگر در تاریخ ۱ می شرکت نمایند و از کارگران نیز خواسته است که به تأمین مقدمات لازم برای اجرای مراسم کمک نمایند.

مجاهدین خلق در بیانیه خود خاطرنشان کرده اند که اجرای مراسم روز کارگر، اقدامی است در راستای «بزرگداشت زحمت کشان و کارگرانی» که همواره یا در حال حفظ و حراست از ملت هستند و یا در حال به گردش درآوردن چرخهای صنعت کشور. در همین ارتباط، حزب جمهوری اسلامی نیز بر اهمیت توجه و بزرگداشت روز کارگر تأکید کرده و از اقشار مختلف کارگران درخواست کرده است که در راهپیمایی این روز شرکت نمایند.

د- تسلیح اعراب محلی خوزستان: یک منبع غیرموثق گزارش داده است که اعراب محلی خوزستان به وسیله سلاحهایی از نوع AK۴ روسی و هفت تیر، به طور کامل مسلح شده اند. شایان ذکر است که این نوع تسلیحات به صورت کاملاً آشکارا در مرز عراق قاچاق می شود. اعراب در دسته های گسترده و به دو صورت کارگران غیرحرفه ای و کارگران نیمه حرفه ای در صنعت نفت مشغول به کار هستند؛ سابقاً نحوه تعامل و رفتار این افراد با یکدیگر به ترتیبی بود که به راحتی قابل شناسایی متمایز [از دیگر کارگران شاغل] بود.

در حال حاضر مسئله تسلیح باعث بروز تنشهای درون گروهی شده که چندین کشته به دنبال داشته است. افزون بر این، این مسئله باعث شده است که عناصر تبهکار، [با سوءاستفاده از شرایط] اقدام به سرقتهای مسلحانه کلان بکنند. در شهر اهواز، اغلب خانه ها از محافظین ۲۴ ساعته بهره می برند.

ه- ضرب سکه های جدید طلا: به منظور جایگزینی سکه های طلای پهلوی، سکه های جدید طلا با نام سکه آزادی توسط بانک ملی ضرب شده است. بر روی این سکه ها در یک طرف طرح حرم امام رضا در مشهد و در طرف دیگر طرح کاشیکاری عصر صفوی همراه با نام «علی» حکاکی شده است.

علاوه بر این، در یکی از طرفین این سکه، عبارت «اولین بهار آزادی» و در طرف دیگر سال ایرانی یعنی ۱۳۵۸ نقش خواهد بست. سال حک شده بر روی سکه ها با پایان هر سال [و آغاز سال جدید] تغییر خواهد کرد. سال آینده، عبارت «دومین بهار آزادی» بر روی سکه ها حک

خواهد شد.

و- تداوم ناآرامی های شهر نقده: خشونت‌ها امروز هم در شهر نقده ادامه داشت. در جریان این خشونت‌ها ۱۰ نفر کشته و ۳۰ نفر زخمی شده‌اند. محمد مهدی عباس، فرماندار شهر از طرفین درخواست کرده است که دست از خشونت و شلیک گلوله بردارند تا بتوان به راه حل مناسبی دست یافت.

خشونت‌ها زمانی آغاز شد که حدود ۳۳۰۰۰ کرد در حالی که ۱۳۰۰۰ نفر آنها مسلح بودند در یک استادیوم ورزشی گرد هم آمدند. ناگهان صدای شلیک یک گلوله به گوش رسید و حضار سراسیمه به بیرون از ورزشگاه هجوم بردند. در جریان خروج هراسان جمعیت، چند گلوله از تفنگ‌ها شلیک شد و در نتیجه چند نفر زخمی شدند. مردم سنگ‌رهایی از جنس کیسه های شن در جای جای شهر ایجاد کرده‌اند و صدای شلیک گلوله مدام به گوش می‌رسد.

نظریات تهیه کننده: آقای جوادی، وزیر کشور، تا ساعت ۱۶۰۰ امروز (یکشنبه) به طرفین مهلت داده است که دست از خشونت بردارند و در غیر این صورت سربازان را به منظور ایجاد آرامش و توقف ناآرامی‌ها به آن شهر اعزام خواهد کرد.

ز- دیدار اعضای ارشد کمیته های تهران با امام خمینی: صبح روز پنجشنبه رؤسای ۱۴ کمیته تهران با امام خمینی ملاقات کردند. نماینده کمیته‌ها مسئولیت این نهاد را جمع آوری سلاح از بین عموم مردم جامعه و هدایت و رهبری محافظین انقلاب در راستای حمایت از صلح و ثبات و تقویت دولت موقت اسلامی معرفی کرده است.

وی تصریح کرده است که به دلیل فقدان یک سلسله قوانین و مقررات مدون و با عنایت به عدم هماهنگی بین برخی اعضا، گاهاً برخی بی‌نظمی‌ها و ناهماهنگی‌ها در کمیته‌ها بروز کرده است.

به همین دلیل، خمینی دستورالعمل سازماندهی مجدد کمیته‌ها را صادر نمود. خمینی خاطرنشان کرده است که هدف کمیته‌ها تأمین امنیت کشور، سرکوب توطئه‌های عناصر ضدانقلاب، دستگیری عناصر رژیم سابق، حفاظت و حراست از پادگانها و مراکز دولتی و حفاظت از مرزهای کشور است.

خمینی در جریان این دیدار تأکید کرده است که مادامی که نیروهای مسلح تمامی عناصر فاسد را خلع سلاح نکرده‌اند، پاسداران انقلاب اسلامی بایست به فعالیت خود ادامه دهند.

خمینی اظهار داشته است که دستگیری و بازداشت عناصر گارد [شاهنشاهی] اقدامی است که هم دولت و هم ملت لاجرم ناگزیر به انجام آن هستند.

خمینی با اشاره به راهپیمایی‌های اخیر خاطرنشان کرده است که هدف این قبیل تظاهرات، ایجاد جو بحث و مجادله در بین مردم است؛ وی تأکید کرده است که این راهپیمایی‌ها توسط عناصر دست‌نشانده بیگانگان، به احتمال زیاد آمریکا، و با هدف اخلال در امنیت و ثبات جامعه طراحی و هدایت شده است.

خمینی افزوده است که بیگانگان نمی توانند به راحتی نفت، اورانیوم و مس ایران را به فراموشی بسپارند و در نتیجه به هر حربه ای متوسل می شوند تا اتحاد و یکپارچگی این کشور را از بین ببرند.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) با وجود مطالب گسترده ای که روزنامه ها در خصوص دستورالعمل خمینی به کمیته ها منتشر کرده اند، تاکنون همکاری و تعامل اندکی بین کمیته های تهران صورت گرفته است. هر منطقه برای خود یک فرمانده دارد و کم و بیش هر کاری که می خواهد می کند.

این جانب بر این باورم که زمانی که نیروهای نظامی موفق به تجدید قوا و تثبیت خود شوند، برخی عناصر کمیته ها را مجبور به استعفا خواهند نمود.

ح- رؤیت تجهیزات سازمان ملل متحد: یکی از اعضای سفارت گزارش داده است که در نزدیکی ایستگاه راه آهن شهر ورامین سه خودرو پنجر مشاهده کرده است؛ این سه خودرو که احتمالاً در مسیر ریلی به سمت مشهد قرار داشتند، از نوع جیپ، APC و کامیون بودند. نکته شایان توجه این که بر روی هر سه خودرو آرم سازمان ملل متحد حک شده بود.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) احتمالاً این خودروها مربوط به زمانی است که ایران از نیروهای حافظ صلح سازمان ملل کناره گیری کرد. به احتمال زیاد این خودروها در حال اعزام به مشهد بوده اند؛ البته دلایل این اعزام بر ما پوشیده است.

ط- رژه های مربوط به روز ارتش در استانهای مختلف: منبع گزارش داده است که جمعه شب اخیر تلویزیون با پوششی گسترده، رژه روز ارتش را در شهرهای شیراز، همدان، بندرعباس، اصفهان و ساری به تصویر کشیده است. در تصاویر پخش شده تعداد بسیار زیادی تانک، چتر نجات، توپ و دیگر ادوات نظامی سوار بر کامیون نشان داده شد. منبع گزارش داده است که این رژه ها به مراتب هماهنگ تر و منظم تر از رژه تهران بوده است. به گزارش منبع، رژه های شیراز و بندرعباس به مراتب زیباتر و منظم تر از رژه تهران بوده و از لحاظ شکل ظاهری تفاوت عمده ای با رژه تهران داشته است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) به رغم وجود آرامش نسبی در اطراف ساختمان سفارت در روزهای اخیر، هنوز در برخی خیابانهای شهر خشونت هایی به وقوع می پیوندد. یک منبع خبری گزارش داده است که پنجشنبه شب، در جریان درگیری بین دو کمیته مجزا، سه نفر کشته شدند. این درگیری در خیابان تخت جمشید، که در محدوده ساختمان سفارت قرار دارد، به وقوع پیوست.

یک منبع ایرانی که به خوبی برای اینجانب شناخته شده است، خاطرنشان کرد که در شب گذشته بیشترین تعداد سرقت مسلحانه از بانکها، البته به نسبت روزهای اخیر، حادث شده است. این منبع بر این باور است که مادامی که عموم مردم حق حمل سلاح دارند، این رویدادها همچنان ادامه خواهد داشت.

گزارش وضعیت ایران، ۲۳ - ۲۲ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۵۶ محرمانه ۲۳ آوریل ۱۹۷۹ - ۳ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۴۲۴۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: روزنامه های فارسی زبان، مقامات سفارت آمریکا، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۳ - ۲۲ آوریل ۱۹۷۹ ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۲ آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۳ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد: ادامه درگیری در نقده. پلیس ملی حفاظت از نخست وزیر را بر عهده می گیرد. یزدی، معاون نخست وزیر، کفیل وزارت امور خارجه می شود. دیدار پرسنل ارتش با امام خمینی. ورود مقامات آمریکایی به برخی دفاتر نظامی و اخبار متفرقه و ترور سپهبد قرنی.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- ادامه درگیری های در نقده: به کردها و ترک های در حال جنگ در نقده واقع در استان آذربایجان غربی تا ساعت ۱۶:۰۰ دیروز مهلت داده شده بود تا آتش بس را رعایت کنند، و یا در غیر این صورت نیروهای اسلامی ملی برای فرونشاندن ناآرامی ها مداخله خواهند کرد. ولی بر اساس گزارش ها، تیراندازی شدید همچنان در شهر ادامه دارد و رئیس ستاد لشکر ارومیه (رضاییه) به مقامات اطلاع داده است که مردم از قبضه توپي که از پادگان مهاباد به سرقت رفته بود، استفاده می کنند. منابع خبری گزارش می دهند که تا به حال بین ۷۰ تا ۸۰ نفر در این درگیری ها کشته شده اند. گفته می شود جنگ به صورت خانه به خانه ادامه دارد. ضرب الاجل ساعت ۱۶:۰۰ از سوی وزیر کشور و رئیس ستاد ارتش صادر شده است. رئیس ستاد نیروهای مسلح، سرلشکر ناصر فریید ابتدا اعلام کرد که هواپیماهای فرماندهی نیروی هوایی به منطقه پرواز کرده اند تا مواضع دشمن را شناسایی کنند و پرسنل نظامی در بعدازظهر همان روز از نزدیکترین پادگان در ارومیه به نقده اعزام خواهند شد. با وجود این، فرمانده لشکر ارومیه بعداً گزارش داد هواپیماهای شناسایی به دلیل بارش باران شدید قادر به پرواز نشدند. فریید گفت که امیدوار است ارتش مجبور به مداخله نشود. بر اساس گزارش های بعدی، نیروهای نظامی از یک پادگان نزدیک شهر به نقده اعزام شده اند تا کنترل شهر را که رو به وخامت نهاده است، به دست بگیرند. این مسئله را عباس امیرانتظام، سخنگوی اصلی دولت و معاون نخست وزیر، اعلام کرد. امیرانتظام در یک مصاحبه مطبوعاتی گفته که ابتدا تصمیم بر این بود که نیروهای ارتش ساعت ۱۶:۰۰ وارد شهر (نقده) بشوند، ولی به علت وخامت اوضاع، بعداً تصمیم گرفتیم که نیروها را ساعت ۱۲:۰۰ به شهر بفرستیم.

ص: ۳۱۸

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): امروز صبح رادیو به نقل از فرمانده لشکر ارومیه، سرهنگ صدیقی، گزارش داد که اوضاع در نطقه «بسیار خطرناک و بحرانی» است. مدتها بود که نمایندگان گُرد خواهان کمک دولت برای جلوگیری از درگیری در این منطقه بودند، ولی به نظر می رسد حالا که دولت بالاخره تصمیم به اعزام نیرو گرفته است، کار از کار گذشته باشد. امیدوار هستیم که درگیری فعلی و مداخله دولت مشکلات این منطقه را حل کند.

ب- پلیس ملی وظیفه حفاظت از نخست وزیر را بر عهده می گیرد: امروز طی مراسمی با حضور نخست وزیر مهدی بازرگان در دفتر نخست وزیری، پلیس ملی وظیفه محافظت از این نهاد را بر عهده گرفت. حفاظت از کاخ نخست وزیری از زمان ناآرامی های ماه فوریه بر عهده همافرها (پرسنل نیروی هوایی) بود. نخست وزیر بازرگان از همافرها به خاطر انجام وظیفه قدردانی کرد و خاطر نشان ساخت که جایگاه آنها در تاریخ انقلاب محفوظ خواهد بود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): رئیس پلیس ملی سرهنگ مجللی است.

ج- یزدی، معاون نخست وزیر، امروز رسماً در مقام کفیل وزارت امور خارجه شروع به کار کرد. قبلاً اعلام شده بود که ابراهیم یزدی، معاون نخست وزیر در امور انقلاب، به مقام کفالت وزارت امور خارجه منصوب شده است. مهدی بازرگان که پس از استعفای هفته پیش کریم سنجابی اداره امور این وزارتخانه را در دست خواهد داشت، یزدی را در مقام کفیل وزارت امور خارجه منصوب کرده است. سنجابی دلایل خود برای استعفا را ناتوانی دولت برای انجام برنامه ها و پیشرفت ذکر کرده بود. یزدی امروز برای دیدار با مقامات وزارت امور خارجه به این وزارتخانه رفت. او گفت که پس از استعفای سنجابی، نخست وزیر بازرگان مستقیماً بر امور این وزارتخانه نظارت خواهد داشت. یزدی همچنین گفت: «من از طرف آقای بازرگان به مقام کفالت وزارت امور خارجه منصوب شدم و تا زمانی که معاون جدید در امور انقلاب و یا یک وزیر جدید برای امور خارجه تعیین شود، در این پُست مشغول به خدمت خواهم بود.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): تا زمانی که فرد دیگری برای وزارت امور خارجه معرفی شود، نخست وزیر مهدی بازرگان بر این وزارتخانه نظارت خواهد داشت و دکتر یزدی نیز کفیل وزارت خواهد بود. تهیه کننده گزارش هنوز هیچ چیزی در مورد اینکه چه کسی وزیر امور خارجه خواهد شد و چه زمانی نشنیده است.

د- دیدار پرسنل ارتش با خمینی: پرسنل گردان دوم نیروی زمینی روز گذشته برای ادای احترام به رهبر انقلاب در مقابل منزل خمینی در قم گردهم آمدند. خمینی خطاب به جمعیت گفت که ملت و ارتش باید از یکدیگر حمایت کنند. «ارتش یک ارتش اسلامی است و همه ما حافظ اسلام هستیم. وقتی که به شما نیاز بود به یاری ما آمدید و باید هر وقت ملت به یاری شما نیاز داشت، به کمک آنها بشتابید. شما هم باید مثل ملت توطئه ها را خنثی کنید. آنهایی که بین ملت و ارتش تفرقه می اندازند ضدانقلاب هستند و مسلمان نیستند. امیدوارم آنها موفق نشوند. من از همه پرسنل ارتش می خواهم که سیاست ها و سلسله مراتب ارتش را رعایت

کنند، وگر نه ارتش ضعیف می شود و وقتی ارتش ضعیف شد، کشور و اسلام ضعیف می شود.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): این یکی دیگر از دیدارهای بی شماری است که پرسنل ارتش در هفته های گذشته با خمینی داشته است. برای تهیه کننده گزارش مسلم است که ایده دیگران برای احیای ارتش جهت کنترل کشور کاملاً متأثر از دیدگاه خمینی است. تهیه کننده گزارش اخیراً فرصت یافته است تا از نزدیکی برخی پادگانهای ارتش عبور کند و تعداد زیادی از پرسنل ارتش را با یونیفورم در داخل و خارج پادگانها مشاهده کرده است. از شواهد و قرائن اینگونه برمی آید که ارتش دارد به تدریج توان خود را بازمی یابد، هر چند رعایت سیاست و سلسله مراتب در ارتش هنوز مشخص نیست.

ه- ورود مقامات آمریکایی به دفاتر نظامی: در هفته گذشته، اعضای هیأت نظامی و مرکز مستشاران نظامی آمریکا و سفارت اجازه یافتند به دفاتر نظامی آمریکا در ساختمان فرعی منطقه خلیج بروند. (ساختمان فرعی در خارج از مجتمع خلیج قرار دارد.) آنها پرونده ها و سوابق اداره آموزش، اداره امور عمومی، اداره پرسنل غیرنظامی و اداره JAG را از آنجا خارج کرده اند. متأسفانه تمام دستگاههای ویدیو، تلویزیون ها، دوربین ها و تجهیزات الکترونیکی دیگر از ساختمان به غارت رفته است. روز گذشته فرمانده فرماندهی هواپرد نظامی و خدمه توانستند به قسمت فرماندهی پروازهای نظامی در فرودگاه مهرآباد بروند. محموله ای که در حیاط آنجا بود و وسایل شخصی از داخل ساختمان خارج شده است. هنوز سوابق و پرونده ها و یا تجهیزات مخابراتی را از آنجا خارج نکرده اند. تلاش برای انتقال این اقلام ادامه دارد.

و- اخبار متفرقه:

(۱) روز گذشته پرسنل ژاندارمری با آیت الله خمینی دیدار کردند. خمینی به آنها گفت که ایران متعلق به شماست و شما هم متعلق به ایران هستید. شما همه حافظان اسلام و ملت ایران هستید. من در اینجا وحدت بین ملت و نیروهای انتظامی را اعلام می کنم. خمینی همچنین اعلام کرد که نام جدید ژاندارمری، «ژاندارمری اسلامی ایران» خواهد بود.

(۲) شرکت هواپیمایی ایران تصمیم گرفته است که هواپیماهای کنکور را خریداری نکند. دلیل این امر که در یک منبع خبری اعلام شد این بود که هواپیماهای مزبور ارتعاشات شدیدی ایجاد می کنند و اکثر کشورها اجازه پرواز چنین هواپیماهایی را بر فراز آسمانشان نمی دهند. بنابراین، هواپیماهای فوق فقط برای پرواز بر فراز اقیانوس ها مناسبند.

(۳) نماینده جدید ایران در سازمان ملل: آقای کاظم رجوی روز گذشته به ژنو پرواز کرد تا در پست جدید خود به عنوان نماینده ایران در سازمان ملل انجام وظیفه کند. کاظم رجوی ۴۲ سال پیش در مشهد به دنیا آمد و دارای لیسانس حقوق از دانشگاه تهران و دکترای روابط بین الملل از دانشگاه ژنو است. او استاد دانشگاه ژنو نیز بوده است. رجوی عضو فعال حزب جبهه ملی، بنیانگذار کمیته سوییس برای حمایت از زندانیان سیاسی در ایران و انجمن خانواده های زندانیان سیاسی در ایران است.

(۴) وزارت دادگستری اعلام کرده است که ظرف چند روز آینده عفو عمومی صادر خواهد شد. علاوه بر این، فقط دادگاههای نظامی صلاحیت رسیدگی به جنایات نظامی را خواهند داشت و اتهامات عادی افسران، درجه داران و پرسنل پلیس و ژاندارمری که در دادگاههای نظامی محاکمه شده اند یکبار دیگر از سوی وزارت دادگستری مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

(۵) اطلاعاتی که از منابع خبری فارسی زبان در مورد زندگینامه ابراهیم یزدی، معاون نخست وزیر به دست آورده ایم به شرح زیر است: یزدی در روز ۲۶ سپتامبر ۱۹۳۱ در قزوین به دنیا آمد و پس از تحصیل در دانشگاه تهران موفق به اخذ دکترای داروسازی شد. او در سال ۱۹۶۱ همراه با همسر و فرزندانش به آمریکا رفت و مدت ۱۸ سال در آنجا زندگی کرد. به هنگام اقامت در آمریکا، در دانشگاه ام.آی.تی. به تحصیل پرداخت، سپس به هیوسن در ایالت تگزاس رفت و در دانشکده پزشکی دانشگاه بیلر در مورد بیماری سرطان تحقیق کرد. در سال ۱۹۷۱ در بخش میکروبیولوژی بیمارستان مشغول به کار شد. در ماه ژوئن ۱۹۷۷ استعفا داد و از انظار ناپدید شد تا آنکه در پاریس و در کنار خمینی دیده شد. به نظر می رسد که سابقه و اعتبار مذهبی یزدی کاملاً پاک و بی خدشه است. او سالها رئیس کانون اسلامی هیوسن بزرگ بود. گفته می شود که خانواده اش در بخش یهودی نشین شهر هیوسن زندگی می کند. او شش فرزند دارد که سنشان از ۶ تا ۲۳ سال است.

ز- ترور رئیس سابق ستاد ارتش: منابع خبری سفارت و رادیوی ایران گزارش داده اند که سپهبد قرنی، فرمانده سابق ستاد عالی نیروهای مسلح ایران امروز صبح مورخ ۲۳ آوریل ۱۹۷۹، از سوی تروریست ها مورد اصابت گلوله قرار گرفت. او به بیمارستان انتقال یافت ولی تقریباً در ساعت ۱۳:۰۰ فوت کرد. سپهبد قرنی بعد از انقلاب برای مدت کوتاهی فرمانده ستاد عالی نیروهای مسلح ایران بود ولی اجباراً بازنشسته شد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): هیچ اطلاعات دیگری در مورد این ترور در دست نداریم. به محض کسب اطلاعات بیشتر، آن را برایتان ارسال خواهیم کرد.

گزارش وضعیت ایران، ۲۴ - ۲۳ آوریل ۷۹

سند شماره ۱۵۷ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۸۱۶۷۷۹ ۲۴ آوریل ۱۹۷۹ - ۴ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۴ - ۲۳ آوریل ۷۹ - ۱۶ خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در خصوص بازه زمانی ۲۳۱۲۰۰-۲۴۱۲۰۰L در ماه آوریل ۷۹ می باشد. این اطلاعات مشتمل بر موارد ذیل است:

دیدگاه‌های خمینی و طالقانی در خصوص کمیته، جزییات مربوط به ترور سپهبد قرنی، تهدید [یک] آیت الله مبنی بر ترک ایران به دلیل فقدان نظم و مقررات در کشور، قوانین جدید مربوط به دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج کشور، اعدام‌های جدید، اعتراض مردم تبریز نسبت به حملات و انتقادات صورت گرفته نسبت به یک حزب مذهبی، اعتراض نظامیان تبریز، تداوم مذاکرات صلح شهر نرده به موازات ورود ارتش به شهر و اطلاعات مختلف.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- دیدگاه‌های خمینی و طالقانی در خصوص کمیته: برخی ناظرین بر این باورند که کمیته نهادی ضروری برای حفظ قدرت آیت الله خمینی است و از همین رو، ایشان در مقابل فشارهای وارده از ناحیه آیت الله محمود طالقانی و دولت در موضوع کمیته، به هیچ وجه از موضع خود کوتاه نیامد. خمینی این نکته را به خوبی درک کرده است که کمیته در روزهای آغازین پیروزی انقلاب نقشی کلیدی ایفا نمود و در صورتی که وی از این نهاد حمایت به عمل آورد به احتمال قوی متقابلاً خود نیز از حمایت و پشتیبانی این گروه منتفع خواهد شد و در صورتی که آنها را رها کند، متقابلاً این گروه نسبت به وی ابراز بی‌مهری نموده و حمایت خود را معطوف فرد دیگری خواهند نمود. این در حالی است که سازمانهای مجاهدین و فداییان با صدور و انتشار اطلاعیه، از دیدگاه طالقانی در خصوص انتخاب سیستم نیمه مختار فدرالی برای کشور، حمایت به عمل آورده اند. آنچه این بیانیه‌ها در ذهن افراد متبلور می‌نماید این است که طالقانی از حمایت این دو سازمان بهره‌مند است و در همین ارتباط بروز چالشهایی [بین آیت الله خمینی و طالقانی] در آینده، امری قابل پیش‌بینی است. برخی ناظران بر این باور هستند که از یک سو عقب‌نشینی طالقانی و از سوی دیگر موضع‌گیریهای اخیر خمینی می‌تواند حاکی از استیلا و برتری افراط‌گرایان به ویژه فداییان باشد. طالقانی اخیراً در سخنانی به شدت از کمیته حمایت کرده و خاطر نشان کرده است که دیدگاه وی هیچ‌گونه اختلاف بنیادی و اساسی با مواضع و دیدگاه‌های خمینی ندارد؛ وی در ادامه با رعایت جوانب احتیاط تصریح کرده است که «وجود هرگونه اختلاف نظر احتمالی [بین وی و آیت الله خمینی] نایست منجر به سوء استفاده عناصر اغتشاش‌گر و فرصت‌طلب و یا عوامل بیگانه شود.» از زمان آزادی طالقانی از زندان در حدود یک سال پیش، وی به شدت تلاش کرده است که ضمن حفظ شأن و منزلت مذهبی، خود را به عنوان فردی لیبرالتر و فعالتر و دارای بینش سیاسی بیشتر و حتی جاه‌طلب‌تر به همگان معرفی نماید. از زمانی که وی با توسل به گروه‌های اقلیت اقدام به مشکل‌آفرینی برای بازرگان نمود و به خارج از تهران سفر کرد، اعتبار و محبوبیت وی رو به فزونی نهاد. به نحوی که در ابتدا صرفاً به عنوان فردی شناخته می‌شد که سالها در زندانهای شاه تحت شکنجه قرار گرفته است؛ اما با گذر زمان به عنوان فردی فرهیخته و عالم به همه امور شناخته شد که در عین حال، حلال مشکلات مردم است و تمامی فرقه‌های سیاسی، شامل گروه‌های چپ و راست، را پذیرفته است. یکی از

برتریهای بارز طالقانی در قیاس با خمینی، گرایشات لیبرالی صریح اوست. طالقانی و خمینی شخصیت‌هایی کاملاً متفاوت دارند و البته طالقانی به مراتب منعطف‌تر است. قدر مسلم این انعطاف، جایگاه خوبی برای وی در شهر قم به ارمغان آورده است. مشخصاً در مقوله کمیته، توافقاتی بین طالقانی و خمینی صورت گرفته است. طالقانی صراحتاً از گسترش قدرت کمیته انتقاد کرده و خواهان محدودیت اختیارات این نهاد شده بود. خمینی موافقت کرده است که از طریق تحقیق و بررسی، «عوامل نفوذی» و افرادی که مسئولیت برخی اقدامات خودسرانه از جمله دستگیری خانواده طالقانی را برعهده داشته‌اند، در این نهاد شناسایی شده و پاکسازی شوند. اما به طور همزمان خمینی به وضوح اعلام کرده است که مادامی که دولت قابلیت خلع سلاح عموم مردم را کسب ننماید، کمیته به فعالیت ادامه خواهد داد. وقتی که شب هنگام صدای گلوله در خیابانهای شهر طنین انداز می‌شود، لاجرم شهر در طی روز غرق در رکود و تعطیلی خواهد بود. دولت، به ویژه شخص بازرگان، با دیدگاه طالقانی در خصوص کمیته موافق است. اما دولت نیز تحت سیطره دستور خمینی است. نکته شایان توجه این است که می‌توان همچنان طالقانی را یک فعال لیبرال و مرد غرور و افتخار نامید؛ البته نفوذ و استیلای وی به قدری نیست که بتواند تعادل ظریف قدرت را تحت الشعاع خود قرار دهد.

نظریات تهیه‌کننده: (محرمانه) به رغم این که تحلیل فوق نشانگر وجود نوعی تفاوت اندک بین دیدگاهها و مواضع طالقانی و خمینی است، اما تهیه‌کننده خبر بر این باور است که قبل از برگزاری ملاقات اخیر بین این دو چهره در شهر قم، دیدگاههای آنها از اختلافات چشمگیری برخوردار بود اما نشست مزبور باعث کنار رفتن اختلافات مهم و قابل ملاحظه شد. مهمترین دلیل کنار رفتن اختلافات این دو شخصیت در حال حاضر این است که هر دو آیت الله به خوبی واقفند که بروز اختلاف آشکار بین این دو نفر، لاجرم انشقاق گسترده‌ای بین اقشار مختلف جامعه ایجاد خواهد کرد؛ به ویژه این که این دو چهره، مهمترین شخصیت‌های مذهبی حال حاضر کشور هستند. در نتیجه بروز این انشقاق و شکاف، نه تنها مسایل مذهبی، که امور غیر مذهبی را هم دستخوش عواقب ناخوشایندی خواهد کرد و احتمالاً کشور را مجدداً به کام یک جنگ انقلابی دیگر فروخواهد فرستاد.

ب- سپهبد قرنی ترور شد. اولین رئیس انقلابی ستاد نیروهای مسلح ایران، سردار سپهبد ولی قرنی که کمتر از یک ماه پیش در جوی مجادله آمیز از پست خود کناره‌گیری کرد، امروز در جلو درب منزلش هدف گلوله افراد ناشناس قرار گرفت و کشته شد. این حمله، اولین اقدام موفقیت آمیز در ترور سران انقلابی ایران است و شباهتهای زیادی نیز به ترور چهار افسر ارشد شاه در یک روز پس از اغتشاشات مورخ ۱۱ فوریه داشت. سپهبد قرنی در جلو درب منزل خویش در مناطق مرکزی تهران هدف گلوله دو یا سه فرد مسلح قرار گرفت و به سرعت به بیمارستان مهر انتقال یافته و پس از تلاش حدود یک ساعت و نیمه پزشکان ارتش و خصوصی جهت نجات وی، نهایتاً در ساعت ۱۳ روز گذشته فوت نمود. بر اساس اظهارات

شاهدان عینی قضیه، ضاربین در ساعت ۳۰/۱۱ سپهبد قرنی را هدف گلوله قرار دادند و سپس به سرعت از صحنه گریختند. یکی از ضاربین کت و شلوار قهوه ای به تن داشته است. گلوله ها به شکم و پای چپ قرنی اصابت کرده است. اخبار متناقضی در این زمینه مطرح است؛ از جمله اخباری که شاهدان عینی ماجرا تشریح کرده اند؛ اما خبر رایج در بین عموم مردم این است که قرنی در حال فعالیت در محوطه باز حیاط منزل خویش بوده است که هدف گلوله ضاربین قرار گرفته است. یکی از ضاربین، پس از هدف قرار دادن قرنی، مسلسل خود را انداخته و از صحنه گریخته است.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) بر اساس اطلاعاتی که از طریق منابع به دست اینجانب رسیده است، «یک گروه جدید افراطی اسلامی» به نام «فرقان» مسئولیت ترور قرنی را برعهده گرفته است. شایان ذکر است که منابع اطلاعات بیشتری در خصوص این گروه در اختیار نداشتند. به محض وصول اطلاعات جدیدتر، مراتب به سرعت اطلاع رسانی خواهد شد.

ج- تهدید [یک] آیت الله مبنی بر ترک ایران به دلیل فقدان نظم و مقررات. روحانی ارشد استان خوزستان تهدید کرده است که در صورت عدم بهبودی وضعیت نظم و مقررات حاکم بر این استان ظرف یک هفته آتی، ایران را ترک خواهد کرد. آیت الله شیخ محمدطاهر آل شبیر خاقانی، رهبر عالی شیعیان عرب زبان استان خوزستان، روز گذشته با انتشار اعلامیه ای خاطر نشان کرد که به دلیل نفوذ عناصر ناکارآمد در بین اعضای قدرتمند کمیته، وضعیت نظم و مقررات حاکم بر این استان به شدت رو به وخامت نهاده است. وی در این اعلامیه تصریح کرده است که این قبیل عناصر غیرمسئول، بدون در اختیار داشتن مجوز و اختیار رسمی، به خانه های افراد هجوم برده و اهالی خانه ها را غرق در رعب و وحشت می نمایند. در این اعلامیه تأکید شده است که این در حالی است که دولت هم قادر به حمایت از اقشار عرب زبان استان خوزستان نیست. خاقانی در ادامه افزوده است که حق مدیریت استان می بایست در اختیار جمعیت عرب زبان این استان قرار گیرد و فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی جاری در استان نیز بایست به وسیله جمعیت عرب و فارس صورت گیرد نه افراد ناکارآمد و فاقد صلاحیت. خاقانی تأکید کرده است که در حال حاضر برخی عناصر غیرمسئول و بی تجربه در کمیته مشغول به فعالیت شده اند؛ این افراد مشکلات عدیده ای برای مردم اهواز، خرمشهر و آبادان به وجود آورده اند.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) هم خمینی و هم طالقانی با ارسال پیامهایی به خاقانی خاطرنشان کرده اند که حضور وی در این منطقه حساس امری ضروری و حیاتی است و ضمناً تأکید کرده اند که قدمهایی در راستای پاکسازی عناصر مشکوک از کمیته برداشته شده است. قدر مسلم با پاکسازی کمیته انقلاب در آن منطقه تهدید خاقانی مبنی بر خروج از ایران منتفی خواهد شد.

(د) قوانین جدید در خصوص دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج کشور. وزارت

آموزش محدودیتها و شرایط جدیدی برای دانشجویان مایل به تحصیل در خارج کشور پیش بینی کرده است؛ محدودیتهایی که احتمالاً کاهش تعداد دانشجویان عازم به تحصیل در خارج کشور را به دنبال خواهد داشت. هر دانشجوی قبل از ارائه درخواست ورود به دانشگاههای خارج کشور، می بایست وزارت آموزش را متقاعد نماید که شرایط مورد نظر آنها را احراز کرده است. این شرایط عبارتند از: تسلط به زبان کشور مورد نظر دانشجوی جهت ادامه تحصیل و تسلط به فرهنگ ایرانی. در همین راستا، دانشجوی تحت امتحان قرار می گیرد و در صورت رد شدن در هر یک از این دو موضوع، حق تحصیل در خارج از کشور را از دست خواهد داد. افزون بر این، معافیت از خدمت نظام وظیفه نیز یکی از ملزومات تحصیل در دانشگاههای خارجی تلقی می گردد. در این خصوص جزییات بیشتری فاش نشده است اما انتظار می رود که دولت فهرستی از دانشگاهها، مراکز و مؤسسات آموزشی مورد قبول خود در کشورهای مختلف را منتشر نماید. به رغم عدم افشای جزییات دقیق، پیش بینی می شود که صرفاً دانشجویان خواهان تحصیل در برخی رشته های خاص، از جمله پزشکی و مهندسی، مجوز تحصیل در خارج از کشور را دریافت خواهند کرد. دانشجویان خواهان تحصیل در خارج از کشور می بایست توافقنامه ای امضا کنند مبنی بر این که پس از اتمام تحصیلات، به کشور مراجعت خواهند نمود.

ه) موضوع اعدامها: در شهرهای مشهد و بندرعباس یک روحانی و هشت فرد غیرنظامی از مقامات ساواک و پلیس، به دار آویخته شدند. اتهام این افراد، قتل و شکنجه مردم و اختلاس اموال عمومی اعلام شده است. محمود فخر، با نام مستعار فخرالاسلام، روحانی مشهور استان خراسان بود. اتهام وی همکاری با ساواک عنوان شده است. در شهر مشهد علاوه بر این فرد روحانی، سروان علی اکبر آتشین، از اعضای ساواک و بخش ضدخرابکاری پلیس، به همراه سرهنگ محمود امانی، رئیس پلیس استان خراسان، نیز اعدام شدند. افراد اعدام شده در بندرعباس عبارتند از هدایت الله عصفوری رئیس پلیس میناب، احمد مسلمی فرماندار میناب، سروان علیرضا حق پرست افسر پلیس میناب، هدایت الله سلجوقی افسر گارد و دو نفر دیگر به نامهای رضا قاسمی و عبدالعلی زارعی که جزییاتی درباره این دو نفر منتشر نشده است.

و) اعتراض مردم تبریز به انتقادات و حملات صورت گرفته نسبت به یک حزب مذهبی. تعداد کثیری از مردم تبریز در حمایت از آیت الله کاظم شریعتمداری و در اعتراض به بیانیه اخیر یک روحانی در انتقاد از حزب جمهوریخواهان خلق مسلمان، اقدام به تظاهرات اعتراض آمیز نمودند. اغلب اهالی تبریز در این راهپیمایی حضور داشتند و در حمایت از شریعتمداری شعار می دادند. به دلیل حضور قاطبه مردم شهر در تظاهرات، مغازه ها و مدارس این شهر تعطیل بودند. شرکت کنندگان در این راهپیمایی در پایان، با صدور یک بیانیه خاطرنشان کردند که انقلاب ایران یک انقلاب اسلامی بوده است که تمامی اقشار مختلف جامعه در آن نقش داشته اند و مشخصاً در این میان مردم آذربایجان نقشی کلیدی ایفا کرده اند.

در ادامه این بیانیه آمده است که هدف انقلاب ایران، سرنگونی رژیم سابق و ایجاد یک انقلاب اسلامی بود که در سایه آن تمامی اقشار ملت ایران با آزادی تمام از جایگاهی مطلوب برخوردار باشند. این بیانیه هرگونه دیکتاتوری و محدودیت مترتب بر مقوله آزادی را محکوم کرده و تعهد نموده است که مردم تبریز، «با عزمی راسخ در برابر این موارد ایستادگی خواهد کرد.» نظریات تهیه کننده: (محرمانه) وابسته دفاعی شب گذشته صحنه های مربوط به این تظاهرات را در تلویزیون مشاهده کرده است. وی گزارش داده است که در این تظاهرات، فردی با بلندگو هدایت شعارها را برعهده داشته است. وی تصریح می کند که در صحنه های پخش شده از تلویزیون مشخص شده است که چند سرباز نیز در این راهپیمایی شرکت داشته اند.

ز) اعتراض نظامیان تبریز. افسران، نیروهای کادر و سربازان پایگاه دوم نیروی هوایی تبریز (پایگاه دوم شکاری) در سالن اجتماعات پایگاه تجمع کرده و نسبت به اظهارات روز یکشنبه مهدی بازرگان اعتراض کردند؛ بازرگان روز یکشنبه اعلام کرده بود که صرفاً همافران (تکنسینهای نیروی هوایی) در انقلاب اسلامی مشارکت کردند. تجمع کنندگان معتقد بودند که تمامی پرسنل نیروی هوایی در انقلاب اسلامی ایفای نقش کرده اند. آنها ضمن درخواست از دولت برای مورد توجه قرار دادن نقش تمامی پرسنل نیروی هوایی، از انقلاب اسلامی و رهبری انقلاب یعنی امام خمینی اعلام حمایت نمودند.

ح) تداوم مذاکرات صلح شهر نقده به موازات ورود ارتش به شهر. گزارشات واصله حاکی از این است که روز گذشته، به موازات ورود دسته های نظامی به داخل شهر نقده، در منطقه غربی ایران، به منظور سرکوب خشونت های جاری بین گروه های کرد و ترک، مذاکرات آتش بس بین طرفین در حال پیشرفت است. شایان ذکر است که جزئیات دقیق این موضوع همچنان نامشخص است. مقامات رسمی اوضاع را آرام گزارش کرده اند؛ این در حالی است که یک گزارشگر نزدیک به منطقه بحرانی گزارش داده است که به رغم کاهش شدت درگیریها از زمان امضای قرارداد صلح از سوی هیأت اعزامی از ارومیه، هنوز هراز چندگاهی، صدای شلیک گلوله به گوش می رسد. رادیو افزوده است که هنوز در مناطق اطراف شهر، صدای شلیک گلوله به گوش می رسد. هلی کوپترهای ارتش بر فراز شهر در حال پرواز هستند و تانکها و خودروهای مسلح نیز در تپه های شمال شهر استقرار یافته اند. یک گزارشگر رادیو تصریح کرده است که آمار تلفات هنوز تأیید نشده است اما گزارشات واصله از سطح شهر حاکی از این است که در جریان خشونت های سه روز شهر نقده، بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ نفر به قتل رسیده و ۵۰۰ نفر نیز مجروح شده اند. امروز استاندار استان آذربایجان غربی مجوز اعزام ژاندارمری به شهر نقده را از سوی وزارت کشور دریافت کرد؛ البته هنوز در خصوص ترکیب نیروهای ژاندارمری اعزامی به این شهر تصمیم نگرفته است. به مجرد استقرار ژاندارمری در شهر و کسب کنترل این شهر، ارتش شهر را ترک خواهد کرد. فرمانده یگان ۶۴ ارتش ارومیه (رضاییه) گزارش داده

است که شلیک گلوله در شهر کاملاً متوقف شده است. وی تصریح کرده است که پس از امضای قرارداد صلح، مردم شهر شروع به پاکسازی خیابانها و حمل اجساد به پزشکی قانونی نموده اند. سرلشگر ناصر فرید، رئیس ستاد نیروهای مسلح، گزارش داد که شب گذشته آتش بس نسبی بر شهر حکم فرما بوده و هزار چندگاهی، صدای گلوله شنیده می شده است. فرمانده یگان ۶۴ ارتش ارومیه) اعلام کرد که نیروهای مسلح در مناطق مختلف شهر استقرار یافته اند. از سوی دیگر، سرلشگر ناصر فرید، رئیس ستاد نیروهای مسلح، تأکید کرده است که نیروهای مسلح اعزامی به شهر نقده مأموریت یافته اند ضمن تلاش برای مقابله با خشونتها و حمایت و حفظ صلح به وجود آمده، با مراجعه به بیمارستانها و پزشک قانونی شهر، تعداد کشته ها و مجروحین وقایع روزهای اخیر را مشخص نمایند.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) صبح امروز رادیو فارسی محلی گزارش داد که خشونتها در شهر نقده متوقف شده است اما ارتش همچنان در شهر مستقر است.

(ط) اطلاعات مختلف:

۱- سرهنگ اسدالله ایمانی به عنوان رئیس پدافند کشوری انتخاب شد.

۲- اخراج حدود ۳۰ نفر از اساتید دانشگاه تهران. بر اساس تصمیم شورای پاکسازی انقلابی دانشگاه، قرار است حدود ۳۰ نفر از اساتید دانشگاه تهران از هیأت علمی دانشگاه اخراج شوند. اساتید اخراجی در گذشته مشاغل و جایگاههای مختلفی برعهده داشته اند و قرار است پس از اخراج، «در اختیار دولت» قرار گیرند. دکتر مالکی رئیس دانشگاه گزارش داده است که شورای پاکسازی تشکیل شده است از دو استاد دانشگاه، دو دانشجو، دو مدیر اجرایی دانشگاه و یک قاضی. وی احتمال اخراج برخی اعضای شورای علمی به دلیل اقدامات ضدانقلابی را تأیید کرد.

۳- بازدید شریعتمداری از کشور مصر. منابع آگاه مستقر در شهر قم روز گذشته گزارش دادند که آیت الله کاظم شریعتمداری در رأس هیأتی از مریدان خود، به زودی به کشور مصر سفر خواهد کرد. برای این سفر، دلیل خاص و مشخصی تشریح نشده است.

۴- آمادگی ایرانیان مقیم شوروی مبنی بر مراجعت به ایران. یک منبع خبری گزارش داده است که هزاران نفر از اتباع ایرانی که سالهای مدیدی در شوروی اقامت داشته اند خود را آماده می کنند که به ایران بازگردند. تعداد دقیق این افراد مشخص نیست اما آنچه مسلم است این است که در رژیم گذشته، در مقاطع مختلف، هزاران نفر ایران را ترک و به کشور شوروی مهاجرت کردند. اولین مهاجرت گروهی اتباع ایران به شوروی به ۳۵ سال پیش بازمی گردد؛ زمانی که نیروهای مسلح روسیه به آذربایجان یورش آورده و مناطقی را به تصرف خود درآوردند. برخی افراد نیز در سال ۱۹۵۳ و در زمان کودتا بر علیه دولت دکتر محمد مصدق، به شوروی مهاجرت کردند. از طرفی، پلیس و مقامات رژیم سابق نیز برخی مردم را مجبور می کردند که کشور خود را ترک و به شوروی مهاجرت نمایند.

گزارش وضعیت ایران، ۲۵ - ۲۴ آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۵۸ محرمانه ۲۵ آوریل ۱۹۷۹ - ۵ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۴۳۳۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی.

منابع: روزنامه های فارسی زبان، مقامات سفارت آمریکا، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، ۲۵ - ۲۴ آوریل ۱۹۷۹ ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش وقایع ۲۴ ساعت گذشته از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۴ آوریل تا ساعت ۱۲:۰۰ روز ۲۵ آوریل ۱۹۷۹ را پوشش می دهد: معرفی معاون جدید نخست وزیر. محکومیت ترور از سوی احزاب ایران. اخبار تازه از نقده. احتمال ادغام شرکت های تابعه شرکت ملی پتروشیمی ایران. احتمال ائتلاف احزاب ایرانی. گزارش تولید نفت شرکت ملی نفت ایران. و تکذیب شایعه استعفای یزدی.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- معرفی معاون جدید نخست وزیر (محرمانه). نخست وزیر دولت انقلاب اسلامی ایران، مهدی بازرگان، شب گذشته در اعلامیه ای رادیو و تلویزیونی، آقای حسین بنی اسدی را معاون نخست وزیر در امور همکاری مردم با دولت معرفی کرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): منبع خبری سفارت به تهیه کننده گزارش گفته است که آقای حسین بنی اسدی شوهر خواهر نخست وزیر بازرگان است. اطلاعات بیشتری در این باره در دست نداریم.

ب- احزاب ایران ترور را محکوم می کنند: حزب توده، روز گذشته با انتشار بیانیه ای ترور سپهد ولی الله قرنی، رئیس سابق ستاد نیروهای مسلح اسلامی را محکوم کرد. این بیانیه به لزوم مبارزه با ضدانقلاب و نیروهای اهریمنی اشاره داشت و درباره خطر توطئه ساواک هشدار می داد. حزب جمهوری اسلامی نیز ترور فوق را محکوم و تأکید کرد که تمامی اقدامات ضدانقلابی و تروریستی محکوم به شکست است. سازمان چریک های مجاهدین خلق نیز ترور فوق را محکوم کرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): اطلاعاتی که تهیه کننده گزارش در مورد ترور کنندگان به دست آورده این است که امروز در یک منبع خبری، گروهی به نام «قهرمانان خلق» مسئولیت ترور فوق را بر عهده گرفته است. هنوز معلوم نیست گروهی که قبلاً مسئول این ترور معرفی شده بود همین گروه است یا خیر.

ج- اخبار تازه از نقده: بر اساس گزارش منابع خبری شهر نقده دیروز آرام و بدون درگیری بود. یگان های ارتش که به منظور حفظ آرامش و نظم به شهر اعزام شده بودند در داخل و

خارج شهر مستقر شده اند ولی شبه نظامیان انقلابی که از تهران اعزام شده بودند حفظ امنیت شهر را بر عهده گرفته اند. طرفین درگیر آتش بسی را که رهبر مذهبی شهر در روز دوشنبه اعلام کرد کاملاً رعایت کرده اند. ایرج تبریزی، یکی از نمایندگان هیأت اعزامی از سوی وزیر کشور دیروز اعلام کرد که رهبران طرفین متخاصم از اقدامات شبه نظامیان انقلابی برای حفظ آرامش و امنیت در شهر کاملاً راضی هستند. رهبران مذهبی گرد و ترک شهر به همراه نماینده هیأت اعزامی وزارت کشور و فرمانده شبه نظامیان انقلاب جلسه ای برگزار کرده و راه حل های ممکن برای خاتمه اختلافات موجود را مورد بررسی قرار داده و کاملاً به توافق رسیده اند. آرامش کنونی شهر نتیجه همکاری صادقانه رهبران مسلمان شهر است. تمامی نیازهای پزشکی و دارویی شهر تأمین شده است ولی هنوز آمار دقیقی از تعداد تلفات در دست نیست.

د- احتمال ادغام شرکت های تابعه شرکت ملی پتروشیمی ایران: رحیم عابدی، مدیرعامل شرکت ملی پتروشیمی ایران روز گذشته در جلسه ای با پرسنل شرکت سیاست های خود را شرح داد. عابدی گفت که تصمیم بر این است که دو شرکت تابعه شیراز و بندر شاهپور در شرکت پتروشیمی مرکزی ادغام شوند. عابدی گفت: «در حال بحث درباره این مسئله هستیم که اگر به نفع کشور باشد، سهام شرکت های پتروشیمی خارک، آبادان، اهواز و ایران را خریداری کنیم.» ه- احتمال الحاق احزاب ایران: در مصاحبه با یک منبع جدید مطلع شدیم که ابوالفضل قاسمی، از اعضای شورای جبهه ملی، اعلام کرده است که شورای فوق در روز یکشنبه مورخ ۲۹ آوریل جلسه ای به منظور بحث درباره الحاق چند گروه سیاسی به جبهه ملی برگزار خواهد کرد. این گروهها که قبلاً مستقل عمل می کردند عبارتند از حزب جنبش و جنبش آزادی ملت ایران (جاما). قاسمی ابراز امیدواری کرد که موافقت نهایی در روز یکشنبه حاصل خواهد شد.

و- گزارش تولید نفت شرکت ملی نفت ایران: شرکت ملی نفت ایران روز گذشته گزارش داد که متوسط تولید نفت در ماه گذشته ایرانی [فروردین] ۳/۶ میلیون بشکه در روز بوده است. از این میزان، ۲/۹ میلیون بشکه در روز صادر شده، ۷۰۰۰۰۰ بشکه در روز به مصرف داخلی رسیده و ۱۹۰ هزار بشکه در روز نیز در قالب فراورده های نفتی صادر شده است. علاوه بر این، از تاریخ ۱۴ مارس ۱۹۷۹ تا کنون شرکت ملی نفت ایران قراردادهایی ۹ ماهه (تاریخ شروع اجرا ۲۱ مارس) را به قیمت روز برای فروش نفت با شرکت های مختلف به جز شرکت های آفریقای جنوبی، اسرائیل و رودزیا منعقد کرده است. مذاکره با این شرکت ها در جریان است.

ز- تکذیب استعفای یزدی: دفتر وزارت امور خارجه و معاونت نخست وزیری و همچنین یکی از سخنگویان دولت روز گذشته خبر مربوط به استعفای دکتر ابراهیم یزدی از پست معاونت نخست وزیر در امور انقلاب را تکذیب کردند. این منابع اعلام کردند که دکتر یزدی به مقام وزارت امور خارجه منصوب شده است و تا زمانی که معاون جدیدی از سوی

نخست وزیر معرفی شود، دکتر یزدی همچنان در پست معاونت نخست وزیر در امور انقلاب خدمت خواهد کرد.

وضعیت امنیتی در تهران

سند شماره ۱۵۹ سّری ۲۵ آوریل ۱۹۷۹ - ۵ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: کاردار سفارت آمریکا، تهران: معاون وزیر، نیوسن و دستیار وزیر، ساندرز موضوع: وضعیت امنیتی در تهران ۱- (سری - تمام متن) ۲- از ابراز نگرانی شما در تلگراف ها و تماس های تلفنی در مورد وضعیت اینجا بسیار سپاسگزارم. وضعیت خوبی در اینجا نداریم و ملاحظات امنیتی وقت و انرژی زیادی از ما می گیرد. با وجود این، مسئله اصلی این است که باید چه اقدامی، چه وقت و چگونه انجام شود بدون اینکه در واقع عدم امنیت خود را افزایش داده باشیم.

۳- همه ما در اینجا کاملاً اتفاق نظر داریم که راه حل مطلوب استقرار یک نیروی بزرگتر و با انضباط تحت یک فرماندهی واحد است و در صدد هستیم به مرور زمان به این هدف برسیم. مشکلات امنیتی سفارت بازتاب کوچکی از وضعیت کلی تر در ایران است. هیچیک از گروههای سیاسی و یا شبه نظامی هنوز آنقدر بر دیگران تفوق نیافته است که بتواند اراده خود را بر آنها تحمیل کند. اگر فرض بگیریم که نیروی محافظ صرفاً یک نیروی بازدارنده کاذب نیست و در واقع می توان از آنها خواست تا تیراندازی کنند، حفاظت سفارت از سوی هر یک از آلترناتیوهای احتمالی دارای نقاط منفی و مثبت خاص خود است.

۴- نیروهای ارتشی که روز گذشته به سفارت آمدند ظاهراً نیروی خوبی بودند، و می شد از آنها توقع نظم و استفاده خوب از اسلحه را داشت. ولی از سوی دیگر، انقلاب و متعاقب آن اعدام افسران و درجه داران مختلف به خاطر سرکوب تظاهرات روحیه ارتش را تقریباً نابود کرده است. مواردی را می شناسیم که در آن افسران ارتش از ترس آنکه مبادا وضعیتی پیش بیاید که مجبور به تیراندازی شوند و بعداً به محاکمه کشیده شوند، از اعزام نیروهایشان خودداری کرده اند. یک بار در اتفاقی که در سفارت افتاد، ارتشی ها تهدید کردند که نیروهای غیرمنظم محافظ ما را خلع سلاح کنند ولی وقتی فرمانده نیروهای غیر منظم آنجا را ترک نکرد، آنها دست از پا درازتر برگشتند. خلاصه اینکه به هیچ وجه مطمئن نیستم که در حال حاضر - تکرار می کنم در حال حاضر - اگر لازم باشد ارتش ریسک مقاومت مسلحانه را [برای حفاظت از ما] به جان بخرد. دوم اینکه، هنوز به ارتشی ها شدیداً بی اعتماد هستیم؛ اعلام روز ارتش از سوی خمینی اولین قدم مثبت برای توانبخشی به ارتش بود، ولی همین بود و بس. از آن می ترسم که حضور نیروهای یونیفورم پوش در سفارت توجه تیراندازان و تظاهرکنندگان را به این سو جلب کند.

۵- همافران و دانشجویان دانشکده افسری نیز بسیار بی انضباط بودند، مهارت استفاده از سلاح را نداشتند، و بسیار بداخلاقی می کردند. مطمئن هستم که تیراندازی های شدید شبانه در سفارت بعضاً نوعی آزار و اذیت گستاخانه بود. مسلماً نمی شد در صورت یک حمله جدی به سفارت از آنها توقع مقاومت داشت. به احتمال قوی آنها خودشان هم به مهاجمان می پیوستند! ۶- نیروی پلیس دارد خیلی آهسته توان خود را باز می یابد. دو هفته پیش این شایعه را شنیدیم که پلیس دوباره مسئولیت محافظت از سفارت را برعهده خواهد گرفت و فرمانده سابق بر سر کارش باز خواهد گشت. هنوز هیچ چیزی در این ارتباط اتفاق نیفتاده است، علاوه بر اینکه واقعاً دوست نداریم خودمان را به دست کسانی بسپاریم که یکبار- آن هم به بهانه های شخصی که برای خودشان مهم بود- ما را تنها گذاشتند.

۷- نیروهای غیرمنظم به فرماندهی ماشاءالله نیز غالباً مایه دردسر ما هستند، در کارهایی که به آنها مربوط نمی شود دخالت می کنند، مراجعان را آزار می دهند، و در واقع طوری با ما رفتار می کنند که گویی تحت نظر هستیم (که واقعاً هم همینطور است). البته این گروه شدیداً کمبود پرسنل دارد، به ویژه در طول روز. با وجود این، ماشاءالله اعتبار انقلابی خوبی دارد و او و اعضای گروهش دارای کارت سپاه پاسداران هستند.

خلاصه اینکه در حال حاضر او حمایت سیاسی لازم برای تیراندازی [به مهاجمان] را دارد. علاوه بر این، او مدعی است، و احتمالاً هم راست می گوید، که به محض شروع دردسر می تواند از کمیته های مساجد نزدیک به سفارت نیروی کمکی بگیرد. ولی این مسئله که آیا او و گروهش و نیروهای کمکی آنقدر نسبت به ما احساس تعهد می کنند که واقعاً از ما دفاع کنند و یا اینکه اصلاً توانایی دفاع از ما را در مقابل نیروهای تعلیم دیده فداییان و یا سازمان آزادیبخش فلسطین دارند یا خیر برای هیچکس معلوم نیست. خلاصه اینکه، راه حل مطلوبی وجود ندارد، چه رسد به یک راه حل ایده آل، و ما چند هفته آینده را باید با آنچه داریم بسازیم و در پی فرصت مناسب باشیم تا بتوانیم موقعیت خود را بهتر کنیم.

۸- در عین حال، باید هر آنچه از دست خودمان برمی آید برای بهبود وضعیت امنیتی انجام دهیم. داریم تا آنجا که تولید داخل اجازه می دهد سریعاً ساختمان سفارت را تقویت می کنیم: درب های جدید و فولادی بهتری نصب کرده ایم، برای تمام پنجره های طبقه اول نرده گذاشته ایم، داریم گزینه های مختلف را برای محافظت از پنجره های طبقات پایین در مقابل گلوله بررسی می کنیم (که فعلاً گذاشتن کیسه های شن پشت یک ورقه فولادی در پشت پنجره ها بهترین گزینه به نظر می رسد)، و دوباره به تفنگداران دریایی که در کیوسک کنترل در لابی سفارت مستقر هستند، اسلحه داده ایم. نگهبانان تفنگدار شبانه در محل اقامت من (که به محض ورود سفیر جدید به آنجا منتقل خواهند شد) نیز مسلح هستند. فعلاً قصد ندارم اقدام بیشتری برای مسلح ساختن تفنگداران انجام بدهم. در صورت وقوع حمله به سفارت، این اقدامات گوناگون می تواند فرصت ارزشمندی تا رسیدن نیروهای کمکی به ما بدهد. و

در واقع، این تنها دفاع واقعی ماست.

۹- نهایتاً اینکه افسران امنیتی بسیار کارکشته ما در حال آموزش تعقیب خودرو به مجاهدین هستند و آنگونه که در گردش هایم در شهر شاهد بوده ام، آنها دارند درسشان را خیلی سریع یاد می گیرند.

گزارش شرح وضعیت، آوریل ۱۹۷۹

سند شماره ۱۶۰ محرمانه شماره گزارش: ۱۷۹ ۱۷۲۶ ۶۸۴۶۰ آوریل ۱۹۷۹ - ۶ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی. - فوری موضوع: گزارش شرح وضعیت، آوریل ۱۹۷۹ - خلاصه گزارش: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در دوره زمانی ساعت ۱۲ به وقت محلی روز ۲۵ تا ساعت ۱۲ روز ۲۶ آوریل است. این اطلاعات مشتمل بر موارد ذیل است: پذیرش مسئولیت قتل سپهبد قرنی توسط یک گروه زیرزمینی، آخرین اطلاعات مربوط به نقده، انتخاب داماد بازرگان به عنوان معاون نخست وزیر توسط بازرگان، سیاستهای کلی پلیس تهران، آمادگی پلیس ملی مبنی بر تداوم فعالیتهای خود، کمک کمیته به پلیس، بازدید فرمانده نیروی دریایی از زاهدان و فشارهای بازرگان برای عفو عمومی.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- یک گروه زیرزمینی مسئولیت قتل سپهبد قرنی را برعهده گرفت: منابع خبری امروز گزارش کردند که یک گروه سرّی زیرزمینی با نام «فرقان»، مسئولیت ترور سپهبد ولی الله قرنی را برعهده گرفته است. گروه فرقان، که معنای کلامی نام آن به مفهوم تفاوت بین حق و باطل است، روز گذشته اطلاعیه هایی در سطح شهر تهران توزیع نمود دایر بر این که سپهبد قرنی، رئیس سابق ستاد کل، به دلیل «جنایتهایی» که در دوران حکومت رژیم پهلوی مرتکب شده و نیز به دلیل «قتل عام مردم بی گناه کردستان»، اعدام شده است. در اطلاعیه منتشر شده توسط گروهک فوق، شش دلیل و اتهام به ترتیب ذیل برای ترور وی اعلام کرده بود: قرابت و نزدیکی زیاد با امپریالیسم و تلاش برای ایجاد یک کودتای آمریکایی، همکاری و تعامل با رژیم منحرف و منحط سابق، همکاری با مخالفین یکتاپرستی و وحدانیت، همکاری با دیکتاتوری آخوندی، فسق و فجور بر روی زمین (فساد فی الارض) فعالیت در راستای سرکوب مسلمانان خلق کردستان و اطلاق عبارت «عوامل بیگانه» به کردها، تلاش برای خلع سلاح مردم و فراهم سازی شرایط برای ایجاد یک ارتش ضد ملی. در این اطلاعیه، ترور سپهبد قرنی، به عنوان «اعدام انقلابی» خوانده شده بود.

در صدر این اطلاعیه عبارتهایی به زبان عربی حک شده بود به معنای «به نام خداوند

بخشنده مهربان». در ادامه این اطلاعیه قول داده شده بود که متعاقباً در اطلاعیه های بعدی گروه فرقان، اطلاعات بیشتری در اختیار عموم مردم قرار خواهد گرفت. منابع موفق شده اند اطلاعات زیر را در خصوص گروه فرقان جمع آوری نمایند: گروهک فرقان یک سال و نیم پیش اعلام موجودیت کرد. یکی از منابع متخصص در زمینه گروهکهای زیر زمینی گزارش داده است که گروهک فرقان یک گروهک سیاسی است که مشی و منش آن نشأت گرفته از فحوا و محتوای نام آن است؛ یعنی فضای بین حق و باطل. اعضای این گروه خود را به مثابه قاضی، هیأت ژوری و اجراکنندگان اعدام تلقی می نمایند. به نحوی که، در صورتی که این اعضای گروهک به این استنباط برسند که یک فرد خطاکار هنوز مورد تنبیه و مؤاخذه قرار نگرفته است، به نوبه خود وارد عمل شده و اقدام به تنبیه و مجازات فرد خاطی می نمایند. از همین رو، آنها ترور سپهبد قرنی را نیز یک «اعدام انقلابی» عنوان کرده اند. استفاده این گروهک از آیات و عبارات عربی در حقیقت ابزار و سازوکاری است برای این که این دیدگاه را در بین عموم مردم القاء نمایند که آنها گروهی مذهبی و اسلامی هستند و هیچ چیزی بر حقیقت برتری ندارد. اعضای این گروهک پیرو کیش و آیین خاص خودشان هستند و عدالت، البته به معنایی که آنها برای خود تعریف کرده اند، بایست در روش و سبک آنها به منصفه ظهور برسد.

ب- آخرین اطلاعات مربوط به نقده: روز گذشته شهر نقده جو نسبتاً آرامی را گذراند و شهر به شدت تحت کنترل نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود. قرار بود سران مذهبی کرد و ترک در مهاباد گرد هم جمع شوند تا به بحث و بررسی درخصوص دلایل و علت‌های بروز خشونت‌های اخیر پردازند.

تا ساعت ۱۸۰۰ روز گذشته، آمار کشته های درگیرهای نقده بیش از ۲۰۰ نفر گزارش شد. آمار ۲۰۰ نفری کشته ها مربوط به افرادی است که اجساد آنها دفن شده است و احتمالاً آمار دقیق کشته ها بالاتر از این رقم می باشد.

شب گذشته نیز هر از چند گاهی صدای شلیک گلوله در روستاهای اطراف نقده به گوش می رسید، این در حالی بود که صدای شلیک گلوله در داخل شهر متوقف شده بود. یکی از منابع، پزشکی بود که امروز صبح از مهاباد به تهران رسید؛ وی خاطرنشان کرد که آمار تلفات و کشته های درگیرهای هفته گذشته بین ترکها و کردها «کمتر از ۱۰۰۰ نفر نیست و حتی ممکن است این رقم به ۱۵۰۰ تن نیز برسد.» این پزشک تصریح کرد که تمامی کردهای بالاتر از ۱۴ سال سن، مسلح هستند. ورزش و تفریح آنها بازی با کلاشینکف، مسلسل دستی، هفت تیر و در صورتی که این سلاحها را در اختیار نداشته باشند، حداقل یک چاقوی بزرگ می باشد. کردها شبیه یک گروهان نظامی مسلح شده اند؛ آنها صرف نظر از سلاحهای انفرادی، تسلیحاتی از قبیل بازو، خمپاره، تانک، ضد هوایی و مقادیر معتابهی مهمات نیز در اختیار دارند. چنین به نظر می رسد که تمامی کردها در هر لحظه از شبانه روز آماده جنگ هستند.

ج- بازرگان داماد خود را به عنوان معاون نخست وزیر انتخاب نمود: منابع خبری گزارش

می دهند که شواهد امر حاکی از این است که نخست وزیر معتمدین خود را رها کرده و از آنها تا حدی کناره گرفته است. وی در جریان سخنرانی تلویزیونی شب گذشته خود خاطر نشان کرد که داماد خود یعنی حسین بنی اسدی را به عنوان معاون نخست وزیر و مسئول همکاریهای دولت و مردم انتخاب کرده است. بازرگان خاطر نشان کرد که بنا به اهمیت و جایگاه این سمت، وی معتمدترین و مطمئن ترین فرد را انتخاب کرده است؛ به گفته بازرگان، فردی می بایست بر این جایگاه تکیه می زد که به لحاظ شخصیتی کاملاً مورد وثوق وی بوده و به ایشان نزدیک باشد. [بازرگان در ادامه افزود] «به رغم انتساب بنی اسدی به من ...، تصریح می کنم که وی از یک سازمان جدا به نهاد نخست وزیری راه پیدا کرده است.» نظریات تهیه کننده: (محرمانه) بنی اسدی سابقاً در شرکت ملی نفت ایران مشغول به فعالیت بوده و یک مهندس نفت است. منابع گزارش داده اند که وی یکی از سهامداران عمده یک شرکت خصوصی مدیریت صنعتی است. «در ضمن اطلاعات تکمیلی مربوط به گزارش شماره **MSG۲۵۱۳۲۸Z ARP ۷۹ ۰۱۷۰ ۸۴۶ ۶ IIR** متعاقباً توسط اینجانب ارسال خواهد شد.» د- رئیس پلیس تهران سیاستهای کلی این نهاد را تشریح کرد: سرهنگ مجللی، رئیس پلیس تهران، روز گذشته در یک کنفرانس مطبوعاتی سیاستهای کلی آینده فرماندهی پلیس را برشمرد؛ وی اظهار داشت: «آیت الله خمینی، رهبر ملی و مذهبی ایران، کارمندان ارتش، پلیس و ژاندارمری را مشمول عفو عمومی نموده است و از این رهگذر، مشکلات ما نیز کاهش یافته است.» وی افزود که در جریان انقلاب کلانتریها به شدت تخریب شدند و در حال حاضر تعمیر و مرمت آنها در دست اقدام است؛ وی خاطر نشان کرد که نیروی پلیس به اندازه کافی سلاح در اختیار دارد. وی اعلام کرد که پلیس تعداد ۴۰۰۰ نفر از شبه نظامیان گروههای انقلابی که دارای مدرک دیپلم دبیرستان باشند را به خدمت خواهد گرفت.

ه- آمادگی پلیس ملی برای تداوم فعالیت: سرهنگ مجللی، رئیس پلیس ملی، امروز در یک کنفرانس مطبوعاتی خاطر نشان کرد که حدود ۶۰ الی ۸۰ درصد مشکلات و موانع فراروی پلیس ملی از قبیل تأمین تدارکات، تجهیزات اداری و خودرو مرتفع شده است. وی افزود که در تهران و استانها کلانتریها و ایستگاههای پلیس شکل مطلوب خود را پیدا کرده اند و امکانات و تجهیزات مورد نیاز را کم و بیش دریافت کرده اند و نیروهای پلیس آماده هستند به صورت متحد فعالیت خود را آغاز نمایند. سرهنگ مجللی در ادامه کنفرانس مطبوعاتی خود تصریح کرد که پلیس در تلاش است به تدریج تسلیحات مورد نیاز خود را تکمیل و از این رهگذر، تکالیف و وظایف خود را به نحو احسن به انجام رساند.

و- کمیته به پلیس کمک خواهد کرد: امروز صبح نشست بین فرمانده کمیته آیت الله خمینی [انقلاب اسلامی] و رؤسای ۱۴ کمیته مستقر در تهران برگزار گردید. طبق گزارشات واصله، در این ملاقات تصمیم گرفته شده است که گروههایی از کمیته تهران وظیفه کمک به پلیس تهران

و کلانتریها را برعهده گیرند.

افزون بر این، مقرر گردیده است که آن دسته از تجهیزات متعلق به پلیس که هم اکنون در اختیار و مورد استفاده کمیته قرار دارد، به پلیس مسترد گردد. به علاوه در این نشست تصمیم گرفته شد که کمیته نیز مورد پاکسازی قرار گیرد. در همین ارتباط، رئیس کمیته مرکزی تصریح کرد که فرایند پاکسازی به سرعت توسط هیأت منتخب آیت الله خمینی آغاز خواهد شد.

آیت الله خمینی قول مساعد داده است که کمیته از عناصر نامطلوب پاکسازی خواهد شد و این افراد همگی خلع سلاح خواهند شد. رئیس پلیس تهران ابراز اطمینان کرده است که تعداد نیروهای پلیس افزایش خواهد یافت.

نقش کمیته کاهش یافته و نهایتاً کمیته منحل خواهد شد.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) استیلا- و سیطره پلیس موضوع بسیار مهمی است؛ این در حالی است که انتظار می رود خلع سلاح تمامی اعضای کمیته امری بسیار دشوار و پرمشقت باشد. سؤال مهم دیگری که مطرح است این است که هدایت و مدیریت کلانتریها و ایستگاههای پلیس برعهده پلیس خواهد بود و یا برعهده نمایندگان کمیته. قدر مسلم گذر زمان سرنوشت این موارد را مشخص خواهد کرد.

ز- بازدید فرمانده نیروی دریایی از شهر زاهدان: دریادار دکتر احمد مدنی، فرمانده نیروی دریایی و استاندار خوزستان، روز گذشته در مسیر عزیمت به چابهار و کنارک، در فرودگاه زاهدان توقف کرد. هدف دکتر مدنی از سفر به چابهار و کنارک، بررسی و تحقیق در زمینه امکان توسعه صنعت ماهیگیری جنوب بود. منابع خبری گزارش کرده اند که دریادار مدنی خاطر نشان کرده است که به منظور استفاده از ظرفیتهای و منابع ملی خلیج فارس و اقیانوس هند، امکانات و تجهیزات کافی در منطقه تأسیس خواهد شد. وی در ادامه تصریح کرده است که اقدامات لازم جهت تجهیز تأسیسات پایگاه نظامی چابهار صورت گرفته است. دکتر مدنی ابراز امیدواری کرده است که صنایع شیلات چابهار و کنارک ظرف مدت ۵ ماه به بهره برداری برسند. وی در خصوص برنامه های خود برای استان خوزستان اظهار داشت که سه برنامه به صورت همزمان مورد اجرا قرار خواهند گرفت:

۱- برنامه های کوتاه مدت از قبیل شناسایی و ریشه کن کردن نواقص و نقاط ضعف.

۲- برنامه های میان مدت که با اولویت ساخت جاده و مسکن مناسب در دستور کار قرار خواهد گرفت.

۳- برنامه های بلند مدت از قبیل احیاء کشاورزی، دامداری و صنایع.

ح- فشارهای بازرگان برای عفو عمومی: بازرگانان، نخست وزیر ایران، سه شنبه شب گذشته مجدداً در یک مصاحبه تلویزیونی، با ایراد سخنانی تند کمیته های انقلابی کشور را خطاب قرار داد و بر تمایل خود دال بر عفو عمومی مقامات سابق تأکید ورزید. وی اظهار داشت که «همگی ما در انقلاب نقش داشته ایم. در حال حاضر وظیفه ما حفظ اتحاد و یکپارچگی در

تمام سطوح است. از شما می‌خواهم که وقایع گذشته را فراموش کرده و به فکر انتقام نباشید. منظور من این است که بایست گذشته را فراموش کنیم و به فکر بازسازی کشور باشیم. پرواضح است که نیروهای انقلابی نبایست دخالتی در امور مملکتی و نظامی داشته باشند. این مداخلات صرفاً باید به زمانی موقوف گردند که رهبران انقلابی درخواست نمایند.» نظریات تهیه کننده: (محرمانه) مقوله عفو عمومی که موضوعی پیچیده است، در حال حاضر توجهات را معطوف خود کرده است.

خمینی افرادی را که جرمهای کوچک مرتکب شده اند، مورد عفو عمومی قرار داده است اما هنوز افرادی را که در راستای مقابله با انقلاب، جرمهای کلان مرتکب شده اند را عفو نکرده است. استنباط من این است که این موضوع نیز در آینده محقق خواهد شد که البته زمان آن نامشخص است.

گزارش وضعیت ایران، آوریل ۷۹

سند شماره ۱۶۱ شماره گزارش: ۶۷۹ ۶۸۴۶۰۱۷۳۰ آوریل ۱۹۷۹ - ۱۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده گزارش: ای. بی. گرازینی متخصص در امور امنیت ملی ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی آمریکا سرهنگ ال. جی. هالند منبع: رسانه های خبری محلی، کارمندان سفارت و اعضای دفتر وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران، آوریل ۱۶۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش اطلاعاتی در خصوص موارد ذیل در ایران ارائه خواهد داد: سخنرانی عباس امیرانتظام معاون نخست وزیر، دستگیری عامل ترور سپهبد قرنی، مقررات جدید مربوط به خبرنگاران خارجی، اعدامها، محدودیت بیشتر در حقوق زنان، معاهده صلح نهایی در آذربایجان غربی (نقده) و اطلاعات گوناگون.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات گزارش: (محرمانه) الف- سخنرانی عباس امیرانتظام: روز گذشته عباس امیرانتظام، معاون نخست وزیر و سخنگوی دولت یک مصاحبه مطبوعاتی ترتیب داده و به سئوالات خبرنگاران داخلی و خارجی پاسخ داد. برخی نکات مطرح شده در این مصاحبه به شرح ذیل است:

۱- آقای امیرانتظام در خصوص محدودیت نیروهای ارتش به خبرنگاران اظهار داشت که حجم و گستره ارتش ایران کاهش خواهد یافت چرا که ایران دیگر قصد ندارد نقش ژاندارم خلیج فارس را برعهده داشته باشد؛ و در همین راستا تحقیقات و مطالعات در خصوص تعیین میزان حجم و گستره مورد نیاز ارتش در دست اقدام است. وی خاطر نشان کرد که دولت بر

این باور است که حجم و گستره ارتش مورد نیاز ایران بسیار کمتر و کوچکتر از آن چیزی است که تاکنون بوده است. وی در حال حاضر ظرفیت کل نیروهای مسلح، شامل نیروی دریایی و هوایی، را ۵۳۰۰۰۰۰ نیرو عنوان کرد. وی افزود که حفظ و تداوم چنین ارتشی، از لحاظ هزینه و نیرو، بار سنگینی به دوش دولت می نهد.

۲- از آقای امیرانتظام سؤال شد که لباس فرم (یونیفورم) ارتش تغییر خواهد کرد یا خیر؛ وی در پاسخ اظهار داشت که بنا به تغییرات جوی، یونیفورم ارتش دو بار در سال تغییر می کند اما در مجموع تغییر اساسی یونیفورم از لحاظ روحی و روانی مفید خواهد بود چرا که مردم از این نوع یونیفورم نفرت دارند.

۳- سخنگوی دولت در خصوص قانون اساسی جدید ایران، که روز شنبه در روزنامه ها منتشر شد، تصریح کرد که در صورتی که قرار باشد این قانون به عنوان قانون اساسی مورد پذیرش قرار گیرد، می بایست نظرات مردم در زمینه اصلاح این قانون اخذ شده و نهایتاً به تصویب مجلس قانون گزار برسد.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) تاکنون برخی مقالات ترجمه شده به زبان انگلیسی را دریافت کرده ام؛ به مجرد این که به کل متن به زبان انگلیسی دست پیدا نمایم، آن را برای ستاد ارسال خواهم کرد.

۴- در خصوص قراردادهای نظامی ایران با سایر کشورها، امیرانتظام خاطرنشان کرد که تمامی این قبیل قراردادها متوقف گردیده اند و نشستهایی نیز با نمایندگان هریک از کشورهای طرف قرارداد در تهران برگزار شده است؛ وی تأکید کرد که در ملاقات با این نمایندگان از آنها خواسته شده است که در زمینه واگذاری اقلام جایگزین تسلیحات و مهمات به ایران، بحث و بررسی بنمایند.

۵- از امیرانتظام درباره «احیاء» ساواک و یا دیگر سازمانهای اطلاعاتی سؤال شد که وی در پاسخ تأکید کرد که ساواک به طور کلی منحل گردید و احیاء هم نخواهد شد و در صورتی که نیاز به یک مرکز اطلاعاتی در کشور احساس گردد، موارد در آینده مورد مطالعه و بررسی قرار خواهد گرفت. وی افزود که ممکن است تا پایان هفته اطلاعاتی افشا نماید که نشان دهنده اطلاعاتی است که دولت جمع آوری کرده است؛ وی تأکید کرد که این اطلاعات مربوط به جاسوسی کشورهای بیگانه در ایران است.

۶- وی درباره عناصر ضدانقلاب نیز اظهار داشت که هنوز برخی عناصر ضدانقلاب در نقاط مختلف کشور حضور دارند. ممکن است ۱۰۰۰۰ نفر از این عناصر در کشور وجود داشته باشند در حالی که حتی اگر تعداد ۱۰۰ نفر از این عناصر مسلح اقدام به عملیات در شهری همچون تهران بنمایند، جوّی از رعب و وحشت بین یک جمعیت ۵ میلیونی ایجاد خواهند کرد. البته تعداد این قبیل افراد آنقدر زیاد نیست که بتواند از فرایند عفو عمومی ممانعت به عمل آورد. در صورتی که پس از اجرای عفو عمومی، این افراد از فعالیتهای خود دست

برندارند، دستگیر و در محاکم انقلابی مجازات خواهند شد.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) در خصوص مقوله عفو عمومی که در سطوح مختلف به آن پرداخته شده است، تاکنون هیچ تصمیمی اتخاذ نشده است؛ تنها عفو عمومی اعطا شده مربوط به جرایم کوچک و ناچیز بوده است.

ب- دستگیری عامل ترور سپهبد قرنی: یک منبع خبری گزارش داده است که گروهک فرقان، که هفته گذشته مسئولیت ترور سپهبد قرنی را برعهده گرفت، توسط مأموران بررسی کننده در آستانه سرکوبی است. بازرسان دولتی مسئول پرونده خاطرنشان کرده اند که اسنادی در دست دارند که ظرف هفته آتی هویت تمامی اعضای این گروهک را افشا خواهد نمود. پس از ترور هفته گذشته، یک دانشجو دستگیر شده است؛ وی سرنخهای خوبی درباره گروهک در اختیار بازرسان قرار داده است. قبل از وقوع ترور مزبور، افرادی به صورت تصادفی شنیده اند که این دانشجو درباره طرح و توطئه ترور صحبت می کرده است. در جریان بازجویی های به عمل آمده از این دانشجو، هویت ۵ یا ۶ نفر از اعضای این گروهک، از جمله یک سرهنگ ارتش که سپهبد قرنی را به قتل رسانده است، افشا شد؛ افزون بر این محرز گردید که این گروهک قصد داشته است که دو نفر دیگر از چهره های سیاسی و مذهبی را نیز ترور بنماید. در همین ارتباط، چهار نفر دستگیر شده و به فعالیتهای خود اقرار کرده اند. این چهار نفر در جریان بازجویی ها به ترور قرنی و عضویت در گروهک فرقان اقرار کردند؛ همان گروهکی که مسئولیت ترور قرنی را برعهده گرفت. این گروهک ادعا کرده بود که یک بانده مذهبی است؛ اما در بازجویی ها محرز گردید که این چهار نفر هیچ اطلاعاتی از مسایل مذهبی ندارند. یکی از چهار نفر دستگیر شده به مقامات مسئول پرونده تأکید کرده است که زمانی که به این گروهک ملحق شده از مشارکت گروهک در فعالیتهای تروریستی هیچ اطلاعی نداشته و در جریان اهداف آنها قرار نداشته است. در همین ارتباط پیش بینی می شود که افراد بیشتری دستگیر شوند.

ج- مقررات جدید مربوط به خبرنگاران بیگانه: چنین به نظر می رسد که دولت جدید اسلامی قصد دارد شرایط بدتری برای خبرنگاران بیگانه ایجاد نماید. یکی از مقامات ارشد وزارت اطلاع رسانی در گفتگو با یکی از خبرنگاران خارجی خاطرنشان کرده است که ظرف دو روز آینده دولت مجموعه مقررات جدیدی در خصوص اقامت و فعالیت خبرنگاران خارجی در ایران تدوین و اعلام خواهد کرد. گزارشات موجود حاکی از این است که دولت جدید قصد دارد شرایط سختی برای اتباع بیگانه (از جمله خبرنگاران مستقل) و روزنامه نگاران آزاد ترتیب دهد. دولت عزم آن ندارد که کارتهای مجوزی که قبلاً واگذار شده است را تمدید نماید. مجوزهای فعلی تا ماه سپتامبر معتبر هستند. از سوی دیگر، این مجوزها به تنهایی نمی تواند اخذ مجوز اقامت جدید را تضمین نماید. بنابراین، سازمان مرجع می بایست نامه جدیدی در اختیار خبرنگار قرار دهد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) بر اساس اظهارات یکی از منابع، دولت در حال بررسی و واکاوی این موضوع است که هر یک از سازمانهای خبری بیگانه به چه ترتیب و از چه موضوعی اخبار مربوط به انقلاب اسلامی را پوشش داده اند و در نتیجه بر پایه میزان «دوستی» و یا «دشمنی» هر خبرگزاری نسبت به انقلاب، در خصوص مقوله اعطای مجوز فعالیت، تصمیم گیری بنماید.

د- موضوع اعدامها: سحرگاه روز گذشته دو افسر پلیس به جرم مشارکت در قتل عام افراد بی گناه، در اصفهان و یزد اعدام شدند. افزون بر این، در شهر اصفهان سجاد سجودی، یکی از اعضای فعال کمیته مشترک ساواک، به اتفاق یک افسر پلیس مجرم شناخته شده و اعدام شدند.

ه- محدودیت بیشتر در زمینه حقوق زنان: سازمان زنان جبهه ملی اعلام کرده است که اقدام به برگزاری یک تظاهرات اعتراض آمیز در جلو دانشکده حقوق دانشگاه تهران خواهد نمود. یکی از اهداف این تظاهرات، اعتراض به وزارت دادگستری در خصوص سلب حق قضاوت در دادگاه از زنان می باشد. این سازمان در اطلاعیه رسمی خود شکست دولت در احترام به حقوق زنان را به شدت محکوم کرده است. سازمان مزبور ضمن یادآوری حضور و فعالیت زنان، دوشادوش مردان در تلاش برای پیروزی انقلاب، از دولت خواسته است که به حقوق تمامی اقشار جامعه، از جمله زنان، به دیده احترام نگریسته و از تمامی ظرفیتهای و توانمندیها در بازسازی کشور استفاده نماید. قدر مسلم، در بین این معترضین زنانی از وزارت دادگستری حضور خواهند داشت که تمامی آموزه های حقوقی و قضایی را طی کرده اند اما از حق قضاوت محروم شده اند. موج دیگری از اعتراضات و انتقادات گروههای زنان روز گذشته در حالی ایجاد شد که رادیو و تلویزیون ملی ایران اعلام کرد که از این پس تحت هیچ شرایطی خواننده های زن حق اجرای برنامه در رادیو و یا تلویزیون ندارند. از زمان انتصاب مدیر جدید سازمان رادیو و تلویزیون ملی (NIRT)، میزان مشارکت زنان در این مجموعه به شدت کاهش یافته است.

و- معاهده صلح جامع در آذربایجان غربی (نقده): به منظور دستیابی به یک صلح جامع و تمام عیار بین اقوام کرد و ترک در شهرهای استان آذربایجان غربی، یک توافقنامه ۷ بندی به امضای طرفین رسید. کمیونی متشکل از نمایندگان گروههایی از شهرهای مختلف آذربایجان غربی و استاندار این استان تهیه و تدوین شده بود. اولین بند این توافقنامه مربوط به آزادی بی قید و شرط تمامی گروگانها و استرداد آنها به موطن هایشان بود. افزون بر این، مقرر گردید که در شهر نقده هیچ یک از افراد غیرنظامی و انقلابی حق حمل سلاح ندارند و وظیفه تأمین امنیت جاده های اطراف شهر برعهده «مقامات مسئول» است. با افرادی که این معاهده را به چالش گرفته و از آن تخطی نمایند برخورد قانونی صورت خواهد گرفت. در این معاهده، موضوع بازپروری خانواده هایی که در اثر خشونت های شهر نقده و دیگر شهرهای منطقه متحمل صدمه و آسیب شده اند نیز مورد توجه قرار گرفته است. در این قرارداد صلح تعهد شده است

که کمیته ای ویژه به انتخاب آیت الله خمینی نسبت به شناسایی و مجازات بانیان و آغازکنندگان غائله اقدام نماید. تاکنون آمار دقیق تلفات خشونت‌های شهر نقده مشخص نشده است.

ز- اخبار و اطلاعات گوناگون:

۱- مسئولیت هدایت کمیته امنیت ملی برعهده مهدی بازرگان، نخست وزیر ایران، قرار گرفت. این در حالی است که ریاست این کمیته از بدو تشکیل، یعنی ده روز پیش، برعهده یزدی، بوده است.

۲- وزارت امور خارجه اعلام کرده است که نخست وزیر ایران دعوت سفر به کشور لیبی را پذیرفته است. در اطلاعیه وزارت امور خارجه آمده است که سرهنگ عبدالسلام جلود، نخست وزیر لیبی، در جریان دیدار روز پنجشنبه با آقای بازرگان، این دعوت را مطرح کرده است.

۳- جبهه ملی فعالیتهای خود را در استانهای مختلف افزایش داده است و کریم سنجابی، رهبر جبهه، به زودی سفرهای دوره ای به استانهای مختلف را آغاز کرده و با افراد و چهره های محلی دیدار خواهد کرد تا از این رهگذر، عرصه را برای فعالیت بیشتر جبهه فراهم آورد. وی در اولین فرصت، سفرهای خود را شروع خواهد کرد. سنجابی دو هفته پیش از سمت وزیر امور خارجه استعفا نمود و دلیل استعفای خود را این گونه بیان کرد که دولت قادر به پیشبرد امور نیست چرا که دولت در دولت به وجود آمده و شرایط کنونی کشور در وضعیتی نامطلوب قرار دارد.

گزارش اوضاع ایران

سند شماره ۱۶۲ محرمانه ۱ می ۱۹۷۹-۱۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۴۵۲۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گزارش اوضاع ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش اطلاعاتی در رابطه با اوضاع ایران دربر دارد. اطلاعات ارائه شده در رابطه با موضوعات زیر می باشد: اظهارات سنجابی در مورد پیش نویس قانون اساسی. روابط دیپلماتیک با مصر و خیم تر می شود. نماینده ساف با طالقانی ملاقات می کند. اطلاعات مربوط به تولید نفت. حقوق زنان و ظهور روزنامه انگلیسی زبان در تهران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- اظهارات سنجابی درباره پیش نویس قانون اساسی. کریم سنجابی رهبر جبهه ملی و وزیر سابق امور خارجه در دولت موقت انقلاب در یک کنفرانس مطبوعاتی دیدگاههای خود را در مورد قانون اساسی جدید اعلام نمود. وی اظهار داشت

ص: ۳۴۰

«اوراقی که ممکن است پیش نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی باشد حاوی پیچیدگیها و مشکلاتی است که اگر حل و فصل نشود تنها مشکلات ما را زیاد خواهد کرد. پیش نویس قانون اساسی جدید که توسط مطبوعات منتشر شده است احتمالاً تنها پیش نویس یا پیش نویس اصلی نمی باشد. به خصوص با در نظر گرفتن این حقیقت که بعضی از قسمتهای اصلی مسکوت مانده اند. سنجابی از اظهار نظر در مورد جزئیات قانون اساسی جدید پرهیز نمود و فقط گفت که بعضی از اصول پیش نویس اهمیت خاصی ندارند و در عوض ممکن است قسمتی از قوانین عادی باشد. وزیر خارجه سابق ایران به ماده ۵۸ پیش نویس اشاره نمود. در این بند گفته می شود که نمایندگان مجلس باید چپگرا و راستگرا نباشند. این ماده مبهم است زیرا ماهیت چپ و راست که این قانون بر مبنای آن وضع شده مشخص نمی باشد. سنجابی همچنین گفت که جبهه ملی در نظر دارد کمیته مخصوصی تشکیل دهد تا پیش نویس قانون اساسی را بررسی نماید. سنجابی گفت با توجه به شوراها و استانی و شهری مواد و بندهایی که در مطبوعات منتشر شده اند مختصر و ناکافی می باشد و اصول و موضوعات مهم اداری مناطق و امورات محلات به وضوح تشریح نشده اند. سنجابی در نتیجه گیری سخنان خود گفت «بهرتر بود در پیش گفتار این متن به فداکاریهای ملت در طول رژیم سلطنتی در جهت از بین بردن استعمار و استثمار اشاره می شد و از نهضت ملی و اسلامی به عنوان یک نهضت ضد استعمار و استثمار یاد می شد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) سفارت یک نسخه از متن روزنامه کیهان را ترجمه کرده است. افسر گزارشگر نسخه ای از آن را دارد. افسر گزارشگر به دلیل طولانی بودن متن آن در آینده نزدیکی یک نسخه خام این گزارش را برای آژانس اطلاعاتی وزارت دفاع ارسال خواهد داشت. تمامی مواد این قانون در مطبوعات درج نشده اند.

ب- روابط دیپلماتیک با مصر وخیم تر می شود. آیت الله خمینی به دولت موقت انقلاب دستور داده است روابط دیپلماتیک خود را با جمهوری عربی مصر قطع نماید. هیچ دلیلی ارائه نشد ولی ناظرین معتقدند که این کار عکس العمل امضای معاهده صلح بین مصر و اسرائیل می باشد. از زمان امضای این قرارداد چندین کشور اسلامی نیز روابط خود را با قاهره قطع کرده اند. تمامی کارمندان رسمی مصری در تهران اظهار داشتند که از این اقدام دولت تعجب کرده اند. «ما همواره تصور می کردیم که دولت انقلابی جدید مستقل و غیر متعهد باشد.» وی گفت «آنها همواره می گویند چرا باید در مقابل فشار سایر کشورهای عرب تسلیم شوند.» یک مقام دیگر اظهار داشت امید می رود که دولت «بر سر عقل آمده» و به زودی روابط دیپلماتیک مجدداً برقرار شود. وی نمی توانست بگوید در چه زمانی باید تهران را ترک کنند زیرا تجهیزات بسیاری وجود دارد که باید جمع آوری شوند، و یک مقام عالی رتبه گفت که آنها همین الساعه چنین خبری را شنیده اند. مصریها سه اداره مستقل را در تهران در اختیار دارند. این ادارات عبارتند از: سفارتخانه، ادارات اقتصادی و بازرگانی، دفتر وابستگی نظامی و اداره مطبوعات و

ج- نمی توان قاضی ها را دستگیر کرد. مهدی هادوی دادستان کل ایران کمیته های انقلاب را از مداخله در امور دادگاههای انقلاب منع کرد و به آنها هشدار داد که قضات از مصونیت حقوقی برخوردار هستند. «شکایت علیه آنها بایستی از طریق دفتر دادستان عمومی ارائه شود و تا هنگامی که رسماً از سمت قضاوت کنار گذاشته نشده اند نمی توان هیچ قاضی را دستگیر نمود.» این بیانیه خطاب به تمام کمیته ها و بازرسین سراسر ایران صادر شده و در بیانیه قبل از آن اعلام شده بود که هیچ کس را نمی توان بدون مجوز مخصوص که به امضای دفتر دادستان عمومی رسیده باشد دستگیر یا زندانی نمود. این بیانیه نیز حد دیگری است که برای محدود کردن نقش سازمانهای نیمه نظامی مسلح در ایران وضع شده است. یک منبع در قوه قضائیه گفت تعداد کمیته های رسمی مورد تأیید خمینی در تهران ۱۴ عدد می باشد ولی ۱۵۰۰ کمیته غیررسمی نیز وجود دارد.» د- نماینده ساف با طالقانی ملاقات می کند. هانی الحسن نماینده سازمان آزادیبخش فلسطین روز گذشته با آیت الله طالقانی ملاقات نمود و نامه ای را از جانب یاسر عرفات رهبر کمیته اجرایی ساف تسلیم وی کرد.

آیت الله طالقانی با تجلیل از عرفات خواستار مقاومت قهرمانانه در جنوب لبنان و سرزمینهای اشغالی گردید.

ه- سندیکای دانشجویان فلسطینی در تبریز. در مراسمی که در دانشگاه تبریز برگزار شد شعبه ای از سندیکای دانشجویان فلسطین اعلام موجودیت نمود. اساتید دانشگاه تبریز و سایر دستجات مردمی نیز در این مراسم حضور داشتند. نماینده بنیانگذاران سندیکای دانشجویان فلسطینی در زمینه روابط انقلاب ایران و فلسطین و همچنین در مورد جمهوری اسلامی در ایران سخنرانی نمود. معاون رئیس دانشگاه تبریز از ایجاد شعبه سندیکای دانشجویان فلسطینی در تبریز استقبال نمود.

و- دستگیریهای بیشتر در تهران. منابع خبری روز ۳۰ آوریل ۷۹ در مورد دستگیریهای زیر گزارش دادند:

سناتور جمشید اعلم جهانگیر فلاسفه- بازپرس سابق کل تهران مصطفی خان مقدم- مقام سابق دفتر نخست وزیری سرهنگ بهرام صالحی - یکی از پرسنل رکن ۲ در ستاد مشترک سرلشگر (بازنشسته) مصطفی اختراعی سرلشگر عبدالجواد نبأیی عضو امنیتی دربار سرهنگ شاهسار - پرسنل رکن ۲ ستاد مشترک بهرام معمار - عضو اداره بازرسی شاهنشاهی

عباسعلی جهانبینی - رئیس ساواک در جیرفت ز- اطلاعاتی در رابطه با تولید نفت: آقای حسن نزیه رئیس شرکت ملی نفت ایران روز گذشته اطلاعات زیر را در اختیار منابع خبری قرار داد. سه شرکت بین المللی وجود دارند که شرکت ملی نفت به آنها نفت می فروشد. بعضی از این شرکتها به کنسرسیون سابق تعلق دارند. شرکت ملی نفت ایران برای یک دوره ۹ ماهه با این شرکتها قرارداد امضا کرده است. مقدار فروش بسته به شرکت خریدار بین ۵۰۰۰ تا ۴۵۰۰۰۰ بشکه در روز تغییر می کند. کل فروش به این شرکتها بالغ بر ۵/۲ میلیون بشکه در روز خواهد بود. ۲۰ شرکت دیگر سرگرم مذاکره با شرکت ملی نفت ایران هستند. اگر بتوان با آنها به توافق رسید شرکت نفت روزانه ۷۰۰ هزار بشکه نفت به آنها می فروشد. آقای حسن نزیه افزود که ۲۱ شرکت مستقل نفتی از کشورهای بلژیک، سوئیس، آلمان و ایالات متحده وجود دارند که قراردادهای معادل ۲۵۱۰ هزار بشکه در روز منعقد نموده اند. همچنین تعدادی از شرکتهای انگلیسی، آلمانی، آمریکایی و فرانسوی هستند که قرارداد خرید ۱۱۰۰۰۰۰ بشکه نفت در روز امضاء کرده اند. سایر شرکتهایی که در حال حاضر سرگرم مذاکره با شرکت نفت ایران هستند از هند، اسپانیا، سوئد، ایتالیا، آلمان، سیلان و کشورهای اروپای شرقی می باشند.

ح- حقوق زنان. دکتر عبدالکریم لاهیجی رئیس یک گروه حقوق بشر در ایران قدرتمندان جدید در ایران را به دلیل تلاش برای عقب راندن زنان و محروم کردن آنان از حقوقشان مورد سرزنش قرار داد. لاهیجی روز گذشته در یک گردهمایی که توسط اعضای زن جبهه ملی در دانشگاه تهران برگزار شده بود سخنرانی کرد. این گردهمایی در اعتراض به روشی که زنان در جامعه حقوقی به کناری گذاشته شدند برپا شده بود. لاهیجی گفت مردم در گذشته بدون توجه به جنسیت آنها و صرفاً بر اساس تواناییهایشان استخدام می شدند. وی گفت «جنسیت یک فرد در شرف استخدام ابداً اهمیت نداشت. افراد معدودی که تلاش می کنند قدرت را به انحصار خود در آورند زنان را از حقوقشان محروم کرده اند.» وی افزود هیچ بررسی در مورد زنان که چرا نمی توانند قاضی شوند صورت نمی گیرد. بعضی از بهترین و سرشناس ترین افرادی که در رژیم گذشته مبارزه می کردند از زنان بوده اند. اگر شایستگی زنان به اثبات [برسد] هیچ سندی در اسلام وجود ندارد که آنها را از قضاوت محروم نماید، در بیانیه ای که توسط جبهه ملی منتشر شده «استثمار جدید زنان که برخلاف روحیات اسلام است» محکوم شده است. در این بیانیه قول داده شده که زنان مبارزه خواهند کرد تا بتوانند نقش سیاسی کامل خود را در کشور ایفا نمایند.

ط- روزنامه انگلیسی زبان جدیدی در تهران منتشر شده است. «تهران تایمز» یک روزنامه انگلیسی زبان سیاسی جدید است که از روز پنجم می در تهران منتشر خواهد شد. ناشرین و کارکنان آن همان کارمندان روزنامه تهران ژورنال که روزنامه انگلیسی زبان صبح تهران بود می باشند. عرفان پرویز و مصطفی جعفری به ترتیب سردبیر و دبیر اجرایی روزنامه خواهند

بود. پرویز اعلام نموده است که روزنامه مستقل بوده و از هیچ گروهی طرفداری نخواهد کرد. پرویز و جعفری روز گذشته با دکتر ممکن معاون تبلیغاتی و ارشادی وزیر اطلاعات ملاقات کردند. آنها در طول ملاقات درباره اداره کردن و راه اندازی روزنامه صحبت کردند.

تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹

سند شماره ۱۶۳ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۱۸۰۲۷۹ می ۱۹۷۹ - ۱۲ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده گزارش: ای. بی. گرازینی متخصص امور اطلاعاتی مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا سرهنگ ال. جی. هالند منبع: رسانه های خبری محلی، کارمندان سفارت و اعضای دفتر وابسته دفاعی، وابسته خارجی موضوع: تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده توضیحات و اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران است. این اطلاعات شامل موارد ذیل است: اطلاعات تکمیلی در خصوص وخامت روابط با کشور مصر، برگزاری مراسم روز جهانی کارگر در ایران، تظاهرات ضد دولتی [تظاهرات در اعتراض به دولت] در روز کارگر، شلیک گلوله در محوطه ساختمان سفارت و ترور آیت الله مطهری.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- اطلاعات تکمیلی در خصوص وخامت روابط ایران با مصر: پیرو صدور فرمان خمینی مبنی بر توقف تمامی روابط دیپلماتیک ایران با کشور مصر، وزارت امور خارجه ایران بیانیه ای صادر کرده و در آن خاطر نشان کرده است که توقف روابط دیپلماتیک با دولت مصر به هیچ وجه به منزله توقف و نادیده گرفتن روابط عمیق دوستانه و برادرانه با ملت مصر نمی باشد. نامه ارسالی از سوی خمینی به ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه ایران، شامل دستور ذیل است: «با عنایت به تعهدنامه ننگین امضا شده بین دولت مصر و اسرائیل و نیز تمکین بی چون و چرای دولت مصر نسبت به خواسته ها و منویات دولت ایالات متحده آمریکا و صهیونیسم، دولت موقت انقلاب اسلامی ایران ناگزیر است که تمامی روابط دیپلماتیک خود با دولت مصر را متوقف نماید.» در همین ارتباط، وزارت امور خارجه ایران نیز بیانیه ذیل را صادر کرد: دلیل اصلی بروز بحرانهایی که منطقه خاورمیانه را دستخوش ۴ جنگ خونین کرده چیزی نیست جز نادیده انگاشتن حقوق مسلم مردم فلسطین و بی توجهی تمام عیار به موجودیت آنها. علی الظاهر بدون توجه به علل و ریشه های موضوع فلسطین، نمی توان برون رفت و راه حلی برای این تراژدی تعریف کرد؛ بنابراین، نباید انتظار داشت که اقدامات

جزئی صلح و تفاهم را برای منطقه و جهان به ارمغان آورد. توافق ننگین با اسرائیل که بدون کوچکترین توجه به آرزوهای مشروع مردم فلسطین و منافع دنیای اسلام محقق شده، مهر تأییدی است بر خوی خصمانه صهیونیزم بین المللی و خط بطلانی است بر حقوق مشروع مردم فلسطین و دیگر برادران عرب که سرزمینهایشان به تصرف اسرائیل درآمده است. توافق صورت گرفته بین دولت فعلی مصر و دولت جعلی اسرائیل، که تحت هدایت و رهبری ایالات متحده آمریکا محقق شده، هدفی بجز تثبیت و تحکیم اسرائیل در مناطق اشغالی به عنوان دژ مستحکم سیاستهای امپریالیستی در منطقه خاورمیانه نخواهد داشت و تنها ره آورد آن استثمار و بردگی مسلمانان خواهد بود. دولت موقت انقلاب اسلامی ایران مجدداً ضمن اعلام حمایت همه جانبه خود از مردم فلسطین و تأیید و تصدیق آن دسته از برادران عرب که با الهام و تأسی به برادران مسلمان خود در ایران، به زیر یوق این توافق ننگین تحمیلی نرفته اند و برای آزادی اورشلیم از چنگال غاصبین اسرائیلی تلاش می کنند، اعلام می دارد که قادر نیست در مقابل تجاوز به حقوق برادران عرب خود سکوت اختیار کند. بنابراین، وزیر امور خارجه ایران در روز دوشنبه ۳۰ آوریل در دیدار با سفیر دولت مصر در ایران، ضمن انتقاد از سیاستهای ضداسلامی و ضدعربی دولت مصر، وی را در جریان تصمیم دولت ایران مبنی بر قطع روابط دیپلماتیک با دولت مصر قرار داد. این تصمیم که الهام گرفته از انقلاب عظیم مردم ایران و تعالیم و مبانی عالی ایدئولوژی اسلامی است، توسط امام خمینی اتخاذ شده و در غالب یک فرمان برای وزارت امور خارجه صادر شده است. دولت موقت انقلاب اسلامی ایران ذکر این نکته را ضروری می داند که قطع روابط دیپلماتیک با دولت کنونی مصر به هیچ وجه به معنای تقابل و رویارویی با ملت برادر و دوست مصر نیست. ملت ایران ضمن ابراز حمایت از برادران و رزمجویان راسخ و مستحکم مصری، مجدداً از تلاشهای مشروع مردم فلسطین، دوشادوش دیگر برادران مسلمان و عرب، اعلام حمایت و جانبداری می نماید و امیدوار است که این مجاهدتها زمینه ساز یک صلح و تفاهم حقیقی و دائمی در منطقه باشد.

ب- جشنهای روز جهانی کارگر در ایران: در تهران حدود ۸۰۰۰ کارگر در میدان انقلاب تجمع کرده و به طرف میدان امام حسین راهپیمایی کردند. در این راهپیمایی شماری از اعضای حزب جمهوری اسلامی رؤیت شدند. در جریان این تجمع، ابوالحسن بنی صدر اوضاع اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور را تحلیل کرده و اظهار داشت که کارگران ایرانی که در پیروزی انقلاب نقش مهمی ایفا کردند، بایست از انقلاب پاسداری و حراست کرده و اجازه ندهند که بقایای رژیم سابق در صفوف متحد کارگران رسوخ نمایند. وی تصریح کرد که در گذشته صنایع ایران وابسته به موادخام، تکنیسین ها و متخصصین غربی بوده است اما کارگران باید تلاش کنند که صناعی مستقل در کشور ایجاد نمایند. هانی الحسن، نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین در تهران، برای تظاهرات کنندگان سخنرانی کرد. وی اظهار داشت که «امروز جشن روز کارگر است. کارگران موظفند که از انقلاب اسلامی خود دفاع کنند. دشمنان ما،

یعنی همان دشمنان انقلاب، تلاش می کنند از [فعالیت] و تولید کارگران جلوگیری به عمل آورند.» وی در ادامه به مشکلات فراروی کارگران فلسطین و جنوب لبنان اشاره کرد و تأکید کرد که بهترین هدیه به این کارگران، دستور امام خمینی مبنی بر قطع روابط ایران با دولت مصر بود. روز گذشته تظاهرات مشابهی نیز در دیگر خیابانهای شهر تهران برگزار شد. در این راهپیمایی ها شعارهای مختلفی سر داده شد که مهمترین آنها به شرح ذیل است:

«ما کارگران هرگونه دردرسازي و مشکل آفريني را محكوم مي كنيم؛ اسلام حامی ماست.» «حزب جمهوری اسلامی حامی کارگران سخت کوش است.» «در اسلام استبداد بر ضد کارگر هرگز بخشودنی نیست.» «کارگران تمامی اشکال استعمار را محكوم می کنند.» «انشقاق و تفرقه خواست خائنین است.» «آمریکا دشمن ملت ماست و اخلال گران، عوامل آمریکا هستند.» «کارگران و کشاورزان هوشیارند.» در شهر تبریز، برخی افراد به گروهی از کارگران چپگرا که قصد راهپیمایی داشتند حمله کردند و در نتیجه راهپیمایی این کارگران لغو شد. هیچ گزارشی در خصوص تلفات این ماجرا منتشر نشده است.

راهپیمایی صورت گرفته در شهر کرمانشاه، همراه با بروز خشونت بود و در جریان درگیری بین تظاهرات کنندگان، چند نفر مجروح شدند. حال دو نفر از این مجروحین وخیم گزارش شده است. در شهر بوشهر، حدود ۱۰ هزار نفر از کارگران در سطح خیابانهای شهر راهپیمایی کردند. تظاهرات کنندگان در پایان راهپیمایی بیانیه ای صادر کردند؛ آنها در این بیانیه ضمن اعلام حمایت از انقلاب اسلامی ایران، خواستار لغو قانون کار، بازگشایی کارگاهها و پرداخت حقوق معوقه ۱۲ میلیون ریالی کارگران از ناحیه شرکای سازمان انرژی اتمی ایران شدند.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) شایعات زیادی مبنی بر بروز مشکلات و حوادث متعدد در جریان تظاهرات روز کارگر مطرح است اما تاکنون هیچ گزارشی در خصوص مجروحین و تلفات در مطبوعات منتشر نشده است. در همین راستا به منظور کسب اطلاعات بیشتر، روزنامه های امشب و فردا صبح مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

ج- تظاهرات در اعتراض به دولت: جو حاکم بر تظاهرات روز گذشته (روز کارگر) چندان در حمایت از دولت و ضدآمریکایی نبود. در میان جماعت تظاهرات کننده دسته های کوچکی از کارگران بیکار حضور داشتند که این شعار را سر می دادند: «اکنون به ما کار بدهید.» یک گزارشگر خارجی در حال عبور از یکی از خیابانهای نزدیک دانشگاه یک گروه نامنظم از جوانان را مشاهده کرد که پارچه نوشته هایی در دست داشتند که بر روی آنها با رنگ قرمز نوشته شده بود «...». این خبرنگار که آنچه می دید را هنوز باور نمی کرد، برای اطمینان، از یک

سیگار فروش کنار خیابان در این خصوص سؤال کرد؛ وی در پاسخی مختصر اظهار داشت که «اینها همگی کمونیست هستند.» در بین راهپیمایی کنندگان زنانی حضور داشتند که چادر و یا روسری به تن داشتند و برخی دختران جوان نیز شلوار جین پوشیده بودند. این افراد از فداییان چپگرا بودند. اغلب این افراد از خمینی و انقلاب اعلام حمایت می کردند. دیگران نیز خواستار کار و حقوق بیشتر برای کارگران بودند. یکی از حاضرین نیز طرفدار حزب جمهوری خواهان خلق مسلمان، حزب مورد حمایت آیت الله کاظم شریعتمداری، بود. تعداد عکسها و تصاویر آیت الله کاظم شریعتمداری و آیت الله محمود طالقانی تقریباً با تعداد عکسهای خمینی برابری می کرد. برخی گروهها نیز تصاویر مربوط به امام موسی صدر را حمل می کردند. یک دانش آموز نیز تعداد زیادی عکس کارت پستالی مربوط به یک روحانی چشم آبی با خود داشت و تأکید می کرد که این عکس در همه جای تهران به فروش می رسد.

د- شلیک گلوله در اطراف محوطه ساختمان سفارت: در طول شب گذشته، صدای شلیک گلوله در حوالی ساختمان سفارت بارها به گوش کارمندان سفارت رسید. در حدود ساعت ۳۰/۲۱ صدای شلیک گلوله شنیده شد اما گزارشی دایر بر وقوع تیراندازی در داخل محوطه سفارت مطرح نشد. حدود ساعت ۳۰/۲ صدای شلیک چندین گلوله در کنار دیوار پیرامونی سفارت، و عمدتاً در مجاورت دیوار روزولت و دیوار تعاونی سفارت، به گوش رسید. یکی از لامپهای منطقه اطراف تعاونی هدف قرار گرفت. محافظین انقلابی سفارت مهاجمین را تعقیب کرده و سه نفر از آنها را دستگیر کردند. هنگامی که مهاجمین در حال فرار بودند، چند قبضه تفنگ ژ-۳ از خود به جای گذاشتند؛ این تفنگها توسط نیروهای حفاظت مصادره شدند. یکی از نیروهای حفاظت سفارت خاطرنشان کرد که افراد دستگیر شده عضو گروه فداییان بوده اند. تمامی مهاجمین پیاده بودند و هیچ خودرویی در آن اطراف مشاهده نشد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) منبع فوق تأکید کرد که مهاجمین به دیوار سفارت حدوداً شش نفر بوده اند که البته هنوز کسی این موضوع را تأیید نکرده است. گزارش شده است که شش قبضه سلاح ژ-۳ نیز مصادره شده است.

ه- ترور آیت الله مطهری: یک ضارب ناشناس شب گذشته آیت الله مطهری را هدف گلوله قرار داد. گزارش شده است که سه گلوله به سر وی اصابت کرده است. گزارشات موجود حاکی از این است که ضارب در حالی موفق به ترور آیت الله مطهری شده است که حلقه های امنیتی بسیار محکمی برای وی پیش بینی شده بود. مطهری ریاست کمیته مرکزی انقلاب اسلامی را برعهده داشت و یکی از نزدیکان خمینی محسوب می شد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) یک منبع گزارش داده است که عامل ترور مطهری همان گروهی بوده است که سپهبد قرنی را ترور کرد. این گروه سری، «فرقان» نام دارد. (فرقان به معنای تمایز بین حق و باطل است.) این گروه پس از ترور سپهبد قرنی، اعلام کرد که قصد دارد ترورهای دیگری نیز به انجام رساند. اینجانب بر این باورم که عامل ترور مطهری، همین

گروه فرقان است. به محض وصول اطلاعات جدیدتر، مراتب ارسال خواهد شد.

(و) اطلاعات مختلف:

۱- به گفته یکی از اعضای ارشد حزب انقلاب اسلامی [حزب جمهوری اسلامی]، از زمان تأسیس این حزب در ماه فوریه، تاکنون دو میلیون نفر خواستار عضویت در این حزب شده‌اند. وی تصریح کرد که صرفاً در شهر تهران ۴۰۰ هزار فرم درخواست تکمیل شده است.

۲- منابع خبری آمار نهایی اعدام شدگان توسط دادگاه انقلاب را ۱۶۱ نفر اعلام کرده‌اند.

۳- اخیراً رادیو تهران اعلام کرد که سه افسر دیگر نیز اعدام شده‌اند؛ نام و جایگاههای این افراد در گزارش فردا ارائه خواهد شد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) در خصوص گزارش مندرج در بند الف، وابسته نظامی سفارت مصر تأیید کرده است که ایران روابط خود با دولت مصر را متوقف کرده است. وی افزود که احتمالاً تا شنبه همین هفته تهران را ترک خواهد کرد.

وضع امنیتی سفارت آمریکا در تهران

سند شماره ۱۶۴ سری ۲ می ۱۹۷۹ - ۱۲ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۵۹۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: اوضاع امنیتی سفارت آمریکا در تهران ۱- (سری - تمام متن) ۲- از تاریخ ۲۵ بهمن ۱۳۵۷ این واحد وضع دفاع داخلی خود را در بخش ساختمان سفارت تقویت نمود. در بدنه ساختمان تغییراتی از قبیل نرده کشی پنجره های طبقه اول و دوم و قرار دادن جعبه های فلزی ۴ پای میملو از شن در بخش داخلی پنجره ها جهت جلوگیری از اصابت گلوله سلاحهای سبک مستقیم یا غیرمستقیم به کارمندان؛ کار گذاشتن درب ورودی فولادی در مبادی شرقی و غربی سالن سفارت، ایجاد شده است. علاوه بر این با توافق کاردار قرار شده است درب های ۶ پای می مقاومت در برابر انفجارات نیز در داخل سالن کار گذاشته شود. این کار سبب به وجود آمدن نوعی سیستم قفل شونده خواهد شد و گذشته از آن مقاومت در برابر آتش سلاحهای سبک و نیز مانع از ورود افراد با توسل به جبر خواهد شد که همین موضوع در تاریخ ۲۵ بهمن ماه برای ما اشکالاتی را به وجود آورده بود. علاوه بر این در سیستم قفل ها یک سیستم تی-گارد نیز تعبیه خواهد شد. در نتیجه اگر درب در ورودی اول با توسل به زور باز شود، راهروی طویلی که منتهی به طبقه دوم می شود مملو از گاز اشک آور خواهد شد که همین امر نیز ورود ناخواسته افراد را به داخل و به طرف درب ضدانفجار با وقفه روبرو خواهد ساخت، و مهاجمین نخواهند توانست به آسانی وارد ساختمان شوند. درب مزبور طوری تعبیه خواهد شد که منفذی برای ورود هوا نداشته باشد که در نتیجه گاز

ص: ۳۴۸

اشک آور نیز نخواهد توانست وارد ساختمان اصلی سفارت شود. بنابراین مشکلی که در تاریخ ۲۵ بهمن ماه با آن روبرو شده بودیم از جمله پرتاب گاز اشک آور که برای مدتی مدید استفاده از این ساختمان را غیرممکن ساخته بود، مرتفع می گردد. این سیستم می توان توسط تفنگدار دریایی مستقر در محل نگهداری شماره ۱ فعال شود بدون اینکه نیازی به استفاده از ماسک ضد گاز باشد.

۳- درب ورودی ساختمان اصلی سفارت دارای یک چهارچوب به ضخامت ۸×۳ اینچ خواهد بود که بدنه آن نیز از ورقه های فولادی تشکیل می گردد. این درب در برابر آتش سلاح اتوماتیک ۶۲/۷ آزمایش شده و نتیجه نیز مثبت بوده است. راهروی ساختمان سفارت هنوز هم از مهم ترین نقاط ضعف به شمار می آید. افسر امنیتی منطقه صورت نیازمندیهای مربوط به تحکیم این بخش را با استفاده از یک درب S-۱۰۰ برای SY ارسال داشته است. (به تهران ۰۴۴۲۹ رجوع شود).

علاوه بر این، برای ایجاد استحکام بیشتر در اتاقک های نگهداری تفنگداران نیز از حفاظ های بیشتری استفاده خواهد شد. نیازهایی بیش از آنچه که در تهران ۰۴۴۲۹ مطرح شده متعاقباً ارسال خواهد شد. بنا به توافق کاردار قرار است که بالکن خارج اقامتگاه سفیر برداشته شود و نیز در برابر دیگر محل های قابل دسترسی دیواره آجری کشیده شود.

این کارها پس از ۴ تا ۵ هفته دیگر به پایان خواهد رسید که در نتیجه آنها بنیه دفاعی سفارت در برابر نفوذ گروهها یا عناصر تروریست بیشتر خواهد شد.

۴- ایجاد و حفظ امنیت مجتمع محوطه سفارت کاری بس دشوار است. سفارت شامل ۲۵ جریب زمین است که در اطراف آن دیواری با ارتفاع شش تا هشت پا کشیده شده است. این دیوار همچنان که در تاریخ ۲۵ بهمن نشان داده شد بسیار آسیب پذیر است. تعداد یازده درب ورودی به محوطه وجود دارد که عبارتند از: درب ورودی مخصوص ارباب رجوع، دروازه پارک موتوری، درب ورودی مخصوص اتومبیل های سفارت، درب ورودی افراد پیاده در مقابل ساختمان اصلی سفارت، دروازه بخش شرقی، دروازه واقع در خیابان روزولت، دروازه واقع در کوچه بیژن، و سه دروازه مخصوص تعاونی. در حال حاضر تنها از دربهای ورودی پارک موتوری، درب واقع در کوچه بیژن و درب مخصوص ارباب رجوع استفاده می گردد. کارمندان محلی، خارجی از درب کوچه بیژن از تاریخ ۱۱ اردیبهشت استفاده می کرده اند. همه در رابطه با سلاح، صدور کارت عبور بازرسی می شوند. این واحد به یک دستگاه فلزیاب برای سفارت و یک دستگاه دیگر برای کنسولگری نیازمند است.

۵- از تاریخ ۱۱ اردیبهشت فعالیتهای کنسولی از طریق دروازه واقع در کوچه بیژن انجام می شده است که همیشه توأم با اقدامات امنیتی خاصی بوده است. خدمات کنسولی موقتاً در خوابگاه پیشین تفنگداران ادامه می یابد تا اینکه معلوم شود که آیا بخش کنسولی به گالری ایران در آن سوی خیابان روبروی سفارت و یا به نقطه ای دیگر منتقل می شود یا نه. ناظر و

افسر امنیتی منطقه ای توصیه کرده اند که کنسولگری در محل رستوران داخل سفارت فعالیت نماید چون از نظر امنیتی نسبت به گالری ایران امتیازات بیشتری دارد. با ایجاد تغییرات امنیتی صحیح می توان از هر یک از این نقاط استفاده کرد، ولی به نظر ما نیز در محوطه سفارت می توان کنسولگری را از امنیت بیشتری برخوردار نمود. گذشته از این، با بهبود یافتن وضع امنیتی سفارت، گالری ایران آسیب پذیری بیشتری خواهد داشت. در این رابطه بهتر است که کنسولگری در داخل محوطه سفارت مشغول فعالیت شود.

۶- مهمترین جنبه مسئله امنیت محوطه، مربوط است به اینکه چه کسی حراست داخلی و خارجی سفارت را عهده دار خواهد شد. ناظر امنیتی منطقه ای به مسئولیت های دولت میزبان در این نقطه کاملاً واقف است. سؤال اصلی این است که چه کسی نماینده دولت میزبان است. آیا دولت بازرگان است و یا جنبش اسلامی خمینی. در نگاه اول متوجه می شویم که نماینده واقعی جنبش خمینی است ولی این جنبش دچار تجزیه های بسیار شده و مانند جبهه دموکراتیک ملی، حمایت بسیاری را از دست داده است. علاوه بر این در حال حاضر چریک های فدایی مارکسیست و تا حدودی جبهه ملی به مقابله با آن برخاسته اند. تجزیه جنبش خمینی نیز تا حدودی به دنبال تأخیر در تدوین قانون اساسی و تأخیر در برگزاری انتخابات، سرعت یافته است. این تجزیه در گزارشات مرجع تهران ۴۳۱۴ و ۴۳۰۴ نشان داده شده است. ارتش ایران نیز که در گذشته امنیتی نسبی را فراهم می آورد، اکنون در روند سیاسی به صورت بازیچه ای درآمده است.

۷- در حال حاضر امنیت سفارت توسط یکی از عناصر مجاهدین به نام ماشاءالله کاشانی که مدعی است مستقیماً از خمینی دستور می گیرد تأمین می شود. نیروهای تحت فرمان ماشاءالله نیز گویا مرکب از ۴۰ نفر است و در دو مسجد واقع در همین منطقه نیز دارای نیروهای ذخیره می باشد. ناظر امنیتی منطقه ای در طول روز حدود ده تا پانزده نفر از آنها را دیده است. افسر امنیتی منطقه ای یعنی مایک کاگلین نیز در مورد نیروی ذخیره تردید دارد. در شبانگاهان تعداد نیروهای ماشاءالله کاشانی به پانزده و یا بیست نفر افزایش می یابد. بررسی های شبانه نشان می دهد که تقریباً تمام آنها به خواب می روند. این نیرو شباهت بسیاری به نیروهای مجاهدین در سرتاسر تهران دارد. آنها فاقد آموزش لازم و انضباط بوده و سلاحهایشان نیز متنوع است (که بعضی از آنها از داخل سفارت آمریکا ربوده شده است) و بی سیمهایشان نیز از جمله اشیاء به سرقت رفته از سفارت در تاریخ ۲۵ بهمن ماه می باشد.

۸- وابستگی به بنیه های واقعی دفاعی سه مسئله ایجاد می کند. چون گاهی وجود دارند و گاهی نه. طی یکی از بررسی های افسر امنیتی منطقه ای معلوم شد که تنها یک نفر از آنها در سفارت مانده است. روز قبل از آن نیز تنها سه نفر در سفارت به نگهبانی مشغول بودند. ممکن است در شرایطی آنها برای دفاع از ما از راه برسند ولی چطور و چرا برای ما مشخص نشده است، و علاوه بر این مشخص نشده که آیا آنها مجاز به تیراندازی هستند یا نه، اما اینکه

آنها به طرف چه کسی تیراندازی خواهند کرد و آیا ما آنها را تحت کنترل داریم جای تردید و سؤال دارد. دیگر اینکه معلوم نیست که اگر ماشاءالله در سفارت نباشد، آیا آنها تیراندازی خواهند کرد یا به حراست از ما خواهند پرداخت. واضح است که ما این عنصر را تحت کنترل خود نداریم. گرچه روند حراستی آنها از کاردار در طول سفر به داخل شهر خوب بود ولی دستیار افسر امنیتی همیشه باید ناظر کارهایشان باشد.

۹- مشکل دوم، که احتمالاً دارای ماهیتی خطرتر است، این است که در ساعات غیراداری آنها از کنترل ما خارج می گردند. ماشاءالله نیز از سفارت برای انجام عملیات انقلابی و اطلاعاتی خود بهره برداری می کند. او عمال ساواک را به داخل سفارت آورده و از دفتر پارک موتوری به عنوان اتاق بازجویی استفاده کرده است. بنا به گزارشات واصله (تأیید نشده) او یکی از زندانیانش را در همین محل شکنجه می داده است. کاردار نیز پس از وقوف فوراً دستور توقف این امر را صادر نمود که طبق اطلاع ما مؤثر بوده است. چند روز قبل نیز ماشاءالله عملیاتی علیه شوروی ها صورت داد و سه مقام شوروی و سه یا چهار ایرانی را ربود. در این رابطه از یکی از وسائط نقلیه سفارت آمریکا استفاده شده بود و روسها و ایرانیهای ربوده شده نیز تا مدتی در یکی از این خانه های سفارت زندانی شده بودند. در تاریخ ۸ اردیبهشت ماشاءالله گمان می کرد که یک گروه نجات ناشناس به این محل حمله ور خواهد شد به همین دلیل وی نیروهایش را در این نقطه بسیج نمود. نیروهای دفاعی در پشت بام تعاونی موضع گرفتند. اگر درگیری رخ می داد علاوه بر پرسنل آمریکایی، کارمندان خارجی دیگر نیز در حین آن مجروح می شدند. استفاده از سفارت جهت عملیات علیه مقامات شوروی یک مسئله امنیتی را پدید می آورد و شاید برای جبران این عمل در کشورهای اروپای شرقی عملیات ربایش پرسنل آمریکایی صورت پذیرد چون آنها تصور خواهند کرد که ما هم از فعالیت های ضد روسی ماشاءالله حمایت می نمایم.

۱۰- همانطور که گفته شد تعداد افراد ماشاءالله در شبانگاهان بیشتر است تا روز هنگام. افسر امنیتی منطقه ای کاگلین معتقد است که علت حضور شبانه آنها ترس از این است که مبدا هدف عناصر شبه نظامی موجود دیگر در تهران قرار گیرند و یا اشخاص دیگری به خاطر اعدام و یا کشتار اقوامشان توسط شورای انقلاب اسلامی از آنها انتقام بگیرند. رقم دقیق این کشتارها معلوم نیست، لیکن ناظر امنیتی منطقه ای معتقد است که تعداد آنها در هفته به ۲۵ تا ۵۰ کشتار تلافی جویانه می رسد. در نتیجه به جای حراست از سفارت، ممکن است ماشاءالله و حامیانش سبب بروز خشونت و تهاجم علیه سفارت شوند.

۱۱- در نهایت ماشاءالله و نیروهایش مبادی ورودی سفارت را تحت کنترل دارند که مهمترین آنها درب ورودی ارباب رجوع است. آنها معمولاً با تهدید و فحاشی مانع از دسترسی به محوطه سفارت می گردند. هیچ روزی نیست که او یا یکی از افرادش سبب بروز واقعه ای نشوند. این امر نظارت دائمی مشاور امور اداری، افسر امنیتی منطقه ای و سرهنگ هالند را

ایجاب می کند که سرهنگ نیز اغلب در محل درب ورودی تقریباً مستقر می گردد تا اینگونه مشکلات مرتفع گردد. ولی طی چند روز گذشته در نتیجه باز شدن درب ورودی دیگر این مشکل کاهش یافته است. تاکنون ماشاءالله هیچ یک از نیروهایش را در این نقطه مستقر نکرده است.

۱۲- مقامات سفارت تلاش بسیاری به خرج داده اند تا دولت ایران نیرویی منظم را برای برقراری امنیت محوطه سفارت ارسال نماید. در ابتدا ارتش برای اینکار مناسب به نظر می رسید ولی نتوانست بیش از چند ساعت انجام وظیفه نماید. چون وقتی متوجه شدند که نیروهای ماشاءالله میل ندارند سلاحهای خود را تحویل داده و کنترل سفارت را به آنها واگذار نمایند به ناچار سفارت را ترک گفتند. همافران و دیگر کادرهای نیروی هوایی نیز کاری از پیش نبردند. شبانگاهان آن قدر تیراندازی می شد که کارمندان سفارت به ستوه آمده بودند. نیروی پلیس می تواند در درازمدت مؤثرترین عامل حفظ امنیت باشد ولی ارتش نیز دارای امکاناتی است. هم اکنون نیروهای پلیس به تدریج مسئولیت های مجاهدین را به عهده می گیرند، ولی این روند پیشروی بسیار کند دارد. به نظر ناظر امنیتی منطقه علی رغم مشکلات موجود در کسب یک نیروی منظم جهت حفظ امنیت سفارت، ماشاءالله و نیروهایش باید از سفارت خارج شوند. کاردار نیز موافق است و تلاش می کند تا راه حلی مناسب پیدا شود.

۱۳- وضع تهدیدات امنیتی در ایران بسیار حاد است. احساسات ضدآمریکایی که گویا چند ماه قبل فروکش کرده بود، باز رو به افزایش است. تجزیه جنبش اسلامی و گروههای سیاسی مختلفی که برای جلب حمایت عمومی رقابت می کنند احتمالاً بار دیگر آمریکا را هدفی جالب برای تبلیغات و تهاجمات خود خواهند یافت. همین امر احساسات ضدآمریکایی را بار دیگر شعله ور خواهد ساخت. گذشته از این هر تصمیم سیاسی که ضررهایی را برای ایرانیان به همراه داشته باشد تظاهرات ضدآمریکایی را ایجاد خواهد کرد. در این رابطه صدور روایید ورود به آمریکا برای شاه و یا سکنی گزیدن وی در این کشور نتایج اسف باری را به دنبال خواهد داشت. ایرانیها عکس العملی سریع و احتمالاً خشونت آمیز نشان خواهند داد. اینگونه تصمیمات می تواند به عنوان عامل انسجام بخش و قطب ساز در طیف مواضع سیاسی ایران ایفاء نقش نماید. در نتیجه، ناظر امنیتی منطقه ای معتقد است که دولت آمریکا باید در اتخاذ اینگونه تصمیمات امنیت پرسنل آمریکایی در ایران را نیز در نظر بگیرد. در صورت اتخاذ آنها، چند هفته قبل باید سفارت در جریان امر قرار گیرد تا این واحد بتواند خود را آماده مقابله با کابوس امنیتی بنماید.

۱۴- خطر دیگر می تواند از جناحهای سیاسی چپگرا یا راستگرا ناشی گردد. اعضای جناح چپ عبارتند از حزب توده (کمونیست های مرتبط با احزاب کمونیست چکسلواکی، شوروی و آلمان غربی) و فداییان خلق (چریک ها) که همان چپگرایان مارکسیست می باشند. گروههای راستگرا عبارتند از فداییان اسلام، مجاهدین خلق و نیز گروههای کوچک دیگری که هویت

آنها شناسایی نشده اند. علاوه بر این یک واحد از نیروهای ساف در ایران مشغول آموزش دادن به نیروهای دفاعی داخلی اسلامی هستند. در مورد تعداد این گروه گزارشات متفاوتی رسیده، لیکن بنا به گفته مشاور سیاسی تعداد آنها به احتمال زیاد به ۲۵۰ نفر می رسد. گرچه این گروه تا به حال مشغول فعالیت های آموزشی بوده است ولی بعید نیست که از آنها در حمله به سفارت و یا پرسنل آمریکایی در خارج از سفارت استفاده شود. این نیروی آموزش دیده و مجرب بسیار خطرناک تر از عناصری است که در تاریخ ۲۵ بهمن ماه به سفارت حمله ور شده بودند. این حمله می تواند نوعی عکس العمل در رابطه با پیمان صلح خاورمیانه و یا حتی عکس العملی علیه حملات تلافی جویانه اسرائیل به تأسیسات ساف در لبنان باشد.

۱۵- خطر بالقوه این سؤال را پیش می کشد که در قبال چنین حمله ای عکس العمل سفارت چگونه باید باشد. خاتمه موفقیت آمیز حمله ۲۵ بهمن ماه نمی تواند اساس نحوه برخورد با حملات دیگر باشد. در صورتی که در آینده نیز اینگونه حملات متوجه ما شود نمی توان انتظار داشت که به موقع به نجات ما بشتابند و یا نمی توان گفت که در صورت تسلیم سفارت مقامات آمریکایی گروگان گرفته نخواهند شد و یا اعدام نمی شوند. این وضع زمانی مصداق خواهد یافت که مهاجمین اعضاء ساف و یا گروههای تعلیم یافته از سوی ساف باشند. طی سالهای گذشته فعالیتهای ساف جنبه تأدیبی داشته نه سمبلیک. به تلگرام وزارتخانه به شماره ۱۰۶۷۵۶ رجوع شود. در صورتی که سفارت بار دیگر هدف حمله واقع شود مجبور است بین تسلیم و مقاومت یکی را برگزیند. بهبود امنیت فیزیکی سفارت در چهار تا شش هفته آینده وقت نیروهای مهاجم را برخلاف مهاجمین حمله ۲۵ بهمن ماه بیشتر تلف خواهد نمود.

با وجود بهبود امنیت فیزیکی سفارت، این واحد در شرایطی خاص احتمالاً مجبور خواهد شد با استفاده از نیروی مرگبار به مقاومت پردازد. در صورت اتخاذ این تصمیم در طرح دفاع داخلی و نیز کسب سلاحهای بیشتر جهت مقاومت بیشتر در برابر حملات مسلحانه، باید تغییرات عمده ای صورت گیرد. طرح دفاع داخلی باید دارای خطوط اختیارات و ارتباطاتی مشخص باشد. تفنگداران دریایی آمریکایی مستقر در سفارت باید دستورات مشخص و صریحی را دریافت دارند و آماده باشند تا از مواضع دفاعی خاص استفاده کرده و در صورت صدور دستور از طرف ریاست نمایندگی بتوانند از نیروی مرگبار استفاده نمایند. باید به جای استفاده از گاز اشک آور و تفنگ از سلاحهای معادل ژ-۳ و یا دیگر سلاحهای خودکار تروریستها استفاده شود. در همین رابطه ناظر امنیتی منطقه ای تفنگ ام-۱۶ را پیشنهاد می کند که البته باید همراه با موانع فیزیکی و سلاحهای مناسب دیگر باشد تا در صورت حمله یک نیروی نسبتاً عظیم این واحد برای مدت قابل ملاحظه ای قادر به دفع حمله و مقاومت باشد. آنها در این صورت خواهند توانست به حراست از ساختمان اصلی سفارت پردازند تا نیروهای امنیتی دولت میزبان جهت پاسخگویی از راه برسند. اوضاع مربوط به گروهها، جمعیت ها، تظاهرکنندگان و یا حمله سمبلیک به سفارت را می توان از طریق مذاکره و یا در

صورت لزوم، توسل به گاز اشک آور مرتفع ساخت. راه حل حمله ۲۵ بهمن ماه مربوط به همان روز و همان شرایط بود، ولی نباید آن را تنها راه حل سفارت به حساب آورد.

۱۶- وسایل ارتباطاتی کافی نیست. افسر ارتباطات تنها دارای یک دستگاه بی سیم پی ئی-۳۶ و چهار دستگاه پی آر-۳۶ ذخیره است. در حین رویداد ۲۵ بهمن ۱۴ دستگاه بی سیم دستی توزیع گردید ولی هیچ گونه رسیدی دریافت نشد. هیچ کس نمی داند که دریافت کنندگان بی سیم ها چه کسانی هستند. کاردار توافق کرده است که به تمام کارمندان دستور دهد که بی سیمهای دستی را به اطاق ارتباطات تحویل دهند تا پس از صورت برداری در صورت لزوم بار دیگر توزیع گردد. در تاریخ ۲۵ بهمن حدود ۵۰ دستگاه از بی سیم های ما مصادره گردید. بسیاری از آنها نیز در اختیار مجاهدین و دیگر گروهها قرار گرفته اند. در نتیجه، آنها می توانند به تمام مکالمات رادیویی ما گوش دهند. ناظر امنیتی منطقه ای تقاضا دارد که با بررسی وضع ارتباطی، فرکانس ارتباطی جدیدی ارائه شود. افسر اطاق ارتباطات فرکانس ۳۰۰/۱۶۳ را پیشنهاد کرده که به فرکانس کنونی نزدیک است ولی روی فرکانس قبلی قرار نخواهد گفت. تا آنجا که می دانیم دولت میزبان نیز از این فرکانس استفاده نمی کند. پس از پایان عملیات صورت برداری از بی سیم ها درخواست فرکانس تسلیم شما خواهد شد.

۱۷- واحد گاردهای تفنگدار مرکب از ۱۳ نگهبان و یک افسر وظیفه در خارج از محوطه سکنی دارند. ناظر امنیتی منطقه ای پس از بازرسی محل سکونت تفنگداران اظهار داشت که او نیز با عقیده افسر وظیفه موافق است و این محل مسکونی نیاز حال حاضر را تأمین می نماید. مشاور امور اداری توجه زیادی به این مسئله داشته تا محل سکونت آنها به اندازه کافی مناسب و راحت باشد. تفنگداران دریایی نیز معتقدند که این نیروی ۱۳ نفره می تواند نیاز کنونی واحد را تأمین نماید ولی در صورت بروز حمله به سفارت، تفنگداران دریایی احتمالاً بار دیگر در بخش مخصوص تفنگداران، یا محل اقامت سفیر و یا در نقطه ای دیگر در داخل سفارت مستقر خواهند شد. در تاریخ ۲۵ بهمن ماه تنها افسر وظیفه و دو تن از تفنگداران در محل حاضر بودند تا در داخل سفارت تکالیف دفاعی را انجام دهند. واضح است که این نیرو کافی نمی باشد. بنا به اعتقاد ناظر امنیتی منطقه ای در اوضاع جاری باید سه تفنگدار دیگر آماده انجام وظیفه در هنگام روز باشند تا افسر وظیفه دارای دو تفنگدار آماده در محل خدمت و سه تفنگدار ذخیره باشد تا بتواند به هر گونه نیاز امنیتی پاسخ دهد، حتی اگر دیگر تفنگداران نتوانند وارد سفارت شوند.

۱۸- تفنگداران معمولاً شش ماده در اینجا انجام وظیفه کرده و به ندرت به خارج از محوطه سفارت می روند. ناظر امنیتی منطقه ای می گوید که باید ترتیبی داد تا آنها بتوانند برای گردش و تفریح به آتن بروند. اقامت طویل المدت تفنگداران در داخل سفارت سبب بروز اصطکاک و مشکلات روحی خواهد شد. گرچه روحیه ها مقاوم است ولی تفنگداران در شرایط بسیار سخت شدیداً فعالیت می نمایند. خوشبختانه تنها یک مورد تخلف انضباطی تا به حال

وجود داشت که طی آن گروه‌بان روسو علی‌رغم دستور اکید افسر وظیفه مبنی بر ماندن در سفارت در ساعت ۴۵/۵ دقیقه ۹ اردیبهشت محوطه را ترک کرده بود. در ساعت ۵۰/۶ دقیقه از طریق بی سیم گروه‌بان مزبور به محوطه فراخوانده شد لیکن به آن پاسخ نداد. ولی حدود ساعت ۳۰/۱۰ دقیقه همان شب به محل سکونت تفنگداران بازگشت. افسر وظیفه معتقد است که رفتار کلی گروه‌بان روسو نادرست بود و احتمال بروز مشکلات بیشتر توسط وی وجود دارد. در همین رابطه و برای جلوگیری از وقوع رویدادهایی چون واقعه کابل در تاریخ ۹ اردیبهشت، ناظر امنیتی منطقه ای معتقد است که گروه‌بانی با ثبات تر باید به جای گروه‌بان روسو فرستاده شود. متأسفانه افسر میانجی منطقه ای وجود ندارد تا وضع حاضر با وی در میان گذاشته شود لیکن ناظر امنیتی منطقه ای اعلام داشته که با انتقال روسو موافقت خواهد نمود.

۱۹- یک نیروی پیمانی چهل نفری جهت حراست از سفارت نیز در محوطه مستقر کرده ایم. آنها امنیت داخل سفارت اطراف اقامتگاه سفیر و معاونت واحد و دروازه های ورودی را تأمین می نمایند.

در حال حاضر آنها خدمات جزئی را انجام می دهند ولی این وضع را می توان تغییر داد. باید نوعی وسایل ارتباطی از قبیل بی سیمهای دستی در اختیار گشت های شبانه قرار داد تا بتوانند وقایع را سریعاً به ما اطلاع دهند. یک مرکز ارتباطی شبانه بین ساعات ۱۸ شب تا ۸ صبح روز بعد باید برقرار گردد تا یکی از کارمندان سرویس خارجی آشنا به زبان انگلیسی گردانندگی آن را عهده دار شود. در صورت بروز وضعی اضطراری در شبانگاهان، واحد ارتباطات می تواند سریعاً مقامات دولت میزبان را که مسئول حفاظت از سفارت هستند در جریان امر قرار دهد و نیز به عنوان مترجم بین افسر امنیتی منطقه ای و گارد مجاهدین عمل نماید. وی می تواند در حین شب به عنوان تلفنچی نیز کار کند. این موضوع با شلدون کرایز از امور خاور نزدیک در میان گذاشته شد و او نیز اعلام کرد که کسی را جهت پر کردن این قسمت خواهد فرستاد.

۲۰- با وجود اینکه سفیر و معاونش دارای پناهگاههایی در محل اقامت خود می باشند، ولی ناظر امنیتی منطقه ای معتقد است که باید زنگ خطرهای بیشتری را نصب نمود تا این نقاط نیز تحت پوشش درآیند. باید پس از انجام یک بررسی فنی معلوم شود که چه نوع سیستم هشداردهنده دیگری باید استفاده شود. در حال حاضر چند سیستم مختلف وجود دارد ولی نمی توان از آنها به عنوان یک سیستم یاد نمود. علاوه بر این سیستم تهویه هوا نیز باید تعویض گردد. قفل های کنترل کننده درب های ورودی نیز به جریان برق اضطراری متصل نشده است. این نقائص را باید افسر فنی امنیتی به سرعت برطرف سازد.

۲۱- خلاصه، برنامه امنیتی سفارت باید با در نظر گرفتن نیازهای مربوط به دفاع داخلی سفارت طرح ریزی شود. اگر نیازهای امنیتی ساختمان اصلی سفارت و محوطه برآورده شود، می توان از بروز وقایع بسیاری از قبیل واقعه ۲۵ بهمن جلوگیری کرد. با در نظر گرفتن این

مطلب ناظر امنیتی منطقه ای پیشنهادات ذیل را مطرح می سازد:

(۱) وزارتخانه در رابطه با پیشنهادات افسر امنیتی منطقه ای یعنی کاگلین که در تلگرام مرجع تهران ۰۴۴۲۹ آمده به سرعت وارد عمل گردد.

(۲) سفارت به سرعت در مورد نصب نرده های پنجره ها، نصب درب های آهنی سنگین در مبادی ورودی شرقی و غربی اقدامات خود را ادامه دهد. پس از تکمیل این اقدامات یک سیستم تی-گارد نیز بین این دو مبدأ نصب گردد تا موانعی در برابر ورود ناگهانی احتمالی ایجاد شود.

(۳) سفارت درب های سنگین فولادی را برای راهروی ساختمان اصلی سفارت ایجاد کرده و کار در مورد اتاقک های نگهبانی تفنگداران را به پایان برساند.

(۴) SY/T مطمئن شود که دستگاه فلزیاب مخصوص بازرسی افراد وارد شونده به اینجا ارسال خواهد شد.

(۵) ماشاءالله و نیروهای مجاهدش از سفارت خارج شوند و به جای آنها نیروی ارتشی یا پلیس گمارده شود.

(۶) وزارتخانه تصمیماتی از قبیل اجازه ورود دادن به شاه به آمریکا را با در نظر گرفتن ملاحظات امنیتی اتخاذ نماید.

(۷) علاوه بر این گزارشاتی در مورد فعالیت های دانشجویان ایرانی در آمریکا تهیه و به بخش سیاسی ارسال شود. در صورت امکان این گزارشها باید حاوی اسامی رهبران دانشجویی، وابستگی سیاسی آنها، حمایت آنها از جناح های مختلف جنبش انقلاب اسلامی، منبع درآمد، و دیگر اطلاعات سیاسی مورد توجه باشد.

(۸) افسر امنیتی منطقه ای طرح دفاع داخلی مناسب با رهنمودهای این تلگرام را تهیه نماید و نیز تفنگداران در رابطه با وظایف خود آموزش کافی دیده و توصیه شوند تا دفاع داخلی را در اولویت به حساب آورند.

(۹) پس از پایان مرحله بررسی ارتباطی، افسر ارتباطاتی باید آماده باشد تا بتواند ۵۰ کریستال مربوط به فرکانس ۳۰۰/۱۶۳ را ارائه کند.

(۱۰) SY تعداد ۱۰ تفنگ ام-۱۶، ۱۰۰۰۰ فشنگ ۵۶/۵ میلی متری، ۱۰۰ خشاب برای مهمات ۵۶/۵ میلی متری، ۱۰ فانسخه، ۱۰ شانه بند، ۲۸ جلد خشاب، ۳ خشاب برای هر جلد، ۲۰ جعبه کمک های اولیه انفرادی و ۲۰ چراغ قوه رزمی ارسال نماید.

(۱۱) یگان تفنگدار نیز موقتاً به تعداد سه نفر دیگر افزایش یابد تا از آنها به عنوان نیروی ذخیره در سفارت استفاده شود.

(۱۲) وزارتخانه ترتیبی دهد تا تفنگداران آمریکایی پس از ۲ یا سه ماه انجام وظیفه در تهران مدتی را در آتن به تفریح بگذرانند.

(۱۳) گروه بان روسو از این واحد به جایی دیگر منتقل و جایگزین مناسبی برای او در نظر

گرفته شد.

(۱۴) یک بخش محلی ایجاد شود تا به هنگام شب بتوان با گاردهای داخل محوطه ارتباط برقرار کرد و یا از طریق آن دولت میزبان را از وقوع حادثه آگاه ساخت. این بخش تحت سرپرستی افسر امنیتی منطقه ای عمل خواهد کرد و در طول شب از نظر زبانی نیز به تفنگداران و واحد ۱ کمک خواهد کرد.

(۱۵) یک بررسی فنی امنیتی به عمل آید تا مشخص شود که چه نوع از سیستم های هشدار دهنده باید در سفارت و به خصوص در محل های اقامت سفیر و معاونت وی مورد بهره برداری قرار گیرد، سیستم های غیرقابل استفاده حذف گردد، و برای قفل های بروت یک منبع برق خاص نصب شود تا نقاط حساس نیز تحت کنترل در آید. علاوه بر این سیستم تهویه مطبوع نیز باید دچار تغییراتی گردد.

(۱۶) اتاق ارتباطات برنامه تخریب ۳۰ دقیقه ای را در مدنظر داشته باشد و دیگر مقامات نیز در همین رابطه ترغیب شوند.

(۱۷) دستیار افسر امنیتی منطقه ای سلاحها را مورد بررسی قرار دهد و رهنمودهای لازم را جهت توزیع سلاح به پرسنل سفارت طراحی نماید.

(۱۸) SY تمام امریه های فعال و دیگر خط مشی های مهم SY را جهت افسر امنیتی بیرمنگهام منطقه ای به سرعت ارسال دارد.

(۱۹) افسر امنیتی منطقه ای بیرمنگهام بر نحوه اجرای پیشنهادات بالا نظارت داشته باشد و در محدوده زمانی موجود اقدامات مناسبی را برای عادی ساختن برنامه امنیتی سفارت به عمل آورد.

(۲۲) محتوای این تلگرام توسط مشاور اداری، مشاور امور سیاسی، ریاست واحد، افسر امنیتی منطقه ای، دستیار افسر امنیتی منطقه ای، و افسر وظیفه مأمور به خدمت مطالعه گردیده، و همه آنها از این پیشنهادات حمایت خود را اعلام می دارند. (۱)

(۲۳) کاردار نیز با پیشنهادات فوق موافق است. ناس

افزایش نگرانی ها پس از ترور مطهری

سند شماره ۱۶۵ محرمانه ۳ می ۱۹۷۹ - ۱۳ اردیبهشت ۱۳۵۸ از : سفارت آمریکا، تهران - ۴۶۱۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: افزایش نگرانی ها پس از ترور مطهری ۱- (محرمانه - تمام متن - این یک تلگراف گزارشی است).

ص: ۳۵۷

۲- خلاصه: ترور آیت الله مطهری افزایش شدید نگرانی ها بین اعضای دولت و رهبران مذهبی را به دنبال داشته است. گروه فرقان اعلام کرده است که یزدی، انتظام و قطب زاده اهداف بعدی این ترورها خواهند بود. سوءظن به آمریکا در حال افزایش است. پایان خلاصه.

۳- بنا به اذعان منابع مختلف خبری و مشاهدات ناظرین، ترور آیت الله مرتضی مطهری در شب، نیمه شب، روز ۱ می، نتایج و بازتابهای زیر را به دنبال داشته است:

۴- با عنایت به این که آیت الله مطهری در حالی مورد ترور قرار گرفت که تحت تدابیر شدید امنیتی و حفاظتی قرار داشت، اعضای دولت موقت و رهبران مذهبی به طرز کاملاً آشکارا نگران امنیت خود شده اند. گزارشات مربوط به عضویت آیت الله مطهری در شورای انقلاب اسلامی هنوز تکذیب نشده است و استنباط عمومی این است که گروهک فرقان (حداقل ضاربین آیت الله مطهری) از این موضوع اطلاع داشته اند. حتی نیروهای مجاهدین محافظ سفارت نیز دچار سراسیمگی کاملاً واضح شده اند و از طرفی تیراندازی های شبانه در مناطق مرکزی شهر افزایش یافته است. بر اساس اظهارات ناظرین، مناطق شمالی شهر عمدتاً آرام است. چند خبرنگار از بروز تنش و درگیری در شهرهای حومه تهران خبر داده اند البته این درگیریها چندان خشونت آمیز نبوده است.

۵- گروهک فرقان صبح روز ۲ می با برقراری تماس تلفنی با دفتر روزنامه آیندگان و خبرگزاری آسوشیتدپرس مسئولیت ترور آیت الله مطهری را برعهده گرفت؛ این تماس نگرانی های امنیتی قابل ملاحظه ای در پی داشت. (شایان ذکر است که تنها یک هفته پیش، گروهک فرقان مسئولیت ترور سپهبد قرنی را برعهده گرفته بود.) فرد تماس گیرنده با دفاتر رسانه ها خاطرنشان کرده است که ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه، عباس امیرانتظام معاون نخست وزیر و قطب زاده مدیر رادیو تلویزیون در صدر لیست اهداف بعدی این گروهک قرار دارند.

به گفته یکی از منابع، مطالبی شنیده شده است مبنی بر این که این گروهک لیستی شانزده نفره از اهداف ترور خود تهیه کرده و خاطرنشان کرده است که معالجه سرطان شوم آخوندی مستلزم حذف و نابودی این شانزده نفر است. حدس و گمانه زنیهای زیادی در خصوص شناسایی گروهک فرقان مطرح است. مدرک محکم و مستدلی در دست نیست اما قویترین گمانه زنی ها حاکی از انتساب این گروهک به رژیم سابق است.

۶- نتایج و عواقب این افزایش تنشها، به ویژه اگر هویت گروهک فرقان و یا ضاربین نهایتاً به نحوی افشا گردد که مؤید ارتباط آنها با شاه سابق باشد، تعمیق و تثبیت مظنونیت ایالات متحده آمریکا را در پی خواهد داشت. شاهد و گواه این قضیه این است که ظرف ۳۶ ساعت گذشته برقراری تماس با منابع مذهبی برای ما بسیار مشکل شده است (که البته بخشی از آن طبیعی است چرا که عده زیادی مشغول مراسم کفن و دفن هستند). چپگرایان و مسلمانان افراطی این وقایع را به مثابه مصادیقی در تأیید دیدگاه خمینی دایر بر مداخله ایالات متحده

آمریکا و دیگر قدرتها در امور داخلی کشور تلقی می نمایند. در صورتی که این دیدگاه از رونق و شیوع بیشتری برخوردار گردد (که البته تاکنون این طور نبوده است) موقعیت و شرایط امنیتی نمایندگی آمریکا مجدداً در هاله ای از ابهام قرار خواهد گرفت. شایان ذکر است که در حال حاضر نوک پیکان توجهات معطوف شناسایی گروهک عامل ترورهاست.

۷- نگرانی دیگر دولت موقت انقلاب اسلامی، مشکلات احتمالی نشأت گرفته از اقدامات تیمسار پالیزبان و تیمسار اویسی است که هر دوی آنها در حال حاضر فراری هستند. تیمسار پالیزبان مظنون به این است که در جریان شورش نسبی دو هفته گذشته ترکمنها ایفای نقش نموده است.

البته جریانات اسلامی آن قدر قوی و محکم هستند که احتمال مداخله عناصر بیگانه در بین گروههای داخلی را تقلیل دهند. نکته جالب توجه این که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که توسط ابراهیم یزدی بنا نهاده شد، هم اکنون عملاً تحت اختیار و اراده آیت الله رفسنجانی قرار گرفته است و به عنوان بازوی حمایتی حزب جمهوری اسلامی (حزب خمینی) شناخته می شود.

بر اساس اطلاعات موجود، حزب متعلق به شریعتمداری، یعنی حزب جمهوری خلق مسلمان، تاکنون با هیچ گروه و دسته ای ائتلاف نکرده است. در صورتی که احزاب به رقابت خود در خصوص ائتلاف با نیروهای مسلح ادامه دهند، نیروهای زیادی در این کشور در مقابل یکدیگر صف آرایی خواهند کرد.

ناس

روز جهانی کارگر در تهران

سند شماره ۱۶۶ بدون طبقه بندی ۶ می ۱۹۷۹ - ۱۶ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: روز جهانی کارگر در تهران راهپیمایی های روز جهانی کارگر در تهران در جوی کاملاً آرام و تحت تدابیر شدید امنیتی به اجرا درآمد. کارمند بخش سیاسی استمپل و کاردار به وسیله خودرو از مناطق اطراف رژه عبور کرده و سه گروه مجزا را مشاهده کردند. از نکات شایان ذکر در این مراسم می توان به نظم و انضباط قابل توجه راهپیمایان و نیز رویکرد اسلامی و ضد کمونیستی مراسم اشاره کرد.

در تاریخ ۳۰ آوریل یکی از منابعی که حشر و نشر زیادی با چندین سازمان دانشجویی دارد ادعا کرد که گروه فداییان قصد ندارد از روز کارگر به عنوان حربه ای برای مواجهه سیاسی استفاده نماید. در دیگر مناطق شهر عبور و مرور و کسب و کار روزمره مردم در جریان بود و بحثی از روز کارگر مطرح نمی شد.

ناس

تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹

ص: ۳۵۹

سند شماره ۱۶۷ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۱۸۳۸ ۶۸۴۶۰ می ۱۹۷۹ - ۱۸ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده گزارش: ای. بی. گرازینی متخصص امور اطلاعاتی مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا سرهنگ ال. جی. هالند منبع: رسانه های خبری محلی، کارمندان سفارت و اعضای دفتر وابسته دفاعی موضوع: تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده توضیحات و اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران است. این اطلاعات شامل موارد ذیل است:

دستگیری برخی افراد جدید در خصوص ترور آیت الله مطهری، تیراندازیهای صورت گرفته در تهران، اعدام سرتیپ ناظمی، استفاده از برخی مجتمع های نظامی به عنوان پارکینگ خودرو، هشدار ارتش پاسدار انقلاب در خصوص «عناصر فرصت طلب»، اظهارات امیرانتظام معاون نخست وزیر در جدیدترین کنفرانس مطبوعاتی خود، و اطلاعات متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات گزارش: (محرمانه) الف- دستگیری برخی افراد جدید در خصوص ترور آیت الله مطهری: ۵ نفر دیگر به عنوان مظنون به ارتباط با ترور آیت الله مطهری دستگیر شدند؛ با این دستگیری، تعداد افراد دستگیر شده در ارتباط با این اتهام به ۱۳ نفر رسید. بازجوهای انقلابی با تحقیق از مظنونین دستگیر شده موفق شده اند که اطلاعات و اسناد جدیدی در خصوص گروهک زیر زمینی و روحانیت ستیز کسب نمایند؛ البته جزییات موضوع هنوز منتشر نشده است.

سه نفر از پنج نفر دستگیر شده مستقیماً در ترور سپهبد قرنی و آیت الله مطهری دخالت داشته اند. این سه نفر فهرستی از رهبران ارشد ایران را تهیه کرده بودند که گروهک فرقان تهدید کرده بود که ظرف ماههای آتی آنها را ترور خواهد کرد. این در حالی است که به گزارش یک منبع خبری، روز گذشته پانزدهمین نسخه از بولتن زیرزمینی گروهک فرقان افشا شده و به صورت گسترده در سطح شهر تهران منتشر شده است. بر روی صفحه اول این بولتن سخنانی از حضرت علی [علیه السلام] به نقل از کتاب «نهج البلاغه» درج شده بود. در این بولتن انتقادات تند و گزنده ای نسبت به روحانیت و حمایتهای شوروی از رهبران مذهبی ایران مطرح شده است.

گروهک فرقان در این بولتن ادعا کرده است که همچنان با مبارزه و مقابله با «آخوندیسم» و تضعیف سلطه روحانیت بر کشور ادامه خواهد داد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) نکته شایان توجه این که نیروهای پاسدار انقلاب به سرعت مظنونین به مشارکت در ترور آیت الله مطهری را دستگیر کردند. این دستگیری به مراتب سریعتر از دستگیری مظنونین مربوط به ترور سپهبد قرنی بود. چنین به نظر می رسد که نیروهای پاسدار انقلاب، افرادی را از قبل، حتی قبل از اجرای ترور، در ذهن خود داشته اند. نکته جالب توجه دیگری که می توان مطرح کرد این است که هویت مظنونین دستگیر شده در هیچ یک از گزارشات منتشر شده در منابع خبری، فاش نشده است. برخی تناقضات در این زمینه متصور است.

ب- تیراندازیهای صورت گرفته در تهران: به تازگی دو تیراندازی در تهران روی داده است. در اولین تیراندازی که با مشارکت دو زن و سه مرد صورت گرفت، هیچ کس کشته نشد و ضاربین موفق به فرار شدند. این پنج نفر در حالی که در یک خودرو فاقد پلاک در حال حرکت بودند، به گروهی از نیروهای پاسدار انقلاب که در مقابل مقر کمیته گافرآباد(۱) ایستاده بودند، تیراندازی کرده و به سرعت از صحنه گریختند. یک موتور سوار که به این خودرو مشکوک شده و آن را تعقیب کرده بود، قصد داشت به سرعت خود را به نیروهای پاسدار مستقر در مقابل مقر کمیته رسانده و آنها را در جریان موضوع قرار دهد اما با توجه به سرعت خودرو، وی موفق به این کار نشد و تیراندازی به وقوع پیوست. شب گذشته در خیابان شاه رضا (که اخیراً به خیابان انقلاب تغییر نام داده است.)، یک دستگاه خودرو مرسدس بنز سفید رنگ که توسط دو دستگاه موتور سیکلت محافظت می شد، به ایستگاه نگهبانی نیروهای پاسدار انقلاب حمله کرد. این نیروها که از اعضای کمیته بنی هاشمی بودند، نیز واکنش نشان داده و موتور سواران را هدف گلوله قرار داده و مضروب کردند؛ یکی از موتورسواران در دم کشته شد و دیگری که مجروح شده بود، دستگیر شد. افراد سوار بر خودرو مرسدس بنز موفق به فرار شدند.

ج- اعدام سرتیپ ناظمی در تهران: دادگاه انقلاب تهران پس از چهار روز محاکمه سرتیپ فضل الله ناظمی، حکم اعدام وی را صادر و شب گذشته این حکم را به اجرا درآورد. منابع خبری گزارش داده اند که محاکمه سرتیپ ناظمی طی پنج جلسه کاری دادگاه و در طول چهار روز به انجام رسیده است و دلیل این تأخیر هم بررسی و راستی آزمایی اظهارات این افسر بوده است.

ناظمی ادعا کرده بود که در جریان شورشهای مورخ ۱۱ فوریه، وی به سربازان تحت امر خود دستور داده بود که سلاحهای خود را کنار بگذارند و به طرف مردم شلیک نکنند. دادگاه پس از بررسی و تحقیق در خصوص این موضوع به این نتیجه رسید که ادعای وی کذب بوده و بنابراین حکم اعدام او را صادر کرد.

ص: ۳۶۱

این حکم پس از تأیید به سرعت در شب گذشته اجرا شد. جسد وی صبح امروز به پزشکی قانونی انتقال یافت.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) صبح امروز رادیو ملی اعلام کرد که روز گذشته ۲۱ نفر اعدام شده اند. از این تعداد، صرفاً نام سرتیپ ناظمی در مطبوعات منتشر شد و اسامی دیگر افراد اعدام شده هنوز منتشر نشده است. اینجانب امشب اطلاعات لازم را از طریق منابع خبری به دست خواهم آورد.

د- استفاده از برخی مجتمع های نظامی به عنوان پارکینگ خودرو: امیرانتظام، معاون نخست وزیر، با اشاره به تلاشهای صورت گرفته در خصوص رفع مشکل ترافیک شهر تهران، اظهار داشت که شهرداری به زودی طرحی را به اجرا خواهد گذاشت که به موجب آن از ورود خودروهای شخصی به مرکز شهر جلوگیری به عمل خواهد آمد. وی افزود که در راستای همین طرح، از چند پایگاه نظامی بزرگ که هم اکنون خالی و بلا-استفاده است به عنوان پارکینگ بهره برداری خواهد شد و افراد خودروهای خود را در این پارکینگها پارک کرده و به وسیله اتوبوس و یا تاکسی به بخشهای مرکزی شهر خواهند رفت. پایگاه نظامی عباس آباد به تنهایی حدود ۱۰ هزار دستگاه خودرو را در خود جای خواهد داد. پادگانهای نظامی که قرار است پس از بحث و رایزنی با مقامات نظامی به منظور استفاده به عنوان پارکینگ در اختیار شهرداری تهران قرار گیرد عبارتند از: عباس آباد، باغ شاه، شاهپور، عشرت آباد و پایگاه هوایی مستقر در بخش شرقی تهران. این پادگانها در محیط پیرامونی منطقه ای از شهر قرار دارند که خودروهای خصوصی حق ورود به آن را نخواهند داشت.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) احتمالاً منظور از پایگاه هوایی در شرق تهران، پایگاه دوشان تپه است. در حال حاضر اطلاعات بیشتری در این خصوص در دست نیست. نکته شایان توجه این که سفارت ایالات متحده آمریکا درست در وسط این منطقه یاد شده قرار دارد و این موضوع در حال حاضر حرکت خودروهای ناشناخته ما را تحت الشعاع قرار خواهد داد.

ه- هشدار ارتش پاسدار انقلاب در خصوص فعالیت «عناصر فرصت طلب»: ارتش پاسدار انقلاب امروز در اولین بیانیه عمومی خود به مردم تهران هشدار داد که عناصری «فرصت طلب» با جعل عنوان نیروهای ارتش پاسدار انقلاب و یا کمیته وارد حریم خصوصی و خانه های افراد شده و اموال و داراییهای آنها را به غارت می برند.

در این بیانیه خاطرنشان شده بود که هیچ یک از نیروهای پاسدار انقلاب بدون حکم دادستان عمومی، کارت شناسایی معتبر و حکم مأموریت ارتش و یا کمیته، حق ورود به حریم خصوصی و خانه های افراد را ندارند. در این بیانیه از عموم مردم خواسته شده است که در این خصوص همکاری لازم را با ارتش پاسدار انقلاب به عمل آورده و در صورت مشاهده و یا دستگیری این افراد، به سرعت مراتب را به نزدیک ترین کلانتری و یا کمیته اطلاع رسانی نمایند.

و- اظهارات امیرانتظام، معاون نخست وزیر، در جدیدترین کنفرانس مطبوعاتی خود:

۱- عباس امیر انتظام، معاون نخست وزیر و سخنگوی دولت، امروز مجدداً موضوع آموزش یک گروه ۳۰۰۰ نفری در پایگاه نظامی علی آباد در نزدیکی شهر قم به وسیله مشاورین نظامی جنبش امل، نیروی نظامی فعال در جنوب لبنان که توسط امام موسی صدر ایجاد شد، را تکذیب کرد. وی تأکید کرد که در مسیر عزیمت به شهر قم، تاکنون چندین بار از فراز پایگاه علی آباد عبور کرده و هیچ کس را در آن ندیده است؛ وی خاطرنشان کرد که این پایگاه خالی است.

۲- وی در خصوص ارتش پاسداران انقلاب اظهار داشت که تشکیل یک ارتش جدید ضروری به نظر می رسد چرا که ارتش، پلیس و ژاندارمری در تأمین نظم و قانون موفق نبوده اند. بنابراین، ارتش پاسداران انقلاب این خلأ را مرتفع خواهد کرد. دوره آموزشی این نیرو در پایگاه علی آباد قم برگزار نشده بلکه در یک پایگاه در تهران صورت گرفته است. این نیرو مادامی که دادگاه انقلاب وجود خارجی و فعالیت داشته باشد، تحت امر این دادگاه خواهد بود؛ و پس از انحلال دادگاه انقلاب، اختیار این نیرو به دولت محول خواهد شد. این نیرو حافظ و پاسدار انقلاب ما خواهد بود. خوشبختانه تعداد نیروهای این ارتش در حال حاضر محدود است و برحسب ضرورت می توان از آنها در هر جای کشور که نیاز باشد استفاده نمود.

۳- امیرانتظام درباره موضوع فروش گاز به شوروی اظهار داشت که فروش گاز از طریق خط لوله شماره ۲ که قرارداد آن قبلاً امضا شده بود، به دلیل پیروزی انقلاب هنوز آغاز نشده است.

در همین ارتباط، یک هیأت از شوروی در حال حاضر در ایران بوده و مشغول بحث و بررسی موضوع با شرکت ملی نفت ایران است. ظرف یک هفته آینده، شرکت ملی نفت، در این خصوص به دولت گزارش خواهد داد. نهایتاً تصمیم گیری خواهد شد که گاز از طریق این لوله به شوروی منتقل شود یا خیر و البته قیمت آن نیز مشخص خواهد شد.

ز- اطلاعات متفرقه:

۱- منابع خبری گزارش داده اند که استخدام نیروهای جدید در پایگاه هوایی بندرعباس باعث بروز تنش و جار و جنجال در این پایگاه شده است. دلیل بروز این تنش عدم آشنایی نیروهای جدید الورد به قوانین و مقررات پادگانها اعلام شده است. این تنشها توسط آیت الله غلامحسین حقانی آرام شده است.

۲- اداره روابط عمومی ستاد ارتش اسلامی اعلام کرده است که نیروهای نظامی مختار هستند که مقالات و دیدگاههای خود را منتشر نمایند، البته بایست توجه داشته باشند که مسئولیت این نوشته ها مستقیماً، برعهده نگارنده می باشد. دولت هیچ اعتراضی به انتشار دیدگاههای نیروهای نظامی ندارد.

وضعیت ایران، می ۱۹۷۹

سند شماره ۱۶۸ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۱۸۴۹ ۶۸۴۶۰ می ۱۹۷۹ - ۱۹ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی متخصص در امور امنیت ملی ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا سرهنگ ال. جی. هالند منبع: رسانه های خبری محلی، کارمندان سفارت و اعضای دفتر وابسته دفاعی موضوع: وضعیت ایران، می ۱۹۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده توضیحات و اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران است. این اطلاعات شامل موارد ذیل است:

اسامی ۲۱ فرد اعدام شده در تهران در مورخ ۸ می ۷۹، تداوم قاچاق اسلحه از کشور امارات متحده عربی به ایران، گزارش میزان تولید نفت، جبهه ملی در صدد استفاده از اعضای قدیمی خود، هشدار فداییان در خصوص «توطئه پالیزبان» در مناطق غربی ایران، تعهد وزیر کشور مبنی بر تهیه پیش نویس قانون اساسی ظرف ۱۵ روز آینده، معرفی روز زن، و اطلاعات متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف) اعدام ۲۱ نفر دیگر به اتهام «فساد فی الارض»: در ساعت ۵ بامداد روز هشتم می ۷۹ تعداد ۲۱ نفر دیگر از «عوامل رژیم سابق» در جوخه های آتش تیرباران شدند. دادگاه انقلاب این افراد را به اتهام «فساد فی الارض» گناهکار شناخته بود. افراد اعدام شده عبارت بودند از:

- ۱- دکتر جواد ساپد(۱)، سخنگوی مجلس قانون گذاری و آخرین دبیر کل حزب رستاخیز.
- ۲- دکتر محمدرضا عاملی تهرانی- وزیر اطلاع رسانی کابینه شریف امامی و وزیر آموزش کابینه ازهارى.
- ۳- دکتر غلامرضا کیانیپور، استاندار استانهای آذربایجان و اصفهان و وزیر اطلاع رسانی و دادگستری در کابینه هویدا.
- ۴- تیمسار علی فتحی امین، فرمانده تیپ مسلح همدان و افسر ارشد فرماندهی نظامی تهران.
- ۵- سرهن- گگ حسین فردوس ماکان، فرمانده ستاد مرکزی ژاندارمری ملی.
- ۶- سرگرد حسین اصفهانیان فرد، فرمانده گروههای انتقال ستاد مرکزی ژاندارمری.

ص: ۳۶۴

۱- بوده است. م. « ثابت » □ احتمالاً نام مورد نظر

۷- سرهنگ جواد مخفی، قائم مقام اداره اطلاعات پلیس و افسر رابط پلیس و کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک و پلیس، و افسر رابط کمیته مشترک ضدخرابکاری و «عوامل خارجی».

۸- تیمسار عبدالله نوروزی، بازجوی ارشد ساواک در کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک و پلیس.

۹- سرهنگ احمد رستم خانی، عضو بخش عملیات کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک و پلیس.

۱۰- سروان محمد قنادزاده، عضو ارشد ساواک و رئیس بخش در کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک.

۱۱- سرگرد اسدالله بختیاری، عضو بخش عملیات کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک و پلیس.

۱۲- ستوان حسین قلم کاری، از اعضای ساواک در کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک.

۱۳- گروهان مهدی نجاتیان، عضو کمیته مشترک ضدخراب-کاری س-اواک.

۱۴- یدالله شادانی با نام مستعار «اسفندیاری»، بازجوی شماره ۷ زندان اوین و رئیس بخش در ساواک.

۱۵- ستوان سوم علی خداداد کادیه، عضو ساواک.

۱۶- علی اصغر ایرانلو، عضو کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک.

۱۷- حسین نصر، رئیس بخش در ساواک و عضو گروه گشت جوخه ضدخرابکاری.

۱۸- محمدمهدی میدانی، رئیس بخش در ساواک و افسر گشت کمیته ضدخرابکاری.

۱۹- حمزه تفنگچی، رئیس بخش گشت ساواک.

۲۰- احمد حسینی، رئیس بخش گشت ساواک.

۲۱- فریدون شادافر(۱) با نام مستعار «شاهین»، بازجوی ساواک و متهم به شکنجه افراد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) صبح امروز رادیو گزارش داد که به غیر از افراد فوق الذکر، هفت نفر دیگر نیز اعدام شده اند؛ البته رادیو در گزارش خود، از ذکر اسامی این افراد اجتناب ورزید. آمار اعدامها ظرف سه هفته اخیر کاهش چشمگیری یافته بود که مجدداً این آمار سیر صعودی قابل ملاحظه ای به خود گرفت. اسامی هفت نفر جدید نیز در گزارش وضعیت بعدی ارسال خواهد شد.

ب) تداوم قاچاق اسلحه از کشور امارات متحده عربی به ایران: دریادار احمد مدنی، فرمانده نیروی دریایی، روز گذشته در آبادان اظهار داشت که پایگاههایی در برخی بنادر کشور امارات متحده عربی وجود دارند که به عنوان مبدأ و سرچشمه

قاچاق سلاح و مواد مخدر به ایران ایفای نقش می کنند. مدنی که استاندار خوزستان نیز می باشد، در حال یک سفر دوره ای

ص: ۳۶۵

۱- م. «شادانفر» احتمالاً فرد مورد نظر بوده است.

به شهرهای مهم استان خوزستان است. در یادار مدنی خاطرنشان کرد که بنادر یاد شده صرفاً با هدف قاچاق احداث شده اند و مأمّن و پناهگاه قاچاقچیان محسوب می شوند و از طرفی دیگر فعالان قاچاقچی از حمایت دولت امارات منتفع و برخوردار هستند.

ج) گزارش میزان تولید نفت در ایران: شرکت ملی نفت ایران روز گذشته اعلام کرد که طی نیمه اول ماه جاری ایرانی (۲۱ آوریل لغایت ۵ می) میانگین تولید روزانه نفت این کشور معادل ۴ میلیون بشکه بوده است. این شرکت تصریح کرد که در همین بازه زمانی به طور میانگین روزانه ۸۵۰ هزار بشکه نفت در پالایشگاههای آبادان، تهران، شیراز و کرمانشاه مورد پالایش قرار گرفته است. شرکت ملی نفت ایران افزوده است که پس از رفع نیازها و مصارف داخلی، روزانه حدود ۳۰۰ هزار بشکه از فرآورده های پالایش شده به خارج از کشور صادر شده است. با افزایش این مقدار به حجم ۴/۳ میلیون بشکه ای نفت خام صادر شده به صورت روزانه، کل حجم صادرات نفتی این کشور روزانه به عدد ۷/۳ میلیون بشکه می رسد. این حجم مواد نفتی به وسیله تعداد ۵۶ تانکر نفتکش صادر شده است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) متأسفانه منابع خبری از ذکر نام نفتکشها خودداری کرده اند.

د) جبهه ملی در صدد استفاده از اعضای قدیمی خود: جبهه ملی ایران در صدد برآمده است که به ریشه و شاخه خود بازگشته و از اعضای قدیمی و همکاران و همقطاران نخست وزیر مرحوم جبهه، دکتر محمد مصدق، استفاده نماید. یک منبع خبری گزارش داده است که شورای مرکزی جبهه ملی رسماً از رهبران و اعضای قدیمی خود درخواست کرده است که به منظور تقویت سازمانی حزب، به این جبهه ملحق شوند. این منبع خبری اسامی این افراد را به شرح ذیل اعلام کرده است: آیت الله محمود طالقانی، دکتر علی شایگان - که چند هفته پیش از او به عنوان اولین رئیس جمهور احتمالی کشور یاد شد، و آیت الله زنجانی، رهبر مذهبی سالخورده و از دوستان نزدیک مصدق. افزون بر این، جبهه ملی از برخی وزرای عضو کابینه مصدق و نیز اعضای شورای سال ۱۹۶۲ دعوت کرده است که با پیوستن به این حزب، امکان تلفیق تمامی دسته ها و دیدگاه های مختلف در درون پیکره جبهه مهیا گردد.

ه) هشدار فداییان در خصوص «توطئه پالیزبان» در مناطق غربی ایران: امروز سازمان چریکهای فداییان خلق در خصوص توطئه «مزدوران» تحت امر تیمسار پالیزبان، یکی از چهره های وفادار شاه که در حال حاضر به صورت زیرزمینی در مناطق غربی ایران بر ضدانقلاب فعالیت می کند، هشدار داد.

فداییان در نامه ای سرگشاده، که در چندین روزنامه فارسی زبان نیز منتشر شد، خطاب به آیت الله محمود طالقانی خاطرنشان کردند که «پس از وقایع خونبار و غم انگیز شهرهای سنندج، گنبد کاووس و نقده، بار دیگر سرسپردگان امپریالیسم و افراط گرایی در حال طرح یک توطئه برای مناطق غربی کشور می باشند. این بار توطئه گران مناطقی را انتخاب کرده اند که در اوبیش اهل حق در آنها مشغول زندگی هستند؛ مناطقی از قبیل کرند عرب، کوران، سرپاک

ذراب (۱) و قصر شیرین. عوامل فعال در پشت این توطئه و دسیسه عبارتند از تیمسار پالیزبان، سردار جاف (برادر سالار جاف که ماه گذشته اعدام گردید.) و تعدادی از اعضای ساواک و برخی روحانیون متمایل به رژیم سابق. به طور خلاصه، شرایط حاکم بر منطقه را می توان به ترتیب ذیل تشریح نمود: تیمسار پالیزبان به اتفاق سردار جاف و عناصر ساواکی با پرداخت مبالغی بین ۳ هزار تا ۶ هزار تومان به صورت ماهانه، اقدام به استخدام تعدادی مزدور نموده اند. طی ماه گذشته، عوامل و مزدوران پالیزبان بارها اقدام به قتل و غارت مردم در روستاها و جاده های مناطق غربی کشور نمودند. صدها خودرو در جاده ها مورد غارت و چپاول قرار گرفت و گله ها و داراییهای روستاییان به تاراج رفت. به رغم این که مردم در این خصوص به امام، کمیته و ژاندارمری شکایت کرده اند اما تاکنون هیچ یک از مقامات و مراجع مسئول، اقدامی در این راستا به انجام نرسانده اند.» (و تعهد وزیر کشور مبنی بر تهیه و تنظیم پیش نویس قانون اساسی ظرف ۱۵ روز آتی: به گفته احمد صدر حاج سید جوادی، وزیر کشور، پیش نویس قانون اساسی جدید ظرف ۱۵ روز آتی منتشر خواهد شد. وزیر کشور خاطر نشان کرد که وزارت کشور با جدیت هرچه تمامتر در حال فراهم سازی مقدمات برای برگزاری انتخابات مربوط به یک مجلس قانون گذاری جهت تدوین نسخه نهایی پیش نویس قانون اساسی جدید می باشد. اخیراً برخی مقامات دولتی تأکید کرده اند که انتخابات مربوط به مجلس قانون گذاری و مجلس قانون اساسی به مدت نامعلومی به تعویق افتاده است؛ ناظران سیاسی اذعان دارند که واژه «به مدت نامعلوم» می تواند به معنای «مدتی طولانی» باشد. حاج سید جوادی تصریح کرد که استقلال تمام عیار مراکز قدرت به طور کامل مورد ملاحظه قرار گرفته است؛ وی افزود که در این قانون اساسی مالکیت خصوصی بر اساس اصول و مبانی اسلامی مورد توجه قرار گرفته است. وزیر کشور تأکید کرد که این پیش نویس توسط افرادی متبحر و باتجربه در زمینه تدوین متون حقوقی تهیه و تنظیم شده است. پیش نویس تهیه شده در حال حاضر به منظور بررسی مباحث انقلابی در اختیار وزیر قرار گرفته است و پس از اتمام این بررسی و ارزیابی، در اختیار عموم مردم قرار خواهد گرفت. حاج سید جوادی خطاب به افرادی که خواهان اظهار نظر در خصوص این پیش نویس هستند، تأکید کرد که مجلس قانون اساسی تصمیم نهایی را در این زمینه اتخاذ خواهد کرد. وزیر کشور افزود که تمامی افراد می توانند دیدگاهها و نظرات خود در زمینه این پیش نویس را به مجلس قانون اساسی اعلام نمایند و این مجلس نیز در تهیه نسخه نهایی قانون اساسی، تمامی دیدگاهها را مورد ارزیابی قرار خواهد داد. وی در ادامه اظهار داشته است که «در پیش نویس قانون اساسی تهیه شده، حقوق و آزادیهای تمامی افراد مورد توجه قرار گرفته است البته مادامی که به حقوق و آزادی دیگران خدشه ای وارد ننماید و ضمناً حقوق زنان و مردان

ص: ۳۶۷

نیز کاملاً برابر ملاحظه شده است. قانون اساسی به اهل تسنن و دیگر اقلیتهای مذهبی آزادی کامل اعطا کرده است.» وزیر کشور تأکید کرد که نیروهای تحت امر وی در حال برنامه ریزی برای برگزاری انتخابات یک مجلس قانون گذاری هستند؛ وی تصریح کرده است که مقررات مربوطه آماده تحویل به دولت و شورای انقلاب اسلامی است. وزیر کشور مهمترین شاخصه افراد برای نمایندگی مجلس را سواد عنوان کرده است. وی گفته است که به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر یک نماینده و یا به ازای هر ۱۵۰ تا ۲۰۰ هزار نفر یک نماینده در مجلس حضور خواهد داشت. وزیر کشور تعهد کرد که جزییات و نتایج تحقیق و بررسی در دست اقدام در خصوص واگذاری اختیارات و قدرت بیشتر به استانداران را منتشر نماید. این احتمال وجود دارد که اختیار توسعه عمومی و استخدام و اخراج نیروهای دولتی در هر استان برعهده استاندار قرار گیرد.

ز) اطلاعات متفرقه:

اعلام روز زن: حزب جمهوری اسلامی روز ۱۷ می - روز میلاد [حضرت] فاطمه زهرا [سلام الله علیها]، دختر [حضرت] محمد [صلی الله علیه و آله] را به عنوان روز زن مشخص کرده است. به منظور گرامیداشت این روز، مراسم ویژه ای برگزار خواهد شد. این حزب در بیانیه ای اعلام کرده است که «زنان همواره تحت نام آزادی مورد بدرفتاری قرار گرفته و متحمل توهینها و اهانتهای زیادی شده اند. در قرن اخیر نیز استعمارگران تلاش کرده اند که از زنان در راستای پیشبرد منافع و منویات خود بهره برداری نمایند. تنها اسلام است که عملاً زنان را ارج نهاده است و آنان را در امور اجتماعی مستقل تلقی کرده است؛ انقلاب اسلامی ایران نیز فرصتی است برای زنان که مجدداً از آزادی بهره مند گردند.»

مصاحبه با روزنامه تایمز ایران - دکتر ابراهیم یزدی

سند شماره ۱۶۹ استفاده محدود اداری ۱۰ می ۱۹۷۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۸۵۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - با اولویت موضوع: مصاحبه با روزنامه تایمز ایران - دکتر ابراهیم یزدی ۱- آیندگان مورخ ۹ می مصاحبه منتشره در تایمز ایران (یک روزنامه آمریکایی) با فرزند وزیر امور خارجه دکتر ابراهیم یزدی را گزارش کرده است. در این مصاحبه گویا پیرامون تابعیت آمریکایی دکتر یزدی به نقل از مقامات سفارت آمریکا در تهران بحث و گفتگو شده است.

۲- ترجمه بخشهای مربوط به مصاحبه، توسط سفارت به شرح ذیل است. نقل قول: در اوضاع کنونی اگر دولت آمریکا اقدامی علیه یزدی به عمل آورد، احتمالاً وی تابعیت آمریکایی خود را از دست خواهد داد. و اضافه کرد که دولت آمریکا با لغو تابعیت یزدی کاری احمقانه

ص: ۳۶۸

خواهد کرد. وی در ادامه گفت: اگر آیت الله خمینی، یزدی را روانه زندان سازد، وی از حمایت کنسولگری آمریکا در ایران برخوردار خواهد شد. و اگر از افراد مسئول زندان شکایت کند، سفارت آمریکا در ایران، اعتراض وی را به دولت ایران خواهد رسانید و او را به آمریکا باز خواهد گرداند. این مقام افزود: این احتمالات در حقیقت احمقانه به نظر می رسند. پایان نقل قول.

۳- از آنجا که دکتر یزدی دائماً تابعیت آمریکایی خود را تکذیب کرده است، اینگونه مقالات موجب شرمساری وی خواهد شد. فکر می کنیم که در این مورد سئوالاتی پدید خواهد آمد. لطفاً متن کامل مصاحبه و هرگونه اطلاعات موجود در این زمینه را برای ما ارسال دارید.

ناس

ایران عضو غیر متعهدا و بر علیه کمونیزم؟

سند شماره ۱۷۰ استفاده محدود اداری ۱۰ می ۱۹۷۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۸۶۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: ایران عضو غیر متعهدا و بر علیه کمونیزم؟ ۱- دکتر ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه، طی مصاحبه ای که در ۱۰ می منتشر شد، اعلام کرد ایران تصمیم گرفته در اولین فرصت ممکن، به جنبش عدم تعهد بپیوندد. وی اظهار داشت که این موضوع را با نمایندگان کوبا در تهران مورد گفتگو قرار داده و اینکه «بسیار محتمل» است ایران هیأتی را به کنفرانس عدم تعهد که اوت آینده در هاوانا برگزار می شود، اعزام کند.

۲- در روز ۸ می از دریا دار مدنی، فرمانده نیروی دریایی و استاندار خوزستان، در خلیج (فارس) سؤال شد که آیا ایران به شیخ نشین های حوزه خلیج فارس در مقابل تهدید کمونیزم کمک خواهد کرد؟ وی پاسخ داد «ما سعی خواهیم کرد در امور داخلی دیگر کشورها دخالت نکنیم؛ اما با این وجود اگر مردمی که قادر به دفاع از خودشان نیستند از ما کمک بخواهند، این وظیفه ما خواهد بود که دست آنها را بگیریم.» ۳- نظریه: به نظر می رسد که ایران همچنان تهدیدات در مرزهایش را متفاوت از آنچه که در خارج می گذرد، احساس می کند. ناس

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۱۷۱ محرمانه ۱۰ می ۱۹۷۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۴۸۷۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه) این گزارش اطلاعاتی در مورد ایران فراهم می کند که شامل

ص: ۳۶۹

سرفصل های زیر می باشد: ۸ اعدام دیگر در ایران؛ اعلام عفو محدود؛ دادستان عمومی خواستار مساعدت مردم برای دستگیری سران رژیم سابق می شود؛ سفیر مصر، تهران را ترک می کند و موارد متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات (محرمانه) الف- ۸ اعدام دیگر. روز گذشته افراد زیر در تهران به جرم «مفسد فی الارض، محاربه با خدا و مشارکت در قتل عام مردم بی گناه» اعدام شدند.

(۱) حبیب القانین، یک تاجر بسیار مشهور متهم به فساد مالی، رابطه داشتن با اسرائیل و صهیونیسم و خیانت به هموطنان خود.

(۲) رحیم علی خرم، یک تاجر بسیار معروف دیگر و مالک یک قمارخانه.

(۳) سرتیپ عبدالحسین سعادت‌مند، فرمانده سابق اداره اول ساواک، وزیر سابق اطلاعات در کابینه ازهارى، فرمانده دفتر روابط عمومی ارتش، رئیس محاکم نظامی رژیم گذشته.

(۴) محمد بقایی یزدی، دکتر مخصوص ساواک و شکنجه گر ماهر.

(۵) محمد فلاح، عامل ضدشورش ساواک.

(۶) جعفر شکروی، افسر شهربانی و فرمانده واحدهای گشتی کمیته ضدخرابکاری ساواک.

در رشت احمد ابراهیمی افسر شهربانی و در فارس عبدالله مجیدی ستوان ژاندارمری نیز اعدام شدند. هر دو دادگاه رشت و فارس حکم دادند که خانواده این دو اعدامی حقوق ماهانه و مزایای شغلی آنها را دریافت کنند.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) القانین و خرم اولین تجاری هستند که اعدام شده اند. القانین یک یهودی بود و اولین قربانی غیرمسلمان عدالت اسلامی می باشد.

اتهامات وی عبارتند از: خیانت، فساد و قتل. وی در یک اظهارنامه طولانی به جاسوسی برای اسرائیل و ملاقات با موشه دایان و جلب قول حمایت اسرائیل از تمام یهودیان ایران متهم شده بود. طبق اظهارات منابع تنها مدرک برای اثبات اتهام خیانت وی ظاهراً سه سند از پرونده های ساواک بوده است.

اگر اسناد ساواک به عنوان مدارک قابل قبولی برای اثبات جرم محسوب شود هشدار قابل توجهی به شمار می رود. اگر امپریالیسم اقتصادی به عنوان یک سابقه منفی تلقی شود بنابراین صدها تاجر محلی بایستی از ترس به لرزه بیفتند.

ب- اعلام عفو محدود. شورای وزیران طرح یک عفو عمومی را مورد تصویب قرار داد. به نظر می رسد این عفو عمدتاً شامل جنایتکاران خورده پا و افراد بی گناه و به اصطلاح بی گناهی باشد که توسط پاسداران انقلابی دوآتشه به دلیل همپالگی با افراد ناباب دستگیر شده اند. استثنائات این عفو به قدری دور از دسترس است که مشکل بتوان قضاوت کرد که چه کسی را

شامل می شود. مطمئناً این همان عفو عمومی که مدتها قبل بازرگان نخست وزیر ایران قول اجرای آن را داده بود نمی باشد.

ص: ۳۷۰

براساس اظهارات یک منبع خبری هر فردی که توسط مقامات قانونی تحت پیگرد قرار داشته باشد علیرغم اینکه اتهامی علیه وی وارد شده باشد یا خیر از محکومیت معاف خواهد بود. اما این عفو شامل افرادی که تحت پیگرد دادگاههای انقلاب اسلامی قرار دارند و یا به تصرف غیرقانونی زمینها متهم هستند و یا در فسادهای مالی بیش از ۵۰۰۰۰۰ ریال (۶۷۱ دلار) مشارکت داشته اند و یا بیش از ۵۰۰۰۰۰ ریال (۶۷۱۱ دلار) رشوه خواری کرده اند، مجرمین نوع اول، عاملین علیه احساسات عمومی، دزدان مسلح، واردکنندگان و تولیدکنندگان مواد مخدر، آدم رباها و تخلفات ترافیکی خاص نمی شود. طبق گزارشات منابع خبری دستگیریهای بیشتری صورت گرفته است.

این استثناءها در شرایطی به کار می آیند که یا شاکی از اتهامات خود صرف نظر کند و یا عملاً هیچ فردی هیچ اتهامی علیه فرد خاطی در مرحله اول ایراد نکرده باشد. منابع مطلع در تهران می گویند لایحه ای برای اعلام یک عفو عمومی تهیه شده اما حداقل یک بار توسط شورای انقلاب عودت داده شده است. یکی از منابع می گوید اگر و در زمانی که چنین مطلبی اعلام شود به قدری آبکی شده است که عملاً بی معنی خواهد بود با این وجود یک پیش روی برای بازرگان و کابینه ضعیف وی خواهد بود. حدس زده می شود که محاکمات و اعدامهای انقلابی انفعالی و ناگهانی پاسخ شورای انقلاب به توصیه بازرگان مبنی بر اتخاذ شیوه «بخشش و گذشت کردن» باشد. این کار ممکن است پاسخ قاطعانه ای به ارباب گروه فرقان باشد. اگر تلفنهایی که به خبرگزاریهای بین المللی شده درست تلقی کنیم، گروه فرقان تهدید کرده اند که کلیه اعضای شورای انقلاب را به قتل خواهند رساند.

منبع دیگری نیز چنین اظهارنظر کرد که اقدام منفعلانه دادگاه می تواند نشانه ای از بازگشت مجدد آیت الله خلخالی بی رحم به سرکار نیز باشد. منبع می گوید وی یکی از اعضای برجسته دادگاه انقلاب بوده و نیروی اصلی پشتیبانی از اعدامها می باشد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) این امور فرد را در مورد انگیزه اعلام عفو محدود که اخیراً اعلام شده گیج می کند و معلوم نیست واقعاً در مورد عفو عمومی که عباس امیرانتظام سخنگوی دولت در مصاحبه مطبوعاتی اخیر خود قول داده بود چه مسئله ای بروز کرده است. یک نتیجه گیری می تواند این حقیقت باشد که زندانها به قدری از زندانیان انقلابی پر شده است که دیگر جایی برای جنایتکاران خورده پا وجود ندارد.

ج- دادستان عمومی خواستار مساعدت مردم شده است. دادستان عمومی دادگاه انقلاب اسلامی از تمام ایرانیان خواسته است که در یافتن و دستگیری سران رژیم سابق کمک کنند. بعضی از اسامی که اعلام شده عبارتند از:

- ۱- دکتر نهاوندی ۲- دکتر عبدالمجید مجیدی ۳- دکتر عبدالعظیم ولیان ۴- دکتر منوچهر تسلیمی ۵- دکتر فریدون مهدوی
- ۶- داریوش همایون ۷- رضا صدقیانی ۸- حسن رسولی ۹- قاسم سربنا ۱۰- حسین فولادی ۱۱- امیرحسین شیخ بهایی ۱۲-
- منوچهر پرویز ۱۳- دکتر نیلی

آرما [آرام] ۱۴- دکتر محمدرضا نجابت ۱۵- دکتر باقر عاقلی ۱۶- هجبر[هژبر] یزدانی ۱۷- سرلشگر عزت الله محرری ۱۸- سرتیپ کمانگر ۱۹- سرلشگر پالیزبان و ۲۰- سرلشگر صیادیان.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) تنها فرد قابل شناسایی که در لیست ذکر شده سرلشگر پالیزبان می باشد. وی استاندار کرمانشاه و رئیس رکن ۲ ارتش شاهنشاهی ایران می باشد. فرد دیگر سرلشگر صیادیان است که فرمانده سابق ساواک در غرب ایران بوده است.

د- سفیر مصر، تهران را ترک می کند. دکتر علی ضمیر صافیات سفیر مصر در ایران روز چهارشنبه ایران را به مقصد قاهره ترک نمود. سخنگوی سفارت مصر روز سه شنبه اعلام کرد که کارمندان سفارت «تا مدتی» در ایران خواهند ماند.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) وابسته نظامی مصر که قبلاً گزارش شده بود در حال ترک ایران است اظهار داشت که برای دوره نامعینی در تهران خواهد ماند. وی تصدیق کرد که کارمندان سفارت در ایران خواهند ماند زیرا با دولت ایران توافق شده است که کارمندان سفارت ایران در مصر باقی مانده و کارمندان مصری نیز در ایران بمانند. تنها سفر هستند که کشور میزبان خود را ترک می کنند. این روند به این منظور صورت گرفته تمامی روابط دیپلماتیک به طور کامل قطع نشود و برای اینکه در آینده در صورت تمایل بتوانند روابط دیپلماتیک جدیدی آغاز کنند درها باز باشد.

ه- موارد متفرقه:

(۱) بندر بوشهر فعال تر می شود. مهدی مجد مدیرکل سازمان بنادر و کشتیرانی در بوشهر روز گذشته اعلام کرد فعالیتهای بیشتری در بندر بوشهر صورت خواهد گرفت. وی گزارش داده است که در طول سه ماه گذشته ۱۸ کشتی باری در این بندر بارگیری کرده و یا بار خود را تخلیه کرده اند و تخلیه دو کشتی دیگر در حال انجام می باشد. وی اضافه نمود که بندر در حال حاضر دو بارانداز دارد ولی چهار اسکله جدید ساخته خواهد شد.

(۲) مسئولین از خدمت در ارتش معاف شدند. ستاد مرکزی نیروی زمینی روز گذشته اعلام کرد که مشمولین دارای رتبه های دانشگاهی که در آذرماه به خدمت اعزام شده اند می توانند به مراکز آموزشی خود مراجعه کرده و گواهی معافیت دریافت نمایند.

ملاقات با علیرضا نوری زاده مدیر مجله امید ایران

سند شماره ۱۷۲ استفاده محدود اداری ۱۰ می ۱۹۷۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: ملاقات با علیرضا نوری زاده مدیر مجله امید ایران ۱- روز چهارشنبه، ۹ می، وابسته مطبوعاتی روزن با علیرضا نوری زاده، سردبیر فصلنامه امید ایران، مجله «تایم» ایران، در دفتر آژانس ارتباطات بین المللی آمریکا در سفارتخانه ملاقات

کرد. نوری زاده معاون و سردبیر پیشین مجله فردوسی و گزارشگر اطلاعات خواستار این ملاقات شده بود تا نگرانی و ترس خود را از وقوع یک کودتای چپی با در نظر گرفتن توانایی آنها در سازماندهی مخفی ابراز دارد و از جو سرکوبگرانه ضدروشنفکری روحانیت سخن بگوید. سردبیر سی و پنج ساله و دارای درجه دکترا از آمریکا گفت که وی از طرف محفل نویسندگان که به ایران آزاد و دموکراتیک معتقدند سخن می گوید و گفت که وی یکی از اعضای فعال سازمان اتحاد برای آزادی بود که توسط احمد بنی احمد، یکی از نمایندگان رک گوی ضد رژیم مجلس پیشین تأسیس شده بود.

وی خاطر نشان ساخت که منابع خبری وی معتقدند که تعداد سلاحهای موجود در اختیار چریکهای فدایی خلق حدود ۴۰۰۰ اسلحه است و جرج حبش از جبهه خلق برای آزادی فلسطین نیز از نظر فنی به آنها کمک می کند.

۲- نوری زاده گفت که سیاست وی در مجله از دیرباز ایجاد راهی برای ابراز عقیده ایرانیهای لیبرال بوده است و بدین ترتیب در سرمقاله این هفته از شخصیت پرستی در سیاستهای ایران انتقاد کرد و حمایت خود را از نظریه رهبری جمعی که نوعی مخالفت با خمینی به حساب می آید ابراز داشت. در نشریه بعدی نوری زاده سعی دارد افکار استالینیستی سرپرست کمیته مرکزی حزب توده را با افکار سرپرست کنونی حزب یعنی کیانوری مقایسه نموده و نقش ظریف و مزورانه حزب توده را به تصویر بکشد. دکتر نوری زاده با صراحت خواستار کمک از دفتر مطبوعاتی و فرهنگی شد تا واسطه ای برای محافل میانه رو از طریق دستیابی به سخنوران نامی آمریکایی شود، به خصوص به خاطر اینکه آنها می توانند با آشنایی با طرز تفکر ایرانیها سخن بگویند و از طریق فراهم آوردن ادبیاتی در مورد روند دموکراتیک غربی، مقالاتی در مورد نارضایتی و ناراضیانی چون سولژنیتسین فراهم آید و نیز برای روزنامه نگاران ایرانی فرصتی پیش آید تا علیرغم اوضاع انقلابی، بتوانند در آمریکا تحصیل نمایند تا مقدمات خنثی سازی نیروهای ضد دموکراتیک شدیداً سیاسی موجود در جناح راست و چپ فراهم آید.

۳- وابسته مطبوعاتی گفت که با به راه افتادن بایگانی بی سیم به زودی وی خواهد توانست بعضی از نیازهای مورد لزوم او را برآورده سازد. هر دو توافق کردند که هفته بعد نیز ملاقات نموده و در رابطه با نیاز سردبیر پاسخ عملی تری را طرح ریزی نمایند. شلنبرگر

دو روزنامه جدید ایرانی

سند شماره ۱۷۳ ۱۰ می ۱۹۷۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۸۸۵ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: دو روزنامه جدید ایرانی ۱- روز دوشنبه ۷ می، یک روزنامه صبحگاهی جدید، مستقل، فارسی زبان، تنها رقیب

واقعی برای روزنامه مردمی آیندگان به نام بامداد (صبح) در خیابانها ظاهر شده، همراه با مقالات بعدی در خلال هفته، قول می داد از منافع ایران و انقلاب اسلامی محافظت نماید و عمیقاً بی طرفی را رعایت کند ولی در محدوده مسئولیت واقعی اش هیچ گونه بهانه ای نیاورد. روزن وابسته مطبوعاتی، روز چهارشنبه ۹ می، منصور رهبانی سردبیر بامداد را در ساختمان سه طبقه جدیدالاجاره ای ملاقات نمود و با یک جلسه گرم و تاجرمانانه از وی پذیرایی شد. رهبانی سابقاً معاون سردبیر روزنامه بدنام و مرده رستاخیز، تصدیق کرد که او می خواسته به خوانندگانش بگوید که روزنامه اساساً از کارکنان سابق رستاخیز تشکیل یافته، اما به خاطر یک شروع بدون پیش داوری، دریک جلسه عمومی تصمیم بر این شد که گفتن این حقیقت را دو هفته ای به تعویق بیندازد. رهبانی که از پاییز گذشته که رستاخیز منحل شده بود بیکار بود، با تشکیل یک بنگاه و کمک گرفتن از متجاوز از چند صد نفر پخش کنندگان رستاخیز و کارکنان شعب سراسر کشور روزنامه را دوباره به راه انداخت. او گفت که برای ادامه کار روزنامه به مدت سه ماه پول دارد اما احساس می کند که برای سود بردن باید تیراژ روزنامه اش به ۱۵۰۰۰۰ نسخه برسد و حداقل دو صفحه کامل آگهی داشته باشد. در این شرایط اگر چه برای قضاوت زود است ولی تیراژ روزنامه حدوداً ۱۰۰۰۰۰ می باشد و هنوز میزان آگهی ها به مقدار مطلوب نرسیده است. رهبانی گفت که بامداد باید سیستم توزیعش را درست کند، گزارشاتی که از شهرستانها می رسند حاکی از آن است که بامداد بهتر از روزنامه چپی آیندگان به فروش می رسد و این به علت خط مشی صریحش در مورد وقایع و موضع میانه روانه اش می باشد. رهبانی تأکید کرد که بیش از شصت نفر نویسنده و مقاله نویس و علاوه بر آن حدود چهل نفر از کارکنانش، خوب به وسیله وی تصفیه شده بودند و او کاملاً برای آنها روشن کرده بود که می داند که نظرات سیاسی آنها یک طیف وسیع را تشکیل می دهد اما روزنامه بامداد، به یک چارچوب ایدئولوژیک تن درنخواهد داد. رهبانی در حاشیه اضافه نمود از آنجا که بامداد با استفاده از امکانات روزنامه اطلاعات چاپ می شود، روزنامه اش از مشکلات مقابله با یک اتحادیه فعال کارگران چاپ معاف می باشد.

۲- رهبانی علاقه اش را مبنی بر دریافت مقالات توضیحی از جانب وابسته مطبوعاتی اظهار داشت و علیرغم حساسیت روابط ایران و آمریکا وی روزن را مطمئن ساخت که بامداد برای بالا بردن تیراژش هیچ چیزی را که مستقیماً علیه منافع آمریکا باشد، چاپ نخواهد کرد. رهبانی یک بیوگرافی توضیحی در مورد کاتلر که به عنوان سفیر نامزده شده، داشت و مخصوصاً به هر نوع تغییری در مورد شرایط ویزا دادن علاقه مند بود و برای مواقعی که تماس فوری ضرورت داشته باشد، شماره تلفن خانه و شماره تلفن مستقیم دفترش را به وابسته مطبوعاتی داد.

۳- در روز دوشنبه، ۵ می، تهران تایمز، تنها روزنامه انگلیسی زبان در چهار صفحه تحت نظارت عرفان پرویز و مصطفی جعفری که تبعه ایران شده اند، شروع به انتشار کرد. پرویز گزارشگر قبلی تهران ژورنال اسماً سردبیر است حال آنکه جعفری، گزارشگر سابق روزنامه

اطلاعات و مقاله نویس رادیو صدای آمریکا، در حقیقت گرداننده تشکیلات است. تهران تایمز خودش را «روزنامه ای لیبرال که هدف اولیه اش آگاه نگه داشتن خوانندگان انگلیسی زبان از تمامی اخبار و جریانات داخلی و خارجی از طریق گزارشهای بی طرفانه، منصفانه و واقع بینانه می باشد» خواند.

در صحبت با پرویز و جعفری، وابسته مطبوعاتی دریافت که پنج سرمایه گذار که نامشان برده نشده، مخارج روزنامه را تقبل کرده اند و با ذکر افزایش آگهی های روزنامه و تیراژی در حدود ۹۰۰۰ نسخه، آینده تهران تایمز خوب به نظر می رسد. جعفری گفت که انتظار دارد در طی یک هفته، روزنامه صفحاتش را به هشت صفحه همراه با دو صفحه اخبار داخلی به جای یک صفحه ناقص افزایش دهد. جعفری هیچ گونه سانسوری را از جانب دولت موقت احساس نمی کند اما دکتر ممکن، معاون وزارت اطلاعات از وی خواسته که خط مشی ایدئولوژیک روزنامه را ذکر کند. جعفری پذیرفته که فقط قصدش فروش روزنامه بوده اما کاملاً آماده است که از انقلاب حمایت کند. شلنبرگر

اوضاع شیراز

سند شماره ۱۷۴ محرمانه ۱۴ می ۱۹۷۹ - ۲۴ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۹۵۴: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: اوضاع شیراز ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه گزارش: مأمور سفارت سرگرم دیدار از شیراز است. شهر آرام و مرتب است. دولت محلی (وضع استانداری و غیره) مرتب و منظم است. انجمن ایران و آمریکا هنوز در اشغال مجاهدین [خلق] است. دانشگاه باز است و جو آن جو درس و آموزش است. یأس و ناامیدی از انقلاب. اعتقاد بر این است که ایالات متحده، ایران را تحت نفوذ مؤثر دارد. مغازه ها باز و کارخانجات بسته اند. بیکاری بالا- است. صنایع الکتریکی ایران باز است. پایگاههای نظامی آرام و غیرفعالند.

۳- مأمور سفارت جهت نظارت بر کار بسته بندی اسباب و لوازم خانواده کارمندان سابق کنسولگری به شیراز رفته است. خانه و اسباب و اثاثیه به جای گذاشته شده در اواخر فوریه دست نخورده باقی بود. کنسولگری نیز که تحت مراقبت نیروهای محلی قراردادی می باشد، تخریب نشده و کمیته محل وارد و حتی نزدیک آن هم نشده است. تنها مراجعین کنسولگری متقاضیان همیشه امیدوار ویزا بودند.

۴- شهر آرام است. شیراز که آرام ترین شهر ایران در دوران انقلاب بود، همچنان آرام است. از راه بندان ها و بازرسیهای آخر شب و تیراندازیهای شبانه آنچنانی که در شهرهای دیگر ایران وجود دارد خبری نیست. جوانان مسلح در حال گشت زنی در خیابانها مشاهده نمی شوند. تنها

افرادی که علناً اسلحه حمل می کنند، کسانی اند که در سمت های رسمی (کمیته های حفاظتی متشکل از نیروهای شهربانی و ارتش) کار می کنند و اغلب ملبس به یونیفورم اند. نیروهای نظامی شهربانی که یونیفورم به تن دارند ترافیک شهر را کنترل می کنند و حضور نیروهای نامنظم مشهود نیست اگر چه گفته می شود که این نیروها فعال بوده و طرح هایی در دست اجراست که با نیروهای انتظامی شهر ادغام شوند.

۵- کارمند سفارت اگر نه به صورت گسترده ولی بسیار دوستانه توسط معاون استاندار (احمد مقصودی، کارمند سابق وزارت کشور) مورد استقبال قرار گرفت. خط مشی اداری وی آن است که سعی دارد از نقش کمیته در استان فارس چشم پوشی کند و مستقل از آنها عمل نماید. شیراز تنها یک کمیته شهری دارد و علی الظاهر توسط دو نفر از روحانیون محلی، آیت الله حائری شیرازی و دستغیب سرپرستی می شود. کمیته شیراز یقیناً فعال است. اما برخلاف کمیته های دیگر چنین به نظر می رسد که کار خویش را به مصالح اصیل شهری منحصر و محدود کرده است.

۶- انجمن ایران و آمریکا تبدیل به ستاد محلی مجاهدین [خلق] شده است. آنها علاوه بر سنگربندی و کشیدن سیم خاردار در این ساختمان که طی چندین حمله سوخته و خسارت دیده است، مجدداً آن را نقاشی و سیم کشی برق کرده اند. گروه دیگری از چریکها که کنسولگری انگلیس را اشغال کرده بودند، اخیراً آن را تخلیه کرده اند. قرار است این کنسولگری در پاییز بازگشایی شود. مرکز فرهنگی فرانسه باز و در حال فعالیت است.

۷- دانشگاه شیراز یا پهلوی سابق بازگشایی شده و علی الظاهر فقط بر فعالیتهای آموزشی تأکید دارد. دانشجویان به منظور جبران وقت درسی از بین رفته در دوران فعالیتهای انقلابی، می توانند ۲۱ ساعت درس در هفته داشته باشند (ضعف ساعات درسی یک نیم سال معمولی). خروج استادان خارجی، کادر علمی و آموزشی دانشگاه را ۲۵ درصد کاهش داده است. در نتیجه بار آموزشی محول شده بر دوش استادان باقیمانده تقریباً دوبرابر شده است. یک پژوهشگر آمریکایی که بر اساس طرح فول برایت در دانشگاه شیراز تدریس می کند گفت: «این دانشجویان باید غیرسیاسی ترین دانشجویان در سراسر کشور باشند.» وی گفت که یقیناً بحث سیاسی قسمت اعظم زندگی دانشجویی را تشکیل می دهد اما زنگ کلاس که نواخته می شود، این بحث ها معمولاً فقط در کلاسهای درسی علوم سیاسی پیدا می شود. او خاطر نشان ساخت که شیوع نظریه جدایی دین از سیاست به طرز فزاینده ای شروع شده است لیکن این امر مشکل واقعی دانشجویان محافظه کارتر است.

۸- در ماه فوریه فرد آمریکایی مورد نظر با دشمنی و خصومت ضد آمریکایی مواجه بوده و نیز به عنوان عامل سیا مورد اتهام واقع شده بود اما در این اواخر با چنین مواردی برخورد نداشته است. اخیراً دانشگاه تصمیم گرفته است که زبان انگلیسی را همچنان به عنوان زبان آموزشی دانشگاه حفظ نماید.

۹- در روحیه جوانان و تحصیل کرده ها ناامیدی و یأس شدیدی نسبت به انقلاب یا آن طور که یک پزشک اشاره کرد «انقلاب نیم بند ما» وجود دارد. اکثر آنها احساس می کنند که امیدهایشان در مورد قوانین و نهادهای آزادمنشانه، توسط گروه مذهبیبون محافظه کاری که در رأس قدرت قرار دارند، از بین رفته است. بسیاری از آنها نیز احساس می کنند که انقلاب ایران توسط قدرتهای خارجی که به زعم آنها سیاست و اقتصاد ایران را در کنترل خود دارند، در نطفه خفه شده است. آنها به صنایع ایران و طرح های توسعه که به کمکهای فنی غرب وابسته اند و خیل عظیم بیکارانی که برای شرکتهای غربی - که ایران را ترک کرده اند- کار می کردند، اشاره می کنند. بعضی معتقدند که ایالات متحده آمریکا به این دلیل از رژیم فعلی طرفدار آمریکا در ایران حمایت می کند که ترتیبی اتخاذ نماید تا «ایران تحت سیطره امپریالیزم آمریکا قرار گرفته و اجازه دهد تا آمریکا بتواند به قیمت غارت کارگران ایرانی رشد کند». ناظران سیاسی معتدل تر معتقدند که ایالات متحده آمریکا حکومت فعلی ایران را روی کار آورد تا بتواند قیمت های نفت و مواد خام موردنظر خود را بر آن دیکته کند و یا اینکه به عنوان قوی ترین سد موجود در مقابل تهدید شوروی عمل نماید.

۱۰- اعتقاد به این مسئله که ایالات متحده به درگیریها و تیراندازیها در ایران دامن می زند، قویاً و در سطح گسترده پذیرفته شده است و هرگونه اعتراض و اقامه دلیل بر علیه این عقیده نادیده گرفته می شود. اعتقاد بر این است که مقامات ارشد دولت (یزدی، قطب زاده، بنی صدر و امیرانتظام) عروسکهای ما (آمریکا) هستند و در این حال بعضی ها معتقدند که خود آیت الله خمینی همدست و شریک ناآگاه آنهاست.

۱۱- می توان نارضایتی از انقلاب را در میان تمام اقشار و طبقات مردم مشاهده نمود. در حالی که اکثر مردم معتقدند که خمینی هنوز نزدیک ترین فرد به خداست، جذبه و اقتدارش به طرز قابل ملاحظه ای افت کرده است. مردم عدم خوشحالی خود را از جو محدودکننده، انحراف مطبوعات (رادیو و تلویزیون قطب زاده مورد انتقاد شدیدی واقع شد) و تداوم محاکمات و اعدامهای سریع ابراز داشتند. چندین نفر در ترور مطهری ابراز رضایت کردند و اعتقاد داشتند که وی مکافات عمل خویش را دید. جامعه یهودی ایران به نحو فزاینده ای متشنج است. یک خاخام یهودی محلی یک تور گروهی را جهت دریافت ویزای تجارتي سازمان داده است. سفارت آمریکا در رُم توقفگاه مناسبی برای مسافران شده است.

۱۲- خیابانهای شیراز که همواره مشهور به آرامش بخش، نشاط آور و دوست داشتنی بودند، هم اکنون در اوائل شب خالی هستند. اگر چه جو این شهر خوشایندتر از هر جای دیگر ایران است اما جای پیک نیک ها و پارتی های آخر شب آن خالی است. باد سرد اخیر شیراز که تا کستانهای انگور را سرمازده کرده و کارگاههای مشروب سازی خانگی را از کار انداخت، نگرانی در مورد ممنوعیت مصرف الکل را افزایش داده است.

۱۳- تمام مغازه و بازار شهر باز و فعال بودند. با توجه به اینکه شیراز یک منطقه کشاورزی

است، میزان بیکاری در آن به اندازه مناطق صنعتی تر نیست. با این حال مردم زیادی بیکارند که این امر منجر به تقلای زیاد برای دریافت مزایای بیکاری از اداره کار می شود. بعضی اقدامات انجام شده است، حداقل در صنایع وابسته به نفت تمهیداتی انجام شده که کارگران بیکار را در تشکیلاتی جهت برآوردن خواسته های اقتصادی شان متشکل نمایند. رهبری ایدئولوژیکی این جریان سوسیالیستی است.

۱۴- مصداق مشکلات بیشتر شرکت ها از قبیل همان هایی است که کارخانه جدید پلاستیک سازی واقع در حومه شهر شیراز با آنها درگیر است. پیمانکاران خارجی قبل از تکمیل کارخانه، ایران را ترک کرده اند. تکنسینهای خارجی (اسرائیلی) که می بایست نظارت بر آن را به عهده داشته باشند مراجعت نخواهند کرد. موادخام نیز در دسترس نیست. صاحب کارخانه مزبور درگیر مسایل و مشکلات کارگری و سرمایه در گردش یا «هزینه های جاری» است که علی الظاهر مشکلی برای افراد و شرکت شده است.

۱۵- کارخانه کود شیمیایی محل، که جزئی از طرح ملی پتروشیمی است، سعی دارد حداقل قسمتی از برنامه طرح توسعه خود را اجرا نماید. بخش هایی از این پروژه که طرف قرارداد آن شرکت انگلیسی انرژی گاز دیوی است، در حال فعالیت اجرا توسط پیمانکاران محلی و مهندسين شرکت پتروشیمی ایران است. پیشرفت کار خوب نیست.

۱۶- صنایع الکترونیک ایران هنوز دایر است و کارکنان آن مشغول به کارند اما نه به صورت خیلی جدی. بیشتر ادارات آن فقط به صورت نیمه وقت کار می کنند که مدت زیادی از آن را هم به گفتگو و نوشیدن چای می گذرانند. مشاغل قدیمی مانند مونتاژ اجزاء موشکهای تاو به کار خود ادامه می دهند، اما ارزش آن در ایران جدید مورد سؤال است. گفتگوهای در مورد یافتن طرحهای مناسب تری در جریان است اما تاکنون فقط در حد حرف بوده است.

تعدادی از خارجیان که مستقیماً استخدام شده بودند، باقی مانده اند. از این افراد اتباع کشورهای غربی طی همین ماه ایران را ترک خواهند کرد و تعدادی از کارکنان هندی باقی خواهند ماند. گفته می شود یک نماینده از شرکت «هرمان بلوم» برای همکاری با صنایع الکترونیک ایران بازگشته است و همینطور شرکت صنایع الکترونیک ایران در تلاش برای وادار کردن شرکت کاتینتال مکانیکال به بازگشت می باشد. عقیده بر این است که هر دو شرکت فوق، قراردادهایی در زمینه مدیریت امور با شرکت الکترونیک ایران دارند.

۱۷- تأسیسات نظامی شیراز اگرچه نسبتاً فعال نیستند اما مرتب به نظر می رسند. هواپیماهای اف-۱۴ مستقر در پایگاه نیروی هوایی در روی پایگاه دیده می شوند و پرواز نمی کنند. گزارش شده بود که هواپیماهای اف-۱۴ هر هفته به پرواز درمی آیند.

۱۸- کارمند سفارت با یک ستوان از مرکز زرهی گفتگو کرد. وی به وضوح از اینکه در حال گفتگو با یک فرد خارجی دیده می شود هراسان بود. او گزارش داد که تانکهای چیفتن هر چند روز یک بار روشن می شوند و این تنها کار در مورد آنهاست. ظاهراً مرکز زرهی مایل

است بعضی تکنسینها برای تعمیرات و کمک در کار تانکها مجدداً بازگردند. مأمور سفارت چنین احساس کرد که اکثر درجه داران برگشته اند و کار آموزش ادامه دارد. افسران در مورد آنچه در ارتش اتفاق افتاده است، خوشحال نیستند و در مورد آینده خود نگرانند.

۱۹- هم نظم و هم سلسله مراتب از بین رفته است. افسر ارتش گفت که دستورات روزمره «به مدت یک یا دو روز» پیگیری و اطاعت می شود اما برقراری و پیشبرد هر کاری ناامید کننده است. به تعدادی از واحدهای ارتش در شیراز دستور داده شده در خلال درگیریهای سنندج به آن مناطق اعزام شوند اما آنها از رفتن امتناع کرده اند. نظر آنها این بود که «قبلاً نیز چنین دستوری به ما داده بودند ولی بعد متهم به برادرکشی شدیم. چرا باید حالا مجدداً دست به چنین کاری بزنیم؟» ناس

گزارشات اجتماعی از اصفهان

سند شماره ۱۷۵ محرمانه ۱۴ می ۱۹۷۹ - ۲۴ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۹۶۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارشات اجتماعی از اصفهان ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: خشونت های خیابانی در خیابانهای اصفهان تمام شده است اما جمعیت ایران با توجه به رقابت های مذهبی- سیاسی متشنج می باشد. جمعیت کوچک خارجی فراموش شده است. مدارس و دانشگاهها باز هستند اما فعالیت آنها پراکنده است. موقعیت شغلی تعدادی از افراد تغییر کرده است. پایان خلاصه.

۳- از هنگام مراجعت من به تهران، روزانه با دوستان و آشنایان تماس تلفنی داشته ام. همه آنها تصدیق می کنند که طی هفته های اخیر هیچ خشونت خیابانی روی نداده و اکثراً معتقدند احتمال کمی برای از سرگیری درگیریهای خیابانی وجود دارد. دستگیریها ادامه دارد، معمولاً به صورت اقدامات مخفی در نیمه شب و ناپدید شدن افراد که گمان می رود دستگیر شده باشند. ارزیابیها متفاوت است، طی ماه گذشته حداکثر حدود ۷۰۰ مورد دستگیری رخ داد. بیشتر دستگیریها و یا ناپدید شدن مربوط به بهاییان و یهودیان است اما به قول یک مرتبط بیشتر از نیمی از دستگیریها شامل ساواکی ها است. یعنی افرادی که ثروتمند بوده و از فرد نادرستی حمایت کرده یا دشمنانی داشته به علاوه افرادی که برای رژیم سابق کار می کردند. بنابراین وضعیت عمومی در اصفهان غم انگیز است. اقتصاد در حالت تعطیلی قرار دارد. علیرغم گزارشات رسمی برعکس، هیچ یک از صنایع بزرگ مشغول فعالیت نمی باشند (ذوب آهن، پالایشگاه، کارخانجات نساجی). بازار باز است اما تجار خبر از کساد کسب و کار می دهند و هیچ پروژه عمومی فعال نبوده و حتی در حال حاضر طرح ریزی نشده اند. بیشتر کارکنان حقوق دریافت می کنند بدون آنکه کار کنند اما بیشترشان اعتقاد دارند که این کار به زودی متوقف

خواهد شد. اصفهان غمگین است.

۴- دلیل اصلی ناراحتی رقابت مستمر میان آیت الله خادمی سالخورده و محترم، کسی که مردم برای وساطت در مورد مسئولین به او مراجعه می کنند و آیت الله طاهری جوان تندرو و تازه به دوران رسیده است که قهرمان اقدام مستقیم می باشد. به نظر می رسد نفوذ طاهری در وهله اول به خاطر داشتن پشتوانه حمایتی در میان نیروهای امنیتی (ارتش، نیروی هوایی و همافران و نیروهای خودش) در حال افزایش است. او کنترل مؤثری بر نیمی از شهر دارد (جنوب رودخانه)؛ گزارش می شود او مسئول بیشتر دستگیریهاست؛ او از اجازه دادن به پلیس برای مسلح شدن امتناع کرده و به نظر می رسد روابط خوبی با استاندار جدید دارد، در حالیکه استاندار قبلی از متحدان آیت الله خادمی بود. گزارش می شود، نفوذ اخیر طاهری بیشتر از یک راهپیمایی مسلحانه به قم با ۲۰۰۰ نیرو ناشی می شود که در آنجا تأیید خمینی را به دست آورد. از آنجا که او خیلی جوان و تندرو است و بنابراین قابل پیش بینی نیست، نفوذ روزافزون او باعث افزایش تشنج در شهر می شود.

۶- خارجیان تا حدود زیادی فراموش شده اند. اخیراً حوادثی بر علیه خارجیان روی نداده است و بازاریان مشتاق بازگشت خارجیان هستند (آشکارا) اما حضور و یا غیبت آنها دیگر مسئله ای به حساب نمی آید. در اصفهان پلیس و اداره کار چند ماه پیش به همه کارکنان اطلاع دادند که همه مجوزهای کار و اقامت برای خارجیان تا پایان خرداد (۲۱ ژوئن) باطل خواهد شد مگر آنکه معافیت مخصوص به طور انفرادی از تهران دریافت گردد. در حالیکه اکثر کارکنان با این موضوع، موافقت کرده اند، انجمن ایران و آمریکا تقاضای تعدادی برگ معافیت کرده و به انجمن گفته شده شانس معلمان در این باره خوب است. (۱) ۶- دو دانشگاه اصلی اصفهان و صنعتی شریف (دانش مقدس، آریامهر سابق)، باز هستند و برخی دانشکده ها به واسطه امتحانات، سخت مشغول کارند اما اکثر دانشجویان وقت خود را صرف بحث های سیاسی می کنند. دانشگاه صنعتی شریف اعلام کرده کلیه استادان خارجی در پایان این ترم خواهند رفت و اینکه هیچ درسی به زبان انگلیسی تدریس نخواهد شد اما مشخص نکرده چگونه و از کجا متون فارسی برای دروس فنی تهیه می شود. خیلی ها انتظار دارند (دانشگاه) اصفهان بسته شود. دانش آموزان دبیرستان در تلاش برای جبران وقت از دست رفته در انقلاب حجم درسها را به صورت دوبرابر می گذرانند، به استثنای برخی مدارس که طاهری قول داده «ناظرانی را برای حصول اطمینان از صحت امتحانات» اعزام خواهد کرد. در این مدارس دانش آموزان سرگرم اثبات اعتبار انقلابی خویش هستند.

۶- مطالب ذیل گزارشهای بیوگرافی درباره افرادی است که در گزارش قبلی بدانها اشاره گردید:

ص: ۳۸۰

۱- در اصل سند، شماره (۶) سه بار آمده است. م.

- استاندار قبلی، حقدان. وی در اوایل مارس برکنار شد، با آیت الله خادمی ملاقات کرد و نسبت به سوء عملکرد در اصفهان تبرئه گردید، بی سر و صدا در تهران بازنشسته شد اما گزارش شد که در ۳ می در تهران دستگیر گشت.

- دکتر محمدعلی واعظی استاندار سابق، پزشک شخصی آیت الله خمینی که به عنوان جانشین دکتر حقدان منصوب شد. مردی مسن و دانشمند اسلامی معروف و دوست خوب آیت الله خادمی و مورد احترام اصفهانی ها بوده اما از سلامتی جسمی خوبی برخوردار نیست. او از خمینی تقاضای بازنشستگی کرد و در ۱۱ می برکنار گردید.

- محمد کاظم بجنوردی استاندار. وی ماه گذشته توسط دادگاه اسلامی و پس از ۱۳ سال حبس در زندان، آزاد گردید. او مؤسس حزب ملل اسلامی در سال ۱۹۶۲ بود که توسط رژیم شاه به عنوان یک حزب تروریستی ممنوع اعلام شد. در سال ۱۹۶۶ دستگیر و محکوم به مرگ گردید و سپس مجازات وی به حبس ابد تقلیل یافت (پس از آنکه بنا به شایعات اصفهانی ها اسامی همکارانش را ارائه داد). پدر وی یک آیت الله معروف است که اکنون فوت کرده است. هنگام ورود به اصفهان وی از طرف آیت الله طاهری به مردم معرفی گردید. تصور می رود وی یک تندرو بوده و بیشتر به طاهری نزدیک باشد تا خادمی. بنابراین انتظار می رود دستگیریها در زمان وی ادامه یافته و شدت بگیرد.

- مهندس میرمحمد صادقی، کسی که برای من و پناهنده BHI (صنایع هلی کوپترسازی بل) در ژانویه و بعداً برای فرماندار نظامی ژنرال غفاری در پی تلاش برای قتل وی، محل امن تهیه کرد. گزارش می شود وی کشور را ترک کرده است. در زمان انقلاب وی دستیار اصلی آیت الله خادمی، اولین رئیس کمیته مرکزی و چهره اصلی غیرمذهبی در اصفهان بود. او یکی از مخالفین طاهری بود و آشکارا با دادن عنوان آیت الله به وی مخالفت ورزید. طبق گزارش او همچنین به یکی از دو معاونین ساواک در اصفهان از طریق یک فرد پناه داد (بعداً هر دو توسط مردم کشته شدند)؛ و طاهری شروع به متهم کردن وی به داشتن ارتباطات با ساواک نمود. او برای خادمی به صورت یک دردسر درآمد و در اواخر مارس از شغل خود استعفا داده و متعاقباً گزارش شد که در اوایل می ایران را به قصد آمریکا ترک کرد. (او تلاش کرد با من تماس بگیرد و به غلط به او گفته شد من در واشنگتن هستم بنابراین او ممکن است با میز ایران تماس بگیرد). او یک مهندس شهری است که به خوبی به انگلیسی صحبت می کند و یک انقلابی مخلص است اگرچه یک میانه رو. من تردید دارم که وی به سادگی جدایی دائمی از سیاست های ایران را بپذیرد.

- آقای پرورش، یک دستیار سطح پایین خادمی در زمان نجات من توسط خادمی. وی رئیس کمیته آموزش کمیته مرکزی شد و اکنون یکی از اعضای برجسته کمیته اجرایی است. او معلم دبیرستان بود و در اعتصابات دانش آموزی و درگیریها نفوذ محوری داشت.

- آقای مشرف، معلم دیگر و همراه پرورش در گروه خادمی. او دستیار ویژه واعظی

استاندار- رابط اصلی اش با خادمی- شد. آینده او در زمان بجنوردی استاندار معلوم نیست.

- دکتر سراج الواعظی [سراج الواعظین] (نسبتی با استاندار ندارد). او یک ملا و معلم دینی و فلسفه در آموزش و پرورش اصفهان و یک چهره مذهبی قابل احترام است که با طاهری مبارزه و علیه خشونت سخنرانی کرده است. او دستگیر شده و به اتهام همکاری با شاه محاکمه و به چهار سال زندان و خلع لباس محکوم گردید. شایعاتی وجود دارد مبنی بر اینکه با ۱۴ تن دیگر از ملاها همین کار انجام شده و یا خواهد شد.

- امیر امان الله دارشویی نماینده مجلس از سمیرم، پسر و وارث رئیس شاخه دارشویی ایل بختیاری که ناپدید شده و در جستجوی وی هستند، همانند دیگر نمایندگان مجلس سابق اما نه با شدت. او در سمیرم (در استان اصفهان) است و هفته گذشته هنگامی که پدر او جشنی برای خسرو قشقایی که به همراه برادرش ریاست همه ایل را به عهده دارد برگزار کرد، ظاهر شد و در کوران انقلاب از تبعید بازگشت.

- جمشید ایرانپور از دوستان کنسولگری است، پیمانکار و واردکننده که با همه تیپ آدم از ساواکی گرفته تا انقلابی رابطه دارد و به عنوان مأمور سیا بودن تحت تعقیب است. او در آمریکا ماند تا اینکه نامه ای از آیت الله خادمی دریافت کرد و اکنون به اصفهان مراجعت نموده جایی که اکنون یکی از اعضای کمیته مرکزی است.

- زینت نیلچی، از کارکنان سابق کنسولگری است که برای کار در دفتر حفاظت BHI شرکت هلی کوپترسازی بل آنجا را ترک کرد و اکنون به اتهام مأمور سیا بودن تحت تعقیب است.

۷- کنسولگری اصفهان از هنگامی که آنجا را ترک کردم بدون محافظ مانده و چندین بار پلیس انقلابی وارد آنجا شده است. به تعدادی از اشیاء خسارت وارد شده و یا مفقود گردیده اما نه کنسولگری و نه رزیدانس غارت نشده اند.

ناس

نظریات آیت الله بهشتی در مورد انقلاب و روابط خارجی

سند شماره ۱۷۶ محرمانه ۱۴ می ۱۹۷۹ - ۲۴ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۴۹۷۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: نظریات آیت الله بهشتی در مورد انقلاب و روابط خارجی ۱- (محرمانه - تمام متن - تلگرام گزارشی) ۲- خلاصه: بهشتی می گوید انقلاب ایران پایان نگرفته و دادگاههای انقلاب موقتی هستند. آیت الله منتظری جای آیت الله مطهری را در شورای انقلاب پر خواهند نمود. یزدی جوشش خود را از دست داده است.

در زمینه سیاست خارجی بهشتی می گوید انقلاب اسلامی عدم ملاحظه قدرتهای بزرگ را

می خواهد. پایان خلاصه.

۳- در جریان تلاش برای ملاقات با بهشتی از کفیل رایزن سیاسی خواسته شده بود تا لیست سئوالات مورد بحث را بدهد. بهشتی از ملاقات امتناع ورزید ولی به سئوالات از طریق منبع ما که یکی از یاران قدیمی خمینی است و به عنوان واسطه کار می کند کتباً پاسخ داد. نظرات بهشتی بیش از علائق گذرای ما اهمیت دارند چون گفته می شود او رئیس شورای انقلاب است که بالاترین ارگان انقلاب اسلامی محسوب می شود. واسطه ای که رابطین او در داخل نهضت خمینی غیرقابل انکار هستند گفت که بهشتی در حال حاضر رابط اصلی بین دولت موقت ایران و خمینی می باشد و لذا مسئول هماهنگی روابط بین دولت و تشکیلات کمیته ها می باشد. واسطه تأیید کرد که آیت الله منتظری جای آیت الله مطهری مقتول را در شورای انقلاب پر خواهد کرد و گفت که این امر خوبی است چرا که بر اساس روابط بین آیت الله ها، منتظری شاید نفر بعدی برای جانشینی خمینی، در صورت مرگ او باشد. وقتی که پرسیده شد چرا نوبت شریعتمداری نخواهد شد، منبع گفت که او از پیروان خط فکری و ایدئولوژیک خمینی نمی باشد و رهبری نهضت اسلامی به او اجازه نخواهد داد که روی کار بیاید. در بین سایرین منتظری بهترین فرد بوده و از بیشترین احترام برخوردار می باشد.

۴- در پاسخ به این سؤال که اهداف انقلاب چه هستند و سیر انقلاب به کدام سمت می باشد، بهشتی این طور پاسخ داده: «هدف ما ایجاد نظم سالم و روابط سالم در داخل ایران و با جهان خارج می باشد.

انقلاب سخت تلاش می کند که جهت خود را حفظ کند ولی هنوز به اهداف خود نائل نشده است. طبیعتاً «ایران می خواهد روابط انسانی سالمی با تمام ملتها داشته باشد، مشروط بر اینکه خارجیان مسئله روابط انسانی عادلانه را محترم شمارند.» ۵- در مورد شورای انقلاب: «مانند دو پارلمان است که در همدیگر ادغام شده اند.» شورا قدرت قانونگذاری نهایی را دارد و بر قوه مجریه نظارت می کند. در پاسخ به سئوالهایی در مورد افراد شورا بهشتی گفته بود: «اگر می خواستیم اسامی آنها را بدانند اعلام می کردیم.» ۶- در مورد دادگاههای انقلاب اسلامی: دادگاههای انقلاب «برای به مجازات رسانیدن دشمنان ملت در گذشته و افراد ضدانقلاب کنونی فعالیت می کنند. اینان دادگاههای عادی نیستند بلکه دادگاههای انقلابی هستند، فعالیتهای آنان موقت خواهد بود و بعد از آن وظایف آنان به دادگاههای عادی واگذار خواهد شد.

بهشتی حاضر نشد در مورد زمان این مسئله توضیح دهد ولی فرد واسطه گفت تصور می کند یک سال زمان اعلام شده توسط دولت موقت زمان بندی فعلی کار دادگاه خواهد بود. منبع که شدیداً مخالف اعدامهای سریع است، نگران افزایش آنها بود.

(نظریه: تأکید بهشتی بر نقش دادگاهها در مقابله با [ضد] انقلابیون کنونی در صحبتهای دیگر در مورد دادگاهها هم آشکار بود. خصوصاً بعد از دومین ترور که قتل یکی از رهبران

نهضت اسلامی یعنی مطهری بود). بهشتی در پایان پاسخ هایش اشاره کرده که انقلاب خونین نبوده است «اما اگر انقلابی خونین نباشد به این معنی نیست که انقلاب کاملی نداشته ایم، اگر شورای انقلابی وجود نداشت تمام افرادی که در حال حاضر زندانی هستند توسط مردم کشته شده بودند.» (نظریه: او این مسئله را برای اثبات حقانیت محاکمه های انقلابی ذکر نمود). ۷- در زمینه روابط خارجی: بهشتی گفت: «ایران می خواهد که دنیای خارج به ضدانقلابیون کمک نکرده و در امور داخلی ایران دخالت نکند. ما چیز بیشتری نمی خواهیم نه از آمریکا و نه از شوروی، روابط ما با شوروی باید مانند دو همسایه عادی باشد. آنها نباید دخالت کنند و نباید توقعات بخصوصی از ما داشته باشند.» در مورد آمریکا، بهشتی گفت: «دولت آمریکا گفته که در امور ایران دخالت نمی کند، چرا به مسایل عدم مداخله پاسخ گفته نمی شود؟ گروههای اقلیت به دولت موقت، شوراهای انقلابی و همینطور آمریکا حمله می کنند.» او گفت: تعجب خواهد کرد اگر آمریکا نتواند از خودش دفاع کند. از طرف دیگر با یک تناقض آشکار گفته که «در حال حاضر آمریکا هر چه ساکت تر باشد برای شما و برای ما بهتر است.» در آخر سئوالات با مداد اضافه کرده بود: اگر ثابت شود که آمریکا به گروههای ضدانقلابی کمک می کند، این مسئله بی نهایت به ضرر روابط فی مابین خواهد بود. (نظریه: نگرانی بهشتی از فعالیتهای ضدانقلابی و نگرانی او در مورد حمایت خارجی از این فعالیتها آشکار و مهم است). فرد واسطه گفت بهشتی و دیگران که در باند اصلی مذهبی ها هستند، در زمینه روابط بین المللی بسیار ناوارد هستند و احتمال دارد که آنها در عوض شبهه کوچکی، هیولای وحشتناکی را ببینند.

این یک مشکل مداوم برای ایران و دوستان خارجی اش خواهد بود، فعالیتهای آینده ضدانقلاب محاکمه های بیشتری را به دنبال خواهد داشت و می تواند باعث تشکیل همان اطرافیان خونخواری شود که شاه را محاصره کرده بود. (نظریه: مسئله نگران کننده است ولی ما فقط می توانیم بگوییم آمین). این واقعیت که یکی از هواداران اصلی خمینی نگران این مسئله است، می تواند باعث بعضی عکس العملهایی در قم گردد.

۸- در پایان ملاقات، منبع گفت که بهشتی و دیگران «ارتقاء» یزدی به وزارت خارجه را طرحی برای برداشتن او از سر راه می دانند. آیت الله ها از برخورد یزدی با مسئله تابعیت آمریکایی اش و ارتباطاتش ناراحت شده اند.

منبع حدس می زند که به او پست وزارت خارجه داده شده تا او سخنگوی انقلاب در خارج کشور شود و بعد از مدت کمی او را به یک مرکز دیپلماتیک در خارج خواهند فرستاد. یا بعد از یک دوره احتیاطی از کار برکنار خواهد شد. (نظریه: این منفی ترین نظریه ای است که ما در مورد انتصاب یزدی شنیده ایم ولی منبع فردی است که با تفکر بزرگان مذهبی آشنا است).

ناس

وضعیت ایران، می ۱۹۷۹

ص: ۳۸۴

سند شماره ۱۷۷ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۱۹۱۷۹۱۵ می ۱۹۷۹ - ۲۵ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی متخصص امور اطلاعاتی مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا سرهنگ ال. جی. هالند منبع: رسانه های خبری محلی، کارمندان سفارت و اعضای دفتر وابسته دفاعی موضوع: وضعیت ایران، می ۱۹۷۹ ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده توضیحات و اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران است. این اطلاعات شامل موارد ذیل است: اعلام عفو عمومی، وضعیت ارتشبد طوفانیان، سخنانی فرمانده نیروهای مسلح، بازنشستگی های جدید، جایگزینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به جای کمیته، مجروحیت هشت نفر در جریان درگیری های شهر خرمشهر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف) اعلام عفو عمومی: اسدالله مبشری، وزیر دادگستری، اعلام کرد که افرادی که در رژیم سابق مرتکب جرایم کوچک شده اند مورد عفو عمومی قرار گرفته اند؛ وی خاطرنشان کرد که سه گروه از این عفو بهره مند نخواهند؛ این سه گروه عبارتند از: افرادی که در گذشته مرتکب قتل شده اند، افرادی که در رژیم گذشته زندانیان سیاسی را به نحوی شکنجه داده اند که منجر به مرگ آنها شده است و افرادی که در رژیم سابق اموال عمومی را به نحوی چپاول و غارت نموده اند که سرنوشت ملت را تحت الشعاع قرار داده اند. وزیر دادگستری افزوده است که ممکن است، به غیر از این سه گروه، گروههای کوچک دیگری نیز باشند که از عفو عمومی برخوردار نشوند. وی به عنوان مثال از این قبیل افراد به آن دسته از خرابکارانی اشاره کرد که عمداً و به قصد ایجاد فجایع و دردهای ملی، به فعالیتهای اخلاکگرانه خود ادامه می دهند. مثلاً چنانچه فردی با هدف ایجاد کمبود مواد غذایی اقدام به آتش زدن انبار غله بنماید، هرگز با عفو و بخشش مواجه نخواهد شد. مجرمین و تبهکاران توسط دادگاههای معمولی مورد محاکمه قرار خواهند گرفت و دولت نیز آن دسته از افرادی را که از قوانین و مقررات سرپیچی کرده اند به استخدام خود در نخواهد آورد و پرونده این افراد در شوراهای حل اختلاف مدنی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. وزیر دادگستری در ادامه اظهار داشت که در صورت موافقت آیت الله خمینی، آن دسته از متهمینی که پرونده دادرسی آنها در دادگاههای رژیم سابق مورد بررسی قرار گرفته است، می توانند با استخدام وکیل، از خود دفاع نمایند؛ البته برخی از این

ص: ۳۸۵

افراد با توجه به سوابق گذشته خود، از این نکته آگاهند که حتی مجموعه ای از وکلا- هم نخواهد توانست به آنها کمک بکنند. وی تصریح کرد که در حال حاضر حدود ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ زندانی در زندان قصر به سر می برند و تا جایی که او می داند هیچ یک از آنها تاکنون از نحوه برخورد و عملکرد نیروهای حفاظت و مدیران زندان گله و شکایت نداشته اند.

ب) وضعیت ارتشبد طوفانیان:

اطلاعات ذیل از رسانه های خبری محلی اخذ شده است:

«ارتشبد طوفانیان دچار چه سرنوشتی شد؟ بر اساس اظهارات یک منبع موثق، وی تا چند هفته پیش در زندان قصر به سر می برد اما در حال حاضر در این زندان حضور ندارد. قرار بود طوفانیان نیز شبیه بسیاری از سیاستمداران، تاجر و دستیاران شاه سابق، در انتظار رأی دادگاه مبنی بر «فساد فی الارض»، «جنگ با خدا و مردم» و «گناهان نامشخص قرآنی» باشد، اما گزارشات موجود حاکی از این است که در یک مکان تفریحی زیبا و مشهور در ایالات متحده آمریکا مشغول خوشگذرانی و گشت و گذار است. قدر مسلم وی از عهده این اقدام بر می آمد؛ منابع موثق گزارش داده اند که وی با پرداخت مبلغ هنگفت دو میلیون دلار به عنوان رشوه، موفق به فرار از زندان قصر شده است. منبع خاطر نشان می کند که برخی فرار کردند و برخی رشوه دادند... طوفانیان رشوه داد.» نظریه تهیه کننده: (محرمانه) این اداره از دیگر منابع نیز شنیده است که ارتشبد طوفانیان با پرداخت رشوه موفق به فرار شده است اما هم منابعی که این خبر را مطرح کرده اند و هم رسانه هایی که موضوع را طرح کردند از وثوق و اطمینان بالایی برخوردار نیستند. این اداره از وضعیت کنونی ارتشبد طوفانیان هیچ اطلاعی ندارد.

ج) سخنرانی فرمانده نیروهای مسلح: رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ایران، سرلشگر ناصر فرید، در اولین کنفرانس مطبوعاتی خود از زمان تصدی این جایگاه خاطر نشان کرد که ارتش مهمترین نیروی ملی کشور است و به سرعت در حال بازیابی روحیه و توان از دست رفته خود می باشد؛ توانی که پس از تسلیم در برابر نیروهای انقلاب اسلامی به شدت تحلیل رفته بود. وی تأکید کرد که ارتش هرگز مغلوب نشد بلکه خود را تسلیم خواست و اراده ملت کرد. وی اظهار داشت که در اولین اقدام تلاش خواهد کرد که ارتش ضمن ایفای نقش یک نیروی نظامی ملی، منعکس کننده خواست و اراده ملت باشد و در راستای منافع و منویات مردم تلاش نماید. وی افزود که این در حقیقت همان ایده و عقیده ای بود که در پس رژه مورخ ۱۸ مارس وجود داشت؛ رژه ای که در آن، همه مردم با اتحاد و یکپارچگی عشق و مودت خود را به افسران و نظامیان ارتش نشان دادند. در آن روز ارتش در حالی به پادگانهای خود بازگشت که قلبی آکنده از شوق و امید داشت و رسانه های بین المللی نیز با گستردگی قابل ملاحظه، این موضوع را انعکاس دادند. رئیس ستاد کل نیروهای مسلح تأکید کرد که اولین هدف او این خواهد بود که به نحوی سربازان و نیروهای ارتش را تحت تأثیر قرار دهد که به عنوان اولین

وظیفه، وفاداری و پابندی خود به ملت اسلامی را به اثبات برسانند و مصادیق سرسپردگی که در رژیم گذشته بر ظاهر ارتش نشسته بود را بزدايند؛ مصادیقي همچون اظهار وفاداری کورکورانه به هر سرهنگ و ژنرال. اولین وفاداری ارتش به ملت و به مردم است. ارتش مجهز است به مردان متدینی که انقلاب اسلامی و آرمانهای آن وفادارند. سرلشگر فرید نهایتاً تأکید کرد که ارتش به زودی نقش حقیقی خود در رسالتهای ملی را برعهده خواهد گرفت.

(د) بازنشستگی های جدید: یک منبع افشا کرده است که دولت موقت انقلاب اسلامی تعداد ۹۳ نفر از سرهنگهای ستاد کل، که غالب آنها از ۲-۱ بوده اند، و تعداد ۱۴۰ تا ۱۶۰ نفر از افسران نیروی زمینی، که غالباً عضو گارد شاهنشاهی بودند، را بازنشسته کرده است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) به علاوه، این منبع گزارش داده است که سرهنگ منصور کیا (اطلاعات بیشتری از وی در دست نیست) به عنوان ۱-۱ جدید انتخاب شده است.

(ه) جایگزینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به جای کمیته: آیت الله حسن لاهوتی، مسئول تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، خاطر نشان کرد که پس از تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، فعالیت کمیته های مختلف متوقف خواهد شد. وی اظهار داشت که «وظیفه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شناسایی و مقابله با هرگونه توطئه و دسیسه، و رویارویی با هرگونه جنبش ضدانقلابی، حتی جنبشهای نشأت گرفته از داخل پیکره نظامی دولت می باشد.» (و) مجروحیت هشت نفر در جریان درگیریهای خرمشهر: گزارشات حاکی از این است که شهر بندری خرمشهر در جنوب ایران، پس از یک شورش جدی که مجروحیت هشت نفر را به دنبال داشت، در حال حاضر شرایط نسبتاً آرامی را سپری می کند. تجار و شخصیتهای برجسته شهر اقدام به محاصره ساختمان فرمانداری کرده و خواستار خلع سلاح عمومی و انحلال کمیته های انقلاب اسلامی شدند. سازمان سیاسی خلق عرب-مسلمان در جریان این شورش اقدام به گروگانگیری ۱۹ نفر نمود که نهایتاً این گروگانها را آزاد کرد. در اثنای این شورش و در خلال درگیری بین اعراب و نیروهای انقلابی، سه دستگاه ساختمان (که یکی از آنها محل سکونت سابق تیم آمریکایی بود) تخریب شده و سه دستگاه خودرو نیز متحمل آسیب جدی شدند. افرادی که به دست اعراب به گروگان گرفته شده بودند شامل ۱۶ نفر از اعضای گروههای نظامی و فرهنگی و سه نفر از ساواکیهای در انتظار محاکمه، بودند. گروگانهای آزاد شده از این موضوع اظهار شکایت می کردند که گروگانگیران آنها را مورد ضرب و شتم قرار داده و از آنها خواسته بودند که از این به بعد با کمیته انقلاب اسلامی همکاری نمایند. شخصیتهای برجسته محلی فهرستی از درخواستهای خود، شامل موارد زیر را تقدیم دفتر فرماندار کردند: خلع سلاح عموم مردم، انحلال کمیته های انقلاب اسلامی، تقویت نیروهای مسلح و معرفی نیروی پلیس مورد اطمینان.

(ز) تظاهرات: یکی از منابع گروه فداییان خاطر نشان کرد که این گروه امروز، سه شنبه مورخ ۱۵ می ۷۹، در ساعت ۱۵ اقدام به برگزاری یک تجمع در راستای اعلام حمایت از مردم

فلسطین در مقابل اشغالگران اسرائیلی، در محوطه دانشگاه تهران خواهد نمود.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) در حدود ساعت ۴۰/۱۳ امروز، گروهی متشکل از حدود ۲۵۰ نفر با گذر از سفارت، به طرف دانشگاه تهران راهپیمایی کردند. راهپیمایان از نظم و انضباط خوبی برخوردار بودند و پرچمهای سازمان آزادی بخش فلسطین را به همراه داشتند و در حین راهپیمایی شعار مرگ بر آمریکا سر می دادند. تاکنون مشکل خاصی در این زمینه گزارش نشده است. جزییات مربوطه در گزارش شرح وضعیت بعدی ارائه خواهد شد.

شرایط حاکم بر کرمانشاه، واکنشها در قبال انقلاب اسلامی

سند شماره ۱۷۸ محرمانه ۱۶ می ۱۹۷۹ - ۲۶ اردیبهشت ۱۳۵۸ صورت جلسه گفتگوها تاریخ و مکان: ۱۶ می ۱۹۷۹ سفارت آمریکا، تهران شرکت کنندگان: آقای پلی سنس از شرکت بین المللی هلی کوپترسازی بل؛ آقای مک کافی - تهران؛ تی. ویلیامسون ایالات متحده آمریکا (شرکت تی. اس. ای. آر)؛ سرهنگ دوم بی. وینسون عضو گروه مشاور نظامی موضوع: شرایط حاکم بر کرمانشاه، واکنشها در قبال انقلاب اسلامی آقای پلی سنس، یکی از اتباع ایالات متحده آمریکا که با یک زن ایرانی ازدواج کرده است، مشغول جمع آوری و ارسال اثاثیه و دارایی های شخصی متعلق به آن دسته از کارمندان شرکت بل که از ایران خارج شده اند، می باشد. در شهر کرمانشاه، تمامی اثاثیه مربوط کارمندان این شرکت در محوطه تحت اختیار شرکت جمع آوری، بسته بندی و مهر و موم شد. شایان ذکر است که زمین تحت اختیار شرکت هلی کوپترسازی بل متعلق به سرهنگ پالیزبان است که گفته می شود رهبری فعال چریکهای سلطنت طلب - طرفدار شاه - را برعهده دارد. کارمندان ایرانی این شرکت ماه گذشته که به شهر کرمانشاه بازگشتند، موقتاً مورد بازداشت قرار گرفتند و در نتیجه موفق به آزاد سازی کالاها و اثاثیه نشدند. بنابراین، آقای پلی سنس مجبور شد شخصاً از ۸ تا ۱۴ می در کرمانشاه حضور پیدا کند و این موضوع را به سرانجام برساند. شایان ذکر است که آقای پلی سنس به زبان فارسی مسلط است.

همکاریهای صورت گرفته:

آقای پلی سنس تصریح کرد که تمامی طرفها، همکاری قابل توجه و خوبی داشته و فرایند انتقال وسایل شخصی به تهران بدون مشکل خاصی به انجام رسیده است. وی تأکید کرد که سرهنگ سوروی(۱)، فرمانده یگان هشتم نظامی، و سرگرد رزمخواه، فرمانده پایگاه هوایی، رفتار گرم و دوستانه ای داشته اند اما در عین حال وی را به کمیته آیت الله آخون (۲) (AKHUN) معرفی

ص: ۳۸۸

۱- احتمالاً منظور بوده است. م. «سهرابی»

۲- احتمالاً منظور است. م. «کمیته های انقلاب اسلامی»

کرده اند. کمیته نیز نسبت به انتقال وسایل اعتراضی نداشت و صرفاً درخواست بازرسی از اقلام را مطرح کرد و به وی اجازه داد که یک دستگاه تریلی کرایه بنماید (نکته شایان ذکر این که در صورت عدم دریافت مجوز انتقال از کمیته، جابجایی وسایل ممنوع بود). کمیته نیمی از وسایل را مورد بازرسی قرار داد و سپس نامه مربوط به تریلیهای مسیر تهران را در اختیار گذاشت. البته آقای پلی سنس در حالی از تهران به کرمانشاه آمده بود که نامه هایی از چهره های مختلف کشور دریافت کرده و به همراه خود داشت؛ نامه هایی که خود نمی دانست آیا به همراه داشتن آنها ضرورتی دارد یا خیر. وی تلاش کرد موجودی یک حساب بانکی مسدود را تخلیه نماید که البته به او گفته شد که این اقدام صرفاً با مجوز خمینی میسر خواهد بود. در مجموع، وی به جز در مورد اخیر، در مابقی موارد با همکاری و تعامل خوبی مواجه شد.

شرایط کلی حاکم بر شهر کرمانشاه:

بازار و مغازه های شهر باز هستند و ترافیک متراکم است و فضای شهر کاملاً طبیعی به نظر می رسد. به جز در برخی مناطق شهر، از جمله محدوده تحت اختیار شرکت هلی کوپترسازی بل که توسط نیروهای کمیته حفاظت می شد، در بیشتر مناطق شهر هیچ گونه سلاحی مشاهده نکرد. رانندگان تاکسی، هتل داران، صاحبان رستوران و در مجموع افرادی که از حضور اتباع آمریکایی منتفع می شدند همگی خواهان بازگشت آمریکاییها بودند؛ نکته قابل توجه این که وی هیچ گونه احساسات منفی و ضد آمریکایی در سطح شهر مشاهده نکرده است. آب جو کمیاب است اما تریاک به وفور قابل دسترسی است (راننده تاکسی به وی پیشنهاد تأمین ویسکی، تریاک و خانم را داده است). با عنایت به ابعاد مذهبی و محافظه کارانه انقلاب اسلامی، احساسات ضد خمینی زیادی در شهر مشاهده می شد. یکی از کارمندان آقای پلی سنس در بخش جعفرآباد کرمانشاه یک بازار کاملاً آشکار اسلحه مشاهده کرده است که سلاحهای کوچک و هفت تیر در آن به فروش می رسیده است. (یک قبضه کلت رولور به قیمت ۳۰ هزار ریال خرید و فروش می شده است.) این فرد با گوش خود شنیده است که «کردها هرگز سلاحهای خود را تحویل نخواهند داد.» شرایط نظامی:

آقای پلی سنس از پایگاه هوایی بازدید به عمل آورده و یک هواپیما را در حال تمرین فرود مشاهده کرده است. استنباط او این است که پروازهای بسیار کمی در این پایگاه صورت می گیرد. وی اظهار داشت که به نظر می رسد نظم و نسق نظامی تا حدی منعطف شده است اما باز هم به نوبه خود این نظم و نسق وجود داشت (برخی افراد نظامی یونیفورم به تن نداشتند و نسبتاً شلخته بودند اما فعالیت معمول نظامی در جریان بود البته افسر مافوق عضو کمیته مشاهده نشد). زمانی که کارمند تحت امر آقای پلی سنس در مقر کمیته نشست به بوده است تعداد زیادی تماس تلفنی با مقر برقرار شده و حاکی از این بوده است که در برخی مناطق مرزی درگیری به وقوع پیوسته است (او نام قصر شیرین را به خاطر دارد). در این

تماسهای تلفنی از ارتش کمک خواسته می شد که البته در زمان کوتاه امکان پذیر نبود. گزارشات موجود حاکی از این است که ارتش مایل است از مداخله در درگیریهای داخلی اجتناب نماید. (کارمند تحت امر آقای پلی سنس در ادامه گزارش داده است که یکی از بستگان سببی وی که در زندان جمشیدیه تهران مشغول گذراندن خدمت سربازی بوده، اظهار داشته است که سربازان از حضور در کردستان و مداخله در درگیریها امتناع می ورزیدند و اعلام کرده بودند که صرفاً زمانی در این درگیریها مداخله خواهند کرد که هر یک از آنها دستور کتبی خمینی را در دست داشته باشند و بعدها متهم به «برادرکشی» نشوند.)

تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹

سند شماره ۱۷۹ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۱۹۲۷۹۱۶ می ۱۹۷۹ - ۲۶ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده گزارش: ای. بی. گرازینی متخصص امور اطلاعاتی مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا سرهنگ ال. جی. هالند منبع: رسانه های خبری محلی، کارمندان سفارت و اعضای دفتر وابسته دفاعی موضوع: تشریح وضعیت ایران، می ۱۹۷۹ - خلاصه گزارش: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده توضیحات و اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران است. این اطلاعات شامل موارد ذیل است: شلیک گلوله به دفتر وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا در تهران، حمایت رهبر دانشجویان ایران از انقلاب اسلامی، اعدام سه نفر دیگر در تهران، لغو قانون کاپیتولاسیون در ایران، تدوین اولین بودجه کشور بعد از پیروزی انقلاب در آینده نزدیک، میانگین تولید روزانه نفت حدود ۱/۴ میلیون بشکه، انحلال کمیته های انقلاب در استان خرمشهر، کنترل ساختمان روزنامه کیهان به وسیله کارکنان روزنامه و اطلاعات مختلف.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف) شلیک گلوله به دفتر وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا در تهران: در شب ۱۵ می ۷۹ چند گلوله به سمت دفتر وابسته دفاعی شلیک شد. یک گلوله به قسمت فلزی پنجره دفتر اصابت کرد و پنجره را شکافت و سپس به پنجره افسر رابط مستشاری نظامی در نیروی دریایی اصابت کرد و آن را خرد کرد. اعضای این دفتر نمی توانند به طور قطع مشخص نمایند که این گلوله ها از خارج از محوطه سفارت شلیک شده است یا از داخل محوطه. مقامات امنیتی سفارت بر این باورند که این گلوله ها متعلق به یک اسلحه کمری ۹ میلی متری بوده که از

ص: ۳۹۰

داخل محوطه سفارت شلیک شده است. در جریان این شلیکها، صرفاً پنجره دفتر متحمل آسیب شد. هیچ گونه جراحی گزارش نشده است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) اینجانب بر این باورم که این اقدامات در راستای احساسات ضدآمریکایی است که مجدداً در حال فوران شدن است. بسته شدن برخی شرکتهای آمریکایی باعث بیکاری تعدادی از مردم شده و در نتیجه همین موضوع آتش احساسات ضدآمریکایی را شعله ورت کرده است. اینجانب بر این باورم که احتمال وقوع حوادث این چنینی برای سفارت در آینده نیز متصور است.

ب) حمایت رهبر دانشجویان ایران از انقلاب اسلامی: محمدرضا سیادت، دبیر کنفدراسیون دانشجویان ایرانی ایالات متحده آمریکا، روز گذشته در تهران خاطرنشان کرد که او و دانشجویان عضو این کنفدراسیون تمامی تلاشها و فعالیتهای خود را معطوف پاسداری و صیانت از دستاوردهای انقلاب اسلامی و مقابله و رویارویی با اقدامات اخلاص گرانه و خرابکارانه امپریالیسم بین المللی و دشمنان انقلاب خواهند نمود. سیادت که شنبه شب پس از هفده سال دوری از وطن، به ایران آمد، اظهار داشت که در زمان حضور در آمریکا، رژیم سابق و سفارت آن در ایالات متحده آمریکا از تمدید گذرنامه وی امتناع ورزیده و بنابراین وی به مدت ۱۷ سال بدون در اختیار داشتن روادید معتبر، در آمریکا زندگی کرده است. دبیر کنفدراسیون دانشجویان ایرانی مقیم آمریکا که نقش کلیدی در اعتراض و انتقاد از رژیم سابق و افشا و انتشار جرایم و جنایتهای آن رژیم داشته است، در بدو ورود به ایران خاطرنشان کرد که در نتیجه تلاشهای مستمر و پیگیر دانشجویان عضو کنفدراسیون، آمریکاییها و جهانیان از جنایتهای رژیم دست نشانده پهلوی و شاه مخلوع آگاهی پیدا کردند. سیادت تصریح کرد که مسئولیت سازماندهی و هدایت تظاهرات دانشجویان ایرانی بر علیه شاه سابق در جریان سفر رسمی سال گذشته وی به ایالات متحده برعهده وی بوده است. سفر سال گذشته شاه سابق ایران به آمریکا سبب سازخسونت آمیزترین تظاهرات اعتراض آمیز نسبت به شاه و پلیس امنیتی او، یعنی ساواک، از ناحیه دانشجویان ایرانی مقیم آمریکا شد؛ که از رهگذر این تظاهرات موضوع بحث دیرینه تجاوز به حقوق بشر در داخل ایران را مجدداً مطرح کرد.

ج) اعدام سه نفر دیگر در تهران: دادگاه انقلاب ایران مجدداً فعالیتهای خود را بیشتر کرده و این بار در راستای اجرای دستورالعمل جدید آیت الله خمینی در زمینه اعدامها وارد عمل شده است. صبح امروز سه نفر در مقابل جوخه های آتش قرار گرفته و تیرباران شدند. این سه نفر عبارت بودند از: قاسم جاویدمهر، سروان ژاندارمری به اتهام قتل عام مردم در اطراف دانشگاه تهران در ماه فوریه؛ محمد جواد غفاری، سروان بازنشسته نظامی و مسئول «گروه کیهان» ساواک؛ سروان اکبر عسگر، سروان نظامی و رئیس گروه ضدتروریستی «خوجه امیر» ساواک.

د) لغو قانون کاپیتولاسیون توسط ایران: بر اساس اطلاعیه صادر شده از ناحیه وزارت امور خارجه ایران، دولت جمهوری اسلامی ایران قانون کاپیتولاسیون را لغو کرده است. وزارت

خارجہ اعلام کرده است کہ بہ توصیه دولت موقت و موافقت شورای انقلاب اسلامی، مصوبہ مورخ ۱۳ اکتبر سال ۱۹۶۴ در خصوص اعطای مصونیت و معافیت بہ مستشاران نظامی ایالات متحدہ آمریکا بر اساس توافقنامہ وین، یا همان کابیتولاسیون، از روز شنبہ ۱۳ می ۱۹۷۹ ملغی اعلام می شود.

ه) تدوین اولین بودجہ کشور بعد از پیروزی انقلاب در آیندہ نزدیک: یکی از رویدادهای مهم ملی، تهیه و تنظیم بودجہ ملی کشور برای سال جاری توسط شورای انقلاب است. این اولین باری است در تاریخ کشور کہ بودجہ آن توسط یک شورای انقلابی تأیید و بہ وسیلہ یک دولت موقت و در فقدان یک مجلس ملی بہ اجرا درمی آید. حجم کل بودجہ معادل ۲۰۰۰ میلیارد ریال خواهد بود کہ از این مبلغ، حدود ۶۰ میلیارد ریال آن از قبل برای اختصاص بہ استانداریہا در نظر گرفته شدہ است. علی اکبر معین فر وزیر دولت در سازمان برنامه و بودجہ در تشریح ویژگی های مهم بودجہ تنظیم شدہ اظهار داشت کہ این بودجہ فارغ از کسری بودجہ سال گذشتہ، کہ چیزی معادل یک ہزار میلیارد ریال بود، تهیه و تنظیم شدہ است. وی اظهار داشت کہ دستیابی بہ این امر مهم کاملاً امکان پذیر است چرا کہ دولت تصمیم گرفته است کہ تمامی مخارج و ہزینہ های زاید را حذف کردہ و از انشقاق بی دلیل و مشکل آفرین بودجہ اجتناب نماید. وزیر دولت در سازمان برنامه و بودجہ در ادامہ، یکی از ویژگی های بارز این بودجہ را حذف مخارج هنگفت و گزاف ساواک و دربار شاہ عنوان کرد. وی یکی دیگر از ویژگی های مهم این بودجہ را توجہ و تأکید بسیار زیاد بہ مقولہ کشاورزی و توسعہ روستایی بیان داشت و خاطر نشان کرد کہ مبالغ قابل ملاحظہ ای بہ این موضوع اختصاص یافته است. وی افزود کہ یکی از اهداف دولت انقلاب اسلامی دستیابی بہ خودکفایی در عرصہ کشاورزی و اشتغال تمام عیار در بخشهای روستایی است. برای مقولاتی از قبیل مسکن، خدمات پزشکی و بہداشت عمومی، برنامه های راه سازی و ساخت مسکن، و تمامی طرحهای توسعہ آمیز جہت جذب ہمہ جانبہ پتانسیل نیروی انسانی کشور و ریشہ کنی بیکاری در کشور بودجہ مناسبی پیش بینی شدہ است.

و) میانگین تولید روزانہ نفت حدود ۱/۴ میلیون بشکہ: روز گذشتہ شرکت ملی نفت ایران اعلام کرد کہ میزان تولید نفت ایران در مناطق نفتی جنوب در استان خوزستان و نیز مناطق غیر ساحلی، در ہفتہ سوم اردیبہشت ماہ (۵ تا ۱۲ می)، بہ طور میانگین روزانہ حدود ۱/۴ میلیون بشکہ بودہ است. شرکت ملی نفت ایران در ادامہ افزودہ است کہ از این مقدار تولید، حدود ۴/۳ میلیون بشکہ در روز صادر می شدہ است. در ہمین بازہ زمانی ایران مبلغ ۶۰ سنت بہ قیمت ہر بشکہ نفت خام تولیدی خود افزودہ است. شرکت ملی نفت ایران قبلاً بہ مشتریان طرف قرارداد خود اطلاع دادہ است کہ این اضافہ بہا بہ صورت یک جانبہ در تمامی قراردادها اعمال خواهد شد. شرکت ملی نفت ایران اعلام کردہ است کہ این اقدام آنها، کہ در واقع جزئی از قراردادہای کم انعطاف ایران محسوب می شود، حجمی معادل ۷۸۰ ہزار بشکہ در روز

به میزان تولید خواهد افزود که با کسر ۱۲۰ هزار بشکه نیاز روزانه داخلی، مابقی به حجم صادرات اضافه خواهد شد. شرکت ملی نفت ایران اعلام کرده است که در این بازه زمانی به طور میانگین، روزانه معادل ۷/۳ میلیون بشکه نفت ایران از طریق ۳۱ دستگاه نفتکش از طریق بنادر ایران، به خارج از کشور صادر شده است.

ز) انحلال کمیته های انقلاب در استان خرمشهر: استاندار خوزستان و فرمانده کل نیروی دریایی ایران، دریا سالار احمد مدنی، یک روز پس از ناآرامی ها و شورشهای روز یکشنبه، که مجروحیت و مصدومیت ۱۲ نفر را در پی داشت، دستور انحلال تمامی کمیته های انقلاب اسلامی شهر خرمشهر را صادر کرد. وی تأکید کرد که کمیته های انقلاب حق هیچ گونه فعالیتی در خرمشهر ندارد. وی خاطرنشان کرد که کمیته های انقلاب در دیگر شهرهای استان نیز به تدریج منحل خواهند شد. وی افزود که موضوع انحلال کمیته های انقلاب را با کابینه دولت و آیت الله شبیر خاقانی، رهبر مذهبی بانفوذ و تأثیرگذار در استان خوزستان، مطرح خواهد کرد. دریادار مدنی اظهار داشت که ما «هرگونه جنبش جدایی طلب در استان خوزستان را برنخواهیم تافت و آن را سرکوب خواهیم کرد. ما به فعالان استان خوزستان هشدار داده ایم که جنبشهای جدایی طلب مورد حمایت امپریالیسم هرگز در این کشور مورد قبول واقع نخواهند شد.» وی اتهام عرب ستیزی خویش را تکذیب کرد و تأکید داشت که در نظام جمهوری اسلامی تمامی ایرانیها با هم برابر هستند. مدنی اظهار داشت که «ما همگی سربازان امام خمینی هستیم و بایست با جدیت هرچه تمامتر تلاش کنیم.» یک روحانی محلی تأکید کرده است که تنها در یک شب، معادل ۱۴ هزار میلیون ریال اسلحه توسط دلالان سلاح در شهر فروخته شده است. وی افزوده است که اسلحه های کلاشینکف روسی و مسلسلهای دستی در شهر خرمشهر مورد استفاده مردم قرار می گیرد و این در حالی است که دولت موظف است از نظم و مقررات شهر حفاظت به عمل آورد.

ح) کنترل ساختمان روزنامه کیهان به وسیله کارکنان روزنامه: پس از تشکیل جلسه اضطراری سندیکای مطبوعات به منظور دستیابی به یک راه حل مسالمت آمیز برای مدیران چاپخانه، نویسندگان و گزارشگران، کارکنان روزنامه کثیرالانتشار فارسی زبان کیهان روز گذشته کنترل ساختمان روزنامه را به دست گرفته و سردبیر و تعداد ۲۰ گزارشگر را عزل نمودند.

سخنگوی سندیکای مطبوعات اظهار داشت که در جریان جلسه طولانی اما بی نتیجه امروز مقرر گردید که تلاش شود حتی الامکان از مواجهه و رویارویی مستقیم طرفین جلوگیری به عمل آید. این احتمال به شدت مطرح بود که از رهبران دینی درخواست شود که برای برون رفت از ماجرا، وارد عمل شوند. احتمال اعتصاب عمومی دیگر روزنامه ها در اعتراض به اقدام کارکنان روزنامه کیهان در کنترل ساختمان روزنامه، بسیار اندک است. کارکنان این روزنامه، سردبیر و گزارشگران این روزنامه را متهم به گرایشات چپگرایانه می کردند و تأکید داشتند که

تفکرات چپگرایانه را در این روزنامه به هیچ وجه برنخواهند تافت. منابع عضو سندیکای مطبوعات گزارش داده اند که سردبیر و گزارشگران این روزنامه مواضع سختی اتخاذ کرده و تأکید کرده اند که این روزنامه یک روزنامه ملی است و متعلق به یک حزب و ایدئولوژی واحد نیست و بنابراین باید اخبار و دیدگاههای تمامی اقشار جامعه را منتشر نماید. از سویی دیگر، کارکنان روزنامه نیز بر این باور بودند که حق دارند چپگرایان را سرنگون نمایند و خاطرنشان کردند که دیگر روزنامه ها نیز بایست اقدام مشابهی به انجام رسانند. یکی دیگر از کارکنان که در جلو درب ورودی ساختمان روزنامه مستقر شده بود اظهار داشت که «آنها همگی کمونیست و بی دین هستند و تحت لوای برابری و مساوات، تلاش می کنند که انقلاب اسلامی را تخریب کنند.» اولین نتیجه کنترل روزنامه توسط کارکنان، کاهش تعداد صفحات روزنامه از ۸ صفحه به ۴ صفحه بود در حالی که از این ۴ صفحه نیز، ۲ صفحه آن آگهی تبلیغاتی بود.

ط) اطلاعات متفرقه:

[۱]- دادگاه انقلاب شهر کرمان در حال محاکمه تعداد ۱۱۴ نفر از حامیان و طرفداران رژیم سابق می باشد. یکشنبه شب اخیر سرهنگ بازنشسته امیرحسین خانمرادی، سرهنگ بازنشسته، محمدجلال معتمدی و سرهنگ احمد سروری مورد محاکمه قرار گرفتند. دادگاه هنوز احکام این سه نفر را صادر نکرده است.

۲- به گفته الحکیم، از اعضای سازمان آزادی بخش فلسطین در تهران، صهیونیزم بین المللی تلاش می کند از موضوع اعدام حبیب القانیان، عامل صهیونیزم در ایران، توسط جوخه های آتش دادگاه انقلاب به عنوان بهانه ای برای ایجاد رعب و وحشت در بین اقلیت یهودی ایران بهره برداری نماید. وی در مصاحبه با آژانس خبری سازمان آزادی بخش فلسطین، الوفا، تصریح کرد که صهیونیزم در حال طراحی دسیسه ای برای تحریک اقلیت یهودی مقیم ایران به منظور مهاجرت به اسرائیل و جنگ با مردم فلسطین بوده است.

۳- بازگشت اعتصاب کنندگان پالایشگاه تبریز: پالایشگاه تبریز پس از یک وقفه طولانی به سبب اعتصاب کارکنان، مجدداً تولید خود را از سر گرفت. این کارکنان که در جریان روزهای انقلاب به دستور آیت الله خمینی اقدام به اعتصاب کرده بودند، به دستور وی مجدداً به محل کار خود بازگشتند. وثوق زاده، مدیر پالایشگاه اظهار داشته است که تمامی دستگاهها با حداکثر توان، در حال تولید نفت سبک و بنزین از نفت خام می باشند. میزان تولید روزانه نفت در این پالایشگاه حدود ۶۰ هزار بشکه است.

۴- سرهنگ سیدابوالقاسم محمدحسینی، دادستان عمومی ارتش، اطلاعیه ای برای تمامی دادستانهای ارتش و بخشهای نظامی صادر کرده است؛ این اطلاعیه به شرح ذیل است: دستگیری و بازداشت نیروهای نظامی تحت پیگرد دادگاه انقلاب صرفاً به وسیله حکم کتبی دادگاه انقلاب و در حضور نماینده دادستان ارتش و به وسیله پلیس نظامی و یا عوامل اعزامی از پادگان نظامی میسر خواهد بود. این افراد می بایست در زندان نیروهای نظامی حبس شوند.

حمله به روزنامه های ایران

سند شماره ۱۸۰ استفاده محدود اداری ۱۶ می ۱۹۷۹ - ۲۶ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۰۸۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: حمله به روزنامه های ایران ۱- منابع فعال در روزنامه کیهان صبح روز ۱۵ می تماس گرفته و اظهار داشتند که در ساختمان این روزنامه یک نشست بحرانی بین سردبیر و فعالان کارکنان و چاپخانه داران این روزنامه در حال برگزاری است. کارکنان این روزنامه، سردبیر را متهم کرده اند که با چاپ مجدد گزارش آیندگان در خصوص اعلامیه یا فرمان خمینی، گرایشات چپگرایانه خود را ابراز کرده است. طبق گزارشات قبلی واصله، روزنامه کیهان درگیر یک بحران مالی نیز می باشد اما در هفته های اخیر، روحانیون و اتحادیه چاپخانه داران محلی انتقادات تند و آتشینی متوجه سردبیر این روزنامه کرده و وی را متهم به ابراز «ایدئولوژی» خود نموده اند. در همین راستا از آقای ممکن، قائم مقام وزارت اطلاع رسانی، درخواست شد که با مداخله در موضوع، تضادهای به وجود آمده را مرتفع نماید، اما در عصر روز ۱۵ می، کارکنان یک کودتای نسبی ایجاد کرده و سردبیر را عزل کردند؛ سردبیر نیز از سمت خود کناره گیری کرد. نسخه عصر روز ۱۵ می روزنامه کیهان، اولین نسخه ای بود که توسط کارکنان منتشر شد. این نسخه که بیشتر یک روزنامه کوچک بود تا یک روزنامه واقعی، مشتمل بر ۴ صفحه بود که سه صفحه آن آگهی تبلیغاتی بود. سرمقاله این نسخه با عنوان «پاکسازی در روزنامه کیهان» هیأت تحریریه سابق را عضو ائتلاف شوم چپگرایان، ضدانقلاب و از عناصر رژیم منحط و منحرف سابق خطاب کرده و تأکید کرده است که این روزنامه «منعکس کننده تکامل فزاینده شرایط کنونی خواهد بود.» کارکنان، به نمایندگی از روزنامه کیهان تأکید کرده اند که «روزنامه کیهان از امام و ملت انقلابی ایران عذرخواهی می کند چرا که برخی عناصر مشخص رویکردها و سیاستهایی نامعقول و مغایر با شرایط کنونی کشور اتخاذ می کرده اند. این روزنامه تمامی کارکنان و اعضای باقی مانده هیأت تحریریه را مجاب می نماید که مطابق و هم نوا با مسیر انقلاب به پیش روند.» عصر روز ۱۵ می، هیأتی متشکل از نمایندگان کارکنان روزنامه کیهان به شهر قم و دیدار خمینی رفتند؛ در جریان این دیدار، خمینی خطاب به آنها تأکید کرد که «ملت ایران خواهان روزنامه ای هستند که با آنها هم صدا و هم نوا باشد. و در صورتی که روزنامه ها بخواهند در حمایت از تبهکاران و خائنین قدم بردارند، دیگر متعلق به ما نیستند.» ۲- با عنایت به این که روزنامه آیندگان از این به بعد منتشر نخواهد شد و روزنامه کیهان نیز به دست شورای کارکنان اسلامی افتاده است، بنابراین تنها مطبوعات مستقل باقی مانده، دو روزنامه اطلاعات و بامداد هستند. روزنامه اطلاعات که در تنگنای شدید قرار دارد، در سرمقاله مورخ ۱۵ می، «بیم خود را از گروههای غیرمسئول» ابراز داشته و تأکید کرده است که افراط گرایان مسلمان آنچنان فشار و محدودیتی وارد کرده اند که عواقب آن به مراتب از

سانسورهای دولت بیشتر است. این روزنامه در سرمقاله یاد شده افزوده است که این موضوع به هیچ وجه در حیطه مسئولیت و اختیارات گروههای فشار نیست که در مورد یک روزنامه یا یک نویسنده قضاوت کرده و اقدام به اجرای مجازات کنند. در پایان این سرمقاله از دولت موقت انقلاب اسلامی ایران خواسته شده است که «اجازه ندهد که یک گروه یا شخص با اجتهاد فردی به افکار و فعالیتهای یک روزنامه یا یک نویسنده تجاوز نماید؛ چرا که این تجاوز نهایتاً آزادی مطبوعات را به ورطه نابودی و هلاک فرو خواهد فرستاد.» روزنامه بامداد مورخ صبح روز ۱۶ می نیز در سرمقاله خود فشارهای دیدگاههای تمامیت خواه و یک جانبه نگر را عامل تخریب مطبوعات ایران خواند. این سرمقاله در ادامه، هرگونه تأیید نتایج انقلاب توسط مطبوعات، به ویژه پیشگامان و اعتدالیون، را نوعی جبرگرایی خوانده است. روزنامه بامداد در بخشهای پایانی سرمقاله خود نتیجه گیری می کند که این روزنامه نیز، به رغم عدم اتخاذ گرایشهای سیاسی، به سرنوشت آیندگان و کیهان دچار خواهد شد. نهایتاً این سرمقاله اعلام پایبندی و وفاداری به انقلاب را، همچون یک سوپاپ اطمینان، در دستور کار خود قرار می دهد.

۳- آنچه که در دو هفته اخیر به وقوع پیوسته را می توان به مثابه سانسور نسبی مطبوعات و رسانه های الکترونیکی تلقی نمود که توسط روحانیون و از شهر قم هدایت و رهبری می شود. به رغم این که بسته شدن روزنامه آیندگان و کودتا در روزنامه کیهان نمونه هایی تأسف برانگیز از سانسور مطبوعات از طریق ترس و نه با توسل به حکم قضایی هستند، اما مصادیقی از جمله انتقاد تند و آتشین «کمیته منتخب امام» نسبت به روزنامه چپگرایی پیغام امروز نیز وجود دارد. در این انتقاد آتشین، سردبیر روزنامه مزبور متهم به اتخاذ مواضع خصمانه نسبت به روحانیت شده بود. از جمله دیگر مصادیق این سانسور می توان به موارد ذیل اشاره کرد: حمله به چندین دفتر استانی روزنامه اطلاعات، قتل خبرنگار محلی این روزنامه در آبادان، آتش زدن کتابهای دارای گرایشهای چپی یا کمونیستی در تبریز به دستور آیت الله مدنی، برنامه ریزی کاملاً آشکار رادیو تلویزیون ملی تحت امر قطب زاده مبنی بر انتقاد از مطبوعات دارای دیدگاههای خارج از خطوط ترسیم شده، تهدید به قتل سردبیران برخی مجلات از جمله علیرضا نوری زاده سردبیر مجله امید ایران، بسته شدن غیرعلنی روزنامه معتدل «اراده آذربایجان» و بیانیه اخیر جامعه روحانیت تهران مبنی بر محکومیت و تقبیح روزنامه هایی که از اصول و مبانی انقلاب اسلامی، که توسط خمینی ترسیم و تدوین شده است، پیروی نمی کنند.

۴. منابع در گفتگو با وابسته مطبوعاتی خاطرنشان کرده اند که فشار بیش از حد و فزاینده آخوندبازی-آخوندبازی واژه ای توهین آمیز به معنای مداخله روحانیت می باشد- که از آغاز پیروزی انقلاب برای آن برنامه ریزی هدفمند صورت گرفته بود، به شدت با دیدگاهها و منویات اقشار روشنفکر جامعه در تضاد و تعارض است و به همین دلیل اقشار روشنفکر و متشخص را به سمت چپگرایان سوق می دهد. اعضای منتخب خمینی در شورای نظارت بر

مطبوعات، که از قدرت زیادی نیز برخوردار هستند، عبارتند از قطب زاده، اعضای شورای انقلاب و سوباقانیان[صبغیان] نماینده دولت موقت انقلاب اسلامی در فرایند انتقال قدرت.

شلبرگر

تظاهرات در سفارت آمریکا، تهران

سند شماره ۱۸۱ محرمانه ۱۸ می ۱۹۷۹ - ۲۸ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۱۸۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: تظاهرات در سفارت آمریکا، تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در تاریخ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۵۸ فداییان (فلسطینی ها و حامیان ایرانی آنها) در دانشگاه تهران در اعتراض به اشغال اراضی فلسطینی توسط اسرائیل دست به تظاهرات زدند (۲۵ اردیبهشت سالگرد این رویداد است).

۳- در ساعت ۱۳ گروهی مرکب از ۱۰۰ نفر در کمال آرامش از برابر سفارت گذشتند تا به دانشگاه تهران بروند در حالیکه عکس ها و پلاکاردهایی از خمینی و عرفات به همراه داشتند و شعارهایی از قبیل «مرگ بر آمریکا؛ مرگ بر اسرائیل؛ مرگ بر تمام همکارانشان» می دادند. این عبور فاقد خشونت بود.

۴- ماشاءالله کاشانی، رئیس نیروی گارد مجاهدین اظهار داشت که در این تظاهرات حدود ۲۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰ نفر شرکت داشتند و رهبران آنها در نظر داشتند هنگام عصر این تظاهرات را با نیروی هر چه تمامتر در برابر سفارت آمریکا برپا سازند. وی شخصاً به سفارت گزارش داد که با سرپرستان تظاهرات میانجیگری کرده و آنها را از انجام این تظاهرات بازداشته و توانسته «سفارت را نجات دهد». گذشته از صحت و یا کذب آن، باید گفت که ماشاءالله به اغراق و مبالغه گویی مطالب معروف است. ولی برقراری تظاهراتی با این عظمت صحت دارد چون چند گزارش دیگر نیز همین مطلب را تأیید کرده اند.

۵- ماشاءالله نیز نیروهای خود را بین ساعات ۲۰-۱۶ از ۱۵-۵ نفر به ۴۰-۳۵ نفر تقویت کرد. آنها در همه جا حاضر شدند تا بفهمانند که حاضرند با تمام قوا در برابر هرگونه حمله به سفارت مقاومت نمایند. نیروی گارد مجاهدین نیز همانگونه که گفته شده بود از ساعت ۱۶:۳۰ تا صبح روز بعد تقویت گردید. از همه آمریکاییها نیز خواسته شد که طی غروب روزهای ۲۵ و ۲۶ اردیبهشت در محل های اقامت خود بمانند. یکی از مقامات سفارت که به تعهدات خود عمل می کرد در ساعت ۴۵/۲۳ روز ۲۵ اردیبهشت با تیراندازی ماشین گشتی مجاهدین متوقف گردید. پس از شناسایی به وی اجازه داده شد که وارد اتومبیل خود شده و به منزلش بازگردد. ۱۳ دقیقه پس از نیمه شب ۲۶ اردیبهشت چند گلوله ژ-۳ به نمای بیرونی سفارت اصابت نمود. یکی از گلوله ها به زده جدیدالنصب دفتر وابسته دفاعی (در طبقه اول) اصابت کرد که

منجر به شکستن دو پنجره گردید. در دفتر وابسته دفاعی هیچ کس به سر نمی برد؛ بنابراین به کسی آسیبی وارد نیامد. سفارت در تاریخ ۲۶ اردیبهشت بار دیگر کارهای روزمره خود را آغاز کرد. افسر امنیتی منطقه ای گزارش می دهد.

ناس

تظاهرات ضد آمریکایی و آشوبهای دیگر در اصفهان

سند شماره ۱۸۲ محرمانه ۲۰ می ۱۹۷۹ - ۳۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۱۹۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: تظاهرات ضد آمریکایی و آشوبهای دیگر در اصفهان ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: در ۱۹ ماه می گروهی از تظاهرکنندگان که تقریباً ۴۰۰ نفر می شدند، در اعتراض به نظرات مجلس سنای آمریکا در مورد اعدام ایرانیها، در مقابل کنسولگری اصفهان (که تعطیل بود) دست به تظاهرات زدند. عصر همان روز مقابل کنسولگری را با تراکت ها پوشانیدند. در آن شب به تمام کتاب فروشیهای شهر حمله شد. پایان خلاصه.

۳- روز شنبه ۱۹ ماه می بعد از دو روز تحصن اعتراض آمیز در مساجد، دو گروه مختلف در اعتراض به «مداخله آمریکا و صهیونیسم در امور ایران» از مساجد به سمت ساختمان موقتی کنسولگری در اصفهان که به حالت تعطیل درآمده بود دست به راهپیمایی زدند. در ساعت ۳/۳ بعد از ظهر هدف از راهپیمایی توسط رادیو اصفهان پخش شد و در نتیجه تعداد تظاهرکنندگان فزونی یافت. تظاهرکنندگان که تعداد آنها به ۴۰۰ تا ۵۰۰ نفر می رسید و در بین آنها افراد لابیالی هم دیده می شدند با ایراد سخنرانی هایی اظهارات سناتور جاکوب جاویتز در مورد اعدام القانیان، صنعتگر یهودی ایرانی را محکوم کردند. بنا به اظهارات یکی از کارمندان کنسولگری که از دور ناظر جریان بود، تحریکاتی در جهت سوزاندن عمارت وجود داشت ولی تظاهرکنندگان، بعد از چسباندن یک اعلامیه به درب ورودی به طور مسالمت آمیز متفرق شدند. عمارت در آن لحظه خالی بود و نیروهای محافظ با دیدن راهپیمایان فرار کردند. لب کلام بیانیه این بود که «این یک کشور مذهبی است و ما اسرائیل را نمی خواهیم و ما از عرفات حمایت می کنیم. چرا آمریکا به عامل صهیونیست اجازه مداخله در امور ما را می دهد؟» بیانیه به فارسی و با دست خطی بد نوشته شده بود.

۴- همان شب گروه کوچکی بازگشتند، اعلامیه را کنده و تمام دیوارهای جلویی کنسولگری را با پوسترهایی که به زبان فارسی و انگلیسی چاپ شده بود، پوشانیدند. بر روی آنها نوشته شده بود: «مرگ بر کارتر- مرگ بر امپریالیسم و صهیونیسم- ما خواهان اعدام شاهنشاه می باشیم، چرا آمریکا جلوگیری می کند؟» ۵- بین ساعت ۳۰/۶ و ۷ همان شب به یک کتاب فروشی و دو روزنامه فروشی در مرکز

شهر حمله شد و تمام موجودی آنها نابود شدند. این کار ظاهراً به دلیل فروش روزنامه های روسی مانند کارگر و آهنگر که هر دو از روزنامه های محلی هستند صورت گرفت. حدود یک ساعت بعد به یک کتابفروشی در جنوب شهر که روزنامه های مذهبی می فروخت، حمله و تمام موجودی آن نابود شد.

۶- نظریه گزارشگر: به نظر می رسد که در گیریهای خیابانی در اصفهان کاملاً به پایان نرسیده است. این وقایع ممکن است به در گیریهای سختی بین گروههای مختلف منجر شود.

ناس

انجمن ایران و آمریکا در شیراز

سند شماره ۱۸۳ محرمانه ۲۰ می ۱۹۷۹ - ۳۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از : سفارت آمریکا، تهران - ۵۲۰۳: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: انجمن ایران و آمریکا در شیراز ۱- انجمن ایران و آمریکا در شیراز همچنان در اشغال مجاهدین [خلق] است. من با وزارت خارجه تماس گرفتم و نامه ای به امضای یزدی وزیر امور خارجه به معاون استاندار شیراز تسلیم و در آن خواسته شده که تلاشهایی به عمل آید و شرایطی ایجاد گردد تا انجمن ایران و آمریکا فعالیتش را از سر گیرد.

۲- ساختمان سالم بوده و اشغال کنندگان حتی دست به برخی تعمیرات زده اند. به گفته منابع موثق بازار شیراز برای آموزش زبان بسیار عالی است. کنسولگری انگلیس در آنجا سخت مشغول فعالیت است.

شلنبرگر

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۱۸۴ محرمانه شماره گزارش: ۱۹۳۷۹ ۰۱۹۳۷۹ ۶۸۴۶۲۰ می ۱۹۷۹ - ۳۰ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: گزارش حاضر اطلاعاتی در مورد وضعیت ایران ارائه می دهد. اطلاعات تهیه شده مربوط است به طرح خلع سلاح خرمشهر، تعیین احکام اعدام توسط شورای انقلاب، درخواست از مردم جهت ادای شهادت علیه افراد دستگیر شده، بازداشت یک خبرنگار و اخبار متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات (محرمانه) الف- طرح خلع سلاح خرمشهر: دریادار احمد مدنی استاندار خوزستان اظهار داشت به دنبال خشونت‌های شدید این هفته، برنامه خلع سلاح بندر خرمشهر در

جنوب شروع خواهد شد. بنا به گفته استاندار برنامه به مدت یک هفته ادامه خواهد یافت. تمام اسلحه‌ها در پادگانهای شهر انبار خواهد شد. اما مدنی از اینکه هنوز قاچاقچیان به ایران اسلحه وارد می‌کنند (به خصوص از طریق بندر آسیب پذیر خرمشهر) اظهار نگرانی کرد.

ب- شورای انقلاب احکام اعدام را تعیین می‌کند. علیرغم دستور آیت الله خمینی مبنی بر اینکه فقط افرادی که مرتکب قتل، کشتار دست جمعی یا کشتن افراد به وسیله شکنجه شده‌اند، از این به بعد اعدام خواهند شد اما به نظر می‌رسد که شورای انقلاب عقیده دیگری دارد. خط مشی‌های مبهم آنها در بیانیه‌های اخیرشان که از رادیو ایران پخش شد تهدید جوخه‌های اعدام را متوجه سایر خلافکاران نیز نموده است. هر کسی که در آینده به فعالیت‌های ضدانقلابی محکوم گردد و یا ثابت شود که نسبت به جمهوری اسلامی خیانت کرده، ممکن است اعدام گردد. شورای انقلاب فرمان خمینی را «ضروری» نامید اما اضافه کرد که این حکم صرفاً به دلیل دوره حساس بازسازی می‌باشد. در بیانیه شورای انقلاب آمده است که جامعه برای امور حیاتی و مهم نظیر تشکیل کمیته‌ها تصویب قانون اساسی و انتخابات ریاست جمهوری و نمایندگان مجلس آماده می‌شود. بیانیه اخیر به خائنین «آنهايي که از رژیم گذشته به جا مانده‌اند» هشدار داد که به انقلاب حمله نکنند چون اولاً فرمان امام صرفاً به مجازات مرگ (اعدام) مربوط می‌شود. «اما راه برای صدور احکام دیگر باز است». ثانیاً «این فرمان فقط به جرائم قبل از این تاریخ مربوط می‌شود.» اما آیا این بدان معنا است که هرکسی به جرم «مفسد فی الارض»، «محراب با خدا»، «طرفدار سرمایه داری»، «توهین به امام» و «صهیونیست» شناخته شود از این به بعد باید آماده باشد که هر آن در مقابل جوخه آتش قرار گیرد؟ بیانیه شورای انقلاب با بیان این نکته خاتمه یافت که «توطئه چینان و خائنینی» که بر رفتار «زشت و شرم آورشان» پافشاری می‌کنند، به شدت تنبیه خواهند شد و توسط کمیته‌های انقلاب «سرکوب» خواهند گشت.

ج- از مردم دعوت به عمل آمده تا بر علیه افراد دستگیر شده شهادت دهند. دفتر دادستانی عمومی انقلاب در تهران از مردم درخواست کرد که هر نوع اطلاعی درباره جنایات افرادی که لیست اسامی آنها ذیلاً آمده است، دارند یا هرگونه شکایتی و اسناد یا مدرکی بر علیه آنها دارند، در خلال پنج روز آینده با دفتر روابط عمومی زندان قصر تماس بگیرند. لیست اسامی افراد به ترتیب زیر می‌باشد: سپهد بازنشسته منصور افخم ابراهیمی؛ سپهد امیر کمیابی پور (از نیروی هوایی)؛ سرتیپ جمشید فتحی مقدم؛ سرتیپ اسدالله امیر معز؛ فرمانده بازنشسته جلیل اصغرزاده، سرتیپ اسدالله آهنی کمانگر؛ سرتیپ جاوید آشوری (از نیروی هوایی)؛ سپهد مهدی رحیمی؛ سرلشگر ابراهیم اسپهرام؛ سرلشگر حسن فرجادی؛ سرلشگر محمد مهدی روحانی مقدم؛ سرلشگر علی اشرف ساعدی؛ سرلشگر اکبر غفاری تهرانی؛ سپهد جلال پژمان؛ سرهنگ امیر هوشنگ حاضر؛ سرلشگر بازنشسته امیر حسین عطاپور؛ حسینعلی اسفندیاری نماینده سابق مجلس؛ پاسبان حسن کاشی نگهبان زندان قصر؛ ناصر رئوفی نگهبان زندان قصر؛

عطاءالله جهان بیگلری معاون بخش پشتیبانی هوایی.

نظریات تهیه کننده: سرلشگر اسپهرام فرمانده پیشین ژاندارمری سیستان و بلوچستان بوده است.

د- بازداشت یک روزنامه نگار: طبق اظهارات منابع خبری، نویسنده مشهور ستون اقتصادی روزنامه و متفکر یهودی شائول بخاش امروز در فرودگاه مهرآباد بازداشت و به زندان قصر برده شد. بخاش که برای یک دیدار کوتاه عازم خارج از کشور می شد، دارای پاسپورت و ویزای خروج بوده است. اما به دلایل نامعلومی او را در فرودگاه نگاه داشتند. بخاش نویسنده مشهور کیهان بین المللی می باشد.

ه- اخبار متفرقه: (۱) کمیته های انقلاب در کاشان منحل شده اند، این شهر در ۵۰۰ کیلومتری جنوب شرقی تهران واقع شده است. (۲) کمیته انقلاب یاسوج در استان لرستان، حمل اسلحه در مجامع عمومی را برای افراد بومی ممنوع کرده است.

رویداد امنیتی در سفارت آمریکا، تهران

سند شماره ۱۸۵ محرمانه ۲۱ می ۱۹۷۹ - ۳۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۲۴۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: رویداد امنیتی در سفارت آمریکا، تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۵۸ حدود ۲۰ دقیقه بعد از نیمه شب و نیز در ساعت ۲:۳۰ بعد از نیمه شب محل استقرار گاردهای مجاهدین در دروازه واقع در خیابان روزولت هدف آتش وسائط نقلیه عبوری واقع گردید. در هر دو مورد مجاهدین به آتش آنها پاسخ گفتند. هیچ گونه تلفات جانی و خسارت مادی وارد نشد. گمان می رود که این بار نیز مانند دفعات قبل نیروهای گارد مجاهدین هدف حمله بوده اند و نه خود سفارت.

ناس

اغتشاشات وسیع تر در اصفهان

سند شماره ۱۸۶ محرمانه ۲۱ می ۱۹۷۹ - ۳۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۲۶۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

مرجع: تهران ۴۹۶۹ موضوع: اغتشاشات وسیع تر در اصفهان ۱- (محرمانه - تمام متن - تلگرام گزارشی) ۲- خلاصه: دو تظاهرات بزرگ بر علیه مجلس سنا در اصفهان، گزارش درگیریهای خیابانی، گزارش از نگهداری سلاح در محوطه دانشگاه، تهدیدهای جزئی علیه کنسولگری،

ص: ۴۰۱

آیت الله خادمی بر رعایت احتیاط تأکید می کند، دستگیری های متعدد، پایان خلاصه.

۳- بعد از ظهر روز ۲۰ می در محوطه دو دانشگاه در اصفهان، تظاهرات بزرگی انجام گرفت که در هر کدام «هزاران» نفر شرکت داشتند. سخنرانان در نطق خود «خیانت های» آمریکا را برمی شمردند. ناظرین تعداد جمعیت را متفاوت ذکر کردند (از یک تا ۷ هزار) اما همگی متفق القول بودند که نطق سخنرانان در مورد آمریکا بویژه مجلس سنا زهر آگین بود. تظاهرات دانشگاه اصفهان از ساعت ۳ بعد از ظهر تا ۳۰/۷ شب ادامه داشت. تظاهرات کوچک تری در دانشگاه «صنعتی شریف» (آریامهر سابق) انجام شد که حدود ۱۵۰۰ شرکت کننده داشت. آدمکهای شاه، کارتر، سناتور جاوینز و به علاوه چند آدمک دیگر که شناخته نشدند، سوزانده شد. طبق گزارشها، طوماری در بین جمعیت، دست به دست گردانده می شد.

۴- شایعات گسترده حاکی از آن است که در گریه های خیابانی بین دانشجویان «چپگرا» و دانشجویان «مسلمان» منجر به ایجاد تلفاتی شده است اما شاهدی بر این مدعا نیست. با این حال هم «سازمان دانشجویان مسلمان» و هم سه گروه مجزای «چپگرا» به طور مشترک اداره تظاهرات دانشگاه اصفهان را به عهده داشتند. شایعات بیشتر که پس از تماس با هیأت علمی دانشگاه صحت آن تأیید شد حاکی از آن است که دانشجویان چپگرا در محوطه دانشگاه سلاح نگهداری می کنند و مطمئن هستند که توسط پاسداران انقلاب خلع سلاح نخواهند شد. تاکنون هیچ گزارشی دال بر حضور سپاه پاسداران انقلاب در اصفهان نرسیده است. گزارش شده است که در خلال کنفرانس استانداران در تهران، از استانداران اصفهان خواسته شده است که به شهربانی اسلحه بدهد اما رابطهای شهربانی در اصفهان به کارمندان کنسولگری گفتند «مادامی که امنیت آنها تضمین نشود» اسلحه تحویل نخواهند گرفت.

۵- قرار بود کنسول سابق اصفهان از روز ۲۳ می به این شهر مسافرت نماید اما آیت الله خادمی یکی از روحانیون برجسته این شهر با وی تماس گرفت و از او خواست که به دلیل ممنوعیت برقراری رابطه با ایالات متحده از جانب خمینی، سفرش را به تعویق اندازد. خادمی گفت تحت چنین شرایطی «حضور شما در خانه من موجب سرافکندگی خواهد شد».

۶- بعد از کندن دو پوستر از جلوی کنسولگری، به کارمندان کنسولگری هشدار داده شد که هر تلاشی برای زدودن پوسترها می تواند خطرناک باشد. یک شرکت باربری که جهت بسته بندی حمل اموال شخصی کنسول قرارداد بسته بود طی تماسی اظهار داشت نمی تواند کامیون به منزل بفرستد زیرا به «شرکت آنها اخطار شده است.» ۷- همچنین متوجه شدیم که حدود ۴۵ تن از مقامات سابق اصفهان از جمله ۳ تن از رؤسای اجرایی شهربانی دستگیر شده اند و افراد بسیار دیگری تحت تعقیب هستند. تصور می رود محاکمه دسته جمعی آنها برای این هفته برنامه ریزی شده باشد. هفته گذشته زندان اصفهان نیز شاهد آشوبهایی بود که در نتیجه آن عده ای کشته شدند. هم اکنون مراقبت از زندان و دادگاهها را کمیته ها به عهده گرفتند. بنابراین نیروهای امنیتی در خیابانها کمتر به چشم

۸- نظریات تهیه کننده: کنسول سابق «مک کافی» ملاقات خود را به تعویق انداخته است. پایان نظریه. ناس

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۱۸۷ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۱۹۴ ۶۸۴۶۲۱ می ۱۹۷۹ - ۳۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: گزارش ذیل حاوی اطلاعات مربوط به وضعیت ایران درباره مطالب ذیل است: محدود کردن روابط ایران و آمریکا از طرف ایران، صدور فرامین در خرمشهر توسط دریادار مدنی، تمایل بختیار نخست وزیر سابق در جهت اعلام یک جمهوری، طرح ریزی حمله هوایی توسط تیمسار خسروداد، جلو کشیدن ساعتها در ایران، محکومیت مقامات پلیس به شلاق و زندان، یک روحانی، سفیر ایران در عراق می شود.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- وزارت امور خارجه ایران از سفیر جدید ایالات متحده در ایران خواست تا زمان بهبود جو سیاسی بین دو کشور، سفر خود به ایران را به تعویق اندازد. در بیانیه ای آمده است که قطعنامه روز ۱۷ می مجلس سنای ایالات متحده بیانگر دخالت آشکار مقامات آمریکایی در امور داخلی ایران بوده و دولت ایران شدیداً در مقابل طرز تلقی مجلس سنای آمریکا خواهد ایستاد. قطعنامه سنای ایالات متحده نقض کننده روابط دوستانه بین دو کشور بوده و با نامه وزیر امور خارجه مبنی بر اظهار تمایل دولت آمریکا جهت فراهم کردن روابط دوستانه بین دو کشور مغایرت دارد. بیانیه می افزاید، تداوم چنین نیات خصومت آمیزی توسط مقامات ایالات متحده، دولت ایران را مجبور خواهد نمود تا با توجه به فشار مردم ستم دیده، در روابطش با آمریکا تجدیدنظر کند. در بیانیه همچنین آمده است که هدف اصلی انقلاب اسلامی ایران، رهایی مردم از وابستگی سیاسی، اقتصادی و فرهنگی است. لذا صحبت از حقوق بشر امری پوچ و بیهوده می باشد.

ب- صدور فرامین در خرمشهر توسط دریادار مدنی: دریادار احمد مدنی استاندار خوزستان به منظور استقرار نظم و قانون در شهر بندری آشوب زده خرمشهر سه بیانیه صادر کرده است. در اولین بیانیه از تمامی گروههایی که در داخل شهر، ساختمانهایی را اشغال کرده اند خواسته شده که تا فردا اماکن اشغالی را تخلیه کنند و نتیجه اقدامات خود را به اطلاع دادستانی عمومی شهر برسانند. در بیانیه دوم تمام گروههای امنیتی منحل اعلام شده و جایگزینی آنها توسط

مقامات دولتی و مذهبی مطرح شده است. در اعلامیه سوم حمل و داشتن سلاح های غیرمجاز از روز جمعه آینده ممنوع اعلام شده و گفته شده اینگونه سلاحها باید به پادگان تحویل داده شود. در اعلامیه اخطار شده که متخلفین شدیداً مجازات خواهند شد.

ج- قصد اعلام حکومت جمهوری از جانب بختیار، نخست وزیر سابق: روزنامه کیهان در شماره امروز خود می نویسد که شاهپور بختیار نخست وزیر سابق قصد داشت پس از عزیمت شاه، در ایران اعلام حکومت جمهوری کرده و خود را به عنوان اولین رئیس جمهور قلمداد نماید. در مقاله ذکر شده که این اطلاعات دست اول در آخرین روزهای عمر رژیم سابق از شخص مهمی که اطلاعات زیادی راجع به وقایع پشت پرده دارد، کسب شده است. تیمسار عبدالعلی بدره ای فرمانده سابق نیروی زمینی که در شورش ماه فوریه در حمله ای که توسط چریکها به محل کارش صورت گرفت، مورد اصابت گلوله قرار گرفته و کشته شد، از اجرای نقشه اعلام جمهوری به وسیله بختیار نخست وزیر سابق ممانعت به عمل آورد. گفته می شود که تیمسار بدره ای از زمانی که ستوان یک بوده در جمع درباریها فعالیت داشته است و یکی از «خدمتگزاران و ملتزمین دربار بوده است». هنگامی که بختیار نقشه اش را باچند تن از افسران ستاد بزرگ ارتشتاران در میان گذاشت بلافاصله با اعتراض بدره ای مواجه گردید. «او اسلحه اش را بیرون کشیده و به بختیار حمله کرد. او می خواست بختیار را بکشد لیکن افسران دیگر مانع او شدند.» در ماه فوریه منابع گزارش دادند که در شب ۱۰ و ۱۱ فوریه موقعی که فرمانده ارتش در مقابل اقدامات به عمل آمده به منظور انتقال قدرت خمینی مقاومت کرد، بین بختیار و بدره ای مشاجره ای در گرفت. اما منابع مشخص نکردند که این مشاجره به خشونت کشیده شده باشد. آنها گفتند بدره ای کلتش را روی میز گذاشته و گفت که با هر کسی که قصد مخالفت با قانون اساسی ما را داشته باشد مبارزه خواهد کرد اما پس از بحث و مشاجره طولانی با بختیار متقاعد شد که با طرح همراهی کند. کیهان همچنین گزارش کرد که شاه چند روز قبل از ترک ایران بسیار افسرده حال و به طور کلی گیج بود و در روز آخر اغلب گریه می کرد. «بعضی مواقع اتفاق می افتاد که شخصی نیم ساعت تمام صحبت می کرد اما شاه هیچ توجهی به او نداشت» کیهان در ادامه گزارش خود می نویسد، علیرغم ادامه چنین وضعی، برخی از رجال سرشناس و افسران ارشد ارتش تا آخرین لحظات تملق گویی و چاپلوسی نسبت به شاه را متوقف نکردند.

د- طرح حمله هوایی توسط تیمسار خسروداد: در ادامه اخبار مربوط به «توطئه» بختیار، امروز نیز روزنامه کیهان جزئیات توطئه طرح شده بوسیله منوچهر خسروداد، مهدی رحیمی و عبدالعلی بدره ای، سه تن از افسران ارشد به منظور «قتل عام مردم مسلمان» را فاش کرد. در گزارش کیهان آمده است که خبر توطئه مذکور در روز ۱۰ دسامبر، روز راهپیمایی مردم در عاشورا به حمایت از آیت الله خمینی به وسیله افسری از گارد جاویدان (گارد سلطنتی) به روزنامه ها درز کرد. افسر مذکور گفت که خسروداد در نظر داشت از طریق هوا، تهران را

بمباران و تمام تظاهرکنندگان را قتل عام کند اما بعضی از افسرانی که قرار بود در این حمله شرکت کنند از همراهی با او امتناع کرده و در پادگان لویزان به روی افسران فرمانده خود آتش گشودند. پس از آن خسروداد با یک هلی کوپتر، سربازان وفادار به اسلام را به رگبار بست. گزارش کیهان گفت که حمله هوایی به طور مفصل طراحی شده بود. شهر به نواحی مختلف تقسیم شده بود و تانکها در نقاط ویژه ای در اطراف شهر نظیر میدان شهید، ایستگاه راه آهن، گردنه قوچک مستقر شده بودند تا مانع از فرار مردم از حمله هوایی شوند. کیهان می نویسد که در صورت موفقیت طرح، صدها و هزاران نفر از مردم کشته می شدند.

ه- ایران ساعت هایش را جلو می کشد. تاج، وزیر نیرو، اعلام کرد که از نیمه شب جمعه ۲۶ می ۷۹ ایران ساعت هایش را یک ساعت جلو خواهد کشید. او گفت که این تصمیم به منظور جبران کمبود انرژی در طول روز اتخاذ شده است. وی اضافه کرد که جدول زمانی جدید که به تأیید خمینی رسیده است تا پایان شهریور (۲۱ سپتامبر ۱۹۷۹) کمبود برق را جبران خواهد کرد.

و- محکومیت افسران شهربانی به شلاق و حبس: دیروز پنج افسر پلیس در دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان به اتهام حمله به مردم در تظاهرات اواخر سال گذشته و همچنین شکنجه زندانیان سیاسی به حبسهای مختلف و شلاق محکوم شدند. دادگاه همچنین مقرر کرد تا این افسران پلیس دوران محکومیت خود را در همان زندانهایی که مرتکب جنایت شده اند، سپری کنند.

ز- مأموریت سیاسی یک روحانی در عراق: برای اولین بار در تاریخ ایران جدید، یک روحانی به عنوان سفیر در یک کشور خارجی منصوب شد. او حجت الاسلام دعایی است که به عنوان سفیر در کشور عراق منصوب شده است، جایی که در آن آیت الله خمینی قریب به ۱۵ سال در تبعید به سر برد.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۱۸۸ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۱۹۵۷۹۲۲ می ۱۹۷۹ - ۱ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: این گزارش حاوی اطلاعاتی درباره وضعیت ایران است. اطلاعات گردآوری شده شامل این موضوعات است: دیدگاههای صهیونیست ها از دیدگاههای آمریکایی متفاوت است؛ خلاصه سخنان یزدی وزیر امور خارجه؛ آیت الله قمی از «اعدامهای عجولانه» انتقاد می کند؛ از نیروهای مسلح خواسته شد از مرزها حفاظت کنند؛ سرتیپ منوچهر وجدی به اتهام جاسوسی تحت تعقیب قرار گرفت؛ تولید نفت به ۴ میلیون بشکه در روز کاهش یافت؛

کمیته‌ها بایستی از شرایط جدید برخوردار شوند؛ و اخبار متنوع.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- دیدگاه‌های صهیونیست‌ها متفاوت با آمریکایی‌هاست. ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه دیروز طی یک کنفرانس مطبوعاتی اظهار داشت: دیدگاه‌های جناح صهیونیست متفاوت با دیدگاه دولت آمریکا است و اینکه آنها نباید به روابط میان ایرانی‌ها و مردم آمریکا لطمه بزنند.

وی در مورد سیاست خارجی گفت، دولت می‌خواهد «استقلال کشور را در تمامی زمینه‌های سیاسی، نظامی و فرهنگی» حفظ کند. ایران می‌تواند «فعالانه از کشورهای غیرمتعهد» حمایت کند. دولت ایران با کشورهایی که به تمامیت ارضی ایران احترام بگذارند، دوست خواهد بود. اما اگر کسی بخواهد در امور داخلی ما دخالت کند، برای مقاومت در برابر آن تمام کوشش خود را به کار خواهیم بست. مشکل با صدور قطعنامه ۱۷ می‌سنای آمریکا بروز کرد. وی افزود مسئله اعدامها در ایران یک مسئله داخلی است و قطعنامه سنا یک دخالت آشکار در امور داخلی کشور است. یزدی گفت سائروس ونس وزیر خارجه روز ۱۵ می‌نامه‌ای به وزیر خارجه ایران فرستاده و در آن ابراز امیدواری شده است که ایران گذشته‌ها را به فراموشی سپرده و به همکاری با آمریکا ادامه دهد. دولت ایران در پاسخ به نامه ونس همچنین گفت که حاضر به همکاری با آمریکا است اما اشاره کردید که صدور قطعنامه سنا در مورد «مجازات» جانین رژیمن گذشته، توجیه پذیر نیست. وقتی رژیمن سابق در مسند قدرت بود، دولت آمریکا صحبتی درباره نقض حقوق بشر به میان نمی‌آورد. یزدی گفت دولت ما دولت مردمی است و از استقلال کشور و منافع آن دفاع خواهد کرد و سناتورها باید متوجه باشند که روابط میان دو کشور در یک مرحله جدید قرار دارد و اینکه «تغییراتی باید صورت بگیرد». سناتورها باید به احساسات مردم ایران احترام بگذارند و واقعیت‌های برخاسته از «انقلاب» را درک نمایند. «به همین علت ما از آنها خواسته ایم اعزام سفیر آمریکا به ایران را به تعویق بیندازند». ما از ساختار جناحها در آمریکا خبر داریم و از نفوذ صهیونیستها در سیاستهای آمریکا و روابط آنها با شاه سابق مطلع هستیم- ما باید با قطعنامه مخالفت کنیم. ما می‌دانیم این مسئله به سیاست کلی آمریکا در مورد ایران ارتباطی ندارد اما می‌خواهیم عدم خشنودی خود را ابراز کنیم. «موضع ما در خصوص قطعنامه است و به روابط دوستانه میان مردم دو کشور صدمه‌ای نخواهد زد». قبل از اعلام القانین، دادگاههای انقلاب حدود ۱۷۰ نفر را محکوم به مرگ کرده بود و کنگره چیزی نگفته بود. آشکار است که جناح صهیونیست در رابطه با القانین انگیزه‌ای «برای پیشبرد منافعش» داشته است.

ب- گزیده سخنان یزدی، وزیر امور خارجه: ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه طی سخنان دیروز خود در کنفرانس مطبوعاتی حداکثر تلاش خود را برای آرام کردن اوضاع انجام داد و

گفت مباحثه با سنای آمریکا بدین معنا نیست که روابط با دولت آمریکا صدمه خواهد دید و اینکه پیشبرد علائق میان دو کشور بستگی به طرف آمریکایی دارد. اما ناظران سیاسی ایران تحت تأثیر قرار نگرفتند و اظهار داشتند که به روابط لطمه وارد شده و اینکه تلاش یزدی برای باز نگاه داشتن در سیاسی با واشنگتن با شکست آشکار مواجه شده است. این امر برای یزدی و عباس امیرانتظام معاون نخست وزیر یک شکست کلی است. یک ناظر آگاه اظهار عقیده کرد، تبعیدیان در حال خروج هستند. این ناظر گفت یزدی همچنین با قطع رابطه با مصر مخالف بوده و از آن هنگام تلاش کرده ارتباطات با مصر و مراکش هر دو را حفظ کند. در خصوص آمریکا او ناامیدانه تلاش کرده درها را باز نگه دارد و هنوز هم مشغول کوشش است. اما در قم چنین نگرانی وجود ندارد و این نشان می دهد که یزدی آنچنان که باید سرش توی حساب نیست، آنسان که قبلاً اینطور بود. معلوم نیست در واقع چه کسی بیانیه وزارت خارجه مبنی بر به تعویق انداختن سفر کاتلر را صادر کرد زیرا به نظر می رسد یزدی این کار را نکرده است. چه کسی از طرف وزارت خارجه تصمیم گیری می کند؟ دیپلماتهای غربی اثری از تهدید قطع ناگهانی روابط میان ایران و آمریکا مشاهده نمی کنند.

این امر بیشتر به ایرانی ها لطمه خواهد زد تا آمریکا. ۵۰۰۰۰ ایرانی در آمریکا حضور دارند ولی فقط چند صد آمریکایی در ایران هستند. ایرانی ها چیزهای زیادی برای از دست دادن دارند. تنها اقدامی که غیر از قطع رابطه می تواند انجام گردد، کاهش اعضای سفارت خواهد بود اما از آنجا که آمریکا احتمالاً دست به اقدام متقابل خواهد زد، لذا اوضاع برای ایران بدتر خواهد شد. نکته جالب توجه این است که قطعنامه سنا چگونه با عدم حساسیت رهبر ایران مواجه شد. خمینی هیچ گاه قبلاً چنین توجهی را به مسایل خارجی نشان نداده بود. در این رابطه فرد احساس می کند که این یک نشانه مثبتی است. ناظران دیپلماتیک موافقند که وضعیت باعث افزایش انزوای روبرو شد ایران در جامعه جهانی شده است. کشوری وجود ندارد که ایران با آن همکاری نزدیک داشته باشد. ساف که ایران بدان علائم دوستی نشان می دهد، در حقیقت یک کشور محسوب نمی شود. ایران هنگامی از انزوا خارج خواهد شد که یک کشور باثبات شود. این کشور محتاج یک سیاست خارجی فعالتر و جدی است. حداقل یک ناظر سیاسی ایرانی معتقد است که وضعیت حساستر از آن است. به عقیده او روابط با بلوک کمونیستی نیز در سطح پایینی قرار دارد. نکته مهم دیگر آن است که ایران روابط خوبی حتی با یک کشور عربی چه دست راستی و چه دست چپی ندارد. یک ناظر معتقد است حتی روابط با پاکستان چندان جالب نیست و اوضاع کردها علائق با ترکیه را بدتر کرده است. جای تعجب ندارد که ایران دیر یا زود وارد جنگ با یک کشور همسایه شود یعنی کاری که همه دولتهای انقلابی در گذشته مرتکب آن شده اند. قطعاً اسرائیلی ها نمی توانند از آنچه در ایران می گذرد، ناراحت باشند. نشانه ای از پیوستن ایران به جبهه پایداری عرب در دست نیست، چیزی که تعداد زیادی از نیروهای نظامی ایران را در دسترس قرار خواهد داد. وضعیت ایران می تواند پیمان میان

عراق و سوریه را به خوبی در هم بشکند.

ج- آیت الله قمی از «اعدامهای عجولانه» انتقاد کرد. آیت الله حسن طباطبایی قمی از چهره های برجسته مذهبی در مبارزه علیه شاه، نامه ای به شورای انقلاب اسلامی فرستاده و از «اعدامهای عجولانه» و «شکنجه های بیجا» توسط اعضای کمیته انتقاد کرده است. آیت الله تنبیهات انجام شده توسط کمیته ها را «بی پروا» توصیف کرد و گفت مطالبی درباره اعمال شکنجه های غیرمنصفانه در مورد زندانیان پس از آنکه بی گناهی آنها به اثبات رسیده، شنیده است. در نامه قمی آمده است که شرق و غرب نظاره گر الگوی جمهوری اسلامی اند. آنها متوجه اند که هر آنچه که در ایران روی می دهد، بر اساس اراده خداوند بوده و اینکه همین امر اصول اسلامی را تقویت می کند. آنها منتظرند تا ببینند آیا این (حکومت) موفق خواهد شد. بنابراین ما باید مراقب نظم خداوندی در خصوص اجرای درست عدالت بویژه در مجازاتها باشیم. کاشف به عمل آمده که حملاتی به منازل مردم در طی شب انجام شده و اثاثیه و مایملک آنها دزدیده شده است. چندین تن از اشخاص بدون شواهد درست، عجولانه کشته شده اند. همچنین شکنجه های بیجایی انجام شده که خداوند آن را ممنوع کرده و این کار وجهه اسلام را خراب می کند. مجازاتها بایستی بر اساس قوانین اجتماعی و شرع بوده و تمام مآووع در معرض اطلاع جهان قرار گیرد.

د- تقاضا از نیروهای مسلح برای حراست از مرزها: امام خمینی به گروهی از پرسنل نیروی دریایی گفت، نیروهای مسلح اسلامی باید اهداف انقلاب را از طریق وحدت کلمه محقق سازند و باید از تمامی نقاط کشور محافظت نمایند. ناخدا حسنعلی خوشنام در مصاحبه ای با ارباب جراید گفت ۲۰۰ تن از پرسنل پایگاه دریایی خرمشهر در قم با خمینی ملاقات کردند تا سالروز تولد دختر پیامبر، محمد[ص] را به وی تبریک بگویند و پشتیبانی خود را برای حفاظت از مرزهای آبی و خاکی ایران اعلام نمایند.

ه- سرتیب منوچهر وجدی به اتهام جاسوسی تحت پیگرد قرار گرفت. دادگاه سرتیب منوچهر وجدی، رئیس سابق ستاد اطلاعات ارتش و متهم به همکاری با سرویس های جاسوسی آمریکا و آلمان، امروز تشکیل شد. وجدی همچنین متهم به حمایت از شاه سابق جهت حفظ حکومت سرکوبگرش در ایران و حفظ منافع آمریکا در کشور می باشد. بنا به کیفرخواست ارائه شده به دادگاه انقلاب اسلامی تهران، وجدی مسئول ارائه اطلاعات به مقامات اسرائیل در خصوص مکان یک گروه از چریکهای فلسطینی که متعاقباً منجر به اخراج آنها توسط نیروهای اسرائیلی گردید، می باشد. وجدی در سخنان خود در دادگاه گفت، تا ۱۱ فوریه یعنی روزی که رژیم شاه سابق سرنگون گردید، چیزی درباره جنایات رژیم پهلوی نمی دانست. دادستان کل در پاسخ گفت: چطور ممکن است مردی تحصیلکرده مثل او که به اکثر کشورهای اروپایی سفر کرده چیزی درباره جنایات شاه مخلوع نداند در حالیکه هر کودکی خیلی پیشتر از برپایی انقلاب در ایران از این امور خبر داشت.

نظریه تهیه کننده: محاکمه هنوز ادامه دارد و تا به حال هیچ رأیی صادر نشده است.

و- کاهش تولید نفت: تولید نفت خام به حدود چهار میلیون بشکه در روز کاهش پیدا کرده است. این مسئله نشان دهنده کاهش حدود یک میلیون بشکه در روز در مقایسه با تولید پنج میلیون بشکه ای درست پس از پیروزی انقلاب است. به گفته یک سخنگوی شرکت ملی نفت ایران، حداکثر تولید استان خوزستان ۳۴۰۰۰۰۰ بشکه در روز است. او گفت ۶۰۰۰۰۰ بشکه در روز اکنون در دیگر میادین نفتی تولید می گردد. این سخنگو همچنین گفت روزانه ۳۲۰۰۰۰ بشکه نفت صادر می شود.

ز- کمیته ها باید مجدداً بازسازی شوند: استانداران کشور به همراه وزیر کشور روز گذشته در قم با خمینی ملاقات کردند تا مشکلات بحث شده در پایتخت طی چند روز گذشته را با وی مطرح ساخته و در مورد آنها از وی کمک و راهنمایی کسب کنند. وقتی مشکلات کمیته های انقلاب از طرف احمد صدر حاج سیدجوادی برای خمینی تشریح شد، گفت کمیته ها توسط خود وی تأیید شده اند اگرچه اکنون لازم است آنها را بازسازی و پاکسازی نمود. امام اظهار تأسف کرد که در برخی موارد کمیته ها ثابت کردند به اندازه ای که باید مفید باشند، نیستند. در عین حال این بدان معنا نیست که همه آنها را باید کنار گذاشت. علاوه بر ارتش کشور به سربازان ملی و پاسدار ملی نیازمند است. بنابراین کمیته ها باید از شرایط مناسب و جدیدی برخوردار شوند و این به عهده روحانیون و شوراهای انقلاب و استانداران است که طرحی را برای تحقق این امر تدارک ببینند.

ح- اخبار متنوع:

(الف) ۲۹ کلانتری و سه پست ژاندارمری در تهران و ۱۶۲ مرکز پلیس در سراسر کشور شروع به کار کرده اند.

نظریه تهیه کننده: اساساً ۲۱ مرکز پلیس در ایران وجود دارد. هیچ چارت جدید و یا جزئیاتی تاکنون درباره فهرست محل ۲۹ مرکز پلیس منتشر نشده است. جالب توجه خواهد بود که بینیم محل های جدید کدامیک هستند و اینکه محوطه سفارت هنوز به عنوان یکی از آنها در فهرست آمده یا خیر.

(ب) ناصر نجمی یکی از اعضای جبهه ملی گزارش داده که طرحهایی در دست است که جبهه ملی و دو گروه دیگر را از جمله جنبش و جاما به یکدیگر نزدیک نمایند تا مقاصد جبهه که در حال حاضر از محبوبیت برخوردار نیست، تقویت گردد.

(ج) دیروز مسئله انحلال کمیته های انقلاب شیراز توسط آیت الله محقق، دادستان کل دادگاههای انقلاب شیراز و نمایندگان پاسداران انقلاب تهران مورد بحث قرار گرفت. همچنین برخی از «روشنفکران» در این جلسه حضور داشتند. از این پس گزینش داوطلبین، در [سپاه] پاسداران انقلاب توسط کمیته سه نفره از میان نمایندگان روحانی و روشنفکران انجام خواهد گرفت.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۱۸۹ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۱۹۶ ۰۶۸۴۶۲۳ می ۱۹۷۹ - ۲ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) گزارش اطلاعات مربوط به وضعیت جاری در ایران. اطلاعات تهیه شده شامل موارد ذیل است: اعدام چهار افسر، آزاد شدن یک روزنامه نگار، تأیید اعدامها از جانب جبهه دموکراتیک ملی، وجود سلاح در ایلام تهدیدی برای امنیت، محکوم نمودن امپریالیسم و صهیونیسم از طرف دانشجویان، ناوگان تجاری، ایرانی می شود و اخبار متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- چهار افسر محکوم شدند. روزنامه کیهان گزارش داده است که چهار تن از افسرانی که در اجرای حکومت نظامی در تهران شرکت داشتند، توسط یک دادگاه نظامی به اتهام شرکت در قتل عام هشتم سپتامبر «جمعه سیاه» و حوادث مشابه آن محکوم شدند. روزنامه کیهان که محکومیتها را گزارش کرد، به نوع مجازات تعیین شده برای این افراد اشاره ای نکرده است. مجازات متداول برای چنین جنایتهایی اعدام است. این چهار نفر عبارتند از: سرهنگ دوم محمدباقر لطیفی مقدم، ستوان دوم سیدناصر موسوی، ستوان یار محمود معمار و سروان مرتضی ناصر خاکی. این روزنامه همچنین گزارش داده است که دو افسر دیگر نیز در دادگاه در حال محاکمه هستند.

این افسران عبارتند از: سرتیپ وجدی یک افسر اطلاعاتی و سرتیپ پرورش یک افسر ساواک. یک نماینده دادگاه گفت وجدی در جلسه ای که توسط یک ژنرال آمریکایی «تای» و «سپهد برومند» به منظور بحث درباره توطئه خنثی کردن انقلاب تشکیل شده بود، شرکت کرده است. او اضافه نمود که وجدی مسئول انتقال اطلاعات به اسرائیل بوده است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) یک منبع دیگر گزارش کرده است که دو تن از افسرانی که در دادگاههای انقلاب محاکمه شدند به مرگ محکوم شده اند؛ سرهنگ دوم مقدم و ستوان یار محمود معمار. منبع اشاره ای درباره اینکه آیا حکم آنها تاکنون اجرا شده است یا نه، نکرد.

حکم محکومین دیگر زندان بوده است. سروان ناصر خاکی به ۹ سال و ستوان دوم موسوی به ۷ سال زندان محکوم شدند.

هر دو نفر برای همیشه از داشتن پست های نظامی یا مشاغل دولتی محروم شدند. منبع همچنین گزارش کرد که سرتیپ وجدی به ۱۵ سال و سرتیپ رضا پرورش به ۱۲ سال حبس محکوم شدند. آنها نیز از داشتن شغل های رسمی در آینده محروم شدند.

ب- آزادی یک روزنامه نگار: شائول بخاش روزنامه نگار و روشنفکر برجسته ایرانی توسط

کمیته های انقلاب آزاد شده و ظاهراً آزاد است که کشور را ترک کند. بخاش روز شنبه به هنگام ترک کشور در فرودگاه مهرآباد دستگیر شد و بعد از اعتراض نسبت به گرفتن پاسپورتش به کمیته مرکزی منتقل، سپس از آنجا به زندان قصر برده شد و پس از چند ساعت آزاد شد.

با گزارش قضیه روز بعد به هنگام حضور در کمیته مجدداً دستگیر شد و قبل از اینکه بالاخره آزاد شود، چند ساعتی را بدون امکان ارتباط با بیرون، در زندان قصر نگهداشته شد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) افسر گزارشگر نتوانسته است دلیل دستگیری وی را دریابد. منابع خبری نیز علت این مسئله را روشن نکرده اند اما تأیید شده است که او تاکنون کشور را ترک کرده است.

ج- جبهه دموکراتیک ملی اعدامها را تأیید می کند: سخنگوی جبهه دموکراتیک ملی و عنصر مؤسس آن دیروز در یک کنفرانس خبری از اعدام وزرای کابینه های قبلی دفاع کرد. هدایت متین دفتری اظهار داشت که هر وزیری که در دوران ارتش علیه منافع ملی اقدام کرده باشد باید اعدام شود.

متین دفتری به خصوص در پاسخ به سؤال در مورد وزیر پیشین اطلاعات در دولت شریف امامی اظهار داشت که عاملی تهرانی عضو کابینه ای بوده است که مسئول کشتار مردم ایران است و همه وزرای کابینه نیز به همین ترتیب مسئول هستند.

د- اسلحه های ایلام تهدیدی برای امنیت است: مجموعاً ۸۰ تا ۹۰ درصد ساکنان ایلام دارای اسلحه هستند. این مطلب را رئیس شهربانی ایلام سرگرد اصغرزاده روز یکشنبه اعلام نمود. اصغرزاده اظهار داشت از آنجا که ایلام منطقه ای بسیار بااهمیت است همه اسلحه ها بایستی توسط یک کمیته موقتی جمع آوری شود. او همچنین خاطرنشان کرد که ساکنین ایلام باید با مراجعه به مراکز قانونی در حل مشکلات خود از راههای قانونی استفاده کرده و از راه حلهای قبیله ای پرهیز کنند.

ه- دانشجویان، امپریالیسم و صهیونیسم را محکوم می کنند. هزاران دانشجو در دانشگاه تبریز امپریالیسم آمریکا و صهیونیسم را محکوم کردند و طی تظاهراتی در محوطه دانشگاه پرچم آمریکا را به آتش کشیدند. تظاهرکنندگان همچنین اقدام کارتر و سنای آمریکا را جهت درهم شکستن جنبش های آزادیبخش در کشورهای جهان سوم محکوم کردند. آنها خواستار بیرون راندن همه آمریکاییهای باقیمانده در ایران شدند و حمایت قاطع خود را از حکومت اسلامی و امام خمینی اعلام داشتند. تظاهرات مشابهی نیز در منطقه آستارا اتفاق افتاد. مردم علیه ظهور مجدد هواپیمای حمل و نقل آمریکا در خلیج فارس تظاهرات کردند و تبلیغات امپریالیستی علیه محاکمات دادگاههای انقلاب را محکوم کردند. تظاهرکنندگان همچنین پرچم آمریکا را به آتش کشیده و خواستار نابودی همه وابستگان «خون آشام» امپریالیسم در کشور شدند.

و- ناوگان تجاری ایرانی می شود: خطوط کشتیرانی ملی آریا دیروز طرحهایی را به منظور جایگزین سریع همه کارمندان خارجی در کشتیهایش اعلام نمود و اضافه کرد که در حال حاضر حدود ۴۰۰ دانشجوی ایرانی در حوزه های گوناگون دریایی تحت آموزش هستند. سخنگوی آریا اظهار داشت که اکثر دانشجویان ایرانی قبل از اینکه جهت گذراندن دوره های تخصصی به خارج اعزام شوند در مؤسسات ایرانی آموزش خواهند دید. طبق نظر سخنگوی مزبور ناوگان تجاری ایران دارای ۳۶ کشتی است که شامل کشتی های کانتینردار با ظرفیت متغیر بین ۴۷۶۰ تا ۱۹۰۰۰ تن و به علاوه ۶ برابر آبی خاکی می شود. وی اظهار نمود که این کشتی ها اکنون مشغول حمل بار بین بنادر ایران، آمریکا، ژاپن و بنادر خلیج فارس هستند. طبق اظهارات منابع ناوگان تجاری، از شروع جنبش انقلابی و اعتصابات فلج کننده در ایران که در تابستان و پاییز گذشته رخ داد، تجارت به شکل قابل ملاحظه ای کاهش یافته و اکثر کشتی های غربی نیز بیکار بوده اند.

ز- متفرقه: (۱) وزارت آموزش و پرورش با صدور بخشنامه ای به مدارس خصوصی دستور داده که کلاسهای دخترانه و پسرانه را جدا کنند. این بخشنامه بایستی از آغاز ترم تابستانی مدارس به اجرا درآید. از چند تن از مسئولین مدارس در مورد بخشنامه اخیر سؤال شد اما آنها از جواب دادن واهمه داشتند.

(۲) انجمن روانپزشکی در ایران برآورد کرده است که حدود ۲ میلیون معتاد به تریاک در کشور وجود دارد و پیشنهاد کرده که ایران باید در قسمت کنترل کشت خشخاش اقداماتی نظیر ترکیه به عمل آورد.

این آمار از کویپهای صادره برای مصرف تریاک که حدود ۲۰۰۰۰۰۰ است و مقدار مواد مخدری که توسط پلیس از قاچاقچیان گرفته شده به دست آمده است و نشان می دهد که حدود ۲ میلیون معتاد در کشور وجود دارد. با احتساب این مسئله که جمعیت ایران ۳۶ میلیون نفر است این آمار بدین معنی است که از هر ۱۸ نفر یک نفر معتاد است که این یک نفر هم جوان می باشد.

(۳) هیأت نمایندگی ایران در سازمان ملل با انتشار بیانیه ای تأکید کرده است که اعدام حبیب القانیان بازرگان معروف ایرانی، در تهران به دلیل یهودی بودن وی نبوده، بلکه اعدام او به خاطر جنایتهایی است که مرتکب شده است.

(۴) یک افسر ارتش در خلال محاکمه در دادگاه انقلاب اسلامی تهران افشا کرده است که شاه پیشین و ژنرال اویسی فرمانده نیروی زمینی، دستور داده بودند که مسیر راهپیمایی «عاشورا» در ۱۱ دسامبر ۱۹۷۸ مین گذاری شود.

سرهنگ محمدباقر لطیفی رئیس پیشین یک شرکت مهندسی در پایتخت به دادگاه گفت که او و افراد تحت فرماندهی اش از اطاعت فرامین سرپیچی کرده بودند. او در دادگاه اظهار داشت ما از قتل عام مردم قهرمان خود امتناع کردیم.

تظاهرات برنامه ریزی شده ضد آمریکایی

سند شماره ۱۹۰ محرمانه ۲۳ می ۱۹۷۹ - ۲ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۳۷۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: تظاهرات برنامه ریزی شده ضد آمریکایی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: مسیرهای تظاهرات هر دو روز ۲۴ و ۲۵ می در روزنامه های محلی چاپ شده است، طبق این برنامه تظاهرات ۲۵ می در برابر سفارت خاتمه خواهد یافت، لحن رسانه های گروهی از صبح ۲۳ می نسبت به ایالات متحده خصمانه تر شده است، ارزیابی ما این است که دولت موقت انقلاب ایران خواهان خشونت نیست، اما تمایل دارد که ادعاهای مربوط به دخالت آمریکا در امور ایران را پراهمیت جلوه دهد، امکان وقوع حوادث خشونت بار که منجر به حمله به سفارت گردد، همچنان جدی است. ما در حال اتخاذ تدابیر امنیتی بیشتر هستیم. پایان خلاصه.

۳- رسانه های گروهی صبح ۲۳ می مسیرهای راهپیمایی اعتراض آمیز از سوی گروههای مخالف قطعنامه سنای آمریکا در مورد ایران را برای روزهای ۲۴ و ۲۵ می اعلام کردند. ماهیت این اعلامیه ها چنان است که هیچ گونه (تأکید می کنیم) هیچ گونه شکی باقی نمی گذارد که دولت موقت انقلابی ایران (حداقل) به تصمیمات گروههای سیاسی جهت مبارزه و درگیری مجدد با آمریکاییان تن داده است. طبق برنامه، تظاهرات ۲۴ می در ساعت ۴ بعد از ظهر از ۴ نقطه در شمال و جنوب سفارت شروع شده و با راهپیمایی به سمت میدان ۱۷ شهریور (۲۵ شهریور سابق واقع در تقاطع روزولت و کریم خان زند تقریباً در فاصله ۶ بلوکی سفارت) ختم می شود.

دو مسیر که یکی از آنها از دانشگاه تهران آغاز می شود از برابر سفارت در خیابان تخت جمشید و روزولت می گذرد. ما انتظار داریم که جمعیت بین ساعت ۵ تا ۶ بعد از ظهر از برابر سفارت عبور نمایند. دعوت برای راهپیمایی ۲۴ می توسط مجاهدین اسلامی و حزب جمهوری اسلامی (سازمان خمینی) صورت گرفته است.

۴- راهپیماییهای روز ۲۵ می در ساعت ۸ صبح از میدانهای ژاله و ۲۴ اسفند در نزدیکی دانشگاه تهران آغاز شده و هر دو مسیر در برابر سفارت به هم خواهند پیوست: و احتمالاً تظاهرکنندگان حدود ساعت ۱۰ صبح به اینجا خواهند رسید. کارخانه شایعه سازی، نگرانیهایی را در بین کارکنان محلی ما درباره راهپیمایی ۲۵ می بوجود آورده است. اما برای ۲۴ می نگرانی ندارند، زیرا راهپیمایی ۲۴ می در شمال سفارت و نه در مقابل آن خاتمه خواهد یافت و از طرف دیگر بعد از ساعات کار اداری انجام می شود و توسط گروههایی هدایت می شود که از دولت موقت انقلاب حمایت می کنند.

با توجه به موارد بالا به نظر می رسد که این راهپیمایی تهدیدات کمتری نسبت به راهپیمایی

جمعه در بر خواهد داشت، زیرا راهپیمایی روز جمعه اقدام شوقی است که مستقیماً به طرف سفارت نشانه گیری شده است.

ما معتقدیم که دولت موقت ایران می خواهد که تظاهرات هر دو روز را صلح آمیز برگزار نماید و از آن به عنوان وسیله ای در جهت اعلام نظر خود بر دخالت آمریکا در امور داخلی ایران استفاده نماید به طوری که زیان خیلی کمی به اساس روابط آمریکا و ایران داشته باشد. مشکل اینجاست که کلیه گروهها از طیف های ناهمگون سیاسی در ایران در راهپیمایی ۲۵ می شرکت خواهند کرد که احتمالاً شامل فلسطینیها (روزنامه ها خاطرنشان می کنند که یکی از مسیرهای راهپیمایی در آن روز مستقیماً از برابر سفارت فلسطین در ساختمان قدیمی تجاری اسرائیل، عبور خواهد کرد) و فداییان مارکسیست که ممکن است به دنبال ایجاد تحریکاتی برای بر هم زدن اوضاع باشند نیز می گردد.

مسئله نگران کننده دیگر این است که در واقع دیگر رهبران برجسته مذهبی درخواست می نمودند که راهپیمایی آرام و صلح آمیز برگزار شود ولی تا ظهر ۲۳ می هیچ آیت اللهی چنین بیانیه ای در رابطه با راهپیمایی های ۲۴ و ۲۵ می منتشر نکرده است. اوضاع نسبتاً بی ثبات خواهد بود و ممکن است هر خشونت جزئی و بی هدفی توسط عناصر ضدآمریکایی مبدل به جرقه ای شود که نوعی حمله علیه سفارت را در پی داشته باشد. کارمندان سیاسی سفارت به رابطن مذهبی خود یادآوری می کنند که انتشار بیانیه ای توسط رهبران مذهبی مبنی بر درخواست از راهپیمایان جهت حفظ آرامش می تواند بسیار مفید باشد.

۵- از طرف دیگر به جز اصطکاکهای حاصل از قطعنامه جاویتز، جو تهران در حال حاضر چندان سنگین نیست.

به طور مثال، در صبح روز ۲۳ می کارمند کنسولگری که مسایل مربوط به ویزای تحصیلی را در محل درب سفارت انجام می دهد شاهد گفتگویی بود به این صورت که دو تن از دانشجویان که خود را رهبر راهپیمایی ۲۴ می معرفی می نمودند به ماشاءالله کاشانی رئیس مجاهدین محافظ سفارت مراجعه نموده و اطلاع دادند که باطری بلندگوهای آنها در حال اتمام است و تاکنون عوض نشده است. این دو نفر سپس درخواست نمودند که اگر امکان دارد بلندگوهای خود را به برق سفارت متصل نمایند. پاسخ کاشانی را باید در بایگانی تاریخ پیدا کرد.

۶- در مورد مسئله امنیتی، سفارت از ساعت ۳ بعد از ظهر روز ۲۴ می به بعد حداقل تعداد پرسنل لازمه را در محوطه نگهداری خواهد کرد. کل مجموعه کارکنان سفارت (به استثنای گروههای امنیتی-فرماندهی و ارتباطی) که فعلاً در نزدیکی ساختمان مرکزی سفارت سکونت دارند، تمام روز جمعه را در یک دوره مسابقات تنیس بین سفارت انگلیس و آمریکا در زمین سفارت انگلیس در قلعهک واقع در شمال تهران، شرکت خواهند کرد و لذا در ساعات بحرانی، پرسنل سفارت در حوالی سفارت نخواهند بود.

۷- نظریات کارمند اداره حفاظت: مطابق گزارش شماره ۵۳۰۱- تهران که بدین وسیله تکمیل می شود، وضعیت امنیتی ما به شرح زیر می باشد:

تا قبل از ۲۵ می کارهای ساختمانی برای مقابله با تروریسم در محل ساختمان مرکزی تکمیل خواهد شد. دربهای فولادی رو به بیرون در جای خود قرار دارند و قرار است که دربهای داخلی ضدانفجار طی دو روز آینده نصب شوند.

در این هفته جعبه های ضد گلوله حفاظ پنجره نیز نصب می گردند. کلیه پنجره ها در تمام طبقات دارای میله های حفاظ شده اند.

۸- طرح های جدید دفاعی در داخل سفارت (ضمیمه K) برای طرح خروج اضطراری تهیه شده و امروز و پس از تأیید آن توسط کاردار در بین کارمندان آمریکایی توزیع خواهد شد. کاردار امروز جلسه ای تشکیل داد تا در مورد «روش عملیاتی» به هنگام وقوع حمله ای نظیر حمله روز ۱۴ فوریه یا یک حمله دسته جمعی به سفارت که ممکن است در روز ۲۴ و ۲۵ می رخ دهد، تبادل نظر نماید.

وی در نظر دارد ملاقات فردای خود با وزیر امور خارجه، دولت موقت ایران را تحت فشار قرار دهد تا به صورت مسلحانه و مستمر مداخله نماید و مانع از تکرار وقایع ۱۴ فوریه یا یک حمله همگانی توسط مردم به ساختمان مرکزی و محوطه سفارت گردد. در حال حاضر بیش از ۹۰۰ نارنجک گاز اشک آور و مهمات، کلت های دستی و نارنجک اندازه های فراوانی در قسمت حفاظت سفارت موجود است.

۹- به عقیده مأمور امنیتی پرسنل درون ساختمان مرکزی در مقابل سلاح های کوچک ایمن خواهند بود اما در برابر انفجارها یا استفاده گسترده از وسایل آتش زا ایمن نمی باشند. ما تجهیزات مقابله با آتش سوزی را سه برابر کرده ایم و به زودی در نزدیکترین مکانهای لازم پنجره های فرار و نردبانهای تاشونده قرار خواهیم داد.

تا روز ۲۵ می ما وضعیت دفاعی خود را به حداکثر خواهیم رساند. آمریکاییها اینجا دفتر مرکزی را «قلعه آپاچی ها» نام می نهند.

۱۰- تفنگداران دریایی در حالت آماده باش هستند. و در روزهای ۲۴ و ۲۵ می در ساختمان مرکزی حاضر و مشغول به کار خواهند بود و در روز جمعه ۲۵ می، در حدود سی آمریکایی و همینطور ۳ کارمند (یعنی دو نفر اپراتور تلفن و راننده کاردار) در ساختمان مرکزی حاضر خواهند بود.

محافظین قراردادی نیز در محوطه سفارت حاضر خواهند بود. تمام این اقدامات برای دفاع از سفارت لازم هستند. قسمت آتش نشانی و مخابرات سر کار خواهند بود تا به عنوان رابط با دولت موقت ایران عمل کنند. همانطور که ذکر شد کلیه آمریکاییان دیگر غایب خواهند بود و تا هنگامی که سفارت اعلام نماید که اوضاع رو به راه است به سفارت برنخواهند گشت.

سند شماره ۱۹۱ محرمانه ۲۴ می ۱۹۷۹ - ۳ خرداد ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۱۳۱۸۹۸ به: سفارت آمریکا، تهران مرجع: تهران ۵۳۷۸ موضوع: برنامه تظاهرات ضد آمریکایی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- ما از سفارت به خاطر تمهیداتش جهت بهبود وضعیت امنیتی سفارت و طرحهایش برای تخلیه پرسنل سفارت تا حد امکان به مناسبت روز تظاهرات مقرر شده تمجید می کنیم.

در عین حال ما از پاسخهای دولت موقت ایران برای تأمین خواسته های شما جهت تأمین امنیت بیشتر خوشنود نیستیم. بنابراین اگر ممکن است لطفاً با بازرگان نخست وزیر یا یزدی وزیر خارجه درخواست ملاقات اضطراری نموده و نکات ذیل را مطرح کنید:

الف- همانطور که دولت ایران متوجه خواهد شد، این دولت نهایت تلاش خود را برای بهبود روابط به عمل آورده و علائق را در حد عادی نگه داشته و از واکنش احساسی و یا سوء تفاهم انگیز در حد امکان پرهیز نموده است. ما توانایی کنترل مطالب مطبوعات آمریکا یا کنگره را نداریم.

ب- در عین حال ما نهایت تلاش خود را به کار بسته ایم تا تصویر منطقی از حوادث ایران ارائه داده و به همه احزاب آمریکایی منافع مشترک و نگرانی هایی را که با ایران در آنها شریک هستیم تشریح نماییم.

ج- ما از پدیده رو به تزاید ضد آمریکایی در ایران که بیشتر آنها به نظر می رسد بر اساس سوء تفاهمات عمومی نسبت به طرز تلقی این دولت است، متأثر هستیم. ما متوجه هستیم که دولت موقت ایران با محدودیتهای زیادی مواجه بوده و از تلاشها برای تعدیل جو متشنج موجود استقبال می کنیم.

د- ما جداً از چشم انداز این مسئله نگران هستیم که تظاهراتها احتمالاً سلامت پرسنل سفارت آمریکا در تهران را تهدید کند. ما از دولت ایران می خواهیم اقدامات بیشتری را برای تأمین حفاظت در شرایط مملو از احساسات مدنظر قرار دهد. همچنین ما عمیقاً تقاضا داریم که تعداد کافی پرسنل امنیتی منضبط و کارا جهت حفاظت از محوطه سفارت آمریکا و پرسنل آن تأمین گردد.

ه- ما به علاوه می خواهیم که اقداماتی برای جلوگیری از تبدیل احتمالی تظاهرات مقرر به خشونت به واسطه مورد تهدید واقع شدن موارد مذکور در خصوص سفارت آمریکا، به عمل آید.

۳- در عین حال ما برخی نکات را با سفارت ایران در اینجا به صورت اضطراری مطرح خواهیم کرد. کریستوفر

وضعیت ایران، می ۱۹۷۹

ص: ۴۱۶

سند شماره ۱۹۲ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۱۹۷۲۴۰۶۸۴۶۰ می ۱۹۷۹ - ۳ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده گزارش: ای. بی. گرازینی متخصص در امور امنیت ملی ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا سرهنگ ال. جی. هالند منبع: رسانه های خبری محلی، کارمندان سفارت و اعضای دفتر وابسته دفاعی، وابسته خارجی موضوع: وضعیت ایران، می ۱۹۷۹ ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده توضیحات و اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران است. این اطلاعات شامل موارد ذیل است: ادعای آیت الله خلخالی مبنی بر استعفا از ریاست دادگاه، گفتگوهای استنادار خوزستان با گروه ایران خلق [عرب]، ممنوعیت دستگیری نیروهای نظامی، اعدام یک سرباز و چند سرهنگ، رسیدگی به پرونده یک زن در دادگاه انقلاب اسلامی، پرداخت حقوق به خانواده های افسران اعدام شده پلیس، حمایت بازرگان از عفو عمومی، بازدید نخست وزیر از بخشهای مختلف ارتش، دیدار فرماندهان ارتش با امام خمینی، اشاره آیت الله روحانی به کمک به آوارگان افغانی، تظاهرات های ضد آمریکایی برنامه ریزی شده برای امروز و فردا.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف) ادعای آیت الله خلخالی مبنی بر استعفا از ریاست دادگاه: به گزارش منابع مختلف آیت الله خلخالی ادعا کرده است که از ریاست دادگاه استعفا داده است. سؤال اینجاست که آیا واقعاً آیت الله صادق خلخالی - آقای خون- از ریاست دادگاه انقلاب استعفا داده است یا خیر؟ بر اساس گزارشات واصله از منابع، شخص آیت الله خلخالی و همسر وی به این سؤال پاسخ مثبت می دهند؛ این در حالی است که کمیته مرکزی و آیت الله خمینی صراحتاً به این سؤال پاسخ منفی می دهند و موضوع را تکذیب می نمایند. چنین به نظر می رسد که به جای خلخالی، رقیب لفظی وی یعنی ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه، دچار مشکل شود. ماجرای خلخالی هنوز یکی از داستانهای مبهم انقلاب اسلامی است. در طول این چند ماهه نزاع لفظی شدیدی بین خلخالی و یزدی به وجود آمده است. البته یزدی اولین کسی نبود که استعفای خلخالی از ریاست دادگاه انقلاب را تأیید کرد؛ داریوش فروهر، وزیر کار، نیز دو هفته پیش، متعاقب انتشار یک مقاله توهین آمیز به آیت الله کاظم شریعتمداری و بی نظمیهای زندان قصر، ضمن انتقاد از خلخالی، خاطر نشان کرده بود که جلاد آتشین بایست از ریاست دادگاه انقلاب عزل گردد. از زمان این موضع گیری داریوش فروهر به بعد، خلخالی تلاش کرده است که با انجام

ص: ۴۱۷

یک سلسله اقدامات منطقی و معقول، خود را از این اتهام مبرا نماید. خلخالی در بیانیه ای که روز گذشته در مطبوعات منتشر شد مجدداً بر موضع گیریهای قبلی خود تأکید ورزیده و خود را رئیس اعظم خطاب کرده بود. اما منابع گزارش می کنند که در همین زمان، ضمن برقراری تماس با منابع خبری، اعلام کرده است که از این سمت استعفا داده است. خلخالی در دفاع از اقدامات خود تصریح کرده است که «تا جایی که من اطلاع دارم، بنده هیچ گونه حکمی مغایر با مبانی و دستورات اسلام صادر نکرده ام و بدون دلیل و مدرک حکم صادره هیچ اموالی را صادر نکرده ام. دادگاههای انقلاب از قوانین اسلامی تبعیت می کنند و قضات نیز تفکر و نگرشی مذهبی و اسلام مدار دارند و من برای آنها آرزوی موفقیت می کنم.» گزارشگران خبرگزاری رویترز نیز شب گذشته در تماس با همسر آقای خلخالی در قم، همین مواضع را از زبان وی شنیده اند. همسر خلخالی تأکید کرده است که «آیت الله خلخالی شب گذشته از سمت خود استعفا داده است. البته وی همواره یک قاضی مذهبی خواهد بود؛ قضات شبیه پزشکان هستند و هیچ کس نمی تواند به آنها بگوید که از این به بعد پزشک نباش. اما آقای خلخالی قصد دارد به شهر قم بازگشته و مجدداً به سراغ تدریس برود.» همسر خلخالی در ادامه علت این استعفا را جاروجنجالهای آقای یزدی عنوان کرده و خاطر نشان کرده است که عموم مردم با تمام توان از خلخالی حمایت کرده و بر علیه یزدی تظاهرات بر پا خواهند کرد. وی در ادامه افزوده است که «در زمینه قوانین اسلامی، هیچ کس مسلط تر از خلخالی نیست و او نیز فرمان خدا را به اجرا درآورده است و قدر مسلم فرمان خدا فاقد هرگونه خطا و اشتباه است.» همسر خلخالی تأکید کرده است که استعفای خلخالی با موافقت امام خمینی صورت گرفته است. دیگر منابع بر این باورند که خمینی در این شرایط، این استعفا را نخواهد پذیرفت. یکی از منبع ارشد قضایی این گونه تصریح کرده است که براساس استنباط وی، «خلخالی هم چنان در دادگاه انقلاب فعال خواهد بود، حتی اگر از این سمت کناره گیری نماید. هیچ تفاوتی نمی کند که خلخالی در این جایگاه باشد یا فردی دیگر. این، سیستم است که به این سمت می رود نه افراد.» سخنگوی کمیته مرکزی نیز تأکید کرده است که خلخالی هم چنان «رو بس پیر انقلابی ایران» خواهد بود. یک منبع گزارش داده است که احتمالاً خلخالی در این سمت خواهد ماند البته تا مادامی که جور اشتباهات دیگران را به دوش بکشد. به هر ترتیب، ابقاء خلخالی در این سمت موجبات ناراحتی و تکدر خاطر ابراهیم یزدی را فراهم خواهد آورد. در صورتی که خلخالی برخلاف ادعای خود، از این سمت استعفا ندهد، دلیل عمده آن چیزی نیست جز عدم محبوبیت وزیر امور خارجه در قم. ممکن است یزدی نکته ای را فراموش کرده باشد که یک منبع برای ما ذکر کرد؛ مبنی بر این که همسر خلخالی برادرزاده خمینی است.

ب) گفتگوهای استنادار خوزستان با گروه ایران خلق [عرب]: دریادار احمد مدنی، استنادار خوزستان، در مصاحبه ای خاطر نشان کرد که به منظور خلع سلاح «افراد غیرمسئول»، حدود یکصد نفر از پرسنل نیروی دریایی از پایگاه دریایی بوشهر به خرمشهر منتقل شده اند. وی در

این مصاحبه تأکید کرد که « ما به هر قیمت ممکن بایست صلح و امنیت را به استان خوزستان بازگردانیم.» وی افزوده است که گفتگوها با سازمان خلق عرب خوزستان همچنان ادامه دارد و به موازات تداوم این گفتگوها، به منظور خلع سلاح عموم مردم، مهلت مناسبی پیش بینی شده است. مدنی تأکید کرده است که چنانچه شواهد و قراین حاکی از این باشد که افزایش مهلت پیش بینی شده تأثیرات مثبت و مطلوبی به دنبال خواهد داشت، قدر مسلم این مهلت تمدید خواهد شد اما در صورتی که درخواست تمدید مهلت صرفاً به منظور سوء استفاده باشد، قطع به یقین پاسخ به درخواست کاملاً مشخص می باشد. وی تصریح کرده است که صرفاً به افرادی مجوز حمل سلاح داده خواهد شد که در مسیر انقلاب قدم بردارند و به افراد خارج از این جرگه، هرگز سلاح داده نخواهد شد.

ج) ممنوعیت دستگیری نیروهای نظامی: مهدی هادوی، دادستان کل کشور، اخیراً اطلاعیه ای منتشر کرده است مبنی بر این که نیروهای پاسدار انقلاب و کمیته حق دستگیری نیروهای نظامی را ندارند. دادستان ارتش نیز از نیروهای ارتش خواسته است که به این بیانیه تمکین نمایند. در بیانیه مزبور آمده است که «ارتش می بایست فارغ از هر گونه دغدغه فعالیت نماید و نیروهای آن باید در امنیت کامل به سر برند.» در این بیانیه موارد ذیل مطرح شده است:

۱- هر گونه احضاریه و یا اخطاریه بدون حکم رسمی، از درجه اعتبار ساقط است.

۲- دستگیری نیروهای نظامی صرفاً به دستور دادستان ارتش و یا افسر فرمانده اداره دادستانی ارتش امکان پذیر خواهد بود.

۳- حکم دستگیری نیروهای نظامی بایست به امضای دادستان عمومی دادگاه انقلاب و یا معاون قوه قضائیه رسیده باشد.

۴- در شهر تهران دستگیری نیروهای نظامی منوط به امضای حکم توسط دادستان دادگاه انقلاب می باشد تا از این طریق، فرایند دستگیری توسط دادستان نظامی و یا پلیس نظامی مستقر در دادگاه صورت گیرد.

۵- در صورت عدم حضور افسر فرماندهی نیروهای مسلح یا ژاندارمری، اخذ موافقت دادستان دادگاه انقلاب ضروری است.

در این بیانیه صراحتاً قید شده است که نیروهای پاسدار و کمیته تحت هیچ شرایطی حق مداخله در فرایند دستگیری نیروهای نظامی را ندارند. البته این موضوع با بیانیه اداره دادستانی ارتش در تناقض است؛ این اداره در بیانیه خود تأکید کرده است که:

(۱) دستگیری نیروهای نظامی صرفاً توسط افسر مسئول ارتش و یا در صورت نیاز توسط نیروهای پاسدار و یا کمیته صورت می گیرد که البته فرد دستگیر شده تحویل اداره دادستانی انقلاب خواهد شد.

(۲) در مورد بالا، لازم است هماهنگی کاملی بین پاسداران و نیروهای کمیته و افسران و نیروهای ارتش وجود داشته باشد.

(۳) مسئولیت اجرای مفاد این دستورالعمل در شهرها برعهده دفاتر دادستان ارتش است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) آنچه در این بیانیه ها قید نشده این مطلب است که تمامی فرماندهان و اعضای ارشد نظامی باید به مجرد دریافت هرگونه خبر در خصوص فعالیت ضدانقلابی و یا خرابکارانه نیروهای تحت امر خود، مراتب را به اطلاع دادگاه انقلاب برسانند.

د) اعدام یک سرباز و چند سرهنگ: روز گذشته دادگاه انقلاب مشهد یک سرباز را به اعدام و چهار سرباز دیگر را به حبس با مدتهای مختلف، محکوم کرد. سرباز هادی زمانی که به جرم قتل مردم بی گناه در جریان انقلاب محکوم به اعدام شده بود، در ساعت ۲ بامداد به وسیله جوخه آتش، تیرباران شد.

افراد اعدام شده در تهران عبارت بودند از سرهنگ دوم محمدباقر لطیفی مقدم و ستوان یار محمود معمار که حکم اعدام آنها در روز گذشته اجرا شد.

ه) رسیدگی به پرونده یک زن در دادگاه انقلاب اسلامی: برای اولین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی پرونده یک زن در دادگاه انقلاب مشهد مورد رسیدگی قرار گرفت. خانم دکتر مهوش نیکجو، استادیار دانشگاه فردوسی مشهد، به جرم همکاری با ساواک در داخل و خارج از کشور در خصوص گزارش بر علیه دانشجویان و اساتید و مشارکت در سرکوب دانشجویان، گناهکار شناخته شد. وی به یک سال حبس تأدیبی، اخراج از هیأت علمی دانشگاه فردوسی و انفصال همیشگی از مشاغل دولتی محکوم شد.

و) [پرداخت حقوق به خانواده های افسران اعدام شده پلیس: به گفته سرهنگ مجللی، رئیس پلیس ملی ایران، خانواده های آن دسته از افسران پلیس که به دستور دادگاه انقلاب اعدام شده اند، حقوق سرپرست خانوار خود را به طور تمام و کمال دریافت خواهند کرد. سرهنگ مجللی افزوده است که آن دسته از افسران پلیس که در بازداشت به سر می برند نیز حقوق خود را دریافت خواهند کرد چرا که بازداشت بودن الزاماً به معنای محکومیت همیشگی نیست. وی تأکید کرده است که در حال حاضر حدود ۷۰۰ نفر از افسران پلیس، با جایگاههای مختلف، در بازداشت به سر می برند و این در حالی است که جایگاه شغلی کنونی آنها در حال حاضر مشخص نیست. سرهنگ مجللی با اشاره به قتل برخی افسران پلیس در جریان پیروزی انقلاب، خاطر نشان کرد که بر اساس مقررات پلیس، حقوق این افراد بایست به خانواده های آنها پرداخت گردد.

ز) حمایت بازرگان از عفو عمومی: نخست وزیر مهدی بازرگان تأکید می کند که از اعطای عفو عمومی به تمامی افرادی که با رژیم سابق همکاری داشته اند استقبال و حمایت می نماید. وی که برای گروهی از رؤسای دانشگاهها در تهران سخن می گفت، تأکید کرد که عفو عمومی، امری ضروری است «چرا که در غیر این صورت بازسازی ملی محقق نخواهد شد.» بازرگان اظهار داشت که مشکلات و موانع بسیار زیادی از زمان رژیم سابق برای دولت مطبوع وی باقی مانده است و حل برخی از این مشکلات مستلزم کمک گرفتن از افرادی است که در حال

حاضر از کار منفصل شده اند. «من از عموم مردم می خواهم که صبر انقلابی پیشه کنند؛ ما در حال حاضر در حساس ترین برهه از تاریخ کشور به سر می بریم و چاره ای جز صبر و فداکاری نداریم.» بازرگان تأکید کرده است که دولت وی یک دولت موقت است و صرفاً وظیفه دارد که مواردی همچون سازماندهی یک همه پرسى ملی، تهیه و تدوین یک قانون اساسی جدید، ایجاد یک مجلس قانون گذاری و برگزاری انتخابات عمومی را محقق نماید. «من همواره بر این موضوع تأکید کرده ام که به مجرد تحقق این موارد، دولت من قدرت را به دولت دیگری واگذار خواهد کرد.» (ح) بازدید نخست وزیر از بخشهای مختلف ارتش: اولین مراسم رسمی نظامی عصر روز گذشته برگزار گردید. در جریان این مراسم، نخست وزیر بازرگان از بخشهای مختلف نیروهای مسلح جمهوری اسلامی و پرچمهای آنها بازدید به عمل آورد. وی از ساختمان مرکزی ارتش نیز بازدید کرده و با فرماندهان ارشد ارتش نیز ملاقات نمود. در جریان بازدید نخست وزیر، سرلشکر فرید رئیس ستاد ارتش، ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه، حاج سید جوادی وزیر کشور، داریوش فروهر وزیر کار و امور اجتماعی و چند تن دیگر از مقامات کشوری نخست وزیر را همراهی می کردند.

(ط) دیدار فرماندهان ارتش با امام خمینی: سرهنگ ولی الله فلاحی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، به اتفاق معاونین و فرماندهان بخشهای مختلف نیروی زمینی روز سه شنبه به دیدار امام خمینی رفته و در خصوص مسایل مختلف مربوط به ارتش، با وی بحث و گفتگو کردند.

(ی) اشاره آیت الله روحانی به کمک به آوارگان افغانی: آیت الله صادق روحانی، که گفته می شود از اعضای شورای انقلاب اسلامی است، اظهار داشته است که روحانیون ایران به مردم افغانستان کمک می کنند که یک انقلاب مذهبی در کشور خود به راه اندازند. وی در گفتگو با منابع خبری از دولت نخست وزیر بازرگان خواسته است که فعالانه در امور کشورهای همسایه مداخله نماید. وی ضمن محکوم نمودن دولت نورمحمد تره کی، رئیس جمهور افغانستان، شرایط کنونی حاکم بر آن کشور را با شرایط حاکم بر ایران در زمان پیروزی انقلاب قابل مقایسه دانسته است. وی تصریح کرده است که «مداخله ما، ماهیتی کاملاً مذهبی دارد و قصد داریم همان روشی که در ایران در پیش گرفتیم را در افغانستان نیز پیاده نماییم. کمک به مردم مسلمان افغانستان، چه شیعه و چه غیر شیعه، رسالتی است که اسلام بر دوش ما نهاده است.» (ک) تظاهراتهای ضدآمریکایی: طی دو هفته اخیر جنبشهای سازمان یافته ضدآمریکایی در حال شکل گیری بوده است. مردم بانی و مسبب بسیاری از کمبودهای موجود در انقلاب اسلامی را ایالات متحده آمریکا می دانند. افزون بر این، مطبوعات گزارش داده اند که موضع دولت ایران این است که برقراری روابط خوب بین ایران و آمریکا منوط به تصحیح عملکرد و تغییر رویه از سوی دولت ایالات متحده آمریکاست. قرار است در تاریخ ۲۴ و ۲۵ می تظاهراتی در مقابل سفارت ایالات متحده آمریکا برگزار شود؛ برآورد می شود که بین چند هزار

تا یکصد هزار نفر در این تظاهرات شرکت نمایند. این در حالی است که سفارت آمریکا با توجه به شکل امنیت فیزیکی جدید خود، بیشتر به یک دژ نظامی شبیه است. ارتش انقلابی محافظ سفارت در محل مربوطه حاضر است و، البته در زبان، آماده دفاع از سفارت. ما در حال حاضر در انتظار آغاز تظاهرات هستیم.

تظاهرات ضد آمریکایی

سند شماره ۱۹۳ محرمانه شماره گزارش: ۱۹۸۷۹ ۶۸۴۶۲۴ می ۱۹۷۹ - ۳ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: تظاهرات ضد آمریکایی ۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش حاوی اطلاعاتی در توصیف تظاهرات ضد آمریکایی در تهران است که در ۲۴ می در مقابل سفارت آمریکا روی داد، تظاهرات آرام، پر جنب و جوش بوده و آشکارا بیانگر تمایل شرکت کنندگان مبنی بر ضرورت خروج آمریکایی ها از ایران بود.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) حدود ساعت ۱۵:۲۰ به وقت محلی اولین گروه تظاهرکنندگان به مقابل سفارت آمریکا رسیده و از سمت غرب به شرق خیابان تخت طاووس حرکت کردند. جمعیت پلاکاردهایی در مخالفت با آمریکا و تصاویر آیت الله خمینی در دست داشته و شعارهای متنوع انقلابی سر می دادند مثل؛ «یانکی به خانه ات برگرد»، مرگ بر آمریکایی ها، مرگ بر کارتر؛ «اسلام پیروز است، آمریکا نابود است». شعارهای انگلیسی چنین بودند؛ «ما گروههای اسلامی را تأیید می کنیم و به شدت مداخله آمریکا را محکوم می کنیم و یانکی به خانه ات بازگرد، ما به شما احتیاجی نداریم». آنها با شعار و فریادهای خود بخشی از نیروهای گارد مجاهدین ما را به حدی به هیجان آوردند که آنها طی تلاشی آشکار برای ارضای جمعیت و یا احساس همدردی با مردم، پرچم آمریکا را که در مقابل میله سفارت در اهتزاز بود، پایین آورده و به جمعیت دادند. پرچم اصلی واقع در مرکز محوطه چمن صدمه ای ندید و بدان دست نزدند. پرچم مزبور متعاقباً توسط تظاهرکنندگان پاره پاره شد و همزمان فریاد شادی جمعیت پیاپی خاست. (وقتی رئیس مجاهدین مشاهده کرد که پرچم به پایین کشیده شده، شفاهاً دو محافظی را که مرتکب این کار شده بودند، مورد ملامت قرار داد). طی انجام این عمل، نیروهای انتظامی، جمعیت را در خیابان و به دور از دیوارهای سفارت نگه داشتند. اولین موج تظاهرات به مدت حدود ۴۰ دقیقه در مقابل سفارت به طول انجامید. در فاصله زمانی ۲۰ دقیقه ای که اوضاع آرام شد برخی از مجاهدین پوستری را در مقابل محل میله پرچم مقابل سفارت نصب کردند. یک ایرانی جوان که متن آن را برای مجاهدین ترجمه می کرد به این

عمل اعتراض نموده و از میله بالا-رفت و پوستر را پاره کرد. در ساعت ۱۶:۲۰ گروه دوم تظاهرکنندگان به مقابل سفارت رسیدند. در مقابل این گروه تعدادی زن چادری دیده می شدند. رژه زنان حدود ۵ دقیقه طول کشید و گروههایی از مردان با شعارهایی آنها را همراهی می کردند. در نقطه ای در راهپیمایی رئیس مجاهدین توسط جمعیت مطلع شد که «توده ایها» و «کمونیست ها» هم در میان جمعیت در حال نزدیک شدن، هستند و اینکه اگر هر یک از آنها به بالای دیوار سفارت برود او باید به مردانش دستور تیراندازی به سوی آنها را بدهد. این دستورات صادر شد. ARMA رئیس مجاهدین را در تمامی مسیر تظاهرات همراهی کرد. در مقایسه با راهپیمایی ها در گذشته نکات ذیل قابل توجه می باشد: هیچ گونه خسارت و تلفاتی مشاهده نشد اگرچه هنگامی که نیروهای کمونیست و اسلامی شعار مرگ به یکدیگر نثار می کردند، چند مشت به سوی همدیگر پرتاب کردند. وضعیت کنترل جمعیت خوب بود. تعداد جمعیت حدود ۱۰۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰۰ تن تخمین زده می شد. در یک نقطه حدود ۱۵۰ کمونیست هنگامی که راهپیمایان اسلامی مانع از ادامه مسیر آنها به طرف جلو شدند، در مقابل درب ورودی موتورپول تا محوطه سفارت دست به تحصن نهشته زدند. در تیتراژی از روزنامه های عصر که در خیابانها توزیع می شد نوشته شده بود که راهپیمایی دیگری از این نوع در روز شنبه تکرار خواهد شد. قرار بود راهپیمایی روز جمعه برگزار شود و این اولین اعلان در مورد برگزاری راهپیمایی در روز شنبه است که اولین روز هفته اسلامی است. روزهای پنجشنبه و جمعه ایام تعطیلات آخر هفته محسوب می شوند. پوشش خبری گسترده از طرف رسانه ها مشاهده شد. دو دستگاه دوربین سیار تلویزیون درست در دو طرف ساختمان کنسولی قرار داشت و یک هلی کوپتر تجاری مجهز از یک فاصله دور در منطقه گشت می زد. یک نفر هنگامی که قصد داشت در مقابل درب موتورپول عکسبرداری کند، بازداشت شد. پس از مدت کوتاهی نیروهای اسلامی او را بدون آنکه صدمه ای دیده باشد آزاد کردند.

نظریات تهیه کننده: ۱- ترکیب نیروی عادی محافظ ما از سپاه پاسداران انقلاب است. معنای تقریبی آن گاردهای انقلابی است. این گاردها همان گروهی بودند که پرچم را پائین کشیده و پوستر ضد آمریکایی را به جای آن بالا بردند.

۲- بعداً گزارش گردید که در پوستری که به جای پرچم ما برافراشته شد تصویر یک شیطان با بوقها نقش بسته بود. در یک بوق یک پرچم آمریکا و در دیگری پرچم اسرائیل نقاشی شده بود.

۳- به طور کلی راهپیمایی با توجه به عبور گروههای مختلف از مقابل سفارت به اشکال متفاوت انجام می شد. وقتی پرچم آمریکا به جمعیت داده شد راهپیمایی وضع بسیار زننده ای به خود گرفت. دوباره هنگامی که گزارش شد یک گروه از کمونیست ها به محوطه سفارت نزدیک شدند، تشنج در میان جمعیت فزونی گرفت. به جز این دو مورد راهپیمایی عمدتاً با نظم و مدیریت خوبی برگزار گردید.

تظاهرات ضد آمریکایی

سند شماره ۱۹۴ محرمانه ۲۵ می ۱۹۷۹ - ۴ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۵۴۴۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده: سرهنگ ال. جی. هالند وابسته دفاعی آمریکا، تهران مقام مسئول تأیید کننده: سرهنگ ال. جی. هالند وابسته دفاعی آمریکا، تهران منبع خبر: اعضای سفارت و کارمندان دفتر وابسته دفاعی، آمریکا، تهران موضوع: تظاهرات ضد آمریکایی ۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در خصوص تظاهرات مورخ ۲۵ می ۷۹ در مقابل سفارت ایالات متحده آمریکا در تهران در اعتراض به سیاستهای گذشته و حال آمریکا نسبت به ایران می باشد. این تظاهرات در حدود ساعت ۸:۴۵ آغاز شد و در ساعت ۱۳ پایان یافت. این راهپیمایی هیچ گونه مجروح و یا تلفاتی به دنبال نداشت؛ این در حالی بود که تعداد شرکت کنندگان حداقل بین یکصد و پنجاه تا دویست هزار نفر برآورد شده است.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده اند.

۲۲- جزئیات: (بدون طبقه بندی) همانطور که از قبل نیز اطلاع رسانی صورت گرفته بود، در تاریخ ۲۵ می ۷۹ یک تظاهرات اعتراض آمیز نسبت به سیاستهای ایالات متحده آمریکا در مورد ایران، به ویژه بیانیه اخیر مجلس سنا در محکومیت دولت خمینی - بازرگان، به اجرا درآمد. طبق برنامه ریزیهای صورت گرفته قرار بود این تظاهرات در ساعت ۱۰ آغاز شود که البته زودتر از این زمان آغاز گردید.

در ساعت ۸:۴۰ سکوی تلویزیونی در کنار سکوی مخصوص سخنگو در نزدیکی درب ورودی روزولت استقرار یافتند. آدمکهای رؤسای جمهور کارتر و بگین (۱) به صورت نمادین به دار آویخته شدند. در ساعت ۸:۴۵ یک دستگاه اتوبوس بزرگ در حالی به منطقه وارد شد که حامل تعداد ۶۱ سرباز مجاهدین بود؛ این سربازان مجهز به تجهیزات نظامی از قبیل تفنگهای ژ-۳، یوزی و هفت تیرها ام-۱ بودند و همگی در موقعیتهای استراتژیک نسبت به محوطه داخل ساختمان سفارت استقرار یافتند. در ساعت ۸:۵۰ گروهی متشکل از حدود ۱۰۰۰ نفر درحالی که پلاکارد و پارچه نوشته در دست داشتند، در مقابل سفارت حاضر شدند. تا ساعت ۹:۲۰۹ تمامی خیابانهای منتهی به سفارت مملو از جمعیت شد. سپس یک آخوند با استفاده از بلندگو شروع به صحبت با جماعت حاضر کرد. تعداد تجمع کنندگان تا ساعت ۹:۲۵ حدود ۴۰۰۰ نفر تخمین زده می شد. پارچه نوشته ها حامل پیامهایی بر علیه ایالات متحده آمریکا بودند

ص: ۴۲۴

۱- رئیس جمهور آمریکا و نخست وزیر اسرائیل. م.

از جمله: سناتورهای احمق، خفه شوید، مجلس سنای آمریکا مجلس جنگ است، انحراف و تبعیض، انقلاب اسلامی برنده میدان است، مجلس سنای آمریکا منحرف است، ما از دولت آمریکا متنفر هستیم و غیره. سرهنگ مجللی، رئیس پلیس انقلابی ایران، در حالی که لباس فرم به تن داشت در مجاورت درب ورودی موتورپول سفارت مشاهده شد. گزارشات حاکی از شلیک گلوله در ساعت ۱۰ در دانشگاه تهران می باشد. رئیس مجاهدین به وابسته دفاعی گزارش داد که نیروهای اسلامی دانشگاه تهران را محاصره کرده اند تا اجازه ندهند که عناصر فداییان از دانشگاه خارج شوند. در این اثنا، دو قبضه سلاح یوزی و دو قبضه سلاح ژ-۳ ضبط و مصادره شد.

در ساعت ۱۰:۱۰ یک جماعت گسترده از مسیر دانشگاه در حالی به منطقه رسید که شرکت کنندگان آن در حال خواندن سرود ملی جدید ایران بودند. نیروهای حفاظت سفارت از تجمع کنندگان خواستند که هیچ نوع پرچمی را آتش نزنند. تا ساعت ۱۰:۴۰ سخنانی های زیادی ایراد شد و آدمک عمو سام به همراه پرچمهای ایالات متحده آمریکا، شوروی و اسرائیل به آتش کشیده شدند.

در ساعت ۱۱:۳۵ یک سخنانی ضداسرائیلی در حمایت از فلسطین ارائه شد و متعاقب آن آدمکهای بگین و کارتر به آتش کشیده شد. در ساعت ۱۲ تجمع کنندگان کم کم پراکنده شدند. در حالی که دسته ای از تجمع کنندگان از طریق خیابان تخت جمشید در حال دور شدن از سفارت بودند، یک گروه از کمونیستها در حالی که شعارهای ضداسلامی و ضدآمریکایی سر می دادند، جلو آنها را گرفتند. یک کاروان موتورسوار، متشکل از ۴ ردیف ۲۳ تایی، به داخل جماعت کمونیست حرکت کرد و موفق شد آنها را پراکنده نماید. پس از متفرق شدن تجمع کنندگان در مقابل سفارت، گروه کمونیست مجدداً در مقابل درب ورودی موتورپول سفارت گردهم آمده و به بحث با گروههای مسلمان پرداختند. یکی از سربازان مجاهدین عصبانی شده و سه گلوله هوایی شلیک کرد. این اقدام سرباز مجاهدین ضمن جلب توجه همراهان، خشم مافوق بیرحم او را به دنبال داشت و در نتیجه افسر مافوق، با زدن یک لگد به سرباز، وی را تنبیه کرد. در ساعت ۱۳ تظاهرات به پایان رسید. تعداد تخمینی تجمع کنندگان در خلاصه ابتدای گزارش مطرح شده است. صرفاً سه شلیک هوایی (آن هم توسط سرباز عصبی مجاهدین) صورت گرفت. تعداد نیروهای حفاظت داخل سفارت حداکثر ۱۵۰ نفر برآورد می شود. این در حالی است که اگر در محیط پیرامونی سفارت به ازای هر یک متر یک محافظ مستقر شود، حداقل سه برابر این تعداد نیروی محافظ نیاز خواهد بود.

در جریان تظاهرات روز گذشته، نیروهای حفاظت سفارت پرچم ایالات متحده را پایین آورده و به تجمع کنندگان دادند تا آنها پرچم را به آتش بکشند. سپس تجمع کنندگان یک پوستر پارچه نوشته ضدآمریکایی - ضداسرائیلی به جای پرچم نصب کردند؛ البته در اثنای نصب این پارچه نوشته، طناب و میله پرچم را تخریب کردند. صبح امروز، طناب و میله پرچم تعمیر و

پرچم آمریکا مجدداً بر فراز میله مخصوص نصب شد؛ ضمناً با استفاده از گریس و روغن، بخشهای پایینی میله پرچم روغن کاری شد. پرچم سفارت هیچ گونه آسیبی ندید. میله پرچم اصلی مسطح سفارت، امروز مورد استفاده قرار نگرفت. اینجانب در ساعت ۱۰:۳۰ به محل اقامت موقت سفیر رفتم و مشاهده کردم که اقامتگاه هدف ورود عدوانی قرار گرفته و پرچمهای مربوط به دفتر وابسته دفاعی، ارتش، نیروی دریایی و نیروی هوایی به سرقت رفته است. (این پرچمها به منظور استفاده در آینده نزدیک در یک مراسم مربوط به وابسته ها، در اقامتگاه موقت گذاشته شده بودند.) البته پرچمهای مربوط به دفتر وابسته دفاعی و نیروی هوایی پیدا شدند اما اثری از مابقی پرچمها یافت نشد. در ساعت ۹ وابسته دفاعی شخصاً درب اقامتگاه را قفل کرده و ورودیها را امتحان کرده بود. بنابراین، قدر مسلم واردشوندگان به اقامتگاه، از عناصر حفاظت داخلی سفارت هستند. فرمانده حفاظت سفارت شخصاً به خاطر بروز این حادثه عذرخواهی کرد. اینجانب به وی خاطرنشان کردم که پرچم ایالات متحده آمریکا به منزله نماد و سمبل آمریکاست و می توان آن را عوض کرد اما این حقیقت که یکی از «نیروهای حفاظت سفارت» با ورود به اقامتگاه قفل شده مقامات آمریکایی، اقدام به دزدی بنماید، چیزی نیست که به راحتی به فراموشی سپرده شود. در ساعت ۱۶ نیز جماعتی متشکل از حدود ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ نفر با تجمع در مقابل سفارت، اقدام به طرح شعارهای ضدآمریکایی نمودند. این گروه همچنان در مقابل سفارت مشغول شعار دادن هستند.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) از تاریخ ۲۴ دسامبر ۱۹۷۸ تا کنون وابسته دفاعی با دقت هرچه تمامتر، از نزدیک تظاهراتها و راهپیمایی ها را رصد کرده است. به نظر اینجانب، تجمع مورخ ۲۵ می ۷۹ در مقابل سفارت، گسترده ترین راهپیمایی در این منطقه از شهر تهران بوده است. جو حاکم بر این تجمع بسیار خصمانه بود؛ البته در عین این که نظم قابل ملاحظه ای بر این تظاهرات حاکم بود. دستهای مشت کرده بالا می آمدند و شعارهایی به زبان فارسی و انگلیسی به صورت منظم و هماهنگ مطرح می شد. اینجانب پس از هماهنگی با دو سرباز مجاهدین، که هر یک قدی حدود ۶ فوت داشتند، قسمتهای زیادی از تظاهرات را از طریق دیوار پیرامونی مشاهده نمایم. به این دو سرباز گفته شده بود که در صورت بروز هرگونه حادثه و یا آسیب به اینجانب، فرمانده آنها شخصاً دو سرباز را هدف گلوله قرار خواهد داد. بر روی یکی از پارچه نوشته ها این عبارت حک شده بود که «ما دشمن مردم آمریکا نیستیم؛ ما فقط با دولت احمدق شما دشمنی می کنیم.» چنین به نظر می رسد که این دیدگاه، موضع خیل کثیری از مردم ایران نسبت به آمریکا باشد. تعداد زیادی از ایرانیان، هم در داخل سفارت و هم در خارج سفارت، به وابسته دفاعی نزدیک شده و پس از احاطه وی، به زبان فارسی و انگلیسی خاطرنشان می کردند که آنها شخص وابسته دفاعی و مردم آمریکا را دوست دارند اما دولت آمریکا، دولتی بد است و رئیس جمهور کارتر نیز بدتر. به نظر می رسد که در نگاه آنها دولتهای آمریکا (البته نه مردم آن)، روسیه (کمونیستها) و اسرائیل به یک اندازه منفور تلقی

می شوند. هنوز هیچ یک از ایرانی ها به این سؤال پاسخ نداده است که به چه دلیل سفارت آمریکا مرتباً مورد هجوم و حمله قرار می گیرد در حالی که تنها سفارتی است که در ایران به این اندازه از آن حفاظت به عمل می آید. با این وجود، سفارت روسیه که فاقد هرگونه حفاظت خاصی می باشد، هرگز مورد تعدی و حمله قرار نمی گیرد.

یکی از سربازان مجاهدین به اینجانب اظهار داشت که احتمال دارد سفارت روسیه نیز ظرف چند روز آتی مورد هجوم و حمله قرار گیرد. در تجمع امروز صبح، شعار مرگ بر کارتر با صدایی بلند شنیده می شد اما در تجمع بعد از ظهر، صدای شعارها به قوت صبح نبود. در تاریخ ۲۴ می یک روزنامه فارسی زبان اعلام کرد که همافران نیروی هوایی (تکنسینهای نیروی هوایی) در تاریخ ۲۶ می اقدام به راهپیمایی خواهند کرد که البته به نظر می رسید این راهپیمایی لغو شده است. در اواخر عصر روز ۲۴ می یک افسر مشاور نظامی ارتش (سروان فایرک) در حالی که قصد داشت سفارت را به مقصد دفتر خود ترک کند، در خیابانهای روزولت و تخت جمشید با برخی گروههای تجمع کننده روبرو شد که ناگهان تجمع کنندگان اقدام به پرتاب سنگ به طرف خودروی (خودروی سیاسی) نمودند.

تظاهرات ضدآمریکایی در ۲۶ می ۷۹

سند شماره ۱۹۵ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۲۶۰۲۰۰۶۸۴۶۰ می ۱۹۷۹ - ۵ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی سی - فوری افسر تهیه کننده: اچ. اف. جانسون سروان نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأیید کننده: سرهنگ ال. جی. هالند وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا در تهران منبع خبر: مشاهدات فردی اعضای سفارت و کارمندان دفتر وابسته دفاعی، ایالات متحده آمریکا در تهران موضوع: تظاهرات ضدآمریکایی در ۲۶ می ۷۹ - خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش دربرگیرنده توضیحات و اطلاعاتی در خصوص یک تظاهرات ضدآمریکایی در عصر روز ۲۶ می ۷۹ در مقابل سفارت ایالات متحده آمریکا در تهران می باشد. جماعتی حدود ۸۰۰ تا ۱۱۰۰ نفر از همافران نیروی هوایی در اعتراض به سیاستهای دولت ایالات متحده آمریکا، در مقابل سفارت راهپیمایی کردند.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (بدون طبقه بندی) الف) در حدود ساعت ۱۵:۱۰ گروهی متشکل از حدود ۸۰۰ تا ۱۱۰۰ نفر، که اغلب آنها همافران نیروی هوایی بودند و یونیفورم به تن داشتند، در مقابل سفارت تجمع کرده و در مسیر

ص: ۴۲۷

غرب به شرق خیابان تخت جمشید راهپیمایی کردند. تجمع کنندگان پس از سردادن شعارهای ضدآمریکایی معمول، از مجاورت درب ورودی موتورپول سفارت به طرف درب ورودی روزولت آمده و پارچه نوشته هایی را به دست گرفتند و به سخنرانی هایی که ایراد می شد، گوش فرا دادند. وابسته ارتش، در بین همافران حاضر در این تجمع، همافرانی را مشاهده کرد که سابقاً جزو نیروهای حفاظت سفارت آمریکا بوده اند. مجدداً چندین نفر از تجمع کنندگان به سراغ وابسته ارتش آمده و ضمن ابراز محبت به مردم آمریکا، نسبت به دولت ایالات متحده آمریکا ابراز خشم و انزجار نمودند. سخنرانی ایراد شده حدود ۴۵ دقیقه به طول انجامید و هر از چند گاهی حضار با شنیدن برخی نکات جالب توجه، اقدام به تشویق و کف زنی می کردند. در حدود ساعت ۱۶:۲۰ صدای شلیک یک گلوله به گوش رسید و پس از یک وقفه چند لحظه ای، صدای سه رگبار کوتاه شنیده شد. تحقیقات صورت گرفته حاکی از این بود که گروهی از کمونیستها با نیروهای مجاهدین مأمور حفاظت سفارت درگیر شده اند. یکی از نیروهای حفاظت یک قبضه سلاح در دست مهاجمین کمونیست مشاهده کرده است و به همین دلیل در بالای سر آنها اقدام به شلیک نموده است. نیروهای حفاظت سفارت ۶ نفر (۴ مرد و ۲ زن) را دستگیر کردند. سه نفر از این شش نفر (شامل دو زن که یکی از آنها ۱۴ سال سن داشت و یک مرد) به وزارت دادگستری تحویل داده شده و سه نفر دیگر آزاد شدند. اتهام این افراد بکارگیری ادبیات خرابکارانه و تلاش برای ایجاد مشکل و تنش بین گروههای مختلف تظاهرات کننده عنوان شد. در ساعت ۱۸:۱۰ جو آرامش بر مناطق اطراف سفارت حاکم شد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) این تظاهرات که سومین راهپیمایی ظرف ۳ روز اخیر بوده است، صرف نظر از درگیری با کمونیستها، به لحاظ گستره و حجم از دو تظاهرات قبلی محدودتر و با سروصدای کمتری بوده است. ما برای فردا در انتظار روزی آرام و بی دغدغه هستیم.

تلاش برای ترور شخصیتها: حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی

سند شماره ۱۹۶ محرمانه ۲۷ می ۱۹۷۹ - ۶ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۴۸۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: تلاش برای ترور شخصیتها: حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی ۱- (محرمانه - تمام متن - پیام خبری) ۲- خلاصه گزارش: در تاریخ ۲۵ می حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی از آخرین اقدام ترور گروهک ناشناخته فرقان به سختی جان سالم به در برد. در حالی که گروهک فرقان یک گروه افراطی مذهبی کاملاً داخلی است، رهبران انقلاب اسلامی از جمله خمینی همواره

دشمنان خارجی را مسئول مشکلات معرفی می کنند. پایان خلاصه گزارش.

۳- اطلاعات ذیل در خصوص وضعیت ترورها از طریق گزارشات رسانه ها جمع آوری شده و به تأیید امیرانتظام، معاون نخست وزیر ایران، رسیده است. قرار بود در ساعت ۲۱ روز ۲۵ می، هاشمی رفسنجانی به دیدار آیت الله نوری برود. در ساعت ۲۰ و ۴۵ دقیقه آن روز دو نفر با مراجعه به منزل هاشمی رفسنجانی، خود را به عنوان نماینده اعزامی از سوی آیت الله نوری معرفی کردند. رفسنجانی در حال خواندن نماز مغرب خود بود و بنابراین از آن دو نفر خواسته شد که منتظر بمانند تا نماز ایشان به پایان برسد. یکی از این دو نفر در کنار درب ورودی ایستاد و دیگری به داخل اتاق رفت و در کنار تلفن نشست. رفسنجانی پس از پایان نماز به داخل اتاق آمد و از وی خواست که از کنار تلفن برخیزد تا رفسنجانی در کنار تلفن بنشیند. هنگامی که فرد یاد شده در حال جابجایی بود، رفسنجانی مشاهده کرد که او یک قبضه سلاح در زیر پایش مخفی کرده است؛ وی با دیدن این صحنه به سرعت به طرف فرد غریبه حمله ور شد و در همین اثنا آن مرد اسلحه را بالا آورد که به رفسنجانی شلیک کند اما رفسنجانی دستهای او را محکم گرفت. در کشمکش بین این دو نفر، رفسنجانی از ناحیه بازو دچار آسیب سطحی گردید اما موفق شد که حریف را بر زمین بکوبد. به مجرد ورود ضارب دوم به اتاق، همسر رفسنجانی با سرعت به داخل اتاق آمده و خود را به روی دو نفر خوابیده بر روی زمین [آقای رفسنجانی و ضارب اول] انداخت. ضارب دوم یک گلوله به سمت راست بدن هاشمی رفسنجانی شلیک کرد و به سرعت به همراه ضارب اول از اتاق خارج شده و از صحنه گریختند. این دو نفر اطلاعیه هایی از خود بر جای گذاشتند که نشان می داد از اعضای گروهک فرقان هستند. رفسنجانی به سرعت به بیمارستان منتقل شد و کبد او تحت عمل جراحی قرار گرفت. چنین به نظر می رسد که در حال حاضر خطر از سر وی گذشته است.

۴- در همین راستا، بلافاصله خمینی و دیگر رهبران ارشد مذهبی ایران اقدام به صدور بیانیه نموده و تمامی آنها نوک پیکان اتهامات را متوجه دشمنان خارجی کردند. خمینی «به صورت خاص به ایالات متحده آمریکا» و «به صورت عام به دیگر قدرتها» هشدار داد که رفسنجانی و جنبش اسلامی هنوز زنده است و تمامی دسیسه ها و توطئه ها عقیم خواهد ماند. آیت الله منتظری حتی پا را فراتر از خمینی نهاده و در مصاحبه با روزنامه کیهان خاطرنشان کرد که «به احتمال قوی طراحی و هدایت این توطئه برعهده ایالات متحده آمریکا بوده است و حتی اگر چپگرایان نیز در پشت پرده این ماجرا باشند، چپگرایان آمریکایی هستند؛ شبیه واقعه زمان مصدق» ۵- این در حالی است که زمان وقوع ماجرای ترور هاشمی رفسنجانی بدترین زمان ممکن بود؛ چرا که در شرایطی به وقوع پیوست که تظاهرات ضدآمریکایی به تازگی پایان یافته بود و چند ساعت قبل از این حادثه، رفسنجانی در جمع تظاهرات کنندگانی که در اعتراض به قطعنامه مورخ ۱۷ می مجلس سنای آمریکا راهپیمایی کرده بودند، یک سخنرانی آتشین ضدآمریکایی

ایراد کرد. شرایط موجود به نحوی است که اکثریت مردم، حتی افرادی که دارای ذهن باز هستند، نیز لاجرم بر این باورند که بین سوءقصد به هاشمی رفسنجانی از یک سو و انتقادات صریح وی نسبت به آمریکا از سویی دیگر، ارتباط وجود دارد؛ به ویژه با توجه به این که اکثریت قریب به اتفاق مردم ایران منتظرند که در تمامی حوادث کشورشان، یک عامل سازمان سیا در پشت پرده پنهان باشد. البته، فقدان اطلاعات جامع در خصوص گروهک فرقان نشان می دهد که این گروهک یک گروهک کاملاً اسلامی است گرچه روحانیت اسلامی را انکار می کند.

۶- رفسنجانی بعضاً به عنوان یکی از اعضای شورای انقلاب معرفی شده است. اطلاعات ما در خصوص اعضای دائم این شورا حاکی از چیز دیگری است اما قدر مسلم، وی یکی از اعضای دایره اول معتمدین خمینی است. ناس

گزارش وضعیت ایران، می ۱۹۷۹

سند شماره ۱۹۷ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۲۰۲۷۹۲۷ می ۱۹۷۹ - ۶ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده: اچ. اف. جانسون سروان نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأییدکننده: سرهنگ ال. جی. هالند وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا در تهران منبع خبر: رسانه های خبری محلی، اعضای سفارت و کارمندان دفتر وابسته دفاعی (DAO) ایالات متحده آمریکا مستقر در تهران موضوع: گزارش وضعیت ایران، می ۱۹۷۹ ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران در آوریل و می ۷۹ می باشد. این اطلاعات مشتمل بر موارد ذیل است: تلاش برای ترور هاشمی رفسنجانی، بیانیه آیت الله خمینی و سه چهره برجسته روحانی دیگر، نقش آینده نیروهای نظامی در آرایش و وضعیت سیاسی، اعدامهای جدید، حمله به پالایشگاه نفت شیراز، آمار و ارقام مربوط به میزان تولید نفت در ماههای آوریل و می، انتخاب رهبر گروه فداییان اسلام، اتهام به سفارت مبنی بر پرداخت پول به نیروهای مجاهدین.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف) در غروب روز ۲۵ می، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، یکی از یاران نزدیک آیتالله خمینی توسط دو نفر از اعضای گروهک تروریستی فرقان هدف گلوله قرار گرفت. رفسنجانی در حال حاضر در بیمارستان بستری است و در شرایط جسمی خوبی به سر می برد. این

ص: ۴۳۰

سومین باری است که گروهک تروریستی فرقان ظرف سه هفته اخیر اقدام به ترور می نمایند. ضاربین اطلاعیه هایی از خود به جای گذاشته بودند که در آن تصریح شده بود که گروهک فرقان هاشمی رفسنجانی را مورد ارزیابی قرار داده و متوجه شد که وی خائن می باشد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) طبق گزارشات موجود، هاشمی رفسنجانی دارای مواضع محکم ضد آمریکایی می باشد. در غروب روز پنجشنبه ۲۵ می، رفسنجانی در تظاهراتی که با حضور بیش از یکصد هزار نفر از مردم تهران صورت گرفته بود، با ایراد سخنانی آتشین، ایالات متحده آمریکا را به باد حمله و انتقاد گرفت.

ب) آیت الله خمینی در بیانیه ای که در رادیو پخش شد، «ابرقدرتها» و «مجرمین بین المللی» را متهم به تلاش برای قتل رهبران مذهبی ایران متهم کرد. علاوه بر آیت الله خمینی، سه چهره آیت الله برجسته دیگر، به نامهای مرعشی نجفی، ربانی شیرازی و منتظری، نیز بر علیه ایالات متحده آمریکا موضع گیری کرده و خاطرنشان کرده اند که به نظر آنها، دولت آمریکا تلاش می کند که دولت انقلاب اسلامی ایران را سرنگون نماید.

ج) مقاله ذیل درباره نقش نیروهای نظامی در آرایش سیاسی آتی ایران می باشد که در روزنامه تهران تایمز به چاپ سیده است: ممنوعیت مداخله نیروهای نظامی در سیاست. تهران- براساس اطلاعیه وزارت دفاع که در روز پنجشنبه منتشر شد، مشارکت و مداخله نیروهای نظامی در سیاست ممنوع اعلام شده است. در این بیانیه خاطر نشان شده است که مشارکت نیروهای نظامی در برنامه های سیاسی منجر به بروز ناامنی و بی ثباتی در کشور خواهد شد که نتیجتاً ویرانی و تخریب مملکت را در پی خواهد داشت. البته رأی دادن نیروهای نظامی در انتخاباتها و همه پرسی ها هیچ ممنوعیتی ندارد. در رژیم سابق نیز نیروهای نظامی حق مداخله در مباحث سیاسی را نداشتند. آنها حتی حق شرکت در انتخابات را نداشتند.

متعاقب آغاز جنبشهای انقلابی و نهایتاً پیروزی انقلاب اسلامی، فعالیتهای سیاسی نیروهای نظامی آغاز شد. با عنایت به این که رسوخ نظرات و دیدگاههای سیاسی در بین نظامیان ممکن است کاهش بازده و کارایی آنها را در پی داشته باشد، وزارت دفاع پایان مباحث سیاسی در بین نظامیان را امری ضروری و اجتناب ناپذیر تلقی کرده است. در این بیانیه تأکید شده است که به رغم اینکه مقوله آزادی یکی از ارکان ضروری انقلاب اسلامی است، اما تعیین برخی محدودیتها برای ارتش امری اجتناب ناپذیر است چرا که با دفاع و حراست از ملت مرتبط هستند.

در ادامه این بیانیه تصریح شده است که برخلاف رژیم سابق، نیروهای نظامی حق شرکت در انتخابات و همه پرسی های مرتبط با آینده مملکت را دارند. در این بیانیه تأکید شده است که وجود و شیوع دیدگاههای سیاسی مختلف در بین نیروهای نظامی، اتحاد و یکپارچگی آنها را مخدوش کرده و ممکن است سبب تخریب و نابودی ارتش شود. از لحاظ حقوق شخصی، نیروهای نظامی مجازند که در انتخابات شوراهای استانی و مجلس قانونگذاری شرکت کنند اما

تحت هیچ شرایطی حق ندارند که در فعالیتهای یک حزب سیاسی خاص شرکت کنند. در این بیانیه تأکید شده بود که با خاطیان، برابر قانون برخورد تنبیهی صورت خواهد گرفت.

(د) اعدامها: در تاریخ ۲۵ لغایت ۲۷ می جوخه های اعدام انقلابی هفت نفر دیگر را به کام مرگ کشاند. اتهام تمامی این هفت نفر قتل و شکنجه اعلام شد. با این اعدامها، آمار افراد اعدام شده از فوریه ۷۹ تا کنون به ۲۳۵ نفر رسید.

(ه) بر اساس گزارشات منتشر شده در مطبوعات یک گروه ۱۰ نفره از دزدان مسلح به پالایشگاه نفت شیراز حمله کردند؛ این پالایشگاه در فاصله ۱۸ کیلومتری خارج از شهر قرار دارد. این گروه موفق به محاصره پالایشگاه شدند اما قبل از این که موفق به سرقت شوند، نیروهای انقلابی محافظ تأسیسات پالایشگاه درخواست کمک و یاری کردند. در نتیجه نیروهای حفاظت بخش خسرو قشقایی به اتفاق نیروهای مربوط به دو بخش دیگر، به سرعت خود را به پالایشگاه رساندند. در همین اثنا، در مدت زمان کوتاهی تبادل آتش صورت گرفت اما تلفاتی از این ماجرا گزارش نشده است. پس از رسیدن تیمهای کمکی، مهاجمین به سرعت از صحنه گریختند.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) دیگر منابع این گزارش را تأیید نکرده اند.

(و) شرکت ملی نفت ایران طی بیانیه ای اعلام کرده است که در بازه زمانی بین ۲۱ آوریل تا ۲۱ می ۷۹، این کشور به طور میانگین روزانه تولیدی معادل ۱/۴ میلیون بشکه نفت داشته است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) با وجود نزدیکی این رقم به رقم مورد انتظار وابسته نفتی سفارت، اینجانب از منابع مختلف شنیده ام که میزان تولید ایران به شدت کاهش یافته و مقامات ایران ارقام را دستکاری کرده اند. البته وابسته نفتی سفارت با این دیدگاه مخالف است. اینجانب ذکر این نکته را خالی از لطف نمی دانم که در درون پیکره جامعه نفتی ایران، اختلافاتی در زمینه رقم تولید وجود دارد.

(ز) گزارشات مطبوعاتی گویای این است که فداییان اسلام، آیت الله خلخالی را به عنوان رهبر گروه خود برگزیده اند. آیت الله خلخالی به تازگی از [ریاست] دادگاه انقلاب اسلامی استعفا داده است. آیت الله خلخالی پس از انتخاب به عنوان رهبر گروه فداییان اسلام، بیانیه زیر را صادر نمود:

از این لحظه به بعد فداییان اسلام فرمانبردار امام خمینی هستند و اعضای این گروه خود را فدای اصول و مبانی اسلام می کنند.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) در صورتی که خلخالی بتواند چپگرایان فداییان را به سمت مرکز هدایت نماید، خدمت بزرگی به دولت ایران کرده است.

(ح) روزنامه فارسی زبان کیهان در مورخ ۲۶ می ۷۹ مقاله ای منتشر کرد که در آن این موضوع مطرح شده بود که سفارت ایالات متحده آمریکا در تهران به پاس خدمات نیروهای

مجاهدین، به آنها مبالغی پول پرداخت می نمایند. این موضوع صحت ندارد و نیروهای حفاظت سفارت را خشمگین کرده است؛ این عصبانیت به حدی بوده است که فرمانده نیروهای حفاظت با ارسال نامه ای به روزنامه یاد شده، از آنها خواسته است که حرف خود را پس بگیرند و تهدید کرده است که «سربازان ما ساختمان روزنامه را با خاک یکسان خواهند کرد.» ما همچنان در انتظار عذرخواهی روزنامه هستیم.

ط) در بازنگری به عمل آمده در خصوص تظاهرات و راهپیمایی های سه روز اخیر محرز گردید که این راهپیمایی ها بدون بروز رویدادی خاص و قابل ملاحظه به پایان رسیده است. البته تمامی این تظاهرات نشان دهنده احساسات مردم ایران است؛ احساساتی که معتقد است ایالات متحده آمریکا می بایست از دخالت در امور داخلی ایران اجتناب کند. آیت الله ها، مردم و مطبوعات با حساسیت بسیار زیاد، هرگونه دخالت در آزادی تازه به دست آمده را برنمی تابند. در حال حاضر آنها در جایگاهی قرار دارند که انتظار دارند شرایط روز به روز روندی مترقی و رو به پیشرفت داشته باشد؛ این در حالی است که عملاً شرایط به لحاظ اجتماعی و اقتصادی به آهستگی رو به وخامت نهاده است.

به هر ترتیب، احساسات ضدآمریکایی / ضدامپریالیستی روندی رو به تزاید دارد. احساس من این است که با سپری شدن فصل تابستان و فرارسیدن فصل زمستان و سرما، توانایی دولت در رفع مشکلات و کمبودها و تأمین نیازمندی های اساسی عموم مردم، به نوبه خود احساسات ضدآمریکایی را افزایش خواهد داد. مادامی که ایرانیان انتقاد از دیگران را کنار نگذارند و به ثبات و پایداری مطلوب نرسند، اوضاع به هیچ وجه بهبودی نخواهد یافت.

گزارش وضعیت حاکم در می ۷۹

سند شماره ۱۹۸ محرمانه شماره گزارش: ۹ ۶۸۴۶۰۲۰۳۷۳۰ می ۱۹۷۹ - ۹ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران افسر تهیه کننده: ای.بی. گرازینی متخصص در امور امنیت ملی ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأیید کننده: وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا ژنرال تی. ای. شافر منبع خبر: رسانه های خبری محلی، اعضای سفارت و کارمندان دفتر وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا در تهران موضوع: گزارش وضعیت حاکم در می ۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در خصوص شرایط کنونی حاکم بر ایران در ماه می ۷۹ می باشد. این اطلاعات مشتمل بر موارد ذیل است: کنفرانس مطبوعاتی رهبر حزب جمهوری خواهان ایران، واگذاری مسئولیت امنیت شهر قم به ارتش، انحلال کمیته های انقلاب در استان فارس، فرمانده ارشد نظامی در جستجوی رایزنی،

ممنوعیت کشت تریاک، پیش بینی بقای مبنی بر بروز اختلاف و مجادله در خصوص نقش روحانیت، اعلام معافیت افراد آماده اعزام به خدمت و اعدامهای جدید.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) [الف] کنفرانس مطبوعاتی رهبر حزب جمهوری خواه ایران: روز گذشته دکتر عبدالحسین بقایی، رهبر و بنیانگذار حزب جمهوری خواه ایران، در یک کنفرانس مطبوعاتی اعلام کرد که سیاستهای ایران نسبت به دولت آمریکا می بایست تلطیف گردد. دکتر باقی ضمن اعلام حمایت حزب مطبوع خویش از یک جمهوری اسلامی، نسبت به عواقب منفی «افراط گرایی» و «انزوا طلبی» هشدار داد. وی در این کنفرانس اظهار داشت که «ما نبایست در انتخاب مسیر و رویکردهای سیاست خارجی، شتاب زده و بدون منطق عمل نماییم. ما باید با تمامی کشورها روابط دوستانه و گرمی برقرار کنیم. بایست به این نکته توجه داشته باشیم که به همان اندازه که دیگر کشورها به برقراری ارتباط با ما نیاز دارند، ما نیز محتاج برقراری ارتباط با آنها هستیم. دولت آمریکا نماینده و منتخب مردم این کشور است و در صورت وجود هرگونه انتقاد نسبت به عملکرد این دولت، مراتب باید از کانالهای دیپلماتیک مطرح و پیگیری شود. این انتقادات صرفاً متوجه دولت آمریکا نیست؛ بلکه دیگر کشورها از جمله شوروی نیز ممکن است مورد انتقاد و اعتراض قرار گیرند.» دکتر بقایی ضمن هشدار در خصوص پایبندی افراط گرایانه به اصول و مبانی اسلام، تأکید کرده است که در صورت بروز این نوع افراط گرایی، ممکن است بخشهایی از اقشار مختلف جامعه از ایفای نقش در انقلاب اسلامی محروم شوند. وی تصریح کرده است که «هیچ عقل سلیمی نمی پذیرد که دولتی زمام امور را در دست بگیرد که هیچ سنخیت و قرابتی با دین اسلام نداشته باشد اما از سویی دیگر، روی کار آمدن حکومتی که تماماً تحت اختیار و اراده روحانیت باشد نیز موضوعی است که باید در خصوص آن بحث و تبادل نظر کرد؛ منطقی و پذیرفته نیست که افراد و احزاب صرفاً با اتهام این که حرفی از اسلام و قرآن به زبان نمی آورند، مورد حمله و انتقاد قرار گیرند. نبایست این افراد و گروهها را «دشمن خدا» و یا افراد دارای شخصیت اخلاقی ضعیف خطاب کرد. در غیر این صورت، طبقات روشنفکر و تحصیلکرده جامعه یا احساس انزوا و تنهایی می کنند و یا به گروههای اپوزیسیون ملحق خواهند شد.» وی در جریان کنفرانس مطبوعاتی، حتی پا را فراتر از این نهاد و از تقسیم و پراکنش قدرت سیاسی اعلام حمایت کرده و اظهار داشته است که «بازرگان ظاهراً رئیس دولت ایران است در حالی که چنین به نظر می رسد که قدرت در انحصار و مصادره حزب جمهوری اسلامی و اعضای این حزب می باشد. ما بایست با تلفیق گروهها و سازمانهای سیاسی موجود، احزاب سیاسی قدرتمند و جدیدی به وجود آوریم و از این رهگذر، میزان اثر بخشی فعالیتهای

خود را ارتقاء دهیم.» وی در ادامه این سؤال را مطرح کرده است که «برای یک زن چه منزلتی از این بیشتر که در عین عفت و پاکدامنی، به مدارج عالی تحصیلی دست پیدا نماید؟» سپس از منظر احزاب کمونیستی به این سؤال پاسخ داده و بیان داشته است که «کمونیستها عاشق فعالیتهای زیرزمینی هستند. آنها از هرگونه حمله به موجودیت خود، فارغ از منبع بانی حمله، بهره برداری می نمایند. بهترین راه کاهش نفوذ آنها این است که بیشترین آزادی عمل ممکن در اختیار آنها قرار گیرد. در این صورت همگان متوجه خواهند شد که آنها حرفی برای گفتن ندارند. اگر دولت تصور کند که با توسل به دین می تواند به جنگ با کمونیسم برود، سخت در اشتباه است. [عملکرد نادرست] باعث شده است که بخشهایی از جامعه گرایش به سیاست را از دست بدهند. ما حرکتی رو به جلو و مترقی نداریم و به جای آن سیری نزولی و واپس گرایانه داریم. درست نیست که عموم مردم را نسبت به یکدیگر بدبین کنیم و یا این که به اقلیتهای جامعه چنین القاء کنیم که شما اجازه ندارید با مسلمانان ممزوج شوید. یکی از مصادیق این موضوع، فرمانی است که اخیراً صادر شده است دال بر این که مدارس آرامنه حق ثبت نام مسلمانان را برای سال آینده تحصیلی ندارند. زنان نیز مصداق دیگری از این مقوله هستند؛ زنان حق ندارند موی خود را به مردان نشان بدهند، مجاز نیستند که مردان صدای آنها را بشنوند. این موارد خلأ موجود بین زنان و مردان و مسلمانان و غیرمسلمانان را افزایش خواهد داد. افراط گراییهایی از این دست در قرن بیستم به هیچ وجه پذیرفتنی نیست.» نظریه تهیه کننده: (محرمانه) از زمان پیروزی انقلاب تاکنون، این اولین مقاله ای است که در روزنامه انگلیسی زبان تهران تایمز منتشر می شود و مواضعی نسبتاً موافق با آمریکا دارد. با گسترش چشمگیر احساسات ضدآمریکایی در ماههای اخیر، انتشار چنین مقاله ای تعجب اعضای دفتر وابسته دفاعی را برانگیخت.

ب) واگذاری مسئولیت تأمین امنیت شهر قم به ارتش: نیروهای نظامی با همکاری مجاهدین مسئولیت حفاظت از امام روح الله خمینی را در شهر قم برعهده گرفتند. سرهنگ سید عزیزالله امیررحیمی به شهر مقدس قم سفر کرده است تا با فراهم آوردن مقدمات، مسئولیت حفاظت از امام خمینی و دیگر رهبران ارشد مذهبی را برعهده بگیرد. این اقدام به مثابه پیام یک عفو عمومی برای نیروهای مسلح تلقی می شود. استقبال گرم مجاهدین توسط حاجی لطفی از رئیس پلیس نظامی در قم صراحتاً حاکی از این است که توافقاتی بین دو طرف حاصل شده است و مجاهدین به واگذاری مسئولیت حفاظت از امام به امیر رحیم اعتراضی ندارند.

آیت الله اشراقی، داماد امام خمینی، به منابع خبری گزارش داد که به رغم وجود برخی مخالفتها در بین روحانیون، عفو عمومی نیروهای مسلح به زودی اعطا خواهد شد. وی افزوده است که ایران نیازمند یک ارتش قوی است و از همین رو افرادی که مرتکب جرائم بزرگ نشده اند بایست مورد عفو قرار گیرند تا از این رهگذر بتوانند خود را وقف کار و مسئولیت

خود کنند.

ج) انحلال کمیته ها در استان فارس: آقای مقصودی، معاون استاندار فارس، پس از بازگشت از تهران به شیراز اظهار داشت که کمیته های انقلاب استان فارس غیرقانونی بوده و از این به بعد هر گونه فعالیت آنها فاقد مجوز خواهد بود. استان فارس دومین استانی است که فعالیت کمیته های انقلاب را غیرقانونی اعلام می نماید. پیشتر نیز دریادار مدنی، استاندار خوزستان، تلاش کرده بود که دایره قدرت و نفوذ کمیته های انقلاب آن استان را محدود نماید. مصادیق زیادی گزارش شده است دال بر این که فعالیتها و اقدامات آمرانه و تحکم آمیز کمیته های انقلاب، باعث بروز مشکلات عدیده شده است. به نحوی که برخی ناظران، کمیته های انقلاب را به مثابه دولت در دولت تلقی می نمایند.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) دریادار مدنی، استاندار خوزستان، به تازگی ضمن درخواست از مردم مبنی بر استرداد سلاحها به پادگانها، اعلام کرده است که به شدت با تمامی افرادی که بدون مجوز اقدام به حمل سلاح بنمایند، برخورد خواهد شد. حدود یک هفته از صدور این بیانیه گذشته است اما به گزارش یک منبع موثق، هنوز هیچ اسلحه ای مسترد نشده است. به نظر اینجانب، این موضوع حاکی از این است که مردم قصد بازگرداندن سلاحها را ندارند و بنابراین، می توان انتظار داشت که این موضوع سرمنشاء بروز برخی مشکلات در آینده باشد.

د) فرمانده ارشد نظامی در جستجوی رایزنی: سرلشگر ناصر فرید، رئیس ستاد نیروهای مسلح، خاطرنشان کرده است که به منظور بازسازی ارتش با رهبران احزاب سیاسی رایزنی و مشورت خواهد کرد. وی که در یک برنامه تلویزیونی صحبت می کرد تأکید کرد که سربازان در خارج از پادگانها می توانند آزادانه از هر نوع ایدئولوژی مطلوب خود پیروی کنند اما مادامی که در داخل پادگانها و اماکن نظامی حضور دارند و یونیفورم بر تن دارند، لاجرم بایست به اصول نظامی پایبند باشند.

وی تصریح کرد که تلاش می کند روحیه خوبی به افسران ارتش تزریق کند؛ و در ادامه، رژه نظامی در روز ارتش را نیز اقدامی در همین راستا عنوان نمود. سرلشگر فرید با اشاره به وقایع شهرهای نقده و گنبد، بر نقش راهبردی ارتش در حفظ نظم و مقررات، بدون توسل به روشهای سرسخت نظامی، تأکید ورزید. وی خاطرنشان کرد که نگاهی نو بر ارتش حکمفرما شده است و این ارگان از اصول و مبانی اسلام پیروی کرده و برعکس زمانهای گذشته، به جای خدمت به یک نفر، در خدمت آحاد مردم جامعه خواهد بود. وی در خصوص ایدئولوژیهای مورد پیروی نیروهای نظامی اظهار داشت که «نظامیان آزاد هستند که به انتخاب خود از هر مکتبی که مایلند پیروی کنند و آزادانه رأی بدهند.» در حقیقت، سرلشگر فرید مشارکت پرسنل نیروی هوایی در تظاهرات را تأیید کرد و مطالعه کتاب در پادگانها را بلامانع عنوان کرد. وی در ادامه تأکید کرد که شورای افسران نظامی متشکل از افسران تحصیلکرده و توانمند است.

ه) ممنوعیت کشت تریاک: وزارت کشاورزی کشت تریاک را ممنوع اعلام کرد. این وزارتخانه اعلام کرده است که با عنایت به ممنوعیت استفاده و تولید مواد مخدر در شرع و قوانین، با کشاورزانی که اقدام به کشت این گیاه بنمایند برخورد قانونی صورت خواهد گرفت. در بیانیه صادره آمده است که افرادی که تلاش کنند با توسل به سازوکارهای مختلف فضای کشاورزی را برای تولید این ماده اشغال نمایند دشمن انقلاب تلقی شده و مستوجب مجازات خواهند بود. در این بیانیه از کشاورزان خواسته شده است که دانه های گیاه تریاک را در اختیار نمایندگان وزارت کشاورزی قرار دهند.

و) پیش بینی بقایای مبنی بر بروز اختلاف و مجادله در خصوص نقش روحانیت: عبدالحسین بقایی، رهبر حزب دمکرات، در یک کنفرانس مطبوعاتی اظهار داشت که تمرکز قدرت در دست روحانیت باعث بروز اختلافات و مجادلات زیادی خواهد شد. بر اساس گزارش یک منبع خبری، بقایی تأکید کرده است که «به پشیمانانه ۲۰ میلیون رأی مردم، یک نظام اسلامی بر کشور حاکم شده است و حزب دمکرات نیز از انقلاب اسلامی حمایت می کند.» از همین رو، هدایت انقلاب به دست مردم مذهبی امری قابل قبول است اما اداره کشور صرفاً توسط روحانیت، موجب بروز اختلافات خواهد شد.

وی در ادامه اظهار داشته است که «برخی افراد مثال حاکمیت آرمانی حضرت علی را مطرح می کنند اما با عنایت به شرایط آن زمان، این حاکمیت دوام زیادی نداشت.» وی کمونیستها را متهم کرد که در راستای تخریب جنبش اسلامی تلاش زیادی می کنند اما تصریح کرد که «این افراد نهایتاً به پوچی خود پی خواهند برد.» وی تأکید کرد که جامعه به جای پیشرفت و ارتقاء در حال تنزل و واپس گرایی است و تفاوت های بین اقشار مختلف مردم روز به روز در حال بروز و ظهور است. آقای بقایی در ادامه در خصوص مسایل خارجی نیز نسبت به تخریب روابط با دیگر کشورها هشدار داد. در همین راستا وی اظهار داشت که «به همان ترتیبی که آنها به ما احتیاج دارند، ما نیز محتاج آنها هستیم. این موضوع نه تنها در مورد ایالات متحده آمریکا بلکه در خصوص روسیه نیز صدق می کند.» نظریه تهیه کننده: (محرمانه) اطلاعات مندرج در این مقاله با اطلاعات مندرج در پاراگراف الف این گزارش مطابقت دارد و صرفاً در نحوه نگارش اسامی یک تفاوت وجود دارد [باقی و بقایی].

مقاله اول به نقل از رهبر حزب جمهوری خواه و مقاله اخیر از زبان رهبر حزب دمکرات مطرح شده است. اینجانب در حال حاضر مطمئن نیستم که رسم الخط صحیح و یا نام صحیح حزب کدام است. اما قدر مسلم، از زمان پیروزی انقلاب تا کنون این اولین باری است که مواضع و احساسات موافق آمریکا به این ترتیب مطرح می شود.

ز) اعلام معافیت افراد آماده اعزام به خدمت: ژاندارمری اعلام کرده است که افرادی که سال گذشته از دبیرستانها فارغ التحصیل شده اند و نیز افرادی که بعد از سال ۱۹۵۹ به دنیا

آمده اند دیگر نیازی به گذراندن خدمت سربازی ندارند. در آینده خدمت سربازی از طریق قرعه کشی مشخص خواهد شد.

ح) اعدام هفت نفر دیگر در شهرهای تهران و خمین: هفت نفر از عوامل رژیم سابق در شهرهای تهران و خمین پس از این که در دادگاه به جرم قتل عام، شکنجه و «فساد فی الارض» مجرم شناخته شدند، توسط جوخه های آتش اعدام شدند. پنج نفر از این افراد از افسران و اعضای حلقه اول گارد [شاهنشاهی] بوده اند.

این افراد عبارت بودند از سروان محمد حسین روحان فرمانده بخش توپخانه منطقه سرچشمه، ستوان غلامی فرمانده دوم بخش، سر جوخه محمدرضا ربانی، سرباز احمد صمدی کلاشینی و سرباز علیرضا محمدی نودشتی. افراد اعدام شده در شهر خمین نیز عبارت بودند از پاسبان قربانعلی عربی و پاسبان حسن شجاعی.

نا آرامی در استان فارس

سند شماره ۱۹۹ محرمانه ۳۱ می ۱۹۷۹ - ۱۰ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۶۵۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: نا آرامی در استان فارس ۱- (محرمانه - تمام متن - تلگرام گزارشی) ۲- چنین به نظر می رسد که در استان فارس و دیگر مناطق ایران در گیریهای قومی روندی فزاینده به خود گرفته است. در هفته گذشته گزارشاتى واصل شده است مبنی بر این که تنشها و اصطکاکهایی در منطقه مرودشت ایجاد شده است؛ منطقه مرودشت در شمال غربی زرقان، نیریز، فسا، داراب، جهرم و دشت ارژن واقع شده است. جزییات موجود گویای این است که در اغلب این تنشها اعضای قبایل عشایری ساکن در این استان، دخالت داشته اند. غالب این تنشها بین عشایر و روستاییان بوده است. البته در یکی از درگیریها، دو قبیله با یکدیگر وارد نزاع شده اند.

ناس

تنشها و تنازعات سیاسی در جنبش اسلامی ایران

سند شماره ۲۰۰ محرمانه ژوئن ۱۹۷۹ - خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: تنشها و تنازعات سیاسی در جنبش اسلامی ایران ۱- (محرمانه - تمام متن - تلگرام گزارشی)

ص: ۴۳۸

۲- خلاصه: افزایش شکاف و انشقاق بین رهبران مذهبی. برخی رهبران مذهبی محافظه کار از جمله شریعتمداری، نجفی مرعشی [مرعشی نجفی] و حتی برخی چهره های تندرو از جمله طالقانی، رویکردهای خمینی و اطرافیان را به باد انتقاد گرفته اند. نقطه عطف این انتقادات را می توان در شکل و ترکیب قانون اساسی جدید جستجو کرد. گزارشهای موجود حاکی از این است که شهر قم غرق در تنش است. پایان خلاصه گزارش.

۳- در جریان روزهای اخیر وقایعی روی داده است که حاکی از بروز نوعی انشقاق و اختلاف بین رهبران مذهبی ایران است؛ این اختلاف و انشقاق زمانی به اوج خود رسید که خمینی تصمیم گرفت به منظور در تسریع فرایند تنظیم و تصویب قانون اساسی جدید یک مجمع گسترده قانون گذار را به یک مجلس کوچک و محدود تقلیل دهد. اولین فردی که سر به اعتراض برآورد، آیت الله شریعتمداری بود که حزب متبوع وی با نام حزب جمهوری اسلامی خلق، در تاریخ ۲۹ می بیانیه ای صادر و اعلام کرد که قائل به تشکیل یک مجلس قانون گذار تمام عیار است و صراحتاً ایده تشکیل یک تشکل کوچکتر را مورد حمله قرار داد. گزارشات واصله گویای این است که آیت الله شریعتمداری، آیت الله نجفی و آیت الله مرعشی [مرعشی نجفی] در نماز جمعه مورخ ۱ ژوئن حضور نیافته اند. این اختلافات به مثابه نوعی سردرگمی در چرخه سیاسی اسلامی و نوعی تقابل و رویارویی رهبران مذهبی تلقی می گردد.

۴- آیت الله طالقانی در روز ۱ ژوئن در سخنانی از روحانیت خواست که به مساجد بازگشته و خود را از عرصه های سیاسی جدا نمایند. وی در اثنای این سخنان تلاش برای طرح نام وی به عنوان نامزد ریاست جمهوری ایران، تحت قانون اساسی جدید، را تکذیب کرد. یکی از ناظرین بر این باور است که تلاش برای طرح نام طالقانی به عنوان نامزد ریاست جمهوری به نوعی با هدف تحریک وی به ارائه واکنش بوده است؛ چرا که هرگونه پاسخ مثبت طالقانی، برای خمینی سخت و نامطلوب خواهد بود. به رغم این که دلیل طرح نام طالقانی به عنوان نامزد ریاست جمهوری، دلایل و علل ملی مطرح شده است اما نباید این نکته را نادیده گرفت که طالقانی همواره به عنوان فردی شناخته می شود که با تصمیمات و اقدامات خمینی سر ناسازگاری دارد و به قول معروف، چوب لای چرخ تصمیمات خمینی می گذارد.

۵- دکتر مفتاح، که گفته می شود یکی از اعضای شورای انقلاب اسلامی است، در روز ۳۰ می خاطر نشان کرد که قانون اساسی جدید ظرف ۱۰ روز آتی منتشر خواهد شد. از سویی دیگر، آیت الله خاقانی (رهبر اعراب خوزستان) در روزهای سی ام می و اول ژوئن خمینی را در خصوص حقوق مطرح شده اقلیتها در قانون اساسی جدید مورد انتقادات تند و گزنده قرار داد.

۶- جبهه ملی دموکراتیک ایران در تاریخ ۲ ژوئن نامه ای سرگشاده به خمینی نوشت و در آن صراحتاً نحوه رهبری، اطرافیان و گرایشات دیکتاتورمآبانه وی را مورد انتقاد قرار داد. (متن این نامه در گزارش مورخ ۲ ژوئن ارسال خواهد شد.) در این نامه با لحنی تلویحی تهدید شده است که تلاش خمینی مبنی بر اعمال دیدگاههای خود در خصوص قانون اساسی جدید

کشور، با واکنش خشونت آمیز و سخت این جبهه مواجه خواهد شد.

۷- یکی از روزنامه نگاران ارشد مقیم ایران که سابقه ۲۰ ساله فعالیت مطبوعاتی دارد (و از حمایت سفارت نیز بهره مند است)، به نقل از یکی از منابع خودش تأکید کرد که تنشها و تقابلات در شهر قم رو به افزایش است و جو حاکم بر شهر را تسخیر کرده است؛ در همین راستا، آیت الله شریعتمداری افرادی را مأمور محافظت از خویش کرده است؛ این افراد در اطراف منزل وی مشغول نگهبانی و حراست هستند. منبع خاطرنشان می کند که سرنوشت نظام سیاسی آینده ایران در ماحصل تقابلات و رویارویی های رهبران مذهبی نهفته است. البته به اعتقاد منبع، در بحبوحه این اختلافات باز هم عرصه برای فعالیت چپگرایان فراهم نخواهد شد چرا که مادامی که رهبران مذهبی ایران، نیروهای مسلح را در کنترل و سیطره خود دارند، مجال فعالیت چپگرایان مهیا نخواهد شد. به نظر منبع، اولین رهبر مذهبی که قادر خواهد بود در این معادله، نقش سکولاریستها را به دوش بکشد، احتمالاً شریعتمداری خواهد بود؛ چرا که وی حتی می تواند برای این منظور به اندازه کافی سلاح جمع آوری نماید. «قدر مسلم، آینده سیاسی ایران به زودی و در شهر قم رقم خواهد خورد.» ناس

رویداد امنیتی در سفارت آمریکا، تهران

سند شماره ۲۰۱ محرمانه ۳ ژوئن ۱۹۷۹ - ۱۳ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۷۰۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: رویداد امنیتی در سفارت آمریکا، تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در تاریخ ۱۲ خرداد ۱۳۵۸ حدود ساعت ۳۰/۱ بعد از نیمه شب، حدود دو قطار فشنگ به طرف دروازه سفارت شلیک شد. یکی از فشنگ ها پس از عبور از پنجره بالای جعبه بالستیک در قفسه کتاب جای گرفت. چنین به نظر می رسد که این تیر توسط یک تیرانداز حرفه ای شلیک شده است. فشنگ دوم بر روی دیوار کنار دروازه نشست.

۳- نیروی گارد مجاهدین تحت سرپرستی ماشاءالله کاشانی معتقد است که این گلوله ها از داخل ماشینی که به سرعت دور شده شلیک گردیده است. علاوه بر این ادعا می کنند که یکی از فشنگ ها با فاصله ای بسیار نزدیک از کنار یکی از گاردهای آنها که در داخل محوطه چمن کاری مستقر شده بود گذشته است. آنها عناصر مارکسیست را مسئول این حمله می دانند.

۴- امروز صبح افسر امنیتی منطقه ای به بررسی محل نشست گلوله ها پرداخت و گفت که احتمالاً آنها از داخل محوطه شلیک شده اند، و بنا به احتمال زیاد کار یکی از گاردهای جوان بازیگوشی است که از چند روز قبل در میان نیروهای محوطه دیده می شود.

ناس

گزارش وضعیت جاری در ایران

ص: ۴۴۰

سند شماره ۲۰۲ محرمانه ۳ ژوئن ۱۹۷۹ - ۱۳ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۵۷۲۰ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت جاری در ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) ضد حمله گسترده میانه روها. نیروگاه اتمی بوشهر فاقد تدابیر ایمنی معمول است. روحانیان جایشان در مسجد است. مدیران شرکت ملی نفت ایران استعفا می دهند. حمله به بیت آیت الله منتظری. اعدام پانزده نفر دیگر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- ضدحمله گسترده میانه روها. در دعوی شدید دموکرات ها و دین سالارها بالاخره دو طرف شمشیرها را از رو بستند. برای اولین بار پس از پیروزی انقلاب، یک گروه سیاسی مهم شدیداً از شیوه رهبری آیت الله خمینی انتقاد کرده است. جبهه دموکراتیک ملی در نامه بی سابقه ای که خطاب به خمینی نوشته است، هشدار می دهد که مفهوم «وحدت کلمه» دارد به «وحدت پیروی از دستورات من» یعنی دستورات خمینی تبدیل می شود. جبهه دموکراتیک ملی خواستار دیدار رویاروی با خمینی به منظور بحث درباره مشکلات شده است. متعاقب انتشار این نامه آیت الله طالقانی و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران، حسن نزیه، نیز با اظهاراتی تقریباً به همان اندازه شدید اللحن که بیانگر ضد حمله هماهنگ میانه روها به افراطیون مذهبی محفل خمینی بود، از آنها انتقاد کردند. تصمیم امروز خمینی برای قطع ملاقات ها به منظور «استراحت» بیانگر نگرانی شدید قم است. همزمان با اعلام این مطلب، خبر عجیبی از رادیو پخش شد مبنی بر اینکه ارتباط جاده ای و ریلی با قم قطع شده است؛ آن هم به خاطر سیل! حتی اگر این مطلب حقیقت داشته باشد، منابع خبری حدس می زنند که شاید در قم خبرهای بدی باشد. منابع بسیار مطمئن گفتند که سه آیت الله سرشناس دیروز در قم به نماز جمعه نیامدند: آیت الله شریعتمداری، نجفی مرعشی. یک منبع خبری گفت که در تاریخ ایران، این مسئله همیشه بسیار حائز اهمیت بوده است. وقتی یک رهبر مذهبی برای نماز جمعه در مسجد حاضر نمی شود، نشانه مخالفت است. نامه جبهه دموکراتیک ملی ذهن خمینی را بسیار به خود مشغول کرده است. جبهه دموکراتیک ملی در این نامه گفته است که رهبری خمینی را پذیرفته است و بر نقش مثبت روحانیان در مبارزه با شاه تأکید می کند. ولی، سپس تا آنجا پیش رفته است که او را به حمایت از یک نوع نظام دیکتاتوری مذهبی که هر نوع ایدئولوژی دیگری را

طرد می کند و به مردم اجازه می دهد که به نویسندگان، انتشارات، و کتاب فروشی ها حمله کنند، متهم می سازد. در این نامه آمده است که دفتر خمینی در قم تمامی انتقادهای را سرکوب می کند، حتی انتقادهای نوه خمینی را. در این نامه، برخی «دوستان صمیمی» خمینی غیروطن پرست و غیرمذهبی توصیف شده اند و گفته شده است که روحانیان برای رتق و فتق مسایل مهم سیاسی شایستگی ندارند. جبهه دموکراتیک ملی همچنین برگزاری رفراندوم جمهوری اسلامی را مایه تمسخر خوانده و گفته است که از زمان پیروزی انقلاب هیچ تلاشی برای اتحاد اقشار مختلف جامعه صورت نگرفته است. ولی، در این نامه هشدار داده است که جبهه دموکراتیک ملی اجازه نخواهد داد که استبداد بار دیگر بر کشور حاکم شود. «اگر آنهایی که به نام اسلام دست به خشونت و سرکوب می زنند، ما را تهدید کنند، به ما حمله کنند و سرکوبمان نمایند، آماده ایم تا پای جان برای استحکام هر چه بیشتر عدالت، آزادی و حقوق بایستیم.» ب- نیروگاه اتمی بوشهر فاقد تدابیر ایمنی معمول است. مقاله ای که در مطبوعات به چاپ رسیده است گزارش می دهد که هیچیک از تدابیر معمول ایمنی و امنیتی که در ساخت نیروگاههای اتمی اروپا رعایت می شود در ساخت نیروگاه اتمی بوشهر در جنوب ایران بکار گرفته نشده است. اسنادی که روز گذشته در محل نیروگاه به دست آمد نشان می دهد که هیچ تمهیدی برای دفع زباله های اتمی اندیشیده نشده، و ظاهراً هیچ طرحی برای مقابله با پیامدهای یک انفجار اتمی احتمالی وجود ندارد. نیروگاه اتمی بوشهر به منظور تولید برق احداث شده و ساخت آن تحت نظارت و با مشارکت فعالانه کانون حفاظت از رآکتورهای اتمی در آلمان غربی انجام می شود. فعالیت های این کانون نیز تحت نظر دولت آلمان غربی است. نیروگاه فوق در نزدیکی شهر شیراز واقع است و تنها ۱۰ کیلومتر با نزدیکترین شهر فاصله دارد. اسناد به دست آمده در محل نیروگاه که دارای مهر تأیید وزارت امور خارجه آلمان و کانون حفاظت از رآکتورهای اتمی است نشان می دهد که هیچ راه حلی برای جلوگیری از انتشار [مواد رادیواکتیو] در صورت یک انفجار اتمی احتمالی اندیشیده نشده است، و بدین ترتیب، مواد رادیواکتیو ممکن است یا در هوا پخش شود و یا آب دریاچه ها و رودخانه ها را آلوده سازد. علاوه بر مسئله انفجار احتمالی نیروگاه، مسئله دفع زباله های اتمی از نیروگاه نیز تهدید خطرناک دیگری به حساب می آید. البته می توان زباله های اتمی را در معادن نمک دفن کرد، ولی این راه حل ایده آلی نیست. ایران هم اینک یک خطر اتمی بالقوه برای خودش محسوب می شود.

ج- روحانیان جایشان در مسجد است. آیت الله طالقانی در اولین اظهارات صریح و بی پرده خود پس از ماجرای کمیته ها در ماه فروردین در مصاحبه ای تلویزیونی به روحانیان قم تاخت. طالقانی در پاسخ به این پرسش یک خبرنگار که اگر پُست ریاست جمهوری ایران به او پیشنهاد شود، آیا این پُست را خواهد پذیرفت یا خیر، با قاطعیت گفت «نه» و افزود «بهترین جا برای روحانیان مسجد است، که در آنجا می توانند مردم را آگاه سازند.» او گفت که با شکل

گرفتن ارتش و پلیس، روحانیان باید از کمیته‌ها بیرون بیایند و مشغول تعلیم مردم شوند. طالقانی گفت: «اگر روحانیان بر سر بُست‌های مهم باشند، مشکلاتی ایجاد خواهد شد.» - استعفای دسته جمعی مدیران شرکت ملی نفت ایران. طبق آخرین گزارش‌های واصله، اعضای هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران استعفای دسته جمعی خود را به حسن نزیه، رئیس شرکت تسلیم کرده‌اند. آنها دلیل استعفای خود را «مناسب نبودن فضای موجود برای انجام درست وظایفشان» ذکر کرده‌اند. زمانی که حسن نزیه رئیس شرکت ملی نفت ایران شد، این هیأت هفت نفره را برای کمک به خود در انجام کارهای شرکت تعیین کرد. منابع خبری شب گذشته گفتند که حسن نزیه استعفاءنامه‌های اعضای هیأت مدیره را برای تأیید به کابینه دولت تسلیم کرده است.

اعضای هیأت مدیره در نامه استعفای خود صرفاً گفته بودند: «شرایط کنونی به گونه ایست که واقعاً خدمتی از ما ساخته نیست.» - حمله به بیت آیت الله منتظری. اخباری که در ساعات پایانی جمعه شب به تهران رسید حاکی از آن بود که پنج فرد مسلح به بیت آیت الله منتظری در قم حمله کرده‌اند. نیروهای ضدانقلاب سعی داشتند از پشت بام خانه وارد بیت شوند ولی به دلیل هوشیاری نیروهای انقلابی تلاششان نافرجام ماند. به دلیل گستردگی ترورهای اخیر دژبان‌ها و پاسداران بیشتری از رهبران ایران در قم حفاظت می‌کنند. به نظر می‌رسد که اقدام آنها نتیجه مثبتی داشته است.

و- پانزده نفر دیگر اعدام شدند. پانزده نفر دیگر از «عوامل کشتار مردم» و «سرسپردگان رژیم پهلوی» امروز تیرباران شدند و بدین ترتیب کل تعداد اعدامی‌ها به ۲۸۱ تن رسید. اعدام شده‌ها در استان‌های مختلف به شرح زیر است:

سرلشکر غلامحسین شمس تبریزی هوشمند حامدیان غلامحسین علایی مهدی مقدم حسینی حسین طبایی داود سدّامی سروان افتخاری ستوان الله وردی یعقوبی معصوم ناجی نژاد محمد بهکار حمید خیرخواه عباس کردیچه سروان علی حمزه لویی

«افشاگری‌های» روزنامه اطلاعات در خصوص فعالیت‌های ساواک و...

سند شماره ۲۰۳ محرمانه ۴ ژوئن ۱۹۷۹ - ۱۴ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۷۷۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: «افشاگری های» روزنامه اطلاعات در خصوص فعالیتهای ساواک و سازمان اطلاعات مرکزی ایالات متحده آمریکا ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- روزنامه کثیرالانتشار اطلاعات در نسخه های مورخ ۲ و ۳ ژوئن ترجمه مقاله ای به قلم جان کلی تحت عنوان «جان کلی - یک محقق آمریکایی» منتشر کرده و در آن خاطرنشان کرده است که جان کلی برخی اقدامات سازمان سیا در ایران را افشا کرده است؛ از جمله این که شاه سابق به منظور حفظ سلطنت خود، ژنرال هایزر را به عنوان نایب السلطنه برگزید؛ و نیز این که حمله به سفارت آمریکا توسط سازمان سیا برنامه ریزی و طراحی شده بود. به علاوه، در این مقاله اسامی افراد ایرانی شرکت کننده در برنامه های آموزشی سازمان سیا ارائه شده است؛ ضمناً در این مقاله به خوانندگان قول داده شده است که اسامی افسران و عوامل سازمان سیا که در بازه زمانی سالهای ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۵ در ایران مشغول فعالیت بوده اند، در نسخه های بعدی منتشر خواهد شد. گزیده هایی از این مقاله به صورت غیررسمی به انگلیسی ترجمه شده و در غالب اطلاعات سفارت، ارسال خواهد شد.

۳- نکته شایان توجه این که در ماه فوریه گذشته، جان کلی یک کنفرانس خبری در NYC برگزار کرد و این مقالات را نیز در نشریه «ضد جاسوسی» منتشر نمود. لطفاً مشخص نمایید که آیا وزارت امور خارجه در خصوص اظهارات جان کلی تحقیق و بررسی لازم را به عمل آورده است یا خیر و نیز این که در صورت انجام تحقیق، نتیجه حاصله چه بوده است. نظر ما بر این است که در اسرع وقت، این اتهامات اساساً تکذیب شده و همگی «کذب محض» معرفی گردند.

گزارش وضعیت جاری در ایران

سند شماره ۲۰۴ محرمانه ۴ ژوئن ۱۹۷۹ - ۱۴ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۵۷۸۱ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی سی. منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت جاری در ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) دیده شدن جورج حبش در ایران. غیروابسته بودن ارتش ایران.

کاهش تولید نفت به ۳/۴ میلیون بشکه در روز. هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران در اعتراض به حمله لفظی به رئیس شرکت نفت استعفاء می دهند. اظهارات آیت الله خلخالی درباره ریاست جمهوری. اخبار متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- دیده شدن جرج حبش در ایران: دریادار مدنی، فرمانده نیروی دریایی و استاندار خوزستان، به خبرنگاران گفت که رهبر جبهه خلق برای آزادی فلسطین «دو یا سه بار» در حال انجام فعالیت های مشکوک در خوزستان رؤیت شده است. استاندار خوزستان گفت که حبش در روستایی به نام شادگان، که در حدود ۸ کیلومتری جاده اهواز خرمشهر قرار دارد، دیده شده است. او افزود که مردم به راحتی می توانند از مرز عبور کنند و از عراق به ایران بیایند. دریادار مدنی بار دیگر بیگانگان را به مداخله در امور ایران متهم ساخت، و یکبار دیگر افزود که هیچ مشکلی بین فارس ها و اعراب استان وجود ندارد. او گفت «گروههایی که خود را نماینده اعراب معرفی می کنند، گروههایی ضدانقلابی هستند که تحت لوای چپگراها فعالیت دارند.» دریادار مدنی همچنین گفت که گمان می رود کنسولگری عراق در استان خوزستان به نحوی در آشوب های اخیر خرمشهر دست داشته است. او گفت که کانون فرهنگی و سیاسی اعراب در قاجاق سلاح از عراق دست داشته است، و برخی از وابستگان شاه یک میلیارد ریال برای اجیر کردن قاجاقچی به منظور ایجاد آشوب در منطقه صرف کرده اند، و مدارکی در دست است که نشان می دهد سفیر سابق ایران در آمریکا، اردشیر زاهدی، با قاجاقچیان سلاح تماس داشته است. دریادار مدنی همچنین گفت که دفتر سازمان آزادیبخش فلسطین در استان خوزستان هرگونه ارتباط با آشوب های اخیر در استان را رد کرده است.

ب- ارتش ایران غیروابسته خواهد بود. سرلشگر ناصر فرید، رئیس ستاد نیروهای مسلح اسلامی ایران، اظهار داشت که ارتش آینده دو خصوصیت خواهد داشت: یک، ارتشی اسلامی، و دو، ارتشی غیروابسته خواهد بود. سرلشگر فرید که در دانشگاه ارتش سخن می گفت، (محرمانه) اظهار داشت که «هم اکنون ارتش در چند نقطه کشور با ضدانقلابیون درگیر است، و آنها را درهم کوبیده است. این امر یک وظیفه ملی و خواست ملت ایران است.» او گفت که ضدانقلابیون به دلایل بی اساس برای کشور ایجاد مشکل می کنند ولی هر زمان که ارتش وارد عمل می شود، توطئه آنها را خنثی می کند. فرید به استادان دانشکده گفت که ما خواهان ارتشی هستیم که از ملت الهام می گیرد و بر اراده ملت تکیه می زند. این هدفی است که در ارتش و کل کشور دنبال می کنیم. ارتش ما سالهاست که از ملت بریده بود، ولی در شرایط فعلی انقلاب تمامی پیوندها با گذشته گسسته شده است. ما ارتشی می خواهیم که مطابق با جمهوری اسلامی باشد. ما یک ارتش ملی می خواهیم- ملت ما نمی تواند راه گذشته را دنبال کند. فرید گفت که یکی از اصول انقلاب این بود که «گذشته نباید تکرار شود- ما در پی آینده ای بهتر هستیم. من

آینده ای را که پیش رو داریم دارای دو قطب می بینم. یکی جمهوری اسلامی و دیگری عدم وابستگی. رئیس ستاد ارتش اظهار داشت که دانشگاه علوم و فنون ارتش متعلق به ارتش است.» به بیان دیگر، ما ارتشی داریم که به علم و حمایت های علمی پرسنل خود نیازمند است، و به همین دلیل است که دانشگاه فوق ایجاد شده است. ما ارتشی داریم که همپای ارتش های دیگر است، و من در دانشگاهی هستم که پرسنل فنی ارتش را تربیت می کند. فریبند تأکید کرد که ارتش ایران باید از مرزهای کشور در مقابل مداخله خارجی و فعالیت های غیرقانونی برون مرزی حفاظت و صیانت کند. ولی در عین حال نباید در امور شهروندان قانونی دخالت نماید. رئیس ستاد ارتش درباره درخواست های مشروع افسران گفت که به این درخواست ها رسیدگی خواهد شد. او گفت که در همین باره و همچنین درباره مشکلات بازسازی ارتش با خمینی صحبت کرده است. فریبند اظهار داشت که خمینی در این باره دستوراتی صادر کرده است، ولی اشاره ای به آنها نکرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): دانشگاه علوم و فنون ارتش دو سال پیش تأسیس شد و هم اکنون ۱۲۰ دانشجو دارد. انتظار می رود که در آینده نزدیک تعداد دانشجویان آن به ۴۰۰ نفر بالغ شود.

ج- کاهش تولید نفت به سقف ۳/۴ میلیون بشکه در روز. روز گذشته سخنگوی شرکت ملی نفت ایران فاش ساخت که تولید نفت ایران به سطح ۳/۴ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است. ماه گذشته تولید نفت به ۴/۱ میلیون بشکه در روز رسیده بود. او گفت که تولید نفت در خوزستان به ۳/۴ میلیون بشکه در روز از چاههای نفت، و ۵۰۰ هزار بشکه در روز از سکوهایی ساحلی خلیج فارس رسیده است. کاهش تولید نفت به سبب کاهش مصرف داخلی بوده است.

د- هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران در اعتراض به حمله لفظی به رئیس شرکت استعفاء می دهند. هم اکنون مشخص شده است که استعفاءی دسته جمعی هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران در اعتراض به حمله لفظی اخیر آیت الله بهشتی به رئیس شرکت صورت گرفته است. ولی طبق آنچه منبع اقتصادی ما که در طول ۴۸ ساعت گذشته اخبار را دنبال کرده است، گزارش کرده است، نریه از اعضای هیأت مدیره خواسته است که لااقل در حال حاضر استعفاءی خود را پس بگیرند. روز گذشته گزارش داده بودیم که اعضای هیأت مدیره به بهانه اینکه شرایط برای انجام وظیفه مناسب نیست، استعفاء داده بودند.

ه- نامزدی آیت الله خلخالی در انتخابات ریاست جمهوری. آیت الله صادق خلخالی روز گذشته گفت که شاید در انتخابات ریاست جمهوری نظام جمهوری ایران نامزد شود «زیرا هیچ چیزی نمی بینم که مانع از این کار باشد.» ولی این آیت الله که در حال دیدار از خوزستان برای رسیدگی به امور دادگاههای اسلامی است به یک خبرنگار گفت که نامزدی و موفقیتش به اراده مردم بستگی دارد.

(۱) وزارت آموزش و پرورش با صدور بخشنامه ای اعلام کرد که زنان متأهل حق شرکت در کلاس های روزانه مدارس و دانشسراها را ندارند. وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد زنان متأهلی که مایل به ادامه تحصیل هستند می توانند به طور مستمع آزاد و در منزل درس بخوانند و سپس در امتحانات آخر سال در مدارس و دانشسراها شرکت کنند. این بخشنامه عقب گردی است برای زنانی که دو سال پیش اجازه شرکت در کلاس های مؤسسات آموزشی را یافته بودند. در آن زمان نیز زنان می توانستند در صورت تمایل به صورت مستمع آزاد درس خود را ادامه دهند و در امتحانات آخر سال شرکت کنند، به نحوی که به امور زندگی شان لطمه ای وارد نشود.

(۲) شرکت متروی تهران قراردادهای خود را با سه شرکت فرانسوی که در حال احداث خط راه آهن شهری تهران بودند، لغو کرد.

(۳) آیت الله خمینی روز ۵ ژوئن را روز عزای عمومی اعلام کرد. خمینی در بیانیه ای که به مناسبت روز ۵ ژوئن صادر کرد، گفت «پانزده خرداد نقطه شروع مبارزات روحانیان با رژیم فاسد پهلوی در سرتاسر کشور بود. در راهپیمایی های اعتراض آمیز آن روز که به همت روحانیان برپا شد، نزدیک به ۱۵۰۰۰ آدم بی گناه کشته شدند. من امروز را برای همیشه روز عزای عمومی اعلام می کنم و در مدرسه فیضیه می نشینم و برای شهدای آن روز عزاداری می کنم. من امیدوارم که استعمار از ایران ریشه کن شود و جمهوری اسلامی بر اساس قرآن مجید مستقر شود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): تظاهراتی که در بالا به آن اشاره شد، در روز ۵ ژوئن ۱۹۶۴ [۱۹۶۳] صورت گرفت و در نتیجه آن خمینی ابتدا به ترکیه و سپس به عراق تبعید شد. به خاطر اعلام عزای عمومی، سفارت نیز به جز بخش آتش نشانی و پرسنل ضروری تعطیل خواهد بود. انتظار می رود که فردا در تمام تهران راهپیمایی برپا شود.

گزارش وضعیت ۵ ژوئن

سند شماره ۲۰۵ محرمانه ۵ ژوئن ۱۹۷۹ - ۱۵ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۵۸۲۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی موضوع: گزارش وضعیت ۵ ژوئن ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- به دستور آیت الله خمینی روز ۵ ژوئن به مناسبت شانزدهمین سالگرد تظاهرات ضدشاه که طی آن تعدادی از مردم کشته شدند، روز عزای عمومی اعلام شد (تعطیلات شیعیان بیشتر عزاداری و کمتر جشن و سرور است). حزب جمهوری اسلامی خمینی اعلام کرد که به همین مناسبت در یکی از میدان های بزرگ تهران راهپیمایی برپا می کند. بیش از ۳۰ گروه سیاسی

دیگر از انجمن های اسلامی گرفته تا حزب (کمونیست) توده بلافاصله اعلام کردند که در این راهپیمایی شرکت خواهند کرد. در مسیر هایی که ابتدا برای راهپیمایی اعلام شد، فقط یک مسیر از کنار سفارت می گذشت، ولی احتمالاً به دلیل تلاش دولت موقت برای جلوگیری از هر گونه حادثه ای رادیو دولتی ایران مسیرهای جدیدی را اعلام کرد که همگی از سفارت دور هستند.

۳- با وجود این، از ساعت ۹ صبح به بعد ۳ یا ۴ گروه از تظاهرکنندگان از مقابل ضلع جنوبی سفارت در خیابان تخت جمشید عبور کردند که بزرگترین آنها شامل ۳ تا ۵ هزار تظاهرکننده بود. آنها پلاکارت هایی با خود حمل می کردند و شعار می دادند از جمله «مرگ بر امپریالیسم آمریکا»، «اسلام پیروز است، آمریکا نابود است»، و «درود بر انقلاب». چند مرد مسلح نیز در میان تظاهرکنندگان دیده می شدند ولی حال و هوای خصومت آمیزی بر تظاهرکنندگان حاکم نبود و حتی در مقابل سفارت نیز توقف نکردند.

فرمانده محافظان کمیته ای سفارت، ماشاء الله کاشانی، چند نفر جوان دیگر را برای کمک به آنها در حفاظت از سفارت در این روز آورده بود.

از هم اکنون معلوم است که راهپیمایی گسترده ای در تهران برگزار خواهد شد و احتمالاً با شروع آن تظاهرکنندگان بیشتری از مقابل سفارت عبور خواهند کرد.

ناس

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۰۶ محرمانه ۶ ژوئن ۱۹۷۹-۱۶ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۵۸۳۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): میگ های عراقی بمب ناپالم در روستاهای ایران فرو می ریزند. توده های مردم به شهدای ۱۵ خرداد ادای احترام می کنند. آیت الله حسینی درباره به راه افتادن حمام خون هشدار می دهد. شرکت نظامیان در راهپیمایی ها ممنوع شد. نیروهای ارتش از بیت خمینی خارج می شود. نیروی هوایی وفاداری خود را به انقلاب اعلام می کند. پنج نفر دیگر اعدام شدند و رئیس شرکت ملی نفت ایران استعفای هیأت مدیره را نپذیرفت.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- میگ های عراقی بمب ناپالم در روستاهای ایران فرو می ریزند. استاندار آذربایجان

ص: ۴۴۸

غربی، محمد عباسی، روز گذشته به منابع خبری گفت که چهار هواپیمای میگ عراقی روز دوشنبه از مرزهای ایران گذشتند و با بمب و تیربار دو روستای مرزی را مورد حمله قرار دادند. عباسی گفت در جریان حمله میگ های عراقی با بمب های ناپالم و تیربار به روستاهای مرزی تا به حال ۶ نفر کشته و ۴۰ نفر مجروح شده اند، ولی از آنجایی که اطلاعات کاملی از وضعیت روستاهایی که ممکن است مورد حمله هواپیماهای عراقی قرار گرفته باشند، مخابره نشده است، احتمال دارد تعداد تلفات بیشتر از این باشد. او افزود که در یکی از دو روستایی که مورد حمله قرار گرفتند، فقط سه خانه صحیح و سالم مانده و بقیه بر اثر بمباران سنگین هواپیماهای عراقی ویران شده اند. عباسی گفت که گزارش کاملی را در این باره به دولت مرکزی تسلیم کرده است و اگر قرار باشد اقدامی انجام شود، احتمالاً از طریق وزارت امور خارجه صورت خواهد گرفت. او گفت که احتمالاً هواپیماهای عراقی در درون مرزهای خود مشغول انجام عملیات بوده و «اشتباهاً» وارد مرزهای ایران شده اند. با وجود این، او افزود که فعلاً نمی تواند با اطمینان حرفی بزند و این عراقی ها هستند که باید درباره حمله بدون دلیل شان به روستاهای ایران توضیح بدهند. او گفت که حمله عراقی نمونه ای از نقض حاکمیت ایران بر سرزمین و حریم هوایی کشور است. این حادثه اولین تنش جدی در روابط ایران و عراق است که پس از چهار سال قطع رابطه در سال ۱۹۷۲ از سر گرفته شده بود. در آن زمان وزیر امور خارجه الجزایر، احمد بوتفلیقه، بین دو کشور میانجیگری کرد. این حادثه زمانی رخ می دهد که ایران سعی دارد سیاست خارجی خود را در خلیج فارس از یک ناسیونالیسم فاشیستی به یک اخوت اسلامی تغییر دهد. دسترسی به هیچ یک از مقامات ایرانی برای اظهار نظر درباره سخنان استاندار آذربایجان غربی مقدور نبود، ولی منابع دیپلماتیک گفتند که در اینگونه موارد رسم این است که ایران باید مراتب اعتراض خود را اعلام کند و از عراق توضیح بخواهد.

ب- توده های مردم به شهدای ۱۵ خرداد ادای احترام کردند. توده های مردم به رهبری روحانیان بار دیگر با دولت اسلامی تجدید میثاق و هرگونه تلاش برای تضعیف آن را محکوم کردند. قطعنامه ای که در جمع بزرگترین تجمع تظاهرکنندگان در تهران، که بیش از ۱۰ هزار نفر در آن شرکت داشتند، قرائت شد ایالات متحده و به ویژه سنای آمریکا را به طرح «توطئه های بی شرمانه» و «تبلیغات جهت دار» بر ضد ایران متهم ساخت. حداقل نزدیک به ۳۰۰ هزار نفر از جمله کسانی که به مناسبت عزاداری برای کشته شدگان لباس عزا به تن داشتند و یا برای راهپیمایی خیابانی لباس غیر رسمی پوشیده بودند در تهران به راهپیمایی پرداختند. در شهرستان ها نیز صدها هزار نفر در تظاهرات شرکت کردند. زنان انقلابی نیز در حالی که مسلسل های سبک یوزی ساخت اسرائیل و ژ-۳ های ساخت بلژیک و پرچم های کوچک ایران را که عکس خمینی بر روی رنگ سبز و سفید و قرمز چاپ شده بود، حمل می کردند در خیابان های شهر راهپیمایی کردند. تعداد کمی از انقلابیون نیز با یونیفورمهای زیبای مشکی در تظاهرات شرکت داشتند. ولی تعداد اعضای یونیفورم پوش نیروهای مسلح در این راهپیمایی

نسبت به راهپیمایی های قبلی کمتر بود، که احتمالاً به دلیل ممنوعیت شرکت سربازان در راهپیمایی های سیاسی بوده است.

ج- شیخ حسینی در مورد به راه افتادن حمام خون هشدار داد. رهبر برجسته کردهای ایران، شیخ عزالدین حسینی روز گذشته هشدار داد چنانچه قانون اساسی جدید حقوق کلیه اقلیت های قومی ایران را حفظ و تضمین نکند، احتمال دارد در ایران حمام خون راه بیفتد. رهبر کردها گفت که باید «همه گروههای سیاسی» کشور در تهیه و تدوین پیش نویس قانون اساسی جدید شرکت داشته باشند و پیش نویس قانون اساسی جدید باید به تصویب یک مجلس مؤسسان برسد. او همچنین گفت که باید همه اصول منشور حقوق بشر در قانون اساسی جدید گنجانده شود و حقوق تمامی اقشار ایران در آن تضمین گردد.

د- شرکت نظامیان در راهپیمایی ها ممنوع شد. دادستان کل ارتش روز گذشته شرکت پرسنل ارتش در راهپیمایی ها و تجمعات عمومی را ممنوع اعلام کرد. دفتر دادستانی ارتش روز گذشته با صدور بخشنامه ای رسماً شرکت پرسنل ارتش را در تجمعات عمومی و تظاهرات چه در داخل و چه در خارج پادگان ها ممنوع اعلام کرد. در این بخشنامه آمده بود «دفتر دادستانی ارتش بدینوسیله به اطلاع کلیه افسران، درجه داران، سربازان و کارمندان غیرنظامی ارتش، نیروی دریایی و نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران می رساند که شرکت در تظاهرات و تجمعات عمومی مغایر مقررات نظامی و ممنوع می باشد.» علاوه بر این، در اطلاعیه فوق آمده بود که کلیه درخواست ها و اعتراضات باید ابتدا از طریق مجاری مناسب مطرح شود و در صورتی که مقامات ذیربط به آن رسیدگی نکردند، آنگاه به دادستانی ارتش ارجاع گردد. دفتر دادستانی که ۲۴ ساعته حاضر به دریافت درخواست ها و شکایات است از نظامیان خواست تا برای طرح شکایات خود با شماره های ۸۴۵۰۰۱ و ۸۴۲۰۰۴ تماس بگیرند. پیش از انتشار این اطلاعیه، دژبان مرکز طی نامه ای از دفتر دادستانی نظامی خواسته بود تا شرکت نظامیان را در تظاهرات ممنوع اعلام کند. فرماندهی دژبان مرکزی در این نامه از دادستان نظامی خواسته بود تا رسماً از کلیه پادگان ها بخواهد تا در صورت شرکت هر یک از نظامیان در تظاهرات اسامی آنها را به دژبان مرکز اطلاع دهند. فرمانده دژبان گفت «دژبانان وظیفه حفظ نظم در ارتش را بر عهده دارند و دستوراتی به منظور برخورد با هرگونه بی نظمی صادر شده است.» نظریات تهیه کننده (محرمانه): هر چند طبق بخشنامه فوق کلیه نیروهای مسلح اسلامی از شرکت در تجمعات و تظاهرات منع شده اند، ولی با این حال اجازه دارند در فراندوم آتی و انتخابات عمومی شرکت کنند.

ه- نیروهای ارتش از بیت خمینی خارج می شوند. تیمسار سیف[سید] امیر رحیمی، فرمانده دژبان ارتش، روز دوشنبه اعلام کرد که محافظان ارتشی از بیت امام روح الله خمینی خارج شده اند و در آینده فقط از محله ای که بیت خمینی در آن قرار دارد محافظت خواهند کرد. تیمسار رحیمی گفت که این اقدام به دلیل عدم همکاری کافی رهبران مذهبی قم با او صورت

گرفته است. رحیمی گفت که علیرغم توافق خمینی با ارتش، سایر رهبران مذهبی قم با او همکاری نکرده اند و تحت چنین شرایطی منطقی نیست که از ارتش توقع داشته باشیم مسئولیت حفاظت از خمینی را بر عهده بگیرد. هفته گذشته طبق توافق رهبران مذهبی با تیمسار رحیمی، وظیفه حفاظت از امام خمینی و سایر رهبران مذهبی برعهده دژبان ارتش گذاشته شد. ولی با خارج شدن نیروهای ارتش، حفاظت از بیت خمینی موقتاً به پاسداران انقلاب به فرماندهی حاجی لطفی واگذار شده است.

و- نیروی هوایی ایران وفاداری خود را به انقلاب اعلام کرد. در تحولی دیگر، نیروی هوایی ایران روز گذشته با صدور اطلاعیه ای وفاداری خود را به انقلاب اسلامی اعلام کرد و قسم خورد که «تا آخرین قطره خون از آن دفاع خواهیم کرد». نیروی هوایی هشدار داد که عوامل قدرت های خارجی و رژیم گذشته ایران هنوز فعال هستند و کوشش دارند با استفاده از حربه های بی شرمانه انقلاب را از مسیر اصلی اش منحرف سازند. در اطلاعیه نیروی هوایی آمده بود که این نیروهای نامطلوب به این امید واهی دل بسته اند که می توانند با پخش شایعات گوناگون در میان مردم رعب و نارضایتی ایجاد کنند. در اطلاعیه فوق آمده بود «تعجبی ندارد که این گرگ صفتان در لباس بره خود را انقلابیون دلسوز نشان دهند و ملت را به خاک و خون بکشند» ولی این دشمنان باید بدانند که تمامی راههای گریز بر روی آنها بسته شده است و ملت هوشیار به آنها اجازه نخواهند داد تا انقلاب را منحرف سازند.

ز- پنج نفر دیگر در تهران و رفسنجان اعدام شدند. سه مأمور سابق ساواک روز گذشته در تهران تیرباران شدند. این سه نفر عبارت بودند از محمد کریم باصری نیا، رئیس سابق ساواک در قم، پرویز حاجی فر [حاجی فرجی] و ولی الله غیائی که هر دو از مأموران ساواک بودند. اتهام آنها محاربه با خدا، مفسد فی الارض، و شکنجه و قتل آزادیخواهان بود. دو تن از «عوامل رژیم سابق» نیز در رفسنجان تیرباران شدند. این دو نفر سرگرد عبدالحسین سروش، رئیس پلیس رفسنجان در دوران انقلاب و ستوان حافظ سرنوشت، رئیس اداره اطلاعات پلیس شهر بودند.

ح- رئیس شرکت ملی نفت ایران استعفای هیأت مدیره را نپذیرفت. طبق گزارش ها، رئیس شرکت ملی نفت ایران، حسن نزیه، گفته است که استعفای هیأت مدیره شرکت را که به او تسلیم شده بود، نپذیرفته است. روز شنبه گزارش شده بود که تمام اعضای هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران در اعتراض به حملات آیت الله دکتر محمد بهشتی به حسن نزیه از پست خود استعفا داده اند. تصور می شود که آیت الله بهشتی از اعضای شورای انقلاب اسلامی باشد. نزیه شب گذشته گفت که «آنها از اینکه حرف حق اینقدر موجب تشویش شده است، منزجر شده اند.» کارمندان صنعت نفت تصمیم گرفته بودند در حمایت از سخنان نزیه در مورد اسلام و مسایل ملی در مقابل دفتر اصلی شرکت ملی نفت ایران تجمع کنند. نزیه شب گذشته در جمع کارمندان شرکت نفت حاضر شد و از آنها خواست که هیچ اقدامی نکنند. اعضای هیأت مدیره از سوی شخص نزیه منصوب شده بودند و استعفای آنها بیشتر جنبه نمادین

داشت. هیأت مدیره شرکت نفت اعلام کرده بود که شرایط موجود برای ادای وظیفه مناسب نیست. هیأت مدیره از آیت الله خمینی خواسته است تا شخصاً با انتصاب آنها در این پست موافقت کند. در عین حال، روزنامه کیهان به نقل از حسن نزیه گزارش داده است که تولید نفت برای مصرف داخلی و صادرات به خارج کشور کافی است. تولید نفت ایران در سطح ۴ میلیون بشکه در روز قرار دارد که ۷۰۰ هزار بشکه آن به مصرف داخل می رسد.

گزارش وضعیت ماهانه

سند شماره ۲۰۷ محرمانه ۶ ژوئن ۱۹۷۹ - ۱۶ خرداد ۱۳۵۸ از: افسر امنیتی منطقه ای، سفارت آمریکا، تهران - ایران به: وزارت امور خارجه آمریکا موضوع: گزارش وضعیت ماهانه I. ارزیابی خطر:

الف) طی اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ و تا به حال، میزان خطرات موجود علیه سفارت و پرسنل آن بسیار بالا بوده است. دولت ایران به کرات دولت آمریکا را متهم به «مداخله در امور داخلی خود» نمود و رسماً خواستار برپایی تظاهرات گسترده علیه سفارت آمریکا شده است. در زمان پیدایش این نوشتار، چنین تبلیغ شده است که دولت ایران سفیر پیشنهادی آمریکا را نمی پذیرد. در حال حاضر روابط دیپلماتیک بسیار بحرانی و پیچیده است. گذشته از روابط دیپلماتیک بین دولت میزبان و آمریکا، تمامی کشور دستخوش اقدامات تروریستی کوچک و بزرگ شده است. اخیراً در جنوب ایران، چریک های عرب در اعتراض به وضع اجتماعی و اقتصادی خود یک شهر را به طور کامل به آتش کشیدند. شبانگاهان در خیابانها و جاده های تهران موانعی قرار داده می شود و مجاهدین مسلح عابرین و وسائط نقلیه را متوقف کرده و آنها را بازرسی می نمایند. علاوه بر این نوعی بحران شدید اجتماعی در اینجا حاکم است و گروههای رقیب مسلح شده اند. بنا به گزارش مقامات سفارت بسیاری از منابع آنها از ترس اینکه مبادا هدف اقدامات تلافی جویانه واقع شوند از ملاقات با آنها سر باز می زنند. این روزها ایرانیها از جنگ داخلی سخن می رانند. خلاصه اینکه، امکان حمله جمعی و یا تروریستی به سفارت بسیار زیاد است. در آینده امکان دارد که کسانی به ربودن و یا کشتار پرسنل آمریکایی نیز مبادرت ورزند؛ ولی هنوز معلوم نیست که آیا این امر طراحی شده و یا شخص خاصی مورد نظر قرار گرفته است.

ب) اقدامات خاص علیه آمریکا ۱- در تاریخ ۲۶ اردیبهشت ماه سازمان آزادیبخش فلسطین یک «راهپیمایی» با شرکت ۱۵۰ نفر به طرف دانشگاه تهران به راه انداخت.

۲- در تاریخ ۷، ۸ و ۹ خرداد در پایان تظاهرات چند تیر شلیک شد تا امکان خشونت علیه

سفارت از بین برود و گروه‌های مخالف سعی نکنند که به ساختمان اصلی سفارت نزدیک شوند. در تاریخ ۷ خرداد همان گروهی که از طرف دولت ایران مأمور حراست از سفارت شده بود پرچم آمریکا را به تظاهرکنندگان داد و آنها نیز آن را پاره پاره کردند). پس از این واقعه، پرچم آمریکا بار دیگر به اهتزاز درآمد، لیکن این بار در ارتفاع ۲۰ پایی قرار گرفت و بخش اضافی میله پرچم نیز پایین آورده شد. در هر دو روز ۷ و ۸ خرداد ماه نیروی گارد مجاهدین تحت سرپرستی ماشاءالله کاشانی (که حدود ۱۰۰-۷۵ نفر بود) از طرف سپاه انقلاب اسلامی تقویت شد (و حدود ۱۲۵-۱۰۰ نظامی را نیز شامل می‌گشت). حدود ۲۰۰ نفر نیروی نظامی نیز به صورت ذخیره در یکی از پادگانهای نزدیک سفارت به حالت آماده باش درآمده بودند.

تمامی اعضای «تیم دفاع داخلی» مرکب از اعضای مهم وزارت خارجه، ارتش آمریکا، تفنگداران دریایی، و نیز افسر امنیتی منطقه ای در این روزها آماده بودند. در تاریخ ۱۵ خرداد نیز تظاهرکنندگانی مرکب از ۴۵۰۰ نفر از جلوی سفارت گذشتند ولی هیچ گونه خشونت‌ی نشان ندادند.

۳- طی ماه مزبور چند بار گلوله‌هایی به طرف ساختمان اصلی سفارت شلیک گردید ولی هیچ گونه خسارت جدی وارد نیامد و فقط در یک مورد که آن هم یک تیراندازی شبانه بود گلوله‌ای به یکی از پنجره‌ها اصابت نمود. حدود ۱۵-۱۰ بار صدای شلیک تفنگ‌های خودکار در داخل محوطه آن هم از سوی گارد مجاهدین شنیده شد ولی خسارتی وارد نیامد. در گزارشات گارد مجاهدین آمده است که این تیراندازیها اشتباهی رخ داده است ولی به نظر ما بین گاردها و افراد ناشناس درگیری‌هایی رخ داده است.

۴- گذشته از جامعه رسمی آمریکایی (که حدود ۷۵ نفر هستند)، تجار آمریکایی نیز هدف خشونت آن هم از سوی کارگران و کارمندان اخراجی واقع می‌شوند. در چند مورد که کارگران با توسل به زور بازرگانان آمریکایی را توقیف کرده بودند، بخش کنسولی و در یک مورد افسر امنیتی منطقه ای میانجیگری کرده بودند. یکی از مقامات دفتر حفاظت آمریکا نیز تهدید شده بود (که قبلاً توسط تلفن به وزارت خارجه اطلاع داده شده بود) II. عملیات الف) توجیه و مشورت با دیدارکنندگان ۱- رونالد کلی کارمند بخش امنیت منطقه ای در تاریخ ۱۰ و ۱۴ اردیبهشت ماه به این واحد سفر کرد تا از وضع امنیت و روشهای امنیتی سفارت اطلاع حاصل کند.

۲- افسر امنیتی منطقه ای، سرگرد جفری رونالد نیز به واحد آمد تا عملیات گاردهای امنیتی تفنگداران دریایی را مورد بازدید قرار دهد.

۳- آقای دیوید لمب از شرکت ایستمن کداک نیز به سفارت آمد تا در مورد امنیت پرسنل خود مشورت نماید. شرکت کداک در ایران دچار مشکلات کارگری شدیدی شده که می‌تواند

منجر به گروگان گرفته شدن پرسنل آمریکایی گردد.

۴- در تاریخ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۵۸ دستیار افسر امنیتی منطقه ای سفارت ای افسران امنیتی سفارت های آمریکا در انگلستان و کانادا یعنی مسرز، گوربل و لوسی ملاقات نمود تا پیرامون مسایل مورد علاقه طرفین تبادل نظر نماید.

ب) فعالیت های پشتیبانی افسر امنیتی منطقه ای همراه با مقام دفتر خارجی از تاریخ ۳۰-۲۶ اردیبهشت ماه ملاقاتی داشتند تا در مورد روشها و مشخصات امنیتی کنسولگری جدید واقع در محوطه سفارت تبادل نظر نمایند.

ج) فعالیتهای مهم - در تاریخ ۱۰ اردیبهشت افسر امنیتی منطقه ای کاگلین این واحد را ترک گفت و بیرمنگهام عهده دار مسئولیت های وی گردید.

- در تاریخ ۳۰ اردیبهشت ماه طرح دفاع داخلی جدید تدوین و در اختیار پرسنل واحد قرار گرفت.

- برای استفاده از تاریخ ۲۰ اردیبهشت، کارت هویت های جدیدی صادر و در اختیار پرسنل قرار داده شد.

در تاریخ ۱۰ خردادماه طرحهای مربوط به بمب نامه ها نیز فرمول بندی و توزیع گردید.

- یک مرکز کنترل عملیاتی در رابطه با تظاهرات در تاریخ ۳۰ اردیبهشت ماه ایجاد شد.

- دستورات تفنگداران دریایی تدوین و توسط افسر امنیتی منطقه ای تصویب گردید تا از تاریخ ۱۱ خرداد به مرحله اجرا درآید.

- محل مربوط به کنترل عابرین پیاده در تاریخ ۱۱ اردیبهشت ماه بازسازی شد و یک دستگاه بازرسی الکترونیک ارباب رجوع را شامل می گردد.

- دستیار افسر امنیتی منطقه ای تمام پرسنل موقت و دائمی را از نظر امنیتی توجیه نمود. سی و پنج آمریکایی موجود عمیقاً در جریان امور توجیهی قرار گرفتند. در مورد این جلسه توجیهی نیز خلاصه نامه رسمی تدوین گردید.

- بهبود در امنیت فیزیکی: نصب درب های ضدانفجار داخلی و خارجی، قرار دادن جعبه های حاوی شن در بخش داخلی پنجره ها، نرده کشی و دیوارکشی ها به پایان رسیده است. تنها مورد تکمیل نشده از پیشنهادات ناظر امنیتی منطقه ای سیستم کنترل راه دور تی-گارد می باشد (که قرار است توسط آرتی. سی آتن در اواسط خردادماه نصب گردد). دستگاههای آتش نشانی سه برابر شده است.

- واحد حراستی امنیتی مرکب از نیروهای مجاهدین توسط دستیار افسر امنیتی منطقه ای آموزش بیشتری دیده اند.

- افسر امنیتی منطقه ای به A/SY/SAS در رابطه با یکی از کارمندان سرویس خارجه که گویا

با سرویس اطلاعاتی متخاصم در تماس بود، گزارش داده است. در این مورد تحقیقات هنوز هم ادامه دارد.

- در مورد یکی از کارمندان سرویس خارجی که به سودجویی در یک مورد صدور روادید متهم شده بود تحقیقات لازم انجام شد و به موقع گزارش کامل آن برای A/SY/I/PVB ارسال خواهد شد.

- در بخش کنسولی موقت دستگاه بازرسی ویزیتورها نصب گردید.

- از سلاحهای موجود صورت برداری و گزارشی به A/SY ارسال شد.

- پشتیبانی اداری از افسر امنیتی منطقه ای با استخدام یک کارمند موقت سرویس خارجی به عمل آمد. این فرد در اواسط خردادماه در نزدیکی این دفتر مستقر خواهد گردید. به علت غیبت منشی آمریکایی در بخش اداری امکان در اختیار قرار دادن یک منشی آمریکایی برای این دفتر وجود ندارد. به محض بازگشت این منشی و با توافق مشاور اداری این پشتیبانی نیز به عمل خواهد آمد. مهم ترین مسئله بازسازی این دفتر از جنبه واقعی اداری آن است. در حال حاضر ما دارای اسکلت بایگانی، سیستم بایگانی، و حمایت از نظر منشی می باشیم. ما در تلاشیم تا عملیات به صورت عادی باز گردد. امیدواریم که از این پس اینگونه گزارش وضعیت ها مرتباً به افراد ذیربط ارسال شود. گزارش وضعیت ماه بعد شامل یک خلاصه آماری خواهد بود، که در گزارش حاضر به خاطر فقدان اطلاعات مربوطه گنجانده نشده است.

III. طرحهای مربوط به ماه آتی - به جریان انداختن پشتیبانی منشی از دفتر امنیت منطقه ای.

- تقویت پناهگاههای موجود در اقامتگاههای سفیر و معاونت واحد.

- افسر امنیتی منطقه ای و دستیارش آماده توجیه ویلیام کلارک افسر امنیتی منطقه ای جدید در تاریخ ۲۱ خرداد ۱۳۵۸ می باشند. افسر امنیتی منطقه ای بیرمنگهام نیز در تاریخ ۲۳ خرداد رهسپار وزارت امور خارجه خواهد شد.

IV. تخلفات وجود نداشته است.

V. تفنگداران دریایی و مهندسی دریایی - اسکات اسمیت در تاریخ ۸ اردیبهشت پس از دو ماه خدمت این واحد را ترک گفت. افسر امنیتی منطقه انجام وظیفه بسیار خوب وی را تدوین نمود و کاردار نیز رسماً بر آن صحه گذارده است.

- گروهان ملکوم ئی. مین. افسر وظیفه تفنگدار دریایی دستورات مربوط به تفنگداران

دریایی را به طور کامل فرمول بندی نمود. واحد تفنگداران دریایی در تهران کاملاً آماده مقابله با رویدادهای دارای ماهیت تروریستی در این مکان است.

- افسر امنیتی منطقه ای گروه‌بان گری ا. روسو را از خدمت برکنار کرد که علت آن نیز سرپیچی از دستورات (ترک محل سکونت تفنگداران بدون کسب اجازه) بوده است.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۰۸ محرمانه ۷ ژوئن ۱۹۷۹ - ۱۷ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۵۹۰۷ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶ - خلاصه: (محرمانه) گزارش وضعیت جاری ایران شامل: ایران مراتب اعتراض خود را به حملات هوایی بی دلیل عراق اعلام می کند. تلفات حملات هوایی عراق. استاندار ایلام خواستار خلع سلاح مردم شد. اعدام های بیشتر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- اعتراض ایران به حملات هوایی بی دلیل عراق. روز گذشته ایران به دلیل نقض حریم هوایی اش توسط جنگنده های عراقی و حمله آنها به چهار روستای ایران شدیداً به عراق اعتراض کرد. جنگنده های عراقی بر سر ساکنان روستاهای سردشت در استان آذربایجان غربی بمب ناپالم ریخته بودند. روز گذشته سفیر عراق در ایران، عبدالملک آل یاسین، برای دریافت نامه اعتراض ایران و توضیح علت حمله بدون تحریک به قلمرو حاکمیت ایران به وزارت امور خارجه فرا خوانده شد. گفته می شود که آل یاسین از وقوع این حادثه ابراز بی اطلاعی کرده و قول داده است که از دولت خود در این مورد توضیح بخواهد. مقامات سفارت عراق روز گذشته بمباران روستاهای ایرانی توسط جنگنده های عراق را تکذیب کردند. آنها گفتند که بمب های ناپالم ساخت آمریکا است و نیروی هوایی ما از این نوع بمب استفاده نمی کند. با وجود این، مقامات فوق حمله جنگنده های عراقی به مرزهای ایران را تکذیب نکردند. دفتر نخست وزیری نیز این حمله را تأیید کرده و گفته است که چهار جنگنده سوخو متعلق به نیروی هوایی عراق دوشنبه شب وارد مرزهای ایران شده و چهار روستای مرزی کشور را در سردشت در آذربایجان غربی بمباران کردند. فرمانده نیروی هوایی ایران، سرلشگر امامیان [ایمانیان] اظهار داشته است که جنگنده های عراقی به روستاهای مرزی ایران حمله

نکرده اند. او سه شنبه شب به یک منبع خبری گفت که ایستگاههای راداری مرزی تجاوز هیچ جنگنده‌ی متخاصمی را به درون حریم هوایی ایران ثبت نکرده اند. تیمسار امامیان گفت که به احتمال قوی هدف این حملات روستاهای عراقی مجاور مرز ایران بوده است.

ب- تلفات حمله هوایی عراق. امروز یکی از روزنامه‌ها تعداد تلفات بمباران و گلوله باران جنگنده‌های عراقی را در روستاهای کردستان ۱۰ کشته و ۴۰ مجروح اعلام کرد، و نوشت که حملات هوایی دوشنبه شب در دو مرحله صورت گرفته است. این روزنامه همچنین به نقل از سفیر عراق در تهران نوشت که حملات فوق به روستاهای ایران احتمالاً نتیجه امور داخلی عراق و تعقیب اشرار بوده است. فرماندار سردشت، که در روزنامه‌ها فقط به نام نقیب از او نامبرده شده است، گفت که مسئله تعقیب اشرار قبایل به داخل خاک ایران حقیقت ندارد «زیرا جنگنده‌های عراقی به مناطق مسکونی (روستاها) و مزارع حمله کرده اند.» او همچنین اظهار داشت که هدف از این حملات، ضربه زدن به مردان بارزانی در سردشت نبوده است و افزود که بمباران مناطق کردنشین عراق دو سال است که ادامه دارد، «و احتمالاً این حملات به مناطق کردنشین ایران نیز سرایت کرده است.» او ابراز داشت که جنگنده‌های عراقی ۱۰ تا ۱۵ مایل به داخل خاک ایران نفوذ کرده و به روستاهای هالی شیعه، نوکان، توژال، کانیزار، گوروشیر، دودآباد، حمله کرده اند. شش نفر فقط در گوروشیر کشته شده و از ۱۳ خانواری که در این روستا زندگی می‌کردند، فقط ۳ خانوار کشته یا مجروح نداده است. او افزود که جنگنده‌های عراقی علاوه بر حمله به روستاها، منطقه بین کانیزار و توژال را گلوله باران کردند که موجب وارد آمدن تلفات به دام‌هایی شده است که در آنجا می‌چریدند. فرماندار سردشت گفت که به خاطر کوهستانی بودن منطقه هنوز گزارش کاملی از میزان تلفات و خسارات به دست او نرسیده است. از او پرسیدند که آیا پاسگاههای مرزی دارای پرسنل هست یا خیر، و او پاسخ داد که در حال حاضر نیروهای محلی مسئولیت اداره این پاسگاهها را بر عهده دارند و هر چند نیروهای انتظامی برای این پاسگاهها تشکیل شده اند، ولی ظاهراً در هنگام حمله بر سر پُست هایشان نبوده اند. فرماندار سردشت گفت که حملات در دو مرحله و در ساعت ۱۲ ظهر و ساعت ۱۴ روز دوشنبه صورت گرفت. ولی مقامات رسمی ایرانی توضیح ندادند که چرا خبر این حملات بعد از ۳۶ ساعت به رسانه‌های خبری اعلام شد. یک منبع خبری دیگر گزارش داده است که دو تیم پزشکی برای کمک به مجروحین این حملات به منطقه جنوب غربی سردشت اعزام شده اند. هیچ گزارشی از تلفات یا مجروح شدن سکنه روستاهای دیگر مخابره نشده است. برآورد شده است که خسارات مادی وارده به روستاها چیزی حدود ۲۰ میلیون ریال باشد.

ج- استاندار ایلام خواستار خلع سلاح مردم شد. استاندار ایلام، سیداسدالله امیر قهرمان، با انتشار اعلامیه‌ای از مردم خواست تا سلاح‌های خود را ظرف مدت ۱۰ روز به استانداری تحویل دهند، در غیر این صورت، دادگاههای انقلاب استان با متخلفان برخورد خواهند کرد.

استاندار ایلام گفت که اعلامیه مزبور متعاقب دستور امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی ایران، و با هدف حفظ آرامش عمومی صادر شده است. این اعلامیه مصرانه از «کلیه کودکان، برادران، پدران، سالخوردگان و افراد مؤمن و متقی» خواسته است تا با کمیته های نواحی مختلف شهر یا مراکز استانداری تماس بگیرند و «در خلع سلاح عمومی مردم و اطاعت از دستورات خمینی در ارتباط با منع خرید و فروش و حمل سلاح با استانداری همکاری کنند.» - اعدام های بیشتر. دادگاه انقلاب دزفول شش تن از عوامل رژیم گذشته را به مرگ محکوم کرد. اعدام شدگان عبارت بودند از: خان جان آهنی، مأمور ساواک؛ عبدالرضا عباسی، استوار ژاندارمری؛ سرهنگ بهادر افراسیابی، رئیس ساواک دزفول؛ و ستوان قاسم مددی. اتهام آنها قتل عام مردم و فعالیت های ضدانقلابی بود. در همین حال، دادگاه انقلاب تهران پنج تن دیگر از عوامل رژیم گذشته را به مرگ محکوم کرد و آنها امروز اعدام شدند. اعدام شدگان عبارت بودند از: سرهنگ جلیل پور طوسی (که یکی از منابع عمومی نام او را خصوصی ذکر کرده بود)، فرمانده سابق دانشکده افسری تهران به اتهام قتل پنج دانشجوی؛ و سرگرد منوچهر قزل ایاق، فرمانده حراست دانشکده افسری که به ۱۲ سال حبس و انفصال از ارتش و پست های دولتی محکوم شد. بقیه عبارت بودند از: محمد کریم باصری نژاد [باصری نیا]، شکنجه گر؛ پرویز حاجی فرجی، مأمور ساواک؛ ولی الله فیاض [غیائی]، مأمور ساواک؛ و یک نفر دیگر که هویتش فاش نشده است. دادگاه انقلاب تبریز نیز دو پلیس را به مرگ محکوم کرد: محمد تقی نصیر اوغلی و چراغعلی عقیقی. اتهام آنها کشتار مردم بود.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۰۹ محرمانه ۱۰ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۰ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۵۹۹۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف.جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) وضعیت در ایران شامل: ملی شدن بانک ها. روابط عراق و ایران. اخراج سفیران و کارمندان عالی رتبه وزارت امور خارجه. مجلس مؤسسان، و بیانیه فداییان.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- دیدگاه خارجیان در مورد ملی شدن بانکداری در ایران. در روزهای تعطیل آخر هفته مورخ ۹ و ۱۰ ژوئن دولت موقت ایران ۲۷ بانک خصوصی را که قبلاً به نظام ملی بانکداری

ص: ۴۵۸

تعلق نداشتند، ملی اعلام کرد. بخش اقتصادی سفارت آمریکا گزارش کاملی درباره ملی شدن بانک ها و پیامدهای احتمالی آن تهیه کرده است که ارسال خواهد شد. در ذیل ترجمه مقاله ای فارسی از ایران پول درباره ملی شدن بانک ها به نظر تان می رسد که نام نویسنده آن ذکر نشده بود: «در حالی که نمایندگان بانک های خارجی منتظر تعیین تکلیف از سوی دفاتر اصلی خود هستند، تجار ایرانی و خارجی نیز در حال یأس و ناامیدی به سر می برند. یک حسابدار بریتانیایی می گوید که تصمیم دولت برای ملی کردن بانک ها تصمیمی بزرگ و البته ارتجاعی است. فعالیت بانک های خارجی در ایران با توجه به تجربه ارزشمند و دانش کارشناسی آنها در امر مدیریت در دوران بعد از انقلاب موجب اعتماد خارجیان به نظام بانکی ایران شده است و ملی شدن بانک ها فقط از تمایل بیشتر بازرگانان برای معامله با ایران خواهد کاست. بسیاری از بازرگانان بریتانیایی که خوش بینی چندانی نسبت به نظام بانکی ایران ندارند، فقط به دلیل حضور بانک های خارجی در این کشور هنوز فعالیت خود را ادامه می دهند. ولی اعتماد آنها به دولت به صفر رسیده است. یک تاجر ایرانی از گفته نخست وزیر مهدی بازرگان که رکود اقتصاد را به گردن بخش خصوصی انداخته بود، گله داشت. او با عصبانیت می گفت: «این حرف اصلاً معنی ندارد.» این بانک های خصوصی هستند که در بخش خصوصی سرمایه گذاری می کنند، و تنها بخشی که از اول انقلاب تا به حال اصولاً کاری انجام داده، همین بخش خصوصی بوده، و بخش دولتی کار چندان قابل اعتنایی صورت نداده است. این منبع برای نمونه به پروژه هایی نظیر خط لوله گاز ایگات دو، سد دره لار، طرح های گسترده جاده سازی، مجتمع پتروشیمی بندر شاهپور، توسعه بنادر در بندرعباس اشاره کرد و گفت که تعداد این پروژه ها بی شمار است، و دولت که در دام کاغذ بازی گرفتار است، ظاهراً به این زودی ها نمی تواند تکانی بخورد. اتفاق نظر در اینجا این است که دولت با ملی کردن بانک ها خطای بزرگی مرتکب شده است. تصمیم فوق را شورای انقلاب برغم مخالفت وزارت امور اقتصادی و دارایی و رئیس بانک مرکزی اتخاذ کرده است. مردم در اینجا فکر می کنند که دولت دست روی هر چیز که می گذارد آن را خراب می کند. همین حرف را می توان در مورد همه کشورهای دیگر نیز زد، زیرا ملی شدن بخش بانکداری و بیمه در هیچکدام از آنها موفق نبوده است و در نهایت دولت مجبور شده است آنها را دوباره به بخش خصوصی واگذار کند (مثلاً هند). همیشه این سؤال مطرح است که دولت از کجا می خواهد پرسنل ماهری را که برای اداره بانک ها لازم است، بیابد. صرف نظر از نتیجه کار، به احتمال زیاد آشفستگی بوروکراتیک، بلا تکلیفی های سیاسی و بی کفایتی مدیران که همیشه از خصوصیات بخش دولتی ایران بوده است یک گام به جلو خواهد رفت... یعنی بخش دولتی را به رکود کامل خواهد کشاند. یکی از منابع خبری استدلال می کند که ملی شدن کل نظام بانکی می تواند به تقویت بانک های ضعیف تر کمک کند... از جمله بانک ایرانی ها، بانک بین المللی ایران، بانک داریوش و بانک شهریار، و احتمالاً منجر به اعتماد بیشتر مردم به این بانک ها خواهد شد، زیرا دولت پشتوانه اعتبارات

اسنادی را فراهم خواهد آورد. با وجود این، استدلال بالا به معنای کارآمدتر شدن نظام بانکی در ایران نخواهد بود. البته اگر چه بانک مرکزی ایران شاید بتواند به ریختن پول به درون این چاه ظاهراً بی سرو ته ادامه دهد ولی مردم حداقل در ابتدای کار به بانک های دولتی که سابقه چندان خوبی ندارند، اعتماد نخواهد کرد.

ب- تنش بین عراق و ایران. بر اساس گزارش روزنامه ها در ساعات اولیه صبح روز ۸ ژوئن یک گشت مرزی عراقی به سوی مرزداران ایرانی در شلمچه، نزدیک خرمشهر، تیراندازی کرد، ولی مرزداران ایرانی برای جلوگیری از تشدید درگیری، به تیراندازی آنها پاسخ نگفتند. مقامات ایرانی هیچگونه تلفاتی را گزارش نکرده اند. در گزارش دیگری که از سوی خبرگزاری پارس از کرمانشاه مخابره شد، فرماندار اورمانات اظهار داشت که یک جت جنگنده عراقی حریم هوایی ایران را در روزهای جمعه و شنبه مورخ ۸ و ۹ ژوئن نقض کرده است. در ایران نیز نزدیک به ۸۰۰۰ نفر از مردم با راهپیمایی در مقابل سفارت عراق در تهران در ساعات اولیه بعد از ظهر، حمله جت های جنگنده نیروی هوایی این کشور را به چهار روستای ایران محکوم کردند. این تظاهرات به رغم شعارهای کوبنده، خشونت آمیز نبود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): در طول هفته گذشته، چه پیش از بمباران روستاهای ایران و چه بعد از آن، شخصیت های سیاسی و مذهبی متعددی عراق را به دخالت در امور ایران متهم ساختند، که همین مسئله موجب تشدید تنش ها در طول مرزهای ایران و عراق شده است. تحریکات علنی اخیر از سوی ارتش عراق که در پی این تنش ها رخ داده نیز می تواند جرقه شروع آتش سهمگینی در روابط دو کشور باشد. روابط دو کشور از سال ۱۹۷۵ تا به حال دارای ثبات بود و تهیه کننده گزارش به هیچوجه نمی تواند بفهمد که بازگشت به خصومت های قبل از ۱۹۷۵ چه فایده ای برای دو کشور خواهد داشت.

ج- خانه تکانی وزارت امور خارجه. روزنامه انگلیسی زبان تهران تایمز گزارش زیر را منتشر ساخته است: «بر اساس گزارش ها، نام نزدیک به ۱۱۰ سفیر و مقام عالی رتبه وزارت امور خارجه در فهرست بازنشستگی قرار گرفته است. منابع موثق گفتند که این مقامات دستور بازنشستگی خود را که به دستور وزیر امور خارجه، دکتر ابراهیم یزدی، صادر شده بود هفته گذشته دریافت کردند. این منابع گفتند که بسیاری از این مقامات که نام آنها در فهرست بازنشستگی قرار گرفته است هنوز طبق آیین نامه استخدامی ایران ۳۰ سال خدمت خود را نگذرانده اند، ولی اکثر آنها به سن بازنشستگی که ۶۰ سال است، رسیده اند. با وجود این، برخی سفرای رژیم گذشته نظیر پرویز راجی، سفیر ایران در انگلیس، فریدون هویدا، نماینده ایران در سازمان ملل، و فرهاد سپهبدی، فرستاده ایران به یکی از شیخ نشین های حاشیه خلیج فارس، علاوه بر اینکه بازنشست شده اند، حقوق بازنشستگی نیز به آنها پرداخت نخواهد شد. طبق گزارش ها یزدی قصد دارد برخی از این سفیران و همچنین تعدادی از مقاماتی را که در رژیم گذشته بازنشست شده بودند دوباره به کار دعوت کند. گفته می شود که این اقدام اولین

خانه تکانی گسترده وزارت امور خارجه از زمان پیروزی انقلاب در ماه فوریه است، هر چند در زمان وزارت کریم سنجابی، خلف یزدی، نیز اقداماتی علیه ۱۰ تا ۱۲ سفیر از جمله اردشیر زاهدی که از خدمت عزل شده بودند، اتخاذ شده بود. یزدی مکرراً بر لزوم پاکسازی وزارت امور خارجه از آدم‌هایی که کاملاً خود را وقف رژیم اسلامی جدید نکرده‌اند و آنهایی که حاضر نیستند برای انجام خدمت از خود مایه بگذارند، تأکید کرده است.

د- مجلس مؤسسان (محرمانه). به نظر می‌رسد که مسئله لزوم تشکیل مجلس مؤسسان برای بررسی پیش‌نویس قانون اساسی که قرار است به زودی منتشر شود، حل شده باشد. عباس امیرانتظام، سخنگوی دولت اظهار داشته است که پس از تصویب پیش‌نویس قانون اساسی از سوی شورای انقلاب و دولت، یک مجلس مؤسسان متشکل از (تقریباً) ۴۰ نماینده آن را مورد بازنگری قرار خواهد داد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): اظهارات چند هفته پیش آیت‌الله خمینی مبنی بر اینکه نیازی به مجلس مؤسسان نیست و همان رأی آری یا نه برای تصویب قانون اساسی کافی است، صحنه سیاست ایران را که شدیداً متشتت است، لرزاند. بسیاری از بخش‌های دولت با این اظهارات مخالفت کردند و برخی از ناظران تصمیم خمینی بر تشکیل نشدن مجلس مؤسسان را مانع بزرگی در مسیر تشکیل یک دولت پایدار و مشروع دانستند. ولی تصمیم دولت برای تشکیل مجلس مؤسسان و بازنگری پیش‌نویس قانون اساسی می‌تواند اعتراضاتی را که در ارتباط با قانون اساسی وجود داشت خفه کند. اگر ایرادی در انتخاب نمایندگان مجلس مؤسسان پیش‌نیاید، این مجلس می‌تواند مشروعیتی به قانون اساسی ببخشد که فراندوم نمی‌توانست. بدین ترتیب، فعلاً یک مانع دیگر از سر راه قانون اساسی برداشته شده است.

[ه]- بیانیه سازمان فداییان اسلام که از سوی رهبر جدید آن آیت‌الله صادق خلخالی منتشر شده است، به شرح زیر است:

- (۱) فداییان اسلام بر طبق موازین اسلامی فعالیت می‌کند.
- (۲) فداییان اسلام ایدئولوژی غربی و شرقی را رد می‌کند.
- (۳) فداییان اسلام تنها دنباله روی رهنمودهای ابرمرد تاریخ و مراجع مذهبی خواهد بود.
- (۴) فداییان اسلام در آینده در خدمت نظام جمهوری اسلامی خواهد بود.
- (۵) فداییان اسلام به فعالیت‌های اسلامی در زمینه اقتصاد، سیاست و مسایل اجتماعی مبادرت خواهد کرد.
- (۶) فداییان اسلام حقوق اقلیت‌ها را محترم می‌شمارد.
- (۷) فداییان اسلام برای محو مظاهر شرک، کفر و غرب‌گرایی تلاش خواهد کرد.
- (۸) فداییان اسلام نه فقط از جمهوری اسلامی ایران بلکه از همه ملت‌های مسلمان نظیر فلسطین دفاع خواهد کرد.

(۹) فداییان اسلام به تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی از طریق روزنامه ها، تبلیغات، روحانیان،

ص: ۴۶۱

مجلات، و رادیو و تلویزیون خواهد پرداخت.

(۱۰) فداییان اسلام با توسل به موازین اسلامی برای پاکسازی آنهایی که در مسیر خطا گام گذاشته اند تلاش خواهد کرد، حتی به قیمت دادن خون و شهادت.

خلخالی تأکید کرد که همه افسران باید واجبات اسلام را رعایت کنند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه):

(۱) مطالب ضدآمریکایی در مطبوعات. تهدید فیزیکی علیه آمریکایی های مقیم ایران که ظرف روزهای گذشته بخشی از زندگی آنها بود هم اینک قدری کاهش یافته است. این تهدیدها فقط زمانی که تظاهرکنندگان به سوی سفارت حرکت می کنند و ذهنیت عوامانه غالب می شود، تجسم می یابد. با وجود این، روزنامه ها هر روز اظهارات و مقالات ضدآمریکایی به چاپ می رسانند. مثلاً در تهران تایمز امروز، چهار مقاله طولانی شامل اظهارات ضد آمریکایی به چاپ رسید که در آن آمریکا به شرکت در اقدامات ضدانقلابی متهم شده بود.

(۲) مشاهدات وابسته نظامی و وابسته نیروی هوایی. در روزهای قبل از انقلاب می دیدیم که خانواده های طبقات بالا، و متوسط بالا و افسران ارتش مثل سمورهایی که به آب می زندند از ایران خارج می شوند. این گروه از مردم عمدتاً به خارج از کشور و بسیاری از آنها به آمریکا رفته بودند. حالا یک گروه جدید از این مهاجران را شاهد هستیم. بسیاری از خانواده های طبقه متوسط که قبلاً هرگز از ایران خارج نشده بودند و می گفتند که هرگز ایران را ترک نخواهند کرد، حالا یا دارند از ایران می روند و یا قصد این کار را دارند. بسیاری از این آدمها تکنوکرات ها، پزشکان، حقوقدانان و تاجران تحصیل کرده ای هستند که بخشی از ستون فقرات جامعه مدرن ایران را تشکیل می دهند. خروج آنها از ایران به ملتی که هم اینک نیز دچار مشکلات عدیده ای است، لطمه فراوانی وارد خواهد کرد. البته هنوز نمی توانیم گستردگی این مهاجرت ها را ارزیابی کنیم ولی شکل گرفتن آنها را شاهد هستیم و می دانیم که این امر صدمه زیادی به شکل گیری مجدد جامعه ای پایدار در ایران خواهد زد.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۱۰ محرمانه ۱۱ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۱ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۰۷۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف.جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره وضعیت ایران ارائه می دهد، شامل:

گروه فرقان درباره یک ترور دیگر هشدار می دهد. حزب جمهوری مردم را به راهپیمایی دعوت می کند. افزایش محبوبیت آیت الله شریعتمداری. حوادث فرودگاه مهرآباد. تنش بین عراق و ایران، و اخبار قابل توجه دیگر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- گروه تروریستی فرقان که در ماه آوریل سپهبد قرنی و آیت الله مطهری را ترور کرد، سرتیپ نورالدین مستهدی را نیز تهدید به مرگ کرده است. مستهدی مدیر کل خدمات پزشکی ارتش است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): گروه فرقان قبلاً تهدید کرده بود که تعداد زیادی از شخصیت های دولت انقلابی را ترور خواهد کرد. ولی این اولین باری است که از فرد مشخصی نام برده است.

ب- حزب جمهوری اسلامی مردم را دعوت کرد تا در روز جمعه مورخ ۱۵ ژوئن ۷۹ به تظاهرات پردازند. جمعیت مسلمان حزب جمهوری اسلامی از مردم خواست تا در حمایت از تشکیل مجلس مؤسسان در روز جمعه به خیابان ها بیایند. در منابع مطبوعاتی آمده است که اعضای جبهه دموکراتیک ملی و نهضت رادیکال ایران نیز در این راهپیمایی شرکت خواهند کرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): حزب جمهوری اسلامی این تظاهرات را بعد از آن ترتیب می دهد که عباس امیرانظام، سخنگوی دولت، در روز نهم ژوئن اعلام کرد که یک مجلس مؤسسان ویژه با ۴۰ نماینده تشکیل خواهد شد. ظاهراً این مجلس مؤسسان ویژه چیزی نیست که آیت الله خمینی به مردم وعده داده بود، و هم اینک شخصیت ها و گروه های مختلفی به آیت الله گوشزد می کنند که به «وعده های انتخاباتی اش» عمل کند.

در روزنامه تهران تایمز امروز نام اشخاص زیر ذکر شده بود که از تشکیل مجلس مؤسسان با حضور نمایندگان از سوی تمامی اقشار جامعه طرفداری کرده اند: دکتر کریم سنجابی؛ رهبر حزب جبهه ملی؛ آیت الله شریعتمداری؛ حسن نزیه رئیس شرکت ملی نفت ایران؛ دکتر متین دفتری؛ و علی اصغر حاج سید، نویسنده برجسته سیاسی کشور. به نظر می رسد که این شخصیت های با نفوذ آغازگر حرکتی برای تشکیل یک مجلس مؤسسان هستند که نمایندگان تمامی اقشار ملت را در خود جای داده باشد. اگر امواج افکار عمومی در حمایت از تشکیل مجلس مؤسسان برخیزد، شاید آیت الله خمینی را متقاعد سازد تا دست از ایده فراندوم به جای مجلس برای تصویب قانون اساسی ایران بردارد.

ج- آیت الله شریعتمداری. از شواهد و قرائن اینگونه بر می آید که قدرت سیاسی آیت الله شریعتمداری رو به افزایش است و از قول یکی از دستیاران آیت الله خاقانی در بخش عرب نشین استان خوزستان نقل شده است که «ما منتظر شریعتمداری هستیم. حرف او برای ما

حجت است. او را رهبر خود می دانیم.» از زمان پیروزی انقلاب، بسیاری از مواضع شریعتمداری با تصمیمات اتخاذ شده در قم در تضاد بوده است.

او گفته است: «من به هیچ وجه قصد مداخله ندارم. هر وقت مسئله ای پیش بیاید، من هم نظرم را می دهم.» ولی ظاهراً اشخاص زیادی از او حرف شنوی دارند و تعداد مقلدان او چند برابر شده است.

د- فرودگاه مهر آباد. تعداد زیادی از افراط گرایان اسلامی روز ۱۰ ژوئن به فرودگاه مهر آباد حمله کردند و از دولت خواستند تا هواپیمایی برای رفتن به لیبی در اختیارشان قرار دهد. این گروه، که تعدادی از آنها مسلح بودند، و بین ۲۰۰ تا ۴۵۰ نفر تخمین زده می شوند، قصد داشتند به دنبال امام موسی صدر، که در لیبی مفقود شده بود، بگردند. طبق آخرین گزارش ها، نزدیک به ۱۰۰ نفر آنها در فرودگاه تحصن کرده و خواستار هواپیمایی برای اعزام به لیبی شده بودند. در یک رویداد دیگر، تهدید به بمب گذاری و سپس تهدید تلفنی حمله مسلحانه به ترمینال پروازهای بین المللی موجب شد فضای پرتنش بر این ترمینال حاکم شود. هر چند هر دو تهدید فوق دروغ بود، ولی موجب شد محافظان فرودگاه تمام شب را به حالت آماده باش سپری کنند.

ه- تنش بین عراق و ایران. مطبوعات ایران خبر از دو مورد دیگر تجاوز جنگنده های عراقی به حریم هوایی ایران داده اند.

(۱) در اوایل روز ۹ ژوئن دو جنگنده عراقی ۹۰ کیلومتر در خاک ایران نفوذ کرده و تا نزدیکی کرمانشاه پیش رفتند.

(۲) قبلاً گزارش شده بود که جنگنده های عراقی در روز ۸ ژوئن روستای دیوند [ریوند] را بمباران کرده اند. هیچ تلفاتی گزارش نشده است. مطبوعات همچنین در گزارشی جداگانه خبر دادند که سفیر عراق در ایران شدیداً از تلاش هماهنگ مطبوعات ایرانی برای بدنام کردن عراق انتقاد کرده است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه):

چنانکه قبلاً گفتیم، واقعاً نمی توانیم بفهمیم که عراق یا ایران از افزایش تنش ها چه نفعی ممکن است ببرند. یکی از منابع خبری فرضیه زیر را درباره فعالیت های خصومت آمیز عراقی ها ارائه داده است. او می گوید که عراق می خواهد قم را به اتخاذ اقداماتی وادار کند که به عراق بهانه می دهد تا توافق کنترل آبراه اروندرود بین دو کشور را نقض کند. البته این فرضیه جالبی است! و- چند خبر جالب توجه:

(۱) رادیو ایران گزارش داده است که ۴ نفر از عوامل رژیم گذشته در روز ۱۰ ژوئن به اتهام «مفسد فی الارض» و محاربه با خدا تیرباران شدند. بدین ترتیب تعداد کل اعدام شدگان به ۲۹۵ نفر رسیده است.

(۲) آیت الله خمینی روز گذشته سرتیپ ولی الله فلاحی، فرمانده نیروی زمینی و سرهنگ اسکندر عمادی، فرمانده جدید نیروی هوایی ارتش را به حضور پذیرفت.

(۳) طبق گزارش روزنامه ها، یک گروه ناشناس روز جمعه ریل آهن مسیر خرمشهر- اهواز را منفجر ساخت، ولی قسمت تخریب شده با تلاش کارگران ظرف مدت ۵ ساعت تعمیر شده است. جدای از رویدادهای مشابهی که در حوالی اهواز گزارش می شود، روزنامه ها گزارش داده اند که در جریان درگیری های اخیر در خرمشهر، تروریست های ناشناس ریل آهن مسیر خرمشهر- اندیمشک را منفجر ساختند.

پروازهای روزانه هواپیماهای F-۴، F-۵، F-۱۴ و وضعیت آماده باش

سند شماره ۲۱۱ محرمانه ۱۲ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۲ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۰۸۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: منبع خبری ۶۸۴۶۰۰۰۸ تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: پروازهای روزانه هواپیماهای F-۴، F-۵ و F-۱۴ و وضعیت آماده باش ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی در مورد سورتی پروازهای هواپیماهای اف ۴، اف ۵، و اف ۱۴ نیروهای هوایی ایران گزارش می دهد. اطلاعاتی نیز درباره وضعیت هواپیماهای اف ۱۴ که گزارش می شود در حالت آماده باش هستند، ارائه خواهد شد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) الف- منبع خبری ما گزارش داده است که جت های جنگنده اف-۴ و اف-۵ نیروی هوایی ایران در هر هفته نزدیک به ۲۵ سورتی پرواز در هر پایگاه هوایی انجام می دهند. در این صورت هر جنگنده نزدیک به روزی ۴ سورتی پرواز انجام می دهد، یا کمتر از ۱۰ درصد میزان سورتی پروازهای جنگنده های اف ۴ و اف ۵ در دوره قبل از انقلاب است. از هفته اول ژوئن (۳ تا ۹ ژوئن) ناوگان جنگنده های اف-۱۴ نیروی هوایی ایران دیگر پروازهای روزانه ندارند و فقط مبادرت به انجام پروازهای آزمایشی می کنند. با وجود این ۴ هواپیمای اف ۱۴ در حالت آماده باش هستند. مهماتی که حمل می کنند شامل موشک های فونیکس و توپ ۲۰ میلیمتری است. اگرچه موشک های فونیکس بر روی این جنگنده ها سوار و مسلح شده اند، ولی هیچ یک از آزمایش های الکترونیکی که قابلیت اطمینان موشک ها را تأیید کند، صورت نگرفته است. طبق گزارش منبع خبری دلیل انجام نشدن آزمایش های الکترونیک این است که تمام تجهیزات تست جنگنده های اف ۱۴ ظاهراً نیاز به تعمیر دارند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان): این آمار با آماری که منابع دیگر در مورد سورتی پروازهای جنگنده های ایران به تهیه کننده گزارش اطلاع داده بودند، مطابقت دارد. با وجود این، گزارش فوق اولین گزارشی است که زمین گیر شدن ناوگان اف ۱۴ ایران را تأیید می کند.

به نظر تهیه کننده گزارش، زمین گیر کردن ناوگان اف ۴ در حالیکه بخشی از این ناوگان قدرت پرواز را دارد، بیانگر تلاش نیروی هوایی ایران برای حفظ چند هواپیما در حالت آماده باش از نوع ADC است.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۱۲ محرمانه ۱۲ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۲ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۰۹۱ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره وضعیت ایران ارائه می دهد، شامل: تنش بین عراق و ایران. آمار تولید نفت.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- تنش بین عراق و ایران. هزاران ایرانی که شعار می دادند «مرگ بر حسن البکر»- رئیس جمهور عراق- برای دومین بار در طول چهار روز گذشته در مقابل سفارت عراق در تهران به تظاهرات پرداختند. جمعیت تظاهرکننده از مرد و زن با مشت های گره کرده در اعتراض به نقض حریم هوایی کشورشان توسط جت های عراقی و بمباران روستاهای ایرانی و همچنین تیراندازی نیروهای عراقی به سوی مرزداران ایرانی در مقابل سفارت عراق تجمع کرده بودند. نزدیک به ۴۰۰۰ تظاهر کننده که شعار می دادند پیش از پیوستن به یکدیگر در مقابل سفارت، در خیابان های پایتخت به تظاهرات پرداختند. نیروهای مسلح سپاه پاسداران انقلاب ایران تظاهر کنندگان را به سوی سفارت هدایت می کردند و در جلوی صف فردی که ماسک سفید بر روی صورت داشت در یک اتومبیل آنها را رهبری می کرد. در عین حال، در تظاهراتی که به مناسبت ترور آیت الله مطهری در اهواز برگزار شده بود، بیانیه ای قرائت شد که در آن به نقش مزدوران دولت عراق در ترور او اشاره شده و این اقدام شدیداً محکوم شده بود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): بدین ترتیب تنش بین دو کشور همچنان بالاست. به

نظر تهیه کننده گزارش اگر عراق به حملات خود ادامه دهد، ایران نیز به نوعی تلافی خواهد کرد.

ب- آمار تولید نفت. طبق گزارش ایران پول آمار تولید نفت از ۳۱ می تا ۱۰ ژوئن ۱۹۷۹ به ترتیب زیر بوده است. تولید: میدان های دریایی ۳۹۰ هزار بشکه در روز. میدان های خشکی: ۲۱ می ۳۵۴۸۰۰۰؛ ۱ ژوئن ۳۴۹۳۰۰۰؛ ۲ ژوئن ۳۴۶۷۰۰۰؛ ۳ ژوئن ۳۴۹۰۰۰۰؛ ۴ ژوئن ۳۴۸۲۰۰۰؛ ۵ ژوئن ۳۴۲۱۰۰۰؛ ۶ ژوئن ۳۴۲۱۰۰۰؛ ۷ ژوئن ۳۳۳۹۰۰۰؛ ۸ ژوئن ۳۴۹۵۰۰۰؛ ۹ ژوئن ۳۵۱۰۰۰۰؛ ۱۰ ژوئن ۳۴۸۴۰۰۰. گفته می شود که متوسط صادرات ۳/۲ میلیون بشکه در روز بوده است. در زیر سهم خرید کشورها از صادرات نفت ایران آمده است: آمریکا ۳۲٪؛ ژاپن ۱۸٪؛ برزیل ۶٪؛ انگلیس ۱۶٪؛ هلند ۸٪؛ فرانسه ۴٪؛ ایتالیا، بلژیک و آلمان ۴٪؛ اروپای شرقی ۴٪؛ هند ۳٪؛ کره، فیلیپین، ایسلند، کشورهای اسکاندیناوی ۱٪.

اصفهان مشکلاتی در رابطه با انقلاب

سند شماره ۲۱۳ محرمانه ۱۲ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۲ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۰۹۲: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: اصفهان مشکلاتی در رابطه با انقلاب ۱- (محرمانه - تمام متن - تلگرام گزارشی) ۲- خلاصه: کارمند گزارش گر در میهمانی های خداحافظی و دیدار با رابطین اصفهانی و کارمندان کنسولگری متوجه بروز احساس نارضایتی شدید، مشکلات اقتصادی و خشم بسیاری در اصفهان شده است. موارد زیر که شامل اوضاع امنیتی، اقلیتها، سیاستهای مذهبی، امورات قبیله ای و مسایل اجتماعی و اقتصادی هستند مشتی از خروار محسوب می شوند. امید چندانی برای بهبود وضع در کوتاه مدت نمی رود و مشکلات بالقوه ای برای آینده مشاهده می شود. پایان خلاصه.

۳- مخفی کاریهای امنیتی: اصفهان در حال حاضر به چهار منطقه کمیته ای تقسیم شده است که هر کدام یک آیت الله را به عنوان رئیس خود دارد. حسین موسوی خادمی یکی از روحانیون عالیرتبه مرکز شهر را در کنترل خود داشته و بر تمام منطقه نفوذ دارد. سیدجلال طاهری یکی از روحانیون دون پایه قسمت جنوبی شهر را که طبقات پایین و محافظه کار در آنجا اکثریت دارند تحت سیطره خود دارد و با توجه به اینکه پیروان وی در نیروهای مسلح غیرنظامی اکثریت دارند توانسته است نفوذ خود را در مناطق دیگر توسعه دهد ولی خود وی شدیداً مغضوب سایر آیت الله ها می باشد. دکتر فقیه امامی یک آیت الله تحصیل کرده و نسبتاً متجدد قسمت شرقی شهر را تحت نفوذ دارد و مرتباً با طاهری جدال می کند. دکتر علامه نوری یک تحصیلکرده دیگر، قسمت شمالی شهر را که ساکنین محافظه کار طبقه بالا دارد و مسجد نماز جمعه را تحت کنترل گرفته است. تمامی اینها به استثناء طاهری نیروهای مسلح شخصی خود

را در اختیار کمیته مرکزی که توسط دادستان عمومی اداره می شود قرار داده اند ولی هر کدام از آنها فعالیت‌های کمیته مستقر در محله خود را تحت کنترل دارند. علاوه بر این هر کدام از همسایگی‌ها و مساجد دارای محدوده مردان مسلح مربوط به خود می باشد که کمیته غیررسمی محل را تشکیل می دهد. این کمیته‌ها دارای تمایلات افراطی و اقدامات خشن می باشند. در نهایت باید اضافه کرد که گروه «گانگستری» نیز وجود دارند که ادعا می کنند نماینده کمیته‌ها می باشند و در مناطقی اطراف سه بزرگراه منتهی به شهر به راهزنی، چپاول و اعمال وحشت می پردازند. در بیرون از شهر چندین برخورد خشونت آمیز بین مالکین و زارعین روزمزد و بین زارعین تریاک و شکارچی‌ها به وجود آمده است. تقریباً در طول دو ماه گذشته ۷۰ نفر در چنین زد و خوردهایی کشته شده اند. در داخل شهر برخوردهای چندانی در این اواخر به وقوع نپیوسته است. اما مخاطرات بسیاری (نظیر تهدید زنان بی حجاب) اخاذی (به خصوص از اقلیتها) و دستگیریهای غیررسمی وجود دارد.

۴- اقلیتها: در اصفهان جماعت قابل ملاحظه‌ای از بهایی‌ها، یهودی‌ها و بختیاری‌ها (اقلیت قومی) وجود دارند. تمامی آنها از مشکلات موجود رنج برده و تعداد تمام این سه اقلیت تا حد قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است. به جز تمام آنهایی که دستگیر شده اند، تمام بهایی‌های سرشناس یا در دسترس فرار کرده اند، منزل پنج تن از بهایی‌های ممتول به صورت «ستاد کمیته» درآمده است، سه کارخانه که تحت مالکیت بهایی‌ها بود توسط کارگران مسلمان آن «آزاد» شده است و تمام بهایی‌هایی که کنسولگری می شناخت شهر را ترک کرده اند و بدین ترتیب حدود ۹۵ درصد از جمعیت بهاییان در حال حاضر از اصفهان خارج شده اند با توجه به اینکه اکثر بهاییان به این صورت شناخته شده نیستند هیچ راهی جهت ارزیابی دقیق این مطالب وجود ندارد. یهودی‌ها نیز در حال ترک شهر هستند. یکی از رهبران یهودیان حدس می زند که بین ۵۰ تا ۶۰ درصد از یهودیان فرار کرده اند اما اکثر بزرگان مذکر خانواده‌ها باقی مانده اند. علیرغم صحت یا عدم صحت به آنها توسط کمیته‌ها هشدار داده شده که در لیست ممنوع الخروجها از ایران قرار دارند و تلاش برای خروج موجب دستگیری و تنبیه خواهد شد. تقریباً تمام مغازه‌های یهودیان در اصفهان تعطیل و بسیاری از آنها خالی هستند. شایعات دائمی که توسط رهبران یهودی تأیید شده ولی نام منبع آن مشخص نیست حاکی از آن است که یهودیان توسط کمیته‌های غیررسمی دستگیر شده و هنگامی که مایملک مغازه‌های خانواده آنها تحت تملک کمیته قرار گرفت آزاد خواهند شد. (اکثر یهودیان ساکن در اصفهان در مغازه‌های فرش فروشی، طلا و جواهر یا عتیقه فروشی کار می کنند.) منزل بختیاری‌ها مرتباً برای جستجوی شاهپور بختیار نخست وزیر معزول جستجو می شود. عمدتاً تصور می کنند که بختیار در منطقه اصفهان پنهان شده است. تعداد زیادی از بختیاری‌ها اصفهان را ترک کرده اند که علت آن یا پرهیز از مخاطرات است و یا عکس العمل فشارهای رهبران قبیله است که خواستار بازگشت تمام بختیاری‌ها به مناطق خود شده اند.

۵- سیاستهای قبیله ای- بختیاری های استان اصفهان و استان چهارمحال و بختیاری و قشقایی های استان فارس در چادرهای قبیله ای خود تجمع می کنند. آنها همچنین اقدام به خرید سلاح در حجم زیاد کرده اند و حتی گله های خود را برای خرید تفنگ فروخته اند. تخمین زده می شود که آنها نزدیک به ۲۵۰ هزار اسلحه انبار کرده اند. از خسرو و ناصرخان برادرانی که اخیراً به ایران بازگشته اند تا رهبری قشقایی ها را به دست گیرند به عنوان خریداران خاص تفنگ نام برده می شوند و گفته می شود که از طرفداران جبهه ملی می باشند ولی در وهله اول علاقمند هستند که مجدداً کنترل استان فارس را به دست گیرند. گفته می شود که بختیاری ها از خودشان محافظت می کنند، اما تصور می شود که آماده اند تا از بازگشت شاهپور بختیار نخست وزیر مخلوع حمایت کنند.

۶- وضعیت خمینی. به نظر می رسد که خمینی قسمت اعظمی از محبوبیت خود را در بین طبقه تحصیلکرده و دانشجویان و همچنین در بین کارگران کارخانه ها که هر دو از عوامل مهم در انقلاب بودند از دست داده است. هر دو گروه تظاهرات عمده ای بر پا ساخته اند که در آنها از خمینی به شدت انتقاد شده است. وی می تواند نفوذ فوق العاده خود را برای بازاری ها و کشاورزان حفظ کند ولی آنها در حال از دست دادن قدرت خود در اصفهان هستند. در بین روحانیون، خمینی همچنان حمایت خادمی (روحانی پیرو محافظه کار) و طاهری (روحانی تندروی جوان) را حفظ کرده است ولی اخیراً توسط علامه نوری و فقیه امامی (تحصیلکرده های متجدد) مورد انتقاد قرار گرفته است.

۷- مخالفین مذهبی: چندین ارزیابی نشان می دهد که آیت الله شریعتمداری و آیت الله طالقانی در اصفهان، به طرز چشمگیری بیش از خمینی محبوبیت پیدا کرده اند.

شریعتمداری اخیراً وجهه شخصی را به خود گرفته است که بدون هیچ جاه طلبی به آنچه که مردم فکر می کنند توجه دارد و نقش سیاسی روحانیون را نفی کرده، خواستار تشکیل یک مجلس مؤسسان انتخابی شده است. با این حال وی هنوز از تلقی اصفهانیها نسبت به خود «به عنوان یک سیاستمدار ترک حیل و نه یک رهبر روحانی» احساس ناراحتی می کند. از طالقانی به عنوان فردی یاد می شود که برای مردم کار می کند و از تلاشهای مؤثر وی به هنگام میانجیگری ها و اقدامات بشردوستانه وی تقدیر می شود. اصفهانیها معتقدند وی طرفدار مجلس خبرگان قانون اساسی می باشد. مردم از این که فرزندان چپگرای وی تأثیر بیش از حدی بر او گذاشته باشند نگران هستند ولی با اینحال به نظر می رسد بیش از شریعتمداری محبوبیت دارد.

۸- اقتصاد: مغازه ها و بازارها باز هستند و قیمت کالاها به طور متوسط ۵۰ درصد افزایش داشته است و کمبودهایی نیز وجود دارد. کارخانه ها باز هستند ولی فعالیت کاری ندارند. مدیر کارخانه ریسندگی شهناز که یک کارخانه تولیدی بزرگ است هفته گذشته در اعتراض به درخواست پرداخت حقوقهای عقب مانده کارگران که بالغ بر ۱۰ میلیون تومان (۲/۱ میلیون دلار) می شود استعفا داده است زیرا در طول هفت ماه گذشته فروش این کارخانه صفر بوده

است. ظاهراً کارگران «بی کار» کنترل اداره کار را به دست گرفته اند و تاکنون کلیه درخواستها مبنی بر بازگشت به کار تولیدی را نپذیرفته اند. از تکنسین های خارجی و آمریکایی ها خواسته شده تا طرحها را به جریان اندازند اما بازاریها و زمین داران با اصرار ادعا می کنند که به دلیل چکهای غلط و صورت حسابهای پرداخت نشده توسط خارجیهایی که ایران را ترک کرده اند متضرر شده اند. آیت الله خادمی معتقد است قبل از اینکه تعداد زیادی از خارجیها بتوانند مراجعت کنند این ادعاها بایستی حل و فصل شوند.

۹- نکات اجتماعی: اصفهان بیش از حد محافظه کارتر شده است. زنان از تمامی مشاغلی که مستلزم تماس با مردم است کنار گذاشته شده اند (مشاغلی نظیر منشی گری، کارمند فروش، تلفن چی و غیره) از تمامی کارمندان مؤنث دولت خواسته شده است تا «چادر اسلامی» را که فوق العاده پوشاننده است و شامل روبنده کامل می باشد استفاده کنند. این پوشش در خیابانها به صورت متداول درآمده است و زنان بدون چادر و حتی زنانی که چادرهای سنتی ایرانی بر سر دارند در خیابانها مورد اذیت و آزار واقع می شوند. معمولاً به ماشینهای لوکس سنگ پرتاب می شود و مغازه های لوکس فروشی (که به عنوان مثال لوازم اروپایی یا تجهیزات مساحی می فروشند) با توسل به زور تعطیل شده اند. ودکا و جین های قلبی رواج یافته اند و هفت نفر بر اثر مصرف این نوشابه ها مرده و یا کور شده اند. زنان مریض در بیمارستانهای دولتی فقط توسط دکترهای زن ویزیت می شوند و چون چنین دکترهایی اندک هستند «قالبه های سنتی» وارد صحنه شده اند.

۱۰- نظریه: اصفهان به صورت یک شهر خلوت درآمده است که اگر ناشی از اصل انقلاب نباشد نشانگر انزجار از نتایج حاصل از انقلاب می باشد. در اکثر موارد روحیات مردم به شرایط قبل از انقلاب برگشته است. اگر انگیزه و رهبری به وجود آید می تواند به سهولت ناآرامیهای را به وجود آورد ولی احتمال کمی وجود دارد که دولت موقت ایران بتواند با درخواست «بازگشت به کار» مشکلات خودش را حل نماید. ناس

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۱۴ محرمانه ۱۳ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۳ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۱۷۱ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره وضعیت ایران ارائه می دهد، شامل:

شریعتمداری راهپیمایی روز جمعه را لغو می کند. ملاقات سفیر شوروی با آیت الله خمینی در قم. خشونت در شهرستان ها. و تنش بین عراق و ایران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- شریعتمداری راهپیمایی روز جمعه مورخ ۱۵ ژوئن ۱۹۷۹ را لغو کرد. رهبر شیعی مستقر در قم، آیت الله سیدکاظم شریعتمداری، در اقدامی که به نظر بسیاری از ناظران سیاسی یک عقب نشینی تاکتیکی است، از پیروان خود در حزب جمهوری خلق مسلمان خواسته است تا راهپیمایی روز جمعه را به تعویق بیندازند و به دولت نخست وزیر مهدی بازرگان فرصتی بدهند تا سیاست های کنونی اش را که موجب انزوای برخی از گروههای مسلمان در کشور شده است، اصلاح کند. این راهپیمایی، که بسیاری آن را نمایش قدرت حزب اپوزیسیون جمهوری خلق مسلمان می دانستند، از حمایت عمومی گروههای سیاسی سکولار نیز برخوردار شده بود. گروههای فوق ظاهراً شرکت در راهپیمایی این حزب به رهبری آیت الله شریعتمداری ۸۲ ساله را تریبون بالقوه ای برای مطرح ساختن خود تلقی می کنند. در واقع اگر این راهپیمایی برگزار می شد، اولین نمایش تمام عیار قدرت از سوی گروههای سیاسی مخالف دولت بود که به محافظه کاری و بی ارادگی دولت در مقابل مشکلات نوظهور اجتماعی، سیاسی و اقتصادی پس از انقلاب در ایران اعتراض داشتند. آیت الله شریعتمداری پس از آنکه اعلام کرد راهپیمایی روز جمعه به تعویق افتاده است به خبرنگاران گفت که «به دلیل برخی ملاحظات مربوط به وضعیت موجود در مملکت دستور داده است که راهپیمایی به تعویق بیفتد.» او در مورد این ملاحظات توضیحی نداد ولی احتمالاً مقامات دولت دست به دامن او شده اند تا اطلاع ثانوی راهپیمایی را به تعویق بیندازد. ترتیب دهندگان این راهپیمایی قبلاً در مناسبت های مختلف گفته بودند که هدف اصلی از راهپیمایی فوق درخواست برای آزادی رسانه های جمعی به ویژه رادیو و تلویزیون ملی ایران است که رئیس آن، صادق قطب زاده، به دلیل رفتار «دیکتاتورمآبانه» و عدم توجه به تقاضای مردم برای داشتن یک رادیو و تلویزیون دموکراتیک تر و مترقی تر همواره مورد انتقاد بوده است. درخواست دیگر آنها تشکیل مجلس مؤسسان برای تصویب قانون اساسی جدید ایران بود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): راهپیمایی روز ۱۵ ژوئن می تواند یک واقعه تلخ برای دولت موقت ایران و ضربه ای به آرمان خمینی برای تشکیل جمهوری اسلامی باشد. مسلماً یک راهپیمایی گسترده بر ضد سیاست های دولت انتقادهای لفظی شدیدالحن آیت الله خمینی را در قم به دنبال داشت. این انتقادات متوجه گروههایی می شد که تا بحال نسبتاً با دولت انقلابی متحد بودند. دستور شریعتمداری برای لغو راهپیمایی به وضوح قدرت سیاسی او را افزایش داده است؛ زیرا او با لغو راهپیمایی فوق تمایلش را برای کمک به دولت نشان داده و بدون اینکه اقدام خاصی انجام دهد نشان داده است که عده زیادی از مردم کوچه و

خیابان طرفدار او هستند. مسلماً محبوبیت او در میان مردم رو به افزایش است. (نگاه کنید به گزارش ۶۸۴۶۰۲۱۴۷۹ IIR).

ب- ولادیمیر وینوگرادوف، سفیر شوروی در ایران، با آیت الله خمینی دیدار کرد. بر اساس گزارش روزنامه ها و رادیو دیدار سفیر شوروی و آیت الله خمینی اینگونه بود: موضوع دیدار ظاهراً تمایل کشورهای متبوع به داشتن روابط دوستانه و گسترش بیشتر مناسبات سنتی بین دو کشور بوده است.

آیت الله خمینی ابراز داشت که اگر شوروی در امور داخلی ایران دخالت نکند مناسبات دو کشور گسترش خواهد یافت. دخالت شوروی در خوزستان، قاچاق اسلحه به ایران، و فعالیت های شوروی در افغانستان از جمله مداخلاتی بود که در این دیدار به آن اشاره شد. در ارتباط با افغانستان، خمینی از اتحاد شوروی خواست تا با استفاده از نفوذ خود بر دولت فعلی این کشور کاری کند تا دولت افغانستان رفتار بهتری با شورشیان مسلمانی که آنجا مشغول به جنگ هستند داشته باشد.

طبق گزارش ها، در طول این دیدار خمینی به سفیر شوروی گفت که: «مداخله شوروی در افغانستان بر ایران هم تأثیر می گذارد.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): از گزارش رسانه ها از این دیدار چنین بر می آید که آیت الله خمینی حاضر است تا زمانی که برایش محرز باشد شوروی ها در امور داخلی ایران دخالت نکرده اند، با آنها همکاری کند. اثبات عدم دخالت ظاهراً بر عهده شوروی هاست. از نظر خمینی، شوروی ها نیز همچون آمریکا گناهکارند مگر آنکه خلافش ثابت شود.

ج- خشونت در شهرستان ها: گزارش فوق درباره درگیری ها و یا درگیری های احتمالی آتی در شهرستان هاست که در رسانه های ایران منعکس شده است:

(۱) زنجان. هر لحظه انتظار می رود بواسطه تنشی که از سوی یک عده «آدم بی مسئولیت» ایجاد شده است، در زنجان درگیری مسلحانه صورت بگیرد. بازار زنجان هنوز بسته است.

(۲) خرم آباد. در درگیری بین اعضای دو قبیله متخاصم در خرم آباد در استان لرستان، دو نفر کشته و ۱۰ نفر مجروح شدند. بر اساس گزارش شبه نظامیان انقلابی محل، مسئولین قتل آن دو نفر به کوههای اطراف گریخته اند.

(۳) سیرجان. روز یکشنبه گروههایی از بوچاقچی ها، انکرلوها، خزری ها و ساکنین شهر سیرجان با اسلحه با یکدیگر درگیر شدند. در این درگیری هشت نفر مجروح شدند که حال یکی از آنها وخیم است، ولی حال هفت نفر دیگر رو به بهبود است و احتمالاً در آینده نزدیک از بیمارستان مرخص خواهند شد. بر اساس گزارش ها، بلافاصله بعد از خاتمه درگیری ساکنان سیرجان از فرماندار شهر خواستند دادگاهی برای رسیدگی به اتهامات مسئولین راه اندازی این زد و خوردها تشکیل دهد. دکتر بهرامی، فرماندار کرمان، به همراه حجت الاسلام محمد هاشمی رفسنجانی و دادستان دادگاههای انقلاب اسلامی به منظور رسیدگی به این مسئله به سیرجان

سفر کردند. پاسداران انقلاب و پرسنل نیروی دریایی بیست و دو نفر را در رابطه با این زد و خوردها بازداشت کرده اند.

د- تنش بین عراق و ایران: در یک رویداد جدید در روابط پر تنش عراق و ایران، دو منبع مطبوعاتی گزارش داده اند که دولت عراق بیت آیت الله سید محمدباقر صدر را در نجف به محاصره مأموران پلیس درآورده و او را دستگیر کرده است. به دنبال دستگیری آیت الله صدر، جمعیت عظیمی از مردم نجف به طرفداری از خمینی و صدر به تظاهرات پرداختند و از گوشه و کنار شهر صدای تیراندازی شنیده می شد.

ظاهراً محاصره بیت و دستگیری آیت الله صدر به این سبب صورت گرفته است که چندی پیش آیت الله صدر پس از آنکه دولت عراق چند تن از مسلمانان و علمای شیعه را به زندان انداخت، آن را یک دولت «فاشیستی» خواند. صدر از مردم خواسته بود تا در اعتراض به این امر تحصن کنند و همین امر موجب شد تا نیروهای دولتی بیت او را به محاصره درآورند.

خلع لباس شدن چند روحانی

سند شماره ۲۱۵ محرمانه ۱۳ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۳ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۱۷۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی. موضوع: خلع لباس شدن چند روحانی ۱- (محرمانه - تمام متن - تلگرام گزارشی) ۲- خلاصه: دادگاههای اسلامی در اصفهان و شیراز ۱۰ روحانی را که تعدادی از آنها از روحانیان بلندپایه بوده اند، خلع لباس کرده و در حال بررسی پرونده ۱۴ روحانی دیگر هستند. اتهام آنها همکاری با رژیم گذشته، طرفداری از شاه، و یا کار کردن برای ساواک بوده است. دادگاهها فقط حکم خود را به حوزه علمیه قم پیشنهاد می کنند، به همین دلیل حوزه علمیه فعلاً جلوی رسیدگی به پرونده ها را در اصفهان گرفته است. پایان خلاصه.

۳- کارمند سیاسی از حجت الاسلام میرهندی (نام کاملاً محفوظ) در اصفهان، نام برخی اشخاص و اطلاعاتی را در مورد مبارزه با دستگاه مذهبی سنتی در اصفهان و شیراز به دست آورده است. به گفته میرهندی، اطرافیان خمینی (و نه خود خمینی) تصمیم گرفته اند خود را از شر شخصیت های مذهبی که تمایلی به پذیرش فلسفه سیاسی (افراطی) آنها ندارند، خلاص کنند. تکنیک آنها این است که ابتدا اتهاماتی را مبنی بر طرفداری از شاه بر ضد شخصیت های مورد نظر در دادگاههای انقلاب مطرح و علیه آنها اعمال نفوذ می کنند. دادگاه نیز در صورت یافتن شواهدی دال بر صحت اتهامات می تواند مجرمان را مجازات کند و همچنین به حوزه علمیه قم توصیه نماید که آنها را خلع لباس کنند.

به گفته میرهندی، هر کسی که در زمان شاه روحانی بوده به نحوی با رژیم گذشته ارتباط داشته است که می تواند مبنای خوبی برای وارد آوردن اتهام همکاری با رژیم گذشته به او

باشد، و فقط وساطت و باندبازی های درون قشری می تواند آنها را نجات دهد.

۴- میرهندی نیز شخصاً مورد اتهام قرار گرفته بود، ولی با وساطت استادش که یکی از شاگردان خمینی بوده تبرئه شده و فکر می کند که فعلاً با او کاری نداشته باشند. با وجود این، تصمیم گرفته است که فعلاً در تهران خیلی آفتابی نشود و مرسدس بنز خود را کنار گذاشته و با یک ژیان دست دوم دو سیلندر ساخت ایران در خیابانها تردد می کند. اتهام او این بود که برای سازمان خیریه ای کار می کرده که در بررسی پیشینه امنیتی حجاج با ساواک همکاری داشته است. او یکی از رؤسای کاروان های حجاج بوده (که از این رهگذر درآمد زیادی نیز به جیب زده است) و قبول دارد که ساواک می بایست فهرست نام حجاج را برای خروج از کشور تأیید می کرد، ولی می گوید که (الف) او خودش شخصاً هیچ ارتباطی با ساواک نداشته، و (ب) این اتهام به همه رؤسای کاروان های حجاج از سال ۱۹۵۳ وارد است.

۵- در شیراز، نه روحانی بدون اطلاع قبلی خلع لباس شده اند. یکی از آنها آیت الله ابن یوسف حدائق، روحانی بلندپایه و غیرسیاسی است. این روحانی براساس عکسی که او را در مراسم استقبال از شاه به هنگام ورود به شیراز در کنار شاه نشان می دهد، مجرم شناخته شده است. علاوه بر آیت الله ابن یوسف، حاج علم الهدی فضائلی، سعید دستوری، آقا فخرالمحققین، و پنج نفر دیگر (که درجه آنها مشخص نیست) نیز خلع لباس شده اند. در اصفهان نیز ابتدا دکتر سراج الواعظین به همکاری با ساواک متهم شد و دادگاه او را علاوه بر خلع لباس به ۴ سال حبس محکوم کرد. (او قبول کرده است که روحانی ویژه انجام امور مذهبی نظیر کفن و دفن و غیره برای ساواک بوده است). بعد از او، چهارده روحانی دیگر نیز متهم شدند، ولی به دلیل اعمال نفوذ روحانیون فعلاً این «مبارزه» متوقف شده است، و آنها حالا به دنبال وارد آوردن اتهامات جنایی بجای فقط خلع لباس کردن روحانیان به اتهام طرفداری از شاه هستند. روحانیانی که در اصفهان متهم شده اند عبارتند از: آیت الله شمس اردکانی (پدر سفیر جدید ایران در کویت) که دست به دامان همشاگردی قدیمش خمینی شده است؛ دکتر رفاهی، رئیس گروه مطالعات اسلامی در دانشگاه اصفهان، که برای ملاقات با استاد سابقش خمینی به قم رفت، و پس از آنجا به لندن عزیمت کرد؛ شیخ معزی که استادش، آیت الله العظمی خادمی، او را به قم فرستاد؛ امام جمعه اصفهان که پیروانش تظاهرات به راه انداختند؛ سه پسر عمو که همگی حجت الاسلام بودند به نام های روضاتی؛ حجت الاسلام میرهندی، و شش نفر دیگر.

نظریات مرکز تهیه گزارش: در طول این دو سالی که میرهندی را می شناسم، او بیشتر یک عمامه دار ثروتمند و رئیس یک آژانس مسافرتی بوده تا یک روحانی واقعی، و مردم می گویند که مجوز ساواک برای خروج حجاج از کشور را به قیمت های کلان می فروخته است و در ناز و نعمت زندگی می کند.

بنابراین بعید نیست آنهایی که متهم شده اند به نحوی سابقه بدی داشته باشند. اتهام چهارده روحانی اصفهانی نزدیک به چند هفته پیش اعلام شد، ولی اقدام قانونی علیه آنها به هر دلیلی

متوقف شده است. به نظر می‌رسد که باندبازی آخوندی و مفهوم وفاداری شخصی اگر بموقع مورد استفاده قرار گیرد می‌تواند فعلاً در مقابل اقدامات اطرافیان خمینی و شور انقلابی کارساز باشد. پایان نظریات.

ناس

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۱۶ محرمانه ۱۴ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۴ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۲۱۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف.جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی در مورد مسایل زیر ارائه می دهد: صحبت های صریح شریعتمداری. مجلس مؤسسان. نیروگاه اتمی، و نظرات دکتر یزدی درباره روابط آتی ایران و آمریکا.

۱۷ از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- شریعتمداری بار دیگر با صراحت سخن می گوید: مرجع مذهبی، آیت الله سید کاظم شریعتمداری، روز گذشته تهدید کرد چنانچه قانون اساسی جدید ابتدا از سوی مجلس مؤسسان متشکل از نمایندگان منتخب مردم تصویب نشود، فرماندومی را که قرار است برای قبول آن برگزار شود، تحریم خواهد کرد. او گفت که مخالفتی با برگزاری فرماندوم سراسری برای تصویب قانون اساسی پیشنهادی ندارد، ولی این قانون اساسی باید ابتدا در مجلس مؤسسان به تصویب برسد زیرا مواد قانونی باید مورد بررسی دقیق قرار بگیرد. شریعتمداری در یک مصاحبه مطبوعاتی دیگر گفت که به اعتقاد او شخصیت های مذهبی نباید در دولت پُست بگیرند.

روزنامه ها به نقل از او نوشتند: «شخصاً معتقدم که پذیرش پُست های عالی در دولت از سوی روحانیان بجای آنکه شأن آنها را افزایش دهد، آن را از بین می برد.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): در طول هفته گذشته مطبوعات مواضع بسیار قاطع شریعتمداری را منتشر ساخته اند. البته او در مقابل حکومت قم صف آرای نکرده است، ولی بیانات او دقیقاً با مواضع قم همخوانی ندارد.

ب- مجلس مؤسسان: هنوز بحث و اختلاف نظرها درباره تشکیل «مجلس مؤسسان» ادامه

ص: ۴۷۵

دارد. در اقدام دیگری که از سوی دولت آیت الله خمینی به منظور ساکت کردن صدای مردم در ارتباط با تشکیل مجلس مؤسسان صورت گرفت، یزدی، [معاون] نخست وزیر، اطلاعیه زیر را منتشر ساخته است: «ابتدا مجلس مؤسسان برای تصویب قانون اساسی تشکیل می شود و سپس پیش نویس تصویب شده به رفراندوم سراسری گذاشته خواهد شد.» طبق این طرح، دولت موظف به تهیه پیش نویس قانون اساسی است که باید به تصویب شورای انقلاب اسلامی برسد و پس از آن بلافاصله تسلیم مجلس مؤسسان متشکل از نمایندگان منتخب مردم شود تا مورد بررسی دقیق قرار بگیرد. قانون اساسی فوق سپس به رفراندوم سراسری گذاشته می شود که مردم در آن با برگه های آری/خیر رأی خواهند داد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): قرار است کل این مراحل ظرف مدت ۲ ماه انجام شود، ولی حتی اگر در مدت شش ماه هم انجام شود، ایران خیلی خوش شانس بوده است.

ج- نیروگاه اتمی: شایعاتی که در روزنامه های انگلیسی زبان به چشم می خورد حاکی از ادامه کار در نیروگاه اتمی بوشهر است، هر چند دولت هنوز تصمیمی در این مورد نگرفته است. مقاماتی که طرفدار ساخت نیروگاه فوق هستند معتقدند چون بیشتر پول پرداخته شده است، برچیدن نیروگاه اتلاف سرمایه عظیمی است. طبق گزارش منابع، ظاهراً این استدلال دیگران را متقاعد ساخته است.

د- نظریات دکتر یزدی درباره آینده روابط ایران و آمریکا: یزدی درباره آینده روابط ایران و آمریکا گفت: «روابط ما با آمریکا بر اساس تجربه مان از دولت آمریکاست. سعی می کنیم این روابط را بهبود ببخشیم ولی برای ما سخت است که روابط عمیق آمریکا با رژیم گذشته را فراموش کنیم. ایران و آمریکا قراردادهای اقتصادی فراوانی با یکدیگر دارند که در رژیم گذشته امضاء شده ولی دیگر برای ما فایده ای ندارند. دولت اسلامی ایران مایل است این قراردادها را لغو کند.» یزدی همچنین گفت: «لغو این قراردادها مستلزم میلیون ها دلار ضرر برای دولت ایران خواهد بود. رفتار آنها نشان خواهد داد که حسن نیت دارند یا سوء نیت.» نظریه تهیه کننده: (محرمانه) این سخنان یزدی یک بار دیگر نشان می دهد که مسئولیت ایجاد رابطه خوب [بین دو کشور] به عهده ایالات متحده است. تنها ما می توانیم عامل روابط بد باشیم، ایرانیان رفتار خوبی خواهند داشت.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): به نظر می رسد که امروز روزنامه های ایران خلق [عرب] و خوی ایرانی خود را بیشتر از هر موقع دیگری نشان می دهند. آنها هر کسی را که به دستشان برسد مسئول مشکلات ایران معرفی می کنند. مثلاً آموزگار، نخست وزیر سابق، را مسئول آتش سوزی سینما رکس آبادان در تابستان گذشته می دانند.

به نظر تهیه کننده گزارش، مطرح کردن این مسئله هیچ دلیلی ندارد بجز منحرف کردن اذهان از وضعیت کنونی مملکت.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۱۷ محرمانه ۱۷ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۷ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۲۷۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی در مورد مسایل زیر ارائه می دهد، شامل: اطلاعاتی در مورد پیش نویس قانون اساسی ایران. تشکیل «مجلس شورا». آماده باش ارتش در مرزهای ایران و عراق. راهپیمایی حزب جبهه دموکراتیک ملی. و تنش ها بین ایران و عراق.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- فزازهایی از پیش نویس قانون اساسی: اکثر روزنامه های ایران دیروز متن قانون اساسی و نظرات مقامات ایرانی را درباره تشکیل مجلس شورا بجای مجلس مؤسسان چاپ کردند. قانون اساسی شامل مشتمل بر ۱۲ فصل و ۱۵۱ اصل است که بیست و پنج اصل آن مربوط به مسئولیت های رئیس جمهور است. در زیر فزازهایی از پیش نویس قانون اساسی را که باید پس از بازنگری آن در مجلس شورا به فراندوم گذاشته شود، به اطلاع می رسانیم. مذهب رسمی کشور اسلام شیعه است. زن و مرد در مقابل قانون برابرند. هیچکس حق نفی آزادی بیان و مطبوعات را ندارد. فعالیت احزاب سیاسی آزاد است مشروط بر اینکه مُخل وحدت ملی و مبانی نظام جمهوری اسلامی نباشد. شکنجه جسمی و روحی و گرفتن اقرار به اجبار ممنوع است. مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است. برقراری حکومت نظامی ممنوع است مگر در مواقع جنگ. به منظور پاسداری از قانون اساسی شورایی به نام شورای نگهبان تشکیل می شود. رادیو و تلویزیون زیر نظر سه قوه حکومت اداره می شود. فرماندهی کل قوای مسلح بر عهده رئیس جمهور است. مذاهب دیگر اسلامی مورد احترام هستند و اقلیت های دینی می توانند طبق آیین خود عمل کنند. زبان و خط رسمی کشور فارسی است، ولی استفاده از زبانهای محلی در مطبوعات و تدریس آنها در مدارس آزاد است. رسیدگی به جرایم عمومی پرسنل نظامی در دادگاههای عمومی صورت می گیرد. شورای عالی قضایی مسئولیت قوه قضائیه را برعهده دارد. چنانچه رئیس جمهور به توطئه علیه امنیت کشور و خیانت متهم شود در مجلس شورا محاکمه خواهد شد. استقرار هرگونه پایگاه نظامی خارجی در کشور ممنوع است. قوه قضائیه مستقل است و رئیس جمهور مسئول تأمین استقلال آن است. مجلس نمی تواند قوانینی را تصویب کند که منافی مبانی اسلامی باشد. کمیته های محلی تشکیل خواهد

ص: ۴۷۷

شد. رئیس جمهور در رأس قوه مجریه است و تصویب نهایی قوانین بر عهده اوست. مجلس تا ۲۷۰ نماینده خواهد داشت. تظاهرات و راهپیمایی هایی که مُخل قانون نباشد، مجاز است. هیچکس نمی تواند به نام آزادی، حاکمیت و استقلال کشور را نقض کند. از مبارزه توده های مستضعف بر ضد ستمگران در تمام دنیا حمایت می شود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): اولین پیش نویس قانون اساسی به صورت مجلد با گزارش شماره IIR ۶۸۴۶۵۰۰۰۷۹ DTD ۷۹۰۵۰۱ ارسال گردید. مروری بر پیش نویس جدید قانون اساسی نشان می دهد که ظاهراً این نسخه جدید تفاوت چندانی با پیش نویس قبلی ندارد بجز اینکه تکیه آن بر اسلام و اختیارات رئیس جمهور قدری بیشتر شده است. اطلاعات بیشتر درباره وظایف رئیس جمهور، مجلس، قوه قضائیه، و شورای نگهبان در گزارش جداگانه ارسال خواهد شد.

ب- مجلس شورا: وزیر امور انقلاب در دولت، یدالله سبحانی، روز گذشته در مصاحبه ای مطبوعاتی گفت که نظریات آیت الله خمینی درباره پیش نویس جدید قانون اساسی هفته دیگر اعلام خواهد شد. او گفت که مردم می توانند تا پایان خرداد ماه (۲۱ ژوئن) نظرات خود را درباره پیش نویس قانون اساسی ابراز کنند، و انتخابات عمومی برای تشکیل «مجلس شورا» متشکل از ۷۵ نماینده در اواخر تیر انجام خواهد شد. او گفت که پیش نویس قانون اساسی که در روزنامه کیهان به چاپ رسیده است نسخه نهایی نیست زیرا هنوز نظرات خمینی در آن ملحوظ نشده است، ولی افزود که نسخه نهایی و رسمی پیش نویس قانون احتمالاً تا اواسط هفته جاری منتشر خواهد شد. با وجود این، مردم می توانند نظرات خود را درباره همین متن تا تاریخ ۲۱ ژوئن به اطلاع دولت برسانند. در عین حال، اقدامات لازم برای برگزاری انتخابات «مجلس شورا» که «بازنگری نهایی» را در قانون اساسی به عمل خواهد آورد و آن را برای رفراندوم سراسری آماده خواهد کرد، انجام خواهد شد. او گفت که نمایندگان مجلس شورا انتصابی نیستند و از طریق انتخابات از میان افراد مطلع انتخاب خواهند شد. این مجلس به مدت یک ماه انجام وظیفه خواهد کرد. او گفت که در ابتدا نظر بر این بود که یک مجلس مؤسسان متشکل از ۳۰۰ نماینده از طریق انتخابات تشکیل شود، ولی به علت اینکه ممکن بود بحث و بررسی کارشناسان قانون اساسی به طول بینجامد، از این کار صرف نظر شد. این کار باید سریعاً صورت می گرفت و به همین دلیل یک مهلت دو ماه و نیمه تعیین شده است. سبحانی گفت که این پیش نویس تفاوت فراوانی با پیش نویسی دارد که به هنگام اقامت خمینی در پاریس تهیه شده بود، و اصول آن با بصیرت بیشتری نوشته شده است. او گفت که برای تهیه این پیش نویس از قانون اساسی چند کشور دیگر از جمله سوئیس، آلمان، آفریقا، و اتریش استفاده شده است.

ج- ارتش به حالت آماده باش در می آید: احمد صدر حاج سید جوادی، وزیر کشور، فاش ساخت که به دنبال چند مورد دیگر نقض حریم هوایی ایران از سوی جت های جنگنده عراقی،

نیروهای مسلح ایران به حالت آماده باش در آمده اند. حاج سید جوادی گفت که پنجشنبه شب جت های عراقی دوبار دیگر حریم هوایی ایران را نقض کردند، یک بار در ساعت ۲۰:۰۰ که پنج هواپیمای عراقی وارد حریم هوایی ایران شدند، و بار دیگر دو ساعت بعد که دو جت جنگنده عراقی وارد مرزهای ایران شدند و سه پاسگاه مرزی ایران را به توپ بستند. او گفت که رئیس ستاد ارتش بلافاصله به دو پادگان ارتش، از جمله لشکر مستقر در کرمانشاه فرمان آماده باش داده است. وزیر کشور همچنین گفت که وزارت امور خارجه این مسئله را از طریق مجاری دیپلماتیک دنبال می کند. رادیوی ایران شب گذشته گزارش داد که جنگنده های عراقی پنجشنبه شب حریم هوایی ایران را نقض کردند و در بالای پادگاههای نظامی انجیره، نی خزر و هلاله به پرواز در آمدند. رادیو ایران گفت که جت های عراقی پس از شناسایی منطقه یک پاسگاه مرزی ایران را به توپ بستند. سرهنگ الکی، فرمانده هنگ ژاندارمری مستقر در ایلام، که روز گذشته پس از دیدار از مناطق مرزی به ایلام بازگشت، اظهار داشت که براساس گزارش های واصله از پادگاهها، دو مرزدار عراقی همزمان به سوی یکی از پاسگاههای مرزی ایران تیراندازی کرده اند. سرهنگ الکی گفت که بلافاصله به دنبال این واقعه او به همراه برخی از مقامات انتظامی و پاسداران انقلاب با تجهیزات کامل به منطقه رفتند، و مشاهده کردند که مرزداران عراقی در حال عقب نشینی هستند. طبق گزارش یک منبع خبری دیگر، سرلشکر ناصر فرید، رئیس ستاد نیروهای مسلح ایران، روز گذشته هشدار داد که نیروهای ایران کاملاً توان دفاع از مرزهای کشور را دارند و با یک اشاره وارد عمل خواهند شد. او گفت که نیروهای مسلح ایران هشیار و آماده اند تا به وظیفه خود در قبال کشور و مردم عمل کنند و می توانند به هرگونه اقدام خشونت آمیز دشمن پاسخ بدهند. در این مقاله فقط آمده بود که گزارش هایی از درگیری های مرزی ارسال شده، ولی جزئیات آن ذکر نشده بود.

د- راهپیمایی جبهه دموکراتیک ملی: جبهه دموکراتیک ملی از مردم خواسته است تا در راهپیمایی روز جمعه ۲۲ ژوئن که در ساعت ۱۷:۰۰ در محوطه دانشگاه تهران برگزار می شود، شرکت کنند. راهپیمایی فوق در اعتراض به این تهدید برگزار می شود که شاید قانون در یک مجلس منتخب تصویب نشود، بلکه مجلسی منتصب از سوی دولت و روحانیان آن را تصویب کند. حزب جبهه دموکراتیک ملی در بیانیه ای کوتاه اعلام داشت: «از همه آزادیخواهان و آنهایی که مخالف امپریالیسم هستند دعوت می کنیم که روز جمعه در دانشگاه تهران گردهم بیایند و برای تصویب قانون اساسی و نیل به خواسته های انقلاب، یعنی گسترش دموکراسی و اقدامات ضد امپریالیستی خواستار تشکیل یک مجلس مؤسسان منتخب شوند.» ه- تنش بین ایران و عراق: جمعه شب صدای تیراندازی های پراکنده ای در منطقه بوردا در آبادان، نزدیک مرز ایران و عراق شنیده شد. هنوز اطلاعیه ای رسمی در این ارتباط منتشر نشده است. در بعد از ظهر جمعه، گروهی ناشناس یک بطری بنزین به طرف سینما اتحاد در خرمشهر پرتاب کردند، ولی این واقعه به دلیل خالی بودن سینما، تلفاتی در پی نداشت. صبح

روز گذشته اسنادی در کانون فرهنگ اسلامی اهواز به نمایش گذاشته شد که حکایت از دخالت مأموران دولت بعثی عراق در آشوب های اخیر استان خوزستان داشت. علاوه بر این، مهماتی که بر روی آن مشخصات ارتش عراق حک شده بود نیز در همین کانون در معرض دید همگان قرار گرفت.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۱۸ محرمانه ۱۸ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۸ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۳۲۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶ - خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی در مورد مسایل زیر ارائه می دهد، شامل: تنش بین عراق و ایران. حزب جدیدی دوباره جان می گیرد (دوباره زاییده می شود). خمینی به غرب زده ها می تازد. دفاع از نقش ارتش در انقلاب. شایعه وجود یک پایگاه آموزشی ساواک و برخی اخبار جالب دیگر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- تنش بین عراق و ایران.

(۱) استاندار خوزستان امروز به عراقی ها پیشنهاد صلح داد؛ البته نه از روی ترس بلکه به خاطر صلح طلبی ایران. او گفت که ایران حاضر است، حتی مشتاق است، که با تمامی همسایگانش در صلح زندگی کند. استاندار خوزستان که فرمانده کل نیروی دریایی ایران نیز هست در دیدار سران قبیله الکسیر در اهواز تأکید کرد که «ایران قدرت مقابله با هر گونه دخالت خارجی در امور داخلی اش را دارد.» مدنی گفت که به نفع هیچیک از دو کشور عراق و ایران نیست که برای یکدیگر مشکل ایجاد کنند. او گفت که ایران هم اکنون در حال جبران خساراتی است که در طول ۳۷ سال حکومت فاجعه آمیز شاه بر کشور وارد شده است. او گفت: «خیلی زود- تا شش ماه دیگر- خواهیم دید که به چه دستاوردهای بزرگی دست یافته ایم» و قول داد که ایرانی ها بجای اسلحه، با بیل و کلنگ اثرات سوء حکومت پهلوی را محو خواهند کرد. استاندار خوزستان به ویژه بر توسعه کشاورزی کشور تأکید کرد. پیش از این، سران قبیله مذکور «تحریکات» عراق را شدیداً محکوم و بر حمایت کامل خود از دولت ایران تأکید کرده بودند. آنها همچنین شکایت داشتند که مزارع و کشاورزی شان به دلیل

ص: ۴۸۰

سیاست های غلط رژیم گذشته نابود شده است. آنها گفتند: «استان خوزستان که سرشار از منابع طبیعی است، نه فقط باید تا به حال خودکفا شده باشد، بلکه باید نیاز مناطق دیگر کشور به غذا را نیز تأمین می کرد، ولی ما امروز به کمک دیگران محتاج هستیم.» مدنی به سران این قبیله اطمینان داد که دولت از هیچ کمکی برای احیای کشاورزی آنها فروگذار نخواهد کرد. در عین حال، روزنامه حزب بعث عراق به نام «الثوره» به حملات خود بر ضد ایران ادامه داد و هشدار دارد که «دست های انقلاب عراق بلند است.» این حملات با تقویت قابل ملاحظه نیروهای عراقی در پشت مرزها همراه بود. گزارش های واصله از بغداد، پایتخت عراق، حاکی است که حافظ اسد، رئیس جمهور سوریه که در حال دیدار رسمی از عراق است، سعی دارد میان دو کشور همسایه میانجیگری کند. بر اساس گزارش ها، حافظ اسد مصرانه از رژیم عراق خواسته است تا موضع خصمانه خود را بر ضد ایران کنار بگذارد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): نشان دادن شاخه زیتون به عراقی ها از سوی دریادار مدنی یک ابتکار عمل شخصی است. دولت موقت ایران هنوز هیچگونه بیانه رسمی درباره حل اختلافات دو کشور منتشر نساخته است.

(۲) دولت ایران در اقدامی رسمی سفیر عراق را که تقریباً هشت ماه بیشتر نیست که در ایران به سر می برد، از ایران اخراج کرد. ایران پول در مقاله ای که ترجمه آن در زیر می آید در این باره نوشت: عبدالملک آل یاسین، سفیر عراق، به دلیل اختلاف شدید دو کشور پیش از پایان مأموریتش در ایران به کشورش بازگشت. احمد حسین سامری که از سوی دولت ایران تأیید شده است، جانشین آل یاسین خواهد شد که پس از گذشت فقط ۸ ماه از دوره سفارتش در تهران به عراق باز می گردد. خبرگزاری عراق و یکی از سخنگویان وزارت امور خارجه این کشور گفتند که خاتمه ناگهانی مأموریت سفیر پیشین عراق در ایران با وقایع اخیر مرتبط بوده است. خبرگزاری عراق گزارش داده است که سفیر جدید ظرف چند روز آینده وارد ایران خواهد شد. طبق گزارش یک منبع خبری، آل یاسین تلاش داشت تجاوزات عراق به ایران را با گفتن این حرف توجیه کند که وقایع اخیر نتیجه نا آرامی های داخلی است که باید کنترل شود. توضیحات فوق نه فقط مقامات ایرانی را قانع نکرد، بلکه کمکی برای بهبود روابط پرتنش نیز نبود. علاوه بر این، حملات اخیر به خاک ایران و حمله لفظی شدید رادیو و روزنامه های عراق به انقلاب اسلامی ایران ثابت می کند که توضیحات سفیر قبلی عراق بی پایه و اساس بوده است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): هم اینک انتظار داریم که دولت ایران به این تحریکات واکنش نشان دهد. گزارش های تأیید نشده حاکی از آن است که تجاوزات های جنگنده عراق به حریم هوایی ایران، گلوله باران محدود برخی مناطق مرزی ایران از سوی جت های عراقی، تبادل آتش بین مرزداران دو کشور، و قاچاق اسلحه از عراق به ایران همچنان ادامه دارد. اگر این گزارش ها صحت داشته باشد، مسلماً ایران نخواهد گذاشت که چنین

اقداماتی ادامه یابد. خلق و خوی ایرانی ها به گونه ایست که حتماً خواهان تلافی جویی بر ضد عراق خواهند شد.

ب- یک حزب جدید دوباره جان می گیرد (زاییده می شود): داریوش فروهر، وزیر کار و سخنگوی رسمی حزب جبهه ملی، روز گذشته اعلام کرد که قصد دارد استعفا دهد و حزب مستقل ملت را تشکیل دهد. فروهر در نطقی در مقر حزب ملت گفت که دلیل جدا شدنش از جبهه ملی «جنگ قدرتی» است که گریبانگیر حزب شده است. او اظهار داشت که «من دیگر سیاست های آن را تأیید نمی کنم.» فروهر در اشاره ای واضح به غلامحسین صدیقی، دستیار سابق نخست وزیر فقید ایران، محمد مصدق، به «آنهایی که مدت زیادی از حزب غایب بودند و حالا برگشته اند و سعی دارند آن را صاحب شوند» تاخت. وزیر کار سیاست های حزبش را فراهم آوردن «آزادی بیان، آزادی اجتماعات، و آزادی مطبوعات» بیان کرد. حزب مردم ۳۰ سال پیش به منظور حمایت از مصدق تشکیل شده بود ولی در سالهای پیش از انقلاب فعالیتی نداشت. فروهر گفت که قصد دارد حزبش را احیا کند و آن را در انتخابات به پیروزی برساند.

ج- خمینی به غربزده ها تاخت: پس از چند هفته سکوت خمینی به آنهایی که با آرمانش در مورد قانون اساسی و نقشه بزرگش برای جمهوری اسلامی مخالفند، (و خمینی آنها را غربزده می نامد) تاخت. او به جمعی از افسران ارتش که به دیدنش رفته بودند، گفت: «من از شما می خواهم که هشیار باشید. این غربزده ها می خواهند اسلام را از ما بگیرند.» بر اساس گزارش ها خمینی همچنین اظهار داشت: «از شرّ این روشنفکران غربزده خلاص شوید، از شرّ این روشنفکران وارداتی خلاص شوید، از شرّ این اعضای غربزده کانون و کلا خلاص شوید، یکی از آنها رفته است (که اشاره اش به هدایت متین دفتری از رهبران حزب دموکراتیک ملی و دبیر کانون و کلا بود) و بقیه هم می توانند دنبال همان آقا بروند.» او به افسران مزبور گفت: «پیش من نیاید و نگویند که بعضی ها در دانشگاهها با اسلام مخالفند. با آنها مقابله کنید. پای عقیده راسخ خود به اسلام بایستید.» او گفت همه کسانی که تلاش می کنند کارگران و کشاورزان را علیه حکومت بشورانند عوامل دولت های خارجی هستند که می خواهند وابستگی ما را به کالاهای خارجی بیشتر کنند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): آیت الله دارد به حمله مخالفانش پاسخ می دهد. مخالفت با او به هر نحوی که باشد، مخالفت با اسلام است. مسلماً «غربزده ها» برای آنکه بتوانند قانون اساسی ای را تصویب برسانند که ممکن است خمینی با آن مخالف باشد، راه دشواری در پیش خواهند داشت.

د- دفاع از نقش ارتش در انقلاب: تیمسار سیف الله [سید عزیزالله] امیر رحیمی، فرمانده دربان ارتش روز گذشته گفت که ارتش با توجه به توانمندی هایش می تواند وظیفه کمیته های مختلف مذهبی را بر عهده بگیرد. تیمسار رحیمی یکی از دو سرهنگی است که بعد از انقلاب اسلامی به دستور امام روح الله خمینی به درجه سرتیپی ارتقا یافت. رحیمی از زمانی که فرمانده

دژبان ارتش شده است، از نقش ارتش در انقلاب دفاع کرده و خواهان افزایش مشارکت آن در امور کشور شده است. اظهارات متعدد رحیمی یک‌کننده موجب شده است تا رئیس او، سرلشکر تقی ریاحی، با صدور بخشنامه ای رسمی اعلام کند که در آینده هرگونه اظهارات علنی در مورد مسایل نظامی فقط باید از سوی عباس امیرانتظام، معاون نخست وزیر و سخنگوی دولت صورت گیرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): این گفته [رحیمی] که عقب نشینی ارتش موجب پیروزی انقلاب شد، کاملاً درست نیست، ولی مسلماً انقلابیون بدون حضور نیروهای سرکوبگر ارتش خیلی راحت تر توانستند کشور را تصاحب کنند.

ه- شایعه وجود یک پایگاه آموزشی ساواک: یک منبع خبری امروز گزارش داد که نه هزار «عضو ساواک» در حال طی کردن دوره «آموزش های ویژه» خرابکاری در جزیره «مسیرا» برای «ترور رهبران انقلاب ایران» هستند. این روزنامه ایرانی به نقل از منبع خبری خود یعنی روزنامه لبنانی السفير چاپ بیروت نوشت که «اعضای ساواک در چارچوب برنامه ای که از سوی آژانس اطلاعاتی اسرائیل «موساد»، آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا «سیا» و آژانس اطلاعاتی مصر تهیه شده است، در حال طی دوره های آموزشی خود هستند.» السفير منبع خبری خود را اعلامیه ای ذکر کرد که از سوی دانشجویان مسلمان در آمریکا پخش شده بود. در این اعلامیه آمده بود که اعضای ساواک با یک هواپیمای نظامی آمریکایی به قاهره انتقال یافته اند، و اینکه «توطئه» فوق به ماه ژانویه بازمی گردد که اولین هواپیمای حامل اعضای اعزامی ساواک در قاهره به زمین نشست. این اعلامیه همچنین انورسادات رئیس جمهور مصر، شاه سابق و نخست وزیر سابق ایران، شاهپور بختیار، را «مسئول» این عملیات دانسته است. در اعلامیه مزبور آمده بود که آژانس اطلاعاتی انگلیس نیز با این گروه «همکاری» می کند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): مقاله ای که در روزنامه «پول» چاپ تهران چاپ شده است، شایعه ای بیش نیست. هیچ منبع خبری دیگری وجود این پایگاه آموزشی را تأیید نکرده است. به نظر می رسد که این هم یکی دیگر از همان داستان های ساختگی برای مشغول کردن ذهن مردم به احتمال بازگشت سلطنت پهلوی است.

و- چند خبر جالب توجه:

(۱) رادیو ایران شب گذشته (۱۷ ژوئن) به مردم خبر داد که هواپیماهای ایرانی به منظور انجام «پرواز آزمایشی» بر فراز شهر پرواز خواهند کرد. از ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۸ ژوئن ۳ جت جنگنده اف ۴ را مشاهده کردیم که در ارتفاع ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ پایی بالای شهر تهران پرواز می کنند، که البته قدری برای پرواز آزمایشی پایین است. پروازهای فوق را نمایش قدرتی از سوی نیروی هوایی ایران و احتمالاً نمایش قدرتی به عراقی ها ارزیابی می کنیم.

(۲) یکی از روزنامه های فارسی زبان ۱۸ ژوئن گفته است که ماشاءالله کاشانی، فرمانده نیروهای کمیته ای محافظ سفارت آمریکا از مأموران سیا است. بدیهی است که او چنین اتهامی

(۳) در اتفاق دیگری که برای نیروهای محافظ سفارت افتاده است، یکی از این نیروها می گوید که چند نفر ناشناس او را شناسایی کرده و دنبال می کنند. ماشاءالله کاشانی حرف او را باور کرده است ولی دلیل تعقیب این شخص هنوز معلوم نیست. این نیرو برای اینکه تغییر چهره بدهد، ریشش را که خیلی هم به آن می نازید از ته تراشیده است.

شرایط روحی حاکم بر تهران

سند شماره ۲۱۹ بدون طبقه بندی ۱۸ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۸ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۳۳۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: شرایط روحی حاکم بر تهران ۱- شرایط زندگی در سفارت به شدت رو به وخامت است و در شرایط نامطلوبی قرار دارد. امکانات تفریحی و آسایشی تقریباً نایاب هستند. برقراری ارتباط اجتماعی با ایرانیان بسیار سخت و تحت فشار است.

در جو سیاسی کنونی، ایرانیان اهمیت زیادی برای برقراری ارتباط با آمریکاییها قایل نیستند. امکان برقراری ارتباط با دیپلماتهای دیگر کشورها نیز بسیار محدود است. از یک سو شرایط فوق، و از سوی دیگر حضور مداوم «محافظین انقلابی» سفارت، زندگی در مجتمع را به شدت نامطلوب و ناخوشایند کرده است.

۲- با عنایت به شرایط یاد شده و نیز دیگر شاخصه های موجود، شرایط روحی حاکم بر سفارت در وضع وخیمی قرار دارد. به رغم این که در این شرایط، اقدامات زیادی نمی توان در راستای رفع این مشکلات به انجام رساند، اما برخی برنامه های حمایتی خواهد توانست که تاحدی در بهبودی شرایط نقش داشته باشد.

۳- با توجه به شرایط امنیتی حاکم بر شهر تهران، این شهر همچنان در حالت بدون همراه باقی خواهد بود. شرایط موجود به هیچ وجه نوید بخش بهبودی و رفع مشکلات موجود نمی باشد و بنابراین، این شرایط هم چنان ادامه خواهد داشت. به نظر اینجانب، وزارت امور خارجه می بایست ملاحظات خاصی در مورد خانواده ها در نظر گرفته و با اختصاص منازل سازمانی در کشورهای نزدیک به ایران، امکان ملاقات سریع الوصول بین اعضای نمایندگی و خانواده ها را فراهم نمایند؛ البته بدیهی است این منازل باید از امکانات رفاهی، لوازم خانگی، امکانات آموزشی، دسترسی به مراکز مختلف خرید و غیره بهره مند باشند. از جمله شهرهای مناسب برای اسکان خانواده ها می توان به آتن، دهلی نو و فرانکفورت اشاره کرد. البته شبیه این برنامه سابقاً نیز به اجرا درآمده است؛ زمانی که وضعیت امنیتی ویتنام نامطلوب بود، خانواده ها در تایلند و تایوان اسکان پیدا کردند. این راهکار نه تنها هزینه های روحی- عاطفی و اقتصادی را کاهش می دهد، بلکه شرایط نامطلوب و کم انگیزه تهران را قابل تحمل تر خواهد کرد.

۴- ثانیاً با عنایت به این که به دلیل کاهش تعداد اعضای نمایندگی و در عین حال حجم انبوه کاری سفارت، برخی افسران لاجرم می بایست وقت و انرژی بسیار زیاد و بیشتر از حد متعارفی صرف نمایند؛ لذا بدیهی است که این موضوع باید از طریق اختصاص مزایا و اضافه پرداخت به اعضای نمایندگی جبران گردد. احصاء شرایط ویژه موجود در ایران و حجم کاری بسیار انبوه موجود راه را برای اختصاص سازوکارهای جبرانی هموار خواهد کرد؛ حجم کار موجود به حدی گسترده و انبوه است که امکان استفاده از مرخصی استحقاقی سالانه و ملاقات با خانواده، برای اعضای نمایندگی میسر نیست.

۵- ثالثاً این که وزارت امور خارجه باید ترتیبی اتخاذ نماید که بسته های پستی سفارت زودتر واصل شود؛ آخرین بسته پستی شخصی دو هفته بعد از بسته ماقبل آن واصل گردید.

گزارش شرح وضعیت ایران، ژوئن ۱۹۷۹

سند شماره ۲۲۰ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۲۲۷۱۹ ۷۹ ژوئن ۱۹۷۹ - ۲۹ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - فوری افسر تهیه کننده: اچ.اف.جانسون سروان نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأیید کننده: سرهنگ تی.ای.شافر - سرهنگ نیروی هوایی - وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا در تهران منبع خبر: رسانه های خبری محلی، اعضای سفارت و کارمندان دفتر وابسته دفاعی ایالات متحده آمریکا در تهران موضوع: گزارش شرح وضعیت ایران، ژوئن ۱۹۷۹ - خلاصه: (محرمانه) این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در خصوص شرایط حاکم بر ایران در ژوئن ۷۹ می باشد. این اطلاعات مشتمل بر موارد ذیل است: تأیید مجلس خبرگان توسط نخست وزیر، ارائه مهلت موقت به کارگران خارجی، درخواست ابراهیم یزدی از کارمندان بازنشسته مبنی بر بازگشت به کار، شایعه مربوط به اجرای برنامه اصلاحات ارضی، صف آرای عراق در مقابل ایران.

۱۷- از شماره ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف) مهر تأیید نخست وزیر بر مجلس خبرگان: مهدی بازرگان، نخست وزیر ایران، در اقدامی با هدف ناامید ساختن گروههای مختلف اپوزیسیون در داخل کشور، شب گذشته رفراندوم پیشنهاد شده در خصوص قانون اساسی را تأیید کرد و خاطر نشان کرد که امیدوار است این ماجرا در اسرع وقت به سرانجام مطلوب برسد. وی افزود که مجلس خبرگان نیز

مجلس قانون گذاری، بر اساس اصول و مبانی مردم سالاری تشکیل خواهد شد البته با این تفاوت که به نسبت مجلس قانون گذاری، وقت کمتری صرف خود خواهد کرد. البته بازرگان این نکته را تأیید کرد که دولت در ابتدا قصد داشته است که یک مجلس قانون گذاری تشکیل دهد اما بنا به برخی ملاحظات، تصمیم بر آن شده است که به جای مجلس قانون گذاری، یک مجلس خیرگان تشکیل گردد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) به نظر اینجانب، این اظهار نظر نخست وزیر باعث تعیین تکلیف موضوع شده است. گروه های اپوزیسیون در واکنش به این موضوع اعتراض کرده و تظاهرات به راه خواهند انداخت؛ البته بازرگان و خمینی با یکدیگر به توافق نهایی رسیده اند. ماحصل این ماجرا، نهایی شدن قانون اساسی کشور را به ارمغان خواهد آورد.

ب) ارائه مهلت مجدد به کارگران خارجی: روز گذشته به تمامی اتباع بیگانه مقیم ایران مجدداً یک ماه مهلت داده شد که با مراجعه به دفتر اتباع بیگانه، تکلیف شرایط آینده خود را روشن نمایند. روز گذشته سخنگوی وزارت کار و امور اجتماعی در گفتگو با یک منبع خبری اظهار داشت که قبلاً به اتباع بیگانه مقیم ایران مهلت داده شده بود که نهایتاً تا تاریخ ۲۱ ژوئن، تکلیف وضعیت خود را مشخص نمایند؛ در حال حاضر این مهلت یک ماه افزایش یافته و ۲۲ ژوئیه اعلام می گردد.

سخنگوی وزارت کار جزئیات بیشتری از دلایل افزایش این ضرب لعجل ارائه نکرد اما دیگر منابع تصریح کرده اند که وزارت کار از نواحی مختلف تحت فشار قرار گرفته است که در تصمیم خود تجدیدنظر نماید و از رهگذر افزایش مهلت داده شده، «از شر تمامی اتباع بیگانه رهایی پیدا کند.» یک منبع دیگر تصریح کرد که دفتر اتباع بیگانه توانایی رتق و فتق امور مربوط به این حجم گسترده از اتباع بیگانه را نداشته و بسیاری از این اتباع حتی موفق به ملاقات مقامات مربوطه نشده اند. تمامی مجوزهای اقامت کنونی یا لغو می شوند و یا نیازمند تمدید مجدد هستند. در حال حاضر، صرفاً مدیران شرکتها می توانند در ایران بمانند اما نیروهای معمولی بایست ایران را ترک کنند.

ج) درخواست ابراهیم یزدی از کارمندان بازنشسته مبنی بر بازگشت به کار: بر اساس اطلاعات واصله از منابع موثق، دکتر ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه، از چندین نفر از کارمندان ارشد سابق وزارت امور خارجه، که چندی پیش اجباراً بازنشسته شدند، درخواست کرده است که به خدمت بازگردند. یزدی این درخواست را به این دلیل مطرح کرده است که این افراد سوابق زیادی در مخالفت با رژیم سابق داشته اند. منبع خاطرنشان کرده است که محمد پورسرتیپ و عزالدین ناظمی از جمله افرادی هستند که مجدداً دعوت به کار شده اند. پورسرتیپ به عنوان سفیر ایران در لهستان و ناظمی به عنوان سفیر ایران در وین اعزام خواهند شد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) احتمالاً یزدی نهایتاً به این استنباط برسد که دولت برای اداره

بہتر امور، لاجرم بایست از برخی کارمندان بازنشسته کمک بگیرد.

د) شایعاتی در خصوص اجرای برنامه اصلاحات ارضی: و اکنون فرزند اصلاحات ارضی...! منابع مستقر در شهر قم گزارش داده اند کہ شورای انقلاب کہ از موضوع ملی سازی بانکها غرق در شور و شعف است، در حال حاضر عزم خود را جزم کرده است کہ یک برنامه اصلاحات ارضی واقعی را در دستور کار قرار دهد و از این رهگذر زمینها را در بین روستاییان تقسیم نماید. منابع پیش بینی کرده اند کہ بہ زودی فتوایی در این زمینہ صادر گردد. این منابع خاطر نشان کرده اند کہ آیت الله خمینی از این طرح حمایت کرده است اما دولت بازرگان بہ شدت بیم آن دارد کہ در فقدان یک نیروی پلیس و ژاندارمری کارآمد و تمام عیار در کشور، اجرای این برنامه ممکن است باعث بروز درگیری و خشونت بین گروہهای مختلف و توسل بہ اسلحہ گردد.

ه) صف آرایی عراق و ایران در مقابل یکدیگر: شب گذشتہ رادیو ایران فاش کرد کہ حافظ اسد، رئیس جمہور سوریه، بہ زودی بہ ایران سفر خواہد کرد. این موضوع را احمد اسکندر احمد، وزیر اطلاع رسانی سوریه، در مصاحبہ با رادیو ایران اعلام کرد. وزیر اطلاع رسانی سوریه خاطر نشان کرد کہ حافظ اسد شخصاً ابراز تمایل کرده است کہ بہ ایران سفر نماید و ایران نیز از این درخواست استقبال کرده است.

احمد اسکندر تصریح کرد کہ حافظ اسد اولین «دولت مرد عرب» بود کہ پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در ایران حضور پیدا کرد. وزیر اطلاع رسانی سوریه تأکید کرد کہ حافظ اسد در جریان سفر خود بہ ایران چہرہ جدیدی از ایران را مشاہدہ کرد؛ وی دریافت کہ انقلاب اسلامی تغییراتی بنیادین در ایران بہ بار آورده است. بہ گفتہ احمد اسکندر احمد، رئیس جمہور سوریه بر این باور است کہ انقلاب اسلامی نہ تنها برای ایران، کہ برای تمامی دول اسلامی از اهمیت والایی برخوردار است. این در حالی است کہ روزنامہ بامداد امروز گزارش دادہ است کہ اخیراً حافظ اسد بہ منظور کاهش تنشها و بحرانیہای موجود بین ایران و عراق، با حسن البکر، رئیس جمہور عراق، بحث و رایزنی کردہ است. دو کشور عراق و ایران نیروہای خود را در مرزہای خود مستقر کردہ و آنها را بہ حال آمادہ باش در آورده اند. روزنامہ بامداد در گزارش خود فاش کرد کہ ایران یک لشکر نظامی مجهز بہ ۲۰۰ دستگاہ تانک را در خوزستان مستقر کردہ است و در طرف مقابل، «عراق نیز داعیہ ابرقدرت منطقہ خلیج را دارد.» روزنامہ بامداد بہ نقل از منابع آمریکایی خاطر نشان کرد کہ عراق در صدد است کہ فشارہای خود بہ نیروہای کم امکانات ایران را بیشتر نماید. افزون بر این، آژانس خبری پارس نیز از شہر اہواز گزارش دادہ است کہ در مناطق جنوبی شہر آبادان و در نزدیکی مرز، شلیکهای هوایی بین دو طرف رد و بدل شدہ است. ہنوز مشخص نیست کہ چہ کسی این شلیکها را آغاز کردہ است.

علاوہ بر این رویدادہا، در شہر آبادان تظاهراتی ضدامپریالیستی بہ رہبری روحانیون در اعتراض بہ دستگیری آیت الله صدر و دیگر مبلغین مذہبی، بہ اجرا درآمد.

فعالیتہای انقلابی جمہوری اسلامی ایران در ایالات متحدہ آمریکا

سند شماره ۲۲۱ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۲۱۲۰۲۱۵۸۰۰۲۷۵۸ ژوئن ۱۹۷۹ - ۳۰ خرداد ۱۳۵۸ از: فرمانده گروه طراحی عملیات آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی.سی - فوری افسر تهیه کننده: سرگرد جان. اف. هندرسون گروه عملیاتی فرماندهی اطلاعات و امنیت ایالات متحده آمریکا مقام مسئول تأیید کننده: سرهنگ دوم آرکدی نیکوف گروه عملیاتی فرماندهی اطلاعات و امنیت ایالات متحده آمریکا موضوع: فعالیتهای انقلابی جمهوری اسلامی ایران در ایالات متحده آمریکا ۱۶- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) خلاصه: این گزارش دربرگیرنده اطلاعاتی در خصوص تلاشهای دولت انقلابی ایران در راستای شناسایی آن دسته از اتباع ایرانی طرفدار شاه که در ایالات متحده آمریکا اقامت دارند، می باشد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) جزئیات: منبع اطلاعاتی در خصوص تلاشهای ایرانیان مرتبط با دولت انقلابی ایران در راستای شناسایی آن دسته از اتباع ایرانی طرفدار شاه که در ایالات متحده آمریکا اقامت دارند، به دست آورده است. یکی از دوستان قدیمی این منبع که مقیم شهر واشنگتن دی. سی است، در تاریخ ۱۲ ژوئن طی یک تماس تلفنی با منبع خاطرنشان کرده است که در هفته اخیر یک ایرانی انگلیسی زبان دو بار با وی تماس برقرار کرده است؛ فرد تماس گیرنده از این نکته اطلاع داشته است که دوست منبع، یک نیروی دولتی چندملیتی است که سالها مقیم ایران بوده است. فرد تماس گیرنده اطلاعاتی در خصوص اعضای حکومت شاه سابق ایران که در حال حاضر مقیم ایالات متحده آمریکا هستند، مطالبه کرده است. دوست منبع از ارائه هرگونه اطلاعات امتناع ورزیده و متعاقب این تماس شماره تلفن خود را تغییر داده است.

منبع خطاب به دوست خود خاطرنشان کرده است که ایرانیان طرفدار شاه در مناطق غربی ایالات متحده آمریکا سکونت دارند. منبع تأکید کرده است که با این اوصاف، به دلیل تلاشهای دولت انقلابی ایران مبنی بر شناسایی اتباع ایرانی طرفدار شاه در ایالات متحده، زندگی این افراد در حاله ای از خطر فرو رفته است.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه- غیر قابل رؤیت برای بیگانگان) منبع یکی از اتباع ایالات متحده آمریکا است که سابقاً در ایران مشغول به فعالیت بوده و ارتباطات گسترده ای با اتباع ایرانی طرفدار شاه داشته است.

گزارش وضعیت ایران

ص: ۴۸۸

سند شماره ۲۲۲ محرمانه ۲۰ ژوئن ۱۹۷۹ - ۳۰ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۴۰۱ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره مسایل زیر ارائه می دهد، شامل: تنش های بین ایران و عراق. اجلاس رهبران مذهبی در قم. دستگیری ارتشبد طوفانیان. گزارش تولید نفت ایران. قصد ایران ایر برای فروش هواپیما. خمینی پیش نویس قانون اساسی را بدون تغییر به هیأت دولت باز می گرداند، و مانورهای جت های جنگنده نیروی هوایی ایران مردم را که تصور کردند به آنها حمله شده است، ترساند.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- تنش بین ایران و عراق: دریادار مدنی، فرمانده نیروی دریایی ایران و استاندار خوزستان گفت که تحریکات عراق بر ضد ایران چیزی نیست جز تلاش رژیم بعث برای منحرف ساختن اذهان مردم از بحران داخلی آن. دریادار مدنی شدیداً به رژیم عراق تاخت و آن را یک رژیم دیکتاتوری شبیه به رژیم رضا خان در ایران دانست. او گفت که «دیکتاتوری بعث با مخالفت شدید مردم در داخل مواجه است و به همین دلیل تلاش می کند با ایجاد اصطکاک در مرز ایران مخالفین را سرکوب کند. نزدیک به هفت میلیون مسلمان شیعه در عراق زندگی می کنند که برای رژیم بعثی دردسر محسوب می شوند.» مدنی گفت به همین دلیل است که دولت عراق دست به تحریکات اخیر بر ضد ایران زده است. او در ارتباط با تجمع نیروهای عراقی در طول مرز ایران گفت که «مهم نیست چقدر نیرو در پشت مرزها جمع شده است، اطمینان می دهم که فقط همین قبیله قشقایی که در جنوب ایران زندگی می کند، برای دفع حمله آنها کافیست.» مدنی درباره احتمال میانجیگری سوریه بین ایران و عراق گفت که به هر حال یک کشور ثالث باید در مذاکرات آتی بین ایران و عراق نقش میانجی را ایفا کند.

ب- برگزاری اجلاس رهبران مذهبی در قم: چهار تن از عالی رتبه ترین شخصیت های مذهبی ایران برای اولین بار در قم گردهم آمدند تا درباره مشکلات مربوط به تأسیس جمهوری اسلامی با یکدیگر بحث و گفتگو کنند. مسئله اصلی مورد بحث روند تهیه و تصویب پیش نویس قانون اساسی بود. این چهارتن که تنها روحانیان ایرانی با لقب «آیت الله العظمی» هستند، عبارتند از امام خمینی، سید کاظم شریعتمداری، سید محمدرضا

گلپایگانی، و سید شهاب الدین نجفی مرعشی. آنها شب گذشته بحث خود را در بیت آیت الله گلپایگانی که وضعیت جسمانی خوبی ندارد، آغاز کردند. آنچه این چهار مجتهد سعی دارند انجام دهند، تعیین ماهیت مجلسی است که باید برای تهیه و تصویب قانون اساسی تشکیل شود. بر اساس گزارش هایی که تا دیروز به دستمان رسیده است، شریعتمداری معتقد بوده است که قانون اساسی باید توسط یک مجلس مؤسسان منتخب و فراگیر مردمی متشکل از نمایندگان همه اقشار که به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر از جمعیت ۳۵ میلیونی ایران یک نماینده در آن شرکت دارد، تدوین شود. امام خمینی تأکید کرده است که یک مجلس منتصب از خبرگان که به ازای هر ۵۰۰ هزار نفر یک نماینده دارد باید کار بازنگاری پیش نویس کنونی را که در روز دوشنبه منتشر شد انجام دهد و نسخه حاضر را با اصلاحات موردنظر خود پیشنهاد کند. احتمال می رود که آیت الله ها بر سر این مسئله به مصالحه دست یابند. اگر نشانه هایی را که در بیانات دیروز شریعتمداری پیدا بود راهنمای خود قرار دهیم، مصالحه فوق شامل تشکیل یک مجلس خبرگان منتخب مردم خواهد بود. شریعتمداری در نطق دیروز خود که از رادیو پخش شد گفت چنانچه کار اساسی بر روی قانون اساسی ابتدا در یک مجلس انجام شود، با تصویب آن در یک فرزندوم عمومی موافقت خواهد کرد. او همچنین گفت در صورتی که اعضای مجلس ۷۵ نفری خبرگان که دستیاران امام خمینی پیشنهاد می کنند واقعاً «شایسته و خبره» باشند، با این پیشنهاد مخالفتی نخواهد داشت. به اعتقاد تحلیلگران سیاسی، این اظهارات نشان دهنده نرمتر شدن مواضع پیشین شریعتمداری است. شریعتمداری قبلاً گفته بود که در فرزندوم شرکت نخواهد کرد و مصرانه خواستار تشکیل یک مجلس مؤسسان مردمی شده بود. بالاخره بعد از یک ماه مباحثه های عمومی بر سر متن قانون اساسی، قرار شد مجلس خبرگان انتخابی باشد، نه آن گونه که برخی مقامات می گفتند، انتصابی. نخست وزیر مهدی بازرگان نیز گفته است که مجلس خبرگان «به اندازه هر مجلس مؤسسانی، دموکراتیک خواهد بود» علاوه بر اینکه دارای این مزیت است که روندهای آن نسبت به مجلس مؤسسان وقت بسیار کمتری می گیرد که با توجه به مهلت مقرر برای تصویب قانون اساسی مناسب تر است. مسلمانان شیعه ایران این چهار رهبر مذهبی را که برای بحث و بررسی مسئله فوق در قم گرد هم آمده اند دارای مرجعیت لازم جهت صدور حکم درباره مسایل اسلامی می دانند.

ج- دستگیری ارتشبد طوفانیان: روزنامه تهران تایمز امروز خبری درباره دستگیری ارتشبد طوفانیان به چاپ رسانده است. در این خبر آمده است که مأموران کمیته رئیس سابق صنایع نظامی، ارتشبد نیروی هوایی حسن طوفانیان، را در منزل برادرش دستگیر کردند. مأموران کمیته پس از آنکه اطلاع یافتند این ارتشبد عالی رتبه پس از فرار از پادگان جمشیدیه در مراحل اولیه انقلاب در منزل برادرش پنهان شده است، او را دستگیر کردند. ارتشبد طوفانیان در زمانی که رئیس صنایع نظامی بود مستقیماً در خرید تانک های چیفتن انگلیسی و سایر ادوات جنگی از فروشندگان سلاح JAOR دخالت داشت. گفته می شود که او سود زیادی از این خریدها به

جیب زد. مأموران کمیته و نیروهای امنیتی دفتر نخست وزیر در این عملیات همکاری نزدیکی با یکدیگر داشتند و پس از آنکه منزل برادر ارتشبد طوفانیان را برای مدتی تحت نظر گرفتند، اقدام به دستگیری او کردند. گزارشگر ایران پول برای خبرنگاران گزارش داد «آیا ارتشبد طوفانیان واقعاً دستگیر شده است و یا این بار هم مانند شاهزاده فاطمه، شخص دیگری به اشتباه دستگیر شده است؟ روزنامه بامداد نیز گزارش داد که ارتشبد طوفانیان پس از آنکه مدتی در منزل برادرش پنهان بود، دستگیر شد. شخصی به نام رحیمی که سرپرست مسجد فرشته است به روزنامه بامداد گفت که دفتر نخست وزیری و کمیته مرکزی «مدتی» بود که از محل اختفای طوفانیان خبر داشتند. در یک گزارش خبری دیگر آمده بود که مأموران کمیته محل و کمیته مرکزی شب پیش از دستگیری محل اختفای طوفانیان را محاصره کرده بودند و فردای همان روز با حکم دادستانی وارد خانه شدند و طوفانیان را دستگیر کردند. ولی مأموران پس از ورود به خانه متوجه شدند که ارتشبد طوفانیان «مبتلا به بیماری روانی است.» به دلایلی که هنوز معلوم نیست مأموران به یک حکم دیگر برای دستگیری او احتیاج داشتند، به همین دلیل خانه را تا ساعت ۹:۰۰ صبح در محاصره نگاه داشتند و سپس او را دستگیر کردند و به مقامات تحویل دادند. ایران پول از قول منبعی که معمولاً اطلاع کامل دارد، گفته است که کل قضیه مشکوک است. تقریباً مسجّل بود که طوفانیان چهار ماه پیش با دادن نزدیک به دو میلیون دلار رشوه از ایران خارج شده است. بر اساس گفته های یک دیپلمات غربی در تهران، طوفانیان در واشنگتن و همچنین دو ماه پیش همراه شاه در باهاما دیده شده است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): تهیه کننده گزارش قبول دارد که کل قضیه مشکوک است. گزارش های قبلی حکایت از فرار طوفانیان از زندان و پرداخت دو میلیون دلار رشوه داشت. از آنجایی که عملاً طوفانیان تنها مسئول خرید سلاح از خارج بود، و طبق گزارش ها میلیون ها دلار از این رهگذر به جیب زده بود، و یکی از اشخاص اصلی تحت تعقیب پس از انقلاب به شمار می رفت، تهیه کننده گزارش معتقد است که این داستان جدید اختراع دیگری است تا به مردم بگویند که مأموران انقلاب و کمیته ها هنوز دارند به وظیفه خود عمل می کنند. صرف نظر از صحت و سقم این خبر، مسلماً داستان فوق تا مدتی علاقه مردم به انقلاب را زنده نگاه خواهد داشت.

د- گزارش تولید نفت ایران: حسن نزیه، رئیس شرکت ملی نفت ایران، امروز گزارش های واصله از لندن را مبنی بر اینکه تولید نفت ایران به دلیل شورش های کارگری در میدان های نفتی به ۲/۸ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است، شدیداً تکذیب کرد. منابع نفتی به نقل از حسن نزیه گفتند که اصلاً چیزی در مورد شورش کارگران نشنیده است. گزارش فوق در مجله لندن اوایل نیوز و به نقل از منابع عراقی به چاپ رسیده بود. نزیه گفت که خبر کاهش تولید نفت صحت ندارد. بر اساس گزارش این مجله، شورش های کارگری نتیجه اعتراض آنها به استخدام کارگران خارجی در میدان های نفتی بوده است. اخیراً منابع خبری گفته اند که شرکت

ملی نفت ایران قصد دارد ۱۰۰ خارجی را به میدان های نفتی بازگرداند و خود نزیه نیز شکایت کرده بود که خارجی ها از ترس جانشان به سر کار باز نمی گردند. با وجود این، یک منبع خبری از قول نزیه گزارش داد که ایران فقط به تعدادی تکنسین خارجی، «حداکثر ۲۰ تا ۳۰ نفر» احتیاج دارد.

ه- ایران ایر قصد دارد هواپیماهایش را بفروشد: مقامات شرکت هواپیمایی ملی ایران گفته اند که قصد دارند هواپیمای بوئینگ ۷۰۷ اختصاصی شاه مخلوع را بفروشند. این هواپیما که شاهین نام دارد چند ماه پیش توسط خدمه آن از رباط، پایتخت مراکش، به تهران آورده شد. مقامات شرکت همچنین اعلام کرده اند که قصد دارند ۳ هواپیمای ایرباس و ۲ هواپیمای جمبوجت را بفروشند. قرار است این هواپیماها به یک شرکت آمریکایی فروخته شود. مقامات شرکت ایران ایر گفته اند که هر یک از جمبوجت ها به مبلغ ۶۰۰۰ میلیون ریال فروخته خواهد شد. آنها دلیل فروش هواپیماهای مذکور را کاهش پروازهای ایران ایر اعلام کردند. آنها همچنین خاطرنشان ساختند چنانچه در آینده نیازی به هواپیماهای جمبوجت شد، از جمبوجت های نیروی هوایی ایران استفاده خواهند کرد. طبق گزارش ها نیروی هوایی ایران ۱۰ هواپیمای جمبوجت در اختیار دارد.

و- خمینی پیش نویس قانون اساسی را بدون تغییر به هیأت دولت باز می گرداند: خمینی پیش نویس نهایی قانون اساسی را بدون هیچ تغییری به نخست وزیر مهدی بازرگان بازگردانده است. یدالله سحابی، وزیر مشاور در امور انقلاب قبلاً به خبرنگاران گفته بود که احتمال دارد خمینی برخی ماده های پیش نویس قانون اساسی را تغییر دهد ولی گویا او از مردم خواسته است تا نظر خود را در مورد همین نسخه ای که اکنون در دست دارند ابراز کنند. روز گذشته، سحابی رسماً همان نسخه نهایی را بدون هیچ تغییری در اختیار رسانه ها قرار داد. سحابی گفت که خمینی تصمیم گرفته است نظر خود را درباره ماده هایی که با آنها موافق نیست، «مثل بقیه مردم ایران» بعداً ابراز کند. او گفت که خمینی به سبب احترامی که برای مردم و افکار عمومی قایل است، تصمیم گرفت نظرات خود را بعداً ابراز کند، و خمینی نیز مانند سایر ایرانی ها، نظر خود را «ظرف مدت یک ماه» اعلام خواهد کرد. سحابی همچنین اظهار داشت که «قانون اساسی باید نماینده همه اقشار و از هر گزندی مصون باشد.» به همین دلیل یک شورای نگهبان قانون اساسی تشکیل می شود که بر همه مصوبات مجلس شورا نظارت خواهد کرد تا به اصول قانون اساسی مغایرتی نداشته باشند.

ز- مانور جت های جنگنده نیروی هوایی ایران مردم را که تصور کردند به آنها حمله شده است، ترساند: روز گذشته، «نمایش قدرت» هوایی دولت برخی از مردم را در تهران ترساند. مانورهای هوایی بر فراز تهران و برخی مناطق نزدیک به مرز عراق به منظور نشان دادن هشیاری نیروهای مسلح ایران در برابر تهدیدهای عراق صورت گرفت. ولی برخی از مردم لااقل در شهر کردنشین قصرشیرین در کرمانشاه در نزدیکی مرز عراق تصور کردند که

عراقی‌ها به آنها حمله کرده‌اند.

به همین دلیل، سرلشگر فریید، رئیس ستاد ارتش، و مقامات دیگر مجبور شدند با انتشار اعلامیه گزارش‌های مربوط به حمله نظامی را شدیداً تکذیب کنند. روزنامه بامداد گزارش داد که مردم با دفتر آن تماس گرفته و پرسیده بودند که آیا حمله‌ای صورت گرفته و یا اینکه واقعاً شهر قصرشیرین اشغال شده است. خبرگزاری پارس امروز گزارش داد که ۴ جت جنگنده اف-۴ و تعدادی هلیکوپتر تا ساعت ۲۲:۰۰ شب گذشته بر فراز کرمانشاه در حال انجام مانور نظامی بوده‌اند.

سرلشگر فریید به مطبوعات گفت که «نمایش‌های هوایی به منظور این انجام شد تا به مردم اطمینان دهیم ارتش ایران توانایی مقابله با هرگونه حمله نظامی را دارد. عراق باید بداند که ملت و ارتش ایران متحد و آماده است تا با هرگونه فعالیت ضدانقلابی در داخل و خارجی مقابله کند.» سرلشگر فریید درباره گزارش تجمع نیروهای نظامی در مرزهای غربی کشور گفت که شمار نیروهای مستقر در آنجا نسبت به گذشته تفاوتی نکرده است؛ با وجود این، هشدار داد «چنانچه هواپیماهای عراقی جرأت نفوذ به آسمان ایران را پیدا کنند، ضربه‌ای برابر، متقابل و متناسب به آنها وارد خواهیم کرد.» او گفت که هواپیماهای ایرانی به منظور انجام مأموریت‌های شناسایی در طول مرز به پرواز درآمده‌اند.

ح- اخبار متفرقه: حدود ساعت ۱۱:۴۵ امروز تعداد زیادی تظاهرکننده (که تعداد آنها مشخص نبود) در جلوی درب ماشین روی سفارت اقدام به تظاهرات نشسته کردند. بیشتر تظاهرکنندگان از کارکنان سابق مرکز هیأت نظامی و مستشاران نظامی آمریکا و بخش تدارکات بودند که اعتقاد داشتند باید پول بیشتری بابت خاتمه خدمتشان به آنها پرداخت شود. در ساعت ۱۲:۰۰ مشکل چندانی پیش نیامد جز اینکه عبور و مرور وسائط نقلیه سفارت مختل شد.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۲۳ محرمانه ۲۱ ژوئن ۱۹۷۹ - ۳۱ خرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۴۶۳ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه‌های خبری داخلی، مقامات سفارت تهیه‌کننده گزارش: ای. بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶ - خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره مسایل زیر ارائه می‌دهد، شامل: مصاحبه مطبوعاتی در یادار مدنی. حصول توافق در اجلاس قم. بودجه پیشنهادی مورد انتقاد

ص: ۴۹۳

شدید قرار می گیرد. تغییر وزرای هیأت دولت و چند خبر جالب توجه دیگر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- سلمان ثنایی خبرنگار روزنامه کویته «النباء» روز دوشنبه با فرمانده نیروی دریایی ایران و استاندار خوزستان، دریادار احمد مدنی، مصاحبه ای انجام داد. نکات اصلی این مصاحبه در زیر از نظرتان خواهد گذشت. مدنی درباره ناآرامی های اخیر در استان و مسئولین این ناآرامی ها گفت که انقلاب اسلامی منافع امپریالیسم را به مخاطره انداخته است و طبعاً آنها نیز دست به مقابله زده اند. او گفت که رژیم سابق عادت داشت امتیازات و رشوه هایی به اشخاص و شاید هم همسایگانش بدهد، ولی نظام جدید مردمی این کار را نخواهد کرد. او گفت اگر کدورتی از برخی کشورهای همسایه وجود دارد به دلیل آن است که آنها در مقابل نگرش صادقانه ما، نگرشی مخالف اتخاذ کردند. زمانی که گزارشی درباره ایران در رسانه های گروهی منتشر می شود، انتظار داریم بگویند که نظرات ابراز شده نظرات رسمی دولت است یا نظرات شخصی گزارشگر.

دریادار مدنی در پاسخ به این سؤال که آیا بریتانیا و آمریکا در ناآرامی های خوزستان نقشی دارند یا خیر، گفت که سه گروه در این ناآرامی ها دست داشته اند: مردم ساده لوحی که براحتی گمراه می شوند، اعضای ساواک و عوامل رژیم سابق، و نوکران امپریالیسم جهانی. او گفت ما هیچ مشکلی با اعراب یا غیراعراب در منطقه نداریم. برادران عرب ایرانی همیشه با برادران غیرعرب خود مهربان بوده اند. مدنی شایعات مربوط به اختلاف نظر با آیت الله شبیر خاقانی را تکذیب کرد و گفت که برخی فرصت طلبان سعی دارند از آب گل آلود ماهی بگیرند. مدنی گفت که بین او و آیت الله تفاهم کامل وجود دارد. خبرنگار به مصاحبه مدنی اشاره کرد که در آن عراق و کویت را به دست داشتن در وقایع خرمشهر متهم ساخته بود، و از مدنی پرسید آیا با توجه به اینکه دولت کویت چنین اتهامی را رد کرده و بر تمایلش به ادامه روابط حسنه با ایران تأکید داشته است، فکر نمی کند که این گزارش ها را عده ای آدم مغرض ارائه داده باشند.

مدنی گفت که در حال حاضر شواهد نشان می دهد که رادیو، تلویزیون و مطبوعات کویت گزارش های تحریک آمیز منتشر می کنند و دولت کویت این گزارش ها را تکذیب نکرده است. او گفت البته سفیر کویت در ایران بعداً توضیحاتی به دولت ایران داده و آنها را مجاب کرده است. مدنی در پاسخ به این سؤال که آرمان و خواست اعراب ایرانی چیست، گفت که آنها امتیازات مساوی معقولی در کشور می خواهند. او گفت که پروژه های توسعه در استان خوزستان از مناطق عرب نشین آغاز شده است. مدنی در پاسخ به این سؤال که چه کسی جمهوری اسلامی ایران را تهدید می کند، گفت که عوامل رژیم گذشته چه در داخل و چه خارج کشور، و آنهایی که انتظار داشتند دولت ظرف چند ثانیه همه چیز را به حالت عادی برگرداند. مدنی در مورد احتمال وجود اختلاف نظر در کابینه بازرگان گفت که مسلماً هر کسی

سلیقه خاص خود را دارد ولی همه آنها دارای هدف واحدی هستند. مدنی درباره مسئله فلسطین و و اتحاد مسلمانان گفت که ایرانی ها دوست خواهان یک فلسطین مستقل هستند و تلاش هایی نیز برای متحد ساختن مسلمانان جهان که امپریالیسم جهانی بین آنها تفرقه انداخته است، دارد صورت می گیرد. مدنی تأکید کرد که ایران ژاندارم خلیج فارس نیست و به همین دلیل برخی قراردادهای خرید تجهیزات برای نیروی دریایی اش را لغو کرده است. او همچنین تأکید کرد که ایرانی ها با کمال میل دست دوستی به سوی مردم کویت دراز می کنند و دیگر به امپریالیسم جهانی فرصت نخواهند داد که بذر تفرقه را میان امت مسلمان پاشد.

ب- حصول توافق در اجلاس قم: توافق میان روحانیان بدین معناست که آنها جبهه ای واحد را درباره مسئله قانون اساسی جمهوری اسلامی تشکیل خواهند داد. پیش از شروع اجلاس، خمینی و آیت الله شریعتمداری درباره ماهیت و گزینش اعضای نهادی که باید در مورد ماده های قانون اساسی تصمیم گیری کند، اختلاف نظر داشتند. در نتیجه این توافق، ۱۵۱ ماده قانون اساسی در مجلس ۷۵ نفری خبرگان که امام پیشنهاد کرده بود، بررسی خواهد شد ولی چنانکه شریعتمداری اصرار داشت، نمایندگان این مجلس با رأی مردم انتخاب خواهند شد. [آیت الله شریعتمداری] نگران بود چنانچه اعضای این مجلس انتصابی باشند، نهاد فوق نماینده واقعی مردم نخواهد بود.

شریعتمداری پس از اینکه متقاعد شد که مجلس خبرگان همان کارکرد مجلس مؤسسان را خواهد داشت، اعلام کرد که با پیشنهاد امام، که قبلاً گفته بود با او هیچ اختلاف نظر اساسی ندارد، موافقت می کند. او چند بار گفته است که «من و امام دوستان صمیمی هستیم» و نشان داده است که حاضر است نظراتش را با همکار روحانی اش هماهنگ سازد. یکی از دستیاران شریعتمداری تأکید کرد که از این به بعد دو مرجع فوق در نتیجه این اجلاس با یکدیگر «همکاری کامل» خواهند داشت.

ج- انتقاد شدید از بودجه پیشنهادی دولت: یکی از مقامات عالی رتبه سازمان برنامه و بودجه ایران روز گذشته تصمیم دولت نخست وزیر مهدی بازرگان مبنی بر اعلام بودجه برای سال جاری ایرانی را غیرعاقلانه خواند. این مقام که خواست نامش فاش نشود گفت که اصلاً اعلام بودجه «کار بی معنایی است زیرا اهداف جامع اقتصادی، اجتماعی و نظامی روشن نیستند.» این منبع گفت که در بودجه دولت نزدیک به ۱ میلیارد دلار به توسعه استان ها اختصاص یافته است، ولی بعید است که آنها دانش کارشناسی کافی برای استفاده بهینه از پولی که به منظور اجرای پروژه ها تخصیص یافته، داشته باشند. او گفت هنوز معلوم نیست که این پروژه ها را بخش خصوصی اجرا خواهد کرد یا بخش دولتی. این مقام گفت که به همین ترتیب مبلغ ۳۰۰ میلیون دلار برای جاده سازی تخصیص یافته ولی مشخص نشده است که کدام جاده ها اولویت دارند. او گفت تا زمانی که مشخص نشود چه جاده ای باید ساخته شود، نمی توان از این پول استفاده کرد. در عین حال، برنامه دولت برای تشویق جمعیت روستایی که

به شهرها مهاجرت کرده اند تا به روستا بگردند بر روی کاغذ «عالی» به نظر می رسد، ولی خیلی بعید است که نتیجه مطلوب را ایجاد کند زیرا مسلماً نمی تواند درآمدی را که این روستاییان در شهر دارند، در روستا نیز برای آنها ایجاد کند. این مقام گفت:

«مهمترین عیب برنامه بودجه این است که رهنمودهای روشنی برای هزینه کردن مبالغ تخصیصی به پروژه ها در بودجه مقرر نشده است» و هشدار داد که این خطر وجود دارد که بار دیگر دولت دچار مشکلات قدیمی مخارج و کنترل های بیش از حد شود.

د- تغییر وزرای کابینه: نخست وزیر مهدی بازرگان امروز با انتصاب هاشم صباغیان در پُست وزارت کشور و احمد صدر حاج سیدجوادی در پُست وزارت دادگستری در کابینه خود تغییراتی داد. مجلس معارفه این دو وزیر به کارکنان وزارتخانه های متبوعشان نیز برگزار شد. صباغیان که قبلاً معاون نخست وزیر در امور انتقال قدرت بود، بجای سید جوادی منصوب شده است که قبلاً تصدی وزارت کشور را بر عهده داشت. اسدالله مبشری، وزیر سابق دادگستری، نیز کابینه دولت را ترک کرده است. وزیر جدید کشور در مصاحبه ای گفت که برگزاری انتخابات آتی اصلی ترین وظیفه اوست. صباغیان گفت که وزارت کشور در آینده نزدیک نحوه برگزاری انتخابات را اعلام خواهد کرد.

ه- اخبار متفرقه:

(۱) بیژن افراسیابی، فرماندار سابق بیرجند، امروز صبح به جرم «محاربه با خدا و رسول خدا و جانشین او» تیرباران شد. اعدام او شمار (رسمی) اعدام شدگان را از انقلاب ۱۱ فوریه تا به حال به ۳۰۰ نفر رساند.

(۲) در پی «دستگیری» ارتشبد طوفانیان معلوم شده است که اشتبهاً شخص دیگری بجای او دستگیر شده است. شخصی که دستگیر شده، برادر ارتشبد طوفانیان به نام هادی است.

وضعیت داخلی رادیو و تلویزیون ایران

سند شماره ۲۲۴ استفاده محدود اداری ۲۱ ژوئن ۱۹۷۹ - ۳۱ خرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۴۷۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: وضعیت داخلی رادیو و تلویزیون ایران ۱- در روز ۲۱ ژوئن با تعدادی از مدیران میان پایه رادیو و تلویزیون ایران ملاقات کردم که اطلاعات زیر را در مورد وضعیت کلی این سازمان ارائه دادند:

(الف) نزدیک به ۷۵ درصد کارکنان حرفه ای صدا و سیما به سر کارهایشان بازگشته اند، ولی تنها یک شبکه تلویزیونی فعال است، و تولید داخلی این سازمان به حداقل خود رسیده است. تعداد کارکنان برای انجام امور سازمان کافی نیست. قرار است شبکه دوم نیز راه اندازی شود که برنامه های آن متنوع تر و محتوای اسلامی کمتری نسبت به شبکه اول دارد.

(ب) قطب زاده بر خلاف تمام مدیران دیگر صدا و سیما به جوان ها روی آورده است. او و

اطرافیان جدیدش هیچ چیز در مورد تولید برنامه نمی دانند، ولی او آنقدرها هم که به نظر می رسد غیر منعطف و متعصب نیست. سانسور همچنان ادامه دارد، ولی به اندازه گذشته شدید و کینه توزانه نیست. ملاها در اطراف اتاق های خبر پرسه می زنند و سر می کشند، ولی به هر حال این وضعیت بهتر از سانسورچی های ناپیدا و همه جا حاضر گذشته است.

(ج) فیلم های آمریکایی (هم تلویزیونی و هم سینمایی) هم اکنون از تلویزیون پخش می شوند و ناخواسته وجهه ای برای آمریکا می سازند. با وجود این، تمام این فیلم ها قبلاً بررسی می شوند تا مبادا صحنه بیش از حد خشونت آمیز یا غیراخلاقی در آنها باشد. یک سال پیش، فیلم های آمریکایی که هم در شبکه های فارسی زبان و هم انگلیسی زبان پخش می شد، با داشتن این صحنه ها مخاطب بیشتری به خود جلب می کرد.

(د) یک تیم تولید برنامه های تلویزیونی دارد با مشارکت فعالانه نمایندگان گروههای سیاسی مارکسیست و اسلامی بر روی یک مجموعه مستند در مورد انقلاب ایران کار می کند. این برنامه که به زبان انگلیسی تهیه می شود، در صورت تأیید، برای نمایش در خارج از ایران ارائه خواهد شد.

(ه) ساختمان صدا و سیما، از لحاظ امنیتی، با گذشته تفاوت بسیاری کرده است. کنترل مراجعان به حداقل رسیده است و فقط گاه از آنها کارت شناسایی درخواست می شود. برخلاف شور انقلابی و شکاف های سیاسی موجود، این شخص فضای حاکم بر صدا و سیما را سبکتر و روابط بین کارمندان را صادقانه تر از زمان گذشته ارزیابی می کند.

شلنبرگر

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۲۵ محرمانه ۲۴ ژوئن ۱۹۷۹ - ۳ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۵۴۸ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، کارکنان دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ. اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره مسایل زیر ارائه می دهد، شامل: حادثه تیراندازی در نزدیکی سفارت آمریکا. کشف مقادیر عظیمی سلاح در تهران. توقف پروژه مجتمع فولاد در بندرعباس. آماده باش نیروهای مسلح ایران در مرز افغانستان. مجلس مؤسسان. تظاهرات امروز در مقابل سفارت آمریکا.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

ص: ۴۹۷

۲۲- جزییات: (محرمانه) [الف]- حادثه تیراندازی در نزدیکی سفارت آمریکا: در حدود ساعت ۰۱:۰۰ بامداد جمعه، ۲۲ ژوئن چند گلوله در سفارت یا اطراف آن شلیک شد. این حادثه چند ثانیه بیشتر طول نکشید و هیچ گزارشی از وارد آمدن خسارت و یا مجروح شدن کسی واصل نشده است. در ساعات اولیه صبح نیز که محافظان سفارت در خواب عمیق به سر می بردند، یک موتورسیکلت به آرامی در طول دیوار غربی سفارت در کوچه آمریکا حرکت کرد و یک نارنجک چند تکه را به داخل حیات خانه ای واقع در نبش خیابان آمریکا و خیابان انبار انداخت. یکی از مأموران امنیتی سفارت نیز پس از بازرسی محل تأیید کرد که شیء پرتاب شده یک نارنجک بوده است. محافظان سفارت از صدای انفجار نارنجک از خواب پریدند و در جهات مختلف شروع به تیراندازی کردند ولی هیچ صدمه ای به مهاجمان وارد نیامد، و خساراتی نیز که به اموال سفارت وارد شد، بسیار اندک بود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): وابسته نیروی زمینی آمریکا پس از صحبت با ماشاءالله کاشانی، فرمانده محافظان سفارت، دریافت که مجاهدین از خانه مذکور برای حبس و بازجویی بازداشت شدگان استفاده می کردند. علت حمله نیز احتمالاً انتقام جویی یک یا چند نفری بوده که در آنجا حبس شده و مورد بازجویی قرار گرفته بودند. به نظر می رسد که آنها بالاخره یک دشمن پیدا کرده اند.

ب- کشف مقادیر عظیمی سلاح در تهران: روزنامه تهران تایمز خبر زیر را منتشر ساخته است: پاسداران انقلاب ساعات ۰۲:۰۰ بامداد پنجشنبه با حمله به یک آپارتمان در مجیدیه (در شمال شرق تهران) مقادیر عظیمی سلاح روسی و آمریکایی کشف کردند. فرمانده کمیته منطقه ۴ که هدایت این عملیات تفتیش خانگی شبانه را برعهده داشت، گفت که ۲۴۰ اسلحه کلاشینکف، یک جعبه کُلت کالیبر ۴۵، ۴۰ هزار فشنگ، ۱۰ میلیون ریال پول نقد و یک کارتن «اعلامیه تحریک آمیز» که آرم چریک های فدایی بر روی آن بود از این خانه کشف شده است. فرمانده عملیات فوق گفت که سه نفر در همین ارتباط دستگیر شده اند. در ساعات بعدی روز، دو نفر که قصد ورود به خانه را داشتند از سوی پاسداران انقلاب دستگیر شدند. آنها کارت های شناسایی به همراه داشتند که نشان می داد از اعضای گروه چریک های فدایی هستند. «در پشت کارت هایشان چیزی نوشته بود که آنها را به اتحاد شوروی مرتبط می ساخت. این افراد دستگیر و برای بازجویی به کمیته مرکزی منتقل شدند.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): سایر منابع خبری نوع و تعداد سلاح و مهمات کشف شده را بسیار متفاوت گزارش داده اند. البته هیچکس شک ندارد که مقادیری سلاح که متعلق به چریک های فدایی بوده، کشف شده است، ولی مسئله اینجاست که تعداد این سلاح ها کاملاً مشخص نیست. تهیه کننده گزارش احتمال می دهد که گروه فداییان، حداقل برای مدتی، از سوی رسانه ها گروهی ضدانقلابی معرفی شده و مورد حمله شدید قرار بگیرد. این مسئله

راه ساده ای برای منحرف ساختن اذهان از مشکلات واقعی ایران است.

ج- توقف پروژه ساخت مجتمع فولاد بندرعباس: مدیرعامل شرکت ملی صنایع فولاد ایران روز گذشته اعلام کرد که پروژه ساخت مجتمع فولاد در بندرعباس به دلیل اقتصادی نبودن، متوقف خواهد شد.

دکتر جعفری، مدیرعامل شرکت، که به دعوت کارگران مجتمع فولاد بندرعباس به این شهر سفر کرده است، گفت که یک شورای کارگری تشکیل خواهد شد تا به مشکلات کارگران مجتمع فولاد بندرعباس رسیدگی کند و راه حل هایی برای آنها بیابد. این شورا شامل یک قاضی، یک حسابدار و یک مهندس خواهد بود. دکتر جعفری گفت که «احتمال ادامه پروژه ساخت مجتمع فولاد بندرعباس بسیار ضعیف است.» د- آماده باش نیروهای مسلح ایران در طول مرزهای افغانستان: روزنامه ها گزارش داده اند که نیروهای مسلح ایران به علت احتمال بمباران مناطق مرزی از سوی نیروهای افغان به حالت آماده باش در آمده اند. یک روزنامه به نقل از یک منبع موثق دولتی گزارش داد که کارشناسان شوروی مستقیماً در طرح این حملات احتمالی شرکت دارند. «این منبع دولتی اطمینان داد که نیروهای هوایی و زمینی جمهوری اسلامی به قدر کافی خود را برای مقابله با این مسئله آماده ساخته اند.» این روزنامه نوشت که طرح بمباران [مناطق مرزی] مقدمه ایست برای مداخله شوروی در بلوچستان و به نقل از صادق طباطبایی، معاون وزیر کشور، گزارش داد که شوروی بلوچ ها را تحریک کرده است که «به مرزهای ایران نفوذ کنند.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): این هم یک نمونه دیگر از حملات شدید به مداخله شوروی. این مسئله دارد هر چه بیشتر و بیشتر در روزنامه ها مطرح می شود، در حالی که خبرهای ضد آمریکایی کم رنگ تر شده است.

ه- تظاهرات در خرمشهر: رادیو ایران از ادامه تظاهرات در اهواز و خرمشهر برای دومین روز پیاپی گزارش داد. این تظاهرات، که طبق گزارش ها مسالمت آمیز بوده است، [هم] در اعتراض به استاندار خوزستان و هم در حمایت از استاندار خوزستان صورت گرفته است.

و- مجلس مؤسسان: آیت الله خمینی اعلام کرده است که اکثر اعضای مجلس خبرگان که قرار است قانون اساسی را مورد بررسی قرار دهد، باید از روحانیان باشند. خمینی در دیدار ائمه جماعت استان خراسان در آخر هفته گفت که باید «روشنفکران و متفکران نگاهی اسلامی به قانون اساسی» داشته باشند. او به روحانیان گفت که نباید ساکت بنشینند و اجازه دهند تا دیگران قلم های خود را بر ضد قانون اساسی به کار ببرند. او گفت: «این حق شماست. اسلام باید نظر خودش را در مورد قانون اساسی بدهد. این حق متفکران، فلاسفه و همه مسلمانان روشنفکر است. اجازه ندهید که روشنفکران خارجی نظر بدهند. شما هم نظر خودتان را در خیابان ها، مسجدها و بازارها درباره قانون اساسی بدهید.» خمینی در مورد ۷۵ عضو منتخب مجلس مؤسسان گفت: «ملت باید آنهایی را که می خواهند چنین وظیفه ای را بر عهده بگیرند،

بشناسد. اینجا دیگر مسئله شرق و غرب نیست، بلکه مسئله اسلام است. روحانیونی که با امور جاری کاملاً آشنا هستند باید وظیفه مطرح ساختن نظرات اسلام را بر دوش بکشند و نباید از رفتن به مجلس ابا بورزند، زیرا این مجلس بنیان موازین اسلامی است. وقتی قرار است سرنوشت اسلام در این مجلس تعیین شود، این سرنوشت را باید روحانیان تعیین کنند.» ز- تظاهرات امروز در مقابل سفارت: در حدود ساعت ۰۹:۰۰ صبح امروز، کارکنان قراردادی سابق هیأت نظامی و مستشاری آمریکا در مقابل سفارت آمریکا تظاهرات کردند و خواستار پرداخت پاداش خاتمه خدمت شدند. این کارکنان به صورت قراردادی در خدمت هیأت نظامی و مستشاری بودند و در واقع کارمند استخدامی آن نبوده اند. دولت آمریکا فکر می کند بیش از مبالغی که تا به حال به آنها پرداخت شده، تعهد دیگری نسبت به آنها ندارد. این تظاهرکنندگان در دسته های مختلف راههای ورودی و خروجی سفارت را مسدود کردند و تا ساعت ۱۴:۴۵ آنجا را ترک نکردند.

خلاصه رویدادهای هفته

سند شماره ۲۲۶ محرمانه ۲۴ ژوئن ۱۹۷۹ - ۳ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۵۶۱به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: خلاصه رویدادهای هفته ۱- ([محرمانه] - تمام متن - از این پس سعی داریم به طور آزمایشی خلاصه رویدادهای هفتگی را که در سایر گزارش ها منعکس نشده است، ارائه دهیم. نظر خوانندگان در مورد مفید بودن این نوع گزارش ها موجب امتنان خواهد بود).

۲- خلاصه: ادامه خشونت های سیاسی. افزایش اعتراض ها به دستگیری های خودسرانه. دو مأمور «ساواک» پس از یک محاکمه نمایشی اعدام شدند. از زندانیان فراری خواسته شد خود را تسلیم نمایند. ادامه روند خلع سلاح عمومی. شمار متقاضیان تحصیلات عالی خیلی بیشتر از ظرفیت دانشگاههاست. فروهر در بحبوحه فلج سیاسی حزب جبهه ملی از آن جدا می شود. پایان خلاصه.

۳- روزنامه ها گزارش دادند که در روز ۱۳ ژوئن عمده ای ناشناس هوشنگ عیسی بیگلو را که حقوقدانی تبریزی است در تهران ربودند و پس از آنکه او را مورد ضرب و شتم شدید قرار دادند، بیهوش در حوالی خانه اش رها ساختند. مهاجمان عیسی بیگلو را در نزدیکی دفتر هدایت متین دفتری ربوده بودند. به عیسی بیگلو تلفن شده بود که آقای متین دفتری مورد حمله قرار گرفته است و او نیز برای بررسی این موضوع راهی دفتر حزب جبهه دموکراتیک ملی بود. هیچ توضیح دیگری در این ارتباط داده نشده است، ولی احتمالاً این واقعه با رویداد دیگری که اخیراً روزنامه ها در مورد دستگیری آقای متین دفتری توسط پاسداران انقلاب به هنگام خروج از کشور گزارش کرده اند، مرتبط است. جبهه دموکراتیک ملی مراتب اعتراض

خود را به نحوه برخورد پاسداران با متین دفتری در فرودگاه مهرآباد اعلام کرده است. اخیراً نیز عده ای اسلامگرا راهپیمایی حزب جبهه دموکراتیک ملی را که در روز ۲۲ ژوئن در دانشگاه تهران برگزار شد، بر هم زدند. این تظاهرات در حمایت از تشکیل مجلس مؤسسان با اختیارات تام برای اصلاح پیش نویس قانون اساسی برگزار شده بود.

۴- در رویدادی دیگر در روز ۱۶ ژوئن چهار فرد مسلح به خانه سپهد ولی الله قرنی، اولین رئیس ستاد نیروهای مسلح پس از انقلاب که در روز ۲۲ آوریل ترور شد، حمله کردند. روزنامه هدف از این حمله را سوءقصد به جان همسر سپهد قرنی ذکر کرده اند. یکی از مهاجمان دستگیر شده و هم اکنون در بازداشت به سر می برد.

۵- از روزهای اول پیروزی انقلاب تا به حال روزنامه ها بیشتر صفحات خود را به دستگیری ها، محاکمه ها، اعدام ها و مطالب مشابه اختصاص داده اند. ولی در روزهای اخیر برخی گروهها جرأت پیدا کرده و مراتب اعتراض خود را به برخی دستگیری ها اعلام کرده اند. مثلاً در هفته گذشته علی اصغر حاج سیدجوادی، رهبر حزب جنبش، با انتشار بیانیه ای به دستگیری و حبس اعضای حزب سوسیالیستی کارگر در اهواز اعتراض کرد. یک نمونه دیگر اعتراض سازمان مجاهدین خلق به دستگیری حمید شیبانی و محمدرضا سعادت بود که در روزنامه ها نیز انعکاس یافت. همسر سعادت طی ارسال نامه ای طولانی به روزنامه ها مدعی شده بود که شبهه نظامیان مستقر در سفارت آمریکا شوهرش را در روز ۲۶ آوریل در دفتر کارش دستگیر کرده و در حالی که چشمهای او را بسته بودند و به خودروی خود می بُردند، وی را به شدت مورد ضرب و شتم قرار دادند. سپس شوهرش را به خانه ای در پشت سفارت برده... و در آنجا به مدت ۱۲ ساعت شکنجه دادند و زیر مشت و لگد گرفتند. در روز ۲۲ ژوئن، عده ای ناشناس خانه مزبور را که محافظان سفارت از آن استفاده می کردند، با نارنجک مورد حمله قرار داده و آن را به گلوله بستند. این بازی سگ و گربه ای که در تمام ایران راه افتاده است، و گروههایی که اعضایشان دستگیر شده (یا بدتر) دست به انتقامجویی می زنند، مسلماً ادامه خواهد یافت ولی این بار به شیوه ایرانی ها. به نظر می رسد در این بازی حمله به اعضای خانواده و اموال طرف دیگر کاملاً مشروع باشد. در آتش سوزی اخیر بازار تبریز معلوم بود که هدف اصلی حجره های متعلق به روحانی برجسته و رئیس کمیته شهر است. یکی از تبریزی ها به کارمند سیاسی گفته است که احتمالاً هدف بعدی خانه این روحانی خواهد بود.

۶- در مقابل اعتراض به برخی دستگیری ها، ارائه گزارش مشروح برخی محاکمه ها نیز در روزنامه ها ادامه دارد. تازه ترین نمونه ی این گزارش ها، شرح مفصل محاکمه یک هفته ای بهمن نادری پور معروف به «تهرانی» و فریدون توانگری معروف به «آرش» است. متهمان از شکنجه گران ساواک بودند و روزنامه ها شرح مفصلی از شلاق زدن ها، ضرب و شتم ها و خونریزی های دوران ساواک نوشته اند. با توجه به کیفیت دستگیری سعادت که قبلاً ذکر کردیم، ظاهراً شیوه تنبیه ایرانی ها چندان فرقی نکرده است. یکی از کسانی که مدت کوتاهی را

هم در بازداشت ساواک بوده و هم در زندانهای انقلاب به سر برده به کارمند سیاسی گفته است که ساواکی ها خیلی بهتر بودند. تهرانی و آرش صبح روز ۲۴ ژوئن اعدام شدند.

۷- در یک خبر دیگر در ارتباط با زندان ها، دادستان کل دادگاههای تهران، جعفر شهشانی [شهشانی]، از کلیه کسانی که در روزهای ۱۱ و ۱۲ فوریه از زندانهای تهران گریختند، خواسته است تا داوطلبانه خود را تسلیم نیروهای انتظامی کنند. فراریان مزبور تا روز ۲۱ ژوئیه مهلت دارند تا خود را معرفی کنند، در غیر این صورت علاوه بر اتهامات قبلی شان به جرم فرار از زندان نیز محاکمه خواهند شد.

۸- درخواست دیگری که شاید اجابت نشود این است که همه کمیته های زنجان باید سلاح های خود را تحویل دهند. بر اساس گزارش ها، کمتر کسی به این درخواست گوش داده است. در آبادان و خرمشهر نیز از کسانی که سلاح دارند خواسته شده است تا ۲۶ ژوئن نسبت به درخواست صدور مجوز اقدام نمایند. درخواست های متعدد استانداران مختلف از مأموران کمیته برای تسلیم سلاح هایشان چندان تأثیری نداشته است، تکرار می کنم چندان تأثیری نداشته است. هر روز خبرهای متعددی درباره کشف مقادیری سلاح، قاچاق اسلحه در مرزها، و امکان خرید سهل و آسان اسلحه منتشر می شود.

در اواخر هفته گذشته، مأموران یکی از کمیته های تهران یک انبار سلاح را که به گروه مارکسیستی فداییان خلق تعلق داشت، کشف کردند. با توجه به شمار عظیم سلاح هایی که در سرتاسر ایران به دست مردم افتاده است، مطمئناً کنترل مؤثر سلاح در ایران در آینده قابل پیش بینی خواب و خیالی بیش نخواهد بود.

۹- مقامات وزارت آموزش و پرورش مدعی شده اند که شمار متقاضیان ورود به دانشگاهها در سال تحصیلی جاری بسیار بیشتر از ظرفیت دانشگاههاست. بیش از ۶۰۰ هزار نفر در کنکور ورودی دانشگاهها نام نویسی کرده اند، ولی فقط ۴۵ هزار نفر آنها بخت ادامه تحصیلات در مراکز آموزش عالی را خواهند داشت. با توجه به وضعیت بیکاری در کشور، عواقب قبول نشدن نزدیک به ۵۵۵ هزار نفر دیپلمه در کنکور می تواند بسیار وخیم باشد. خوشبینانه ترین پیامد، هجوم این دیپلمه های بیکار به بخش صدور ویزای دانشجویی آمریکا در سفارت خواهد بود، و بدبینانه ترین پیامد نیز یأس مفرط این فارغ التحصیلان که دانشگاه را آخرین تیر ترکش خود می دانستند و گرایش آنها به سازمان های مخالف با نظام فعلی است. بنابراین، جریان ورود دانشجویان ایرانی به آمریکا و کشورهای دیگر ناگزیر ادامه خواهد یافت و حتی شاید بیشتر هم بشود، و فعالیت های دانشجویی این تازه واردان در مخالفت با همان رژیمی شکل خواهد گرفت که خودشان این همه تلاش کردند تا بر سر کار بیاید.

۱۰- هر دو حزب جبهه ملی و جبهه دموکراتیک ملی، مراسم جداگانه ای در تجلیل بیست و ششمین سالگرد ملی شدن صنعت نفت توسط مصدق برگزار کردند. دو روز پیش از برگزاری مراسم حزب جبهه ملی، داریوش فروهر، وزیر کار و امور اجتماعی، اعلام کرد که

قصد دارد از حزب فوق جدا شود و حزب مردم را احیا کند. این حزب ۳۰ سال پیش برای حمایت از سیاست های مصدق تشکیل شده بود. فروهر گفت به این علت از حزب جبهه ملی جدا می شود که حزب فوق درگیر جنگ قدرت است و او دیگر نمی تواند سیاست های آنها را تأیید کند. سنجابی، رهبر حزب جبهه ملی، درباره جدا شدن فروهر از حزب مدعی شد که وزیر کار برای به دست آوردن قدرت (شخصی) داشت از اصولش عدول می کرد. در اخبار دیگری که درباره جبهه ملی به دستمان رسیده، به نظر می رسد که سنجابی سخت کوشش می کند تا سازمان متبوعش عملکردی متحد داشته باشد.

حزب جبهه ملی با تشکیل مجلس خبرگان مخالفت کرده و خواستار تشکیل یک مجلس مؤسسان فراگیر و منتخب برای تصویب قانون اساسی جدید کشور شده بود. خمینی آنها را که با تشکیل مجلس خبرگان مخالف بودند، «توطئه گرانی بر ضد اسلام و کشور» خوانده بود. انتشار گزارش های متعدد درباره ادامه تلاش های ناموفق سنجابی برای حصول اتفاق نظر جناح های گوناگون بر سر سیاست اصلی حزب ادامه دارد.

لینکن

تظاهرات علیه دولت ایالات متحده آمریکا

سند شماره ۲۲۷ بدون طبقه بندی ۲۵ ژوئن ۱۹۷۹ - ۴ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۶۸۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی موضوع: تظاهرات علیه دولت ایالات متحده آمریکا ۱- تصمیم گرفته شده است که مبلغ یک ماه اضافه حقوق، به پول بازخرید کارگران سابق گروه مشاور نظامی و ارتش افزوده نشود. با عنایت به این که دولت ایالات متحده آمریکا پرداخت این مبلغ را متقبل نخواهد شد، و نیز در صورتی که دولت موقت انقلاب اسلامی، این نیروها را در زمره اعضای سفارت به حساب نیاورد، در نتیجه مسئولیت پرداخت این مبلغ مازاد، بر اساس قوانین و دستورات صادر شده از ناحیه دولت موقت، برعهده ایران خواهد بود.

۲- سفارت اقدام به ارسال یادداشتی به وزارت امور خارجه دولت موقت نموده و متذکر شده است که هم این کارگران و هم کارگران فعلی گروه مشاور نظامی ارتش در خصوص قانون کار ایران مصون هستند و با توجه به این که منبع پرداخت حقوق این کارگران دولت موقت بوده است، بنابراین این اضافه پرداخت (۳۰ روزه) نیز بایست از ناحیه دولت موقت تأمین گردد. (این ۳۰ روز اضافه حقوق به صورت تخمینی حدود دو میلیون و دویست هزار دلار خواهد شد.) ۳- در تاریخ ۲۰ ژوئن حدود ۴۰ نفر از کارگران سابق گروه مشاور نظامی ارتش در مقابل ورودی اصلی محوطه سفارت تظاهرات کردند. این تظاهرات باعث شد که فعالیت سفارت به مدت شش ساعت به شدت مختل گردد. دو نفر به نمایندگی از تظاهرات کنندگان درخواستهای

ص: ۵۰۳

آنها (۶۰ روز اضافه حقوق برای تمامی این کارمندان) را با افسر پرسنلی سفارت مطرح کردند.

در جریان بحث و گفتگوی طولانی بین نمایندگان تظاهرات کنندگان و نماینده سفارت، افسر پرسنلی موضع دولت ایالات متحده آمریکا در خصوص این موضوع را تشریح کرد و خاطرنشان کرد که با عنایت به این که دولت ایالات متحده آمریکا به تمامی تعهدات حقوقی خود جامه عمل پوشانده است، هیچ گونه اقدامی در این باره در دستور کار دولت قرار ندارد. نمایندگان تظاهرات کنندگان تأکید کردند که در صورت عدم برآورده شدن این درخواست، هیچ تضمینی برای کنترل فعالیتهای تظاهرات کنندگان وجود ندارد و در نتیجه ممکن است که جان نیروهای فعلی مقیم ایران در معرض خطر قرار بگیرد.

۴- در تاریخ ۲۴ ژوئن نیز تظاهرات کنندگان مجدداً به مقابل سفارت آمدند. این بار آنها تمامی ورودیهای سفارت را بستند و هرگونه ورود و خروج به سفارت را مختل کردند. حتی برخی از تظاهرات کنندگان با در دست داشتن میله های آهنی، چهره ای بسیار وحشتناک و رعب آور داشتند. این بار نیز حدود ۶ ساعت در مقابل سفارت تجمع کردند. آنها پس از ریزنی و گفتگوی طولانی با اعضای سفارت و نیروهای امنیتی مسئول حفاظت سفارت، به تجمع خود پایان دادند. این اقدام باعث شد که فعالیتهای طبیعی سفارت به مدت ۶ ساعت شدیداً مختل گردد؛ به نحوی که یک دستگاه کامیون محتوی کیسه مرسولات دیپلماتیک پس از حدود دو ساعت معطلی، نهایتاً موفق شد از یکی از ورودیهای که به ندرت مورد استفاده قرار می گیرد وارد محوطه سفارت شود. تظاهرات کنندگان بر روی طرفین و پشت این کامیون شعارهای ذیل را به زبانهای انگلیسی و فارسی نوشته بودند: «مرگ بر آمریکا»، «یانکی ها، به خانه خود باز گردید» و «ما کارگران ایرانی که برای سفارت آمریکا کار می کرده ایم خواهان دریافت اضافه حقوق خود هستیم. ما تا زمانی که حق خود را دریافت نکنیم در اینجا تجمع خواهیم کرد.» کیسه مرسولات دیپلماتیک که قرار بود از سفارت خارج شود نهایتاً موفق به خروج نشد و البته سفارت امیدوار است که در برنامه زمانی طراحی شده بعدی، یعنی ۲۸ ژوئن، موفق به ارسال یک کیسه گردد.

۵- تجمع کنندگان در تاریخ ۲۵ ژوئن نیز مجدداً در مقابل سفارت حضور پیدا کردند اما این بار ورودیها را مسدود نکردند.

۶- شرکت، مبالغ متغیری، بین ۳۰ تا ۶۰ روز در سال، به عنوان اضافه حقوق برای کارگران در نظر می گیرد و بر اساس میزان کارایی و سنوات فعالیت به هر یک از کارگران اختصاص می دهد. درخواست کارگران این است که تمامی آنها معادل ۶۰ روز حقوق، اضافه دریافت داشته باشند.

۷- ما به اطلاع دولت موقت رسانده ایم که ما بر موضع خود مبنی بر پرداخت ۳۰ روز عمیقاً پایبند خواهیم بود. استنباط ما از شرایط موجود این است که قانون کاپیتولاسیون در حال حاضر صرفاً منجر به افزایش درخواستهای این گروه خواهد شد. لینگن

نامه کاردار (لینگن) به ویلیام کلارک

سند شماره ۲۲۸ محرمانه ۲۵ ژوئن ۱۹۷۹ - ۴ تیر ۱۳۵۸ پاسخ از طرف: بخش سیاسی - ام. ج. مترینکو به: افسر امنیتی منطقه ای - آقای ویلیام کلارک [موضوع: نامه کاردار (لینگن) به ویلیام کلارک] از زمان بازگشت به تهران یعنی هفته قبل، دو بار شنیده ام که سفارت «بار دیگر مورد حمله واقع خواهد شد.» یکی از منابع از دوستان قدیمی ایرانی من است که حدود دو سال او را می شناسم و بیشتر درگیر سیاست های خیابانی است. برادرخوانده اش (که ابتدا در این مورد از او مطالبی شنیده است) یکی از کمونیست های فعال تهران است. بنا به گفته این منبع متعصبین اسلامی به این حمله مبادرت خواهند ورزید؛ کمونیست ها حتی فکر این کار را نیز به مغز خود راه نمی دهند.

امروز صبح نیز بار دیگر داستان حمله را شنیدم، اما این بار متن آن تفاوت داشت. یکی از آشنایان من در گمرک وزارتخانه به من گفت که یکی از اقوامش که در ۱۵ سال گذشته در زندان ساواک به سر می برده در مورد امکان وقوع این حمله سخن می گفته است.

وی گفت این زندانی از جمله «چریک ها» بود و گروه وی از طرف جمهوری اسلامی در معرض خطر واقع شده است... آنها در پی یافتن راهی جهت خالی کردن زیر پای دولت کنونی هستند (و چه راهی بهتر از ایجاد وضعی که منجر به قطع رابطه بین ایران و آمریکا شود) تا گروه مزبور بتواند از آشفتگی متعاقب آن بهره وری کند.

کاردار - آقای لینگن یا آقای آهن بخش سیاسی: ام. ج. مترینکو

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۲۹ محرمانه ۲۶ ژوئن ۱۹۷۹ - ۵ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۶۵۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، کارکنان دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ. اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی در مورد موضوعات زیر ارائه می دهد، شامل: دیدار رئیس ستاد از لشکر ۶۴. تحلیل روزنامه ها از بودجه ریاضتی جدید. تنش بین

ص: ۵۰۵

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- سرلشگر ناصر فرید، رئیس ستاد ارتش ایران، که در حال حاضر از پادگان های نظامی لشگر ۶۴ واقع در آذربایجان غربی دیدن می کند به رادیو ایران گفت که روحیه و آمادگی نظامی لشگر ۶۴ «فوق العاده» است. او گفت که احساس می کند خطر تجاوز خارجی به کشور وجود ندارد. فرید گفت که لشگر ۶۴ در چند هفته پیش مسئولیت بازگرداندن آرامش را به نقده بر عهده گرفت، و کار خود را «به نحو احسن» انجام داد. سرلشگر فرید در طول روز از پاسگاههای نظامی در شهر ارومیه و پیرانشهر دیدار کرد. روزنامه ها در شماره ۲۶ ژوئن خود به نقل از سرلشگر فرید نوشتند که روند بازسازی ارتش ادامه دارد. او از مردم خواست تا هرگونه شک و تردیدی را که ممکن است نسبت به روحیه و آمادگی نظامی ارتش دارند، کنار بگذارند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): دیدار رئیس ستاد ارتش از پادگانهای شمال غربی کشور مسلماً به منظور ایجاد روحیه در نیروهای ارتش و ایجاد اعتماد به ارتش در میان عامه مردم صورت می گیرد. فکر می کنیم که تحسین و تمجید از ارتش یک نوع مبالغه است. در تهران که شاهد یک نیروی آشفته و فاقد روحیه و انضباط هستیم. البته ایرادی ندارد اگر بگوییم ارتش توان دفاع از کشور را دارد، مگر یک ایرانی می تواند حرف دیگری هم بزند. با وجود این، شک داریم که ارتش کنونی بتواند از ایران در مقابل هر گونه تجاوز نیروهای عراقی و یا حتی هر نیروی سازمان یافته و تعلیم دیده دیگر دفاع کند.

ب- تحلیل روزنامه ها از بودجه ریاضتی جدید: جزییات بودجه سال ۱۳۵۸ که در سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه شده است و در اوایل هفته جاری منتشر شد حکایت از آن دارد که مجموعه اقداماتی که در اولین برنامه بودجه دولت اسلامی جدید برای سال مالی جاری پیش بینی شده است، نوید سالی با ریاضت اقتصادی را برای مردم می دهد. جزییات کامل برنامه بودجه ی ۳۲ میلیارد دلاری دولت که در آن میزان درآمدها و مخارج مشخص شده اند، به صورت برآورد برای هر وزارتخانه به آنها ابلاغ خواهد شد. اصل کلی در تعیین بودجه مذکور این بوده است که وزارتخانه ها و اداره های دولتی شرح نیازهای مالی خود را برای سال مالی جاری به دولت تسلیم می کنند و دولت نیز بودجه را بر اساس همین «برآوردها» تنظیم می کند. بر خلاف برنامه بودجه دولت های گذشته ایران، برنامه بودجه دولت اسلامی بازرگان هیچ ردیفی را برای وام های خارجی یا منابع مالی خارجی مشخص نکرده است، و کسری بودجه نیز به ۳۵۸ میلیون ریال کاهش یافته است. نه فقط برآورد بودجه برای وزارت دربار و سازمان های وابسته به آن از برنامه حذف شده است، بلکه بسیاری از نهادهای دولتی نیز در برخی موارد برآورد بودجه خود را تا ۳۰ درصد نسبت به بودجه های گذشته کاهش داده اند. یکی دیگر از ویژگی های برنامه بودجه فوق این است که بین ۱۰ تا ۱۲ میلیارد ریال در نتیجه

صرفه جویی در مخارج مربوط به کالاهای مصرفی، و ۸ میلیارد ریال در نتیجه کاهش مخارج مربوط به صنایع خودروسازی در بودجه صرفه جویی شده است. با تغییر ضوابط و موازین گذشته، حتی ساعات اضافه کار کارمندان نیز از آن مصون نمانده است، و پرداخت اضافه کار از ۶۰ میلیارد ریال به ۳۰ میلیارد ریال کاهش یافته، و بدین ترتیب نزدیک به ۵۰ درصد صرفه جویی صورت گرفته است. دولت اسلامی با درک این مطلب که اکثر به اصطلاح اضافه کاری هایی که قبلاً گزارش می شد، در واقع در همان ساعات کاری صورت می گرفت، ساعات اضافه کاری را که در رژیم گذشته حداکثر ۸۰ ساعت در ماه تعیین شده بود، حذف کرد. علاوه بر این، دیگر به کارمندان دولت مزایا پرداخت نمی شود، مگر کارمندانی که حقوق کمتر از ۵۰۰۰ ریال دریافت می کنند، که حداکثر ۵۰۰ ریال به صورت نقدی است. علاوه بر این، در اولین برنامه بودجه نظام جمهوری یارانه میوه ها و سبزی های وارداتی به ویژه سیب حذف شده است. با وجود این، یارانه های گوشت، نان، برنج، روغن گیاهی و شکر که سالیانه به ۷۵ تا ۸۰ میلیارد ریال بالغ می شود، دست نخورده است. نهایتاً اینکه دولت به غیر التزام به رعایت و احترام به شرایط قراردادهای استخدامی کارکنان دولت هیچ تعهد مشخص یا جدیدی در قبال آنها نکرده است.

ج- تنش بین ایران و عراق: وزارت امور خارجه ایران روز گذشته رسماً به درخواست برخی مطبوعات عراقی و عرب مبنی بر تغییر نام استان خوزستان به استان عربستان اعتراض کرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): جنگ لفظی همچنان ادامه دارد. امروز دولت موقت ایران اعتراض می کند، و احتمالاً فردا دولت عراق پاسخ می دهد.

د- خوزستان: خوزستان دارد به غده ای چرکی در شکم ایران مبدل می شود. عیسی خاقانی می گوید اگر دولت ایران سریعاً اقدامی برای پاسخگویی به درخواست های جمعیت عرب زبان خوزستان نکند، این استان نفت خیز به مرز انفجار خواهد رسید. عیسی خاقانی، که برادر رهبر مذهبی خوزستان، آیت الله محمد طاهر خاقانی است، در مصاحبه ای اختصاصی با تهران تایمز گفت که قصور دولت در بهبود شرایط زندگی جمعیت ستم دیده عرب زبان خوزستان، آنها را شدیداً سرخورده کرده است. روزنامه مذکور به نقل از او نوشته است که «بی توجهی دولت به این استان یک وضعیت قابل اشتعال ایجاد کرده است.» درخواست اصلی اعراب که قبلاً گزارش شده عبارت است از خودمختاری، توزیع ثروت های نفتی، و حق جمعیت عرب زبان برای داشتن نظام آموزشی به زبان عربی است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): در واقع، استان نفت خیز خوزستان مهمترین منطقه کشور است. دولت موقت ایران نمی تواند کنترل آن را از دست بدهد. این کار به معنای از دست دادن درآمدی است که دارد اقتصاد فلج ایران را افتان و خیزان به پیش می راند. به همین دلیل هم هست که دولت انتظار فزاینده جمعیت عرب زبان این استان را برآورده نمی کند.

توسل به زور از سوی دولت موقت فقط موجب وخیم تر شدن اوضاع خواهد شد و تنها راهی که برای آن باقی مانده است، برآوردن انتظارات آنها با میانجیگری و انجام برخی اقدامات است. مسلماً اقلیت های دیگر ایران مراقب هستند ببینند که دولت چقدر به اعراب آزادی خواهد داد.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۳۰ محرمانه ۲۷ ژوئن ۱۹۷۹ - ۶ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۷۰۳ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف.جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره مسایل زیر ارائه می دهد، شامل: امام مواد مخدر را ممنوع اعلام کرد. ملی سازی بخش های اقتصاد. درگیری های کردستان. ناآرامی های استان فارس. تنش بین ایران و عراق. خرید کشتی های ساخت شوروی از سوی ایران. دیدار غیرمنتظره بازرگان و وزاری کابینه با امام.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- امام مواد مخدر را ممنوع اعلام کرد: رهبر مذهبی ایران، امام خمینی، روز گذشته مصرف مواد مخدر را «غیر اسلامی» خواند و آن را ممنوع اعلام کرد. کاظم سامی، وزیر بهداشت، که به همراه تنی چند از اعضای هیأت دولت مهدی بازرگان به دیدار امام رفته بودند، بعد از پایان ملاقات این مسئله را اعلام کرد. وزیر بهداشت به نقل از امام گفت که خرید، فروش و هرگونه معامله ی مواد مخدر از نظر شرع اسلام ممنوع است. امام از خشخاش کاران و همه تولید کنندگان موادخام مخدر خواست تا محصولات خود را به دولت که به موجب قانون ایران انحصار خرید این نوع محصولات را در اختیار دارد، بفروشند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): در کشوری که بی نظمی های اجتماعی و اقتصادی آن را از همه گسیخته است، ممنوعیت مواد مخدر از نظر تهیه کننده گزارش سرپوشی برای مشکلات بیش نیست. علاوه بر این، هیچ نیروی پلیسی نیست که بتواند این قانون را به مورد اجرا درآورد.

ب- ملی سازی: در پی ملی شدن نظام بانکی و صنعت بیمه، دولت موقت ایران یک گام دیگر نیز برداشت.

دولت موقت ایران روز گذشته به موجب قانونی که در شورای انقلاب به تصویب رسید، همه زمین های شهری ساخته نشده را ملی اعلام کرد. با وجود این، طبق قانونی که دیروز منتشر شد «به طور مقتضی به صاحبان این زمین ها ابلاغ خواهد شد که یا در زمین های خود ساخت و ساز کنند و یا آن را به کسانی بفروشند که مایلند در آن زمین ها ساخت و ساز نمایند. از نظر اسلام هر زمینی که بایر و لم یزرع رها شود متعلق به هیچ کسی نخواهد بود، و سند مالکیت این زمین های بایر که در رژیم گذشته صادر شده است، از لحاظ قانونی باطل و بدون اعتبار است.» بنابراین، به کلیه صاحبان «زمین های بایر» که در محدوده طرح تفصیلی ۲۵ ساله شهرها قرار دارند و در زمین های خود ساخت و ساز و یا زراعت نکرده اند، مهلت داده اند تا از زمین های خود استفاده کنند. اگر صاحبان این گونه زمین ها به ابلاغ دولت توجه نکنند، دولت زمین آنها را مصادره و در راستای منافع همگانی مورد استفاده قرار خواهد داد. اشخاصی که صاحبان قانونی قطعه زمین های کوچک هستند و خانه ای شخصی از خود ندارند نیز سه سال مهلت یافته اند تا به نحو احسن از زمین هایشان استفاده کنند.

ج- درگیری های کردستان:

(۱) رادیو ایران امروز صبح گزارش داد که درگیری های تازه در کردستان ۱۰ نفر کشته و چندین مجروح به جای گذاشته است. این رادیو درگیری های مسلحانه اخیر را «اغتشاش هایی» نامید که از سوی ضدانقلابیون و نوکران رژیم گذشته ایجاد شده است. رادیو ایران همچنین گزارش داد که در جریان درگیری ها در روستای امید در خارج از مهاباد، روستاییان موفق شدند یکی از افسران سابق گارد جاویدان را به نام سروان اسماعیل یزدانفر دستگیر کنند. همچنین بروز درگیری هایی در پیرانشهر و سردشت گزارش شده است. یکی از خبرنگاران رادیو ایران گزارش داد که «برخی خوانین» در این «اغتشاش ها» دست داشته اند و روستاییان منطقه به فعالیت آنها اعتراض کرده بودند. این مسئله روز گذشته در پی درگیری نماز گزاران و ضدانقلابیون اتفاق افتاد. طبق گزارش ها در سردشت ۵ نفر، و در درگیری شب گذشته در پیرانشهر ۴ نفر جان خود را از دست داده اند. یک نفر هم در روستای امید کشته شده است. علاوه بر سروان یزدانفر، چند «ضدانقلابی» دیگر نیز در جریان درگیری در روستای امید، واقع در ۸ کیلومتری مهاباد، به دست «روستاییان» دستگیر شده اند. رادیو ایران اعلام کرد که طبق آخرین گزارش ها، هیأتی به ریاست فرماندار مهاباد و نماینده شورای انقلاب مهاباد، برای مذاکره با دو طرف درگیر وارد روستای امید شده، «و با دو طرف به توافق رسیده اند.» رادیو ایران همچنین اعلام کرد که چریک های پیشمرگ وابسته به حزب دموکراتیک کردستان نیز در این درگیری های دخالت داشته اند ولی مشخص نکرد از کدام طرف حمایت می کرده اند. این رادیو گزارش داد که بر اساس آخرین گزارش ها «این منطقه آرام و تحت کنترل شورای انقلاب مهاباد و روستاییان است.» در عین حال، روزنامه بامداد امروز گزارش داد که آیت الله عزالدین حسینی با ارسال تلگرامی به آیت الله خمینی در روز ۲۲ ژوئن به او اطلاع داده است که مردم

کردستان خواهان «تضمین حق برخورداری از تمامی امکانات از حیث صلح، امنیت و آزادی هستند که در رژیم گذشته از آنها دریغ شده بود.» در این تلگرام آمده است: «اخیراً شنیده می شود که بسیاری از مرتجعان و تفرقه افکنان به دولت و کمیته راه یافته اند که تعدادی از آنها از خوانین و روحانیون دروغین هستند. در واقع خوانین برخی از رعایای گُرد را از روستاهایشان بیرون کرده اند. همچنین شنیده می شود که دارند زمین هایی را که قبلاً به رعایا فروخته شده بود، پس می گیرند و سود زمین های زراعی نیز مانند گذشته تقسیم می شود. این مسئله موجب هراس رعایا شده و آنها را وادار کرده است تا به منظور دفاع از خود اسلحه به دست بگیرند که پیامد آن کاملاً مشخص است. شما چگونه دسترسی مرتجعان و اشخاص بی مسئولیت را به سلاح توجیه می کنید؟ آنها سعی دارند حقوق بشری را از مردم دریغ کنند. من از امام تقاضا دارم که جلوی این رویه را بگیرد و امنیت را از طریق رویه های قانونی و با استفاده از نیروهای امنیتی مردمی، و تحت نظارت شوراهاى منتخب مردم برقرار کند. این تقاضا بخودی خود درخواست خودمختاری برای کردستان است.» نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): دلایل شروع مجدد درگیری ها در کردستان به حقایق زیر باز می گردد:

(۱) رهبران گُرد از این شکایت دارند که پیش نویس قانون اساسی حقوق اقلیت ها را به طور کافی تضمین نمی کند، ۲- دیرکل حزب دموکراتیک کردستان گزارش داده است که کمیته ی تحت فرمان امام و پادگان ارتش در ارومیه سلاح در اختیار خوانین قرار می دهند، و بر اساس گزارش ها همین سلاح ها بر ضد اقلیت گُرد در کردستان استفاده می شود.

(۲) عزالدین حسینی، رهبر کردها، در بیانیه ای دیگر درباره احتمال بروز یک درگیری مسلحانه جدید در کردستان هشدار داده است. حسینی روز شنبه گفت که درخواست دولت را برای تمديد ضرب الاجل مهاجرت دسته جمعی گُردها به ترکیه و عراق پذیرفته و آن را ۱۰ روز دیگر عقب انداخته است. نمایندگان گُرد می گویند که بیش از ۱۲ هزار نفر از پناهجویان گُرد نرده هشدار داده بودند که روز دوشنبه به منظور تأکید بر تقاضای خودمختاری کردستان به ترکیه و عراق مهاجرت خواهند کرد.

د- ناآرامی در استان فارس: رئیس ایل قشقایی در استان فارس بیانیه ی زیر را در مطبوعات منتشر ساخته است. طبق گفته ناصرخان قشقایی، رئیس ایل قشقایی در استان فارس در مرکز ایران «اگر دولت سریعاً اقدامی نکند، بیم آن می رود که نیروهای ضد انقلاب با کودتایی خونین رژیم اسلامی را سرنگون کنند.» ناصرخان می افزاید «هر چند در حال حاضر اوضاع در استان فارس نسبتاً آرام است، ولی هر انسان عاشق صلحی صمیمانه امیدوار است که این وضعیت «آرامش قبل از طوفان نباشد». هراس از بروز «طوفانی قریب الوقوع» در استان فارس با درگیری مسلحانه اخیر بین ایل باصری و قشقایی که در جریان آن چند نفر از طرفین جان خود را از دست دادند، شدت گرفته است. بر اساس آخرین گزارش ها، در این درگیری ها ۵ نفر کشته و

۲۷ نفر مجروح شدند. به محض آنکه خبر درگیری این دو ایل در سطح استان پخش شد، تعداد زیادی از باصری ها و قشقایی های تا دندان مسلح «به یاری برادرانشان» شتافتند. اگر مداخله خسروخان، برادر ناصرخان، نبود امکان داشت این واقعه به یک حمام خون بزرگ تبدیل شود که، چنانکه ناصرخان می گوید، احتمالاً هزاران نفر جان خود را در آن از دست می دادند. خسروخان در آن زمان در صحنه درگیری حضور داشت. شکی نیست که کمتر کسی می تواند نسبت به دلایل بروز این درگیری بی اعتنا بماند، که از همه مهمتر دولت اسلامی ایران است. اگر چه رویداد فوق از حیث تعداد نفرات و وسعت درگیری چندان قابل ملاحظه نبود، ولی مسلماً از حیث تأثیری که بر سیاست های آتی دولت در قبال ایلات ایران می گذارد، اهمیت بسزایی دارد. ناصرخان می گوید نمی توان تا ابد نسبت به عواملی نظیر نارضایتی های اجتماعی، تحریک از سوی منابع خارجی، تجارت غیرقانونی سلاح، و مبالغ هنگفت پول که بین ایلات توزیع می شود بی اعتنا ماند. اوضاع در استان فارس، همانند اوضاع حاکم بر سایر نقاط ایران، پرتنش، بحرانی و آبدستن حوادث ناگوار است.

ه- تنش بین ایران و عراق: بر اساس گزارش هایی که روز گذشته منتشر شد، مقامات ایران موفق شده اند تعداد ۶۰۰۰ قبضه اسلحه خودکار کلاشینکف غیر قانونی را از قاچاقچیان که سعی داشتند آنها را از مرز عراق وارد کشور کنند، ضبط نمایند. این گزارش به نقل از سخنگوی پاسداران انقلاب گفت که نیروهای محلی روز دوشنبه این قاچاقچیان را متوقف کردند. مقامات ایران، عراق را متهم ساخته اند که برای اعراب ایرانی که برای خودمختاری سیاسی و فرهنگی خود مبارزه می کنند، اسلحه می فرستد.

و- ایران قصد خرید کشتی های ساخت شوروی را دارد: محمد مُکری، سفیر ایران در مسکو، اعلام کرد که ایران قصد دارد در ازای صدور گاز طبیعی به شوروی و سایر کشورهای اروپای شرقی از این کشور کشتی های باری خریداری کند. او روز گذشته به خبرگزاری دولتی پارس گفت که ایران در حال بررسی احداث یک خط لوله دیگر است که علاوه بر شوروی به کشورهای اروپای شرقی نیز گازرسانی خواهد کرد. مُکری گفت که خرید کشتی های باری از شوروی ایران را قادر خواهد ساخت تا از آبهای شوروی که به دریای سیاه متصل می شود، استفاده کند، «که استفاده از آن هزینه کمتری را برای رسیدن به بنادر اروپایی برای ما خواهد داشت.» او همچنین خاطر نشان ساخت که اگر مقامات شوروی در روابط خود با ایران صداقت به خرج دهند، حتی امکان احداث خط لوله سوم نیز برای صدور گاز به اتحاد شوروی وجود خواهد داشت.

ز- دیدار غیر منتظره نخست وزیر بازرگان و وزیر مهدی بازرگان و وزیر کابینه اش تمام دیروز را درباره آنچه مقامات «مسایل بسیار مهم» خواندند، با امام روح الله خمینی مشورت کردند. هاشم صباغیان، وزیر کشور، پس از اتمام این دیدار به روزنامه تهران تایمز گفت که برخی از مهمترین مسایلی که مورد بحث قرار گرفت، تشکیل

مجلس خبرگان به منظور بررسی قانون اساسی، تأسیس شورای تهیه پیش نویس قانون اساسی، و سایر امور جاری مملکت بود. صباغیان همچنین گفت که گزارشی درباره فعالیت استانداران در استان های مختلف به امام خمینی ارائه داده و ظاهراً امام خمینی از وضعیت موجود رضایت داشته است. نخست وزیر و همکارانش در ساعات اولیه روز گذشته وارد شهر مقدس قم شدند تا در ساعت ۰۸:۳۰ ملاقات از قبل پیش بینی نشده خود را آغاز کنند. هیأت دولت معمولاً در روزهای پنجشنبه به امام گزارش می دهد و دیدار روز گذشته وزرای کابینه با خمینی موجب شد تا گزارش های متعددی درباره اهمیت این دیدار که امام را مجبور به لغو تمامی قرارهای آن روز بعد از ظهرش کرد، منتشر شود. براساس گزارش های تأیید نشده، دیدار روز گذشته ممکن است به ایجاد تغییراتی در سطوح عالی دولت و انتصاب سفرای جدید بینجامد. همچنین گزارش می شود که هیأت دولت برنامه خود را برای ملی کردن برخی از صنایع عمده ایران، به دنبال ملی شدن نظام بانکی و صنعت بیمه، به امام ارائه داده است. منابع آگاه می گویند که شورای انقلاب در حال حاضر دارد این پیشنهاد را بررسی می کند. آنها می گویند که برنامه ملی سازی صنایع طبق سه اصل صورت خواهد گرفت:

(۱) از آنجایی که بخش عمده ای از صنایع ایران شدیداً به بانک ها مقروض هستند و هم اینک دولت نزدیک به ۶۰ درصد سهام آنها را در اختیار دارد، دولت می تواند این صنایع را به تملک خود درآورد.

(۲) صناعی که صاحبان آنها بواسطه روابط نزدیک خود با رژیم گذشته سرمایه شروع کارشان را به طور غیرقانونی کسب کرده بودند، ملی خواهند شد.

(۳) صناعی که صاحبانشان کارخانه های خود را به طور قانونی تأسیس کرده اند اجازه دارند به فعالیت خصوصی خود را ادامه دهند و دولت از آنها حمایت خواهد کرد.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۳۱ محرمانه ۲۸ ژوئن ۱۹۷۹ - ۷ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۷۴۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی. گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره مسایل زیر ارائه می دهد، شامل: تنش بین ایران و عراق. قاچاق بیشتر سلاح از عراق به ایران. ۷۵۷ نماینده سابق از کشور ممنوع الخروج شدند. دریادار مدنی گفت «خلع سلاح عمومی در پیش است». گزارش تولید

نفت در ماه ژوئن، و دو کشته در درگیری های پیرانشهر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- تنش بین ایران و عراق و قاچاق بیشتر سلاح از عراق به ایران: سلاح همچنان به طور غیرقانونی از مرزهای جنوبی و از درون خاک عراق به داخل ایران قاچاق می شود. منابع آگاه می گویند که اعراب و عشایر با استفاده از کامیون آن را در سرتاسر کشور توزیع می کنند. این منابع آگاه می گویند که دلیل اصلی تداوم جریان بی وقفه سلاح به داخل ایران فقدان هشیاری و کنترل مناسب مرزها از سوی نیروهای ژاندارمری است که آشکارا به وظیفه خود عمل نمی کنند. ناظران سیاسی با توجه به تنش های موجود در استان خوزستان جریان سلاح به درون این مناطق را با نگرانی بسیار زیاد دنبال می کنند، و می گویند که کل منطقه می تواند به «بشکه باروتی» مبدل شود که اگر اقدامات مؤثری برای آرام کردن آن صورت نگیرد، ممکن است هر آن منفجر شود. در عین حال، براساس گزارش مطبوعات، امروز قرار است تظاهرات بزرگی برای ابراز «نارضایتی» از عملکرد دریا دار مدنی، استاندار خوزستان در خرمشهر برگزار شود. ناظران آگاه علت اصلی نارضایتی مردم را توجه ناکافی استاندار به شرایط اعراب ایرانی می دانند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): تهیه کننده گزارش هیچ منبع دیگری را نیافته است که علت اصلی راهپیمایی های برنامه ریزی شده فوق را اعلام نارضایتی از دریا دار مدنی بداند. اکثر گزارش هایی که تهیه کننده قبلاً مشاهده کرده است حاکی از حمایت اکثر مردم از دریا دار مدنی است.

تهیه کننده گزارش معتقد است اگر حتی تظاهراتی [بر ضد او برپا شود] فقط شامل گروه کوچکی خواهد بود که از سیاست های او انتقاد دارند، یعنی همان ۱۰ درصدی که همیشه مخالفند، صرف نظر از اینکه مسئله چیست.

ب- هفتصد و پنجاه و هفت نفر از نمایندگان سابق مجلس از ایران ممنوع الخروج شدند: دادستان کل دادگاههای انقلاب اسلامی ۷۵۷ نفر از نمایندگان سابق مجلس را تا زمانی که تمامی مبالغی را که به عنوان حقوق در طول نمایندگی شان دریافت کرده اند، به دولت مسترد نسازند ممنوع الخروج ساخته است. در اطلاعیه ای که از سوی دفتر دادستان کل کشور منتشر شد نام ۶۳۶ نماینده سابق مجلس و ۱۲۱ سناتور که از سال ۱۹۶۳ در مجلس خدمت کرده اند ذکر شده و از آنها خواسته شده بود که حساب خود را تا پایان ماه جاری ایرانی تسویه کنند. در میان این اسامی، نام ۸ نماینده مجلس نیز دیده می شد که قبلاً به دستور دادگاههای اسلامی اعدام شده بودند.

ج- دریا دار مدنی اعلام کرد که «خلع سلاح عمومی در پیش است»: دریا دار مدنی، فرمانده نیروی دریایی و استاندار خوزستان، در مراسم خاصی که به مناسبت سومین رژه ارتش اسلامی

در اهواز برگزار شد، گفت در ارتش در ناآرامی های اخیر استان خوزستان شرکت نداشته است، زیرا باید «وظایف مهمتری» انجام دهد. مدنی گفت که بدون شک به زودی سیاست خلع سلاح عمومی به منظور جمع آوری تمامی سلاح هایی که در اختیار اشخاص قرار دارد در کشور به مورد اجرا در خواهد آمد و «و تا زمانی که در این ارتباط کاملاً به اهدافمان دست نیافته ایم از پا نخواهیم نشست.» برنامه خلع سلاح عمومی شامل پاسداران انقلاب نخواهد شد و در واقع این نیروها برای آنکه بتوانند نقش مؤثرتری در مبارزه با جنایت ایفا کنند تقویت نیز خواهند شد. با وجود این، اشخاصی که به طور قانونی سلاح شکاری در اختیار دارند می توانند به شرط اخذ مجوز از مقامات ذیربط همچنان سلاح خود را حفظ کنند.

مدنی با اشاره آشکار به وقایع مرزی گفت که همسایگان ایران «گاه فکر می کنند که می توانند از آب گل آلود ماهی بگیرند و فعالیت های خصمانه ای بر ضد ما انجام دهند.» ولی او هشدار داد که: «نباید هیچ شبهه ای در اذهان باشد که هرگونه اقدام خصمانه ای بر ضد منافع این کشور با مشت گره کرده ملت ایران مواجه خواهد شد.» مدنی گفت زمانی که ناآرامی های اخیر در خوزستان شروع شد ارتش عامدانه خود را از هرگونه مداخله در این امر کنار کشید، زیرا قرار نیست که ارتش در امور داخلی مداخله کند و «وظایف مهمتری» دارد. متأسفانه بعضی از مردم این مسئله را حمل بر عدم آمادگی ارتش کردند. ولی ارتش امروز برای مقابله با هرگونه تهدید خارجی آماده تر از هر زمان دیگری در طول تاریخ طولانی اش است. مدنی گفت «در واقع، منبع قدرت ارتش این است که ملت قاطعانه پشت سر آن ایستاده است.» مدنی هشدار داد آنهایی که در پی مداخله در امور کشور هستند، باید بدانند که تلاش هایشان برای متوقف ساختن حرکت انقلاب با مقاومت مواجه شده و خنثی خواهد شد، و آنها نیز همانطور که «خاندان فاسد پهلوی» نابود شد، بدون شک نابود خواهند شد.

د- آمار مربوط به تولید نفت در ماه ژوئن: شرکت ملی نفت ایران اعلام کرده است که در طول ماه گذشته ایرانی یعنی خرداد متوسط تولید نفت در خوزستان و میدان های نفتی دیگر در حدود ۳/۹ میلیون بشکه در روز بوده است، که از این میزان ۷۶۰ هزار بشکه در روز به پالایشگاههای آبادان، تهران، شیراز، تبریز و کرمانشاه منتقل شده، و از آن مقدار ۱۸۰ هزار بشکه فرآورده پالایش شده در روز به عنوان سوخت کشتی ها صادر شده است. مجموعاً ۱۴۰ نفت کش از پایانه های ایران بارگیری کرده اند. مجموع صادرات نفت خام، فرآورده های پالایش شده و نفت سوخت به ۳/۴ میلیون بشکه در روز بالغ شده است.

ه- دو نفر دیگر در پیرانشهر جان باختند: رادیو ایران گزارش داد که در درگیری مردم پیرانشهر با «حامیان شیخ گزگر» دو نفر دیگر کشته و چندین نفر مجروح شدند. در اعتراض به این مسئله، مغازه های شهر امروز تعطیل بود. برقراری تماس تلفنی با شهر بسیار دشوار بود. خبرنگار رادیو از پیرانشهر گزارش داد که «مردم» دفتر جبهه متحد اسلامی را در این شهر تعطیل کرده اند.

و- اخبار متفرقه: یکی از خبرنگاران ایران پول امروز گفت که قرار است روز شنبه دیدار دیگری در قم صورت بگیرد. نخست وزیر بازرگان و وزیر کابینه اش و همچنین شورای انقلاب به قم خواهند رفت. مسایلی که در این دیدار مورد بحث قرار می گیرد شامل پیشنهاد کنترل شبه نظامیان کمپته و پاسداران انقلاب از سوی دولت مرکزی است.

سفر نمایندگان CBS

سند شماره ۲۳۲ محرمانه استفاده محدود اداری ۲۸ ژوئن ۱۹۷۹ - ۷ تیر ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی به: سفارت آمریکا، تهران - فوری موضوع: سفر نمایندگان CBS - (استفاده محدود اداری - تمام متن) ۲- بنیاد فقرا و فن سازان، که شریک شرکت (سی. بی. اس) محسوب می گردد، از نمایندگان این شرکت دعوت کرده است که در نشست هفته آینده با سهامداران که در تهران برگزار می شود شرکت نمایند. هدف از برگزاری این نشست بحث و بررسی فعالیتهای آتی و مدیریت اقدامات مشترک می باشد. شرکت CBS تمایل دارد که پاسخ این دعوت را به سرعت اعلام نماید اما با توجه به مشکلات گذشته، پاسخ به این دعوت قدری مشکل شده است. سابقاً ساختمان این شرکت به اشغال درآمد و مشکلات کاری بسیاری با نیروی کار شرکت به وجود آمد. ما ترجیح می دهیم که آنها (نمایندگان CBS) را از این سفر منصرف نماییم اما خوشحال می شویم که نظریه سفارت را نیز در این خصوص داشته باشیم. احتمالاً وکیل شرکت CBS (دکتر پاپازیان) بتواند مشاوره و راهنمایی خوبی ارائه دهد.

۳- مدت زمان مطلوب جهت دریافت پاسخ: قبل از ۲ ژوئیه.

کریستوفر

موضوع گزارش ها [پرسش نامه]

سند شماره ۲۳۳ سری ۲۹ ژوئن ۱۹۷۹ - ۸ تیر ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۱۶۸۰۴۷ به: سفارت ایران، تهران موضوع: موضوع گزارش ها [پرسش نامه] ۱- (سری - تمام متن) ۲- در زیر متن مرجع ب را که در تلگرام الف مورخ ۲۸ ژوئن درخواست شده بود، مشاهده می فرمایید. چنانکه درخواست کرده بودید و همزمان با پدید آمدن فرصت های بیشتر در هفته های آینده، در زیر موضوعاتی را که گزارش های تکمیلی و یا مدام در مورد آنها می تواند مورد استفاده ما قرار بگیرد به شرح زیر به اطلاعاتان می رسانیم:

ص: ۵۱۵

(۱) روابط سیاسی در بین رهبری انقلاب.

الف- افراد ذی نفوذ و قدرتمندی که منصبی دارند و یا آنهایی که منصبی ندارند چه کسانی هستند؟ چه کسانی در آینده نقش مهمی ایفا خواهند کرد؟ نیاز به شرح حال و زندگی نامه آنها داریم.

ب- توانایی ها و شباهت های سیاسی امیرانظام و صباغیان چیست؟ ما اطلاعات نسبتاً کمی از هر دو داریم.

ج- مقام یزدی پس از تغییر پُست او به وزارت امور خارجه در میان مقامات دیگر چیست؟ آیا قدرت او بیشتر شده است و یا کاهش یافته است؟ آیا خبری از واکنش پرسنل وزارت امور خارجه نسبت به این انتصاب دارید و آیا انتصاب او در این پُست تأثیرات قابل پیش بینی بر سیاست های خواهد داشت؟ (۲) محبوبیت بازرگان در بین توده مردم تا چه میزان است؟ گروههای تأثیر گذار مختلف چه دیدی نسبت به او دارند؟ آیا بازرگان رقیبی دارد؟ (۳) ما هنوز اطلاعات خوبی در مورد طالقانی، محفل و اطرافیان او، روابطش با گروههای مذهبی و سکولار نداریم.

(۴) ما به یک رویکرد نسبتاً نظامدار به نحوه ترسیم روندهای جاری داریم، از جمله تعیین حیطه های علوم سیاسی و اقتصادی و گزارش های دوره ای در مورد آنها. چندین مقوله را در تلگرام قبلی برایتان شرح داده ایم.

(۵) نظرها نسبت به ایالات متحده چیست؟ از اواسط ماه فوریه تا کنون چه اقدامات و یا عدم اقدامی از سوی آمریکا به نفع یا ضرر ما بوده است؟ بهتر است چه اقدامی صورت دهیم؟ (۶) گزارش هایی که در مورد مسایل نظامی ارائه می دهید بسیار مفید است. خیلی خوب است که گاه به طور خلاصه روندهای جاری در قوای مختلف ارتش را گزارش دهید. اطلاعات در مورد پلیس و ژاندارمری نیز ارزشمند است.

(۷) ارسال گزارش های اقتصادی برایمان بسیار ارزش دارد. گزارش های منظمی که در مورد قیمت سبذ کالاها و کمبودهای موجود در بازار، وضعیت بیکاری، و نارضایتی ها ارائه می دهید (چنانکه در قسمت دوم بند ج گفته ایم) قابل استفاده است. بیکاران چگونه امرار معاش می کنند؟ (۸) فعالیت ها، نقاط قوت و نقشه های لیبرال دموکرات ها (متین دفتری)، جبهه ملی (سنجابی)، چریک های چپی (فداییان)، گروههای مختلف مجاهد و عناصر طرفدار شاه چیست؟ (۹) وضعیت دسترسی شهرستان ها، به ویژه در مورد غذا، چیست؟ (۱۰) وضعیت تلاش هایی که برای بستن، فروش، و یا انتقال تأسیسات و تجهیزات نظامی صورت می گیرد، چیست؟

(۱۱) در مورد دیدگاه سفارت های دیگر چه می دانید؟ شوروی ها چه نقشه ای در سر دارند؟ (۱۲) وضعیت دانشگاهها، رادیو و تلویزیون ملی ایران، و رسانه های دیگر چیست؟ (۱۳) وضعیت برنامه ریزی ها در ارتباط با قانون اساسی و انتخابات چیست؟ (۱۴) دولت موقت و خمینی در مورد عفو ارتشیان و پلیس و غیره چه کارهایی صورت داده اند؟ (۱۵) در عین حال، برنامه ریزی برای چهارم ژوئیه را فراموش نکنید.

کریستوفر

خلاصه ای از رویدادهای هفته گذشته

سند شماره ۲۳۴ محرمانه ۳۰ ژوئن ۱۹۷۹ - ۹ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۷۷۶به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی. موضوع: خلاصه ای از رویدادهای هفته گذشته ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: کنترل سلاح همچنان با مشکلات متعددی همراه است. محاکمه ها و اعدام ها ادامه دارد. گزارش اقدامات تروریستی بر ضد مقامات دولت موقت. خمینی علیه هتک حرمت روحانیان و انحراف از موازین اسلامی هشدار می دهد. نمایندگان سابق مجلس تا استرداد کامل حقوق هایی که دریافت کرده اند، ممنوع الخروج شده اند. زمین های شهری بایر از سوی دولت ضبط می شوند. پایان خلاصه.

۳- بر اساس گزارش روزنامه ها، پاسداران انقلاب یک انبار بزرگ اسلحه را در روز ۲۱ ژوئن در تهران کشف کردند که متعلق به سازمان مارکسیستی فداییان خلق است. فداییان هر گونه ارتباط با این انبار اسلحه را شدیداً تکذیب کرده اند. در گزارش دیگری که درباره کشف سلاح های غیرقانونی در روزنامه ها منتشر شده، آمده است که مقامات ۶۰۰۰ سلاح خودکار کلاشینکف را در مرز عراق از قاچاقچیان کشف و ضبط کردند. این سلاح ها ظاهراً قرار بود به استان آشوب زده خوزستان در جنوب غربی ایران قاچاق شود که اقلیت عرب زبان در آن ساکن هستند. هنوز اتهام های متقابلی در مورد توزیع سلاح غیرقانونی زده می شود. حزب دموکراتیک کردستان مدعی است که پاسداران انقلاب در کردستان «صدها» قبضه اسلحه بین خوانین فتودال که با خودمختاری کردها مخالفند، توزیع کرده است. تلاش هایی نیز برای جمع آوری سلاح، اخیراً در ارومیه (که نام سابق آن رضائیه بود) و رشت در جریان است. در شهر رشت، ضرب الاجلی تا ۳۰ ژوئن برای تحویل سلاح های غیرمجاز اعلام شده است. در هر دو شهر اعلام شده است که دارندگان سلاح های غیر مجاز در دادگاههای انقلاب اسلامی محاکمه خواهند شد.

۴- محاکمه ها و اعدام ها در ایران ادامه دارد. مأموران ساواک به نام های بهمن نادری پور (با

ص: ۵۱۷

نام مستعار تهرانی) و فریدون توانگری (با نام مستعار آرش) پس از پوشش خبری گسترده محاکمه آنها در مطبوعات و تلویزیون در روز ۲۴ ژوئن اعدام شدند، و بدین ترتیب شمار رسمی اعدام شدگان از ماه فوریه به بیش از ۳۰۰ نفر رسید. محاکمه آرش و تهرانی از جمله ی طولانی ترین محاکمه ها در دادگاههای انقلاب بود که ۹ جلسه طول کشید. یکی از دلایل طولانی شدن دادگاه این دو مجرم اطلاعات مفصلی بود که به اقتضای شغلشان در ساواک داشتند. با وجود این، بسیاری از منابع معتقدند که علت اصلی پوشش خبری گسترده دادگاه این دو متهم در تلویزیون اشاره آنها به سازمان فداییان خلق بوده است. آنها مدعی اند که دولت موقت ایران سعی داشت از این طریق زمینه را برای مقابله با سازمان فداییان خلق فراهم کند. در اصفهان، سرتیپ مرتضی شیرانی معاون سابق پلیس، به حکم دادگاه انقلاب تیرباران شد. پنج مقام سابق کشور نیز در هفته گذشته در شهرهای نجف آباد، گچساران، و مشهد اعدام شدند.

۵- روزنامه اطلاعات مدعی شد که در روز ۲۳ ژوئن تلاش نافرجامی برای بمبگذاری در خانه یدالله سبحانی، وزیر مشاور در دولت موقت، صورت گرفت. طبق گزارش این روزنامه، نوه وزیر بمب مذکور را پیدا کرده و با تصور اینکه یک اسباب بازی است، آن را به داخل خانه آورده بود. ولی یک مأمور امنیتی متوجه بمب شده و آن را خنثی کرده بود. امیرانتظام، سخنگوی دولت، بعداً قوع چنین رویدادی را تکذیب کرد.

۶- آیت الله خمینی، حداقل در دو سخنرانی هفته گذشته خود درباره انحراف از «تعالیم اسلام» هشدار داد و بر حفظ خویشتنداری از سوی «آخوندها» تأکید کرد. او خطاب به گروهی از دیدارکنندگان که به قم آمده بودند گفت که عده ای مدعی اند «دیکتاتوری پهلوی جایش را به دیکتاتوری آخوندی داده است.» در نطق دیگر خود خطاب به گروهی از پاسداران انقلاب گفت آنهایی که به مذهب و یا روحانیان می تازند «دارند به دشمنان ایران خدمت می کنند.» هشدار خمینی به روحانیان و در عین حال تاختن به منتقدان آنها نشان می دهد که او هم از گسترش آخوندستیزی در جامعه آگاه است. احساسات ضد آخوندی در جامعه که در جوک های رکیک تا ادعاهای شدیدالحن در مورد مسئول بودن آخوندها در ادامه خونریزی و آشوب ها انعکاس می یابد، ظاهراً در میان اقشار مختلف طبقه متوسط، ارتش و پلیس بسیار شایع است. کارمندان سفارت شایعاتی را درباره حمله به خانه شخصیت های مذهبی شنیده اند، و بسیاری منابع از نگرانی های موجود درباره امنیت روحانیان برجسته صحبت می کنند. اتحاد چندانی نیز بین روحانیان وجود ندارد و تعدادی از آنها از زمان انقلاب تا کنون «خلع لباس» شده اند. شایعات و گزارش های فراوانی درباره وجود نارضایتی در بین رهبران مذهبی عالی رتبه وجود دارد، و به نظر می رسد که این شکاف در کل سلسله مراتب روحانیت وجود دارد.

۷- در روز ۲۷ ژوئن دادستان کل دادگاههای اسلامی ۷۵۷ نفر از نمایندگان سابق مجلس را تا زمانی که کل حقوق های دریافتی در طول مدت خدمتشان را مسترد نمایند، از کشور

ممنوع الخروج کرد. حکم استرداد حقوق ها شامل همه کسانی می شود که از سال ۱۹۶۳ تا زمان انقلاب نماینده مجلس و یا سنا بوده اند. ضرب الاجل استرداد حقوق ۳۱ ژوئیه تعیین شده است. این حکم شامل ۸ نماینده سابق مجلس که بعد از انقلاب با حکم دادگاههای اسلامی اعدام شده اند نیز می شود و بدین ترتیب نمکی است بر زخم خانواده هایشان. لازم به تذکر نیست که استرداد این پول برای بسیاری از نمایندگان غیر ممکن است.

۸- در روز ۲۶ ژوئن شورای انقلاب اسلامی لایحه لغو مالکیت زمین های شهری موات را تصویب کرد. وزارت مسکن و شهر سازی این قانون ملی سازی را اجرا خواهد کرد. روزنامه ها گزارش های ضدونقیضی در این ارتباط منتشر ساخته اند و هنوز معلوم نیست که چه زمین هایی باید ضبط شود و اینکه آیا ملی سازی زمین ها باید فوراً صورت گیرد و یا پس از یک یا سه سال که مالکانشان همچنان آنها را به حال خود رها کردند، این کار باید صورت گیرد. مالکیت زمین از زمان انقلاب فوریه تا کنون مسئله بغرنجی بوده است. البته زمین های بزرگی که به خاندان پهلوی تعلق داشت، و همچنین املاک و زمین های متعلق به مقامات رژیم سابق همگی ضبط شده اند.

در برخی مناطق روستایی، روستاییان بر زمین های دیگران دست انداخته اند، هر چند هنوز معلوم نیست که مالکان آنها واقعاً مجرم باشند، و ظاهراً نهادهای انتظامی محلی توان رسیدگی به این دعاوی را ندارند. دولت موقت ایران در تحقق هدف خود مبنی بر تشویق کشاورزی و سرمایه گذاری در بخش کشاورزی با معضل ذاتی تأمین زمین کافی برای زارعان و اعاده اعتماد مالکان زمین های کشاورزی بزرگ که از ضبط زمین هایشان هراس دارند، مواجه است. بر اساس گزارش روزنامه ها، اختلاف نظر بر سر مالکیت زمین یکی از دلایل مهم درگیری های هفته جاری در استان کردستان بوده است.

لینکن

اخراج روزنامه نگار آمریکایی

سند شماره ۲۳۵ استفاده محدود اداری ۱ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۰ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۸۰۷: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: اخراج روزنامه نگار آمریکایی ۱- دیوید لمب از نشریه لس آنجلس تایمز، توسط مدیر مطبوعات خارجی وزارت اطلاعات در تاریخ اول ژوئیه فراخوانده شد و به وی گفته شد که به عنوان عضو کارمندی لس آنجلس تایمز او بیش از این اجازه اقامت در ایران را ندارد و باید هر چه زودتر اینجا را ترک گوید. بنا به گفته لمب، مقام مزبور تهیه گزارش «نادرست» در رابطه با روحیه نظامیان و انتقاد جبهه ملی از خمینی را علت این اقدام ذکر کرده است. هر دو مطلب مربوطه توسط کن فرید یعنی خبرنگار همیشگی روزنامه در خاورمیانه که اکنون در مرخصی به سر می برد نوشته

شده است که به زودی به اینجا باز خواهد گشت.

مقام مزبور گفته است که لس آنجلس تایمز اجازه فعالیت در اینجا را ندارد. اتفاقاً قرار است یکی از گزارشگران تایمز غروب روز ۱۰ تیر ماه از راه برسد آن هم در رابطه با یک فیلم منطقه ای پیرامون زن و اسلام. لمب در تاریخ ۱۱ تیرماه او را از فرودگاه به وزارتخانه خواهد برد تا معلوم شود که آیا وی اجازه دارد در اینجا مقاله خود را تهیه کند یا خیر. وی در این مورد تردید دارد و فکر می کند که در تاریخ ۲ ژوئیه ایران را ترک خواهد گفت.

۲- قرار است کاردار با وزیر خارجه در ساعت ۳۰/۹ مورخ اول ژوئیه ملاقات نماید و در این ملاقات علاوه بر مسایل دیگر موضوع حاضر را نیز مطرح خواهد کرد و یادآور خواهد شد که اینگونه اقدامات به هیچ وجه نمی تواند رابطه استوار و سازنده بین دو کشور ایران و آمریکا را که بدان امیدوار هستیم، پدید آورد. این مسئله شبیه سانسور را زمانی مطرح می سازد که دولت ایران خود بر ابراز آزادانه عقیده اصرار می ورزد.

۳- نظریه: به نظر ما لمب گزارشگری متعادل و تواناست و ارزیابیهای وی نیز پرمحتوی و در سطح حرفه ای است.

لینگن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۳۶ محرمانه ۱ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۰ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۶۸۰۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ. اف. جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأییدکننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه):

این گزارش اطلاعاتی درباره موضوعات زیر ارائه می دهد، شامل: دیدار بازرگان با خمینی. تنش بین عراق و ایران. ناآرامی در استان ها. توقف روند دادرسی ها، و انتخابات مجلس خبرگان.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- روزنامه تهران تایمز گزارش زیر را منتشر ساخته است: مهدی بازرگان در دیدار مشترکی که قرار است با حضور هیأت دولت و شورای انقلاب با رهبر معنوی انقلاب، امام آیت الله روح الله خمینی، انجام شود، اختیار تام اداره کشور را به دست خواهد آورد. قرار بود

ص: ۵۲۰

بازرگان و هیأت دولتش به همراه اعضای شورای موقت انقلاب شب گذشته در قم با یکدیگر ملاقات کنند، ولی این دیدار به امروز صبح موکول شد. هیچ دلیل یا اعلام قبلی در ارتباط با برگزاری چنین دیداری اعلام نشده بود. شنبه گذشته بازرگان و چند تن از وزیران کابینه برای تسلیم استعفای دولت موقت به امام به شهر مقدس قم سفر کرده بودند. با وجود این رهبر مذهبی استعفای او را نپذیرفت و از نخست وزیر خواست که به عنوان بخشی از وظایف دینی اش به کار خود ادامه دهد.

نظریات مرکز تهیه کننده گزارش (محرمانه): در ارتباط با استعفای نخست وزیر بازرگان ظاهراً به جای اولمان بازگشته ایم. سومین بار است که شایعات «جدی» و گزارش هایی در مورد استعفای بازرگان در روزنامه ها منتشر می شود. این بار همان دلایل گذشته مطرح شده است، از قبیل مداخله دولت سایه کمیته های مذهبی و افراد غیرمسئول. این مسئله نمی گذارد که دولت بازرگان مشکلات ملت را حل و فصل کند. قبلاً که نخست وزیر تصمیم به استعفا گرفته بود، آیت الله خمینی «اسماً» به او تمام اختیاراتی را که می خواست داد و از او حمایت کرد. این نوع حمایت ها هرچند در وهله اول تأثیرگذار است، ولی مثل دود می ماند. دو دفعه گذشته نیز ثابت شد که «اختیارات تامی» که دولت نخست وزیر بازرگان از خمینی گرفته بود، سرابی بیش نیست. به اعتقاد ما اگر نخست وزیر متقاعد شود که برای بار سوم در پُست خود باقی بماند، خواهان ضمانت های واقعی خواهد شد.

تهیه کننده گزارش مطمئن نیست که با توجه به وضعیت کنونی، حتی خمینی نیز بتواند اختیاراتی را که بازرگان برای اداره مملکت می خواهد، به او بدهد. اگر نخست وزیر استعفا بدهد، سؤال این است که چه کسی مایل خواهد بود یک دولت موقت ناتوان را اداره کند.

ب- تنش بین ایران و عراق:

(۱) بر اساس گزارش روزنامه ها نماینده آیت الله خمینی در بوشهر ابراز داشته است که قاجاق و توزیع سلاح از عراق عمده ترین مشکلاتی است که دولت موقت ایران در مناطق جنوبی کشور با آن مواجه است.

(۲) گزارش شده است که در دزفول پاسداران انقلاب و ساکنان محلی در مرز ایران و عراق نگرانی می دهند. این منطقه به قاجاق سلاح بین عراق و ایران معروف است.

نظریات تهیه کننده گزارش (محرمانه): برای تهیه کننده گزارش جالب است که «مردم محل» و نه «ارتش» از مرزها محافظت می کنند. وقتی روزنامه ها علناً مدعی می شوند که مردم دزفول در مرزها نگرانی می دهند واقعاً باید نگران وضعیت ارتش در این منطقه بود. مرزبانی از وظایف سنتی ارتش است.

(۳) رادیو ایران گزارش داده است که یک هیکوپتر عراقی روز ۲۹ ژوئن حریم هوایی ایران را نقض کرد. رادیو چیزی در مورد انگیزه تهاجم ذکر نکرد ولی گفت که پاسداران انقلاب به سوی این هلیکوپتر تیراندازی کردند.

ج- ناآرامی در استان‌ها: در طول تعطیلات آخر هفته یعنی از تاریخ ۲۸ تا ۳۰ ژوئن حوادث خشونت آمیز و تظاهرات صلح آمیزی در شهرهای زیر به وقوع پیوست: اهواز، آبادان، شادگان، خرمشهر و پیرانشهر.

د- خاتمه روند دادرسی‌ها: دادستان کل تهران به پلیس و ژاندامری دستور داده است تا پیدا شدن راه حلی برای خروج از بن بست کنترل زندان قصر روند دادرسی‌های قانونی را که منجر به دستگیری و محاکمه متهمان می‌شود، متوقف سازند. حسین شهبهانی، دادستان کل تهران، روز گذشته با صدور اعلامیه‌ای ابراز داشت که گروهی عناصر «غیر مسئول» از ماه فوریه سال گذشته کنترل زندان قصر را در دست دارند و «معلوم نیست چه کسی آنجا مسئول است». همه تلاش‌ها برای رسیدن به توافق با این عناصر بی‌ثمر بوده است «زیرا تنها منطق آنها سلاحشان است». سرپیچی مقامات زندان قصر از دستورات قوه قضاییه اجرای مناسب روند قانونی دادرسی‌ها را ناممکن ساخته است. در این اعلامیه آمده است که زندان قصر معمولاً گنجایش ۷۰۰۰ (۱) زندانی را دارد، ولی از ماه فوریه نزدیک به ۲۰۰۰ نفر به اتهام «ضد انقلاب بودن» در آنجا حبس هستند و برغم ملاقات‌های پیاپی با دادستان کل انقلاب، اعضای شورای انقلاب، وزیر دادگستری، و مقامات پلیس، مسئولان زندان همچنان از واگذاری زندان به قوه قضاییه خودداری می‌کنند.

ه- انتخابات مجلس خبرگان: هاشم صباغیان، وزیر کشور، در مصاحبه‌ای اختصاصی با روزنامه تهران تایمز گفت که انتخابات مجلس خبرگان که پیش نویس قانون اساسی را پیش از برگزاری رفراندوم مورد بررسی نهایی قرار می‌دهد، در هفته آخر ژوئیه (یعنی هفته اول ماه مرداد ایرانی) برگزار می‌شود. او افزود که رأی‌گیری به مدت یک روز و حداکثر ۱۰ ساعت انجام خواهد شد. شورای انقلاب و کابینه وزیران لایحه انتخابات را تصویب کرده‌اند و صباغیان نیز روز گذشته محتویات آن را به اطلاع روزنامه‌ها رساند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): یک نسخه از این لایحه عیناً در گزارش بعدی ارسال خواهد شد.

سفر مقامات سی.بی.اس

سند شماره ۲۳۷ استفاده محدود اداری ۲ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۱ تیر ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی. به: سفارت آمریکا، تهران، فوری موضوع: سفر مقامات سی.بی.اس ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- محتوای مفید تلگرام مرجع به سی بی اس رسانیده شد. این شرکت سفر به ایران را به

ص: ۵۲۲

۱- م. احتمالاً ۷۰۰ صحیح است.

تعویق انداخته است تا بلکه اوضاع عملیاتی بهبود بیشتری پیدا کند.

کریستوفر

احتمال حمله تروریستها به سفارت آمریکا

سند شماره ۲۳۸ محرمانه ۲ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۱ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۸۹۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی مرجع: الف) تهران ۶۷۵۲، ب) تهران ۶۵۰۵، ج) ۶۵۰۵ موضوع: احتمال حمله تروریستها به سفارت آمریکا ۱- (محرمانه - تمام متن).

۲- در حالیکه پایان هفته بدون واقعه ای سپری شده است، سفارت هنوز معتقد است تهدیدی که در بند (الف) نکات عمده آن را شرح دادیم به قوت خود باقی است. ما مایل هستیم در موقعیت دفاعی بیشتری برای هفته آینده تا ده روز باقی بمانیم و در آن زمان اوضاع را مجدداً ارزیابی خواهیم کرد.

۳- کلارک، افسر امنیتی منطقه اکنون مایل است تا ورود گولاسینسکی در تهران بماند. آخرین زمان ورود وی که ما از آن اطلاع داریم پانزدهم ژوئیه می باشد. لطفاً چنانچه مقدور می باشد این تاریخ را تأیید کنید تا اقدامات مقتضی برای رزرو کردن جا انجام شود.

لینکن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۳۹ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۲۰۲۳۹ ۷۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۱ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش شامل قسمتهای ذیل است: مردان مسلح در مهرآباد اخلاص می کنند. انضباط بر ارتش حکمفرما می شود. ممکن است حزب کارگران انتخابات را تحریم نماید. مصاحبه در یادار مدنی و مطالب جالب توجه دیگر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- مردان مسلح در فرودگاه مهرآباد اخلاص کردند: برخورد میان افراد مسلح و مأمورین پلیس فرودگاه تعدادی از پروازهای فرودگاه مهرآباد را در روز شنبه به تأخیر انداخت. طبق گزارش پلیس، علت زد و خورد ممانعت مسئولین اداره مهاجرت از خروج دو دانشجو از کشور بود. به گفته آنها دو دانشجو وقتی اجازه خروج به آنان داده نشد، رفتند و با ۲۵ مرد

ص: ۵۲۳

مسلح برگشته و قصد گرفتن هواپیما را داشتند. آنها به داخل یک هواپیما که دارای مسافر بود رفته و مسافری را مجبور به برگشت به سالن فرودگاه کردند. بنا به اظهار پلیس، آنها برای حفظ سلامت مسافری مبادرت به مقابله مسلحانه علیه مهاجمین نکرده و مامورین را به دادستان کل دادگاههای انقلاب اسلامی ارجاع دادند. به گفته یک منبع این سومین باری است که آنها از طریق فرودگاه قصد خروج از مملکت را داشتند. تا نیمه شب زد و خوردهای جزئی میان پلیس و پاسداران انقلاب از یک طرف و مهاجمین از طرف دیگر ادامه داشت. ضایعات جدی گزارش نشد.

یک منبع خبری دو دانشجوی را یکی محمد منتظری فرزند آیت الله منتظری، شاگرد قبلی آیت الله خمینی و مشاور فعلی او و دیگری را غلام محمد از بحرین معرفی کرد. درگیری در ساعت ۲۴ به وقوع پیوست و گزارشی مبنی بر دستگیری هیچیک از افراد مسلح منتشر نشده است.

ب- انضباط در ارتش حکمفرما می شود: یک منبع دژبانی امروز گفت افراد ارتشی در صورت تخلف از قوانین انضباطی به شدت تحت پیگرد قرار می گیرند. دژبانی ۵۰ نفر را که از پرسنل دانشکده افسری و نیروی هوایی بودند به علت ظاهر شدن با لباس نظامی غیرمناسب در انتظار بازداشت کرد. پس از آنکه مقررات انضباطی در مورد آنها اجرا شد، آنها به واحدهایشان برگردانده شدند. منبع متذکر شد که اماکن متعلق به ارتش که تحت اشغال گروهها یا احزاب سیاسی می باشد در آینده تحت کنترل ارتش قرار می گیرد. به همین منوال خودروهای ارتش، جیب ها و تجهیزات مخابراتی که در اختیار کمیته ها و گروههای غیرنظامی دیگر است به ارتش بازگردانده می شود. دستور جهت تسریع در بازپس گیری ساختمانها و تجهیزات صادر شده است.

این منبع گفت که زندانهای دژبانی اکنون بازسازی شده و برای آن دسته از افسرانی که تحت محاکمه در دادگاههای انقلاب هستند، آمادگی پذیرش دارد. این زندان نظامی ظرفیت پذیرش ۷۰۰ نفر را دارد.

ج- حزب کارگران ممکن است انتخابات را تحریم کند: چند گروه مانند حزب دموکراتیک آمادگی خود را جهت شرکت در انتخابات مجلس خبرگان اعلام کرده اند، ولی حزب کارگران سوسیالیست گفته است که احتمالاً در انتخابات مجلس بررسی قانون اساسی شرکت نخواهد کرد زیرا مقررات انتخابات ضدچی می باشد. کمیته اجرایی حزب اعلام کرد که اصول و مقررات جمهوری اسلامی با آنها ضدیت دارد. حزب از اول خواستار جمهوری دموکراتیک بوده و به علاوه به هیچیک از اصول اسلامی اعتقادی ندارد اما عبدالحسین بقایی رهبر حزب سوسیالیست کارگران گفت: چون که ما از اول به جمهوری اسلامی رأی داده ایم حالا هم در انتخابات شرکت می کنیم. او گفت که حزب با دیگر احزاب برای توافق روی کاندیدای مشترک، کار می کند.

د- مصاحبه در یادار مدنی: در یک مصاحبه مطبوعاتی با منابع خبری، در یادار احمد مدنی، فرمانده نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران و استاندار خوزستان گفت که هنوز راه گفتگو میان ایران و عراق باز است و تهدید عاجلی برای آغاز جنگ بین دو کشور وجود ندارد، بدین معنی که جنگ از سیاست نسنجیده به وجود می آید و ارتش ایزار آن است. یا به عبارت دیگر «جنگ موقعی شروع می شود که مذاکره شکست بخورد». مدنی در مورد نیروهای مسلح گفت: «دو نوع نیروی مسلح داریم یکی به نفع مردم و یکی بر علیه مردم». اگر ما دقیقاً بررسی کنیم، می بینیم که ارتش به کدام قشر اجتماعی اتکاء دارد. ارتشی که در جهت تحقق آرزوهای مردم ستمدیده باشد، ارتش مردم است. من با مرتجعینی که به مردم صدمه می زنند وارد مذاکره نمی شوم. اولین قدم بعد از انقلاب، تصفیه مرتجعین در ارتش به خصوص مقامات بالا است. ارتش نباید از اصول انقلاب دور نگهداشته شود. بلکه باید در راستای اهداف و فکر آن به جلو برود. ارتش باید تدافعی باشد و نه تهاجمی. با تغییر ۱۸۰ درجه از وضعیت موجود در رژیم قبل، ما دفاع کننده می شویم. ما دیگر به کارشناسان نظامی خارجی نیازی نداریم و تعدادشان رفته رفته به صفر خواهد رسید. «جایی برای جاسوسان خارجی که به عنوان کارشناس به ایران می آمدند نمانده است.» یک سؤال دیگر، آیا ایران باید دارای ارتش مردمی باشد؟ مدنی می گوید: شما باید بدانید که بقای ارتش بستگی به نظم آن دارد. به علاوه تدابیری باید اتخاذ شود تا ارتش به یک ارتش مردمی تبدیل شود. اطاعت کورکورانه باید به اطاعت آگاهانه تبدیل شود. برای این هدف ارتش باید بداند چرا باید در جهت منافع مردم خدمت کند. ارتش بیشتر از روستاییان است که با افسر عالی رتبه تفاوت فاحشی دارد و ما باید به آنها در زمینه امور اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آموزش بدهیم.

ه- مطالب جالب توجه دیگر:

۱- صادق طباطبایی، معاون سیاسی وزارت کشور به سمت معاون نخست وزیر در جابجایی قدرت انتخاب شده است. کاری که قبلاً هاشم صباغیان، وزیر کشور کنونی این سمت را به عهده داشت. طباطبایی همچنین سخنگوی دولت نیز می باشد که قبلاً این پست را عباس امیرانتظام به عهده داشت و اینک وی به عنوان سفیر ایران در سوئد تعیین شده است.

۲- دستگاه شایعه سازی سخت مشغول کار است تا ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه را در صورت استعفا یا برکناری بازرگان به نخست وزیری برساند. منابع مختلف می گویند که یزدی مقدمات این کار را فراهم کرده و از هم اکنون با ماشین ضد گلوله ولیعهد به اطراف می رود. شایعه دیگری می گوید که داریوش فروهر درصدد کسب مقام بالاتری است و ظاهراً پست وزارت دفاع مدنظر او می باشد.

نظریات تهیه کننده: شایعات بالا از مطبوعات داخلی ایران استخراج شده و هیچ کدام را افسر رزیدانس (RO) یا شخص دیگری تهیه نکرده است.

۳- به نظر می رسد که مورد دیگری برای مداخله در سطح اجرایی مقامات بلندپایه دولت

وجود دارد اما استاندار اصفهان محمد کاظم بجنوردی یقیناً مشکلی دارد. او به سمت استانداری منصوب شد البته پس از بازنشسته شدن واعظی. واعظی که شخص میانسال و قابل احترامی است و پس از انقلاب به این سمت منصوب شد، حاضر نبود پستش را ترک کند. او خیلی مغرورانه پشت میزی در ساختمان باشکوه متعلق به قرن ۱۴ استانداری می نشیند و اصرار دارد که همه نامه ها نیز به امضای او باشد. بجنوردی چندین بار با لطیف الحیل سعی کرده که از شر او خلاص شود و حتی میز بزرگ خودش را نیز به همان دفتری که واعظی در آن کار می کند، برده است. تا به حال نتیجه کار منفی بوده است.

۴- بودجه نظامی ایران به ۴۰۰ بیلیون ریال کاهش یافت. ما از این بودجه به وسیله IIR آگاهی یافتیم.

۵- گزارش هزینه مجلس خبرگان صادر و به زبان انگلیسی ترجمه شده و در گزارش جداگانه دیگری از سوی IIR ارائه شده است.

بودجه ۱۹۸۰-۱۹۷۹ ایران

سند شماره ۲۴۰ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۲۴۰ ۶۸۴۶۲ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۱ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: بودجه ۱۹۸۰ - ۱۹۷۹ ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش شامل اطلاعات به دست آمده از یک روزنامه انگلیسی زبان ایرانی به نام «تهران تایمز» و همچنین اطلاعاتی که در چکیده اخبار ایران مورخ ۱ ژوئن سال ۱۹۷۹ (که خلاصه اخباری است برای خبرنگاران خارجی) چاپ شده است، می باشد. اطلاعات موجود در این گزارش در ارتباط با بودجه سال ۱۹۸۰-۱۹۷۹ ایران است و اشاره مختصری نیز به هزینه های دفاعی این کشور دارد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: وزیر کشور و رئیس سازمان برنامه و بودجه شب گذشته طی گزارشی اعلام نمودند که بودجه کشور در جلسه پنج ساعته هیأت دولت به تصویب رسید و برای تأیید به شورای انقلاب اسلامی تقدیم شد.

وی گفت: بودجه امسال ۴۴۰/۲ میلیارد ریال (۸۶/۳۴ میلیارد دلار) است که ۸۸۰ میلیارد ریال (۵۷/۱۲ میلیارد دلار) آن به طرحهای توسعه و سرمایه گذاریهای اصلی و ۶۰ میلیون ریال (۸۵۷ میلیون دلار) برای پروژه های منطقه ای و جاده های روستایی اختصاص یافته که مجوز آن قبلاً از شورای انقلاب گرفته شده است.

رئیس سازمان برنامه و بودجه اظهار داشت که بودجه امسال کاملاً متعادل نیست و کسری بودجه ای معادل ۳۳۰ میلیارد ریال (۷/۴ میلیارد دلار) دارد. وی اشاره نمود که بودجه سال

گذشته ۲۰۰/۳ میلیارد ریال (۷۱/۴۷ میلیارد دلار) بوده و با توجه به افزایش پایه حقوق کارکنان دولتی به میزان ۸۰-۹۰ تا ۱۰۰ درصد در سال گذشته، دولت فعلی مجبور شده که تا حد زیادی از هزینه‌ها بکاهد و مخارج اضافی را نیز تا جایی که ممکن است کاهش دهد.

وی گفت: انتظار می‌رود که درآمدهای حاصله از نفت نسبت به سال گذشته کمتر باشد و ۴۷۲ میلیارد ریال (۲۱ میلیارد دلار) محاسبه می‌شود. این ارزیابی شامل درآمدهای اضافی حاصل از افزایش قیمت نفت که چند روز پیش توسط اوپک (سازمان کشورهای صادرکننده نفت) در ژنو به تصویب رسید، نیز می‌شود.

او گفت «دست‌آورد ویژه‌ای» در بودجه امسال در نظر گرفته شده نظیر بودجه تکمیل و تزئین اماکن مذهبی. به همین میزان بودجه برای مخارج این تأسیسات در نظر گرفته شده است.

مبلغ ۸۰ میلیارد ریال (۱۴/۱ میلیارد دلار) برای سوبسید کالاهای خریداری شده خارجی و یا داخلی در نظر گرفته شده که این مقدار صرف خرید کالاها به قیمت گران و فروش آن به قیمت ارزان، به مصرف کننده می‌شود. و ۸۰ میلیارد دیگر نیز برای جبران خسارت‌های وارده به شرکتهای دولتی تخصیص یافته است.

وی در مورد بودجه دفاعی امسال گفت: جدای از قراردادهای کشورهای خارجی برای خرید تسلیحات، مخارج نظامی امسال حدود ۳۰۰ میلیارد ریال (۴ میلیارد دلار) خواهد بود و این مقدار چیزی حدود ۴۰۰ میلیارد ریال کمتر از بودجه نظامی سال پیش است. وی همچنین اظهار داشت که خرید تسلیحات در سال جاری از مرز ۷۰ میلیارد ریال (۹۳۳ میلیون دلار) تجاوز نخواهد کرد.

او با اشاره به ملی شدن بانکها و دیگر نهادهای مالی کشور افزود: از آنجایی که بانکها نهادهای خوکفایی هستند و در گذشته نیز سودهای سرشاری به دست می‌آورده‌اند، انتظار نمی‌رود ملی و اسلامی شدن آنها خساراتی به بار آورد. به هر حال تعدادی از بانکها به تدریج در هم ادغام خواهند شد و بدین ترتیب مقدار نسبتاً زیادی پول به خصوص در مخارجی که صرف ساختمان و غیره می‌شود، صرفه جویی می‌شود. ثانیاً بانکها خدمات تجاری را انجام خواهند داد که مسلماً این کار آنها را به خودکفایی خواهد رساند و مقادیر زیادی نیز احتمالاً از این طریق به درآمدهای دولت افزوده خواهد شد. این درآمدها نباید از مجموعه سود حاصل باشد. وی گفت بودجه جاری نه درآمدهای حاصل از این نهادها و نه هزینه‌های مربوط به آنها محسوب نگردیده است.

رئیس سازمان برنامه و بودجه در مورد طرحهای صنعتی اظهار داشت، مبلغ ۳۰ میلیارد ریال (۴۳۰ میلیون دلار) برای توسعه کارخانجات و ۲۰ میلیارد ریال (حدود ۳۰۰ میلیون دلار) برای «بازسازی» صنایع اختصاص یافته و مبلغ ۳۰ میلیارد ریال نیز به دیگر صنایع اختصاص داده شده است.

در مورد کارخانجات بخش خصوصی که اکنون تحت کنترل دولت است، او گفت یکی از

آنها برای مثال اییکو (EBCO) به خاطر بدهکاریهای این شرکت به دولت و همچنین اینکه اکثر سهام آن متعلق به بنیاد پهلوی سابق است و سهامداران آن از ایران «فرار» کرده اند، ملی شده است.

رئیس سازمان برنامه و بودجه افزود که کوشش شده تا بودجه به شکلی منطقی تنظیم گردد و نیازی نبود که به خاطر ثبت آن به عنوان یک بودجه نمونه به صورت یک بودجه کاملاً متوازن تنظیم شود.

با کاستن از هزینه های جاری، کوششهایی صورت گرفته تا مبلغی صرفه جویی شده و صرف طرحهای توسعه گردد و البته با توجه به درآمد خوبی که از نفت خواهیم داشت این کار مشکل نیست.

با تهیه یک بودجه منطقی، پایین آوردن آن به یک سطح معقول و با اختصاص ۸۸۰ میلیارد ریال به طرحهای توسعه، کوشیدیم چرخهای اقتصاد کشور را به حرکت درآوریم و امیدواریم که تزریق این حجم پول به اقتصاد کشور تورم زیادی به همراه نداشته باشد. به خصوص که ما مردم را ترغیب می کنیم که با پس انداز و سرمایه گذاری در واحدهای تولیدی ما را در اقدامات ضدتورمی یاری دهند.

امنیت سفارت

سند شماره ۲۴۱ محرمانه ۳ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۲ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۹۴۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: امنیت سفارت ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: کاردار طی تماس تلفنی با یزدی، وزیر امور خارجه ایران، در روز ۲ ژوئیه با ابراز تمایل به عادی سازی روابط دو جانبه، مسئله امنیت سفارت را نیز مطرح ساخت. پایان خلاصه.

۳- کاردار با اشاره به صحبت های قبلی بین ناس و یزدی و رئیس تشریفات و شخص خودش، از زحمات نیروهای محافظ سفارت قدردانی کرد، ولی افزود که انتظار دارد در راستای عادی سازی روابط دوجانبه ی آمریکا و ایران، وضعیت عادی تری بر امنیت سفارت حاکم شود. یزدی سریعاً پاسخ داد که اگر آمریکایی ها دیگر به نیروی محافظ احتیاج ندارند باید آن را به دولت موقت ایران اطلاع دهند، ولی کاردار گفت از آنجایی که دولت موقت ایران مسئول تأمین امنیت هیأت های دیپلماتیک در کشور است، ما فقط می توانیم درباره کیفیت آن با دولت موقت صحبت کنیم. او همچنین افزود اگر چه ترتیبات کنونی امنیت سفارت را تأمین کرده ولی مشکلاتی نیز به وجود آمده است، از جمله تبلیغات منفی که برای هیچ یک از دولتین ایران و آمریکا مفید نیست. کاردار گفت که امیدوار است دولت موقت ایران با نظر به

بازگرداندن رویه های امنیتی معمول، مثلاً- استقرار پلیس در خارج از دیوارهای سفارت و درب های آن، به این مسئله رسیدگی کند.

۴- پس از صحبت های کاردار، یزدی به گزارش مطبوعات اشاره کرد (که احتمال می دهیم منظورش بیشتر به یکی از گزارش های روزنامه لس آنجلس تایمز بود که ترجمه ی آن در مطبوعات فارسی زبان نیز منتشر شد) و گفت آیا صحت دارد که نیروهای محافظ سفارت درخواست مشروبات الکلی کرده و در ساختمان سفارت مزاحم زنان می شوند. کاردار در پاسخ گفت که ما فقط قراین جسته و گریخته ای در ارتباط با این موضوع داریم، و افزود که صرف نظر از صحت و سقم این شایعات، آنچه مهم است تأثیر منفی آنها بر اوضاع و پیچیده تر کردن آن است. یزدی گفت امور داخل سفارت به ما ایرانی ها ربطی ندارد. البته اگر بخواهید می توانیم محافظان را عوض کنیم، ولی افزود شاید مشکلاتی پیش بیاید چون آنها از همان اول انقلاب در سفارت بوده اند. کاردار گفت که این مشکل دولت موقت است و نه مشکل سفارت، ولی یزدی خاطر نشان کرد که دولت موقت ایران هم مثل سفارت با کمیته های انقلاب که پس از پیروزی انقلاب برای خودشان امپراتوری به پا کرده اند و مایل نیستند از آنها دست بکشند، مشکل دارد.

۵- پس از آن کاردار به رقابت بین محافظان مستقر در سفارت و گروه های دیگر اشاره کرد که به تیراندازی ساعات اولیه روز ۲۲ ژوئن در یکی از پُست های نگهبانی سفارت منجر شد و از جمله رویدادهایی بود که به تنش های موجود و تضعیف روحیه دامن می زند. او تأکید کرد که آمریکا مایل است روابط همه جانبه خود را با ایران عادی سازد و سفارت باید بتواند به دولت موقت ایران اعتماد کند.

۶- یزدی گفت که یکی از سیاست های کلی دولت موقت تلاش برای استقرار نیروهای جدید بجای گروههایی است که وظایفی نظیر محافظت از سفارت آمریکا را بر عهده داشته و مدت زیادی مشغول انجام این وظیفه بوده اند. یزدی گفت که دولت موقت امیدوار است از این طریق بتواند نظم بیشتری نسبت به گذشته بر تمامی گروهها اعمال کند. کاردار از او پرسید که محافظان سفارت چه وقت تعویض خواهند شد، و یزدی پاسخ داد ظرف یک یا دو هفته دیگر. کاردار در پایان صحبت هایش درباره این مسئله تأکید کرد که سفارت مایل است تا حد امکان به برقراری هر چه بدون دردسرتر وضعیت عادی تر امنیتی در سفارت کمک کند.

۷- همان روز صبح پُل کونز با رفتن نزد رئیس اداره چهارم سیاسی وزارت امور خارجه، آقای پارساکیا، مطلب را پیگیری کرد. پارساکیا بار دیگر پرسید که سفارت دقیقاً چه می خواهد، ولی پُل کونز بدون اینکه پاسخ دقیقی به او بدهد تکرار کرد که سفارت مایل است هر چه سریعتر وضعیت امنیتی حاکم بر سفارت عادی تر شود. پارساکیا گفت که فعلاً امکان ندارد نیروهای پلیس جایگزین محافظان فعلی سفارت شوند، ولی از این پیشنهاد که روند جایگزینی محافظان فعلی در چند مرحله صورت بگیرد، و مرحله ی اول استقرار یک گروه شبه نظامی

دیگر بجای گروه فعلی در اطراف سفارت باشد، استقبال کرد. پُل کونز تأکید کرد که سفارت از دولت موقت ایران انتظار دارد موارد لازم و ممکن را خودش تشخیص بدهد و مایل است هر چه سریعتر ترتیبات امنیتی سفارت با رویه های معمول دیپلماتیک منطبق گردد.

لینگن

ادامه تلاش های اقتصادی انقلاب

سند شماره ۲۴۲ محرمانه ۳ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۲ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۰۰۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: ادامه تلاش های اقتصادی انقلاب ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: کارمند سیاسی شب دوم ژوئیه را با دوستی از جامعه تجار تبریز گذراند. پیش از ماه فوریه این منبع و پدرش (اطلاعات محفوظ بماند) مالک یک کارگاه بزرگ قالی دستباف در تبریز، کارخانه بسته بندی پنبه، و یک کارخانه کوچک روتختی دوزی بودند. آنها مستقیماً ۳۵۰ کارگر داشتند. حالا همه این کارخانه ها را بسته اند. پایان خلاصه.

۳- کارگاه قالیبافی نزدیک به ۲۰۰ کارگر داشت که متوسط دستمزد روزانه شان ۱۰۰ تومان بود. در این کارخانه، همزمان ۵۰ قالی روی دار بود و بافتن هر قالی نیز ممکن بود تا سه سال هم طول بکشد. چون این فرش ها بزرگ، بی نهایت عالی (معمولاً از جنس ابریشم) و گرانبه بودند، بازار آنها به طبقات بسیار بالای جامعه و خانواده سلطنتی محدود بود. از اواخر تابستان سال گذشته بازار این محصول تجملاتی در ایران کاملاً از بین رفت و منبع فوق الذکر مجبور شد همه قالیبافان را در اواخر بهار ۱۹۷۹ اخراج کند. او امیدی ندارد که دیگر بازار قدیم در ایران پا بگیرد. حالا کارخانه اش مانده است و چند نگهبان که از ساختمان ها و تعدادی قالی نیمه کاره مراقبت می کنند.

۴- کارگاه روتختی دوزی نیز ۲۰ کارگر زن داشت، ولی در اواخر زمستان بسته شد. این کارخانه کلاً وابسته به مواد وارداتی بود که در آنجا برش می خورد، دوخته می شد و بسته بندی می شد. بسته شدن طولانی مدت مرزهای گمرکی، مشکلات کارگری، و وضعیت کلی مالکان کارخانه را متقاعد ساخت که این کارگاه کوچک را تعطیل کنند.

۵- کارخانه بسته بندی پنبه، کارخانه بزرگ و سود آوری بود که در زمینه تهیه پنبه بهداشتی فعالیت داشت و یک مهندس ناظر آلمانی نیز در آن مشغول به کار بود. کارخانه فوق خارج از تبریز و در منطقه صنعتی قرار داشت. این منبع تقریباً طرح توسعه تأسیسات کارخانه را تکمیل کرده بود و قصد داشت کارگاه قالیبافی را نیز به همانجا منتقل نماید. احداث چند ساختمان جدید با نقشه ای عالی در اواخر سال ۱۹۷۸ به پایان رسیده بود. کارگران در طول انقلاب نیز به کارشان ادامه داده بودند، ولی وقتی خمینی به کشور بازگشت، خواستار افزایش زیاد و فوری

دستمزدهایشان شدند. افزایش شدید قیمت مواد خام وارداتی، کمبود این نوع مواد و شورش های کارگری موجب شد که منبع فوق در مقابل شرایط تسلیم شود و همه کارگانش را اخراج کند.

۶- منبع می گوید که همین آآن ماشین آلات جدیدی در گمرک دارد که تقریباً ۳۰ میلیون تومان می ارزند، ولی آنها را ترخیص نمی کند. عوارض گمرکی سنگین است و منبع نامبرده پول یا اعتبار لازم را برای این کار ندارد. اعتصاب چند ماهه کارگران، همراه با لزوم پرداخت دستمزدهایشان این خانواده پردرآمد و ثروتمند را به ورطه ورشکستگی انداخته است. این منبع می گوید به یک دلیل دیگر هم قصد ندارد کالاهای لازم را از گمرک ترخیص کند، چون می ترسد آنها را توقیف کنند.

۷- منبع فوق در چندین مورد مجبور شده است برای متواری ساختن کسانی که قصد غارت کارخانه را داشتند از نیروی مسلح استفاده کند. او که روابط محکمی با بازاریان قدیمی تبریز، نخبگان شهر و مأموران کمیته های فعلی دارد برای حفاظت از اموال خانوادگی اش از بعضی اوباش و تفنگ شخصی خودش استفاده کرده است. حاجی (پدر این منبع) در حال حاضر سعی دارد با کمک آیت الله شریعتمداری پولی جمع کند و تضمین بگیرد که در صورت بازگشایی کارخانه ها آنها را توقیف نخواهند کرد. با وجود این، پسرش خیلی بدبین است و احساس می کند که نمی توان ثروت های خانوادگی را حفظ کرد.

لینکن

اخراج گزارشگر آمریکایی

سند شماره ۲۴۳ محرمانه ۴ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۳ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۹۷۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - فوری رونوشت: سازمان ارتباطات بین المللی آمریکا، واشنگتن دی سی - فوری موضوع: اخراج گزارشگر آمریکایی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- افسر ارشد سفارت و کنسول در تاریخ ۴ ژوئیه در ملاقات با میناچی، وزیر ارشد ملی (۱) ایران، موضوع اخراج دیوید لمب خبرنگار روزنامه لس آنجلس تایمز را مورد بررسی قرار دادند؛ آنها میناچی را در جریان قرار دادند که کاردار سفارت نیز در گفتگو با وزیر امور خارجه در خصوص این موضوع ابراز ناراحتی نموده است. میناچی پاسخ داد که به دلیل این که دیوید لمب مدارک لازم برای اقامت و فعالیت به عنوان یک خبرنگار خارجی را در اختیار نداشته، از

ص: ۵۳۱

۱- نام این وزارتخانه قبلاً وزارت اطلاع رسانی بود که بعدها به وزارت ارشاد ملی تغییر نام داد و اکنون وزارت فرهنگ و اشاد اسلامی خوانده می شود. م.

وی خواسته شده است که ایران را ترک نماید؛ میناچی در ادامه علت اعتراض ما به این اقدام را جویا شد. افسر ارشد سفارت خاطرنشان کرد که هم کاردار و هم دولت ایالات متحده آمریکا حق دولت موقت انقلاب اسلامی در اعمال اختیار و قدرت مسلم خود را محترم می‌شمارند اما خاطرنشان می‌کنند که به نظر دولت ایالات متحده آمریکا، اخراج دیوید لمب مغایر با اظهارات دولت موقت مبنی بر حمایت از جریان گردش اطلاعات است و نهایتاً منافع ایران را در مخاطره قرار خواهد داد.

۳- در این لحظه، میناچی، علی بهزادی، مدیرکل امور بین الملل وزارت ارشاد ملی، را فراخوانده و از وی خواست که در این خصوص توضیحات دقیقتری ارائه دهد. بنابراین، بهزادینا شروع به تشریح وقایع منتهی به اخراج دیوید لمب نمود؛ آنچه در اثنای توضیحات وی بیش از هر چیز دیگری رخ می‌نمود اظهار گله مندی از رویکردها و گزارشات روزنامه لس آنجلس تایمز در خصوص پیروزی انقلاب و رویدادهای پس از انقلاب بود. افسر سفارت در ادامه از بهزادینا سؤال کرد که علت اخراج دیوید لمب، نقصان در مدارک وی بوده است یا نحوه پوشش اخبار ایران توسط روزنامه لس آنجلس تایمز. بهزادینا به سرعت پاسخ داد که هر دو دلیل منجر به این موضوع شده است. افسر سفارت مجدداً تصریح کرد که دولت ایالات متحده آمریکا ضمن محترم شمردن حق دولت موقت ایران در خصوص این موضوع، از هرگونه خدشه به جریان گردش اطلاعات اظهار نگرانی می‌کند و بر این باور است که اقداماتی از این قبیل، نهایتاً عواقب ناگواری برای دولت ایران به دنبال خواهد داشت.

۴- در جریان این ملاقات بحثی طولانی در خصوص امکان کنترل نوشته‌ها و گزارشات روزنامه‌های بیگانه درباره مسایل ایران، بین طرفین مطرح شد و بهزادینا مکرراً تأکید می‌کرد که به اعتقاد وی، این مهم امکان‌پذیر و عملی است. نهایتاً افسر سفارت ملاقات را با این سؤال از بهزادینا به پایان رساند که آیا اخراج دیوید لمب به معنای این است که روزنامه لس آنجلس تایمز دیگر اجازه نخواهد داشت در ایران خبرنگار داشته باشد. بهزادینا در پاسخ به این سؤال، بلافاصله تأکید کرد که چنانچه خبرنگار اعزامی اسناد و مدارک موردنیاز را به همراه داشته باشد و در عین حال به قوانین و مقررات ایران تمکین نماید، حضور خبرنگار روزنامه لس آنجلس تایمز در ایران بلامانع خواهد بود. وی در ادامه از کتی هندریکس، دیگر خبرنگار روزنامه لس آنجلس تایمز به عنوان مصداق انعطاف دولت موقت ایران یاد کرد و تأکید کرد که وی مدارک و اسناد مورد نیاز را به همراه داشته است.

(نظریه تهیه کننده): در اینجا نوعی تزویر و فریب مشاهده می‌شود چرا که هندریکس نیز همان وظیفه‌ای را بر عهده دارد که دیوید لمب داشت؛ اما به هر ترتیب هدف ما این است که دولت موقت را متوجه این حقیقت کنیم که تلاش برای کنترل رسانه‌های خارجی در خصوص نحوه پوشش مسایل ایران عبث و بیهوده خواهد بود. بنابراین، به نظر ما، در صورتی که روزنامه لس آنجلس تایمز قصد داشته باشد که فرد جدیدی را جایگزین دیوید لمب کند، به

راحتی موفق خواهد شد؛ البته با علم به این حقیقت که حتماً شرایط و الزامات مورد نیاز برای اقامت یک خبرنگار بیگانه در ایران را رعایت نماید. پایان نظریه. ۵- یکی از نکات مهم و مورد توجه دیگر در این ملاقات مورد ذیل است:

آنچه از صحبت‌های بهزاد نیا برمی آمد حاکی از این بود که میناچی اطلاعات دقیقی از جزئیات پرونده دیوید لمب ندارد و نمی داند که لمب با آزادی عمل تمام، مسئولیت و وظیفه خود را دنبال می کرده است؛ گواه این مدعا این است که در صورت اطلاع میناچی از جزئیات موضوع، وی با آمادگی و تسلط لازمه یک وزیر، در این خصوص به ایراد مطالب می پرداخت. این شرایط با وضعیت سابق تفاوت بسیار محرز دارد چرا که سابقاً مدیر یک سازمان بهترین فردی بود که می توانست در خصوص یک موضوع اظهار نظر و موضع گیری نموده و تصمیم نهایی را اتخاذ نماید. البته ما نمی دانیم این موضوع منحصر به همین وزارتخانه است یا این که پدیده ای است که پس از انقلاب بین سازمانهای مختلف شیوع پیدا کرده است.

لینکن

امنیت ساختمان سفارت

سند شماره ۲۴۴ محرمانه ۵ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۴ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۹۹۱ به: کنسولگری آمریکا، کراچی - ۰۳۰۷ متن ذیل در تاریخ ۳ ژوئیه ۱۹۷۹ به صورت مجزا برای وزارت امور خارجه ایالات متحده آمریکا در واشنگتن دی سی ارسال شده است؛ مراتب جهت اطلاع آن کنسولگری ارسال می گردد:

موضوع: امنیت ساختمان سفارت ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: در جریان تماس تلفنی مورخ ۲ ژوئیه کاردار با ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه، در خصوص فرایند عادی سازی روابط دوجانبه، موضوع امنیت ساختمان سفارت نیز مطرح گردید. پایان خلاصه گزارش.

در این مکالمه تلفنی، کاردار با اشاره به گفتگوهای ناس و رئیس تشریفات با یزدی، از خدمات و کمکهای نیروهای امنیتی در حفاظت از ساختمان سفارت ابراز تشکر و قدردانی نمود. کاردار افزود که امیدوار است که در سایه عادی سازی روابط دو جانبه بین ایران و ایالات متحده آمریکا، شرایط به حالت طبیعی برگردد و از این رهگذر نگرانیهای امنیتی سفارت نیز مرتفع گردد. یزدی بدون درنگ تأکید کرد که در صورت عدم نیاز به حضور نیروهای محافظ، سفارت مراتب را سریعاً به دولت موقت اعلام نماید. کاردار نیز پاسخ داد که نظر به این که مسئولیت تأمین امنیت و حفاظت لازم برای دیپلماتهای نمایندگی برعهده دولت موقت انقلاب اسلامی است، به این موضوع بایست به عنوان یک ضرورت نگرسته شود. وی افزود که به

ص: ۵۳۳

رغم کارایی سازوکارهای طراحی شده در راستای حفاظت و حراست از نمایندگی، برخی اقدامات جنجالی و نامطلوب صورت گرفته است که هیچ نفعی برای هیچ یک از دو دولت در بر ندارد. کاردار در ادامه ابراز امیدواری کرد که با در نظر گرفتن تدابیر امنیتی معمولتر، از جمله ایجاد یک پاسگاه پلیس ملی در کنار دیوار سفارت و ورودیهای اصلی، شرایط حتی الامکان مطلوب تر گردد.

سپس یزدی به گزارشات مندرج در برخی مطبوعات اشاره کرد (وی به صورت ویژه گزارش اخیر نشریه لس آنجلس تایمز را در ذهن داشت؛ گزارشی که به زبان فارسی نیز ترجمه شد.) و خاطرنشان کرد که آیا موضوع استعمال مشروب و آزار زنان در داخل ساختمان سفارت توسط اعضای نمایندگی صحت دارد یا خیر. کاردار در واکنش به این موضوع تأکید کرد که ما در این خصوص صرفاً اطلاعاتی جانبی در اختیار داریم و اطلاعات موثق و مستدلی در این باره در اختیار نداریم. وی افزود که به هر ترتیب، چه این شایعات صحت داشته باشد و چه نداشته باشد، قدرمسلّم توجه به آنها، تأثیرات نامطلوب و زیانباری به دنبال داشته و شرایط را پیچیده تر و بغرنج تر خواهد کرد. یزدی در ادامه خاطرنشان کرد که هرآنچه در داخل سفارت می گذرد، صرفاً مربوط به دولت آمریکا است و هیچ ارتباطی به دولت موقت ندارد. وی افزود که به هر ترتیب می توان گروه فعلی را تغییر داد اما این تغییر با یک مشکل بزرگ مواجه است و آن هم این که این گروه از ابتدای پیروزی انقلاب در این جایگاه فعالیت داشته است. کاردار در پاسخ اظهار داشت که این مشکل مربوط به دولت موقت است و ارتباطی به سفارت ندارد. یزدی نیز تأکید کرد که دولت موقت همین مشکل را با کمیته های انقلاب دارد؛ این کمیته ها پس از پیروزی انقلاب، قدرت و سیطره چشمگیری به دست آورده اند و به هیچ وجه خواهان از دست دادن آن نیستند.

سپس کاردار به وجود نوعی رقابت بین گارد نیروهای حفاظت سفارت و دیگر گروهها اشاره کرد؛ وی به عنوان مثال ماجرای تیراندازی مورخ ۲۲ ژوئن در یکی از پستهای نگهبانی گارد حفاظت سفارت را مطرح کرد و خاطرنشان کرد که بروز وقایع اینچنینی منجر به افزایش تنشها و تنزل روحیه نمایندگی می شود. وی تأکید کرد که سفارت تمایل دارد که [روابط و شرایط] به سرعت به حالت عادی بازگردد. وی اظهار داشت که «ما می خواهیم صدق نیت خود را به دولت موقت انقلاب اسلامی ابراز نماییم.» یزدی در پاسخ تصریح کرد که رویکرد کلی و عمومی دولت موقت، حذف گروههای مختلف است؛ از جمله گروهی که مسئولیت حفاظت از سفارت را در یک بازه زمانی بسیار طولانی برعهده داشته است. یزدی به طور تلویحی خاطرنشان کرد که دولت موقت امیدوار است که کنترل نظارتی و سیاستگزاری بیشتری در خصوص تمامی این گروهها داشته باشد؛ امری که تاکنون چندان محقق نشده است. کاردار از یزدی در خصوص زمان اعمال این تغییر سؤال کرد که یزدی در پاسخ اظهار داشت که این مهم ظرف یک یا دو هفته آتی محقق

خواهد شد. کاردار به عنوان خاتمه این بحث خاطرنشان کرد که سفارت ایالات متحده آمریکا آماده است که هر اقدام لازم جهت تغییر بی دغدغه و بدون تنش نیروهای محافظ نمایندگی به انجام رساند.

پس از اتمام این گفتگو، کنسول سیاسی با پارساکیا، نماینده اداره کل سیاسی چهارم وزارت امور خارجه ایران، دیدار و گفتگو کرد. پارساکیا درخواست کرد که سفارت مجدداً مطالبات خود در خصوص نیروی امنیتی محافظ نمایندگی را مطرح نماید. کنسول در پاسخ به این سؤال از ذکر درخواست صریح خودداری کرد و صرفاً تمایل سفارت مبنی بر تسریع در فرایند حرکت به سوی شرایط عادی را ابراز نمود. پارساکیا خاطرنشان کرد که در حال حاضر امکان تغییر نیروهای امنیتی محافظ سفارت و جایگزینی نیروهای پلیس ملی میسر نیست؛ وی تصریح کرد که این فرایند بایست به تدریج صورت گیرد و بنابراین در مرحله اول یک گروه نامنظم جدید جایگزین گروه فعلی شده و حفاظت از محیط پیرامونی سفارت را برعهده خواهد گرفت. کنسول ابراز امیدواری کرد که دولت موقت تمامی اقدامات لازم و قابل اجرا در این خصوص را به انجام رساند. وی تأکید کرد که سفارت تمایل دارد وظیفه حفاظت از نمایندگی در اسرع وقت بر عهده گروههای منظم دارای تجربه کافی در امور دیپلماتیک قرار گیرد.

لینکن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۴۵ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۲۴۴ ۶۸۴۶۵ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۴ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: این گزارش وضعیت، حاوی مطالبی درباره موضوعات ذیل است: افسران وظیفه دست به تحصن زدند، نیروهای مسلح ممنوع الخروج شدند، سرلشگر فرید از لشکر دوم زرهی بازدید می کند، واحدهای ارتش در حومه ایرانشهر در کردستان درگیر شدند، اتهامات تازه ای دال بر ضدانقلابی بودن ارتش در میان نیست، خلبانان تهدید کردند در صورت عدم تضمین امنیت پرواز، دست به اعتصاب خواهند زد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- ۶۰ افسر وظیفه روز سه شنبه عصر در پادگانهای دژبان به اتهام اقدام به تحصن، دستگیر شدند. به گفته منابع، دستگیری به دستور ژنرال سیف[سید] امیررحیمی صورت گرفته بود. رحیمی که رئیس دژبانی است همچنین اعلام کرده است که آنها پس از اتمام دوره زندان، به مجازاتهای بدتری نیز خواهند رسید. تحصن افسر وظیفه ها در اعتراض به دستورات افسران

ص: ۵۳۵

فرمانده دربارہ طی یک دورہ آموزشی صورت گرفت. ژنرال رحیمی اخیراً اعلام کرده بود کہ اعضای نیروہای مسلح در تظاهرات و یا اعتصابات شرکت نخواہند کرد. بہ گفتہ وی در صورت انجام چنین کاری آنہا دستگیر خواہند شد. در ہمین حال یک منبع بسیار موثق و نزدیک بہ رحیمی روز گذشتہ روشن ساخت کہ طرحی از سوی رحیمی برای حفظ نظم در میان نیروہای مسلح عنوان شد «و من فکر می کنم کہ بہ وی اختیارات لازم برای استفادہ از نیروی دژبانی برای اجرای طرح خود دادہ شدہ است». منبع می گوید «تا آنجا کہ من می دانم ژنرال رحیمی بہ شدت معتقد بہ وجود نظم در میان نیروہای مسلح است». او گفت کہ دژبانی و حدود ۷۰۰۰ مرد بسیار منضبط، وفادار بہ رحیمی اند. «این مردان ہمیشہ در حالت آمادہ باش بسر بردہ و ہموارہ آمادہ اعزام بہ نقاط بحرانی ہستند». بہ علاوہ این منبع بہ نقل از رحیمی گفت کہ یک ژنرال فرانسوی بہ نام پتن برای ایجاد نظم در ارتش فرانسہ دستور اعدام ۱۰/۰۰۰ نفر از افراد تحت فرماندہی اش را صادر کرد. ہمچنین معروف است کہ ژنرال رحیمی گفتہ است جہت برقراری نظم در تشکیلاتہای مختلف نظامی آمادگی دارد. این منبع با اشارہ بہ تصمیم اخیر رحیمی مبنی بر پذیرفتن مسئولیت حفظ امنیت رہبران مذہبی در کشور، گفت کہ این تصمیم پس از آنکہ روشن شد کمیتہ های انقلاب قصد ندارند تابع دستورات ژنرال شوند، منتفی گردید. «رحیمی طبق عادت اظہار داشتہ است کہ مادام کہ کمیتہ های انقلاب تابع دستورات وی نشوند، چنین مسئولیتی را در حفظ جان رہبران مذہبی کشور، نخواہد پذیرفت». بہ علاوہ منبع آشکار ساخت کہ کاملاً احتمال داشت ژنرال رحیمی بہ عنوان مسئول نیروہای نظامی مستقر در نواحی مرزی غرب کشور تعیین شود. وی ہمچنین عنوان کرد کہ بہ ژنرال رحیمی روزانہ حدود ۵۰ فقرہ تلفن تہدیدآمیز می شد. «وی اخیراً از سوی سازمان تروریستی فرقان تہدید بہ مرگ شدہ بود». وی می گوید ہمہ اینہا بدان خاطر است کہ رحیمی یک فرماندہ مصمم و مخالف وجود ہر نوع بی نظمی در میان نیروہای مسلح می باشد. بہ گفتہ منبع «ژنرال رحیمی معتقد است کہ تحت شرایط فعلی حاکم در جامعہ، نظم و قاطعیت بہترین سیاست قابل درک است». بنا بہ گفتہ منابع نظامی، نیروی دژبانی منظم ترین نیرو در کشور بودہ و قادر بہ اقدام سریع در صحنہ است. در شرایط کنونی حدود ۱۰ تا ۳۰ نیروی دژبانی مستقر در پایگاہهای پلیس و وزارتخانہ های دولت وجود دارد.

ب- افراد ارتشی از کشور ممنوع الخروج شدند: مہدوی کنی، رئیس دادگاہ انقلاب بخشنامہ ای مبنی بر عدم خروج افراد ارتشی از کشور صادر کردہ است و فقط کسانی کہ مجبور بہ معالجہ پزشکی در خارج ہستند می توانند از کشور خارج شوند. در بخشنامہ آمدہ است کہ اجازہ خروج را می توان از دادستانی کسب کرد. در تبصرہ ای بہ دکترا اجازہ دادہ شدہ است کہ در صورت لزوم دستور خروج برای بیماران صادر کنند. طبق گفتہ یک منبع خبری در قسمت اول اطلاعیہ مطلب جدی وجود ندارد. در طول رژیم گذشتہ ہم این عمل اجرا می شد. در آن موقع مسافرت افراد ارتش با یکدیگر با ہواپیماہای غیرنظامی ممنوع بود.

ج- سرلشگر فرید برای بازدید از لشکر دوم زرهی به اهواز می رود: سرلشگر ناصر فرید رئیس ستاد مشترک ارتش طی یک بازدید از اهواز گفت که بودجه نظامی گذشته که صرف خرید اسلحه از خارج می شد اکنون برای امور اجتماعی افراد ارتش صرف می شود. او گفت که امپریالیزم همیشه به خوزستان نظر داشته و ما باید با آگاهی کامل به خنثی کردن اقدامات دشمن پردازیم. او گفت که وظیفه ارتش حفظ امنیت در داخل و پاسداری از مرزها است. او گفت که اگر ما نتوانیم از عهده چنین مسئولیتی برآیم، ملت ایران نمی تواند خواسته های عقیدتی و سیاسی خود را گسترش دهد. او گفت که الآن ارتش باید بیشتر فعالیت کند زیرا استقرار جمهوری اسلامی برای ارتش بهتر خواهد بود. ارتش باید ملت را راضی کند و حتی برای ملت شهید شود. او گفت ارتش ایران از آن ملت ایران و برای ملت ایران است و ما با کارهایمان باید این را ثابت کنیم. ایدئولوژی ارتش، اسلامی است و این همان ایدئولوژی است که انقلاب اسلامی به همراه داشت و ما هم ادامه دهنده آن هستیم.

د- درگیری یک واحد ارتشی در نزدیکی پیرانشهر: یک منبع خبری گزارش داد که درگیری در دوم ژوئیه ۱۹۷۹ بین افراد حزب دمکرات کردستان با ارتش واقع در پادگان جلدیان رخ داد. این برخورد یک هفته بعد از درگیری بین روستاییان با حمایت حزب دمکرات کردستان و چریکهای پیش مرگ با افراد مسلح فتودالهای پیرانشهر، مهاباد و سردشت اتفاق افتاد. استاندار آذربایجان غربی، جمشید حقگو گفت که روستای جلدیان چند روزی است که به وسیله افراد مسلح حزب دمکرات محاصره شده است. یک واحد ارتشی برای اطلاع از وضع، به منطقه فرستاده شد که مورد حمله حزب دمکرات قرار گرفت. زد و خورد تا ساعت ۲۱ ادامه داشت و ارتش بعد از اطمینان از اوضاع به پادگان بازگشت. یک منبع مطلع گفت که تحقیقات برای چگونگی و علت حمله افراد مسلح حزب دمکرات به پادگان ارتش در جلدیان در جریان است. او این مطلب را یک ساعت پس از پایان درگیری اظهار داشت. در سوم ژوئیه ۱۹۷۹ منبع گزارش داد که اوضاع در اطراف پادگان جلدیان و پیرانشهر بحرانی است. اینطور گفته می شود که دولت دستور حمله به مهاجمین و دستگیری کسانی که اقدام به آتش سوزی می کنند را داده است. استاندار آذربایجان غربی می گوید که درگیری بعد از تیراندازی افراد مسلح حزب دمکرات به طرف واحد ارتشی شروع شد. روستائیان اطراف ادعا می کنند که فتودالها به کشاورزان حمله می کنند. یک پیش مرگ حزب دمکرات گفته که چرا پادگان ارتش، از فتودالها حمایت می کند. منبع می گوید طبق اطلاعات واصله، شورای انقلاب به ارتش و سپاه پاسداران دستور حمله و از بین بردن گروهها را داده است. همچنین گزارش شده است که پنج فروند هلی کوپتر بالای منطقه «هاور» پرواز کرده بودند تا مردم بترسند و فرار کنند. استاندار آذربایجان غربی گفت که طبق خبرهای رسیده افراد مسلح حزب دمکرات در جلدیان موضع گرفته و راهها را بسته اند. یک واحد ارتشی برای جستجو به منطقه اعزام و مورد حمله قرار گرفته است. منبعی در پیرانشهر گفت که فتودالهای این شهر خود را مسلح کرده اند و این امر باعث

نگرانی دهاتی ها شده است. پیشمرگان کردستان و روستائیان چند بار از آنها (فئودالها) خواسته اند که اسلحه هایشان را تحویل دهند. فئودالها ممانعت کردند و در عوض بر علیه آنها سنگر گرفتند. فئودالها از پادگان تغذیه می شوند و بعضی از زمیندارها نیز کمکشان می کنند و تعدادی از مالکین که اسم خود را مجاهدین گذاشته اند بر علیه دهقانان وارد عمل شده اند. پادگان جلدیان با تانک و دیگر تجهیزات دفاعی به دهاتیها حمله کرده و خسارات سنگینی به بار آورده است. خیرنگار می گوید که روستائیان فرار کرده و جلدیان خالی از سکنه است.

منبع همچنین گفت که سه دهکده دیگر به اسامی کوجه، توند و صوفیان خالی شده و اهالی به کوههای دور از دسترس مجاهدین و تانکها پناه برده اند.

ه - نسبت ندادن اقدامات ضدانقلابی به ارتش: طبق تصویب شورای انقلاب، از تاریخ ۱۰ ژوئیه به بعد نمی توان به ارتش، ژاندارمری و پلیس جمهوری اسلامی ایران اتهام ضدانقلابی زد و در صورت اتهام نمی توان آنها را دستگیر و تنبیه کرد. این قانون جدید که متن آن از رادیو اعلام شد با تصویب آیت الله خمینی بوده است. طبق این قانون کسانی که چنین اتهامی به افراد این نیروها وارد می کنند لازم است مدارک و شواهد لازم به همراه نام و فامیل و آدرس خود را به دادستانی تحویل دهند. شخصی که اتهام وارد می کند اگر نتواند صحت اتهام را ثابت کند، باید در مقابل دادگاه حضور یافته و محاکمه شود و در صورت محکوم شدن به نسبت بد دادن به حداکثر دو سال زندان محکوم می شود. در یک قسمت از این قانون به دادستانیهای انقلاب اسلامی در استانها اطلاع داده شده که آنها تا ۲۰ اوت مهلت دارند که شواهد و مدارک و اتهامات افراد ارتشی، ژاندارمری و پلیس را بررسی کرده و نتیجه را به دادستانی کل ارسال دارند. قانون جدید خواستار بررسی و دستگیری هر فردی اعم از ارتشی، ژاندارمری و پلیس از طریق سلسله مراتب قضایی نیروی خودشان شده است. افسران مربوطه باید ظرف مدت ۷ روز این افراد را تحویل دهند. افسرانی که از این حکم سرباز زند خودشان دستگیر می شوند. دادگاههای انقلاب و دادستانی تا ۲۵ ژوئیه مهلت دارند تا نام کلیه افراد متهم را در اختیار ارتش، پلیس و ژاندارمری قرار دهند. هر قانونی در دادگاههای انقلاب و دادستانی که با قوانین جدید مغایرت دارد خود به خود منتهی است.

و- خلبانها تهدید به اعتصاب، در صورت عدم سلامت پرواز کردند: گروهی از خلبانان خطوط داخلی و خارجی یکشنبه گذشته با رئیس هواپیمایی درباره حادثه خجالت آور محمد منتظری در فرودگاه مهرآباد و اعتراض به آن صحبت کردند. در دفتر رئیس هواپیمایی، آنها به این مطلب اعتراض کرده و خواستار رسیدگی فوری به قضیه شدند. همچنین آنها محافظت کامل در پروازها را خواستار شدند و گفتند اگر این خواسته شان تأمین نشود، اعتصاب خواهند کرد. آنها گفتند تهدیدشان فوراً به مورد اجرا گذاشته نخواهد شد چرا که همه پروازها حتی از یک ماه پیش رزرو شده بود. ولی اگر به این خواسته ها رسیدگی نشود آنها اعتصاب می کنند. کنفرانسی به وسیله مسئولین هواپیمایی ملی ایران هما در یکشنبه آینده برگزار می شود که در

آنها به خواسته خلبانها رسیدگی می گردد. گفته می شود که مدیر هواپیمایی با مقامات بالای دولتی از جمله مهندس بازرگان (نخست وزیر) تماس گرفته و خبر اعتصاب و تهدید خلبانها را گفته است.

افول تعداد پوسترهای ضد آمریکایی

سند شماره ۲۴۶ محرمانه ۵ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۴ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۶۹۹۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: افول تعداد پوسترهای ضد آمریکایی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- بررسی اخیر مأمور سفارت از دیوارهای تهران و بساط دستفروشان خیابانی نشان می دهد که پوسترهای ضد آمریکایی که زمانی آنچنان زیاد بودند که همپای پوسترهای آیت الله بفروش می رفتند، دیگر جزو پرفروش ترین پوسترهای روز نیستند. پوسترهای تمام رنگی قبل که در تصاویر آن بر صورت عموسام سیلی زده می شد جای خود را به تعداد اندکی پوسترهای سیاه و سفید که بر کاغذهای ناجور نقش شده، داده اند و حتی اینگونه پوسترها نیز کمیابند. پوسترهای خمینی هنوز بیشترین پوستر است که به چشم می خورد و در حال حاضر پوسترهای وی در رقابت تنگاتنگی با پوسترهای چه گوارا و وی. ای. لنین قرار دارد.

مورد تعجب آور، بازگشت پوسترهای گوگوش به بازار فروش پوسترها است. گوگوش خواننده ای است که بلافاصله بعد از انقلاب به عنوان یک شخص فاسد از ظاهر شدن در رادیو تلویزیون ایران، توسط «سزار» رادیو تلویزیون یعنی همان «گرگ زاده» یا قطب زاده منع گشت.

لینکن

طرز تلقی ها نسبت به انقلاب

سند شماره ۲۴۷ محرمانه ۸ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۷ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۰۴۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: طرز تلقی ها نسبت به انقلاب ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- دو گفتگوی اخیری که با رانندگان سفارت صورت گرفته می تواند مجموعه نظرات و طرز تلقی های موجود میان عموم مردم ایران را نسبت به پی آمدهای انقلاب ایران به خوبی بیان کند.

۳- یکی از آنها که به خاطر فشارهای کاهش نیرو در آستانه انفصال قرار دارد و نظریه خوبی نسبت به انقلاب ندارد، او اظهار کرد اعتقاد و طرز تلقی ایرانیها نسبت به آزادی درست مانند حق رانندگی و شرکت در مسیر اشتباه در یک خیابان یکطرفه است.

ص: ۵۳۹

او همچنین عدم بردباری انقلاب و میل به انتقام جویی را که انقلاب در مردم برانگیخته، را مورد انتقاد قرار داده و به طرز ادیبانه و ماهرانه ای پرسید از این انتقام جویی چه چیزی عاید شده است؟ او ضمن پاسخ به سؤال مطروحه از جانب خودش اظهار داشت که تنها نتیجه اعدام حبیب الله القانین کارخانه دار یهودی، بیکار شدن ۳۰۰۰ کارگر مسلمان بوده است.

۴- راننده دیگر ضمن آنکه مشکلات جدی را که اخیراً ایران با آن درگیر است یکی از پیامدهای قطعی انقلاب عنوان کرد، با اطمینان گفت که همه چیز سرانجام درست خواهد شد. باری، حین عبور از کنار یک رشته ساختمانهای لوکس آپارتمانی، صحبت وی متوجه بی عدالتیها در ایران پیش از انقلاب شد. او می گفت این جنایت بار است که بعضی از ایرانیها می توانستند صدها هزار دلار بابت قیمت این آپارتمان ها پرداخت کنند در حالیکه بسیاری از مردمی که در همین عمارتها کارگری می کردند مجبور بودند در خیابانها بخوابند. تحت چنین شرایطی انفجار غیرقابل اجتناب بود. او معتقد بود که با وجود اینکه این بی عدالتیها هنوز کاملاً برطرف نشده ولی بهبود و پیشرفت در این جهت در حال حاضر امکان پذیر است.

لینکن

اوضاع اصفهان

سند شماره ۲۴۸ محرمانه ۸ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۷ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۰۸۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: اوضاع اصفهان ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- مأمورین کنسولگری فارل و سورنسون مرخصی آخر هفته را در اصفهان به سر بردند. آنچه در ذیل می آید گزارشی از مشاهدات فارل است.

۳- شهر نسبتاً آرام بود و چهره شهر در اثر حوادث زمستان گذشته تغییر نکرده بود. فرودگاه اصفهان هنوز مملو از هلی کوپترهای نظامی بود. با این وجود هنوز هم آثار ناچیزی از اقدامات احتیاطی- امنیتی ویژه به چشم می خورد. زمانی که مأموران کنسولگری، اصفهان را ترک گفتند نگهبان مسلحی را در خیابان باند فرودگاه مشاهده کردند (که وی یونیفورم پلیس بر تن داشت و لباس معمول کمیته های انقلاب را پوشیده بود).

تمام مسافرین که قصد پرواز به تهران را داشتند به طور کامل بازرسی می شدند و بلیطهای آنها با پاسپورتها و یا کارتهای شناسایی شان تطبیق داده می شد. محوطه فرودگاه هنوز با سیم خاردار احاطه شده بود.

۴- (محرمانه) هتل های ۳ و ۴ ستاره و هتل های لوکس عملاً متروکه شده بودند. هتل شاه عباس نیز بر حسب ضرورت چنان قیمت ها را کاهش داده بود تا بتواند تمام مشتریانی را که به شهر وارد می شدند جذب نماید.

ص: ۵۴۰

۵- غیر از بی احترامی و گستاخی متداولی که توسط افراد کنجکاو در شهرستانها وجود دارد، بروز احساسات ضد آمریکایی از طرف مردم و علیه مأمورین سفارت بسیار کم بود. فقط یک مرتبه فارل با ۳ و یا ۴ مرد جوان مواجه شد که آنها به زبان فارسی فریاد کشیدند «مرگ بر شماها» اما وی دیگر شاهد حوادثی از این قبیل نبود. در اصفهان تعداد کمی توریست جهانگرد بود ولی به نظر نمی رسید که آنها مشکلات ویژه ای داشته باشند.

۶- فارل همچنین شاهد بحثهای خیابانی بود. افرادی در این بحثها از نقشی که آمریکا به عنوان حامی شاه بازی کرده بود برای مستمعین توضیح می دادند. به نظر می رسد افکار و احساسات عمومی این است که آمریکا ثروت ایران و یا بخشی از آن را به یغما برده و سپس برای شاه پناهگاه امنی به وجود آورده است (این گونه صحبتها به خصوص در کنار دکه هایی به کرات شنیده می شد که پوسترهایی از شاه را در حالیکه توسط خمینی از ایران رانده می شد، می فروختند، کیف شاه از پول لبریز بود و بر پولها برچسب های پرچم آمریکا نصب شده بود.

۷- از ورود افراد غیرمسلمان به تعدادی از بناهای باستانی و مکانهای عبادی و مهم تر از همه به مسجد جمعه که در شمال بازار واقع است جلوگیری به عمل می آمد. برخورد بازاریان سرد بود ولی خصومت آمیز نبود. در شهر عملاً اثری از فعالیت شبه نظامی کمیته دیده نمی شد. کسی که سلاح حمل کند و یونیفورم انقلابی سپاه بر تن داشته باشد هم دیده نمی شد. رادیو اصفهان، برخلاف رادیو تهران، موسیقی مبتذل غربی «راک» را پخش می کرد.

لینکن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۴۹ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۲۴۵ ۶۸۴۶۸ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۷ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش وضعیت حاوی اطلاعاتی در مورد موضوعات زیر است: تأدیب سربازان متخلف؛ ژنرال بازنشسته می گوید: «یک ارتش کوچک کفایت می کند»، هشدار سرلشگر فرید درباره «آمادگی» ارتش به خارجیها؛ پنهانکاران نیروگاههای اتمی ناگهان خارج می شوند؛ و دیگر موارد مورد توجه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- تأدیب سربازان متخلف: شصت افسر وظیفه که هفته گذشته به اتهام برگزاری اعتصاب در فرودگاههای پلیس نظامی در تهران دستگیر شده بودند اکنون دو راه بیشتر ندارند: یکی اینکه با ارائه یک تضمین نامه کتبی مبنی بر اینکه دیگر محل نظام نخواهند شد، در

ص: ۵۴۱

پست های خود خدمت آغاز کنند و یا اینکه به خاطر عدم رعایت موازین نظامی اخراج گردند. این افسران وظیفه طبق دستور ژنرال رحیمی، سرپرست دژبان کشور دستگیر شده بودند، در حالیکه وی شدیداً معتقد است که اعضاء نیروهای مسلح نباید وارد صحنه سیاست شوند. هفته گذشته اعلام شد که پس از پایان دوره حبس، این افسران با سوابق معرفی اخراج خواهند شد. در همین حال گزارش شد که مقدمات بین رحیمی و تکنسین های نیروی هوایی (همافران) صورت نخواهد گرفت و در عوض آنها خواستار ملاقات با سرلشگر فرید شده اند. بنا به گفته منابع مطلع، اگر همافران، با فرید به توافق برسند، دژبانی مجبور خواهد شد به برقراری نظم و دیسیپلین در میان همافران پردازد.

ب- ژنرال بازنشسته ارتش می گوید «یک ارتش کوچک کفایت می کند.» ژنرال بازنشسته جهانگیر ایروانی گفته است که ارتش مرکب از ۱۵۰۰۰۰ پرسنل برای حراست از مرزهای این کشور کافی است. وی خطاب به جمعی که توسط حزب سیاسی ایران تشکیل شده بود اظهار داشت فرماندهی ارتش باید در اختیار رئیس جمهور کشور قرار گیرد و رؤسای ستاد و دیگر مقامات ارشد ارتش نیز باید توسط یک شورای نظامی تحت نظارت شدید مجلس شورای ملی انتخاب شوند. وی گفت، در صورت بروز یک وضع اضطراری، همه افسار ملت باید سلاح به دست گرفته و پس از طی یک دوره کوتاه آموزشی خود را آماده نبرد سازند. ژنرال ایروانی با ذکر تاریخچه نظامی ملت در طول ۲۵۰۰ سال گفت ایران نیز می تواند از شوروی عبرت بگیرد که در آن سیاستهای استراتژیک نظامی توسط یک رهبر انقلابی چون تروتسکی پیاده می شد و هیچ کس حق تصویب آن را نداشت مگر لنین. وی با اشاره به ارتش آمریکا گفت، بودجه هنگفتی صرف نگهداری از آن می شود، ولی ایران برای تجهیز ارتش نیرومند جهت حراست از مرزهای کشور به بودجه چندانی نیاز ندارد. به او گفته شده بود که شورای سربازان نیروی هوایی در حال از هم پاشیدن است که بنا به گفته خود وی کاری عاقلانه نیست. وی معتقد است که این شوراها، باید در تمام نیروهای مسلح تشکیل گردد تا موجبات تغییر کامل ماهیت نظامی را فراهم آورده و ارتش مردمی واقعی را به وجود آورد. وی گفت ایران می تواند نیروی ذخیره ای داشته باشد تا در صورت بروز وضع اضطراری سلاح به دست گیرند، و افزود که این استراتژی نظامی در کشورهای نظیر انگلستان و اسرائیل نیز رعایت می شود. وی اظهار داشت، در حال حاضر یک ارتش مرکب از ۱۵۰۰۰۰ پرسنل برای حراست از کشور کافی است.

ج- سرلشگر فرید در مورد «آمادگی» ارتش هشدار می دهد: رئیس ستاد، سرلشگر ناصر فرید دیروز به خبرگزاری پارس گفت لشکر زرهی اهواز قادر است با هرگونه خطر خارجی و داخلی مقابله کند. فرید گفت روحیه این لشکر بسیار خوب است و به سطح قبلی برگشته است. وی در رابطه با رویدادهای اخیر خوزستان گفت، پرسنل لشکر اظهار داشته اند که آماده مقابله با هرگونه عامل مخل امنیت در داخل و خارج از مرزهای کشور می باشند. وی گفت، در نتیجه بازرسی مستقیم این لشکر به این نتیجه رسیده و آمادگی و سطح روحیه آنها مافوق

تصور او بوده است. می توانم به طور قاطع و مثبت بگویم که ارتش ایران به موضع واقعی خود در این منطقه دست یافته.

نظریه گردآورنده: (محرمانه) بیانات رئیس ستاد این سؤال را ایجاد می کند که آیا دولت خواهان استفاده از ارتش در صورت بروز درگیریهای دیگر در خوزستان است؟ در اغتشاشات گذشته از نیروی دریایی تحت سرپرستی دریادار مدنی برای کمک به سپاه پاسداران انقلاب استفاده شده بود.

د- خارجیها: طبق گفته مقامات وزارت کار و امور اجتماعی، وضع و آینده اتباع خارجی مشغول کار در ایران طی دو روز آینده مشخص خواهد شد. بنا به گزارشات واصله این وزارتخانه مشغول بررسی طرحی است که بر اساس آن مسایل مربوط به کارگران خارجی می تواند مشخص گردد. بنا به گفته آنها وزارت کار تمام اطلاعات و آمار مربوط به اتباع خارجی در حال کار در ایران را گردآوری می کند. چون این اطلاعات به اتخاذ خط مشی صحیح توسط این وزارتخانه در رابطه با اتباع خارجی که یا در حال حاضر در استخدام هستند و یا در آینده استخدام خواهند شد، کمک می کند.

ه- پیمانکاران نیروگاههای اتمی ناگهان خارج می شوند: پیمانکاران خارجی نیروگاههای اتمی بوشهر و اهواز کار را در یک مرحله ناقص رها کرده اند. عباس تاج، وزیر انرژی با اظهار این مطلب گفت علت این کار آنها نیز عدم تأمین هزینه های مالی بوده است. وی گفت تکسین های خارجی چند ماه قبل کشور را ترک کرده و فعالیت در محل نیروگاههای اتمی به حالت رکود درآمده است. دولت نیز اعلام کرده است که پیمانکاران دو نیروگاه اتمی بدون هرگونه مشورت قبلی کار خود را رها کرده اند. دولت می تواند پیمانکاران را از نظر حقوقی مورد تعقیب قرار دهد، اما در این رابطه هیچ گونه تصمیم نهایی اتخاذ نشده است. منابع مطلع گفته اند که دولت می تواند از حقوق قانونی خود در تعقیب مجرم استفاده کند. چون پیمانکاران خارجی این نیروگاههای ناتمام را به سازمان انرژی اتمی تحویل نداده و مشکلات دیگری را پدید آورده اند. سازمان انرژی اتمی ایران تعدادی از متخصصین خود را مأمور حراست از تسهیلات موجود کرده است. این متخصصین نیز در حال حاضر در حال بررسی این مسئله هستند که چگونه می توان از تسهیلات موجود به بهترین نحو استفاده نمود. فریدون سحابی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، گفت نیروگاههای اتمی ناقص کنونی را نمی توان به نیروگاههای مولد برق تبدیل نمود چون نظام آنها بسیار پیچیده است. سحابی افزود در حال حاضر پیمان منعقد شده بین سازمان انرژی اتمی و پیمانکاران هنوز به قوت خود باقی است. از متخصصین ایرانی نیز خواسته شده تا در مورد نیمه تمام گذاردن و یا تکمیل پروژه ها نظر خود را ارائه دهند. پس از مشورت با شورای انرژی سازمان و با در نظر گرفتن خط مشی های کنونی سیاسی و اقتصادی کشور، تصمیم نهایی اتخاذ خواهد شد. سحابی گفت در آینده سازمان انرژی اتمی ایران توجه خود را به برنامه های تحقیقاتی متمرکز خواهد ساخت.

(۱) امروز صبح سه تظاهرات مختلف در برابر سفارت آمریکا توسط دانشجویان برگزار شد و شرکت کنندگان نسبت به تصمیم دولت مبنی بر ممانعت از شرکت آنها در امتحانات معترض بودند. در تظاهرات اول تعداد تظاهرکنندگان ۱۲ نفر ولی در تظاهرات دوم و سوم به ۲۰۰ نفر می رسید. این تظاهرات از تشکیلات خوبی برخوردار بود و با رعایت نظم و ترتیبی خاص تولید مشکل ننمود.

(۲) شاهراه جدید تهران- قم که در مراحل نهایی احداث است، در پایان نوامبر جهت استفاده عموم گشایش خواهد یافت. این شاهراه چند میلیون دلاری شش خط ۳۲ متری می باشد این شاهراه به طول ۱۳۰ کیلومتر احداث شده و در سه نقطه راه قدیمی تهران و قم را قطع می کند.

(۳) فرمانده ژاندارمری کشور، سرتیپ دانشور، مطالبی را که دو تن از افسران به مطبوعات گفته و از بحرانی بودن وضع حاکم بر جنوب کشور حکایت رانده بودند تکذیب نمود. طی گفتگوی تلفنی با روزنامه تهران تایمز، وی گفت تنها سخنگوی دولت است که حق دارد در مورد وضع استانهای کشور اظهار نظر کند. «علاوه بر این، در زمینه سیاست خارجی تنها دولت است که می تواند قضاوت کند و هیچ کس دیگر حق انجام این کار را ندارد.»

گزارش هفتگی

سند شماره ۲۵۰ محرمانه ۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۸ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۰۹۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش هفتگی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: در مناطق کرد و عرب نشین، ناآرامی ادامه دارد؛ از هم گسیختگی در فرودگاه مهرآباد؛ آشفتگی در زندان قصر؛ عفو عمومی نیروهای مسلح اعلام شد؛ برقراری نظم در ارتش هنوز هم مسئله ساز است. پایان خلاصه.

۳- ناآرامی در مناطق کردنشین ایران ادامه دارد و طبق گزارشات در خلال هفته گذشته در گریههایی بین اعضای حزب دمکرات کردستان و یک واحد نظامی از پادگان جلدیان واقع در نزدیکی پیرانشهر رخ داده است. در نتیجه این نبردها چهار روستای متروکه و زمینهای کشاورزی آنها سوخته است. حزب دمکرات کردستان مدعی است که این نبردها ناشی از تلاشهای «فئودالهای زمین دار» برای بازپس گیری زمینهایی که در دوره پهلوی از دست داده اند، می باشد و دولت موقت ایران را به پشتیبانی از فئودالیسم در برابر روستائیان متهم کرد. بررسی ابعاد واقعی حوادث کردستان مشکل است و ممکن است نبردها از آنچه که در گزارشات رسمی ادعا می شود، گسترده تر و شدیدتر باشد. در یکی از گفتگوهای اخیر با یکی از اعضای

کمیته امداد طالقانی (نام وی محفوظ می ماند) که در ماه قبل، بعد از نبردهای نکرده رسماً از آنجا بازدید کرده، به مقام سیاسی گفته شد که در آنجا بیش از یک هزار نفر کشته شده اند. او مدعی شد که اکثر کشته شدگان از «مردان و زنان پیر کرد و کودکانی بودند که نتوانستند فرار کنند». همچنین استان خوزستان صحنه ناآرامی های اخیر بوده است.

۴- به دنبال یک حمله به مسجد انصاری در اهواز، شصت و هشت نفر از حمله کنندگان دستگیر شدند. گفته می شود که حمله کنندگان بر علیه استاندار مدنی شعار می داده اند. آیت الله خاقانی رهبر مذهبی اقلیت عربهای ایران گفته است از نظر او قرارداد صلحی که در ماه ژوئن بین جامعه او و مقامات محلی منعقد شد، تا هنگامی که دولت موقت در اجرای تعهدات خود در قرارداد هیچ کاری انجام نداده است، باطل و بلااثر است. خاقانی، علی الخصوص به خاطر قصور در آزادی اعرابی که در ارتباط با درگیری ۶ هفته پیش در خرمشهر دستگیر شده بودند و عدم استیضاح کسانی که مسئول وارد آوردن جراحات و خسارات به جامعه اعراب هستند، شاکمی بود.

۵- در ۳۰ ژوئن، یک گروه مسلح به رهبری محمد منتظری، پسر رهبر مذهبی آیت الله منتظری، کار فرودگاه مهرآباد را برای چندین ساعت مختل نمود. احمد منتظری قبلاً تلاش کرده بود تا از کشور خارج شود، ولی به علت منقضی شدن اعتبار پاسپورت و نداشتن اجازه خروج، مقامات فرودگاه جلو او را گرفتند. منتظری در واکنش نسبت به این اقدام دوازده مرد مسلح را به «مهرآباد» آورده و با زور سلاح تمامی مسافرین یک هواپیما را پیاده کرد تا به وی اجازه خروج دهند. عکس العمل عمومی نسبت به این حادثه شدید بود. مطبوعات گزارش می دهد که ۲۰۰ بازرگان (هویتشان ذکر نشده) نامه ای به خمینی ارسال نموده و طی آن خواستار احضار منتظری به ایران و محاکمه وی شدند. آیت الله منتظری به خاطر رفتار فرزندش یک معذرت خواهی عمومی منتشر و اقدام او را محکوم کرده است. منتظری که اینک در لیبی است، در یک کنفرانس مطبوعاتی که شرکت کنندگان در آن میهمان «احمد شهابی» رئیس دفتر روابط خارجی لیبی می باشند، شرکت کرده است.

۶- در ۳۰ ژوئن شهشانی دادستان عمومی تهران به پلیس و ژاندارمری دستور داد کلیه اقدامات قانونی را که منجر به تعقیب و دستگیری می گردد، تا پیدا شدن راه حلی برای مشکل تعیین نهاد کنترل کننده زندان قصر، متوقف نمایند. این دستورالعمل گام دیگری از تلاشهای شهشانی برای کسب قدرت بیشتر در داشتن اختیارات قانونی منظم بر زندان قصر بود. دادستان عمومی تهران مدعی بود که تعداد مجرمین عادی بسیار بیشتر از آن است که بتوان آنها را در زندانهای کوچک تر شهری جای داد، اما مقامات انقلابی زندان قصر (جایی که ادعا می شود در حدود ۲۰۰۰ زندانی سیاسی نگهداری می شوند)، از پذیرش آنان امتناع می کردند. ظاهراً پلیس تهران دستورالعمل ها را جدی گرفته است. در یک گفتگو با یک افسر راهنمایی و رانندگی، به مقام سیاسی سفارت گفته شد؛ در مدتی که بخشنامه اجرا می شود کسانی که درگیر

تصادفهای خطرناک اتومبیل در حدی که معمولاً نیازمند اقدام پلیس است می باشند، بازداشت نمی گردند. شهشهانی از مسئولین زندان قصر بنام «غیرمسئول و کسانی که تنها منطبقشان سلاح هایشان است» یاد کرد.

۷- در ۳ ژوئیه، دادستان عمومی با نقض دستورالعمل قبلی گفت: به دنبال مذاکرات انجام شده، به پلیس و مقامات قضایی گفته شده که رسیدگی به امور حقوقی را به طور عادی ادامه دهند. بخشنامه صادره از دفتر او «مسئولیت، صداقت و ایمان انقلابی مسئولین زندان قصر و پاسداران انقلاب اسلامی را که سربازان مسئول و واقعی انقلابند» تأیید می کند. در حالی دادستان عمومی مقامات زندان قصر را با القاب «صادق و مسئول» تطهیر نموده است که همین چندی پیش به آنها عناوین دیگری می داد، کانون وکلای ایران ۲۹ مورد دستگیری و زندانی کردن «مبارزین انقلابی» را ذکر نموده و صحبت از نقض قانون و حقوق بشر می نماید. کانون می گوید که زندانیان از حق ملاقات با خانواده هایشان و وکیلشان محروم شده اند. روزنامه آیندگان سخن دو زندانی را که مدعی اند در زندان قصر شکنجه شده اند را مستقیماً نقل کرده و نام عده دیگری را که ظاهراً شکنجه شده اند آورده است.

۸- شورای انقلاب، در تلاش به منظور جلب اعتماد نیروهای امنیتی سابق، قانون عفو عمومی جدیدی را به تصویب رساند که طبق آن بعد از ۱۰ ژوئیه، دیگر هیچ گونه شکایت یا اتهامی بر علیه نیروهای مسلح، شهربانی، یا ژاندارمری، توسط مقامات قضایی مورد رسیدگی واقع نخواهد شد. به علاوه، کسی که می خواهد بر علیه عضوی از نیروهای مسلح ایراد اتهام نماید، اگر نتواند اتهام خود را قاطعانه اثبات نماید، ممکن است خودش به جرم ادای شهادت دروغ تحت تعقیب قرار گیرد. به مقامات استانها تا ۲۴ اوت فرصت داده شده تا تحقیقات خود را در مورد پرونده های بلاتکلیف به پایان برسانند.

۹- در جبهه نظامی؛ ۶۰ درجه دار ارتش در ۳ ژوئیه در پایگاههای پلیس به اتهام برپا کردن تحصن دستگیر شدند. دستور بازداشت توسط فرمانده دژبانی، بنام سیف [سید] امیررحیمی، که خواسته است خود را به عنوان فردی شدیداً منضبط بشناساند، صادر شده بود. با این حال، ژنرال با کوتاه آمدن از موضع سرسختانه اولیه اش، به دستگیرشدگان این امکان را داده است که یا به سر کار خود برگردند، مشروط به دادن تعهد کتبی مبنی بر عدم تخطی از انضباط نظامی، یا در غیر این صورت اخراج گردند. طبق اظهارات تأیید نشده، درجه داران تحصن خود را به منظور اعتراض نسبت به دستوری که از آنها می خواست در یک دوره آموزشی شرکت کنند، آغاز کرده بودند. در این اواخر، این اولین باری نیست که ارتش از اجرای دستورات امتناع می ورزد. سربازی که محل خدمتش در همدان است، به مأمور سیاسی سفارت گفت که هنگام او از دستوراتی که در حدود ده روز قبل جهت حرکت به سوی شهر آشوب زده گردنشین، قروه، داده شده بود، سرباز زده است. فرمانده هنگ، صراحتاً از اجرای فرمان خودداری نکرده است؛ (تأکید می کنم به صراحت رد نکرده است)؛ بلکه هر روز عذر جدیدی آورده است. این

هنگ پس از بیش از یک هفته تعلل ورزیدن هنوز هم پایگاه را ترک نکرده است و هیچ گونه اقدام انضباطی هم (در مورد آن) صورت نگرفته است.

۱۰- در همین حین همافران نیروی هوایی (تکنسین ها) تهدید نموده اند که در صورت عدم موافقت دولت موقت با لیست تقاضاهایشان، دست به یک اعتصاب سراسری خواهند زد. همافران با این ادعا که «عوامل پلید» در حال توطئه برای بی اعتبار کردن آنان هستند، از شورای انقلاب خواسته اند که «شورای مرکزی کارکنان نیروی هوایی» را به رسمیت شناخته و به آن اجازه بررسی پرونده های موجود در بخش ضداطلاعات را بدهد. این بیانیه همچنین از مقامات (نیروی هوایی) خواسته است که موقعیت و مقام (شغلی) همافران را مشخص و کلیه بخشنامه های مربوط به پرسنل نیروی هوایی را جهت بررسی و تصویب به شورای مرکزی ارسال دارند. نخست وزیر به این تهدید همافران با درخواست از آنان مبنی بر نادیده گرفتن «منافع گروهی و خصوصی» در موقعیت کنونی پاسخ داده است. چند ماهی است که گزارشات و شایعاتی از رقابت و مخالفت همافران با افسران در نیروی هوایی، جریان دارد. منابع زیادی مدعی اند که بین این دو گروه و بخصوص بین همافران و خلبانان نیروی هوایی تنش هایی وجود دارد، که در موقعیت های مختلفی به نقطه بحرانی خود رسیده است.

لینگن

نکاتی درباره وقایع تبریز

سند شماره ۲۵۱ محرمانه ۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۸ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران ۷۱۲۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی مرجع: تهران ۷۰۵۷ موضوع: نکاتی درباره وقایع تبریز ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- متن زیر شامل یادداشتهایی است که مشاور استانی (نام او محفوظ می ماند) از کنسولگری آمریکا در تبریز در مورد حوادث اخیر این شهر نوشته است.

۳- به جز چند برخورد شدید بین گروههای طرفدار «خمینی» و «شریعتمداری»، تبریز طی ماه گذشته نسبتاً آرام بوده است. مرکز تلویزیون دوباره به مدت‌های کوتاه، توسط گروه مسلح وابسته به «حزب جمهوری خلق مسلمان ایران» (طرفدار شریعتمداری) که به عدم پخش مناسب تظاهراتشان از تلویزیون اعتراض داشتند، به اشغال درآمد. (تلویزیون این کار را برای این انجام می دهد که هزاران تظاهرکننده به جای عکس (امام) خمینی، عکس های «شریعتمداری را حمل می نمایند). رقابت چشمگیری مابین آیت الله قاضی و مدنی (نمایندگان مخصوص خمینی در تبریز) از یک سو و بسیاری از ملاحی مهم و بزرگ از سوی دیگر وجود دارد. مابین تعدادی از کمیته های آنان برخوردهای مسلحانه وجود داشته است. بیشتر مردم

ص: ۵۴۷

منفعل شده و بسیاری از آنان به سوی «شریعتمداری» و گروههای چپ کشیده می شوند. آنها نسبت به هرگونه بی احترامی یا توهین به «شریعتمداری» حساسیت شدیدی نشان می دهند. بعد از مخالفتها و توهینهایی که حدود سه هفته قبل، در شهر «قم» نسبت به «شریعتمداری» شد، شهر تبریز کاملاً در آستانه انفجار قرار گرفت، مردم شهر «مرند» مغازه ها را بسته و همانطور که تعدادی از آنها فریاد می زدند، آمدند تا با پیوستن به تبریزیها دنیا را به خاطر حرف توهین آمیزی که نسبت به «رهبر مذهبیان» زده شده بود، ویران نمایند؛ اما در اثر فرمان تلفنی «شریعتمداری» آرامش را حفظ نمودند.

۴- عقیده بر این است که استاندار جدید برای هیچ کاری خوب نیست. حالت انفعال در همه جا شیوع دارد: مردم شور و حرارت سابق را جهت شرکت در گروههای راهپیمایی از خود نشان نمی دهند. هنگامی که مغازه داران خیابان اصلی مشاهده نمودند که «قاضی» با جمعیتی کم تر از صد نفر، به حمایت از دادگاههای عدالت اسلامی راهپیمایی می نماید، خنده شان گرفت. تنها چند حزب می توانند راهپیمایی در حدود ۱۰ الی ۲۰ هزار نفری را برای مقصدی سازماندهی نمایند.

۵- برای عموم در دو هفته گذشته، صدر اخبار، پاکسازی در دانشگاه بوده است. اولین لیست اخراجها شامل ۱۲ استاد، ۱۰ کارمند و ۵۰ دانشجو بود. دومین لیست که هفته پیش انتشار یافت شامل ۱۱ استاد (سه نفرشان استاد رشته انگلیسی بودند)، ۴۰ دانشجو و چند کارمند بود. سومین لیست، این هفته منتشر خواهد شد. دانشگاه آماده یک اعتصاب می شود. دانشگاهیان فکر می کنند که مسلمانان افراطی کمیته پاکسازی درصدد ایجاد خلایق در سیستم آموزشی دانشگاه هستند.

۶- توقیفهای اخیر، شامل نمایندگان «کیهان» و «آیندگان» (دکتر وفائی) ۷- اگر چه چند نشریه ترکی زبان (به طور روزانه یا هفتگی) منتشر می شود (بیشتر به تفکرات کمونیستی و ناسیونالیستی ترکی) و احزابی همچون «حزب دمکرات آذربایجان» در حال تجدید سازمان هستند، در تبریز احساسات ناسیونالیستی قوی نیست. گروههای «چپ» در همه جا به خوبی سازمان دهی شده اند و تعداد قابل توجهی از روشنفکران و کارگران از آنان حمایت می نمایند. لینکن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۵۲ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۲۴۷۷۹۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۸ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش وضعیت حاوی اطلاعات در خصوص عناوین زیر

می باشد: فرقان در تهران روحانیون برجسته را به قتل می رساند، ادامه کار دادگاههای انقلاب، لایحه مطبوعات، همافران نیروی هوایی، انفجار خطوط لوله و گاز در جنوب ایران، حوادث گوشه و کنار ایران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- فرقان در تهران روحانیون برجسته را به قتل می رساند: تقی حاج طرخانی یکی از دوستان نزدیک آیت الله خمینی، که تظاهرات مساجد را بر علیه شاه پیشین ترتیب داده و رهبری می کرد، شب شنبه هفت ژوئیه ۱۹۷۹ با گلوله به قتل رسید. گروه فرقان مسئولیت این قتل را به عهده گرفته است.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) ۱- این حمله مورد دیگری از جریان رو به رشد ترورهای فرقان می باشد. به نظر می رسد که آنها قادر باشند هر کسی را بخواهند شناسایی کرده و مورد هدف قرار بدهند. آنها در محلاتشان تا حدود هفتاد و پنج درصد موفق بوده اند و به نظر می رسد که این ترورها را به فاصله سه تا چهار هفته از هم برنامه ریزی می کنند. به نظر می رسد که این میزان کم فعالیت، به گروه فرصت می دهد تا هدف دیگری را انتخاب کند، طرح عملیات را بریزد و وقتی که تبلیغات ناشی از حملات قبلی در رسانه های عمومی فروکش کرد، ضربه خود را بزند. روش کارشان مؤثر است و آشکارا نیروهای پلیس و نیروهای مدافع انقلاب را گیج و عاجز ساخته است. ۲- یکی از عناوین خبری جالب ۹ ژوئیه به این مسئله اختصاص یافته است که هنوز فرقان مسئولیت ترور ۷ ژوئیه را به عهده می گیرد و از آن به عنوان یک اشتباه یاد می کند. تصور می شود که قربانی مورد نظر علی اصغر طرخانی بوده است.

ب- ادامه کار دادگاههای انقلاب: دیروز مسئولین حکومت ایران اظهار داشتند که در آینده به محض اینکه وزارت دادگستری اداره محاکمات را در دست بگیرد، دادگاههای انقلاب اسلامی کشور فعال خواهند گشت. آقای سیداحمد صدر حاج سیدجوادی، وزیر دادگستری، در یک مصاحبه مطبوعاتی اظهار داشت: افرادی که اکنون در زندان اصلی قصر نگه داشته می شوند، به جای دادگاههای انقلاب توسط مسئولین حکومتی محاکمه خواهند شد. دادگاههای انقلاب از انقلاب فوریه تا به حال ۳۱۵ نفر را به اعدام محکوم ساخته اند. تاریخی برای انحلال دادگاههای انقلاب که خارج از چارچوب دستگاه حکومتی قرار دارد و فقط در مقابل شورای انقلاب اسلامی حاکم بر کشور مسئول می باشد، تأمین نشده است. جوادی بیان داشت هنگامی که دولت کارها را در دست بگیرد، دادگاههای انقلاب یکی پس از دیگری منحل خواهند گشت. ماه گذشته، رژیم انقلابی اعلام داشت که دادگاههای ویژه ای برای رسیدگی به جرائم «ضدانقلابی» و همچنین خرابکاری، جرائم مربوط به مواد مخدر و جاسوسی تأسیس خواهد شد. فتح الله بنی صدر، دادستان ایران، دیروز اظهار داشت: این دادگاهها که سه تا از آنها روز شنبه شروع به کار نمودند، زیر نظر وزارت دادگستری اداره خواهند شد. بنی صدر افزود: این

دادگاهها بسیاری از وظایف دادگاههای انقلاب را به عهده خواهند گرفت.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) در این میان اینکه وزیر دادگستری با تأکید چنین اظهاراتی نماید، امری است رضایتبخش و خوشنود کننده. هر چند چنین برنامه ای خیلی دور از واقعیت می باشد.

ج- لایحه مطبوعات: حدود دویست تن از نویسندگان، گزارشگران، مترجمین، سردبیران و معاونین سردبیران با امضاء نامه سرگشاده ای خطاب به نخست وزیر مهدی بازرگان و آقای ناصر میناچی، وزیر ارشاد ملی نسبت به برخورد نادرست و موزیانه کابینه با لایحه مطبوعات اعتراض کرده بودند. در این نامه ادعا شده است که این لایحه مطبوعات درست مشابه لایحه ای بود که توسط رژیم قبلی تهیه شد و متکی به قانون اساسی جمهوری اسلامی نمی باشد. به علاوه کانون نویسندگان تهران جداگانه اعلام نمود که تا زمانی که قانون اساسی به تصویب نرسیده هیچ لایحه مطبوعاتی را نخواهد پذیرفت.

د- همافران نیروی هوایی پس از گفتگو با مأمورین نظامی تحصنی را که قرار بود صورت پذیرد، لغو کردند (به گزارش اطلاعاتی شماره: ۶۸۴۶۰۲۴۶۷۹ رجوع کنید).

ه- حوادث گوشه و کنار ایران: ما هر روزه می شنویم که برنامه های اخبار از درگیری های مسلحانه ای که بین بسیاری از جناحهای مختلف درون حزبی برای به دست گرفتن قدرت صورت می گیرد، خبر می دهند. مطبوعات امروز انگلیس با چاپ مقاله ای به درج خشونت در تبریز، مشهد و جلدیان پرداخته اند. اگر ما از حوادث متعددی مطلع می شویم، که تعدادی از این حوادث به گوش ما نمی رسند، ولی استنباط کلی ما بر این است که حوادث خشونت آمیز رو به افزایش اند و به نظر می رسد که هیچ نیروی حکومتی یا فردی که بتواند از گسترش این حوادث جلوگیری بکند، وجود ندارد. برای تعدادی از مردم این سؤال پیش می آید که آیا ایران لبنان دومی خواهد شد؟

خلاصه گزارش اطلاعاتی فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا

سند شماره ۲۵۳ سری ۱۰ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱۹ تیر ۱۳۵۸ از: مرکز فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا، آلمان - ۱۷۸۵ به: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران موضوع: خلاصه گزارش اطلاعاتی فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا خلاصه تلگرام اطلاعاتی دهم ژوئیه فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا شامل چهار بخش زیر است:

۱- اتحاد جماهیر شوروی: فعالیت ماهواره عکاسی (سری) ۲- داخلی: رویدادهای داخلی (محرمانه) ۳- رویدادهای مهم دیگر (سری، غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) به خصوص بریتانیا و کانادا

۴- حالت خبر و هشدار: ثابت، (بدون طبقه بندی) ۱- (سری- تمام بندها) اتحاد جماهیر شوروی: تغییرات جدیدی در برنامه کلی پرتاب ماهواره های عکاسی- شناسایی شوروی صورت گرفته است. در خلال ماه می و ژوئن، اتحاد جماهیر شوروی تعداد بی سابقه ای ماهواره عکاسی با زاویه میل ۸۱ درجه شامل سه ماهواره مطالعه و کشف منابع زمینی و دو ماهواره با قدرت تفکیک کم به فضا پرتاب کرد. معمولاً هر سال در فصل بهار، یک ماهواره مطالعه و کشف منابع زمینی و یکی از ماهواره های با قدرت تفکیک کم به فضا پرتاب می شوند و هر دو ماهواره دارای زاویه میل ۸۱ درجه با مأموریت بررسی منابع زمینی می باشند. افزایش تعداد پرتابهای مربوط به مطالعه و کشف منابع زمینی احتمالاً علاقه زیاد شوروی را به فعالیتهای کشاورزی و به طور مشخص محصول گندم نشان می دهد که هر دوی آنها در ارتباط با نظارت و بررسی بر منابع خارج از شوروی است. طبق نتیجه گیری های غیرمستقیم در سال ۱۹۷۹ شوروی متحمل کاهش اساسی در محصول گندم خود شده است. ماهواره های فوق الذکر می توانند همراه با مشاهدات فضانوردی از ایستگاه مداری سالیوت برای ارزیابی این کاهش ها و همینطور برای اندازه گیری منابع جهانی گندم بکار روند. در مورد پرتابهای نظامی مربوطه، برنامه ماهواره های عکاسی با قدرت تفکیک متوسط تنها برنامه عکاسی- شناسایی ای است که از هفدهم ماه می ادامه پیدا کرده است. اعتقاد بر این است که ماهواره با قدرت تفکیک متوسط که در اصل مشابه نسل اولیه سیستم های عکاسی است، با این تفاوت که در ارتفاع بالاتری پرواز کرده و در نتیجه از قدرت تفکیک کمتری برخوردار است، اما به دلیل تغییر در نصب دوربین توانایی پوشش با دو دوربین (استریو) را ندارد. با اینکه تا سال ۱۹۷۹ تنها ۵ پرتاب انجام شده، اما از ماه آوریل تاکنون ۴ پرتاب صورت گرفته و احتمالاً این سیستم با قدرت تفکیک متوسط که با نسل دوم سیستم «هایزر» تکمیل شده است، جایگزین سیستم قدیمی هایزر ۱ می گردد. سیستم اخیر نخستین منبع کسب اطلاعات در شناسایی عکاسی نظامی از سال ۱۹۶۹ بوده است.

منبع خبر: آژانس اطلاعاتی وزارت دفاع - آژانس امنیت ملی ۲- (محرمانه- تمام بندها) دیروز آیت الله خمینی یک عفو عمومی شامل کسانی که در رژیم گذشته مرتکب خلاف شده اند به استثنای آنها که مرتکب قتل، شکنجه و چپاول اموال عمومی (بیت المال) شده بودند، اعلام کرد. عفو عمومی مزبور شامل حال هزاران کارمند دولت و افراد نیروهای ارتش که هم اکنون تحت رسیدگی و بازجویی و تعدادی که از قبل در زندان هستند، می باشد. در استان خوزستان، آتش سوزی ای که به دنبال انفجار روز شنبه شروع شد مهار شده است. اگرچه گزارش یکی از روزنامه های مخالف در تهران خاطر نشان می سازد که آتش سوزی مجدداً گسترش یافته است. انفجار یادشده و آتش سوزی حاصل از آن در روز شنبه دومین اقدام خرابکاری در خوزستان طی سه روز گذشته می باشد.

از طرف دیگر طبق گزارشاتی، در تاریخ چهارم ژوئیه لوله اصلی آب تغذیه کننده بندر امام

خمینی توسط افراد عرب نژاد منفجر گردید. اگر گروه‌های قومی عرب مخالف قصد داشته باشند که از طریق مبارزه به شیوه خرابکاری سر به شورش بردارند، محتملاً مسئله ای جدی و مشکلی برای حکومت جهت مقابله خواهد بود. خوزستان بدون اغراق دارای هزاران مایل لوله نفتی غیرقابل حفاظت و دیگر تأسیسات نفتی است که به آسانی می‌توانند هدف اقدامات خرابکارانه قرار گیرند. در صحنه سیاسی، دیروز وزیر دفاع، ژنرال رحیمی فرمانده دژبان را از کار برکنار کرد. رحیمی بعداً اظهار داشت که توطئه ای در سطح امرای ارتش برای خلع او وجود داشته است. با توجه به اینکه کسی دستگیر نشده این امکان وجود دارد که رحیمی این توطئه را به عنوان بهانه ای در مقابل برکناری اش، از خود ساخته باشد. ژنرال رحیمی برکناری اش را مورد اعتراض قرار داده و گزارشات مطبوعات از تهران، نشان می‌دهند که یکی از سخنگویان آیت الله خمینی گفته است که رحیمی از کار برکنار نخواهد شد. مبارزه بین ژنرال رحیمی و وزیر دفاع بحرانی‌ترین برخورد توسط نیروهای مسلح بعد از انقلاب فوریه می‌باشد. اگر گزارشات موجود مبنی بر اینکه (امام) خمینی رحیمی را به سر کار برگردانده است، حقیقت داشته باشد، این مسئله قدرت و اقتدار وزیر دفاع را کاهش خواهد داد و احتمالاً منجر به نوعی خرابی در سلسله مراتب متزلزل کنونی ارتش خواهد شد و بار دیگر نشان می‌دهد که قدرت واقعی در ایران در دست چه کسی است.

منبع خبر: دفتر وابسته دفاعی - تهران، آژانس اطلاعاتی وزارت دفاع و فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا، رکن ۲ و مطبوعات.

۳- (سری - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان - به ویژه بریتانیا و کانادا). رویدادهای مهم دیگر:

الف - محرمانه. اتحاد جماهیر شوروی: یک فروند رزم ناو، یک فروند ناوچه جنگی تندرو، یک فروند ناو عملیات خاکی و آبی، یک فروند کشتی مین روب و یک فروند کشتی نفتکش در حال حرکت از تنگه «تسوسیما» به سمت جنوب دیده شدند که ممکن است یک نیروی جایگزین برای کشتی های پایگاه شوروی در اقیانوس هند باشد. (منبع خبر: سازمان اطلاعاتی وزارت دفاع) ب- (سری - غیرقابل رؤیت برای بیگانگان - به ویژه بریتانیا و کانادا) اتحاد جماهیر شوروی: شوروی یک آزمایش هسته ای زیرزمینی در تاریخ ۷ ژوئیه در منطقه سمی پالاتینسک انجام داد. قدرت این انفجار یک صدوسی کیلو تن برآورد می‌شود. این نهمین آزمایش مکشوفه در سال ۱۹۷۹ بوده است. (منبع خبر: سازمان اطلاعات وزارت دفاع) ج- (سری) اتحاد جماهیر شوروی: در تاریخ نهم ژوئیه شوروی یک فروند موشک بالستیک قاره پیما از نوع SS-19 از «تورنتو» به «کامچاتکا» پرتاب کرد. (منبع خبر: مستشاری دفاعی) د- سوریه: (بدون طبقه بندی) در منطقه ای واقع در ده کیلومتری آلپو چند سرباز سوری شورش کرده و یک اردوگاه نظامی را به اشغال خود درآوردند که ده نفر کشته و چندین نفر

زخمی شدند. جنگ خیابانی بین نیروهای سوری و سازمانهای اسلامی و سربازان شورشی در آلبو به وقوع پیوست.

منبع خبر: مطبوعات.

۴- (بدون طبقه بندی): وضعیت خبر و هشدار: هیچ گونه تغییری در وضعیت خبر و هشدار برای امروز دهم ژوئیه ۷۹ وجود ندارد. (منبع: فرماندهی نیروهای آمریکا در اروپا- رکن ۲).

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۵۴ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۲۳۸ ۶۸۴۶۱۱ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۰ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش وضع ایران، اطلاعاتی را راجع به اخبار زیر در بردارد:

دیدار بازرگان با خمینی، مخالفت عراق با ایران، اغتشاش در شهرستانها، توقف روند قانونی امور قضایی و انتخابات مجلس خبرگان.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- روزنامه تهران تایمز گزارش داده است که مهندس بازرگان، نخست وزیر ایران قرار است در جلسه مشترکی که کابینه اش و شورای انقلاب در حضور رهبر انقلابی و معنوی ایران امام آیت الله روح الله خمینی تشکیل می شود قدرت کامل برای اداره مملکت را به دست آورد. بازرگان و کابینه وی به اتفاق اعضای شورای انقلاب (شورای موقت مردمی) قرار بود دیشب در قم با امام ملاقات کنند اما این ملاقات تا صبح امروز به تعویق افتاد. برای این ملاقات نه علتی ذکر شده بود و نه قبلاً اعلان شده بود. سه شنبه گذشته، بازرگان به همراه چند تن از همکارانش در دولت، به قم رفت و استعفای دولت خود را تسلیم امام کرد. به هر حال، استعفای دولت از سوی امام پذیرفته نشد و امام از بازرگان خواست که کارش را به عنوان بخشی از وظایف دینی خود ادامه دهد.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) در مورد استعفای دولت بازرگان، ما اطلاع کافی داریم. این سومین باری است که شایعات «جدی» و گزارشات روزنامه ها اظهار می کنند که نخست وزیر استعفا خواهد داد. بازرگان مجدداً همان دلایل را متذکر شده و آن دخالت دولت در دولت توسط کمیته های مذهبی و اشخاص بی مسئولیت می باشد. این دخالتها بازرگان را از حل مشکلات مملکت باز می دارد. دفعات قبل که بازرگان قصد استعفا داشت آیت الله خمینی لفظاً به وی قدرت کامل داده و از خواسته های وی حمایت کرده بود. این حمایت هر چند در مرحله اول مؤثر می باشد ولی همچون باد هوا است. قبلاً که دولت بازرگان دو بار چنین

«قدرت کاملی» را جهت اداره مملکت از امام خمینی گرفته بود سرابی بیش نبوده است. ما فکر می کنیم چنانچه نخست وزیر متقاعد شود که برای سومین بار در مقام خود باقی بماند، وی ضمانتهای اساسی از امام خمینی خواهد گرفت. مأمور گزارشگر مطمئن نیست که در رابطه با اوضاع کنونی حتی خمینی بتواند قدرتی را که بازرگان جهت اداره مملکت می خواهد، به وی بدهد. سؤال این است که اگر نخست وزیر استعفا دهد چه کسی می خواهد دولت بی کفایت موقت ایران را اداره نماید.

ب- ایران در برابر عراق:

۱- نماینده آیت الله خمینی در بوشهر در اخبار روزنامه ها اظهار داشته که قاچاق اسلحه و کالاهای دیگر از عراق مشکلات عمده ای است که در مناطق جنوبی ایران در برابر دولت موقت ایران قرار دارد.

۲- در دزفول گزارش شده است که مرز ایران و عراق توسط پاسداران انقلابی و ساکنین بومی محافظت می شود. این منطقه به عنوان راه قاچاق بین عراق و ایران معروف است.

نظر تهیه کننده: (محرمانه). برای مأمور گزارشگر جالب است که بومیان از مرز مراقبت می کنند نه ارتش. در حالیکه روزنامه های آزاد ادعا می کنند که مردم از مرز مراقبت می کنند باید پرسید که موقعیت و وضعیت ارتش در دزفول چگونه است. این وظیفه سنتی ارتش است.

۳- رادیو ایران گزارش کرده است که یک هلی کوپتر عراقی در ۲۹ ژوئن ۷۹ به حریم هوایی ایران تجاوز کرده است. این رادیو هیچ گونه علتی را در ارتباط با تجاوز فوق بیان نکرده اما اظهار داشت که پاسداران انقلابی به طرف این هلی کوپتر تیراندازی کردند.

ج- اغتشاش در شهرستانها: در پایان هفته، از بیست و هشتم الی سی ام ژوئن ۷۹، در گریه های خشونت بار و تظاهرات صلح آمیز در شهرهای اهواز، آبادان، شادگان، خرمشهر و پیرانشهر به وقوع پیوسته است.

د- روند قانونی کارهای حقوقی متوقف شده است: دادستان عمومی تهران به شهربانی و ژاندارمری دستور داده است که تمام دستورات قانونی جهت تعقیب و دستگیری را متوقف نمایند تا راه حلی برای وقفه کنونی در کنترل زندان قصر پیدا شود. در اطلاعیه ای که دیروز توسط حسین شهبهانی، دادستان عمومی تهران صادر شد گفته شده بود که گروهی از عناصر غیرمسئول زندان قصر را از ماه فوریه گذشته در کنترل خود دارند و معلوم نیست چه کسی مسئول آنجاست. تمام تلاشهایی که به منظور توافق با این عناصر به عمل آمده به شکست منجر شده است زیرا تنها منطبق آنها سلاحشان است. در اطلاعیه اظهار می شود که امتناع مقامات زندان قصر مبنی بر این که طبق دستورات قوه قضائیه رفتار نمایند انجام درست اقدامات قانونی را غیرممکن کرده است. زندان قصر معمولاً هفت هزار زندانی را در خود جای می دهد ولی از ماه فوریه تعداد زندانیان به دو هزار نفر رسیده است که به «ضدانقلابی» بودن متهم می باشند. در بیانیه همچنین اظهار می شود که علیرغم ملاقاتهای پی در پی که با دادستان

کل انقلاب، اعضای شورای انقلاب، وزیر دادگستری و مقامات شهرداری انجام شده، اشخاصی که زندان را در کنترل دارند کماکان از واگذار کردن زندان به قوه قضائیه خودداری نموده اند.

ه- انتخابات مجلس خبرگان: انتخابات مجلس خبرگان که آخرین بررسی پیش نویس قانون اساسی را قبل از اینکه جهت رأی گیری به آراء عمومی گذاشته شود انجام خواهد داد در آخرین هفته ماه ژوئیه (اولیه هفته از ماه مرداد ایرانیان) همانطور که هاشم صباغیان، وزیر کشور، در مصاحبه اختصاصی با روزنامه تهران تایمز اعلام نمود، برگزار خواهد شد. وی اضافه کرد که رأی گیری فقط در یک روز و حداکثر به مدت ده ساعت در آن روز انجام خواهد شد. لایحه انتخابات اکنون هم به تأیید شورای انقلاب و هم کابینه بازرگان رسیده است و محتویات آن توسط صباغیان دیروز در روزنامه ها انتشار یافت.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) گزارش اطلاعاتی راجع به نسخه اصلی لایحه انتخابات به محض آنکه به دستمان برسد ارسال خواهد شد.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۵۵ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۲۴۹ ۶۸۴۶۱۱ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۰ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) گزارش وضعیت حاضر حاوی مطالبی پیرامون عناوین ذیل است: همافران دست به تحصن می زنند؛ سرتیپ امیر رحیمی به عنوان رئیس پلیس نظامی ایران ابقاء می شود؛ حمله به گارد مخصوص سیاه جامگان سرتیپ رحیمی؛ امام خمینی عفو می کند؛ مشکلات در استان خوزستان دوباره بروز می کند؛ و تیراندازی به محوطه سفارت آمریکا در ۱۰ ژوئیه ۱۹۷۹.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) [الف]- همافران دست به تحصن می زنند: همافران نیروی هوایی در تهران و استانها در اعتراض به روش اداره نیروی هوایی دست به تحصن زده و آخرین تلاشها برای ممانعت از این کار را نادیده گرفتند. این تحصن علیرغم گزارشات روز گذشته مبنی بر موافقت همافران برای عدم انجام اقدامی و نیز علیرغم گفتگوها بین نمایندگان همافران و رئیس ستاد سرلشگر ناصر فرید، انجام گردید. یک منبع خبری از همافران نقل کرد که تحصن های دیگری در تبریز، مشهد، همدان، دزفول، بندرعباس، بوشهر و اصفهان انجام شده است. همافران به چندین چیز معترضند از جمله موارد مهم، این است که مقامات شورای ۲۸ نفره نیروی هوایی آنها را به رسمیت نشناخته و دادستانی عمومی انقلاب در خصوص شوراهاى مختلف آنها که از زمان

انقلاب در نیروی هوایی تشکیل داده اند ادعای نامنه تنظیم کرده است. آنها همچنین مدعی اند که طرأی در دست است که سیستم اطلاعات داخلی گذشته را احیا کند و می گویند که عوامل آمریکا و رژیم گذشته در نیروی هوایی همچنان حضور دارند. همافران همچنین هشدار دادند که در صورت عدم اجابت تقاضاهایشان گاردهای مستقر در پایگاههای نیروی هوایی نیز دست به تحصن خواهند زد. آنها همچنین تهدید کردند روز چهارشنبه «آنچه را که در نیروی هوایی می گذرد» افشا خواهند کرد. یکی از نمایندگان همافران به یک منبع خبری گفت که آنها فقط می خواهند حقایق را در معرض توجه مردم قرار دهند. او گفت «سکوت در این باره به معنای خیانت است». به گفته او مشکل دیگر همافران موقعیت درست آنها در نیروی هوایی است. شاه در سال ۱۹۶۸، این ایده را مطرح کرد و آنها را بین رده افسران و درجه داران جای داد. او گفت: ولی تا آنجا که به هیأت مسئولیت مربوط است ما نمی دانستیم در کجا قرار گرفتیم. «ادامه توجه به این عدم هماهنگی ما را مجبور ساخت از خود پرسیم که موقعیت ما چیست». او گفت: سرلشگر فرید نسبت به انگیزه آنها احساس همدردی می کند اما برای به رسمیت شناختن شوراهایی که در داخل نیروی هوایی تشکیل شده هیچ اقدامی به عمل نیاورده است. این سخنگو مدعی شد که خود دولت این شوراها را به رسمیت شناخت لیکن دادگاه انقلاب بعداً دستور داد تا این کار متوقف شود. او پرسید «آیا دولت دارد تلاش می کند همان سیستم رژیم گذشته را حفظ کند یا قدمهای عملی برای تجدید حیات نیروهای مسلح بردارد». فرید به یک منبع خبری گفت که ادعای وجود عناصر آمریکا و ساواک در نیروی هوایی اساساً بی پایه است. او گفت که همافران با توجه به مشکلات جاری باید صبور باشند. او گفت: «همه مردم مشکلاتی دارند و همافران هم جزئی از مردم هستند». روزنامه آیندگان گفت که همافران در پایگاه شیراز تهدید کرده اند که در صورت عدم اجابت خواسته هایشان دست به تحصن خواهند زد.

نظریات تهیه کنندگان: (محرمانه) ادامه گزارشات حاکی از تأیید این نظریه است که همافران احساس می کنند انقلاب در کنار آنهاست. آنها با توجه به موقعیت خود در نیروی هوایی و جمهوری اسلامی، دارای قدرت برخورد بوده و دارند به سوی رویارویی با نیروی هوایی و دولت موقت ایران پیش می روند.

ب- سرتیپ امیر رحیمی در سمت رئیس دژبانی ابقاء می شود: مرجع گزارش شماره ۲۴۸۷۹۶۸۴۶- روزنامه تهران تایمز (مورخ ۱۱ ژوئیه ۱۹۷۹) گزارش کرده است که آیت الله خمینی دستور برکناری سرتیپ امیررحیمی صادره از سوی تقی ریاحی، وزیر دفاع را لغو کرد. شکاف بین سرتیپ رحیمی، ریاحی وزیر دفاع و سرلشگر فرید رئیس ستاد ارتش در مورد ۳ نکته است:

۱- رحیمی در تجدید ساختار ارتش ایران از طرفداران سرسخت نظم مطلق است. ۲- رحیمی مخالف ورود مجدد مستشاران نظامی خارجی برای حمایت و آموزش نظامیان ایران

است. ۳- رحیمی عقایدش را در مطبوعات مطرح می‌سازد، علیرغم آنکه از سوی سرلشگر فرید، رئیس ستاد ارتش، به او دستور داده شده کنفرانس مطبوعاتی نداشته باشد.

نظریات تهیه کنندگان: (محرمانه) موضع آیت الله خمینی در حمایت از یک ژنرال که رده پایین تری در ارتش دارد در نقطه مقابل حمایت از وزیر دفاع دولت موقت انقلابی و رئیس ستاد نیروهای مسلح یکی دیگر از نمونه های دخالت «دولت سایه» در تجدید ساختار کشور محسوب می‌شود. اینکه قدم بعدی دولت موقت انقلابی چه خواهد بود معلوم نیست. بار دیگر خمینی نتوانست از دولت موقت انقلابی ایران و بازرگان، نخست وزیر، حمایت کند.

ج- گارد مخصوص سیاه جامگان رحیمی مورد حمله قرار گرفت: به گفته ژنرال سیف امیررحیمی، یکی از اعضای نیروهای گارد مخصوص سیاه جامگان او اوایل روز گذشته در تهران توسط یک فرد ناشناس مورد اصابت گلوله قرار گرفت: احمد نوری یکی از چریکهای موسوم به سیاه جامگان، گارد مخصوصی که اخیراً تشکیل شده از ناحیه شکم مورد اصابت قرار گرفت و در حالیکه حال او وخیم گزارش شده بود خود را به بیمارستان رسانید. ژنرال رحیمی می‌گوید تیراندازی به سوی چریک او از درون یک اتومبیل شورلت با سه سرنشین و در یکی از خیابانهای جنوب شهر صورت گرفت. او گفت تیراندازی به وسیله یک اسلحه رولور انجام گرفت.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) این اولین باری است که به یک واحد گارد ویژه سیاه جامگان برای محافظت از ژنرال رحیمی اشاره می‌شود. در این موقعیت معلوم نیست چه کسی به محافظ فوق شلیک کرده و چه کسی مایل است به ژنرال رحیمی سوءقصد کند.

د- امام خمینی دستور عفو صادر می‌کند: امام خمینی روز دوشنبه یک دستور عفو عمومی صادر کرد که شامل «همه افرادی که در قتل یا شکنجه دخالت نداشتند، می‌شد». بیانیه خمینی که از سوی رادیو ایران قرائت گردید گفته می‌شود شامل حال اعضای نیروهای مسلح نیز می‌شود. او گفت آنهایی که از دستور عفو مستثنی می‌شوند «آنهايي هستند که مرتکب قتل شده یا آنهایی می‌باشند که زندانیان انقلابی ما را شکنجه کرده اند». دو ماه قبل مهدی بازرگان نخست وزیر گفته بود که از امام تقاضا کرده بود تا یک فرمان عفو صادر کند «تا بدین ترتیب امور به حالت عادی باز گردد».

مشخصاً مقامات پلیس و ارتش برای صدور فرمان عفو تأکید می‌ورزیدند تا روحیه نیروهای امنیتی ملت بدین وسیله حفظ شود. رژیم روز ۳ ژوئیه اعلام کرد که شکایت جدید بر علیه اعضای پلیس و ارتش به خاطر حملات رژیم سابق بایستی تا روز ۱۰ ژوئیه ۱۹۷۹ ثبت شود در غیر این صورت فاقد اعتبار تلقی خواهند شد. آیت الله خمینی اظهار داشت «از آنجا که لازم است امنیت شغلی نیروهای مسلح حفظ شود، ملت و من آنها را به خاطر حملاتی که ممکن است در رژیم گذشته مرتکب آن شده باشند می‌بخشیم. البته، استثنای مربوط به عفو عمومی در خصوص اعضای نیروهای مسلح نیز مصداق خواهد داشت.» او گفت آن عده از

اعضای نیروهای امنیتی که مرتکب جرایمی شده اند که شامل عفو نمی شود باید تسلیم دادگاههای انقلاب شوند آن هم فقط از طریق خود نیروهای مسلح. خمینی افزود: «دیگران حق مداخله در این باره را ندارند».

نظریه تهیه کننده: محرمانه- این عفو، آن چیز وسیعی که فراگیر و مورد دلخواه ارتش باشد، نیست. بر اساس عفو فوق هنوز ابری از شک و تردید در مورد احتمال اتهام بستن باقی خواهد ماند و اینکه اتهامات واقعی هنوز مورد پذیرش واقع خواهد شد. پس از ۱۰ ژوئیه اگر عفو به مرحله اجرا درآید و دستگیریها متوقف شود و قطع نظر از آن اتهامات مربوط به جرایمی که در دستور عفو گنجانده شده، آنگاه مسئله عفو یک گام مثبت از سوی خمینی در بازسازی نیروهای مسلح خواهد بود.

ه- مشکلات در استان خوزستان دوباره بروز می کند: گزارش ذیل در روزنامه تهران تایمز ۱۱ ژوئیه ۱۹۷۹ درباره مشکلات در استان خوزستان درج گردیده است: «کلیه نیروهای مسلح باید بیست و چهار ساعته در حال آماده باش باشند» این موضوع را در یادار مدنی در پاسخ به ناآرامی های مستمر در استان پر در دسر خوزستان، روز گذشته اعلام کرد. دستور فوق در پی تظاهرات جدید از سوی عربهای ایرانی صادر گردید. هزاران تن از مردم به خیابانهای شهر هجوم برده و با انجام تظاهرات، حمایت کامل خود را از رهبرشان آیت الله آل شبیر خاقانی اعلام کردند. راهپیمایی و تظاهرات اعتراض آمیز که از سوی نیروهای چپگرای عرب سازمان دهی شده بود، در پی درخواست رهبران آنها مبنی بر عدم حمل سلاح و تلاش برای اجتناب از درگیری با نیروهای دولتی، به صورت صلح آمیز آغاز گردید. علیرغم همه تلاشهای به عمل آمده از سوی سازمان دهندگان، فردی از میان جمعیت خشمگین تظاهرکننده یک عدد نارنجک به طرف شعبه بانک ملی پرتاب کرد. تلاش برای به آتش کشیدن بانک نافرجام ماند و خسارتی به بانک وارد نیامد و کسی هم از رهگذرها آسیبی ندید. این تظاهرات از سوی عربهای ایرانی به مناسبت چهلمین روز درگیری مسلحانه آنها با نیروهای دولتی برگزار شد که طی آن چندین نفر کشته و مجروح شده بودند. تقاضا برای عدم حمل سلاح و اجتناب از هرگونه درگیری از سوی عیسی خاقانی برادر رهبر برجسته عرب آیت الله آل شبیر خاقانی به عمل آمده بود. پس از راهپیمایی اعتراض آمیز یک قطعنامه ده ماده ای صادر گردید که طی آن درخواست شده بود بدون هیچ قید و شرطی کلیه زندانیان سیاسی آزاد شوند و از دولت خواسته شد که حقوق کامل دموکراتیک را در چارچوب انقلاب اسلامی تضمین نماید. آنها همچنین از اهداف بلوچها، ترکمن ها، و دیگر خلقهای ستمدیده ایران که برای دستیابی به آمال خود در چارچوب انقلاب اسلامی تلاش می کنند، حمایت کردند. در این حال شیخ عیسی خاقانی برادر آیت الله شبیر خاقانی گفت: «مردمی که در تظاهرات روز گذشته در خرمشهر شرکت کرده بودند قصد داشتند به زندان خرمشهر هجوم برده و کلیه زندانی ها را آزاد کنند اما من در مسجد خرمشهر حاضر شدم و برای مردم صحبت کردم و آنها را از انجام این کار

خسونت آمیز منع کردم».

و- تیراندازی در اطراف محوطه سفارت یا داخل آن: حدود ساعت ۲۴ روز ۱۰ ژوئیه ۱۹۷۹، پنج تا پانزده تیر به فاصله ۱۵ دقیقه در نزدیکی درب شمالی سفارت شلیک شد. هیچگونه خسارات مالی یا جانی به بار نیامد. ظاهراً برخی تیرها از سوی نیروهای کمیته در محوطه شلیک شده بود. تحقیقات در مورد این حادثه در جریان است.

مدیریت جدید کیهان

شلبیرگر سند شماره ۲۵۶ استفاده محدود اداری ۱۲ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۱ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران ۷۲۵۸ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی. - فوری موضوع: مدیریت جدید کیهان خلاصه: وابسته مطبوعاتی با سردبیر جدید و ناشر بازاری کیهان ملاقات کرد. سردبیر مبشری که از لایحه جدید مطبوعاتی شدیداً انتقاد می کند ولی حاجی مهدیان می گوید که تلاش می کند هیأت سردبیری خود را از دست کسانی که خود را با آرمانهای اسلامی وفق نمی دهند خلاصی بخشد. منابع موجود در کیهان معتقدند که مهدیان مجبور خواهد شد اکثر اعضای قدیمی هیأت سردبیری را بار دیگر استخدام نماید و در عین حال استقلال خود را نیز حفظ نماید. زرنگار، سردبیر پیشین کیهان در مورد قطع حقوق خود دست به اعتصاب زده است.

۱- صبح روز چهارشنبه ۲۲ تیرماه، روزن وابسته مطبوعاتی؛ اسدالله مبشری سردبیر کیهان و وزیر دادگستری پیشین با حاجی حسین مهدیان ناشر بازاری روزنامه ملاقات کرد. برخلاف ملاقات دو ماه گذشته اش در روزنامه کیهان، روزن متوجه شد که ساختمان روزنامه منظم و کار خود را از سر گرفته است و عاری از هرگونه تظاهرات و یا اجتماع گروهها شده است.

۲- مبشری بیش از حد صمیمی بود و در پاسخ به سئوالات با صراحت سخن می گفت. وی در حال حاضر مشغول استخدام نویسندگان، گزارشگران و سردبیران جدید است. چون مدیریت جدید نتوانسته است نسبت به انقلاب از اکثریت هیأت سردبیران بیعت بگیرد. مبشری چهره ای صمیمی و عالم مآب است و از ادب قدیمی فارسی برخوردار و به همین دلیل وی نمی توانست در طول ملاقات با روزن، بسیاری از افراد مایل به استخدام را موقتاً به حضور نپذیرد. لایحه جدید مطبوعاتی آماده تصویب نهایی توسط شورای وزیران و شورای انقلاب می باشد. مبشری گفت که قصد دارد از لایحه انتقاد به عمل آورد و به همین دلیل نوشتار مجالده شده ای را که حاوی نکاتی بود بیرون کشید. وی این لایحه را نمونه ای از اختناق برعکس قانون ۱۳۵۳ رژیم گذشته عنوان کرد. وی در ابتدا گفت اگر قرار است ایران روش دموکراتیک را در پیش گیرد لازم نیست مجموعه قوانین مطبوعاتی پدیدار گردد. سپس به اظهار نظر

پرداخت و گفت فکر نمی کند که این لایحه به ابتکار میناچی، وزیر ارشاد ملی، تهیه شده باشد چون او در گذشته نیز حامی حقوق بشر بوده است. ولی ممکن است از ابتکارات فردی چون بنی صدر بوده باشد. وی گفت معیار اصلی کسب امتیاز انتشار که همانا نداشتن سوء پیشینه توسط ناشر است به دولت یک اسلحه نیرومند جهت تأدیب مطبوعات می دهد. با اشاره به بند ۱۱ لایحه مطبوعاتی، که از ناشران خواستار درج صریح نام جواز و مدیریت در صفحه اول انتشار و تغییر آدرس سریع در صورت امکان می باشد و نیز خواستار ارائه فهرست توزیع به وزارت ارشاد است گفت که این شرایط بوی دیکتاتوری می دهد. وی به شدت از بند ۱۶ که روزنامه نگار را در برابر منابع خبری خود مسئول می داند، انتقاد کرد. مبشری گفت که این لایحه انتشارات را محدود می سازد مگر آنکه وزارت ارشاد ملی از تمایلات دقیق سیاسی مدیریت مطلع شود که این باورنکردنی است و به هیچ وجه به دولت ارتباط ندارد.

۳- حاجی مهدیان، فرد بازاری که «تاجر آهن» نامیده می شود و در «آیندگان» شدیداً مورد انتقاد قرار گرفته و در آن وی از دوستان دیرین مالک پیشین کیهان دکتر مصباح زاده خوانده شده، فردی باریک اندام، غیرقابل پیش بینی و کم حرف و پنجاه ساله است. می گویند وی به خوبی با خمینی ارتباط دارد و دائماً به اقامتگاه امام در پاریس در اوایل زمستان سال ۱۳۵۸ سر می زده است. منابع موجود در کیهان معتقدند که مهدیان دستورات لازمه را خود به کیهان نمی دهد بلکه این فرامین را از طرف روحانیون وابسته به خمینی در قم دریافت می دارد. مهدیان در مورد پیدایش راه حل داخلی با هیأت سردبیران ۱۱۰ نفره سخن گفت که از کل اعضای آن خواسته شود که با دریافت حقوق بیشتر استخدام شوند و با پیمان وفاداری به انقلاب اسلامی تا زمانی که مدیریت از آنها راضی باشد به کار خود ادامه دهند. بنا به گفته مهدیان ۴۵ تن از اعضای هیأت سردبیران قبلی بار دیگر استخدام شده اند و با دیگران نیز مذاکراتی در حال صورت گرفتن است. مهدیان گفت که وی برای هر یک از افراد هیأت، پرونده ای درست کرده و می داند که کدامیک از آنها به انقلاب خیانت کرده اند. منابع موجود در کیهان معتقدند که مهدیان نمی تواند آن قدر در کارها پیشرفته باشد چون حتی ساواک هم در مورد گزارشگران اطلاعات دقیق و کامل نداشت. منابع مدعی هستند که مهدیان هنگامی که می خواست استقلال خود را حفظ کند به اکثر سردبیران حمله ور شد. این گروه معتقد است که روزنامه در انتشار نشریات روزانه با اوضاع سختی روبه رو شده است. منابع احساس می کنند که مهدیان سرانجام به اعضای قدیمی هیأت سردبیران در آینده روی خواهد آورد و تا زمانی که آنها حقوق خود را دریافت دارند دوام خواهند آورد.

۴- مهدیان مجبور شد به گفتگوی خود با روزن خاتمه دهد چون یک هیأت سودانی برای برگزاری نماز ظهر از راه رسیده بود. بیش از یک دقیقه طول نکشید که وی با گرفتن وضو خود را برای نماز آماده کرد، و با عذرخواهی هیأت را به نمازخانه جدید خود دعوت نمود. وی از روزن خواست که بار دیگر نزد وی بیاید.

۵- منابع کیهان به روزن گفتند که دکتر کاظم زرنگار سردبیر پیشین کیهان در غیاب دکتر مصباح زاده در دفتر خود دست به اعتصاب زده است. زرنگار از روزنامه اخراج شده لیکن شرایط پرداخت حقوق بازنشستگی خود را نپذیرفته است. کیهان در ازاء هر سال کار حقوق دو ماه را به وی خواهد پرداخت ولی وی مایل به دریافت حقوق سه ماه است.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۵۷ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۰۲۵۰۷۹۱۲ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۱ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) این گزارش حاوی مطالبی درباره عنوانهای زیر است: سرلشگر فرید انتصاب مجدد سرتیپ امیررحیمی توسط آیت الله خمینی را تأیید می کند؛ برخورد دینی ایران و عراق؛ یک لوله نفتی دیگر در محدوده خوزستان منفجر شد؛ دژبان برای حفاظت لوله نفت؛ تیمسار پالیزبان در دیزج دیده شده و مطالب جالب دیگر.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف) سرلشگر فرید انتصاب مجدد تیمسار رحیمی توسط آیت الله خمینی را تأیید می کند: در اخبار امروز ایران این خبر که آیت الله خمینی تیمسار امیررحیمی را با اینکه تقی ریاحی وزیر دفاع او را از کار برکنار کرده بود دوباره منصوب کرد به چشم می خورد.

وقتی از سرلشگر ناصر فرید رئیس ستاد پرسیده شد او گفت این مطلبی است بین دولت و رهبر مملکت. سرلشگر ریاحی در یک گفتگوی مطبوعاتی گفت که او البته می توانسته سرتیپ رحیمی را از سمتش برکنار کند ولی دستور امام از او بالاتر است. او به مطلبی اشاره می کرد که تیمسار رحیمی گفته بود او (یعنی وزیر دفاع ریاحی) حق ندارد او را از کار برکنار کند.

سرلشگر ریاحی گفت که اگر امام دستور داده است که رحیمی بماند پس او باید بماند.

ریاحی درباره ادعای رحیمی درباره اینکه توطئه ای در کار بوده که او را از کار برکنار کنند جواب داد که نه فقط چنین موضوعی نبوده ولی شخصی که ادعا می شود که این خبر را به تیمسار رحیمی رسانده نیز وجود ندارد. ما سرتیپ رحیمی را برکنار کردیم زیرا او زیاد صحبت می کند و برخلاف قانون ارتش مصاحبه های مطبوعاتی تشکیل می دهد. ریاحی گفت که دستورات خمینی بالاتر از دولت است.

او گفته فرمانده دژبان بی انضباط بودن ارتش را رد کرد. او گفت همه ما به جز عده معدودی انضباط داریم. ریاحی اضافه کرد که امیررحیمی زیاد صحبت می کند و او مخالف

حرف زدن زیاد از حد است.

وقتی از رحیمی درباره حکم برکناری او پرسیده شد او جواب داد که فرمانده کل قوا خمینی است و از او اطاعت می کند و امام، همه اختیارات شاه معزول را دارد. او گفت که امام گفته در پست خود بمان و من ماندم. او گفت به وزیر دفاع ملی نوشته ام که هر موقع امام به من دستور دهند پست خود را ترک خواهم کرد.

ب) ایران و عراق در مقابل هم: اخبار ایران حکایت می کند که هواپیماهای عراقی روز دوشنبه به حریم هوایی ایران تجاوز، به سه دهکده حمله کرده و ۱۰ نفر را کشته شده اند. از قول فرانس پرس گفته شده که هواپیماهای عراقی به حریم هوایی ایران در مریوان حمله کرده اند. استاندار آذربایجان غربی برای بررسی اوضاع در منطقه به این محل رفته، فرماندار سردشت گفت که ۵ نفر در روستای سرشیو کشته شده اند. یک گزارش از سنندج حاکیست که هواپیماهای عراقی به دهکده سردوش حمله کردند. او گفت که ۸ نفر در حمله کشته شدند و قسمت زیادی از ده ویران گشت.

(۲) روزنامه تهران تایمز امروز گزارش داد که یک منبع دولتی اعلام کرده که افراد مسلح عراقی و ضدانقلابیون به یک جزیره ایرانی حمله کرده و با نیروهای امنیتی [نظامی] ایران جنگیده اند. منبع دولتی که حاضر نشد نامش را فاش کند گفت که یک پاسدار در جزیره مینو کشته و یک عراقی زخمی شده است. (۱) جزیره مینو در اروندرود بین ایران و عراق قرار دارد. طرف ایرانی خاطر نشان می کند که افراد مسلح عراقی و ضدانقلابیون به دهکده الوانیه در جزیره مینو حمله کرد که در نتیجه یک پاسدار کشته شد. چند لحظه بعد نیز افراد ناشناس مسلحی بر روی مأمورین امنیتی [نظامی] آتش گشودند. گروه دوم تعدادی نارنجک انداز و کلاشینکف از خود به جا گذاشت. گفته می شود یک قایق عراقی که قصد پیاده شدن در جزیره را داشت مجبور به ترک شد و یک سرنشین آن مورد اصابت گلوله از ناحیه سینه قرار گرفت و به رودخانه پرت شد. نام این عراقی سالم فراهانی ذکر شد که هم اکنون در بیمارستانی در آبادان در دست مأمورین است.

(۳) در تهران تایمز امروز نوشته شده که جمشید حقگو استاندار آذربایجان غربی گزارش فرانس پرس را مبنی بر اینکه دو جنگنده عراقی به چند دهکده مابین سردشت و مریوان حمله کرده و ۱۰ نفر را کشته و تعدادی را مجروح کرده اند، تکذیب کرد. او گفت طبق گزارشاتمی که به او رسیده این درگیری در منطقه مرزی عراق و ایران بوده و هیچکس کشته نشده و اصلاً درگیری به خاک ایران کشیده نشده بود.

ج) یک لوله نفتی دیگر در خوزستان منفجر شد: در یک انفجار در شب گذشته روزنامه اطلاعات گزارش می دهد که انفجار در نیمه شب دیشب اتفاق افتاد و بعد از آن آتش سوزی

ص: ۵۶۲

ایجاد شد. فرماندار آبادان متذکر شد که یک تیم متخصص به منطقه اعزام شده که هر چه زودتر آتش را مهار کنند. گزارشات بعدی حاکیست که آتش بعد از یک تلاش دو ساعت و نیمه خاموش شده است. در هر حال حسن نزیه رئیس هیأت مدیره شرکت نفت از تیمسار امیررحیمی فرمانده و دژبان مرکزی درخواست کرد که حفاظت لوله ها را به عهده بگیرد. درخواست به وسیله تلفن به مرکز دژبان در تهران ابلاغ شده بود.

(د) استفاده از دژبان برای حفاظت از لوله های نفت در جنوب: فرمانده دژبان دیشب اعلام کرد که او آماده است تا ۳۰۰۰ سرباز برای حفاظت از لوله های نفتی به منطقه نفت خیز خوزستان بفرستد.

تیمسار امیررحیمی در تماسی با حسن نزیه گفت که او حاضر است هر وقت که دولت اجازه دهد حتی برای محافظت از تمام لوله های نفتی ایران اقدام کند. به هر حال تصمیم گرفته شد که حسن نزیه در این مورد با دولت مذاکره کند. از منابع مطلع گزارش می رسد که دولت قصد دارد که از هرگونه اقدام در جهت خرابکاری یا انفجار لوله ها جلوگیری به عمل آورد. تیمسار رحیمی گفته که او حاضر است این کار را انجام دهد و اقداماتی را که در جهت به خطر انداختن انقلاب اسلامی به عمل می آید خنثی کند. او گفت که دژبان قبلاً نیز به وظایف خود در حفظ اماکن دولتی، انبارها و پایگاهها عمل می کرده است. او گفت که او یک سرباز است و همراه بقیه سربازان حاضر است به هر نقطه رفته و مسئولیتی قبول کند که برای خدمت به ملت و مملکت باشد.

ه (تیمسار پالیزبان در دیزج دیده شده: ژنرال فراری پالیزبان که گفته می شود با اغتشاشات کردستان دست دارد در دهکده دیزج واقع در ۴۵ کیلومتری جنوب غربی ارومیه با ۱۵ تن از همکارانش دیده شده است. گفته شده است که ژنرال فراری در منزل یکی از افراد با نفوذ ده با عده ای از فئودالها و زمینداران جمع شده و برای بیشتر متشنج کردن اوضاع نقشه کشی می کردند. نقشه این است که آنها قره تپه و قوشجی و راههای منتهی به آن را تصرف کرده و بعد از آن شهرک سلماس را اشغال و حضور نظامی خود را در کردستان و آذربایجان گسترش دهند. همان گزارش حاکی است که نیروهای خارجی حاضرند مخارج ۲۰۰۰۰ مرد جنگی تحت فرماندهی یک عامل چپی را برای اجرای این نقشه پردازند.

(و) مطالب جالب دیگر:

(۱) بر اساس گزارشات جدید، اگر امام خمینی از قبول ریاست جمهوری اسلامی ایران خودداری نماید، آیت الله خلخالی آماده است که خود را کاندیدای این شغل کند. او گفته است که نمی تواند در مورد این مسئله بی تفاوت بماند، زیرا که او احساس می کند این مسئله بیش از آنچه یک شغل سیاسی باشد، لازمه انجام وظیفه برای اوست که اداره ریاست جمهوری را به عهده بگیرد.

(۲) افراد مهاجم ناشناس یک واگن از خط آهن خرمشهر - اهواز را منفجر کردند. آنها

همچنین دو نارنجک به طرف دفتر راه آهن خرمشهر پرتاب کردند که خسارات جانی و مالی نداشت.

پاکسازی رادیو و تلویزیون ملی ایران

سند شماره ۲۵۸ محرمانه ۱۵ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۴ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۳۲۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: پاکسازی رادیو و تلویزیون ملی ایران ۱- علی صفا، یکی از مفسرین رادیویی رادیو و تلویزیون ملی ایران که معمولاً در برنامه های زنده ای پیرامون رویدادهای سیاسی بحث می کرد ناگهان در اواخر هفته گذشته به سانسور رادیو و تلویزیون حمله ور شد و استعفای خود را اعلام کرد. وی گفت کار خود را از سر نخواهد گرفت مگر آنکه «انقلابیون کاذب» برکنار شوند.

صفا در تفسیر خود گفت رادیو و تلویزیون مغرضانه عمل می کنند. موضوع سعادت و ربوده شدن فرزندان آیت الله طالقانی نمونه بارزی از این «دروغ پردازی هاست».

وی گفت «اخبار تنها بر واقعیات استوار نیست بلکه بر رغبت و عدم تمایل مقامات تکیه دارد.» صفا افزود نه تنها اخبار داخلی سانسور می گردد بلکه «اخبار خارجی نیز بر احساسات شخصی استوار است و نه واقعیات.» صفا در مقام تشریح گفت: متأسفانه رسانه های گروهی ما در اختیار کسانی قرار گرفته که در رابطه با ارزشهای انقلابی آشنایی و یا مسئولیت کافی ندارند. وی معتقد است که رادیو و تلویزیون می تواند در خنثی سازی توطئه ها علیه انقلاب، ممانعت از تشنج در سرتاسر کشور و ترغیب وحدت به جای تفرقه در میان مردم نقش مهمی را ایفا نماید.

۲- به خاطر استعفای صفا و تهدید حزب دموکرات کردها به تظاهرات علیه پخش برنامه های ضدانقلابی رادیو و تلویزیون ملی ایران و نامه سرگشاده جبهه دموکراتیک ملی به بازرگان مبنی بر متهم ساختن رادیو و تلویزیون ملی ایران به «انتشار تعمدی اکاذیب در میان مردم ایران» و ممانعت آنها از ابراز عقیده احزاب سیاسی، خمینی یکی از روحانیون را برای عهده گیری سرپرستی شوروی برنامه ریزی رادیو و تلویزیون ملی ایران انتخاب کرد.

طبق این فرمان حجت الاسلام سیدمحمد موسوی [خوئینی ها] با سرپرست رادیو و تلویزیون ملی ایران فعلی صادق قطب زاده همکاری خواهد داشت. گرچه ممکن است این امر نتیجه فشار عمومی در جهت نرم تر شدن بازده خشک رادیو و تلویزیون ملی ایران و تلاش خمینی در از میان برداشتن انتقاد شدید در مورد قطب زاده باشد، ولی بنا به گزارش تهران تایمز، خمینی تصریح کرده است که برنامه ریزیهای موسوی کاملاً با آرمان های اسلامی مطابقت خواهد داشت.

شلنبرگر

گزارش وضعیت ایران

ص: ۵۶۴

سند شماره ۲۵۹ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۴۶۱۶ ۲۵۲ ۷۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۵ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) گزارش وضعیت زیر حاوی اطلاعاتی درباره موضوعات زیر است: خشونت در ایران؛ راهپیمایی وحدت، نامه ژنرال رحیمی به بازرگان، مسئله همافران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- خشونت در ایران:

۱- تهران: دیروز در ساعت یک و سی دقیقه بعد از ظهر، دو فرد مسلح ناشناس که پیراهن مشکی به تن داشتند به سوی آیت الله سیدرضی شیرازی آتش گشودند. حادثه مزبور موقعی که آیت الله پس از پایان نماز در مسجد شفا به سمت خانه در حرکت بود اتفاق افتاد اما تلاش قاتلان نافرجام ماند. ساکنان حوالی مسجد شفا (که آیت الله شیرازی مؤسس آن است) موقعی که صدای تیراندازی را شنیدند آیت الله را به بیمارستان ۵۰۱ ارتش در نزدیکی آنجا انتقال دادند. آیت الله که توسط سه گلوله از ناحیه بازو و ران مجروح شده بود به بخش اورژانس انتقال یافت. طی دو ساعت و نیم پزشکان چندین عمل جراحی روی وی انجام دادند و سپس آیت الله به اتاق جداگانه ای منتقل شد که بتواند استراحت کرده و بهبود یابد. آیت الله شیرازی سرپرست یکی از کمیته های شمال تهران بود. مسئولین کمیته گفتند که وی در زمستان گذشته به مدت بیست روز همراه امام خمینی که دوران تبعیدش را می گذراند، در پاریس بوده است.

۲- مطبوعات در مورد خرمشهر موارد زیر را گزارش کرده اند: دیروز دو فرد مهاجم، سوار بر یک موتورسیکلت و یک اتومبیل به سوی مراسم یادبودی که در یکی از مساجد برگزار می شد بمب انداختند که حداقل پنج نفر کشته شدند. طبق اظهار دفتر آیت الله شبیر خاقانی، رهبر مذهبی قوم عرب، چهار نفر دیگر در حمله مسلحانه به اقامتگاه وی کشته شدند. عباس علوی، فرماندار خرمشهر، به مطبوعات گفت که مردی مظنون به شرکت در بمب گذاری در مراسم یادبود مسجد یادشده دستگیر شده و تحت حفاظت شدید در بیمارستان نگهداری می شود. عباس علوی، فرماندار گفت که شخص مزبور در انفجار بمب زخمی شده است. اما از ذکر نام او خودداری کرد. او از مهاجمین به عنوان عوامل ساواک و دیگر عناصر وابسته به شاه سابق یاد کرد. پس از دو حادثه اخیر در مراسم یادبود مسجد و منزل آیت الله خاقانی، تیراندازی های پراکنده سکوت خرمشهر را درهم شکست. موقع حمله به خانه آیت الله، وی در خانه نبود و خانواده اش نیز از افشای محل او خودداری کردند. دیروز موقعی که هزاران نفر جهت برگزاری مراسم سومین روز یکی از پاسداران انقلاب که در زد و خورد هفته گذشته

ص: ۵۶۵

کشته شده بود در مسجد جامع شهر جمع شده بودند، خشونت‌هایی به وقوع پیوست.

جمعیت عزادار مسجد را پر کرده بود و در همین موقع موتورسیکلت و اتومبیلی که در پی اش روان بود به سرعت از جلوی مسجد گذشتند و دو بمب به وسط جمعیت پرتاب کردند که منفجر شد. علوی گفت که حدود سی نفر زخمی شدند که به بیمارستان انتقال یافتند. گزارشات غیررسمی حاکی از آن است که تعداد زخمی شدگان بیش از پنجاه نفر است. در بین چهار نفری که در منزل آیت الله خاقانی کشته شدند، محافظ جوانی به نام محمدجاسم بود که جهت حفاظت از آیت الله گمارده شده بود. مأمورین امنیتی دو مرد را که مظنون به شرکت در طرح انفجار پل خرمشهر هستند همراه با مقداری مواد منفجره دستگیر کرده اند. علوی، فرماندار، گفت که پس از حوادث امروز چندین نفر دستگیر شده اند و دولت کاملاً هشیار است. همچنین مردان مسلح ناشناس بزرگراهی را که از سمت شمال به اهواز منتهی می شود به اشغال خود در آورده و با چماق و سنگ به اتومبیل‌ها حمله ور شدند. طبق گزارشات رسیده بیش از شصت اتومبیل توسط حمله کنندگان آسیب دید. مأموران گفتند که دریادار احمد مدنی، استاندار خوزستان، دستور سرکوبی شدید آشوبها را داده بود.

۳- کردستان: شهر مرزی مریوان به دنبال درگیری روز شنبه که بیست و دو کشته و چهل مجروح به جای گذاشت، هم اکنون در حالت آرامش قبل از توفان به سر می برد. علیرغم موقعیت مرزی شهر که در پانزده کیلومتری عراق قرار دارد، چنین به نظر می رسد که درگیریها کلاً یک امر داخلی باشد. در مصاحبه ای با روزنامه «تهران تایمز» یکی از سخنگویان «احمد مفتی زاده» نماینده کمیته کردستان گفت که در حادثه مریوان کمیته انقلاب اسلامی با گروههای چپگرای کردستان جنگیده است. در حالی که عضو کمیته مستقر در سنندج اظهار داشت که درگیری بین نیروهای اسلامی و گروههای چپگرا بوده است، نماینده حزب دمکرات کردستان گفت که درگیری بین فتودالها و عناصر ضدانقلاب وابسته به رژیم شاه که در کمیته ها نفوذ کرده اند، با کشاورزان کرد که خواستار حقوقشان هستند، رخ داده است. طبق گزارشات واصله، پاسداران انقلاب به عنوان یک گروه، حزب دمکرات کردستان را متهم به افروختن آتش درگیری کرده است، در حالی که شیخ عزالدین حسینی، رهبر روحانی چهار میلیون کرد ایرانی، در این مورد زمینداران مرتجع را مقصر دانست. مقامات و مسئولینی که به صحنه مقابله شتافتند عبارت بودند از قائم مقام استاندار کردستان، سه نفر از اعضای انجمن شهر سنندج و عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دمکرات کردستان و نماینده آیت الله محمود طالقانی که در پی حوادث کردستان در ماه مارس گذشته وظیفه برقراری صلح را برعهده داشت. علیرغم نیروی پزشکی اعزام شده احتمالی از سوی دفتر مفتی زاده در سنندج، شهردار مریوان اظهار داشت که کادر پزشکی و امکانات موجود در بیمارستان محلی وابسته به شیروخورشید جهت مداوا و مراقبت از امکانات موجود در بیمارستان محلی وابسته به شیروخورشید جهت مداوا و مراقبت از مجروحین کافی نیست. از شهرهای کردنشین سقز، بانه و مرو دشت درخواست کمک شده

است. در حالی که دفتر مفتی زاده در گفتگو با روزنامه «تایمز» تعداد کشته شدگان را بیست و دو تن ذکر کرده، بعضی منابع از قول شهردار نقل قول کردند که تعداد کشته شدگان تنها نصف رقم ذکر شده می باشد. سخنگوی مزبور اظهار کرد که در ساعت ۱۰ صبح روز شنبه یکی از گروههای چپگرا، پاسداران را وادار کرد که سلاحشان را به زمین بگذارند و زمانی که پاسداران از پذیرش این امر خودداری کردند تیراندازی شروع شد و سیزده نفر از پاسداران به همراه ۹ نفر و یا بیشتر از طرف دیگر کشته شدند.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) به نظر می رسد که خشونت و درگیری مجدداً در تهران و استانهای دیگر بالا گرفته است. با درک این موضوع که فقط درگیری های بزرگ در رسانه های گروهی گزارش می شود، باید از خود پرسید که سطح واقعی اعمال خشونت آمیز که روزانه و شبانه در ایران به وقوع می پیوندد چقدر است؟ ب- راهپیمایی وحدت: در روز هفدهم ژوئیه، راهپیمایی وحدت به نشانه وفاداری مردم نسبت به جمهوری اسلامی برگزار خواهد شد. حزب جمهوری اسلامی راهپیمایی را ترتیب داده است و به هر حال گزارشات مطبوعات حاکی از آن است که تمام گروهها و احزاب موافقت کرده اند که در راهپیمایی بدون نام و عنوان خود شرکت کنند.

ج- رحیمی دیروز نامه ای به مهندس بازرگان، نخست وزیر، فرستاده است. در این نامه عنوان شد که ارتش خواستار قبول مسئولیت در مورد برقراری نظم و قانون در خوزستان و کردستان است مشروط بر اینکه فعالیتهای کمیته و سپاه در این مناطق متوقف شود. دیروز مضمون نامه توسط منابع موثق برای روزنامه «تهران تایمز» فاش شد. در نامه مزبور ذکر گردیده: نظر به شرایط غالب در جنوب و غرب ایران و موقعیت توأم با هرج و مرج مرزها ارتش مایل است که وظیفه برقراری نظم و قانون را در این مناطق برعهده گیرد مشروط بر اینکه کمیته انقلاب و پاسداران انقلاب اکیداً از مداخله در امور این مناطق منع شوند. هم اکنون ارتش در حال بازیابی قدرت خویش بوده و آماده هرگونه مأموریت امنیتی است و در صورتی که اختیار کامل به آن داده شود، قادر خواهد بود که نظم و قانون را در خوزستان و کردستان برقرار سازد. طبق اظهار منبع مزبور پرسنل (ارتش) تماماً با این نظر موافقت کرده اند و حاضر به هر اقدامی هستند مشروط بر اینکه دولت موارد ذکر شده فوق را رعایت نماید و هم اکنون منتظر تصمیمات نخست وزیر در این باره اند.

د- موضوع همافران: امروز روزنامه آیندگان گفت، انتظار می رود که ظرف دو روز آینده گفتگوها بین فرماندهان ارتش و همافران نیروی هوایی (که هم اکنون به مرحله تحصن سرتاسری رسیده است) به نتیجه برسد. گفتگوها ادامه دارد و در همان حال همافران آماده می شوند که فردا با تحصن خود حمایتشان را از دیگر همکاران خود در نیروی هوایی به نمایش بگذارند. روزنامه آیندگان گفت که از تمام پایگاههای کشور، همافران راهی تهران هستند که اجتماع بزرگ خویش را به نمایش بگذارند. در پیامی که در روزنامه امروز منتشر

شده، همافران گفته اند که تعدادی از عناصر وابسته به امپریالیسم در نیروی هوایی هستند که سعی دارند به آنها وصله های ناجور بچسبانند. در ضمن امروز حمایت های بیشتری از حرکت همافران از طرف نورالدین غروی، استاندار آذربایجان شرقی، و از سوی جبهه دموکراتیک ملی به عمل آمد. غروی نسبت به آشوب و اضطراب عمومی در بین مردم هشدار داد و گفت که خواسته های همافران به طور اخص انسانی و اسلامی است. جبهه دموکراتیک ملی گفت که همافران خواهان تأسیس شورای مرکزی در ستاد فرماندهی نیروی هوایی اند که امور نیروی هوایی را اداره کند و ضمناً توسط مقامات مملکتی به رسمیت شناخته شود. آنها خواستار تصفیه عناصر ضد مردمی در نیروهای ارتش در کلیه سطوح می باشند. آنها نیز خواستار آنند که ابهام موجود در شرایط استخدامی آنها توضیح داده شود و اخراج های بدون مجوز خاتمه یابد و اینکه تحصن حق آنها بوده و دولت باید خواسته های مشروعشان را به طور کامل جواب بدهد. بدین ترتیب است که دولت می تواند به تأسیس و بنیانگذاری یک نیروی هوایی قوی مطمئن باشد.

تحولات نظامی در ایران

سند شماره ۲۶۰ محرمانه ۱۷ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۶ تیر ۱۳۵۸ از: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی. - ۵۰۹۸ به: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران موضوع: تحولات نظامی در ایران ۱- (بدون طبقه بندی) تقی ریاحی، وزیر دفاع، پس از مناقشه ای که بین او و رئیس پلیس نظامی یعنی سرتیپ امیر رحیمی در گرفت از سمت خود استعفا کرد. هفته قبل وزیر دفاع، رحیمی را اخراج کرده بود و با مخالفت آیت الله خمینی روبرو شد و در نتیجه اختیارات ریاحی کاهش پیدا کرد. هنوز معلوم نیست که آیا نخست وزیر، بازرگان، این استعفا را پذیرفته است یا نه، ولی گزارش های تأیید شده حاکی از آن است که دولت آن را نخواهد پذیرفت. از زمان انتصابش به عنوان وزیر دفاع، ریاحی تأثیر چندانی بر وضع ارتش نداشته است. این ژنرال ۷۰ ساله از سال ۱۹۵۳ با ارتش در تماس نبوده و با رویدادها و پیشرفت های مدرن نظامی نیز بیگانه است.

۲- (محرمانه) گزارش دفتر وابسته دفاعی آمریکا حاکی از آن است که مذاکرات بین سران نظامی و همافران اعتصابی نیروی هوایی که خواستار افزایش نقش خویش در مدیریت این نیرو که هم اکنون از طریق کمیته های انقلابی تحت کنترل آنهاست، ادامه دارد. آنها تا حدودی از حمایت سیاسی نیز برخوردار شده اند که حمایت جبهه ملی دموکراتیک از آن جمله است. تکنسین ها برای تعهد و نگهداری تجهیزات پیشرفته نیروی هوایی مورد نیازند به همین دلیل ممکن است خواست های آنان تحقق یابد.

۲- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) در زمینه دیگر رویدادهای نظامی، دفتر وابسته دفاعی گزارش داده است که اف-۱۴ های نیروی هوایی ایران روزانه پنج شش پرواز محدود انجام می دهند. حدود ۱۵ استاد خلبان، این پروازها را انجام می دهند. در تاریخ ۹ ژوئیه، یک هواپیمای اف-۱۴ در فرودگاه تهران پرواز تماس با زمین و پرش را انجام داد. اف-۱۴ های ایران در اصفهان و شیراز مستقر شده اند. نیروی هوایی در نظر دارد بقیه خلبانان اف-۱۴ را آموزش مجدد دهد تا این اسکادران به مرحله مجدد عملیاتی دست یابد. به خاطر فقدان لوازم یدکی و وخامت توان تعمیراتی و نگهداری، آمادگی اسکادران اف-۱۴ تا مدت‌های مدید تحقق نخواهد یافت.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۶۱ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۲۵۳ ۶۸۴۶۱۷ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۶ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) - این گزارش که در مورد وضع ایران می باشد عناوین زیر را دربر دارد: استعفای سرلشگر ریاحی مورد قبول واقع نشد. همافران نیروی هوایی ارتش شاهنشاهی. کنفرانس مطبوعاتی تیمسار سیف [سید] امیررحیمی. موضوعات مورد علاقه و گزارش تولید نفت.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف- استعفای سرلشگر ریاحی مورد قبول واقع نشد: اطلاعات زیر از مقالات روزنامه تهران تایمز و نشریه پول ایران (نشریه چکیده اخبار) ایران می باشد. طبق اظهارات روزنامه کیهان و خود وزیر دفاع، سرلشگر ریاحی، دومین وزیر دفاع ایران بعد از انقلاب استعفا داده است ولی صادق طباطبایی یکی از سخنگویان دولت بعداً اظهار داشت که استعفای وی پذیرفته نشده است. در تماسی که سرلشگر ریاحی با یکی از خبرنگاران داشت تأیید کرده بود که از کار کناره گیری نموده گرچه دلایل آن را بیان نداشت. به هر حال واضح بود که استعفای وی مربوط به انتصاب مجدد تیمسار رحیمی، رئیس دژبانی می باشد که علیرغم میل وی صورت گرفته است. منابع خبری اضافه کردند که ریاحی در این هفته هیچکس را به ملاقات نپذیرفته که این مسئله نشان می دهد که وی در آستانه کناره گیری می باشد. همچنین وی در جلسه امروز صبح کابینه دولت حضور نداشت. منابع خبری به مجله ایران پول (چکیده اخبار) گفتند که اگر این امر حقیقت داشته باشد استعفای سرلشگر ریاحی پیروزی رحیمی را مستحکم خواهد کرد و می تواند سکوت نامعلوم وی را در کنفرانس مطبوعاتی امروز توضیح دهد. (به پاراگراف ۳

ص: ۵۶۹

در صفحه بعد رجوع شود). منابع خبری بی درنگ در مورد جابجایی او با داریوش فروهر، وزیر کار که دوست صمیمی تیمسار رحیمی و رهبر بلافصل جبهه ملی است شروع به تحلیل کردند، یک منبع آگاه نزدیک به فروهر به نشریه پول ایران (چکیده اخبار) گفت که وزیر کار تا دو ماه پیش برای این مقام سخت تلاش می کرده است. انتصاب وی در این مقام فعلاً به آیت الله خمینی مربوط است. منبع خبر گفت که «فروهر فرد قابل اعتمادی است». منابع خبری اظهار می دارند که چنانچه فروهر در مقام وزیر منصوب می شد می توانست به کار سرلشگر ناصر فرید، رئیس ستاد ارتش پایان دهد، هر چند که او در میان نظامیان رده بالای ارتش از احترام خاصی برخوردار است. یک منبع آگاه گفت که فرید که شخصی مجرب است مانند رحیمی و مدنی. مدتها پیش قبل از اینکه انقلاب آنها را دوباره به کار دعوت نماید بازنشست شده و از ارتش کناره گیری کرده بود. من فکر می کنم که ارتش با علاقه زیادی جریانات را زیر نظر دارد. انتخاب وزیر جدید می تواند بیانگر این باشد که آیا دولت به آرامش خود ادامه داده و راه حل محتاطانه ای را جهت بازسازی ارتش انتخاب می کند و یا اینکه ما راه حل دیگری را در پیش روی خواهیم داشت. این منبع اضافه کرد که علیرغم ارتقاء مقامش، رحیمی از حمایت زیادی در ارتش برخوردار نیست. «با اینکه وی آشکارا از حمایت خمینی برخوردار است ولی موقعیت وی آنچنان استوار نیست». در مصاحبه بعدی که ریاحی رد استعفای خود را از جانب دولت تأیید نمود، وی اظهار امیدواری کرد که اگر بنا باشد در پست وزارت دفاع باقی بماند دولت برای اقداماتش اختیار تام به وی بدهد. ریاحی گفت که ارتش با علاقه مندی زیادی مشغول فعالیت است و در زمانی که نیاز شدید به بازسازی دارد، احتیاجی به پاکسازی آن نیست زیرا این مسئله ارتش را به خاطر عدم اعتماد، از درون تضعیف می کند.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) در اخبار صبح امروز رادیو ایران آمد که استعفای ریاحی واقعاً از طرف دولت قبول نشده و سرلشگر ریاحی در مقام خود مشغول کار می باشد منتهی به جای دفتر کار در محل مسکونیش مستقر است.

ب- همافران نیروی هوایی ارتش شاهنشاهی: روزنامه تهران تایمز چاپ امروز گزارش داد که تیمسار امیررحیمی فرمانده دژبان دیروز گفت که آن دسته از خواسته های دانشجویان فنی (همافران) که با حقیقت و «واقعیت» سازگار است باید پذیرفته شود ولی خواسته هایی که مقررات ارتش را خدشه دار می کند خود به خود مردود خواهد بود. تیمسار رحیمی این نکته را دیروز بعد از ملاقات با نماینده همافران بیان داشت. وی گفتگوها را رضایت بخش توصیف کرد و گفت که قرار است به زودی نشست مشترکی میان دژبانی و همافران برگزار شود که در آن او با همافران گفتگو خواهد کرد. در ضمن گزارش شده بود که کمیته هماهنگی ویژه ای جهت تجدیدنظر در مورد خواسته های همافران تعیین شده تا با نمایندگان آنها صحبت شود و پیشرفتی در کار حاصل گردد و در این زمینه یک منبع آگاه از ستاد نیروهای مسلح اظهار داشت که «وجود صداقت و صمیمیت در این مذاکرات این اعتقاد را که گفتگوها با موفقیت به

پایان می رسد قوت می بخشد». وی اضافه کرد که «این همکاری و هماهنگی نزدیک، بی سابقه و بی مانند می باشد». همین منبع اظهار می دارد که بسیاری از موانع برطرف شده است و از نمایندگان شرکت کننده همافران تمجید شایانی به عمل آمده است. وی گفت وقتی آنها خواسته های خود را بیان می داشتند، همیشه منافع ملت را در نظر داشتند و زمانی که با مشکلات مواجه می شدند وضع فعلی امور را در نظر داشتند. «آنان شرایط حساس کنونی را به خوبی درک نموده اند و همیشه اشتیاق عمیق خود را برای حفظ منافع انقلاب بیان داشته اند». این منبع گفت که مسئله کنونی حل خواهد شد و ظرف پانزده روز آینده تصمیم نهایی گرفته می شود.

ج- کنفرانس مطبوعاتی تیمسار امیررحیمی: تیمسار رحیمی به خبرنگاران گفت که هیچگونه نیازی به متخصصین و مستشاران نظامی خارجی در ارتش وجود ندارد. وی با آمدن آنها که به پایان ناخوشایندی منجر خواهد شد، مخالفت خواهد کرد. وی گفت تا زمانی که از حمایت آیت الله خمینی برخوردار است در کار خود انجام وظیفه خواهد کرد. در رابطه با امرای ارتش، وی گفت که اشخاص خوب و لایقی در ارتش وجود دارند.

وی گفت که این یک امر اجتناب ناپذیری است که بعد از هر انقلابی، نارسایی هایی وجود داشته باشد اما اکثر پادگانها از افسران فرماندهی که کاملاً بر اوضاع مسلط هستند برخوردار می باشند. در رابطه با ناآرامیهای خوزستان تیمسار رحیمی اظهار داشت که هزار سرباز در حال آماده باش هستند تا به محض اطلاع به آنجا بروند و دو هزار سرباز دیگر در ظرف مدت دو ساعت به حال آماده باش درآمده و رهسپار خواهند شد. وی گفت که هیچ کمبود سلاح یا مهمات نظامی وجود ندارد و تمام سلاحها هنوز سالم می باشند و هزار خلبان آموزش دیده فانتوم در اختیار ارتش می باشد. نگرانی اصلی و اشتغال ذهنی وی این بود که چرا ارتش برای فرونشاندن ناآرامیهایی که در بخشهای مختلف مملکت به وجود آمد، حرکت نکرد. رحیمی این هفته در رابطه با سپاه پاسداران محتاط تر بود. وی پس از اینکه گفته بود که خود شخصاً پاسداران را خلع سلاح خواهد کرد، این هفته با متانت گفت که پاسداران مورد نیاز می باشند ولی هرگز قادر نیستند که جای ارتش را بگیرند. وی گفت که «آنها می توانند شانه به شانه ارتشیان بجنگند اما باید به پادگانها بیایند و آموزش نظامی ببینند». وی در ادامه سخنانش گفت که ارتش ایران با بهترین افسران آموزش دیده اش بزرگ ترین ارتش در خاورمیانه می باشد. رحیمی گفت که «اگر قرار است مسایل را ما حل کنیم (سر و سامان دادن به همه چیز) تمام مشکلات حل خواهند شد» وی حمایت کامل خمینی از ارتش را مورد تأیید قرار داد. وی گفت «من خود به مدت ده روز در منزل ایشان اقامت داشتم، از این اعتماد بیشتر کجا سراغ دارید؟» وی گفت که در مورد مسایل ما بین او و فرماندهان عالیرتبه ارتش و دولت بحث و تبادل نظر شد... وی گفت «هیچ فرقی میان دولت و عموم ارتشیان وجود ندارد ولی من می گویم که ارتش باید نقش مؤثرتری را در سیاست کشور بازی کند».

نظریات تهیه کننده (محرمانه): باید تذکر داد که نقطه نظرات تیمسار رحیمی تصویر درستی از آمادگی ارتش ارائه نمی دهد. اظهارات وی در مورد سالم بودن سلاحها می تواند درست باشد ولی وی فراموش کرد که بگوید تمامی آنها سلاح های عملیاتی نیستند. حدود یک هزار خلبان فانтом وجود دارند اما اکنون تعداد نسبتاً کمی از آنها آموزش تخصصی می بینند.

د- موضوعات جالب توجه دیگر:

۱- مجله ایران پول (چکیده اخبار) این حقیقت را ذکر کرده است که سرهنگ سپری، فرمانده لشکر سنندج، سرهنگ رضا کُنزی، فرمانده ژاندارمری خوزستان و سرهنگ مجازی رئیس شهربانی خرمشهر می باشد.

۲- طبق گفته های یک منبع خبری دیروز درجه داران پدافند هوایی پادگان بهبهان، اعلامیه ای خطاب به دولت و مردم منتشر کردند که در آن نقشی را که در دوران انقلاب به عهده داشتند به دولت یادآوری کرده و مشکلاتی را که با آنها مواجه بودند، توضیح داده اند. در این اعلامیه آنان به دولت گفته اند که اگر قرار است تغییراتی در ساختار نیروهای مسلح به وجود بیاید، این کار باید قبل از اینکه پیش نویس قانون اساسی، مراحل پایانی خود را طی کند، انجام گیرد.

۳- دیروز صادق طباطبایی، معاون نخست وزیر، به خبرگزاری پارس گفت که دولت انقلابی آماده است تا واحدهای نظامی را به استان غنی و نفت خیز خوزستان که دچار آشوب شده است اعزام دارد تا در صورت نیاز به برقراری نظم و قانون در آن استان کمک نمایند. وی گفت که «رئیس ستاد ارتش با استاندار خوزستان در تماس بوده و قرار شده است چنانچه ضرورتی پیش آید، واحدهایی از نیروهای مسلح به خوزستان اعزام گردند تا نظم و قانون را برقرار سازند.» ۴- روزنامه تهران تایمز گزارش داد که دیروز در بخش جداگانه ای از کنفرانس مطبوعاتی، تیمسار سرتیپ رحیمی، رئیس دژبانی، گفت که نیروهای مسلح ایران به اندازه کافی قدرتمند هستند که به حفظ ثبات ایران کمک نمایند. اما مورد اعتماد دولت نمی باشند. وی گفت «اگر فرماندهان به دستورات من گوش کنند، مشکلاتی از قبیل مشکلات خوزستان و کردستان بروز نخواهد کرد. به هر حال، کسانی که کنترل را در دولت دارند به ارتش اعتماد ندارند و از ایفای نقش آن ممانعت می کنند.» تیمسار رحیمی گفت که منظور وی از «اشخاصی که کنترل را در اختیار دارند» هم رهبری ارتش و هم دولت می باشد.

۵- رادیو ایران گفت که قرار است محل سابق سکونت آمریکاییان در اصفهان جهت استفاده به اشخاصی که رادیو ایران آنها را «مستضعفین» می نامد واگذار شود. فرماندهان نیروی هوایی و نیروی زمینی مسئول انجام این کار خواهند بود. مرکز آموزشی در شهر به دانشگاههای ایران واگذار خواهد شد. منازل مسکونی آمریکاییان به افرادی که به آنجا می روند واگذار و یا اجاره داده می شود.

ه- گزارش تولید نفت: یکی از مقامات رسمی سفارت به مأمور گزارشگر خبر داده است

که بازدهی پالایشگاه آبادان در روز پانزدهم ژوئیه به خاطر انفجار لوله های نفتی به صد هزار بشکه در روز کاهش یافته است. بازدهی معمولی تقریباً تا دو ماه پیش پانصد هزار بشکه در روز بود. تولید روزانه در حال حاضر حدود چهارصد هزار بشکه یعنی به میزان عادی خود می رسد. در پانزدهم ژوئیه گزارش شده است که شعله های آتشی که از انفجار لوله نفت در ماهشهر به وجود آمده هنوز روشن است و انتظار نمی رود که تا خاموش شدن آتش، تعمیرات آنجا صورت پذیرد. هیچ نشانه ای در دست نیست که چه مدت به طول می انجامد تا آتش را مهار کنند. هیچ اطلاعی در مورد خط تولید نفت وجود ندارد.

این مقام سفارت همچنین به مأمور گزارشگر گفته است که مشکلاتی در رابطه با پالایشگاه شهر ری وجود دارد و به زودی گزارش مفصلی در این مورد فراهم خواهد کرد.

گزارش اطلاعاتی جداگانه ای در مورد آخرین تحولات مشکلات پالایشگاه شهر ری و تعمیرات لوله نفت ماهشهر هر چه زودتر ارائه خواهد شد.

اخبار سیاسی هفته

سند شماره ۲۶۲ محرمانه ۱۷ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۶ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۴۲۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: اخبار سیاسی هفته ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: گردهمایی استانداران جهت تجدیدنظر در قوانین انتخابات، ادامه حوادث امنیتی در ایران، ادامه اعدام های انقلابی، لاینحل ماندن مسایل کردستان و خوزستان. پایان خلاصه.

۳- استانداران سراسر ایران امروز در تهران به منظور بحث در مورد چگونگی فراهم آوردن نیازها و روشهای انتخابات مجلس خبرگان گردهم می آیند.

۴- رویدادهای امنیتی در هفته قبل جهت به ستوده آوردن ایران ادامه داشته است. بیشترین صفحات جرایم به موارد قتل و خرابکاری و تروریسم اختصاص یافته اند. در هفتم ژوئیه تقی حاج طرخانی بنیانگذار مسجد قباي تهران و یکی از مخالفان عمده رژیم سابق در نزدیک خانه اش در تهران به قتل رسید. بعضی گزارشها نشان می دهد که قتل اشتباهی بوده زیرا هدف اصلی قاتلین برادر طرخانی بوده که یکی از مشاوران نزدیک خمینی است. گروه فرقان مسئول این قتل شناخته شده است.

در ۶ ژوئیه یک گروه ناشناس با کوکتل مولوتف به دفتر آیت الله ربانی شیرازی در شیراز حمله کرده ولی هیچ تلفات یا خسارتی گزارش نشده است. در یک حمله نسبتاً موفق بر علیه یک چهره مذهبی دو مرد ناشناس به سوی آیت الله سیدرضی شیرازی شلیک کرده. آیت الله شیرازی بنیانگذار مسجد شفا و رئیس یکی از کمیته های انقلاب در شمال تهران است. او با سه

گلوله مورد اصابت قرار گرفته، گفته می شود شیرازی در وضع رضایت بخشی است، اقامتگاه آیت الله آل شبیر خاقانی رهبر مذهبی عربهای ایران هم در این هفته مورد حمله قرار گرفت. شایع است ۴ نفر در درگیری داخل خانه به قتل رسیده اند ولی خود آیت الله آن موقع در منزل نبود.

۵- در دهم ژوئیه رئیس دژبان ژنرال رحیمی در محلی نه چندان دور از مقر فرماندهی واقع در پادگان خمینی (جمشیدیه سابق) مورد هدف قرار گرفت، حمله دوباره ای گفته می شود در ۱۵ ژوئیه در مقابل پادگان صورت گرفته است. رحیمی که خودش از چهره های بسیار خبرساز بوده است راجع به اوضاع ایران در نهم ژوئیه به وسیله وزیر دفاع فرید برکنار شد. ولی روز بعد به وسیله خمینی در شغلش ابقاء شد. رحیمی قبلاً به واسطه طرحش راجع به حفاظت از جان رهبران مذهبی به وسیله گارد دژبان، در خبرها ظاهر شده بود. اما این پیشنهاد به وسیله روحانیت و کمیته ها رد شد. در یازدهم ژوئیه رحیمی طرحش را راجع به اعزام ۳۰۰۰ سرباز جهت محافظت از لوله های نفت در مقابل خرابکاریها در استان خوزستان اعلام داشت.

۶- اعدامها در ایران همچنان ادامه دارد و گفته می شود اولین اعدام زنان از انقلاب فوریه تاکنون انجام گرفته، سه فاحشه در ۱۲ ژوئیه در تهران در برابر جوخه آتش قرار گرفتند، دو فاحشه دیگر در آمل در هفته گذشته شلاق زده شدند، اما از نظر سرنوشتشان آن طور که بر می آید احساس خوشبختی می کردند. از ۱۲ ژوئیه تاکنون ۱۵ اعدام به دلایل سیاسی و غیرسیاسی انجام گرفته است.

به گفته آیت الله آذری قمی رئیس دادگاههای انقلاب تهران موقعیت زندانیان در ده یا پانزده روز آینده روشن خواهد شد. اگر کسانی شخصاً «ضامن» زندانی شوند که او را در روز محاکمه به دادگاه معرفی نمایند یا در صورت عدم دسترسی به زندانی شخص ضامن به جای زندانی محاکمه شود، زندانیان مورد نظر آزاد خواهند شد.

۷- شرایط در خوزستان و کردستان همچنان ناآرام است و همه روزه خبرهایی از درگیری می رسد اعتراض و شکایات (منطقه ای) و مخالفت با اعتراضات به وسیله چهره های سیاسی و مذهبی به چشم می خورد، در چهارم ژوئیه میتینگی در مهاباد (کردستان) جهت بررسی مسایل قومی (ایالتی) و پیش نویس قانون اساسی تشکیل شد، قانون اساسی به خاطر عدم توجه به حقوق ملی کردها و نیز رسمیت دادن به مذهب شیعه جعفری از طرف بسیاری از گروههای کرد رد شده است. منطقه جلدیان هفته گذشته صحنه برخورد بود، ژاندارمری دفتر محلی حزب دموکرات را بعد از یک جنگ نظامی که در آن دو طرف شرکت داشتند بست. عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دموکرات رادیو ایران را متهم کرد که احساسات ضد کردی را برمی انگیزد. در میان مطالب پنخس شده که از طرف حزب دموکرات تحریک آمیز تلقی شده، ادعا شده بود که ۶ تا ۱۰ هزار از اعضای حزب دموکرات یکی از قبایل به نام زارزه را محاصره کرده و رئیس آنها را گروگان گرفته اند. رهبر حزب دموکرات شدیداً این مورد را رد کرد.

۸- در هشتم ژوئیه جلسه ای به وسیله چهره های مذهبی و سیاسی جهت حل مسایل ترکها و کردها که چندی قبل در نرده به برخورد انجامید تشکیل شد، آوارگانی که شهر را ترک کرده اند به بازگشت دعوت شدند. دو روحانی مأمور شدند که در حل مشکلات اداره شهر و پرداخت خسارت به آنها که صدمه ای دیده اند نظارت کنند. در یازدهم ژوئیه تظاهرات آرام به وسیله حزب دموکرات در کردستان برگزار شد. غنی بلوریان سخنگوی حزب گفت که تظاهرات به عنوان اخطار به حکومت جهت توجه به مسایل منطقه برگزار شد.

۹- چهاردهم ژوئیه مریوان صحنه نبردی بود که در آن ۲۲ نفر کشته و ۴۰ نفر مجروح شدند. یک خبرگزاری ادعا کرد که نبرد بین پاسداران انقلاب و یک کمیته محلی از کردهای چپگرا بوده است. یک سخنگوی حزب دموکرات مطالب دیگری را عنوان کرد او گفت نبرد بین دهقانانی که طالب حقوق خویش بوده و فئودالهای دست نشانده رژیم که در کمیته ها نفوذ نموده اند اتفاق افتاده است.

۱۰- ناآرامی کردستان معلول یک سری عوامل گوناگون است. مثلاً عوامل منطقه ای و آنچه در رابطه با انقلاب ایران اتفاق افتاده است همانند بعضی نقاط دیگر ایران زارعان، املاک مالکان فراری و یا خاندان پهلوی را تصرف کردند.

اخیراً بعضی مالکانی که در زمان شاه زمینشان را گرفتند درصدد بازپس گرفتن دوباره آن هستند، اختلافات زیادی بین کردهای سنی و شیعیان که حکومت را در دست دارند وجود دارد. تقسیم شدن ایران به اقوام مختلف نیز در ناآرامیهای کردستان مؤثر بوده است. آنها در سرتاسر مرز ایران گسترده اند، کاهش فعالیتهای ژاندارمری و جنگ لفظی بین دولت موقت ایران و عراق نیز از جمله عوامل ناآرامی است. ادعاهایی درباره حمله عراق به دهکده های مرزی کردستان مطرح گشته است. رقابت قدیمی ترکها و کردها به خونریزی اخیر انجامید. در اختیار داشتن گسترده سلاح به وسیله گروههای رقیب یکی از علل جنگ بود. دوم، ناآرامیها در منطقه کردستان.

۱۱- در ایالت خوزستان ناآرامیها و تظاهرات از اهمیت زیادتری برخوردار است، هفته قبل دو خط لوله نفت و گاز منفجر شد، اقدامات اعتراض آمیز دیگری نیز گزارش شده است. یازدهم ژوئیه رادیو تهران گزارش داد که یک انفجار در خط راه آهن اهواز، خرمشهر در ۲ کیلومتری خرمشهر اتفاق افتاده است، ایستگاه راه آهن در خرمشهر اخیراً مورد حمله ای قرار گرفت که هدف آن پاسداران بودند.

گزارشهای دیگر حاکی است که به بعضی منازل و جیب پاسداران در شهر بمب پرتاب شده، تظاهرات عربهای ایرانی در خرمشهر باعث شد که استاندار خوزستان در یادار مدنی به نظامیان در خوزستان آماده باش دهد.

۱۲- گزارش رسیده است که در روز سیزدهم ژوئیه ۲۵ نفر از تظاهرکنندگان وقتی که مردان مسلح ضمن یک راهپیمایی آرام به سوی آنان آتش گشودند مجروح شدند.

شرکت کنندگان در تظاهرات از کسانی بودند که خواهان خودمختاری در خوزستان بودند آنها همچنین آزادی زندانیان سیاسی و نیز پایان مداخله مأموران حکومت مرکزی را خواستار بودند، در پانزدهم ژوئیه خرمشهر متشنج شد و آن وقتی بود که مهاجمان ناشناس به داخل مسجدی که در آن مجلس یادبود برگزار شده بود بمب انداختند. ۵ کشته و حداقل ۳۰ مجروح گزارش شده است.

در مصاحبه مطبوعاتی که اخیراً انجام شده، مدنی اعلام کرده مسئول ناآرامیها در استان «اخلالگران حرفه ای» هستند. مدنی در حالیکه اوضاع را حساس توصیف می کرد گفت برای اینکه مسایل فراوان جانبی حل شوند، مجموعه ای از قاطعیت، سیاست و زمان لازم است. در مصاحبه دیگری عیسی خاقانی برادر آیت الله خاقانی مطالب مغایری را مطرح نمود. او گفت ۴۰۰۰۰ نفری که اخیراً تظاهرات کرده اند، آب می خواستند. او گفت که منطقه در حال انفجار است. و اگر به سرعت عمل نکنیم ما را به مرحله غیرقابل کنترلی خواهد کشاند.

لینکن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۶۳ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۲۵۵ ۶۸۴۶۱۸ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۷ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (محرمانه) گزارش وضعیت موجود شامل اطلاعات ذیل می باشد: امتناع رحیمی از استعفاء راهپیمایی وحدت، لغو کامل طرح ایجاد تأسیسات انرژی اتمی در اهواز و خشونت در ایران.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) [الف]- رحیمی از استعفا دادن امتناع می کند. وی بار دیگر بر موضع خویش تأکید نمود و اظهار داشت جز به درخواست آیت الله خمینی استعفا نخواهد داد. گزارشات مطبوعاتی حاکی از آن است که دفتر نخست وزیری از رحیمی درخواست نموده که برای مدت چهل و هشت ساعت برای حفظ پرستیژ نقی ریاحی، وزیر دفاع، استعفا دهد. رحیمی نیز گفته است که تسلیم فشار و تهدید نخواهد شد.

نظریه گزارشگر: (محرمانه) بدین ترتیب که اختلاف میان وزیر دفاع و ژنرال رحیمی پیش می رود حتماً یکی از این دو نفر سمتش را از دست خواهد داد. رحیمی یک مرتبه کنار گذاشته شده و دوباره به سمت خویش گمارده شده است و ریاحی نیز استعفا داده ولی استعفای وی پذیرفته نشد. به نظر می رسد که برخورد این دو در آینده منجر به رویارویی مستقیم دولت بازرگان و دولت «پشت پرده خمینی» گردد.

ص: ۵۷۶

ب- راهپیمایی وحدت دیروز آیت الله خمینی بار دیگر به مخالفینش ثابت نمود که هنوز قدرت مردم را در دست دارد. دعوت آیت الله به راهپیمایی وحدت و پشتیبانی از جمهوری اسلامی از سوی مردان، زنان، جوانان و پیران، نظامیان و غیرنظامیان مورد استقبال قرار گرفت و مردم نه تنها در تهران بلکه در دهات، شهرستانها و شهرهای ایران به خیابان ریخته بودند. هنگامی که حجت الاسلام هادی غفاری در حال قرائت یک قطعه نامه ۹ ماده ای برای جمعیت بود، طی یک مانور هوایی شش هواپیمای اف-۵ بر فراز جمعیت عملیات نمایشی انجام می دادند. مواد قطعه نامه به شرح ذیل است:

۱- ما حمایت قاطع خویش را بیش از پیش از رهبری امام خمینی اعلام می داریم و تا آخر از آن دفاع خواهیم نمود.

۲- همان گونه که امام خمینی فرمودند ما معتقدیم تنها رهبری مناسب برای جمهوری اسلامی ما همان رهبری اسلام است.

۳- ما حمایت خود را از مجلس خبرگان و تصویب قانون اساسی اعلام می داریم و بار دیگر با شرکت در رفراندوم آتی، حمایت خود را نشان خواهیم داد.

۴- ما حمایت خود را از اعمال دادگاههای انقلاب اعلام می داریم و از آنان می خواهیم که کارشان را تا پاک شدن کشور از وجود تمامی عناصر رژیم سابق ادامه دهند.

۵- ما خواهان مداخله مستقیم ارتش در مناطقی که دشمنان داخلی و یا خارجی در صدد ایجاد هرج و مرج و خونریزی برای نابودی انقلابمان هستند، می باشیم.

۶- ما پشتیبانی خود را از تداوم تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران اعلام می کنیم و هرگونه حرکت جدایی طلبانه و تجزیه طلبانه را قاطعانه محکوم می کنیم.

۷- ما از رسانه های گروهی می خواهیم که از آزادیهای موجود سوءاستفاده ننمایند و کسانی که مطبوعات را به عنوان وسیله ای برای توطئه های ضدانقلابی خویش مورد استفاده قرار می دهند، محکوم می نماییم.

۸- ما حمایت کامل خود را از اعمال شورای انقلاب اعلام می داریم.

۹- ما با تمام قدرت و وحدت کلمه و با ایمان به رهبرمان امام خمینی و انقلابمان با تمامی توطئه ها از جمله تروریسم و شاخه های گوناگون آن با تمام وجود مقابله خواهیم کرد.

ج- طرح ساختن تأسیسات انرژی اتمی، در اهواز لغو شد. فریدون شهبابی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران و معاون وزیر نیرو در یک مصاحبه رادیویی امروز صبح اعلام نمود که کار ساختمان تأسیسات انرژی اتمی اهواز قرار است به طور کامل متوقف گردد. این تأسیسات توسط یک کنسرسیوم فرانسوی به نام فراماتوم ساخته می شد. گزارش دیگر حاکی از آن است که در مورد قرارداد هسته ای با آلمان غربی به زودی تصمیم گیری خواهد شد.

نظریه تهیه کننده: (محرمانه) در ارتباط با نیروگاه اتمی آلمان در بوشهر، آلمانی ها خواستار استرداد پرداخت های معوقه خود

هستند و چنانکه از نقل قولهای مقامات ایرانی در مطبوعات

ص: ۵۷۷

برمی آید به نظر نمی رسد که ایران تمایلی به ادامه این پروژه داشته باشد.

د- در گیریهای موجود در ایران:

۱- کردستان: موج ناآرامی های اخیر در استان کردستان منجر به کشته شدن ۱۱ نفر و زخمی شدن ۳۰ تن گردیده است. رادیو ایران شب گذشته اعلام کرد که در نتیجه انفجار چندین بمب در نواحی تجاری شهر ۱۱ تن کشته و ۱۸ تن مجروح شدند و چند باب مغازه و ساختمان نیز ویران گردید. گرچه هنوز معلوم نیست چه کسی مسئول انفجارات اخیر است با این وجود گفته می شود که ۱۰ نفر در ارتباط با این حوادث دستگیر شده اند.

۲- مشکین شهر: بار دیگر درگیری در مشکین شهر رخ داد و زد و خورد میان روستاییان و گروهی از اهالی شهر در تمام روز ادامه داشت. شمار مجروحین این درگیری «صدها تن» نقل شده است. روستاییان به تفنگ و اسلحه های دیگر مسلح بودند و وانت هایی پر از سنگ نیز برای استفاده در این درگیریها به صحنه آورده بودند. این درگیریها بر سر تقسیم آب به روستاییان رخ داده است.

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۶۴ محرمانه شماره گزارش: ۰۲۵۶۷۹ ۶۸۴۶۱۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۸ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه) این گزارش وضعیت اطلاعاتی را با عناوین زیر ارائه می نماید: خمینی دیگر از تیمسار رحیمی حمایت نمی کند، ۴۱ سرهنگ ژاندارمری بازنشسته شده اند، قبایل ترکمن ممکن است باز سر به شورش بردارند.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- خمینی دیگر از تیمسار رحیمی حمایت نمی کند: گزارشات مطبوعاتی حاکی از آن است که آیت الله خمینی حمایت خود را از فرمانده دژبان تیمسار رحیمی، دریغ داشته است. اگر این خبر صحت داشته باشد، رحیمی در مبارزه اش با ریاحی، وزیر دفاع، بازنده شده است. شواهدی که نشان می دهند که این مبارزه پایان یافته است، عبارتند از:

۱- رحیمی برای روز یکشنبه، ارباب جراید را به یک مصاحبه مطبوعاتی فراخوانده و شایعه ای وجود دارد مبنی بر اینکه او در رابطه با موقعیتش به عنوان فرمانده دژبان اعلامیه ای صادر خواهد کرد.

۲- شایعات همچین حکایت از این دارد که یک محور اصلی بحث بین بازرگان و آیت الله خمینی در قم در هجدهم ژوئیه، موضوع مخالفت رحیمی علیه ریاحی بوده است.

۳- سرلشگر ریاحی به یک گزارشگر محلی گفته است که در ۱۹ ژوئیه به سر کارش در وزارتخانه بر می گردد. ریاحی بعد از اینکه گزارش شده بود که تصمیم به استعفاء گرفته است، چندین روز در محل کارش حاضر نشد.

ب- چهل و یک سرهنگ ژاندارمری بازنشسته شده اند: رادیو گزارش داده است که چهل و یک سرهنگ ژاندارمری بازنشسته شده اند.

ج- قبایل ترکمن ممکن است دوباره سر به شورش بردارند: منبعی که میزان موثق بودن آن مشخص نیست این گزارش را از نشریه «چکیده اخبار ایران» استخراج کرده است. بر اساس گزارش منبعی که اخیراً از دهکده ای در نزدیکی مرز شوروی بازگشته است، قبایل ترکمن دوباره درصدد شورش هستند. اکنون که آنها محصول درو شده را جمع آوری کرده و خطر از بین رفتن محصول، چنانچه در آخرین درگیریهای بین ترکمن ها و فارس های ساکن دشت گرگان پیش آمد، وجود ندارد. آنها احساس می کنند که چیزی برای از دست دادن ندارند. محصول گندم و جو برای امنیت بیشتر در زیرزمین ها انبار شده است، نه در انبارهای معمولی که در درگیری قبلی بسیاری از آنها مورد حمله قرار گرفته و به آتش کشیده شدند. رهبران قبایل برای گردهم آیی و مباحثه بر سر خواسته های ترکمن ها به مدت سه روز در پایان هفته دعوت شده اند.

این وقایع نشأت گرفته از حادثه ای هستند که در حاله ای از ابهام فرورفته است. منبع می گوید که هرکس داستان را به گونه ای شرح می دهد. ظاهراً یک پسر بچه ترکمن از روستای آق قلعه به وسیله خدمه یک هلی کوپتر که در آنجا فرود آمده بود، ربوده شده است و پاسداران او را در یک محل مخفی نگاه داشته اند. این هلی کوپتر از انواع هلی کوپترهای معمولی ارتش نبود بلکه آبی رنگ و شبیه هلی کوپترهایی بود که مورد استفاده شاه معزول و خانواده اش قرار می گرفت. ترکمن ها اکنون این حادثه را دست آویزی برای پافشاری بر سر خواسته هایشان قرار داده اند. رهبران آنها قبلاً نامه هایی برای آیت الله خمینی و مهدی بازرگان نوشته اند و از اینکه پاسخی دریافت نداشته اند، گله مندند. چیزی که ظاهراً بیشترین عامل نگرانی ترکمن هاست روش تحکم آمیز است. روحانیون اصرار می ورزند که اعتقاداتشان به مذهب اهل سنت مورد حمایت قرار گیرد و از این هراس دارند که اگر مذهب شیعه به عنوان مذهب رسمی جمهوری جدید معرفی شود، آنها به دست شیعیان متعصب دچار رنج و مشقت شوند.

همانند کردها، ترکمن ها نیز خواهان حق انتخاب مسئولین خود، به کار بردن زبان مادریشان و داشتن مدارس خاص خودشان هستند. آنها از ملاکین فارسی زبانی که رژیم گذشته قطعات بزرگ زمین را در اختیارشان گذاشت، هراس دارند و در مقابل نفوذ فزاینده آنها به دنبال کسب حمایت هستند. چنانچه منبع اظهار می دارد خمینی حق داشت که از دست روسها عصبانی باشد. هنوز اسلحه از طرف مرز می آید و قبایل تقریباً به هر چیز که نیاز دارند، کاملاً مسلحند. همچنین آنها کلاً ترسی ندارند و مشتاق یک نبرد هستند.

رفت و آمدها

سند شماره ۲۶۵ محرمانه ۲۰ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۹ تیر ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی. - ۱۸۷۵۳۴ به: سفارت آمریکا، تهران موضوع: رفت و آمدها ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- چندین منبع ایرانی بسیار موثق در اینجا مطالب ذیل را اظهار داشته اند:

قطب زاده از سمت خود در رادیو و تلویزیون کنار رفته و در لندن سفیر خواهد شد.

شاهپور بختیار روز سه شنبه ۱۰ ژوئیه ایران را از طریق مرز ترکیه، ترک کرد و اکنون در اروپای غربی مخفی است.

خانواده القانیان اخیراً ایران را ترک گفته و اکنون در لندن به سر می برند.

ونس

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۶۶ محرمانه ۲۰ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲۹ تیر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۷۶۷۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: ای.بی.گرازینی، متخصص امور اطلاعاتی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره مطالب زیر ارائه می دهد، شامل: استعفای تیمسار رحیمی. استعفای سرلشگر فرید. انتصاب رئیس جدید ستاد ارتش. ترور یک روحانی. تظاهرات همافران در دوشان تپه. معرفی نامزدهای مشترک برای انتخابات از سوی پنج گروه سیاسی. اخبار متفرقه.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (محرمانه) الف - استعفای تیمسار رحیمی. تیمسار عزیزالله سیف [سید] امیر رحیمی، فرمانده جنجالی نیروهای زبده دژبان، روز گذشته اعلام کرد که به دستور امام روح الله خمینی از پست خود کناره گیری می کند. رحیمی در مصاحبه با خبرنگاران گفت: «پس از ۲۰ سال تحمل درد و زنج و زندان و بیکاری و ۵ ماه فرماندهی دژبان، به احترام دستورات امام خمینی استعفا می دهم، زیرا اعتقاد دارم پیروی از دستورات رهبر وظیفه هر ایرانی است.» حاج قدرت الله لطفی، فرمانده پاسداران سیاه جامه ای که محافظ رحیمی بودند فاش ساخت که به تیمسار رحیمی

ص: ۵۸۰

پیشنهاد شده است تا به عنوان وابسته نظامی ایران در خارج از کشور انجام وظیفه نماید، ولی او پیشنهاد فوق را رد کرده است. هم اینک آیت الله خمینی در حال بررسی واگذاری مأموریت دیگری به تیمسار رحیمی است. بر اساس گزارش رسانه های خبری، رحیمی در خلال آخرین مصاحبه اش، همچون مصاحبه های دیگرش تأکید کرد که «من از مستشاران خارجی، علی الخصوص مستشاران نظامی متنفرم. سی سال است که مستشار نظامی داشته ایم، و حالا موقع آن است که افسران زبده خودمان کارها را انجام بدهند.» او همچنین متذکر شد که محافظان سیاه جامه اش «جدانشدنی» هستند و همچنان از جانش محافظت خواهند کرد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): برکناری تیمسار رحیمی کمی بعد از ملاقات روز گذشته آیت الله خمینی و طالقانی در قم صورت می گیرد. طبق حکم کتبی سرلشگر ریاحی برای تیمسار رحیمی، او تا زمانی که پُست مناسبی برایش پیدا شود در ستاد کل ارتش انجام وظیفه خواهد کرد. البته به اعتقاد ما این آخرین خبری نیست که از رحیمی خواهیم شنید. مسلماً او ساکت نخواهد نشست و هر وقت فرصتی پیدا کند نظراتش را به خبرنگاران ابراز خواهد کرد. بر اساس شایعات تا ۴۸ ساعت دیگر نام جانشین رحیمی اعلام خواهد شد. قبلاً گفته بودند که سرهنگی به نام دلنواز جای رحیمی را خواهد گرفت، ولی منابع خبری معتقدند که این خبر صحت ندارد.

ب- استعفای سرلشگر فرُبُد. بر اساس گزارشی که امروز در روزنامه تهران تایمز منتشر شد، سرلشگر ناصر فرُبُد، رئیس ستاد نیروهای مسلح نیز استعفا داده است. تهران تایمز یکی از دلایل استعفای فرُبُد را اعتقاد او به این مسئله ذکر کرده است که نیروهای مسلح نباید در سیاست دخالت کنند و نباید از در حکم ابزاری برای مداخله در امور سیاسی و یا مقابله و سرکوب تظاهرات سیاسی استفاده کرد.

سرلشگر فرُبُد در توضیح دلایل استعفایش که پس از مشورت با مقامات ارتش و دولت انجام شد، گفت: «برخی اختلاف نظرها و دیدگاهها و همچنین مداخله ی کمیته ها، گروههای سیاسی، و سایر مراکز قدرت در امور ارتش گزینه ای بجز استعفا برای من باقی نگذاشت.» سرلشگر فرُبُد گفت اگر می خواهیم واقعاً یک ارتش مردمی داشته باشیم، ارتش باید کاملاً «استقلال فکر» داشته باشد تا بتواند از منافع ملی دفاع کند و نظم و انضباط خود را محفوظ نگاه دارد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): منابع خبری می گویند که استعفای سرلشگر فرُبُد غیرمنتظره نبود و رئیس جدیدی به ریاست ستاد ارتش منصوب شده است. (نگاه کنید به پاراگراف پ همین گزارش) ج- انتصاب رئیس جدید ستاد ارتش: بر اساس گزارش های خبری در مرکز خبر برای خبرنگاران خارجی و همچنین روزنامه های ایران، نخست وزیر مهدی بازرگان سرتیپ شاکر را به ریاست ستاد مشترک نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران منصوب کرده است. این

انتصاب در روز ۱۹ ژوئیه انجام شد. علاوه بر نکاتی که در پاراگراف ب ذکر شد، گزارشی در مرکز خبری برای خبرنگاران خارجی انتشار یافت که در آن آمده بود یکی از دلایل استعفای سرلشکر فریید اعتراض به انتصاب آخوندی به نام سید علی خامنه ای در پست معاونت وزیر دفاع بوده است.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): هیچ شرح حالی از سرتیپ شاکر در دفتر وابسته نظامی موجود نیست، ولی می گویند او در سال ۱۹۲۸ در شیراز به دنیا آمده و در ایالات متحده آموزش دیده است. آخرین پست او فرماندهی شورای علمی دانشکده افسری ایران بوده است.

د- ترور یک روحانی: دکتر محسن بهبهانی، واعظ و متصدی سابق برنامه های مذهبی در رادیو، شب جمعه ساعت ۱۸:۰۰ به دست یک موتورسوار ترور شد. موتورسوار زنگ منزل بهبهانی را زده بود و وقتی بهبهانی برای پاسخ گفتن درب منزل را باز کرده بود، موتورسوار چندین تیر به مغز وی شلیک کرده بود.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): تا به این ساعت هیچ گروهی مسئولیت ترور بهبهانی را بر عهده نگرفته است ولی تهیه کننده گزارش احتمال می دهد که ترور فوق نیز به دست همان گروه قبلی صورت گرفته باشد، زیرا شیوه ترور تکراری است، یعنی همان موتورسوار و کوبیدن در. گروه فرقان مسئولیت آخرین تروری را که به همین شیوه انجام شده بود، بر عهده گرفته است.

ه- نامزد های مشترک ۵ گروه سیاسی در انتخابات: براساس اخبار مرکز خبرنگاران خارجی، ۵ گروه سیاسی از جمله سازمان چریکی مجاهدین خلق تصمیم گرفته اند تا در انتخابات مجلس خبرگان نامزدهای مشترکی معرفی کنند. چهار گروه دیگر عبارتند از: جنبش به رهبری دکتر علی اصغر حاج سید جوادی، جنبش انقلابی خلق مسلمان و جنبش مسلمانان مبارز و سازمان شورای اسلامی. نامزدهای مشترک این ۵ گروه عبارتند از: آیت الله محمد [محمود] طالقانی، دکتر حبیب الله پیمان، دکتر علی اصغر حاج سید جوادی، مسعود رجوی، دکتر کاظم سامی، عزت الله سبحانی، دکتر طاهر کاتوزیان، و دکتر عبدالکریم لاهیجی.

و- اخبار متفرقه:

(۱) روزنامه بامداد گزارش داد که گروهی ناشناس با راکت های آرپی جی ۷ به پاسگاه ژاندارمری شلمچه در جزیره مینو، در نزدیکی خرمشهر حمله کردند. هنوز هدف مهاجمان از این حمله مشخص نشده است ولی ظاهراً آنها قصد تخریب پل جزیره را داشتند.

(۲) طبق گزارش امروز رادیو ایران، آیت الله خمینی روز گذشته در قم اعلام کرد که سازمان رادیو و تلویزیون ملی باید تحت کنترل یک شورا باشد، «و نه در دست یک نفر که هر کاری دلش بخواهد، انجام دهد.» ز- راهپیمایی همافران در دوشان تپه: در روزهای ۲۱ و ۲۲ ژوئیه ۱۹۷۹ در اعتراض به وضعیت شان در نیروی هوایی دست به تظاهرات زدند. منابع خبری می گویند که در روز ۲۱

ژوئیه نزدیک به ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر در مقابل ساختمان ستاد نیروی هوایی تجمع کردند و با فریاد از تیمسار امامیان، فرمانده نیروی هوایی خواستند تا از ساختمان بیرون بیاید تا آنها با او صحبت کنند. یکی از منشی‌های ایرانی سفارت آمریکا می‌گوید که در روز ۲۲ ژوئیه تقریباً ۵۰۰۰ نفر همافر در مقابل ساختمان ستاد تجمع کرده بودند و شعار می‌دادند و سرود می‌خواندند. این خانم همچنین گفت که همه مقامات نیروی هوایی برای جلوگیری از بروز درگیری ساختمان را ترک کرده بودند.

نظریات مرکز تهیه گزارش (وابسته دفاعی) (محرمانه):

هنوز خواست همافران و همچنین نتیجه این تظاهرات مشخص نیست. فقط می‌توانیم بگوییم که این بزرگترین تجمع همافران در یک محل بوده است که تا بحال یکی از کارمندان ما آن را دیده و یا گزارش داده است.

نظریات کلی مرکز تهیه گزارش (بدون طبقه بندی):

این آخرین گزارشی است که گزارشگر در مورد وضعیت ایران تهیه می‌کند زیرا قرار است در روز ۲۷ ژوئیه به منظور انجام کارهای بازنشستگی اش به واشنگتن دی.سی. بازگردد و احتمالاً پُست دیگری در دولت پیدا کند.

عکس العمل رسانه‌ها

سند شماره ۲۶۷ استفاده محدود اداری ۲۲ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۳۱ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۶۲۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: عکس العمل رسانه‌ها ۱- روز جمعه ۲۹ تیرماه، رادیو و تلویزیون ملی ایران یک برنامه نیم ساعته گفتگو پیرامون انقلاب‌های معاصر جهانی را پخش کرد و به مقایسه نتایج پرداخت. نتیجه حاصله این بود که انقلاب اسلامی ایران مشابه هیچیک از آنها نبوده و کاملاً ممتاز است. شرکت کنندگان، مورخین در بخش اعظم مباحثات خود به نقش آمریکا در ویتنام پرداخته و آن را قبیح‌ترین مورد امپریالیسم آمریکا خواندند. رؤسای جمهوری آمریکا از آیزنهاور به بعد محکوم شدند لیکن از نیکسون به خاطر کم اهمیت جلوه دادن بحران و تشدید آن انتقاد بسیار شدیدی به عمل آمد. رابطه آمریکا و ایران در زمان شاه طوری توصیف شد که ایران «شریک جرم در شرارت‌های آمریکا» نشان داده شد و شاه منبع اصلی کمک‌های مالی به امپریالیسم آمریکا در ویتنام خوانده شد.

۲- همان شب رادیو و تلویزیون ملی ایران، یک فیلم نیم ساعته تحت عنوان «چگونگی فروش یک نیروی هوایی» را به معرض نمایش گذاشت که در مورد دولت نیکسون بود و عناوین دیگر فیلم عبارت بودند از «رشوه برای ژنرال‌ها» و «ماشین گریسی». دبله فارسی این فیلم به رشوه‌های داده شده از طرف شرکت نورتروپ و لاکهید به مقامات نظامی سعودی و

اندونزی اشاره داشت. طبق اظهارات آمده در این فیلم، شرکت لاکهید جمعاً ۲۲ میلیون دلار به مقامات خارجی رشوه پرداخته است. کیسینجر مورد انتقاد قرار گرفته است چون وی با افشای رشوه ها مخالف بود و معتقد است که این کار بر روابط آمریکا و کشورهای مزبور خساراتی وارد خواهد ساخت. این فیلم به جلسات کمیته امور خارجی مجلس سنای آمریکا در زمینه افشاگریهای موجود پیرامون شرکت نورتروپ نیز می پردازد.

۳- نظریه: در تاریخ ۱۸ ژوئیه رادیو و تلویزیون ملی ایران اعلام کرد که برنامه های جالبتری را در زمینه تولیدات داخلی و وارد شده، ارائه خواهد کرد تا خواست عمومی ارضا گردد. هیأت نظارت جدید رادیو و تلویزیون ملی ایران برنامه ریزی جدید را مطابق با منافع ملی جمهوری اسلامی می داند لیکن به هیچ وجه پاسخگویی خشونت عمومی نسبت به خشک و ایدئولوژیک بودن محتوای آن نیست.

شلنبرگر

اخراج خبرنگار تایمز

سند شماره ۲۶۸ محرمانه ۲۲ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۳۱ تیر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۶۳۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: اخراج خبرنگار تایمز ۱- یوسف ابراهیم، نماینده خبری مجله نیویورک تایمز در صبح روز ۲۲ ژوئیه به وزارت ارشاد ملی خواسته شد و یک نامه ای که به فارسی نوشته شده بود از طرف بهزادنیا (معاون وزارت) به او داده شد و مضمون این نامه این بود که به او یادآوری شده بود که حضورش در ایران تحت عنوان نماینده خبری مجله نیویورک تایمز امکان نداشته و باید تصمیم بگیرد که «هر چه زودتر» ایران را ترک کند.

۲- ابراهیم کوشش کرد که بهزادنیا را متقاعد کرده ولی چیزی که در جواب شنید این بود که این خواسته «آنها»ست و «آنها» خیلی به اشتباهاتی که ابراهیم مرتکب شده چندان صریح سخن نخواهند گفت.

بهزادنیا اضافه کرد: کالیبورن از واشنگتن پست نیز به طور موقت در اینجا خواهد بود و همچنین از نماینده رویتز نیز خواهیم خواست که اینجا را ترک کند و او گفت امکان دارد که تعدادی روزنامه های فارسی زبان هم بسته شوند.

۳- کاردار، مسئله را با طباطبایی، معاون نخست وزیر و سخنگوی دولت در میان گذاشت. طباطبایی گفت که اطلاعی از موضوع ندارد. کاردار نسبت به این عمل اظهار تأسف کرد.

۴- ابراهیم در نامه کتبی در رابطه با اخراجش به دفتر نخست وزیری، رسماً اعتراض کرد. رویدادهای آتی را به آگاهی شما خواهم رساند.

لینگن

سند شماره ۲۶۹ استفاده محدود اداری ۲۳ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۱ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۷۲۰ به: سازان ارتباط بین الملل آمریکا، واشنگتن دی. سی.

موضوع: مسعود مهاجر از آیندگان خلاصه: وابسته مطبوعاتی با مسعود مهاجر، عضو هیأت تحریریه آیندگان ملاقات نمود، مهاجر، آیندگان را عاری از مناقشات داخلی پنداشته و انگیزه آن را رعایت انعکاس رویدادها بدون غرض ورزی و دور نگاهداشتن آن از حیطه کنترل و سانسور علما می داند، مهاجر در مورد از سر گرفته شدن روابط آمریکا و ایران خوش بین نیست و اخراج ابراهیم را نمونه ای از رفتار نادرست مراکز متعدد قدرت به حساب می آورد.

۱- روز دوشنبه (مردادماه) روزن، وابسته مطبوعاتی با مسعود مهاجر یکی از اعضای هیأت تحریریه آیندگان ملاقات نمود. هنگامی که در اداره روابط عمومی روزنامه منتظر مهاجر بود، روزن با یک پدیده غریب در رابطه با آیندگان روبرو شد که همانا تشویق گزارشگران محقق آزاد به همکاری با این روزنامه بود. تعدادی از مقاله های بسیار تحقیقی روزنامه نیز از همین طریق تأمین می گردد. شاهد این مدعی نیز گفتگوی وابسته مطبوعاتی، روزنامه نگار آزاد شفيعی در تلاش برای فروش افشاگریهای خود در مورد شاهین شهر اصفهان است که بنا به گفته نویسنده طرح شاهزاده اشرف بوده است تا با از بین بردن و اخراج زارعین محلی زمین لازم برای مسکن پیمانکاران آمریکایی را فراهم آورد.

۲- مهاجر، روزن را به چند تن از همکارانش در هیأت تحریریه معرفی کرد و خوش و بش ها دوستانه برگزار شد. پس از نشستن پشت میزی که در اطاقی ریخته و پاشیده قرار داشت، مهاجر به مسئله اصلی پرداخت و در مقام تشریح گفت که در روزنامه اش میان چاپچی ها و نویسندگان برخلاف کیهان مناقشات داخلی وجود ندارد، برعکس در مورد هدف روزنامه همگی آنها اتفاق نظر دارند. با به دست گرفتن قدرت پس از اعتصاب روزنامه پاییز، هیأت تحریریه توانست با چاپچی های خود منافع مشترکی را پدید آورد، یعنی تصریح کردند که باید در کشوری که فاقد هرگونه موانع بود به انعکاس آنچه که رخ می دهد پردازند. وی به روزن نمونه ای از این کار را نشان داد که یکی مقاله ای بود در مورد حمله گروهی به نام جوانان مسلمان اصفهان به مراکز توزیع روزنامه در این شهر، و مقاله دیگری از مقالات انحصاری آیندگان در مورد نادرست بودن کشتار کارگران در حال اعتصاب توسط گروهی از پاسداران. مهاجر گفت روزنامه اش به این دلیل شهرت چپگرایی یافته است که عملاً نمی توانند و نمی خواهند از معیارهای خود منحرف گردند. وی در مورد روابط آمریکا و ایران در آینده نزدیک چندان خوش بین نبود و افزود که مراکز قدرت متعدد به هیچ وجه اجازه نمی دهند که شناخت واقعی از سیاست پیدا شود. وی متقاعد شده بود که اخراج ابراهیم رئیس دفتر نیویورک تایمز مثال خوبی برای نشان دادن زودرنجی این عناصر در این گونه مراکز است که

یکی از آنها بهزاد نیا در وزارت ارشاد ملی می باشد.

۳- مهاجر هنگام یادآوری از تیراژ ۳۰۰ هزار تایی روزنامه بسیار خوشحال به نظر می رسید چون این رقم دو برابر تیراژ سه ماه گذشته است. وی گفت آیندگان مراکز توزیع خود را در لندن، پاریس و ژنوا گشایش داده است و تلاش می کند که در نیویورک یا کالیفرنیا نیز به خاطر تمرکز شدید ایرانیها، این مراکز مورد نیاز را ایجاد نماید. شلنبرگر

گزارش هفتگی سیاسی

سند شماره ۲۷۰ محرمانه ۲۴ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۷۷۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش هفتگی سیاسی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه گزارش: اقدامات برای آماده شدن به منظور انجام انتخابات مجلس خبرگان ادامه دارد، تظاهرات برای «وحدت» و یادبود مصدق، آشوب در مناطق مرزی ایران- ترکیه، مریوان آرام و تقریباً خالی از سکنه است، آیت الله خاقانی در قم ظاهر شده است. (پایان خلاصه).

۳- تعدادی از گروهها و احزاب و سازمانهای گوناگون اسامی کاندیداهای خود برای انتخابات مجلس خبرگان را اعلام نمودند. بدون هیچ تعجبی، اکثریت قریب به اتفاق اسامی ارائه شده تاکنون، از روحانیون است. انتخابات کماکان قرار است برابر برنامه در ۳ اوت انجام شود.

۴- در روز ۱۷ ژوئیه تظاهرات «وحدت» در سراسر ایران به منظور نشان دادن اعتقاد مردم به جمهوری اسلامی و اهداف آن برگزار شد. در حالیکه روزنامه ها در گزارشات خود مدعی شرکت «میلیونها» نفر هستند، نشانه هایی در دست است که این تظاهرات سراسری به شور و هیجان و خودجوشی تظاهرات روزهای اول انقلاب نبود. مأمور سیاسی سفارت از منبعی در تهران دریافت که توسط کمیته محلی به آژانس کرایه اتومبیل او دستور داده شده بود تا همانند سایر مغازه های مجاور آژانس، تعطیل نماید تا مجبور به شرکت در تظاهرات شوند. (توجه: بنظر می رسد که سازماندهندگان راهپیمایی انقلابی، از روش های عصر پهلوی سرمشق گرفته باشند.) منبع دیگری از کرمانشاه به مأمور سیاسی کنسولگری اطلاع داد بیش از یک هزار نفر در تظاهرات «وحدت» حضور نداشتند، در حالیکه ادعای مقامات، این رقم را به دویست و پنجاه هزار نفر (یعنی تعداد کل جمعیت شهر) می رساند. طبق اظهار منابع تبریزی، تظاهرات در آنجا به استادیوم ورزشی شهر ختم می گردید و در پرجمعیت ترین لحظه خود استادیوم نیمه پر بود.

۵- در ۲۱ ژوئیه، تظاهرات دیگری در تهران به احترام (مجدد) نخست وزیر اسبق، مصدق برگزار شد. در این تظاهرات که به عنوان امری مشترک، توسط «جبهه دموکراتیک ملی»، «فداییان خلق»، «جبهه ملی» و دیگر گروهها برگزار شد، جمعیت زیادی در میدان بهارستان

اجتماع نمودند و آیت الله طالقانی سخنرانی نمود.

۶- در روز ۱۹ ژوئیه آشوبی در نزدیکی مرز زمینی ایران- ترکیه واقع در سرو در گرفت، در این روز «یاغیان قبایل» در این منطقه با ژاندارمها و پاسداران انقلاب به زد و خورد پرداختند. افراد قبایل کردنشین یک هلی کوپتر دولتی را سرنگون کردند و طبق نوشته روزنامه «بامداد» هشت نفر در این سقوط کشته شدند. گزارشات بعدی روزنامه ها مدعی است که سربازان لشکر ۶۴ مردان قبیله یاغی را متفرق نموده اند. از قول مقامات رسمی ادعا شده است که یاغیان کوشش می نمودند تا از استقرار مجدد ژاندارمری توسط دولت موقت در منطقه مرزی نزدیک ارومیه (رضاییه سابق) جلوگیری کنند. کنسول ترکیه در تبریز در گفتگویی با مأمور سیاسی سفارت آمریکا در ۲۱ ژوئیه گفت که برخلاف ادعاهای مقامات دولت ایران، نیروهای نظامی اعزامی از ارومیه هیچ تلاشی جهت جنگیدن با یاغیان به عمل نیاوردند. همتای او در ارومیه به او اطلاع داد که ارتش صرفاً نیروهای پاسدار انقلاب را تا منطقه سرو همراهی کرده است و هنگامی که نبرد آغاز شد فقط نقش محدودی به عنوان تماشاچی به عهده گرفت. پس از اینکه گروهی از مقامات گمرکی و ژاندارمهای ایرانی برای یافتن پناهگاهی موقت به سمت ترکیه فرار کردند، پای کنسولهای ترکیه در تبریز و ارومیه به حادثه سرو کشیده شد.

۷- پس از درگیری های جدی بین سپاه پاسداران انقلاب و گروههای محلی کرد، در مریوان در تاریخ ۱۴ ژوئیه، برای چند روز آرامش نسبی به شهر بازگشت. پاسداران انقلاب در شهرهای سنندج و کرمانشاه آماده رفتن به مریوان و کمک به همکاران خود شده بودند ولی ظاهراً شورای شهر از عزیمت آنان جلوگیری کرده است. شورای شهر مریوان بیانیه ای صادر و از مردم شهر درخواست نمود تا آماده تخلیه شهر در صورت بدست گیری کنترل امنیتی آن توسط پاسداران انقلاب، باشند و طی تلگرافی به خمینی مدعی شد که اعزام پاسداران انقلاب به مریوان، به عنوان یک توهین (به مردم مریوان) تلقی خواهد شد. با این حال طبق گزارش روزنامه آیندگان، ۷۵ درصد مردم شهر قبلاً آنجا را ترک کرده و ادارات و فروشگاهها تعطیل شده بودند. خبرگزاری پارس اظهار می دارد خروج دسته جمعی مردم بعد از پخش شایعاتی در بین مردم مریوان مبنی بر اینکه پاسداران اعزامی جهت حمله به ساکنین به آنجا اعزام می شوند، آغاز شد.

۸- آیت الله خاقانی رهبر مذهبی قوم عرب پس از چندین روز ناپدید شدن از خرمشهر، در شهر قم ظاهر شده است. ناپیدی آیت الله خاقانی به دنبال حمله پاسداران انقلاب به اقامتگاه او پس از بمب گذاری مسجد جامع شهر، به وقوع پیوست. بعد از انفجار بمب که موجب کشته شدن چندین نفر شد، تعدادی از مردم دستگیر شده و بلافاصله در دادگاه انقلاب به محاکمه کشیده شدند. پنج نفر به اتهام دست داشتن در بمب گذاری اعدام شدند. گزارشات منتشره مدعی است که انبار بزرگی از اسلحه در منزل آیت الله در هنگام تصرف آن پس از انفجار بمب در مسجد، پیدا شده است. معهذاً چه اقامت خاقانی در قم به عنوان یک «بازداشت» تلقی شود،

چه «به خاطر امنیت خود او»، خرمشهر در چند روز گذشته آرام بوده است. لینگن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۷۱ محرمانه شماره گزارش: ۷۹ ۰۲۶۰ ۶۸۴۶۲۴ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲ مرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش وضعیت حاوی مطالبی درباره عناوین ذیل است: مشکلات همافران، مشکلات آذربایجان غربی و کردستان، دخالت آمریکا در از بین بردن خمینی، خشونت در تهران، اطلاعات اضافی درباره رفتار پرسنل نیروی دریایی ایران.

۱۷ از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات: (بدون طبقه بندی) الف- مشکلات همافران: اعتصاب نشسته همافران در تهران و تبریز پایان یافته است. این گروه که گزارش می شود تعدادشان به حدود ۶۰۰۰ نفر در تهران می رسد هنگامی که دستور بازگشت به کار آنها از سوی خمینی در پادگان هوایی دوشان تپه قرائت گردید، به اعتصاب خود خاتمه بخشیدند. ابوالحسن بنی صدر از دستیاران خمینی که سرگرم بررسی خواستهای همافران است، این پیام را از قم آورده و تسلیم آنان کرد.

نظریات تهیه کنندگان: محرمانه- اگر چه لیست خواسته های همافران معلوم نیست اما تصور می کنیم که در دوران اولیه پس از انقلاب تقاضاها از ماهیتی برخوردارند که انجام آنها می تواند از نظر مادی همافران را راضی کند. اکنون پس از آنکه در برخی مطبوعات به خواسته های همافران تا حدودی رنگ و لعاب ضدانقلابی بودن داده شده، همافران یک نماینده مطبوعاتی برای خود برگزیده اند. او در تلاش برای تقویت موضع همافران و بهبود وجهه آنان اظهار کرده است که تقاضای همافران برای عافیت و منافع مادی خودشان نبوده بلکه به طور کلی برای اصلاح انقلاب است.

ب- (بدون طبقه بندی) مشکلات آذربایجان غربی و کردستان: همه گزارشات مطبوعاتی حاکی از آن است که مشکلات کردی در استان آذربایجان غربی حادثتر از آن است که قابل حل باشد، بنا به گزارش، درگیری و خشونت در سرو، ارومیه، بانه، قاسملا و همچنین در طول جاده بین ترگه ور و مرگ ور رخ داده است. لشکر ۶۴ زمینی ارتش ایران فعالانه در تلاشهای مربوط به آرام ساختن منطقه مشارکت داشته است. این لشکر از همه طرفهایی که مسئول درگیریها هستند خواسته است تا سلاحهای خود را به زمین بگذارند.

نظریات تهیه کنندگان: (محرمانه) ما احساس نمی کنیم که واحد مربوطه در ارتش ایران قادر به فرونشاندن درگیریها در این

منطقه که مستعد ناآرامی است، باشد. انقلاب باعث شده است تا یک زخم کهنه سر باز کند یعنی خودمختاری کردی بر اساس ایده تجزیه طلبی که قدمت آن به اندازه خود ایران است. امتیازاتی باید به کردها داده شود و گرنه آنها به روش جنگ سنتی خود که جزئی از شیوه زندگی شان شده، ادامه خواهند داد.

ج- (بدون طبقه بندی) دخالت آمریکا در از بین بردن خمینی: ما گزارش کرده ایم که طی چند هفته اخیر، گزارشات مطبوعاتی ضدآمریکایی کمتر و کمتر شده است. امروز تهران تایمز، روزنامه اطلاعات فارسی و تهران پول (TEHRAN POOL) یک مطلب ضدآمریکایی چاپ کرده اند که در آن سر تیپ تای نقش اصلی را به عهده دارد. جزئیات یک توطئه برای از بین بردن انقلاب گفته می شود در دست روزنامه اطلاعات است. این روزنامه امروز مدعی شد که شواهد مستندی در دست دارد که اثبات می کند چهار افسر عالی رتبه ارتش به همراه یک ژنرال آمریکایی به نام تای توطئه ای برای خلاص شدن از دست آیت الله خمینی چیدند. به نوشته روزنامه اطلاعات، سپهد برومند، سپهد قاجار، سر تیپ وجدی و سرهنگ منتظمی با تای این بحث را مطرح کردند که از چهره خمینی تصویر یک کمونیست که از حمایت خارجی برخوردار است، بسازند. نقشه بدین قرار بود که از طریق نسبت دادن یک سری تحرکات روسی به خمینی، وی را در خاورمیانه و افغانستان به صورت یک عنصر روسی نشان دهند. قرار بوده است ثابت شود که خمینی به پیشبرد اغراض روسها کمک می کرده است آن هم با نشان دادن تلاش شوروی برای از بین بردن نارضایتی مردم و استفاده از خمینی تحت لوای مذهب برای تأمین منافع خود. اتهام دیگری که قرار بود به خمینی نسبت داده شود این بود که خمینی به عنوان کسی معرفی شود که از لحاظ مادی و معنوی از سوی برخی کشورهای غربی و کمونیستی حمایت می شد. اما ظاهراً ایرانی ها قادر به درک این مطلب نبودند که چگونه ممکن است هم غرب و هم شرق با توجه به نداشتن هیچگونه منافع مشترک، متفقاً از خمینی حمایت کنند. طبق این اسناد خمینی به کارگران اعتصابی کمک مالی می کرده است. توطئه گران دل خوش کرده بودند که ارتش از شاه و رژیم او تا آخرین قطره خون پشتیبانی خواهد کرد اما روزنامه اطلاعات می گوید که آنها متوجه نبودند که پرسنل بیشتر و بیشتری از نیروهای ارتش طرفدار انقلاب بودند. تای همچنین تصمیم گرفته بود که دانشجویان طرفدار شاه را از خارج به کشور بازگردانده و پست های کلیدی را به آنها بسپارد و در همان حال تبلیغات کند که انقلاب از سوی شوروی حمایت می شود. به نوشته روزنامه اطلاعات دیگر نقشه ها شامل کاهش نرخ بهره بانک ها و رو در رو قرار دادن خمینی با یک روحانی رو به اقتدار و خراب کردن وجهه او در میان مردم بود.

د- (بدون طبقه بندی) ناآرامیها در تهران: گزارش شده است که یکشنبه شب اعضای کمیته شماره ۳ در تهران به سوی انبوه کارگران که بست نشسته بودند و خواهان دستمزدشان بودند، آتش گشودند. گفته می شود شش نفر از شرکت براون و روت (که از زمره شرکتهای آمریکایی

هستند) مجروح شده اند.

نظریات تهیه کنندگان: (محرمانه) این اولین نمونه از گزارشی است که حکایت از تیراندازی کمیته به سوی جمعیت می کند. بنا به کلیه گزارشات قبلی تیراندازی هوایی بوده تا جمعیت متفرق شوند.

ه- اطلاعات بیشتر درباره رفتار پرسنل نیروی دریایی ایران: (به گزارش وابسته دفاعی تهران به شماره ۰۲۵۸۷۹ ۶۸۴۶ مراجعه شود). ۱- (بدون طبقه بندی) گزارشات مطبوعاتی ۲۳ ژوئیه تأیید می کند که دریادار مدنی از ریاست ستاد نیروی دریایی استعفا داده است. دلایل ارائه شده این است که او با تصدی دو پست مهم دولتی در واقع قادر به اداره هیچیک از آنها نبود. گزارش مطبوعاتی همچنین حاکی است که استعفای دریادار علوی با برکناری اخیر سرلشگر فرید و رحیمی به طور تصادفی همزمان شده است.

۲- (بدون طبقه بندی) در گفتگو با وابسته نظامی هند، اطلاعات ذیل درباره دریادار بیگلری به دست آمد. او در ماه می ۱۹۷۷ هنگامی که پست معاونت ریاست ستاد نیروی دریایی را عهده دار بود بازنشسته شد. گفته می شود او به دلیل عدم لیاقت بازنشسته شد. جالب توجه آنکه دریادار علوی همزمان با بیگلری بازنشسته شد.

بازدید از مؤسسه تلویزیون و سینما

سند شماره ۲۷۲ استفاده محدود اداری ۲۴ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۲ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۷۸۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: بازدید از مؤسسه تلویزیون و سینما خلاصه: برنامه مهندسی مشترک مؤسسه نیمه مستقل تلویزیون و سینما وابسته به رادیو و تلویزیون ملی ایران با مؤسسه پلی تکنیک نیویورک با اعطای مدرک لیسانس. لیاقتی، مدیر این مؤسسه، روحیه پرسنل آن را خیلی پایین ارزیابی می کند. لیاقتی معتقد است که قطب زاده برغم رویارویی ملاحظه با حرفه ای ها در رادیو و تلویزیون ملی ایران مدیر توانایی بوده است.

۱- وابسته مطبوعاتی روز ۲۴ ژوئیه به دیدار غلامعلی لیاقتی، مدیر مؤسسه تلویزیون و سینما، و دکتر مهدی ایرانی - کرمانی، رئیس گروه تکنولوژی مؤسسه رفت. این ملاقات در اتاق کنفرانس مدیر صورت گرفت و سپس روزن به اتفاق آن دو از کتابخانه و تجهیزات فنی مؤسسه بازدید کردند.

۲- لیاقتی که قبلاً از مقامات مدرسه عالی ارتباطات بود، مدت هفت ماه است که مدیریت این آژانس نیمه مستقل رادیو و تلویزیون ملی ایران را بر عهده دارد. او از زمان مدیریتش در این مؤسسه نیروی محرکه انسجام دامنه وسیعی از کارمندان و تجهیزات فنی در مدارس عالی ارتباطات در سرتاسر ایران بوده است. این مؤسسه ۱۳ سال پیش تأسیس شده و منبع اصلی

رادیو و تلویزیون ملی ایران برای استخدام نیرو و آموزش های ضمن خدمت در زمینه تولید، تجهیزات فنی، ارتباطات، پژوهش و نویسندگی بوده است. لیاقتی گفت که مؤسسه مزبور به فارغ التحصیلان خود مدرک فوق دیپلم مهندسی اعطا می کند و برنامه مشترکی نیز با مؤسسه پلی تکنیک نیویورک برای اعطای مدرک لیسانس مهندسی ترتیب داده است. دکتر ایرانی- کرمانی افزود که یادداشت تفاهمی با مؤسسه پلی تکنیک نیویورک واقع در بروکلین در ژانویه ۱۹۷۸ به امضا رسید و این طرح مشترک هنوز ادامه دارد و انتظار می رود که در بهار سال ۱۹۸۰ نزدیک به ۱۵ دانشجوی دیگر برای تحصیل به نیویورک بیایند. دکتر ایرانی- کرمانی گفت که گروهش قصد دارد تمامی درس ها را صرفاً به زبان انگلیسی ارائه دهد تا دانشجویان برای گذراندن ۱۲ واحدی که قرار است در مؤسسه پلی تکنیک نیویورک بخوانند، آماده شوند.

۳- لیاقتی در میان صحبت هایش درباره مسایل مؤسسه با صداقت به وابسته مطبوعاتی گفت که در مقام یک حرفه ای به اداره مؤسسه ادامه خواهد داد، ولی با توجه به اتهاماتی که به مدیران رژیم گذشته وارد می شود، دیگر کسی برای دانش کارشناسی احترام قائل نیست. او گفت آنهایی که به دیگران تهمت طاغوتی بودن می زنند هیچ فرقی با دیگران ندارند، مثلاً آیت الله مفتاح که هم اینک در خانه علم، وزیر سابق دربار، می نشیند و بر مرسدس بنز او سوار می شود. ناگهان دکتر ایرانی- کرمانی وسط صحبت ها پرید و گفت: «به خدا اگر بدانم دانشجویانمان در این اوضاع بل بشو با مدرک هایشان چه می کنند!» لیاقتی همین دیروز پس از اعلام حکم خمینی در مورد موسیقی، قطب زاده، رئیس رادیو و تلویزیون ملی را ملاقات کرده بود، و به قطب زاده تبریک گفته بود که برغم خصومت ملاها و ملا- مآب ها با حرفه ای ها توانسته است سازمان را از پاشیدگی نجات بدهد. لیاقتی گفت که به اعتقاد قطب زاده، ممنوعیت موسیقی از نظر خمینی شامل غنا و یا موسیقی ریتم دار بوده است و بدین ترتیب برای خودش قدری جای مانور قائل بود. لیاقتی گفت که قطب زاده نزدیک بود از دست علمایی که همان موقع از آسانسور بیرون آمدند و از او وقتی برای سخنرانی در تلویزیون خواستند، از کوره در برود. لیاقتی، قطب زاده را مردی ضرورتاً واقع بین در اداره سازمان بالقوه قابل انفجار رادیو و تلویزیون ملی ایران با تقریباً هشت هزار کارمندش می داند، و معتقد است به همین دلیل بود که قطب زاده به موسوی، یعنی همان روحانی که به دلیل مخالفت بوروکراتیک با برنامه ریزی های اسلامی اش استعفا داد، کمکی نکرد. شلنبرگر

استراق سمع خطوط تلفنی

سند شماره ۲۷۳ سرّی ۲۵ ژوئیه ۱۹۷۹- ۳ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهرانبه: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: استراق سمع خطوط تلفنی ۱- (سری - تمام متن)

۲- تقاضا برای اجازه استراق سمع مکالمات تلفنی ماشاءالله کاشانی (فرمانده نیروهای محافظ سفارت) که از دفتر پارک موتوری در حکم ستاد فرماندهی اش استفاده می کند.

۳- از قرائن چنین بر می آید که ماشاءالله کاشانی به زودی از پُستش برکنار خواهد شد. به همین دلیل از لحاظ ضداطلاعات بسیار مهم است که بدانیم چه نقشه هایی برای سفارت دارد. کاگلین چیزهایی در مورد نقش دروغین کاشانی به عنوان محافظ سفارت می داند. او همچنین آگاه است که کاشانی تهدیدی بالقوه و جدی علیه سفارت و پرسنل آن به حساب می آید، علی الخصوص حالا که با تمامی امکانات و رویه های امنیتی ما آشنا شده است. علاوه بر این ما شواهدی از همکاری او با سرویس های بیگانه داریم. این رویه می تواند تهدیدهایی داخلی ایجاد کند که فعلاً از آنها آگاهی نداریم. کاشانی ندرتاً از سفارت خارج می شود و اکثر کارهایش را از طریق خطوط تلفنی که به آن اشاره شد، انجام می دهد.

۴- امکانات فنی و امنیتی این عملیات را مهیا کرده ایم و احتمال می دهیم که روز ۲۶ ژوئیه آماده استفاده باشند.

۵- کاردار، COS و افسر امنیتی منطقه توصیه می کنند که با این تقاضا موافقت شود. COS احتمال می دهد که علاوه بر فایده هایی که در ارتباط ضداطلاعات نصیبمان می شود، می توانیم اطلاعات مفید دیگری نیز کسب کنیم.

ماشاءالله کاشانی و پست استراق سمع

سند شماره ۲۷۴ سری ۲۵ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۳ مرداد ۱۳۵۸ از: تهران - ۵۳۷۶۰ به: رئیس رونوشت فوری [نامعلوم] [موضوع: ماشاءالله کاشانی و پست استراق سمع] ۱- ماشاءالله کاشانی که ظاهراً تحت حمایت دادستان انقلاب تهران فعالیت می کند فرمانده نیروی نامنظمی است که به ظاهر هدفش تأمین امنیت سفارتخانه است. در واقع بسیاری از فعالیتهای کاشانی از ربودن یک ایرانی که با مقامات روسی تماس داشت گرفته تا اخاذی و ایجاد رعب برای ایرانیانی که با سفارت کار دارند امنیت سفارتخانه را به جای آنکه بهتر کند بدتر می کند. به علاوه گزارش شده که کاشانی از تلفن های سفارت برای مکالمه با افراد ناشناخته ای در استان خوزستان استفاده می کند. انتظار می رود استراق سمع خطوط تلفن مورد استفاده کاشانی اخبار منحصر به فردی در مقوله ضداطلاعات در این موارد فراهم کند. (۱) موقعیت او در ساختار انقلاب (۲) طرح هایی که به امنیت سفارت و کارکنان آن مربوط می شوند و (۳) نقاط ضعفی که تلاشهای سفارت را برای واداشتن دولت ایران به انتقال وی آسان می کنند. ممکن است اطلاعات مثبتی درباره خوزستان نیز که بالاترین اولویت را در رابطه با اهداف استانی ما دارد از این راه به دست آید.

۲- عصر ۲۳ و ۲۴ ژوئیه آقای برنات مأمور EOP از EZVID بازدید انجام داد. به موجب

الف) هدف: ساختمان موردنظر نزدیک دروازه پارکینگ موتوری (موتور پل) در محوطه سفارتخانه واقع شده است و کاشانی از آن به عنوان دفتر استفاده می کند. دقیق تر می توان گفت که آنجا یک پاسدارخانه کوچک است. این مکان دو شماره تلفن دارد خط داخلی ۱۱۲۳۶ از تلفنخانه سفارت می گذرد و دیگری ۸۳۷۱۳۲ که خط مستقیم به خارج از سفارت است. صفر این شماره تلفن خاص بسته شده است یعنی از این خط نمی توان مکالمه راه دور داشت. چون گزارش شده که شخص موردنظر مکالمات راه دور دارد پیشنهاد می کنیم که ابتدا خط داخلی ۱۲۳۶ را هدف کار خود قرار دهیم. برای آوردن شماره دیگر به کنترل پست استراق سمع نیز طرح ریزی خواهد شد. اما در این مرحله تمرکز کار روی خط داخلی ۱۲۳۶ است.

ب) پست استراق سمع: (۱)

بازدید از مؤسسه تلویزیون و سینما

سند شماره ۲۷۵ محرمانه ۲۶ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۴ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۸۵۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

مرجع: تهران ۷۶۳۰ موضوع: بازدید از مؤسسه تلویزیون و سینما ۱- وابسته مطبوعاتی، روزن، در تاریخ ۲۵ ژوئیه به وزارت ارشاد ملی نزد بهزادنیارفت تا از جزییات مقررات مربوط به خبرنگاران خارجی مطلع شود. بهزادنیارفت با خوشرویی روزن را پذیرفت، ولی اظهار داشت چون مقررات به تازگی تسلیم شورای انقلاب شده است، او نمی تواند کتباً مطلبی در اختیار وی بگذارد. با وجود این تأکید کرد که صدور اعتبارنامه و نظارت بر خبرنگاران خارجی در حوزه مسئولیت سفارتخانه های ایران در کشوری است که خبرنگار تقاضای ویزا می کند. اعتبارنامه خبرنگاران خارجی هر سه ماه یک بار تمدید خواهد شد که طی آن اخبار ارسالی خبرنگار مزبور مورد بررسی قرار خواهد گرفت. چنانچه شواهدی دال بر نادرستی و یا تحریف اخبار ارسالی رؤیت شود، اعتبارنامه آنها لغو خواهد شد. خبرنگاران خارجی باید در هنگام مصاحبه با ایرانی ها راهنما یا مترجم منتخب وزارت ارشاد را به همراه داشته باشند.

۲- بهزادنیارفت با حمله به اعتراض انجمن خبرنگاران خارجی به محدودیت های مطبوعاتی در ایران گفت: «همه آنها را بیرون می اندازم.» او گفت کلابورن یکی از همین روزنامه نگاران غیرمسئول است چون سخنان شریعتمداری را «تحریف» کرده است، و می گوید به جزیره مینو رفته در حالی که در مورد آن منطقه «هیچ چیز نمی داند» و هر وقت که بخواهد سرش را پایین

ص: ۵۹۳

می اندازد «و به دیدن من» می آید. او درباره ابراهیم گفت که «اسرار عمیقی» در ارتباط با او وجود دارد. او «شانس آورده» که می تواند از ایران برود. بهزادنیبا با خاطرنشان ساختن کنوانسیون ژنو گفت این کنوانسیون به ایران اجازه می دهد که بعضی خبرنگاران را بپذیرد و بعضی دیگر را نپذیرد. بهزادنیبا درباره آینده خودش گفت که موقتاً در این مقام انجام وظیفه می کند و چون یک جراح لثه است، مایل است به حوزه پزشکی بازگردد. لینکن

گزارش وضعیت ایران

سند شماره ۲۷۶ محرمانه ۲۶ ژوئیه ۱۹۷۹-۴ مرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۷۸۷۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، مقامات سفارت، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: سروان اچ.اف.جانسون، وابسته نیروی هوایی مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای.شافر، وابسته دفاعی موضوع: گزارش وضعیت ایران ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره مطالب زیر ارائه می دهد، شامل: اعتصاب کارکنان خطوط هوایپیمایی غیرنظامی. آرامش در آذربایجان غربی.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- (محرمانه) اعتصاب کارکنان خطوط هوایپیمایی غیرنظامی. کارکنان بخش ارتباطات سازمان هوایپیمایی غیرنظامی برای افزایش حقوق شان دست به اعتصاب زده اند. شکایاتی که سخنگوی کارکنان مطرح ساخت ماهیتی کاملاً اقتصادی داشت و به هیچوجه جهت گیری سیاسی در آن مشهود نبود. این اعتصاب به منظور رفع اختلاف فاحشی انجام شده است که بین حقوق کارکنان بخش ارتباطات و برج های مراقبت وجود دارد. کارکنان برج های مراقبت ماهیانه ۷۰۰۰۰ ریال پاداش دارند در حالی که کارکنان بخش ارتباطات، که به زعم خودشان، همان کار را انجام می دهند فقط ۲۰۰۰۰ ریال پاداش می گیرند. سخنگوی کارمندان به مردم اطمینان داد که اعتصاب آنها فعلاً تاثیری بر پروازها نخواهد داشت، ولی اگر چهار یا پنج روز دیگر طول بکشد همه فرودگاههای ایران مجبور می شوند فعالیت خود را تعطیل کنند.

ب- (محرمانه) آرامش در آذربایجان غربی: گزارش های مطبوعاتی از آذربایجان غربی حکایت از حکفرما شدن آرامشی توأم با اضطراب بر این استان دارد. روز گذشته وقتی که سرلشگر فلاحی، فرمانده کل ارتش، از شاهپور و مناطق دیگر در حوالی ارومیه بازدید کرد تا شخصاً وضعیت پرتنش و بی ثبات منطقه را ارزیابی کند، استاندار آذربایجان غربی با انتشار بیانیه ای اظهار داشت که مقامات محلی و رؤسای قبایل به تفاهم دست یافته اند

اخراج خبرنگار نیویورک تایمز و روابط ایران و آمریکا

ص: ۵۹۴

سند شماره ۲۷۷ محرمانه ۲۷ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۵ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۹۰۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: اخراج خبرنگار نیویورک تایمز و روابط ایران و آمریکا ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: کاردار در ملاقات ۳ مردادماه خود با وزیر خارجه یزدی مسایل متعددی را از قبیل اخراج خبرنگار نیویورک تایمز یعنی یوسف ابراهیم مطرح کرد که بر روابط دو جانبه مان سایه افکنده است. یزدی در پاسخ بیشتر به مسئله اخراج ابراهیم و موضع آمریکا در قبال خلیج فارس پرداخت. در انجام این کار یزدی یکی از جنبه های پنهانی شخصیت خود را نشان داد که نشانگر موانع عظیمی است که باید در رابطه با نظام جدید ایران با آن سر و کار داشت. پایان خلاصه.

۳- کاردار در آغاز گفتگو اظهار داشت که همانطور که قبلاً گفته است روند بازسازی روابط دو جانبه باید توسط طرفین مربوطه صورت گیرد و علاوه بر این طرفین باید خودداری و تفاهم بیشتری از خود نشان دهند. وی گفت در همین رابطه آراء عمومی آمریکا و ایران حائز اهمیت بسیار است. وی گفت ما سعی کرده ایم نشان دهیم که می خواهیم واقعیت های جدید ایران را بپذیریم، و یادآور شد که خود او در مصاحبه با نمایندگان مطبوعات آمریکا در ایران همین موضوع را عنوان کرده است. وی یادآور شد که ما بازرگانان را ترغیب کرده ایم تا به ایران بازگردند، و هر کاری انجام داده ایم تا تمامیت صندوق مالی ایران با در نظر گرفتن نقش مشروع کنگره و طرز تفکر آن در رابطه با کمک نظامی به ایران حفظ شود، و قوانین خود را تا حد امکان آن قدر تغییر داده ایم تا ناراحتیهای ایرانیان در نتیجه تعطیل یک بخش کنسولی در تهران و سه کنسولگری در خارج از پایتخت کاهش یابد. خلاصه اینکه ما از هیچ اقدامی فروگذار نکرده ایم تا صداقت خود را نسبت به ایران نشان داده باشیم.

۴- وی در ادامه گفت، لیکن بعضی از اقدامات ایرانیها بر روابط دو جانبه ما سایه افکنده است. این مشکلات عبارتند از عدم دسترسی به سوابق موجود در بخش خلیج، تجهیزات ارتباطی همان منطقه و حتی شیشه حفاظ مورد نیاز برای بخش کنسولی جدید که متعلق به خودمان می باشد؛ عدم دسترسی کنسولگری به جیمز شری؛ اخراج یک خبرنگار آمریکایی دیگر و افزایش تعداد اعدامیها درست پس از انتشار اعلامیه عفو عمومی؛ و اتهامات دیگر عنوان شده از طرف خمینی مبنی بر اینکه آمریکا محصولات زراعی ایران را به آتش می کشد تا بتواند مواد غذایی بیشتری را به ایران بفروشد؛ اشغال مداوم محوطه سفارت توسط نیروهای امنیتی عادی که برای حراست از ما تعیین شده اند؛ و حتی مسایل کوچکی از قبیل عدم توانایی دولت ایران در پرداخت حقوق معلمین. تای. و همه اینها ما حاصل چهره سیاسی ایران در آمریکاست. وی در خاتمه گفت که علت اینکه این مسایل را مطرح می کند این است که یزدی

بداند ما چگونه بر مسایل تأثیرگذار بر روابط خود می‌نگریم.

۵- یزدی در پاسخ گفت که ما تنها یک جنبه روابط را می‌بینیم. با اشاره به بیانات ژنرال راجر در مورد طرح نیروهای اضطراری و نیروی ضربتی ۱۱۰۰۰۰ نفره، یزدی گفت ابراز اینگونه نظرات آنهم از طرف مقامات مسئول آمریکایی حیثیت خوبی برای آمریکا در ایران پدید نمی‌آورد. تنها در دو یا سه روز گذشته، یکی از مقامات دیگر که احتمالاً وزیر دفاع براون بود گفته است که آمریکا آماده کاربرد نیرو در خلیج فارس به منظور حفاظت از منافع خود می‌باشد.

۶- یزدی اخراج ابراهیم را به اخراج «هزاران دانشجوی ایرانی که برای گذراندن تعطیلات تابستانی به ایران آمده و اکنون نمی‌توانند به آمریکا برگردند و نه می‌توانند در اروپا ویزا بگیرند ربط داد. وی گفت ابراهیم حتی روایت لازم را بمحض ورود به تهران نداشت، لیکن یزدی شخصاً مداخله کرده بود تا وی پذیرفته شود. پس از آن، علیرغم میهمان دولتی ایران، ابراهیم گزارشات خصمانه‌ای نسبت به ایران ارسال داشته بود. وی گفت «ما گمان نمی‌کنیم که این کار با اصول جریان آزاد اخبار ایران مطابقت داشته باشد»، «بنابراین ما باید تأثیر منفی کسانی را که واقعیت را گزارش نکرده و در مورد ایران شایعه پراکنی می‌کنند، متعادل سازیم». به عنوان مثال بدجلوه سازی اخبار، وی در مورد یهودیان شیراز سخن گفت که بنا به اظهارات مطبوعات آمریکایی بنا بدلائیل مذهبی به قتل رسیده‌اند. او شخصاً در این مورد تحقیق کرده و دریافته بود که یهودی مزبور در یک سانحه اتومبیل کشته شده است. واضح است که این گزارش مطبوعات آمریکایی یک توطئه صهیونیستی بود تا آراء یهودیان آمریکایی نسبت به ایران توأم با نگرانی شود. در این رابطه یک الگوی متداول وجود دارد. ایران یک جامعه دموکراتیک بود، لیکن نمی‌تواند به مطبوعات آمریکایی اجازه دهد واقعیت‌ها را به این ترتیب دگرگون جلوه دهند.

۷- یزدی در ادامه گفت که مطبوعات آمریکا هرگز با اسلام منصفانه برخورد نکرده‌اند. هنگام اقامت وی در آمریکا دو گروه ایرانی که یکی از آنها اسلامی و دیگری مارکسیست بود در خارج از سفارت ایران در واشنگتن با یکدیگر درگیر شده بودند. مطبوعات گزارش کردند که مارکسیست‌ها با شاه ظالم مخالف هستند لیکن اسلامی‌ها می‌خواهند زنان را چادر به سر کنند. در موقعیتی دیگر هنگامی که وی با خمینی در پاریس به سر می‌برد، نیوزویک یک مقاله‌ای نگاشته و خمینی را مارکسیست خوانده بود. او نامه‌ای به این مجله ارسال داشته بود تا این اتهام را رد نماید ولی مجله از چاپ آن خودداری کرده بود اما یکی از افراد آن در پاسخ نامه‌ای نوشته و گفته بود که نیوزویک براساس دلایلی که دارد می‌تواند ادعای خود را ثابت کند. در اسفندماه سال جاری وی به گرگوری روز اجازه مصاحبه داده بود. و روز نیز با یزدی و خمینی مصاحبه کرده و ماحصل مصاحبه را به مجله پنت‌هاوس فروخته بود. یزدی گفت مهم نیست که صحت مطالب گفته شده به روز حفظ شده است. ولی وی نمی‌خواهد که پیامش در مجله‌ای چون پنت‌هاوس منعکس شود. این کار یک عمل شیطانی است و اگر روز تصمیم بگیرد که بار دیگر به ایران بیاید وی شخصاً او را بیرون خواهد انداخت.

۸- کاردار گفت مطبوعات آزاد خطرانی نیز دارد ولی بدتر از همه داشتن مطبوعات تحت کنترل است. وی همچنین این اتهام مطرح شده توسط یزدی را رد کرد و گفت که در آمریکا قرار نیست که مطبوعات طی یک تلاش هماهنگ انقلاب ایران را فاقد اعتبار نمایند. وی گفت بر اساس آنچه که در گزارشات آمریکایی پیرامون ایران دیده می‌تواند بگوید که صحنه تصویر شده کاملاً عینی بوده و فاقد هم دردی نیست. او گفت اگر ایران فکر می‌کند که با تحمیل محدودیت‌ها می‌تواند رفتار منصفانه‌تری را جلب نماید مانعی ندارد، ولی ایران باید کیفرهای ناشی از آن را نیز مدنظر قرار دهد. ایران نیز حیثیتی دارد که باید برای آن مبارزه گردد.

۹- نظریه: عکس‌العمل یزدی نسبت به اظهار نگرانی کاردار در مورد مسایلی که تأثیر منفی بر روابط دوجانبه می‌گذارد به خصوص وحشت وی از مطبوعات آمریکایی یک جنبه غیرمنطقی در شخصیت وی را آشکار ساخت که قبلاً به آن پی نبرده بودیم. در حقیقت، در گفتگوهای پیشین خودداری وی از مسایل عاطفی چشمگیر بود. در مورد مسئله کمک‌های مالی و فروشهای نظامی، به طور مثال او ظرفیت جذب اطلاعات و جرح و تعدیل نظرات خود را نشان می‌داد، و همین کیفیت سبب شد که ما امیدوار شویم که خواهیم توانست بسیاری از مشکلات را مرتفع سازیم.

۱۰- در مورد رفتار مطبوعات با ایران، از بیانیه‌های وی چنین برمی‌آید که علی‌رغم اقامت طولی‌المدتش در آمریکا هنوز فلسفه حاکم بر اصول مطبوعات آزاد را درک نکرده است. او نه پیشنهاد مربوط به خوب بودن طبیعت آزادانه جریان اخبار را می‌پذیرد و نه اینکه ایران قادر نیست مطالب منتشره راجع به خود را تحت کنترل درآورد. علاوه بر این یزدی نمی‌تواند واقعیت را دگرگون جلوه نهد. آن هم در صورتی که متوجه شود که این کار برای او سودمند است. برخلاف ادعای وی، ابراهیم هنگام ورود به ایران دارای روایت معتبر بود؛ او در فرودگاه متوقف شد چون نام او و یا نامی مشابه با نام او در فهرست سیاه قرار داشت. علاوه بر این یهودی مقتول در شیراز نیز در سانحه اتومبیل کشته نشده بود؛ او (خانم دلرحیم) در جریان یک سرقت به قتل رسیده و قاتلین سعی داشتند سر وی را از تن جدا سازند که این وضع ابتدا مورد توجه نشریات فارسی زبان قرار گرفت و بعدها مورد توجه مطبوعات بین‌المللی واقع گردید. عدم صحت بیانات یزدی در تاریخ ۴ مرداد به اطلاع بایندر در اداره چهارم سیاسی رسانیده شد. بایندر از طرف مافوق خود عذرخواهی کرد. (و بعداً نیز به اصرار مشاور سیاسی که خواستار دریافت جزئیات بیشتری در مورد مقام مسئول آمریکایی که گفته بود به کاربرد نیرو در خلیج فارس متوسل خواهد شد، همین کار را کرد) ولی نسبتاً واضح است که یزدی تنها بر اساس اطلاعات نادرست دریافت شده سخن نمی‌گوید بلکه شایعه پراکنی می‌کند.

۱۱- این جنبه از شخصیت یزدی در میان ایرانیها بسیار دیده می‌شود و به خصوص در میان انقلابیهای اسلامی که نسبت به مقاصد آمریکا در رابطه با ایران دچار تردید بوده و درک صحیحی از اساس فلسفی جامعه آمریکا ندارند رایج است. در این رابطه ما شاهد موانع عظیمی

هستیم که در مورد نظام جدید باید با آنها دست و پنجه نرم کرد. لینگن

تهیه گزارشهای سیاسی

سند شماره ۲۷۸ محرمانه ۲۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۷ مرداد ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۱۹۶۹۲۹ به: سفارت آمریکا، تهران مرجع: تهران ۷۵۳۷ موضوع: تهیه گزارشهای سیاسی ۱- گزارش سیاسی ارائه شده از جانب سفارت در خصوص برنامه ریزیهای سال آتی تقریباً دربرگیرنده تمامی موضوعاتی می باشد که می بایستی به صورت یک گزارش، جدای از گزارشهای روزانه بررسی شود. دو مورد دیگر نیز به ذهنمان می رسد:

- قانون اساسی جدید و مطالب مربوط به آن: در هفته های آینده در مورد کلیه حوادثی که در امور ایران بیش از همه جنبه های ساختاری دارد باید قانون اساسی جدید را کانون توجهات قرار داد. در نظر گرفتن حقایق، عملکرد شخصیتها و برنامه های کلیدی در حال حاضر حائز اهمیت است، به طوری که گرایشهای مهم بر پایه مدت زمانی بیشتر، اهمیت خواهد داشت.

- گروه های چپ: ضرورت اساسی در اینجا ترکیب گروههای چپ، اهدافشان، تواناییهای بالقوه آنها، ارتباطات خارجی و قدرتشان می باشد. احتمالاً سفارت قصد دارد این موضوع را ضمن پیشنهاد خودش درباره احزاب و جنبش های سیاسی ایران مطرح کند. ما اعتقاد داریم که این موضوع آن قدر مهم است که باید گزارش جداگانه ای به آن اختصاص داد.

۲- ما وضعیت فوق العاده مشکل و استثنایی در مورد گزارش سیاسی از ایران را کاملاً درک می کنیم و از مساعی سفارت برای حفظ امانت و تلاشهای ویژه در تهیه گزارشهای اصلی سپاسگزاریم. ونس

نظرات مهدی حائری یزدی

سند شماره ۲۷۹ محرمانه ۲۹ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۷ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۷۹۷۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی [موضوع: نظرات مهدی حائری یزدی] ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: مهدی حائری یزدی که یک ملا و دارای تحصیلات فلسفه غرب نیز می باشد در ۲۵ ژوئیه به مشاور سیاسی گفت که پر کردن شکاف ارتباطی بین رهبری اسلامی ایران و غرب آسان نخواهد بود. پایان خلاصه.

۳- در ۲۵ ژوئیه مشاور سیاسی با دکتر مهدی حائری یزدی که یک ملای ۶۰ ساله و استاد فلسفه دانشگاه تهران است ملاقات کرد. او دو سال تحصیلی گذشته را با استفاده از بورسیه در

دانشگاه جرج تاون مؤسسه اخلاقیات کندی گذرانده است. حائری در مدرسه فیضیه قم درس خوانده که بنیانگذار آن پدرش بوده و پس از او آیت الله خمینی در آن تدریس کرده است. حائری در اوایل دوران چهل سالگی خود به آمریکای شمالی رفت تا فلسفه غرب را مطالعه کند. او به دانشگاه مک گیل رفت و از دانشگاه میشیگان یک فوق لیسانس و از دانشگاه تورنتو یک دکتری دریافت نمود.

۴- مشاور سیاسی مذاکره را با اظهار این نکته شروع کرد که هیأت نمایندگی دیپلماتیک آمریکا در تهران بیشتر این موضع را داشت که برقراری تماسهای خود را به مقامات دولتی و ایرانیانی که سوابق تحصیلی به سبک غربی داشتند، محدود کند و این بی‌مباله‌تی بوده است. بنابراین، نظر این هیأت درباره مرکزیت دائمی اسلام در زندگی بسیاری از ایرانیانی که از این دایره برگزیده، بیرون بودند به خطا بود. او گفت که هیأت سعی دارد که از آن اشتباه درس بگیرد و بنابراین از حائری خواست که قبل از بازگشت به آمریکا جهت از سرگیری بورسیه خود در جرج تاون افرادی را از میان گروه رهبری دینی توصیه کند که ممکن است حاضر باشند با مقامات سفارتخانه ملاقات کنند به قصد اینکه در موضوع اسلام و نهضت خمینی آنها را روشن نمایند.

۵- حائری گفت که باید درباره این درخواست بیشتر تأمل نماید زیرا که تعداد خیلی کمی هستند که هم در سیستمهای فکری اسلام و هم غرب وارد باشند و به این ترتیب بتوانند این شکاف ارتباطی را پر کنند. او گفت که نمی‌خواهد اهمیت ادراکات غلط آمریکا را کوچک نشان دهد اما افزود که مهم است که به خاطر داشته باشیم که در طرف ایران نیز جهات عظیمی بوده و هست. او متذکر شد که خمینی در سنت اسلامی طلبگی دارای سابقه ای قوی است اما از جهان غیراسلامی تقریباً چیزی نمی‌داند. حائری گفت که او غرب را درک نمی‌کند و با ترسی که از چیز ناشناخته دارد از آن متنفر است. و با این وجود، خمینی در مقایسه با اکثر روحانیونی که او را دوره کرده اند و به او توصیه می‌کنند ذهنش نسبتاً بازتر است.

۶- حائری مسئله پر کردن شکاف ارتباطی را مسئله ساده ای تلقی نکرد. او گفت که جمع آوری اطلاعات پراکنده کار چندان مفیدی نیست. روند یادگیری ادراک باید با مبانی سیستم فکری شروع شود. دانش سطحی استفاده کمی دارد و این دقیقاً به دلیل آن است که با تغییر اوضاع ربط خود را به موضوع از دست می‌دهد. نگاه کنید به اکثریت عظیم ایرانیانی که در خارج تحصیل می‌کنند. اما هنگامی که به ایران بازمی‌گردند و با اوضاعی متفاوت از آنچه که به محل تحصیلشان ربط داشت مواجه می‌شوند قادر نیستند دانش خود را به کار بندند. اگر آنها واقعاً می‌خواهند که سیستم فکری فرهنگی را که در آن مطالعه می‌کنند فراگیرند امکان دارد با مسایلی که متعاقباً در ایران پیش روی خواهند داشت به طرز عقلی، منطقی و سیستماتیک برخورد کنند و به این ترتیب با آنها بسر کنند. اما از آنجایی که عده کمی یاد می‌گیرند که چگونه یاد گیرند، دانش سطحی آنها عمدتاً در ایران به هدر می‌رود، به همین ترتیب، محققین

غربی اسلام نیز اغلب با مسایل خود از یک دید غربی به جای دید یک محقق اسلامی برخورد می کنند. نتیجه کار «(۱) WESLAM» می شود که آن هم به نوبه خود فقط یک دانش سطحی است که درک حقیقی از اسلام ندارد.

۷- حائری یادآور شد جهان هر روز کوچک تر می شود و ایران نمی تواند بی توجه به اموری باشد که در یک کشور عظیم و ابرقدرت اقتصادی مثل آمریکا روی می دهد، گرچه آن ابرقدرت در آن سوی کره زمین باشد. همان طور که آمریکا نیز نمی تواند از منطقه ای که کشورهای صنعتی شدیداً جهت تأمین انرژی خود متکی می باشند صرف نظر کند. نکته مرموز و مبهم برای هر دو درک یکدیگر و زحمت بزرگ لازم برای حصول تفاهم اصیل است. پاسخ او این بود که محققین حقیقی تبادلگرنند، افرادی که حاضر باشند همه چیز را دوباره با یک اسلوب فکری متفاوت و بر مبنای معیار رشد یابنده یاد بگیرند. در همان حال تأیید کرد که آگاهی ناقص در صورتیکه بر یک مبنای سیستماتیک حاصل شود از عدم آگاهی بهتر خواهد بود. لینگن

نشریه بورس یوسف رحمتی

سند شماره ۲۸۰ استفاده محدود اداری ۳۰ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۸ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۸۰۶۶ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی موضوع: نشریه بورس یوسف رحمتی خلاصه: وابسته مطبوعاتی، یوسف رحمتی سردبیر و ناشر روزنامه های مالی بورس تماس گرفت، حتی سیاست آمریکا در ایران و منطقه را مورد انتقاد قرار داد و گفت این سیاست به هیچ وجه پاسخگوی آرمانهای ملی نمی باشد، طبق پیش بینی وی رابطه جدید و متعادلی بین ایران و آمریکا برقرار خواهد شد و توصیه کرد آمریکا هر چه زودتر سفیری به ایران ارسال نماید.

۱- روز یکشنبه ۷ مردادماه با دکتر یوسف رحمتی ناشر و سردبیر تنها روزنامه مالی ایران یعنی بورس ملاقات کردم. رحمتی که از دیرباز روزنامه نگار بوده است این حرفه را ۱۹ سال پیش آغاز نمود. در حال حاضر ۱۲ گزارشگر در تهران و پایتخت و چهل حروفچین، چاپچی و یک مدیر در استخدام خود دارد. رحمتی گفت که تیراژ نشریه اش دوازده هزار است و معمولاً در اختیار بانکها و دفاتر دولتی قرار داده می شود.

۲- رحمتی گفت نشریه اش سعی داشته در گزارش مسایل سیاسی و اقتصادی نقش بی طرفانه ای داشته باشد و به همین علت یکی از معدود روزنامه هایی بود که طی اعتصاب مطبوعاتی شصت روزه پائیز ۱۳۵۷ به کار خود ادامه داد. وی خود را فردی ناسیونالیست، معتقد به رهبریت آیت الله خمینی توصیف کرد و در مورد نتایج ملی شدن بانکها و صنایع ابراز بدبینی کرد. وی معتقد است که آیت الله خمینی نوعی غرور ملی را پدید می آورد و به سرمقاله

ص: ۶۰۰

۱- م. احتمالاً منظور نویسنده، ترکیبی از «اسلام غربی» به معنی Islam و Wes است.

مورخ ۱ مرداد خود تحت عنوان «امنیت تنگه هرمز به آمریکا ربطی ندارد» اشاره کرد که انگیزه ای برای این سفر من بود، و آن را بیانیه ای شدید علیه آنچه که او آن را خطر نظامی آمریکا علیه منافع بلاتردید کشورهای خاورمیانه می داند عنوان کرد. من به بیانیه وزیر دفاع براون در آمریکا اشاره کرده و گفتم که وی اظهار داشته است که آمریکا در منطقه دخالت نخواهد کرد و فقط به درخواستهای احتمالی کمک پاسخ خواهد داد. وی در پاسخ گفت آمریکا باید از «آرمانهای ملل منطقه و نه صرفاً از آرمانهای دولت ها» مطمئن گردد، چون همین امر یعنی اطمینان از آرمانهای دولت خطایی بود که آمریکا در رابطه خود با ایران در زمان شاه مرتکب شده بود.

۳- رحمتی تبلیغات ضد آمریکایی رسانه ها را توطئه ای برای بالا بردن تیراژ بعضی ها می داند، لیکن اگر سوابق آمریکا در نظر گرفته شود این امر طبیعی به نظر خواهد رسید. وی توصیه کرد که ما بردباری بیشتری نشان داده و هرچه زودتر سفیری به ایران ارسال داریم تا انعطاف پذیری مان نشان داده شود و گفت که یک رابطه جدید استوار بر تساوی بین آمریکا و ایران ایجاد خواهد شد.

۴- من به رحمتی گفتم که بایگانی بیسیم ما به زودی کار خود را آغاز خواهد کرد و نیازهای وی برآورده خواهد شد. وی گفت او از این پیشنهاد متشکر بوده و امیدوار است که به زودی شاهد تحقق آنها باشد. روزن

ملاقات با مقام مطبوعاتی سفارت ایران

سند شماره ۲۸۱ استفاده محدود اداری ۳۰ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۸ مرداد ۱۳۵۸ از: بخش امور خاور نزدیک ایران، برادهانسونه: بایگانی موضوع: ملاقات با مقام مطبوعاتی سفارت ایران کارآموز تابستانی (براد هانسون) با ساسان اردلان که یکی از مقامات سفارت ایران است و در بخش مطبوعات و روابط عمومی مسئولیت انتشار هفته نامه انگلیسی زبان ندای ایران (ایران وُیس) را به عهده دارد به بهانه تحقیق و نگارش رساله ای در مورد علی شریعتی ملاقات کرد. آقای شفیق، وابسته مطبوعاتی نیز گهگاه در این گفتگو شرکت می جست. ملاقات چند دقیقه ای به تأخیر افتاد تا آقای اردلان که یک جوان ریشوست که اخیراً از دانشگاه نیویورک در (رشته مهندسی الکترونیک) فارغ التحصیل شده بتواند، نماز بخواند. چند سالی است که آقای اردلان به ایران بازنگشته است. گفتگوی دو ساعته که در آن به مسایل متنوع و نیز شریعتی پرداخته شد و بخشی از آن نیز به زبان فارسی صورت گرفت توأم با خوش برخوردی و لطیفه پرانی بود.

مسایل مربوط به مطبوعات دائماً تکرار می شد. هر دو مقام سفارت ایران معتقد بودند که مطبوعات ایران از زمان مصدق بیشترین مقدار آزادی را به دست آورده اند، و در این رابطه از پیدایش ۱۵۰ روزنامه از زمان پیروزی انقلاب سخن گفتند که تمام عقاید سیاسی از قبیل راست،

چپ، اسلامی، مادی و نژادی را با محتوای سنگین ایدئولوژیکی دربر می گیرند. گفتگو به اخراج دو گزارشگر آمریکایی یعنی یوسف ابراهیم (نیویورک تایمز) و دیوید لمب (لس آنجلس تایمز) کشیده شد. هر دو مقام مذکور اعتراف کردند که گذشته از دلایل ارائه شده توسط دولت ایران در تهران، علت اصلی اخراج آنها احتمالاً گزارش مغرضانه بوده است. کارآموز تابستانی گفت اینگونه اخراجها مطبوعات غربی را نسبت به ایران بیشتر عصبانی خواهد کرد. اردلان اعتراف کرد که اخراج های مذکور وجهه ایران را در خارج آسیب پذیر خواهد ساخت؛ لیکن این مسایل از نظر «مردم» ایران «فاقد اهمیت» است و تنها مشکلاتی است که سفارتهای ایران باید در برخورد با مطبوعات خارجی به حل و فصل آنها پردازند. اردلان افزود که نداشتن گزارش بهتر از ارسال گزارشات مغرضانه به غرب است. به دنبال پرس و جو در مورد غرض ورزیهای گزارشگر آمریکایی، اردلان نمونه های بسیاری را با استفاده از نقل قول گوشزد کرد که نشانگر «عدم همدردی با انقلاب»، کم اهمیت جلوه دادن رویدادها و منابع خبری دست دوم و درجه دو می باشد. وی معتقد است که گفته های خمینی علی الخصوص به صورت مقطعی مطرح می گردند، و به عنوان نمونه سخنان وی را در رابطه با «تحریم موسیقی» و «قانون پیشنهادی مطبوعات» یاد آور شد. خمینی به طور مستقیم و با قدرت سخن می گوید. توده های مردمی هوادارش به سادگی سخنان وی را درک می نمایند، لیکن سخنان وی را نباید مقطعی گرفت چون همیشه نکاتی را مطرح می سازد که تشریح و توضیح عنوانهای مطلب است. در رابطه با اتهام مربوط به «فقدان هواداری»، اردلان از گزارشات هفته های اخیر یاد کرد که در آنها دولت کنونی و نه رژیم شاه را مسئول تمام دشواریهای اقتصادی کشور دانسته اند (که کلاً همین طور است). «هر دانش آموز دبیرستانی ایران نیز می تواند وضع اقتصادی ایران را پس از انقلاب پیش بینی کند.» مشکلات اقتصادی ناشی از رژیم گذشته است که بیش از حد به وابستگی به خارجیها و تکنولوژی خارجی در بخش صنعتی، کنترل کارخانه های ملت توسط چند خانواده بسیار ثروتمند، (و فاسد)، غفلت از کشاورزی، و بروز اعتصابات طولانی و مکرر و قطع درآمد نفتی و غیره می پرداخت. طبیعتاً پس از انقلاب با خروج خارجیها و پس از «پاکسازی» و یا فرار بسیاری از مدیران و یا صنعتگران (که اکثر این «دزدها» به «سرزمین دزدها» یعنی آمریکا آمده اند) اوضاع اقتصادی سیر نزولی در پیش خواهد گرفت، و کارگران ستم کشیده بالاخره باید بتوانند نقش خود را در کار و زندگی خود ایفا نمایند. به نظر اردلان رویدادهای مهمی چون تظاهرات روز وحدت در تهران و یا برگزاری نماز جمعه توسط طالبقانی در دانشگاه تهران (به پیشنهاد خمینی) در اوایل ماه رمضان دائماً توسط مطبوعات آمریکایی درست تفسیر نمی شد و یا کم اهمیت جلوه داده می شد. یا تعداد شرکت کنندگان کم نشان داده می شد که به نظر اردلان حدود یک میلیون نفر در دانشگاه تهران و محوطه های اطراف گرد آمده بودند و فرش نماز خود را همراه داشتند که مهمترین و بزرگترین تجمع تاریخی بود. و یا مقایسه های دروغینی در هنگام بازگشت خمینی به ایران در رابطه با توده

مردم انجام می گرفت تا نشان داده شود که حمایت از وی کاهش یافته است. بالا-خره اردلان گفت که یکی از علل «گزارشهای مغرضانه» ارسال گزارشگران موقت و غیرفارسی زبان است که اکثراً با فرهنگ ایرانی آشنا نبوده و به نوبه خود متکی بر منابع محدود افراد خارجی مقیم و یا ایرانیهای آشنا با زبان انگلیسی محدود به منطقه تهران می باشند. گذشته از آن در رابطه با مطبوعات، پیرامون مقررات مطبوعاتی پیشنهادی گفتگو شد. اردلان گفت که این قانون در حال حاضر در حد پیش نویس است (و گویا متن نهایی انعطاف پذیری بیشتری خواهد داشت)، و با همکاری گزارشگران و ناشران تهیه شده، تا شکاف موجود در نتیجه قوانین نامربوط پر شود. انتقاد از وزراء دولت باید ادامه داشته باشد، ولی نباید حاوی جعلیات مغرضانه چون عکس جعلی که نشان می دهد یزدی دست شاه را می بوسد، باشد. انتقاد از مراجع تقلید (راهنمایان عالیرتبه مذهبی که خمینی در میان آنها بی رقیب است) مانند درج مقاله ای کوتاه مبنی بر حمله به شریعتمداری و به خیابان کشیدن بیش از نیمی از آذربایجانیها در دفاع از او قابل قبول نیست چون این گونه امور نشانگر بی احترامی و حمله به «مردمی» است که این افراد را به عنوان راهنمایان معنوی خود برگزیده اند. به هر حال، اردلان گفت که قبل از انتخابات مجلس شورای ملی (پارلمان) قانون مطبوعاتی باید از ماهیت مشروطی برخوردار باشد تا بتواند قوانین پیشین را رد یا جرح و تعدیل نماید. مطالب دیگری که علاوه بر مطبوعات مورد بحث قرار گرفتند عبارت بودند از کمیته ها و گرایشات ضدآمریکایی موجود در ایران. به نظر اردلان «همه به لزوم وجود کمیته ها واقف و معترفند» تا پس از انقلاب نظم و قانون برقرار گردد، و جامعه را از بدترین نتایج رژیم منسوخ گذشته پاک سازد و راهی را برای مشارکت مردم در امور محلی باز نماید. ولی بعضی از کمیته ها در رابطه با بعضی رویدادها از حدود کنترل خارج شده اند. اردلان گفت که بین دولت ایران و کمیته ها و میان خود کمیته ها در مورد اختیارات تضادی در گرفته است، لیکن وی معتقد است که به محض روی کار آمدن یک دولت مشروع- دولت منتخب- کمیته ها به تدریج از بین خواهند رفت. وی گفت اعضای «زرنگ» کمیته ها، در شوراهای محلی در سطح روستاها، شهرها و بخشها به کار مشغول خواهند شد و یا «به جهنم خواهند رفت» هنگام مطرح شدن گرایشات ضدآمریکایی به ایران و امکان سفر آمریکاییها در ایران، اردلان گفت این گرایشات شدیداً کاهش یافته است و به هر صورت منظور افراد آمریکایی نبوده اند بلکه ضدیت متوجه و علیه دولت آمریکاست. پس از بازگشت خمینی به ایران، گروگانگیری ۷۰۰۰ آمریکایی موجود در ایران کار ساده ای بود. اما این کار صورت نگرفت. اکنون اردلان معتقد است که آمریکاییهای روشنفکر می توانند به ایران سفر کرده و تغییرات بعد از انقلاب را مشاهده نمایند. اردلان افزود که بازدیدکنندگان غیردولتی آمریکا نباید از دوستان ایرانی خود به خاطر اینگونه ارتباطها ترسی به دل راه دهند. ایرانیها به طور کلی به آمریکاییها صرفاً به عنوان فرد احترام می گذارند. در رابطه با عملیات سفارت در واشنگتن، با کارآموز تابستانی مطرح شد که حدود دویست نفر در اینجا به کار مشغولند که از این تعداد حدود ده تا دوازده زن

روسی دار و بدون روسری در انتشار نشریه انگلیسی زبان ندای ایران (ایران وُیس) و فارسی زبان شاهد کار می کنند. سفارت قادر نیست مرتباً از وزارت خارجه روزنامه های ایرانی را به دست بیاورد، که نشانگر از هم پاشیدگی سازمانی دولت ایران است، و به جای آن به دوستانی متکی است که مستقیماً مطالبی را برای این سفارت ارسال می دارند. آخرین موضوع مورد بحث ارسال یک سفیر آمریکایی به تهران بود. هر دو مقام سفارت می خواستند بدانند که آمریکا در مورد انتصاب سفیر کاتلر تا چه حد پافشاری خواهد کرد. کارآموز تابستانی شخصاً پاسخ داد که این کار احتمالاً تا قبل از انتخاب یک دولت جدید در ایران صورت نخواهد گرفت و ممکن است فرد دیگری برای این کار نامزد شود. گفتگو با تبادل هدایایی چون هفته نامه های پیشین سفارت، و کتاب شریعتی که به توسط حامد الگار ترجمه شده، پایان گرفت و سفارت ایران از مقامات وزارت خارجه خواست که با شرکت در سخنرانیها و رؤیت فیلم های سفارت اطلاعات خود را به طور «دست اول» کسب نمایند. اردلان افزود که کارآموز تابستانی باید سخنرانی های مجدداً چاپ شده خمینی، قانون مطبوعاتی پیشنهادی، و قانون اساسی را به طور کامل و به زبان فارسی مطالعه نماید تا متوجه شود که چگونه مطبوعات آمریکایی آنها را نادرست منتشر ساخته اند.

مطالب بیشتر درباره شکار مأموران ساواک از سوی ایران

سند شماره ۲۸۲ محرمانه ۳۰ ژوئیه ۱۹۷۹ - ۸ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، بن - ۱۳۳۵۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی (مرجع: الف) بن (۱۲۹۹۰ ب) فرانکفورت (۶۵۶۱ ج) هامبورگ (۱۴۰۱ د) برلین (۱۶۰۷ ه) (دوسلدورف ۱۶۸۸).

موضوع: مطالب بیشتر درباره شکار مأموران ساواک از سوی ایران ۱- (محرمانه) وزارت خارجه چیزی درباره دخالت دولت ایران در مبارزه اخیر علیه مأموران ادعایی ساواک سابق کشف نکرده است. به گفته مسئول میز ایران در وزارت خارجه (آلمان) کاردار ایران اطمینان داده است که همه تلاشها را برای تشویق ایرانیان به کار برده است که دولت ایران مرجع صالحی برای برخورد با چنین مسائلی است. کاردار به وزارت خارجه گفت که پاسپورتهای جدید برای ایرانیانی که پاسپورتهایشان توسط مأموران مصادره شده، صادر شده است.

۲- (بدون طبقه بندی) کلاوس بولینگ سخنگوی دولت پس [از] جلسه بحث دولت پیرامون مبارزه علیه ساواک اعلام کرد آن دسته از ایرانیانی که می خواهند عدالت را به دست خود اجرا نمایند، باید هر چه زودتر اخراج شوند. به طوری که گفته می شد روز ۲۶ ژوئیه مطبوعات گزارش دادند که ۱۷ ایرانی در سراسر کشور به دلیل نقض قانون دستگیر شده اند.

استوسل

گزارش سیاسی هفتگی

ص: ۶۰۴

سند شماره ۲۸۳ محرمانه ۱ اوت ۱۹۷۹ - ۱۰ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۸۱۹۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش سیاسی هفتگی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه- با نزدیک شدن انتخابات سوم اوت برای مجلس خبرگان، چندین حزب انصراف خود را از شرکت در آن اعلام کرده اند، اما اکثریت بیش از یکصد حزب کاندیداهای خود را وارد میدان کرده اند. وعده داده شده که شیوه رأی گیری حساب شده باشد. در چند ناحیه در منطقه کردنشین غرب ایران، ناآرامی ادامه دارد. دولت موقت ایران این پدیده را جدی گرفته است. اما تاکنون هیچ وسیله ای برای مقابله با آن پیدا نکرده است. پایان خلاصه.

۳- در ۲۵ ژوئیه، جبهه دموکراتیک ملی متین دفتری اعلام کرد که در انتخابات سوم اوت مجلس خبرگان شرکت نخواهد کرد. جبهه دموکراتیک ملی گفت به منظور اعتراض به عدم توجه رژیم به حقوق ابتدایی بشر، این تصمیم را اتخاذ کرده است. سازمان سیاسی خلق عرب، حزب دمکرات، حزب پان ایرانیست و حزب آزادی هم اعلام کرده اند که در انتخابات شرکت نخواهند کرد.

با این وجود بیش از یکصد حزب و سازمان سیاسی دیگر منجمله حزب توده، کارگران سوسیالیست و فداییان خلق از جناح چپ و حزب جمهوری اسلامی از جناح راست، کاندیداهای خود را نامزد کرده اند. تا زمان خاتمه ثبت نام کاندیداها در ۲۸ ژوئیه، اسامی بیش از یکهزار نفر برای اشغال ۷۳ کرسی نمایندگی اعلام خواهد شد.

۴- مکانیسم های رأی گیری قرار است حساب شده باشد. کاغذ رأی گیری از رأی دهندگان می خواهد که نام نمایندگان موردنظر خود را (در تهران تا ده نفر)، بنویسند. بیش از نیمی از افراد ۱۶ سال به بالا بی سواد هستند. شنیده ایم که افرادی در حوزه های رأی گیری جهت کمک به بی سوادان در نوشتن اسامی منتخبین شان حاضر خواهند بود. احتمال دستکاری (در آراء) فکر را به تأمل وامی دارد.

۵- استانهای مرکزی کردنشین ایران، همچنان در ناآرامی شدید به سر می برند، و برخوردهای متعددی در طی هفته گذشته گزارش شده است. استاندار کردستان در ۲۲ ژوئیه گفت شهر مریوان در دست شورشیان مسلحی است که مایل به مذاکره با هیچکس به جز یک هیأت نمایندگی اعزامی از تهران نیست. او گزارش داد دو سوم سکنه شهر را ترک کرده اند. ادارات تعطیل و ارتباطات تلفنی قطع شده است. یک هیأت نمایندگی به سرپرستی حجت الاسلام لاهوتی در ۲۴ ژوئیه به مریوان فرستاده شد که دست خالی بازگشت. سرپرست هیأت مدعی شد که اگراد شرایط غیرقابل پذیرشی را مطرح کرده اند. ظاهراً جنگ تازه ای بین پاسداران انقلاب و اگراد مسلح در ۲۷ ژوئیه در مریوان در گرفت که در آن طبق گزارش

مطبوعات یک نفر کشته و دو نفر به شدت زخمی شدند. ظاهراً افراد پاسدار انقلاب کنترل شاهراه منتهی به شهر را در دست دارند و در گزارشات ادعا شده که آنها وسایل نقلیه حامل مواد غذایی را متوقف و از رسیدن مواد غذایی به سکنه شهر که در خارج از شهر چادر زده اند، جلوگیری می کنند.

۶- در ۲۵ ژوئیه، سنندج شاهد تظاهراتی توسط «هزاران نفر» در اعتراض به حوادث مریوان، «تجاوز به مریوان» توسط پاسداران انقلاب، و تبلیغات رادیو و تلویزیون بر علیه اکراد بود. در همین حین گروهی که به ادعای خود هزاران نفر هستند، متشکل از سکنه سنندج، مهاباد، سقز و بانه برای نشان دادن حمایت خود از سکنه مریوان به سمت آن شهر در حال راهپیمایی هستند. دیگر گزارشهای مطبوعاتی حاکی است که واحدهای تقویتی زرهی ارتش، اعزامی از قهرمانشهر (کرمانشاه سابق) در حوالی سنندج توسط سکنه کردنشین شهر کامیاران متوقف شده است. مردم با محاصره تانکها، آنها را مجبور به توقف نمودند. شیخ عزالدین حسینی یکی از رهبران مذهبی- انقلابی مهاباد، در ۲۸ ژوئیه از بازرگان نخست وزیر درخواست کرد که شخصاً در امور کردستان دخالت کند. حسینی مدعی شد که اگر نیروهای دولت در سنندج یا دیگر شهرهای کردنشین مستقر شوند، احتمال برخوردهای خونین وجود خواهد داشت.

۷- جمشید حق گو استاندار آذربایجان غربی مدعی شد «سماجت زمین داران در دفاع از ادعاهای فئودالیشان، عامل اصلی آشوب در این استان است». در ۲۲ ژوئیه نیروهای نظامی ایران یک عملیات بزرگ پاکسازی را علیه اکراد محاصره کننده پاسگاه ژاندارمری سرو واقع در مرز ایران- ترکیه، آغاز کردند. لشکر ۶۴ مستقر در منطقه بیانیه ای منتشر و به مردم اخطار کرد که سلاحهایشان را به زمین بگذارند.

همچنین نیروهای کمکی از زنجان و قزوین جهت تقویت لشکر ۶۴ اعزام شده اند. وقتی که در ۲۴ ژوئیه دسته ای از ژاندارمها و ۶ پاسگاه ژاندارمری به دست اکراد شورشی افتاد، آشوبهای بیشتری پدید آمد. نشانه هایی در دست است که این ژاندارمها و ارتشها امکان ندارد که عملاً با شورشیان بجنگند. حق گو در تلاشی برای توضیح علت خلع سلاح بدون درگیری پاسگاههای ژاندارمری گفت «ظاهراً آنها غافلگیر شده اند». او افزود ارتش به پاسگاههای آشوب زده اعزام شده اما هدف از این کار سرکوب اکراد، و یا شروع یک درگیری جدید نبوده بلکه صرفاً جهت بررسی شرایطی که منجر به ناآرامی شده، می باشد.

۸- ناآرامی بیشتر در آذربایجان غربی: ارتباط خط آهن ایران به ترکیه با دستگیری ۵۰ الی ۶۰ نفر از کارگران راه آهن توسط مردان مسلح در «قطار» نزدیک ایستگاه مرزی رازی، قطع شده است.

به نظر می آید که حقهو استاندار نه علت دستگیری (اسارت) کارگران را می داند و نه اطلاعی از هویت گروه مسلح فوق دارد.

گزارش وضعیت کنونی ایران

سند شماره ۲۸۴ محرمانه ۳ اوت ۱۹۷۹- ۱۲ مرداد ۱۳۵۸ از: سازمان اطلاعات دفاعی - ۱۱۱۶ به: مرکز اطلاعات جاری سازمان اطلاعات دفاعی موضوع: گزارش وضعیت کنونی ایران ۱- (محرمانه) اعلامیه ۲ اوت دولت مبنی بر حصول توافق بین کردها و نمایندگان دولت ظاهراً حقیقت نداشته است. همان روز منابع گرد حصول هر نوع توافقی را شدیداً رد کردند. بر اساس آخرین گزارش ها، نیروهای ارتش و پاسداران انقلاب هنوز در پادگان های خارج از شهر مریوان مستقر هستند.

۲- (محرمانه) در رویدادی دیگر، دو حزب بزرگ اعلام کرده اند که انتخابات مجلس خبرگان را که قرار است روز ۳ اوت برای انتخاب ۷۵ نماینده جهت بررسی پیش نویس قانون اساسی برگزار شود، تحریم خواهند کرد. بر اساس گزارش ها، حزب جمهوری خلق مسلمان به رهبری آیت الله شریعتمداری و حزب جبهه ملی به رهبری وزیر سابق امور خارجه، سنجابی، دلایل خود را برای تحریم انتخابات «نبود شرایط لازم برای برگزاری انتخابات آزاد» و عدم توفیق دولت در «فائق آمدن بر فضای استبدادی حاکم بر جامعه» ذکر کرده اند. ترک زبانان آذربایجانی و بسیاری از میانه روها عمدتاً از شریعتمداری حمایت می کنند. در طول مبارزه انتخاباتی ۶ روزه در ایران، گزارش های زیادی از اینکه طرفداران خمینی پوسترهای متعلق به احزاب فوق و احزاب چپگرا را پاره کرده و هواداران آنها را مورد ضرب و شتم قرار داده اند، مخابره شده است.

۳- (محرمانه): حزب جبهه ملی صحت نتیجه انتخابات را نیز زیر سؤال برده است. دولت فهرست رسمی نامزدها را منتشر نساخته است، و رأی دهندگان- از جمله بخشی از ۷۰ درصد جمعیتی که بی سواد هستند- باید نام نامزدهای مورد علاقه خود را به ترتیب شماره مأخذ در برگه های سفید رأی گیری بنویسند.

۴- (محرمانه): با کنار کشیدن ۵۶ نامزد حزب جمهوری خلق مسلمان و ۳۶ نامزد حزب جبهه ملی، فقط نامزدهای حزب جمهوری اسلامی طرفدار خمینی و تعدادی از نامزدهای گروههای چپی در این انتخابات حضور خواهند داشت. حتی پیش از اعلام تحریم انتخابات نیز طبق برآوردها ۸۰ درصد نامزدها ملا (روحانیان مسلمان) بودند و خمینی نیز مکرراً از مردم خواسته است تا به آنها رأی بدهند.

غیبت گروههای اصلی اپوزیسیون و حمایت گسترده از خمینی به این معناست که روحانیان به پیروزی قاطع دست خواهند یافت. همین مسئله موجب نگرانی شدید برخی سازمان های غیرمذهبی شده است. بسیاری از این سازمان ها نقشی فعال در مبارزات انقلابی برای برکناری شاه داشتند ولی حالا با بیشتر سیاست های خمینی مخالفند.

۵- (محرمانه): این وضعیت خبر خوشی برای اقلیت های قومی متعدد ایران نیز که در پی

کسب خودمختاری هستند، نیست. پیش نویس کنونی قانون اساسی هیچیک از خواست های آنها را به رسمیت نمی شناسد و چنانچه روحانیان اکثریت را در مجلس خبرگان به دست بگیرند، نباید انتظار تغییرات چندانی را در قانون اساسی داشت. پس از اتمام مهلت یک ماهه بررسی پیش نویس قانون اساسی، قانون مزبور به فراندوم سراسری گذاشته خواهد شد. چنانچه قانون اساسی به تصویب برسد، که انتظار هم همین است، خمینی تمامی اصول و سیاست هایی را که تا بحال به طور غیر رسمی در کشور مستقر ساخته است، مشروعیت خواهد بخشید.

اخراج خدمه فیلمبرداری شبکه ان. بی. سی

سند شماره ۲۸۵ استفاده محدود اداری ۷ اوت ۱۹۷۹ - ۱۶ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۸۸۲۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: اخراج خدمه فیلمبرداری شبکه ان. بی. سی ۱- وزارت ارشاد ملی به یک گروه چهار نفره خدمه فیلمبرداری شبکه ان. بی. سی دستور داد که کشور را «بنا به خواست خود» در عرض چهل و هشت ساعت ترک کنند. این گروه مرکب از جیم کامپتون خبرنگار آمریکایی و سه تکنسین انگلیسی در روز شنبه ۱۳ مرداد با پاسپورتهای معتبر وارد ایران شده بودند. آنها بدون کسب اجازه از وزارتخانه به قم رفته بودند، لیکن با کمیته های انقلاب تماس گرفته و کمیته ها نیز پاسداران انقلابی را به عنوان راهنما در اختیار آنها گذاشته بودند. فیلم تهیه شده در قم توقیف شده است.

۲- هنگام تقاضای اعتبارنامه در روز یکشنبه، علی بهزادینا سرپرست روابط مطبوعات خارجی به آنها گفت که آنها اجازه ندارند در هیچ جای کشور به فیلمبرداری بپردازند، به آنها دستور داده شده که تهران را ترک نمایند و با رزرو بلیط هواپیما به زودی کشور را ترک نمایند.

بهزادینا اعتراف کرد که علت اصلی این اخراج پوشش مغرضانه آخرین نشریه «نیوزویک» در رابطه با انقلاب بوده است.

وی علاوه بر این از سفر خدمه به قم عصبانی بود. بهزادینا افزود که شورای انقلاب تشکیل جلسه داده و تصمیم گرفته است که تا دو ماه به خبرنگاران خارجی اعتبارنامه ندهد، و پس از آن بنا به دعوت دولت ایران خبرنگاران خواهند توانست به ایران سفر نمایند. ولی نماینده بی.بی.سی می گوید بهزادینا حاضر نیست سیاست جدید در مورد خبرنگاران خارجی را به عنوان یک سیاست قطعی تأیید نماید.

۳- گرچه خدمه نمایندگان خود را نزد اسدی معاون نخست وزیر فرستاده اند، لیکن همه معتقدند که دفتر نخست وزیر مداخله نخواهد کرد. خدمه ان. بی. سی قرار است روز پنجشنبه توسط هواپیمایی لوفت هانزا کشور را ترک نمایند.

گریوز

گزارش سیاسی هفتگی

ص: ۶۰۸

سند شماره ۲۸۶ محرمانه ۸ اوت ۱۹۷۹- ۱۷ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۸۹۵۴ه: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی.

موضوع: گزارش سیاسی هفتگی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: استان خوزستان آرام است، ولی شهر مریوان همچنان ناآرام. نقض توافق دولت موقت با کردهای شورشی برای واگذاری امور امنیتی مریوان به کردها، و وارد شدن ارتش به صحنه. دولت موقت اعلام کرد یک آژانس اطلاعاتی جدید (ساواما) جایگزین ساواک خواهد شد ولی مشابه آن نخواهد بود زیرا بخش «شکنجه» ندارد. با توجه به تمایل ذاتی ایرانی ها به استفاده از روش های فیزیکی برای بازجویی به احتمال بسیار زیاد ساواما نیز فرزند خلف ساواک از آب در خواهد آمد. اعتصاب و تظاهرات در چندین شهر کشور، و نیروهای کمیته و پاسداران انقلاب هنوز شدیداً در سرکوب این امور مشارکت دارند. نیروهای پلیس و ارتش هنوز توان خود را بازنیافته اند. احتمالاً نیروهای شبه نظامی کمیته و پاسداران انقلاب تا آینده قابل پیش بینی فعالیت خواهند داشت. پایان خلاصه.

۳- خوزستان و مناطق کُردنشین کردستان و آذربایجان غربی آرام تر از روزهای قبل بودند، و یا حداقل در هفته برگزاری انتخابات اخبار کمتری از آنها در روزنامه ها منعکس شده است. یکی از علت های آرامی خوزستان احتمالاً نتیجه دستگیری های اخیر بوده است. در روز ۳۱ ژوئیه ۱۳ خرابکار به اتهام دست داشتن در آتش سوزی ای که یک پاسگاه ژاندارمری را در مرز ایران و عراق ویران کرد، در خرمشهر دستگیر شدند. دولت هنوز تلاش دارد سلاح های غیرقانونی موجود در این مناطق را جمع آوری کند و یک بار دیگر از مردم خواسته است تا سلاح های غیرقانونی خود را به پاسگاه های ژاندارمری محل تحویل دهند.

۴- دولت در تلاش برای حل بحران مریوان در هفته جاری نیز به مذاکره با کردها ادامه داد، و دکتر مصطفی چمران که اخیراً نامش در گزارش های مطبوعاتی مکرراً به چشم می خورد، به عنوان معاون نخست وزیر، و همچنین سرتیپ ایزدی از مناطق بحران زده بازدید کرده و در مذاکرات شرکت کرده اند. نتیجه این مذاکرات امضای یک موافقت نامه در روز ۱ اوت بود. طبق این موافقت نامه، پاسداران انقلاب که به مریوان اعزام شده بودند به تدریج به مقرهایشان باز خواهند گشت و یک شورای محلی مسئولیت برقراری نظم و امنیت را در شهر بر عهده خواهد گرفت. به رغم این توافق، گزارش ها حاکی از درگیری پاسداران انقلاب و ساکنین محلی در نزدیکی مریوان در روز ۳ اوت بود. شورای موقت انقلاب در مریوان دولت موقت را به علت محاصره شهر با آتشبارهای توپخانه و استقرار یک دولت نظامی در مریوان به نقض توافق متهم ساخت. حصول توافقی پایدار بین مریوان و دولت موقت هنوز بعید به نظر می رسد و ادامه درگیری ها بین ساکنین کُرد محلی با نیروهای امنیتی مورد حمایت تهران و قم بسیار محتمل

۵- بر اساس گزارش روزنامه ها یک آژانس اطلاعاتی تازه تأسیس فعالیت خود را در زمینه جمع آوری اطلاعات در داخل و خارج از کشور آغاز کرده است. نام رسمی این آژانس «سازمان اطلاعات و امنیت ملی ایران» یا ساواما است. این سازمان جدید التأسیس تحت نظر دفتر نخست وزیری و با مدیریت مصطفی چمران فعالیت خواهد کرد. صادق طباطبایی، سخنگوی دولت، می گوید که هدف از تشکیل این آژانس صرفاً تحقیقات و جمع آوری اطلاعات است و سازمان فوق هرگز پا جای پای ساواک نخواهد گذاشت. ولی تشکیل این سازمان لااقل در جوک هایی که بین مردم رواج دارد پیش بینی شده بود. ماههاست که مردم می گویند سازمانی به نام ساواخ یعنی «سازمان اطلاعات و امنیت خمینی» جای ساواک را گرفته است. هر چند سخنگوی دولت موقت مدعی است که ساواما بخش «شکنجه» ندارد، ولی بعید است که این سازمان بتواند پاکی و معصومیت خود را برای مدتی طولانی حفظ کند. مقامات امنیتی ایران سابقه ای طولانی در به حرف آوردن متهمان با توسل به روش های فیزیکی دارند، و بلافاصله بعد از انقلاب معلوم شد که ضرب و شتم در نظام امنیتی جدید به همان اندازه ی نظام امنیتی قدیم رایج است. هیچ نشانه ای از تغییر این تمایل ذاتی ایرانی ها به استفاده از روش های فیزیکی دیده نمی شود، و با توجه به نوع شخصیت هایی که در واحدهای امنیتی جدید مشغول به کار هستند، بسیار بعید است که از ضرب و شتم زندانیان یا متهمان استفاده نشود.

۶- هر چند در طول هفته گذشته درگیری های عمده ای در ایران رخ نداد، ولی برخی شهرها همچنان شاهد برپایی راهپیمایی ها، اعتصاب ها و حوادث امنیتی بودند. در قهرمانشهر (کرمانشاه سابق) سه کتابفروشی اخیراً به آتش کشیده شد. در مهران (در استان ایلام) یک نارنجک در دفتر فرماندار منفجر شد. در گناوه (نزدیک بوشهر) کارمندان گمرک در اعتراض به عدم امنیت شخصی و بی توجهی مردم به قوانین و مقررات گمرکی دست به اعتصابی یک روزه زدند. اعتصاب کارکنان بخش مخابرات هواپیمایی ملی وارد دومین هفته خود شد، که موجب بروز اختلال و تأخیر در برخی پروازهای داخلی و بین المللی شده است. «هزاران نفر از مردم» در زنجان گردهم آمدند و خواستار آزادی اشخاصی شدند که به دستور دادستان دادگاههای انقلاب به زندان افتاده اند. آنها همچنین خواستار استعفای دادستان انقلاب، انحلال دادگاه انقلاب و تشکیل یک دادگاه جدید شدند. علاوه بر این، دیپلمه های بیکار نیز در اهواز در مقابل استانداری تجمع کردند و خواستار کار شدند.

۷- به طور کلی در رویدادهایی که موجب برهم زدن نظم عمومی و یا بروز حوادث امنیتی می شود این پاسداران انقلاب هستند که مداخله می کنند. یک سرهنگ پلیس در تهران به کارمند سیاسی گفته است که اگر فقط به سبب کافی نبودن نیروهای پلیس در تهران برای رفع مشکلات روزمره هم که باشد پاسداران انقلاب تا آینده ای نزدیک نقشی بسیار مهم در انجام وظایف روزمره کلانتری ها ایفا خواهند کرد. در روزهای اول پیروزی انقلاب ۶۸۰۰ پلیس

دون پایه به درخواست خود به شهرستان انتقال یافتند و نیروی پلیسی نیست که جای آنها را پُر کند. منبع مزبور مدعی است که به همین دلیل کمیته ها و پاسداران انقلاب که هم اکنون وظیفه کلانتری ها را انجام می دهند برای مدتی در حوزه استحفاظی کلانتری ها فعال خواهند بود.

یک افسر ارتش که در تهران مأموریت یافته است اظهار داشت که نه او و نه سربازان تحت امرش به سوی تظاهرکنندگانی که نظم عمومی را بر هم زده اند تیراندازی نخواهند کرد مگر در مواردی که صرفاً به منظور دفاع از خود مجبور به این کار باشند، و با اظهارات خود حرفهای افسر پلیس را تأیید کرد. تنها گروهی که می تواند و یا مایل به تیراندازی به سوی مردم است همان پاسداران انقلاب و مأموران کمیته هستند که قبلاً سنگدلی خود را در قسمت های مختلف کشور به اثبات رسانده اند. با توجه به اینکه نیروهای پلیس و ارتش هنوز روحیه خود را بازنیافته اند و اعضایشان هنوز به دلیل تلاش برای حفظ نظم در روزهای قبل از انقلاب دارند مجازات می شوند، دولت موقت احتمالاً مجبور است تا مدتی برای حفظ نظم به نیروهای شبه نظامی پاسداران انقلاب متکی باشد. لینگن

ممنوعیت انتشار روزنامه فارسی زبان آیندگان

سند شماره ۲۸۷ استفاده محدود اداری ۹ اوت ۱۹۷۹ - ۱۸ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۸۹۱۰ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی - فوری رونوشت: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: ممنوعیت انتشار روزنامه فارسی زبان آیندگان خلاصه گزارش: بسته شدن روزنامه آیندگان، که باعث شده است که چندین نشریه دیگر نیز از امکانات چاپ محروم شوند، یکی از مصادیقی است که نشان می دهد دولت - شورای انقلاب از [آزادی] مطبوعات، چه مطبوعات داخلی و چه مطبوعات خارجی، بسیار نگران هستند و این نگرانی به حدی است که انتظار می رود که اقدامات سخت گیرانه و تندی در دستور کار قرار گیرد.

۱- به گزارش مطبوعات محلی، صبح روز ۷ اوت، نیروهای مسلح انقلابی به دفتر روزنامه فارسی زبان آیندگان هجوم آورده و پس از دستگیری ۱۰ الی ۱۲ نفر از کارمندان و اعضای هیأت تحریریه، دفتر روزنامه را پلمپ کردند. نیروهای انقلابی حکمی در دست داشتند که به موجب آن دادستان عمومی به آنها اجازه داده بود که کارمندان چاپخانه را از دفتر روزنامه به بیرون هدایت کرده و دفتر روزنامه را پلمپ نمایند. روزنامه بامداد در نسخه صبحگاهی خود گزارش داده است که کارگران چاپخانه از محوطه ساختمان خارج نشده و اقدام به تحصن در داخل چاپخانه نموده اند. تمامی خطوط تلفن ساختمان روزنامه قطع شده و تمامی دربهای ساختمان پلمپ شدند. در غروب همان روز، کارمندان روزنامه آیندگان اطلاعیه ای صادر کرده

و در آن خواستار آزادی سریع و بی قید و شرط بازداشت شدگان و رفع فوری ممنوعیت انتشار از روزنامه شدند. منبع ما در روزنامه آیندگان گزارش داده اند که کارمندان این روزنامه روز گذشته با چند وکیل ملاقات کرده و تلاش کرده اند که با کمک آنها میزان مشروعیت حقوقی حکم دادستان را به چالش بکشند. مهدی ممکن، معاون مطبوعاتی وزارت ارشاد ملی خاطرنشان کرده است که وزارت ارشاد ملی هیچ نقشی در بسته شدن روزنامه آیندگان نداشته است.

۲- روزنامه ها دلایل زیادی برای تصمیم دادستان [مبنی بر بستن روزنامه آیندگان] مطرح کرده اند. اولین دلیل این اقدام از اسنادی نشأت گرفته که اخیراً به دست آمده است. اطلاعات به دست آمده از این اسناد حاکی از موارد ذیل است: روزنامه آیندگان سابقاً ارتباطات نزدیکی با ساواک داشته است و در یک مقطع یعنی در زمان مدیریت داریوش همایون، مبلغی معادل ۵/۷ میلیون ریال از شاه دریافت کرده است؛ این روزنامه با حمایت و همکاری اسرائیل تأسیس شد و در نتیجه، متقابلاً در مواضع خود از اسرائیل در مقابل اعراب حمایت می کرد؛ هیأت تحریریه و برخی کارمندان روزنامه با سازمان سیا همکاری داشته اند. دومین دلیل تعطیلی این روزنامه، عملکرد اخیر آن بوده است؛ این روزنامه متهم است که قبل و پس از پیروزی انقلاب اسلامی مرتکب موارد ذیل شده است: مقابله با منافع جامعه اسلامی و عموم مردم، انتشار اخبار و تحلیل‌های نادرست و هدایت شده، ترویج مکاتب منحرف در جمهوری اسلامی، همکاری با گروه‌های اپوزیسیون، شکایتهای قضایی صورت گرفته بر علیه این روزنامه، عدم توجه و رعایت آیین نامه جدید تعیین شده برای مطبوعات، شکایت ارتش از این روزنامه دایر بر این که روزنامه آیندگان اقدام به انتشار اطلاعات سری دولتی نموده و در جهتی مغایر با منافع ملی حرکت کرده است.

۳- بسته شدن چاپخانه گسترده متعلق به روزنامه آیندگان، منجر به تعطیلی روزنامه هایی شده است که از امکانات چاپخانه این روزنامه استفاده می کنند؛ از جمله، کیهان آزاد- روزنامه ای با طول عمر تنها دو روز که توسط هیأت تحریریه سابق کیهان منتشر شد، ندای آزادی- روزنامه ای چپگرا با طول عمر سه هفته که اخیراً به اتهام توهین به خمینی و آزادی محکوم به تعطیلی شد و ارگان [مطبوعاتی] جبهه دموکراتیک ملی به رهبری متین دفتری. البته کیهان آزاد موفق شد که یک کارگاه چاپخانه جایگزین برای خود مهیا کرده و گزارشی یک صفحه ای منتشر کرد و در این گزارش خاطرنشان کرد که اقدام صورت گرفته [بسته شدن روزنامه آیندگان] در حقیقت دسیسه ای است که ساختار قدرت برای مقابله با مطبوعات آزاد برگزیده است؛ این گزارش اقدامات دولت در خصوص مطبوعات را این گونه برشمرده است: نفوذ در روزنامه اطلاعات و استفاده از این روزنامه به عنوان ابزار تبلیغاتی به نفع خود، کنترل روزنامه کیهان از طریق نماینده خود یعنی بازاری [به نام] مهدیان و اکنون نیز حمله به روزنامه آیندگان که نماد یک روزنامه مستقل و آزاد است و علاوه بر این، امکانات چاپخانه خود را در

اختیار دیگر مطبوعات نیز قرار می دهد. کیهان آزاد گزارش داد که برای یافتن یک چاپخانه مناسب تلاشهای زیادی صورت داده است اما صرفاً با یک انحصار دولتی بر منابع چاپخانه ای مواجه شده است و تنها مرجعی که در این زمینه به یاریش آمده، روزنامه آیندگان بوده است. در گزارش کیهان آزاد آمده است که یکی از دلایل بسته شدن روزنامه آیندگان این است که جرأت چاپ روزنامه کیهان آزاد را داشته است؛ چرا که کارکنان این روزنامه متهم به دشمنی با رژیم هستند. افزون بر این، امروز مطبوعات محلی گزارش دادند که فعالیت دو نشریه دیگر نیز به حالت تعلیق درآمده است؛ این دو نشریه عبارتند از: هفته نامه آهنگر که یک هفته نامه هجوآمیز است و روزنامه پیغام امروز که منتقد سیاستهای دولت موقت انقلاب اسلامی است. دفتر دادستان عمومی اعلام کرده است که هفته نامه آهنگر فاقد مجوز لازم برای انتشار است و تاکنون بدون مجوز منتشر می شده است و به همین دلیل مجبور به تعطیلی شده است. هیأت تحریریه روزنامه پیغام امروز بیانیه ای صادر کرده و دلیل تعلیق داوطلبانه این روزنامه را تهدیدهای صورت گرفته بر علیه کارکنان روزنامه عنوان کرده است.

۴- واکنشهای اولیه احزاب و گروههای سیاسی، البته به استثناء حزب جمهوری اسلامی، حاکی از مخالفت شدید با بسته شدن این روزنامه ها است. دکتر علیزاده، دبیر کل حزب جمهوری خلق مسلمان که گرایش زیادی به آیت الله شریعتمداری دارد، اظهار داشت که حزب متبوع وی اقدام دادستان را محکوم می نماید و قانون جدید مطبوعات را قانونی «پوچ و تهی» می داند. حزب سوسیالیست کارگران نیز «حمله به روزنامه آیندگان را به عنوان مصداق تجاوز به آزادی مطبوعات تلقی کرده» و تصریح کرده است که این اقدام بلافاصله پس از تصویب قانون مطبوعات صورت گرفته است. جبهه دموکراتیک ملی نیز، که یکی از قربانیان غیرمستقیم بسته شدن روزنامه آیندگان محسوب می گردد، اعلام کرده است که « ممنوعیت انتشار روزنامه آیندگان گواهی برای وجود توطئه ای با هدف تجاوز به حقوق و آزادی های مردم.» ۵- نظریه: ممنوعیت روزنامه آیندگان گواه مبرهن و آشکاری است از تلاش برای کسب کنترل و سیطره بر مطبوعات داخلی و خارجی. قدر مسلم تلاقی و هم زمانی این موضوع [بسته شدن روزنامه آیندگان] با اعمال فشارهای زیاد از ناحیه وزارت ارشاد ملی بر خبرنگاران و گزارشگران خارجی، تصادفی نیست؛ نمونه بارز فشارها و محدودیتهای اعمال شده بر مطبوعات و خبرنگاران را می توان در مواردی همچون اخراج گروه فیلمبرداری خبرگزاری ان. بی. سی از ایران، بسته شدن روزنامه آیندگان و برخورد با روزنامه مستقل و خود مختار کیهان به نظاره نشست؛ مشخصاً هدف اصلی اتخاذ این رویکردها، هماهنگی، همنوایی و انطباق کامل مطبوعات با شاخصه ها و معیارهای انقلابی است. آیین نامه و قانون مطبوعات، که اواخر هفته گذشته به تصویب شورای انقلاب رسید، با استفاده از عبارات و مفاهیمی مبهم و کلی، اختیارات ویژه ای برای دولت انقلابی در اعمال محدودیت بر مطبوعات قائل شده است؛ به عنوان مثال در این آیین نامه آمده است که هرگونه ترویج و حمایت از دیدگاههای رژیم سابق،

جرم محسوب شده و مستحق برخورد خواهد بود؛ بر اساس این آیین نامه به دولت اجازه داده شده است که اسناد و یادداشتهای خبرنگاران، حتی خبرنگاران خارجی، را مورد واکاوی و ارزیابی قرار دهد و بخشهای مغایر با مبانی انقلاب و یا اسلام را حذف نماید. گریوز

پروژه ویژه

سند شماره ۲۸۸ سری ۹ اوت ۱۹۷۹ - ۱۸ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: پروژه ویژه ۱- (سری - تمام متن) ۲- قسمت زیر خلاصه ای از اطلاعات مهم دریافت شده در مورد ماشاءالله کاشانی می باشد.

الف- کاشانی ظاهراً دو نفر از کارکنان خارجی کنسولگری یعنی آقای قدسی و یک زن ناشناس که بعد از مراحل روشنگری معلوم شد خانم شهناز بوده را وادار به همکاری با خود نموده است.

ب- کاشانی ظاهراً در مورد فعالیتهای ویزای آمریکا، در گیر مسایل جنسی شده است.

ج- کاشانی در تماس مستقیم با دفتر وزیر امور خارجه (یزدی) می باشد. این تماس ظاهراً در رابطه با گرفتن ویزا برای دوستان. یزدی بوده ولی به این مسئله محدود نمی شود.

د- کاشانی دو جواز دارد که به حضورش در سفارت رسمیت می بخشد. یکی از دادستان کل انقلاب مهدی هادوی و دوم از مرکز سپاه پاسداران.

کاشانی در تماس مستقیم با هادوی بوده و حداقل یک معامله درباره دفتر دادستانی کل انقلاب در لاهیجان شمال دارد (بیشتر از این مشخص نیست). ه- کاشانی و برادرش حسن جهت گرفتن حقوق در ازاء خدمات ارائه شده به سفارت به نزاع پرداختند.

(برای اطلاع شما) حسن سفارت را ترک نموده و حداقل یکی از افراد گروه کاشانی را با خود همراه نموده است. حسن فعالتر از بقیه اعضای گروه کاشانی می باشد، بدین جهت پیروانی در میان اعضای جوانتر پیدا کرده است. این مسئله بدین جهت اهمیت دارد که ممکن است حسن را وسوسه کند که دوباره تحت شرایط نامساعد برگردد.

(آخرین خبر: حسن به محوطه سفارت بازگشته و مشخص نشده که آیا وی جهت ملاقات آمده و یا جهت پیوستن به گروه کاشانی). ۳- تبادل به موقع اطلاعات مشکل شده و این به دلیل حجم زیاد مطالب است. در روزهای اخیر ما روی خط بیرون متمرکز شده ایم (منظور خط تلفن است. مترجم). در جهت دستیابی به اطلاعات بیشتر در مورد قضیه کنسولی تأکید بیشتری روی خطوط داخلی سفارت (مکالمه های قبل در مورد ویزاها روی این خط بودند). می باشد. در هر حال دفتر قضیه کنسول

را دنبال خواهد کرد.

۴- مأمور سیا گزارش جداگانه ای در مورد مسایلی که اهمیت اطلاعاتی دارد داده است. عملیات تا به حال با ارزش بوده و ادامه خواهد داشت. لینکن

اخراج خبرنگاران ان.بی.سی و روابط ایران و آمریکا

سند شماره ۲۸۹ محرمانه ۹ اوت ۱۹۷۹ - ۱۸ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۸۹۵۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی.سی - فوری موضوع: اخراج خبرنگاران ان.بی.سی و روابط ایران و آمریکا ۱- (محرمانه - تمام متن).

۲- خلاصه گزارش: در تاریخ ۹ اوت کنسول سیاسی با بایندر، رئیس اداره سیاسی چهارم وزارت امور خارجه ایران، دیدار کرد. وی در این ملاقات مراتب نگرانی ایالات متحده آمریکا در خصوص نحوه برخورد دولت موقت با خبرنگاران آمریکایی را ابراز کرد و خاطر نشان کرد که این گونه رفتارهای دولت موقت بر علیه اتباع ایالات متحده آمریکا، تأثیرات و عواقب ناخوشایندی به دنبال خواهد داشت. وی تصریح کرده است که فرآیند عادی سازی روابط دوجانبه، یک فرآیند متقابل است و بر این اساس قدر مسلم، اظهار نظر یکی از مقامات دولت موقت مبنی بر جاسوس بودن خبرنگاران آمریکایی مستقر در تهران، این فرآیند را مخدوش خواهد کرد. پایان خلاصه گزارش.

۳- کنسول تأکید کرد که نحوه برخورد دولت موقت با خبرنگاران آمریکایی از دو منظر نگرانی ما را برانگیخته است: اول این که «ما از وارد آمدن هرگونه خدشه بر مقوله گردش آزاد اطلاعات، چه از ناحیه ایران و چه از ناحیه هر کشور دیگر، نگران هستیم. به علاوه، ما این تلاشها را در راستای جلوگیری از گردش آزاد اطلاعات مغایر با سیاستهای اعلان شده دولت موقت تلقی می نمایم و بر این باوریم که دولت موقت [در اجرای این سیاست اعلام شده خود] در آستانه شکست قرار دارد. با این اوصاف، ما قادر به درک این حقیقت نیستیم که دولت موقت از اخراج خبرنگاران آمریکایی چه هدفی را دنبال می نماید. دوم این که به نظر ما و مردم آمریکا، روش اخراج و خبرنگاران آمریکایی از ایران روشی کاملاً یک جانبه گرایانه و خودسرانه است. چرا که همواره دلایل متناقضی برای اخراج این خبرنگاران ارائه شده است و این خود گواه یک جانبه گرایانه و خودسری است و در نتیجه تصویری به وجود آمده در اذهان مردم آمریکا نسبت به دولت موقت را به شدت مخدوش کرده و روابط دو جانبه را شدیداً تحت الشعاع خود قرار داده است.» ۴- بایندر پاسخ داد که «شما آمریکاییها همواره تلاش می کنید که ارزشهای خود را بر دیگران تحمیل کنید. ایران حق دارد به هر روشی که مایل است خبرنگاران خارجی را کنترل کند. زمانی که خبرنگاران به ایران می آیند باید به قوانین ما گردن نهند.» وی افزود که

رسانه های آمریکایی همواره رفتاری بسیار غیرمنصفانه با ایران داشته اند و بنابراین، واکنش دولت موقت نیز مطابق با همین عملکرد غیرمنصفانه و غیر دوستانه این رسانه ها بوده است. بایندر در خصوص وجهه و تصویر دولت موقت در اذهان مردم آمریکا نیز اظهار داشت که دولت آمریکا ابتدا خود بایست برای ترمیم وجهه نامطلوب خود در بین مردم ایران چاره ای بیندیشد. چرا که تلقی عمومی نسبت به عملکرد دولت آمریکا نقشی کلیدی در روابط دو جانبه خواهد داشت. وی افزود که دولت آمریکا بایست تلاش بسیار زیادی به خرج دهد تا تصویر ترسیم شده از خود [در بین عموم مردم ایران] را به نحوی ترمیم نماید که امکان برقراری روابط دوجانبه برای دولت موقت فراهم آید.

۵- نماینده سفارت در ادامه تصریح کرد که ایالات متحده به هیچ وجه انتظار ندارد که خبرنگاران متبوعش از اجرای قوانین و مقررات معاف گردند اما مشکل اینجاست که نه اعضای سفارت و نه خبرنگاران موفق نشده اند که مقررات مورد نظر ایران را شناسایی کنند. وی به تلاشها و پیگیریهای روزن وابسته مطبوعاتی سفارت، از دکتر علی بهزادنیا، از مقامات ارشد وزارت ارشاد ملی، متعاقب اخراج یوسف ابراهیم اشاره کرد و تأکید کرد که تنها پاسخی که روزن به دست آورده این بوده است که «شما این مقررات را به دست نخواهید آورد.» نماینده سفارت در ادامه اظهار داشت که «ما به رغم عدم موافقت با دلایل دولت موقت در خصوص اعمال سیاستهای محدود کننده، این سیاستها را پذیرفته ایم اما نمی توانیم این نکته را درک کنیم که خبرنگاران خارجی چگونه می توانند به قوانین و مقرراتی گردن نهند که آن را نمی شناسند.» ۶- نماینده سفارت در ادامه مفاد گفتگوهای کاردار با یزدی، وزیر امور خارجه، جریان اولین ملاقات را متذکر شد؛ از جمله این که «فرآیند عادی سازی روابط، یک فرآیند دو سویه است. و این که ما این موضوع را درک می کنیم که همان طور که دولت موقت قادر به کنترل مطالب و مقالات آتشین مطبوعات و رسانه های محلی نیست، در حالی که این مطالب آتشین نقشی به سزا در تخریب چهره ایالات متحده آمریکا دارند، در طرف مقابل دولت ایالات متحده آمریکا نیز قادر به کنترل مطالب و نوشته های نشریه ای همچون نیوزویک نمی باشد. اما اعتقاد ما بر این است که هر دو دولت بایست در عملکرد و گفتار خود موجبات تعدیل شرایط را فراهم آورند.» وی در ادامه از اظهارات ساندرز، معاون وزیر امور خارجه آمریکا، در کمیته سیاست خارجی سنا در امور اروپا و خاورمیانه به عنوان گواه و مصدق برای تلاش آمریکا در راستای درک هر چه بیشتر انقلاب ایران در بین مقامات ایالات متحده آمریکا یاد کرد (شایان ذکر است که نماینده سفارت هفته گذشته متن این اظهارات را در اختیار بایندر قرار داده بود).

۷- نماینده سفارت تأکید کرد که «بر اساس این مؤلفه ها، ما عملکرد آقای بهزادنیا نسبت به خبرنگاران خارجی را مصدق یک جانبه گرای و خودسری تلقی کردیم.» از سویی دیگر، موضع گیری دکتر ممکن، معاون وزیر ارشاد ملی، مبنی بر این که «تمامی خبرنگاران به صورت عام و خبرنگاران ایالات متحده به صورت خاص جاسوس هستند» نه تنها باعث تعدیل چهره

ایالات متحده در داخل ایران نشد، بلکه نقش و تأثیری به سزا در تخریب هرچه بیشتر این چهره داشت. نماینده سفارت تصریح کرد که قطعاً این اظهار نظر هیچ اساس و مبنای منطقی ندارد و از سویی دیگر به شدت با ابراز تمایل‌های دولت موقت دال بر برقراری روابط دوجانبه مبتنی بر دوستی با دولت ایالات متحده آمریکا، در تناقض و تضاد است.

۸- (شایان ذکر است که نماینده سفارت نسخه ای از ترجمه غیررسمی اظهارات ممکن که در رادیو تهران گزارش شد، را در اختیار بایندر قرار داد.) بایندر در واکنش به این مواضع تأکید کرد که دولت ایالات متحده آمریکا در راستای تعدیل شرایط حاکم بر روابط دو جانبه، «قدمهایی» برداشته است. وی تصریح کرد که اظهارات و عملکرد ممکن و بهزاد نیا هم سو و همنوا با سیاست‌های رسمی دولت موقت نبوده است. وی پیشنهاد داد که سفارت یادداشتی برای وزارت امور خارجه ارسال نموده و در آن درخواست نماید که نسخه ای از قوانین و مقررات مربوط به خبرنگاران خارجی تهیه و در اختیار سفارت قرار گیرد. وی تأکید کرد که وزارت امور خارجه تلاش خواهد کرد که این مقررات را تهیه و در اختیار سفارت قرار دهد. ضمناً وی پیشنهاد داد که سفارت یادداشت دیگری نیز در تکذیب اظهارات ممکن، دال بر اتهام جاسوسی به خبرنگاران بیگانه، تهیه و به وزارت خارجه ارسال نماید. کنسول پاسخ داد که بدون شک یادداشت اول را به سرعت تهیه و ارسال خواهند کرد اما در خصوص یادداشت دوم نیاز است که با اعضای نمایندگی بحث و رایزنی صورت پذیرد. نماینده سفارت این گفتگو را با ذکر این نکته به پایان رساند که «ما ترجیح می دهیم اظهارات و مواضع مقامات دولت موقت را تکذیب ننماییم. و به جای آن امیدواریم که مقامات دولت موقت اهمیت برقراری روابط دو جانبه نزدیک را دریابند.» بایندر نیز خاطرنشان کرد که عمیقاً با این موضوع موافق است. لینگن

راهنمایی های مطبوعاتی مندرج در سرمقاله روزنامه «نیویورک تایمز»

سند شماره ۲۹۰ محرمانه ۱۱ اوت ۱۹۷۹ - ۲۰ مرداد ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۰۹۰۹۶ به: کلیه نمایندگی‌های سیاسی و کنسولی - با حق تقدم موضوع: راهنمایی های مطبوعاتی مندرج در سرمقاله روزنامه «نیویورک تایمز»
۱- سیاست دولت آمریکا در ارتباط با کشتیرانی و هوانوردی (پرواز هواپیماها) برای مقابله با دعاوی مربوط به تعدی به قلمرو دریایی به کلیه نمایندگی‌های سیاسی و کنسولی آمریکا در تلگراف مذکور ارسال شد.

۲- در تاریخ دهم اوت، روزنامه نیویورک تایمز در صفحه اول خود گزارشی داشت مبنی بر اینکه دولت آمریکا به نیروی دریایی و نیروی هوایی خود دستور داده است که عمداً هواپیماها و کشتی هایی را به بعضی مناطق بفرستند تا با ادعاهای قلمرو دریایی که از نظر

ایالات متحده آمریکا رسمیت ندارد مقابله کنند. مقاله مزبور به گزارش شورای امنیت ملی آمریکا (تلگرام فوق) اشاره کرده و اظهار می دارد که طرحی جهت انجام این تصمیم توسط ستاد مشترک تنظیم و به تصویب و تأیید آقای برژینسکی رسیده است. این روزنامه اضافه می کند که دستورالعملهای بیشتری راجع به «آرژانتین»، «برمه»، «لیبی»، «فیلیپین» و «اوروگوئه» تنظیم گردیده است.

۳- این راهنما در زیر مطرح شده و در صورتی که سؤال شود می تواند مورد استفاده سفارتخانه ها قرار گیرد.

سؤال: امروز صبح، دهم «اوت» روزنامه نیویورک تایمز گزارش داشت مبنی بر اینکه آمریکا به نیروی دریایی و هوایی خود دستور داده است که عمداً کشتی ها و هواپیماهایی را به مناطق مورد اختلاف بفرستند تا با ادعاهای ارضی «در قلمرو دریایی» که ایالات متحده آمریکا آنها را به رسمیت نمی شناسد مقابله نماید. به نظر شما این گزارشات تا چه حد صحت دارد؟ جواب: در اوایل سال گذشته، دولت آمریکا به تجدیدنظر در ادعاهای بین المللی قلمرو دریایی و اثرات احتمالی آنها بر منافع آمریکا به ویژه حفظ و برقراری آزادی کشتیرانی و هوانوردی مبادرت ورزید.

همان طور که می دانید ایالات متحده آمریکا تنها سه مایل قلمرو دریایی را به رسمیت می شناسد که از ساحل شروع شده و در آن محدوده هر کشور می تواند از حق عبور بی ضرر (مشروع) استفاده کند.

در ورای این محدوده ما معتقدیم که تمام کشورها حق دارند آزادانه در آبهای آزاد (بین المللی) کشتیرانی و هوانوردی کنند. در تجدیدنظر به این نتیجه رسیدیم که منافع آمریکا و منافع بین المللی در صورت حفظ سیاست سنتی ما (سیاست موجود) به بهترین نحو تأمین خواهد شد. همچنین تشخیص داده شد که بسط و توسعه ادعاهای قلمرو دریایی که مدعی کنترل کشتیرانی و هوانوردی در ورای سه مایل می باشد می تواند منافع آمریکا را به خطر اندازد. پیرو نتایج این گزارش به وزارت امور خارجه و دفاع دستور داده شد که مطمئن شود که اقدامات آمریکا در آبهای آزاد کاملاً با سیاست سنتی ما (سیاست موجود) مطابقت دارد.

س: آیا به نیروی دریایی و هوایی دستور داده شده است که جهت مقابله با ادعاهای ارضی (در مورد قلمرو دریایی) کشتی ها و هواپیماهایی را به بعضی از مناطق بفرستند؟ ج: به وزارت دفاع دستور داده شده که مطمئن شود که در عملیات عادی و معمولی آنها به شیوه ای عمل نکنند که تعبیر به نوعی سکوت توأم با رضایت درباره ادعاهایی که ما به رسمیت نشناخته ایم گردد. در هر صورت به آنها دستور داده نشده است که به شیوه تجاوزکارانه با چنین ادعاهایی مقابله کنند.

س: آیا حقیقت دارد که ایالات متحده آمریکا موافقت کرده است که یک محدوده ۱۲ مایلی قلمرو دریایی را در کنفرانس قانون دریاها به رسمیت بشناسد؟

ج: ایالات متحده آمریکا اظهار داشته است که می تواند محدوده ۱۲ مایلی قلمرو دریایی را به عنوان جزئی از توافق کلی و جامع در کنفرانس قانون دریاها بپذیرد. در هر حال به رسمیت شناختن چنین محدوده ای از طرف ما، موکول به این است که کشورهای دیگر نیز مقررات مندرج در متن فعلی حقوق دریاها در مورد کشتیرانی و هوانوردی آزاد به ویژه حق عبور آزاد از تنگه ها را بپذیرند.

س: چه مدتی است که دولت آمریکا به چنین سیاستی روی آورده است؟ ج: ما در ماه مارس امسال از مطالعات و بررسی های فوق بدین نتیجه رسیدیم.

س: چه تعداد از کشورها طرفدار نظریات ایالات متحده آمریکا در مورد کشتیرانی و هوانوردی آزاد هستند؟ ج: وزارت امور خارجه در فواصل معین، لیستی از ادعاهای قلمرو دریایی که برای عموم قابل حصول از مؤسسه جغرافیایی است جمع آوری می کند. در حال حاضر ۲۲ کشور ادعای سه مایل قلمرو آبی دارند. ادعاهای دیگر (قلمرو دریایی) نیز در لیست قرار دارد که می تواند در دسترس قرار گیرند.

۴- در جلسه مطبوعاتی بعد از ظهر دهم اوت، سخنگوی وزارت امور خارجه، سئوالات متعددی را راجع به مقاله نیویورک تایمز مطرح کرده است. در این جلسه از راهنمایی های مندرج در روزنامه نیویورک تایمز استفاده شد. به هر حال تعدادی از سئوالات بر این اساس طرح شدند که سعی داشتند معلوم کنند که آیا دستورالعملهای شورای امنیت ملی (آمریکا) تغییری در سیاست (خط مشی) ایجاد کرده است؟ سخنگوی مزبور در پاسخ اظهارات جواب داد که نتایج این مطالعه و بررسی صرفاً سیاست سنتی (سیاست موجود) ایالات متحده را در مورد کشتیرانی و هوانوردی (آزاد) مجدداً مطرح کرده است.

۵- برای «بویوس آیرس»، مانیل، رانگون، تریپولی، مونته ویدئو: وزارت امور خارجه الزاماً معتقد است که سفارت آمریکا نباید راجع به مقاله نیویورک تایمز با نمایندگان دولت میزبان تماس بگیرد، چون طرح این مسایل ممکن است باعث سئوالات زیادی در اذهان آنها شود. چنانچه دولت میزبان در این مورد جویا شد سفارت آمریکا می تواند توضیح بدهد که موضع دولت آمریکا راجع به این سئوالات روشن است. سفارت مایل است به دولت میزبان اطمینان دهد که دولت آمریکا قصد آفریدن حوادث دنباله دار و گسترده (تجاوز کارانه) را ندارد، اگرچه به اعمال حقوق خود اقدام خواهد کرد. هیأت نمایندگی آمریکا در کنفرانس حقوق دریاها مستقر در نیویورک با نمایندگان کشورهای میزبان در این کنفرانس تماس گرفته تا مجدداً به آنها در مورد این نقطه نظرها اطمینان دهد.

۶- برای کشورهای عضو ناتو: خط مشی (سیاست) دولت ایالات متحده آمریکا مندرج در تلگرام فوق به طور کامل با مقامات ناتو مورد بحث قرار گرفته است و آنها باید کاملاً با موضع آمریکا در این خصوص آشنا باشند. همچنین در هر بخشی مأموران سفارت می توانند

خاطر نشان کنند که پاسخ دولت آمریکا به سئوالات مطبوعات در این جهت برنامه ریزی شده است که تصور این مسئله را که این تلگرام دلالت بر تغییر سیاست آمریکا دارد و یا اینکه دولت آمریکا قصد دارد عمده با اعمال حق کشتیرانی و هوانوردی خود حادثه آفرینی کند، باطل نماید. کوپر

انتقال گروههای نامنظم از محوطه سفارت

سند شماره ۲۹۱ محرمانه ۱۲ اوت ۱۹۷۹ - ۲۱ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۸۹۷۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن - فوری موضوع: انتقال گروههای نامنظم از محوطه سفارت ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- حدود ساعت ۶:۳۵ روز ۱۲ اوت یک گروه مسلح نامنظم ۳۵ تا ۵۰ نفره به سفارت وارد شده و در محوطه به دنبال ماشاءالله کاشانی و افرادش می گشتند که از فوریه گذشته، رهبر نیروی امنیتی موجود در سفارت بود. زمین را به صورتی سنتی و منظم که نشانه یک نوع آموزش نظامی بود جستجو کردند. دو نفرشان در مدخل محل آشپزخانه به محل اقامت توسط یک پیشخدمت راه داده شدند که پس از اطمینان از عدم حضور ایرانیان آنجا را ترک کردند. همچنین دو نفر دیگر از پنجره آشپزخانه اقامتگاه را زیر نظر داشتند و از سر تا پا خانه را گشتند. به کاردار، ناویها، خدمتکاران هشدار دادند که ساکت بنشینند ولی به غیر از سرکوفت زدن باعث آزاری نشدند.

۳- وقتی تمام افراد ماشاءالله جمع شدند، در محل موتوری نزدیک در اصلی ورودی آورده شدند. ماشاءالله از این حقیقت که به طور جنبی خلع نفر و سلاح گردیده نترسیده بود. مذاکرات حفاظت شده ای به عمل آمد و گاهی به نظر می آمد که ماشاءالله امکان گذران روز را دارد. به هر صورت حدود ساعت ۵/۹ ماشاءالله و افرادش به اتوبوسی از سه دستگاه موجود رانده شده و برده شدند. پس و پیش کشیدنهای قابل ملاحظه ای وجود داشت، نشانه رفتن، فحش کاری و تیراندازی (اکثراً هوایی) قبل از پایان کار پیش آمده بود. یکی از افراد ماشاءالله خونریزی داشت که معلوم نبود تیر خورده و یا از مسئله دیگری ناشی شده بود (قبلاً دیده شد که سعی در مخفی کردن چاقویی در کفش خود داشت).

۴- به کاردار روز ۷ اوت از طرف رئیس مقاولات، شکوهایان توصیه شده بود که کار جابجایی گروه ماشاءالله به زودی انجام خواهد شد. وی هیچ نشانه ای از نحوه اجرای کار نداد ولی اهمیت کنار ماندن آمریکاییان را تا حد امکان به صورت آشکار تأکید نمود. حتی در صورت نیاز به کاربرد نیروی سلاح.

۵- هنوز روشن نیست که نیروی جدید از چه گروهی است. هر چند گفته می شود پاسداران هستند. رئیس اداره مقاولات به ما گفت که کلیه عملیات با نظارت نخست وزیر، وزیر

خارجه و همکاری کمیته مرکزی انقلاب در تهران اجرا می گردد. یزدی وزیر خارجه امروز صبح نیز در تماسی به کاردار مطلب را مختصراً اطلاع داد. چند عضو منفرد این گروه جزو افراد کمیته مجاور شمال محوطه سفارت شناخته شدند. بر اساس گفته یکی از نگهبانان پیمانی سفارت، گروه نامه ای به امضای یزدی داشتند که نشان می داد برای انتقال ماشاءالله و جابایی ۱۵ روز مهلت بوده که با پرسنل نظامی منظم رأساً تعویض شوند.

۶- پس از انتقال ماشاءالله و افراد او از محوطه، رهبر نیروهای نامنظم که تأثیر در انتقال وی داشت، بیان داشت که آرزوی همکاری کامل با مسئولین امنیتی سفارت در زمینه تهیه حفاظت لازم دارد. او گفت که افرادش آماده اند تا به تنهایی در محوطه بمانند و در اطراف و حتی ساختمانها گشت بدهند. مسئول امنیتی سفارت و رهبر نیروهای جدید موافقت کردند که ۲۰ نفر را برای محافظت از درهای اصلی و گشت در اطراف محوطه تعیین کنند. بحث های آنها بسیار دوستانه بود.

۷- اواسط صبح، گزارش شد که برادر ماشاءالله، حسن و تعدادی از نیروهای نظامی اش، که هنگام انتقال ماشاءالله و افرادش به بازداشتگاه حضور نداشت، در نزدیکی در محوطه خیابان روزولت دیده شده است. متعاقب آن، دسته ای از افراد مسلح نیروهای امنیتی جدید، مأموریت یافتند تا او را دستگیر کنند. مدت کوتاهی پس از آن، خود ماشاءالله دوباره، مقابل در موتورپول آمد تا تجهیزات و خودروهایی را که متعلق به افرادش بود، بازپس گیرد. نیروهایی که وی را چند ساعت پیش منتقل کرده بودند، به او اجازه دادند تا تنها بخشی از تجهیزات مورد تقاضایش را بازپس گیرد، اما اجازه ندادند تا خودروهایش را ببرد. او هنگام ترک محوطه، تهدید کرد که ۲ نفر از افسران امنیتی آمریکایی سفارت را معرفی خواهد کرد.

۸- تا ساعت ۱۵ همه این موارد به پایان رسیده بود. لینگن

ماشاءالله کاشانی

سند شماره ۲۹۲ محرمانه ۱۴ اوت ۱۹۷۹ - ۲۳ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۰۶۱ به: وزارت امور خارجه آمریکا، واشنگتن دی. سی موضوع: ماشاءالله کاشانی ۱- (محرمانه) تهران تایمز در روز سه شنبه ۲۳ مرداد مقاله زیر را در صفحه اول نوشته است:

خلاصه: روز یکشنبه پاسداران انقلاب یک کمیته مزاحم را از سفارت آمریکا بیرون کردند و خود جای آنها را گرفتند. افراد این کمیته مسلمانان مسلح بودند. پاسداران دیروز را در آنجا گذراندند. یک منبع سفارت آمریکا گفت، من تصور می کنم که پاسداران به طور موقت در داخل سفارت خواهند بود. پاسداران تعدادی از افراد مسلح کمیته را خلع سلاح و به منظور بازجویی بازداشت کرده و به ستادشان بردند. این عمل به دستور وزارت امور خارجه انجام

ص: ۶۲۱

گرفت. سخنگوی کمیته مرکزی تهران دیروز گفت که حاج ماشاءالله رهبر این افراد در معرض اتهام رشوه گیری از خریداران اتومبیل های دست دوم آمریکاییان است.

۲- (محرمانه) شروع نظریه: پاسداران انقلاب که کاشانی را بیرون کردند، در محوطه سفارت مانده اند. آنها برای ما مزاحمتی ایجاد نکرده اند و در حقیقت حضور آنها تا روشن شدن سرنوشت و اهداف کاشانی خوشایند است. کاردار می خواهد توضیحات بیشتری در مورد نکات ذکر شده در پاراگراف سوم تلکس قبلی (در ملاقات با دکتر یزدی درباره موضوعات نامربوط) بداند.

۳- (محرمانه) هنوز روشن نیست که با چه شدتی اتهامات واقعی بر علیه کاشانی دنبال می شود. حتی اگر با شدت پیگیری شود، مطمئن نیستیم که شاکیان کاشانی برای شهادت قدم پیش بگذارند.

(برای اطلاع شما): گروههای ذینفع زیادی قبل و بعد از اخراج کاشانی با سفارت تماس می گرفتند و مدارکی دال بر خلافکاری های او ارائه می دادند. ما همواره اینها را رد کرده ایم. اگر کاشانی محاکمه شده و مجرم شناخته شود، او به دروغ به خاطر فعالیتهای ضدانقلابی اعدام خواهد شد. به هر حال بعید است که سفارت از عاقبت کاشانی اطلاعی داشته باشد.

۴- (محرمانه) در ۲۱ مردادماه وقتی که کاردار موضوع را با یزدی در میان گذاشت، یزدی گفت که ماشاءالله بازداشت شده است و توضیح بیشتری نداد، درباره افرادش او گفت که آنها متلاشی شدند، برخی به سر کارهایشان بازگشتند و برخی به سپاه پاسداران منتقل شدند.

درباره موضوع نیروی امنیتی موجود در سفارت کاردار گفت که ما قبلاً افرادی را در داخل محوطه و برخی دیگر را به صورت گشتی در بیرون داشتیم.

یزدی اشاره کرد که موقعیت و مدت توقف آنها در سفارت بستگی به آمریکا دارد اما بهتر است که آنها به مدت طولانی در محوطه نمانند. لینکن

ناآرامی در تهران

سند شماره ۲۹۳ محرمانه ۱۵ اوت ۱۹۷۹ - ۲۴ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۰۷۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: ناآرامی در تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- تلگرام مذکور، انصافاً یک گزارش دقیقی از درگیریهای بین گروههای سیاسی غیرمذهبی و حزب الله (که معنی تحت اللفظی آن، طرفداران حزب خدا، است) وفادار به آیت الله خمینی در روزهای دوازدهم و سیزدهم اوت می باشد که توسط یک روزنامه نگار پرتجربه در این امور، بیان شده است. گزارش «آلوی» تا حدودی رنگ و بوی گرایش شخصی وی به غیرمذهبی ها و مخالفت با تعصب اسلامی دارد، اما تشریح اختلافات رو به رشد سیاسی و

اجتماعی که او آنها را به عنوان زمینه این درگیریها می داند، بسیار واقعی هستند.

۳- البته باید گفت که ما، مایل نیستیم اتفاقات این هفته را علامت نزدیک شدن مبارزه حتمی و نهایی در ایران تلقی کنیم. به نظر ما جریان رودرویی بین چپگرایان غیرمذهبی و افراطیون اسلامی به احتمال زیاد فروکش خواهد کرد. (در حقیقت، دیروز و امروز، چهاردهم و پانزدهم اوت سطح وخامت اوضاع به طور قابل ملاحظه ای پایین بود. و شهر به طور کلی به خاطر مرگ امام علی تعطیل بود) از انقلاب فوریه تا کنون، این نمونه، معرف بحران سیاسی دیگری بوده است، ولی ما نباید انتظار داشته باشیم که این یکی چیز متفاوتی باشد.

۴- اما میراث تلخی به صورت زخم چرکین باقی خواهد ماند. تا ارگانهای سیاسی را از درون بپوساند. به نظر ما، این مفهوم واقعی روند سیاسی ایران است. و این نیروهای اسلامی هستند که به طور مسلط باقی خواهند ماند. هیچ گروه سیاسی دیگری که توانایی رقابت موفقیت آمیز با آنها را داشته باشد پدیدار نشده است. اما بنیادگرایان اسلامی از اینکه با جامعه چند قطبی ایران که اجزاء غیرمذهبی و مدرنیزه عظیمی را دربر می گیرد، کنار بیایند، ناتوانی عجیبی از خود نشان داده اند. آنان در طول شش ماه حکومتشان گروهها را یکی پس از دیگری حذف نموده اند.

این روند نمی تواند به طور نامحدودی ادامه یابد. ممکن است این روند به جنگ داخلی، آنگونه که آلووی حدس زده است، نرسد، اما انتظار این را هم نمی توان داشت که نیروهای اسلامی قادر باشند تا آخر بدون عکس العمل شدیدتر از آنچه که تا امروز شاهد آن بوده اند، بر مخالفانشان حکومت نمایند. لینکن

گزارش وضعیت ایران برای ژنرال گست

سند شماره ۲۹۴ سری ۱۶ اوت ۱۹۷۹ - ۲۵ مرداد ۱۳۵۸ از: مستشاری نظامی، تهران - ۹۰۹۳ به: مرکز فرماندهی نیروهای مستقر در اروپا، واشنگتن دی. سی.

موضوع: گزارش وضعیت ایران برای ژنرال گست ۱- (بدون طبقه بندی): عطف به پیغامی که در آن تحولات اوضاع ایران درخواست شده بود، تحولات مهم به قرار زیر می باشند:

الف- (محرمانه): معاملات مربوط به هواپیماهای اف-۱۴ همچنان بدون تغییر است. ما در انتظار وزارت امور خارجه هستیم تا زمان و مکان گفتگوها را اعلام نماید. مقامات سفارت مجدداً در ملاقات با وزارت امور خارجه و وزیر دفاع ملی در چهاردهم اوت تأکید کردند که این اقدام از جانب دولت موقت ایران صورت گرفته است. آقای شرر در زمینه امنیت شخصی خودش در سفر به اصفهان با سرهنگ غنی پور صحبت کرده است. سرهنگ غنی پور با همافران و افسران اصفهان در این زمینه تماس گرفته و آنها اطمینان داده اند که هیچ مشکلی به وجود

نخواهد آمد. جالب اینکه اخبار اخیر مبنی بر این است که ایرانیان منجمه تیمسار رحیمی و برخی از روحانیون نسبت به این فروش انتقاد کرده اند.

ب- (محرمانه) تأمین لوازم یدکی: اطلاعات مبنی بر آزاد کردن قطعات یدکی معلق متعلق به ایران و اقداماتی که جهت سفارشات جدید (بودجه ۵/۵ میلیون دلار سرمایه نیروی هوایی ارتش شاهنشاهی) صورت گرفته، کتباً به وزارت دفاع ملی و بخشهای خدمات مربوطه تقدیم شده است. این موضوع مفصلاً در ملاقات ۱۴ اوت نیز مورد بحث و گفتگو قرار گرفت. در ملاقات مزبور تصمیم گرفته شد که یک حساب سپرده انتقالی مشروط در ایالات متحده افتتاح شود تا شرکت بهرینگ و دیگران بتوانند دادگامی را که قرار است تشکیل شود متقاعد کنند. دولت ایران (به محض اینکه قراردادها با آریا و احتمالاً شرکت دیگر مورد گفتگو و مذاکره قرار گیرد) دستورات لازم را جهت بارگیری، فراهم خواهد کرد (بدون ارزیابی). آنها از شرکت بهرینگ استفاده نخواهند کرد. در مورد سفارشات قطعات یدکی تیمسار صفری می گوید که چک آماده است ولی آنها (منجمه یزدی) این چک را وجه الضمانه می گذارند تا چنانچه مبلغ فوق از وجوه امانی پرداخت نگردید، نقد شود. ما وقت زیادی در این زمینه صرف کرده ایم ولی ظاهراً موفقیت کمی حاصل شده است. ما موافقت کردیم که تقاضا کنیم تا این شرط از روی چک برداشته شود ولی انتظار پاسخ مثبت نداشتیم. در حال حاضر نمی دانیم چه توقع و انتظاری از آنها داشته باشیم.

ج- (محرمانه) فروشگاه مواد غذایی محل آمریکاییان (گلف استریت): در ۱۱ اوت کاردار با نخست وزیر و وزیر امور خارجه ملاقات نمود و مسایل مهم مختصراً به آنها تذکر داده شد. هیچ پاسخ مثبتی دریافت نشد.

در ملاقات با وزیر امور خارجه در ۱۴ اوت موضوع مجدداً مطرح شد. یزدی گفت «من در مورد این مشکل سخت تلاش می کنم، ما ابتدائاً می بایستی از شر ماشاءالله خلاص می شدیم» (اشاره به نقش یزدی در برداشتن نیروی محافظ موردنظر و علاقه ما). هم اکنون ما در حال نوشتن نامه ای به وزارت امور خارجه هستیم تا یک بار دیگر بگوییم که چه بکنیم. در رابطه با فروشگاه ارتش، شعبه کمکهای امنیتی وزارت دفاع اجازه داد مبلغ ۴/۲ میلیون دلار از وجوه امانی جهت محتویات فروشگاه به اداره کمک به نظامیان، پرداخت شود. در انتظار رهنمود شما برای انتقال این اطلاعات به دولت موقت ایران می باشیم. زیرا تا آنجا که من می دانم هیچ اطلاع قبلی به آنها داده نشده است.

د- (بدون طبقه بندی) در مورد ACCOM: وضعیت تغییر نکرده است، (بخشی از نامه ای که به وزارت امور خارجه ارسال شده و در بالا- مورد اشاره قرار گرفته است). ه- (سری) پروژه های آی بکس: در تاریخ سیزدهم اوت صورت حسابها را به سرهنگ اسکندرزاده دادیم (مهندسی زرهی) وی صورتحسابها را قبول کرد ولی رسیدی در قبال آنها نداد. من نقش گروههای اعزامی مستشاری نظامی را در کمک به برقراری تماس بین (مهندسی

زرهی) و پیمانکاران، توضیح دادم و پیشنهاد کردم که در طرح ایجاد یک گروه فعال جهت بازسازی شده، به وی کمک کنم.

سرهنگ اسکندرزاده کاملاً حالت دفاعی به خود گرفت تا اینکه متوجه شد که من نه نماینده پیمانکاران هستم و نه مایلم در مذاکرات قانونی قرارداد مهندسی رزمی شرکت و دخالت نمایم. وی سپس از پیشنهاد من بسیار استقبال کرد و در مورد دعوت از گروه متخصصان ما به ایران جهت گفتگو در مورد احتیاجات ایران از خود علاقه نشان داد. در پاسخ به سؤال وی در مورد مخارج سفر چنین گروهی من گفتم که کاملاً مطمئن هستم که نامه ای در مورد این پیشنهاد و پذیرش آماده شود و دولت ایران مخارج این سفر را تقبل خواهد کرد. پاسخ من در رابطه با درخواست مشابهی در مورد یک تیم تنظیم سیستم موشک تاو بود. نامه پذیرش آن آماده شده است. پیشنهاد می کنم از دولت آمریکا در مورد تقبل پرداخت مخارج چنین دیداری سؤال کنید؟ توجه: رسته مهندسی رزمی در مورد این پیشنهاد اظهار علاقه نموده ولی درخواست کمک ننموده است.

و- (سری) سیستم موشک تاو: فرم شماره ۱۵۱۳ وزارت دفاع در تاریخ چهاردهم اوت به دولت موقت ایران داده شد. نامه پذیرش به ۶۹۶۲۸ دلار سپرده نیاز دارد. این تیم حدود سی روز پس از امضاء فرم ۱۵۱۳ در ایران خواهد بود. هوانیروز ایران هنوز دستگاه تنظیم کننده ای در ایران تولید و اختراع نکرده است اما گفته که تنها بخشی که مورد نیاز است و هنوز به کار نیفتاده ایستگاه آزمایش عملیات خود کار می باشد. یکی از این ایستگاهها در اصفهان و دیگری در شیراز مستقر است. یک سرگرد هوانیروز گفت مبالغی که برای این دستگاه پرداخت شده بررسی شد. بر اساس قرارداد، فروش خارجی SAM-P2-FMS با نصب، تنظیم و آموزش کارکرد آن به پرسنل ارتش ایران بوده ولی این قرارداد به نحو کامل انجام نشده است. این سرگرد اظهار داشت که آنها جهت تکمیل نصب آن مبلغ اضافی نخواهند پرداخت. پیامی به مرکز ارسال شده است تا وضع تیم آموزش در محل تافت را برای وی توضیح داده و حداقل لوازم مربوط به عملیات مورد نیاز گروه متخصص در پایگاه را درخواست نماید. در این پیام همچنین آمده بود ما امیدواریم که مرحله آموزش را به خاطر مسایل امنیتی ایران در مهرآباد انجام دهیم.

ز- (بدون طبقه بندی) در مورد ترمینال فرماندهی حمل و نقل هوایی: بحث و جدلها و اذیت و آزار معمولی منجر به بسته شدن ترمینال تا ماه اوت گردید. در عین حال معصومی و کارکنان گمرک احتمالاً به تحریک ستوان پاسه (نماینده نیروی هوایی) در یک تماس تلفنی با نیروی زمینی سؤال نمودند که آنها تأیید نمایند که وسایل متعلق به دولت ایران نیستند. متعاقب این جریان ستوان پاسه تصمیم می گیرد که به پیامهای دریافتی ما که تعلق بقیه محموله را به دولت آمریکا، مورد تأکید قرار می دهد، اهمیتی ندهد.

من با تیمسار فراور ملاقات کرده و از وی درخواست کمک نمودم و همین درخواست را

از سرهنگ کامکار کرده ام. تا امروز هیچ چیزی از نیروی زمینی نشنیده ایم و ناچار شده ایم مادام که روی این مشکل کار می کنیم پرواز هواپیمای سی-۱۴۱ را که قرار بود روز پنجم صورت گیرد، بیست و چهار ساعت به تأخیر بیندازیم.

ح- (بدون طبقه بندی) درباره کارکنان: ما سیزده کارمند داریم. آخرین گروه کمکی در دوازدهم اوت با یک هواپیمای سی-۱۴۱ از اینجا رفتند. جایگزینی سرهنگ نیروی زمینی آمریکا از جانب شما قرار است در سی و یکم ماه اوت ۷۹ گزارش شود. جایگزینی ستوان فرمانده آنجلمان نیز در گزارش سیزدهم نوامبر معرفی شده است.

ط- (سری) SCS: سرهنگ زرین کلک به ما دستور داده که در تاریخ بیستم اوت ۴ موشک SW-۱۵ را ببریم. اموال شخصی هنوز بلا-تکلیف است. گرچه نامه ای ارسال کرده ایم که اسامی کارکنان را که در طی حمله به پاسگاه فرماندهی حضور داشتند، در آن نوشته شده است.

ی- (بدون طبقه بندی) بازرگری مختصر در قرارداد فروش تسلیحات نظامی به ایران: ستوان فرمانده آنجلمان، گروهان راگان و من در جلسه کوتاهی در ۲۲-۲۴ اوت شرکت خواهیم کرد و به دنبال آن در تاریخ ۲۷-۲۸ اوت جهت گفتگوهای مختصر به مرکز هماهنگی یگانهای پشتیبانی خواهیم رفت. سپس دو روز به مرخصی رفته و در دوم سپتامبر یا بعد از آن به تهران برمی گردیم. پیامی به مدیریت کمکهای امنیتی فرستاده ایم و درخواستمان را جهت نماینده این بخش به ایران بیان داشته ایم. هیچگونه پاسخی دریافت نداشته ایم که وقتی می آید آمادگی داشته باشیم. درخواست فرماندهی لجستیک نیروی هوایی جهت شرکت سرهنگ دوم رینکر در جلسه مذاکرات مختصر نیروی هوایی را امروز دریافت داشتیم. من موافقت نموده و مرخصی وی را که امروز تمام می شد تا ۲۶ ماه اوت تمدید کردم.

ک- (محرمانه) در مورد ستاد نیروی هوایی: هیچ پیشرفت تازه ای تا امروز حاصل نشده ما به فشار خود به سرهنگ جذبی و دیگران در ستاد نیروی هوایی ایران ادامه داده ولی نتیجه ای نگرفته ایم. تیمسار صفری اکنون بازگشته و بنابراین با او نیز دوباره صحبت خواهیم کرد.

ل- (محرمانه) تذکر دیپلماتیک راجع به کمکهای نظامی:

[۱] من در سیزدهم ماه اوت با سرهنگ کامکار، تیمسار صفری و آقای بهرامی ملاقات کردم و پاسخ برخی از سئوالات را گرفتم. منظور از تجدید شرایط قرارداد در مورد هواپیماهای سی-۱۳۰ و اف-۱۴ ایجاد تغییراتی به منظور مدرنیزه کردن هواپیما و منظور از آموزش، طرز کار با موشکهای زمینی، هوایی هاک-۱ می باشد. ما در جلسه چهاردهم اوت در مورد جزئیات صحبت نکردیم. ما پاسخ اکثر مسایل را کتباً در آن یادداشت به سرهنگ کامکار دادیم.

(۲) کلاً ما خیلی تلاش می کنیم ولی طبق معمول نتایج زیادی کسب نخواهیم کرد. تیمسار صفری، سرهنگ کامکار، آقای بهرامی و بایندر نیز در ملاقات چهاردهم اوت با وزیر امور خارجه و وزیر دفاع کشور حضور داشتند و یک کاردار و من از طرف خودمان شرکت کردیم.

فکر می کنم ملاقات با یزدی به نفع ما بوده (و در دیدار با بهرامی ضرر کردیم) وقتی

اطلاعاتی را که در مورد صورت حسابها برای دولت ایران فراهم کرده ایم به یزدی نشان دادیم. یزدی دقیقاً نگفت که «شما در نهایت آدمهای چندان بدی هم نیستید» ولی اضافه کرد که او می بایست در مورد ارتباطات ما بیشتر مطلع باشد.

سعی خواهیم کرد قبل از عزیمت شما فتوکپی گزارش این دیدار را برای شما بفرستیم. در غیر این صورت پیشنهاد می کنم که وقتی رسیدید فتوکپی امور امنیت بین الملل - شعبه کمکهای امنیتی وزارت دفاع را مطالعه فرمایید. سفر بخیر. دیویس ۳- کاردار اضافه می کند: در جلسه چهاردهم اوت در مورد این موضوع بسیار سری، ران، کار بسیار جالبی انجام داد.

۴- جای شما خالی است. به خصوص در دادگاهها. لینگن

تهدید به بمب گذاری سفارت آمریکا در تهران

سند شماره ۲۹۵ محرمانه ۱۸ اوت ۱۹۷۹ - ۲۷ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۱۵۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع گزارش: تهدید به بمب گذاری سفارت آمریکا در تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در حدود ساعت یک بعد از ظهر روز هجدهم اوت ۱۹۷۹، افسر امنیتی اطلاع حاصل کرد که فردی ناشناس، که خود را وابسته به گروه فرقان معرفی می کرد، به کلانتری منطقه ۷ تلفن کرده و اظهار داشته است که بمبی در مقابل یکی از دربهای ورودی سفارت کار گذاشته شده و ظرف ۱۰ دقیقه منفجر خواهد شد.

کلانتری دو مأمور به سفارت اعزام کرد که به اتفاق مأمورین امنیتی سفارت قسمت بیرونی و داخلی دیوار محوطه سفارت را جستجو کردند ولی چیزی پیدا نشد.

۳- (جهت اطلاع شما): گروه فرقان گروهی اسلامی است که مخالف نقش روحانیت در حکومت است. این گروه خط مشی تروریستی را ترجیحاً به عنوان ابزاری جهت بیان امیال سیاسی خود به کار گرفته و از چهاردهم فوریه تاکنون مسئولیت ترور چند نفر از شخصیتهای مذهبی را برعهده داشته است. در مورد اینکه آیا افراد آمریکایی و تأسیسات وابسته به ایالات متحده آمریکا هدف اقدامات آنها قرار گیرد، اطلاعی در دست نیست. لینگن

رویداد امنیتی ۱۸ اوت ۱۹۷۹

سند شماره ۲۹۶ محرمانه ۱۸ اوت ۱۹۷۹ - ۲۷ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۱۵۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: رویداد امنیتی ۱۸ اوت ۱۹۷۹ ۱- (محرمانه - تمام متن)

۲- در تاریخ ۲۶ مرداد در حدود ساعت ۲۲:۵۵ دقیقه ساختمان جدید کنسولگری (که در دست احداث است) و در محوطه قرار دارد مورد اصابت یک موشک (آر. پی. جی) قرار گرفت. حدود پنج دقیقه بعد یک انفجار ثانوی سفارت را به لرزه درآورد. در تاریخ ۲۷ مرداد معلوم شد که انفجار دوم ناشی از انفجار یک نارنجک دستی بوده که در خارج از ساختمان کوچک پشت سفارت یعنی کنار ساختمان ماهواره کار گذاشته شده بود. افسر امنیتی منطقه ای بخشهای عمده پروانه آر. پی. جی را پیدا کرده است، و آن را به عنوان مهمات آر. پی. جی ۷ شناسایی نمود. سوزن و ترکشهای نارنجک دستی نیز در اطراف ساختمان ماهواره یافته شد. انفجار نارنجک به این دلیل اهمیت دارد که در داخل محوطه سفارت رخ داده است که نشان می دهد که مهاجمین به داخل سفارت نفوذ کرده اند تا بتوانند نارنجک را کار بگذارند. این نارنجک کار گذاشته شده و از راه دور پرتاب نشده است چون سوزن آن در نزدیکی محل انفجار یافته شده است. آر. پی. جی نیز ظاهراً از «کوچه آمریکایی» و از خارج محوطه شلیک شده است.

۳- تنها آسیب وارده به سفارت عبارت است از پنجره های شکسته و ترکش های فرورفته در دیوارها. طبق برآورد افسر امنیتی منطقه ای حدود ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ دلار خسارت به این ساختمان وارد آمده است که البته خسارات وارده به پنجره مخصوص اطلاعات محاسبه نشده است.

موج انفجار نیز پنجره ها و چراغهای خانه های پیش ساخته را خرد کرده است. در انفجار ثانوی پنجره های ساختمان ماهواره شکست لیکن به ظرفیت ارتباطی خسارتی وارد نساخته است. هیچیک از افراد نیز مجروح نشده اند.

۴- سفارت قبلاً در جریان این حمله واقع نشده بود. در زمان بروز انفجار دو نفر از پاسدارها علاوه بر دو نفر گارد سفارت در محوطه مشغول انجام وظایف بودند. پس از تلفن کاردار به وزارت خارجه ۲۰ تا ۳۰ نفر دیگر از پاسداران به نگهبانان موجود افزوده شدند. افسر امنیتی منطقه ای با هماهنگی پاسداران به پاکسازی محوطه پرداختند و پرسنل داخل محوطه را به اتاقهای امن داخل سفارت بردند. گاردهای ثابت و متحرک نیز ایجاد گردید. در حدود ساعت ۳:۳۰ صبح نیروهای پاسداران آنجا را ترک گفته و فقط هشت نفر را برای نگهبانی از محوطه باقی گذاشتند که تا ساعت ۶ صبح در آنجا بمانند که آنها هم پس از ساعت ۶ محوطه را ترک گفتند. اکنون که ساعت ۱۶ است دو نفر دیگر از پاسداران در دروازه موتورپل به نگهبانی مشغولند.

۵- کمی پس از ورود پاسداران به سفارت تلفن دفتر قبلی ماشاءالله کاشانی به صدا درآمد که یکی از پاسداران گوشی را برداشت شماره این تلفن در کتابچه عمومی تلفن به عنوان شماره تلفن سفارت وارد نشده ولی از آن طرف خط یک نفر می گفت که بهتر است پاسداران در عرض نیم ساعت محوطه را ترک نمایند چون سفارت نابود خواهد شد. تا آنجا که می دانیم

فقط کاشانی و وابستگانش این شماره تلفن را در اختیار داشتند.

احتمالاً این حمله نیز با اخراج کاشانی در اوایل هفته جاری ارتباط داشته است.

۶- طی ملاقات کاردار با رئیس پروتکل وزارت خارجه، کاردار اطمینان یافت که وزارت خارجه نیروی پاسداران را به سفارت بازخواهد گرداند تا وضع امنیتی سفارت بهبود یابد. افسر امنیتی منطقه ای در این مورد هماهنگی لازم را پس از ورود نیروی تقویتی به وجود خواهد آورد. لینکن

امنیت سفارت

سند شماره ۲۹۷ استفاده محدود اداری ۲۰ اوت ۱۹۷۹ - ۲۹ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۲۱۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: امنیت سفارت ۱- یزدی وزیر خارجه ایران امروز صبح با کاردار در مورد اوضاع امنیتی سفارت صحبت کرد. وی در مورد پرتاب نارنجک در تاریخ ۲۶ مرداد سؤال کرد و گفت امیدوار است که این کار باعث توقف فعالیتهای کنسولی جدید ما نشود.

کاردار گفت که ممکن است یک تأخیر چند روزه پیش آید ولی امیدواریم که برنامه بازگشایی این بخش در اواخر ماه جاری اجرا شود. در پاسخ به سؤال یزدی در مورد میزان خسارات وارده، کاردار گفت که این خسارات بیشتر جنبه روانی داشته اند تا مادی.

۲- یزدی گفت که امروز صبح از وزارتخانه اش خواسته بود که بین پلیس و ما ارتباط برقرار سازد، تا نیروی امنیتی عادی سفارت را افزایش دهد. یزدی افزود بهتر است اعضای پاسداران (کمیته ششم) نیز همراه با پلیس در امنیت بخش کنسولی حضور داشته باشند، تا امنیت آنجا بیشتر شود. کاردار به خاطر اقدامات دولت موقت ایران سپاسگزاری کرد.

۳- SY از طریق پیامی جداگانه خصوصیات مقررات امنیتی پیشنهادی توسط پلیس را گزارش خواهد کرد.

۴- علاوه بر این، یزدی گفت که در پاییز جاری در مجمع عمومی سازمان ملل متحد شرکت خواهد کرد ولی قبل از رفتن به نیویورک از اجلاس هاوانا به تهران بازخواهد گشت.

لینکن

امنیت سفارت

سند شماره ۲۹۸ محرمانه ۲۱ اوت ۱۹۷۹ - ۳۰ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۲۷۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی، فوری موضوع: امنیت سفارت ۱- (محرمانه - تمام متن)

۲- نیروی محافظ مجاهدین در حال حاضر دارای ۲ پست نگهبانی ۲۴ ساعته در هفت روز هفته در اطراف سفارت، و یک واحد نگهبانی ۱۲ ساعته در هفت روز هفته در اطراف اقامتگاه هستند. از اوایل شهریور ماه در محل کنسولگری جدید نیز یک پست نگهبانی ده ساعته در پنج روز هفته ایجاد خواهد شد. افسر امنیتی منطقه ای معتقد است که پیشنهاد مطرحه توسط سرویس امنیتی منطقه ای در مورد ایجاد یک نیروی عکس العمل سه نفره بسیار مناسب است. لزوم این پیشنهاد به خاطر دو رویداد هفته گذشته (مراجع ب و ج) که طی آن گارد مجاهدین و رابطه آنها با سفارت قطع شده بود، بیشتر مشهود می گردد. با وجود منابع موجود ما همیشه این نیروی سه نفره را در اختیار داشته ایم. نسبت نیروی موجود ۱۲ به یک است در حالیکه یکی از اعضای مجاهدین قرار است به نقطه ای دیگر منتقل گردد. نسبت نیروی مجاز ۱۶ به یک است. اعضای گارد مجاهدین در دو هفته گذشته به حالت آماده باش بوده و مرخصی نرفته اند. واحدهای سفارت و اقامتگاه در موارد متعدد با کاربرد بقیه نیروهای آماده تقویت شده اند. این یگان ساعات طولانی را به کار مشغول بوده و استراحت نداشته است. عملکرد آنها در رویدادهای ۲۲ و ۲۷ مرداد نیز حائز اهمیت بوده است. ولی ساعات کار طولانی و استراحت ناچیز بر روحیه آنها تأثیر منفی خواهد داشت.

۳- در تاریخ ۲۹ مرداد افسر امنیتی منطقه ای با سرهنگ رضا نبی پور رئیس پلیس تهران ملاقات کرد تا نیازهای امنیتی سفارت را با وی مورد بحث قرار دهد. نبی پور در مقام تشریح گفت که بنا به دستور وزارت خارجه به ملاقات با افسر امنیتی منطقه ای پرداخته تا پس از مشخص شدن نیازهای امنیتی، نیروی انسانی لازم را فراهم آورد. نبی پور توافق کرد تا در موارد زیر همکاری نماید:

- امنیت محوطه سفارت:

تعدادی مرکب از ده نفر پلیس یونیفورم دار امنیت اطراف محوطه سفارت (خارج از محوطه) را تأمین خواهند کرد. نبی پور و افسر امنیتی منطقه ای اطراف سفارت را بازدید کرده و در مورد پستهای ثابت و گشتی توافق نمودند. از تاریخ ۴ تیرماه امنیت ۲۴ ساعته اطراف سفارت در هفت روز هفته تأمین خواهد گردید.

- حراست از داخل محوطه سفارت:

سه شیفت مرکب از چهار پلیس فاقد یونیفورم بطور ۲۴ ساعته در داخل سفارت ایجاد خواهد شد تا بصورت اسکورت اتومبیلها عمل نمایند. سفارت نیز دفتری برای این افراد فراهم خواهد کرد و نیز بی سیمهای ارتباطی لازم با قرارگاههایشان را نیز تهیه خواهد نمود. گذشته از این، افسر امنیتی منطقه ای آموزش لازم را به این افراد خواهد داد. تأمین هزینه پوشاک و غذای این افراد نیز بعهده سفارت می باشد. این افراد کار خود را در ۳۰ مرداد آغاز نمودند.

- کنترل جمعیت در خارج از کنسولگری جدید: پلیس نیروی لازم را جهت کنترل مردم در خارج از کنسولگری جدید تأمین خواهد نمود. تعداد افراد پلیس بستگی به میزان جمعیت

خواهد داشت.

۴- نیرو گارد پیمانی سفارت مرکب از ۵۰ نفر است. این افراد در محل دروازه های سفارت، کنسولگری، محل ورود ارباب رجوع، و نیز ساختمان اصلی سفارت ۲۴ ساعته انجام وظیفه خواهند نمود. مهم ترین وظیفه نیروی گارد کنترل معابر ورودی عمومی است که اکنون با خرج ماشاءالله از سفارت به نحو احسن انجام می گیرد. افسر امنیتی منطقه ای در نظر دارد که با استفاده از سیستم دیده بان و ارتباط رادیویی گشت شبانه در داخل محوطه سفارت را نیز برقرار سازد. تعداد نیروی گارد افزایش خواهد یافت تا این نیاز نیز برآورده شود.

۵- حضور پلیس ملی نوعی پیشرفت در این رابطه است، مهم تر از همه اینکه نشانگر آن است که دولت ایران مایل است به وظایف خود در این زمینه عمل نماید. ولی باید گفته شود که پلیس ملی فاقد هرگونه قدرتی است. در مورد توانایی و یا تمایل آنها نسبت به دفع هرگونه حمله مسلحانه و یا حمله جمعی قانون شکن تردید داریم. منظور این است که ما باید به منابع خودمان (گاردهای محلی، گارد امنیتی مجاهدین و امنیت فیزیکی) خود متکی باشیم تا در صورت بروز هرگونه حمله بتوانیم موقتاً به دفاع پردازیم تا نیروی لازم برای دفع آن برسد. باید پروژه های فنی امنیتی را (که در مراحل مختلف تکامل است) هر چه زودتر تکمیل نمود. گروه نیروی گارد مجاهدین باید تقویت گردد. طرحهای اضطراری باید تکمیل شوند. ما به پیشرفتهایی نایل آمده ایم لیکن این پیشرفت به کندی صورت می گیرد. لینکن

اقدامات خمینی علیه مطبوعات

سند شماره ۲۹۹ استفاده محدود اداری ۲۱ اوت ۱۹۷۹ - ۳۰ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۲۸۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: اقدامات خمینی علیه مطبوعات ۱- روزن وابسته مطبوعاتی، فتح الله والا مدیرعامل مجله سیاسی هفتگی تهران مصور را ملاقات کرد، که یکی از ۲۲ نشریه ای است که بنا به دستور آیت الله قمی، دادستان انقلابی تهران بسته شده است. روزن قرار بود قبلاً با فتح الله والا، ناشر مجله ملاقات کند، ولی به وی گفته شده بود که فتح الله والا ناشر و مسعود بهنود سردبیر هر دو از ترس دستگیری در اختفا بسر می برند. فتح الله والا گفت که علت بسته شدن مجله اش بند دوم قانون جدید مطبوعات است که در آن ذکر شده که افراد وابسته به رژیم سابق حق انتشار نخواهند داشت. والا یادآور شد که برادرش در مجلس سابق از طرف مردم خلخال آذربایجان به نمایندگی انتخاب شده بود، ولی با این وصف او و چند نفر دیگر در سال ۱۳۵۳ و در زمان رژیم سابق امتیاز انتشارشان را از دست داده بودند. والا افزود که وی تصمیم به اعتراض گرفته است چون قانون جدید مطبوعات توسط یک هیأت مجریه یعنی شورای انقلابی تصویب شده نه توسط یک هیأت قانونگذار، و بر طبق همین قانون، هر نشریه قبل از تعطیل کامل حق دارد به مدت سه ماه از

دولت در این رابطه پژوهش بخواهد.

۲- والا مطمئن است که عامل اصلی موج سانسور مطبوعات قطب زاده است و او را فردی حقیر صفت خواند که «حاضر است دست خمینی را بوسیده و هر اقدام مورد درخواست وی را انجام دهد.» والا گفت کارمندان تهران مصور تلاش می کنند که قطب زاده را گیر بیاندازند و چند ماه پیش عکسی را یافتند که او را با شاه نشان می دهد. در یکی از شماره های اخیر نیز در مورد قطب زاده و ارتباط وی با چاقو کشهای جنوب تهران افشاگری شد که در آن سرپرست رادیو تلویزیون ملی ایران با کاربرد آنها مخالفین را مرعوب می نماید. والا احساس می کند که رابطه مستقیم قطب زاده و گزارشات مکرر وی در مورد مطبوعات به آیت الله خمینی سبب شده است که وی اخیراً به مطبوعاتی که از خط حزب الله پیروی نمی کنند حمله ور گردد.

۳- گفتگو به خاطر یک مکالمه تلفنی پایان یافت که طی آن یکی از توزیع کنندگان والا به وی گفت که کمیته های محل هشتاد هزار نسخه از آخرین شماره روزنامه را ضبط کرده اند. والا افزود، «ظاهراً کارمندان باید به کار زیرزمینی بپردازند» و اظهار داشت که ای کاش در روزهای پرشور انقلاب کورکورانه از خمینی حمایت نکرده بود.

۴- نظریه: والا- سعی خواهد کرد با رفتن به دفتر نخست وزیر و وزارت ارشاد ملی خواستار تعویض جواز انتشار تحت نام دیگری شود، لیکن با وجود گزارشگریهای محققانه و نکته سنج روزنامه و نیز حساسیت شدید رژیم این طرح عملی نخواهد شد. ممکن است والا- در مورد نفوذ مستقیم قطب زاده اغراق کرده باشد، ولی جالب توجه این است که آخرین امریه های خمینی در مورد مطبوعات دارای لحنی مشابه با لحن مورد استفاده سرپرست رادیو و تلویزیون ملی ایران در دو هفته گذشته می باشد. به هر حال رژیم سعی دارد با کنترل مطبوعات هرگونه مخالفت موجود را وادار به فروکش بنماید. گریوز

اعدامها ادامه دارد

سند شماره ۳۰۰ محرمانه شماره گزارش: ۰۲۸۳ ۷۹ ۶۸۴۶۲۱ اوت ۱۹۷۹ - ۳۰ مرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: اعدامها ادامه دارد ۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) این گزارش اطلاعاتی را درباره اعدام دو سرتیپ و یک ستوان ارتش و یک پلیس شهربانی ارائه می دهد.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات (بدون طبقه بندی): در ۲۰ اوت تیمسار سرتیپ شهربانی عبدالله واثقی و تیمسار سرتیپ ارتش عباس شفاعت به جرم تیراندازی به تظاهرکنندگان ضدشاه در ۸ سپتامبر (جمعه ۱۷ شهریور) در میدان ژاله در تهران اعدام شدند.

ص: ۶۳۲

طبق گزارش تهران تایمز تظاهرات میدان ژاله در نتیجه تیراندازیهای صدها نفر از نیروهای نظامی و پلیس به یکی از خونین ترین تظاهرات مبدل گردید. از دیگر کسانی که به جرم حادثه میدان ژاله اعدام شدند، می توان از ستوان دوم ارتش ابوالفضل و گروهبان شهربانی پروردی لشگری نام برد.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) بدون شک اعدامها ادامه خواهد داشت، زیرا «قاضی عسگر» (آیت الله خلخالی، حاکم شرع دادگاههای انقلاب) برای محاکمه یاغیانی که در نتیجه بازپس گیری شهر پاوه از اکراد دستگیر شده اند، به شمال (پاوه) می رود.

ماشاءالله کاشانی

سند شماره ۳۰۱ محرمانه ۲۱ اوت ۱۹۷۹ - ۳۰ مرداد ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۲۸۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: ماشاءالله کاشانی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در تاریخ ۲/۸/۷۹ افسر امنیتی منطقه ای با ماشاءالله کاشانی (بنا به درخواست خودش) در سفارت ملاقات کرد. این ملاقات ظاهراً به خاطر گرفتن پاسپورتهای سه نفری بود که وی قبلاً پاسپورتشان را به افسر امنیتی منطقه ای داده بود. ولی در هنگام مذاکره به افسر امنیتی منطقه ای گفت: که منظور واقعی اش از این ملاقات، این است که بگوید مایل است برای سفارت کار کند. او گفت که از انقلاب راضی نیست و تمایل دارد که کارهای ویژه ای برای سفارت انجام دهد. افسر امنیتی منطقه ای به کاشانی گفت که سفارت به آن نوع «عملیات ویژه» که او اشاره می کند، کاری ندارد. کاشانی از پیشنهاد خود منصرف نشد، او گفت که حاضر است اطلاعات باارزشی را برای سفارت فراهم کند. و نیز تکرار کرد که آماده است هر کاری که ما احتیاج داشته باشیم را انجام دهد.

۳- افسر امنیتی منطقه ای از کاشانی خواست که وضعیت خودش را توضیح دهد زیرا ما شنیده ایم که او بازداشت شده و باید محاکمه شود. کاشانی توضیح داد که او حالا برای دادستانی کار می کند. (دادستانی محل سابق پادگان ارتش است که در اختیار سپاه است و حالا به عنوان زندان استفاده می شود، و اخیراً بخش ضداطلاعات آن مسئولیت بازداشت کمونیستها را به عهده گرفته است.) او اضافه کرد که درگیری زیادی با دادگاه انقلاب در مورد مسئله سعادت و «ادعای» فروش ویزای آمریکا به دیگران دارد. کاشانی بیشتر از آنچه نشان می داد، نگران بود.

۴- مأمور امنیتی منطقه ای از کاشانی درباره حمله ای که در تاریخ ۱۷/۸ با راکت و نارنجک به سفارت صورت گرفت پرسید. او قسم خورد که دخالتی در این کار نداشته و اضافه کرد که چرا باید به سفارت حمله کرده باشیم، شما که برای انجام این کارها به من حقوق نمی دادید. او

توضیح داد که گروه ۱۷ شهریور (به تلکس تهران ۹۱۷۵ مراجعه کنید) مسئولیت این حمله را به عهده گرفته است. او مدرکی دال بر اثبات ادعایش ارائه نداد.

۵- مأمور امنیتی از کاشانی پرسید که چرا او دو مأمور امنیتی را تهدید به مرگ کرده است. او اقرار کرد که در آن لحظه خیلی عصبانی بوده ولی هیچوقت فکر چنین کاری را هم نخواهد کرد. مأمور امنیتی به کاشانی خاطرنشان ساخت که این کار عاقلانه نخواهد بود.

۶- مأمور امنیتی برای کاشانی روشن کرد که اخراج او از سفارت به دستور وزارت امور خارجه ایران بوده و خاطرنشان کرد که چندین بار به او تذکر داده شده و به وزارت خارجه نیز در مورد اعمال افرادش شکایت شده است. او فقط سر تکان داد و گفت که افرادش خیلی بی شعورند.

۷- در پایان ملاقات کاشانی گفت که می خواهد برای آمریکا ویزا بگیرد. این تقاضا رد شد.

۸- نظریه: وضع کاشانی مبهم است. کمی بعد از اخراجش از سفارت، یزدی (وزیر خارجه) به کاردار گفت که کاشانی بازداشت است. در شب یکشنبه گذشته (۸:۲۰) از وزارت خارجه به کاردار تلفن شد. تلفن کننده امیر شکوهیان (رئیس امور معاهدات وزارت خارجه) بود که همین الان از ملاقات کاشانی با مقامات سفارت مطلع شده بود. شکوهیان در حالیکه به ملاقات مأمور امنیتی با کاشانی خیلی حساسیت نشان می داد، گفت که کاشانی مخفی و تحت تعقیب دولت موقت ایران است. شکوهیان از کاردار تقاضا کرد که به محض مراجعه مجدد کاشانی به سفارت به او اطلاع دهند تا نیروهای امنیتی را برای دستگیری او اعزام کند. کاردار در این باره تعهدی ندارد. لینگن * توضیح: بعد از اخراج او و بعد از اظهار ناراحتی های آمریکاییان از او به دولت، به سراغ آمریکاییان آمده و اظهار داشته حاضر است عملیات ویژه انجام دهد (مهم).

نامه کاردار (لینگن) به ویلیام کلارک

سند شماره ۳۰۲ ۲۳ اوت ۱۹۷۹ - ۱ شهریور ۱۳۵۸ سفارت آمریکا در تهران - ایران [موضوع: نامه کاردار (لینگن) به ویلیام کلارک] آقای کلارک عزیز:

بدین وسیله دریافت یادداشت مورخه ۱۹ اوت شما، که بامداد روز عزیمت از تهران در سفارت گذاشتید تأیید می شود. ما خواهیم کوشید هر اندازه که ممکن باشد در مورد مسئله روادیدی که شما فرستاده اید کمک کنیم.

من می خواهم همچین از شما به خاطر صحبت با دکتر یزدی درباره شرایط امنیتی ما در اینجا در محوطه (سفارت) تشکر کنم. من گمان می کنم که تا اندازه زیادی به علت این مکالمه بود که بامداد روز بعد دکتر یزدی به من تلفن کرد و درباره امنیت اینجا پرسشهایی کرد و بار

دیگر تأیید کرد که او به وزارت امور خارجه دستور داده است با پلیس تهران تماس گرفته، زمینه یک گروه متحدالشکل پلیس را برای انجام مأموریت‌های امنیتی بر اساس ۲۴ ساعت فراهم کند. به ما گفته شده است که، این نوع وسایل توسعه یافته امنیتی را از پایان هفته خواهیم داشت. شما خودتان می‌توانید درک کنید که این امر برای روحیه جامعه ما چه اهمیت و معنایی دارد. من از مذاکره با شما و دون لوکا بسیار لذت بردم. من ظرف هفته آینده و قسمت بیشتر هفته بعد از آن در وزارت امور خارجه خواهم بود. اگر شما در واشنگتن هستید من از صحبت با شما بار دیگر استقبال خواهم کرد. یا اینکه من خواهم کوشید به شما تلفن بزنم.

ارادتمند ال. بروس لینگن

توصیه های مربوط به سفر وابستگان و افتتاح کنسولگری

سند شماره ۳۰۳ محرمانه ۲۳ اوت ۱۹۷۹ - ۱ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۳۶۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: توصیه های مربوط به سفر وابستگان و افتتاح کنسولگری ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- توصیه های خود را در مورد سفر وابستگان به ایران و زمان گشایش کنسولگری با در نظر گرفتن وضع امنیتی موجود در سفارت مرور کرده ایم.

۳- همانگونه که در گزارش جداگانه خود مطرح کرده ایم به ما اطلاع داده شده از روز شنبه ۳ شهریور یک گروه ده نفره پلیس امنیت شبانه روزی سفارت را تأمین خواهند کرد. تا روز شنبه شبها تعدادی از پاسداران به حراست از سفارت خواهند پرداخت و وزیر خارجه نیز گفته است که به نظر او این گروه می‌تواند به جای پلیس در اولین روزهای گشایش کنسولگری ازدحام جمعیت را کنترل نماید.

۴- در همین حال از زمان انفجار نارنجک در تاریخ ۲۶ مرداد حادثه دیگری در سفارت رخ نداده است.

۵- حال که نیروی قبلی تحت سرپرستی ماشاءالله کاشانی از سفارت اخراج و پلیس به جای آن وارد سفارت شده می‌بینیم که دولت ایران نیز برای تأمین امنیت ما تلاش می‌کند. این موضوع و نیز بهبود وضع امنیتی در داخل شهر، سبب تأیید دوباره توصیه های مربوط به سفر وابستگان از طرف من می‌شود؛ یعنی وابستگان بالغ و کودکان کمتر از شش سال می‌توانند داوطلبانه به تهران سفر نمایند.

هنوز معتقدیم که کودکان دبستانی نباید به تهران بیایند البته به خاطر تجاربی که در اولین ترم داشته ایم.

۶- در رابطه با گشایش کنسولگری، به خاطر خسارات وارده در نتیجه انفجار نارنجک و نیز تعطیل کار ساختمانی در زمان اخراج نیروهای ماشاءالله قدری تعویق و تأخیر حاصل شده

است.

طبق برآورد کنونی اثاثیه و تجهیزات محل جدید مستقر خواهد شد تا عملیات از روز سه شنبه ۱۳ شهریور آغاز شود که احتمالاً تا روز ۱۱ شهریور باید فعالیت بیشتری داشته باشیم. سرکنسول مورفیلد در مورد برنامه ویژه پیشنهادی اش در هفته اول گزارش جداگانه ارسال خواهد داشت تا نظم و ترتیب لازم طی این هفته برقرار گردد.

۷- به نظر من مهم است که ما نشان دهیم که فعالیت های ویزایی غیر مسئولانه نخواهیم کرد و هر چه زودتر باید این فعالیت را آغاز نماییم. در خاتمه می گویم که شرایط مورد نیاز ما یعنی تسهیلات، تضمین امنیت و پرسنل کافی برآورده شده است تا فعالیت ما در تاریخ ۱۳ شهریور آغاز گردد.

۸- آنچه در فوق آمده توصیه های من در بین این دو جنبه مهم کار این واحد است و از وزارتخانه می خواهم که توافق خود را اعلام دارد.

در صورت وخامت اوضاع طی دو هفته آتی ما توصیه ها و پیشنهادات خود را بار دیگر مرور و بررسی خواهیم کرد. لینکن

اطلاعات عمومی نظامی

سند شماره ۳۰۴ محرمانه ۲۱ اوت ۱۹۷۹-۳۰ مرداد ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۹۳۷۱ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: دی.ای. ژیلت مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی.ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: اطلاعات عمومی نظامی ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره موضوعات زیر ارائه می دهد، شامل: خلع سلاح گروههای سیاسی. تشکر سرلشگر شاکر از حمایت های مردمی. نام جدید پایگاه هوایی وحدتی و تحسین و تمجید دریادار مدنی از مردم ایران.

۱۷ از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات: (محرمانه) الف- (بدون طبقه بندی) خلع سلاح گروههای سیاسی: دادستان کل کشور آیت الله آذری قمی در یک مصاحبه مطبوعاتی اظهار داشت که کلیه گروهها خلع سلاح خواهند شد. ارتش، پاسداران انقلاب و مأموران کمیته تنها گروههایی هستند که از این قاعده مستثنی خواهند بود. علاوه بر این، احزاب سیاسی که به طور غیرقانونی ساختمان های دولتی را اشغال کرده اند، باید این ساختمان ها را تخلیه کنند. هر کس که در مقابل قوانین جدید مقاومت نشان دهد، به زور

ص: ۶۳۶

مجبور به رعایت آن خواهد شد.

نظریات مرکز تهیه گزارش (محرمانه): خلع سلاح گروه‌ها به فعالیتی رایج در تهران مبدل شده است که البته همیشه با موفقیت همراه نبوده است.

اگرچه خلع سلاح کل شهر مستلزم عملیاتی گسترده تر از کنار گذاشتن نیروهای غیرمنظم است، ولی گروه‌هایی که قانوناً در تهران مسلح هستند گاه مهارت زیادی در انجام این نوع عملیات از خود نشان می دهند.

ب- (بدون طبقه بندی) تشکر سرلشگر شاکر از حمایت های مردمی: سرلشگر شاکر (که به تازگی به این درجه ترفیع یافته است) از حمایت های خودجوش مردمی در مبارزه با توطئه های ضد انقلاب در استان کردستان بسیار تشکر کرد.

ج- (بدون طبقه بندی) نام جدید پایگاه هوایی وحدتی: روزنامه تهران تایمز نوشت که پایگاه هوایی وحدتی در دزفول به پایگاه هوایی مصدق تغییر نام یافته است. تغییر نام این پایگاه تأیید شده است.

د- (بدون طبقه بندی) دریادار مدنی مردم ایران را تحسین کرد: دریادار مدنی در نطق خود خطاب به پرسنل پایگاه هوایی مصدق (وحدتی) گفت که مردم ایران سربازان اسلام هستند. او با تحسین مردم به خاطر مشارکت مشتاقانه اشان در بیرون راندن گُردهای شورشی از پناه از پرسنل نیروی هوایی خواست تا هر گونه توطئه بر ضدانقلاب را در هم بکوبند. مدنی افزود که پاسداری از انقلاب وظیفه همه ایرانی هاست و مردم و ارتش باید در کنار یکدیگر کلیه جناح های ضدانقلاب را در هم بکوبند.

گزارشات پراکنده سیاسی هفته

سند شماره ۳۰۵ محرمانه ۲۳ اوت ۱۹۷۹ - ۱ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۳۹۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارشات پراکنده سیاسی هفته ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه گزارش: گسترش ناآرامیهای داخلی. تبریز دستخوش حوادثی شوم بود. بعضی از ناظران احساس می کنند احتمال بروز خشونت‌های سخت در تبریز وجود دارد. رقابت میان کمیته های مختلف، گروههای مذهبی و سیاسی، همانند وضعیت اقتصادی نابسامان و رو به اضمحلال ممکن است به زودی شهر را به نقطه انفجار برساند. تهران خود شاهد افزایش تظاهرات و اعتراضات می باشد و وجود زخمی ها و دستگیریها تقریباً به روال عادی کار روزانه درمی آید. دولت موقت ایران مبارزه علیه فداییان خلق و مجاهدین خلق را گسترش می دهد و دفاتر مختلف متعلق به این سازمانها توسط نیروهای دولتی تصرف شده اند. پایان خلاصه.

۳- به نظر می رسد درگیریهای کمیته ها و آشوب داخلی تبریز رو به افزایش اند. مطبوعات

گزارش می دهند که در خلال یک درگیری مسلحانه میان کمیته های انقلاب اسلامی که یک ساعت به طول انجامید، در هفته پیش در مرکز آذربایجان شرقی یک پاسدار و یک عابر کشته و دو تن دیگر از مردم عادی زخمی شدند. در دوازدهم اوت، مغازه های میوه فروشی و بساطی های کنار خیابان طی تظاهراتی علیه «گرانفروشی» که از نزدیک بازار شروع و سپس به نواحی دیگر شهر گسترش یافت، غارت گردیدند. به مغازه های دیگر شهر نیز آسیب رسید. یک روزنامه نگار تبریزی به مأمور سیاسی ما گفت که نارضایتی شدید داخلی از وضعیت اقتصادی شهر که بیکاری در آن بیداد می کند، مسبب این تظاهرات بوده است. رهبران مخالفین مواد خوراکی و دیگر کالاهای غارت شده از مغازه های محلی را به جماعت تظاهرکننده به قیمتی که معترضین احساس می کردند منصفانه است، فروختند. این تظاهرات باعث گردید تا آیت الله مدنی، نماینده امام خمینی در کمیته های تبریز، بیانیه ای مبنی بر اینکه گرانفروشی امری ضدانقلابی است و متخلفین حتی ممکن است به مرگ محکوم شوند، صادر نماید. مدنی همچنین تظاهرکنندگان را به خاطر انجام کارهای ارتجاعی و ضدانقلابی شدیداً مورد انتقاد قرار داد.

۴- در هجدهم اوت تظاهرکنندگان، ستاد حزب توده در تبریز را مورد حمله قرار دادند و دو تن از اعضای این حزب توسط پاسداران دستگیر شدند. ستاد مرکزی فداییان خلق نیز در نوزدهم اوت مورد حمله واقع شده و اشغال گردید.

۵- از وضعیت تبریز در روزنامه های محلی گزارش کاملی ارائه نمی شود و مطمئناً آشفتگیهای سیاسی این شهر، نقش عمده ای را در اوضاع شهر بازی می کند. رقابت کمیته ها در تبریز، با حداقل سه تشکیلات مجزا به موازات یکدیگر و مخالف هم که برای کسب قدرت تلاش می کنند، به مرحله فوق العاده حساسی رسیده است. علاوه بر تشنجات سیاسی که ناشی از وجود هزاران گروه مخالف دیگر است، جنگ قدرت میان سه تن از ملاهای رهبری کننده شهر هم چندین ماه است که ادامه دارد.

۶- با دستور (امام) خمینی و تأیید آیت الله شریعتمداری یک هیأت بررسی به استانهای آذربایجان شرقی و غربی فرستاده می شود. کار این هیأت که ریاست آن را مهدوی کنی به عهده دارد، پاکسازی کمیته های محلی، دادگاههای انقلاب، زندانها و سپاه پاسداران می باشد. طبق نظر چند تن از منابع خبری شهر، تبریز هر لحظه می تواند «منفجر شود» و فقط هوشیاری و مراقبت همیشگی آیت الله شریعتمداری مانع آن می باشد. این هیأت رسیدگی احتمال بروز چنین خشونت‌هایی را منتفی خواهد کرد.

۷- طی هفته های گذشته تهران دستخوش هجوم تظاهرات و راهپیمایی های خیلی زیادی بوده است. یک سری از این اعتراضات به موجب بسته شدن روزنامه آیندگان توسط دولت ایجاد شد و در درگیری بین گروههای طرفدار و مخالف روزنامه آیندگان چندین مجروح گزارش شده است. پاسداران انقلاب اسلامی بیش از ۴۰ تن از اعضای اداری و چاپخانه

روزنامه آیندگان را دستگیر کرده اند. در دوازدهم اوت، جبهه دموکراتیک ملی تظاهراتی را در حمایت از آزادی مطبوعات سازمان داد و در خلال این راهپیمایی گروههایی که فقط تحت عنوان شبه نظامیان اسلامی (افراد کمیته) شناخته می شوند، با پرتاب سنگ به تظاهرکنندگان تعداد زیادی از آنها را زخمی کردند. سرانجام پاسداران انقلاب با استفاده از گاز اشک آور و تیراندازی هوایی تظاهرکنندگان را متفرق کردند. نتیجه تظاهرات صدور فرمان دستگیری هدایت الله متین دفتری که جبهه دموکراتیک ملی وی به خاطر سازمان دادن دو تظاهرات اعتراض آمیز مورد سرزنش قرار گرفته، و نیز رضا مرزبان سردبیر پیام امروز، متهم به تلاش برای ایجاد تفرقه و تحریک مردم به شورش و نیز اهانت به امام خمینی، شده است.

۸- اعضاء و هواداران مجاهدین خلق در مقابل ستادشان در نزدیکی میدان ولی عصر (میدان ولیعهد سابق) در تهران دست به تحصن زدند تا به عنوان یک اقدام متقابل نسبت به حمله به ساختمان ستادشان و دو کامیون متعلق به پاسداران انقلابی مستقر در نزدیکی ساختمان، هشدار بدهند. مجاهدین می ترسند که ستاد آنها به سرنوشت ستاد فداییان خلق دچار شود که در ۱۳ اوت توسط «مبارزین مسلمان» از چنگ آنها خارج شد. بنا به گزارش رسیده چندین گروه از تظاهرکنندگان از کنار ستادهای مجاهدین با فریادهای تهدیدآمیز علیه اشغال کنندگان ساختمان عبور کردند.

مجاهدین با استمداد از آیت الله طالقانی با دولت موقت شروع به مذاکره کردند و موضوع برای رسیدگی به وزارت دادگستری ارجاع گردید. ابتدا به مجاهدین یک هفته مهلت داده شد تا با دولت بر سر موضوع اشغال ستادهایشان در تهران به توافق برسند، اما در ۲۲ اوت ساختمان از آنها پس گرفته شد.

در پی پس گرفتن ستادهای مجاهدین در تهران، در شهرهای اهواز و اصفهان به دفاتر مجاهدین خلق حمله شد و طی چند روز گذشته کمیته به انبار اسلحه آنها در تهران حمله کرد. حملات فوق و حمله به انبار اسلحه هماهنگ با سیاست دولت است.

به گفته آذری قمی دادستان کل انقلاب تهران کلیه گروهها و احزاب سیاسی به جز ارتش، پاسداران انقلاب و کمیته خلع سلاح خواهند شد.

۹- طی هفته گذشته دانشگاه تهران صحنه زد و خوردها بود و چندین دانشجو در نتیجه درگیری میان گروههای رقیب مجروح شدند. چندین کتابفروشی در نزدیکی دانشگاه مورد حمله قرار گرفت و کتابهای آنها به خیابان ریخته و به آتش کشیده شد. حملات مشابهی به کتابفروشیها در ۱۸ اوت در اصفهان رخ داد. در این شهر به ادعای یک منبع به بیش از ۲۰ کتابفروشی حمله شد. اخیراً شهر کرمانشاه شاهد ماجرای مشابهی بود و سه کتابفروشی به آتش کشیده شد.

۱۰- ایرانیها طی تظاهراتی در ۱۷ مارس در تهران و سایر شهرها که گفته می شود میلیونها نفر در آن شرکت داشتند، حمایت خود را از آرمان فلسطین اعلام کردند. این تظاهرات

مسالمت آمیز به درخواست خمینی صورت گرفت. وی از این فرصت استفاده کرد و طی سخنرانی که در رادیو سراسری کشور پخش شد، به اسرائیل و آمریکا حمله کرد و آنها را دشمنان اسلام معرفی نمود. لینکن

اطلاعات عمومی نظامی

سند شماره ۳۰۶ محرمانه ۲۳ اوت ۱۹۷۹ - ۱ شهریور ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۹۴۲۲ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی منابع: رسانه های خبری داخلی، پرسنل دفتر وابسته دفاعی تهیه کننده گزارش: دی. ال. ژیلت مقام تأیید کننده گزارش: سرهنگ تی. ای. شافر، وابسته دفاعی موضوع: اطلاعات عمومی نظامی ۱۶- خلاصه (محرمانه): این گزارش اطلاعاتی درباره موضوعات زیر ارائه می دهد، شامل: وقوع درگیری در سقز. خلع سلاح مردم در کرد و منطقه سنجایی. سپهد ناصر فیروزمند از افسران سابق نیروی زمینی از توطئه پرده برداشت. ارتش آماده تعقیب شورشیان محلی است. تشکیل کارگروه سنندج.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزییات:

الف- (بدون طبقه بندی) وقوع درگیری در سقز: بر اساس گزارش ها، در درگیری شدید بین ارتش و نیروهای ضدانقلاب در ۵ کیلومتری سقز در روز ۲۲ اوت ۱۵ نفر از نیروهای ضدانقلاب کشته یا مجروح شدند. سخنگوی ارتش، سرگرد امینی از یگان ۲۸ لشکر کردستان اظهار داشت که ضد انقلاب سعی داشت با اغراق درباره تلفات انسانی روحیه ارتشیان کرد را تضعیف کند و موجب تضعیف روحیه در کل ارتش شود.

ب- (بدون طبقه بندی) خلع سلاح مردم در کرد و منطقه سنجایی: فرماندهی نیروهای انقلاب برنامه گسترده ای را برای خلع سلاح مردم در کرد و منطقه سنجایی استان کردستان آغاز کرده است. معاون عملیات پاسداران انقلاب، ابوشریف [...] اظهار داشت که عملیات مشابهی برای خلع سلاح مردم به زودی در قسمت های دیگر استان به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

ج- (بدون طبقه بندی) سپهد ناصر فیروزمند از افسران سابق نیروی زمینی پرده از توطئه برمی دارد: بر اساس گزارش ها، سپهد فیروزمند، معاون دوم ستاد ارتش، در طول محاکمه اش اظهار داشته است که «در روزهای آخر عمر رژیم گذشته، کمیته ای به نام «کمیته بحران» تشکیل شد تا یک استراتژی نظامی بر ضد مردم تدوین کند.» او همچنین فاش ساخت

ص: ۶۴۰

که کمیته مزبور، «متشکل از وزیر کشور وقت، قره باغی؛ فرمانده نیروی هوایی، سپهبد ربیعی؛ فرمانده نیروی دریایی، رحیمی؛ و یک مستشار آمریکایی هر روز برای توطئه بر ضد ملت جلسه داشتند.» او افزود که «سیاست اصلی دولت در آخرین روزهای عمرش جلوگیری از اتحاد ارتش و مردم بود.» این تلاش تا حدود زیادی موفق بود و در زمان خروج شاه سابق از کشور بسیار تشدید شد.

در طول این روزها به عقیده ما دیگر دلیلی برای حاکمیت یک حکومت سلطنتی بر کشور وجود نداشت و همان موقع بود که کمیته بحران تشکیل شد.

در آن زمان کل کشور شدیداً ناآرام بود. سپهبد فیروزمند یکی از سه مقامی است که به جرم کشتار مردم در روزهای انقلاب در زندان اوین محاکمه می شود. دو نفر دیگر یکی معاون امور هماهنگی ستاد نیروهای مسلح و استوار نیروی منحل گارد شاهنشاهی، حسین شیخ، و دیگری رئیس کلانتری شماره ۹ پلیس، کریم بیرامی، است.

نظریات مرکز تهیه گزارش: گمان می کنیم مستشار آمریکایی مذکور ژنرال هایزر باشد. احتمالاً اگر جلسات محاکمه علنی باشد نام او را بیشتر خواهیم شنید.

د- (بدون طبقه بندی) آمادگی ارتش برای تعقیب شورشیان: سرهنگ سعدی نام، فرمانده هواپرد ارتش در کرمانشاه، اظهار داشت چنانچه خمینی دستور بدهد ارتش آماده است ضدانقلابیون پاوه را در خارج از مرزهای کشور نیز تعقیب کند.

او افزود «یگان های هواپرد ارتش به هنگام درگیری های اوایل هفته روزانه حداقل ۳۰ پرواز بر فراز شهر پاوه انجام داده است.» «محدوده عملیات نیروی هوایی ارتش همه مناطق کردستان را دربرمی گیرد و نیروی هوایی ارتش آماده است هرگونه عملیاتی را در کنار برادران ایرانی و پاسداران انقلاب انجام دهد.» ه- (بدون طبقه بندی) تشکیل کارگروه سنندج: پاسداران انقلاب به منظور دفع حملات ضدانقلابیون و حفاظت از جان شهروندان کارگروهی را در مسجد جامع سنندج تشکیل داده اند. این کارگروه پس از درگیری های اوایل هفته در پاوه تشکیل شده است. گزارش فوق روز ۲۳ اوت در روزنامه تهران تایمز منتشر شد.

دادگاهها و اعدامها در رویارویی با مسایل کردستان

سند شماره ۳۰۷ محرمانه ۲۵ اوت ۱۹۷۹ - ۳ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: دادگاهها و اعدامها در رویارویی با مسایل کردستان ۱- سفارت در هفته گذشته، به افزایش دادگاهها و اعدامها که همه آنها مستقیماً به مسئله کردستان مربوط نمی شوند، توجه داشته است. به هر حال ما فکر می کنیم، اظهارات دولت موقت ایران مبنی بر اینکه به زودی محاکمات سیاسی بیشتری آغاز خواهد شد، قسمتی از

کوششی است که برای کم کردن فشار ناشی از جنگ کردستان به عمل آمده است.

۲- از ۱۸ اوت تا به امروز، سفارت تخمین می زند، که در حدود ۳۲ نفر از شورشیان کرد در دادگاههای اسلامی که سرپرستی بعضی از آنان را آیت الله صادق خلخالی به عهده داشته است محاکمه و در پاوه و کرمانشاه اعدام شده اند. دادگاههای دیگری نیز هنوز به کار خود ادامه می دهند و ما انتظار داریم که تا پایان هفته اعدامهای بیشتری اعلام شود. (سیاست بسیار خشن دولت در مورد شورشیان کرد که تقریباً تا حد نگرفتن اسیر از سوی نیروهای دولتی می باشد، بدون شک عکس العمل شدید کردها را برمی انگیزد.

سفارت هم اکنون شایعاتی شنیده است که کردها تهدید کرده اند که به تلافی این کار، پاسداران اسیر خود را اعدام خواهند کرد.

۳- از ۱۸ اوت، سفارت ۱۵ اعدام دیگر را در تهران و سایر نقاط کشور که مستقیماً به وضعیت کردها ارتباطی نداشته به ثبت رسانده است. اکثر این تعداد افسران جزء شهربانی، قاچاقچیان هروئین و یک زن زناکار تشکیل می داد اما این تعداد همچنین شامل ۳ شورشی عرب در خوزستان، و سه افسر بلندپایه سابق ارتش و شهربانی در تهران نیز بود.

۴- دادستان انقلاب همچنین اعلام کرده که دادگاههای سپهد فیروزمند و دو تن دیگر هم اینک در تهران برگزار می شود و دادستان قصد دارد که به زودی ۳۳ نفر از مقامات سابق دولتی، اعضای ساواک، تجار و ... را به دادگاه بکشانند. سه نفر از اسامی ذکر شده از وزیران سابق در کابینه شاپور بختیار بودند که اسامی آنان بدین شرح می باشد: عباسقلی بختیار وزیر صنایع، احمد میرفندرسکی وزیر امور خارجه و آموزگار یگانه وزیر اطلاعات. تامست

انتشار مصاحبه آژانس خبری پارس با کاردار بروس لینگن

سند شماره ۳۰۸ استفاده محدود اداری ۲۵ اوت ۱۹۷۹ - ۳ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۴۱۶ به: سازمان ارتباط بین المللی، واشنگتن دی. سی مرجع: تهران ۹۳۵۰ موضوع: انتشار مصاحبه آژانس خبری پارس با کاردار بروس لینگن ۱- در اغلب کشورها برای آژانس روابط بین الملل آمریکا انتشار مصاحبه با رئیس نمایندگی و یا مقام مسئول آمریکایی کاری چندان دشوار نیست. گفتگوی مختصر ذیل که روزن در آن شرکت داشت تا متن معقولی از مصاحبه کاردار بروس لینگن با آژانس خبری نیمه مستقل پارس را منتشر سازد نشانگر وضع روانی موجود در ایران است. از طرف دیگر، ملاحظات سودمند و مانورهای وسیعی که در مورد این مصاحبه انجام گرفت نشان می دهد که حتی در ایران امروز نیز می توان با مداومت و پایداری شنوندگانی برای نقطه نظرات آمریکا دست و پا کرد، مشروط بر آنکه از بعضی مسایل حساس اجتناب ورزیده شود.

۲- پارس در اوایل تیرماه این مصاحبه را پیشنهاد کرد. اما مخبری که سرمنشأ این مطلب

بود با همکاران خود دست به مناقشه زد و به جایی دیگر منتقل گردید. پارس در اوایل مرداد مشکلات داخلی خود را حل کرد و سرانجام یک خبرنگار دیپلماتیک دیگر را تعیین نمود. روزن با وی و معاون مدیر تحریریه پارس ملاقات کرد تا سؤالات و مقررات مصاحبه مشخص گردد. مصاحبه در تاریخ ۱۶ مرداد صورت گرفت و روزن طبق توافق حدود سه روز بعد نسخه ای از مصاحبه قابل انتشار را دریافت نمود. وی از اظهار نظر پارس در مورد سفیر کاتلر و حذف بخش اعظم گفته های کاردار در مورد پیمان مصر و اسرائیل؛ علاقه آمریکا به برقراری روابط فرهنگی، آموزشی و کنسولی با ایران؛ و تمایل آمریکا به همکاری در زمینه عمران اقتصادی ایران طبق اظهارات کاردار؛ ناراحت گردید. همچنین پارس بخش مربوط به دولت موقت ایران را نیز حذف کرده بود.

۳- روزن همراه با بخشهای ترجمه شده از بیانات کاردار که پارس آنها را حذف کرده بود وارد هفته ها مذاکره با اعضای گوناگون سلسله مراتب پارس شد. در حین گفتگوها، مدیرکل پارس اعتراف کرد که وی در مورد انتشار این مصاحبه بسیار نگران بوده است چون پارس می توانست متهم به صمیمیت بیش از حد نسبت به آمریکا گردد. خصوصاً در رابطه با مسئله فلسطینی ها مدیرکل همچنین اظهار داشت که وی سعی دارد تا حد امکان از پارس یک آژانس خبری مستقل پدید آورد و به همین علت نمی خواست که با انتشار کامل مصاحبه آن را به خطر بیاندازد. وی سرانجام قبول کرد که نقطه نظرهای پارس در مورد سفیر کاتلر را در پراپانتر قرار داده و بخش اعظم عبارات حذفی را نیز منتشر نماید. ولی توافق شد که در مورد مسئله فلسطین هیچ حرفی به میان نیاید که این امر بهتر از این است که تنها یکی در خط گمراه کننده از طرف کاردار در مورد موضع و سیاست آمریکا پخش شود.

۴- مصاحبه طبق شواهد موجود در فهرست زیر، توسط مهم ترین رسانه های مطبوعاتی منتشر گردید که عبارتند از: کیهان، اطلاعات، بامداد، تهران تایمز و رادیو و تلویزیون ملی ایران. گریوز

مطالب بیشتر در مورد تعطیلی مطبوعات

سند شماره ۳۰۹ استفاده محدود اداری ۲۶ اوت ۱۹۷۹ - ۴ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۴۴۰ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: مطالب بیشتر در مورد تعطیلی مطبوعات ۱- روز شنبه، بامداد تنها صبح نامه مستقل غیراسلامی موجود دومین اخطار را از طرف دفتر دادستانی انقلاب اسلامی دریافت نمود. بنا به گزارشات واصله، این روزنامه یک بار عبارتی از سخنرانیهای پیشین خمینی را حذف کرده بود و اکنون بنا به گفته دادستان، به انتشار شکوائیه های همافران پرداخته است. در حالیکه امام دستور می دهد که باید در صفوف ارتش

نظم و ترتیب برقرار گردد. متن رسمی دفتر دادستانی با این اخطار پایان می گیرد. «اگر این وضع ادامه یابد، جهت تعطیل این مؤسسه اقدامات جدی صورت خواهد گرفت.» وابسته مطبوعاتی روزن با منصور رهبانی سردبیر بامداد تماس گرفت که افزود «آنها می خواهند کار ما را تعطیل کنند»، ولی برای ارائه توضیح بیشتر احساس آزادی چندانی نمی کرد. با این وصف اظهار داشت که وی در نظر دارد به دفتر دادستانی یک ضرب الاجل بدهد که اگر جرأت چنین کاری را دارد قدم در پیش بگذارد لیکن وی با کمی تأمل به این نتیجه رسید که بهتر است از طریق کانالهای موجود عمل نماید. وی گفت چند تن از حامیان وی در دولت موقت ایران در نظر دارند از خمینی یک پاسخ مستقیم به دست آورند مبنی بر اینکه آیا او یا «دیگران» می خواهند کار این روزنامه را متوقف سازند یا خیر. بنا به گفته رهبانی «اگر خمینی بخواهد کار ما را تعطیل کند بهتر است خودم این کار را انجام دهم.» ۲- روزن با علیرضا نوری زاده سردبیر هفته نامه تعطیل شده سیاسی امید ایران صحبت کرد و او جزئیات حمله پاسداران به دفاتر خود در هفته گذشته را که در سرتاسر شهر تکرار شده است بازگو کرد. وی می گوید علت متوقف گردیدن کار هفته نامه اش گزارشی بوده است در مورد ارتباط نزدیک مصطفی چمران از امل با جرج حبش از جبهه خلق برای آزادی فلسطین و نیز مقالات وی در مورد بختیار که در آنها وی را یک ناسیونالیست توصیف کرده بود.

۳- محمد منتظری خطاکار نیز ظاهراً با از دست دادن حمایت پدرش آیت الله منتظری سبب تعطیل و متوقف گردیدن انتشار نشریه اش به نام پیام شهید گردیده است. درست هنگامی که آیت الله منتظری علناً خود را از سیاست های «برخورد متقابل» فرزندش با آیت الله بهشتی و مقامات دولت موقت ایران جدا دانست مطبوعات فارسی گزارش دادند که کار نشریه پیام شهید نیز متوقف شده است.

۴- خمینی در سخنرانی ۳ شهریور خود به روشنفکران، دموکراسی و مطبوعات حمله ور شد. خمینی گفت «ما به شما آزادی دادیم و شما هرزه گی را پیشه کردید... ما به شما آزادی دادیم لیکن قلمهای شما توطئه گری و محکوم کردند و سعی کردند قلمرو ما را نابود سازند... ما به روشنفکرها، اینگونه روشنفکرها نیازی نداریم. البته افراد بسیار خوبی در میان روشنفکرها یافت می شود... لیکن این افراد از قلمهایشان علیه ملت استفاده کرده، علیه مردم اقداماتی به عمل می آورند؛ این افراد باید سرکوب شوند.» (متن کامل در گزارش دفتر سرویس اطلاعاتی خارج مورخ ۳ شهریور آمده است).

۵- نظریه: ایران یکی از سیاستهای مطبوعاتی جهان سوم را که از رنگ های اسلامی برخوردار است در پیش می گیرد. به نظر ما در آینده بیش از چند روزنامه منتشر نخواهد شد، که احتمالاً عبارت خواهند بود از انتشارات مرتبط با حزب رسمی مستضعفان یا حزب جمهوری اسلامی از نظر ایدئولوژیکی یا آنهایی که تحت نفوذ یا اراده افراد مورد اعتماد خمینی هستند چون حاج مهدیان از روزنامه کیهان که بنا به گزارش امروز نزدیک بود مورد

ترور واقع گردد. همین امر می تواند موجب بروز جنگی بین جناح خمینی و جناح مخالف آن یعنی چپگرایان مادیگرا بشود. گریوز

حرکت های اخیر علیه مطبوعات ایرانی

سند شماره ۳۱۰ محرمانه ۲۶ اوت ۱۹۷۹ - ۴ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۴۴۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی مرجع: تهران ۹۲۵۸ (کتبی) موضوع: حرکت های اخیر علیه مطبوعات ایرانی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: مقامات ایرانی در مورد تعطیل و متوقف ساختن کار بسیاری از روزنامه ها و مجله های تهران و استانها گامهایی برداشته اند. دادستان انقلاب تهران و وزارت ارشاد با انتشار فهرستی اسامی روزنامه هایی را که کار آنها متوقف خواهد شد اعلام کرده است. گرچه بین فهرست های ارائه شده تفاوتهایی وجود دارد و علل ارائه شده در توجیه بستن روزنامه ها نیز متنوع است ولی اهداف اصلی همان است. دیگر نشریات نیز در دست بررسی است تا در صورت امکان کارشان متوقف گردد. اگر بسته شدن روزنامه ها تحقق یابد، انتقاد رسانه ها از مقامات کنونی به طرز مؤثری کاهش خواهد یافت. در این رابطه، دولت هیچ گونه اقدامی به عمل نمی آورد و فقط به مقامات انقلابی اجازه می دهد ابتکار عمل را در دست داشته باشند. پایان خلاصه.

۳- به دنبال انتشار قانون مطبوعات در تاریخ ۲۰ مرداد، مقامات اقداماتی علیه بخش اعظم مطبوعات ایرانی به عمل آورده اند، که از زمان بروز انقلاب در بهمن ماه این اقدامات نسبتاً عاری از هرگونه محدودیت ادامه داشته است. گرچه از هم پاشیدگی سازمانی دولت این اقدامات ضد مطبوعاتی را نیز فاقد پیوستگی کرده است، مقامات به وضوح سعی دارند انتشاراتی را که طرفدار آیت الله خمینی و هم پیمانانش نیستند تعطیل نمایند.

۴- در تاریخ ۲۹ مردادماه، دادستان دادگاه انقلاب تهران، احمد آذری قمی با انتشار بیانیه ای اعلام داشت که به بیست و شش روزنامه و مجله دستور داده شده که کار خود را متوقف سازند. عصر همان روز در مصاحبه با تلویزیون ایران آذری قمی گفت که این روزنامه ها به خاطر توطئه گری علیه انقلاب و واژگون نشان دادن حقایق و واقعیت ها تحریم و تعطیل شده اند. وی گفت دادگاههای انقلاب در حال بررسی وضع روزنامه های دیگر بوده و ممکن است نشریات دیگری نیز کارشان به تعطیل کشانده شود.

۵- روز بعد روزنامه فارسی زبان اطلاعات گزارش داد که وزارت ارشاد ملی دو فهرست از ۴۲ نشریه موجود در تهران و استانها را تهیه کرده است که باید کارشان متوقف گردد. در فهرست اول اسامی روزنامه هایی آمده که برطبق بند ۲ قانون مطبوعاتی جدید که تصریح کرده

است مقامات و یا وابستگان رژیم پیشین اجازه انتشار ندارند، تعطیل خواهند شد. فهرست ثانی وزارتخانه اسامی روزنامه هایی را اعلام می کند که بر طبق پاورقی ۱ بند ۲ همان قانون، تعطیل خواهند شد... یعنی این پاورقی مربوط است به جبران مادی روزنامه هایی که در زمان سلطنت تعطیل شده بودند. چند نشریه مهم مانند تهران مصور و فردوسی نیز در این فهرست واقع شده اند. هجده روزنامه استانی نیز بنا بدلائل نامعلوم تحریم شده اند. میناچی وزیر ارشاد به گزارشگر تلویزیون گفته است از آنجا که روزنامه ها و نشریات تحریم شده از شرایط صریح قانون جدید مطبوعات سرپیچی کرده اند، امکان ندارد تصمیم وزارتخانه در مورد آنها تغییر یابد.

۶- این اقدامات کمی پس از تعطیل چاپخانه آیندگان صورت گرفت. بسته شدن همین محل سبب متوقف شدن کار چند روزنامه از قبیل مجله فکاهی مردمی آهنگ شده که علت نیز محرومیت از این تأسیسات چاپی بوده است. ممکن است تعطیل این روزنامه ها اتفاقی بوده باشد، لیکن همین تصادف و اتفاق سبب خاموش شدن انتقاد صریح از سیاستها و شخصیت‌های رژیم گردیده است.

۷- نشریات مهمی که با این اقدامات اخیر تعطیل شده اند عبارتند از مجله فردوسی، جوانان، سپید و سیاه، امید ایران و تهران مصور. علاوه بر آهنگ که قبلاً تعطیل شده بود، مجله های فکاهی دیگری از قبیل بهلول و حاجی بابا نیز کارشان متوقف شد. اکثر این انتشارات از سیاستهای غیرمارکسیستی غیرمذهبی حمایت می کردند و شدیداً طرفدار آزادی مطبوعات به حساب می آمدند. سیاستهای نشریاتی آنها نیز به طور کلی به ترتیب ذیل بوده است:

الف) انتقاد شدید از اشخاص دولتی چون قطب زاده، یزدی و میناچی. انتقاد توأم با اعتدال از بازرگان.

ب) گزارش مفصل در مورد رویدادهای زمان دکتر مصدق و فعالیتهای جبهه ملی در اوایل دهه ۳۰.

ج) عدم اعتماد کامل به سیاستهای آمریکا در ایران همراه با بیان این عقیده که یزدی عامل آمریکا می باشد.

د) انتقاد از نقش شوروی در افغانستان و پرورش دادن این عقیده که انقلابیون ممکن است از جمله ارتجاعیون فتودال باشند.

ه) انتقاد از آخوندبازی، مداخله مذهبی در امور غیرمذهبی. سمبل اینگونه مداخلات نیز چماق گروههای خیابانی و تسییح کسانی است که این گروهها را تحت کنترل دارند.

۸- علیرغم اعلام تعطیل این روزنامه ها، در تاریخ ۱ شهریور مجله های سپید و سیاه و جوانان در روزنامه فروشی ها توزیع می گردید. ولی همه می گویند احتمالاً این شماره ها آخرین شماره های منتشر شده این مجلات خواهند بود.

۹- اگر همه این نشریات از صحنه خارج شوند، مطبوعات ایرانی که از اوان انقلاب درخشش خاصی یافته بودند، ممکن است مجبور شوند همان نقشی را که در زمان سلطنت

داشتند ایفا کنند یعنی تنها بیانیه های رسمی را منتشر کرده و از ارائه تفسیر و اظهار نظر پیرامون مسایل خودداری ورزند. دورنمای موجود در برابر خواننده تیزهوش ایرانی تیره و تار است. زیرا روزنامه هایی که برای وی باقیمانده به شرح ذیل هستند:

الف) کیهان و اطلاعات مهم ترین روزنامه های عصر باقیمانده از رژیم گذشته. این روزنامه ها اخیراً هیچ چیزی منتشر نکرده اند مگر اعلامیه های دولتی، بیانیه های مقامات متعدد، و مطالب یا اخبار بین المللی. آنها اخیراً از درج مطالبی چون سرمقالات و اظهار نظر نویسندگان نیز خودداری ورزیده اند.

ب) جمهوری اسلامی، ارگان حزب جمهوری اسلامی، که وسیله دکتر بهشتی رهبر حزب و وابسته نزدیک خمینی منتشر می گردد.

ج) انقلاب اسلامی که وسیله حسن بنی صدر از نزدیکان خمینی و تئورسین اقتصاد اسلامی منتشر می شود.

د) بامداد، که از جمله میانه روترین روزنامه هاست. ولی این روزنامه نیز تا به حال دو اخطاریه از دفتر دادستان انقلاب دریافت کرده است تا یا از درج عناوین کاذب خودداری ورزد و یا تعطیل گردد.

۱۰- در ایران انقلابی آزادی مطبوعاتی با آینده مبهمی روبرو است. گرچه آشفتگی و عدم هماهنگی موجود میان گروه های متعدد قدرتمند ممکن است سبب بروز انتشاراتی شود که از اذیت و آزار رسمی بدور بمانند، لیکن مقامات و بخصوص رهبران بسیار نزدیک به آیت الله خمینی ظاهراً تصمیم گرفته اند نارضایتی عمومی را در برابر نظرات خود خاموش سازند.

۱۱- جالب توجه این است که مقامات انقلابی علی الخصوص دادستان تهران ابتکار عمل را علیه مطبوعات به دست گرفته است. در همین رابطه وزارت ارشاد ملی نیز از این نهاد پیروی کرده است، گرچه به سختی نشان داد که این وزارتخانه نیز پاسخگوی تمایلات امام می باشد. ارائه دلایل بیشتر ممکن است ضروری نباشد، ولی مبارزات ضد مطبوعاتی نشان می دهد که وزراء دولت نیز هنگامی که کاری از دستشان بر نیاید می گویند «من هم همینطور» آنهم در زمانی که قدرتهای واقعی در میان مقامات مذهبی تصمیم خود را گرفته باشند.

تامست

سوء قصد به مدیر روزنامه

سند شماره ۳۱۱ محرمانه ۲۷ اوت ۱۹۷۹ - ۵ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۵۰۲ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: سوء قصد به مدیر روزنامه ۱- (بدون طبقه بندی) حمله ای که در ۲۶ اوت بر علیه مدیران روزنامه کیهان صورت گرفت باعث زخمی شدن حسین مهدیان ناشر و مرگ حاج مهدی عراقی مدیر امور مالی و

پسر دوش محمد[حسام] عراقی گردید. مهدیان اینک در بیمارستان به سر می برد و حال او را رضایت بخش توصیف کرده اند. به نقل از روزنامه های محلی گروه فرقان مسئولیت ترور را به عهده داشته است.

۲- (بدون طبقه بندی) حسین مهدیان یکی از تجار متمول بازار می باشد که اخیراً مؤسسه کیهان را خریده بود. روزنامه کیهان تحت مالکیت او سیاست حمایت از رهبری مذهبی را کاملاً تعقیب می کند. او مؤسسه کیهان را زمانی خریداری نمود که مؤسسه با مشکلات داخلی و جناح بندی‌هایی در میان کارمندان خود مواجه بود و تعدادی از کارمندان آن برای ایجاد و انتشار روزنامه خودشان موسوم به «کیهان آزاد» آن مؤسسه را ترک کرده بودند. این روزنامه که بعدها به نام روزنامه آزاد معروف گردید یکی از روزنامه هایی بود که همزمان با توقیف آیندگان تعطیل شد.

۳- (بدون طبقه بندی) عراقی، علیرغم عنوان ساده مدیر امور مالی، شخصیت بسیار برجسته و مهم تری بود. مرگ او باعث تعطیل شدن بازار تهران شد و دیروز ۲۶ اوت تشییع جنازه عظیمی در قم، برگزار شد. عراقی که یکی از دوستان نزدیک خمینی بود، در گروهی فعالیت داشت که ۱۵ سال قبل نخست وزیر، محمدعلی منصور را ترور کردند. طبق گزارشات مطبوعاتی او بیش از ۱۵ سال به خاطر نقشی که در آن ترور به عهده داشت در زندان به سر برده است.

۴- (محرمانه) نظریه: نظرات مختلفی درباره ترور عراقی ابراز می شود. آیا همانطور که شایع است او واقعاً عضوی از شورای انقلاب بود؟ بدون شک هدف از ترور او را می توان ضربه ای علیه مسئولان انقلاب تلقی کرد و یا اینکه مشاجرات اخیر در کیهان انگیزه ترور وی بوده است. به هر حال ترور وی می تواند به مرحله جدیدی در سرکوب ضدانقلاب منجر شود، یعنی دستگیریهایی بیشتر و سرکوب بیشتر هرگونه انتقاد از فعالیتهای شورای انقلاب و دادگاههای انقلاب است. تامست

بهبادنی بر مطبوعات خارجی فشار بیشتری وارد می کند

سند شماره ۳۱۲ محرمانه ۲۸ اوت ۱۹۷۹ - ۶ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۵۱۴ به: سازمان ارتباط بین المللی، واشنگتن دی. سی موضوع: بهبودنی بر مطبوعات خارجی فشار بیشتری وارد می کند علی بهبودنی، معاون وزیر در امور مطبوعات خارجی در وزارت ارشاد ملی نمایندگان آسوشیتدپرس و رویترز را امروز به دفتر خود فراخواند تا نارضایتی دولت خود را از نحوه پوشش این آژانس های خبری در رابطه با کردستان و به خصوص محاصره سقز ابراز دارد. فردانیز نوبت آژانس خبری فرانسه است. از آنجا که یونایتدپرس خبرنگار خود را به کردستان اعزام نکرده بود این آژانس خبری احضار نخواهد شد. بنا به گفته فیل دوپولوس سرپرست

دفتر آسوشیتدپرس، بهزاد نیا گفته است که وی از سفارت آمریکا در واشنگتن شکوائیه ای دریافت داشته است که در آن گفته شده که خبر گزاریهای بین المللی «کردستان را شعله ور» توصیف کرده اند. بنا به گفته دوپولوس بهزاد نیا افزود «من دوست ندارم شما را مورد تهدید قرار دهم تا ایران را ترک گویند.» دوپولوس در پاسخ گفت «ما رویداد را مسئولانه گزارش کرده ایم.» به طور مثال، گزارشگران ما دیده بودند که هلی کوپترها سقز را گلوله باران می کردند و موضوع نیز از همین قرار بود.» در رابطه با پارس که آژانس خبری دولتی است، دوپولوس ترجمه های اخبار گزارش شده توسط آژانس های بین المللی توسط پارس را ضعیف و گمراه کننده عنوان کرد. بهزاد نیا از آسوشیتدپرس خواست که یک نسخه از این گزارشات را به دفتر وی ارسال دارد، لیکن دوپولوس پاسخ داد که «از آنجا که دفتر شما آبنه گزارشات ماست، شما به آن دسترسی دارید.» وی به بهزاد نیا گفت که وضع ارتباطی بین وزارت ارشاد ملی و سرویس های خبری ضعیف است و تقاضای دریافت یک نسخه از قوانین جدید مطبوعاتی را نمود ولی هیچ گونه نسخه رسمی در اختیار آنها گذاشته نشده است.

بهزاد نیا گفت «تا به حال این مقررات منتشر نشده ولی گذشته از آن، این مسئله یک سیاست داخلی است.» و پس از آن وی به دوپولوس گفت که میناچی وزیر ارشاد ملی در هفته آینده برای روزنامه نگاران خارجی سخنرانی خواهد کرد و احتمالاً نسخه ای از این قوانین و مقررات را در اختیار آنها قرار خواهد داد. گریوز

مسائل حقوق بشر

سند شماره ۳۱۳ محرمانه ۲۹ اوت ۱۹۷۹ - ۷ شهریور ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۲۷۴۸۰ به: سفارت آمریکا، تهران موضوع: مسائل حقوق بشر ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- دفتر وزارت امور خارجه آمریکا آقا زاده کاردار سفارت ایران در آمریکا را در بیست و نهم اوت احضار کرد تا مسایلی را که در زمینه حقوق بشر موجب نگرانیهایی در میان دوستان ایران در این کشور شده است با وی در میان بگذارد.

۳- اولین موضوع به اعمال گروههای مسلح ناشناس مربوط می شود که اسناد و اموال کلیساهای مسیحی و بیمارستانهای وابسته به کلیسا را در تهران و اصفهان ضبط کرده اند. و در همین رابطه اطلاعاتی از کلیساهای دریافت کرده ایم. به نظر ما دولت موقت بایستی اقدامات عاجلی جهت رفع این مشکلات به عمل آورد. آقا زاده گفت یک نامه (احتمالاً از شورای ملی کلیساهای) داشته و آن را سریعاً به تهران مخابره کرده است. او گفت که اطمینان واثق دارد که دولت موقت در امتداد سیاستهای اعلام شده اش ملزم به رعایت و حمایت از حقوق اقلیت ها می باشد. اگر اخیراً از طرف وزارت خارجه با او تماس گرفته نشده بود او به یزدی تلفن می زد.

اما او توجه یزدی را نسبت به نگرانی اخیر ما جلب خواهد کرد.

۴- دومین مسئله حکم دستگیری متین دفتری بود. وزارت خارجه آمریکا گفت متین دفتری در آمریکا خصوصاً در میان گروههای آزادیخواه طرفدار انقلاب دوستان بسیار بانفوذی دارد. همچنین وزارت خارجه آمریکا به آقازاده گفت که متین دفتری در سالهای قبل از انقلاب چهره شناخته شده و سخنگویی با نفوذ برای مخالفان رژیم گذشته بوده است. دوستان متین دفتری از جمله رامزی کلارک در آمریکا نگران سلامتی او هستند و واکنش ایشان نسبت به رفتار دولت موقت با متین دفتری می تواند به اعتبار انقلاب ایران لطمه وارد کرده و منافع ایران را به مخاطره افکند. آقازاده گفت این موضوع پیچیده و مشکلی است و تنها افزود که خواه جاه طلبیهای وی جنبه اجتماعی داشته باشد یا فردی، به نظر می رسد که مطابق با امیال توده های مردم ایران نبوده است. آقازاده خاطر نشان کرد که اظهار علاقه ما را نسبت به تهران گزارش خواهد کرد.

۵- در خاتمه مأمور وزارت خارجه توجه ها را به عکس روی جلد اعدام کرده ها جلب کرد و اشاره نمود که این نوع وقایع موجب بروز مشکلات جدی برای ایران در این کشور خواهد شد. موضوع روشن بود و آقازاده اظهار نظری نکرد. ونس

بختیار در پاریس

سند شماره ۳۱۴ محرمانه ۳۰ اوت ۱۹۷۹ - ۸ شهریور ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۹۰۳۵ به: سفارت آمریکا، تهران موضوع: بختیار در پاریس مأمور سفارت در فرانسه می گوید دولت موقت ایران هیچ گونه اعتراضی به دولت فرانسه در خصوص فعالیتهای بختیار در این کشور نکرده است. با توجه به سابقه اقامت خمینی در فرانسه و رویه فرانسویها در این مورد هیچ گونه اعتراضی قابل انتظار نیست. مأمور سفارت گفت ارزیابی دولت فرانسه از آینده سیاسی بختیار شبیه ماست یعنی اینکه فعالیت او محدود به طبقات متوسط و بالاست و امید کمی برای جذب هواداران زیاد وجود دارد. ونس

بازگشت کیهان اینترنشنال

سند شماره ۳۱۵ استفاده محدود اداری ۲ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۱۱ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۷۱۹ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی موضوع: بازگشت کیهان اینترنشنال ۱- پس از پنج ماه غیبت، کیهان اینترنشنال انگلیسی زبان بار دیگر منتشر شده است. این نشریه چهار صفحه ای روز شنبه مورخ اول سپتامبر در خیابانها سر در آورد و بار دیگر تحت

ص: ۶۵۰

کنترل و نظارت سردبیر رام نشدنی آن یعنی کاظم زرنگار به کار خود ادامه می دهد.

۲- زرنگار در سرمقاله انتشار مجدد خود می گوید «این سیاست نبود که انتشار ما را متوقف ساخت و دوباره ما را بازگرداند.» بنا به گفته زرنگار مشکلات اقتصادی چون از دست رفتن درآمد تبلیغاتی، خروج خوانندگان خارجی و هزینه سرسام آور افزایش کارمند، روزنامه را فلج نمود.» وی می افزاید، بازگشت روزنامه بدین معنی نیست که این مشکلات از بین رفته اند، بلکه بدین معنی است که با کاهش کارمند و امید به بهبود وضع اقتصادی شاید بتوانیم به کار خود ادامه دهیم.

۳- زرنگار که به خوبی از محدودیت های اجرایی به خاطر وابستگی روزنامه با علما از طریق مهدیان بازاری و به خاطر تأمین هزینه های آن از طریق بنیاد مستضعفان آگاه است، در مورد صحنه مطبوعاتی چنین می نگارد: «ما به این نتیجه رسیدیم که اظهارنظر بیش از حد و گزارش عینی بسیار ناچیز بود... به گزارش و تحلیل اخبار به نحو مستقل، مورد اعتماد و خالی از تعصب و غرض ورزی نیاز شدیدی وجود دارد.» زرنگار انقلاب اسلامی را «بر پایه تعهدات اجتماعی و عدالت اقتصادی، دموکراسی سیاسی و تضمین آزادیهای اساسی» عنوان می کند. وی با تأکید می گوید که ایران دیگر از نظر اقتصادی به خارجها وابسته نیست لیکن یادآور می گردد که «اقتصاد و بازار پول آن را نمی توان از اقتصاد بین المللی جدا ساخت.» ۴- نظریه: زرنگار یکی از افرادی است که جان سالم بدر برده و سعی دارد از این اوضاع پرتلاطم حداکثر استفاده را نصیب خود سازد. زرنگار که از وابستگان نزدیک مالک قبلی روزنامه کیهان یعنی مصباح زاده است، سعی داشته است با دریافت حقوق بازنشستگی کافی از کار در این سازمان خودداری کند.

مدیرکل مهدیان پیشنهاد زرنگار را نپذیرفته و اخیراً مانع از کار مستقلانه وی با یکی از روزنامه های انگلیسی زبان شد که چاپخانه های کیهان را اجاره کرده و حدود شصت نفر چاپچی و اعضای پیشین کیهان اینترنتی را از بخش آگهی ها نیز حقوق خود را از این روزنامه دریافت می داشتند. مهدیان نتوانست این گروه را که نیمی از آنها کارمندان اصلی کیهان اینترنتی بودند اخراج نماید، چون می ترسید که با چاپچی های حزب اللهی نشریه فارسی کیهان در ارتباط باشند. زرنگار نیز یکی از مهره های همین کارگران به حساب می آید چون او را فردی می دانند که می تواند به طور کامل موجب استخدام آنها بشود.

علاوه بر این به زرنگار دستور داده شده که از کشور خارج نشود ولی او نمی گوید که چه کسی این دستور را به وی داده است. بنابراین وی چاره ای ندارد مگر آن که وقت خود را با بازیچه ای چون کیهان اینترنتی بگذراند، که قادر نیست بیش از شش هزار خواننده را دربر گیرد. گریوز

گزارش وضعیت ماهانه مربوط به ماه اوت

سند شماره ۳۱۶ محرمانه ۲ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۱۱ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: گزارش وضعیت ماهانه مربوط به ماه اوت I. تهدیدات ارزیابی:

الف- هنوز میزان خشونت بالقوه در ایران زیاد است. موارد زیادی از بی بند و باری در نتیجه انقلاب وجود دارد و این موضوع در تمام سطوح جامعه به چشم می خورد. بیکاری شدید یک مسئله است و تضادهای عقیدتی، اجتماعی و نژادی به چشم می خورد. اگرچه گفته می شود این مسایل همیشه در ایران وجود داشته ولی عدم وجود یک قدرت مرکزی مؤثر که بتواند این مسایل را حل کند یک اشکال است.

دولت ایران به نخست وزیری بازرگان هنوز کنترل کامل اوضاع مملکت را به دست نیاورده است و مرتباً به وسیله دولت سایه به رهبری آیت الله روح الله خمینی عقب زده می شود، و این موضوع اغلب برای حل مسایلی که در اثر انقلاب ظاهر شده است، تولید اشکال و حتی گاهی حل آن را غیرممکن می سازد. اعضاء کابینه دولت به دفعات به علت مخالفت یا مداخله شوراهای و کمیته های انقلابی و در نتیجه عدم توانایی در انجام وظایف محوله استعفای خود را تقدیم کرده اند.

مراکز امنیت محلی و سازمانهای قانونی (مانند پلیس و ژاندارمری) به عنوان واحدهای پابرجا وجود ندارد. ارتش که در امنیت داخلی نقشی نداشته عملاً غیرفعال است. این نیروها برای شرکت در فعالیتها که ممکن است سرکوبی دیگر ایرانی ها باشد به شدت بی میل هستند. محاکمه و اعدام (تاکنون بیش از ۴۰۰ مورد) همچنان بر علیه پلیس، ژاندارمری و پرسنل ارتش که قبل از انقلاب در قسمتهای امنیتی بوده اند ادامه دارد و این یک عامل تضعیف روحیه در این دستگاهها و همچنین باعث بی میلی پرسنل برای وارد شدن به عملیات امنیتی می شود. یک نمونه جالب از این احساس ترس گفتگویی است که اخیراً بین یک کارمند سفارت و یک مقام عالی رتبه پلیس ایران اتفاق افتاد. (مربوط به RSO بوده). افسر پلیس می گفت او امکانات و اجازه آرام کردن هر اغتشاش بزرگ را حتی اگر لازم باشد با توسل به زور، دارد.

او می گفت که اگر این قدر احمق باشد که چنین دستوری را بدهد باز هم زیردستانش از او اطاعت نمی کنند. ثانیاً او از این جور دستورات نخواهد داد زیرا ممکن است در آینده تلافی کنند. به نظر نمی رسد که این نیروها در امنیت داخلی کشور نقشی داشته باشند مگر اینکه یک دولت مرکزی نیرومند با سابقه پاک و حمایت عمومی وجود داشته باشد.

با وجود عدم فعالیت پلیس، ژاندارمری و ارتش، خلأ تأمین امنیت خواه ناخواه به وسیله

پاسداران انقلاب که در کمیته های انقلاب سازمان یافته اند، پرخواهد شد. هر کسی که با آنها (پاسداران، کمیته ها) روبرو شده است با کوچک ترین دلیل یا بدون دلیل متهم و زندانی شده است. موانع در ایران ظاهراً کاهش یافته ولی ممکن است دوباره در هر زمانی پیدا شود و این گروه عدالت را به دست گرفته و قانون را اجرا می کنند. پاسداران انقلاب برای خودشان قانون دارند و طرز عمل آنها از این گفته مائو الهام می گیرد که قدرت از لوله تفنگ جریان پیدا می کند. گروه دیگر سپاه پاسداران می باشد که ظاهراً خلائی را که از غیرفعال بودن ارتش به وجود آمده پر می کند. سپاه پاسداران هم به عنوان پاسداران انقلاب شناخته شده اند ولی پاسدارانی که در کمیته ها هستند متفاوت هستند. مسئله مهم دیگر این است که پاسداران همچنین امنیت داخلی را به عهده گرفته و این کاری است که ارتش نمی تواند انجام دهد. و رئیس آنها حجت الاسلام رفسنجانی است.

در حال حاضر تعداد پاسداران ده تا دوازده هزار نفر است که این پاسداران از میان جوانان تعلیم نیافته انقلابی هستند که خود داوطلب این کار شده اند. آنها فقط با اسلحه سبک کار می کنند و تعلیمات خود را در پادگان لویزان (بزرگ ترین پادگان زمینی تهران) طی می کنند. آنها به سه دسته عمده تقسیم می شوند، گروه شهرهای بزرگ گروه شهرهای تا ۵۰۰۰ نفر جمعیت و گروه حفاظت از شخصیت های خیلی مهم. پاسداران به عنوان یک گروه جداگانه شبه نظامی در مسئله امنیت داخلی فعالیت زیادی دارند و همچنین از انقلاب حفاظت می کنند. آنها همچنین در جریان ترکمن صحرا و خرمشهر فعالیت کرده اند. آن طوری که معلوم است رفسنجانی مستقیماً به شورای انقلاب گزارش می دهد در صورتی که درجه ای ندارد هنوز معلوم نیست که چه مقدار همکاری بین پاسداران و کمیته ها مطلوب است. اینها از یکدیگر جدا هستند ولی در حال حاضر تنها نیروهای امنیت داخلی که به طور فعال کار می کنند همین ها هستند.

تظاهرات روابط سیاسی ایران و آمریکا گرچه مقداری بهتر شده ولی هنوز در حال تغییر و تحول است. در چند هفته گذشته احساسات ضد آمریکایی فروکش کرده است (نسبت به گذشته مخصوصاً در ماه می) ولی هنوز وجود دارد.

روزی نیست که مقاله ای در روزنامه یا به وسیله تظاهرات مذهبی یا به وسیله اعضای دولت، یک مشکل و مسئله را در ایران به آمریکا نسبت ندهند. آمریکا یک وسیله خوبی شده است که مشکلات رهبری ایران را توجیه می کند. دیگر جای هیچ گونه شکی نیست که هر تصمیم آمریکا که به ضرر یا حتی بدون ضرر برای ایران باشد با تظاهراتی که گاهی به خشونت می گراید توأم خواهد بود. در این میان هنوز احساسات ضدشاهی وجود دارد. هرگونه

تصمیمی مبنی بر دیدار شاه یا خانواده اش از آمریکا مطمئناً با واکنش خشن و تندی همراه خواهد بود، قدرت و یا میل دولت ایران برای عکس العمل در ایران مورد تردید است.

تروریسم تروریسم از نوع قتل، خرابکاری، آدم دزدی یکی از تهدیدات خیلی حقیقی است. به خاطر عدم وجود یک قدرت مرکزی کارهای کمی می توان انجام داد که خواسته های تمام گروهها یا گروههایی را دربر داشته باشد که برای رسیدن به آنها از طریق زور نیز عمل می کنند. دو تا از گروههای تروریست برجسته که قبل از انقلاب هم بوده اند مجاهدین و فداییان هستند که توانسته اند برای خود حقانیت کسب کنند و اکنون فعالیت سیاسی می کنند. هیچ یک از این دو گروه مسئولیت تروری را بعد از سقوط شاه به عهده نگرفته اند. فرقان (گروهی که مخالف دخالت روحانیون در دولت است) بر عکس بعد از انقلاب کاملاً فعال بوده است. فرقان مسئولیت ترورهای چند شخصیت مذهبی را به عهده گرفته است. ما هیچ اطلاعی که نشان بدهد که هیچ یک از این گروهها پرسنل آمریکایی داخل ایران را هدف قرار داده اند نداریم ولی ما می توانیم هدف جذابی باشیم.

هر کدام از این گروهها ممکن است که مایل باشد دست به عملیاتی بزند که یا در مخالفت با دیپلماتهایی که ضدایرانی تشخیص داده شده اند باشد و یا به منظور به وجود آوردن بحرانی در روابط فعلی ایران و آمریکا. جبهه رد فلسطین که می خواهد دخالت آمریکا در صلح مصر و اسرائیل را تلافی کند باید مورد توجه باشد. در عوض این تهدید و خطرات آن به وسیله نقش سازمان آزادیبخش فلسطین تعدیل می شود چه این سازمان می خواهد با دولت ایران هم پیمان شود و ممکن است نخواهد که این رابطه به خاطر قرار گرفتن دولت ایران در موضع ناهنجار که با اعمال تروریستی علیه آمریکا در رابطه است به خطر بیافتد.

ب - اعمال مخصوص ترتیب یافته علیه سفارت آمریکا. در ۱۷ اوت حدود ساعت ۱۰:۵۵ شب منطقه سفارت آمریکا مورد یک حمله مسلحانه قرار گرفت. دو انفجار یکی در ساختمان کنسولی و یکی در ساختمان خانه ها صورت گرفت.

این حادثه صدمات جانی نداشت و صدمات مالی آن در حدود ۸۰۰۰ دلار برآورد شده است. به گزارش کیهان فارسی ۱۸ اوت سه گروه مسئولیت این حمله را به عهده گرفتند که عبارتند از:

۱- حرکت مقاومت انقلاب اسلامی ایران.

۲- گروه ۱۷ شهریور ۳- گروه تل زعتر هیچ اطمینانی از اینکه کدام یک از این گروهها عامل حمله بودند نیست و می توانید به اسناد مربوطه در این مورد مراجعه کنید.

در صبح زود روز ۱۲ اوت حدود ۳۵ تا ۵۰ نفر افراد مسلح (پاسداران) وارد سفارت شدند. قصد آنها بیرون بردن ماشاءالله کاشانی و افرادش از منطقه سفارت بود. (کمیتة سفارت آمریکا). طرز کار آنها چنان بود که می توانست برای تمام افراد سفارت تولید اشکال کند (افراد غیرمسئول در تمام سفارت پخش شده بودند) ولی پس از مذاکره ۵ تا ۶ ساعته با این گروه غیرمنظم مشکل حل شد و بیرون رفتند. برای جزئیات به گزارش ۸۶۳۷ تهران رجوع شود.

II. عملیات الف- بازدیدها:

یک شرکت، جف رونالد از ۷ اوت تا ۱۶ اوت برای بازرسی قسمت مربوط به تفنگداران دریایی از سفارت بازدید کرد.

- سرویس جاسوسی نیروی دریایی توسط فوج از سفارت از تاریخ ۱۴ تا ۱۷ اوت بازدید کرد.

- در ۲۶ اوت یک شرکت برای تعبیه یک سیستم امنیتی در ساختمان کنسولی وارد شد.

ب- اقدامات حفاظتی:

افسر امنیتی منطقه با سرپرست پروژه FBO, GSO و سرکنسول به طور مداوم کار می کند تا بتواند وسائل امنیتی در ساختمان جدید کنسولی تعبیه کنند.

ج- اقدامات مهم:

- تاریخ اول تا ۱۲ اوت زمان لازم برای آشنایی تمام کارمندان امنیتی و وابستگانشان با ماشاءالله کاشانی و افرادش و نحوه کار با آنها بوده است.

- در ۱۲ اوت کاشانی به وسیله یک فرد مسلح از سفارت بیرون برده شد.

- در ۱۵ اوت S/A دان مک کارتی برای یک مأموریت کوتاه مدت سه هفته ای وارد شد.

- در ۱۷ اوت سفارت به وسیله آر. پی. جی و نارنجک دستی مورد حمله قرار گرفت.

- در ۱۸ اوت هالند در یک دیدار شرکت کرد.

- طرح تخریب داخلی به اسم Annex J دوباره نوشته شد و به زودی برای وزارت فرستاده می شود.

- توجیه کامل حفاظتی برای کلیه افراد تازه وارد TDY و PCS انجام می شود.

- وقت زیادی صرف مذاکره با پلیس برای حفاظت محل سفارت به طور منظم و در رابطه با نیروهای داخل سفارت صرف شد. از این پس پلیس مأمور بود با یونیفورم و برنامه منظم ظاهر شود. اداره و اجرای پارامترهای امنیتی به طور پراکنده انجام می شود.

III. طرح برای ماه آینده - منشی موقت لیلیا جانسون از کینشازا به ایران خواهد آمد تا به ROS در برقراری مجدد

ص: ۶۵۵

بایگانی و سیستم مدیریت که در نتیجه حمله ۱۴ فوریه ۱۹۷۹ از بین رفته است یاری دهد.

- متخصص امنیتی چاک سوپر برای اداره کار در قسمت امنیت و تقویت آن خواهد آمد.

- ادامه مذاکره بانروی امنیتی منظم برای حفاظت از سفارت.

- انتظار می رود که ساختمان جدید کنسولی در سپتامبر باز شود.

- در طول ماه سپتامبر مقامات مربوطه (ناظر امنیتی منطقه ای) سفارت را بازرسی می کنند.

- وابسته دفاعی، هالند پس از بازدید در ۳ سپتامبر باز خواهد گشت.

- S/A مک کارتی در سوم سپتامبر به آمریکا می رود.

IV. غفلت و کوتاهی - هیچ.

۷. تفنگداران دریایی و متخصص - در ۱۴ اوت قسمت تفنگداران دریایی به عنوان یک واحد قابل تقدیر عمل نمود.

- در ۸ اوت ۴ تفنگدار دریایی وارد سفارت شدند.

- در ۱۶ اوت ۲ تفنگدار دریایی از سفارت خارج شدند.

- قسمت تفنگداران دریایی در T/۰۴ باقی ماند.

- در ۲۰ اوت گالوگوس به درجه سروانی ارتقاء یافت.

حمله به دفاتر لاکهید در تهران

سند شماره ۳۱۷ محرمانه ۲ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۱۱ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: حمله به دفاتر لاکهید در تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- نماینده لاکهید در تهران شروگز در تاریخ ۲ سپتامبر به سفارت اطلاع داد که دفاتر قبلی او در اول سپتامبر غارت شده اند. شروگز به سفارت گفت که کارکنان تلفنهایی در طول روزهای گذشته دریافت کرده بودند که گفته شده بود این دفاتر به زودی مورد حمله قرار خواهند گرفت. از آنجایی که شروگز در نظر داشت که به دفاتر جدید اسباب کشی کند، این اسباب کشی را زودتر انجام داد و قبل از اینکه دفاتر مورد غارت و چپاول قرار گیرد از آنجا رفته بود. هیچ کس در این حادثه آسیب ندید.

۳- سفارت از جزئیات حادثه و اینکه چه کسانی ممکن است این کار را کرده باشند اطلاعی ندارد. ما در حال تحقیق هستیم و به محض دریافت هرگونه اطلاعات گزارش خواهیم کرد. تامست

سند شماره ۳۱۸ استفاده محدود اداری ۵ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۱۴ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۸۱۶ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی موضوع: «سانسور» سخنرانی نخست وزیر ۱- رادیو و تلویزیون دولتی ایران چندین بار پخش سخنرانی نخست وزیر بازرگان را به تأخیر انداخته است. پس از اعمال فشار، رادیو و تلویزیون ملی ایران توضیح داد که سخنرانی ضبط شده بنا به درخواست بازرگان پس از آنکه یکی از ناظران فنی «مشکلات» موجود در ضبط آن را گوشزد نمود، تصحیح شده است. متن تصحیح شده سخنرانی سرانجام در آخر شب روز ۳۱ اوت (۹ شهریور) پخش شد و نشان داد که بازرگان در پاسخ به انتقادهای انجام شده از دولت خود شرح داده است که دولت موقت ایران فاقد قدرت واقعی می باشد. بازرگان فاش ساخت که یک بار دیگر از خمینی خواسته است که وی را از مسئولیت نخست وزیری معاف دارد.

۲- شایع شده است که مرد نیرومند رادیو و تلویزیون ایران یعنی قطب زاده مستقیماً در «تحریف» سخنرانی بازرگان دست داشته و عباراتی را که نشان دهنده نارضایتی بازرگان از خمینی و افراط گری های انقلاب است یعنی قضاوت دادگاههای انقلابی، تخلف از قوانین بین المللی قضایی در کردستان، حذف کرده است. منابع اظهار داشته اند که پنج نکته ذیل از سخنرانی بازرگان حذف گردیده است.

الف) پاسخ تند نخست وزیر به خمینی که در آن وی نخست وزیر را «لا-ک پشت» خوانده است؛ ب) نکته دیگری مبنی بر اینکه «اگر من به قدر کافی انقلابی بودم نمی گذاشتم قطب زاده تلویزیون را تحت کنترل در آورده و به من حمله ور شود»؛ ج) اظهار نظر در مورد ملاقات نخست وزیر با آیت الله شریعتمداری که طی آن آیت الله پیشنهاد کرده بود که بازرگان باید مسلمان بودن خود را ثابت کرده و از مقام خود استعفا نماید؛ د) اشاره به مقصود خمینی مبنی بر اینکه وی می خواهد رسماً کنترل دولت را به عهده گیرد؛ ه) پاسخ شدید دیگری به اتهام مطرح شده از سوی خمینی مبنی بر پارتی بازی توسط بازرگان. گریوز

راهپیمایی آرام به مناسبت ۱۷ شهریور

سند شماره ۳۱۹ محرمانه ۹ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۱۸ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۹۰۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: راهپیمایی آرام به مناسبت ۱۷ شهریور ۱- (محرمانه - تمام متن)

۲- راهپیمایی ها و سخنرانی ها به مناسبت سالگرد کشتار میدان ژاله در ۱۷ شهریور (۹ سپتامبر ۱۹۷۸) بدون هیچ حادثه ای و آرام برگزار شد. راهپیمایان از نقاط معین شهر به سمت میدان شهدا برای شنیدن سخنرانی حرکت کردند. به نظر می رسد راهپیمایان که دیپلماتهای مختلف شاهد آنها بودند و از تلویزیون نیز تصویرشان پخش می شد بسیار خوب سازماندهی شده بودند و اوضاع تا حدی شبیه حالت تعطیلات بود. یک شاهد عینی اظهار داشت که راهپیمایان فاقد خودجوشی تظاهرکنندگان اوایل سال بودند. در سخنرانی های راهپیمایی به طور معمول امپریالیسم و صهیونیسم محکوم می شد اما در گزارشات مطبوعات از ایالات متحده به عنوان یک هدف مشخص ذکری به میان نیامده بود. تامست

درگذشت طالقانی

سند شماره ۳۲۰ محرمانه ۱۱ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۰ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۹۹۶۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: درگذشت طالقانی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- درگذشت آیت الله طالقانی موجب برانگیختگی عظیم اندوه عمومی در تهران و استانهای دیگر شد. دیروز جمعیت عظیمی در تهران مانع برگزاری مراسم تدفین شدند که تا ساعت ۶:۳۰ صبح امروز (۱۱ سپتامبر) ادامه داشت. حدود یک میلیون نفر شب را در گورستان بهشت زهرا در انتظار مراسم تدفین طالقانی سپری کردند.

رادیو و تلویزیون برنامه های عادی خود را برای ۳ روز متوالی قطع کرده و عزای عمومی اعلام شده است. جمعیت عزادار در سراسر مملکت شعار می دادند «مطهری: برایت مهمان رسیده» و «طالقانی: شهادت مبارک» ۳- این ابراز اندوه بیانگر محبوبیت طالقانی در میان تقریباً همه طبقات مردم ایران است. دلایل محبوبیت وی به طور خلاصه شامل موارد زیر است:

الف) او به هیچ طبقه یا ناحیه خاصی تعلق نداشت و بیشتر به مثابه یک آشتی دهنده و راهنما در مشاجرات میان طبقات اجتماعی و گروههای قومی مختلف عمل می کرد. وی در ماه مارس در حل منازعات سنندج اقدام کرده بود و مناقشات تُرک و کُرد در نقده را میانجیگری کرده است.

ب) شخصاً، او خود را رئوف و گاهی اوقات از نظر سختگیری برخلاف خمینی نشان داد. خیلی ها به خاطر دارند که چطور او علیرغم وضعیت نامساعد جسمی ساعتها در زیر آفتاب جهت اجرای مراسم نماز جمعه می ایستاد. او در سخنرانی هایش جنبه های رأفت آمیز از اسلام را حمایت می کرد که تا حدودی با نظرات تند خمینی علیه اقدامات غرب مغایرت داشت.

ج) خیلی از لیبرالها، گروههای غرب گرا و چپ های مارکسیست، به طالقانی به عنوان یک

حامی و پشتیبان نگاه می کردند. طالقانی به مثابه سپری در مقابل تندرویهای حاکمیت مذهبی تلقی می شد.

د) مخالفت درازمدت او با رژیم شاه که برایش چیزی به جز زندان، تبعید و شکنجه به همراه نداشت، اعتماد خیلی از افرادی را که مورد تعقیب و آزار رژیم سلطنتی قرار گرفته بودند جلب کرد. او از لحاظ شخصیتی مثل خمینی شریف بود و تحت حمایت قدرتهای خارجی قرار نداشت.

۴- محبوبیت طالقانی در خلال زندگیش، بیشتر به واسطه تصدی مقام امامت جمعه تهران آشکار شد. نمازهای هفتگی اش در دانشگاه تهران (و آخرینش در بهشت زهرا در ۷ سپتامبر) حدود ۲ میلیون نفر را پشت سرش جهت ادای نماز جمع می کرد. انتخاب دانشگاه تهران به عنوان محل نماز جمعه عمدتاً به واسطه نقش طالقانی به مثابه میانجی بین طبقات مذهبی و روشنفکران غیرمذهبی بود. نماز جماعت پشت سر او برای مسلمانان ایران، صریح ترین راه بیان اعتمادی بود که طالقانی می توانست نشان دهد. (تحت رژیم سلطنت، برگزاری نماز جمعه بی مصرف بود زیرا هیچ کس پشت سر امامی که توسط شاه تعیین می شد نماز نمی خواند).

۵- اعلام وفات طالقانی در دهم سپتامبر آشکار ساخت که او ریاست شورای انقلاب را به عهده داشته است. این اعلامیه اولین پذیرش رسمی عهده دار بودن چنین پستی از سوی طالقانی محسوب می شد.

۶- طی بیانیه ای که در دهم سپتامبر توسط دفتر امام خمینی منتشر شد آیت الله حسینعلی منتظری به عنوان امام جمعه تهران معرفی گردید. در این بیانیه هیچ ذکری از جانشین طالقانی به عنوان رئیس شورای انقلاب نشده است.

جالب توجه خواهد بود که بینیم آیا منتظری که خیلی با خمینی نزدیک است، به اندازه طالقانی برای نمازهای جمعه اش پیرو خواهد داشت و یا اینکه آیا نماز جماعت کماکان در دانشگاه تهران برپا خواهد شد یا نه؟ ۷- طالقانی به گروههای لیبرال و چپ رادیکال که اخیراً مورد حمله خمینی و متحدینش قرار گرفته اند نزدیک بوده است. مجاهدین خلق به او به عنوان یک رهبر و حامی نگاه می کردند. او همچنین از نزدیک با نهضت آزادی ایران وابسته به نخست وزیر بازرگان رابطه داشت. در عین حال طی هفته های قبل از مرگش طالقانی موضع سخت تری علیه کمونیستها و حزب دموکرات کردستان که آنها را متهم به داشتن حمایت شوروی می کرد، اتخاذ نمود. خطبه ۲۴ اوت او حاوی مطالب شدیدی علیه کمونیستها و متحدینشان بود.

۸- گرچه طالقانی حملات اخیر خمینی راجع به تأثیرات غربی در زندگی ایرانی را تکرار نکرد، ولی ظاهراً هرگونه اختلافی را با امام حل کرده بود. احتمالاً طالقانی احساس کرده بود که او تدریجاً به قانونی برای گروههای مخالف تبدیل می شد که هدفشان ضدیت با انقلاب اسلامی بود. این ترس به همراه اعتقاد عمیق طالقانی نسبت به ضرورت رهبری متحد منجر به

مسکوت گذاردن اختلافاتش با رهبری خمینی شده بود.

اگرچه بدگمانان ممکن است بگویند که طالقانی با انتصابش به عنوان امام جمعه سازش کرد، اما بیشتر محتمل است که او نگران این موضوع بود که مخالفت هایش موجب ترغیب کسانی شود که اساساً با انقلاب دشمن هستند.

۹- طالقانی هیچ سازمان یا میراث سیاسی به جا نگذاشته است. وفاداری توده های مذهبی، لیبرالها و چپ ها به او شدیداً جنبه شخصی داشت. مثلاً آیت الله شریعتمداری از این اندازه جاذبه و یا هواداری شدیدی در میان گروههای مختلف برخوردار نمی باشد. ما نمی دانیم برای آن گروههایی که طالقانی را به عنوان حامی نهایی خود می دیدند چه اتفاقی خواهد افتاد اما در حال حاضر هیچ کس نیست که به عنوان تعدیل کننده و سازش دهنده جای او را بگیرد.

ممکن است زمانی این گروهها که به استثنای یک احساس عمیق نسبت به طالقانی وجه مشترک دیگری نداشته اند، بتوانند شخص دیگری پیدا کنند که طرفداری شان را بر روی او متمرکز سازند. ضمناً ما می توانیم انتظار تضعیف بیشتر جنبش غیرمذهبی را داشته باشیم که با وفات طالقانی یک حامی قدرتمند خود را از دست داده است.

در عین حال خمینی بدون تردید از فقدان یک واسطه با گروههایی که با بعضی از عقاید مذهبی افراطی وی مخالف هستند، زیان خواهد دید. لینکن

مسکو در مراسم سالگرد جمعه سیاه در ایران

سند شماره ۱۲۳۲۱ سپتامبر ۷۹ - ۲۱ شهریور ۱۳۵۸ از: دفتر رسیدگی کشورهای مشترک المنافع، نیکوزیا - ۲۳۴۲ به: دفتر رسیدگی کشورهای مشترک المنافع، واشنگتن دی. سی موضوع: مسکو در مراسم سالگرد جمعه سیاه در ایران (موارد برگزیده) شنوندگان عزیز، یک سال پیش در ۱۷ شهریور (۲۳ اوت - ۲۲ سپتامبر)، بنا به دستور شاه قاتل، سربازان به طرف مردم که در میدان ژاله اجتماع کرده بودند که اکنون به نام میدان شهدا خوانده می شود آتش گشودند و باعث جاری شدن خون شد.

در میدان ژاله هزاران نفر از مردم بی گناه به وسیله تیراندازی یا زیر چرخ های تانک از بین رفتند. این روز به عنوان جمعه سیاه نامگذاری شد. این روز به عنوان صفحه ای از تاریخ نبرد ملت ایران و هم چنین روزی که یادآور قربانی کردن جانها به خاطر آزادی بود، ثبت شد.

چند روز پیش فیلمی تحت عنوان آزادی ایرانیان در فستیوال فیلمهای مسکو به نمایش گذاشته شد. در این فیلم دورنمای حقیقی انقلاب ضبط شده بود. این فیلم حاوی مناظری از قبیل گورستان جایی که تعداد بی شماری سنگ قبرهای تازه، گل های سرخ که شبیه خون می باشند، و زنهای گریان که موهای خود را می کنند و بچه ها به خاطر آنهایی که جان خود را به خاطر استقلال مملکت پس از سالهای سال از دست داده بودند گریه می کردند.

گزارشها از شهرهای مختلف بود. زنان و مردانی که می گفتند مرگ بر شاه، استقلال، خارجی گورتو گم کن و مناظر دیگری که برای نسل های آینده ضبط شده بود. شاه با چشمانی وحشت زده و ترس از انتقام نشان داده شده بود. که اطراف او را مردان درباری که وفاداری خود را با بوسیدن دست او نشان می دادند، دست کسی که مسئول کشتار دهها هزار نفر از بهترین دختران و پسران ملت ایران می باشد، بعد از دیدن این فیلم، می خواستیم اطمینان بدهیم که از دست دادن این همه قربانی کاری عبث و بیهوده نبوده است. این ملت یک انقلاب جهانی و یک انقلاب ضدامپریالیستی انجام داده.

ملتی که به خاطر آزادی در گذشته تعداد بی شماری قربانی و ناقص العضو داده، شایسته بهترین سرنوشت می باشد. فیلم برای آزادی که حوادث دوران انقلاب را نشان می داد نمی شد بدون درد و هیجان به تماشایش نشست. بیشتر کسانی که فیلم را می دیدند نمی توانستند جلوی گریه خود را بگیرند و در عین حال یک احساس دوستی صمیمانه و همبستگی و احترام برای ایران و تلاشش در راه عدالت در خود می یافتند. ولی در دل کسانی که خود در جریان حوادث بوده و نقش آفرینان حماسه هایی بودند که فیلم آنها را بازگو می کرد چه می گذشت و چه احساسی بود. هنوز امپریالیستهای داخلی و ارتجاعیون دست از سنگرهای خود نکشیده اند و آنها از هیچ کوششی برای دست یافتن به راه و طریقی برای جلوگیری از ساختن ایرانی آباد و آزاد دریغ نخواهند نمود. ایجاد برخورد ملی و مذهبی بین گروههای مختلف مردم و کوشش برای دامن زدن و گسترده نمودن احساسات ضد کمونیستی و ضد روسی از روشهای آنهاست. اما مهم نیست که تا چه اندازه کوشش می کنند مهم این است که آنها قادر به برگرداندن چرخهای تاریخ نخواهند بود.

۱۷ شهریور در ایران روز عزای ملی اعلام شده اجازه ندهید که روزی دیگر شبیه آن در تاریخ ایران پیدا شود و اجازه ندهید جمعه سیاه تکرار گردد.

انجمن ایران و آمریکا در شیراز

سند شماره ۳۲۲ استفاده محدود اداری ۱۳ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۲ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۰۴۰ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی موضوع: انجمن ایران و آمریکا در شیراز ۱- وابسته مطبوعاتی و مأمور منطقه ای مک کافی در روزهای ۸/۹ و ۹/۹ از شیراز بازدید به عمل آوردند تا مشکلات مربوط به انجمن ایران- آمریکا در شیراز را بررسی نمایند. مشاهدات و پیشنهادات ما ذیلاً ارائه می شود:

۲- ساختمان انجمن ایران و آمریکا در شیراز هم اکنون و از ماههای قبل، توسط مجاهدین خلق تصرف شده است و هنوز در اختیار آنان است. مجاهدین خلق که یک گروه چپگرا هستند از این ساختمان به عنوان ستاد خود در شیراز استفاده می نمایند. قبل از تصرف کامل آن،

ساختمان چندین بار مورد تهاجم قرار گرفته بود و خسارات اساسی به طبقات اول و دوم آن وارد آمده بود. مخارج تعمیرات اولیه حدود ۶۰۰۰۰ دلار تخمین زده شده بود، ولی ما دریافته ایم که مجاهدین تعمیراتی در ساختمان به عمل آورده اند. ما ارزیابی روشنی از میزان وسائل و تجهیزات باقی مانده در ساختمان نداریم ولی مقداری از تجهیزات توسط مجاهدین به محل دیگری برده شده اند. ضبط صوت ها و مقداری از تجهیزات کلاس ها قبل از تصرف ساختمان به انبار منزل یکی از کارکنان انجمن در شیراز برده شده و در آنجا نگهداری می شوند.

۳- کارمندان انجمن ایران- آمریکا (که کلیه آنها بیکار هستند) به وزیران کار و دادگستری شکایت کرده اند تا حقوق عقب مانده و حقوق بازخریدی خود را دریافت نمایند. ظن زیادی می رود که وزیر دادگستری تصمیم بگیرد (در صورتی که راه حل دیگری یا دادخواست متقابلی وجود نداشته باشد) ساختمان را برای پرداخت مطالبات کارکنان به فروش رساند. انتظار می رود که یک تا دو هفته دیگر حکم صادر شود.

۴- هیأت مدیره انجمن ایران و آمریکا در حال حاضر وجود ندارد و مدیر دروس (از سوی رئیس هیأت مدیره) تقریباً با وجهه قانونی عمل می کند و مسئولیت های انجمن را، به عهده دارد. در غیاب هیأت مدیره و مدیر اجرایی قانونی، حساب بانکی انجمن غیرقابل استفاده است. این موضوع، ظاهراً نمی تواند مانعی در مقابل اختیارات وزیران در فروش ساختمان و زمین آن شود (که تقریباً کاملاً بهای آن معادل صدها هزار دلار پرداخت شده است).

۵- وابسته مطبوعاتی و مأمور ما در منطقه با کارکنان و یک وکیل در شیراز به طور غیررسمی ملاقات نموده اند (که یکی از اعضای رسمی هیأت مدیره بود). آنها ابتدا مایوس بودند، ولی خیلی سریع با این تصور که به زودی کارهای انجمن از سر گرفته خواهد شد، به هیجان آمدند و به مسئله علاقه مند گردیدند. ما خطوط کلی خط مشی برای از سر گرفتن فعالیت مجدد انجمن را که مورد قبول کارمندان بود، مشخص نمودیم. کارمندان پیشنهاد نمودند که در صورت امکان از سر گرفتن مجدد کارشان در انجمن ایران- آمریکا، دادخواست اعلام خسارت خود را پس خواهند گرفت.

۶- پیشنهاد ما شامل تشکیل سریع هیأت مدیره و انتصاب یک مدیر اجرایی ایرانی (که احتمالاً همان مدیر دروس فعلی خواهد بود) می گردید. استفاده از مدیر اجرایی موجب صرفه جویی در پرداخت یک حقوق اضافی دیگر می گردد. همچنین این امتیاز را دارد که در جو موجود و طبیعت جامعه ایرانی، یک نماینده رسمی ایرانی از سوی انجمن، می تواند بسیار کارساز باشد. هم زمان با آن موضع یک مدیر اجرایی آمریکایی را در آینده و شرایط مناسب، حفظ خواهد نمود.

۷- ما بعداً پیشنهاد کردیم که وکیل دائمی ما در تهران (و هیأت مدیره انجمن ایران و آمریکا) به شیراز پرواز نمایند تا مشکلات حقوقی را حل کنند، به آنها در بازسازی انجمن

کمک نمایند و مطمئن شوند که دادخواست حقوقی در مورد واگذاری مجدد ساختمان به آنها به جریان نیفتد. (قسمتی از ناسامانی کنونی به علت عدم حضور یک هیأت مدیره قانونی یا مدیر انجمن ایران و آمریکا در محل است که ساختمان به وی تحویل گردد). ۸- اگر ساختمان در مدت زمان کوتاه تحویل نشود (این مسئله جداگانه ای بین دولت و چپی ها است)، برنامه این خواهد بود که از تسهیلات استیجاری استفاده شود. از آنجایی که انجمن ایران و آمریکا دارای اعتبار است و بازار تدریس زبان انگلیسی امیدوار کننده است، لذا تصور می رود که انجمن ایران و آمریکای شیراز بتواند درآمد لازم برای شروع کار مجدد را تأمین نماید. علاوه بر این انجمن در حساب بانکی بلااستفاده خود مبالغی دارد که اگر کارکنان آن دادخواست اعلام خسارت خود را پس بگیرند، می تواند مورد استفاده قرار گیرد.

۹- سازمان ارتباطات بین المللی در تهران مبلغ ۸۵۰۰ دلار در سال ۱۹۷۹ به صورت اعتبار مالی برای انجمن ایران و آمریکا در شیراز در بانک دارد که هنوز برداشت نشده است. در غیاب هیأت مدیره قانونی در محل تصمیم داشتیم که آن را به انجمن ایران- آمریکا در تهران اختصاص دهیم. این مبلغ توسط انجمن تهران برای حسابهای قانونی انجمن ایران و آمریکا در شیراز حواله خواهد شد تا آنها برای مخارج اولیه، وسایل آموزشی و تجهیزات لازم از آن استفاده نمایند.

۱۰- شیراز یک شهر بسیار مهم است، و ما معتقدیم ادامه فعالیت انجمن ایران و آمریکا در شیراز می تواند نقش مؤثری در بازسازی روابط بین ایالات متحده- ایران ایفاء نماید. انجمن بازده بسیار خوبی در مدت بیست سال خدمت خود داشته و در سالهای آخر کاملاً خودکفا بوده است.

مسایل و مشکلات جاری می تواند توسط ایرانیان حل شود، ولی حضور مستقیم ایالات متحده در پشت صحنه و کمک و مشاورت به آنها حیاتی و سرنوشت ساز است.

۱۱- با فرض اینکه انجمن ایران و آمریکا در شیراز کارهای خود را از سر گیرد، ما می دانیم که نقش USICA در ادامه تأمین کمکهای مالی (به طور رسمی ۱۷۰۰۰ دلار در سال) برای حقوق مدیر اجرایی، لازم خواهد بود. این کار ما را به صورت همکاران قابل اطمینان معرفی می کند و موجب نفوذ ما می گردد (خارج از آن قسمت از درگیری مستقیم ما که خیلی کم خواهد بود) و به ما این اطمینان را می دهد که مدیر اجرایی همواره یک آمریکایی باقی خواهد ماند. ما همچنین آماده خواهیم بود که در مورد تأمین وسایل کمک آموزشی به آنها کمک و مشاوره بدهیم. ما برای امور مشورتی یک متخصص الکترونیک به انجمن ایران و آمریکا در تهران مأمور خواهیم نمود.

۱۲- هیأت مدیره انجمن ایران- آمریکا اکنون کاملاً توجیه شده اند و مشتاق کمک به سازمان مشابه خود در شیراز هستند.

۱۳- تقاضای موافقت داریم. گریوز

مشکلات بازگشایی دانشگاه ها

سند شماره ۳۲۳ محرمانه ۱۶ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۵ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۱۱۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: مشکلات بازگشایی دانشگاه ها ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: سفارت به طور مداوم گزارشهایی دریافت کرده است که اگر دانشگاهها به راستی باز شوند از وجود مشکلاتی در صورت بازگشایی دانشگاهها حکایت می کند، هر چند که خمینی اصرار کرده است که این بازگشایی در موعد مقرر (دوم مهر- ۲۴ سپتامبر) صورت بگیرد، اما کاملاً روشن است که دانشگاههای عمده تهران از نظر مدیریت در وضع نامطلوبی قرار دارند و از نظر سیاسی با ناآرامیهای روبرو هستند، اگر دولت موقت ایران احساس کند که توانایی کنترل دانشگاهها را ندارد، در آن صورت به اعتقاد ما بازگشایی آنها به تعویق خواهد افتاد. پایان خلاصه.

۳- در طول ماه گذشته، مقامات سفارت در ضمن مأموریت خود، شایعاتی در خصوص مشکلات قابل تصویری که بعد از بازگشایی دانشگاه در اواخر سپتامبر به وجود خواهد آمد شنیده اند. این پیش بینی ها معمولاً مبهم هستند و از این احساس سرچشمه می گیرند که چون سال گذشته در همین زمان اغتشاشاتی وجود داشت (بنابراین امسال نیز) افتتاح مدارس زمینه شورش هایی را بر علیه دولت خمینی فراهم خواهد ساخت و یا میدانی برای مناقشات چپگرایان و هواداران گروههای اسلامی به وجود خواهد آورد. شایعات تا بدانجا پیش رفته بودند که در هفته گذشته کارمندان آژانس بین المللی ارتباطات از بعضی منابعشان شنیده بودند که مدارس تا سال آینده باز نخواهد شد. ظاهراً آیت الله خمینی برای تکذیب این شایعات طی یک سخنرانی برای یک مدرسه مذهبی در قم که در تاریخ هفتم یا هشتم سپتامبر ایراد کرد، خاطرنشان ساخت که «بعضی ها» سعی دارند اغتشاشاتی در دانشگاه تهران ایجاد کنند تا دانشگاه باز نشود. ولی خمینی تأکید کرد که دانشگاهها گشوده خواهد شد. دانشگاه تهران رسماً بازگشایی خود را در دوم مهرماه (۲۴ سپتامبر) اعلام کرده است.

۴- طبق اظهارات منابع سفارت، دانشگاههای ایران از نظر اداری و سیاسی در وضع بسیار بدی قرار دارند. از حدود ۵۰۰۰۰۰ نفری که در امتحانات ورودی دانشگاهها شرکت کرده اند، تنها برای ۴۰۰۰۰ نفر جا وجود دارد. اسامی پذیرفته شدگان دوره جدید تاکنون اعلام نشده است و بسیاری از استادان کشور را ترک گفته اند. رشته های تحصیلی مشخص نیستند و رؤسای جدید دانشگاهها با کمیته های خودسر و نافرمان مدارس خود دست به گریبان هستند و یا با گروههای رقیب سیاسی سر و کار دارند. مواردی که ذیلاً بدانها اشاره می شود نمونه هایی از مشکلات ویژه ای است که ما از آنها اطلاع پیدا کرده ایم:

۵- دانشگاه تهران: دانشگاه تهران در مدت انقلاب مرکز فعالیتهای مجاهدین خلق و فداییان

خلق بوده و این دو گروه هنوز هم در آنجا فعال هستند. بسیاری از دانشجویان آیت الله طالقانی را رهبر شخصی خود به حساب می آورند و شاید خمینی با اتکاء به نفوذ بازدارندگی طالقانی بود که اعلام کرد دانشگاهها باز خواهند شد. با مرگ طالقانی کنترل دولت موقت ایران بر روی دانشگاه بایستی از اطمینان کمتری برخوردار شده باشد. دانشکده ها به وضوح با دسته بندی و عدم اطمینان شکل گرفته اند. بر اساس گزارشهای مطبوعات، دانشگاه تهران یک شورای پاکسازی دارد که تاکنون متوجه شده که ۱۷۵ نفر از کارکنان و دانشجویان عامل ساواک بوده اند. دانشجویان با استادان خود به مقابله می پردازند و در یک مورد، حدود یک هفته پیش، رئیس دانشکده پزشکی با تحصن دانشجویانی روبرو شد که نمی خواستند در امتحانات شرکت کنند.

۶- در دانشگاه شیراز (پهلوی سابق) هر بخش و دانشکده ای شورای مستقلی تشکیل داده است. دکتر هوشنگ مهریار رئیس فعلی دانشگاه، هر چند که از احترام همه گروهها برخوردار است، با این حال نمی تواند دانشگاه را به طور مؤثر اداره کند. چنین استنباط می شود که شکاف بین گروههای دانشجویی چپ و اسلامی ممکن است دانشگاه را فرا بگیرد و حتی به یک درگیری آشکار بیانجامد.

۷- دانشگاه ملی: کارمند سیاسی سفارت، حدود یک هفته پیش، با یکی از استادان روشنفکر تحصیلکرده غرب در دانشگاه ملی، گفتگوی طولانی به عمل آورد. وی دانشگاه را در آستانه یک آشوب تمام عیار توصیف می کرد و گفت که رئیس دانشگاه تصمیم گرفته است که بازگشایی دانشگاه را تا یک ماه دیگر به تعویق بیندازد. استاد مذکور اخیراً به دانشگاه اطلاع داده است که نمی تواند در چنین شرایطی تدریس کند و قصد دارد با استفاده از مرخصی به آمریکا برود. طبق اظهارات وی، مدیریت جدید دانشگاه ضعیف تر از آن است که بتواند با کمیته های رقیب و دانشجویان بی انضباط مقابله کند. او می گفت که اکثر استادان کشور را ترک کرده اند و پیدا کردن جانشین برای آنها کار مشکلی است. به گفته استاد یادشده کمیته ها اغلب می خواهند که اشخاص فاقد صلاحیت به کار گمارده شوند. وی گفت دانشجویان مذهبی راستگرا قدرتمند ترین گروه دانشگاه هستند و میل دارند از توسل به اقدامات سخت و مرعوب کننده بر علیه چپگرایان استفاده کنند. گروه مذهبی عمدتاً از دانشجویان شهرستانی تشکیل یافته است که اوایل با دانشجویان لیبرال و غرب زده تهرانی همکاری نزدیکی کرده بودند. وی گفت که اکثر دانشجویانی که برای انقلاب جنگیده بودند سرخورده شده اند. آنها کم کم به این واقعیت رسیدند که با حمایت از خمینی اشتباه بدی مرتکب شده اند و به همین دلیل بسیار آشفته خاطرند. این استاد تصور می کند که در حالیکه بعضی از این دانشجویان (که اکثراً مجاهدین خلق هستند) برای رویارویی با راستگرایان مذهبی به فداییان خلق خواهند پیوست ولی اکثر آنها که هنوز مذهبی هستند در خانه خواهند ماند و وارد عمل نخواهند شد.

لینکن

سردرگمی در مدارس ایرانی

ص: ۶۶۵

سند شماره ۳۲۴ محرمانه ۱۶ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۵ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۱۱۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن مرجع: تهران ۱۰۱۱۳ موضوع: سردرگمی در مدارس ایرانی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- با فرا رسیدن سال جدید تحصیلی در ایران (۲۳ سپتامبر) سردرگمی قابل توجهی درباره سرنوشت محصلین ایرانی در این سال تحصیلی به چشم می خورد. البته بیشتر این حالت سردرگمی بی سابقه نیست. همیشه یک ماه قبل از افتتاح مدارس و شش هفته بعد از آغاز رسمی آنها تلاش برای برنامه ریزیهای جدید، جلب معلمین تازه، محصلین جدید و مقررات جدید آغاز می گردد.

۳- لیکن امسال بر همه مشکلات مذکور، بحران سیاسی انقلاب و این شایعه که بعضی از دانشگاهها آغاز به کار نخواهند کرد (رجوع شود به تلگرام مرجع) نیز افزوده شده است. حتی اگر همه مدارس نیز باز شوند باز یک مشکل دیگر وجود خواهد داشت و آن سردرگمی در ایجاد یک محتوای اسلامی در این نظام تحصیلی خواهد بود که در زمان شاه شدیداً دارای محتوای غیرمذهبی بوده است. حتی شایع است که استعفای وزیر آموزش و پرورش دکتر شکوهی نیز به این علت بوده است که وی نتوانسته با این مشکلات برخورد نماید و جوابگوی فشار دائمی رهبران مذهبی برای هر چه بیشتر اسلامی کردن محتوای مدارس باشد.

۴- شایعاتی نیز درباره تغییر برنامه ها و متون درسی وجود دارد. مقاله ای در یکی از مطبوعات فارسی زبان اظهار داشته است که معلمین غیرمسلمان اجازه تدریس در شیراز را نخواهند داشت. این مقاله روز بعد این تبصره را اضافه کرد که معلمین که جزو اقلیت هستند نباید ترس از دست دادن شخص خود را داشته باشند، بلکه هر کسی که (چه مسلمان و چه غیرمسلمان) اصول انقلاب اسلامی را رعایت نکند از مدرس بودنش جلوگیری به عمل خواهد آمد.

۵- تناقضاتی نیز درباره مدارس مختلط، روپوش دختران و مذهب وجود دارد. تا ده سال قبل فقط یک یا دو مدرسه مختلط در تمام ایران وجود داشت و در مدارس دخترانه، روپوش دختران از جنس اورمک بود که پارچه ارزان خاکستری رنگی است که با وجود این که جذابیت خاصی نداشت، ولی تفاوت میان فقیر و ثروتمند را آشکار نمی ساخت. ده سال قبل از انقلاب رشد سریعی در ایجاد مدارس نمونه، خصوصی، و دانشگاههایی که دارای برنامه های جدید بودند و زبانهای خارجی را به طور فشرده ارائه می کردند و اختلاط در مدارس و شرایطی که حذف کننده و یا تغییر دهنده یونیفورمها بود، آغاز شد. این مدارس در تهران و شهرهای بزرگتر استانها با استقبال شدید طبقه متوسط مرفه تر که استطاعت پرداخت مبالغ را

داشتند و سعی می کردند کودکانشان را از تحصیلات پیچیده تری برخوردار سازند، روبرو شد.

۶- بعد از انقلاب این مدارس طاغوتی شده اند (بقایای گذشته پوسیده). سال تحصیلی ۷۹-۱۹۷۸ که در حال حاضر در آشفتگی ناشی از انقلاب به سر می برد دچار یک آشفتگی دیگر، که همانا عبارت است از اخراج مدیران بسیاری از این مدارس و استخدام مدیران و معلمان جدیدی که بتوانند عقاید انقلابی را در دانشجویان ایجاد کنند، شده است.

۷- از طاغوتی ترین این مدارس انستیتو محصلین استثنایی (استعدادهای درخشان) بود که به سرپرستی وزیر دادگستری سابق اداره می شد. دخترانی که در حال حاضر به مدرسه می روند باید یک لباس «اسلامی» بپوشند که خیلی مسخره تر از لباسی است که در عربستان سعودی بتن می کنند: آستینهای بلند، جورابهای بلند، پوشش کامل سر و یقه های بلند. ظاهراً هیچ یک از پدر و مادرهای ناراحت سعی نکرده اند حتی برای این یونیفورمهای جدید مدلی نیز انتخاب کنند.

۸- مشکل جداسازی دخترها و پسرها در مدارس مشکلات بسیاری را به وجود آورده است و به طوری که در گزارش تهران ۹۸۶۱ ارائه شد مدارس به جای ایجاد کلاسهای جداگانه از پذیرش دختران امتناع می ورزند. در تهران، مدرسه ایران زمین (که مدرسه ای انگلیسی زبان است) ندای جداسازی کلاسها را نادیده گرفته است. آنها ساعات تفریح را کوتاهتر کرده اند و سعی بر آن دارند تا در طول ساعات تفریح دختران از پسران جدا نگاهداشته شوند. یکی از معلمان مدرسه ایران زمین اظهار می دارد که آنها برای جداسازی کلاسها از معلم کافی برخوردار نیستند، ولی خودش نیز شک دارد که بتوانند با این عدم جداسازی مدت زیادی دوام بیاورند. مدارس یهودی شهر، به گفته یک منبع دیگر، در حال جداسازی کلاسها هستند.

۹- والدین طبقه متوسطی که از نظام مدرسه ای عادی چندان مطمئن نیستند سعی دارند فرزندان خود را در مدارس بین المللی که هنوز هم کار می کنند، ثبت نام نمایند. به این مدارس اجازه ثبت نام مجدد محصلین مسلمان داده شده بود، ولی آنها اجازه داشتند که محصلین جدید خود را فقط از اقلیتهای مذهبی بپذیرند. نتیجه مضحک این شده است که بعضی از والدین مسلمان سعی کرده اند از رهبران اقلیتهای مذهبی گواهی کسب نمایند که منتج به ثبت نام فرزندانشان در مدارس بین المللی گردد. بسیاری از والدین طبقه متوسط که از آشفتگی وضع مدارس ترسیده اند، سعی دارند فرزندان خود را جهت تحصیل به خارج بفرستند و کنسولگری با تعداد بسیار کثیری از محصلین متقاضی ویزای خروج برای دوره متوسطه روبرو گشته است.

۱۰- آنچه در مدارس اتفاق بیفتد می تواند در بقای دولت انقلابی تعیین کننده باشد. آرامش منطقی در مدارس و توسعه یک نظام اسلامی درسی با دوام نشانه این خواهد بود که رژیم در جامعه ایرانی از مقداری تعادل و ثبات برخوردار شده است. از طرف دیگر، ادامه بی نظمی و سردرگمی در مدارس باعث ایجاد نارضایتی در میان آنها خواهد شد که مایلند فرزندان آنها نیز مانند طبقه متوسط از آموزش درستی برخوردار شوند. لینگن

دیدار نخست وزیر ایران از بلوچستان

سند شماره ۳۲۵ محرمانه ۱۷ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۶ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۱۳۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: دیدار نخست وزیر ایران از بلوچستان ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در یازدهم سپتامبر، بازرگان نخست وزیر ایران، صباغیان وزیر کشور و فلاحی فرمانده نیروی زمینی، بازدید همه جانبه یک روزه ای را از سیستان و بلوچستان به عمل آوردند. این هیأت از شهرهای زاهدان و زابل دیدن کردند. بنا به اظهارات منابع متعدد، هدف از سفر هیأت بازرسی این بود که رهبران عالیرتبه دولت موقت مستقیماً یکی از کانونهای بالقوه مشکل زای مناطق ایلیاتی را نظاره کنند.

۳- ضمن این بازدید، بازرگان به بلوچها و سیستانیها اطمینان داد که رفاه و آسایش آنها مورد توجه دولت موقت بوده و در نظر است برای رشد اقتصادی منطقه، مساعدتهای لازم صورت گیرد. بازرگان متعاقب بازگشت خود به تهران این مطلب را یادآور شد که یکی از جدی ترین مسایل در بلوچستان این بوده است که مقامات حکومت مرکزی با شرایط حاکم بر استان آشنایی ندارند.

۴- بنابر گزارشات جراید، بازرگان اظهار داشته است که «برادران افغانی مقیم سیستان» بزرگ ترین مشکل آنجا هستند. وی اضافه نمود که برای آنها می بایست محل سکونت خاصی در نظر گرفته شود، تا اینکه بتوانیم از عهده مسایل اسکان و تغذیه آنها برآیم. ولی آنها نمی بایستی که در فعالیتهای سیاسی یا نظامی یا قاچاق اسلحه در طول مرز ایران شرکت کنند.

در خصوص افغانستان، بازرگان اظهار داشت «از خداوند خواستاریم که برادران مسلمان افغانی ما در تلاش برای استقلال کشورشان و استقرار عدالت و امنیت در آن توفیق یابند. ولی حکومت ایران به هیچ وجه در امور داخلی آنها دخالت نخواهد کرد. در غیر این صورت دولت ایران نمی تواند از سایرین بخواهد که از دخالت در امورشان اجتناب نمایند».

۵- ضمن مسافرت مزبور، حریری استاندار آنجا عنوان نمود که در حدود ۴۰۰۰ تا ۵۰۰۰ افغانی پناهنده اجازه اقامت در ایران داده شده، ولی آنها هیچ گونه فعالیتی از خاک ایران علیه افغانستان ندارند.

نظریه: بلوچستان که دارای جمعیت کم بوده و فقر و فلاکت بر آنجا حاکم است، در حال حاضر نسبتاً آرام به نظر می رسد.

بر اساس گزارشات جراید، چنین می نماید که مقامات دولت موقت عمدتاً بیشتر درگیر قاچاق اسلحه و مواد مخدر و درگیریهای قومی هستند تا اینکه در حال حاضر وقت خود را مصروف تحرکات جدی تجزیه طلبانه نمایند.

لینکن

اوضاع تجاری رو به بهبود ایران - بخش اول

ص: ۶۶۸

سند شماره ۳۲۶ محرمانه ۱۷ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۶ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۱۳۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی مرجع: الف - تهران ۶۵۶۰ ب - وزارت امور خارجه ۲۴۲۱۴۹ موضوع: اوضاع تجاری رو به بهبود ایران - بخش اول ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: تلاش آنهایی که اینک قدرت را در ایران در دست دارند، برای به حرکت درآوردن اقتصاد، دوباره علائم تشویق کننده ای از موقعیت را نشان می دهد. یک آگاهی رشد یابنده در میان سیاستگذاران وجود دارد مبنی بر اینکه ایران تا مدتی نیازمند متخصصین و تکنولوژی آمریکا خواهد بود. تجار آمریکایی با منافع فعلی که در ایران دارند همچنان با پی گیری دقیق تحولات و نشان دادن واکنش سریع به احساس علاقه ایرانی ها نسبت به یک روابط جدید سود می برند. پایان خلاصه.

۳- اکنون همانند گذشته، اقتصاد ایران با مشکلات زیادی مواجه است. یک نیروی کار که سیاسی شده و معمولاً فاقد مهارتهای اساسی، مدیریت بی تجربه، از هم گسیختگی سیستم بانکی است، ایجاد مشکل کرده و همینطور آنهایی را که مشغول تجارت در اینجا هستند همچنان دامنگیر مشکلات می کنند.

با این وجود ما معتقدیم وضع تجارت در ایران در هفته های اخیر به نوعی بهبود یافته است. فکر می کنیم این وضع به موازات حرکت های اخیر برای تجدید سازمان اقتصاد و بویژه کسب تجربه و اعتماد به نفس مدیران جدید ایران بهتر خواهد شد. عامل حیاتی در ارزیابی ما این واقعیت است که آیت الله خمینی و مشاوران روحانی و غیرمذهبی وی به نظر می رسد به طور فزاینده ای در حال تحکیم اقتدار خویش در ایران هستند. این نکته نیز به همان میزان حائز اهمیت است که آنها آشکارا علاقمندند قدرت فوق را در جهت بازگرداندن ایرانیها به فعالیت سازنده به کار بگیرند.

۴- حملات اخیر خمینی به چپگراها، استهزاء علنی روشنفکران و محدودیت علیه مطبوعات تا حدودی به عنوان اقدامات مردی که علناً گفته است در نظر ندارد «اشتباه کارنسکی» را در عدم استفاده از اسلحه انقلاب بر علیه متحدین دوران آسایش که می خواهند نهضت را به مسیر اهداف خودشان بکشانند، تکرار کنند.

اگر چنین تعبیری درست باشد حوادث اخیر در اینجا می تواند به عنوان تحركاتی برای فرونشاندن انتقادات نیم بند علیه قانون اساسی و دولت در آینده نزدیک نگریسته شود. خمینی آشکارا معتقد است نمی تواند به نهادهای جدید هیچ فرصتی بهتر از یک مخالفی که تا حد امکان خلع سلاح شده و جماعتی که جهت اطاعت از قدرت به شدت موعظه می شوند، بدهد. او ظاهراً در این باره از حمایت توده ای گسترده برخوردار است (اگرچه او آشکارا تا حدودی

دشمن تراشی می کند و ما نمی خواهیم زمینه بالقوه برای بی ثبات کردن همه این مسایل را نادیده بگیریم).

۵- در همین حال خمینی مکرر گفته است کارگران ایرانی باید بر سر کارها بازگردند، اینکه مدیران باید مدیریت کنند و اینکه وزارتخانه ها و بانکهای مربوطه باید خدمات و امور مالی لازم برای یک اقتصاد رو به رشد را تأمین نمایند. در اینجا و جاهای دیگر از عصای جادویی خبری نیست اما در هفته های اخیر ما شاهد پیشرفتهایی در بازسازی یک چارچوبی بوده ایم که در آن کسب و کار می تواند هدایت گردد. مقامات مختلفی اعتصابات، تحصن ها و برخورد با مدیریت ها را به عنوان «بازیچه دست ضد انقلابیون بودن» محکوم کرده اند. این مسئله نتایجی دربر داشته است. در یک مجتمع تحت مالکیت آمریکا دو نفر آخوند اخیراً با مدیریت تماس گرفته و اجازه خواستند با کارگران ملاقات نمایند و سپس به آنها گفتند که آنها مسئول هستند تا با مدیریت برخورد نشود. در یک مورد دیگر «پلیس ویژه» از وزارت کار بر عزل سه نفر از کارمندان که مشخصاً مشکل ایجاد می کردند نظارت کردند. حداقل در تهران نقش مستقیم کمیته ها در کسب و کار و در نهادهای دولتی به طور کلی کاهش یافته است. بانک مرکزی و بانکهای تجاری- که به منظور ایجاد یک ساختار انقلابی صحیح دوباره سازماندهی شده اند- به خاطر عدم تحرک سریع جهت جبران عقب ماندگی ها و بهبود کارآیی علناً مورد انتقاد قرار گرفته اند. افرادی که به نظر می رسد به دولت انقلابی نزدیک هستند به ما گفته اند این امر جای تعجب ندارد: تقاضای خمینی برای تحمل ریاضت را نباید به معنای رشد مخالفت دانست و در اسلام چیزی غیرقابل رقابت با یک اقتصاد دینامیک وجود ندارد.

۶- ما همچنین نسبت به اهداف اقتصادی رژیم جدید امیدوار هستیم. در حالیکه ما هیچ اطمینانی نداریم این سیاستها آنچنانی که اعلام شده کارایی داشته باشد. خمینی و مشاورانش هنگامی که موارد ذیل را اعلام می دارند مسئول به نظر می رسند. آنها می گویند ایران باید:

- بر توسعه بخش خصوصی تأکید کند؛ - بر خودکفایی تأکید نماید؛ - اهمیت تولید کنندگان کوچک برای تأمین نیازمندیهای مردم را درک کند؛ - نوآوری را تشویق کند؛ - بی کاری را به حداقل برساند؛ - بر ارزش افزوده در صنعت ایران تأکید کند؛ - عدم تمرکز در فعالیتهای اقتصادی را توسعه دهد.

همچنین شواهدی در دست است که ارزش پروژه های بزرگتر در برخی شرایط کاملاً غیرقابل تقدیر نیست. همچنان که گزارش کرده ایم قراردادهای منعقد شده با شرکتهای آمریکایی در مورد یک پالایشگاه نفت و مجتمع تصفیه مس اخیراً در حال پیشرفت است و پروژه های بزرگ با ایتالیایی ها و ژاپنی ها به تصویب رسیده است. ارزش پروژه های بزرگ تر به عنوان راه حلی

برای اشتغال به کار تعداد زیادی از مردم آشکارا مورد توجه طراحانی قرار گرفته است که صنایع کوچک را (در هنگام کسری بودجه زیاد) به عنوان راهی برای افزایش درآمدهای مالیاتی می بینند.

همچنین به این موضوع توجه شده که امروزه پروژه های حفظ اشتغال در ایران حداقل مستلزم برخی ورودی های خارجی است، چنانچه قرار باشد علاوه بر ایجاد کار صرف، در سرمایه خالص ملی نیز سهم باشند. این امر به ویژه در رابطه با اموری همچون پتروشیمی و توسعه ذخایر نفت و گاز صحت دارد.

۷- این نشانه از بهبود اوضاع تجاری دلالت های مستقیمی از لحاظ منافع آمریکا در ایران دارد. تمایل خمینی برای اتخاذ اقدامات جدی جهت حفظ کنترل مرکزی بر جمعیت ناهمگن ایران، باعث کاهش تهدید علیه تمامیت ارضی ایران از ناحیه تحرکات تجزیه طلبانه می گردد. واردات غذا، دارو و تا حدودی مواد خام صنعتی از طرف او و تلاش برای افزایش اشتغال نمایانگر درک جدی این مسئله است که درآمدهای نفتی در حد فعلی حداقل حیاتی خواهد بود و بنابراین انتظار می رود صادرات نفت ادامه یابد. تلاش در جهت تجدید علائق با تجارت خارجی (شامل آمریکایی های زیاد) برای کسب مواد مورد نیاز و تکنولوژی نشان می دهد که درآمدهای نفتی ایران احتمالاً تا حد زیادی هزینه خواهد شد تا اینکه ذخایر جاری مربوطه، سرمایه گذاری گردد. (و شانس خوبی برای ما جهت جذب آن هزینه ها به سوی آمریکا وجود دارد) به هر حال یک موازنه ای میان نیازها به نفت ایران و نیاز ایران به تکنولوژی و تجربه ما وجود دارد. ما نباید در این موضوع شک کنیم که اهرم بسیار کمی علیه خمینی در زمینه سیاست بین المللی داریم. او و مشاورانش معمولاً نسبت به انگیزه ها و روشهای ما به شدت مظنون هستند (و در اکثر حوادث به وسیله حمله به ما همواره مشکلات سیاست داخلی را آسان می سازند). ما گاهی اوقات قطعاً با انتقاد عمومی مواجه خواهیم شد و در روابط دوجانبه انتظار کمی درباره همکاری در زمینه مسایل سیاسی کلیدی در امور خاورمیانه شمالی، جنوب و نفت داریم. تجار شاغل در اینجا باید آماده تعابیر ضدآمریکایی که قطعاً استمرار خواهد داشت، باشند.

۸- نظریه: به هر حال ما پیشنهاد می کنیم تجار آمریکایی به این نکات توجه کنند و از آنها غافل نشوند. ما معتقدیم تجار ایرانی می توانند با دادن پاسخ مثبت به احساس علاقه ایرانیها از منافع خود محافظت کرده و آن را توسعه بیشتری دهند، با انجام این کار آنها باید خود را آماده کنند که «توقعات کمی داشته باشند» یعنی اینکه خودشان را در رابطه با منافع رژیم در پروژه هایی عرضه کنند که باعث اطمینان به نفس و عدم تمرکز شده و اینکه باید به خاطر بسپارند که ایرانیها نسبت به نیازشان جهت اتکا به آمریکا هوشیارند علیرغم آنکه انقلاب برای کمتر وابسته کردن ایران به خارجیان نبرد کرد. آنهایی که حسن نیت و حسن تفاهم نشان دهند- و به نظر برسد مایل به کمک هستند- در آینده در صورت تداوم وضعیت تجارت به سوی یک

وضعیت خوب، محسوب خواهند شد.

۹- متن پیشنهادی برای رهنمودهای وزارتخانه درباره تجار در بخش دوم این گزارش خواهد آمد. لینکن

بهبود جوّ تجاری در ایران؛ قسمت دوم - رهنمود به تجار

سند شماره ۳۲۷ بدون طبقه بندی ۱۷ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۶ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۱۳۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: بهبود جوّ تجاری در ایران؛ قسمت دوم - رهنمود به تجار ۱- ما نکات ذیل را به عنوان راهنمای بدون طبقه بندی برای تجار آمریکایی در خصوص بازگشت به ایران جهت از سرگیری مذاکرات با ایرانی ها درباره قراردادهای برجسته پیشنهاد می کنیم.

۲- در پی دوره انقلاب در اواخر ۱۹۷۸ و اوایل ۱۹۷۹ وضعیت امنیتی در تهران و اکثر شهرهای بزرگ ایران تا تابستان ۱۹۷۹ به نحو قابل توجهی بهبود یافته بود. به استثنای مسدود کردن گاه و بیگاه خیابانها و در مقرهای کمیته محلی، مردان حامل سلاح کمابیش از خیابانها رفته اند. وضعیت ترافیک حتی در ساعات عصر روز قبل مثلاً تا اواسط شب در برخی مناطق عادی بوده است. اوضاع امنیتی در سفارت بهبود یافته و در اواسط سپتامبر بیشتر بخشهای سفارت شامل بخش تجاری تقریباً به شکل عادی مشغول فعالیت می باشد. به هر صورت روند قانون اساسی هنوز تکمیل نشده و اوضاع هنوز حالت گذرا دارد.

۳- اگرچه فقط چند تن از تجار آمریکایی تا اوایل سپتامبر برای اقامت به ایران بازگشته اند، تعدادی برای مذاکره با مشتریانشان مراجعت کرده اند. به استثنای یک یا دو مورد، این تجار از استقبالی که از آنها به عمل آمده خرسند هستند. آنها همتایان ایرانی خود را بسیار مشتاق از سرگیری تماس و مذاکره جهت شروع فعالیتهای عادی یافته اند.

۴- ضرورتی به گفتن ندارد که بازگشت شرکتهای آمریکایی به ایران بدون مشکلات نخواهد بود. تجار آمریکایی نباید فراموش کنند که در ایران یک انقلاب رخ داده است. و اینکه یک مشخصه انقلاب ضدآمریکایی بدون آن بوده و رژیم گذشته را به عنوان ابزار دست آمریکا به حساب می آورد. تجار آمریکایی باید آماده زندگی کردن با چیزی باشند که بعضی اوقات لفاظی های شدید انقلابی بوده و اینکه ممکن است شامل حملات به روشی باشد که قراردادها با توجه بدان اعطا شده اند، آنها همچنین باید متوجه باشند که دولت جدید دریافته و آن را اعلام کرده است که نیازمند متخصصین فنی است که دنیای پیشرفته آن را عرضه می دارد و نمی تواند بیشتر پروژه هایی را که اخیراً به خوبی در حال پیشرفت هستند، کنار بگذارد و یا روابطی را که بیشتر شرکتهای ایرانی با صنایع آمریکا دارند، قطع کند. این امر شامل جنبه های صرفاً تجاری و نظامی روابط سابق آمریکا با ایران می شود. نیاز به قطعات یدکی وجود دارد.

چندین مجتمع صنعتی ایران نیازمند قطعاتی هستند تا این صنایع به فعالیت ادامه داده و مسئله اشتغال نیروی کار آنها حفظ شود و چندین پروژه اصلی در حال تکمیل شدن برای توسعه اقتصادی ایران ضروری هستند.

۵- در حالیکه تجارتهای بزرگ در بیشتر موارد هدایت کننده تهیه کنندگان فصلی ورودی های اصلی محلی برای صنایع هستند- و اکنون هم بعضاً بد سازماندهی شده یا حتی فعالیت نمی کنند، هنوز مشکلات جدی در بخش بانکداری نیز وجود دارد که باید مرتفع گردد.

۶- (تجار) با توجه به بعضی موارد دستگیری اسلاف خود، در شرایط فعلی بدون وجود اجماعی از ناحیه کلیه عوامل ساختار جدید قدرت بی میل به فعالیت هستند. این بی میلی به علاوه مذاکرات را در ایران که هیچ گاه وظیفه آسانی نبوده، پیچیده می کند. تجار باید صبور بوده و این عامل را درک کنند و باید متوجه باشند که آنها فقط از همتهای ایرانی خود می توانند زیاد متوقع باشند.

۷- این مسئله به ویژه در مورد برخورد با آنهایی که در پستهای مدیریتی سطح بالا نسبتاً جدید هستند، صحت دارد. بیشتر این مدیران جدید باهوش و قطعاً آدمهای مشتاقی هستند، اما بی تجربه اند. قراردادهای پیچیده و فعالیتهای تجارت بین المللی باید توضیح داده شوند و در اکثر مواقع اسناد بایستی به زبان فارسی ترجمه گردند. مذاکرات نیز بعضاً به فارسی باشد حتی اگر مقامات ایرانی مربوطه انگلیسی صحبت کنند. تجار باید مهیای آوردن مترجمین قابل اطمینان و کارآمد در هنگام ملاقات با مقامات سطح بالای ایرانی باشند.

۸- سفارت فعالانه درگیر مذاکرات زیادی برای بازگرداندن تجار آمریکایی بوده است. موضع ما این است که دو طرف باید آماده مذاکرات سازنده باشند. قراردادهای علیرغم آنکه اکنون توسط یک «رژیم بی اعتبار» امضاء می گردند، باید محترم شمرده شوند. وقتی یک یا دو طرف بخواهد تغییر عقیده بدهد یا در مواقعی که کاهش حجم قرارداد مطرح گردد، اقدامات بایستی در چارچوب مواد خام قرارداد انجام شود سفارت تجار را تشویق می کند هنگام ورود به تهران با مأموران بخش اقتصادی- تجاری تماس بگیرند و نباید در کمک خواستن تعلل ورزند، چرا که برخوردهای دولت با دولت به نظر مناسب تر می رسد. لینکن

ملی کردن مدارس خصوصی در ایران

سند شماره ۳۲۸ محرمانه ۱۷ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۶ شهریور ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۱۴۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن -، فوری مرجع: تهران ۱۰۱۱۴ موضوع: ملی کردن مدارس خصوصی در ایران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در ۱۶ سپتامبر دولت موقت ایران اعلام کرد که تمام مدارس خصوصی ایران ملی

خواهند شد. طبق گزارش رادیو تهران، ملی کردن مدارس یک برنامه آزمایشی یک ساله خواهد بود که دولت امیدوار است که موفقیت آمیز بوده و دائمی شود.

۳- طی یک ملاقات تشریفاتی با بنی اسدی معاون نخست وزیر در ۱۷ سپتامبر، کاردار بحث کوتاهی درباره ملی کردن مدارس داشت. اسدی تحصیلکرده آمریکا و داماد نخست وزیر، بازرگان و معاون نخست وزیر در امور «همکاری» می باشد. اسدی گفت او پیشنهاد ملی کردن مدارس را به دولت قبل از انقلاب نیز کرده بود، ولی کاری صورت نگرفت. دولت این بار در مورد نظریاتش خیلی جدی است. ملی کردن مدارس شامل تمام مدارس خارجی منجمله ایران زمین خواهد شد.

۴- اسدی گفت مدارس تازه ملی شده توسط کمیته مدرسه مرکب از دو معلم و دوتن از والدین بچه های مدرسه و یک نماینده منصوب از جانب وزارت آموزش و پرورش، اداره خواهد شد. دولت مخارج مدرسه را خواهد پرداخت و والدین هیچ پولی به مدرسه نخواهند داد.

۵- نظریه: این رژیم، همانند رژیم قبلی، احساس می کند که باید «کاری» در مورد سیستم مدارس ابتدایی و دبیرستانی انجام دهد. این دولت به طور اخص خواستار تشکیل یک سیستم تساوی در مدارس است. اعلامیه های گذشته مانند این نوع که در آن دولت اعلام می کند که تحصیلات رایگان است و تمام مدارس خصوصی منحل خواهند شد، معمولاً چند هفته اوضاع نامنظمی را به دنبال دارد و تغییر سیستم از سیستم قبلی فقط به اسم است. ریشه ناتوانی دیرینه دولت برای انجام هر گونه اصلاحی در سیستم مدارس دو چیز است.

(الف) پیچیدگی مسایل در تعداد دانش آموزان، کمبود پرسنل و میزان سرمایه گذاری مورد نیاز.

(ب) تمایل به مخلوط کردن بیانات و مقاصد با اعمال.

۶- هر چند ممکن است ما تواناییهای دولت را دست کم گرفته باشیم، ولی شک داریم که این قدم دولت با کم ترین تفکری درباره امکان پیگیری و عملی بودن آن انجام گرفته باشد. ملی کردن مدارس بدون شک به معنای کنترل بیشتر مدارس توسط دولت می باشد، ولی چقدر این عمل در مدارس غربی مانند ایران زمین اثر خواهد گذاشت، هنوز معلوم نیست. ما جریان را در هفته های آینده از نزدیک مورد بررسی قرار خواهیم داد. لینکن

استعفای سرلشکر تقی ریاحی

سند شماره ۳۲۹ محرمانه شماره گزارش: ۰۳۰۶۷۹ ۶۸۴۶۱۹ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۸ شهریور ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی [موضوع: استعفای سرلشکر تقی ریاحی] ۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) روزنامه تهران تایمز گزارش داد که سرلشکر تقی ریاحی

وزیر دفاع به دلیل بیماری استعفا کرده است. سرلشکر ریاحی که به مدت دو ماه وزیر دفاع بود. سومین فردی است که بعد از انقلاب مسئولیت وزارت دفاع را به عهده گرفته است. سر تیپ عزیزالله نوری، تا تعیین وزیر جدید دفاع، موقتاً به جای وی منصوب شده است.

نظریات تهیه کننده: (محرمانه) پس از مرگ آیت الله طالقانی استعفاها به دلایل بیماری، فراگیر شده است؛ اولین استعفا مربوط به آیت الله قمی رئیس دادگاههای انقلاب اسلامی تهران می شد و دومین مورد استعفای غلامرضا شکوهی وزیر آموزش و پرورش بود و آخرین مورد سرلشکر تقی ریاحی وزیر دفاع می باشد که اخیراً استعفا داده است.

پوشش مطبوعاتی در مورد نیروهای آمریکایی و شوروی

سند شماره ۳۳۰ محرمانه شماره گزارش: ۶۸۶۴۰۲۰۷۷۹۲۰ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۹ شهریور ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: پوشش مطبوعاتی در مورد نیروهای آمریکایی و شوروی ۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) الف- در ۲۰ سپتامبر، تهران تایمز به نقل از صادق طباطبایی، سخنگوی دولت نوشت که در آینده ای نزدیک، به خاطر دخالت شوروی در افغانستان، احتمال حرکات نظامی از سوی آمریکا در منطقه خلیج فارس وجود دارد. طباطبایی گفت که او زمزمه هایی مبنی بر تربیت گروههای کماندویی آمریکایی به منظور روانه شدن به سواحل خلیج فارس و مناطق ساحلی، را شنیده است. او ادامه داد که این امکان وجود دارد که ما در آینده ای نزدیک شاهد چنین عملیاتی در بحرین و یا جزایر خلیج فارس باشیم، اما این بستگی به موافقت قابل توجه ابرقدرتها برای تقسیم دنیا در کنفرانس سالت ۲ دارد.

ب- (بدون طبقه بندی) وقتی درباره اطمینان شوروی به خمینی مبنی بر اینکه اتحاد شوروی از رژیم افغانستان به عنوان دولت منتخب مردم افغانستان حمایت می کند و ادعاهایشان مبنی بر اینکه آنها در امور افغانستان مداخله نکرده اند از وی سؤال شد، طباطبایی گفت، گاهی اوقات دروغگو در حالیکه طرف صحبت خود را نمی شناسد دروغ می گوید و شنونده هم حرف او را باور نمی کند ولی زمانی دیگر که دروغگو دروغ می گوید در حالیکه شنونده را می شناسد و می داند که این شنونده حرف او را باور نمی کند، باز هم دروغ می گوید. این دروغ (ادعای عدم دخالت شوروی در افغانستان) از این نوع می باشد. او اضافه نمود که شوروی به سختی می تواند از افغانستان به عنوان یک پایگاه چشم پوشی نماید. افغانستان به مانند پلی است که شوروی را به آبهای گرم دریای عرب و اقیانوس هند نزدیک می کند.

نظریات تهیه کننده: طباطبایی در خصوص نیروهای یک جانبه چیزی بیش از «شایعات» شنیده است. (گزارش شماره ۶۸۴۶۰۲۸۸۷۹). فعلاً تعیین نوع واکنش ایرانیان در قبال احتمال حضور نظامی آمریکا در خلیج فارس مشکل است.

علاقه شدید مطبوعات ایران به داستان پردازی

شماره ۳۳۱ استفاده محدود اداری ۲۰ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۲۹ شهریور ۱۳۵۸ از: دفتر سازمان ارتباطات بین المللی آمریکا، تهران به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی موضوع: علاقه شدید مطبوعات ایران به داستان پردازی به پیوست گزیده هایی از روزنامه کیهان بین الملل مورخ ۲۰ سپتامبر ارسال می گردد. در این نمونه می توان به وضوح مشاهده کرد که مطبوعات ایران به چه ترتیب یک داستان را در اذهان مردم پردازش کرده و بعضاً از حد و مرز همیشگی داستان، پافراتر نهاده و نتایجی عجیب و قریب کسب می نمایند. خوشبختانه نمونه پیوستی، در مجموع، مثال مفیدی است چرا که تصادفاً من از بنیان و اساس واقعی این داستان اطلاع دارم. (به عنوان نمونه ها و مثالهای مخرب تر می توان به مقالاتی اشاره کرد که سازمان اطلاعات مرکزی ایالات متحده آمریکا را متهم به تأمین مالی و سازماندهی آشوبهای کردستان می کنند؛ البته من از اساس واقعی این نوع داستانها بی اطلاع هستم اما حدس می زنم که به همان ترتیبی که در ماجرای خدمات کنسولی، دروغ پردازی صورت گرفت، در ماجرای کردستان نیز دروغ پردازی در دستور کار قرار گرفته است.) خاستگاه و منشأ داستان پردازی «کیهان بین الملل» در خصوص فرآیند ارائه روایت:

آقای مسعود بهادران، یکی از گزارشگران کیهان، با ابتکار فردی خویش در دفتر من حاضر شد و از من درخواست کرد که به برادرزاده اش در دریافت روایت [آمریکا] کمک کنم. او صحبتهای خود را با تشریح تمایلات و گرایشات روزنامه متبوع خویش در زمینه عملیات کنسولی تازه بازگشایی شده سفارت ایالات متحده آمریکا آغاز کرد و تصریح کرد که این موضوع، مورد توجه بسیاری از خوانندگان کیهان به ویژه سطح متوسط جامعه ایران است. ما به طور مختصر به بحث و بررسی مشکلات مربوط به فرآیند پاسخگویی حداقلی به خیل عظیم جمعیت خواهان دریافت روایت از زمان آغاز به کار دفتر کنسولی سفارت پرداختیم. علاوه بر این، ما درباره شرایط مندرج در نشریات مربوط به آژانس ارتباطات بین المللی ایالات متحده آمریکا در خصوص روند دریافت روایت و معیارهای موردنیاز برای احراز شرایط دریافت ویزا، گفتگو کردیم. آقای بهادران به منظور جلب حمایت من، به شدت از ارتباطات عمومی دفتر کنسولی تعریف و تمجید کرد و حتی تضمین داد که شخصاً آمادگی دارد که در زمینه فعالیتها و خدمات کنسولی ما، به عموم مردم اطلاع رسانی نماید. البته من نیز تأکید کردم که مطبوعات ایران کمک شایانی به ما کرده اند و ضمناً به وی هشدار دادم که در این موضوع با دقت عمل بیشتری فعالیت کنند چرا که این مسئله ماهیتی فنی دارد و از پیچیدگی بالایی برخوردار است و ضمناً ایالات متحده آمریکا نیز قوانین و مقررات سختی در این زمینه پیش بینی کرده است. سپس آقای بهادران به تشریح دلیل اصلی حضور در دفتر من پرداخت و

با ابراز احساسات فراوان تأکید می کرد که مسئله برادرزاده او، یک موضوع ویژه و خاص است. با توجه به اهمیت برقراری روابط مطلوب با فعالان جرگه مطبوعات، من موافقت کردم که موضوع را با کارمندان اداره کنسولی مطرح نمایم. شایان ذکر است که این ماجرا، گواه و مدرک خوبی برای تأیید اقدام نمایندگی در طراحی یک رویه و سازوکار سازماندهی شده جهت ارائه روایت به متقاضیان می باشد. در تمامی مدت گفتگوی من با آقای بهادران، هیچ مطلبی در مورد انجام مصاحبه، چه به صورت انفرادی و چه به دیگر روشها، مطرح نگردید. از طرفی، من در تمام مدت بحث، چندین بار تأکید کردم که در مباحث کنسولی هیچ تخصصی ندارم و پیشنهاد دادم که بنابراین بهتر است به موضوع نشر و روزنامه بپردازیم. موضوع ارائه روزانه «۲۰۰ فقره ویزا»، با اولویت دانشجویان، تماماً ساخته و پرداخته ذهن آقای بهادران است.

نتیجه گیری:

منافع ایالات متحده آمریکا ایجاب می کند که ما در خصوص مشکلات و نگرانی های عمده نمایندگی با مطبوعات ایران گفتگو نماییم؛ چرا که در غیر این صورت عرصه برای داستان پردازی مخرب و زیان بار مهیا خواهد شد. اما باید این آمادگی را داشته باشیم که در مواردی که نتایج داستان در مجموع مفید باشد، با دروغهای مطرح شده کنار بیاییم. از سویی دیگر باید این آمادگی را نیز داشته باشیم که اظهاراتی مخرب، به صورت آگاهانه و یا ناآگاهانه، به سخنگوی نمایندگی نسبت داده شود.

* با توجه به این که ساختمان متعلق به سازمان سیا در جریان انقلاب، مورد تفتیش و جستجوی کامل قرار گرفت، بنده هیچ اطلاعی از آخرین وضعیت کیسه محتوی پیامهای ارسالی در سال جاری ندارم. بنابراین نمی دانیم که (پس از انقلاب) این پیام را با چه شماره ای ارسال نمایم.

** ما فرمی جدیدتر از فرمهای USIS-FM در اختیار نداریم که پیام را در داخل آن تایپ کنیم.

گزارش موضوعات

سند شماره ۳۳۲ محرمانه ۲۱ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۳۰ شهریور ۱۳۵۸ از: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - ۲۴۸۲۴۳ به: سفارت آمریکا، تهران موضوع: گزارش موضوعات ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در این موسم دلگیر پاییزی که بین فصل تنیس و اسکی است، مأمورین سفارت ممکن است مایل باشند به سه موضوع زیر که بیشتر مورد توجه آمریکاست بپردازند.

الف- جهاد سازندگی - دیروز هنگام نهار با مقامات وزارت امور خارجه، مأموران ایرانی سفارت اظهار داشتند که چنین اقدامی به عنوان یکی از برنامه های مثبت بعد از انقلاب عملاً در

آمریکا ناشناخته و بیگانه است. تحقیقی در مورد این موضوع همراه با بازدید پیشرفت امور فی النفسه می تواند جالب توجه بوده و ابراز علاقه ما نسبت به منافع انقلاب ممکن است در روابط آینده ما با دولت موقت مفید واقع گردد. آیا از این دست اخبار و برنامه های «جالب» باز هم چیزی دارید؟ ب- ماروین زونیس که اخیراً از دیدار دو هفته‌گی خود از ایران برگشته در یک جلسه توجیهی داخلی وزارتخانه ایران را به منزله «کامبوج کوچک» توصیف نمود. او به عنوان نمونه اوضاع فلاکت بار کشاورزی را یادآور شد که در دوران انقلاب آماده تحول پویایی شده بود.

اینک شرایط آشفته نامنظم است و اگر فعالیت کشاورزی در ماه آینده رو به کندی رود و میلیونها جوان (بیکار) به سمت شهرها روی آورند مشکلات شدیدی در عدم توازن مملکت به وجود خواهد آمد. به گمان ما به روستاها در جریان انقلاب نسبتاً صدمه ای نرسیده و تولید محصولات عموماً در سطح بالایی باقی مانده است. چنانچه ارزیابی و نظر کلی خود را ارائه دهید از شما متشکریم.

ج- مدیریت: زونیس همچنین گفت در نتیجه خروج مدیران ماهر و متخصص و تکنوکراتها از ایران، این کشور با هرج و مرج اقتصادی مواجه می باشد.

معهداً از گزارشات سفارت متوجه شدیم که سرمایه گذاریهایی نظیر کارخانه جنرال موتورز که در زمان رژیم گذشته بدان توجهی نمی شد می تواند شروع به سودآوری نماید. ما خواهان ارزیابی سفارت درباره صلاحیت نیروهای مدیریت جدید هستیم. و اینکه واقعاً تا چه اندازه خروج نیروهای متخصص از کشور جدی است. ونس

آغاز سال تحصیلی در ایران

سند شماره ۳۳۳ محرمانه ۲۵ سپتامبر ۷۹ - ۳ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۳۴۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن مرجع: الف - تهران ۱۰۱۴۰؛ ب - تهران ۱۰۱۱۴ موضوع: آغاز سال تحصیلی در ایران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- نخستین سال تحصیلی بعد از انقلاب با گشایش مدارس در سراسر ایران در تاریخ ۲۳ سپتامبر آغاز شد و حدود ۱۰ میلیون دانش آموز در روز اول به کلاسهای خود رفتند. مشکلاتی که دانش آموزان با آنها مواجه هستند با مشکلات سالهای قبل چندان فرقی ندارد. کمبود کتاب در سال جاری در نتیجه تغییرات کلی در بیشتر متون همچنان وجود دارد و راهبندانهای وسائل نقلیه در نتیجه هجوم دانش آموزان به مدارس خود، خیابانها را بند آورده است.

۳- آیت الله خمینی از فرصت آغاز سال تحصیلی استفاده کرده و به نمایندگان دانشگاه علیه «شیاطین (بیگانه) که می خواهند همه چیز را که ما داریم ببرند» هشدار داد. آیت الله خمینی که

دانشگاهها را مرکز اعصاب کشور نامید، مدعی شد که «بیگانگان نمی خواهند که ما این مراکز دانش را داشته باشیم و حتی مدارس علوم الهی را». معذالک به نظر می رسد که نطق خمینی بیشتر ندایی باشد برای اعاده ارزشهای سنتی و اسلامی و ایرانی در سیستم آموزش و پرورش ایران تا این که فی نفسه حمله ای علیه غرب به شمار رود. آیت الله خمینی ضمن تأکید بر لزوم قطع روابط با غرب و با تکیه بر آن گفت که وابستگی فرهنگی به ابرقدرتها منجر به وابستگی در سایر زمینه های فعالیت می شود. تا زمانی که ملل مستضعف استقلال فرهنگی و فکری به دست نیاورند استقلال در هیچ زمینه دیگری نمی تواند وجود داشته باشد.

۴- روز ۲۳ سپتامبر بازرگان، نخست وزیر، به وزارت آموزش و پرورش دستور داد تا مدارس خصوصی را ملی کند. (مرجع الف) با وجود این مدارس خصوصی توسط هیأت امنایی مرکب از نمایندگان والدین و وزارت آموزش و پرورش و صاحبان این مدارس اداره خواهد شد.

۵- مراسم شروع سال تحصیلی دانشگاه در روز ۲۳ سپتامبر انجام شد ولیکن اعلام گردید که ثبت نامها تا تاریخ ۲۹ سپتامبر انجام نخواهد شد و کلاسها قرار است که عملاً در تاریخ ۷ اکتبر تشکیل شود. شاید یکی از دلایل شروع دیرتر فعالیت دانشگاه این باشد که اعلام اسامی پذیرفته شدگان داوطلب ورود به دانشگاه تأخیر شده بود. (تعداد دانشجویانی که هر سال پذیرفته می شوند بر اساس ظرفیت دانشگاهها می باشد).

امتحانات (کنکور) در ماه ژوئیه برگزار شد و ۵۴۶۹۱ نفر در آن شرکت داشتند. کمتر از ۴۰ هزار نفر از آنهایی که در این امتحانات شرکت داشتند به دانشکده ها و دانشگاهها در سراسر ایران راه خواهند یافت. در صورتی که دولت موقت ایران طرحهای مبهمی را برای پذیرفتن حدود ۲۰۰ هزار نفر از کاندیداهای سرخورده در یک برنامه بازسازی روستاها اعلام کرده است، به نظر می رسد که این تصمیم به سختی می تواند جوابگوی آن چیزی باشد که آنها بدان امید بسته بودند. بدون شک بیشتر این دانش آموزان که نمی توانند وارد دانشگاههای ایران بشوند به هزاران نفر دیگری که اکنون در بخش کنسولی سفارت آمریکا جهت دریافت رواید به این کشور انتظار می کشند، افزوده می شوند.

لینگن

تغییرات در کابینه ایران

سند شماره ۳۳۴ محرمانه ۲۹ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۷ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۴۶۸ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: تغییرات در کابینه ایران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در ۲۸ سپتامبر بازرگان نخست وزیر خبر تغییرات در کابینه را اعلام کرد از جمله

ص: ۶۷۹

برکناری حسن نزیه مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و جایگزینی علی اکبر معین فر رئیس سازمان برنامه و بودجه به جای او. معین فر قرار است وزیر وزارت جدیدالتأسیس نفت شود. بنا به گزارش مطبوعات وزارت نفت، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی پتروشیمی ایران و شرکت ملی گاز به علاوه معاونت نفت وزارت امور اقتصاد و دارایی را تحت پوشش خواهد گرفت.

۳- نزیه دچار مشکل جدی است. بدون تردید او طبق دستورات خمینی و توسط بازرگان از سمت مدیرعاملی شرکت ملی نفت ایران برکنار شده و علی قدوسی دادستان کل دستور داده تا نزیه برای پاسخ به «شکایات مختلف» علیه او به دادستانی مراجعه کند. خمینی طی اظهاراتی در شب جمعه گفت نزیه یک فرد عادی است و ارزش اظهارنظر را ندارد. اگر او مرتکب خیانتی شده باید محاکمه و مجازات شود و اگر بی گناه شناخته شود باید آزاد شود.

۴- بازرگان در یک حرکت مهم دیگر مصطفی چمران معاونت نخست وزیر در امور انقلاب و رئیس ساوا، سازمان جایگزین ساواک را به سمت وزارت دفاع منصوب کرد. چمران ۴۸ ساله یک مهندس تحصیلکرده آمریکا و یک انقلابی پرسابقه است. او به عنوان یک فرد غیرنظامی اخیراً به واسطه نقش هماهنگ کننده اش در جنگ کردستان اسم و رسمی برای خود به هم زد.

گفته می شود چمران به عنوان معاون نخست وزیر نقش اصلی را در تشکیل و عملیات نیروهای گارد انقلابی (پاسداران) داشته است.

در عین حال ما مطمئن نیستیم او چه میزان از مسئولیتهای سابق خود را در موقعیت فعلی اش انجام خواهد داد. اگر نفوذ او در پاسداران تداوم یابد کنترل کلیه نیروهای مسلح و هم نیروهای انقلابی و نیروهای منظم (یعنی پاسداران، ارتش، نیروی دریایی و هوایی و ژاندارمری) به دست او خواهد افتاد. چمران به عنوان تازه واردی به نظر می رسد که از اعتماد خمینی برخوردار است. موقعیت فعلی او بایستی او را در زمره قوی ترین رهبران ایران در آورده باشد.

۵- ذیلاً لیست تغییرات در کابینه آمده است:

(الف)- علی اکبر معین فر از ریاست سازمان برنامه و بودجه به پست وزارت نفت.

(ب)- مصطفی چمران از معاونت نخست وزیر در امور انقلاب به وزارت دفاع.

(ج)- داریوش فروهر از تصدی وزارت کار به سمت وزیر مشاور منصوب شد که ظاهراً نوعی وزیر سیار و «حلال مشکلات» یا (نماینده- م) دولت در استانها می باشد.

(د)- علی سپهبندی به سرپرستی وزارت کار.

(ه) - عزت الله سحابی به وزیر مشاور برنامه و بودجه.

(و) - حسین بنی اسدی از معاونت نخست وزیر در امور هماهنگی به وزیر مشاورى در امور اجرائی.

ص: ۶۸۰

(ز) - حسن حبیبی جایگزین علی شریعتی [شریعتمداری] به عنوان وزیر علوم و آموزش عالی.

(ح) - یدالله سبحانی معاونت نخست وزیر به سمت وزارت جدیدالتأسیس دستورالعملها و تحقیق (ظاهراً به منظور سازماندهی مطالعات سطح بالا و تحقیق). لینکن

مشکلات دوجانبه

سند شماره ۳۳۵ محرمانه ۳۰ سپتامبر ۱۹۷۹ - ۸ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۵۰۱ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی مرجع: تهران ۱۰۴۶۶ موضوع: مشکلات دوجانبه ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- اطلاعات زیر، با سؤال از انجمن ایران و آمریکا در شیراز توسط آژانس ارتباطات بین المللی به دست آمده است.

۳- مذاکرات میان انجمن ایران و آمریکا و مقامات محلی شیراز به خوبی پیش می رود انجمن ایران و آمریکا به تازگی توانسته به موجودی خود در بانک که در فوریه گذشته مسدود شده بود دست یابد.

استاندار شیراز فعالانه سرگرم مذاکراتی برای خارج کردن پاسدارها از ساختمان متعلق به انجمن ایران و آمریکا است. مذاکرات بر محور سازمان ایرانی انجمن ایران و آمریکا که به طور قانونی تشکیل شده استوار بوده است.

۴- مداخله دولت آمریکا در این مقطع زمانی ممکن است ادعای مربوط به نهاد اساساً ایرانی انجمن ایران و آمریکا را تحت الشعاع قرار دهد. انجمن ایران و آمریکا طی ارسال نامه ای به وزارت فرهنگ بر ادعای مالکیت و جبران خسارات تأکید ورزیده است.

۵- همچنان که در تلگرام مرجع اشاره شد، سفارت به وزارت خارجه پیشنهاد می کند موضوع مزبور را با ایرانی ها در این مقطع تکرار نکرده و مطرح ننماید.

لینکن

عکس العمل نسبت به ملاقات صباغیان و کاردار

سند شماره ۳۳۶ محرمانه ۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۹ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۵۶۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری مرجع: الف - تهران ۱۰۵۱۱ موضوع: عکس العمل نسبت به ملاقات صباغیان و کاردار ۱- تمام روزنامه های ۹ مهرماه حاوی گزارشات مهمی در مورد ملاقات کاردار با وزیر کشور صباغیان بودند. تحت عناوینی چون «کاردار آمریکا اعدامهای اخیر را مورد انتقاد قرار

ص: ۶۸۱

می دهد»، این روزنامه ها به شرح ذیل از صباغیان نقل قول کرده اند: «کاردار آمریکا گفت که آمریکا استقلال و تمامیت ملی ایران را محترم می شمارد.

وی اعدامهای اخیر را که پس از انتشار عفو عمومی امام صورت گرفته مورد انتقاد قرار داد، که مهم ترین موارد عبارت بودند از اعدام سه تن از سناتورهای آن هم بنا به دلایل سنی، من پاسخ دادم که رأی دادگاههای انقلاب با واقعیت تطابق دارد. علاوه بر این، از آنجا که ما قوانین اسلامی را مترقی تر از حقوق بشر می دانیم، دلیلی ندارد که به تذکارات حقوق بشر وقعی نهیم.»

۲- روزنامه فارسی زبان جمهوری اسلامی ۹ مهرماه با طباطبایی معاون نخست وزیر مصاحبه کرده و از وی خواسته است که در مورد نکات مطروحه توسط کاردار اظهار نظر نماید. طباطبایی گفت، «در حالیکه دولت ما نیز در امور مربوط به دادگاههای انقلابی مداخله نمی کند، از نظر من نکات مطروحه توسط کاردار در مورد اقدامات این دادگاهها نوعی مداخله بی ربط در امور داخلی ما به حساب می آید. دادگاههای اسلامی سازمانهای مربوط به خود را داشته و بر طبق قوانین اسلام عمل می نمایند. هیچ یک از مقامات حق مداخله در امور آنان را ندارند.» ۳- همین روزنامه حاوی مقاله ای شدیداً ضدآمریکایی تحت عنوان «آنچه آمریکاییها باید بدانند» است.

۴- اخبار رادیوی فارسی زبان در ساعت ۲ بعد از ظهر به وقت محلی مصاحبه ای با صباغیان را پخش کرد که در آن وی در مورد این ملاقات اظهار نظر کرده است. در بیانات خود، صباغیان بر دو نکته تأکید داشت:

- (الف) ملاقات وی (صباغیان) با کاردار با توافق وزارت امور خارجه صورت گرفته بود، چون این وزارتخانه معتقد بود که وزارت کشور مناسب ترین مکان برای بحث پیرامون مسایل داخلی است.

- (ب) موضوع اعدام تنها یکی از مسایل مورد بحث بود. کاردار در مقدمه بیانات خود پیرامون اعدامها اعتراف نمود که «این مسئله به هیچ وجه مربوط به من نیست، اما...» و در تمام مطالب خود جنبه سؤال را حفظ کرده بود. (به تلگرام سفارت در مورد این گفتگو رجوع گردد.) ۵- به دنبال مصاحبه صباغیان، رادیو ایران یک اظهار نظر انتقادآمیز را پخش کرد که بسیاری از مطالب مطروحه در جمهوری اسلامی را دربر داشت. رادیو ایران در تفسیر خود از وزیر کشور سؤال می کند که چرا به این هجویات گوش داده و چرا آن را برای گزارشگران بازگو می کند. رادیو ایران در ادامه از صباغیان سؤال می کند که چرا و باید اقدامات ایران را برای کاردار توجیه کند.

۶- نظریه در تلگرام جداگانه ارسال خواهد گردید.

لینکن

درگیری با شورشیان در مناطق مرزی

ص: ۶۸۲

سند شماره ۳۳۷ از: دفتر خبرگزاری FBIS، لندن - ۳۲۳۳۰ اکتبر ۱۹۷۹ - ۱۱ مهر ۱۳۵۸ به: مقرر فرماندهی نیروی هوایی آمریکا، اروپا سفارت آمریکا، تهران فوراً در اختیار بخش تحقیق قرار گیرد موضوع: درگیری با شورشیان در مناطق مرزی متن گزارش: شب گذشته مناطق مرزی «اورامانات» در ناحیه «ازگله» مورد حمله شورشیان قرار گرفت. این شورشیان با هجوم به این منطقه، با استفاده از تجهیزات همچون نارنجک، آر.پی.جی. ۷ و دیگر تسلیحات سنگین، ایستگاههای ژاندارمری «ازگله»، «بایسی»، «شیخ صالح» و «دیدگان» را مورد حمله قرار دادند.

بر اساس گزارشات واصله، تا ساعت ۱۱ صبح امروز، یک دانش آموز، پنج افسر بدون درجه ژاندارمری مجروح و یکی از مهاجمین کشته شده است. در همین گزارش آمده است که در جریان این درگیریها ساختمان وزارت آموزش و ساختمان وزارت بهداشت در منطقه «ازگله» متحمل آسیب و صدمه شده است. علاوه بر این گفته می شود که درگیریهای نیز در منطقه «نوسود» و ایستگاههای ژاندارمری آن به وقوع پیوسته است لیکن جزئیات این درگیری اخبار و اطلاعاتی در دست نیست. فرمانده ژاندارمری کرمانشاهان در مصاحبه ای اعلام کرده است که گزارشات واصله مؤید بروز درگیری در برخی مناطق مرزی است؛ نیروهای ژاندارمری و ارتش انقلاب اسلامی آماده پاسخ و مقابله با هرگونه تحرک و حمله شورشیان و یاغیان در تمامی نقاط مرزی کشور هستند.

اصابت گلوله آر.پی.جی. ۷ به ساختمانهای شهر نقده

سند شماره ۳۳۸ از: دفتر خبرگزاری FBIS، لندن - ۵۰۵۷۳ اکتبر ۱۹۷۹ - ۱۱ مهر ۱۳۵۸ به: مقرر فرماندهی نیروی هوایی آمریکا، اروپا سفارت آمریکا در تهران فوراً در اختیار بخش تحقیق قرار گیرد موضوع: اصابت گلوله آر.پی.جی. ۷ به ساختمانهای شهر نقده متن گزارش: بر اساس گزارش واحد مرکزی خبر ارومیه در ساعت ۲ بامداد امروز برخی ساختمانهای شهر نقده مورد حمله نارنجک و گلوله قرار گرفتند. در نتیجه شلیک گلوله های آر.پی.جی. ۷ تعداد هشت دستگاه ساختمان در این شهر تخریب شد.

این گلوله ها که از فاصله نسبتاً دور شلیک شد به چند ساختمان مسکونی و مخزن ذخیره آب شهر و نیز مقر مرکزی فرماندهی ژاندارمری شهر نقده اصابت کرد و ساختمانهای مسکونی و اموال عمومی شهر را دچار تخریب نمود. این شلیکها که حدود یک ساعت به طول انجامید، جراحی به بار نیاورد.

هالند

مجموعه اخبار سیاسی هفته

ص: ۶۸۳

سند شماره ۳۳۹ محرمانه ۴ اکتبر ۱۹۷۹ - ۱۲ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۶۹۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - با اولویت موضوع: مجموعه اخبار سیاسی هفته ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: در دو هفته گذشته موجی از تظاهرات و اعتراض فزاینده توسط بیکاران ایران را فراگرفته است و ماهیت جدی این مخالفتها ممکن است دلیل اصلی تحریم تظاهرات و گردهمایی های غیرمجاز باشد. اقدامات تروریستی و خرابکارانه همچنان ادامه دارد و خوزستان و کردستان مناطق اصلی بروز این ناآرامیها هستند. شهر مشهد اخیراً شاهد «ترور بود که قربانیان هر دو از روحانیون بوده اند. به نظر می رسد که در سیستان و بلوچستان مشکلات امنیتی بین اهالی قبایل و نیروهای دولتی توسط رهبران قبایل و استاندار محل حل و فصل شده باشد. در شهرهای سرتاسر ایران تلاش می شود تا کمیته های نامنظم را تحت کنترل درآورند. پایان خلاصه.

۳- صحنه سیاسی ایران در طول هفته گذشته شاهد تغییرات عمده ای در کابینه، ادامه کار مجلس خبرگان در مورد قانون اساسی جدید، انتقادات از شرکت ملی نفت ایران که از قم سرچشمه می گیرد بوده است. این انتقادات از حسن نزیه منجر به خروج وی از شرکت نفت و ناپدید شدن او شده است و بر اساس شایعات حدس زده می شود به پاریس رفته باشد.

۴- بنا به اظهارات طباطبایی معاون نخست وزیر دولت تمامی تظاهرات و راهپیمایی ها، گردهمایی های غیرمجاز را ممنوع کرده و هشدار داده است که با آنهایی که بر چنین اعتراضاتی اسرار ورزند برخورد شدید خواهد شد. این ممنوعیت احتمالاً نتیجه رشد شکایتها و تظاهرات طبقه بیکار در سرتاسر کشور می باشد.

یکی از گویاترین نشانه های وخامت این شکل حجم جمعیتی بود که در نزدیکی دفاتر ایران ایر در تهران در روز ۲۳ سپتامبر تجمع کرده بودند. آژانس خبری پارس ادعا می کند که «هزاران نفر» موجب بروز راه بندانهای بزرگی شدند و لازم بود برای پراکندن آنها از ماشینهای پلیس و هلی کوپتر استفاده گردد. این جمعیت در اطراف ساختمان ایران ایر جمع شده بودند تا برای آگهی پذیرش ۲۰ مهماندار هواپیما که توسط ایران ایر در روزنامه ها آگهی کرده بود درخواست شغل نمایند. در بابل یکی از شهرهای ساحل دریایی خزر ۳۰۰ معلم که اخیراً فارغ التحصیل شده بودند به منظور درخواست شغل در اداره آموزش و پرورش شهر تحصن کردند و حادثه مشابهی نیز در ساری از شهرهای نزدیک آن بروز نمود. در نوشهر و لنگرود ۱۲۰۰ نفر از دیپلمه های دبیرستانی به منظور جلب توجه به بیکاری خود تظاهرات کردند. در شهر بابک در نزدیکی کرمان نیز ۲۰۰ نفر به همین منظور تظاهرات کردند. در سیاهکل نیز ۱۵۰

نفر از فارغ التحصیل‌های دبیرستانی در مقابل اداره آموزش و پرورش تجمع کردند. کارمندان آن را اخراج نموده و به دلیل بیکاری خود تحصن نمودند. در ۲۵ سپتامبر «صدها» جوان بی کار در مقابل نخست وزیری تجمع کردند تا توجه مقامات را به اوضاع وخیم فارغ التحصیلان که گروهی ادعا می کردند بالغ بر ۲۱۰۰۰۰ نفر هستند جلب نمایند. در ۲۶ سپتامبر نیز گروهی دیگر بالغ بر ۳۵۰ نفر در مقابل وزارت کار تظاهرات کردند. تظاهرات در مقابل نخست وزیری در طول هفته ادامه داشت و تعداد جمعیت تا ۱۲۰۰ نفر افزایش یافت و در نتیجه پاسداران انقلاب با تیراندازی هوایی و دستگیری ۶ تظاهرکننده در اول اکتبر آنها را متفرق کردند. تظاهرکنندگان مقابل نخست وزیری عصبانی شدند و ظاهراً بعضی از تظاهرکنندگان علیه خمینی شعار می دادند.

با توجه به حداقل تعطیلات در صنایع خصوصی و توانایی جذب سیستم دانشگاهی ایران که فقط می تواند درصد کوچکی از متقاضیان تحصیلات عالی را جذب نماید و اینکه خدمت در ارتش تاکنون به صورت مطلوبی حل نشده به نظر می رسد هیچ راه حل سریعی برای حل مشکل بیکاران وجود نداشته باشد.

۵- تلاشهای آرام اما یکنواخت شهرهای سرتاسر ایران که یا خواستار انحلال ساختار پیچیده کمیته ها هستند و یا خواستار ادغام آنها در شهربانی یا پاسداران انقلاب با موفقیت‌های مختلفی روبرو شده است در طول ماههایی که از آغاز انقلاب تاکنون می گذرد کمیته ها بحران های بسیاری را بوجود آورده اند و کمیته های تعطیل شده عمدتاً به جنایاتی از قبیل دزدی، شکنجه و دستگیری غیرقانونی متهم بوده اند. خمینی در روز ۱۱ سپتامبر دستور داد تا نهادهای انقلابی خودسرانه در کارهای دولتی دخالت نکنند. اخیراً نمونه هایی به چشم می خورد به خصوص در تبریز که اعضای کمیته ها به جرم اقدامات ضدانقلابی دستگیر و محاکمه شده باشند. در تهران آیت الله محمدرضا مهدوی کنی رئیس کمیته های انقلاب ایران اعلام کرد که تمام کمیته های محلی انقلاب منحل شده اند. در حال حاضر تهران برای هر کدام از مناطق ۱۴ گانه خود یک کمیته انقلاب دارد و تعداد کمیته های فرعی حدود ۱۲۰۰ عدد تخمین زده می شود.

بر اساس اظهارات مهدوی کنی عضویت در کمیته های ۱۴ گانه شدیداً تحت کنترل خواهد بود و هر فردی که سوابق مسئله داری داشته باشد پاکسازی خواهد شد.

۶- اقدامات تروریستی و خرابکارانه در طول اواخر سپتامبر و اوایل اکتبر در سرتاسر ایران ادامه داشته است. بر اثر انفجار یک بمب در بازار خرمشهر چندین مغازه خسارت دید ولی هیچ مصدومی گزارش نشده است. در ۳۰ سپتامبر یک دکل مخابراتی ۷۰ متری در جاده خرمشهر اهواز منهدم گردید و حسن اسلامی وزیر پست و تلفن و تلگرام ادعا کرد که این انفجار توسط یک بمب ساعتی صورت گرفته است. دکل بر روی یک ایستگاه رله در مجاور خود سقوط کرد و ساختمان آن را تخریب نمود. در نتیجه ارتباطات بین شهرهای اصلی استان

نفت خیز با سایر نقاط کشور قطع گردید. در ۳۰ سپتامبر انفجار دیگری در نزدیکی دفتر فرمانداری خرمشهر اتفاق افتاد. هیچ مصدومی گزارش نشده است. در ۳ اکتبر به هنگام انفجار یک بمب در قطار تهران خرمشهر حداقل ۸ نفر کشته و ۱۷ نفر زخمی شدند. هنوز هیچ نشانه‌ای از اینکه چه کسی بمب را کار گذاشته وجود ندارد. در ۲۳ سپتامبر یک آتش سوزی در سفارت افغانستان در تهران روی داد. سخنگوی سفارت ادعا کرد که آتش سوزی توسط خرابکاران صورت گرفته است. ظاهراً خسارات وارده به کیوسک نگهبانی سفارت محدود شده است. در ۲۴ سپتامبر به هنگام برگزاری مراسم رسمی روز ملی عربستان سعودی انفجار دیگری که شاید ناشی از یک نارنجک باشد در بیرون سفارت عربستان روی داد. دو ترور در مشهد صورت گرفت که در هر دو آنها روحانیون مورد حمله قرار گرفتند. در اواخر شب ۲۲ سپتامبر حاج ماشاءالله همایی به ضرب گلوله از پای درآمد. یک خبرنگار گزارش داد که این روحانی از حامیان شاه بوده است. در اول اکتبر یک روحانی دیگر در شهر مورد سوء قصد قرار گرفت. سیداحمد احمدی در مقابل پلکان منزل خود مورد اصابت گلوله قرار گرفت و شایعات منتشره در مشهد حاکی از آن است که این سوء قصد قسمتی از طرح از بین بردن ۲۱ شخصیت روحانی در شهر می باشد.

۷- در طول چند روز گذشته مناطق کردنشین نیز در بروز ناآرامی سهیم بوده اند. در ۳ اکتبر ۸ ساختمان در نقده از جمله مرکز تصفیه آب شهر، ستاد مرکزی ژاندارمری و خانه های مردم توسط حمله با نارنجک انداز صدمه دیده اند. خشونت های پراکنده نیز در سایر شهرهای منطقه کردنشین روی داده است و از سردشت، بانه، سقز، مهاباد و ارومیه (رضاییه) گزارشاتی مبنی بر زدو خورد واصل شده است. در اول اکتبر منزل یکی از پاسداران انقلاب در سنندج به وسیله انفجار بمب صدمه دید. در ۲ اکتبر گروهی متشکل از ۲۴ پاسدار انقلاب در سردشت مورد حمله قرار گرفتند که در نتیجه ۵ نفر از پاسداران کشته، ۸ نفر زخمی و بقیه دستگیر شدند.

۸- منطقه بلوچستان نیز اخیراً شاهد بروز ناآرامی بوده است. در ۲۰ سپتامبر صدها نفر از ساکنین زاهدان که توسط مردم خاش و ایرانشهر حمایت می شدند علیه موادی از قانون اساسی جدید که اعلام می کرد مذهب رسمی ایران مذهب شیعه جعفری است دست به تظاهرات زدند. اکثر مردم منطقه بلوچستان سنی هستند. شایعات تأیید نشده در مورد آرام شدن منطقه مکرراً به گوش می رسد ولی در مطبوعات ایران پوشش چندانی به آن داده نمی شود. دکتر حریری استاندار سیستان و بلوچستان اخیراً به قم رفته است تا در مورد وضعیت در استان خود گزارش نماید و ادعا می کند که منطقه تحت کنترل می باشد. در منطقه لاشار افراد بومی به دو پاسگاه ژاندارمری حمله کرده و نیروهای امنیتی آنها را خلع سلاح نموده و مشکلاتی را ایجاد کرده اند. مذاکره با رؤسای قبایل به این نتیجه رسید که مهاجمین به پاسگاه بخشیده شوند و حریری ادعا می کند این افراد بومی سلاحهای خود را تحویل خواهند داد.

لینکن

تظاهرات در سفارت آمریکا، تهران

سند شماره ۳۴۰ بدون طبقه بندی ۹ اکتبر ۱۹۷۹-۱۷ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: تظاهرات در سفارت آمریکا، تهران ۱- در ساعت هفده و بیست و هشت دقیقه روز ۹ اکتبر گروهی متشکل از ۳۵۰ الی ۵۰۰ نفر تظاهرات کننده به طرف پایین خیابان تخت جمشید راهپیمایی کرده و حدود ۵ الی ۶ دقیقه در مقابل سفارت آمریکا توقف کردند و شعارهایی از جمله «مرگ بر آمریکا» و «توطئه کردستان به وسیله ایالات متحده آمریکا هدایت و رهبری می شود» سر دادند. سپس تظاهرات کنندگان به دور از هرگونه خشونت اما با سر و صدای زیاد به مسیر خود ادامه داده و از سفارت دور شدند.

۲- هیچ گونه عزمی برای ورود به سفارت وجود نداشت و هیچ گونه اقدام خشونت آمیزی نیز به انجام نرسید. نیروی پلیس مسئول حفاظت از سفارت را خاطرنشان کرد که صرفاً در صورتی وارد عمل خواهد شد که تظاهرات کنندگان قصد ورود به سفارت را داشته باشند.

۳- چنین به نظر می رسد که عامل تحریک تظاهرات کنندگان به انجام راهپیمایی، مقاله مبسوط منتشر شده در روزنامه «جمهوری اسلامی» امروز صبح بوده است؛ این مقاله ایالات متحده آمریکا را متهم می کرد که در وقایع کردستان و توطئه بر علیه انقلاب اسلامی مشارکت دارد. لینگن

تمدید دو ماهه مهلت ترخیص مشمولین برای ارتش

سند شماره ۳۴۱ محرمانه ۹ اکتبر ۱۹۷۹-۱۷ مهر ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۱۰۷۹۵ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی موضوع: تمدید دو ماهه مهلت ترخیص مشمولین برای ارتش ۱۶- خلاصه: (بدون طبقه بندی) تهران تایمز در ۹ اکتبر طی مقاله ای گزارش داد که امام خمینی مهلت ترخیص تمامی مشمولین ارتش را برای دو ماه دیگر تمدید نمود. در این گزارش که بر حفظ انضباط در ارتش تأکید می کند به نقل از امام گفته شده که ارتش باید از اسلام پشتیبانی کند و این مدت اضافی را باید با بردباری تحمل نماید و خاطرنشان شد که خدمت در ارتش اسلام حکم عبادت را دارد. این گزارش در ادامه ذکر کرده است که هیأت هایی درباره این مشکلات با امام گفتگو کرده اند. افرادی که عضو این هیأت ها بودند عبارتند از مصطفی چمران وزیر جدید دفاع، حجت الاسلام سیدعلی خامنه ای معاون وزیر دفاع، سرتیپ محمدحسین شاکر فرمانده ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران و سرلشکر خالقی فرمانده نیروی زمینی. در این گزارش آمده که برای مقابله با بمب گذاری توسط عناصر

ضدانقلاب در خوزستان اقدامات امنیتی اتخاذ شده است.

نظریات تهیه کننده (محرمانه): خمینی تلاش می کند ارتش را متحد نگهدارد. این حقیقت که وی بر حفظ نظم در ارتش تأکید دارد نشان می دهد که وی نگران ناآرامیهای داخلی در ایران می باشد. این اولین باری نیست که امام در رابطه با انضباط در ارتش صحبت کرده است.

گسترش عملیات در کردستان و خوزستان

سند شماره ۳۴۲ محرمانه ۹ اکتبر ۱۹۷۹ - ۱۷ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۸۰۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گسترش عملیات در کردستان و خوزستان ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در طول هفته گذشته ناآرامی در دو استان کردستان و خوزستان گسترش یافته است. روز یکشنبه هفتم اکتبر هیأتی از مقامات بلندپایه کشوری و لشکری جهت مذاکره در مورد چگونگی برخورد با گسترش این فعالیتهای رو به رشد با خمینی گفتگو کردند. این هیأت شامل چمران وزیر دفاع، خامنه ای معاون وزیر دفاع، صباغیان وزیر کشور، شاکر فرمانده ستاد مشترک ارتش، فلاحی فرمانده نیروی زمینی، آیت الله لاهوتی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب و ابوشریف فرمانده عملیاتی سپاه پاسداران بود. هنوز نمی دانیم که چه تصمیماتی اتخاذ شده است لیکن خود این نشست بیانگر جدیتی است که دولت موقت خشونت در هر دو استان را مدنظر قرار داده است.

۳- خوزستان در طول هفته گذشته منطقه نفتی ایران به واسطه یک رشته عملیات بمب گذاری تیراندازی ناآرام بود و تا روز هفتم اکتبر حداقل ۱۲ تن کشته و ۵۲ نفر زخمی شده اند. هنوز در مورد اینکه چه دستهایی در پشت این جریانات قرار دارد دیدگاه روشنی نداریم. به نظر می رسد که دولت موقت تا این اواخر تصور می کرد که عملیات چریکی از کشورهای عرب سرچشمه گرفته است. ما نمی دانیم که آیا سایرین مثلاً حزب توده یا فداییان نیز احتمالاً درگیر هستند یا نه.

۴- خوزستان از زمان درگیری شدید بین نیروهای ملی گرای عرب و پاسداران انقلاب در ماه می گذشته که عکس العمل شدید دولت موقت را به همراه داشت نسبتاً آرام بوده است. دریادار مدنی (فرمانده نیروی دریایی و استاندار خوزستان) آشوب را فرونشاند، مرکز فرهنگی خلق عرب را بست. شیخ طاهر شبیرخاقانی رهبر مذهبی اعراب را به عنوان گروگان به قم فرستاد و چند تن از رهبران عرب را اعدام کرد. دولت موقت تا هفته قبل کاملاً تصور می کرد که این اقدامات موفق بوده اند. فعالیتهای هفته گذشته به قرار زیر بوده اند:

- ۳۰ سپتامبر: انفجار در دکل مخابراتی جاده اهواز خرمشهر ارتباطات تجاری بین خرمشهر، آبادان و سایر قسمت‌های ایران را قطع کرد. رابطه با این مناطق در حال حاضر از

طریق شبکه شرکت نفت برقرار می باشد. در همین روز انفجاری در اداره فرمانداری خرمشهر به وقوع پیوست.

۳- اکتبر: بمب گذاری در قطار تهران خرمشهر حدود ۸ نفر را هلاک کرد و در یک کارخانه لوله سازی در نورد اهواز بمب گذاری شد. روزنامه فارسی زبان کیهان نیز گزارش داد که حمله به «مخازن نفتی» توسط پاسداران دفع شد ولی محل آن را ذکر نکرد.

۴- اکتبر: هشت نفر در آبادان بر اساس اتهاماتی نظیر خرابکاری، جاسوسی و بمب گذاری در قطار اعدام شدند. (با این حال تا جایی که اطلاع داریم دولت ایران هنوز نمی داند چه کسانی در قطار بمب گذاشته بودند). - ۵ اکتبر: بمبهای در بازار آبادان و خرمشهر و دانشگاه اهواز منفجر شد (۲ نفر کشته شدند). (۲) یک خط لوله متروک مربوط به چاه بسته شده ۱۲۰ اهواز بمب گذاری شده و در نتیجه نفت داخل آن به آتش کشیده شد. (این مسئله بر تولید نفت تأثیری نداشت). (۳) دو مرکز میکروویو توسط چریکها مورد حمله قرار گرفت ولی تأثیری بر مرکز واقع در جاده اهواز بهبهان و ایستگاه جاده اهواز اندیشک نداشت.

۶- اکتبر: (۱) یک مین در جاده ای نزدیک اهواز یک اتومبیل (بلیزر) را منهدم نمود. (۲) یکی از بنیانگذاران سازمان خلق عرب به نام عبدالصاحب موسوی عاصی در تهران دستگیر شد. طبق گزارشات مطبوعاتی وی با بمب گذاری در راه آهن ارتباط داشته است.

۵- مشکل است بگوییم چه عامل دیگری به جز جوشش آزردهی اعراب از فشار دولت باعث تحریک این حملات بوده است. بعضی از ناظران حدس می زنند که در هفته های آتی زمانی فرا می رسد که اعراب خوزستان برای حمایت از فعالیتهای اکراد در شمال غربی ایران قیام خواهند کرد. علیرغم اینکه ممکن است اعراب فهمیده باشند دولت توسط شورشیان کرد سرگرم شده است هیچ شاهدهی دال بر ارتباط اعراب و اکراد وجود ندارد و از نظر تاریخی نیز هیچ الفتی بین این دو گروه قومی وجود نداشته است. این احتمال نیز وجود دارد که دور جدید حملات در پاسخ به اعدام دو عرب در ۲۹ سپتامبر در خرمشهر شروع شده باشد. هیچ نشانه ای حاکی از ارتباط احتمالی این حوادث با امور مربوط به نریه نمی بینیم.

۶- نظریه: این حملات در حالی که صدماتی بر شبکه ارتباطی مناطق جنوب داشته است تاکنون به طور مستقیم بر تجهیزات تولید نفت تأثیر نداشته است. سفارت تصور نمی کند که تجهیزات تولید نفت تحت تأثیر قرار گیرند مگر اینکه دور جدید حملات حمایت اعراب یا چپگرایان پالایشگاهها را به خود جلب نماید. چریکها به سهولت بعضی از تأسیسات نفتی را مورد هدف قرار می دهند (خطوط نفتی، مخازن نگهداری نفت). با این حال تجهیزات اصلی در جزیره خارک مجزا شده و به خوبی محافظت می شود، از پالایشگاه آبادان به خوبی حفاظت می شود، بسیاری از خطوط نفتی منتهی به آبادان و خارک با وجودی که در بعضی از نقاط در هوای باز قرار دارند در زیر خاک مدفون می باشند. علاوه بر این حتی در جریان اعتصابات

سال گذشته، در تجهیزات تولیدی خرابکاری صورت نگرفت زیرا انقلابیون هیچ تمایلی به نابود کردن منابع دارایی در خوزستان نداشتند. با این حال مجبوریم صبر کنیم تا ببینیم که آیا در مورد شورشیان نیز مصداق دارد یا خیر.

۷- کردستان: مناطق کردنشین نیز همچنان در طول این هفته دچار آشوب بود و نقطه اوج آن در ۸ اکتبر بود که در یک حمله به ستون ۷۳ نفره از پاسداران انقلاب اکثر آنها کشته و یا دستگیر شدند. (در مورد وقایع از ۲ اکتبر تا کنون به گزارش جداگانه مراجعه کنید). بر اساس گزارشات مطبوعات عصر چهارشنبه ۳ اکتبر، شورشیان کرد به ایستگاه رادیو تلویزیون مهاباد حمله کرده و آن را به طور موقت تعطیل نمودند (دو تانک از پادگان مهاباد در این جنگ درگیر بودند)، شورشیان در ۴ اکتبر به ستاد مرکزی پاسداران انقلاب در مهاباد حمله کردند و یک کامیون در نزدیکی بانه بر روی مین رفت. در عصر جمعه ۵ اکتبر چریکهای کرد به پادگان مهاباد حمله کردند و ظاهراً از مسلسل‌های کالیبر ۵۰ و نارنجک انداز آر. پی. جی. ۷ استفاده نمودند. حمله کنندگان به عقب رانده شدند. در نزدیکی های نوسود و کرمانشاه نیز حملات متفرقه ای صورت گرفت. بر اساس گزارشات واصله در روز شنبه ۶ اکتبر جوانان تظاهرکننده در مهاباد سعی نمودند به مغازه های ترک ها حمله نمایند و شورشیان کرد در بانه به ستاد پاسداران انقلاب حمله کردند. ظاهراً در طول این زد و خوردها هیچ کسی کشته نشده است. با این حال در روز ۸ اکتبر اکراد به یک ستون ۷۳ نفره از پاسداران انقلاب که در جاده بانه سردشت عازم بانه بودند حمله کرده و ۲۲ نفر را کشته و اکثر افراد باقیمانده را به گروگان گرفتند. فقط ۷ نفر فرار کردند. این تهاجم در پی حمله شورشیان به چهار پاسگاه ژاندارمری در دوآب، نوسود، شیخان و شوشمی در نزدیکی مرز عراق صورت گرفت.

۸- اعدامهای دولت موقت در کردستان با اعدام چهار نفر در ۶ اکتبر در کرمانشاه به جرم «لواط و قاچاق» ادامه یافت. این اعدامها آشکارا تأثیرات تشدید کننده ای دارند و خود روزنامه تهران تایمز نیز اظهار می دارد که «اعدام شبه نظامیان کرد در مهاباد احتمال کشته شدن پاسداران انقلاب به گروگان گرفته شده را افزایش می دهد.» به نظر می رسد اهداف اصلی اکراد، پاسداران انقلاب منفور که به طور روزافزونی موضع خشن تری می گیرند می باشد. در روز ۶ اکتبر و تحت چنین فشاری فرمانده پاسداران انقلاب در مهاباد اعلام کرد پاسداران به دلیل انجام چنین حملاتی به هیچ وجه مسئول از دست رفتن جان و مال مردمی که در این حملات شرکت دارند نخواهد بود.

۹- طبق اظهارات سپهری پور استاندار کرمانشاه، از جانب حسینی رهبر مذهبی شورشیان کرد بیانیه ای دریافت نموده مبنی بر اینکه وی هم اکنون در یک درخواست عمومی از اکراد خواسته است جنگ تمام عیار خود را علیه دولت مرکزی شروع نمایند. ظاهراً به نظر می رسد حملات اخیر اکراد هم از نظر سازماندهی و هم از نظر شدت عملیاتی توسعه قابل ملاحظه ای یافته باشد. بر اساس گزارشات مطبوعاتی بعضی از افسران سابق نیروی زمینی که کرد هستند

چند هفته قبل به شورشیان پیوسته اند و ممکن است در طول این حملات شاهد برنامه ریزی های آنها بوده باشیم.

۱۰- نظریه: ما تصور می کردیم که در طول فصل زمستان در مناطق کردنشین شاهد ناآرامیهای محدودتری باشیم که یک تهدید جدی برای دولت ایران محسوب نشود.

با این حال اگر اکراد استعداد حفظ همین حد از عملیات را در کردستان داشته باشند نگرانی فزاینده ای برای دولت موقت ایران در پی خواهد داشت. به همین ترتیب فعالیتهای چریکی در جنوب. اگر چنین حملاتی متوقف نشود تهدید بالقوه جدی تری خواهد بود.

لینکن

ملاقات با پیرحسینی سردبیر روزنامه انقلاب اسلامی

سند شماره ۳۴۳ استفاده محدود اداری ۱۶ اکتبر ۱۹۷۹ - ۲۴ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۰۹۹۷ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی رونوشت: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی سی - ۴۲۷۶ موضوع: ملاقات با پیرحسینی سردبیر روزنامه انقلاب اسلامی ۱- در تاریخ ۱۶ اکتبر وابسته مطبوعاتی سفارت آمریکا با حسن پیرحسینی سردبیر اخبار محلی روزنامه انقلاب اسلامی، که نشریه ای است با گرایشات نسبی به حزب جمهوری اسلامی، ملاقات نمود. ابتدا قرار بود این دیدار با علیرضا نوبری سردبیر کل روزنامه صورت پذیرد لیکن وی در حال حاضر به دلیل انجام پاره ای امور شخصی در ایالات متحده آمریکا به سر می برد. پیرحسینی هنوز در دانشگاه استانفورد آمریکا برای کسب مدرک دکترای رشته مهندسی مکانیک ثبت نام کرده است. وی مایل است حرفه آکادمیک خود را دنبال کند اما هنوز هم به مقوله «حفظ انقلاب» معتقد است. لیکن امیدوار است که روایت بازگشت به آمریکا را نیز دریافت نماید. این ملاقات به منظور گفتگو پیرامون اعتبارنامه و مدارک یکی از گزارشگران روزنامه صورت گرفت که قصد دارد گزارشی در خصوص ایالات متحده آمریکا تهیه نماید. وابسته مطبوعاتی در جریان این ملاقات، فرصت را مغتنم شمرده و به بحث و بررسی موضوع گشایش خطوط ارتباطی با این روزنامه مهم اسلامی پرداخت.

۲- به رغم تغییر مکان این ساختمان روزنامه، تدابیر امنیتی با حضور دو پاسدار ژ-۳ به دست شدید به نظر می رسید. در خصوص نوع تعامل با «ارباب رجوع» نیز بایست به این نکته اشاره کرد که بیش از چند دقیقه طول نکشید که وابسته مطبوعاتی موفق شد که با پیرحسینی در دفتر کوچکش در طبقه سوم ساختمان ملاقات نماید. در اثنای این دیدار، یک گزارشگر خانم «روسری پوش» که عازم کردستان بود وارد اتاق شد و با پیرحسینی گفتگو کرد. پیرحسینی از وی خواست که اطلاعاتی در خصوص رابطه بین حزب دموکرات کردستان و

حزب جمهوری خلق مسلمان که تحت حمایت آیت الله شریعتمداری است کسب نماید.

۳- پس از روشن شدن موضوع اعتبارنامه و مدارک گزارشگر مورد نظر، پیرحسینی خاطرنشان کرد که به رغم این که صاحب امتیاز رسمی این روزنامه بنی صدر است، اما روزنامه کلاً از طریق کمکهای مردمی اداره می گردد. وی تصریح کرد که بنی صدر صرفاً نقش یک نویسنده مقالات داخلی را برعهده دارد و از طریق یک هیأت تحریریه نسبتاً مستقل از یکدیگر تغذیه می گردد. تعداد اندکی از گزارشگران و سردبیران از روزنامه حقوق دریافت می کنند و البته این مبلغ به حدی است که صرفاً برای «امرار معاش» آنها کفایت می کند.

۴- سپس وابسته مطبوعاتی موضوع ارتقاء روابط [سفارت آمریکا] با روزنامه را مطرح کرد و از پیرحسینی خواست که هرگاه که مقاله و یا موضوعی نیاز به تحقیق و تأیید داشت، حتماً با دفتر مطبوعاتی سفارت تماس حاصل نماید. پیرحسینی نیز در پاسخ، از تعمیق روابط مطبوعات و سفارت استقبال کرد و تصریح کرد که مایل است در مواقع مورد نیاز، با دفتر مطبوعات سفارت تماس برقرار نماید. سپس وابسته مطبوعاتی تصریح کرد که دولت ایالات متحده آمریکا واقعیت انقلاب اسلامی را پذیرفته است و در امور داخلی ایران دخالت نمی کند. وی افزود که مقالات منتشر شده در روزنامه ها که مکرراً ادعای بی اساس مداخله ایالات متحده آمریکا در امور داخلی ایران را مطرح می کنند، فرایند ایجاد روابط نزدیک بر پایه احترام متقابل بین دو کشور را مخدوش می کند. پیرحسینی در پاسخ اظهار داشت که نگرانیهای وابسته مطبوعاتی سفارت آمریکا را درک می کند اما مردم ایران بین سیاستهای کنونی دولت ایالات متحده آمریکا و سیاستهای پیشین این کشور تفاوتی احساس نمی کنند.

وی گفت که ما مطمئن هستیم که شوروی انقلاب اسلامی را پذیرفته است؛ «لیکن بر اساس اسناد و مدارک موجود در دفتر امام خمینی در قم، نقش ایالات متحده آمریکا در کردستان و خوزستان و حمایتهای آن کشور از زاهدی و پالیزبان، نقشی سؤال برانگیز است.» افزون بر این، احساس ما این است که دولت ایالات متحده آمریکا از بازگشت بختیار حمایت می کند و از تبلیغات مطبوعات خود بر علیه امام نیز پشتیبانی به عمل می آورد. پیرحسینی در ادامه اظهار داشت که «در آمریکا یک رادیوی فارسی زبان وجود دارد که با لحنی موهن نسبت به امام خمینی سخن پراکنی می کند؛ چرا دولت ایالات متحده آمریکا به عنوان گواه صدق نیت، اقدام به تعطیلی و بستن این رادیو نکرده است؟» وابسته مطبوعاتی در پاسخ به این موضوع تأکید کرد که «همانطور که خودتان نیز مطلع هستید، با توجه به نظام سیاسی کشور ایالات متحده آمریکا، انجام چنین اقدامی عملاً غیرممکن است.» پیرحسینی در پاسخ به سؤالی که ایالات متحده به چه ترتیب می تواند نشان دهد که انقلاب اسلامی را به رسمیت شناخته است، تأکید کرد که دولت ایالات متحده آمریکا بایست هرچه زودتر اقدام به تبادل سفیر با ایران بنماید؛ البته با توجه کامل به این نکته که سفیر منتخب بایست فردی باشد که معتقد به برقراری روابط بر اساس اصل مساوات و برابری باشد.

نظریه: نوع برخورد پیرحسینی گواه دیگری است از شکست نظام آموزشی ایالات متحده آمریکا در تعمیق ارزشهای مردم سالاری در نهاد پیرحسینی. مواضع وی منعکس کننده نوع بی اعتمادی مفرط رایج در بین افرادی است که با رژیم سابق مبارزه می کرده اند؛ افرادی که از رژیم سابق و دولت ایالات متحده آمریکا، یک تلقی یکسان در ذهن خود داشتند. البته نباید پیرحسینی را از دست رفته فرض کرد چرا که حداقل تبادل نظرات به نحوی کاملاً باز صورت گرفت. گریوز

تظاهرات در مقابل سفارت آمریکا

سند شماره ۳۴۴ استفاده محدود اداری ۱۷ اکتبر ۱۹۷۹ - ۲۵ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۰۶۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: تظاهرات در مقابل سفارت آمریکا ۱- (بدون طبقه بندی) - در ساعت ۱۸:۳۶ روز ۱۶ اکتبر گروهی از تظاهرکنندگان بالغ بر ۶۰۰ تا ۸۰۰ نفر به سمت پایین خیابان تخت جمشید راهپیمایی کرده و برای ۸ الی ۱۰ دقیقه در مقابل سفارت توقف کردند و شعارهای ضد آمریکایی و ضد امپریالیسم سر دادند.

۲- (بدون طبقه بندی) - هیچ تلاشی برای ورود به سفارت به عمل نیامد و هیچ نشانه ای از بروز خشونت مشاهده نشد. گروههای انتظامات نظم تظاهرکنندگان را کنترل می کردند.

۳- (استفاده محدود اداری) - نظریه: ما نمی دانیم چه چیزی انگیزه این تظاهرات بوده است. سفارت حدس می زند که این تظاهرات شاید به تظاهراتی که توسط گروههای مختلف مسلمان در اعتراض به نگهداری زندانیان فلسطینی سیاسی توسط اسرائیل صورت گرفته بود رابطه ای داشته باشد. معترضین تاکنون چندین راهپیمایی در نقاط دیگر تهران در روز ۱۶ اکتبر برگزار کردند که شامل سوزاندن پرچمهای آمریکا و اسرائیل در مقابل دانشگاه تهران می شد. گزارشات مطبوعاتی در ۱۵ اکتبر حاکی از آن است که گروههای سازمان دهنده پیشنهاد کرده بودند که گردهمایی در مقابل سفارت آمریکا انجام پذیرد اما این گزارشات را تا پس از انجام تظاهرات مشاهده نکرده بودیم. لینکن

گزارش سیاسی

سند شماره ۳۴۵ محرمانه ۱۷ اکتبر ۱۹۷۹ - ۲۵ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۰۶۷ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گزارش سیاسی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه گزارش: موج ناآرامیها در ایران بالا گرفته، بعضی از درگیریهای توصیف شده را می توان به نارضایتی عمومی نسبت به دخالتها و زیاده رویهای سپاه پاسداران نسبت داد. گزارش

چهار مورد اقدام به آدم کشی، و قتل یک تاجر آلمان غربی در تهران. بیکاری مشکل بزرگی شده و برخلاف حکم دولت، بیکاران در چند شهر اعتراض و تظاهراتی برپا کردند. انتخابات انجمن شهر در ایران که در ۱۲ اکتبر انجام شد، موفقیت دولت موقت را خیلی کمتر از آنچه انتظار داشت، نشان داد، و در بعضی جاها با خشونت و اتهام عمومی به تقلب توأم بود. پایان خلاصه.

۳- صحنه سیاسی ایران طی دو هفته گذشته همچنان با خشونت و ناآرامیهای مستمر در مناطق کردنشین همراه بود. (در تلگرافهایی جداگانه گزارش شد.) گزارش شده که در بندرانزلی در نزدیکی دریای خزر (بندر پهلوی سابق)، سیستان و بلوچستان و ماکو، شهر مرزی ایران و ترکیه ناآرامی آغاز گردیده است. به نظر می رسد مشکلات موجود با سپاه پاسداران، موجب بروز بسیاری از این حوادث شده است.

۴- هزاران تن از اهالی شهر ماکو در آذربایجان غربی طی تظاهراتی در ۱۴ اکتبر به اعمال غیرمسئولانه سپاه پاسداران اعتراض کردند. مدارس و دکانها بسته بودند و راه مرز بازرگان که در نزدیکی ماکوست مسدود بود.

بنا به اظهار حقوقو، استاندار آذربایجان غربی، ماجرای دو شب قبل که در آن سپاه پاسداران به سوی اتومبیلی که سرنشینان آن مشروب مصرف می کردند، آتش گشودند، باعث این تظاهرات شده است. ماجرای دیگر دستگیری ۹ روستایی توسط سپاه پاسداران تبریز است که ظاهراً بدون اینکه به خود زحمت بدهند و استانداری را در جریان تصمیمات خود بگذارند، اقدام به آمدن به منطقه آذربایجان غربی کرده اند.

۵- درگیری بندرانزلی (بندر پهلوی سابق) با زد و خورد بین مردم و سپاه پاسداران انقلاب همراه بوده است. این درگیری در روز ۱۵ اکتبر شروع شد و تا روز بعد ادامه داشت که روی هم ۱۰ کشته و ۳۴ مجروح به جای گذاشت. نهایتاً از ژاندارمری و نیروی دریایی برای برقراری مجدد نظم و نجات پاسداران انقلاب که به ساختمان پلیس پناهنده شده بودند، استفاده گردید. این درگیری ظاهراً به دنبال تراکمی که بر سر حق ماهی گیری در نزدیکی بندرانزلی اتفاق افتاد که ماهیگیران محلی به ممنوعیت هایی که از جانب شیلات شمال وضع شده بود اعتراض کردند.

۶- هر چند که دو بمب در ۱۰ اکتبر در محله مسکونی در خرمشهر منفجر شد، ولی استان خوزستان در هفته گذشته نسبتاً آرام بود. هیچ گزارشی از تلفات جانی و یا خسارات مادی این انفجار نرسیده است. بمب دیگری کشف شد و قبل از انفجار خنثی گردید. بمبی در دبیرستان شریف واقفی اهواز پیدا شد که آن هم خنثی گردید.

۷- در ۴ اکتبر اشخاص مسلح ناشناسی تقی روحانی، مفسر رادیویی رژیم شاه را ربودند. وی را در حالی ربودند که توسط پاسداران برای گذراندن شش سال تبعید که توسط دادگاه انقلاب به وی داده بودند به فرودگاه مهرآباد تهران اسکورت می شد و بعدها تقی روحانی را

در حالیکه گلوله ای از ناحیه سرش خورده بود، پیدا کردند ولی مسئولین بیمارستان ادعا می کنند که او زنده خواهد ماند. آدم ربایی و شلیک گلوله به روحانی ظاهراً اعتراضی به حکم پایین دادگاه انقلاب می باشد که به وی داده بودند.

در ۱۰ اکتبر، سپاه پاسداران و پلیس از سوء قصد به جان مصطفی کتیرایی وزیر مسکن جلوگیری به عمل آوردند. مهاجمین احتمالی فرار کردند. در همین روز حجت الاسلام محمدباقر دشتیان، رئیس کمیته انقلاب منطقه ۳ تهران، هدف یک سوء قصد قرار گرفت. جریانی که وارد یک سناریوی رایجی می شود، دو نفر موتورسوار ناشناس، دشتیان را در حالیکه پیاده از مقر کمیته به منزلش برمی گشت، زخمی کردند. در ۱۴ اکتبر «هالش جاشیم لیب» رئیس حسابداری آلمانی کارخانجات «میرک» در خارج منزلش در تهران مورد حمله قرار گرفت و کشته شد. قاتلین با موتور فرار کردند و جزوه ای که در نزدیکی جسد «لیب» پیدا شد نشان می دهد که گروه مسلمان افراطی فرقان مسئول این قتل می باشد.

۸- علیرغم دستور دولت مبنی بر عدم اجتماعات غیرقانونی و اعتراض آمیز، در چندین شهر تظاهراتی با شرکت بیکاران ادامه یافت و بیش از چهار هزار تن از بیکاران روز ۱۶ اکتبر در مقابل ساختمان وزارت کار در تهران دست به تظاهرات زدند و چند روز بعد در تهران صدها تن برای نشان دادن وضع بد خود یک راهپیمایی برپا داشتند. سپاه پاسداران انقلاب برای متفرق کردن راهپیمایان تیراندازی هوایی کردند. طبق گزارش یک روزنامه حدود ۶۰۰ تا ۷۰۰ نفر بیکار در سنندج مقابل دفتر آموزش و پرورش تظاهرات پیا کردند. هم چنین دیپلمه های بیکار در قوچان، مشهد و بابل دست به تظاهرات زدند.

طبق اظهار نظر عبدالعلی اسپهبدی، وزیر کار در حال حاضر در ایران بین یک تا یک میلیون و نیم بیکار وجود دارد. وی ادعا نمود که پس از انقلاب نسبت بیکاران رو به تقلیل گذارده و هم اکنون بین ۸ تا ۱۰ میلیون نفر شاغل هستند.

۹- در ۱۲ اکتبر انتخابات شوراهای شهرهای ایران در ۱۴۰ شهر برگزار شد و تعداد رأی دهندگان بسیار کمتر از حد انتظار بود. بنا به مسایل حفاظتی در بعضی از شهرها خصوصاً در کردستان انتخابات انجام نشد. از استان سیستان و بلوچستان نیز گزارشتی از خشونت و درگیری ناشی از برگزاری انتخابات رسیده است. در ۱۲ اکتبر گروهی که شعار «زنده باد شاه» سر می دادند، به تعدادی از صندوقهای انتخاباتی در زاهدان حمله کرده و چند نفر را زخمی و یک پلیس را کشتند.

درگیری زاهدان ظاهراً از زمانی آغاز گردید که ۹ نفر از اعضای انجمن شهر استعفا کردند و اعضای بلوچ در کمیته ناظر بر انتخابات از کارهایشان کناره گیری کردند. تشنج زمانی به اوج خود رسید که حزب معروف بلوچ «اتحادالمسلمین» انتخابات را تحریم کرد و از مردم خواست تا در آن شرکت نکنند.

به دنبال حمله به صندوقهای انتخاباتی در زاهدان انتخابات تعطیل شد. گزارشات تأیید

نشده مؤکد این است که درگیریهای سیستان و بلوچستان خیلی بیش از آن چیزی است که روزنامه‌ها گزارش می‌کنند. افرادی که به مناطق بلوچ نشین سفر کرده‌اند به مأمور سیاسی ما گفتند که قبیله نشینان آنجا شدیداً طرفدار شاه هستند. حتی «محمد جریری» استاندار آنجا پذیرفته است که جمع آوری اسلحه‌های مردم با شکست روبرو شده است در حالیکه ادعا می‌شود که «دولت کاملاً» زمام امور استان را در دست دارد. جریری لازم دید که خاطر نشان کند که اگر مردان قبیله نشین از تسلیم اسلحه‌های خود امتناع ورزند عفو امام خمینی برای آنها لغو خواهد شد و با آنها به عنوان یاغی مقابله خواهد شد.

۱۰- درگیریهای انتخاباتی در منطقه دریای خزر نیز به وقوع پیوست. در رشت، مرکز استان گیلان، تمام اعضای کمیته ناظر بر انتخابات به دلیل دخالت «اشخاص غیرمسئول» در کارشان استعفا دادند. در نزدیکی لنگرود، ۲۰ نفر از ۲۹ کاندیدای انجمن شهر استعفا دادند، ولی به هر حال انتخابات انجام شد. در همدان و هشتر طوالش (در نزدیکی رشت) به صندوقهای انتخاباتی حمله شد.

وزیر کشور نام ۱۷ شهر ایران را که انتخابات، انجمن شهر در آنها باطل شده بود را برشمرد. در ۱۶ اکتبر، حزب جمهوری اسلامی اعلامیه‌ای انتشار داد و مدعی گردید که در کلیه انتخابات انجمن شهر تقلب صورت گرفته است و درخواست تشکیل کمیسیونی برای پیدا کردن موارد تخلف کرد. لینگن

ملاقات با خمینی

سند شماره ۳۴۶ سری وزیر خارجه ۱۷ اکتبر ۱۹۷۹ - ۲۵ مهر ۱۳۵۸ فوری، تهرانبه: شورای امنیت ملی: ز- برژینسکی موضوع: ملاقات با خمینی ۱- (سری - تمام متن) ۲- در صورتی که در آینده نزدیک از شما برای ملاقات با خمینی دعوت به عمل آمد؛ امیدواریم که طی ملاقات هیچ گونه رویارویی و تخاصمی به وجود نیاید و راه برای تبادل نظر بیشتر هموار گردد. می‌توانید از ارائه مطالب از نکات ذیل استفاده به عمل آورید.

الف) مردم ایران در تلاش خویش برای تحقق جمهوری اسلامی رنجهای بسیاری را متحمل شده‌اند. ما در این زمینه با آنها عمیقاً اظهار همدردی کرده و برای آنها در ایجاد صور حکومتی موردنظر خواست اکثریت ایرانیان آرزوی موفقیت داریم.

ب) بین آمریکاییان و ایرانیان از دیرباز روابط صمیمانه‌ای برقرار بود و ما از آرمانهای ایرانیان برای دستیابی و تحقق جامعه‌ای عدل‌گستر، پر مودت حمایت می‌نماییم. در روابط گذشته خویش با ایران خطاهایی را مترکب شده ایم که امیدواریم در آینده جبران شود. ما

خواستار پای گذاشتن به عرصه جدیدی هستیم تا روابط خویش را بر اساس احترام متقابل، دوستی و مساوات مستحکم سازیم. چنین رابطه ای باید جنبه متقابل و دوجانبه داشته باشد و هر یک از طرفین در کمک به تفاهم و همکاری نقش خویش را ایفا کند.

ج) ما مایل به دخالت و یا اعمال نفوذ در امور داخلی ایران نیستیم. جامعه ایرانی باید بر طبق معیارهای ارزشی، تاریخی و اراده ملت ایران تحول پیدا کند و امیدواریم که کشورهای دیگر نیز نسبت به رویدادهای سیاسی ایران مانند ما احترام قائل شوند. ایران باید فارغ از فشارهای خارجی یا ایدئولوژیهای بیگانه باشد.

د) نخست وزیر بازرگان به عنوان فردی با تقوا، عاقل و وطن پرست از نظر ما قابل احترام است. وی نتوانسته است مشکلات عدیده کشور را به طرز مؤثری تحت کنترل درآورد و از اینکه این وضع فرصت های بیشماری را برای دشمنان ایران ایجاد کرده، نگران هستیم. ما امیدواریم که آیت الله از نخست وزیر حداکثر حمایت را بنماید تا حیات سیاسی و اقتصادی کشور بر مبنای صحیح و سالم استوار گردد.

ه) ما خواهان رسیدن نظراتمان در زمینه حقوق بشر به سمع آیت الله هستیم. ما با محاکمات غیرعلنی و اعدامها مخالفت خویش را ابراز داشته ایم نه اینکه در مورد تقصیر و یا بیگناهی متهمین قضاوت کرده باشیم، بلکه به خاطر اینکه معتقدیم همه، بدون در نظر گرفتن اتهاماتشان، باید حق دفاع علنی از خویش را داشته باشند و بتوانند به قضات بالاتر متوسل و درخواست پژوهش بیشتر بنمایند. از اعلام عفو عمومی توسط آیت الله بسیار خوشنود گشته و امیدواریم که روند آشتی جویی و بخشش آن قدر تقویت یابد که ایرانیها بتوانند به جای پرداختن به گناهان گذشته به همکاری در حل مسایل آتی کشور پردازند.

و) علاوه بر این امیدواریم که به مطبوعات و همه سیاستمداران اجازه پرداختن آزادانه و عاری از ارعاب به تلاشهای خویش داده شود. دولت آیت الله و نخست وزیر بازرگان آن قدر محبوب و مردمی است که نباید از انتقاد دچار وحشت شود از نظر ما فعالیت مطبوعاتی آزاد و صادقانه و نظام سیاسی آزاد مهم ترین عوامل مصونیت در برابر ظلم و ستم می باشند. این نهادها با گذشت زمان پدیدار خواهند گشت و در برابر مشکلاتی که به ناچار در این راه پدید می آید باید صبر و بردباری نشان داد.

ز) در خاتمه از طرف رئیس جمهور اعلام می داریم که ما آمریکاییان می خواهیم شاهد ادامه حیات ایرانی آزاد، مستقل و قدرتمند در حراست از تمامیت ارضی خویش باشیم. در صورت تمایل، ما نیز از طرق مناسب حاضر به همکاری با ایران می باشیم. در صورت تمایل ایران می توانیم در زمینه کشاورزی و عمران اقتصادی به آن کشور یاری دهیم. در صورت وجود ظن و تردید نسبت به ما امیدواریم که آیت الله با صراحت و به طور خصوصی آن را با ما در میان بگذارد. ما می خواهیم برای از بین بردن اختلاف سلیقه و نظر خویش از هیچ تلاشی فروگذار ننماییم. برای تحقق دوستی موردنظر ما باید به صبر، صراحت و اعتماد متوسل شد.

عکس العمل مطبوعاتی

سند شماره ۳۴۷ استفاده محدود اداری ۱۷ اکتبر ۷۹ - ۲۵ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی موضوع: عکس العمل مطبوعاتی ۱- جمهوری اسلامی، ارگان حزب جمهوری اسلامی، یک بار دیگر آمریکا و اسرائیل را متهم به تشدید زد و خوردها در ایران به عنوان «طرح ضربتی» خود علیه جمهوری اسلامی کرد. در گزارش مربوط به درگیری بین افراد محلی و پاسداران انقلاب در بندر انزلی که یکی از بنادر دریای خزر است، این روزنامه در تاریخ ۲۵ مهرماه عکسهایی از پاسداران مجروح را چاپ کرده و در زیر هر یک نوشته است: «بینید این چپگرایان که عمال آمریکا هستند چه بر سر جوانان مسلمان ما چه آورده اند. این عکس جسد دو تن از پاسداران انقلابی ما را نشان می دهد که در کردستان سوزانیده شده اند. عمال آمریکا در همه نقاط کشور حاضرند و به شراب خواری و رقص آنهم پس از سوزانیدن فرزندان دلبندها می پردازند، بترسید از آن روزیکه ملت مسلمان ما طغیان کند.» برگزیده ای از متن به شرح زیر است: ... طی تماسی که با بندرانزلی داشتیم گفته شد که «رویدادهای این بندر نمونه بارزی است از توطئه های سازمان سیا و دیگر سازمانهای سیاسی که قرار است به مرحله اجرا درآید. طی این طرح که در شهرهای شمالی، جنوبی و شمال غربی کشور به اجرا درآمده، آمریکا و اسرائیل عزم را جزم کرده اند تا روحیه انقلابی مردم را درهم شکسته و ایمان آنها را نسبت به پیروزی انقلاب تبدیل به یأس گردانند تا راه برای پیدایش یک دولت فاشیست دارای شعارهای کمونیستی هموار گردد.» ۲- نظریه: دکتر حسین موسوی سردبیر روزنامه جمهوری اسلامی هیچ گاه نخواست است نسبت به درخواست ملاقاتهای ما از آغاز پیدایش اینگونه تبلیغات خصمانه در روزنامه اش که در یک هفته قبل چاپ می شد، پاسخ مثبت دهد. پاسخ معمول ارائه شده از طرف دفتر وی این است که: «هیأت سردبیران ابتدا باید مشخص کند که وی می تواند با شما ملاقات کند یا نه و پس از آن ما شما را در جریان امر قرار خواهیم داد.» روزن

رادیو محلی شیراز

سند شماره ۳۴۸ ۲۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۲۹ مهر ۱۳۵۸ موضوع: رادیو محلی شیراز:

درخواست از مردم اردکان دایر بر ثبت سلاحهای خود خلاصه گزارش: به دستور امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهر اردکان از تمامی مردم اردکان و مناطق حومه درخواست کرده است که تا تاریخ ۲۳ اکتبر با مراجعه به فرماندهی مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اردکان، نسبت به ثبت

سلاحهای خود اقدام نمایند و مجوز حمل سلاح دریافت کنند. در بیانیه ای که به همین منظور صادر شده، آمده است که بعد از تاریخ ۲۳ اکتبر هیچ گونه مجوزی برای حمل سلاح صادر نخواهد شد و هرگونه سلاح مصادره شده و با خاطیان برابر قانون برخورد خواهد شد. فرآیند جمع آوری سلاح در روستای سیف آباد در منطقه کازرون به وسیله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ژاندارمری کازرون همچنان در حال انجام است.

ضرب الاجل تحویل سلاح تا اول نوامبر تمدید شد

سند شماره ۳۴۹ ردیو محلی شیراز ۲۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۲۹ مهر ۱۳۵۸ موضوع: ضرب الاجل تحویل سلاح تا اول نوامبر تمدید شد متن گزارش: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهر لار از تمامی مردم این شهر و مناطق حومه درخواست کرده است که تا تاریخ ۲۳ اکتبر با مراجعه به فرماندهی مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی لار، نسبت به ثبت سلاحهای خود اقدام نمایند و مجوز حمل سلاح دریافت کنند. برای این منظور، ضرب الاجل اول نوامبر تعیین شده است. در همین راستا تأکید شده است که بعد از این تاریخ حمل هرگونه سلاح توسط افراد فاقد مجوز حمل سلاح، جرم محسوب شده و غیر مجاز خواهد بود.

دانشگاه تهران باز می شود

سند شماره ۳۵۰ محرمانه ۲۱ اکتبر ۷۹ - ۲۹ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۴۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن، با اولویت موضوع: دانشگاه تهران باز می شود ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- دانشگاه تهران یکبار به آرامی و بدون هیچ گونه اعلامیه رسمی و بوق و کرنا زدن باز شد و حداقل در بعضی از دانشکده ها مشغول تدریس می باشند. با وجود این که به ما گفته شده بود که دانشگاه تا ۲۰ اکتبر بطور رسمی باز نخواهد شد. ولی متأسفانه شنیده شد که در حدود یک هفته است که کلاسهای تشکیل می شوند. گزارش زیر توسط یکی از دستیاران جدید ایرانی سفارتخانه در قسمت سیاسی بعد از یک دیدار از محوطه دانشگاه در ۱۶ اکتبر تهیه شده است. روز بعد وی از دانشگاه ملی دیدار کرد و علیرغم شایعه تظاهرات آنجا را آرام دید.

۳- شاید برای اولین بار بعد از انقلاب، دانشگاه ترتیبی داده است که یک جو دانشجویی به خود بگیرد. فروشنده های همیشه حاضر در محوطه دانشگاه دیگر آنجا نبودند و تنها چیزی که از انقلاب باقی مانده است، نوشته های رنگی دیوار هستند که دیکتاتوری، شاه، آمریکا، صهیونیزم، امپریالیسم و کمونیسم را محکوم می کنند.

۴- دانشگاه تهران این روزها با ازدحام دانشجویانی که در تالارهای با سقف بلند و

خیابانهایی سه بانده با درختهای بلند در رفت و آمدند، به حالت عادی برگشته است. گروههای کوچکی از دانشجویان با کتابهایشان راه می روند و به آرامی با یکدیگر صحبت می کنند و درباره جریانات اخیر بحث می نمایند، ولی صورتهایشان از حالت عصبانیت به حالت آرامش و جدیت تبدیل شده است. هر چه باشد نمره ها شوخی بردار نیست و انقلاب برای مدتی خوب است و برای ماندن در دانشگاه باید نمره گرفت.

۵- موضوع فوق العاده قابل توجه این است که در این روزها تعداد بسیار بسیار کمی از افراد غیر دانشجو در محوطه دیده می شوند. قبل از شروع دروسها تعداد زیادی غیردانشجو در محوطه دانشگاه حضور داشتند که می خواستند ببینند چه اتفاقی می افتد و یا فقط نوار و کتاب بخرند و یا فقط یک روز را بدون تشویش خاطر در محیطی که برای مدتی هسته فعالیتها بوده است بگذرانند. امروز اکثر اشخاصی که آن دور و بر راه می روند کتاب یا یک کیف در دست داشته و طرز راه رفتن مشخصی دارند... و در محوطه بیهوده پرسه نمی زنند و یا گردش نمی کنند در اطراف جمع شده و درباره مواد مورد علاقه شان روی پلکان بحث می کردند. دانشگاه حالت آرامی نشان می داد و برخلاف دانشگاه تهران که جو آن هنوز ناآرام و قابل احتیاط است، در اینجا افراد لبخند می زدند.

۶- بسیاری از دانشجویان احساس می کنند در سال جاری مواد درسیشان علیرغم انقلاب چندان تغییری نکرده است. یک دانشجوی دختر جوان از دانشکده پزشکی گفت: «ما هنوز همان چیزها را می خوانیم ولی رابطه ما با استادان در جهت خوبی تغییر کرده است. آنها هم اکنون با ما صمیمانه تر رفتار می کنند.» ۷- کلاسها مانند گذشته منظم نبوده و دروس مورد مطالعه مثل گذشته زیاد نیستند. مثل «دوره های تاریخ به خاطر تغییرات اخیر به نحو چشمگیری اصلاح شده... ولی به عنوان نمونه هیچ کس در مورد این تغییرات و یا این که چرا هم اکنون دروس تفاوت پیدا کرده اند، توضیح نمی دهد.

۸- نمای خارجی ساختمان هنوز مملو از انواع شعارها می باشد ولی در داخل، به جای هرج و مرجی که ماهها بعد از ۲۲ بهمن حاکم بود، نظم جایگزین شده است. تنها تانک چیفتنی که هفته ها مورد توجه بود به جای اولش برگشته است و کیسه های شن که در جلوی در اصلی گذاشته شده بودند برداشته شده است.

مطمئناً تلاشی جهت حفظ دانشگاهی صورت گرفته است.

۹- دکه هایی که در تمام محوطه قرار داشتند برچیده شده بودند، البته بسیاری از آنها دوباره بازگشته اند، ولی این بار در خارج درهای دانشگاه مستقر شده اند. در اینجا آنها دوباره همه چیز را از روتختی گرفته تا غذا و فنجان و کتاب و نوار و پوستر می فروشند. دکه های غذافروشی مطابق بودجه دانشجویی برپا شده... و میزهای طولانی با لیوانهای چای و کیک در طول خیابان انقلاب چیده شده اند.

۱۰- در بیرون در اصلی دانشگاه یک گروه اسلامی، چادری با یک نمایشگاه عکس که حوادث اخیر کردستان را نشان می داد، برپا نموده اند. عکسهایی که به نحو نامطلوبی از جنازه ها گرفته شده بود و شعارهایی که بسیار یک جانبه (از لحاظ سیاسی) بود به نحو ناهنجاری در قسمت جالب توجه تابلو نصب شده بود تا همه «جنایاتی که توسط ضدانقلابیون و جنایتکاران آمریکایی صورت گرفته بود» ببینند. دانشجویان و غیردانشجویان از جلوی عکسها به آرامی رد می شوند و گاهی هم آهی می کشند و خشونتی نشان نمی دهند.

۱۱- در مقابل چادرهایی که روی آنها عکس هست یک مرکز سیار انتقال خون قرار دارد که بر روی آن اطلاعیه ای بدین مضمون چسبانیده شده: «همه نوع خون برای قربانیان در گریه های سراسر کشور مورد نیاز است».

۱۲- شاید تنها چیزی که به فضای دانشگاه اضافه شده این منظره استثنایی است که علفهای چمن محوطه مجدداً در حال روئیدن هستند، زیرا که در آنجا دیگر تظاهرات و گردهمایی برگزار نمی شود... تنها نمازگزاران جمعه هستند که بدون کفش و پابرهنه برای برگزاری نماز می آیند... و به همین دلیل به چمن صدمه زیادی وارد نمی کنند.

۱۳- در مقایسه با دانشگاه بزرگ تهران، دانشگاه ملی در اثر انقلاب چندان تغییری نکرده است. شعارها متعدد نیستند و رویه و طرز لباس پوشیدن دانشجویان و اتومبیلهایی که خارج از دانشگاه پارک شده، نشان دهنده طبقه مرفه تر دانشجویان است که در دانشگاه ملی حاضر می شوند. گروههای کوچکی از دانشجویان در اطراف جمع شده و درباره مواد مورد علاقه شان روی پلکان بحث می کردند. دانشگاه حالت آرامی نشان می داد و برخلاف دانشگاه تهران که جو آن هنوز ناآرام و قابل احتیاط است، در اینجا افراد لبخند می زدند.

۱۴- جالب ترین مشخصه دانشگاه ملی این است که علائم اسلامی کمتر از دانشگاه تهران جلب توجه می کنند. تعداد کمتری از پوستره های انقلابی اسلامی و یا تصاویر آیت الله روح الله خمینی در آنجا وجود داشت. در عوض پلاکاردهای بزرگی که توسط حزب توده یا حزب کمونیست تهیه شده بود و اعمال دولت را در کردستان محکوم می نمود، همچنین «روزهای یادبود متعددی مانند قتل عام ۲۷ مرداد ۱۳۳۲ را گرامی می دارند» و تصاویری از افسران نظامی حزب توده که بعد از کودتای ۱۳۳۲ اعدام شده بودند و همچنین پوستره های بزرگی از مارکس و لنین در دانشکده ها وجود داشت. قفسه های کتاب بر روی میزهای طویل داخل دانشگاه چیده شده بود که بیشتر کتابهای کمونیستی و مارکسیستی را به فروش می رساندند. گرچه میزهای متعددی هم که کتابهای علی شریعتی و قرآن را به فروش گذاشته اند یا شعارهای پارچه ای ما بین درختان، افکار و ایدئولوژیهای متفاوتی را نشان می دهند. بعضی از آنها عزاداری وفات آیت الله محمود طالقانی را نشان می داد و بعضی دیگر که آرم پیروان حزب توده را داشت اعلام می کرد که «قراردادهای نظامی دوجانبه بین ایران و ایالات متحده باید لغو شود.»

لینگن

روزنامه نگاری جمهوری اسلامی

سند شماره ۳۵۱ محرمانه ۲۲ اکتبر ۷۹ - ۳۰ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران-۱۱۱۸۲ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی.سی موضوع: روزنامه نگاری جمهوری اسلامی ۱- جمهوری اسلامی، ارگان [حزب] جمهوری اسلامی، اکنون روشی را در گزارش رویدادها در پیش گرفته است که در رابطه با اعتبار پاسداران انقلابی غیرقابل توضیح و بی چون و چراست. شماره های ۲۸ مهر و ۳۰ مهرماه این روزنامه نمونه بارزی از روش آن که منجر به تحریف اخبار مستقیم آژانس خبری پارس با افزودن عناوین و یا آخرین اظهارنظرات سرمقاله ای می شود که در آن عمال آمریکا را متهم به آشوب و فتنه انگیزی در ایران می کند. سه گزارش با عناوینی چون «ضدانقلابیون و مزدوران آمریکایی راه آهن تهران خرمشهر را با بمب منفجر ساختند.» «مزدوران آمریکایی در بوکان یک پاسدار را کشته و یک نانو را گروگان گرفته اند»، و «عمال آمریکا در لباس پاسداران افراد محلی را خلع سلاح می کنند (در کرمانشاه)» حاوی کلمه ای در مورد مزدوران آمریکایی یاد شده نیست ولی هدف این است که به خواننده تلقین شود که «دست مرموز» در حال انجام این توطئه هاست. در گزارشی پیرامون تظاهرات و برخوردهای سنندج، پارس چنین می نویسد: «به نظر ناظران سیاسی شبکه های الهام گرفته از سازمان سیا در ایران سعی دارند پاسداران و مردم را رودرروی یکدیگر قرار دهند تا از کارآیی پاسداران بکاهند و در درازمدت همین امر سبب خواهد شد که آمریکا بتواند با استفاده از بافت بعضی از سازمانهای نظامی علیه انقلاب و نیروهای انقلابی اقدام نماید.» ۲- وابسته مطبوعاتی آمریکا با محمد شریف سرپرست پارس در رابطه با نحوه استفاده غیرحرفه ای و غیراصولی گزارشات پارس توسط جمهوری اسلامی تماس گرفت. وی گفت برای اولین بار این موضوع به وی گفته شده است لیکن اعتراف کرد که پارس در مورد اینگونه گزارشها اختیاراتی ندارد. وی توصیه کرد که نامه ای به وی نوشته شود که در آن گزارشات تحریف شده نیز درج شده و او نیز آن را تسلیم وزارت ارشاد ملی خواهد کرد تا در مورد آن اقدام مقتضی به عمل آید. لیکن وی افزود اگر وزارت ارشاد ملی در این مورد زیادی اصرار ورزد جمهوری اسلامی آن را متهم به سانسور خواهد کرد. روزن

ملاقات با مجله پیام صلح

سند شماره ۳۵۲ محرمانه ۲۲ اکتبر ۷۹ - ۳۰ مهر ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران -۱۱۱۸۳ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی.سی مرجع: ۹۱۷۴ موضوع: ملاقات با مجله پیام صلح ۱- وابسته مطبوعاتی از دفتر مجله پیام صلح در تهران دیدن کرد، این مجله انگلیسی زبان

که در قم مستقر است هدف خود را انعکاس واقعیت های اسلام و ایران... برای افراد علاقه مند مقیم خارج از کشور بیان می کند. ابتدا قرار بود این ملاقات با علی قلی قرایی سردبیر مجله در قم صورت گیرد ولی از وابسته مطبوعاتی خواسته شد که در تاریخ ۲۹ مهرماه موقتاً به دفتر مجله در تهران برود. هدف از این بازدید ظاهراً تعیین قرار ملاقات با مدیرکل این نشریه یعنی مهدی میرزا محمد بود تا وی بتواند با بخش بازرگانی سفارت در مورد امکان توزیع این مجله در آمریکا گفتگو نماید. ولی هدف اصلی ایجاد یک خط ارتباطی با محافل روحانی در قم بود تا پاراگراف ۶ تلگرام مرجع به اطلاع آنها رسانیده شود، که همانا مبادله دانشجویان عالیرتبه رشته الهیات قم با همتا‌های آمریکایی آنها می باشد.

۲- مهدی میرزامحمد از وابسته مطبوعاتی خواست که نظر خود را در مورد این مجله چهارماهه و تأثیر آن را بر خواننده آمریکایی بازگو کند. به نقل از یکی از اولین شماره های پیام صلح، وی گفت «مطبوعات و رسانه های غربی تا به حال با تمام تلاش خود سعی کرده اند انقلاب ایران را نادرست جلوه گرزازند.» وابسته مطبوعاتی گفت پیام صلح نه تنها فرصت عظیمی را در اختیار دارد بلکه موظف است انقلاب اسلامی را به نحوی که برای ایران مفید باشد به آمریکاییها معرفی نماید. وی توصیه کرد که مجله به تجزیه و تحلیل تشیع اسلامی و دیگر تلاشهای انقلاب اسلامی پردازد تا موجبات رشد میراث فرهنگی ایرانیها فراهم آید و تنها به ترجمه تحت اللفظی سخنان آیت الله های مهم نپردازد. در رابطه با مطبوعات غربی، وابسته مطبوعاتی گفت وی از طرف آنها عذرخواهی نمی کند لیکن معتقد است که اخراج خبرنگاران خارجی از ایران سبب پیدایش پوشش متعادل مطبوعاتی نخواهد شد.

۳- میرزامحمد نسبت به تبادل نظر غیرقراردادی وابسته مطبوعاتی ابراز علاقه کرد و گفت «امیدوارکننده است». وی گفت او نمی تواند سر خود کاری انجام دهد ولی این پیشنهاد را به سمع قرایی خواهد رسانید و اوست که باید تصمیم بگیرد که می تواند وابسته مطبوعاتی آمریکا را به دفترش در قم بپذیرد یا خیر.

۴- نظریه: این مجله از نظر منابع مستقیماً تحت تأثیر و پشتیبانی روحانیون متنفذ قم است، ولی میرزامحمد این موضوع را مستقیماً نمی پذیرد، بدین ترتیب اگر این پیشنهاد از طرف قرایی پذیرفته شود موانع دیرین موجود بر سر راه تبادل نظر از میان برداشته خواهد شد.

روزن

راهپیمایی مردم آبادیه در مخالفت با عناصر ضدانقلاب

سند شماره ۳۵۳ ۲۳ اکتبر ۱۹۷۹ - ۱ آبان ۱۳۵۸ از: دفتر خبرگزاری FBIS، خلیج [فارس] به: FBIS، واشنگتن دی. سی موضوع: راهپیمایی مردم آبادیه در مخالفت با عناصر ضدانقلاب متن گزارش: امروز مردم شهر آبادیه در اعتراض به عناصر ضدانقلاب مدارس، ادارات و

ص: ۷۰۳

مغازه ها را تعطیل کردند و به تظاهرات پرداختند. این تظاهرات از مرکز مذهبی شهر آغاز و به طرف خیابان مدرس ادامه پیدا کرد. تظاهرات کنندگان فعالیتهای عناصر ضد انقلاب و برخی افراد خاص را به شدت محکوم کردند. علاوه بر این، در جریان راهپیمایی سالگرد شهادت حجت الاسلام و المسلمین حاج سید مصطفی خمینی نیز گرامی داشته شد. پس از سخنرانی نماینده امام خمینی در آباده، یک قطعنامه صادر شد.

نظریات شوروی درباره ایران

سند شماره ۳۵۴ محرمانه ۲۴ اکتبر ۱۹۷۹ - ۲ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۲۶۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: نظریات شوروی درباره ایران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- اخیراً، وینوگرادوف سفیر شوروی در یک مهمانی شام نظرات بی پرده ای در مورد دولت موقت ایران ابراز داشت. در واقع او تمام رهبران اصلی ایران را ملاقات کرده است. همانگونه که امیرانتظام اظهار داشت: «اگر یک در را ببندید، او با یک پیشنهاد یا معامله در دست از در دیگری می آید.» ۳- وینوگرادوف چهار بار با خمینی دیدار داشته است. او آیت الله را فردی بسیار پاکدامن، معلمی بی میل به گوش دادن و فردی که به واقعیات سیاسی کشور و جهان علاقه کمی داشته وصف کرد. سفیر گفت که طالقانی خیلی واقع بین تر بود. به نظر وینوگرادوف بهشتی زیرک ترین و سیاستمدارترین فرد از میان رهبران دینی بود. بنی صدر فقط شایستگی آن را داشت که برایش ابراز تنفر شود.

۴- شورویها فکر می کنند که خطرناک ترین مشکل دولت موقت شورش کردها است و به فاصله کمی بعد از آن خطر رکود اقتصاد قرار دارد. وینوگرادوف احساس می کند که ایرانیها سعی دارند کردها را با زور و اقتصاد را با نظریات رؤیایی اسلامی تحت کنترل خود درآورند. هیچ یک از این دو مؤثر نخواهد بود.

هر چند مسئله کردها نهایتاً ممکن است رفع شود، ولی دورنمایی واقعی از کمبودها، بیکاری و دیگر عوامل ناراحتی که به نارضایتی طبقات پایین از خمینی منجر خواهد شد، رخ می نماید.

هم اکنون این جریان آغاز شده است، اما می تواند تا چند سال طول بکشد. وی احتمال داد که ممکن است عراقیها در ایجاد مسئله کردها و عربها در ایران دخالت داشته باشند اما این فکر که شوروی احتمال دارد برای بازداشتن عراقیها نفوذی داشته باشد را مردود شمرد.

به نقل از او «آنها (عراقیها) فقط آدمهای بی کله ای هستند».

لینکن

نقطه نظرات سفیر فرانسه رانول دلایه

ص: ۷۰۴

سند شماره ۳۵۵ استفاده محدود اداری ۲۵ اکتبر ۱۹۷۹ - ۳ آبان ۱۳۵۸ از: ال. بروس لینگن - کاردار به: بایگانی یادداشت مکالماتیسفارت آمریکا - تهران، ایران موضوع: نقطه نظرات سفیر فرانسه راثول دلایه امروز با سفیر فرانسه رسماً ملاقات کردم. دو سال از مدت اقامتش در تهران می گذرد. به نظر من وی علاقه ای به اوضاع کنونی در تهران ندارد. او سه بار خمینی را دیده است؛ که دو بار از این ملاقاتها مهم بوده است. او خمینی را فردی توصیف می کند که با فرانسه دوست است لیکن چندان صمیمی نیست. او ظاهراً به این نتیجه رسیده که خمینی سرانجام شکست خواهد خورد و بالاخره چپگرایان قدرت را به دست خواهند گرفت. انقلاب ایران در فرانسه از محبوبیت چندانی برخوردار نیست. هیچ انقلاب منسوب به روحانیون نمی تواند در قلب مردم فرانسه نفوذ نماید. حضور بختیار در پاریس فی نفسه در روابط فرانسه و خمینی ظاهراً مشکلاتی پدید نیاورده است؛ سفیر معتقد است که حداقل تا به حال این مشکلات پدید نیامده است. یزدی در گفتگوی دوجانبه خود با وزیر خارجه فرانسه در نیویورک به بختیار اشاره ای نمود. تعداد فرانسوی ها در ایران حدود ۱۰۰۰ نفر می باشد. این تعداد ممکن است به دنبال قرارداد مربوط به احداث یک نیروگاه عادی برق در حومه تبریز افزایش یابد، که قرارداد مربوط به آن نیز دو یا سه روز قبل امضاء شده است. لینگن

شاه در ایالات متحده

سند شماره ۳۵۶ محرمانه از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۳۲۳ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: شاه در ایالات متحده ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در ساعت ۹ صبح به وقت محلی چهار گروه کوچک در مسیر خود به سمت گردهمایی وحدت در دانشگاه تهران از مقابل سفارت عبور کردند. در بین شعارهایی که داده می شد این مطالب وجود داشت: «مرگ بر نیرنگ آمریکا و شوروی» و «فلسطین پیروز است آمریکا نابود است». راهپیمایان که جمع آنها از ۱۰۰۰۰ نفر بیشتر نمی شد سعی نکردند در مقابل سفارت توقف داشته باشند. پلیس های نگهبان سفارت در رابطه با برگزاری راهپیمایی به قدر ناچیزی تقویت شده بودند و راهپیمایان هیچ موقعیتی برای درگیری نداشتند.

۳- قرار است پس از برگزاری راهپیمایی دانشگاه تهران نماز جمعه هفتگی برپا شود و احتمالاً اکثر افراد شرکت کننده در تظاهرات برای انجام نماز خواهند ماند. با توجه به عدم بروز هر نوع حادثه ای در طول راهپیمایی صبح بنا نداریم گزارش بیشتری ارسال کنیم مگر اینکه

موارد ناخواسته ای بروز نماید که در این صورت نیز ما در نظر نداریم در آن درگیر شویم.

لینکن

ملاقات با آیت الله منتظری

سند شماره ۳۵۷ محرمانه ۲۸ اکتبر ۱۹۷۹ - ۶ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۳۵۴ به: سفارت آمریکا، جده رونوشت: سفارت آمریکا، تل آویو موضوع: ملاقات با آیت الله منتظری ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- کارمند سیاسی سفارت و کارمند اعزامی وزارت خارجه (آمریکا- م) در ۲۵ اکتبر به مدت ۴۵ دقیقه با آیت الله حسینعلی منتظری در دفتر وی در مجلس خبرگان ملاقات کردند. آیت الله منتظری رئیس مجلس خبرگان می باشد و در سپتامبر ۱۹۷۹ پس از مرگ آیت الله طالقانی به امامت جمعه تهران (امام نماز جمعه) منصوب گشت. این ملاقات توسط وزارت خارجه (ایران- م) ترتیب داده شده بود.

۳- کارمند وزارت خارجه باب گفتگو را با رساندن پیامهای دوستانه از جانب دولت آمریکا و مردم آمریکا باز نمود. آمریکاییها احساس همدردی بسیاری با ایرانیانی که در طول انقلاب زجر کشیده اند، دارند. ما همچنین شجاعت ایرانیان غیرمسلح در طول مبارزاتشان و اهداف آزادیخواهانه ای را که موجب برپایی این انقلاب گردید ستایش می کنیم و در آن ایده آنها سهیم هستیم.

۴- منتظری در پاسخ دوستانه و صمیمی برخورد می کرد. او گفت کارتر رئیس جمهور آمریکا را بسیار تحسین می کند. وی یادآوری کرد که چگونه در زمان زندانی بودنش از انتخاب کارتر مطلع شده و چقدر از شنیدن اینکه رئیس جمهور یک مسیحی مؤمن بوده و به حقوق بشر معتقد است خوشحال شده بود. وی می داند که آمریکاییها مانند سایر مردم در هر جای دیگری در این ایده آنها سهیم هستند. وی گفت بسیار مایه تأسف است که مردم آمریکا، که مردم ایران نسبت به آنها احساسات بسیار دوستانه ای دارند، بایستی آن قدر توسط اقلیتی تحت سلطه باشند که کشور را مجبور نمایند در مقابل آرمانهای ملل مسلمان از اسرائیل حمایت کند.

۵- منتظری گفت نمی تواند بفهمد که چرا آمریکا مایل است تا این حد شخصیت و منافع اقتصادی خود را به دلیل روابطش با اسرائیل از دست بدهد. وی این مسئله را که رهبری چون کارتر رئیس جمهور آمریکا بایستی به خاطر کشوری که هیچ نفعی به آمریکا نمی رساند تا این حد به زحمت بیافتد. «چه نفعی در اسرائیل وجود دارد؟ دنیای اسلام منافع به مراتب بیشتری برای آمریکا دارد. ما نفت داریم و به کالاها و تکنولوژی آمریکا نیازمند هستیم.» این ادعا را که همه می خواهند یهودیان را به دریا بریزند انکار کرد اما گفت احساس می کند لازم است برای

تمام مذاهب در فلسطین همانطور که قبلاً در لبنان هم بود، برابری قائل شویم.

۶- کارمند وزارت خارجه گفت حمایت آمریکا از امنیت اسرائیل به معنی حمایت همه جانبه از تمامی اقدامات اسرائیلی ها نمی باشد. به عنوان مثال، ایالات متحده و اسرائیل در مورد اقدامات اسرائیل در جنوب لبنان توافق ندارند و آمریکا درصدد یافتن راه حلی برای این مشکل است. مشکل اصلی این است که آمریکا در تلاش خود برای حفظ عدالت بین اعراب و اسرائیل مورد خشم هر دو طرف قرار گرفته است. اما وی تلاش کرد تا به آیت الله منتظری اطمینان دهد که رئیس جمهور تمام سعی خود را بر این معطوف کرده تا یک راه حل عادلانه و قابل قبولی برای هر دو طرف در مورد مسئله اعراب و اسرائیل پیدا کند. هیچ رئیس جمهوری تا این حد برای رسیدن به هدف تلاش نکرده است.

۷- کارمند وزارت خارجه با عوض کردن بحث از مسئله اسرائیل گفت ما نمی خواهیم در مورد گذشته ها جنگ کنیم. ما امیدواریم که با صبر و تحمل فصل جدیدی در روابط ایران و آمریکا آغاز شود و این روابط بر بنیانهای جدید و محکمی استوار گردد. مسایل ایران در آمریکا به خوبی درک نشده اند. یکی از مشکلاتی که آمریکاییها با آن مواجهند فقدان اطلاعات صحیح در مورد انقلاب ایران می باشد، مشکلی که توسط عدم حضور خبرنگاران آمریکایی تشدید شده است زیرا بسیاری از آنها توسط مقامات انقلابی اخراج شده اند.

۸- آیت الله منتظری در مورد این مسئله اطلاعات خوبی نداشت اما مترجم وی به جای او جواب می داد. وی گفت بعضی از خبرنگاران، اما نه همه آنها، گزارشات تحریف شده و نادرستی از ایران تهیه کرده بودند. منتظری اضافه نمود که بعضی از روزنامه ها ادعا کرده اند که ایران تمایلات خطرناکی در خلیج فارس دارد. «من در مراسم روز جمعه گفتم ما به یک اینچ از سرزمینهای دیگران چشم نداریم.» وی گفت یکی از مشکلات موجود در روابطمان تبلیغات ضدایرانی در مطبوعات غربی می باشد. بسیاری از اظهارنظرهای ضدآمریکایی که در مطبوعات ایران چاپ می شود عکس العمل درج گزارشهای تحریف شده از ایران در مطبوعات آمریکا می باشد. منتظری همچنین به سوابق گذشته گزارشهای نادرست از جانب منابع دیپلماتیک اشاره کرد که به نظر می رسد به شاه و سازمان وی برای اطلاعاتشان متکی بوده اند.

مثلاً شاه یک بار مدعی شده بود که آیت الله خمینی فقط ۳۰۰۰ طرفدار در ایران دارد که همه آنها به عنوان تروریست زندانی شده اند.

۹- کارمند وزارت خارجه در جواب اظهارات منتظری در رابطه با آگاهی جدید در جهان سوم گفت آمریکا این هوشیاری و شناخت سیاسی جدید را به عنوان یک تحول بسیار سالم ارزیابی می کند. به طور کلی هر نوع تغییرات سیاسی که موجب افزایش پایگاه مردمی دولتها شود سازنده می باشند. کارمند وزارت خارجه افزود که می خواهد به آیت الله منتظری اطمینان دهد که ایالات متحده سرگرم توطئه علیه انقلاب ایران نیست. بر عکس آمریکا می خواهد ناظر یک ایران قوی و باثبات باشد.

۱۰- منتظری گفت امیدوار است تمام کشورها از تاریخ عبرت بگیرند. رژیم‌ی که با اعمال فشار به حیات خود ادامه دهد بر اثر فشار متقابل سرنگون خواهد شد. وی گفت مثلاً اگر رژیم شاه با روحانیون و آیت الله خمینی بدرفتاری نکرده بود هرگز با خشونت‌های زمان انقلاب مواجه نمی‌شد. به همین ترتیب وی نمی‌تواند درک کند که چرا مقامات عربستان سعودی نسخه‌های کتاب خمینی در مورد مناسک حج را توقیف می‌کنند و عکسهای امام را که توسط حجاج ایرانی حمل می‌شود پاره می‌کنند. وی گفت کاملاً واضح است که سعودیها از تاریخ عبرت نگرفته‌اند.

۱۱- در پایان کارمند وزارت خارجه از آیت الله منتظری خواست به آیت الله خمینی سلام برساند و در مورد تمایل ما به برقراری روابط دوستانه با ایران بر اساس احترام متقابل و تأیید آرمانهای ملت ایران در مورد داشتن یک جامعه آزاد به وی اطمینان دهد. وی اضافه کرد که از این فرصت برای انجام صحبت‌های دوستانه در شرایطی غیررسمی قدردانی کرده و اظهار امیدواری کرد که بتوان تماس بین سفارت و رهبران مذهبی را توسعه و استمرار داد. منتظری نیز در پاسخ همین مطالب را عنوان کرد.

۱۲- اطلاعات بیوگرافی: آیت الله منتظری در ۱۹۲۲ در نجف آباد در نزدیکی اصفهان متولد شد. تحصیلات ابتدایی وی در یک مدرسه مذهبی در اصفهان بود و در سی سالگی توانست از آنجا رتبه حجت الاسلام به دست آورد. او از شاگردان معروف آیت الله بروجردی و آیت الله خمینی بود. وی علاوه بر سمت خود در مجلس خبرگان و امامت جمعه تهران یکی از اساتید برجسته مرکز تحصیلی قم (حوزه علمیه قم) می‌باشد. او فعالیت‌های سیاسی خود را در سال ۱۹۶۳ و با برگزاری یک اعتصاب یک هفته‌ای در نجف آباد در اعتراض به دستگیری آیت الله خمینی و سایر روحانیون شروع کرد. اولین بار در سال ۱۹۶۶ در تهران دستگیر شد و چندین بار آزاد و سپس دستگیر شده است. گفته می‌شود که وی در زندان قصر شکنجه شده است. وی به دنبال یک مسافرت به عراق و تبعید از ایران در سال ۱۹۷۵ محاکمه و به ده سال زندان محکوم شد. وی در اول نوامبر ۱۹۷۸ آزاد گردید. او فارسی، عربی و مقدار کمی انگلیسی می‌داند.

۱۳- علیرغم اینکه آیت الله منتظری در برابر گردهمایی‌های بزرگ و همچنین در تلویزیون دارای ظواهری است که چندان تأثیرگذار نمی‌باشد وی بسیار کوتاه قد بوده و صدای نازکی دارد و در مجامع کوچک بسیار برخوردی گرم و دوستانه دارد. به آرامی صحبت کرده و کلمات را می‌کشند و تقریباً همیشه لبخند می‌زند. با توجه به این ملاقات کوتاه مدت ما چنین احساس می‌کنیم که وی یک متفکر سیاسی متبحر نبوده و اکثر مطالبی که به وی استناد می‌شود یا برایش نوشته شده و یا توسط دیگران در دهانش گذاشته‌اند. مترجم وی در طول این ملاقات یک روحانی جوان با انگلیسی خوب بود و در موارد متعددی توصیه‌هایی به وی می‌کرد تا بر آنها تأکید نماید. منتظری در مورد صهیونیسم و اسرائیل شدیداً نگران است. اگرچه ارزیابی بالا

ممکن است صحیح نباشد ولی آیت الله در هر شرایطی مسایل مورد بحث را به مسئله اسرائیل می کشاند. وی در این گفتگو احتیاجی به راهنمایی نداشت مگر در مواردی که مترجم وی به او می گفت که از کلمه تروریست استفاده نکند. لینکن

گزارش سیاسی هفته

سند شماره ۳۵۸ محرمانه ۲۸ اکتبر ۱۹۷۹ - ۶ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۳۷۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری موضوع: گزارش سیاسی هفته ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: ناآرامی در مناطق کردنشین ادامه دارد و شهر مهاباد مرکز خشونت‌های فزاینده بوده است. شدت درگیریها به حدی رسیده که به چهار تن از اعضای کابینه دستور داده شد تا یک کمیسیون ویژه جهت مذاکرات مسالمت آمیز تشکیل دهند. چندین بمب گذاری در خوزستان گزارش شده است. به نظر می رسد در گریه‌های هفته گذشته در شهر ساحلی بندر انزلی فروکش کرده باشد و یک کمیسیون تحقیق برای تهیه گزارشی از این وضعیت به آنجا اعزام شده است. اسقف کلیسای انگلیسی در اصفهان توسط مهاجمین ناشناسی مورد حمله قرار گرفته است. در تهران شواهدی دال بر وجود بحرانهایی در کابینه به چشم می خورد زیرا وزیر بازرگانی دو تن از هم قطاران خود را به اعمال نفوذ در جهت استخدام یکی از اعضای ساواک به عنوان معاون وزیر متهم می کند. ظاهراً این معاون با ۴ میلیون دلار از سرمایه های وزارتخانه گریخته است. پایان خلاصه.

۳- ناآرامی ها در منطقه کردنشین ایران در خلال هفته گذشته ادامه یافت و زد و خورد‌های اصلی در مهاباد صورت گرفت. گرچه گزارشات بسیار نامشخص هستند ولی به نظر می رسد مهاباد در پایان هفته به صورت کم و بیش غیررسمی در اختیار شورشیان کرد قرار داشته و شورشیان حزب دموکرات کردستان آزادانه در اطراف شهر حرکت می کنند.

فرمانده نظامی ارتش ایران در منطقه به مطبوعات گفت که واحدهای ارتش و پاسداران انقلاب در مهاباد بر اساس دستور دولت موقت و به منظور پرهیز از کشتار غیرنظامیان در شهر در داخل پادگان مانده اند. هنگامی که واحدهای دولت موقت تلاش می کنند در شهر حرکت نمایند ظاهراً زیر آتش اکراد قرار می گیرند. حوادث پراکنده در سراسر مناطق کردنشین ادامه داشته است و هدف اصلی حملات کردها پاسداران انقلاب می باشند. جدیدترین برخوردها از مریوان و بانه گزارش می شود. هم اکنون مدارس در تمام این مناطق بسته اند و ظاهراً هر زمان که حادثه ای پیش می آید یا تظاهراتی صورت می پذیرد (مانند آنچه که در ۲۷ اکتبر در سقز روی داد) مغازه ها و بازار نیز تعطیل می شوند.

۴- در ۲۱ اکتبر بازرگان نخست وزیر ایران با هیأتی مرکب از ۵ وزیر به منظور بحث درباره

پیشنهاد مصالحه اکراد با خمینی ملاقات کردند ولی تاکنون هیچ نتیجه ای اعلام نشده است. ظاهراً صدور امان نامه برای قاسملو رهبر حزب دموکرات کردستان و شیخ عزالدین حسینی رهبر مذهبی اکراد اصلی ترین مانع در مذاکرات می باشد. به نظر می رسد که حتی قاضی «داربدست» یعنی آیت الله خلخالی نیز در این تلاشهای بی نتیجه برای برقراری صلح در منطقه درگیر شده باشد. زیرا پیشنهاد کرده است به منظور آزادی پاسداران انقلاب که توسط شورشیان کرد دستگیر شده اند خود وی به صورت گروگان نزد آنها باشد. چهار وزیر برای بررسی مشکلات کردستان منصوب شده اند. هاشم صباغیان وزیر کشور، مصطفی چمران وزیر دفاع، عزت الله سبحانی وزیر برنامه و بودجه و فروهر وزیر کار روز ۲۷ اکتبر به منظور بحث درباره این مشکلات و برپایی ستاد مرکزی خود در سنندج با خمینی ملاقات کردند. نام آیت الله شریعتمداری نیز به عنوان یک میانجی احتمالی بین اکراد در دولت موقت ایران ذکر شده است. نظریه: ما امیدواریم که مواضع میانه روی دولت موقت در مهاباد نشانه این باشد که دولت موقت مؤکداً در نظر داشته باشد برای حل مشکل کردستان به یک توافق دست یابد.

۵- وصول گزارشهای خرابکاری همچنان از خوزستان ادامه دارد. گزارش می شود که در ۱۷ اکتبر انفجارهایی در سه منطقه نفتی به وقوع پیوسته است. نخستین انفجار در چهار کیلومتری اهواز روی داد و سبب بروز آتش سوزی به دلیل نشت گاز و نفت گردید. دو انفجار دیگر (در بزرگراه اهواز- بندر خمینی) در خطوط نفتی منتهی به چاههایی روی داد که از چندی پیش بسته بوده اند. در ۱۸ اکتبر خرابکاران در حالی که سوار کاروان یک جشن عروسی بودند به طرف ستاد سابق فرمانداری و یک اتوبوس که پارک شده بود بمب پرتاب کردند. در هیچ کدام از این انفجارها تلفاتی گزارش نشده است. خرابکاران در ۲۱ اکتبر راه آهن اهواز اندیمشک را بمب گذاری کردند که منجر به از خط خارج شدن یک قطار در حال عبور شد. هیچ زخمی گزارش نشد ولی این مسیر بسته شد. سایر بمب گذاری هایی که گزارش شده در یک قطار باری و یک نیروگاه برق در خرمشهر بوده است. ظاهراً خسارات سنگینی به بار نیامده است. در هفته گذشته نیز یک نیروگاه برق در آبادان مورد حمله قرار گرفت. مدنی استاندار خوزستان که ادعا می کند ناآرامیهای این استان به سبب تحریک یکی «از کشورهای همسایه» (عراق) به وجود آمده در برقراری نظم در این مناطق علاقه شخصی دارد. پرستیژ مدنی که یک کاندید بالقوه ریاست جمهوری در انتخابات آینده می باشد در صورتی که نتواند اوضاع امنیتی استان خوزستان را کنترل کند شدیداً لطمه خواهد خورد.

۶- مدنی گرفتار حل و فصل ناآرامیهای بندرانزلی (بندر پهلوی سابق) نیز بوده است. وی پس از برخورد هفته گذشته بین ماهیگیران محلی و پاسداران انقلاب به منظور شرکت در مذاکرات صلح به این شهر ساحلی دریای خزر مسافرت نمود. این زد و خورد که بر اساس گزارش مطبوعات به ۱۴ کشته و ۴۷ زخمی منجر شد (یا بر اساس اظهارات یکی از منابع در نیروی دریایی ۲۳ کشته) ظاهراً به دنبال خارج شدن پاسداران انقلاب از شهر و اعطای حقوق

بیشتر به ماهیگیران فیصله یافته است. بازرگان دستور داده است تا در مورد ناآرامیهای بندر انزلی تحقیقاتی صورت پذیرد. فرماندار اتهاماتی را در زمینه شروع ناآرامیها به عهده وزارت کشاورزی و رئیس شرکت شیلات ایران وارد می کند. همانطور که انتظار می رود شرکت شیلات نیز تمامی گناهان را از جانب فرمانداری شهر می داند.

۷- تهران نیز شاهد نوع جالب توجهی از حل مسئله کمبود مسکن دانشجویان است. هتل اینترنشنال در جاده قدیم شمیران، سینا، امپریال، والدروف و رویال گاردن در خیابان طالقانی (تخت جمشید) و هتل سمیرامیس در نزدیکی سفارت توسط دانشجویان دانشگاهها و به منظور استفاده برای خوابگاه اشغال شده اند. اگرچه شهشهانی دادستان کل تهران به اشغال این هتلها اعتراض کرده است ولی احتمال می رود که هر نوع تلاش به منظور اخراج زوری دانشجویان به خشونت منتهی گردد. از آغاز انقلاب تاکنون موارد دیگری از تصرف و ضبط دارایی های مردم نیز توسط گروههای ذینفع گزارش شده است و دولت موقت باید بین درخواستهای مبنی بر مصادره اموال از طرف گروههایی که خود را «انقلابی» معرفی می کنند و ترس موجه مالکین راه ظریفی را انتخاب کند.

۸- حسن دهقانی تفتی اسقف کلیسای انگلیسی در ۲۲ اکتبر در خانه اش در اصفهان مورد حمله سه مهاجم ناشناس قرار گرفت. سه مرد مسلح قبل از فرار از صحنه ۵ تیر به سمت وی شلیک کردند که یکی از آنها به دست همسر اسقف اصابت کرد. انگیزه حمله به اسقف که زخمی هم نشده نامشخص است.

۹- یک رسوایی بزرگ وزارت بازرگانی را به لرزه درآورده است. ابراهیم نیک خلق معاون این وزارتخانه ظاهراً به دنبال دست داشتن در یک کلاهبرداری ۴ میلیون دلاری تحت عنوان هزینه های عقب افتاده به یک شرکت آمریکایی، مخفی شده است. نیک خلق در عین حال متهم است که ارتباطاتی با ساواک نیز داشته و برای تشکیل یک شبکه از عوامل ساواک در داخل وزارت بازرگانی تلاش کرده است. رضا صدر وزیر بازرگانی وزرای کشاورزی و بهداشت (علی محمد ایزدی - کاظم سامی) را به خاطر اعمال نفوذ جهت استخدام نیک خلق به عنوان معاون وزیر مورد سرزنش قرار داده است. لینکن

ملاقات با بهشتی

سند شماره ۳۵۹ محرمانه ۲۹ اکتبر ۱۹۷۹ - ۷ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۳۹۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - دارای حق تقدم رونوشت برای سفارتخانه های آمریکا در آنکارا، جده، اسلام آباد، کابل، کویت، بغداد، دمشق موضوع: ملاقات با بهشتی ۱- (محرمانه - تمام متن)

۲- خلاصه: هنری پرشت و من، ۲۷ اکتبر با دکتر محمد بهشتی، نایب رئیس مجلس خبرگان و دبیرکل حزب جمهوری اسلامی، یک گروه سیاسی که با خمینی پیوستگی نزدیکی دارد، ملاقات کردیم. بهشتی به ما یادآوری نمود که احساسات عمومی شدیدی در مورد هرگونه پشتیبانی از شاه سابق وجود دارد. او از مشکلات در حمل قطعات یدکی نظامی و قراردادهای تجاری جو یا شد و به شایعات گسترده در مورد دخالت سیا در کردستان اشاره کرد. اظهار حمایت دولت آمریکا از انقلاب کفایت نمی کند. به جای حرف عمل لازم است. او گفت که انقلاب پشتوانه لازم را در اکثریت مردم ایران دارد و اگر لازم باشد می تواند طبقه متوسط و اقلیت متخصصین را نادیده بگیرد. بهشتی اعتماد به نفس فوق العاده ای از خود بروز می دهد، خصومت ظاهری نشان نمی دهد، ولی در امر بهبود روابط آمریکا و ایران، او بار اصلی را به دوش آمریکا می گذارد. پایان خلاصه.

۳- بهشتی ما را در اطاق انتظار ساختمان سنا پذیرفت. او تنها بود، رفتار او دوستانه و آرام به نظر می رسید ولی از حجم زیاد کار، شکایت داشت.

۴- ما سلامها و آرزوهای دولت و ملت آمریکا را ابلاغ نمودیم و بر نظر خویش که پیشرفت دولت موقت در ساختن نهادهای جدید دولتی که در خدمت منافع آمریکا و همچنین ایران باشد، تأکید کردیم. پرشت که دیدگاه واشنگتن را ابراز می داشت، گفت که مشکل دوجانبه ای برای هر دو کشور وجود دارد که عبارتست از درک ناکافی و تا حدی نادرست از انقلاب در میان مردم آمریکا و ایران. او گفت که از دیدگاههای بهشتی در زمینه اینکه روابطمان را چگونه می بیند و چه اقداماتی می توان در جهت بهبود آن انجام داد، استقبال می کند.

۵- بهشتی در پاسخ اول بر لزوم اینکه آمریکا حسن نیت خود را همراه حرف در عمل نیز نشان دهد تأکید نمود. اظهار حسن نیت تنها کفایت نمی کند. او سه زمینه اصلی مشکلات را برشمرد. اول مسئله شاه بود. او پنجاه سال تباهی را بر ملت ایران تحمیل نموده و هم اکنون احساسات عمومی بر علیه او خیلی شدید می باشد. لذا ایران نمی تواند تحمل کند که آمریکا و یا هر کشور دیگری از او حمایت کند. (نظرات بهشتی، در این مورد مانند بقیه موارد گفتگو صریح، کنترل شده و عاری از احساسات بودند.) ۶- انتقاد دوم او در زمینه قراردادهای تجاری بود. نظر او بر این دلالت داشت که با توجه به انقلاب، برخورد با مسایل تجاری نباید فقط در جنبه های عادی تجاری محدود شود، بلکه دیدگاه سیاسی نیز باید در نظر گرفته شود. او شنیده بود که مقدار زیادی از وجوه ایران در آمریکا توسط دادگاهها مسدود شده اند. ضرورت دارد که دولت آمریکا با کمک برای حل این مشکلات حمایت خود را از ایران نشان دهد.

۷- نگرانی سوم او در زمینه قطعات یدکی نظامی و تجاری بود. واضح بود که او اطلاعات کمی در مورد جزئیات این قضیه دارد، ولی می دانست که قطعات یدکی به مقدار و سرعت لازم توسط آمریکا فراهم نمی شود.

۸- من گفتم در مورد شاه، پاسخ خواهم گفت و از پرشت خواستم تا نظرات و اشنگتن را در زمینه های دیگر بیان دارد. من بر آنچه که به هنگام طرح مسئله سفر شاه به آمریکا به منظور انجام معالجات پزشکی برای نخست وزیر و یزدی گفته بودم به عنوان موضع خودمان در قبال شاه تأکید کردم. ما شاه را به عنوان یک مقام مسئول در ایران به رسمیت نمی شناسیم و از دولت موقت به رهبری بازرگان حمایت می کنیم. ما اهمیت زیادی برای تمامیت و استقلال ایران قائل هستیم و به شاه تأکید کرده ایم که به هنگام اقامت در آمریکا هیچ گونه فعالیت سیاسی نباید داشته باشد.

۹- بهشتی اعتراضی به این مسئله نکرد، ولی بعد پرسید که پاسخ من در برابر شایعات مربوط به فعالیت سیا در کردستان و مناطق دیگر ایران چیست. من گفتم که این شایعات مطلقاً بی اساس می باشند. نه سیا و نه هیچ نهادی از دولت آمریکا به هیچ شکلی در هیچیک از فعالیتهایی که به تمامیت ایران لطمه بزند، شرکت نداشته اند. من بر اساس اطلاع کامل از فعالیتهای دولت آمریکا در ایران چنین تضمینی به او دادم، در هر حال ایجاد آشوب در کردستان از هر طریقی که باشد کاملاً برخلاف منافع ملی خودمان خواهد بود.

۱۰- پرشت گفت که متوجه مشکلات متعدد در زمینه تجارت هستیم ولی این مسایل به هر دو طرف قضیه مربوط می شوند. دولت آمریکا فعالانه در جهت حل مشکلات تلاش می کند و در واقع در چند مورد مطالبی در جهت حمایت از ایران به دادگاهها داده است. ایران در خیلی از این موارد دادگاه موفق گشته است. ما می خواستیم دولت موقت بداند که دولت آمریکا هر کاری بتواند انجام خواهد داد تا این مشکلات در جهت استحکام بیشتر روابط اقتصادی- تجاری با ایران حل شود. ولی دولت موقت باید توجه داشته باشد که دولت آمریکا هم جوانب سیاسی را باید در نظر داشته باشد و محدودیتهایی وجود دارد، هم قانونی و هم محدودیتهای دیگر که بر نقشی که ما می توانیم ایفا کنیم اثر می گذارد.

۱۱- در مورد قطعات نظامی، پرشت اقداماتی را که ما برای تضمین حل مسئله سپرده های ارزی اتخاذ نموده بودیم را برشمرد و گفت که این تضمین از ژوئیه به مورد اجرا گذاشته شده و از آن وقت هیچ مانعی از سوی دولت آمریکا بر ارسال قطعات ایجاد نشده است. موارد مجردی وجود دارد که مشکلاتی در آن بروز خواهد کرد، ولی دولت آمریکا در منافع خود می داند که ارسال قطعات را تسهیل نماید تا روند تأمین قطعات نظامی برای ایران استمرار داشته باشد. ما همچنین می خواستیم در زمینه قطعات یدکی و تجهیزات شرکتهای تجاری نیز کمک کنیم. برای کمک در این امر اطلاعات مشخصی لازم است.

۱۲- بهشتی مدتی را صرف توضیح و تأکید بر حمایت توده ای مردم از انقلاب ایران نمود. این حمایت هنوز کاملاً مشهور و یا از لحاظ تشکیلاتی و حزبی سازماندهی نشده است. ولی حمایت عظیمی بوده و این توده شرکت کننده انقلاب برای اثبات حقانیت و حمایت از اهداف انقلاب در ایران کافی است. رهبری انقلاب بر چنین حمایت عظیمی اتکا دارد و این حمایت

از انقلاب قدرت و پیروزی انقلاب را علیرغم گزارشات و شایعات در مورد توطئه های وسیع منجمله امکان توطئه هایی از جانب نظامیان، تضمین می کند. اقدام برای کودتا بسیار محتمل است، او گفت که اگر چنین امری پیش آید آمریکا مسئول شناخته خواهد شد، چون آمریکا دارای نقش گسترده ای در رابطه با ارتش ایران بوده است. بهشتی در رابطه با این موضوع به گونه ای صحبت نکرد که نشان دهد تصور می کند تلاش برای انجام یک کودتا موفق خواهد بود بلکه می گفت چنین اقدامی به هیچ وجه موفق نخواهد شد و هرگونه اقدام مشابه، مشکلات جدی برای آمریکا در ایران ایجاد خواهد کرد. رهبری انقلاب تصمیم گرفته است که با آمریکا و غرب به صورت دوستانه و مثبت برخورد کند ولی آنها عمیقاً ظنین باقی می ماندند.

۱۳- در پاسخ، من نکاتی را که قبلاً توسط پرشت مطرح شده بود مبنی بر ضعف در شناخت ابعاد انقلاب در آمریکا را پیش کشیدم ولی گفتم یک جنبه انقلاب برای افکار عمومی آمریکا کاملاً روشن است و آن وسعت حمایت مردمی از انقلاب است. با توجه به روابط ما با نظامیان در ایران من از فرصت استفاده نمودم تا بهشتی را از ترکیب و اندازه واحدهای مستشاری مطلع سازم. گروه مشورتی مستشاری نظامی که از تعداد زیادی افراد متشکل شده بود در حال حاضر به گروه شش نفری کوچکی تبدیل شده که تنها هدف آن حفظ ارتباط با طرفین ایرانی برای تسهیل دریافت تجهیزات نظامی آمریکا توسط دولت موقت ایران می باشد.

۱۴- پرشت گفت که در واشنگتن ایرانیانی با دفتر او تماس می گیرند که از طبقات متوسط و متخصصین ایران بوده و با شاه نیز مخالفت می کردند، ولی اکنون از ایران فرار کرده اند چون احساس می کنند برای آنها در جو سیاسی جدید جایی وجود ندارد. او از بهشتی خواست تا موضع رهبری انقلاب را در برابر این افراد و ایرانیانی که به طور فزاینده نسبت به پیشرفت انقلاب سرخورده و ناامید شده اند، روشن کند.

۱۵- بهشتی در پاسخ قبول کرد که انقلاب اشتباهاتی مرتکب شده است اما گفت در یک انقلاب با وسعت و سرعتی که در ایران داشت بروز اشتباهات اجتناب ناپذیر است. رهبری متوجه است که نمی تواند به دور ایران حصار بکشد و آن را از تأثیرات خارجی و منافع تجارتي و تخصصی که به آنها احتیاج دارد، منزوی سازد. رهبری انقلاب خواهان مرزهای باز با دنیای خارج می باشد نه مرزهای بسته. در مورد یک میلیون اقلیتی که او مشخص نمود از انقلاب حمایت کامل نمی کنند هم همین موضع اتخاذ می شود. ولی به این اقلیت اجازه داده نخواهد شد که نظرات خود را به اکثریت ۳۵ میلیون ایرانی که از انقلاب و اهداف آن حمایت می کنند، دیکته کنند. اگر لازم باشد این توده های میلیونی جمعیت ایران راه خود را به تنهایی طی خواهند نمود و در مدت ۲۰ سال می توانند آنچه را که با رفتن این طبقه از دست داده اند و منافی که این یک میلیون اقلیت برای کشور داشته جبران کنند. در پاسخ این سؤال که آیا بهتر نیست سعی کنند حمایت این اقلیت را جلب نمایند، بهشتی تأکید کرد که هدف رهبری هم همین بوده و در جهت آن کوشش می کند ولی به هیچ صورتی اکثریت به این اقلیت کوچک

اجازه نخواهند داد تا اهداف انقلاب اسلامی که ملت ایران خواهان آن هستند را تباه سازند. همانطور که قبلاً گفته بود این اهداف شامل جامعه ای می شود که آزاد، مترقی و پیرو اصول اسلامی باشد.

۱۶- نظریه: بهشتی شخصیت مؤثر و گیرایی می باشد. مطمئناً در ظاهر و اگر بتوان بر اساس این گفتگو قضاوت کرد، از لحاظ فکری و عقلی هم مؤثر و گیرا است. او با اعتماد به نفس فوق العاده و به طور آرام و شمرده و انگلیسی خوب، صحبت می کند. رفتار او در تمام مدت آرام و غیراحساسی بود. به نظر می رسید که او سعی داشت به ما بفهماند که بهبود روابط بیشتر به نفع آمریکا بوده تا به نفع ایران. ایران انقلابی از حمایت و تفاهم آمریکا استقبال خواهد نمود ولی به هیچ وجه به آمریکا وابسته نخواهد بود. لینگن

راهپیمایی میلیونی وحدت و خمینی

سند شماره ۳۶۰ محرمانه ۲۹ اکتبر ۱۹۷۹ - ۷ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۴۰۵ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: راهپیمایی میلیونی وحدت و خمینی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- میلیونها ایرانی در راهپیمایی روز ۲۶ اکتبر در تهران و سایر استانها برای ابراز حمایت از رهبری آیت الله خمینی و وحدت امام (خمینی) و امت (مردم) شرکت کردند. راهپیمایی به درخواست حزب جمهوری اسلامی به رهبری آیت الله بهشتی برگزار گردید. در تهران جمعیتی بالغ بر بیش از یک میلیون نفر از راههای مختلف در دانشگاه تهران تجمع کرده به سخنرانی گوش دادند و پس از شعار دادن نماز جمعه را برپا داشتند.

۳- راهپیمایی و گردهمایی با نظم همراه بود. در تهران جمعیت شامل بسیاری از زنان و کودکان و پرسنل ارتش با لباس غیرنظامی بود. شرایطی مانند یک روز تعطیل همگانی به وجود آمده بود و افسران عالیرتبه که خسته به نظر می رسیدند وظیفه خود را در برقراری نظم و ایجاد روحیه خوب بسیار عالی انجام دادند. جمعیت تمامی خیابانهای اطراف دانشگاه تهران و همچنین محوطه داخل آن را پر کرده بود. در داخل دانشگاه بسیاری از افراد به دلیل تجمع زیاد مردم نتوانستند نماز بخوانند.

۴- بنا به پیشنهاد وزیر امور خارجه ایران، پرشت کارمند وزارت خارجه آمریکا که در ایران به سر می برد به همراه کارمند سیاسی سفارت و یک فرد نگران از اداره پروتکل وزارت خارجه ایران در راهپیمایی و نماز شرکت کردند. برای عبور از محافظین در بها مأمور سریع الانتقال وزارت خارجه ایران بازدیدکنندگان آمریکایی را از «سفارت سنگال» معرفی کرد. خوشبختانه تمامی افراد حاضر در آنجا چیزی در مورد سنگال نمی دانستند. تنها خارجیان دیگری که در آنجا حضور داشتند سفیر (واقعی) سنگال و چند خبرنگار بودند. مردم نسبت به میهمانان

خارجی خوش رفتار و قدری کنجکاو بودند. به هر حال هیچ خصومتی در کار نبود.

۵- سخنرانی‌ها توسط آیت الله بهشتی دبیرکل حزب جمهوری اسلامی و محمدعلی رجایی کفیل وزیر آموزش و پرورش صورت گرفت. بهشتی تمام طرفداران انقلاب را به اتحاد فراخواند و درخواست قبلی خمینی را مبنی بر اتحاد بین روحانیت و دانشگاهها تکرار کرد. در ادامه این سخنرانیها خطبه‌های نماز جمعه توسط آیت الله منتظری امام جمعه تهران خوانده شد. به نظر می‌رسد آیت الله منتظری از محبوبیت قابل ملاحظه‌ای در بین ایرانیان معمولی که از سادگی سخنان و رفتار ساده‌وی لذت می‌برند برخوردار باشد. نکات اصلی خطبه‌های منتظری عبارتند از:

الف- مردم باید قدر این آزادی را بدانند و از کمبود پودر و صابون و گوشت شکایت نداشته باشند. وی این شکایتها را با یک داستان قرآنی در مورد شکایتهای بنی اسرائیل علیه موسی پس از اینکه آنها را به آزادی رهنمون شد مقایسه کرد.

ب- اشخاص دارای مناصب عالی از جمله روحانیون بایستی از الگوهای حضرت رسول تبعیت کنند و خود را در حلقه‌ای از خدمتکاران و محافظین قرار نداده و از مردم فاصله نگیرند.

ج- کارمندان ضدانقلاب را نباید زندانی کرد بلکه بایستی سریعاً بازنشسته شده و توسط افراد جوان و متعهد جایگزین شوند. منتظری شکایت کرد که «حداقل در دوران گذشته ترس از ساواک بعضی از مقامات را مجبور می‌کرد گاه گاهی کاری برای مردم انجام دهند، حال ساواک از بین رفته و آنها هرگز به فکر آسایش مردم نیستند.

د- در یک سخنرانی ۵ دقیقه‌ای به زبان عربی به اعراب توصیه نمود که شرق و غرب را ترک نموده و از خط مستقیم اسلام پیروی کنند.

۶- مسئول شعارها پس از خاتمه نمازها حدود ۲۰ دقیقه شعارهای انقلابی سر داد. تنها شعار ضدآمریکایی عبارت بود از: «مرگ بر سه مفسدین، کارتر و سادات و بگین.» سپس مردم با رعایت نظم متفرق شدند.

۷- راهپیمایی و مراسم نماز جمعه در چندین شهر دیگر ایران برگزار گردید. خلخال در اصفهان به مردم گفت که ژنرال هایزر به همراهی دو استوار گردن کلفت، شاه را مجبور کردند تا ایران را ترک نماید. نماز جمعه که در آن شهر برای چند هفته ای متوقف شده بود بنا به درخواست مستقیم خمینی و به امامت آیت الله طاهری برگزار گردید. رادیو تلویزیون ایران پوشش قابل ملاحظه‌ای به اخبار راهپیمایی در مکه اختصاص داد و ادعا کرد که پاکستانیها، کویته‌ها و کاناداییها در این راهپیمایی شرکت کردند.

۸- بعضی از ناظرین از این نگران بودند که حمله اخیر خمینی به مخالفین ولایت فقیه (به تلگرام تهران ۱۱۳۱۹ رجوع کنید) به بروز خشونت در گردهمایی حزب جمهوری خلق مسلمان که قرار است در عصر همان روز برگزار گردد منتهی شود. برای ممانعت از بروز چنین

حادثه ای پاسداران انقلاب مسلح از تبریز و قم (ظاهراً نیروهای طرفدار شریعتمداری) امنیت گردهمایی را به عهده گرفته بودند تا مانع از حمله حزب اللهی ها گردند. این گردهمایی بدون هیچ حادثه ای به پایان رسید.

۹- نظریه: راهپیمایی ها و تظاهرات روز وحدت کاملاً نشان می داد که هنوز آیت الله خمینی دارای بیشترین هوادار در بین عامه مردم ایران است. هیچ نشانه‌ای از اجبار یا دولتی بودن راهپیمایی در بین تظاهرکنندگان دیده نمی شد. میلیونها نفر به طور داوطلبانه برای حمایت از خمینی به خیابانها ریخته اند.

با این حال این حمایت شدیداً شخصی می باشد و به سهولت به حمایت از برنامه های سیاسی و یا حمایت از سایر شخصیتهایی که با امام رابطه دارند تبدیل نخواهد شد. گرچه رژیم فعلی با مشکلات عدیده سیاسی و اقتصادی مواجه می باشد ولی اگر این تظاهرات مفهومی داشته باشد این است که این مشکلات از جاذبه روحانی خمینی در بین اکثریت مردم کشورش به هیچ وجه نکاسته است. لینگن

ملاقات با مدیر کل جدید مطبوعات خارجی

سند شماره ۳۶۱ استفاده محدود اداری ۳۰ اکتبر ۱۹۷۹ - ۸ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۴۱۸ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی رونوشت: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: ملاقات با مدیر کل جدید مطبوعات خارجی ۱- در تاریخ ۲۹ اکتبر، روزن وابسته مطبوعاتی در یک دیدار دوستانه به ملاقات ابوالقاسم صادق، مدیر کل جدید مطبوعات خارجی وزارت ارشاد ملی رفت. ابوالقاسم صادق که سابقاً روزنامه نگار روزنامه های زنجیره ای کیهان و اطلاعات بود، هفته گذشته جایگزین علی بهزادنی، مدیر کل سابق مطبوعات خارجی وزارت ارشاد ملی شد. وابسته مطبوعاتی چند ماه پیش نیز در جریان ملاقات با مهدی ممکن، معاون وزیر ارشاد ملی، با صادق دیدار کرده بود که البته وی [ابوالقاسم صادق] در آن زمان یک محقق نسبتاً پایین دست در بخش مطبوعات وزارت ارشاد ملی بود.

۲- روزن به نشست معارفه صادق با نمایندگان مطبوعات خارجی در پنجشنبه گذشته اشاره کرد و خاطر نشان کرد که «به اعتقاد خبرنگاران خارجی فعال در ایران، برگزاری این گونه ملاقاتها باعث تعمیق تفاهمات متقابل خواهد شد.» وی افزود که مطبوعات ایالات متحده آمریکا به ویژه روزنامه هایی همچون نیویورک تایمز، لس آنجلس تایمز تمایل شدیدی دارند که خبرنگاران زبده و کار کشته خود را به مدتی کوتاه به ایران اعزام نمایند تا این خبرنگاران چیره دست بتوانند تحلیلهایی تحت عنوان «ایران یک سال بعد» تهیه نمایند؛ وی تأکید کرد که در

همین راستا ممکن است که از سردبیران سرشناسی همچون هریسون سلیزبری بازنشسته درخواست شود که مقالات عمیق و پرمغزی درباره ایران به نگارش درآورد و از این رهگذر واقعیت زندگی در ایران انقلابی را به تصویر بکشد.

۳- صادق در واکنش به این موضوع پاسخ داد که با عنایت به جایگاه وی، اعطای مجوز به خبرنگاران خارجی درباره پوشش مسایل ایران برعهده وی می باشد و او نیز در شرایط کنونی حاضر به پذیرش این موضوع نیست. صادق در ادامه با طرح یک رجزخوانی رایج، ایالات متحده آمریکا و سازمان سیا را متهم به ایجاد امپریالیسم اقتصادی در جوامع جهان سوم کرد و خاطرنشان کرد که «ایران یک کشور کاملاً مستقل است و هیچ کس نمی تواند به آن صدمه ای وارد نماید.» وی تصریح کرد که «ما چگونه می توانیم با دولت آمریکا به تفاهم برسیم درحالی که دولت ایالات متحده آمریکا آن جنایتکار (شاه) را پناه داده است.» وی سپس به ماجرای شکنجه برادرزاده اش توسط ساواک اشاره کرد؛ برادرزاده صادق از اعضای کمیته مرکزی مجاهدین بوده است. وی اظهار داشت که «مادامی که شما آن قاتل جنایتکار را به ایران تحویل ندهید ما عملاً از عادی سازی روابط معذور هستیم.» وی افزود که به هر ترتیب، پیشنهاد وابسته مطبوعاتی را با دکتر ممکن مطرح خواهد کرد که البته تأیید نهایی موضوع با وزارت امور خارجه خواهد بود.

۴- نظریه: با عنایت به این که صادق هنوز در این جایگاه تثبیت نشده، پیش بینی نمی شود که حتی در صورت اراده وی، تغییر و تحول مثبتی به وجود آید. به رغم این که صادق صراحتاً آزرده گی و خشم خود را از ایالات متحده آمریکا به زبان می آورد، اما به مراتب از علی بهزادنی که فردی عجیب و غریب بود، منطقی تر و باهویت تر خواهد بود چرا که سابقه روزنامه نگاری دارد. روزن قصد دارد که با جدیت موضوع بازگشت خبرنگاران آمریکایی به ایران را پیگیری نماید و امیدوار است که با گذشت چند هفته از ماجرای حضور شاه در ایالات متحده آمریکا، تب و تاب حول این ماجرا فروکش کرده و مشکلی از این ناحیه وجود نداشته باشد. گریوز

واکنش رسانه ها نسبت به شاه

سند شماره ۳۶۲ بدون طبقه بندی ۳۰ اکتبر ۱۹۷۹ - ۸ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۵۰۹ به: سازمان ارتباطات بین المللی، واشنگتن دی. سی - فوری رونوشت: وزارت امور خارجه ایالات متحده آمریکا، واشنگتن دی. سی موضوع: واکنش رسانه ها نسبت به شاه ۱- جمهوری اسلامی ارگان [مطبوعاتی] حزب جمهوری اسلامی: این روزنامه در اعتراض به اقدام دولت ایالات متحده آمریکا دایر بر پناه دادن به شاه، خواستار برگزاری تظاهرات در

مقابل سفارت آمریکا در تهران در روز پنجشنبه شده است. این روزنامه در سرمقاله روز چهارشنبه خود دولت ایالات متحده آمریکا را دارای سیاستهای شیطانی خطاب کرده بود. در ذیل گزیده‌هایی از مطالب مطرح شده در این روزنامه ارائه می‌گردد:

سفر شاه سابق ایران به کشور ایالات متحده آمریکا، برای مردم ایران بیش از یک هشدار معمولی تلقی می‌گردد؛ این موضوع حاکی از فساد و انحراف و کوری سیاستهای ایالات متحده آمریکا ... در قبال فصل جدیدی از تاریخ جهان، یعنی احیای اسلام، است.

نظام سیاسی ایالات متحده آمریکا چگونه به خود اجازه می‌دهد که یک قاتل و آدم‌کش را به بهانه معالجه درمانی امان دهد؟ پس جماعت میلیونی مردم که توسط آمریکا قربانی و قصابی شده‌اند چه؛ آیا آنها نیازی به خدمات درمانی و معالجه ندارند؟ آیا وجدان دولتمردان آمریکا دست در دست یکدیگر به جز منافع کارتلها و سازمانهای آمریکایی به چیز دیگری هم فکر می‌کند؟ آیا حضور شاه در آن کشور حاکی از این نیست که رژیم آمریکا به کثیف‌ترین و پست‌ترین حد ممکن تنزل کرده است ...

قدر مسلم تقارن حضور شاه در ایالات متحده آمریکا و دستگیری دانشجویان ایرانی مقیم انگلیس که به رویکردهای خصمانه دولت انگلیس در قبال انقلاب اسلامی ایران اعتراض کرده بودند، تصادفی نبوده است. ما به دولت ایالات متحده آمریکا هشدار می‌دهیم که این سیاستها و مانورهای سیاسی صرفاً نابودی جنایتکاران را به دنبال خواهد داشت ...

۲- روزنامه انقلاب اسلامی در تحلیلهای خود، انگیزه سیاسی دولت ایالات متحده آمریکا از پذیرش شاه سابق را دو عامل عنوان کرده است: یکی شرایط پزشکی و درمانی شاه و دیگری پاسخهای ضعیف دولت موقت انقلاب اسلامی [در قبال موضوع تعمیق روابط با ایالات متحده آمریکا]. گزیده‌ای از سرمقاله عصر روز سه‌شنبه با عنوان «سفر شاه مخلوع به ایالات متحده آمریکا» در ذیل آورده شده است:

... طرح دیپلماسی ایالات متحده آمریکا به شرح ذیل است:

● پذیرش شاه در خاک خود به دلیل درخواست مصرانه شاه.

● تلاش برای تحریک ترحم و دلسوزی عموم مردم و در نتیجه اختفای جنایتهای مختلف او در سایه این ترحم.

● افزایش محبوبیت ایالات متحده نزد جنایتکاران و دیکتاتورها.

● جذب میلیاردها دلار سرمایه همراه شاه.

● تمرکز فعالیتهای ضد انقلابی حول محور شاه - بختیار ...

... مقامات بیمارستان کرنل اعلام کرده‌اند که شرایط جسمانی شاه بحرانی است و احتمالاً وی بیش از ۶ ماه دیگر زنده

نخواهد بود. اما بعد از عمل جراحی، دکتر مورتن تصریح کرد که شانس زنده ماندن شاه بیش از ۵۰-۵۰ است. این بدان معناست که وضعیت جسمانی او آنچنان وخیم و بحرانی نیست و می تواند در کشور مکزیک مورد مداوا قرار گیرد. ... با همه این

ص: ۷۱۹

اوصاف، چنین به نظر می‌رسد که سیاست خارجی دولت ایران ضعیف است و این دولت، چشمان خود را بسته است: دولت ایران ادعا کرده است که دو پزشک ایرانی را برای معاینه شاه اعزام کرده است. این موضوع چه معنایی دارد و چه چیز را به اثبات می‌رساند؟ چنانچه شاه سابق بیمار نیست، بنابراین، این اقدام یک حيله و ترفند سیاسی است. و در صورتی که او بیمار است، پس چرا به او روادید نامحدود ارائه شده است؟ با این اوصاف، پذیرش شاه در ایالات متحده با هیچ دلیل و منطقی برای ملت ایران توجیه پذیر نیست.

چه اقدام دیپلماتیک برای استرداد شاه خائن صورت گرفته است...؟ سیاست واقعی دولت ایالات متحده آمریکا چیست؟ چرا این سیاست به طور دقیق تبیین و تشریح نشده است؟ ۳- دوهفته نامه دنیا در خصوص موضوع سفر شاه به آمریکا ابتدا مقوله بیماری وی را زیر سؤال برده و سپس به تشریح اهداف احتمالی این سفر می‌پردازد. این دوهفته نامه در گزارشی تحت عنوان «تردید متخصصین ایرانی درباره بیماری سرطان شاه» به بیان دیدگاههای خود پرداخته است. گزیده‌هایی از این گزارش به شرح ذیل است:

متخصصین ایرانی بیماری سرطان از این نکته ابراز شگفتی می‌کنند که چگونه ممکن است شاه در مرکز پزشکی کرنل نیویورک تحت عمل جراحی قرار گرفته باشد و تنها ۲۴ ساعت بعد از این عمل جراحی بزرگ، از تخت بیرون آمده و با آسودگی خاطر در حال پیاده روی بوده باشد.

... وی چگونه توانسته به مدت ۶ سال بیماری سرطان خود را پنهان نگه دارد. بیماری سرطان، مرضی نیست که بتوان آن را پنهان کرد. این بیماری به سرعت پیشروی می‌کند دقیقاً شبیه درختی که روز به روز ریشه می‌دواند. ... سرطان وی یک سرطان غیرایرانی است. رایج‌ترین نوع سرطان در ایران سرطان پوست است که ۲۳ درصد مردم ایران به آن مبتلا هستند.

... این در حالی است که تنها یک درصد از مردم ایران مبتلا به سرطان لنفاوی هستند. یک پزشک اتریشی به نام دکتر فلینگر سالانه دو بار وی را مورد آزمایشات کامل قرار می‌داد و هرگز بیماری سرطان را تشخیص نداد. وی حتی بیماریهای کمر درد (لومباگو)، پروستات و فشار خون بالا نیز نداشت. اگر شاه سرطان مثانه و یا صفرها داشته، پس عمل جراحی وی آسان بوده است و در ایران به راحتی قابل معالجه است. بنابراین، قطعاً امکان انجام این عمل جراحی در مکزیک وجود داشته است.

... تمامی دلایل ارائه شده [از سوی دولت ایالات متحده آمریکا] با هدف توجیه پذیرش شاه در آمریکا صورت گرفته است؛ چرا که وی ایالات متحده آمریکا را وطن دوم خود محسوب می‌کند. شاه در بدو امر به شهر نیویورک رفت زیرا یکی از دوستان نزدیک او به نام جاکوب جاویتز در این شهر زندگی می‌کند؛ جاکوب جاویتز یک یهودی است که سناتور ایالت نیویورک نیز می‌باشد. ... یهودیان، به ویژه یهودیان آمریکا، سالهاست که از سیاستهای شاه در

۴- رادیو ملی ایران در بخشهای صبح و عصر خود جزییات و اهم نکات تظاهرات صبح و عصر فردا را پخش کرد. رادیو در برنامه عصرگاهی خود بیانیه «حزب نهضت آزادی» را پخش کرد که در آن از تظاهرات کنندگان خواسته شده بود از بروز خشونت و روشن کردن آتش خودداری نمایند. اخبار ساعت ۱۴ نیز گزیده ای از مصاحبه خبرنگار رادیو تلویزیون ملی با ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه، قبل از سفر به الجزایر را پخش کرد.

خبرنگار خطاب به یزدی اظهار داشت که دولت موقت از این منظر مورد انتقاد قرار گرفته است که در موضوع شاه تسامح به خرج داده و با قاطعیت برخورد نکرده است.

یزدی در پاسخ به این موضوع تأکید کرد که «ما نمی توانیم نیروهای مسلح خود را به ایالات متحده آمریکا اعزام کرده و آنها را مجبور به استرداد شاه مخلوع نماییم. هر آنچه که امکان انجام آن از طرق دیپلماتیک وجود داشته، ما به انجام رسانده ایم و رسماً نیز به دولت ایالات متحده آمریکا اعتراض کرده ایم.» گریوز

شهر بندر انزلی (پهلوی) هم اکنون که پاسداران مجبور به ترک آن...

سند شماره ۳۶۳ محرمانه ۳۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۹ آبان ۱۳۵۸ از: دفتر وابسته دفاعی آمریکا، تهران - ۱۱۵۰۴ به: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - با اولویت موضوع: شهر بندر انزلی (پهلوی) هم اکنون که پاسداران مجبور به ترک آن شده اند تحت کنترل نیروی دریایی است ۱۶- خلاصه: (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) ناآرامیها در بندر انزلی (پهلوی) در خلال هفته ای که از ۲۱ اکتبر شروع شد به ۲۳ کشته منتهی گردید. پاسداران آموزش ندیده و نامنظم در شرایطی که نیروی دریایی ایران امنیت را برقرار کرده است مجبور شدند شهر را ترک نمایند. اهالی شهر انزلی نارضایتی خود را از خمینی، مذهب اسلام و پاسداران ابراز می نمایند.

۱۷- از ۱۷ تا ۲۱ حذف شده است.

۲۲- جزئیات:

الف- (محرمانه) در خلال هفته ۲۱ اکتبر ۷۹ مردم بندر انزلی (پهلوی سابق) به دلیل کشته شدن سه غیرنظامی توسط پاسداران با نیروهای امنیتی پاسداران درگیر شدند. در طی سه روز پس از این واقعه مردم فقط با چماق و چاقو ۲۰ تن از پاسداران را کشتند. باقیمانده پاسداران انقلاب از شهر فرار کردند. کمک ۲۰۰ تن از پاسداران رشت نیز در دسترس نبود زیرا از خروج آنها توسط مردم شهر جلوگیری شده بود.

ب- (محرمانه) هنگامی که گشتیهای امنیتی نیروی دریایی کنترل شهر را به دست گرفتند

مورد استقبال و تشویق مردم شهر قرار گرفتند. شعارهای ضدخمینی، اسلام و پاسداران به گوش می رسید و تصاویر خمینی به آتش کشیده شد. اموال غارت شده از ستاد مرکزی پاسداران در خیابان مقابل ساختمان آنجا به نمایش گذاشته شد. این اموال شامل مقادیر زیادی ماده پاک کننده، روغن خوراکی، ویسکی و مواد مخدر بود. مردم حومه شهر برای مشاهده و عکس برداری از انبوه کالاهای قاچاق گرد آمده بودند.

ج- (محرمانه) خانواده های انزلی عهد کردند که هرگز به پاسداران اجازه بازگشت به شهر را ندهند. اکثر خانواده ها برای پشتیبانی از این تصمیم کوکتل مولوتف هایی برای خود درست کرده بودند. یک پیرزن به منبع نشان داد که چگونه یک کوکتل مولوتف ساخته می شود. وی به منبع گفت که تمام اعضای بزرگسال خانواده بایستی چهار کوکتل مولوتف داشته باشند تا در صورت بازگشت پاسداران به انزلی استفاده نمایند.

نظریات گزارشگر:

الف- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان- هشدار اطلاعاتی) منبع یک افسر عالیرتبه نیروی دریایی است که در خلال ناآرامیها در بندر انزلی حضور داشت.

ب- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) این حادثه نشان دهنده مشکلاتی است که پاسداران به هنگام استفاده از زور در تلاش خود برای خاتمه دادن به منازعات جدی با آن روبرو می شوند. این یک مورد غیرمعمول از روابط بین پاسداران و اهالی شهر در شهرها و روستاهای کوچک خارج تهران نمی باشد. فقدان نظم، آموزش و رهبری متناسب در حال حاضر تا اندازه زیادی کوششهای آنها را به عنوان یک نیروی امنیتی داخلی بی تأثیر کرده است. تاکنون بسیاری از تلاشهای آنها به خصوص در کردستان نتیجه معکوس داشته است. شرایط قابل کنترل به سرعت به مقابله های غیرقابل کنترل و یاغی گری تبدیل می شود. تصور نمی کنیم که پاسداران در آینده نزدیکی بتوانند یک نیروی نیمه نظامی کارآمد در خارج از تهران و دیگر شهرهای بزرگ ایران باشند.

خرابکاری و انفجار در لوله های انتقال نفت

سند شماره ۳۶۴ بدون طبقه بندی ۳۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۹ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۴۲۶ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: خرابکاری و انفجار در لوله های انتقال نفت در تاریخ ۱۷ اکتبر چند تروریست ناشناس اقدام به انفجار سه خط لوله در مناطق دور افتاده استان خوزستان نمودند. این انفجارات فرآیند صادرات را دچار اختلال کرد، در همین ارتباط شرکت ملی نفت ایران تأیید کرد که یکی از این انفجارات در خط لوله ای صورت گرفته که حاوی گاز و میعانات گازی بوده است که در میدانهای نفتی مستقر در ۴ کیلومتری اهواز و در جاده اهواز مسجد سلیمان تولید می شود. این انفجار باعث بروز تخریبهایی شده است.

طبق اعلام شرکت ملی نفت ایران، دیگر لوله‌ها که در مسیر جاده اهواز بندر خمینی بوده، خالی و بدون استفاده بوده است. لینکن

برنامه راهپیمایی در مقابل سفارت آمریکا در تهران

سند شماره ۳۶۵ بدون طبقه بندی ۳۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۹ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۴۸۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - فوری - ۴۵۵۷ رونوشت: کنسولگری آمریکا، کراچی - ۰۵۶۵ موضوع: برنامه راهپیمایی در مقابل سفارت آمریکا در تهران ۱- روز گذشته حزب جمهوری اسلامی و جامعه روحانیت مبارز اعلام کردند که نماز عید قربان امسال در تاریخ اول نوامبر ساعت ۸ صبح در ترمینال خزانه واقع در مرکز شهر تهران برگزار خواهد شد. در بیانیه صادر شده آمده است که نمازگزاران پس از اقامه نماز، به طرف سفارتخانه های ایالات متحده آمریکا و انگلیس تظاهرات خواهند کرد. این تظاهرات در اعتراض به توطئه های ضدانقلابی ایادی هدایت شده توسط «امپریالیسم غربی» و سیاستهای امپریالیستی آمریکا و انگلیس در دستگیری ایرانیان مسلمان و پناه دادن به «شاه مخلوع» صورت خواهد گرفت. برنامه ریزی صورت گرفته به این ترتیب است که در ساعت ۱۰ در مقابل سفارت آمریکا تظاهرات صورت پذیرد.

۲- سفارت در حال انجام اقدامات و پیش بینی های لازم جهت تأمین امنیت داخلی سفارت می باشد و از دولت موقت انقلاب اسلامی نیز درخواست کرده است که نیروهای مسئول حفاظت سفارت را تقویت نماید. لینکن

مصاحبه با سخنگوی وزارت امور خارجه در خصوص...

سند شماره ۳۶۶ ۳۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۹ آبان ۱۳۵۸ از: دفتر خبرگزاری FBIS، نیکوزیا - ۰۴۸۱ به: دفتر خبرگزاری FBIS، واشنگتن دی. سی موضوع: مصاحبه با سخنگوی وزارت امور خارجه در خصوص موضوع احساسات ضدآمریکایی متن گزارش: تهران ۳۱ اکتبر ۷۹- حزب جمهوری اسلامی، که گرایش شدیدی به آیت الله خمینی رهبر عالی ایران و روحانیت تهران دارد، از عموم مردم درخواست کرده است که در اعتراض به امپریالیسم آمریکایی فردا در مقابل سفارت این کشور تظاهرات نمایند.

در همین ارتباط ابراهیم مکلا، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، امروز در گفتگو با خبرگزاری فرانس پرس اظهار داشت که آمریکاییها بایست انتظار چنین واکنشی را از سوی مردم ایران داشته باشند. منابع سفارت امروز اعلام داشتند که به منظور تضمین حفاظت

ساختمانهای سفارت در جریان این تظاهرات، با پلیس ایران گفتگو خواهند کرد.

آقای مکلا تأیید کرد که روابط کنونی بین دولتهای ایران و ایالات متحده آمریکا روابطی سرد است. وی خاطرنشان کرد که ایران هیچ گونه درخواستی دایر بر استرداد شاه سابق، که در حال حاضر به منظور معالجه بیماری سرطان در نیویورک بستری شده است، مطرح نکرده است. به تازگی آیت الله خمینی امپریالیسم آمریکایی و غرب را مورد حمله قرار داده و آنها را مسبب مشکلات و موانع فراروی ایران معرفی کرده است.

از سویی دیگر ابراهیم یزدی، وزیر امور خارجه ایران، اعلام کرده است که دولت ایران پیشنهاد داده است که قرارداد سال ۱۹۵۹ بین ایران و ایالات متحده آمریکا در مورد همکاریهای نزدیک طرفین و نیز قرارداد سال ۱۹۲۱ در خصوص دوستی ایران و شوروی لغو گردد.

راهپیمایی در مقابل سفارت آمریکا، تهران

سند شماره ۳۶۷ ۳۱ اکتبر ۱۹۷۹ - ۹ آبان ۱۳۵۸ از: دفتر خبرگزاری FBIS، لندن - ۲۶۴۱ به: مقرر فرماندهی نیروی هوایی آمریکا، اروپا موضوع: راهپیمایی در مقابل سفارت آمریکا، تهران اعلام برنامه های مربوط به راهپیمایی در مقابل سفارت آمریکا در تهران دفتر هماهنگی نماز و مراسم روز عید قربان برنامه های این روز را به شرح ذیل اعلام کرده است:

ساعت ۳۰/۸ شروع برنامه به همراه شعارهای مذهبی و انقلابی ساعت ۹ نماز عید قربان به امامت حضرت آیت الله منتظری ساعت ۳۰/۹ خطبه های نماز عید و سخنرانی ساعت ۱۰ آغاز راهپیمایی به طرف سفارت آمریکا در تهران.

مسیر راهپیمایی شامل خیابان یادآوران، خیابان شاه، خیابان خیام، میدان امام خمینی، خیابان فردوسی، میدان فردوسی، خیابان سپهدار، خیابان آیت الله طالقانی و نهایتاً قرائت یک قطعنامه در مقابل سفارت آمریکا خواهد بود.

ناآرامی های دانشجویی

سند شماره ۳۶۸ محرمانه ۱ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۵۱۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: ناآرامی های دانشجویی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه: راهپیمایی ها و تظاهرات مختلفی طی چند روز گذشته گزارش شده است. هم

ص: ۷۲۴

در تبریز و هم در تهران این تظاهرات با درگیری‌هایی میان گروه‌های متخاصم و همچنین گزارشاتی از شعارها و سرودهای ضد رژیم و ضد خمینی توأم بوده است. تاکنون به هر حال به نظر می‌رسد تظاهرات غیرمتمرکز بوده و از لحاظ اهداف متفاوت بوده و شاید منعکس کننده ناآرامی عمومی است.

۳- چند روز است تهران شاهد راهپیمایی‌ها و تظاهرات پراکنده می‌باشد. در ۲۹ اکتبر گزارش شد حداقل ۶ دانشجو در جریان تظاهرات در حوالی دانشگاه تهران مجروح شدند. ادعا شده دانشجویان به ممنوعیت اعمال شده از ناحیه دولت درباره بحث‌ها و فعالیتهای سیاسی در داخل کلاسهای درس اعتراض می‌کردند.

گزارش مطبوعاتی مدعی است شش «مبارز» در حال تلاش برای ایجاد اختلال در تظاهرات توسط معترضین دستگیر و در یک دادگاه پوشالی در حضور محمد ملکی رئیس دانشگاه محاکمه شدند. چیزی درباره مجازات آنها گزارش نشد.

۴- راهپیمایی‌ها در تهران منحصر به دانشجویان دانشگاه نشده و شامل دانش آموزان دبیرستانها نیز شده است. چندین منبع نیز دادن شعار «مرگ بر خمینی» از سوی دانشجویان تظاهرکننده را گزارش کرده اند اگر چه در گزارشات رسانه‌ها درباره راهپیمایی به این مطلب هیچ اشاره ای نشده است.

۵- از این رو تا به حال تظاهرات نسبتاً کوچک بوده و سفارت هیچ ارزیابی واقعی از حجم آنها ندارد. برخی ناظران تظاهرات ۲۹ اکتبر را ۲۵۰۰۰ نفر تخمین زدند که بعداً گزارش تعداد آن در رادیو بی.بی.سی منعکس گردید.

۶- در تبریز مخالفت‌های مشابهی ابراز گردید، و مطبوعات مدعی شدند که در ۲۹ اکتبر ۴ دانشجو دستگیر و ۵ نفر مجروح شدند. تظاهرات در پی تحصن دانشجویان در مقابل اداره آموزش که حدود دو هفته قبل آغاز گردید رخ داد. به گفته استاندار آذربایجان شرقی معلمان شهر حمایت خود را از دانشجویان اعلام داشته اند.

منابع در تبریز به مأمور سیاسی گفتند که تظاهرات دانشجویان با خشونت زیادی توأم بود، و هنگامی شروع شد که یک گروه از پاسداران انقلاب به تظاهرکنندگان شرکت کننده در تحصن ۲۸ اکتبر حمله کرده و برای مجبور ساختن آنها به تخلیه ساختمان اداره آموزش آنها را با زنجیر کتک زدند.

در ۲۹ اکتبر دانش آموزان دبیرستانی محلی از جمله بسیاری از دختران جوان در حمایت از دانش آموزانی که از پاسداران انقلاب کتک خورده بودند دست به راهپیمایی زدند. گروه اخیر با زنجیر به راهپیمایان حمله کردند و چندین دختر در جریان این آشوب مجروح شدند. وقتی حمله با زنجیر به نتیجه نرسید پاسداران انقلاب شروع به تیراندازی هوایی کردند و دانش آموزان در نهایت متفرق شدند.

یک استاد دانشگاه تبریز به مأمور سیاسی گفت چندین گروه از دانشجویان شعارهای

ضدخمینی سر داده و در چند مورد طی این دو روز جلوتر رفته و «سرود شاهنشاهی» (سرود ملی پهلوی سابق) را می خواندند. منبع مدعی شد خود محوطه دانشگاه تبریز از آنجا که اعتراضها و راهپیماییها به خیابانهای شهر محدود شده آرام است. وی مدعی شد اجتماعات دانشکده در دانشگاه تقریباً شلوغ بوده و آمیزه ای است از عوامل کمونیست، طرفدار اسلام و طرفدار آمریکا. او افزود هیچ کس ترسی از انتقاد کردن از خمینی ندارد و توهین و ناسزا علیه او در اجتماعات دانشکده رایج است.

۷- تظاهراتهای دانشجویی در تبریز حداقل به واسطه تنوع انگیزه ها و گروههای مختلف در گیر پیچیده است. یک سری از اعتراضها از طرف دانش آموزان هنرستان (مدرسه فنی) آغاز شد. آنها خواهان دسترسی به دانشگاه و حذف کنکور ورودی برای تحصیلات بالاتر بودند. دیگر دانش آموزان به ممنوعیت فعالیتهای سیاسی در کلاس درس معترض بودند. دیگران که اخیراً از دبیرستان فارغ التحصیل شده اند اکنون که وارد بازار کاری که وجود ندارد می شوند به فقدان اشتغال اعتراض کرده اند.

دولت موقت ایران علیرغم ممنوعیتی که بر علیه این قبیل اعتراضات و راهپیمایی ها اعمال کرده تاکنون اقدامی برای متوقف کردن این راهپیمایی ها به عمل نیاورده است. گروههای دانشجویی به مؤثر بودن راهپیمایی ها و اعتصابات در جریان انقلاب پی برده اند و به نظر نمی رسد آنها اکنون از این روشهای به خوبی اثبات شده، صرف نظر نمایند.

لینکن

ایران - خمینی از دانشجویان می خواهد حملات خود را...

سند شماره ۳۶۹ بدون طبقه بندی ۱ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: سرویس پخش اخبار بین المللی، لندن - ۳۰۲۳ به: ستاد فرماندهی نیروی هوایی آمریکا، اروپا، رامشتاین اقدام: سریعاً به بخش بازرسی ارسال شود رونوشت: سفارت آمریکا، تهران اقدام: کپی جهت اداره اجرایی موضوع: ایران - خمینی از دانشجویان می خواهد حملات خود را علیه ایالات متحده گسترش دهند سرویس خبری تهران در ساعت ۳۰/۲۰ روز اول نوامبر ۷۹.

ما هم اکنون اعلامیه زیر را که توسط دفتر امام خمینی در قم منتشر شده دریافت نمودیم:

بسم الله الرحمن الرحيم روز ۱۳ آبان، روز هجوم وحشیانه رژیم منحوس به دانشگاه و کشتار دسته جمعی دانشجویان عزیز ماست.

رژیم مخالف با تمام مظاهر تمدن و پیشرفت کشور، یک روز به مدرسه فیضیه و مدارس

ص: ۷۲۶

علوم اسلامی در سراسر ایران حمله ور می شد و یک روز به دانشگاه تهران و مدارس و دانشگاههای سراسر ایران، این مراکز دانش و دانشمندان.

اکنون که سالروز حمله به دانشگاه است، برای پیوستگی بیشتر لازم است روحانیون عزیز قم و تهران و سایر شهرستانهای نزدیک به تهران در مراسمی که در دانشگاه تهران است، شرکت نمایند و همچنین روحانیون تمام شهرهای ایران در دانشگاه هر نقطه از ایران که بدین مناسبت مجلس بزرگداشتی برقرار کرده اند، شرکت نمایند و با حضور در دانشگاههای سراسر ایران و پیوستن به دانش آموزان و دانشجویان و استادان عزیز، توطئه های جدایی افکنانه بین این دو نیروی مترقی را خنثی کنند.

دشمنان ما در هر فرصت خصوصاً در این روز از هیچ توطئه ای دست بردار نیستند و با هر وسیله ممکن می خواهند آرامش را از ملت عزیز سلب کنند.

بر دانش آموزان، دانشگاهیان و محصلین علوم دینیه است که با قدرت تمام، حملات خود را علیه آمریکا و اسرائیل گسترش داده و آمریکا را وادار به استرداد این شاه مخلوع جنایتکار نمایند و این توطئه بزرگ را بار دیگر شدیداً محکوم کنند.

بر دانش آموزان، دانشگاهیان و محصلین علوم دینیه است که با تمام نیرو، وحدت خویش را حفظ و از انقلاب اسلامی خود طرفداری نمایند و بر ملت است که از این دو جناح عزیز با تمام قدرت پشتیبانی کنند.

دست خدا به همراه همگی باد. والسلام علیکم ورحمت الله و برکاته.

امضا روح الله الموسوی الخمینی ۱۰ آبان ۵۸

ایران: ترور آیت الله طباطبایی در تبریز

سند شماره ۱۳۷۰ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: دفتر خبرگزاری FBIS، لندن - ۳۰۶۶ به: مقرر فرماندهی نیروی هوایی آمریکا، اروپا موضوع: ایران: ترور آیت الله طباطبایی در تبریز متن گزارش: تهران- ۱ نوامبر ۷۹- به گزارش یک منبع موثق، مجتهد سرشناس آیت الله سید محمدعلی هادی [قاضی] طباطبایی، امام جمعه شهر تبریز و نماینده آیت الله روح الله خمینی رهبر عالی ایران در این شهر، شب گذشته هدف گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید. (مجتهد به فردی گفته می شود که دارای مدرک دکترای الهیات است.) آیت الله شریعتمداری، یکی از دوستان بسیار نزدیک آیت الله طباطبایی، در بیانیه ای خاطر نشان کرده است که این جنایت نشأت گرفته از توطئه های دشمنان اسلام و انقلاب اسلامی است. استنادار آذربایجان شرقی نیز به همین دلیل سه روز عزای عمومی در شهر اعلام کرده است.

وضعیت سفارت آمریکا در ساعت ۱۱ صبح، تهران

ص: ۷۲۷

سند شماره ۳۷۱ محرمانه ۱ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۵۲۰ به: وزارت امور خارجه آمریکا، واشنگتن دی. سی موضوع: وضعیت سفارت آمریکا در ساعت ۱۱ صبح، تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- علیرغم اعلامیه رهبران حزب جمهوری اسلامی در شب گذشته، مبنی بر اینکه هیچ گونه راهپیمایی در مقابل سفارتخانه ما در پی برگزاری نماز اول نوامبر در ترمینال اتوبوس رانی جنوب تهران برگزار نخواهد شد ولی در حدود ساعت ۹ صبح به وقت محلی جمعیتی حدود ۳۵۰۰ نفر که تعداد آن پیوسته افزوده می شد در مقابل دیوارهای سفارت واقع در خیابانهای روزولت و تخت جمشید تجمع نمود و در حالیکه شعارهای ضد آمریکایی می دادند چند بار به راهپیمایی مقابل درب های جلوی سفارت پرداختند و پوسترها و پلاکاردهایی را به روی درب خیابان روزولت آویختند.

۳- در آغاز تظاهرات در ترمینال اتوبوس رانی که ما آن را از طریق رادیو پیگیری می کردیم بیانیه ای مجدداً صادر شد مبنی بر اینکه بعد از برگزاری نماز و شعار دادن، شرکت کنندگان در راهپیمایی می بایست به جای رفتن به طرف سفارت آمریکا به سمت میدان شوش راهپیمایی نمایند. و همچنین قطعنامه محکومیت آمریکا را نیز در همانجا بخوانند.

سخنگوی ترتیب دهندگان تظاهرات در ضمن توضیح داد که مراسم می بایست پس از قرائت قطعنامه پایان پذیرد.

۴- بامداد امروز نیروهای اعزامی پلیس برای حفاظت از سفارت تقویت گردید و اکنون حدود ۳۵ نفر را شامل می شود. این تعداد قاعدتاً می بایست تا زمانی که تظاهرکنندگان تا حدی از انسجام برخوردارند کافی باشد. لینکن

وضعیت سفارت آمریکا در ساعت ۱۴، تهران

سند شماره ۳۷۲ محرمانه ۱ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۵۲۲ به: وزارت امور خارجه آمریکا، واشنگتن دی. سی موضوع: وضعیت سفارت آمریکا در ساعت ۱۴، تهران ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- در حدود ساعت ۱۲:۳۰ جمعیتی که در حدود ۲ هزار نفر بود در مقابل درب مشرف به خیابان روزولت گرد آمده و با انجام راهپیمایی به سمت بالای خیابان روزولت و عبور از دیوار پستی محوطه و از کنار آپارتمانهای اردلان که تعدادی از کارمندان سفارت در آن زندگی می کنند، به سمت ساختمان جدید کنسولگری در ضلع شمال غربی رفتند. جمعیت در آنجا متوقف گردید و شعارهای بیشتری را سر داد و سپس به سمت خیابان تخت جمشید روانه شد

و آخرالامر به طرف تقاطع روزولت باز گردید. هسته اصلی تظاهرکنندگان که تعدادی در حدود هزار نفر را شامل می شد در آنجا باقی ماند و تا ساعت ۲ بعد از ظهر که تظاهرات به پایان رسید شعارهایی را به طور یکنواخت تکرار می کردند. بنا به اعلامیه ای که به چنگ پلیس افتاد این تظاهرات توسط حزب توده سازماندهی شده بود.

۳- همچنین جمعیت دیگری که در میدان شوش گرد آمده بود بدون پیش آمدن هیچ رویدادی پراکنده شد. ما هنوز هیچ گونه تخمینی از تعداد شرکت کنندگان در این تظاهرات نداریم.

۴- همکاری پلیس در سفارت بسیار عالی بود. کاردار سفارت مراتب سپاسگزاری خود را به عرض فرمانده نیروهای اعزامی پلیس و هم چنین مصطفایی رئیس شهربانی کل کشور ابلاغ نموده است.

۵- ما تصمیم نداریم تا زمانی که تغییر شرایط اقتضا کند گزارش دیگری برای شما ارسال داریم. لینکن

ایران، تظاهرات ضد آمریکایی

سند شماره ۳۷۳ محرمانه ۱ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: سازمان اطلاعات دفاعی، واشنگتن دی. سی - ۱۴۰۹ به: سازمان اطلاعات دفاعی، تهران موضوع: ایران، تظاهرات ضد آمریکایی ۱- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) به دنبال یک تعطیلی مذهبی در روز اول نوامبر، حزب جمهوری اسلامی که طرفدار آیت الله خمینی است یک راهپیمایی به عنوان حرکتی در جهت محکومیت سیاستهای استعماری انگلستان و آمریکا ترتیب می دهد. این حزب اعلام کرد که این تجمع برای محکوم کردن حضور شاه در آمریکا خواهد بود. یک منبع سفارت آمریکا خاطرنشان می سازد که در روز اول ماه ۵۰۰۰۰ معترض در جلوی سفارت خواهند بود.

۲- (محرمانه- غیرقابل رؤیت برای بیگانگان) در حالی که این تظاهرات برنامه ریزی شده صرفاً اعتراضی محض نسبت به حضور شاه در آمریکا می باشد، اما امکان خشونت‌هایی نیز وجود دارد. خیلی از راهپیمایی های این چنینی به خوبی بدون هیچ خشونت مستقیمی بر علیه سفارت نظم یافته اند. به هر حال با وجود افزایش اظهارنظرات عمومی در مورد حضور شاه در نیویورک عناصر رادیکالی از این گروه و یا هر گروه دیگری می توانند اغتشاشاتی به وجود بیاورند.

سفارت با یک گروه کوچک اعزامی از شهربانی حفاظت می شود. اما احتمالاً اگر سفارت در معرض حمله ای جدی قرار بگیرد، حضور آنها بی اثر خواهد بود.

ناآرامیهای دانشجویی

ص: ۷۲۹

سند شماره ۱۳۷۴ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی.

موضوع: ناآرامیهای دانشجویی ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه گزارش: گردهماییهای مختلف دانشجویی و تظاهرات طی چند روز گذشته، تظاهرات تهران و تبریز همراه با خشونت بین گروههای مخالف، همراه با افزایش شعارهای ضد خمینی و ضد رژیم؛ به هر حال تاکنون، به نظر می رسد تظاهرات غیرمتمرکز، و درخواست ها متفاوت است و شاید ناشی از ناآرامیهای عمومی باشد. پایان خلاصه.

۳- تهران چند روز است که شاهد تظاهرات و درگیریهای پراکنده است. گزارش شده است که حداقل ۶ دانشجو در تظاهرات نزدیک دانشگاه تهران زخمی شده اند. دانشجویان ناراضایتی شان را علیه ممنوعیت تحمیلی دولت در خصوص بحثها و فعالیتهای سیاسی در دانشگاهها ابراز می کردند. منابع خبری ادعا می کنند که شش پاسدار که قصد بر هم زدن تظاهرات را داشتند به وسیله تظاهرکنندگان دستگیر شدند و در حضور محمد ملکی رئیس دانشگاه تهران به محاکمه کشیده شدند. احکام صادره در مورد آنها گزارش نشده است.

۴- تظاهرات تهران فقط محدود به دانشجویان دانشگاه تهران نبود بلکه شامل دانش آموزان دبیرستانها نیز می شد. بعضی منابع دیگر گزارش می کنند که شعار «مرگ بر خمینی» را در تظاهرات دانشجویان شنیده اند، هر چند که منابع خبری مطلبی در این مورد ذکر نکرده اند.

۵- تاکنون، وسعت تظاهرات نسبتاً کوچک بوده است و سفارت نیز تخمین درستی از حد و حدود تظاهرات ندارد. بعضی از شاهدان رقم ۲۵۰۰۰ نفر را برای تظاهرات ۲۹ اکتبر اعلام می کنند، همان رقمی که بی بی سی نیز بعداً اعلام نمود.

۶- در تبریز تظاهرات مشابهی در ۲۹ اکتبر به وقوع پیوست، و روزنامه ها اعلام کردند که ۴ دانشجو دستگیر و ۵ تن دیگر زخمی شدند. تظاهرات به دنبال تحصنی در اداره آموزش که تقریباً از دو هفته پیش شروع شده بود، به وقوع پیوست. به نقل از استاندار استان آذربایجان شرقی، معلمین شهر حمایتشان را از دانشجویان اعلام کرده اند. منابع سفارت در تبریز به مأمور سیاسی گفته اند که تظاهرات دانشجویان همراه با خشونت زیادی بود و زمانی شروع شد که گروهی از پاسداران انقلاب به تظاهرکنندگانی که از ۲۸ اکتبر در تحصن بودند حمله نموده و ضمن کتک زدن آنها با زنجیر قصد بیرون کردنشان را از ساختمان اداره آموزش داشتند. در ۲۹ اکتبر دانشجویان مدارس عالی از جمله بسیاری از دختران جوان دست به تظاهراتی زدند تا حمایتشان را از دانشجویان مصدوم به وسیله پاسداران انقلاب نشان دهند. این تظاهرات نیز با زنجیر مورد حمله قرار گرفت و چند دختر در دانشگاه ملی مجروح شدند. وقتی حمله با زنجیر موفقیت آمیز نبود، پاسداران انقلاب دست به تیراندازی هوایی زدند و سرانجام

دانشجویان پراکنده شدند. یکی از استادان دانشگاه تبریز به مأمور سیاسی سفارت گفت که چند گروه از دانشجویان شعارهای ضدخمینی می دادند و طی این دو روز آنها در بعضی اوقات (برای استهزاء رژیم جدید) سرود شاهنشاهی می خواندند. (سرود ملی خاندان پهلوی). این منبع ادعا می کرد از زمانی که اعتراضات و تظاهرات، محدود به خیابانهای شهر شده محوطه دانشگاه تبریز آرام است. او ادعا نمود که میتینگهای دانشجویان در دانشکده تقریباً نظم مشخصی ندارد و مخلوطی از هواداران کمونیسم و اسلام و آمریکا می باشند. او اضافه نمود که از این دستجات کسی نیست که از انتقاد به خمینی بترسد و توهین و لعنت وی در میتینگهای دانشکده امری شایع است.

۷- تظاهرات دانشجویان حداقل به واسطه انگیزه های بی شمار و گروههای متفاوت شرکت کننده در آن، از پیچیدگی برخوردار است. شماری از اعتراض کنندگان را دانش آموزان هنرستانها (مدرسه فنی) تشکیل می دهند که خواستار پذیرش آسانتر برای ورود به دانشگاه و حذف امتحان نهایی که برای وارد شدن به مرحله بالاتر تحصیل صورت می گیرد، هستند. بعضی دیگر از معترضین از جمله دانش آموزانی هستند که خواستار لغو قانون منع فعالیتهای سیاسی در کلاسهای درس می باشند. اکنون فارغ التحصیلان دبیرستانها به عدم فقدان وجود بازار کار اعتراض می دارند و اینکه حالا آنها وارد مرحله ای شده اند که بازار کاری برای اشتغال آنان وجود ندارد. با وجود اینکه احکام تحمیلی دولت باعث این مشکلات شده، دولت موقت ایران کوششی در جهت توقف این گونه تظاهرات نکرده است. گروههای دانش آموزی در دوران انقلاب درباره کارساز بودن اعتصابات و تظاهرات تجربیاتی به دست آوردند و احتمال کمی وجود دارد که آنان از این تجربیاتی که در دوران انقلاب کارساز بوده است دست بکشند.

لینکن

تظاهرات در تهران

سند شماره ۳۷۵ محرمانه ۱ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۰ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۵۱۹ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی [موضوع: تظاهرات در تهران] یک سری اعتراضات که به واسطه تعدد انگیزه ها و گروههای شرکت کننده، نامفهوم بود، جرقه آن توسط دانش آموزان «هنرستان» (مدرسه تکنیکی) که خواستار دستیابی آسان تر به دانشگاه و کاهش ملزومات امتحان ورودی برای آموزش عالی بودند، زده شد. دیگر دانشجویان به ممنوعیت فعالیت سیاسی در کلاسها اعتراض کردند. دیگران که اخیراً از مدارس عالی فارغ التحصیل شده اند به فقدان استخدام (در ادارات) در شرایطی که آنها به بازاری تقریباً فاقد کار و حرفه وارد گردیده اند اعتراض می کردند. علی رغم ممنوعیتهای تحمیل شده توسط حکومت در مورد یک چنین اعتراضات و راهپیمایی، دولت موقت تاکنون کوشش جهت

ص: ۷۳۱

متوقف کردن این راهپیمایی‌ها به کار نبرده است. گروه‌های دانشجویی متوجه تأثیر راهپیماییها و اعتصابات در خلال انقلاب شده و فعلاً به نظر نمی‌آید که آنها چنین متدهای مؤثری را رها کنند. لینکن

تظاهرات و شعارنویسی ضد آمریکایی

سند شماره ۲۳۷۶ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۱ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۵۲۴ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی. - فوری موضوع: تظاهرات و شعارنویسی ضد آمریکایی ۱- اطراف سفارت تا ظهر امروز جمعه آرام است و هیچ نشانه‌ای از اینکه شاهد تظاهراتی مانند دیروز باشیم وجود ندارد. پلیس به تعداد معمولی حضور دارد.

۲- غروب دیروز که جمعیت زیادی از استادیوم امجدیه می‌رفتند شروع به دادن شعارهای ضد آمریکایی و شلوغی اندکی کردند اما هیچ واقعه ناگواری به بار نیامد.

۳- دیوارهای بیرونی سفارتخانه با جدیدترین شعارهایی که از تظاهرات دیروز می‌باشد کاملاً پوشانیده شده است. «نعمت و برکت این اسپرهای رنگ پاش کاملاً مشهود بود». شعارهای مختلفی وجود داشت که موضوع کلی همه آنها عبارتند از:

مرگ بر امپریالیزم، آمریکا و اسرائیل. آمریکا و اسرائیل دشمنان ما هستند. خمینی رهبر ما، آمریکا دشمن ماست. قراردادهای تجاری و نظامی با آمریکا الغاء باید گردد. سفارت آمریکا، این لانه جاسوسی، تعطیل باید گردد. مستشاران نظامی اخراج باید گردند. مرگ بر آمریکا، دشمن مستضعفان.

۴- در ورودی سفارت در خیابان روزولت با پلاکاردهای بزرگ و پرچمهای متنوعی آذین بندی شده بود که روی آنها نوشته شده بود که آمریکا مسبب اصلی گرفتاریها و مسایل جهانی است. مرگ بر کارتر، مرگ بر صهیونیزم، فرزند نامشروع آمریکا. برای برچیدن این پلاکاردها احتیاج به یک سری مذاکرات ظریفی دارد. (و شاید هم پنهانکاری) زیرا دیروز که قصد برداشتن این پلاکاردها را داشتیم موجب تحریک تظاهرکننده‌ها شد و به ما گفتند که اگر آنها را بردارید از دیوارها به داخل خواهیم آمد. که ما برای لحظاتی جا خوردیم. ولی در نظر داریم مقاومت نماییم.

۵- به ادعای رادیو تلویزیون ملی ایران و به دعوت حزب جمهوری اسلامی ۳ میلیون نفر در تهران و میلیونها نفر در خارج از پایتخت در تظاهرات یکم نوامبر شرکت کردند. این ارقام بدون شک اغراق آمیز بود اما نمایش فیلم های تلویزیون این تظاهرات در تهران یقیناً نشان دهنده یک اجتماع بزرگ بود. آیت الله منتظری در نطق خود در تهران، ضمن محکوم کردن دولت آمریکا فرق بین دولت آمریکا و مردم آن کشور را دقیقاً مشخص کرد.

لینکن

ریسک سیاسی برنامه بیمه سرمایه گذاری

شماره ۳۷۷ محرمانه ۴ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۳ آبان ۱۳۵۸ سفارت آمریکا، تهران - ۱۲۰۶۵ مرجع: وزارت امور خارجه ۲۸۱۹۴۹
موضوع: ریسک سیاسی برنامه بیمه سرمایه گذاری ۱- (محرمانه - تمام متن) ۲- خلاصه و نتیجه گیری: سفارت فرصت را
مغتنم شمرده و دیدگاههایش را در این مرحله اولیه عنوان می کند. ما سرمایه گذاری جدید از سوی شرکتهای آمریکایی را
یک عامل مهم در بنای روابطمان با ایران می دانیم. دو پیشنهاد مطرح شده در تلگرام مرجع الف فقط از نوع صنایع سطح پایین
ساخته شده و قطعاً مفید است که بایستی پیش درآمد سرمایه گذاری جدید باشد. ما امیدوار هستیم این شرکتهای در این مورد
که توسط شرکت بیمه، بیمه خواهند شد یا خیر، اقدام کنند.

۳- در عین حال ما از سوی دولت آمریکا و نیز شرکتهای در خصوص سودمندی به کار بردن این سرمایه گذاریها در رابطه با
دولت موقت ایران در موقعیت فعلی، دچار شبهه هستیم. به علاوه قبل از افزایش اعتبار بیمه ما باید در مقایسه با زمان فعلی
احساس بهتری نسبت به دیدگاه دولت موقت ایران درباره سرمایه گذاری خارجی و بویژه جبران خسارت در صورت ملی
کردن داشته باشیم.

۴- بنابراین پیشنهاد ما این است که برنامه محدودی در این زمان از سر گرفته نشود مگر اینکه شرایط روشن گردد. پایان
خلاصه و نتیجه گیری.

۵- مشکلات برنامه ای. با توجه به تلگرام مرجع الف پاراگراف ۲ بهترین اطلاعات ما این است که مرکز قبلی برای جذب
سرمایه گذاری خصوصی تعطیل می باشد، و حتی به تلفن ها پاسخ نمی دهد. به طور جداگانه کوشش می کنیم تا از شرایط
فعلی آن بیشتر مطلع شویم.

۶- حتی اگر کسی را برای صحبت کردن پیدا کنیم، نمی دانیم ارزش هر پروژه ای که توسط مرکز داده می شود چقدر
خواهد بود. تا آنجا که می دانیم دولت موقت ایران توافقات تضمین سرمایه گذاری سالهای ۱۹۵۷ و ۱۹۷۰ را که به وضوح
پاسخگوی اختیارات سیاست رژیم گذشته بود، تقبیح نکرده است. اینکه آنها هرگونه اهمیت موجود در این سیاست و بی
اطمینانی های نهادی در ایران امروز را حفظ خواهند کرد، مسئله دیگری است. ما منطقاً مطمئن هستیم که هیچ مستخدم
کشوری به خودی خود این پروژه ها و (به همراه آن از سرگیری برنامه های بیمه) را تصویب نخواهد کرد. حتی اگر یک وزیر
تصویب کند هیچ تضمینی وجود ندارد که تا چه هنگامی در مصدر کار قرار خواهد داشت. در دولتهای باثبات و عادی تر
تغییر یک وزیر مستلزم تغییر سیاست یا لطمه دیدن اعتبار مصوبات دولتی در خصوص یک سرمایه گذاری مشخص نیست.
نمی توانیم بگوییم این مطلب در مورد دولت موقت ایران

۷- مشکلات سیاست. ما در صورتی نسبت به مصوبه یک وزیر اطمینان خواهیم داشت که اطمینان حاصل کنیم این موضوع منعکس کننده سیاست مشخص دولت موقت ایران درباره سرمایه گذاری خارجی است. در حال حاضر سیاستی تعیین نشده است. تعدادی از مقامات رسمی که به لحاظ نفوذ از سطوح مختلف هستند، به شما خواهند گفت که آماده از سرگیری سرمایه گذاری خارجی هستند. آخوندهای معینی مطلب مشابهی خواهند گفت. در عین حال نهادهای مذهبی عمیقاً تقسیم شده اند. خصومت خود خمینی نسبت به نفوذ غرب بویژه آمریکا یا اینکه سرمایه گذاری خارجی مشخص ترین سمبل در این باره است، نیازی به توضیح ندارد.

۸- در این اوضاع و احوال به نظر می رسد تردید و دودلی حکمفرما می شود. به عنوان مثال گفته می شود بنی صدر اقتصاددان اسلامی قرار است نقش بسیار بانفوذی را در دولت قانون اساسی به عهده گیرد، در تلگرام ب به ما گفته شده که او از سرمایه گذاری خارجی حمایت می کند مشروط بر آنکه به سود ایران باشد و نه به نفع شرکتهای چند ملیتی. بنی صدر اظهارات خود را تشریح نکرد. برای مثال آیا او از پرداخت پول ناشی از سود به سرمایه گذاران خارجی جلوگیری خواهد کرد؟ با فرض اینکه او وزیر مسئول شود، تأیید پروژه را او صادر خواهد کرد و بنابراین متوجه خواهد بود که دولت آمریکا یک منافع پایدار و مداوم در سرمایه گذاری ها داشته و مسئول حفاظت از آن است؟ ۹- جنون انقلابی. هر چند متفاوت، حیطه طرز تلقی ها نسبت به سرمایه گذاری خارجی خصوصی، مفهوم منافع یک دولت مشروع سرمایه گذار در یک سرمایه گذاری معین عمیقاً متناقض با روحیات انقلابی است. توجه به ائتلاف شیطنی در بین دولت «استعمارگر» آمریکا، شاه «خائن» و نوکران مشترک آنها، سرمایه گذاران خصوصی، بانکداران و پیمانکاران آمریکایی خود را بویژه در مذاکرات توافقات پیمان کاری نشان می دهد. هویت بیدار شده در افکار انقلابی نسبت به شاه با دولت آمریکا، نتیجه مسافرت پزشکی (شاه به آمریکا) باید به این سوءظن ها حیات تازه ای ببخشد.

۱۰- خوشبختانه به مرور زمان جنون انقلابی وی از بین خواهد رفت. در این میان آیا به طور کلی این به نفع آینده سرمایه گذاری خارجی آمریکا و به ویژه این دو سرمایه گذاری است که دولت آمریکا بدانها توجه رسمی کند؟ با همه منافی که بیمه OPIC برای این سرمایه گذاریها دربر دارد، ما تردید داریم سیاست تسلیم در این شرایط برای تأمین منافع آنها بهتر باشد.

۱۱- مشکلات جبران خسارت. از نظر خود آمریکا سؤال کلیدی در تصمیم گیری در خصوص افزایش یا عدم افزایش بیمه OPIC در برابر جبران کم، ناکافی یا غیر مؤثر در صورت ملی کردن احتمالی در آینده مسئله کیفیت جبران است که عملاً توسط دولت موقت ایران مطرح خواهد شد. در حالیکه گزارشات متفاوت هستند، تاکنون تجربیات تعدادی از پیمانکاران سابق (آمریکن بل ایترنشنال و غیره و غیره) امیدوار کننده نبوده است. از منابع ایرانی

دریافته ایم که بی. اف. گودریچ از توافقنامه خویش راضی است. در عین حال در مذاکره با سرمایه گذاران مشترک نفت شواهدی به دست آمده (مرجع) که دولت موقت ایران مخالف استفاده از تخصیص های خام به عنوان طعمه ای برای کم کردن ادعاهای جبران خسارت نیست. حداقل ما باید به جبران خسارتی که در آخر الامر به بانک بزرگ یو. اس. و شرکتهای بیمه قبل از تصمیم گیری برای افزایش نرخ بیمه در ایران پرداخت گردید جداً توجه کنیم.

- توصیه کلی. با فرض مواردی از قبیل شواهد امیدوارکننده در خصوص جبران خسارت از طرف دولت موقت ایران، خاتمه جنون فعلی، و یک آغاز نهادی در سیاست تا حدی که توافقات سرمایه گذاری و مصوبات منعکس کننده سیاست معین باشند، و در چنین زمانی ما باید به حفظ برنامه های OPIC در ایران توجهی مطلوب نشان دهیم.

۱۳- توصیه ویژه. ما متوجه هستیم که سرمایه گذاران آمریکایی می توانند پروژه هایی را با OPIC ثبت کنند که حق آنها را برای بیمه حفظ می کند بدون آنکه عملاً آن را فعال کند. در چنین مواردی هیچ دستورالعملی در رابطه با دولت موقت ایران لازم نیست. در این حالت ما با توجه به این دو سرمایه گذاری در آینده نزدیک همان مطلب را پیشنهاد می کنیم.

لینکن

تظاهرکنندگان در داخل محوطه سفارت

سند شماره ۳۷۸ محرمانه ۴ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۳ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی موضوع: تظاهرکنندگان در داخل محوطه سفارت افسر امنیتی منطقه ای با فردی که ظاهراً رهبر نیرویی است که به سفارت حمله کرده در حال مذاکره و گفتگو می باشد. به نظر می رسد که مهم ترین تقاضای آنها این باشد که بتوانند سفارت را بصورت سمبلیک در اشغال خود داشته باشند. رهبر نیروی اشغالگر اظهار داشت که آنها نمی خواهند به کارمندان دولت آسیب برسانند. تظاهرکنندگان نیز پلاکاردی حمل می کنند که بر روی آن جمله «ما نمی خواهیم به شما آسیب برسانیم... ما می خواهیم در اینجا دست به تحصن بزنیم» نوشته شده است. لینکن

تسخیر لانه جاسوسی

سند شماره ۳۷۹ بدون طبقه بندی ۴ نوامبر ۱۹۷۹ - ۱۳ آبان ۱۳۵۸ از: سفارت آمریکا، تهران - ۱۱۵۴۰ به: وزارت امور خارجه، واشنگتن دی. سی - خبر کوتاه و فوری [موضوع: تسخیر لانه جاسوسی] در ساعت ۱۱:۱۰ گروهی از تظاهرات کنندگان به محوطه سفارت وارد شده و سپس به طبقه

ص: ۷۳۵

همکف ساختمان وارد شدند. تمامی کارمندان نمایندگی در طبقات فوقانی ساختمان قرار دارند. در طبقه همکف، سربازان نیروی دریایی با استفاده از گاز اشک آور در حال متفرق کردن تظاهرات کنندگان هستند. لینگن

فهرست اعلام

ص: ۷۳۶

۱. آ آبادان / ۱۱۳، ۱۱۷، ۱۲۴، ۱۳۹، ۱۴۳، ۱۶۲، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۸۸، ۲۰۰، ۲۰۳، ۲۹۱، ۲۹۳، ۲۹۶، ۲۹۸، ۳۰۲، ۳۱۳، ۳۲۴، ۳۶۵، ۳۹۶، ۴۷۹، ۴۸۷، ۵۰۲، ۵۲۲، ۵۵۴، ۵۶۲، ۵۶۳، ۶۸۸، ۶۸۹، ۷۱۰ / آباده / ۷۰۳، ۷۰۴ / آتابای / ۲۷۵ آتشین، علی اکبر (سروان) / ۳۲۵ آتن / ۱۸، ۴۸، ۳۵۴، ۴۸۴ آذربایجان شرقی / ۱۱۵، ۲۵۶، ۲۵۸، ۵۶۸، ۶۳۸، ۷۲۵، ۷۲۷، ۷۳۰ آذربایجان غربی / ۳۱۸، ۳۲۶، ۳۳۶، ۳۳۹، ۴۴۹، ۴۵۶، ۵۰۶، ۵۳۷، ۵۶۲، ۵۸۸، ۵۹۴، ۶۰۶، ۶۳۸، ۶۹۴ آذربایجان / ۲۲۳، ۲۴۶، ۳۲۵، ۳۲۷، ۳۶۴، ۵۶۳، ۶۰۹ آذربرزین، شاهپور (سپهبد) / ۱۲۱، ۱۲۹ آذرشهر / ۱۸۰ آذری ق—می، احمد (آیت الله) / ۵۷۴، ۶۳۶، ۶۳۹، ۶۴۵ آذریون، حمید / ۵۵، ۱۳۴ آرام، نیلی / ۱۲۵، ۳۷۲ آرژانتین / ۶۱۸ آریانپور (دریادار) / ۱۴۶ آزموده، اسکندر / ۲۵۶ آزمون، منوچهر / ۲۸۶ آژان—س خب—ری س—ازمان آزادیبخش فلسط—ین (الوفا) / ۳۹۴ آژانس خبری فرانسه / ۶۴۸ آستارا / ۱۸۸، ۴۱۱ آسیا / ۱۷۷، ۲۹۲ آشوری، جاوید (سرتیپ) / ۴۰۰ آغاجاری / ۱۱۶ آفریقا / ۴۷۸ آفریقای جنوبی / ۱۴۷، ۱۶۰، ۳۱۵، ۳۲۹ آقاحسینی (گروهبان) / ۲۰۳ آقاخان تپه وری، یعقوب / ۱۲۳ آقا زاده / ۶۴۹، ۶۵۰ آق قلعه (روستا) / ۵۷۹ آلبانی / ۱۱۰ آلپو (سوریه) / ۵۵۲، ۵۵۳ آل شیبی—ر خاق—انی، محم—دطاهر (آیت الله) / ۲۳۳، ۳۲۴، ۳۹۳، ۴۳۹، ۴۶۳، ۴۹۴، ۵۰۷، ۵۴۵، ۵۵۸، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۷۴، ۵۷۶، ۵۸۶، ۵۸۷، ۶۸۸ آلمان غربی / ۷۹، ۸۴، ۱۱۰، ۱۷۴، ۱۷۵، ۲۶۲، ۴۴۲، ۵۷۷، ۶۹۴ آلمان / ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۱۰، ۱۷۱، ۲۰۲، ۲۷۲، ۳۴۳، ۴۶۷، ۴۷۸ آلوی / ۶۲۲، ۶۲۳

آمریکای لاتین / ۲۹۲ آمریکا / در اکثر صفحات آمل / ۵۷۴ آموزش و پرورش / ۶۹۵ آموزگار یگانه، سیروس / ۲۵۸، ۶۴۲
آموزگار، جمشید / ۸۷، ۴۷۶ آنجلمان (ستوان فرمانده) / ۶۲۶ آهنی کمانگر، اسدالله / ۴۰۰ آهنی، خان جان / ۴۵۸ آیزنهاور /
۵۸۳ ابراهیم، یوسف / ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۶۰۲، ۶۱۶ ابراهیمی، احمد / ۳۷۰ ابقتی، علی نصیر سعید / ۲۴۵ ابن
یوسف حدائق (آیت الله) / ۴۷۴ ابوالفضل (ستوان دوم ارتش) / ۶۳۳ ابو جعفر / ۲۰۴ ابوشریف (عباس آقازمانی) / ۶۴۰، ۶۸۸
اتحاد جماهیر روسیه شوروی شوروی اتریش / ۴۷۸ اجویت، بلنت / ۹۷ احمد شاه / ۲۸۱ احمد آباد / ۱۶۵، ۱۷۳ احمدزاده،
طاهر / ۱۸۰ احمدی، سید احمد / ۶۸۶ اختراعی، مصطفی (سرلشکر) / ۳۴۲ اخوان ملایری، ناصر / ۱۸۰ اداره ض-داط-لاع-ات
نی-روی ه-وایی شاهنشاهی ایران / ۲۹۶ اداره مهاجرت بریتانیا / ۱۸۹ ادیسی / ۴۲ ادیب، کمال / ۲۸۳ ارتش شاهنشاهی
ایران / ۳۷۲ ارداقی، خسرو / ۱۱۵ اردبیل / ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۹۸، ۳۱۴ اردکان / ۶۹۸ اردلان، اسماعیل / ۲۱۹ اردلان، ساسان / ۶۰۱،
۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴ اردلان، علی / ۱۱۵ اروپا / ۴۹، ۵۱، ۶۱، ۶۷، ۱۰۱، ۱۰۴، ۱۲۵، ۱۷۹، ۲۳۵، ۲۸۹، ۲۹۲، ۴۴۲، ۵۹۶، ۶۱۶ اروپای
شرقی / ۹۴، ۳۴۳، ۳۵۱، ۴۶۷، ۵۱۱ اروپای غربی / ۵۸۰ ارومیه (رضاییه) / ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۶، ۳۲۷، ۵۰۶، ۵۱۰، ۵۱۷، ۵۶۳، ۵۸۷،
۵۸۸، ۵۹۴، ۶۸۳، ۶۸۶ اروندرود / ۴۶۴، ۵۶۲ ازگله (منطقه) / ۶۸۳ ازهار، غلامرضا / ۱۷، ۸۸، ۲۷۵، ۲۹۷، ۳۶۴، ۳۷۰ اسپانیا /
۳۴۳ اسپهبدی، عبدالعلی / ۶۹۵ اسپهرام، ابراهیم (سرلشکر) / ۴۰۰، ۴۰۱ اسپرز / ۹۷ استادیوم آریامهر (آزادی) / ۲۲۶ استادیوم
امجدیه / ۷۳۲ استان فارس / ۱۰۴، ۱۳۷، ۲۶۶، ۲۸۶، ۳۷۰، ۳۷۶، ۴۳۳، ۴۳۶، ۴۳۸، ۴۶۹، ۵۰۸، ۵۱۰، ۵۱۱ استرالیا / ۱۳۵ استمیل،
جان. دی / ۲۵، ۳۴، ۱۴۷، ۱۴۹، ۱۶۹، ۳۵۹ استود، جیمی. ال. / ۴۴ استوسل / ۱۰۲، ۶۰۴ استون (ژنرال) / ۱۵۴ اسد، حافظ / ۴۸۱،

امام علی(ع) / ۷۱, ۳۶۰, ۴۳۷, ۶۲۳ امام موسی صدر / ۲۶۷, ۳۴۷, ۳۶۳, ۴۶۴, ۴۸۷ امام شهر (شاهرود) / ۱۸۰ امامیان (تیمسار) /
 ۴۵۶, ۴۵۷, ۵۸۳ امانی ایمانیان، علی اصغر (سرتیپ) / ۱۲۵ امانی، محمود (سرهنگ) / ۳۲۵ امیرانتظام، عباس / ۳۴, ۳۵, ۳۶,
 ۱۱۲, ۱۱۴, ۱۲۲, ۱۳۹, ۱۴۷, ۱۴۹, ۱۵۹, ۱۷۲, ۱۷۴, ۱۷۷, ۱۸۷, ۱۸۹, ۲۰۳, ۲۰۵, ۲۱۰, ۲۱۵, ۲۱۷, ۲۱۸, ۲۳۱, ۲۳۳, ۲۵۷,
 ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۶, ۲۸۹, ۳۱۸, ۳۳۶, ۳۳۷, ۳۵۸, ۳۶۰, ۳۶۲, ۳۶۳, ۳۷۱, ۳۷۷, ۴۰۷, ۴۲۹, ۴۶۱, ۴۶۳, ۴۸۳,
 ۵۱۶, ۵۱۸, ۵۲۵, ۷۰۴ امیرانی، علی اصغر / ۲۰۴ امیررحیمی، سید عزیزالله / ۴۳۵, ۴۵۰, ۴۸۲, ۴۸۳, ۵۳۵, ۵۳۶, ۵۴۲, ۵۴۶, ۵۵۲,
 ۵۵۷, ۵۷۴, ۵۶۱, ۵۶۲, ۵۶۳, ۵۶۵, ۵۶۷, ۵۶۸, ۵۶۹, ۵۷۰, ۵۷۱, ۵۷۲, ۵۷۴, ۵۷۶, ۵۷۸, ۵۷۹, ۵۸۰, ۵۸۱, ۵۹۰, ۶۲۴, ۶۴۱
 امیرعلایی، شمس الدین / ۲۷۷ امیرقهرمان، سیداسدالله / ۴۵۷ امیرمعز، اسدالله (سرتیپ) / ۴۰۰ امینی (سرگرد) / ۶۴۰ امین—ی
 افش-ار، غلامرضا ایرج (سرتیپ) / ۲۸۳ امینی، رضا (دکتر) / ۲۷۹, ۲۸۳ امینی، نصرت الله / ۱۳۷ انتشارات تایم لایف / ۲۸۹
 انتشارات دانش نو / ۲۰۵ انجمن ایران و آمریکا / ۳۷۵, ۳۷۶, ۳۸۰, ۳۹۹, ۶۶۱, ۶۶۲, ۶۶۳, ۶۸۱ انجمن بانکداران ایران / ۴۶, ۴۷
 انجمن بین المللی حقوقدانان / ۲۵۳ انجمن حقوق دانان ایرانی آزادیخواه / ۲۶ انجمن خبرنگاران خارجی / ۵۹۳ انجمن خدمات
 خارجی آمریکا / ۲۳۴, ۲۳۸ انجمن روانپزشکی ایران / ۴۱۲ انجمن کارمندان انقلابی وزارت امور خارجه / ۵۵ اندرسون
 (سرجوخه) / ۱۵۱ اندیمشک / ۱۶, ۱۷, ۴۶۵, ۶۸۹, ۷۱۰ انصاری (برادر سیروس) / ۴۶ انصاری، سیروس / ۴۶ انگلستان □ انگلیس
 انگلیس / ۲۰, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۷۴, ۷۶, ۱۰۱, ۱۰۲, ۱۳۶, ۱۵۹, ۱۹۶, ۱۹۸, ۲۰۳, ۲۰۹, ۲۲۷, ۴۶۰, ۴۶۷, ۴۹۴, ۵۴۲, ۵۵۰,
 ۵۵۲, ۷۱۹, ۷۲۳, ۷۲۹ انورسادات، محمد / ۷۶, ۱۴۴, ۲۴۴, ۴۸۳, ۷۱۶ او دانل / ۷۲ اورامانات / ۴۶۰, ۶۸۳ اورشلیم / ۳۴۵
 اوروگوئه / ۶۱۸ اوری، سرجوخه / ۱۵۰, ۱۵۴ اولیس / ۶۰ اویسی، غلامعلی (تیمسار) / ۳۵۹, ۴۱۲ آهرن / ۵۰۵ اهواز / ۳, ۱۶, ۱۷,
 ۴۲, ۲۰۱, ۲۰۲, ۲۰۴, ۲۱۲, ۲۱۳, ۲۲۷, ۲۷۶, ۲۹۶, ۳۰۴, ۳۲۴, ۴۴۵, ۴۶۵, ۴۶۶, ۴۸۰, ۴۸۷, ۴۹۹, ۵۱۴, ۵۲۲, ۵۳۷, ۵۴۲,
 ۵۴۵, ۵۵۴, ۵۶۳, ۵۶۶, ۵۷۵, ۵۷۶, ۵۷۷, ۶۱۰, ۶۳۹, ۶۸۵, ۶۸۸, ۶۸۹, ۶۹۴, ۷۱۰, ۷۲۲, ۷۲۳

ایالات متحده آمریکا ایتالیا/ ۳۴۳، ۴۶۷ ایران/ اکثر صفحات ایرانی، مهدی (دکتر)/ ۵۹۰، ۵۹۱ ایرانپور، جمشید/ ۳۸۲
ایران شهر/ ۵۳۵، ۶۸۶ ایرانلو، علی اصغر/ ۳۶۵ ایرباس/ ۱۱ ایروانی، جهانگیر/ ۵۴۲ ایزدی (سرتیپ)/ ۶۰۹ ایزدی، علی محمد/
۱۱۵، ۲۸۵، ۷۱۱ ایست، دانی (سرگروهیان)/ ۳۲، ۳۳ ایسلند/ ۴۶۷ ایلام/ ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۷۹، ۶۱۰ ایمانی،
اسدالله (سرهنگ)/ ۳۲۷ ایمانیان، اصغر (سرتیپ)/ ۸۰، ۱۲۵، ۱۲۹ ب بابل/ ۶۸۴ بایسی (منطقه)/ ۶۸۳ باتمانقلیچ/ ۹۷ بادپا،
پرویز/ ۱۷۷، ۱۸۰ بارتکو، سی. دبلیو. او/ ۲۳۹ بارزانی، ملامصطفی/ ۴۵۷ بارلو (سرهنگ)/ ۱۰۵ بازار تبریز/ ۵۰۱ بازار تهران/
۶۴۸ بازار زنجان/ ۴۷۲ بازار شیراز/ ۳۹۹ بازرگان (شهر مرزی)/ ۶۷، ۶۹۴ بازرگان، مهدی/ ۱۴، ۲۹، ۳۴، ۳۵، ۳۷، ۴۲، ۵۱، ۵۲،
۵۳، ۵۴، ۵۶، ۷۱، ۸۰، ۸۵، ۸۸، ۸۹، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۷، ۱۰۰، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶،
۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۸، ۱۶۰، ۱۶۵، ۱۷۲، ۱۷۴، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۰،
۱۹۱، ۱۹۳، ۱۹۵، ۱۹۶، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۹، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۹،
۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۷، ۲۵۸، ۲۶۲، ۲۷۱، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۱، ۲۸۳،
۲۸۶، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۱۱، ۳۱۳، ۳۱۹، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۶، ۳۲۸، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۴۰، ۳۵۰، ۳۷۰، ۳۷۱،
۴۱۶، ۴۱۷، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۴، ۴۳۴، ۴۵۹، ۴۷۱، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۹۰، ۴۹۲، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۵۰۶، ۵۰۸، ۵۱۱، ۵۱۵، ۵۱۶،
۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۵، ۵۳۹، ۵۵۰، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۷، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۷۶، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۱، ۶۰۶، ۶۴۶، ۶۵۲، ۶۵۷،
۶۵۹، ۶۶۸، ۶۷۴، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۹۷، ۷۰۹، ۷۱۱، ۷۱۳ باشگاه شهرداری آبادان/ ۲۹۱ باصری نیا، محمد کریم/ ۴۵۱، ۴۵۸ باقرآباد/
۳۶۱ باقرزاده، ایرج/ ۲۸۹ باکو/ ۲۷۷ بالکان، مدحت/ ۹۷ بانک بین المللی ایران/ ۴۵۹ بانک داریوش/ ۴۵۹ بانک شهریار/ ۴۵۹
بانک مرکزی ایران/ ۳۰۷، ۴۵۹، ۴۶۰ بانکوک/ ۱۳۹، ۲۹۱ بانک توسعه و سرمایه گذاری ایران/ ۴۷، ۴۸

بانک عمران / ۴۶، ۴۷ بانک فدرال رزرو / ۱۱۱ بانک مرکزی ایران / ۴۶، ۴۷، ۵۷، ۱۱۱، ۱۲۵، ۶۷۰ بانک ملی / ۳۱۵، ۵۵۸ بانه / ۵۶۶، ۵۸۸، ۶۰۶، ۶۸۶، ۶۹۰، ۷۰۹ باهاما / ۲۶۰، ۴۹۱ بایندر / ۵۹۷، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۲۶ بجن --وردی، س-ید محم-دکاظم (استاندار) / ۳۸۱، ۳۸۲، ۵۲۶ بحرین / ۵۲۴، ۶۷۵ بخارست / ۹۵ بخ-اش، ش-ائول (متفک-ریه--ودی) / ۴۰۱، ۴۱۰، ۴۱۱ بختیار، آقاخان / ۲۵۶ بختیار، شاپور / ۷، ۸، ۱۲، ۱۴، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۴۰، ۴۱، ۴۳، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۵۸، ۸۹، ۹۱، ۹۵، ۹۶، ۱۰۰، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۲۴، ۱۲۶، ۱۶۹، ۲۰۷، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۶، ۲۵۸، ۲۸۰، ۳۰۵، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۸۳، ۵۸۰، ۶۴۲، ۶۴۴، ۶۵۰، ۶۹۲، ۷۰۵، ۷۱۹ بختیاری، اسدالله / ۳۶۵ بخشی آذر (سپهبد) / ۲۹۰ بدره ای، عبدالعلی (تیمسار) / ۱۰۱، ۴۰۴ براون / ۵۹۶، ۶۰۱ برزیل / ۴۶۷ برزین، مسعود / ۱۳، ۲۸۳ برژنف، لئونید / ۹۴ برژینسکی، زینکو / ۹۴، ۹۵، ۶۱۸، ۶۹۶ برق لامع، یعقوب / ۸۲، ۸۳ برلین / ۶۰۴ برمه / ۶۱۸ برنات / ۵۹۲ برنجیان، هاشم (سپهبد) / ۲۸۳، ۲۹۶ بروجردی، حاج آقا حسین (آیت الله) / ۷۰۸ بروکلین / ۵۹۱ برومند (سپهبد) / ۴۱۰، ۵۸۹ بریتانیا □ انگلیس بصره / ۹۶ بغداد / ۸۷، ۸۹، ۲۷۱، ۴۸۱ بقایی یزدی، محمد / ۳۷۰ بقایی، عبدالحسین (دکتر) / ۴۳۴، ۴۳۷، ۵۲۴ بگین، مناخیم / ۴۲۴، ۴۲۵، ۷۱۶ بلالی (مأمور پلیس) / ۲۸۶ بلژیک / ۳۴۳، ۴۶۷ بلغارستان / ۲۳۱، ۲۳۲ بلگراد / ۹۵ بلوچستان / ۲۲۳، ۲۴۶، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۴، ۴۹۹، ۶۶۸، ۶۸۶ بلوریان، غنی / ۵۷۵ بن / ۴۶، ۶۰۴ بندر بوشهر / ۳۷۲ بندر ترکمن (بندر اسلام) / بندر (شاه) / ۱۸۸، ۱۹۲ بندر خرمشهر / ۳۹۹، ۴۰۰ بندر خمینی / ۷۲۳ بندر شاهپور / ۶۲، ۶۳، ۶۶، ۶۸، ۷۰، ۳۲۹، ۵۹۴ بندر ماهشهر / ۱۷۶ بندرانزلی (پهلوی) / ۶۹۴، ۶۹۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۲۱، ۷۲۲ بندرعباس / ۱۹، ۴۰، ۶۶، ۶۷، ۱۰۵، ۲۲۷، ۲۶۶، ۳۱۷، ۳۲۵، ۴۵۹، ۵۵۵ بنکدارپور، م. / ۶۹، ۷۰

بنی هاشمی / ۳۶۱ بنی احمد، احمد / ۱۷۴، ۱۷۹، ۱۸۰، ۳۷۳ بنیاد پهلوی / ۷۰، ۵۲۸ بنی اسدی، حسین / ۳۲۸، ۳۳۴، ۶۷۴، ۶۸۰
 بنی اسرائیل (قوم) / ۷۱۶ بنی پور (سرهنگ) / ۳۱۲ بنی صدر، ابوالحسن / ۴۰، ۴۳، ۵۲، ۷۰، ۲۱۱، ۲۷۵، ۲۸۴، ۳۴۵، ۳۷۷، ۵۸۸،
 ۶۴۷، ۶۹۲، ۷۰۴، ۷۳۴ بنی صدر، فتح الله / ۵۴۹ بوتفلیقه، احمد / ۴۴۹ بوتو، ذوالفقار علی / ۲۸۰، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۵ بورچیل، جان /
 ۷۹ بوردا (منطقه) / ۴۹۷ بوشهر / ۱۰۵، ۱۷۵، ۱۸۰، ۲۶۵، ۲۹۷، ۳۴۶، ۳۷۲، ۵۲۱، ۵۵۴، ۵۵۵، ۶۱۰ بوکانان / ۹۵ بوکان / ۷۰۲
 بولینگ، کلاوس / ۶۰۴ بویس، اسکپ / ۱۵۵، ۱۵۶ بونوس آیرس / ۶۱۹ بهادران، مسعود / ۶۷۶، ۶۷۷ بهادری، بهادر / ۲۸۳
 بهبهان / ۲۲۷، ۶۸۹ بهبهانی، محسن / ۵۸۲ بهرامی (فرماندار کرمان) / ۴۷۲، ۶۲۶ بهزاد نیا (معاون وزارت ارشاد) / ۵۸۴ بهزاد نیا،
 علی / ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۸۶، ۵۹۳، ۵۹۴، ۶۰۸، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۷۱۷، ۷۱۸ بهزادی، علی / ۵۳۲ بهشت زهرا / ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۲۵،
 ۲۸، ۲۲۶، ۶۵۸، ۶۵۹ بهشتی، سید محمد حسین (دکتر) / ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۴۴۶، ۴۵۱، ۴۴۴، ۶۴۷، ۷۰۴، ۷۱۱،
 ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶ بهشهر / ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۳۸، ۲۷۳ بهکار، محمد / ۴۴۳ بهنود، مسعود / ۶۳۱ بی.بی.سی / ۲۷۹، ۶۰۸،
 ۷۳۰ بیدآبادی، سیداحمد (تیمسار) / ۸۰، ۱۴۷، ۱۶۳، ۱۶۶ بیدبند (تأسیسات نفتی) / ۲۱۶ بیرجند / ۴۹۶ بیرمنگهام / ۳۵۷، ۴۵۵
 بیروت / ۴۸۳ بیگلری (دریادار) / ۱۰۱، ۵۹۰ بیل، جیمز / ۱۸۸، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵ بیمارستان شیر و خورشید / ۲۵۰ پاپازیان
 (دکتر) / ۵۱۵ پادگان بهبهان / ۵۷۲ پادگان جلدیان / ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۴۴ پادگان خمینی (جمشیدیه) / ۴۹۰، ۵۷۴ پادگان شاه پسند /
 ۲۶۱ پادگان فرح آباد / ۱۶۳، ۱۶۷، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹ پادگان گارد شاهنشاهی / ۹۰ پادگان لویزان / ۴۰۵، ۶۵۳ پادگان مهاباد /
 ۳۱۸، ۶۹۰ پادگان نظامی انجیره / ۴۷۹ پادگان نظامی نی خزر / ۴۷۹ پادگان نظامی هلاله / ۴۷۹ پادگان هوایی دوشان تپه / ۵۸۸

پارساکیا/ ۵۲۹، ۵۳۵ پاریس / ۷، ۸، ۱۰، ۱۳، ۲۰، ۲۶، ۳۶، ۳۷، ۴۲، ۴۶، ۶۳، ۷۰، ۸۷، ۱۳۹، ۲۳۱، ۲۷۴، ۲۷۷، ۳۲۱، ۴۷۸، ۵۶۰، ۵۶۵، ۵۸۶، ۵۹۶، ۶۵۰، ۶۸۴، ۷۰۵ پازنانان/ ۱۱۶، ۱۱۷ پاسگاه ژاندارمری سرو/ ۶۰۶ پاسگاه ژاندارمری شلمچه/ ۵۸۲ پاسه (ستوان)/ ۶۲۵ پاکروان، حسن/ ۲۰۷، ۲۹۳ پاکستان/ ۱۰۲، ۱۳۸، ۱۷۹، ۲۸۲، ۲۸۵، ۴۰۷ پالاتینسک (منطقه)/ ۵۵۲ پالایشگاه آبادان/ ۱۷۶، ۳۱۵، ۳۶۶، ۵۱۴، ۵۷۳، ۶۸۹ پالایشگاه تبریز/ ۳۹۴، ۵۱۴ پالایشگاه تهران/ ۳۶۶، ۵۱۴ پالایشگاه شهر ری/ ۵۷۳ پالایشگاه شیراز/ ۳۶۶، ۴۳۰، ۴۳۲، ۵۱۴ پالایشگاه کرمانشاه/ ۳۶۶، ۵۱۴ پالایشگاه ماهشهر/ ۳۰۴ پالیزبان (تیمسار)/ ۲۷۹، ۳۵۹، ۳۶۴، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۷۲، ۳۸۸، ۵۶۱، ۵۶۳، ۶۹۲ پانزده خرداد (۱۳۴۲)/ ۴۴۸، ۴۴۹ پاوچ/ ۳۰۷ پاوه/ ۶۳۳، ۶۴۱ پایگاه استراق سمع/ ۱۳۸، ۱۴۰ پایگاه جاسوسی آمریکا/ ۱۳۴، ۱۳۶، ۳۰۷ پایگاه دریایی بوشهر/ ۴۱۸ پایگاه دریایی چابهار/ ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۶۷ پایگاه دریایی خرمشهر/ ۱۸۵، ۱۸۶، ۴۰۸ پایگاه دوشان تپه/ ۳۶۲ پایگاه شیراز/ ۵۵۶ پایگاه علی آباد (قم)/ ۳۶۳ پایگاه نظامی باغشاه/ ۱۲۱ پایگاه نظامی چابهار/ ۳۳۵ پایگاه نظامی عباس آباد/ ۳۶۲ پایگاه نظامی علی آباد/ ۳۶۳ پایگاه نیروی دریایی چابهار/ ۲۰۱ پایگاه وحدتی دزفول/ ۱۰۵ پایگاه هوایی آندروز/ ۲۳ پایگاه هوایی بندرعباس/ ۳۶۳ پایگاه هوایی چابهار/ ۱۶۳ پایگاه هوایی خاتمی/ ۲۹، ۳۰، ۴۹ پایگاه هوایی دوشان تپه/ ۹۰، ۲۴۰ پایگاه هوایی مصدق (وحدتی)/ ۶۳۶، ۶۳۷ پترسن/ ۱۵۷ پتن (ژنرال)/ ۵۳۶ پرایر (کشیش)/ ۳۰۱ پرایور، رابرت/ ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶ پرشت، هنری/ ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵ پروردی لشگری (گروهان شهربانی)/ ۶۳۳ پرورش، رضا (سرتیپ)/ ۲۶۲، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۱۰، ۳۸۱، ۴۱۰ پرویز، عرفان/ ۳۴۳، ۳۷۴، ۳۷۵ پرویز، منوچهر/ ۳۷۱ پزشکی پور، محسن/ ۲۲۷ پژمان، جلال (سپهبد)/ ۴۰۰ پک/ ۹۶ پکن/ ۹۵ پلی سنس/ ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰ پنامون، لاری. ا. / ۱۲۴ پنمن (گروهان)/ ۱۵۰، ۱۵۲

پورسرتیب، محمد/ ۴۸۶ پهلوی، اشرف/ ۵۸۵ پهلوی، دیبا (فرح)/ ۱۲۴، ۲۰۹ پهلوی، رضا (پسر محمدرضا)/ ۲۳ پهلوی، رضا (شاه)/ ۴۸۹ پهلوی، غلامرضا (شاهپور)/ ۲۷۵ پهلوی، فاطمه/ ۴۹۱ پهلوی، محمدرضا/ ۸۸، ۱۷۴ پیراسته/ ۴۷ پیرامی، کریم/ ۶۴۱ پیرانشهر/ ۵۰۶، ۵۰۹، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۲۲، ۵۳۷، ۵۴۴، ۵۵۴ پیرحسینی، حسن/ ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳ پیمان سالت/ ۹۴، ۹۵ پیمان سنتو/ ۵۷، ۱۹۳، ۱۹۵، ۲۰۹، ۲۱۸ پیمان صلح خاورمیانه/ ۲۳۸، ۳۵۳ پیمان صلح مصر و اسرائیل/ ۲۳۲، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۷۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۴۱، ۶۴۳، ۶۵۴ پیمان ناتو/ ۱۳۳، ۱۳۵، ۲۰۹، ۶۱۹ پیمان، حبیب الله/ ۵۸۲. ت. ث تاج، عباس (وزیر نیرو)/ ۱۱۵، ۴۰۵، ۵۴۳ تاخی نجفی (ستوان)/ ۳۱۴ تاریخ، جهانگیر/ ۱۴۷، ۱۶۳، ۱۶۶ تامپسون، کی/. ۱۱۷ تامس، ریک/ ۱۵۴، ۲۱۲ تامست/ ۶۴۲، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۵۶، ۶۵۸ تای (ژنرال)/ ۴۱۰، ۵۸۹، ۵۹۵ تایت / ۲۶۲ تایلند/ ۴۸۴ تایوان/ ۴۸۴ تبریز/ ۳، ۴، ۵۳، ۵۶، ۷۲، ۷۶، ۷۸، ۸۰، ۸۱، ۸۴، ۸۶، ۹۱، ۹۲، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۳، ۱۱۳، ۱۳۱، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۷، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۷۴، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۸، ۱۹۲، ۲۳۳، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۸۱، ۲۸۷، ۲۹۱، ۲۹۸، ۳۰۶، ۳۲۲، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۴۲، ۳۴۶، ۳۹۶، ۵۳۰، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۵۰، ۵۵۵، ۵۸۷، ۵۸۸، ۶۳۷، ۶۳۸، ۷۰۵، ۷۱۷، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۳۰ تبریزی، ایرج/ ۳۲۹ تجدد، هوشنگ/ ۱۲۳ ترکمن صحرا/ ۱۸۸، ۲۵۲، ۲۵۴، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۸، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۸۰، ۲۸۳، ۲۸۸، ۶۵۳ ترکیه/ ۴۲، ۶۷، ۸۸، ۹۷، ۱۰۲، ۱۰۴، ۴۱۲، ۴۴۷، ۵۱۰، ۵۱۰، ۵۸۰، ۵۸۶، ۵۸۷، ۶۰۶، ۶۹۴ ترگه ور/ ۵۸۸ ترمینال دریایی خارک/ ۱۵۸ تروتسکی/ ۵۴۲ تره کی، نورمحمد/ ۲۱۵، ۴۲۱ تریپولی/ ۶۱۹ تسلیمی، منوچهر/ ۱۲۵، ۳۷۱ تسه تونگ، مائو/ ۲۷۸، ۶۵۳ تفنگچی، حمزه/ ۳۶۵ تقوی، مهدی/ ۱۲۵ تنگه تسوسیمما/ ۵۵۲ تنگ، شیائو پنگ/ ۹۴، ۹۵ تنگه هرمز/ ۶۰۱ توانگری، فریدون (آرش)/ ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۱۸ تورنتو/ ۵۵۲ توژال / ۴۵۷ توسلی، محمد/ ۱۴۷

توفیقی (سرهنك دوم) / ۲۶۲ توکلی (توسلی) / ۱۴۷ توکلی، محمد / ۱۳۰ توکلی، نصرالله (سرهنك) / ۱۱۴، ۱۵۵ توکیو / ۶۳
توند (روستا) / ۵۳۸ تهران ژورنال / ۵۹، ۱۲۴، ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۶، ۱۷۲، ۱۷۳، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۳۴۳، ۳۷۴ تهران / اکثر
صفحات تهرانی / ۲۸ تيارت، پت / ۷۹ ثابت، جواد / ۳۶۴ ثنایی، سلمان / ۴۹۴ ج جابرانصاری، همایون / ۲۵۸ جاشیم لیب، هالش /
۶۹۵ جامعه روحانیت تهران / ۳۹۶ جامعه یهودی ایران / ۳۷۷ جانسون، اچ. اف (سروان) / ۱۲۲، ۱۵۴، ۱۹۹، ۲۲۲، ۲۴۵، ۲۴۹،
۲۵۰، ۲۶۷، ۴۲۷، ۴۳۰، ۴۵۸، ۴۶۲، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۷۰، ۴۷۵، ۴۸۰، ۴۸۵، ۴۹۷، ۵۰۵، ۵۰۸، ۵۲۰، ۵۹۴ جانسون، لیلیا / ۶۵۵
جانوف، اشرف احمد / ۲۶۴ جاویتز (سناتور) / ۳۹۸، ۴۰۲، ۴۱۴، ۷۲۰ جاویدمهر، قاسم / ۳۹۱ جبهه پایداری عرب / ۴۰۷ جبهه
خلق برای آزادی فلسطین / ۴۴۵ جبهه دمکراتیک ملی / ۱۶۵، ۱۸۰، ۱۹۵، ۱۹۶، ۲۰۵، ۲۱۴، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۴۹، ۳۱۱،
۳۵۰، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۶۳، ۴۷۷، ۴۷۹، ۵۰۰، ۵۰۲، ۵۶۴، ۵۶۸، ۵۸۶، ۶۰۵، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۳۹ جبهه ملی / ۲۹، ۳۷، ۵۱،
۸۶، ۹۲، ۱۶۵، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۹۳، ۱۹۹، ۲۰۱، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۳۳، ۲۴۹، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۷۷، ۲۷۹، ۳۰۲، ۳۱۱، ۳۲۰، ۳۲۹، ۳۳۹، ۳۴۰،
۳۴۳، ۳۵۰، ۳۶۴، ۳۶۶، ۳۷۳، ۴۰۹، ۴۳۹، ۴۶۳، ۴۶۹، ۴۸۲، ۵۰۰، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۱۶، ۵۱۹، ۵۶۸، ۵۷۰، ۵۸۶، ۶۰۷، ۶۴۴، ۶۴۶،
جذبی (سرهنك) / ۶۲۶ جردن، ال / ۱۵۴ جریری، محمد / ۶۹۶ جزنی، بیژن / ۵۵ جزیره خارک / ۱۳۴، ۶۸۹ جزیره قشم / ۲۲۵،
۲۲۷ جزیره کیش / ۲۵۶ جزیره مسیرا / ۴۸۳ جزیره مینو / ۵۶۲، ۵۸۲، ۵۹۳ جعفرآباد (کرمانشاه) / ۳۸۹ جعفری (دکتر) / ۴۹۹
جعفری (سروان پلیس) / ۳۰۲ جعفری، شعبان / ۱۷۷، ۱۸۰ جعفری، فضل الله (سرهنك) / ۳۱۴ جعفری، مصطفی / ۳۴۳، ۳۴۴،
۳۷۴، ۳۷۵ جعفریان، محمود / ۱۰۱، ۲۰۰، ۲۰۳ جلدیان (روستا) / ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۵۰، ۵۷۴ جلفا / ۶۷ جلود، عبدالسلام (سرهنك) /
۳۴۰ جلیل پور طوسی (سرهنك) / ۴۵۸ جم، فریدون (ارتشبد) / ۷، ۸ جنبش آزادی ملت ایران (جاما) / ۳۲۹ جنبش آزادیبخش

فلسطین / ۱۲۴

ص: ۷۴۸

جنبش انقلابی خلق مسلمان / ۵۸۲ جنبش زنان در آمریکا / ۱۸۹ جنبش غیر متعهدها / ۲۱۸ جنبش مسلمانان مبارز / ۵۸۲ جنبش مشروطه خواهی (۱۹۰۶) / ۲۰۵ جنگ جهانی دوم / ۷۶ جنوب لبنان / ۱۴۴، ۱۴۵، ۳۴۲، ۳۴۶، ۳۶۳، ۷۰۷ جوادی (نویسنده) / ۵۳ جهاد سازندگی / ۶۷۷ جهان بیگلری، عطاءالله / ۴۰۱ جهانبانی، نادر (سپهد) / ۲۰۰، ۲۰۳ جهانی، عباسعلی / ۳۴۳ جهرم / ۸۶، ۴۳۸ حبش، جرج / ۳۷۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۶۴۴ چ چابهار / ۲۵۹، ۳۳۵ چریکهای فدایی خلق (مارکسیست) / ۵۵، ۵۸، ۶۰، ۹۸، ۱۰۳، ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۲۶، ۱۳۷، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۶۵، ۱۸۳، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۰، ۲۰۶، ۲۰۸، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۲۳، ۲۲۵، ۲۲۷، ۲۴۷، ۲۴۹، ۲۵۲، ۲۵۴، ۲۶۸، ۲۷۴، ۲۷۶، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۳۰۷، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۲۲، ۳۳۱، ۳۴۷، ۳۵۰، ۳۵۲، ۳۵۹، ۳۶۴، ۳۶۶، ۳۷۳، ۳۸۷، ۴۱۴، ۴۶۱، ۴۹۸، ۵۰۲، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۸۶، ۶۰۵، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۵۴، ۶۶۵، ۶۸۸ چمران، مصطفی / ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۴۴، ۶۸۰، ۶۸۷، ۶۸۸، ۷۱۰ چهارمحال و بختیاری / ۴۶۹ چه گوارا، ارنستو / ۵۳۹ چین / ۹۴، ۹۵، ۲۸۴، ۲۹۲ ح حائری شیرازی، محی الدین (آیت الله) / ۳۷۶ حائری یزدی، مهدی (دکتر) / ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰ حاج سیدجوادی، علی اصغر / ۵۵، ۴۶۳ حاج طرخانی، تقی / ۵۴۹، ۵۷۳ حاجی فرجی، پرویز / ۴۵۱، ۴۵۸ حاجی لطفی / ۴۳۵، ۴۵۱ حاضر، امیر هوشنگ (سرهنگ) / ۴۰۰ حامدیان، هوشنگ / ۴۴۳ حبیبی، حسن / ۶۸۱ حجازی، (فخرالدین) / ۷ حجت کاشانی، علی / ۲۹۳ حدادی، علی اصغر / ۲۱۴ حریری (دکتر) / ۶۶۸، ۶۸۶ حزب اتحاد المسلمین / ۶۹۵ حزب بعث عراق (الثوره) / ۴۸۱ حزب پان ایرانیست / ۶۰۵، ۲۲۶، ۲۲۷ حزب توده / ۴۰، ۴۲، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۳۹، ۱۶۳، ۱۶۵، ۱۶۷، ۲۰۹، ۲۱۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۱۱، ۳۲۸، ۳۵۲، ۳۷۳، ۴۴۸، ۶۰۵، ۶۳۸، ۷۰۱، ۷۲۹ حزب جبهه دمکراتیک ملی / ۴۷۹، ۵۰۱ حزب جمهوری اسلامی / ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۶، ۳۱۵، ۳۲۸، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۸، ۳۵۹، ۷۲۳، ۷۱۸، ۷۱۶، ۷۱۵، ۷۱۲، ۶۹۸، ۶۹۶، ۶۹۱، ۶۴۷، ۶۴۴، ۶۱۳، ۶۰۷، ۶۰۵، ۵۶۷، ۴۶۳، ۴۴۷، ۴۳۹، ۴۳۴، ۴۱۳، ۳۶۸، ۳۵۹، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۲ حزب جمهوری خلق مسلمان / ۳۵۹، ۴۷۱، ۵۴۷، ۶۰۷، ۶۱۳، ۶۹۲، ۷۱۶ حزب جمهوری خواه آمریکا / ۴۳۷ حزب جمهوریخواهان خلق مسلمان / ۳۲۵

حزب دمکرات کردستان / ۲۷۹ حزب دمکرات آذربایجان / ۵۴۸ حزب دمکرات آمریکا / ۴۳۷ ح--زب دمک-رات کردستان (عراق) / ۲۱۹, ۲۲۷, ۲۵۶, ۲۵۸, ۲۷۹, ۴۸۲, ۵۰۹, ۵۱۰, ۵۱۷, ۵۳۷, ۵۴۴, ۵۶۶, ۵۷۴, ۵۷۵, ۶۰۵, ۶۵۹, ۶۹۱, ۷۰۹, ۷۱۰ حزب رادیکال ایتالیا / ۲۴۴ حزب رستاخیز / ۲۱۰, ۲۱۹, ۲۳۳, ۳۶۴ حزب سوسیالیست کارگران / ۵۲۴, ۶۱۳ حزب کمونیست ایران / ۵۳, ۱۳۴ حزب کمونیست آلمان غربی / ۳۵۲ حزب کمونیست چکسلواکی / ۳۵۲ حزب کمونیست شوروی / ۳۵۲ حزب ملت ایران / ۴۸۲ حزب ملل اسلامی / ۳۸۱ حسن البکر / ۴۶۶, ۴۸۷ حسن پور / ۳۰۴ حسینی (آیت الله) / ۴۴۸ حسینی، احمد / ۳۶۵ حسینی، شیخ عز الدین / ۲۲۳, ۲۵۴, ۴۵۰, ۵۰۹, ۵۱۰, ۵۶۶, ۶۰۶, ۷۱۰ حسینی پور، بهرام / ۳۱۴ حسینیه ارشاد / ۵۴, ۲۸۳, ۲۸۵ حضرت محمد (ص) / ۳۶۸, ۴۰۸ حضرت موسی (ع) / ۷۱۶ حقانی، غلامحسین (آیت الله) / ۹, ۳۶۳ حق پرست، علیرضا / ۳۲۵ حقدان (دکتر) / ۳۸۱ حقگو، جمشید / ۵۳۷, ۵۶۲, ۶۰۶, ۶۹۴ حمزه لوثی، علی (سروان) / ۴۴۳ حوزه علمیه قم / ۴۷۳, ۷۰۸ خ خاتمی (سرهنگ) / ۲۶۲ خاتمی، محمدجواد / ۴۲ خادمی (آیت الله) / ۲۶, ۳۹, ۴۹, ۵۶, ۹۱, ۹۸, ۹۹, ۱۰۰, ۳۸۰, ۳۸۱, ۳۸۲, ۴۰۲, ۴۷۰, ۴۷۴ خاش / ۶۸۶ خاقانی، عیسی / ۵۰۷, ۵۵۸, ۵۷۶ خالقی (سرلشکر) / ۶۸۷ خامنه ای، سیدعلی (آیت الله) / ۵۸۲, ۶۸۷, ۶۸۸ خان مقدم، مصطفی / ۳۴۲ خانمرادی، امیرحسین / ۳۹۴ خاورمیانه / ۱۹۰, ۱۹۵, ۱۹۹, ۲۰۲, ۲۷۷, ۳۰۸, ۳۱۳, ۳۴۴, ۳۴۵, ۵۱۹, ۵۸۹, ۶۰۱, ۶۱۶ خبرگزاری آسوشیتدپرس / ۱۵, ۱۶, ۲۶, ۵۱, ۷۶, ۲۶۳, ۲۶۴, ۲۷۴, ۲۸۹, ۳۵۸, ۶۴۸, ۶۴۹, ۶۴۹ خبرگزاری ان. بی. سی / ۶۰۸, ۶۱۳, ۶۱۵ خبرگزاری ای. بی. سی / ۱۰, ۱۱ خبرگزاری ایزوستیا / ۲۲۷, ۲۶۴ خبرگزاری پارس / ۲۰۳, ۴۶۰, ۴۸۷, ۴۹۳, ۵۱۱, ۵۴۲, ۵۷۲, ۵۸۷, ۶۴۲, ۶۴۳, ۶۴۹, ۶۸۴, ۷۰۲ خبرگزاری تاس / ۲۰, ۲۶۳, ۲۶۴ خبرگزاری تایم - لایف / ۲۸۹ خبرگزاری رویتر / ۴۱۸, ۵۸۴, ۶۴۸ خبرگزاری عراق / ۴۸۱ خبرگزاری فرانس پرس / ۲۰, ۲۳۲, ۲۵۸, ۲۶۶, ۵۶۲, ۷۲۳ خبرگزاری لندن / ۷۲۳, ۷۲۴, ۷۲۷ خبرگزاری ملی (پارس نیوز) / ۲۰۰, ۵۱۱ خبرگزاری واشنگتن دی. سی / ۷۲۳ خبرگزاری یونایتدپرس / ۵۸, ۵۹, ۱۹۰, ۶۴۸ خداداد کادیه، علی (ستوان سوم) / ۳۶۵ خراسان / ۱۸۰, ۳۲۵, ۴۹۹

خرم، رحیم علی / ۱۲۵، ۲۰۷، ۳۷۰ خرم آباد / ۲۹۶، ۴۷۲ خرمشهر / ۶۷، ۱۱۳، ۱۸۶، ۲۳۳، ۲۹۶، ۳۱۴، ۳۲۴، ۳۸۵، ۳۸۷، ۳۹۰،
 ۳۹۳، ۳۹۹، ۴۰۳، ۴۱۸، ۴۴۵، ۴۶۰، ۴۶۵، ۴۹۴، ۴۹۹، ۵۰۲، ۵۱۳، ۵۲۲، ۵۴۵، ۵۵۴، ۵۵۸، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۷۲، ۵۷۵،
 ۵۷۶، ۵۸۲، ۵۸۷، ۵۸۸، ۶۰۹، ۶۵۳، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۴، ۷۰۲، ۷۱۰ خسرو داد (تیمسار) / ۵۰، ۹۹، ۲۹۸، ۲۹۹، ۴۰۳،
 ۴۰۴، ۴۰۵ خلخال (آذربایجان) / ۶۳۱ خلخال، صادق (آیت الله) / ۳۷۱، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۳۲، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۳،
 ۴۶۲، ۷۱۰، ۷۱۶ خلیج فارس / ۶۷، ۶۸، ۱۰۲، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۸۶، ۱۹۰، ۲۲۷، ۲۶۵، ۲۸۸، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۶۹، ۴۱۱،
 ۴۱۲، ۴۴۶، ۴۴۹، ۴۶۰، ۴۹۵، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۶۷۵، ۷۰۳، ۷۰۷ خمین / ۴۳۸ خمینی، روح الله (آیت الله) / اکثر صفحات
 خمینی، مصطفی (آیت الله) / ۷۰۴ خواجه نوری، عبدالله (تیمسار) / ۱۴۷، ۱۶۲، ۱۶۶ خواجه -- نوری، علی محم - د (سپهبد) /
 ۲۸۶، ۲۸۹، ۲۹۰ خوانسار / ۱۳۰ خوزستان / ۶۷، ۱۱۵، ۱۲۷، ۲۰۷، ۲۱۳، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۶، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۸۶، ۲۸۸،
 ۲۸۹، ۲۹۰، ۳۱۵، ۳۲۴، ۳۳۵، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۹، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۹، ۴۰۳، ۴۰۹، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۳۶، ۴۳۹، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۶۳، ۴۷۲،
 ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۷، ۴۸۹، ۴۹۴، ۴۹۹، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۷، ۵۲۵، ۵۴۲، ۵۴۵، ۵۵۱، ۵۵۵، ۵۵۸، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۶،
 ۵۶۷، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۹۲، ۶۰۹، ۶۴۲، ۶۸۴، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۲، ۶۹۴، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۲۲ خوشنام،
 حسنعلی (ناخدا) / ۴۰۸ خیرخواه، حمید / ۴۴۳ د دادستان کل کشور / ۲۵۵، ۲۵۸ دادستانی ارتش / ۴۵۰ دادستانی انقلاب
 اسلامی / ۶۴۳ دادستانی عمومی و انقلاب (تهران) / ۴۰۰ دادگاه انقلاب (تبریز) / ۴۵۸ دادگاه انقلاب (تهران) / ۳۶۱، ۴۵۸
 دادگاه انقلاب (دزفول) / ۴۵۸ دادگاه انقلاب (مشهد) / ۴۲۰ دادگاه انقلاب / ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۷، ۱۹۶، ۲۰۷، ۲۰۹، ۲۷۶،
 ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۳، ۳۰۴، ۳۱۴، ۳۴۸، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۷۱، ۳۹۱، ۳۹۴، ۴۰۵، ۴۰۸، ۴۱۲، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۳۲، ۵۱۸، ۵۳۶،
 ۵۵۶، ۵۸۷، ۶۱۰، ۶۳۳، ۶۴۵، ۶۹۴ داراب / ۴۳۸ دارشویی (ایل بختیاری) / ۳۸۲ دارشویی، امیر امان الله / ۳۸۲ دانشکده افسری
 (تهران) / ۴۵۸ دانشکده پزشکی (دانشگاه بیلر) / ۳۲۱ دانشکده پلیس (تهران) / ۱۶۹ دانشکده امور اداری دانشگاه تهران / ۱۶۰
 دانش -- ک - ده داروس - ازی دانش - گ - اه پهل - وی

(شیراز) / ۱۶۰ دانشکده علوم و تکنولوژی / ۱۶۰ دانشکده فنی (تهران) / ۱۶۰، ۱۶۴ دانشگاه استانفورد آمریکا / ۶۹۱ دانشگاه ام.آی.تی. / ۳۲۱ دانشگاه اهواز / ۶۸۹ دانشگاه برکلی (کالیفرنیا) / ۱۶۱ دانش-گاه-تب-ری--ز / ۳۴۲، ۴۱۱، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۳۱ دانشگاه تربیت معلم / ۱۲۵ دانشگاه تورنتو / ۵۹۹ دانشگاه تهران / ۱۰، ۱۲، ۸۷، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۳۷، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۵۰، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۷۵، ۱۹۰، ۱۹۵، ۲۰۲، ۲۰۵، ۲۱۰، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۵۱، ۲۶۹، ۲۷۱، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۸، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۷، ۳۴۳، ۳۸۸، ۳۹۱، ۳۹۷، ۴۱۳، ۴۲۵، ۴۵۲، ۴۷۹، ۵۰۱، ۵۹۸، ۶۰۲، ۶۳۹، ۶۵۹، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۹۳، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۵، ۷۱۵، ۷۲۵، ۷۲۷، ۷۳۰ دانشگاه جرج تاون / ۵۹۹ دانشگاه ژنو / ۳۲۰ دانشگاه شیراز / ۳۷۶، ۶۶۵ دانش-گاه-ص-نعت-ی اصفهان (آریامهر) / ۷۵، ۱۶۷، ۳۸۰، ۴۰۲، ۴۷۴ دانشگاه صنعتی شریف / ۴۳ دانشگاه علوم و فنون ارتش / ۴۴۶ دانشگاه فردوسی (مشهد) / ۴۲۰ دانشگاه کالیفرنیا / ۷۳ دانشگاه مک گیل / ۵۹۹ دانشگاه ملی (شهید بهشتی) / ۱۲۵، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۵، ۱۶۹، ۶۹۹، ۷۰۱، ۷۳۰ دانشگاه میشیگان / ۵۹۹ دانشگاه نیویورک / ۶۰۱ دانشور (سرتیپ) / ۲۶۲ دانشی، غلامحسین / ۲۰۰، ۲۰۳ داوران، احمد / ۱۶۱ داوران، حبیب / ۱۱۵ داورپناه، ایرج (سروان) / ۳۱۳ داوونی (گروهان) / ۱۴۹، ۱۵۱ داوودی (سرهنگ دوم) / ۲۹۵ دایان، موشه / ۳۷۰ دریای خزر / ۱۰۲، ۱۸۸، ۲۶۵، ۶۸۴، ۶۹۴، ۶۹۶، ۶۹۸، ۷۱۰ دریای سیاه / ۵۱۱ دریای مدیترانه / ۳۱۲ دزفول / ۱۶، ۱۷، ۱۹۸، ۲۸۶، ۵۲۱، ۵۵۴، ۵۵۵، ۶۳۷، ۶۹۵، ۶۹۶، ۷۳۶ (آیت الله) / ۳۷۶ دستوری، سعید / ۴۷۴ دشت ارژن / ۴۳۸ دشت گرگان / ۵۷۹ دشتیان، محمدباقر / ۶۹۵، ۶۹۶، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷۱۰، ۱۷۱۱، ۱۷۱۲، ۱۷۱۳، ۱۷۱۴، ۱۷۱۵، ۱۷۱۶، ۱۷۱۷، ۱۷۱۸، ۱۷۱۹، ۱۷۲۰، ۱۷۲۱، ۱۷۲۲، ۱۷۲۳، ۱۷۲۴، ۱۷۲۵، ۱۷۲۶، ۱۷۲۷، ۱۷۲۸، ۱۷۲۹، ۱۷۳۰، ۱۷۳۱، ۱۷۳۲، ۱۷۳۳، ۱۷۳۴، ۱۷۳۵، ۱۷۳۶، ۱۷۳۷، ۱۷۳۸، ۱۷۳۹، ۱۷۴۰، ۱۷۴۱، ۱۷۴۲، ۱۷۴۳، ۱۷۴۴، ۱۷۴۵، ۱۷۴۶، ۱۷۴۷، ۱۷۴۸، ۱۷۴۹، ۱۷۵۰، ۱۷۵۱، ۱۷۵۲، ۱۷۵۳، ۱۷۵۴، ۱۷۵۵، ۱۷۵۶، ۱۷۵۷، ۱۷۵۸، ۱۷۵۹، ۱۷۶۰، ۱۷۶۱، ۱۷۶۲، ۱۷۶۳، ۱۷۶۴، ۱۷۶۵، ۱۷۶۶، ۱۷۶۷، ۱۷۶۸، ۱۷۶۹، ۱۷۷۰، ۱۷۷۱، ۱۷۷۲، ۱۷۷۳، ۱۷۷۴، ۱۷۷۵، ۱۷۷۶، ۱۷۷۷، ۱۷۷۸، ۱۷۷۹، ۱۷۸۰، ۱۷۸۱، ۱۷۸۲، ۱۷۸۳، ۱۷۸۴، ۱۷۸۵، ۱۷۸۶، ۱۷۸۷، ۱۷۸۸، ۱۷۸۹، ۱۷۹۰، ۱۷۹۱، ۱۷۹۲، ۱۷۹۳، ۱۷۹۴، ۱۷۹۵، ۱۷۹۶، ۱۷۹۷، ۱۷۹۸، ۱۷۹۹، ۱۸۰۰، ۱۸۰۱، ۱۸۰۲، ۱۸۰۳، ۱۸۰۴، ۱۸۰۵، ۱۸۰۶، ۱۸۰۷، ۱۸۰۸، ۱۸۰۹، ۱۸۱۰، ۱۸۱۱، ۱۸۱۲، ۱۸۱۳، ۱۸۱۴، ۱۸۱۵، ۱۸۱۶، ۱۸۱۷، ۱۸۱۸، ۱۸۱۹، ۱۸۲۰، ۱۸۲۱، ۱۸۲۲، ۱۸۲۳، ۱۸۲۴، ۱۸۲۵، ۱۸۲۶، ۱۸۲۷، ۱۸۲۸، ۱۸۲۹، ۱۸۳۰، ۱۸۳۱، ۱۸۳۲، ۱۸۳۳، ۱۸۳۴، ۱۸۳۵، ۱۸۳۶، ۱۸۳۷، ۱۸۳۸، ۱۸۳۹، ۱۸۴۰، ۱۸۴۱، ۱۸۴۲، ۱۸۴۳، ۱۸۴۴، ۱۸۴۵، ۱۸۴۶، ۱۸۴۷، ۱۸۴۸، ۱۸۴۹، ۱۸۵۰، ۱۸۵۱، ۱۸۵۲، ۱۸۵۳، ۱۸۵۴، ۱۸۵۵، ۱۸۵۶، ۱۸۵۷، ۱۸۵۸، ۱۸۵۹، ۱۸۶۰، ۱۸۶۱، ۱۸۶۲، ۱۸۶۳، ۱۸۶۴، ۱۸۶۵، ۱۸۶۶، ۱۸۶۷، ۱۸۶۸، ۱

, ۳۳۶, ۳۳۲, ۳۲۸, ۳۲۱, ۳۱۸, ۳۱۴, ۳۱۲, ۳۰۹, ۳۰۴, ۳۰۱, ۲۹۶, ۲۹۳, ۲۹۲, ۲۸۹, ۲۷۲, ۲۶۷, ۲۶۰, ۲۴۹, ۲۴۵, ۲۳۸, ۲۲۲, ۳۴۰, ۳۴۴, ۳۶۰, ۳۶۴, ۳۶۹, ۳۸۵, ۳۹۰, ۳۹۹, ۴۰۳, ۴۰۵, ۴۱۰, ۴۱۷, ۴۲۲, ۴۲۴, ۴۲۷, ۴۳۰, ۴۳۳, ۴۴۱, ۴۴۴, ۴۴۸, ۴۵۶, ۴۵۸, ۴۶۲, ۴۶۵, ۴۶۶, ۴۷۰, ۴۷۵, ۴۷۷, ۴۸۰, ۴۸۵, ۴۸۹, ۴۹۳, ۴۹۷, ۵۰۵, ۵۰۸, ۵۱۲, ۵۲۰, ۵۲۳, ۵۲۶, ۵۳۵, ۵۴۱, ۵۴۸, ۵۵۰, ۵۵۲, ۵۵۳, ۵۵۵, ۵۶۱, ۵۶۵, ۵۶۸, ۵۷۶, ۵۷۸, ۵۸۰, ۵۸۸, ۵۹۴, ۶۳۲, ۶۳۶, ۶۴۰, ۶۷۴, ۶۷۵, ۶۸۷, ۷۲۱ دفتر وابسته نظامی در مهرآباد / ۲۴۰ دلایه، رائل / ۷۰۵ دلرحیم (خانم) // ۵۹۷ دلنواز (سرهنگ) // ۵۸۱ دماوند / ۱۸۰ دوآب / ۶۹۰ دوپولوس، فیل / ۶۴۸, ۶۴۹ دوج، لاری. ای. / ۴۴ دودآباد / ۴۵۷ دوسلدورف / ۶۰۴ دوشان تپه / ۱۹۸, ۲۳۸, ۲۴۰, ۵۸۰, ۵۸۲ دوفرز (گروهان) / ۱۴۹ دوهفته نامه دنیا / ۷۲۰ دهاقان (شهر) // ۳۱۴ دهقان نژاد، محمد / ۲۸۳ دهقانی تفتی، حسن / ۷۱۱ دهلی نو / ۱۳۹, ۴۸۴ دیترز، پی. / ۱۱۷ دیدگان (منطقه) // ۶۸۳ دیرتک / ۵۹۲ دیزج (روستا) // ۵۶۱, ۵۶۳ دیوان بین المللی دادگستری / ۱۸۹, ۱۹۰ دیوانعالی کشور / ۱۶ دیویس، لاری / ۵۹, ۶۰, ۶۲۷ رائین، پرویز / ۷۶, ۲۶۴, ۲۸۹ رابرتز، جیم / ۱۵۴ راجر (ژنرال) // ۵۹۶ راجی، پرویز / ۴۶۰ رادیا / ۲۵۱ رادیو اصفهان / ۵۴۱ رادیو بی.بی.سی. (فارسی) // ۲۷۴ رادیو بی.بی.سی. / ۷۲۵ رادیو تهران / ۲۴۴, ۲۵۶, ۵۴۱, ۵۷۵, ۶۱۷, ۶۷۴ رادیو صدای آمریکا / ۳۷۵ رادیو صدای انقلاب اسلامی ایران / ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۶۰, ۲۶۶ رادیو و تلویزیون ملی ایران / ۱۱, ۱۲, ۱۳, ۱۵, ۱۶, ۴۳, ۹۰, ۹۱, ۱۰۰, ۱۰۱, ۱۱۵, ۱۳۰, ۱۳۶, ۱۴۷, ۱۴۸, ۱۵۲, ۱۷۳, ۱۸۹, ۱۹۴, ۲۰۰, ۲۰۲, ۲۰۳, ۲۰۴, ۲۰۵, ۲۰۸, ۲۰۹, ۲۱۰, ۲۶۹, ۲۷۴, ۲۷۵, ۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۳, ۳۲۱, ۳۳۹, ۳۹۶, ۴۰۰, ۴۴۸, ۴۶۴, ۴۷۱, ۴۷۷, ۴۷۹, ۴۸۳, ۴۸۷, ۴۹۶, ۴۹۷, ۴۹۹, ۵۰۶, ۵۰۹, ۵۱۴, ۵۱۷, ۵۲۱, ۵۳۹, ۵۵۴, ۵۶۴, ۵۵۷, ۵۷۰, ۵۷۲, ۵۷۴, ۵۷۸, ۵۸۲, ۵۸۳, ۵۸۴, ۵۹۰, ۵۹۱, ۶۳۲, ۶۴۳, ۶۴۵, ۶۵۷, ۶۸۲, ۷۱۶, ۷۲۱, ۷۳۲ راگان (گروهان) // ۶۲۶ راندل، جاناتان / ۷۳ رانگون / ۶۱۹ راولپندی /

رباط / ۴۹۲ ربانی شیرازی، عبدالرحیم (آیت الله) / ۴۳۱، ۵۷۳ ربانی، محمدرضا / ۴۳۸ ربیع - ی، امی - رحسی - ن (سپهبد) / ۲۹،
 ۱۲۹، ۲۸۳، ۲۸۶، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۳، ۲۹۴، ۳۰۷، ۶۴۱ رجایی، محمدعلی (دکتر) / ۸۳، ۸۴، ۷۱۶ رجوی، کاظم / ۳۲۰ رجوی،
 مسعود / ۱۱۴، ۱۲۲، ۵۸۲ رحمانی (سرهنگ) / ۲۹۶ رحمتی، یوسف / ۶۰۰، ۶۰۱ رحیمی (تیمسار) / ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۹۱ رحیمی
 اردستانی، صدرالدین / ۱۸۰ رحیمی، مهدی (تیمسار) / ۹۱، ۴۰۴ رستم خانی، احمد (سرهنگ) / ۳۶۵ رستمی، محمدباقر / ۲۸۶
 رسولی، حسن / ۳۷۱ رشت / ۱۶۵، ۱۷۵، ۲۶۵، ۳۷۰، ۵۱۷، ۶۹۶، ۷۲۱ رضایی، علی / ۱۲۵ رضوی، سعید / ۵۹ رفاهی (دکتر) /
 ۴۷۴ رفسنجان / ۱۴۵، ۲۷۹، ۴۵۱ رفعت (تیمسار) / ۱۰۱ رفعت نیا، اسدالله / ۲۹۵ رُم / ۵۸۶ رنجبر، علی / ۲۷۸ روبس پیر / ۴۱۸
 روتردام / ۱۶۴، ۱۶۷ روحان، محمدحسین (سروان) / ۴۳۸ روحانی (آیت الله) / ۴۱۷، ۴۲۱ روحانی مقدم، محمد مهدی
 (سرلشکر) / ۴۰۰ روحانی، تقی / ۲۹۳، ۶۹۴ روحانی، صادق (آیت الله) / ۴۲۱ رودخانه می. سی. سی. پی / ۱۰۲ رودزیا / ۳۲۹
 روز، گرگوری / ۵۹۶ روزن (وابسته مطبوعاتی) / ۳۷۴، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۸۵، ۵۹۰، ۵۹۳، ۶۰۱، ۶۱۶، ۶۳۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۹۸،
 ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۱۷ روزنامه آزاد کیهان آزاد روزنامه آیندگان / ۲۴۳، ۲۶۱، ۲۶۷، ۲۷۲، ۲۷۴، ۲۷۹، ۳۰۰، ۳۰۲، ۳۱۰، ۳۵۸،
 ۳۶۸، ۳۷۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۵۴۶، ۵۴۸، ۵۵۶، ۵۶۰، ۵۶۷، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۶، ۶۴۸ روزنامه اراده
 آذربایجان / ۳۹۶ روزنامه اشپیگل / ۲۷۵، ۲۷۷ روزنامه اطلاعات / ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۹۷، ۳۰۰، ۳۰۴، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۹۵،
 ۳۹۶، ۴۴۴، ۵۱۸، ۵۶۲، ۵۸۹، ۶۱۲، ۶۴۳، ۶۴۵، ۶۴۷ روزنامه السفير (لبنان) / ۴۸۳ روزنامه السیاسیه / ۶۴ روزنامه الوطن / ۱۴۴
 روزنامه انقلاب اسلامی / ۶۹۱، ۷۱۹ روزنامه بامداد / ۳۷۴، ۳۸۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۴۸۷، ۴۹۱، ۴۹۳، ۵۰۹، ۵۸۲، ۵۸۷، ۶۱۱، ۶۳۴،
 ۶۴۳، ۶۴۷ روزنامه پاییز / ۵۸۵ روزنامه پراودا / ۲۲۷ روزنامه پیام امروز / ۶۳۹ روزنامه پیغام امروز / ۳۹۶، ۶۱۳ روزنامه تهران پول
 (Tehran Pool) / ۴۸۳، ۵۸۹) روزنامه تهران تایمز / ۳۴۳، ۳۶۸، ۳۷۴، ۳۷۵، ۴۳۱

, ۴۳۵, ۴۶۰, ۴۶۲, ۴۶۳, ۴۹۰, ۴۹۸, ۵۰۷, ۵۱۱, ۵۲۰, ۵۲۲, ۵۲۶, ۵۴۴, ۵۵۳, ۵۵۵, ۵۵۶, ۵۵۸, ۵۶۲, ۵۶۴, ۵۶۶, ۵۶۷, ۵۶۹, ۵۷۰, ۵۷۲, ۵۸۱, ۵۸۹, ۶۲۱, ۶۳۳, ۶۳۷, ۶۴۱, ۶۴۳, ۶۷۴, ۶۷۵, ۶۸۷, ۶۹۰ روزنامه ه جمه--وری اس-لامی / ۶۸۲, ۶۸۷, ۶۹۸, ۷۰۲, ۷۱۸ روزنامه رستاخیز / ۲۸۳, ۳۷۴ روزنامه عرب تایم / ۶۴ روزنامه کیهان اینترنشنال / ۱۹۹, ۲۰۱ روزنامه کارگر (روسی) / ۳۹۹ روزنامه کیهان آزاد / ۶۱۲, ۶۱۳, ۶۴۸ روزنامه کیهان بین المللی (اینترنشنال) / ۴۵, ۵۹, ۱۳۳, ۱۳۶, ۱۴۳, ۲۰۸, ۲۴۳, ۲۷۹, ۳۰۲, ۳۱۰, ۳۴۱, ۳۹۰, ۳۹۳, ۳۹۵, ۳۹۶, ۴۰۴, ۴۰۵, ۴۱۰, ۴۲۹, ۴۳۲, ۴۵۲, ۴۷۸, ۵۴۸, ۵۵۹, ۵۶۰, ۵۶۱, ۵۶۹, ۵۸۵, ۶۱۲, ۶۱۳, ۶۴۳, ۶۴۴, ۶۴۷, ۶۴۸, ۶۵۱, ۶۵۴, ۶۷۶, ۶۸۹, ۷۱۷ روزنامه گاردین / ۲۷۴ روزنامه ل-س آنجل-س تایم-- ز / ۵۱۹, ۵۲۰, ۵۲۹, ۵۳۱, ۵۳۲, ۵۳۴, ۶۰۲, ۷۱۷ روزنامه لوموند / ۱۴ روزنامه ندای آزادی / ۶۱۲ روزنامه واشنگتن پست / ۵۸۴ روسو، گری.ا. (گروهیان) / ۳۵۵, ۳۵۶, ۴۵۶ روسیه / ۸۵, ۹۴, ۱۳۸, ۳۲۷, ۴۲۶ روضاتی (حجت الاسلام) / ۴۷۴ روغنی، غلامحسین / ۸۴, ۸۵, ۸۶ روغنی، مهدی / ۸۴, ۱۴۷, ۲۲۰, ۲۲۱ رومانی / ۹۴ رونالد، جفری (سرگرد) / ۴۵۳, ۶۵۵ رهبانی، منصور / ۳۷۴, ۶۴۴ ریاحی، تقی (سرلشگر) / ۲۶۰, ۲۶۲, ۲۶۶, ۲۶۸, ۲۷۴, ۲۷۵, ۴۸۳, ۵۵۶, ۵۶۱, ۵۶۸, ۵۶۹, ۵۷۰, ۵۷۶, ۵۷۹, ۵۸۱, ۶۷۴, ۶۷۵ ریاضی، عبدالله / ۲۱۸, ۲۱۹, ۲۹۳ رینکر (سرهنک دوم) / ۶۲۶ ریوند (روستا) / ۴۶۴ ریسی، محمود / ۲۷۹ زابل / ۶۶۸ زارعی، عبدالعلی / ۳۲۵ زاهدان / ۲۵۷, ۲۶۰, ۲۷۰, ۳۳۵, ۳۶۸, ۶۸۶, ۶۹۵ زاهدی، اردشیر / ۷, ۸, ۲۳, ۵۵, ۵۷, ۲۵۶, ۲۷۵, ۴۴۵, ۴۶۱, ۶۹۲ زرقان / ۴۳۸ زرنگار، کاظم / ۵۵۹, ۵۶۱, ۶۵۱ زرین کلک (سرهنک) / ۶۲۶ زمانی، منصور (سرهنک) / ۱۴۷, ۱۶۳, ۱۶۶ زمانی، هادی (سرباز) / ۴۲۰ زنجان / ۲۶۰, ۴۷۲, ۵۰۲, ۶۰۶, ۶۱۰ زنجانی (آیت الله) / ۳۶۶ زند کریمی / ۲۰۰, ۲۰۳ زند، فریدون / ۲۵, ۲۶ زندان اوین / ۹۸ زندان اوین / ۹۸, ۳۶۵, ۶۴۱ زندان جمشیدیه / ۹۱, ۱۰۱, ۳۹۰ زندان خرمشهر / ۵۵۸

زندان قصر/ ۱۴۷، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۷۷، ۲۰۴، ۲۰۷، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۱۴، ۲۱۹، ۲۳۴، ۲۴۴، ۲۵۸، ۲۷۳، ۲۷۴، ۳۸۶، ۴۰۰، ۴۰۱،
۴۱۱، ۴۱۷، ۵۲۲، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۹، ۵۵۴، ۷۰۸ زونیس، ماروین/ ۶۷۸ ژ ژاپن/ ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۹۵، ۱۶۴، ۱۶۷، ۴۱۲،
۴۶۷ ژنو/ ۳۲۰، ۵۲۷، ۵۹۴ ژیلت، دی. ای/ ۶۳۶، ۶۴۰ س ساختمان ایران گالری/ ۱۸۴ ساختمان تافت (شیراز)/ ۱۰۰ ساختمان
صدا و سیما/ ۴۹۷ ساختمان قدیمی تجاری اسرائیل/ ۴۱۴ سادات فر، محمدرضا/ ۲۸۴ ساری/ ۱۳۸، ۲۲۷، ۲۸۷، ۳۱۷، ۶۸۴
سازمان آزادیبخش فلسطین (ساف)/ ۱۰۰، ۱۲۴، ۱۲۸، ۱۴۴، ۱۵۳، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۳۲، ۲۳۴،
۲۳۶، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۷۱، ۲۷۷، ۲۸۴، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۱، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۳۱، ۳۴۲، ۳۴۵، ۳۵۳، ۳۸۸، ۳۹۴، ۴۰۷، ۴۴۵، ۴۵۲، ۶۵۴،
سازمان آپک، ۶۴، ۶۵، ۵۲۷ سازمان ارتباطات بین المللی آمریکا/ ۱۰، ۸۹، ۹۱، ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۸۱، ۱۸۳، ۲۷۹، ۲۸۳، ۳۷۲، ۵۳۱،
۵۵۹، ۵۸۵، ۶۱۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۸، ۶۵۰، ۶۵۷، ۶۷۶، ۶۸۱، ۶۹۱، ۶۹۸، ۷۰۲، ۷۱۷، ۷۱۸ س-ازم-ان اط-لاع-ات دفاعی
آمریکا/ ۱۱۲، ۱۲۱، ۱۲۸، ۱۳۳، ۱۳۷، ۱۴۴، ۱۵۸، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۷۴، ۱۷۶، ۱۹۰، ۱۹۳، ۱۹۵، ۱۹۹، ۲۱۴، ۲۲۲، ۲۳۸، ۲۴۵، ۲۴۹،
۲۶۰، ۲۶۷، ۲۷۲، ۲۸۹، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۰۱، ۳۰۴، ۳۰۹، ۳۱۴، ۳۱۸، ۳۲۱، ۳۲۸، ۳۳۲، ۳۳۶، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۴، ۳۶۰،
۳۶۴، ۳۶۹، ۳۹۹، ۴۰۳، ۴۰۵، ۴۱۰، ۴۶۵، ۴۸۹، ۵۰۸، ۵۱۲، ۵۲۰، ۵۲۳، ۵۲۶، ۵۴۱، ۵۴۸، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۵، ۵۶۱، ۵۶۵،
۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۶، ۵۷۸، ۵۸۸، ۶۰۷، ۶۳۲، ۶۶۱، ۶۶۴، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۸۷، ۷۲۱، ۷۲۹ سازمان اطلاعات مرکزی ایالات متحده
آمریکا/ ۴۴۴، ۶۷۶ سازمان اطلاعاتی انگلیس/ ۴۸۳ سازمان الفتح/ ۲۷۱ سازمان انرژی اتمی ایران/ ۱۷۵، ۲۹۷، ۳۴۶، ۵۴۳، ۵۷۷
سازمان اوقاف/ ۱۱۵ سازمان برنامه و بودجه/ ۴۳، ۱۹۳، ۳۹۲، ۴۹۵، ۵۰۶، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۶۸۰ سازمان بنادر و کشتیرانی/
۳۷۲ سازمان تربیت بدنی ایران/ ۲۰۰، ۲۰۳ سازمان خلق عرب/ ۴۱۹، ۶۸۹ سازمان دانشجویان مسلمان/ ۴۰۲ سازمان زنان
انقلاب اسلامی/ ۳۰۰ سازمان سرّی جهانی مجازات/ ۲۹۲ سازمان سیاسی خلق عرب/ ۳۸۷، ۶۰۵ سازمان فراماسونری ایران/
۲۰۹ سازمان کماندویی مبارزان طرفدار قانون اساسی/ ۱۶ س-ازمان مج-اهدین انقلاب اسلامی/ ۲۸۴، ۲۸۵ سازمان مجاهدین
خلق/ ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۱۰۳، ۱۱۳

۳۵۲, ۳۲۸, ۳۲۲, ۳۱۵, ۳۱۱, ۲۸۴, ۲۲۵, ۲۱۹, ۲۱۸, ۲۱۵, ۲۰۸, ۲۰۷, ۱۹۴, ۱۹۰, ۱۸۸, ۱۴۷, ۱۴۲, ۱۳۷, ۱۲۶, ۱۲۲, ۱۱۴, ۳۵۴, ۳۶۶, ۵۰۱, ۵۸۲, ۶۳۷, ۶۳۹, ۶۵۴, ۶۵۹, ۶۶۱, ۶۶۴, ۶۶۵ سازمان ملل متحد/ ۱۴۴, ۱۴۵, ۳۱۴, ۳۱۷, ۳۲۰, ۴۱۲, ۴۶۰, ۶۲۹ سازمان ملی اساتید دانشگاه/ ۱۶۰, ۱۶۱ سازمان هوانوردی فدرال (آمریکا)/ ۶ ساعدی، علی اشرف (سرلشکر)/ ۴۰۰ سالار جاف/ ۱۴۷, ۱۶۳, ۱۶۶, ۲۷۹, ۳۶۷ سامری، احمدحسین/ ۴۸۱ سامی، کاظم/ ۵۰۸, ۵۸۲, ۷۱۱ سامی، منصور/ ۲۰ سامی، مه‌ری/ ۴۷ ساندرز/ ۳۳۰, ۶۱۶ سانفرانسیسکو/ ۱۳۹ ساواخ/ ۶۱۰ ساواک اصفهان/ ۲۸۶ ساواک دزفول/ ۴۵۸ ساواک/ ۸, ۱۵, ۲۸, ۲۹, ۵۲, ۵۳, ۵۵, ۵۷, ۷۴, ۸۰, ۸۱, ۹۰, ۱۰۵, ۱۲۸, ۱۴۱, ۱۴۷, ۱۷۳, ۲۰۳, ۲۰۷, ۲۶۱, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۷۱, ۲۷۹, ۲۸۲, ۲۸۳, ۲۹۶, ۲۹۷, ۳۱۴, ۳۲۵, ۳۲۸, ۳۳۷, ۳۵۱, ۳۶۵, ۳۶۷, ۳۷۰, ۳۷۲, ۳۸۱, ۳۹۱, ۴۱۰, ۴۲۰, ۴۴۴, ۴۵۱, ۴۵۸, ۴۷۳, ۴۷۴, ۴۸۰, ۴۸۳, ۴۹۴, ۵۰۰, ۵۰۱, ۵۰۲, ۵۰۵, ۵۱۷, ۵۱۸, ۵۵۶, ۵۶۰, ۵۶۵, ۶۰۴, ۶۰۹, ۶۱۰, ۶۱۲, ۶۴۲, ۶۸۰, ۷۰۹, ۷۱۱, ۷۱۶, ۷۱۸, ۷۱۹, ۷۱۶, ۷۱۱, ۱۲۵, ۱۲۴, ۱۲۸, ۱۴۱, ۱۴۲, ۱۵۸, ۱۵۹, ۲۳۴, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۸۲, ۲۸۸, ۳۳۱, ۳۳۳, ۳۵۹, ۳۸۵, ۳۸۷, ۴۰۲, ۴۰۹, ۴۲۳, ۴۶۶, ۴۳۷, ۴۴۳, ۴۵۳, ۴۶۳, ۴۷۱, ۴۸۷, ۵۱۴, ۶۲۲, ۶۳۸, ۶۵۳, ۶۸۸, ۶۹۳, ۶۹۴, ۶۹۵, ۶۹۸, ۶۹۹ سپهبدی، علی/ ۶۸۰ سپهبدی، فرهاد/ ۴۶۰ سپه‌ری پور/ ۶۹۰ ستاد بزرگ ارتشتاران/ ۴۰۴ ستاد فرماندهی اداره تحقیقات ویژه نیروی هوایی آمریکا/ ۱۷, ۲۴, ۳۰, ۳۲, ۳۹, ۴۳, ۵۸, ۱۶۹ ستاد کل نیروهای مسلح ایران/ ۳۸۶ ستاد مرکزی پاسداران انقلاب/ ۶۹۰ ستاد مشترک ارتش/ ۲۹۷ ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران/ ۱۱۲, ۳۲۳, ۴۴۵, ۴۷۹, ۵۸۱, ۶۸۷ ستاد نیروی زمینی ایران/ ۱۹۰, ۱۹۲ سجودی، سجاد/ ۳۳۹ سحابی، عزت‌الله/ ۲۹۷, ۴۹۲, ۵۸۲, ۶۸۰, ۷۱۰ سحابی، فریدون/ ۵۴۳ سحابی، یدالله/ ۴۷, ۷۰, ۴۷۸, ۴۹۲, ۵۱۸, ۶۸۱ سدّامی، داود/ ۴۴۳ سر پل ذهاب/ ۳۶۷ سراج الواعظین/ ۳۸۲, ۴۷۴ سربنا، قاسم/ ۳۷۱ سردار جاف/ ۳۶۷ سردشت/ ۴۵۶, ۴۵۷, ۵۰۹, ۵۳۷, ۵۶۲, ۶۸۶, ۶۹۰ سردوش (روستا)/ ۵۶۲ سرشیو (روستا)/ ۵۶۲ سرو (منطقه)/ ۵۸۷, ۵۸۸

سروری، احمد/ ۳۹۴ سروش، عبدالحسین / ۴۵۱ س--رویس اطلاع-ات و ارتباط-ات آمریکا/ ۱۸۳ س---رویس پخش اخبار بین المللی (لندن)/ ۷۲۶ سرویس جاسوسی آلمان/ ۴۰۸ سعادت‌مند، عبدالحسین (سرتیپ)/ ۳۷۰ سعادت‌تی، محمدرضا/ ۵۰۱، ۵۶۴، ۶۳۳ سعیدی (سرهنگ)/ ۶۴۱ سعیدی، علی اشرف (سرلشکر)/ ۲۹۷ سفارت آمریکا (آنکارا)/ ۱۲، ۹۷، ۷۱۱ سفارت آمریکا (تهران)/ اکثر صفحات سفارت آمریکا (کویت)/ ۶۴ سفارت آمریکا (ابوظبی)/ ۱۲ سفارت آمریکا (اسلام آباد)/ ۱۲، ۷۱۱ سفارت آمریکا (انگلستان)/ ۴۵۴ سفارت آمریکا (بغداد)/ ۱۲، ۷۱۱ سفارت آمریکا (بن)/ ۱۲، ۶۱، ۶۴، ۱۰۱، ۶۰۴ سفارت آمریکا (پاریس)/ ۹، ۱۲، ۶۱، ۶۴ سفارت آمریکا (پکن)/ ۱۲ سفارت آمریکا (تل آویو)/ ۷۰۶ سفارت آمریکا (توکیو)/ ۱۲، ۶۱ سفارت آمریکا (جده)/ ۱۲، ۷۰۶، ۷۱۱ سفارت آمریکا (خارطوم)/ ۱۲ سفارت آمریکا (دمشق)/ ۷۱۱ سفارت آمریکا (دوحه)/ ۱۲ سفارت آمریکا (دهلی نو)/ ۱۲ سفارت آمریکا (رباط)/ ۱۲ سفارت آمریکا (رم)/ ۱۲، ۳۷۷ سفارت آمریکا (ریاض)/ ۱۲ سفارت آمریکا (ظهران)/ ۱۲ سفارت آمریکا (فرانکفورت)/ ۱۲ سفارت آمریکا (قاهره)/ ۱۲، ۲۰ سفارت آمریکا (کابل)/ ۱۲، ۷۱۱ سفارت آمریکا (کانادا)/ ۴۵۴ سفارت آمریکا (کویت)/ ۱۲، ۷۱۱ سفارت آمریکا (لندن)/ ۱۲، ۶۱، ۶۴ سفارت آمریکا (مسقط)/ ۱۲ سفارت آمریکا (مسکو)/ ۱۲ سفارت آمریکا (مناره)/ ۱۲ سفارت اسرائیل (تهران)/ ۴۱۴ سفارت افغانستان (تهران)/ ۶۸۶ سف-ارت انگلس-تان (ته-ران)/ ۱۸۹، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۸۳، ۴۱۴ سفارت ایران (آمریکا)/ ۶۰۱، ۶۴۹ سفارت پاکستان (تهران)/ ۲۸۵ سفارت جمهوری فدرال آلمان (آلمان)/ ۲۷۵ سفارت روسیه (تهران)/ ۴۲۷ سفارت ژاپن (بن)/ ۶۱ سفارت ژاپن (تهران)/ ۶۳ سفارت ژاپن (واشنگتن)/ ۶۳، ۶۴ سفارت سنگال (تهران)/ ۷۱۵ سفارت شوروی (ایران)/ ۲۶۳، ۲۶۴ سفارت عراق (تهران)/ ۴۶۰، ۴۶۶ سفارت عربستان (تهران)/ ۶۸۶ سفارت مصر (ایران)/ ۲۳۴، ۲۳۹، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۷، ۳۷۲ سفارت هند (ایران)/ ۲۶۴ سقز/ ۲۵۹، ۵۶۶، ۶۰۶، ۶۴۰، ۶۴۹، ۶۸۶ سلامتیان، احمد/ ۳۰۱، ۳۱۰، ۳۱۲، ۳۱۳ سلجوقی، هدایت الله/ ۳۲۵ سلطان حسین / ۸

سلماس (شهرک) / ۵۶۳ سلیزیری، هریسون / ۷۱۸ سمسار، مهدی / ۲۸۳ سمنان / ۲۷ سمیرم / ۳۸۲ سنجایی (منطقه) / ۶۴۰ سنجایی،
 کریم / ۳۶، ۳۷، ۴۳، ۱۱۴، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۷۲، ۱۹۶، ۱۹۸، ۲۰۱، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۷۱، ۲۸۰، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۹۸، ۳۰۱،
 ۳۰۲، ۳۱۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۶۱، ۳۶۳، ۳۰۳، ۵۱۶، ۶۰۷، ۶۴۰ سنقر / ۳۰۴، ۳۰۵ سنگاپور / ۱۳۹ سنگال / ۷۱۵ سندج / ۱۵، ۱۶، ۲۲۳،
 ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۵، ۲۵۸، ۲۶۶، ۲۹۸، ۳۰۲، ۳۱۰، ۳۷۹، ۵۶۲، ۵۶۶، ۵۸۷، ۶۰۶، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۵۸، ۶۸۶، ۶۹۵، ۷۰۲، ۷۱۰
 سوئد / ۳۴۳ سوئیس / ۲۰۴، ۳۴۳، ۴۷۸ سوپر، چاک / ۶۵۶ سورنسون / ۵۴۰ سوریه / ۴۰۸، ۴۸۱، ۴۸۷، ۴۸۹، ۵۵۲ سولژنیتسین /
 ۳۷۳ سولیوان، توبی / ۱۰۳ سولیوان، ویلیام / ۶، ۷، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۷، ۲۰، ۲۲، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۶، ۳۸، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۸، ۵۶، ۵۹،
 ۶۰، ۶۹، ۷۰، ۷۲، ۷۳، ۷۶، ۸۶، ۹۲، ۹۳، ۱۰۱، ۱۰۹، ۱۱۶، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۸، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۷، ۱۴۲، ۱۴۴، ۱۴۸،
 ۱۵۵، ۱۵۷، ۱۶۲، ۱۶۵، ۱۶۹، ۱۷۳، ۱۸۰، ۱۸۵، ۱۹۰، ۲۰۵، ۲۰۹، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۴، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۲، ۲۲۸، ۲۳۰، ۲۳۲، ۲۳۴،
 ۲۳۸، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۴۹، ۲۵۳، ۲۵۶، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۶۷، ۲۷۱، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۸۰، ۲۸۲، ۲۹۱، ۲۹۶، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹،
 آم-ریکا) / ۱۰۵، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۴۱، ۱۶۱، ۲۶۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۲، ۲۹۱، ۲۹۶، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹،
 ۳۷۶، ۳۸۲، ۴۳۰، ۴۴۴، ۴۸۳، ۶۱۲، ۶۱۵، ۶۷۷، ۶۹۸، ۷۰۲، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹،
 سیتی بانک / ۴۶، ۴۸ سیرجان / ۴۷۲ سیس-تان و بل-وچس-تان / ۱۳۱، ۱۳۸، ۱۸۰، ۲۵۷، ۲۷۰، ۴۰۱، ۶۶۸، ۶۸۴، ۶۹۴،
 ۶۹۵، ۶۹۶ سیف آباد (روستا) / ۶۹۹ سیل، جیم / ۱۸۷ سیلان / ۳۴۳ سینما اتحاد (خرمشهر) / ۴۷۹ سینما رکس آبادان / ۸۷، ۴۷۶
 ش شادانفر، فریدون / ۳۶۵ شادانی، یدالله (نام مستعار اسفندیاری) / ۳۶۵ شادگان (روستا) / ۴۴۵، ۵۲۲، ۵۵۴ شارجه / ۶۶، ۱۳۹
 شافر، تی.ای (سرهنگ) / ۱۳۳، ۱۳۷، ۱۴۴، ۱۵۸، ۱۶۶، ۱۷۴، ۱۹۹، ۲۲۲، ۲۳۸، ۲۴۵، ۲۴۹، ۲۶۰، ۲۶۷، ۲۷۲، ۲۸۹، ۲۹۲، ۲۹۳،
 ۲۹۷، ۳۰۱، ۳۰۴، ۳۰۹، ۳۱۸، ۳۲۸، ۴۳۳، ۴۴۱، ۴۴۴، ۴۴۸، ۴۵۶، ۴۵۸، ۴۶۲، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۷۰، ۴۷۵، ۴۷۷، ۴۸۰، ۴۸۵، ۴۸۹،
 ۴۹۳، ۴۹۷، ۵۰۵، ۵۰۸، ۵۱۲، ۵۲۰،

۵۸۰، ۵۹۴، ۶۳۶، ۶۴۰ شاکر، محمدحسین (سرتیپ) / ۵۸۱، ۵۸۲، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۸۷، ۶۸۸ شاه عباس / ۲۶۶ شاهپور، باقر / ۱۸۰
شاهرخی / ۱۰۵ شاهسار (سرهنگ) / ۳۴۲ شاه کمان، حسین / ۲۰۳ شاهین شهر / ۴۰، ۱۰۰، ۵۸۵ شایگان، علی / ۱۱۲، ۱۲۲، ۱۶۵،
۳۶۶ شبکه بی.بی.سی / ۲۲۷، ۲۴۶ شبکه تلویزیونی آی.تی.ان (بریتانیا) / ۱۳۵ شبکه تلویزیونی ای.بی.سی / ۱۳۵ شبکه خبری ان.
بی. سی / ۶۰۸ شبکه خبری سی.بی.اس / ۲۴۸، ۵۲۲ شجاعی، حسن (گروهان) / ۴۳۸ شرر / ۶۲۳ شرکت ایتالیایی آگوستاسپا /
۱۷۵ شرکت تایم / ۲۰۵ شرکت فورد موتور / ۸۴ شرکت متروی تهران / ۴۴۷ شرکت ملی پتروشیمی ایران / ۱۷۶، ۳۲۸، ۳۲۹
شرکت ملی گاز ایران / ۱۷۶، ۲۰۱ شرکت ملی مخابرات ایران / ۲۰۷، ۲۱۴ شرکت ملی نفت ایران / ۸۷، ۸۸، ۱۳۴، ۱۵۹، ۱۷۵،
۱۷۶، ۲۰۱، ۲۳۱، ۳۰۳، ۳۱۳، ۳۲۸، ۳۲۹، ۴۴۱، ۴۴۳، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۸، ۴۵۱، ۴۶۳، ۴۹۱، ۵۱۴ شرکت میتسویی / ۱۵۹ شرکت
نفت اسلند / ۱۵۹ شرکت هواپیمایی پارس / ۱۰۱ شرکت (سی.بی.اس) / ۵۱۵ شرکت آرتی. سی آتن / ۴۵۴ شرکت آریا / ۶۲۴
شرکت ارتباط بی سیم ایران / ۴۲ شرکت الکترونیک ایران / ۳۷۸ شرکت انرژی گاز دیوی (انگلیسی) / ۳۷۸ شرکت ای. آی.
یو / ۲۸۹ شرکت ایستمن کداک / ۴۵۳ شرکت براون و روت / ۵۸۹ شرکت بهرینگ / ۶۲۴ شرکت بین المللی راکول / ۶۰
شرکت بین المللی هلیکوپترسازی بل / ۳، ۲۱، ۲۲، ۲۶، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۴۰، ۴۹، ۵۰، ۵۳، ۵۶، ۱۰۰، ۲۱۴، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۸، ۳۸۹،
۷۳۴ شرکت پایپ لاین / ۶۶ شرکت پتروشیمی آبادان / ۳۲۹ شرکت پتروشیمی اهواز / ۳۲۹ شرکت پتروشیمی ایران / ۳۷۸، ۳۲۹
شرکت پتروشیمی خارک / ۳۲۹ شرکت پندیکس / ۱۴۶ شرکت تی.اس.ای. آر / ۳۸۸ شرکت خدماتی نفت / ۵۹ شرکت
ریتون / ۲۸۹ شرکت زیم لاینز / ۶۸ شرکت سی لند / ۶۸ شرکت سی ترین / ۶۸ شرکت شیلات ایران / ۷۱۱ شرکت کانتیننتال
مکانیکال / ۳۷۸ شرکت کشتیرانی هودسن / ۷۰ شرکت گرومن / ۹۹ شرکت لاکهید / ۳۲، ۵۸۴، ۶۵۶ شرکت ملی پتروشیمی

ایران / ۶۸۰

ص: ۷۶۰

شرکت ملی گاز ایران / ۶۸۰ شرکت ملی نفت ایران / ۱۸، ۵۷، ۱۱۵، ۱۲۴، ۱۳۰، ۱۹۱، ۱۹۴، ۱۹۵، ۲۹۳، ۳۱۵، ۳۳۴، ۳۴۳، ۳۶۳، ۳۶۶، ۳۹۲، ۳۹۳، ۴۰۹، ۴۳۲، ۶۸۰، ۶۸۴، ۶۸۹، ۷۲۲، ۷۲۳ شرکت موتورولا / ۲۸۹ شرکت نفت آبادان / ۳۱۴، ۳۱۵ شرکت نفتی اشلند / ۱۶۴ شرکت نفتی رویال داچ - شل / ۱۶۴، ۱۶۷ شرکت نورترپ / ۵۸۳، ۵۸۴ شرکت واترمن / ۶۶ شرکت هرمان بلوم / ۳۷۸ شرکت هواپیمایی آمریکا (پان آمریکن) / ۵، ۶، ۱۳، ۱۷، ۱۸، ۲۱، ۲۳، ۲۹، ۳۰، ۵۸ شرکت هواپیمایی اس. آ. اس / ۱۷ شرکت هواپیمایی ال عال (اسرائیل) / ۷۲ شرکت هواپیمایی ایریان / ۱۷، ۱۸ شرکت هواپیمایی ایرفرانس / ۱۳۴، ۱۳۸ شرکت هواپیمایی بریتیش ایرویز / ۲۳۹ شرکت هواپیمایی تی. آی. ای / ۶ شرکت هواپیمایی جی. ای. ال / ۱۷ شرکت هواپیمایی کی. ال. ام / ۱۷ شرکت هواپیمایی لوفت هانزا / ۶، ۲۳، ۱۲۳، ۲۳۹، ۶۰۸ شرکت هواپیمایی ملی ایران (ایران ایر) / ۱۳۹، ۱۸۵، ۱۸۷، ۴۹۲، ۵۳۸، ۶۸۴ شرکت هواپیمایی ورلد ایروی / ۶ شروگز / ۶۵۶ شری، جیمز / ۵۹۵ ش-ریعمداری، سید محمد کاظم (آیت الله) / ۸، ۹، ۵۱، ۷۱، ۱۴۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۸۷، ۱۹۱، ۱۹۷، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۲۷، ۲۵۳، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۹۱، ۳۲۵، ۳۲۷، ۳۴۷، ۳۵۹، ۳۸۳، ۴۱۷، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۹، ۴۷۱، ۴۷۵، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۵، ۵۳۱، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۹۳، ۶۰۳، ۶۰۷، ۶۱۳، ۶۳۸، ۶۵۷، ۶۶۰، ۶۹۲، ۷۱۰، ۷۱۷، ۷۲۷ شریعمداری، علی / ۱۱۵، ۶۸۱ شریعتی، علی / ۲۸۵، ۶۰۱، ۶۰۴، ۷۰۱ شریف، محمد / ۷۰۲ شریف امامی، جعفر / ۱۷، ۷۶، ۸۷، ۸۸، ۲۵۶، ۳۶۴، ۴۱۱ شفاعت، عباس / ۶۳۲ شفیعی، آزاد / ۵۸۵ شفیق / ۶۰۱ شکروی، جعفر / ۳۷۰ شکری، حسن (ستوان) / ۳۱۴ شکوهی، غلامحسین / ۱۱۵، ۶۶۶ شکوهی، غلامرضا / ۶۷۵ شکوهیان، امیر / ۶۲۰، ۶۳۴ شلمچه / ۴۶۰ شلنبرگر / ۳۷۳، ۳۷۵، ۳۹۷، ۳۹۹، ۴۹۷، ۵۶۱، ۵۶۴، ۵۸۴، ۵۸۶، ۵۹۱ شمس اردکانی (آیت الله) / ۴۷۴ شمس تبریزی، غلامحسین (سرلشگر) / ۴۴۳ شمی، بی. جی (وابسته نظامی مصر) / ۲۳۹ شمیرانی، پرویز (سرهنگ) / ۳۱۰ شورای امنیت ملی آمریکا / ۶۱۸، ۶۱۹ شورای انقلاب اسلامی / ۱۳، ۲۷، ۳۶، ۵۴، ۱۵۹، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۸۷، ۱۹۴، ۲۱۰، ۲۱۳، ۲۵۳، ۲۵۵، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۵۱، ۳۵۸، ۳۶۸، ۳۷۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۹۲، ۳۹۷، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۸، ۴۲۱، ۴۳۰، ۴۳۹، ۴۵۱، ۴۵۹، ۴۶۱، ۴۷۶، ۴۸۷، ۵۰۹، ۵۱۲، ۵۱۵، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۲، ۵۲۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۴۶، ۵۴۷

۵۴۹، ۵۵۳، ۵۵۵، ۵۵۹، ۵۷۷، ۵۹۳، ۶۰۸، ۶۱۱، ۶۱۳، ۶۴۸، ۶۵۳، ۶۵۹، شورای شهر تهران/ ۱۷۹، ۱۸۰ شورای عالی قضایی /
 ۴۷۷ شورای نگهبان/ ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۹۲ شوروی / ۲۶، ۵۳، ۶۵، ۶۷، ۷۶، ۸۵، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۱۲، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۳۶،
 ۱۳۸، ۱۷۶، ۲۱۶، ۲۳۲، ۲۴۵، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۶، ۲۸۰، ۲۸۴، ۲۹۲، ۳۰۷، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۲۷، ۳۵۱، ۳۶۰، ۳۶۳، ۳۷۷،
 ۳۸۴، ۴۲۵، ۴۳۴، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۸، ۵۱۱، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۶۴، ۵۷۹، ۵۸۹، ۶۴۶، ۶۵۹، ۶۷۵، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۲۴،
 شوشمی (منطقه) / ۶۹۰ شهابی، فریدون / ۵۷۷ شهاتی، احمد / ۵۴۵ شهر بابک / ۶۸۴ شهربانی کل کشور / ۱۰۵، ۱۰۹، ۷۲۹،
 شهرداری تهران / ۱۴۷، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۹۸، ۳۶۲ شهرستانی، جواد / ۴۲ شهرکرد / ۱۸۸ شهشه-انی، حس --ین (جعف-ر) / ۵۰۲،
 ۵۲۲، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۵۴، ۷۱۱ شهناز (تیمسار) / ۹۹ شهیدی، عبدالوهاب / ۱۷۳ شهیدی، محمود / ۲۸۳ شیانی، حمید / ۵۰۱ شیخ
 بهایی، امیرحسین / ۳۷۱ شیخ صالح (منطقه) / ۶۸۳ شیخ معزی / ۴۷۴ شیخ، حسین / ۶۴۱ شیخ الاسلام زاده، شجاع الدین / ۲۰۷،
 شیخان (منطقه) / ۶۹۰ شیخی، عبدالرسول / ۲۸۶ شیراز / ۴، ۴۹، ۵۰، ۵۳، ۵۶، ۸۶، ۱۰۰، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۱۶، ۱۷۲، ۱۷۸، ۲۲۵،
 ۲۲۷، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۹۶، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۱۴، ۳۱۷، ۳۲۹، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۹۹، ۴۰۹، ۴۳۶، ۴۴۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۵۶۹،
 ۵۷۳، ۵۸۲، ۵۹۶، ۵۹۷، ۶۲۵، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۶، ۶۸۱، ۶۹۹ شیرازی، ابراهیم / ۲۸۴ شیرازی، سید عبدالله (آیت الله) / ۸،
 ۲۵۳، ۵۶۵، ۵۷۳ شیرازی، سیدرضی (آیت الله) / ۵۶۵، ۵۷۳، ۵۷۴ شیرانی، مرتضی / ۵۱۸ شیروخورشید / ۵۶۶ شیکاگو / ۱۳۹،
 شیلات چابهار / ۳۳۵ شیلات شمال / ۶۹۴ شیلات کنارک / ۳۳۵ ص صاحب الزمانی (دکتر) / ۷۴ صادق، ابوالقاسم / ۷۱۷، ۷۱۸،
 صادقیان، محمدحسن / ۱۸۰ صالحی، بهرام (سرهنگ) / ۳۴۲ صباغیان، هاشم / ۱۱۴، ۲۸۹، ۳۹۷، ۴۹۶، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۶، ۵۲۲،
 ۵۲۵، ۵۵۵، ۶۶۸، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۸، ۷۱۰ صحرای غربی / ۱۲۵ صدام حسین / ۹۶ صدر حاج سیدجوادی، احمد / ۱۱۴، ۱۳۴،
 ۱۸۹، ۲۴۶

۲۸۵, ۳۱۶, ۳۶۷, ۴۰۹, ۴۲۱, ۴۷۸, ۴۷۹, ۴۹۶, ۵۴۹ صدر حاج سی-د جوادی، علی اصغر / ۵۰۱, ۵۸۲ صدر، رضا (آیت الله) /
 ۱۱۵, ۲۵۵, ۷۱۱ صدر، سید محمدباقر (آیت الله) / ۴۷۳ صدری، مصطفی / ۲۸۳ صدقیانی، رضا / ۱۲۵, ۳۷۱ صدیقی (سرهنگ) /
 ۳۱۹ صدیقی، غلامحسین / ۴۸۲ صفا، علی / ۵۶۴ صفری (تیمسار) / ۶۲۴, ۶۲۶ صلیب سرخ / ۲۰۴ صمدی کلاشینی، احمد / ۴۳۸
 صنایع الکترونیک ایران / ۳۷۸ صنایع جریکو / ۱۰ صنایع دفاع ملی / ۱۸۶ صنایع نیویورک / ۱۰ صنعت نفت / ۴, ۴۲, ۵۷, ۱۵۸,
 ۲۳۱, ۵۰۲ صوفیان (روستا) / ۵۳۸ صیادیان (سرلشکر) / ۳۷۲ صیرفی، محمدعلی / ۱۲۳ ض زرغامی (تیمسار) / ۱۰۱ ضمیر
 صافیان، علی / ۳۷۲ ضیاءالحق، محمد / ۲۸۵ ضیایی، طاهر (سناتور) / ۷۰ ط طاقی جوان، محمد (سرهنگ) / ۳۱۴ طالقانی، اعظم /
 ۲۹۹, ۳۰۰ طالقانی، س-یدمحمود (آیت الله) / ۱۶, ۱۷, ۷۳, ۷۴, ۷۵, ۸۷, ۱۳۰, ۱۳۸, ۱۴۰, ۱۴۱, ۱۴۷, ۱۶۵, ۱۷۳, ۱۸۶,
 ۱۹۷, ۲۱۳, ۲۲۶, ۲۴۶, ۲۵۲, ۲۵۳, ۲۵۴, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۶۱, ۲۶۶, ۲۸۵, ۲۸۷, ۲۹۰, ۲۹۹, ۳۰۰, ۳۰۱, ۳۰۲, ۳۱۰, ۳۱۱, ۳۲۲,
 ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۴۰, ۳۴۲, ۳۴۷, ۳۶۶, ۳۳۹, ۴۳۹, ۴۴۱, ۴۴۲, ۴۴۳, ۴۶۹, ۵۱۶, ۵۴۵, ۵۶۴, ۵۶۶, ۵۸۱, ۵۸۲, ۵۸۷, ۶۰۲, ۶۳۹, ۶۵۸,
 ۶۵۹, ۶۶۰, ۶۶۵, ۶۷۵, ۷۰۱, ۷۰۴, ۷۰۶, ۷۲۴ طاهرزاده، سیدمجتبی / ۱۱۵ طاهری، سید جلال (آیت الله) / ۵۶, ۱۰۰, ۳۸۰,
 ۳۸۱, ۳۸۲, ۴۶۷, ۴۶۹, ۷۱۶ طباطبایی (معاون نخست وزیر) / ۵۸۴ طباطبایی (معاون وزیر کشور) / ۲۵۴ طباطبایی قمی، حسن
 (آیت الله) / ۴۰۸, ۷۲۷ طباطبایی / ۶۸۲, ۶۸۴ طباطبایی، سیداحمد / ۲۲۷ طباطبایی، صادق / ۴۹۹, ۵۲۵, ۵۶۹, ۵۷۲, ۶۱۰, ۶۷۵
 طبایی، حسین / ۴۴۳ طبس / ۸۷ طرخانی، علی اصغر / ۵۴۹, ۵۷۳ طوطیان (سرگرد) / ۲۹۶ ط-وفانی-ان، حسن-ن (ارتش-بد) /
 ۱۱۵, ۱۴۵, ۱۴۶, ۳۸۵, ۳۸۶, ۴۸۹, ۴۹۰, ۴۹۱, ۴۹۶ طوفانیان، هادی / ۴۹۶ ع عابدی، رحیم / ۳۲۹ عاشورا / ۸۸, ۴۰۴, ۴۱۲
 عاقلی، باقر / ۳۷۲ عامری، ایرج / ۱۴۵

عاملی تهرانی، محمدرضا/ ۲۷۸، ۳۶۴، ۴۱۱ عباس، محمدمهدی/ ۳۱۶ عباس آباد/ ۱۴۷، ۳۶۲ عباسی، عبدالرضا/ ۴۵۸ عباسی،
 محمد/ ۴۴۹ عبداللهی، رحمان/ ۲۸۶ عبدالملک آل یاسین/ ۴۵۶، ۴۸۱ عبدالناصر، جمال/ ۲۱ عبده، علی/ ۲۵۶ عراق/ ۸۸، ۹۵،
 ۹۶، ۱۰۲، ۲۱۸، ۲۱۹، ۳۱۵، ۴۰۳، ۴۰۵، ۴۰۸، ۴۴۵، ۴۴۷، ۴۴۹، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۶۰، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۷۱، ۴۷۳،
 ۴۷۷، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۵، ۴۸۷، ۴۸۹، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۷، ۵۲۰، ۵۲۱،
 ۵۲۵، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۶، ۵۷۵، ۶۰۹، ۶۹۰، ۷۰۸، ۷۱۰ عراقی، حاج مهدی/ ۶۴۷، ۶۴۸ عراقی، حسام/ ۶۴۸ عربستان
 سعودی/ ۶۶۷، ۶۸۶، ۷۰۸ عربی، قربانعلی (گروهان)/ ۴۳۸ عرفات، یاسر/ ۳۴۲، ۳۹۷، ۳۹۸ عرفان، پرویز/ ۳۴۴ عسگر، اکبر
 (سروان)/ ۳۹۱ عصفوری، هدایت الله/ ۳۲۵ عطاپور، امیرحسین (سرلشکر)/ ۴۰۰ عطاپور، فریبرز/ ۲۴۷ عقیقی، چراغعلی/ ۴۵۸
 علامه نوری (آیت الله)/ ۴۶۷، ۴۶۹ علامه وحیدی/ ۲۹۳ علایی، غلامحسین/ ۴۴۳ علم، اسدالله (وزیر دربار)/ ۷۶، ۵۹۱ علم
 زاده، احمد/ ۳۱۴ علوی (دریادار)/ ۱۴۶، ۲۹۰، ۵۹۰ علوی، عباس/ ۵۶۵، ۵۶۶ علی آبادی/ ۲۸ علیزاده/ ۶۱۳ عمادی، اسکندر
 (سرهنگ)/ ۴۶۵ عمان/ ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۶۰ عیسی بیگلو، هوشنگ/ ۵۰۰ غ غروی، نورالدین/ ۱۷۳، ۵۶۸ غفاری تهرانی، اکبر
 (سرلشکر)/ ۳۸۱، ۴۰۰ غفاری، محمدجواد/ ۳۹۱ غفاری، هادی (حجت الاسلام)/ ۵۷۷ غفاریان، اکبر (سرتیپ)/ ۱۹۸ غلام
 محمد (اسم عربی)/ ۵۲۴ غلامی (ستوان)/ ۴۳۸ غنی پور (سرهنگ)/ ۶۲۳ غیائی، ولی الله/ ۴۵۱ ف فارسی، جلال الدین/ ۱۲۴،
 ۱۲۸ فارل/ ۵۴۰، ۵۴۱ فاشونه، پیترو/ ۱۷۵ فایرک (سروان)/ ۴۲۷ فتحی امین، علی (سرتیپ)/ ۳۰۴، ۳۶۴ فتحی مقدم، جمشید
 (سرتیپ)/ ۴۰۰ فخر مدرس (سپهبد)/ ۱۴۷، ۱۶۳، ۱۶۶ فخر، محمود (نام مستعار فخرالاسلام)/ ۳۲۵ فخرالمحققین/ ۴۷۴ فداییان
 اسلام/ ۳۵۲، ۴۳۰، ۴۳۲، ۴۶۱، ۴۶۲ فراماسونری/ ۳۰۸

فرانسه/ ۳۷, ۳۸, ۴۱, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۸۸, ۱۲۴, ۲۵۳, ۴۶۷, ۵۳۶, ۶۵۰, ۷۰۵ فرانکفورت/ ۱۸, ۴۶, ۲۴۱, ۴۸۴, ۶۰۴ فراور
 (تیمسار)/ ۶۲۵ فراهانی، سالم/ ۵۶۲ ف-رید، ناص-ر (سرلشکر)/ ۲۴۷, ۲۵۳, ۳۱۸, ۳۲۷, ۳۸۶, ۳۸۷, ۴۲۱, ۴۳۶, ۴۴۵, ۴۴۶,
 ۴۷۹, ۴۹۳, ۵۰۶, ۵۳۵, ۵۳۷, ۵۴۱, ۵۴۲, ۵۵۵, ۵۵۶, ۵۵۷, ۵۶۱, ۵۷۰, ۵۷۴, ۵۸۰, ۵۸۱, ۵۸۲, ۵۹۰ فرجادی، حسن (سرلشکر)/
 ۴۰۰ فرخندار/ ۴۲ فردوس ماکان، حسین (سرهننگ)/ ۳۶۴ فرزین، حسین/ ۲۰۳ فرودگاه اصفهان/ ۶ فرودگاه بین المللی
 مهرآباد/ ۶, ۱۱, ۱۳, ۱۷, ۷۲, ۷۳, ۸۴, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۳۴, ۱۹۸, ۲۲۵, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۵۰, ۲۵۱, ۲۸۰, ۲۹۲, ۳۲۰, ۴۰۱,
 ۴۱۱, ۴۶۳, ۴۶۴, ۵۰۱, ۵۲۳, ۵۳۸, ۵۴۴, ۵۴۵, ۶۲۵, ۶۹۴ فرودگاه هیترو (لندن)/ ۱۸۹, ۲۰۲ فروغی/ ۲۷۴ فروهر، داریوش/
 ۳۶, ۱۱۴, ۱۳۷, ۴۱۷, ۴۲۱, ۴۸۲, ۵۰۰, ۵۰۲, ۵۰۳, ۵۲۵, ۵۷۰, ۶۸۰, ۷۱۰ فرید، کن/ ۵۱۹ فریزر، آلن/ ۱۴۷ فریمن، لئونارد/ ۹,
 ۱۰ فسا/ ۴۳۸ فضائی، حاج علم الهدی/ ۴۷۴ فقیه امامی (آیت الله)/ ۴۶۷, ۴۶۹ فکور (سرهننگ)/ ۲۶۲, ۲۶۳ فلاح، محمد/
 ۲۳۱, ۳۷۰ فلاح-ی، ول-ی الله (س-رلشکر)/ ۱۹۲, ۴۲۱, ۴۶۵, ۵۹۴, ۶۶۸, ۶۸۸ فلاسفه، جهانگیر/ ۳۴۲ فلدمن، هوراس/ ۱۵۶
 فلسطین (بیت المقدس)/ ۱۳۰, ۲۰۹, ۲۲۱, ۲۴۴, ۳۴۲, ۳۴۴, ۳۴۵, ۳۴۶, ۳۸۸, ۳۹۴, ۴۲۵, ۴۶۱, ۴۹۵, ۶۳۹, ۶۴۳, ۷۰۵ فلسفی،
 محمدتقی/ ۱۴۸ فلینگر (دکتر)/ ۷۲۰ فوج/ ۶۵۵ فولادی، حسین/ ۳۷۱ فوندا، جین/ ۳۰۷ فیاض (غیائی)، ولی الله/ ۴۵۸
 فیروزآبادی، سید علی اکبر/ ۲۸۳ فیروزمند، ناصر (سپهبد)/ ۶۴۰, ۶۴۱, ۶۴۲ فیلیپس، چارلز (سرهننگ دوم)/ ۳۲ فیلیپین/ ۴۶۷,
 ۶۱۸ ق قاجار (سپهبد)/ ۵۸۹ قاسملا (منطقه)/ ۵۸۸ قاسملو، عبدالرحمن/ ۲۵۸, ۵۶۶, ۵۷۴, ۷۱۰ قاسمی، ابوالفضل/ ۳۲۹ قاسمی،
 رضا/ ۳۲۵ قاض-ی طباطبایی، محمدعلی (آیت الله)/ ۸۰, ۹۹, ۲۹۱, ۵۴۷, ۷۲۷ قاهره/ ۲۱, ۳۴۱, ۳۷۲, ۴۸۳ قدسی/ ۶۱۴
 قدوسی، علی/ ۶۸۰ قذافی، معمر/ ۱۲۵, ۱۳۱, ۲۶۵, ۲۶۷ قرایی، علی قلی/ ۷۰۳

قرنی، ولی الله (سپهبد) / ۹۰، ۱۰۱، ۱۲۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۹۸، ۲۱۶، ۲۴۷، ۲۵۳، ۲۵۵، ۳۱۸، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۸، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۶، ۳۳۸، ۳۴۷، ۳۵۸، ۳۶۰، ۴۶۲، ۵۰۱، ۷۲۴ قروه / ۵۴۶ قره باغی، عباس (ارتشبد) / ۱۲، ۱۴، ۳۵، ۹۱، ۶۴۱ قره تپه / ۵۶۳ قزل ایاق، منوچهر (سرگرد) / ۴۵۸ قزوین / ۱۳۹، ۱۴۳، ۲۹۸، ۳۲۱، ۶۰۶ قشقایی، خسرو / ۳۸۲، ۴۶۹، ۵۱۱ قشقایی، منوچهر (سرگرد) / ۲۰۰، ۲۰۳ قشقایی، ناصرخان / ۴۶۹، ۵۱۰، ۵۱۱ قصر شیرین / ۲۰۴، ۳۶۷، ۳۸۹، ۴۹۲، ۴۹۳ قطب زاده، صادق / ۱۳، ۱۴، ۷۰، ۱۱۵، ۱۳۰، ۱۳۶، ۱۸۹، ۱۹۴، ۲۰۴، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۷۵، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۳۵۸، ۳۷۷، ۳۹۶، ۳۹۷، ۴۷۱، ۴۹۶، ۵۳۹، ۵۶۴، ۵۸۰، ۵۹۰، ۵۹۱، ۶۳۲، ۶۴۶، ۶۵۷ قلم کاری، حسین (ستوان) / ۳۶۵ قم / ۷، ۸، ۱۴، ۲۸، ۴۱، ۸۶، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۳۰، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۳، ۱۴۸، ۱۵۶، ۱۶۵، ۱۶۹، ۱۷۲، ۱۷۵، ۱۸۰، ۱۹۷، ۲۰۳، ۲۰۶، ۲۱۰، ۲۱۴، ۲۲۶، ۲۳۲، ۲۴۵، ۲۷۱، ۲۸۴، ۲۸۶، ۲۹۶، ۳۰۰، ۳۰۸، ۳۱۰، ۳۱۹، ۳۲۳، ۳۶۳، ۳۸۰، ۳۸۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۴۰۷، ۴۰۹، ۴۱۸، ۴۳۳، ۴۳۵، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۶۴، ۴۷۱، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۸۷، ۴۸۹، ۴۹۳، ۴۹۵، ۵۱۲، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۱، ۵۴۴، ۵۴۸، ۵۵۳، ۵۶۰، ۵۷۸، ۵۸۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۴۸، ۶۶۴، ۶۸۴، ۶۸۶، ۶۸۸، ۶۹۲، ۷۰۳، ۷۰۸، ۷۱۷، ۷۲۷ قمی، حسن (آیت الله) / ۴۰۵، ۴۰۸، ۶۳۱ / ۶۷۵ قنادزاده، محمد / ۳۶۵ قوشجی / ۵۶۳ قهرمانپور، ام. ای / ۱۴۶ قهرمانشهر (کرمانشاه سابق) / ۶۰۶، ۶۱۰ ک کائو / ۲۲۵ کابل / ۲۲۶ کاخ دادگستری / ۲۱۳ کاخ نیاوران / ۱۳۳ کازرون / ۸۶ کانون حفاظت از راکتورهای اتمی / ۴۴۲ کانون فرهنگ اسلامی اهواز / ۴۸۰ کانون فرهنگی و سیاسی اعراب / ۴۴۵ کانون فرهنگی و سیاسی ترکمن / ۲۵۴، ۲۸۰ کانون وکلا / ۲۱۵، ۲۱۶، ۴۸۲ کبکان / ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۳۸، ۲۷۳ کربلا / ۹۶ کرج / ۲۹۸، ۳۰۲ کردستان / ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۴۷، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۹، ۲۲۳، ۲۲۷، ۲۳۲، ۲۳۷، ۲۴۲، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۵۶، ۲۵۹، ۲۷۰، ۲۷۶، ۲۷۹، ۲۸۸، ۴۵۷، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۷، ۵۱۹، ۶۰۹، ۶۳۷، ۶۴۰، ۶۴۱ کرمان / ۸۶ کرمانشاه / ۲۷۹، ۲۹۸، ۳۰۵، ۴۶۰، ۴۶۴، ۴۷۹، ۴۹۲، ۴۹۳، ۶۴۱ کره / ۴۶۷ کلابیورن / ۵۹۳ کلیسای انجیلی آلمان / ۳۰۱

کمیته دفاع از حقوق بشر و آزادی / ۲۰۷ کمیته مرکزی ترکمن صحرا / ۲۵۱ کنسولگری آمریکا (لنینگراد) / ۹۳ کوتس / ۱۵۲
کویت / ۶۵, ۸۷, ۱۴۴, ۴۷۴, ۴۹۴, ۴۹۵ ک.گ.ب (س-ازم-ان ج-اسوسی شوروی) / ۲۶۴ ک-اپ-وچی، وال-ریان
(اسقف) / ۲۶۹, ۲۷۱, ۲۷۶, ۲۷۷ کاتلر / ۳۷۴, ۴۰۷, ۶۴۳ کاتم، ریچارد / ۳۰۸ کاتوزیان، طاهر / ۵۸۲ کاخ جوانان / ۸۱, ۸۲ کاخ
دادگستری / ۴۰ ک-ارت-ر، جیم-ی / ۱۱, ۸۵, ۹۸, ۱۰۰, ۱۳۲, ۱۸۹, ۱۹۰, ۱۹۵, ۱۹۹, ۲۰۲, ۲۰۳, ۲۳۹, ۲۴۲, ۲۷۵, ۳۹۸,
۴۰۲, ۴۱۱, ۴۲۲, ۴۲۴, ۴۲۵, ۴۲۶, ۴۲۷, ۷۱۶, ۷۳۲ کارخانه جنرال موتورز / ۶۷۸ کارخانه ریسندگی شهناز / ۴۶۹
کارخانه لوله سازی نورد اهواز / ۶۸۹ کارخانه میرک / ۶۹۵ کارنسکی / ۶۶۹ ک-ارول (نم-اینده خب-رگ-زاری تاس) / ۶۱,
۲۶۳, ۲۶۴ کازرون / ۶۹۹ کاسیبا، جان / ۱۱۷ کاشان / ۵۴, ۴۰۱ کاشانی، حسن / ۶۱۴, ۶۲۱ کاش-انی، ماش-ءالله (قص-اب) /
۲۱۱, ۲۴۰, ۳۵۰, ۳۵۱, ۳۵۲, ۳۵۶, ۳۹۷, ۴۱۴, ۴۴۰, ۴۴۸, ۴۵۳, ۴۸۳, ۴۸۴, ۴۹۸, ۵۹۲, ۵۹۳, ۶۱۴, ۶۲۰, ۶۲۱, ۶۲۲, ۶۲۴,
۶۲۸, ۶۲۹, ۶۳۱, ۶۳۳, ۶۳۴, ۶۳۵, ۶۵۵ کاشی، حسن (پاسبان) / ۴۰۰ کاگلین، مایک / ۳۵۰, ۳۵۱, ۳۵۶, ۴۵۴, ۵۹۲ کالج آر.
سی. دی / ۱۶۰ کالیبورن / ۵۸۴ کالیفرنیا / ۵۸۶ کامبوج / ۶۷۸ کامپتون، جیم / ۶۰۸ کامچاتکا / ۵۵۲ کامکار (سرهنگ) / ۶۲۶
کامیاران / ۶۰۶ کانادا / ۵۵۰, ۵۵۲ کانون نویسندگان تهران / ۵۵۰ کانون وکلای ایران / ۲۶, ۱۱۵, ۵۴۶ کانیزار / ۴۵۷ کانینگهام،
جیم / ۱۵۶ کتیرایی، مصطفی / ۶۹۵ کراوس، کنت (گروهیان) / ۱۲۳, ۱۵۱, ۱۵۳ کرد، غلامعلی / ۱۲۳ کردبچه، عباس / ۴۴۳
کردستان / ۱۲۷, ۱۶۳, ۳۳۲, ۳۹۰, ۵۳۵, ۵۳۸, ۵۴۴, ۵۶۳, ۵۶۶, ۵۶۷, ۵۷۲, ۵۷۳, ۵۷۴, ۵۷۵, ۵۷۸, ۵۸۸, ۶۰۵, ۶۰۶, ۶۴۱,
۶۴۲, ۶۴۸, ۶۴۹, ۶۵۷, ۶۷۶, ۶۸۰, ۶۸۴, ۶۸۷, ۶۸۸, ۶۹۰, ۶۹۱, ۶۹۲, ۶۹۵, ۷۰۱, ۷۱۰, ۷۱۲, ۷۱۳, ۷۲۲ کرگان / ۷۰ کرمان /
۱۵, ۱۶, ۵۴, ۲۹۶, ۶۸۴ کرمانشاه / ۲۰۴, ۳۴۶, ۳۷۲, ۳۸۸, ۳۸۹, ۵۸۶, ۵۸۷, ۶۳۹, ۶۴۲, ۶۹۰, ۷۰۲ کرمانشاهان / ۶۸۳ کردند /
۶۴۰

کریست (سرلشکر) / ۶۱ کریستوفر / ۴۱۶, ۵۱۵, ۵۱۷, ۵۲۳ کلارآباد / ۱۷۳, ۱۳۸ کلارک، رمزی / ۶۵۰ کلارک، ویلیام / ۴۵۵, ۵۲۳, ۶۳۴۵۰۵ کلانتری مرکزی اصفهان / ۴۹ کلی، جان / ۴۴۴ کلی، رونالد / ۴۵۳ کلیسای کامیونیتی / ۷۳ کمالی (سپهد) / ۲۹۶
 کمانگر (سرتیپ) / ۳۷۲ کیمیایی پور، امیر (سپهد) / ۴۰۰ کمیته آزادی زندانیان سیاسی / ۲۶ کمیته امنیت ملی / ۳۴۰ کمیته
 انقلاب یاسوج / ۴۰۱ کمیته مرکزی انقلاب اسلامی / ۱۱۳, ۱۱۹, ۱۶۵, ۱۶۸, ۱۷۲, ۲۱۰, ۲۱۲, ۲۱۹, ۲۲۳, ۲۵۷, ۲۷۰, ۲۷۹, ۲۸۰, ۳۲۴, ۳۴۷, ۳۸۷, ۶۲۱, ۶۲۲, ۵۶۶, ۵۶۷, ۶۸۵, ۶۹۵ کمیته مشترک ضدخرابکاری ساواک / ۱۰۵, ۳۳۹, ۳۶۵, ۳۷۰
 کنارک / ۳۳۵ کنزی، رضا (سرهنگ) / ۵۷۲ کنسولگری آمریکا (اشتوتگارت) / ۶۱ کنسولگری آمریکا (اصفهان) / ۸۹
 کنسولگری آمریکا (تبریز) / ۴۳, ۸۹, ۵۴۷ کنسولگری آمریکا (تهران) / ۳۶۹ کنسولگری آمریکا (شیراز) / ۸۹ کنسولگری
 آمریکا (کراچی) / ۵۳۳, ۷۲۳ کنسولگری انگلیس (تهران) / ۳۷۶ کنسولگری انگلیس (شیراز) / ۳۹۹ کنسولگری عراق
 (خوزستان) / ۴۴۵ کنفرانس عدم تعهد / ۳۶۹ کوبا / ۱۱۰, ۳۶۹ کوپر / ۶۲۰ کوتس (استوار دوم) / ۱۵۰ کوجه (روستا) / ۵۳۸
 کوچصفهانی، امیراحمد / ۲۰۳ کوروکاوا / ۶۱, ۶۲, ۶۳ کولیر، لروی / ۷۹ کونز، پُل / ۵۲۹, ۵۳۰ کیان پور، غلامرضا / ۵۵, ۳۶۴
 کیانوری، نورالدین / ۵۵, ۳۰۱, ۳۰۲, ۳۷۳ کیاوش، سیدمحمد / ۱۱۵ کیسینجر، هنری / ۹۵, ۵۸۴ کیمیا، علیرضا / ۸۲ کینشازا /
 ۶۵۵ کینون، مک / ۴۹ گگارد جاویدان / ۴۰۴, ۵۰۹ گارد سیاه جامگان / ۵۵۵, ۵۵۷ گالوگوس / ۶۵۶ گچساران / ۲۹۶, ۵۱۸
 گرازینی، ای. بی / ۱۳۷, ۱۴۴, ۱۵۸, ۱۶۶, ۱۷۴, ۳۰۴, ۳۱۸, ۳۲۸, ۳۳۶, ۳۴۴, ۳۶۰, ۳۶۴, ۳۸۵, ۳۹۰, ۴۱۷, ۴۳۳, ۴۴۱, ۴۴۴,
 ۴۴۸, ۴۵۶, ۴۷۷, ۴۸۹, ۴۹۳, ۵۱۲, ۵۸۰ گراهام / ۱۹۸ گرجی، نصرت الله / ۱۳۷ گردنه قوچک / ۴۰۵ گرگان / ۲۱۹, ۲۴۲, ۲۵۱,
 ۲۵۲, ۲۶۱, ۲۶۵, ۲۶۶ گروه ۱۷ شهریور / ۶۵۴ گروه ایران خلق [عرب] / ۴۱۷, ۴۱۸

, ۵۳۰, ۵۳۱, ۵۳۳, ۵۳۵, ۵۳۹, ۵۴۰, ۵۴۱, ۵۴۷, ۵۴۸, ۵۷۶, ۵۸۴, ۵۸۸, ۵۹۴, ۵۹۸, ۶۰۰, ۶۱۱, ۶۱۵, ۶۱۷, ۶۲۱, ۶۲۲, ۶۲۳, ۶۲۷, ۶۲۹, ۶۳۱, ۶۳۴, ۶۳۵, ۶۳۶, ۶۴۰, ۶۴۲, ۶۶۰, ۶۶۶, ۶۶۷, ۶۶۸, ۶۷۲, ۶۷۳, ۶۷۴, ۶۷۹, ۶۸۱, ۶۸۲, ۶۸۶, ۶۸۷, ۶۹۱, ۶۹۳, ۶۹۶, ۷۰۱, ۷۰۴, ۷۰۵, ۷۰۶, ۷۰۹, ۷۱۱, ۷۱۵, ۷۱۷, ۷۲۳, ۷۲۶, ۷۲۸, ۷۲۹, ۷۳۱, ۷۳۲, ۷۳۵, ۷۳۶ م مؤتمنی، هادی / ۱۸۰ مؤسسه اخلاقیات کندی / ۵۹۹ مؤسسه پلی تکنیک نیویورک / ۵۹۰, ۵۹۱ مؤسسه تلویزیون و سینما / ۵۹۳, ۵۹۰ مارکس / ۷۰۱ مازندران / ۲۲۷ ماساچوست / ۱۷۱ ماکاریوس (اسقف) / ۲۲۲ ماکو / ۶۹۴ مالکی (دکتر) / ۳۲۷ مانوکیان، آرناک (اسقف ارمنیان) / ۱۱۶ مانیل / ۱۳۹, ۶۱۹ ماهشهر / ۳۰۴, ۵۷۳ مبشری، اسدالله / ۱۱۵, ۲۱۳, ۳۸۵, ۴۹۶, ۵۵۹, ۵۶۰ مترینکو، ام.ج / ۹۹, ۱۶۹, ۲۲۰, ۲۳۴, ۲۶۶, ۵۰۵ متقی زاده، یدالله / ۱۷۵ متین دفتری، هدایت الله / ۲۶, ۲۷, ۳۷, ۴۰, ۱۴۷, ۱۶۵, ۱۷۳, ۱۸۰, ۱۹۶, ۲۰۲, ۲۰۴, ۲۲۷, ۴۱۱, ۴۶۳, ۴۸۲, ۵۰۰, ۵۰۱, ۵۱۶, ۶۰۵, ۶۱۲, ۶۳۹, ۶۵۰ مجازی (سرهنگ) / ۵۷۲ مجتمع پتروشیمی بندر شاپور / ۴۵۹ مجتمع تصفیه مس (کرمان) / ۶۷۰ مجتمع فولاد بندرعباس / ۴۹۷, ۴۹۹ مجد، مهدی / ۳۷۲ مجلس خبرگان / ۴۶۹, ۴۸۵, ۴۸۶, ۴۹۰, ۴۹۵, ۴۹۹, ۵۰۳, ۵۱۲, ۵۲۰, ۵۲۲, ۵۲۴, ۵۲۶, ۵۵۳, ۵۵۵, ۵۷۳, ۵۷۷, ۵۸۲, ۵۸۶, ۶۰۵, ۶۰۷, ۶۰۸, ۶۸۴, ۷۰۶, ۷۰۸, ۷۱۲ مجلس سنا / ۵۳, ۲۱۳, ۵۱۹, ۶۱۶, ۷۱۲ مجل-س-س-نای آم-ریکا / ۹۴, ۳۹۸, ۴۰۳, ۴۰۶, ۴۰۷, ۴۱۱, ۴۱۳, ۴۲۴, ۴۲۵, ۴۲۹, ۴۴۹, ۵۸۴ مجلس شورای اسلامی / ۴۷۷, ۴۷۸, ۴۹۲ مجلس شورای ملی / ۵۴, ۱۱۲, ۵۱۹, ۵۴۲, ۶۰۳ مجلس مؤسسان / ۱۳, ۲۷, ۳۶, ۱۱۲, ۱۳۶, ۱۴۱, ۱۴۲, ۲۳۸, ۲۷۱, ۲۷۶, ۲۸۳, ۲۸۵, ۴۵۰, ۴۵۸, ۴۶۱, ۴۶۳, ۴۶۹, ۴۷۱, ۴۷۵, ۴۷۶, ۴۷۷, ۴۷۸, ۴۷۹, ۴۹۰, ۴۹۵, ۴۹۷, ۴۹۹, ۵۰۱, ۵۰۳ مجللی (سرهنگ) / ۳۱۹, ۳۳۴, ۴۲۰, ۴۲۵ مجللی، نصرالدین / ۲۴۷ مجله آهنگ (فکاهی) / ۶۴۶ مجله اشپیگل / ۲۷۴ مجله امید ایران / ۳۷۲, ۳۹۶, ۶۴۶ مجله ایران پول (, ۴۹۱, ۴۵۹, IRANPOOL / ۵۷۹, ۵۷۲, ۵۷۰, ۵۶۹, ۵۱۵ مجله بهلول (فکاهی) / ۶۴۶ مجله پنت هاوس / ۵۹۶ مجله پیام صلح / ۷۰۲ مجله تایم ایران / ۱۸۸, ۲۰۲, ۲۰۳, ۲۰۴, ۲۰۵, ۳۷۲ مجله تایمز نیویورک / ۵۸۴

مجله تهران مصور / ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۴۶ مجله جوانان / ۶۴۶ مجله حاجی بابا (فکاهی) / ۶۴۶ مجله خواندنیها / ۲۰۴ مجله سپید و سیاه / ۶۴۶ مجله سیاسی ایران / ۲۷۹ مجله فردوسی / ۳۷۳، ۶۴۶ مجله نیوزویک / ۵۵، ۵۹۶، ۶۰۸، ۶۱۶ مجله نیویورک تایمز / ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۹۵، ۶۰۲، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۷۱۷ مجیدی، عبدالله / ۳۷۰ مجیدی، عبدالمجید / ۳۹، ۴۳، ۱۲۵، ۲۶۵، ۳۷۱ مجیدی، محمدتقی / ۲۹۳ محرری، عزت الله / ۳۷۲ محققى (آیت الله) / ۴۰۹ محققى، احمدعلى (سرلشکر) / ۱۰۱ محلاتى (آیت الله) / ۱۰۰ محمدحسینی، سید ابوالقاسم (ژنرال) / ۳۹۴ محمد صفت، مهدی / ۱۷۵ محمدی نودشتی، علیرضا / ۴۳۸ مختاری اردکانی، حسین (ستوان) / ۲۸۶ مخفی، جواد (سرهنگ) / ۳۶۵ مددی، قاسم / ۴۵۸ مدرسه آر. سی. دی / ۱۶۲ مدرسه آمریکاییها (تهران) / ۴ مدرسه علوی / ۱۴۹ مدرسه فیضیه / ۱۶۵، ۴۴۷، ۵۹۹، ۷۲۶ مدنی، س-یداس-دالله (آی-ت الله) / ۲۶۲، ۳۹۶، ۶۳۸ م-دن-ی، س-یداحم-د (دریادار) / ۱۱۵، ۱۲۹، ۱۳۸، ۱۶۳، ۱۶۷، ۱۷۳، ۱۸۶، ۲۳۳، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۶۲، ۲۸۶، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۳۳۵، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۹۳، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۳، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۳۶، ۴۴۵، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۹، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۲۳، ۵۲۵، ۵۴۳، ۵۴۵، ۵۴۷، ۵۵۸، ۵۶۶، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۹۰، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۸۸، ۷۱۰ مراکش / ۸۸، ۲۶۰، ۴۰۷، ۴۹۲ مرزبان، رضا / ۶۳۹ مرکز پزشکی کرنل نیویورک / ۷۲۰ م-رک-زف-رمانده-ی نیروه-ای مستق-ر در اروپ-ا (واشنگتن دی. سی) / ۶۲۳ مرکز فرهنگی خلق عرب / ۶۸۸ مرکز فرهنگی فرانسه / ۳۷۶ مرگ ور (منطقه) / ۵۸۸ مرودشت / ۴۳۸، ۵۶۶ م-ریوان / ۵۶۲، ۵۶۶، ۵۷۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۹، ۷۰۹ مسجد انصاری / ۵۴۵ مسجد جامع سنندج / ۶۴۱ مسجد خرمشهر / ۵۵۸ مسجد شفا / ۵۶۵، ۵۷۳ مسجد قبا (تهران) / ۵۷۳ مسجد هامبورگ / ۲۲۲ مسجد الاقصی / ۲۴۴ مسجد سلیمان / ۷۲۲ مسرز / ۴۵۴ مسقط / ۱۳۹ مسکو / ۲۰، ۴۳، ۵۵، ۹۸، ۲۷۷، ۲۷۹، ۵۱۱، ۶۶۰ مسلمی، احمد / ۳۲۵ مسیح زاده (سرتیپ) / ۲۶۲ مسیگ (سرگرد) / ۱۰۴

مشرف / ۳۸۱

ص: ۷۷۱

مشکین شهر / ۵۷۸ مشهد / ۸، ۱۰۳، ۱۴۷، ۱۶۲، ۳۰۲، ۳۱۵، ۳۱۷، ۳۲۰، ۳۲۵، ۵۱۸، ۵۵۰، ۵۵۵، ۶۸۴، ۶۸۶ مصباح زاده (دکتر) /
 ۵۶۰، ۵۶۱، ۶۵۱ مص-دق، محم-د / ۳۷، ۱۳۰، ۱۴۷، ۱۶۴، ۱۶۵، ۲۶۶، ۲۷۱، ۳۱۳، ۳۲۷، ۳۶۶، ۴۲۹، ۴۸۲، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۸۶،
 ۶۰۱، ۶۴۶ مصر / ۲۰، ۲۱، ۷۶، ۸۸، ۱۴۴، ۲۲۲، ۲۳۴، ۲۴۰، ۲۴۲، ۲۴۴، ۲۶۹، ۲۷۱، ۲۷۴، ۲۷۵، ۳۲۷، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۴، ۳۴۵،
 ۳۴۶، ۳۴۸، ۳۷۰، ۳۷۲، ۴۰۷، ۴۸۳ مصطفایی / ۷۲۹ مطه-ری، م-رضی (آیت الله) / ۳۴۴، ۳۴۷، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۶۰، ۳۶۱،
 ۳۷۷، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۴۶۳، ۴۶۶، ۶۵۸ مظفر الدین شاه / ۲۸۱ معتمدی، رضا (سرهنک) / ۱۶ معتمدی، کریم / ۲۵۸ معتمدی،
 محمدجلال / ۳۹۴ معصومی / ۶۲۵ معمار، بهرام / ۳۴۲ معمار، محمود (ستوان یار) / ۴۱۰، ۴۲۰ معمارزاده / ۴۷ معنوی، علی اصغر /
 ۲۲۷ معین فر، علی اکبر / ۳۹۲، ۶۸۰ مفتح، محمد (آیت الله) / ۱۸۷، ۱۸۹، ۱۹۴، ۴۳۹، ۵۹۱ مفتی زاده، یدالله / ۱۷۲، ۱۷۳، ۲۲۳،
 ۲۵۳، ۲۶۶، ۲۷۹، ۳۱۰، ۵۶۶، ۵۶۷ مقدم (سرهنک دوم) / ۴۱۰ مقدم حسینی، مهدی / ۴۴۳ مقدم مراغه ای، رحمت الله / ۱۱۵
 مقدم، ناصر (سپهد) / ۸، ۲۸۳، ۲۹۰، ۲۹۲ مفر فرماندهی نیروی هوایی آمریکا، اروپا / ۶۸۳، ۷۲۴ مقصودی، احمد / ۳۷۶، ۴۳۶
 مگری، محمد / ۵۱۱، ۲۷۷ مکزیک / ۷۱۹، ۷۲۰ مک کارتی، دان / ۶۵۵، ۶۵۶ مک کافی / ۳۹، ۹۹، ۱۰۰، ۳۸۸، ۴۰۳، ۶۶۱
 مکلا، ابراهیم / ۷۲۳، ۷۲۴ ملایر / ۳۱۴ ملک زاده، خسرو / ۲۹۵ ملکوم، ای. مین (گروهیان) / ۴۵۵ ملکی، محمد / ۱۶۱، ۲۸۸،
 ۷۲۵، ۷۳۰ ممتاز، عزت الله (سرهنک) / ۱۱۵، ۱۶۳، ۱۶۷ ممکن، مهدی / ۳۴۴، ۳۷۵، ۳۹۵، ۶۱۲، ۶۱۶، ۶۱۷، ۷۱۷، ۷۱۸ منتظری،
 حسینعلی (آیت الله) / ۳۸، ۴۱، ۴۵، ۸۷، ۲۵۳، ۳۸۲، ۳۸۳، ۴۲۹، ۴۳۱، ۴۴۱، ۴۴۳، ۵۲۴، ۵۴۵، ۶۴۴، ۶۵۹، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸،
 ۷۱۶، ۷۲۴، ۷۳۲ منتظری، محمد / ۵۲۴، ۵۴۵، ۵۳۸، ۶۴۴ منتظمی (سپهد) / ۲۶۲، ۵۸۹ منصف، محمود / ۲۵۶ منصور مؤید،
 پرویز / ۹۷ منصور، حسنعلی / ۲۱۰ منصورکیا / ۳۸۷ موتن (سرجوخه) / ۱۵۰، ۱۵۴ مورااسکی، جیم / ۱۰۴ مورتین (دکتر) / ۷۱۹
 مورفیلد / ۶۳۶ موریس / ۹۹

موساد (سازمان جاسوسی اسرائیل) / ۴۸۳ موسوی (سناتور) / ۸ موس --وی خادمی، حسین (آیت الله) / ۴۶۷, ۴۶۹ م-وسوی
 خوئینی ها، سید محمد / ۵۶۴ موسوی عاصی، عبدالصاحب / ۶۸۹ موسوی / ۵۹۱ موسوی، حسین (دکتر) / ۶۹۸ موسوی،
 سیدناصر (ستوان دوم) / ۴۱۰ موسوی، سیدهاشم / ۲۹۵ موسی، دانیل (سرهنک) / ۳۲ مولوی طالقانی، محمدجواد (سرلشکر) /
 ۲۸۳ مولوی، عبدالعزیز / ۲۷۴ مولوی، محمدعلی (رئیس بانک مرکزی) / ۱۲۴, ۱۲۵ مونته ویدئو / ۶۱۹ موندال / ۹۴ مهاباد / ۱۴۷,
 ۲۵۴, ۲۷۶, ۲۷۹, ۳۳۳, ۵۰۹, ۵۳۷, ۵۷۴, ۶۰۶, ۶۸۶, ۶۹۰, ۷۰۹, ۷۱۰ مهاجر، فتح الله (سرتیپ) / ۳۰۲ مهاجر، مسعود / ۵۸۵,
 ۵۸۶ مه تا، آشوک / ۲۰۴ مهدوی کنی، محمدرضا (آیت الله) / ۱۲۵, ۱۳۹, ۱۴۴, ۱۸۵, ۵۳۶, ۶۳۸, ۶۸۵ مهدوی، فریدون / ۱۲۵,
 ۳۷۱ مهدیان، حاجی حسین / ۵۵۹, ۵۶۰, ۶۱۲, ۶۴۴, ۶۴۷, ۶۴۸, ۶۵۱ مهدیون، سعید (سپهبد) / ۱۰۱, ۱۲۹ مهران / ۶۱۰ مهریار،
 هوشنگ / ۶۶۵ مهستی / ۱۷۳ میتی، سیبی / ۱۵۰, ۲۱۲, ۲۴۱ میدان آزادی (شهید) / ۱۴, ۱۵, ۸۷, ۸۸, ۱۸۸, ۱۸۹, ۲۲۴, ۲۳۴,
 ۴۰۵ میدان بهارستان / ۵۸۶ میدان شهدا (ژاله) / ۸۷, ۲۲۶, ۲۷۵, ۳۱۰, ۴۱۳, ۶۳۲, ۶۳۳, ۶۵۸, ۶۶۰ میدانی، محمد مهدی / ۳۶۵
 میرزا محمد، مهدی / ۷۰۳ میرفندرسکی، احمد / ۲۵۸, ۶۴۲ میر محمد صادقی / ۳۸۱ میرهندي (حجت الاسلام) / ۴۷۳, ۴۷۴
 میسترون / ۶۵ میت، کیت / ۱۸۹ میلر / ۶۴ میناب / ۳۲۵ میناچی، ناصر / ۲۵, ۱۱۵, ۱۳۵, ۱۴۲, ۱۸۹, ۲۱۰, ۵۳۱, ۵۳۲, ۵۳۳, ۵۵۰,
 ۵۶۰, ۶۴۶, ۶۴۹ ن ناجی نژاد، معصوم / ۴۴۳ نادری، محمدحسن / ۱۲۸ ن-ادری پ-ور، بهم-ن (ته-رانی) / ۵۰۱, ۵۱۷, ۵۱۸,
 ۵۰۲ ناروگی، مارلین / ۴۸ ناس، چارلز. دلیو / ۲۶۴, ۲۶۵, ۲۸۲, ۲۸۵, ۲۸۸, ۲۸۹, ۲۹۲, ۲۹۶, ۳۰۹, ۳۵۷, ۳۵۹, ۳۶۹, ۳۷۹,
 ۳۸۲, ۳۸۴, ۳۹۸, ۳۹۹, ۴۰۱, ۴۰۳, ۴۱۵, ۴۳۰, ۴۳۸, ۴۴۰, ۴۴۸, ۴۷۰, ۴۷۵, ۵۲۸, ۵۳۳ ناش، پاتریک. سی (استوار) / ۴۴
 ناصرخاکی، مرتضی (سروان) / ۴۱۰ ناصری (سرهنک) / ۳۱۳ ناظمی (سرتیپ) / ۳۶۰, ۳۶۱, ۳۶۲

ناظمی، عز الدین / ۴۸۶ ناظمی، فضل الله (سرتیپ) / ۳۶۱ نانسو، پاپال / ۲۷۷ نبأیی، عبدالجواد (سرلشکر) / ۳۴۲ نبی پور، رضا
 (سرهنگ) / ۶۳۰ نجابت، محمدرضا / ۳۷۲ نجات اللهی (دکتر) / ۷۴, ۷۵, ۷۵ نجاتیان، مهدی (گروهان) / ۳۶۵ نجف / ۸۷, ۹۶, ۴۷۳
 نجف آباد / ۱۳۹, ۱۴۴, ۲۸۳, ۵۱۸, ۷۰۸ نجفی مرعشی، سید شهاب الدین (آیت الله) / ۸, ۴۳۱, ۴۳۹, ۴۴۱, ۴۹۰ نجفی، حسین /
 ۲۸۴ نجمی، ناصر / ۴۰۹ نزیه، حسن / ۲۶, ۳۷, ۱۱۵, ۱۲۴, ۱۳۰, ۱۳۴, ۱۷۶, ۲۳۱, ۳۰۳, ۳۱۵, ۳۴۳, ۴۴۱, ۴۴۳, ۴۵۱, ۴۵۲,
 ۴۶۳, ۴۹۱, ۴۹۲, ۵۶۳, ۶۸۰, ۶۸۴, ۶۸۹ نشاط، علی / ۲۹۳ نشریه بورس / ۶۰۰ نشریه پیام شهید / ۶۴۴ نشریه ندای ایران (ایران
 وُیس) / ۶۰۱, ۶۰۴ نصر، سیدحسین / ۳۶۵ نصیراوغلی، محمدتقی / ۴۵۸ نصیری نوری، یحیی (آیت الله) / ۲۲۶, ۴۲۹ نصی-ری،
 نعم-ت الله (ارتش-بد) / ۸, ۲۸, ۲۹, ۹۱, ۱۰۱ نظری (سرهنگ) / ۱۱۳ نقابت / ۱۲۵ نقده / ۳۱۶, ۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۲, ۳۲۶, ۳۲۷,
 ۳۲۸, ۳۳۳, ۳۳۶, ۳۳۹, ۴۳۶, ۵۰۶, ۵۱۰, ۵۷۵, ۶۵۸, ۶۸۳, ۶۸۶ نمایشگاه بین المللی (تهران) / ۲۴۵ نوبری، علیرضا / ۶۹۱ نوبل،
 ریچارد (گروهان) / ۱۲۴, ۱۴۹, ۱۵۱ نوریبخش، م. / ۱۰ نورثویل / ۹ نوروزی، عبدالله (تیمسار) / ۱۰۱, ۱۱۵, ۳۶۵ نوری، عزیزالله
 (سرتیپ) / ۶۷۵ نوری زاده، علیرضا / ۳۷۲, ۳۷۳, ۳۹۶, ۶۴۴ نوسود (منطقه) / ۶۸۳, ۶۹۰ نوسود / ۶۹۰ نوشهر / ۶۸۴ نوکان
 (روستا) / ۴۵۷ نوید، محمد / ۲۰۳ نوبکوف، آرکدی (سرهنگ دوم) / ۴۸۸ نهاوند / ۱۹۸ نهاوندی، هوشنگ / ۳۹, ۴۳, ۱۲۵,
 ۲۶۵, ۳۷۱ نهج البلاغه / ۳۶۰ نهضت آزادی / ۲۲, ۲۵, ۳۴, ۳۵, ۳۷, ۶۵۹, ۷۲۱ نیروگاه اتمی اهواز / ۵۴۳ نیروگاه اتمی بوشهر /
 ۲۹۷, ۴۴۱, ۴۴۲, ۴۷۶, ۵۴۳, ۵۷۷ نیروی دریایی آمریکا / ۴۴, ۱۱۳ نیروی دریایی انگلستان / ۳۰۱ نی-روی دریای-ی ای-ران /
 ۱۲۹, ۱۴۶, ۳۰۴, ۳۰۶, ۳۹۳, ۴۵۰, ۴۸۰, ۴۸۹, ۴۹۴, ۵۲۵, ۵۸۸, ۵۹۰, ۷۲۱ نیروی زمینی آمریکا / ۶۲۶ نیروی هوایی آمریکا /
 ۲۴, ۳۱, ۵۹, ۱۰۴, ۱۱۷, ۱۳۲, ۱۳۶, ۱۷۰, ۱۷۱, ۱۷۵, ۱۷۸, ۲۴۰, ۴۲۷, ۴۳۰, ۴۸۵, ۶۸۳, ۷۲۶, ۷۲۷ نیروی هوایی انگلستان /
 ۱۳۵ نی-روی-ه-وای-ی ایران / ۲۹, ۷۲, ۸۰, ۱۱۹, ۱۳۱,

۱۳۷, ۱۳۸, ۱۶۴, ۱۶۸, ۱۷۸, ۱۷۹, ۱۹۲, ۲۱۵, ۲۴۰, ۲۵۹, ۲۹۰, ۴۵۰, ۴۵۱, ۴۵۶, ۴۶۵, ۴۶۶, ۴۸۳, ۴۸۹, ۴۹۲, ۵۶۹, ۵۷۰,
۶۲۴, ۶۲۶ نیروی هوایی عراق/ ۴۵۶ نیروی هوایی هند/ ۲۶۱ نیریز/ ۴۳۸ نیک پی/ ۹۱, ۱۰۱, ۲۸۳, ۲۹۳ نیکجو، مهوش/ ۴۲۰
نیک خلق، ابراهیم/ ۷۱۱ نیکخواه، پرویز/ ۲۰۰, ۲۰۳ نیکسون، ریچارد/ ۲۲۱, ۵۸۳ نیلچی، زینت/ ۳۸۲ نیلی، لاری (ستوان)/ ۵۹
نیوجرسی/ ۹, ۷۰ نیوسام/ ۶ نیوسن/ ۳۳۰ نیویورک/ ۴۶, ۱۱۱, ۱۳۹, ۱۵۷, ۱۵۸, ۲۶۳, ۲۶۴, ۵۸۶, ۶۱۹, ۶۲۹, ۷۰۵, ۷۲۰, ۷۲۴,
۷۲۹ و واتیکان/ ۴۱ واثقی، عبدالله/ ۶۳۲ وارک، باب/ ۱۰۴ واشنگتن پست/ ۷۳ واشنگتن دی. سی/ ۱۱, ۴۶, ۵۷, ۶۳, ۱۸۴,
۲۳۵, ۲۳۷, ۲۸۴, ۲۹۲, ۳۷۳, ۳۸۱, ۳۸۵, ۳۹۰, ۳۹۹, ۴۰۷, ۴۱۷, ۴۲۴, ۴۲۷, ۴۳۰, ۴۷۰, ۴۸۸, ۴۹۳, ۵۸۳, ۵۹۶, ۶۰۳, ۶۳۵, ۷۰۳,
۷۱۲, ۷۱۳, ۷۱۴ واعظی، محمدعلی (دکتر)/ ۳۸۱, ۵۲۶ والا، فتح الله/ ۶۳۱, ۶۳۲ وال استریت ژورنال/ ۷۴ والش، دبلیو. دبلیو/
۱۱۷ وثوق زاده/ ۳۹۴ وثوقی، مجید/ ۲۱۹ وثوقی، منوچهر (ستوان)/ ۲۰۳ وثوقی، ناصر/ ۴۰۰ وج-دی، من-وجه-ر (سرتیپ)/
۲۶۲, ۴۰۵, ۴۰۸, ۴۱۰, ۵۸۹ ورامین/ ۳۱۷ وزارت آم-وزش و پ-رورش/ ۴۱۲, ۴۴۷, ۵۰۲, ۶۷۴, ۶۷۹ وزارت ارشاد ملی/
۵۳۱, ۵۳۲, ۵۶۰, ۵۸۴, ۵۸۶, ۵۹۳, ۶۰۸, ۶۱۲, ۶۱۳, ۶۱۶, ۶۳۲, ۶۴۵, ۶۴۷, ۶۴۸, ۶۴۹, ۶۸۱, ۷۰۲, ۷۱۷ وزارت اطلاعات/
۲۱۶, ۳۷۵, ۵۱۹ وزارت اطلاع-رسانی (وزارت ارشاد ملی)/ ۳۳۸, ۳۹۵, ۵۳۱ وزارت اقتصاد و دارایی/ ۴۶, ۱۳۶, ۴۵۹, ۶۸۰,
وزارت امور خارجه آلمان/ ۱۰۱, ۴۴۲, ۶۰۴ وزارت امور خارجه آمریکا/ اکثر صفحات وزارت امور خارجه ایران/ ۵۷, ۸۱,
۲۴۴, ۲۴۷, ۳۴۴, ۳۴۵, ۳۹۱, ۴۰۳, ۴۴۴, ۴۴۹, ۴۵۸, ۴۶۰, ۴۶۱, ۴۷۹, ۴۸۶, ۵۰۳, ۵۰۷, ۵۱۶, ۵۲۹, ۵۳۵, ۶۱۵, ۶۱۷, ۶۱۸,
۶۲۱, ۶۳۴, ۶۳۵, ۶۷۷, ۶۸۲, ۷۰۶, ۷۰۷, ۷۱۵, ۷۱۸, ۷۲۳ وزارت امور خارجه ژاپن/ ۶۱ وزارت امور خارجه عراق/ ۴۸۱
وزارت بازرگانی/ ۷۱۱ وزارت بهداری/ ۱۲۵ وزارت بهداشت/ ۶۸۳ وزارت جنگ/ ۳۴, ۱۲۹

وزارت دادگستری/ ۴۶، ۱۰۱، ۱۲۹، ۱۸۸، ۲۰۸، ۲۷۹، ۲۹۳، ۳۰۴، ۳۲۱، ۳۳۹، ۴۲۸، ۴۹۶، ۵۴۹، ۶۳۹ وزارت دفاع آمریکا/ ۶۱، ۱۰۲، ۱۰۴، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۳۴، ۳۱۰، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۷ وزارت دفاع انگلستان/ ۱۵۹ وزارت دفاع ایران/ ۱۰۵، ۱۰۸، ۱۴۵، ۱۷۸، ۲۶۰، ۵۲۵، ۵۷۰، ۶۱۸، ۶۷۵، ۶۸۰ وزارت دفاع ملی/ ۱۲۹، ۶۲۴ وزارت راه و ترابری/ ۲۹۷ وزارت علوم و آموزش عالی/ ۷۴، ۱۲۹ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی/ ۵۳۱ وزارت کار و امور اجتماعی/ ۲۲۷، ۴۸۶، ۵۴۳، ۶۷۰، ۶۸۰، ۶۹۵ وزارت کشاورزی/ ۷۱۱ وزارت کشور/ ۱۸۰، ۲۰۶، ۲۰۸، ۲۲۷، ۲۴۸، ۲۷۹، ۳۲۶، ۳۶۷، ۳۷۶، ۴۹۶، ۵۲۵، ۶۸۲ وزارت مسکن و شهر سازی/ ۵۱۹ وزارت نفت/ ۶۸۰ وفائی (دکتر)/ ۵۴۸ ول، وان/ ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۴ ولی (مهندس)/ ۲۲۵ و لیان، عبدالعظیم/ ۱۲۵، ۳۷۱ ونس/ ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۱۹، ۲۳، ۳۰، ۳۰، ۵۲، ۵۳، ۵۸، ۷۱، ۹۰، ۱۱۱، ۱۱۷، ۵۸۰، ۵۹۸، ۶۵۰، ۶۷۸ ونس، سایروس/ ۴۰۶ ویترا، جیم/ ۴۸ ویتنام/ ۹۵، ۲۰۹، ۵۸۳ ویکرز (خانم)/ ۷۴ ویلسون، دان. م/ ۲۰۴، ۲۰۵ ویلیامز/ ۴۹ ویلیامسون، تی./ ۳۸۸ وین/ ۳۹۲، ۴۸۶ وینچنزو، فرانکونه/ ۲۴۴ وینسون، بی./ ۳۸۸ وینگن آلمان/ ۱۶۹، ۱۷۱ وینوگرادوف، ولادیمیر/ ۱۲۰، ۲۴۵، ۲۶۴، ۳۱۲، ۳۱۳، ۴۷۲، ۷۰۴ هادوی، مهدی/ ۱۴۴، ۲۵۵، ۲۵۸، ۳۰۰، ۳۴۲، ۴۱۹، ۶۱۴ هاش--می رفسنج--انی، علی اکبر (حجت الاسلام)/ ۵۴، ۳۵۹، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۶۵۳ هاش--می رفسنج--انی، محم--د (حجت الاسلام)/ ۴۷۲ هاشمی، عباس/ ۲۸۰ هاشمی، محمود/ ۱۸۰ هاشمی نژاد (تیمسار)/ ۲۵۶ هالند، ال. جی (سرهنک)/ ۱۱۷، ۱۵۴، ۲۴۱، ۲۹۲، ۳۳۶، ۳۴۴، ۳۵۱، ۳۶۰، ۳۶۴، ۳۸۵، ۳۹۰، ۴۱۷، ۴۲۴، ۴۲۷، ۴۳۰، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۸۳ هالی شیعه (روستا)/ ۴۵۷ هانسون، براد/ ۶۰۱ هانوی/ ۹۵ هانی الحسن/ ۲۰۲، ۲۷۱، ۲۸۴، ۳۴۲، ۳۴۵ هاوانا/ ۲۷۶، ۳۶۹، ۶۲۹ هاور (منطقه)/ ۵۳۷ هایده/ ۱۷۳ هایزر، رابرت (ژنرال)/ ۲۵، ۲۶، ۴۹، ۵۹، ۶۰، ۸۵، ۱۷۳، ۲۸۶، ۲۹۰، ۲۹۴، ۳۰۷، ۴۴۴، ۶۴۱، ۷۱۶

هتل امپریال / ۷۱۱ هتل اینت—رکنتینانت-ال / ۳۸, ۴۳, ۹۲, ۱۳۳, ۷۱۱ هتل رویال گاردن / ۷۱۱ هتل سمیرامیس / ۷۱۱ هتل سینا /
 ۷۱۱ هتل شاه عباس / ۵۴۰ هتل کلاریج (لندن) / ۲۳۲ هتل کورش / ۴۹, ۵۰ هتل والدروف / ۷۱۱ هتل هایت / ۹۸ هتل هیلتون /
 ۹۲ هرگود، لیز (خبرنگار گاردین) / ۲۷۴ هرزگان / ۱۳۷ هشتپر طوالش / ۶۹۶ هفته نامه آهنگر / ۳۹۹, ۶۱۳ هلند / ۱۱۶, ۱۱۷,
 ۴۶۷ همایون، اسد / ۵۷ همایون، داریوش / ۲۶۵, ۳۷۱, ۶۱۲ همایی، ماشاءالله / ۶۸۶ همدان / ۳۰۲, ۳۰۴, ۳۱۴, ۳۱۷, ۳۶۴, ۵۴۶,
 ۵۵۵, ۶۹۶ هند / ۲۰۲, ۲۴۵, ۳۴۳, ۴۵۹, ۴۶۷, ۵۹۰ هندرسون، جان. اف / ۴۸۸ هندریکس، کتی / ۴۰, ۵۳۲ هوانیروز ارتش
 ایران / ۵۰ هوشمند، ناصرقلی / ۲۸۶ هویدا، امیرعباس / ۸, ۷۶, ۹۱, ۱۰۱, ۱۹۵, ۱۹۶, ۲۰۶, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۰۹, ۲۱۰, ۲۱۳, ۲۱۴,
 ۲۸۳, ۲۸۶, ۲۸۷, ۲۹۴, ۳۶۴ هویدا، فریدون / ۴۶۰ هیکت (خلبان) / ۱۲۲ هیل (گروهبان) / ۱۵۰, ۱۵۴ هینوجوس (گروهبان) /
 ۱۵۱, ۱۵۲, ۱۵۳ هیوسن (ایالت تگزاس) / ۳۲۱ یزد / ۸۶, ۳۳۹ یزدان فر، اسماعیل (سروان) / ۵۰۹ یزدانی، هژیر / ۱۲۵, ۳۷۲
 یزدجردی، علی اکبر (سرتیپ) / ۱۴۷, ۱۶۲ یزدی، ابراهیم / ۳۵, ۵۴, ۷۰, ۹۳, ۱۱۳, ۱۱۴, ۱۴۲, ۱۴۸, ۱۵۳, ۱۵۵, ۱۸۳, ۱۸۹,
 ۲۰۵, ۲۰۸, ۲۳۱, ۲۳۴, ۲۷۵, ۲۸۲, ۲۸۴, ۲۸۵, ۲۸۹, ۲۹۵, ۲۹۶, ۳۱۳, ۳۱۹, ۳۲۱, ۳۲۸, ۳۲۹, ۳۳۰, ۳۴۰, ۳۴۴, ۳۵۸, ۳۵۹,
 ۳۶۸, ۳۶۹, ۳۸۴, ۳۹۹, ۴۰۵, ۴۰۶, ۴۰۷, ۴۱۶, ۴۱۷, ۴۱۸, ۴۲۱, ۴۶۰, ۴۶۱, ۴۷۵, ۴۷۶, ۴۸۵, ۴۸۶, ۵۱۶, ۵۲۵, ۵۲۸, ۵۲۹,
 ۵۳۳, ۵۳۴, ۵۹۵, ۵۹۶, ۵۹۷, ۶۰۳, ۶۱۴, ۶۱۶, ۶۲۱, ۶۲۲, ۶۲۴, ۶۲۶, ۶۲۷, ۶۲۹, ۶۳۴, ۶۴۶, ۶۴۹, ۶۵۰, ۷۰۵, ۷۱۳, ۷۲۱,
 ۷۲۴ یعقوبی، الله وردی (ستوان) / ۴۴۳ یغمایی، پرویز (سرهنگ) / ۲۹۶ یوگسلاوی / ۹۴

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

